

ఉప వేదాలు

సంగీత కళ

సంగీత సాంప్రదాయ ప్రదర్శిని- 1 నుంచి 4

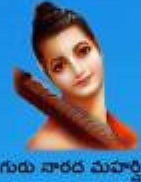

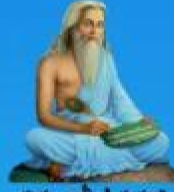
సదాశివ సమారంభాం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు శుక మహర్షి

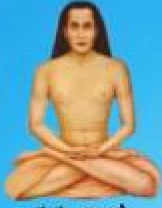

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాబాజీ

గురు గౌతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

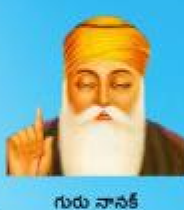

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

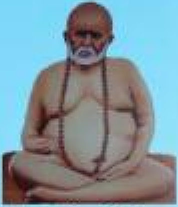

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతాం

గురు త్రైలింగ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

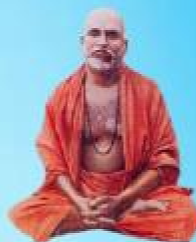

గురు సాయి బాబా

గురు అరబిందో

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

నన్ను "నేను" తెలుసుకోవటానికి

నన్ను "నేను" మార్చుకోవటానికి

నన్ను "నేను" చేరుకోవటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంధాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంధాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంధాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంధాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకి దాదాపు **5000** పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా http://www.new.dli.ernet.in), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(https://archive.org), గూగుల్ వెబ్ సైట్(https://www.google.co.in), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(http://www.microsoft.com) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంధాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటే, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంధాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంధాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: http://www.new.dli.ernet.in లేక http://www.dli.ernet.in
2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: http://www.sairealattitudemanagement.org
3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంద వీడియోలు: https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంధపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2990100061771,72,73,74

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్థం **ఉచితంగా eBook** రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంధముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు, కనుక వారిని సంప్రదించగలరని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Sai**R**eal**A**ttitude**M**anagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

* సర్వం శ్రీ సాయినాధ పాద సమర్పణమస్తు *

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India: In

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home | Vision | Mission | Goals | Benefits | Content Selection | Current Status | People | Funding | Copyright Policy | FAQ | RFP

Books Journals Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title: Ramayanam
Author
Year to
Subject: Any Subject
Language: Telugu
Scanning Centre: Any Centre
Clear | Search

Presentations and Report
Statistics Report
Status Report
Feedback | Suggestions | Problems | Missing links or Books

Click here for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

DLI

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click Here to know More about DLI New!

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
Rashtrapati Bhavan CMU-Books Sanskrit TTD,Tirupathi Kerala Sahitya Akademi	INSA	Times of India Indian Express The Hindu Deccan Herald Eenadu Vaartha	Tamil Heritage Foundation AnnaUniversity NEW!

Title Beginning with.

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Author's Last Name

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Year

1850-1900 | 1901-1910 | 1911-1920 | 1921-1930 | 1931-1940 | 1941-1950 | 1951-

Subject

Astrophysics | Biology | Chemistry | Education | Law | Mathematics | Mythology | Religion | For more subjects...

Language

Sanskrit | English | Bengali | Hindi | Kannada | Marathi | Tamil | Telugu | Urdu

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్న్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

శ్రీ గురుగుహ ముద్రాంకిత కృతి వక్తలైన
ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారిపుత్రులును,
ఎట్టయపురం సంస్థానం
సంగీత సాహిత్య విద్వాంసులు నైన
బ్రహ్మశ్రీ సుబ్బరామదీక్షితుల వారిచే
రచియింపబడినది.

ద్వితీయ ముద్రణ

సంపాదకులు : ఆచార్య నోరి నాగభూషణం

పర్యవేక్షకులు : గానకళాప్రపూర్ణ రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ ప్రచురణ

తొలిపలుకు

నృత్య, సంగీత, నాటకోత్సవాలను నిర్వహించటం, ఆ యా కళలలో శిక్షణాలయాలకు సాంస్కృతిక సంస్థలకు, నిస్సహాయస్థితిలో గల వృద్ధకళాకారులకు ఆర్థికసహాయము చేయటం, మరుగున పడి పోతున్న మన సంప్రదాయ, జానపద కళారూపాల పునర్వికాసానికి కృషిచేయటం మున్నగు కార్యక్రమాలతోపాటు ఆ యా రంగాలలో పరిశోధన చేయించి, గ్రంథాలు ప్రచురించే కార్యక్రమాన్ని కూడా ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ చేపట్టింది. ఈ పథకం క్రింద సంస్కృతంలోని ప్రామాణిక సంగీత, నృత్యశాస్త్ర గ్రంథాలను అనువదింపజేసి ప్రచురిస్తున్నాము. ఇంతవరకు "సంగీతరత్నాకరం" మొదటి భాగం, "నృత్తరత్నావళి" ప్రచురించాము.

ప్రాచీన సంస్కృత గ్రంథాల అనువాదాలు చేపట్టటమేకాక తెలుగునాట సంగీత, నృత్య, నాటక కళా వికాసాలను తెలియపరిచే స్వతంత్రగ్రంథాలను ప్రచురించాలని కూడా అకాడమీ సంకల్పించింది. మొదట నాటక కళాభివృద్ధికి దోహదకారులైన తెలుగు నాటకకర్తలను గురించి గ్రంథాలను ప్రచురించాలని నిర్ణయించి, నాటక కర్తలుగా చిలకమర్తి, తిరుపతి వేంకట కవులు గురించిన గ్రంథాలను ప్రథమంగా వెలువరించాము. ప్రసిద్ధులైన మిగతా నాటక కర్తలను గురించి, సంగీత, నృత్య కళాకోవిదుల గురించి కూడా గ్రంథాలు ప్రచురించ తలపెట్టాము.

ఇంతేకాక ప్రస్తుతం ప్రతులు లభించని "సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని" వంటి అమూల్య గ్రంథాలను పునర్ముద్రించాలని కూడా అకాడమీ నిర్ణయించింది. ఐదు సంవత్సరాలనాడు చేపట్టిన ఈ గ్రంథ ప్రచురణ పథకం నేటికి సఫలమై, తొలి సంపుటము వెలువడుతున్నది. ఇది అత్యంత వ్యయంతో కూడిన కార్యము. ఈ ప్రచురణంలో ఇంత విలంబనానికి ధనాభావమే కారణము. సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని మిగిలిన మూడు సంపుటాలు, ప్రథమాభ్యాస పుస్తకము త్వరలో వెలువరించగలమని ఆశిస్తున్నాము.

పునర్ముద్రణకు "సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని" వ్రాతప్రతిని సిద్ధపరచిన ఆచార్య నోరి నాగభూషణంగారికి, మేము కోరినంతనే వ్రాత ప్రతిని, ఎంతో శ్రమకోర్చి, పరిశీలించి సహాయపడిన గానకళాప్రపూర్ణ శ్రీ రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మగారికి ధన్యవాదములు తెలియ పరుస్తున్నాము.

కె. ఆర్. పరమహంస
స్పెషల్ ఆఫీసర్
ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ

ధన్యవాదలేశము

కర్ణాటకసంగీతపు లక్ష్యలక్షణములను ఎంతో విపులముగా విశదముగాచెప్పి కూర్చిన మహాగ్రంథము ఈ సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని. ఇప్పటి మన సంగీతకళకు ఇదిగొప్పనిధి. దీనివంటిది నాటికి నేటికి ఇంకొకటి లేదు. రహస్యముగా రక్షింపబడుచుండిన యిందలి విషయములను వెలికితీయించిన ఎ. ఎం. చిన్నసామి మొదలియారుది. వెలికితీసి చక్కగా పర్పఱిచి గమకాదుల నిండుగుర్తులతో దీనిని తెలుగుభాషలో లిపితో సిద్ధపఱిచిన సుబ్బరామదీక్షితులది. అచ్చుపు తమిళ రాష్ట్రమున దీనినింత చక్కగా ఆకాలమున 1904 వ సంవత్సరము ప్రాంతమున అచ్చువేయించి ప్రకటించి యెందఱో సంగీతవిద్వాంసులకు రసికులకు బహుమానముగా ఇచ్చుచుండిన ఎట్టయపుర మహారాజులది-ఈ మూడు ప్రయత్నములలో దేనికంటె ఏది యెక్కువ శ్లాఘాపాత్రమో చెప్పలేము. ముగ్గురును కర్ణాటసంగీత రసికులమూర్తీభవించిన భాగ్యము. ఈ గ్రంథమునకు పీఠము వంటిది ఈ గ్రంథకర్తయే రచించిన 'ప్రథమాభ్యాస పుస్తకము' గూడ ఇట్లే చాలా విలువగలది.

ఈ రెండు పుస్తకముల ప్రతులు ప్రాయశః ముగిసిపోయి ఎన్నో యేండ్లయినవి. సంస్థానములు స్వరూపమును పోగొట్టుకొన్న అవాంతర సమయమున ఎట్టయపురము నగరులో మిగిలియుండిన కొన్ని ప్రతులను ఎవరెవరో సంగ్రహించుకొని దండుచేహారము సాగించుచుండిరి. ప్రాతమనకు పల్చని కాగితములమీద ముద్రితములైనవి గనుక ఆ ప్రతులు గూడ తాకితేచాలును విరిగిపోవు జీర్ణస్థితికి లోనైనవి.

ఈ స్థితిలో దీని పునర్ముద్రణము చేయగల పుణ్యాత్ములకై కలలుగనుచుండిన పలువురిలో నేనొక్కడను. ఏదైనను గొప్ప సంస్థ యొకటి చేపట్టి, నిర్వహింపవలసిన పని యిది. వ్యయ ప్రయాసములు ఎక్కువ. కేంద్రీయసాహిత్య అకాడమీ తెలుగు ఉపసమితిలో నేనున్నప్పుడు ఈ పని నెరవేర్పుడని ప్రార్థించితిని. వారంగీకరించి సూచింపగా కేంద్ర సంగీత నాటక అకాడమీ వారు సమ్మతించి ఈ గ్రంథము తెలుగుమూలమును, తమిళ హిందీ భాషలలో దీని పరివర్తనమును గూడ ప్రకటింప నిర్ణయించిరి. అందు హిందీ అనువాదమేస్థితిలో నున్నదో తెలియదు గాని తమిళ తర్జుమా మాత్రము క్రమసంచికలుగా సాగుచున్నది. తెలుగుమూలమును ముద్రించు ప్రయత్నము ఇంతకాలమైనను రూపుగొనకుండెను.

ఇప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ ఈమహాకార్యము శ్రద్ధాభిమానములతో నెరవేర్పబూనుకొన్నది. వ్యయము మాట అట్లుండగా అచ్చుకై యథామూలముగా దీని వ్రాతప్రతిని సిద్ధపరచుట సామాన్యకార్యముగాదు. ఎంతో ఓర్పు, శ్రద్ధ, వైదుష్యము, వ్యుత్పత్తి, ఉత్సాహము కలవారుగాని దానిని నెరవేర్పలేరు. ఈ గుణములు నిండిన శ్రీ నోరి నాగ భూషణంగారు ఈ బరువునెత్తికొని నెరవేర్చుటను ఎంత మెచ్చుకొన్నను చాలదు.

అకాడమీ అప్పటి అధ్యక్షులు శ్రీ పసల సూర్యచంద్రరావుగారి సహృదయత, కార్య శ్రద్ధ, రసికత, కళాభిమానము, దీర్ఘదర్శిత్వము మొదలగు గుణములు జగమెరిగినవి. ఈ మహా కార్యమునకు ఆయన సూత్రధారత్వము లభించుటగూడ వరప్రసాదమువంటిది.

'సిద్ధమైన దీని వ్రాతప్రతి నీవొకసారి పరికించి యిమ్మని' శ్రీ సూర్యచంద్రరావుగారు నాకు నియమించిరి. యథాశక్తిగా ఆపనిచేసితిని. ఈ అవకాశము నాకు కలిగించిన శ్రీ రావు గారి దయకు నా ధన్యవాదాంజలి.

రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ

విషయసూచిక

వాగ్గేయకార చరిత్రము

శార్ఙ్గదేవులు

ఈ శార్ఙ్గదేవుడు కాశ్మీరదేశస్థుడు, వర్షగణ ఋషిగోత్రమందు జనించిన భాస్కరునిపౌత్రుడు. సొడ్డలదేవుని పుత్రుడు. ఇతఁడు యాదవవంశస్థుడును, "దౌలతాబాద్" అనెడి దేవగిరి నగరమున శకము 1132, క్రీస్తుశకము 1210 మొదలుకొని శకము 1169, క్రీస్తుశకము 1247 సంవత్సరము వరకు రాచరికము జేసినవాఁడునైన సిమ్హణరాజుకాలములో నుండినవాఁడు. సంస్కృతమందును సంగీతమందును అపారపాండిత్యముగల ఈ శార్ఙ్గదేవుడు "అధ్యాత్మవివేకము" అనెడి యొక వేదాంతగ్రంథముఁ జేసియున్నాడు. ఇతనిచేఁ జేయబడిన సంగీతరత్నాకరములో "నిశ్శంకుడు" అనెడి బిరుదు వహించియున్నట్లును, భరత మతంగ కీర్తిధర కోహల కంబళ అశ్వతర ఆంజనేయ అభినవగుప్త సోమేశ్వరులు మొదలయినవారల మతముల నిరూపించియున్నట్లును జెప్పియున్నాడు. మొదటిది స్వరగతాధ్యాయము; రెండవది రాగవివేకాధ్యాయము; మూడవది ప్రకీర్ణకాధ్యాయము; నాలుగవది ప్రబంధాధ్యాయము; ఐదవది తాళాధ్యాయము; ఆఱవది వాద్యాధ్యాయము; ఏడవది నృత్యాధ్యాయము-ఇటుల ఏడధ్యాయములుగా జెప్పబడియున్నది.

ఈ సంగీత రత్నాకరగ్రంథము ఏడు వ్యాఖ్యానములతోనున్నది. వానిలో సిమ్హళ శార్ఙ్గదేవ కుంభకర్ణ నరేంద్ర కల్లినాథులు జేసిన సంస్కృత వ్యాఖ్యానములు నాలుగు, గంగారాముడు జేసిన హిందూస్థాని వ్యాఖ్యానమొకటి, ఆంధ్రభాషావ్యాఖ్యానములు రెంటిలో నొకటి హంసభూపాలుడు జేసినట్లు దోచుచున్నది. వీనిలో కల్లినాథులు జేసిన వ్యాఖ్యానము బహుదేశప్రసిద్ధిగానున్నది.

ఈ రత్నాకరమునఁ జెప్పఁబడిన కొన్నిభాగములు ఈకాలమునఁగల లక్ష్యలక్షణములకు సమన్వయముగాకనున్నవియని రామామాత్యులును వెంకటమఖియును జెప్పియున్నారు. వాడుకయందును అటులనేయున్నవి అని సంప్రదాయజ్ఞులు నుడువుచున్నారు.

అహోబలులు

ఈ వైదీకబ్రాహ్మణుఁడైన పండితుఁడు "సంగీతపారిజాతము" అను గ్రంథమును సంగీతరత్నాకరమతము ఆంజనేయమతముల ననుసరించి జెప్పియున్నాడు. ఈగ్రంథములోగల

కొన్ని లక్షణ లక్ష్యములు యిప్పటి వాడుక ననుసరించియున్నవి. ఈ అహోబల పండితుఁడు అహోబలప్రాంత్యమున రమారమి నాలుగువందలకాలమునకు మునుపుండిన వాఁడుగా దోచుచున్నది.

రా మా మా త్యు లు

ఈయన తోడరమల్ల కులమునం దుద్భవించిన నియోగిబ్రాహ్మణుడైన తిమ్మామాత్యుని కుమారుఁడు. ఆంధ్రభోజుడని ప్రఖ్యాతివహించి యనేక దేశాధిపతులఁజయించి విద్యానగరము అను విజయనగర సంస్థానమును పాలించిన కృష్ణదేవరాయల కుమారిని వివాహము జేసికొని కృష్ణ దేవరాయలకు వెనుక విజయనగరరాజ్యమునేలిన రామదేవరాయలు తన సహోదరుడైన వెంకటాద్రిరాజుతో సభలో నీరామామాత్యునిచే జేయఁబడిన ఏలా, రాగకదంబము, గద్యప్రబంధము, పంచతాళేశ్వరము, స్వరాంకము, శ్రీరంగవిలాసము మొదలైన ప్రబంధములను శ్రావ్యముగా వినుకొనియుండునప్పుడు వెంకటాద్రిరాయలు అభినవ భరతాచార్యుడని బిరుదువహించిన రామామాత్యునిఁజూచి

శ్లో. సంగీతశాస్త్రే బహుధా విరోధా
స్సంత్యేవ లక్ష్యేషుచ లక్షణేషు,
సర్వం సమీకృత్య సరామమంత్రీ
తనోతు శాస్త్రం వచసా తవేతి.

అని సంగీతశాస్త్రమందు లక్ష్యలక్షణములలో ననేకవిరోధములు గనబడుచున్నవి గావున నన్నియు సమంజసముజేసి యొకసంగీతశాస్త్రముఁ జేయవలెనని చెప్పినతోడనే రామదేవరాయలు తదనుగుణంబుగా కర్పూరతాంబూలము మొదలయిన యనేక బహుమానము లొసంగగా రామామాత్యుడుస్వరమేళకళానిధిని ఏడుప్రకరణములుగా రామదేవరాయాంకితముగానే రచించి వినిపించెను.

శ్లో. శాకేనేత్ర ధరాధరాబ్ధి ధరణీగణ్యేథ సాధారణే,
వర్షే శ్రావణమాసి నిర్మలతరే పక్షే దశమ్యాంతిథౌ,
రామామాత్య వినిర్మితస్స్వరతతే ర్నిర్మథ్య రత్నాకరం.
సోయం మేళకళానిధిర్మతిమతా మాకల్ప మాకల్పతాం.

ఇతడు స్వరమేళకళానిధి జేసినకాలము మీదఁజూపించిన శ్లోకముచేత శాలివాహన శకము 1472. క్రీస్తుశకము 1550 అని తెలియవచ్చుచున్నది. మీదఁజూపించిన యీతని ప్రబంధములలో నొకటైనను యీకాలములో నగుపడుటలేదు,

కల్లినాథులు

ఇతఁడు తోడరమల్లకులమందు జనించిన లక్ష్మణాచార్యుని కుమారుడు. అభినవ భరతాచార్యరాయడనుఁ బిరుదువహించిన చతురకల్లినాథుడు. విద్యానగరము నేలిన ఇమ్మడి దేవరాయల ఆస్థానపండితుఁడు. ఇతఁడు శాలివాహన శకము 1475, క్రిస్తుశకము 1553 లో సంగీతరత్నాకరమునకు కలానిధి అను వ్యాఖ్యానముఁ జేసినవాఁడు. ఈ వ్యాఖ్యానము అన్ని దేశములందును ప్రసిద్ధినొందుకొనియున్నది.

గోవిందదీక్షితులు

విద్యానగరము అను విజయనగరము నేలిన రాయల వంశస్థులవలన రాచరికమును పొంది శకాబ్దము 1452, క్రి. శ. 1530 మొదలుకొని శకాబ్దము 1592, క్రి. శ. 1670 వరకు తంజావూరు సంస్థానమును మిక్కిలి ప్రబలముగా పరిపాలించుకొనివచ్చిన నాయక మహారాజవంశములో మొదటిరాజయిన చేవప్పనాయక మహారాజు శకాబ్దము 1452, క్రి. శ. 1530 మొదలుకొని శకాబ్దము 1494, క్రి. శ. 1572 వరకు చోళమండలమును నీతిదప్పక పరిపాలించుకొనివచ్చెను. ఈవివరము తంజావూరి రైల్వేస్టేషనుకు డాసిన సంసప్పిరు మసీదులోనుండు నొక రాతికంబము నందు మసీదుకు యేడువేలినేల దానమిచ్చినదని వ్రాసియున్న దానశాసనమువలనఁ దెలియ వచ్చుచున్నది.

ఈ చేవప్పనాయని కుమారుఁడు అచ్యుతప్పనాయకమహారాజు, కర్ణాటక స్మార్త బ్రాహ్మణుఁడును, అశ్వలాయన సూత్రుడును వాసిష్ఠగోత్రోద్భవుఁడును, గాయత్రీ మంత్రోపాస్తిచే సావిత్రీదేవి ప్రసన్నమునొందిన మహానుభావుఁడును, సకలశాస్త్రపారంగతుఁడునైన గోవిందదీక్షితులను మంత్రిగాఁగైకొని శకము 1499, క్రి. శ. 1577 మొదలు శకము 1536, క్రి. శ. 1614 వరకు చోళమండలము నేలెను. స్మృతిలోఁజెప్పినట్లు ఉత్తమశ్రోత్రియులకు ఉభయకావేరీతీరములందుగల పుణ్యక్షేత్రములలో ననేకదానములును, అనేకభూసుర సురాలయములకుఁ బహుసర్వమాన్యములును పంచనదక్షేత్రము మొదలు మాయూరమువరకుఁగల కావేరీ తీరములందు సంధ్యామంటపములతో మెట్లును, సేయునట్లు జేసినదిఁగాక తనబుద్ధిబలముచే వృద్ధాచలము మొదలు రామసేతువరకుఁగల భూమిని (అచ్యుతనాయక మహా) రాజుచే పరిపాలించునట్లును జేసెను. ఈతని యనుమతిచే పంచనదక్షేత్ర మాహాత్మ్యమను స్థలపురాణమును శకము

అప్పయ్యదీక్షితులవారి సహోదరుడైన ఆచ్చాదీక్షితుల పౌత్రుడైన నీలకంఠదీక్షితులు వెంకటేశ్వరదీక్షితుల (వెంకటమఖి) యొక్క శిష్యుడని తన గంగావతరణ కావ్యమందు జెప్పి యున్నారు.

శ్లో. శ్రీ కంఠచరణాసక్త శ్శ్రీమానప్పయ దీక్షితః,
విధిత్రయీ యదాశిష్టా నాన్యత్రలభతేగతిం,
తత్సమానప్రభావస్య తదనంతర జన్మనః,
ఆసీదాచ్చాదీక్షితస్య పుత్రోనారాయణాధ్వరీ,
జయంతి తనయాస్తస్య పంచసౌభ్రాత్రశాలినః,

* * * *

తేషామహం ద్వితీయోస్మి భూమీదేవీ తనూభవాం,
నీలకంఠ ఇతిఖ్యాతిం నీతశ్శంభోః ప్రసాదతః,
వార్తికాభరణగ్రంథ నిర్మాణవ్యక్త నైపుణః,
శ్రీ వేంకటేశ్వరమఖి శిష్యే మయ్యనుకంపతే,
కుర్వతీ శ్రవణే వాణీ కోమళాంయస్యసాహితీం,
కర్ణపూర శిరీషేపి కాఠిన్యమివ పశ్యతి.
భాన్తి శిష్యాః పురోయస్య పాణివిన్యస్త పుస్తకాః,
తత్సూక్తి జాహ్నవీపూర త్రాసేనేవధృతప్లవాః.

నీలకంఠదీక్షితులు నీలకంఠవిజయము అను గ్రంథము జేసినకాలము శకాబ్దము 1560, క్రీ. శ. 1638,

రఘునాథభూపాలునికి వెనుక నతని కుమారుడైన విజయరాఘవభూపాలుడు సకల విద్యాపారంగతుడై చోళమండలము నేలెను.

ఆకాలమున వీణ శ్రుతి స్వర మేళ రాగ ఆలాప ఠాయ గీత ప్రబంధ తాళములనెడు పది ప్రకరణములతో గూడిన "చతుర్దండిప్రకాశిక" యను సంగీత లక్షణ గ్రంథమును విజయరాఘవ భూపాలుని ప్రేరణవలన వెంకటమఖి రచించెను. ఈ వెంకటమఖియే రాగాంగ ఉపాంగ భాషాంగ రాగములకు శ్లోకరూపముగా లక్షణములును, గీతరూపముగా లక్ష్యములును జెప్పియున్నారు. లక్ష్యములైన ప్రతిగీతమందునుగల ధాతువుల చమత్కారమును, శుద్ధ వికృత స్వరములివియని దెలుసుకొనుటకుగల సంకేతాక్షరములును, చక్రము మేళము లివియని యెఱుగుటకైగల సంకేతములును రాగాంగరాగగీతమాతువులం దమర్చియున్న చమత్కారమును యీ పుస్తకమందుగల రాగాంగ ఉపాంగ భాషాంగ రాగగీతముల గమనించి జూచితే స్పష్టమగును.

విజయరాఘవ భూపాలునిచే క్రీస్తుశకము 1660 లో నాగపట్టణమును డచ్చివారల కీయబడినట్లు శాసనములు గనుబడుచున్నవి. విజయరాఘవరాజును వెంకటమఖియును సమ కాలీయులే. ఈయన విడిగా గీతములును, ప్రబంధములును జెప్పియున్నారు.

ఈ వెంకటమఖి శ్రీ జయదేవులు జేసిన (అష్టపది) గీత గోవిందమువలె శ్రీ త్యాగ రాజ విషయమై యిరువదినాలుగు అష్టపదులు జేసినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఈయన సేతు యాత్రబోవునప్పుడు చోరబాధాపీడితులై లలితరాగమున "అరెనిబిడకంటక దుష్ప్రవేశ" అను గీతమును పాడినతోడనే శ్రీరామలక్ష్మణులు కోదండపాణులై వచ్చి చోరబాధల దీర్చినారట. ఈ గీతము మాయామాళవగౌళ ఉపాంగరాగవరుసలో జూడస్పష్టమగును. ఒకానొకప్పుడు విజయరాఘవభూపాలుడు తనదేశస్థులందరును శంఖచక్రముద్రాంకితులై యుండవలెనని ఆజ్ఞాపిం చెనట. అప్పుడు వెంకటమఖి మధ్యార్జునక్షేత్రమున వెలయు మహాలింగమూర్తిని "శంఖచక్రాంక నత్యాచరేరే" అని రీతిగౌళలో నొక గీతమునుపాడి ప్రార్థించెనట. తోడనే రాజు ఉదరబాధచే పీడితుడై వేంకటమఖిని ప్రార్థించి తనదేశస్థులు వారివారి మతములోనే యుండవలెనని యాజ్ఞా పించినమాత్రమున తన ఉదరబాధతీరి సౌఖ్యముగానుండెనట. ఇట్లు వెంకటమఖి మహి మలు పెక్కులుగలవు.

కొన్ని గీతములలో "ముద్దువెంకటమఖి" "వెంకటవైద్యనాథుడు" అను ముద్రలు గనుబడుచున్నవి. వారలు ఈ వెంకటమఖియొక్క డాసిన వంశస్థులనితోచుచున్నది.

తంజావూరు ఆంధ్రమహారాష్ట్ర రాజుల కాలనిర్ణయము తంజావూరు గవర్నమెంటు నార్మల్ స్కూలు ద్రావిడ పండితులు బ్రహ్మశ్రీ కుప్పుస్వామి శాస్త్రిలచే దెలిసెను.

గోవిందామాత్యులు

ఇతడు ఆరువేల నియోగిబ్రాహ్మణుడు. ఆపస్తంబసూత్రుడు. కౌండిన్య గోత్రుడు. ఓబయామాత్యుని పుత్రుడు. సంగీతశాస్త్రమును శ్రీరామచంద్రాంకితముగా ఆంధ్రభాషలో పద్యకావ్యముగా రచించెను. ఈ గ్రంథము కొన్నిభాగములందు శార్ఙ్గదేవుని సంగీతరత్నాకరము ననుసరించియు, మేళము, రాగములు రామామాత్యుల స్వరమేళకళానిధిని యనుసరించియు జెప్పియున్నాడు. ఇతడు రామామాత్యునికి వెనుకటివాడును, వెంకటమఖికి ముందటి వాడనియు దోచుచున్నది.

పురందరవిఠలదాసులు

ఇతఁడు కర్ణాటక బ్రాహ్మణుడు. మధ్వమతస్థుడు. కర్ణాటకభాషలో గొప్పపండితుడు. భక్తాగ్రేసరుడు. ఇతడు మొట్టమొదట పూనాలో సాహుకారియై కోటీశ్వరుడుగానుండి పాండు

రంగ విఠలుని భక్త్యాతిశయమువలన విరక్తికలిగి మహాభక్తుడై సంగీతసాహిత్యములలో మిక్కిలి ప్రజ్ఞగలవాడై యొక్కొక్క సందర్భమందును చేసిన కీర్తనములచే శ్రీ పాండురంగవిఠలుని ప్రసన్నతను జెందినవాడై యుండెను. ఇతని యద్భుతచరిత్రములు నెవరికిని వ్రాయనలవిగాదు. ఇప్పటికిని వాడుకలోగల సరళి, జంట వరుసలు, అలంకారములు, పిళ్ళారిగీతములు ఇవి యీమహానుభావుని వలన నేర్పడినవిగా నున్నవి. ఆళ్వారాదులచే జేయబడిన తిరువాయ్ మొఴి అని ద్రావిడ దివ్యప్రబంధమును శ్రీవైష్ణవ బ్రాహ్మణులు సన్నిధులందు ఎటులసేవింపుచున్నారో అటులనే మధ్వమత మఠాధిపతులు వారి వారి యాస్థానదేవతా సన్నిధులందు ఈపురందర దాసుల వారి కీర్తనములనుపాడి కొనియాడునట్లేర్పరచియుండుట నేటికిని జూడవచ్చును. ఇతని వలన జూడబడిన* సూళాదులు పెక్కులుగలవు. ఈతని కీర్తనములు వేదాంతవిషయముగా ననేకములున్నవి. ఈతని కీర్తనములు ఇన్నియున్నవని చెప్పుటకసాధ్యము. ఈపురందర విఠల దాసులు అహోబలుని కాలమునకు మునుపే యుండవచ్చును. ఈతనిసంగీతసాహిత్య ప్రబంధ ధోరణి యీపుస్తకములోగల సూళాదులచే స్పష్టమగును.

రామదాసులు

ఇతడు నియోగిబ్రాహ్మణుడు. కంచర్లకులోద్భవుడు. గోపనామాత్యకుమారుడు. సంగీతసాహిత్యనిపుణుడు. ఇతడు భద్రాచలముతాలూకా తహసీలు గానుండి సర్కారు సొమ్ములంతనెత్తి భద్రాచల శ్రీరామభద్రాలయ జీర్ణోద్ధారణము జేసినదిగాక భాగవతులైన బ్రాహ్మణులకు తృప్తిగా ప్రతిదినమును భోజనములు పెట్టించుకొని శ్రీరాములవారి విషయమై యనేక కీర్తనములుజేసి భాగవతులతో నెల్లప్పుడును భజనచేసుకొని తన్ను మరచియుండెనట. ఇదితెలిసి నవాబు ఇతని చెరసాలలోబెట్టి పదిరెండుసంవత్సరములు నిర్బంధపరచినాడట. ఆ సమయమందు నెడతెగక రాములపై కీర్తనములుజేసి భజించుకొని యుండెనట. కరుణాసముద్రుడైన రామభద్రుడు కనికరమున లక్ష్మణునితో బంట్రౌతుల వేషముదాల్చి యర్ధరాత్రి సమయమున వచ్చి నిద్రబోయ్యేడు నవాబునులేపి చెల్లవలసిన పైకముల జెల్లించి యంతర్థానమయ్యేనట. ఈ వివరములు రామదాసుల చరిత్రమువలన దెలియనగును. తెనుగున నితని కీర్తనములనేకములు గలవు.

తాళపాకము చిన్నయ

ఇతడు తెనుగు బ్రాహ్మణుడు. వెంకటాచలపతి భక్తుడు. తిరుపతిలో నుండినవాడు. వెంకటరమణ విషయమై భాగవత సంప్రదాయముగా వాడుకలోగల ఉత్సవపద్ధతి నేర్పఱచిన

---

* రచించు అనుటకు "చూచు" అని వాడుట తమిళ సంప్రదాయము. (రా. అ)

పుణ్యపురుషుడు. దానిలో తోడయము, మంగళము, శరణు, హెచ్చరిక, కీర్తనములు, ధూప దీపాలంకార నైవేద్యాద్యుపచారముల కీర్తనములు, పవ్వళింపు, దివ్యనామ సంకీర్తనము, వసంతోత్సవముల కీర్తనములు, స్వామిని మేలుకొలుపుటకై కీర్తనములు, ఇని మొదలైనవియు నణగి యున్నవి. ఇదిగాక విడికీర్తనములును గలవు. ఇతని భక్త్యాతిశయమువలన మాటిమాటికి వెంకటరమణుడు ఇతనికి సాక్షాద్దర్శనమిచ్చి మాట్లాడినట్లు పెద్దలు జెప్పుచున్నారు. భజనపద్ధతికి యితడే మూలపురుషుడు. ఇతడు రామామాత్యులకు ముందటివాడని జెప్పుచున్నారు.

క్షేత్రజ్ఞులు

ఇతడు తైలింగ్య బ్రాహ్మణుడు. ఇతనియునికి మువ్వపురి. ఆంధ్రభాషలో మిక్కిలి ప్రజ్ఞగలవాడు. సంగీత సాహిత్యజ్ఞానముగల గొప్పపండితుడు. ఈతడు బాల్యదశలో నొక మహాయోగివలన గోపాలమూలమంత్రముపదేశింపబడి మువ్వపురిలో వెలయు గోపాలాలయములోనుండి బహుకాలము భక్తితో మంత్రావృత్తి జేసుకొని యుండునపుడు శృంగారరసాధి దేవతయైన గోపాలుడు దర్శనమిచ్చి యనుగ్రహించినతోడనే "శ్రీపతిసుతుబారికి నేనోపలేక నినువేడితే కోపాలా మువ్వగోపాలా" అని వాగ్గేయరూపముగా పదములు జెప్ప ప్రారంభించెనట. ఇతని పదములవలె శృంగారరసము లొలుకునట్లు కైశికీరీతిగాను, మృదుపదములు గలదిగాను, నాయకీనాయక లక్షణములు దప్పకను, అర్థపుష్టితోను, సందర్భరసములకు దగినట్లు రాగములతోను, ధాతువులతోను ఇతనికి మునుపుగాని వెనకగాని పదములు జూడదగినవారెవరును లేరని నిశ్చయముగా జెప్పవచ్చును. ఈతని పదములు శబ్దార్థముల చక్కగానెఱిగి రసానుభవముతో నెవడు (చౌకముగా) విళంబముగా పాడుచున్నాడో ఆపదములుదా రుచించును. ధాతువులను వ్రాసి జూచితే వచ్చినదే వచ్చినట్లుండును. ఇట్లుండుటయే పదసాహిత్యములశయ్య. ధాతువులు వచ్చి నదిరాక యుండుట కీర్తనములశయ్య. ఈ క్షేత్రజ్ఞులు మధుర, తంజావూరు, గోలకొండ యీ సంస్థానాధిపతులసభలలో యిన్నేసి యిన్నేసి పదముల జెప్పియున్నానన్నందుకు దేశీయదేవగాంధారి రాగమున "వేడుకతో నడుచుకొన్న విటరాయడే" అనునొక పదము జెప్పియున్నారు. ఇదిగాక తంజావూరి విజయరాఘవనాయక భూపాలుని ప్రార్థనచే ఈ రాజాంకితముగా క్షేత్రయపంచరత్నమని ఐదుపదములు జెప్పియున్నారు. ఇతని పదములనేకములు ముప్వగోపాల ముద్రలతో నుండును. కొన్నిపదములు "కంచివరదుడు" "చెవ్వందిలింగడు" అని యుండి నప్పటికిని మువ్వగోపాలముద్రలేక నుండవు.

రసికాగ్రేసరుండైన విజయరాఘవ భూపాలుండు యితనికి సేయునట్టి బహుమానాద్యుపచారములజూచి ప్రబంధ రచనాదురంధరులైన కవీంద్రులు యీసున మహారాజా! "ఇదేమి? ఏరా, రారా, పోరాయనిజెప్పెడి క్షేత్రయమీద నింతమోహమా?" ఇతనికి నింతబహుమానా

ద్యూషచార గౌరవమా?'' అనిన పలుకు లాలకించి క్షేత్రయవచ్చినతోడనే యీ సంగతులు జెప్పెను. క్షేత్రయవిని వారు జెప్పినది సరిదా అనెను. పిమ్మట కాంభోజీరాగమున ''వదరక పోవే" అను పల్లవి, అనుపల్లవి, రెండు చరణములును(జెప్పి మూడవచరణమున "భామరో శకునములడిగితి మువ్వగోపాలుఁడు వచ్చునని, కామించి నాథులకలయు చెలులజూచి కరగి చింత నొందితి" ఇంతవరకుఁజెప్పి యీ చరణముయొక్క కడపటి ఖండము మాత్రము కవీంద్రులు పూరింపవలెను అని రాజువద్ద దెలియజేసి సేతుయాత్ర పోయివచ్చెదనని వెడలెను. కవీంద్రులు సభకు వచ్చినతోడనే వారివద్ద పై జెప్పిన పదమునిచ్చి యీపదముయొక్క మూడవచరణమునందు కడపటి ఖండముమాత్రము పూర్తి సేయుడీ యనిరాజు చెప్పెను. ఆ కవీంద్రులందరును జేరి క్షేత్రయ తిరిగివచ్చువరకు యోచించియును ఆకడపటి ఖండమునకుఁ దగినవ్యవహారముదోచక చింతిల్లు చుండిరి. క్షేత్రయవచ్చినతోడనే కవీంద్రులందరును క్షేత్రయవద్దికిబోయి ప్రార్థించినారట. క్షేత్రయ "రామరామ యీమేనితో వానిమోము జూడవలెనా మొదటిపొందేచాలు'' అని పదమును పూర్తిచేసినదివిని కవీంద్రులందరును నీవు సాక్షాద్గోపాలుఁడేయని కొనియాడి రాజువద్దకుబోయి యీ సంగతిని దెలియఁజేసి పొగడిరట.

మావద్దనుండు ప్రాచీనపుస్తకములో పై జెప్పిన పంచరత్నములఁజేర్చి ఏనూరు పదము లున్నవి ఇప్పుడుగల అచ్చుపుస్తకములో బహుపదముల శబ్దములు మాఱ్చబడి యున్నవి ఇది గాక అర్థములు రససందర్భములు దెలియని నవీన గాయకులు రాగములను మార్చియున్నారు. ఇతఁడు పై జెప్పిన విజయరాఘవభూపాలుని కాలమే.

శ్రీనివాసులు

ఇతఁడు ద్రావిడబ్రాహ్మణుడు. ఆంధ్రద్రావిడ భాషలయందును సంగీతమందును పండి తుడు. ఇతడు మధురలో మీనాక్షిగుడి పరిచారకుడు. తనచే జేయబడెడి కైంకర్యములను అప రాధలేశములేక భక్తితో నడుపించుకొని వచ్చునట. ఇటుల నితడుండునపుడు మీనాక్షీధ్వజమంట పమువద్ద నొకతపస్వి రాజమాతంగీదేవి మూలమంత్రమును బహుకాలముగా నావృత్తి జేసుకొని యుండెను. ఒకానొక దినమందు అర్ధజామకాలపూజ నడచినతోడనే మీనాక్షీదేవి అర్ధజామా లంకార చిహ్నములతోడ నోరునిండిన తమలముతోడ నొక బోగముపడుచువలె నాతపస్వివద్దికివచ్చి "ఓరీ! నోరుదెఱచు" అని జెప్పినమాత్రాన భ్రష్టేఅని తిట్టిన తోడనే అక్కడికి సమీపమున పండు కొని నిద్రబోవుచున్న శ్రీనివాసుని దగ్గరికివచ్చి "ఓరీ శ్రీనివాసా! లే నోరుదెఱచు" అన్న మాత్రమున నోరుదెఱచగ వానినోటియందు తమలమును తుప్పెనట. ఆమాతంగీ పరమాను గ్రహమువలన సంగీత సాహిత్యములలో ప్రజ్ఞగలిగి కీర్తనములు జెప్పదొడగెనట. ఇతని కీర్తన ములు అనేకములుగలవు. అర్థపుష్టియు శబ్దశయ్యాయును వ్యవహారములును పొందియుండును.

ధాతువుల శయ్యాయు మేలిమిగ నుండును. ద్రావిడభాషలో పలువిధములైన పదములు, కీర్తనములు "విజయగోపాల" ముద్రతో నేయబడియున్నవి. ఇతడు మధుర తిరుచినాపల్లి నేలిన విజయ రంగ చొక్కనాథనాయక భూపాలుని కాలమందున్నవాడని తెలియవచ్చుచున్నది.

జయదేవులు

ఇతఁడు ఉత్తరదేశస్థుఁడైన విప్రుఁడు గోవర్ధనాచార్య శిష్యుఁడు. శ్రీకృష్ణచరణారవింద మరందతుందిల మిళిందాయమాన మానసుడు. సంస్కృతభాషలో నసదృశమైన వాగ్విలాస వైభవముగల కవీంద్రుడు. ప్రసన్నరాఘవ నాటకము మొదలైన పెక్కుగ్రంథములు విరచించిన చతురుడు. శ్రీరాధాకృష్ణ విషయమై శృంగారరస ప్రధానమై ద్వాదశసర్గ సహితమై విలసిల్లెడి "గీతగోవిందు" (అష్టపది) అను ప్రబంధమును గాంధర్వముగా విరచించిన మహాత్ముఁడు. ఈ అష్టపదులకు ఈ జయదేవులవలన నేర్పరుపబడిన రాగములును గేయఘణుతులను సంగీతరత్నాకర రాగవివేకాధ్యాయమునఁగల రాగములవలె నెటులనో వాడుకలేకపోయెను. 300 సంవత్సరములకు మునుపుగల దక్షిణదేశస్థులైన సంగీతజ్ఞులు ఇరువదినాలుగు అష్టపదులకును రాగతాళములు, ఆయా రాగతాళముల ననుసరించి యేర్పరుపబడిన గేయఘణుతులు, యిప్పుడు వాడుకలోనున్నవి.

ఈ జయదేవకవీంద్రుడు పంతొమ్మిదవ అష్టపది వ్రాసుకొని యున్నపుడు "స్మరగరళ ఖండనం మమశిరసిమండనం, దేహిపదపల్లవ ముదారం" అని తోచినతోడనే వ్రాయక తాటాకును తన భార్యయైన పద్మావతిచేతనిచ్చి తలంటుకొని తాను స్నానమునకై నదికేగెనట. తోడనే శ్రీకృష్ణుడు తలంటుకొన్న జయదేవ స్వరూపముగావచ్చి పద్మావతిని బిలిచి తాటాకును లేఖినిని బుచ్చుకొని జయదేవులకు తోచినట్లే సాహిత్యములను వ్రాసియిచ్చిపోయెనట. వెంబడిని జయదేవులువచ్చి తాటాకునడిగెను. ఇప్పుడు దానేవచ్చితీసి వ్రాసియిచ్చిపోతిరియని చెప్పఁగా తాటాకును దీసిచూచి ఆనందసాగరమగ్నుడై 'ఓపద్మావతీ భగవంతుఁడు నీకు దర్శనమిచ్చెనే. నీ సుకృతము నేమని పొగడుదును' అని చెప్పినదిగాక ఆఅష్టపది ఎనిమిదవ యడుగున "జయతు పద్మావతీ రమణజయదేవకవి భారతీఫణిత మితిగీతం" అని తనపేరునకు మునుపు ఆమె నామమునుబెట్టి యిరువది యొకటవ అష్టపదిలోను బెట్టుకొనెనట. ఇటుల బెట్టుకొనుటయే ఆమెకు భగవద్దర్శనమైనందుకు నిదర్శనముగానున్నది. ఇతడు శార్ఙ్గదేవుల కాలముగా నుండవచ్చునని దోచుచున్నది.

ఘనం సీనయ్య

ఇతఁడు ఆత్రేయగోత్ర పవిత్రుడు ఆపస్తంప సూత్రుడు. శ్రీ వైష్ణవుడు వంగల కులజుడు. వాధూలదేశిక కృపాపాత్రుడు. శేషయజ్వకుమారుడు. సంగీత సంస్కృతాంధ్ర భాషా

ప్రవీణుడు. శ్రీవిజయరంగ చొక్కనాథ కరుణాకటాక్ష లబ్ధసంపద్వైభవుడు. మంత్రి శేఖరుడు. శృంగారరస భూయిష్ఠమైన ''శశాంక విజయము'' అనెడి ప్రబంధమునంది కీర్తివహించినాడు. ఇతని సంగీత విద్యాపారీణతను గురించి శశాంకవిజయములో వర్ణించిన పద్యము.

శా. హాహాహూహులు గానగర్వమునహా హాహూహువంచున్స్వరా,
రోహప్రక్రియకా తురంగతనులై రూపంబులానన్వృథా,
సాహంకారులమర్త్యగాయకులు జోడానీకు పాండ్యేశ్వర,
స్నేహాలంకృత వంగలాన్వయమణీ సీనా కవిగ్రామణీ.

ఈ సీనయ మన్నారు రంగముద్రతో గేయవాక్కుగా ననేక కీర్తన పదములు జేసి యున్నాడన్నందుకు శశాంక విజయములోగల పద్యము.

క. శ్రీమన్నరు రంగాధిప,
నామాంకిత గేయకల్ప నాతతమతికిన్,
రామానుజ విజయాంకగ
వీ మధురస మోదమాన వేంకటపతికిన్.

ఈ సీనయ క్షేత్రయకు సమకాలీయుండని తోచుచున్నది.

మార్గదర్శి శేషయ్యంగారు

ఇతడు శ్రీవైష్ణవ బ్రాహ్మణుడు. సంగీతమందును సంస్కృతమందును చాలా పాండిత్యముగలవాడు. రంగనాథుని భక్తుడు. అయోధ్యలో నుండి శ్రీరంగమునకువచ్చి సంస్కృత గేయవాక్కుగా రంగనాథునిపై ననేకకీర్తనములుజేసి భజించుకొని వసించెనట. అయోధ్యలో నుండి వచ్చినవాడగుటచే ''కోసల'' యను ముద్రను తన కీర్తనములలో బెట్టుకొని వచ్చెనట. తనచేజేయబడిన కీర్తనములన్నియు నొకపుస్తకముగావ్రాసి రంగనాథుని యర్ధజామపూజా సమయమున రంగనాథుని పాదముల సమర్పించి బెట్టుమని యర్చకులవద్దనిచ్చి వచ్చెనట. మరునాడుదయకాలమున రంగనాథుని కోవిలకువెళ్లి పుస్తకమును తీసిచూచెనట. ఆ పుస్తకములో నరువది కీర్తనములు మాత్రముండెనట. తక్కిన కీర్తనములన్నియు స్వరూపము దెలియక చెదలుబట్టి పోయెనట. భగవంతుడొప్పుకొన్న అరువది కీర్తనములే ప్రసిద్ధముగా నున్నవి అప్పటి పండితులు ఈతని సంస్కృత వాగ్గేయఫణుతులనుజూచి ఇతనిని మార్గదర్శి శేషయ్యంగారు అని పొగడినారట. ఇతడు సీనయకు మునుపటివాడని జెప్పుచున్నారు.

గిరిరాజ కవి

ఇతడు తైలింగ్య బ్రాహ్మణుడు. ''జననాత్కమలాలయే'' అని జనులచే పొగడబడిన తిరువారూరే యీ గిరిరాజకవికి వాసస్థలము. సంస్కృతాంధ్రభాషలలో మిక్కిలి ప్రజ్ఞగలవాడు.

సంగీత విద్యాసంపన్నుడు. ఇతడు తెనుగున భక్తిరసముగాను వేదాంతవిషయముగాను బహు కీర్తనములజేసి ప్రఖ్యాతిని బొందినవాడు. తంజావూరినేలిన మహారాష్ట్రరాజులలో రెండవ రాజయిన సహజిమహారాజుచే బహుసమ్మాన గౌరవముల నందినవాడు. శ్రీరామానుగ్రహము వలన భక్తిరసముతో తెనుగున ననేకకీర్తనములుజేసి యశఃకాయులై విలసిల్లెడి త్యాగరాజయ్య యొక్క పితామహుడు. రమారమి 170 సంవత్సరములకు మునుపుండిన వాడుగా దోచు చున్నది.

సహజి మహారాజు

ఇతడు తంజపురినేలిన మహారాష్ట్ర రాజవంశస్థులలో రెండవరాజు. ఏకోజి మహారాజు కుమారుడు. భోసలకులజుడు. సంస్కృత మహారాష్ట్ర, ఆంధ్ర హిందుస్థాని మొదలయిన భాష లలో మిక్కిలి సమర్థుడు. సంగీత సాహిత్య విద్యాపారంగతుడు. ధర్మసంస్థాపనశీలుడు. ఇతడు శకాబ్దము 1605, క్రీ. శ. 1684 మొదలు శకాబ్దము 1632, క్రీ.శ. 1711 వరకు చోళమండలము నేలినవాడు. ఈసాహ మహారాజు అనేక దేవతావిషయములై, పైజెప్పిన భాషలలో ననేక కీర్తనములు జెప్పియున్నాడు. ఇదిగాక తిరువారూరి శ్రీవీథీవిటంక త్యాగరాజస్వామి తెనుగున పల్లకినాటకము అనుపల్లకి సేవాప్రబంధము వాగ్గేయ స్వరూపమై విరచించియున్నాడు. ప్రతి శుక్రవారము స్వామి శయనస్థానమునకు పల్లకిలో వేంచేయునపుడు పల్లకినాటకమునుపాడి ఆడు కొని వచ్చునట్లు ఏర్పాటుజేసియున్నాడు. నేటికిని నడిచివచ్చుచున్నది. ఇట్లు నడిచివచ్చుటకై సాహమహారాజు పదివేలి నేల సర్వమాన్యము ఇచ్చియున్నాడట.

లక్ష్మీకాంత మహారాజు

ఈరాజు క్షత్రియుడు. సంగీత సంస్కృతములం దసాధారణమైన పాండిత్యముగల వాడు. ఇతని కీర్తనములు సంగీత సంస్కృత సాహిత్య చమత్కారములతోగూడి యున్నవి. ఈరాజు ఏ సంస్థానమునేలిన వాడనియు, ఏకాలమున నుండిన వాడనియు తెలియలేదు. ఆయన ఉనికి తెనుగుదేశమో లేకనుత్తర దేశమోయనియు, అహోబలమునికి పిమ్మట నుండినవాడనియు నెంచవలసినదిగా నున్నది.

వీరభద్రయ్య

ఇతడు తైలింగ్య బ్రాహ్మణుడు. తెనుగున మంచి ప్రజ్ఞగలవాడు. ఇతని వాస స్థలము ఉత్తరదేశము. సంగీత సాహిత్యరచనా విశారదుడు. మహారాష్ట్ర మహారాజులలో సద్వి వేకవితరణ ధురీణుడును, రసికశిఖామణియును, ఔదార్యగుణసంపన్నుడును, నీతిదప్పక చోళ మండలమును పరిపాలించినవాడును, అనేక సురాలయ భూసురాలయములకు సర్వమాన్యముల

నిచ్చినవాడునైన ప్రతాపసింహ మహారాజు శకాబ్దము 1662 క్రీ.శ. 1741 మొదలు శకాబ్దము 1686, క్రీ.శ. 1765 వరకు తంజపురినేలెను. ఈతని రాచరిక ప్రారంభకాలములో నీతని యౌదార్యాది సుగుణములను విని వాగ్గేయశ్రేష్ఠుడైన వీరభద్రయ్య ఉత్తరదేశమునుండి వెణ్ణేటిగట్టవచ్చి రాజు భేటికై బహుదినములు కాచియుండెను. ఇతని యోగ్యతాగౌరవములను బహుజనులవలన విని యొకదినము రాజే వీరభద్రయ్యగదికివచ్చి పాటనువిని బహుమానమిచ్చి తంజపురికి పిలుచుకొనిపోయి తగిన జాగనిచ్చి యాదరించి గౌరవించెనట. అది మొదలు తంజపురినగరిలో కొలువైయున్న భోసలవంశరాజుల కులదైవమైన ప్రతాపరామముద్రను గైకొని బహుకీర్తనములు అనేక రక్తిరాగములందును, బహుదేశీయ రాగములందును గేయకల్పనలు వేర్వేర విలసిల్లునట్లు విరచించెను. ఇదిగాక ప్రతాపసింహ మహారాజుమీద దరు, పదములు, తిల్లానాలు మొదలయినవి యనేక విచిత్రగేయ కల్పనలతో జేసి బహుఖ్యాతినొందెను. ఈ మహానుభావునివలననే దక్షిణదేశపు గానమార్గము మిగుల పరిష్కారము గలదిగా నేటికిని ప్రకాశించుకొనియున్నది.

కవి మాతృభూతయ్య

ఈ తైలింగ్యవిప్రుడు సంగీతాంధ్రభాషా పండితుడు. త్రిశిరగిరి (తిరుచినాపల్లి) వాసుడు. శ్రీ సుగంధి కుంతలాంబా భక్తుడు. ఆమెయనుగ్రహమువలన నీతిభక్తిరసముగల కీర్తనములు అనేకముగా జేసియున్నాడు. శృంగారరసముతో బహుపదములు జెప్పియున్నదిగాక పారిజాతాపహారణమును గాంధర్వరూపమైన యొకనాటకమును జెప్పియున్నాడు. ప్రతి కీర్తనపదములందు "త్రిశిరగిరి" అని ముద్రబెట్టియుండును. పదశయ్యావ్యవహారము గలిగి యర్థపుష్టితోనుండును. ఈ మాతృభూతయ్య తన పేదరికమును సైచక సుగంధి కుంతలాంబవద్ద బహుకీర్తనములచే మొఱయిడినదిగాక "కాశికప్పణ మీవలనమ్మ" యని జెప్పిన కీర్తనమువిని అమ్మవారు మాతృభూతయ్య స్వప్నమున దర్శనమిచ్చి "తంజావూరిలో నాభక్తుడు ప్రతాపసింహుడున్నాడు. అచ్చటికి వెడలుము. ఆరాజు నీలేమిని పోగొట్టును" అన్నమాత్రమున లేచి తంజావూరికి వెడలెను. ఆదినమే సుగంధి కుంతలాంబ ప్రతాపసింహుని స్వప్నములో "నాభక్తుని నీవద్దకు రమ్మంటిని వానిలేమిని దీర్చుము" అని చెప్పినతోడనే రాజులేచి మాతృభూతయ్య రాకనుగోరియుండెనట. ఇతడువచ్చినది తెలిసి యుపచరించి పదివేలరూపాయలిచ్చి త్రిశిరగిరికి పంపించెను. అతడు అచ్చట సౌఖ్యముగా తన కృతులచే శ్రీ మాతృభూత సుగంధి కుంతలాంబలను భజించుకొనియుండెనట.

ఆదిప్పయ్య

ఈ కర్ణాటకబ్రాహ్మణుడు మధ్వ మతస్థుడు. తెనుగందును సంగీతమందును గొప్ప పండితుడు. ఈ ఆదిప్పయ్య ప్రతాపసింహ మహారాజుకాలమందును, తుళజామహారాజు కాలమందు నుండినవాడు. రక్తి రాగములందును, దేశీయరాగములందను "శ్రీ వేంకటరమణ"

ముద్రతోను, విశేషగమక జాతీయములతోను అనేక కీర్తనములు ఇతనివలన జేయబడియున్నవి. వీరు వీరభద్రయ్య మార్గమునే యనుసరించినవారు. రాగాలాపన, మధ్యమకాలపల్లవి ఫణతులు ఇతనివలననే పరిశుద్ధమైనవని జెప్పుదురు. వర్ణములనేకములు ముందుండినప్పటికిని భైరవిరాగములో నితనివలన సేయపడిన "విరిబోణి" యను తానవర్ణము పాడుటకుగాని వీణలో వాయించుటకుగాని యిటువలనే యిక వర్ణముకలుగుట దుర్లభము.

ఈ ఆదిప్పయ్య కుమారుడు వీణకృష్ణయ్య. ఇతడు వైణిక శ్రేష్ఠుడు. మైసూరు, విజయనగరం, కొత్తకోట ఈ సంస్థానాధిపతులమీద (ప్రసిద్ధములుగానున్న సప్తతాళములోగల ధ్రువతాళమందే తక్కిన అరు తాళములు నణిగియుండునట్లును, ప్రబంధముపాడి యెత్తునపుడు అన్నితాళముల మొదటి ఘాతలు ఒకేఘాతగా పడునట్లుండెడు) "సప్తతాళేశ్వరము" అనిమూడు ప్రబంధములు జేసియున్నాడు. ఆ ప్రబంధ మాతువులలో రాజుల నామాక్షరము లందొక్కొక్క అక్షరముల నొక్కొక్క ఆ వృత్తాద్యక్షరములుగా నర్థముతో రచించియున్నాడు. ధ్రువతాళము ముప్పదియావృత్తములైతే ఎత్తునపుడు తక్కిన ఆరుతాళములును ఒకేరీతిగా ప్రబంధాద్యక్షరమందెత్తబడును.

ఈ వీణకృష్ణయ్య కుమారుడు వీణ సుబ్బుకుట్టి అయ్య. ఇతనివలె వీణయందు రాగాలాపన మధ్యమకాల పల్లవి స్వరకల్పనలు గమకముచెలయునట్లును, అతీత అనాగత గ్రహములు వెలయునట్లును వాయించుటనెవరికిని సాధ్యముకానేరదు. వైణికులకు తాళజ్ఞానముండుట యతి దుర్లభము. ఈయనకు గలిగిన తాళజ్ఞానము ఇంకొకరికి గలుగనేరదు. ఈయన వీణవాయించుకొనియే డెబ్బదియేండ్లుండెను. ఇతడు గతించి రమారమి ముప్పదినాలుగు సంవత్సరములుండ వచ్చును.

వెంకటరామయ్య

ఈ బ్రాహ్మణుడు తెనుగున మంచిచదువరి. సంగీతమందును మిక్కిలి ప్రౌఢుడు. ఈ వెంకట్రామయ్య కీర్తనముల జాతీయములనెఱిగి పాడుటకు దుర్లభములుగా నుండుటవలన నప్పటి గాయకోత్తములు "ఇనుప సనిగెలు (శనగలు) వెంకట్రామయ్య" యని పేరిచ్చినారట. ఇతడు బోధేంద్రస్వాములమీద "సతమని" యను తోడికీర్తనము మొదలైనవియును, మధురానల్లూరి మొదటి స్వాములమీద కొన్ని కీర్తనములును "గోపాలకృష్ణ" ముద్రబెట్టి జేసియున్నారు. ఇతడు ఆదిప్పయ్యయొక్క కడపటి కాలమని దోచుచున్నది.

సొంటి వెంకటసుబ్బయ్య

ఈ తైలింగ్య బ్రాహ్మణుడు తెనుగందును సంగీతమందును సామర్థ్యము గలవాడు. వేంకటమఖిచే జెప్పబడిన రాగాంగాది రాగ సంప్రదాయములను విశేషముగా దెలిసినవాడు. ఈ

వెంకటసుబ్బయ్య, ఆదిప్పయ్య అను నీయిద్దరును సమకాలికులై యుండినప్పటికిని యీ వెంకట సుబ్బయ్య వయస్సున చిన్నవాడే. ఇతడు తుళజామహారాజుమీద బిలహరిరాగములో నొకవర్ణము విచిత్ర కల్పనలతో జేసియున్నాడు. రసికాగ్రేసరుడై ఔదార్యస్వరూపుడై ప్రఖ్యాతిజెందిన మణలి చిన్నయామొదలారి సభలో బహుమానింపబడి బహుచమత్కారములతో నితనివలన నేయ బడిన సంగీతసాహిత్యములు పెక్కులుగలవు. ఇతనికుమారుడు వెంకట రమణయ్య. సంగీత సాహిత్యమార్గమందును, గానమార్గమందును, తన తండ్రికిమించినవాడని జెప్పుదురు. ఇతడు శరభోజి మహారాజు కాలమందుగూడ నుండెనట. వీరికి సొంటియనుట ఇంటిపేరు.

రామస్వామి దీక్షితులు

శకాబ్దము 1657, క్రీ.శ. 1735 లో జన్మించిన ఈ ద్రావిడ బ్రాహ్మణుడు పౌత్రుడు. కాశ్యపగోత్రుడు. అపస్తంబసూత్రుడు. ఇతని తండ్రి వెంకటేశ్వర దీక్షితులు. తల్లి భాగీరథియమ్మ. ఇతడు ఏడవవయస్సున గుత్తుపువారి కలహముచే కాంచీమండలమునుండి పండ్లుచెల్లిన తల్లిదండ్రులతో వెడలి మధ్యార్జున క్షేత్రమునకు సమీపముననున్న గోవిందపురమునకువచ్చి క్రమాంతము అధ్యయనము జేసుకొని యుండెను. అటుతరువాత ఆయనతల్లిదండ్రులు ఆరునెలలు ముందు వెనుకగా లోకాంతరము జెందిరి. సంస్కృతభాషలో మంచి వ్యుత్పత్తిని జెంది ఆంధ్రభాషను నేర్చుకొనెను. స్వభావముగా తనకు మంచి శారీరముకలిగియుండుటవలన వినికచే శ్రావ్యముగా పాడ నేర్చుకొనెను. పాటపై నుండు భ్రమవలన తంజావూరికిపోయి వీరభద్రయ్యగారివద్ద రెండుసంవత్సరములుండి రక్తిరాగములందును దేశీయరాగములందు నతనిచే జేయబడిన కీర్తనములును స్వరజ్ఞానము కలుగునట్లభ్యసించి ఆలాపన పల్లవి స్వరములు పాడునట్లు నేర్చుకొని మాయూరమునకు వచ్చియుండునప్పుడు సంగీతలక్షణము దెలుసుకొనవలెనను అపేక్షచే చింతిల్లుచుండెను. ఒకదినమం దొక పెద్దలువచ్చి "మధ్యార్జునమునకు వెడలుము నీచింతలు దీరును. లక్షణ విద్యావంతుడౌదువు" అని యనుగ్రహించిన మాత్రమున మధ్యార్జునమునకు వెడలి అచ్చట నిత్యాగ్నిహోత్రియు వెంకటమఖి మాతులపౌత్రుడునైన వెంకట వైద్యనాధ దీక్షితుల పరమానుగ్రహమువలన ఒక్క సంవత్సరములో వీణనభ్యసించి పిమ్మట చతుర్దండి ప్రకాశిక రాగాంగోపాంగ భాషాంగ రాగగీతములు సకలరాగ తాళలక్షణములు సాంగోపాంగముగా దెలుసుకొని తనగురువులనాజ్ఞ చొప్పున తంజావూరికేగి అచ్చటి రాజసభలో గొనియాడబడి బహుసమ్మాన గౌరవములనంది మాయూరమునకువచ్చి శ్రీ త్యాగరాజమహోత్సవ దర్శనార్థమై తిరువారూరికివెడలి శ్రీ కమలాంబా త్యాగరాజులసేవించి భజించుకొనియుండెను. దర్శనార్థమై యచ్చటికివచ్చిన అమరసింహ మహారాజు ఈయనవలన తనమీద సేయబడిన రాగమాలికనువిని బహుమానించి ఆదరించెను. ఈ రామస్వామి దీక్షితుల భక్త్యాతిశయమువలన శ్రీ వీధీ విటంక త్యాగరాజస్వామి స్వప్నదర్శనములో నాజ్ఞయిచ్చినప్రకారమే స్వామి వీధికి విజయము సేయు సమయములందు ధ్వజమంటపము మొదలు

తిరిగి ధ్వజమంటపమువరకు వచ్చుదాక ఇచ్చోటనిచ్చోట నిటులనిటుల వాయించవలెనని నాగస్వర వాద్యగాండ్లు మొదలయినవారికి చేసిన యేర్పాటువలె పరంపరగా ఇప్పుడును వాయించుకొని వచ్చుచున్నారు. ఇతనికి నలువదియేండ్లవరకు సంతతిలేనందువలన తనభార్యతో శ్రీ వైద్యనాథుల గుడికిపోయి శ్రీ ముద్దుకుమారస్వామి సన్నిధిలో భజనయుండిరి. కొన్ని దినములలో నితని భార్య సుబ్బమ్మ గర్భవతియైనతోడనే తిరువారూరికివచ్చి యుండునపుడు మంచిలగ్నమున నొక సుపుత్రునిగనెను. ఆ బిడ్డకు ముద్దుస్వామియని పేరుబెట్టిరి. కొన్నిసంవత్సరములకవతల బుట్టిన రెండవపుత్రుడైన చిన్నసామి దీక్షితులకు తన గురువులపేరైన వెంకట వైద్యనాథ శర్మమను బెట్టిరి. ఈ చిన్నస్వామి దీక్షితుల తోడబుట్టిన ఆడుబిడ్డకు బాలాంబయనియు, కడపటికొడుకునకు బాలస్వామియనియు పేళ్ళుబెట్టిరి. ఇతని కుమారులలో ముద్దుస్వామి దీక్షితులు క్రమాంతము అధ్యయనముజేసి కావ్యనాటకాలంకారములు చదివి వ్యాకరణమూలమైన కౌముదీ చదువుకొని సంగీతమును నేర్చుకొనియుండెను. ఇతనితమ్ములు వారివారియేండ్లకు దగిన విద్యలనభ్యసించు కొనియుండిరి. ఆకాలమున దర్శనార్థమై తిరువారూకి వచ్చిన మణలి ముద్దుకష్ణ మొదలారు అను గొప్పప్రభువు రామస్వామి దీక్షితుల యోగ్యతను గమనించి బహుమానించినదియుగాక సకుటుంబముగా వీరిని వెంటనేబిలుచుకొని మణలికిపోయి గౌరవముగా కొన్నిసంవత్సరములు ఆదరించుకొనియుండెను. తరువాత నతనికుమారుడును, సకలవిద్యాపారంగతుడును, రసికాగ్రేస రుడును, ఔదార్యస్వరూపుడునైన వెంకటకృష్ణుడను చిన్నయా మొదలారు రామస్వామిదీక్షి తులచే జేయబడిన నూటయెనిమిది రాగతాళమాలికను విని కనకాభిషేకముజేసి గారవించినది గాక అర్థపుష్టిగల ఆరాగమాలికను పాడివినిపించిన చిన్నస్వామి బాలస్వాములకు బహుసమ్మాన ములుజేసి యాదరించినారు. అక్కాలమున వేంకటమఖి ప్రపౌత్రులని వచ్చిన గోవిందదీక్షితు లను మొదలారు మిగులనాదరించి చతుర్దండి ప్రకాశిక మొదలయిన పుస్తకముల జూడవలెనని యడిగినందుకు మేమిచ్చెడు మూర్ఛనను ఈరాగమని జెప్పితే పుస్తకముల నిత్తునని అత డిచ్చిన మూర్ఛనను మొదలారిచేనందుకొని రామస్వామిదీక్షితులు మొదలారువచించినట్లు "నన్ను బరీక్షించనేలా'' అను పదమునుజూచి కడపటి స్వరమందు గోవిందదీక్షితులిచ్చిన మూర్ఛననమర్చి చిన్నసామి బాలసామి యను నిద్దరు కుమారులగొని వినిపింపజేసినది విని గోవిందదీక్షితులు మే మిచ్చిన రాగమే వీరు మావెంకటమఖి శిష్యులేయని పొగడినారు. తన రెండవకుమారుడైన చిన్న సామయ్యకు కండ్లు దెలియకపోయినందున మిక్కిలి చింతాక్రాంతుడై సకుటుంబముగా తిరుపతి కేగి వేంకటాచలపతిమీద "మనసా వేరితరుల దలచక" అను నలువదియెనిమిది రాగములుగల యొక రాగమాలికను, ''ఇంకా దయరాకున్నను'' అను కీర్తనమును వేగవాహినీ రాగములో జూచి నలువదియైదు దినములు భజించుకొనియుండగా కండ్లు దెలిసి చిన్న సామయ్యా తన కాలమువరకు సౌఖ్యముగానుండెను ఈ రామస్వామిదీక్షితులు ప్రత్యేకాదశులందును గీత

గోవింద (అష్టపది) ద్వాదశ సర్గమును తప్పక పారాయణము జేసి వ్రతముందురు. శ్రీ మీనాక్షీ దేవిమీద నలువదినాలుగు రాగములుగల ఒక రాగమాలికయును, రీతిగౌళ, హిందోళ, మనోహరి, పూర్ణచంద్రికరాగములలో చౌకవర్ణములును, శంకరాభరణ తానవర్ణమును, అనేక కీర్తనములును "వెంకటకృష్ణ" ముద్రతో జేసినదిగాక "హంసధ్వని" అను రాగమును గల్పించి ఆరాగములో ప్రబంధమురచించి ప్రసిద్ధిబొంది తనయవసానకాలము దెలిసి* రామస్వామిదీక్షితులు సకుటుంబముగా తిరువారూరికివచ్చి యశఃకాయులై శకాబ్దము 1739, క్రీ. శ. 1817 ధాతసంవత్సరము మాఘమాసము శివరాత్రి పుణ్యకాలమందు పరమపదము జెందెను.

శ్యామాశాస్త్రిలు

శ్రీ కాంచి కామాక్షీదేవి యుత్సవమూర్తియైన శ్రీ బంగారు కామాక్షీదేవి దౌష్ట్య తురకల కలహమువలన పూజకులును, ద్రావిడ బ్రాహ్మణులలో ఔత్తురులునైన కొన్ని స్థానీకులతో వెడలి శ్రీపురమను తిరువారూరి క్షేత్రమునకువచ్చి రమారమి ముప్పదియైదు సంవత్సరముల వరకు తంజపురిరాజువలన నేర్పరుపబడిన పూజోపచారాదుల నంగీకరించుకొని యున్నపుడు ఈ శ్యామాశాస్త్రిల తలిదండ్రులు శ్రీ కామాక్షిని యత్యంతభక్తితో పూజించుకొనియుండుటయుగాక, తనకు పుత్రుడు లేనందున ప్రతిమాసములందును కడపటి స్థిరవారములో వెంకటాచలపతి ప్రీతిగా బ్రాహ్మణ సంతర్పణలు నడిపించుకొనివచ్చునపుడు ఒకస్థిరవార బ్రాహ్మణ సంతర్పణ నడచుచో నొకముదుసలి బ్రాహ్మణునిమీద వెంకటాచలపతి యావేశించి "ఓ దంపతులారా! మీకు ఒక సంవత్సరములోపల యశోవంతుడైన యొకసుపుత్రుడు గలుగును" అని చెప్పినట్లే ఇతనితల్లి గర్భవతియై పదినెలలునిండినతోడనే శకాబ్దము 1685, క్రీ. శ. 1763 చిత్రభానుసంవత్సర మేషరవి కృత్తికా నక్షత్రమందు శ్రీనగరము అను తిరువారూరిలో ఈ శ్యామాశాస్త్రిలు జన్మించెను. ఇతడు బాల్యమందే సంస్కృతాంధ్రభాషలలో మహాప్రౌఢుడై బంగారు కామాక్షితో తంజావూరికివచ్చి తనబంధువులలో నొకరివద్ద సరళిమొదలు స్వరజ్ఞానమువరకు నేర్చుకొనెను. అంతలో శ్రీవిద్యా పరమానుగ్రహమందెను. ఇతని భాగ్యవిశేషమువలన ఉత్తర దేశమునుండి సంగీతస్వాములని సంగీతవిద్యాపారంగతుడైన యొక యతీంద్రుడువచ్చి ఇతనిని అంతేవాసిగాగైకొని మూడుసంవత్సరపర్యంతము సంగీతలక్ష్యలక్షణ మర్మములన్నియు క్రమముగా నభ్యసింపించి ఇతని గానసామర్థ్యములనెఱింగి మిక్కిలి యశోవంతుడవౌదువని అనుగ్రహించి ఆదిప్పయ్యపాటను కొన్నిదినములు వినుమని జెప్పి పండితస్వాములు కాశికివెళ్ళెను. కొంత కాలమునకు పిమ్మట శ్రీ కామాక్షీదేవి యనుగ్రహమువలన సాహిత్యచమత్కారములు గేయ కల్పనలు తాళవిషయములు వెలయ "శ్యామకృష్ణ" అను ముద్రతో బహుకీర్తనములు స్వర

* గాయకశ్రేష్ఠులని యశముబొందిన అళసూరుకృష్ణయ్య ఈ రామస్వామిదీక్షితులశిష్యులే.

జతులు తానవర్ణములు విరచించి బహుశిష్యులవలన ప్రకాశపరచి యశఃకాయులై శకాబ్దము 1749, క్రీ. శ. 1827 వ్యయసంవత్సర మకరరవి శుక్ల దశమినాడు శ్రీపురము జేరెను. నూటికి పైనుండు నితనికీర్తనముల నచ్చొత్తునపుడు ఇతని యద్భుతచరిత్రములనెల్ల విరివిగా వ్రాసెద.

ఇతని కీర్తనముల గేయఫణుతులు, అతీతానాగతగ్రహచమత్కారములతో నారికేళపాక రీతిగా నుండుటవలన గాయకులలో తెలియని కొన్ని సోమరులు రంజనముగలిగించుటకు సామర్థ్యములేక గడుసనిజెప్పుచున్నారు. దీనికి శ్రీనాథకవిచే తెనుగింపబడిన శృంగారనైషధ కావ్యములో ప్రథమాశ్వాసమునగల

> చ. పనివడి నారికేళ ఫలపాకమునం జవిఁయైన భట్టహ
> ర్షుని కవితాను గుంభములు సోమరిపోతులు కొందఱయ్యలా
> నని కొనియాడనేరరది యట్టిద! లేజవరాలు చెక్కు గీ
> టిన వసవల్చు!, బాలకుడు డెందమునం గరగంగనేర్చునే।

అను నీ పద్యార్థమే నిదర్శనముగానున్నది.

ఈ శ్యామాశాస్త్రిలకు ఇద్దరు కొమారులు. వారిలో, రెండవకుమారుడైన సుబ్బరాయ శాస్త్రిలు శకాబ్దము 1725, క్రీ. శ. 1803 దుందుభి సంవత్సర సింహారవికృత్తికా నక్షత్రంలో జన్మించెను. ఇతడు సంస్కృతాంధ్రమందును సంగీతమందును అతిసమర్థుడు. ఆంధ్ర వాగ్గేయచమత్కారములు ప్రకాశింపగా నితడు జేసిన బహుకీర్తన స్వరజతులు వాడుకలో ప్రసిద్ధముగానున్నవి. ఇతడు శకాబ్దము 1784, క్రీ. శ. 1862 దుర్మతి సంవత్సర చాపరవి కృష్ణదశమిలో శ్రీపురమేగెను.

ఈ సుబ్బరాయశాస్త్రిల అన్నకుమారుడైన అణ్ణాసామి శాస్త్రిలు కావ్యనాటకాలంకార వ్యాకరణములు సంగీతాంధ్రములు దెలిసిన వాగ్గేయకారకుడు. ఇతడు అనేక కీర్తన దరు తానవర్ణములు జేసియున్నదిగాక ఫిడేల్ వాద్యములో నతిసమర్థుడు. ఇతడు శకాబ్దము 1740, క్రీ. శ. 1827 వ్యయ సంవత్సర మీనరవి ఆశ్లేష నక్షత్రములో జన్మించి శకాబ్దము 1822, క్రీ. శ. 1900 లో తన డెబ్బదిమూడవ వయసున వికారి సంవత్సర కుంభరవి కృష్ణ తృతీయలో శ్రీపురమేగెను.

గురుమూర్తి శాస్త్రిలు

ఇతడు త్రైలింగ్య బ్రాహ్మణుడు. మురికినాటివాడు. తిరునల్వేలిజిల్లా కయత్తారు అను గ్రామము ఇతని జన్మభూమి. చతుశ్శాస్త్ర పండితుడు. సంగీతములో నతిసమర్థుడు. ఇతని యెల ప్రాయములో చెన్నపట్టణము వెడలి మణలి చిన్నయ్యా మొదలారిచే బహు సన్మానము జెందిన

కీర్తివంతుడు. అనేక గీతప్రబంధకీర్తన రచనావిశారదుడు. బహురాగములలో ప్రతిభగల చతురుడు. ఇతడు రామస్వామి దీక్షితులవారి కాలములోనుండి నప్పటికిని ఆతనికి మిగులపిన్న.

వీణ పెరుమాళయ్య

ఈ పెరుమాళయ్య అని వీణలో నసాధ్యపాండిత్యముగల ఒక మహానుభావుడుండెను. ఇతడు పూర్వమందున్న వీణకాళహస్తి అయ్యావంశస్థుడు. ఆంధ్రబ్రాహ్మణుడు. పరంపరాగత వైణికుడు. తంజావూరి సంస్థానపండితుడు. బహు సర్వమాన్యముల బొందినవాడు. ఘన రాగ తానములు వాయించుటయం దతి ప్రగల్భుడు. భైరవి మొదలయిన రక్తిరాగములలో నొక్కొక్క రాగమును ఒక్కొక్కరాత్రి రెండు జామమువంతున వచ్చినదిరాక పదిదినములవరకు క్రమముగా వాయించి పూర్తిజేసును. ఇటులనే ఉత్తరదేశ సంస్థానములందును వాయించి ఛత్రచామర పల్లకీలు రత్నఖచితవీణ మొదలైన యనేక సమ్మానములనెంది కొత్తకోటకువచ్చి రఘునాథ (తొండమాన్) మహారాజు సభలో నొకరాగము ఇరువదిదినములు క్రమముగా వాయించి పదివేలరూపాయలు సమ్మానము జెందెను. ఇదిగాక ఇతడు పెద్దలకీర్తనము మొదలయిన సాహిత్యములో నొక్కొక్కదినమునకు నొక్కొక్కరాగమున నున్నవానినే వాయించి వినికజేసును. ఇతడు సౌరాష్ట్రమందును, సావేరియందును, అటతాళములో రెండు తానవర్ణములు జూచియున్నాడు. ఆ గేయరచనాసామర్థ్యము లెవరికిని లభించదు. వీణలో తాళములు దప్పక వాయించుట యందతి సమర్థుడు. ఇతడు ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారి ముప్పది యేండ్లవరకుండెను. ఇతని తమ్ముడైన వీణ నారాయణ సామయ్య ఇతనివలెనే యోగ్యతగలవాడు. ఇతనితమ్ముడు కొండయ్య. సావేరిలో నొక స్వరజతి జేసియున్నాడు.

త్యాగరాజయ్య

రమారమి 250 సంవత్సరములకు మునుపు తిరువారూరిలో గిరిరాజకవియను నొక బ్రాహ్మణోత్తముడుండెను. ఆయనకు ఐదుగురు కుమారులు. కడపటివానికి రామబ్రహ్మము అని పేరు. ఇతడు వేదశాస్త్రములందు మహానిపుణుడు. ఇతనికి పంచాపకేశుడు, రామనాథుడు, త్యాగరాజుడు అని ముగ్గురుకుమారులు. రామబ్రహ్మము లేమిచే మిగుల కష్టబడి తన భార్యాపుత్రులతో తిరువారును విడచి తిరువైయేరు అనుపంచనదక్షేత్రమునకువచ్చి తన దుత్తమగుణశీలములే సహాయముగా గొని కాలక్షేపము జేసుకొనివచ్చెను. ఈతని కుమారులలో ముందటివారిద్దరును లౌకికకృత్యములందు కుదురుకొనిరి. మూడవకుమారుడు తండ్రికి అనుకూలుడై యుండు కొన్ని వేదాధ్యయనమును సంస్కృతమును నేర్చుకొనివచ్చెను. ఈతని పదునాలుగవ ప్రాయమున తండ్రియును డాసిన సంవత్సరమున తల్లియును కాలము జేసినారు. దీనిలోపల క్రమముగా అధ్యయనమును, కావ్యనాటకాలంకార వ్యుత్పత్తియును పొందెను. వెనుక సంగీతము అభ్యసింపవలెనను

అపేక్షచే తానువాసముచేయు వీధిలో వసించుకొనియున్న నగరి విద్వాంసుడైన సొంటి వెంకట రమణయ్య వద్ద సంగీతమభ్యసింపదొడగి ఏకసంతగ్రాహియై ఒకసంవత్సరములోపల సంగీతలక్షణ ములు రాగాలాపనము పల్లవి తాళము మొదలయిన సంగీతవిషయములో వీరికి సమానము ఎక్కడ లేరని విలసిల్లెను. ఇటు లుండునపుడు కాంచీపురమున నుండి పంచనదమునకు వచ్చియుండిన ఒక భాగవతోత్త మునివద్ద శ్రీరామనామ మంత్రోపదేశము బొందెను. ఆ భాగవతోత్తముడు తొంబది యారు కోటి నామముజేయువారు జీవన్ముక్తులగుదురనియు, నీవు అట్లు జేసితే ముక్తినందుదు వనియు అనుగ్రహించిన ప్రకారమే ప్రతిదినమును 1,25,000 నామమువంతునజేసి ఇరువదియొక సంవత్సరమున 96,0000000 నామముజేసి పూర్తిజేసెను. దీనికి పిమ్మట భగవంతుడైన శ్రీరాములు మూడుసార్లు ప్రత్యక్షమై సాహిత్యములు జేయునట్లనుగ్రహించెను. ఒకనాడు శ్రీరాముల సన్నిధానమందు గూర్చుండి నామముజేసుకొని యుండునపుడు వాకిలితలుపు సద్దు వినిన మాత్రమున గమనించి జూచుచో శ్రీ రాఘవులు లక్ష్మణ సమేతులై విశ్వామిత్రులతో యాగసంరక్షణార్థముగా వెడలి యేగుసమయముగా దర్శనమిచ్చి యొక నిమిషములో నంతర్ధా నముజెందెను. తోడనే ఒక ప్రయత్నమును లేక "బాలకనకమయచేల సుజన పరిపాల శ్రీరమా లోల" అను కీర్తనరూపముగా శ్రీరాముల స్తుతింప దొడంగెను. ఇదిగా ఈయన మొదటిసాహి త్యము. అఠాణారాగమున చమత్కారముగల వర్ణక్రమముతో నమర్చిన యీ కీర్తనమును వినిన సంగీతవిద్వాంసులును, అర్థపుష్టులతో నమర్చబడిన పదశయ్యల వినిన రామశేష శాస్త్రిలు, శ్యామం కృష్ణశాస్త్రిలు మొదలైన సంస్కృతపండితులును ఈయన గంధర్వుడో! నారదమునీం ద్రుడో! యనిభ్రమించి నుతించిరి. తరువాత "రామానిన్నే నమ్మినాను" అను హుశానికీర్తనము మొదలైన యనేకకీర్తనములు తెనుగు సాహిత్యముగా జేసుకొనివచ్చెను. ఇటులుండుతరి యొక నాడు నారదమహామునీంద్రులు సన్యాసివేషముతో ప్రాతఃకాలమున ఈ త్యాగరాజయ్య ఇంటికి వచ్చి యీతనిగని త్యాగరాజుడని యెవడో ఒకసంగీతవిద్వాంసు డున్నాడట. వానిగానము విన వలెనని వాంఛ నాకుగలిగియున్నది యనిజెప్పిన మాత్రమున తైలమంటుకొనియున్న త్యాగ రాజయ్య ఆ సన్యాసిని యుపచరించి నమస్కరించి నేనే త్యాగరాజుడని దెలియపరచి ఒక ముహూర్తకాలము గాంధర్వ గానమని యెంచునట్లు అమ్మునీంద్రులముందట గానముజేసెను. యతిశ్రేష్ఠులు ఉల్లమలరి నీకు సదృశముగా గానరసమెఱిగినవాడు యీ భువిలో నెవరును లేరని బలికి యీ పుస్తకము నీవద్ద నుండనీ యని యొకపుస్తకమునిచ్చి అనుష్ఠానముదీర్చి తిరిగి భిక్షకు వచ్చెదనని వెళ్లి యంతర్ధానమందెను. వెనుక నాయతిని యెక్కడ వెతకియు గానక చంచలబడి సూర్యాస్తమయ సమయముదాక ఆహారములేక నుండి రాత్రినిపూజజేసి నిద్రబోవుచో స్వప్నమున పగలందు యతివేషముతో దర్శనమిచ్చిన మహాపురుషుడు దోచి అయ్యా! నేను నారదుడు. నీదు విద్యామహిమ భక్తి అనుష్ఠానము వీనికి కట్టుబడి సంతోషచిత్తుడై పగటిలో నీకు దర్శనమిచ్చితిని

నేను నీకిచ్చిన పుస్తకము "స్వరార్ణవము" అనెడి సంగీతగ్రంథము. ఇదివరకు భూలోకంనబు నెవరు నెఱుగరు. నిన్నుదక్క నెవరు నీ గ్రంథంబును జూడ సర్థులుగారు. నీవలన సంగీతము ఈ భువిలో ప్రసిద్ధిపడపలెనను మనసుతో నీ స్వరార్ణవమును నీకు నిచ్చితిని. ఇక నీచంచలము నివృత్తి యౌను" అనిబలికి మఱుగు జెందెను. ప్రాతఃకాలమైన తోడనేలేచి తాను పుస్తకంబునుజూడ స్వప్నమున గన్నట్లే యుండగ పరమానందమునుజెంది "నారదగురుస్వామి" అను దర్బార్ కీర్తన మును "శ్రీ నారద నాదసరసీరుహ" అను కానడ కీర్తనమును శ్రీ నారద "నారదగానలోల"* అను అఠాణాకీర్తనమును జేసెను. స్వరార్ణవమను గ్రంథమును జూడంగ జూడంగ సంగీతము యొక్క అద్భుతమైన రాగరహస్యములన్నియు బయలుపడి యనేకఅపూర్వరాగములందును, మేళకర్తలందును సంగీతలక్షణము దప్పక భక్తిమార్గము కాస్పదమై సహస్రసంఖ్యగల కీర్తనముల రచించి బ్రహ్మానంద వైభవముల బొందినారు. ఇవి వ్రాయసాధ్యముగాని విషయము.

షట్కాల గోవిందదాసుల విషయము. ఇతడు గొల్లడు. కేరళదేశస్థుడు. గాన విద్యయందును భక్తియందును శ్రేష్ఠుడు. వీడు అద్దేశంబున వసించుకొని యుండునపుడు ఒకనాడు రాత్రిలో "పంచనదక్షేత్రంబున నాదుభక్తశిరోమణియైన త్యాగరాజుడు గానమూర్తియై వెలయుచున్నాడు. వానివద్దవెడలి వానినిదర్శించి నీదుగాన విద్యాసమర్థతయుచు, భక్తినిజంబును జూపించగలవు" అని శ్రీరాఘవులు స్వప్నమందాజ్ఞాపింప నారీతిగానే † త్యాగరాజయ్యను వెతకికొనివచ్చి తన గానంబును వినిపించి యతనిగానంబును విని పరమానంద భరితుడై, ఇతడు భక్తిజ్ఞానము సంగీత శాస్త్రము వీనిని పరిపాలనంబుజేసి నిజభక్తుల కనుగ్రహించుట కొరకై యవతరించిన ఈశ్వరాంశమైన మూర్తియేగాని వేఱులేదని గొనియాడి తానుగనిన స్వప్నంబును తక్కిన వృత్తాంతంబులు నెవరు నెఱుగునట్లుబలికి త్యాగరాజయ్యకు పాదపూజజేసి నమస్కరించి యనుగ్రహమునుబొంది పండ్రాపురిజేరెను. అవతల ఇదేతీరున గంగాతీరంబున నుండి యొక భక్తశిరోమణి స్వప్నంబుగని తిరువైయేటికివచ్చి అయ్యవారిని దర్శించి యనుగ్రహంబుజెంది తన వృత్తాంబు నెఱుగించినతోడనే "దాశరథీ" అను తోడికీర్తనము జూచెను. ఇట్లు త్యాగరాజయ్య యొక్క అమానుషకృత్యంబులు లోకమందెల్ల వ్యాపించగానే మైసూరు తంజావూరు మొదలయిన దేశాధిపతులు ఈతని జూచుట కిచ్ఛించి పత్రికలఁబంపగా శ్రీ రాఘవులదప్ప తక్కినవారికృప తన కపేక్షలేదని యసడ్డజేసెను.

---

*ఇది సరిగాతోపదు. ఈ కీర్తన అనుపల్లవి 'నీరదసమనీలా'అని. నారదునిదిధవళవర్ణము. పాఠాంతరము లభించువఱకును ఇది మేఘశ్యాముడైన శ్రీరామునిగూర్చినదే అనుకోవలయును (రా అ)

†షట్కాల గోవిందసామి తిరువైయేటికి వెళ్ళునపుడు ఎట్టయపురంమునకువచ్చి బాలస్వామి దీక్షితులచే మహారాజు భేటిచేయించుకొని వీరిభక్తికిమెచ్చి కొన్ని నెలలిచటనే భజనజేసుకొనియుండి తిరువైయేటికి వెడలెను.

ఒక సమయమున తంజపురి శరభోజి మహారాజు తిరువైయేటికి వచ్చినపుడు త్యాగరాజయ్యను జూచుటకపేక్షించి దూతలనంప దానికి సమ్మతింపక "నిధిచాలసుఖమా రామునిసన్నిధి చాల సుఖమా'' అను కీర్తనము జేసియు "రామా! ఇటులనెల్ల నన్నన్యులు హింసించక నన్నుగ్రహించ తగదా'' అను నర్థముగల వేఱొకకీర్తనమును జేసి పూర్తికరించెను. ఇటుల పలువిధంబులుగా నాయా సమయంబులకు తగినట్లును, తనకు అనుగ్రహంబు జేసినట్లును అనేకకీర్తనములు జేసి యున్నారు. వానిని విస్తరించి జెప్పుటవలన పెరుగును. శ్రీరంగమునకేగిన సమయంబున ''ఓరంగశాయి'' అనియు, ''రాజు వెడలెజూతాము రారే'' అనియు శ్రీ రంగనాథుల స్తుతిగా కీర్తనములును, తిరుపతికిబోయిన సమయమున ''తెరతీయగరాదా'' అనుకీర్తనమును జేసి యున్నారు ఒకనాడు ఇతని అన్నలు ఈయనయందు వందురంది రాజులుజెప్పియంపినప్పటికిని పోనని జెప్పుచున్నాడు. విద్యగలిగిన నేమిఫలము సంపదయంద పేక్షలేక నొకపట్టాభిషేక విగ్రహమును గట్టుకొని తిరుగుచున్నాడు. ఈ విగ్రహముండుట బాధగానున్నది'యని ఇతనికి దెలియక విగ్రహమునెత్తి బావిలోవేసిరి. అదిదెలిసి "ఏ పాపము జేసితినో" అను కీర్తనమును జేసెను. ఇటువంటి సహోదరులు నా తోబుట్టి భక్తి సేయ విడువక నన్ను శ్రమపరచెదరని మొఱబెట్టెను. "ఎట్లా దొరికితివో" అని వేఱొకకీర్తన రూపముగా రామా! చుట్టుకామడ దూరమువరకు నన్ను జేరినవారు భక్తిమార్గము దెలియనివారుగానుండ మీరు నాకులభించినది యెట్లనియు "ఎంత రాని తనకెంతబోని, చింత విడువజాల శ్రీరామా" అని పలు విధములుగా పాడియున్నారు. ఇట్లు ఈతని ఆయుష్కాలమంతయు ప్రతిదినమును తనచే సేయబడిన సత్కర్మానుష్ఠానములును భజనమును విలసిల్ల "కొలువమరెగా" అనియు కీర్తనము జేసెను. త్యాగరాజయ్యకు భగవంతుడైన శ్రీ రఘునాథులు అత్యంత స్నేహితునివలె స్నేహభావముగాను ఉత్తరప్రత్యుత్తర రూపములుగా కీర్తనములు జేసెను. శ్రీ రఘునాథులు మూడుసార్లు దర్శనమిచ్చియున్నారు. ఇతని నిర్యాణమునకు పదినెలల మునుపొకనాడు స్వప్నమున శ్రీరాములు దర్శనమిచ్చి యింక పదినెలలు నీవు ఈ భువినినుండవలెనని యాజ్ఞాపించినారట. మరుసటి దినము వేకువయందు మొదటి దిన స్వప్నమున తనకును శ్రీరాములకును జరిగిన విషయమును ప్రకాశపరచి ''గిరిపై నెలకొన్న రాముని" అని కీర్తనము జేసెను.* పదినెలలు జరిగిన పిమ్మట నొనదినమందొకనాడు స్వప్నమయి నీ కింకొక జన్మమున్నదని జెప్ప 'నేను ఇంతకాలము మిమ్ము నారాధించి పునర్జన్మ మందను' అనినతోడనే శ్రీ రఘునాథులు కనికరమున 'మరునాడు సన్యాసాశ్రమము దీసికొమ్ము, డాసిన దినమే నిన్ను ఐక్యము జేసికొందును' అని వాక్రుక్కుచ్చెను. ఈసంగతి నెవరికిని దెలియపరచి భగవంతుడాజ్ఞాపించిన ప్రకారమే మరుసటి దినమందు అనేక విద్వాంసులు, భక్తులు, సాధువులు గూడి

---

*ఈ కీర్తనమున ఇప్పటి పాఠము 'పది పూటలపై' అనికలదు. ఇట్లే 'పరితాపము కనియాడిన' అను కీర్తనమందు 'పదిపూటలపై కరుణించెద?' ననియే శ్రీ రాముని మాటగానున్నది (రా.అ)

యుండగ పరమహంసాశ్రమము దీసికొనెను. మరునాడుదయ కాలములో "సా(శ్యా)మ సుంద రాంగ" అని కీర్తనమును జేసి పాడి తన శిష్యులు, విద్వాంసులు, భక్తులు, లౌకికులు, వైదికులు అందరియందును ఆనాటి పగలు పదిరెండు ఘంటలకు తాను నిర్యాణము జెందుదుననియు, అటు లనే తనకు భగవంతుడు నియమించియున్నాడనియు దెలిపింప తిరువైయేటికి చుట్టుపక్కలను తంజావూరు మొదలయిన చోటులందునుండి ఈ వైభవములగని సంతసించుటకై లెక్కలేనిజనులు వచ్చిగూడిరి. త్యాగరాజయ్య జెప్పినకాలము సమీపింపగ ననేకుల గానమును, వైదికుల వేద ఘోషమును, బహుభక్తుల నామావళియును వ్యాపించియున్న సమయములో శ్రీ త్యాగరాజయ్య తననోటిచే 'భగవంతుడు నిర్ణయించిన కాలమిదిదా దీపారాధన సేయుడీ' అని యాజ్ఞాపించిన ప్రకారమే పట్టాభిరాములకు దీపారాధన జేసినారు. తోడనే తనవాక్కుచే "జానకీకాంతస్మరణే" అని నామావళిసేయ సకలజనులును "జయజయ రామా" అని జెప్పగ అంజలి హస్తములతో భగవంతునిముందర నమస్కరించిన పిమ్మట సకలజనులును సమీపించిజూడగ ప్రాణము విడిచిన వారుగా గనుబడిరి. తోడనే అనేక వైభవములతో తిరువైయేటి శ్రీ జానాస్వామి మెట్లగట్టున త్యాగరాజయ్య పుణ్యశరీరము నణగింపబడెను. వీరు డెబ్బదియేడవ వయస్సులో దేహవియోగ మైనారు. ఇతనికి పురుష సంతతిలేదు. ఈయన ముప్పదియైదవ వయస్సులో మొదటిభార్య లోకాంతరమందెను. పిమ్మట వివాహము జేసుకొన్న రెండవభార్య వీరికాలమునకు కొంగమునుపే ఒక ఆడుపడుచును విడిచిబెట్టి గతించెను. ఆ బాలికకు ఒక మగబిడ్డ కలిగెను. వానిపేరు త్యాగ రాజుడు. వాడు ముప్పదైదవ వయసున లోకాంతరముజేరెను. ఇప్పుడు సంతతి యొకరును లేరు.

సంగీత రత్నాకరములో ఏనూరు సంవత్సరములుగా వాడుకలోలేని లక్షణములును, వాడుకలోలేని రాగవివేకాధ్యాయమునగల రాగములును, లక్ష్యలక్షణ సమన్వయముగా వాడు కకుగొనివచ్చుట కొఱకు బద్ధకంకణులై రత్నాకరాది సంగీత గ్రంథములను ఊహాపోహముతో పరిశోధించి వ్రాసికొనియున్న కొత్తకోట మహారాజు కాలేజీ ప్రిన్సిపాల్ మహారాజరాజ శ్రీ యస్. రాధాకృష్ణయ్యగారి వలన, ఈ త్యాగయ్యగారి చరిత్రము ద్రావిడవచన రూపముగా నాకు యీయబడెను.

సంగీతశాస్త్ర ప్రథమాచార్యుడును, తారకమంత్రోపదేశకర్తయును, సదాశివస్వరూపు డైన శ్రీ త్యాగరాజస్వామియే పండితపామరజన సమూహముల నుత్తమగతి జెందజేయవలెనను అభిప్రాయముతో కమలాలయమను తనక్షేత్రమందే పైజెప్పిన త్యాగరాజయ్యగా నవతరించి సంగీతవిద్యాసారామృతములను శ్రీరాముల భక్తమార్గములను ప్రకాశింపజేసిరి.

త్యాగరాజయ్య శిష్యులు

(1) గాయకోత్తములును, వైణిక శ్రేష్ఠులును, తెనుగున గేయచమత్కార ఫణు తులు వెలయ బహుతానవర్ణ కీర్తనముల విరచించిన మహానుభావులునైన తిరువత్తూరు వీణ

కుప్పయ్య. ఇతడు తన పుత్రునికి త్యాగయ్య అని తన గురువు పేరేబెట్టెను. ఈ త్యాగయ్య సంగీతమందును తెనుగందును ప్రజ్ఞగలవాడై కొన్ని తానవర్ణములును జేసినదిగాక "పల్లవి స్వర కల్పవల్లి" అనునొక పుస్తకము రచించి ముద్రింపించి ప్రకటీకరించెను. ఇతడిప్పుడునున్నారు.

(2) సంగీత విద్యాశిరోమణియైన శాలాజిపేట వెంకటరామ భాగవతులు. ఇతని వలన ననేక సౌరాష్ట్రులు సంగీతములో నేర్పరులై త్యాగరాజయ్య కృతుల ననేకములు పాఠముజేసి ప్రకాశపరచుకొనియున్నారు.

(3) అయ్యాభాగవతులు. (4) సుబ్బరామ భాగవతులు. (5) తిల్లస్థానం రామయ్యం గారు. (6) ఉమయాపురం కృష్ణభాగవతులు. (7) సుందరభాగవతులు. వీరిద్దరు నిప్పుడు నున్నారు.

గోవిందసామయ్య

ఇతడు తైత్రిలింగ్య బ్రాహ్మణుడు. త్రిలింగభాషయందును, సంగీతమందును మంచి పాండిత్యముగలవాడు. ఇతని తెనుగుపదముల రచనలు మిగులనల్లికతోను శృంగారరస ప్రధాన ముగానుండును. కావేటినగర సంస్థానాధిపతులమీద జూచిన మోహనరాగమందొక వర్ణమును, పైజెప్పినట్లే దైవములమీద నవరోజు, కేదారగౌళ రాగములలో జూచిన వర్ణములును మిక్కిలి ప్రసిద్ధముగా విలసిల్లుకొనియున్నవి. గోవిందసామయ్య ఆదిప్పయ్యగారికి మునుపటివాడనియు, ఉనికి కావేటి నగరమనియు జెప్పుచున్నారు.

కూవన సామయ్య

ఇతడు సంగీతాంధ్రరచనలందు మిక్కిలి ప్రౌఢుడు. ఈతనిచే నాటకురంజి రాగములో జేయబడినయొక తానవర్ణము మాత్రము ప్రసిద్ధమైయున్నది. ఇతనిని పైజెప్పిన గోవింద సామయ్య సహోదరుడని జెప్పుచున్నారు.

వైకుంఠశాస్త్రులు

ఇతడు ద్రావిడ బ్రాహ్మణుడు. సంస్కృతభాషలో కావ్యనాటకాలంకారములు వ్యాక రణాదిశాస్త్రములు సంగీతము ఈ విద్యలలో నసాధారణ మహిమగలవాడు. సంస్కృత వాగ్గేయ కారులలో శ్రేష్ఠతముడు. ఇతడు సంస్కృతములో గేయకల్పనలతో రక్తిదేశీయ రాగములందు బహుకీర్తనములు జేసియున్నాడు. ఇతడు చోళదేశస్థుడనియు, రామస్వామి దీక్షితులకు సమ కాలీయుడనియు జెప్పుచున్నారు. "వైకుంఠ" ముద్ర ఇతని కీర్తనములందు గనుబడును.

విజయగోపాలులు

ఈ విజయగోపాలం అనువారు మహాభక్తులు. సంస్కృతాంధ్ర సంగీతములలో నతిసమర్థులు. భక్తిరసములొలుకునటుల "విజయగోపాల" ముద్రతో సంస్కృతాంధ్ర సాహిత్యకీర్తనములు పెక్కులు గనుబడుచున్నవి. ఈయన 200 సంవత్సరములకు మునుపు గలవారని జెప్పుచున్నారు. విచారణీయము.

కుప్పుస్వామి అయ్య

ఇతడు ద్రావిడబ్రాహ్మణుడు. తెనుగున మంచి ప్రజ్ఞగలవాడు. ఇతడు అమరసింహ మహారాజు కాలమందును, శరభోజి మహారాజుయొక్క ఆరంభదశయందు నుండినట్లు జెప్పుచున్నారు. ఇతని కీర్తనములు భక్తిరసవ్యవహారములు గలిగియుండును. శృంగారరస ప్రధానములైనకొన్ని పదములు జెప్పియున్నాడు. గేయకల్పనలు మిక్కిలిచమత్కారముగాను పదలాలిత్యములతోడ "వరద వేంకటేశ" అను ముద్రతోను వెలయును.

పల్లవి గోపాలయ్య

ఇతడు ద్రావిడ బ్రాహ్మణులలో నుత్తరుడు. తంజపురియే ఇతనికి వాసస్థానము. సంగీతమునందును తెనుగునందును విశేషప్రజ్ఞగలవాడు. గాయకులలో నేపండితుడును ప్రతిభతో పల్లవిపాడుటలో నితనికి సమానముగాలేనందున పల్లవి గోపాలయ్య అని ప్రసిద్ధిగలిగెను. ఇతని సంగీతకల్పనా చమత్కారములు అట తాళములో నితనివలన సేయబడిన "వనజాక్షి" అనుకళ్యాణి తానవర్ణమును గమనించితే ఒరిక మొదలయిన గమకములు స్వరకల్పనల శయ్యయుస్పష్టమగును. ఇదిగాక కాంభోజి తోడిరాగములలో అటతాళమందు తానవర్ణములు, కొన్ని రక్తిరాగములలో కీర్తనములు "వెంకట" అను ముద్రచే రచించి యశముబొందెను. ఇతడు అమరసింహ నరేంద్రుని కాలమందును శరభోజి మహారాజు కాలములో బహుకాలము నుండెను.

ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

ఇతడు రామస్వామిదీక్షితులకు శకాబ్దము 1697, క్రీ. శ. 1775 మన్మథ సంవత్సరమున తిరువారూరిలో పుత్రుడై జనించెను. ఇతని తల్లి సుబ్బమ్మ. పదియారువయసులోపల క్రమాంతము వేదాధ్యయనము, కావ్యనాటకాలంకారము కౌముదియు, కొన్ని వ్యాఖ్యానములు సంగీతమును నేర్చుకొని, జ్యోతిషము వైద్యము మాంత్రీకము ఈశాస్త్రములందు మిగులప్రజ్ఞగలవాడై ప్రఖ్యాతినొందెను. ఇతడు వివాహమై మణలి చిన్నయా మొదలారివద్దనున్నప్పుడు ఇతనిజన్మాంతర సుకృతవిశేషమువలన చిదంబరనాథయోగి యనునొక మహాసిద్ధులు మణలికివచ్చి కొన్ని దినములుండినప్పుడు ఇతనిభక్తికి సంతసిల్లి (శ్రీ)విద్యామహామంత్రము నుపదేశించి వెంటబెట్టుకొని

గంగాతీరమునకుచని ఐదువర్షములవరకు క్రమముగా మంత్రావృత్తిచే సిద్ధిబొందించి అష్టమహా సిద్ధుల నందజేసి యితను మహాపురుషునిగా నెఱిగి యనుభవముతో వేదాంతశాస్త్రమునుపదేశించిన తరువాత నామహాత్ముని యనుమతివలన తిరిగి మణలికివచ్చి దేవతలతృప్తికై క్రమముగా అంత ర్యాగ బహిర్యాగముల నడిపించి తిరుత్తణిక్షేత్రమునకువచ్చి సన్నిధిలో సుబ్రహ్మణ్య పంచదశా క్షరీమహామంత్రము నావృత్తిజేసుకొనియుండునపుడు ఒకదినమందు చెంగల్వరాయడు ఒక మహా పురుషునివలె వచ్చి నోరుదెరుచుమని జెప్పి నోటిలో కండచక్కెరనువేసి మఱుగుజెందెను. తోడనే దీక్షితులు మాళవగౌళరాగమున ప్రథమావిభక్త్యంతముగా "శ్రీనాథాది గురుగుహో జయతి" యని మొట్టమొదట సంస్కృతమున కీర్తనముజేయ ప్రారంభించెను. ఇదిగాక సంబుద్ధి ప్రథమ మొదలుకొని యేడుకీర్తనములు గురుగుహవిషయముగా జేసినారు. తరువాత కాంచీ పురమునకువచ్చి తన సహోదరులతో నాలుగుసంవత్సరములవరకు నచ్చట వసించుకొని శ్రీకామాక్షీ సన్నిధానమందు శ్రీవిద్యాఉపాస్తి జేసుకొని "కంజదళాయతాక్షీ" "ఏకామ్రనాథం భజేహం" మొదలైన అనేకకీర్తనములు గేయకల్పనలు విలసిల్ల విరచించి తనతమ్ములచే ప్రసిద్ధిపరచెను. ఆ క్షేత్రమున వసించుకొనియుండిన ఉపనిషద్బ్రహ్మముతో వేదాంతవిచారణ జేసుకొని యతనిచే సేయబడిన రామాష్టపదులకు వర్ణక్రమములతో రాగతాళములనేర్పరచెను. పిమ్మట కుటుంబము తో తిరువారూరికివచ్చి వసించునప్పుడు "గురుగుహ" ముద్రతో శ్రీత్యాగరాజస్వామిమీద ననేక కీర్తనములును, ఆనందేశ్వర, సిద్ధేశ్వర, అచలేశ్వర, హాటకేశ్వర, వల్మీకేశ్వరులమీదను, ఆక్షేత్ర మందున్న షోడశగణపతులమీదను, చోళమండలమున వెలయు శివక్షేత్ర విష్ణుక్షేత్రములగల దేవ తలమీదను పృథ్వ్యాదిపంచభూతక్షేత్రస్వాములమీదను, సంస్కృతమం దసాధారణములైన వాగ్ధోర ణులతో నద్వైతభావన దప్పక వెంకటమఖి సంప్రదాయ రాగముల విడువక గమకజాతీయములు, ఆయారాగజీవస్వరములు రాగనామము విలసిల్ల కీర్తనములు రచించినదిగాక సూళాది సప్తతాళ ములలో సేయబడిన నవగ్రహకీర్తనములను, కమలాంబావిషయమై నవావరణ పూజాక్రమముగా తొమ్మిది కీర్తనములును రచించి తనశిష్యులచే జగత్ప్రసిద్ధిగా నాచంద్రతారార్కముగా విలసిల్లు నట్లుజేసెను. తనతమ్ములు తనవద్దనుండి కీర్తనముల పాఠముజేసుకొనియుండునపుడు రసికులైన ప్రభువులచే మధురకు రమ్మనివచ్చిన పత్రికలవలన చిన్నసామి బాలసామి మధురకువచ్చి కొన్ని సంవత్సరములుండగా చిన్నసామిదీక్షితులు కాలముజెందెను. బాలస్వామిదీక్షితులు భ్రాతృవియో గమువలన విరక్తిజెంది హారియను శిష్యుని వెంటబెట్టుకొని సేతువునకువెడలి ఎట్టయపురమునకు వచ్చి మహారాజుచే నాదరింపబడియుండెను. దీక్షితులు తనభ్రాతృవియోగము లోకస్వభావమని దలంచి తనపినతమ్ముని సంతతిగా భావించుకొనియుండుటచేత తనతమ్ముడు విరక్తిచే నెక్కడ వెడలెనోయని చింతించుకొని తనభార్యలిద్దరితో శిష్యుడైన సుబ్రహ్మణ్యయ్యను తోడబెట్టుకొని మధురమార్గముగా శాత్తూరికివచ్చి శాత్తూరిపెరుమాళ్ళ గుడివాకిలిమంటపమున దిగి పూజచేసుకొని

యున్న సమయమున పదియారేండ్లుగల కొన్ని వైష్ణవబ్రాహ్మణులు ఎట్టయపురం మహారాజు వారు తిరువారూరిలోనుండివచ్చియున్న బాలస్వామియను నొక విద్వాంసునికిని రామేశ్వరములో నుండి రప్పించిన పడుచునకును రేపు వివాహము జరుగబోతున్నది. మనమందరముపోదమురండీ యనిజెప్పిన మాటవిని దీక్షితులు సంతోషపరవశులయి పెరుమాళ్లు సన్నిధియందే "వెంకటేశ్వర ఎట్టప్పభూపతిమాశ్రయేహం" అని మేఘరంజనిలో నొకకీర్తనముజేసి సుబ్రహ్మణ్యయ్యకుజెప్పి పెట్టెను. పిమ్మట నచ్చటనుండు వైష్ణవబ్రాహ్మణులజూచి ఎట్టయపురమునకు మమ్మును వెంట బెట్టుకొనిపొండీయనిజెప్పి వారలతో వెడలి ఎట్టయపురమునకు వచ్చుమార్గములో వానలేక వాడుచున్న పంటనుగని కనికరముగలిగి అమృతేశ్వరిని ధ్యానించి అమృతవర్షిణిరాగమున "ఆనందామృతకర్షిణి అమృతవర్షిణి'' అను కీర్తనమును రచించి తనశిష్యునికి జెప్పిబెట్టుకొని యుండునపుడే నిర్మలమైన ఆకాశమందు నీలమేఘ మొకటి దోచబడి రానురాను నభివృద్ధియై సయిచని వర్షము గురిసెనట. రేకటినేలగనుక బండిపారకనిలిచె. తనతోడవచ్చిన వైష్ణవబ్రాహ్మణులచే బండితోలబడి సంకటపడుకొని మెల్లమెల్లగ ఎట్టయపురమునకు సాయంకాలమువచ్చి చేరి తనతమ్మునిగని సంతసిల్లిరట. దీక్షితులవారు వచ్చినది తెలిసి మహారాజువారు తనచేకట్టి ఈయబడిన యింటికివచ్చి దీక్షితులవారిని యుపచరించి వారిచేజేయబడిన మేఘరంజికీర్తనమునువిని చాలా సంతసిల్లి మరునాడువచ్చి పెండ్లిని నడిపించిరి. పెండ్లి నడచినతోడనే దీక్షితులు తమ్మునిభార్యకు తోడుగ తన పెద్దభార్యనుంచి మహారాజువారి నంపించుకొని తిరువారూరికి వెడలి యచ్చట వసించెను. కొంతకాలమునకు పిమ్మట ఎట్టయపురమున మహారాజువారి జేష్ఠకుమారులకు జరుగు పెండ్లికై రమ్మని వచ్చిన పత్రికనుజూచి తనకవసానకాలము సమీపించియుండుటవలన తనస్నేహితులు శిష్యులు మొదలగువారివద్ద తిరుగరానని అంపించుకొని కుటుంబముతో ఎట్టయపురమునకు వచ్చి యువరాజుపెండ్లిజరిగిన మూడవనెలయైన శకాబ్దము 1757, క్రీ. శ. 1835 మన్మధసంవత్సరము తులాకృష్ణ చతుర్దశియందు యశఃకాయులై స్కందగిరిచేరిరి. ఈ ముద్దుస్వామిదీక్షితులు ఈ గ్రంథకర్తయొక్క పెత్తండ్రి.

ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారి శిష్యులు

(1) సంగీత ద్రావిడ పండితులైన తిరుక్కడయూరుభారతి. (2) ఆవడయారు గుడివీణ వెంకటరామయ్య, (3) తేవూరు సుబ్రహ్మణ్యయ్య, (4) సంగీతమృదంగ లక్ష్యలక్షణములలో సమర్థుడైన తిరువారూరు శుద్ధమృదంగం తంబియప్పడు, (5) భరతశ్రేష్ఠుడైన పంజపురి పొన్నయ్య, (6) వడివేలు, (7) భరత లక్ష్యలక్షణసమర్థుడైన కొరనాడు రామస్వామి, (8) నాగస్వరవాద్యమందలి ప్రతిభగల తిరువళుందూరు బిల్వవనం, (9) బహుతానవర్ణపదముల రచించిన తిరువారూరు అయ్యాసామి, (10) నాట్యగానవిద్యలో మిక్కిలి కీర్తిజెందిన తిరువారూరు కమలము, (11) గానమున సమర్థురాలైన వళ్ళలారుగుడి అమ్మణి.

చిన్నసామి దీక్షితులు

ఇతడు ముద్దుస్వామి దీక్షితులసహోదరుడు. సంస్కృతాంధ్రభాషలలో మంచిచదువరి. సంగీతవిద్యలో ప్రగల్భుడు. వైణికశ్రేష్ఠుడు. జంత్రగాత్రములుగల మహానుభావుడు. మణలి చిన్నయామొదలారి సభయందును, తక్కినరాజసభలందును విశేషగౌరవము జెందిన యశోవంతుడు. ఇతడు తిరువారూరిలో కుటుంబముతోవచ్చి వసించుచున్నపుడు రసికులైన ప్రభువులు, పండితులు మొదలైనవారు వచ్చియున్నసభలో నొకరాత్రియందు "నాగవరాళి" అను రాగము నాలాపించుకొనియున్నపుడు ఇతని యెదుట నొకపెద్ద సర్పము పైగప్పుననుండిబడి పడగనెత్తి యాడుకొనియుండుచో జనులందరు వెఱవ నచ్చటనున్న దీక్షితులు 'వెఱవవద్దు వీణను నిలుపక వాయించవలె'నని జెప్పినట్లే వాయించుకొనియున్నపుడు, ఆ పాము జానెడు పొడుగు పడగనెత్తి యాడి శ్రమపడి రాగ రాగ తగ్గించుకొని భూమితో పడగనుజేర్చినదిజూచి "అందరును నమస్కరింపుడు వీణనుబెట్టి నమస్కరింపుము" అని దీక్షితులు జెప్పినట్లే నమస్కరించినారు. తోడనే సర్పము బోయెను. ఈసంగతి కనులారజూచిన సుబ్రహ్మణ్యయ్య మొదలైన దీక్షితులవారి శిష్యులు జెప్పుదురు. ఇతడు నారదులమీద తోడిరాగమున "గానలోల కరుణాలవాల" అనియు, కళ్యాణిరాగమున "నారాయణానంత" అనియు రెండు కీర్తనములు జేసియున్నారు. ఇతడు తనతమ్మునితో మధురకువచ్చి 45 వ వయసున లోకాంతరము జెందెను.

బాలస్వామి దీక్షితులు

ఇతడు రామస్వామి దీక్షితుల మూడవ పుత్రుడై శకాబ్దము 1708, క్రీ. శ. 1786 పరాభవసంవత్సర మిథునరవి అశ్వినీనక్షత్రములో కన్యాలగ్నమున జనించెను. ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారి కనిష్ఠ సహోదరుడు. బాలకృష్ణ శర్మడు. తెనుగున మంచి ప్రజ్ఞగలవాడు. సంగీతములో మిక్కిలి సమర్థుడు. వీణ, స్వరబత్తు, ఫిడిలు, చితార్, మృదంగము మొదలైన వాద్యములు వాయించుటయందు మిక్కిలి సమర్థుడు. సంగీత లక్ష్య లక్షణ మర్మముల లెస్సయెఱిగినవాడు. ఇతని బాల్యమందే మణలి చిన్నయా మొదలారువారు ఫిడిల్ వాద్యమందలి సమర్థుడైన యొక ఆంగ్లేయునివద్ద మొదట ఫిడిల్ అభ్యసింపుమని యితని నేర్పరచెను. మూడు సంవత్సరములభ్యసించి ఆంగ్లేయసంగీతమును, హిందూసంగీతమును లెస్సవాయించి మణలి మొదలారు మొదలయిన రసికుల తృప్తిబొందించెను. ఇతనిబాల్యములో నొకనాడు మొదలారి సభయందు సొంటి వెంకట సుబ్బయ్య టక్కారాగగీతతానములు వాయించి మొదలారిని జూచి 'ఈరాగము మా యింటిలోదాకద్ద' ని చెప్పినమాత్రమే చిన్నవయసుతో నా సభయందుండిన బాలసామి దీక్షితులు మొదలారిని గని 'ఈ టక్కారాగగీతమును నేనిదో పాడెద వినుడీ' యని "అరమర్జు అపరాధ" అని పాడినతోడనే ఒక ముత్యాల కంఠియును, జోడుసాల్వలును యిచ్చి బహుమానించెను.

కొంతకాలమునకుపిమ్మట మహాప్రౌఢులైన తన అన్నలతో కంచి మొదలైన క్షేత్రములందు వసించి తిరువారూరికివచ్చి యచ్చట కొన్ని సంవత్సరములుండి, తనవద్ద బాల్యము మొదలుకొని యుండిన హరి అను శిష్యునితోడను, తన రెండవ అన్నతోడను మధురకువచ్చి కొన్నాళ్ళుండి, తన అన్నకాలమునకు వెనుక హరిని వెంటబెట్టుకొని సేతువునకువెళ్ళి ఎట్టయపురమునకువచ్చి మహారాజునిగని, అప్పటికాలములో క్రొత్తవాద్యమైయున్న ఫిడిలును వాయించగా మహారాజు వారు సంతసిల్లి బహుమానించి యీతని సంగీత లక్ష్య లక్షణసామర్థ్యములను, వీణవాయించు మేలిమియునుగని ఇల్లుగట్టియిచ్చి తన ఆస్థానపండితులుగా నియమించి, రెండవ పెండ్లిజేసిపెట్టిరి. అప్పటి మహారాజు మొదటికుమారులైన కుమారఎట్టప్పమహారాజు ఈతనివలన సంగీతలక్ష్య లక్షణ ములనెఱిగెను. ఆమహారాజేపట్టాభిషిక్తులై సంస్కృతభాషలో బహురాగములందువర్ణక్రమములతో రచించిన కీర్తనములకు బహుచమత్కారకల్పనలుగల ముక్తాయిస్వరములు మహారాజువారు సంతసిల్లు నట్టితడేరచించినది గాక శ్రీగృధ్రాచల కార్తికేయవిషయమై సారంగ దర్బార్ కన్నడ రుద్రప్రియ రాగములలో తెనుగునకీర్తనములు జేసెను. జ్యోతిశ్శాస్త్రిములో మహాప్రౌఢులైన కుమార ఎట్టప్పమహారాజునసుమతిచే దౌహిత్రుడయిన నన్నుస్వీకరించి బ్రహ్మోపదేశముజేసిపెట్టి, వీణను నేర్పించి సంగీతలక్ష్యలక్షణములన్నియుదెలియజేసెను. కుమారఎట్టప్పమహారాజుమీద నాటరాగ ములో అటతాళమందు ఒకతానవర్ణ మురచించి, యీతానవర్ణమునగల ప్రతిస్వరములును బహు చమత్కృతితోనుండునట్లును, కడపటినాలుగావృత్తస్వరములో నాలుగుజాతులును క్రమముగా ఒక్కొక్క ఆవృత్తమందు నిమిడించియుండునట్లును స్వరమురచించిన తానవర్ణమును మహారాజు వారువిని వేయివరహాలు విలువగల కెంపులుచెక్కబడి సింహాలలాటముగల జోడితోడాలు బాలస్వామి దీక్షితుల రెండుచేతులలోదొడిగి జోడిసాలువబట్టలిచ్చిబహుమానించిరి. వర్ణముపాడినశిష్యులకు బహుమానమిచ్చిరి. ఆమహారాజునకుపిమ్మట నతనిసహోదరులు పట్టాభిషిక్తులై యితనివద్దనే సంగీతవిద్యనేర్చినవారై గాంధర్వస్వరూపులైన వెంకటేశ్వర ఎట్టప్పమహారాజుమీద రుద్రప్రియ, దర్బార్ వసంత యీరాగములలో పాటవసంబంధములైన ముక్తాయిస్వరములతో జూచినదరువులను మహారాజువారువినిదరువొకటికి జోడుసాల్వలును వెయ్యేసివరహాలునుఇచ్చి సమ్మానించిపోషించిరి. ఇతడు ఏకాదశితప్పక గీతగోవిందము (అష్టపది) పాడి భగవద్భజనజేసుకొనియుండును. ఇటు లుండగ నొకఉపాధియులేకనే శకాబ్దము 1781, క్రీ. శ. 1859 పింగళసంవత్సర కుంభరవిశుక్ల తృతీయయందు పరమపదము జెందెను.

చౌకం సీనువయ్య

ఇతడు ద్రావిడబ్రాహ్మణుడు. సంగీతమందలిచతురుడు. ఇతనివలెచౌకముగా (విళంబ ముగా) రాగాలాపనము మొదలైనవి పాడుటలో నింకొకగాయకునివలకానేరదు. గనుక అప్పటి

ప్రభువులు పండితులు ఇతనికి చౌకముసీనువయ్యాఅనిపొగడిరి. ఇతడుశరభోజిమహారాజు కాలమందును, శివాజిమహారాజుని ఆరంభకాలమందునుండెను.

దొరసామయ్య

ఇతడు ద్రవిడబ్రాహ్మణులలో నౌత్తరుడు. సంగీతమందును తెనుగునందునుపండితుడు. ఇతనికీర్తనములు "సుబ్రహ్మణ్య" ముద్రతో మిగులరంజనమును సులభశైలియునుగానుండును. ఇతడు శరభోజిమహారాజుకాలమందును, శివాజిమహారాజు ప్రారంభమందును పంచనదక్షేత్రమందు వసించియుండెను.

మధ్యారుజనం ప్రతాపసింహ మహారాజు

తంజపురినేలిన అమరసింహామహారాజుకుమారులు. సంస్కృత మహారాష్ట్రి భాషా విచక్షణులు. సంగీతమందుమిగుల ప్రజ్ఞగలవారు. మృదంగవాద్యములో నతిసమర్థులు. ఈయన మహారాష్ట్రిభాషలో వర్ణక్రమములు విలసిల్ల "నవరత్నమాలిక" యను రాగతాళమాలిక యొకటి స్వరచమత్కృతులతో జేసియున్నారు. ఈమహారాజు శివాజిమహారాజునకు కొన్ని సంవత్సరములకుముందు కాలము జేసిరి.

కులశేఖర పెరుమాళ్

ఈ కిరీటపతి తిరువనంతపురం సంస్థానమును పరిపాలించిన మహారాజు. ఈ కేరళదేశాధిపతి సంస్కృత ఆంధ్ర, హూణ, కేరళ, హిందుస్తానాద్యనేక భాషలనేర్చినసమర్థులు. సంగీతమందు విశేష ప్రతిభగలవారు. అనేకరక్తిరాగ దేశీయరాగములలో గేయకల్పనా చాతుర్యములు విలసిల్ల సంస్కృత సాహిత్యరూపములైన చౌకవర్ణములు సంఖ్యలేని కీర్తనములు "పద్మనాభ" ముద్రతో విరచించిన మహాత్ములు. సంస్కృతమందు చంపుమొదలయిన బహుకావ్యములు రచించి యున్నారట. తెనుగున చౌకవర్ణపదములు జేసియున్నారు. కేరళభాషయందును బహుకృతులు జేసియున్నారు. ఈపద్మనాభదాసులు శ్రీపద్మనాభ పాదారవిందైక్యమయి రమారమి యేబదియేండ్లగుచున్నది.

వెంగు భాగవతులు

ఇతడు ద్రావిడ బ్రహ్మణులలో నౌత్తరుడు. ఇతని ఉనికి తిరునెల్వేలి. తెనుగునందును, సంగీతమందును విశేష ప్రజ్ఞగలదు. ఇతనికి ప్రాచీన కీర్తనములు సంఖ్యలేక పాఠములుగలవు. రాగాలాపన పల్లవి స్వరములు లెస్సపాడును. ఇదిగాక దరు, తానవర్ణములు రచించినాడు. మహాభక్తుడైన ఇతడు డెబ్బదియేండ్లవరకు జీవించియుండి గతించిన ఆనంద సంవత్సరములో లోకాంతరమొందెను.

శేషాచల భాగవతులు

ఇతడు కొత్తకోట సంస్థాన గాయకపండితుడు. శ్యామాశాస్త్రిలశిష్యుడు. గానమందతి సమర్థుడు. తెనుగున గేయరూపముగా కృతులుజేసియున్నాడు. ఈతని సహోదరులైన రామ దాసులు సంగీతసాహిత్య విద్యావిశారదుడు. తెనుగున గేయకల్పనలుచెలగ "రామ" ముద్రతో జేసిన కీర్తనములుగలవు. ఇతనికుమారుడు మాతృభూతయ్య. ఇతడు సంగీతవిద్యాసంపన్నుడు. ఇతని కుమారుడు గోపాలసామిఅయ్య. ఇతడు సంగీత లక్షణ లక్ష్యముల నెఱిగిన గొప్పగాయ కోత్తముడు. ఇతడిప్పుడును కొత్తకోట సంస్థాన సంగీత విద్వాంసుడుగా నున్నాడు. ఇప్పటికాల ములో సంగీతజ్ఞులు ఇతనివలె ప్రాచీనకీర్తనములుగాని, పల్లవి మార్గములుగాని, ఆయారాగజీవ ములుచెలగ గమకజాత్యములతో పాడేవారెవ్వరును లేరని జెప్పవచ్చును.

రామానంద యతీంద్రులు

ఈ రామానందయతులు సంస్కృత సంగీత రచనాసామర్థ్యములు గలిగినవారు. ఈయనవలన సేయబడిన గౌరీరాగ ప్రబంధమును గమనించితే యితనిపాండిత్యము స్పష్టమగును. అహోబల పండితునికి వెనకటివారని దోచుచున్నది.

నారాయణ తీర్థులు

మహాశక్తిగల యీయతీంద్రుల సంస్కృత సంగీతసాహిత్య ఫణుతులు ఈయనవలన విర చింపబడిన తరంగములచే విశదమగును. వీరు 300 సంవత్సరములకు ముందుండినవారనియు నుత్తర దేశస్థులనియు జెప్పుచున్నారు.

సదాశివబ్రహ్మము

అమరావతీ తీరమందుగల కరువూరందును, కావేరీతీరమైన నెరూరు కొడుముడి మొద లైన పుణ్యక్షేత్రములందును 163 సంవత్సరములకు మునుపు దిగంబరులై సంచరించు జ్ఞానపరు లైన సదాశివబ్రహ్మము అను మహాపురుషులు బ్రహ్మానంద పరవశులైయున్న సమయములందు గేయవాగ్రూపముగా సంస్కృత కీర్తనములనేకము జేసియున్నారు. అవి యిప్పుడును ప్రసిద్ధ ముగానున్నవి. ఇతనియద్భుత చరిత్రముల నేకములు గలవు. క్రీస్తుశకము 1890 అక్టోబరు నెల 20 తేదీలో కొత్తకోట సంస్థానమున బ్రహదంబా విలాసయంత్రశాలలో సదాశివబ్రహ్మము యొక్క చరిత్రము ద్రావిడవచనరూపముగా నచ్చొత్తబడియున్నది, ఆచరిత్ర పుస్తకమునుజూచితే ఈమహా పురుషుని మాహాత్మ్యము స్పష్టమగును. ఈమహాత్ముల పరమానుగ్రహమువలననే కొత్తకోట సంస్థానము రానురాను మిక్కిలి శ్రేయస్సును పొందుకొనియున్నది. ఈ సంస్థానరాజులవలన నేటి కిని నెరూరిలోనున్న ఈమహాపురుషుని సమాధికి సంవత్సరోత్సవ నిత్యోత్సవపూజలు నడిపించుకొని

వచ్చుచున్నవి. ఈయన ఆజ్ఞచొప్పున ప్రతిశుక్రవారమును కన్యకలకు స్వయంపాకమును, ప్రతి సంవత్సరమును బహుద్రవ్య వ్యయముతో నవరాత్రిపూజా సంతర్పణలును ఇప్పుడును నడుచుకొని వచ్చుచున్నవి.

అక్కిళ్ స్వాములు

ఈ యతీంద్రులు రమారమి అఱువది సంవత్సరములకు మునుపుండినవారుగా జెప్పుచున్నారు. శ్రీకృష్ణభక్తులు. వీరుచిదంబరమునకు సమీపమున కొళ్లడమను కావేరీ తీరమందు గలయొక అగ్రహారములో తన జన్మాంతర కర్మవశమున ఒడలంత ప్రీలి ఉపాధిచే కష్టపడుకొని బహుదినములుండునపుడు, ఒకనాడు తన శిష్యులజూచి ప్రాతఃకాలమందు నన్నెత్తుకొనివెడలి కొల్లడయేటి యిసుకదిబ్బలో విడిచి సాయంకాలమువచ్చి నన్ను జూడుడీయనిన తోడనే శిష్యులట్లే విడిచి వచ్చిరి. ఆయతీంద్రులు మనసున శ్రీకృష్ణునిధ్యానించి "తావక కరకమలే" అనుకీర్తనము కళ్యాణిరాగమున రచించిపాడి భజించుకొనియుండుచో భగవంతుని కృపచే ఎండతగ్గుకొని వచ్చునట్లితడుయుపాధితీరిన శరీరముతో నుండునపుడు, శిష్యులువచ్చి యతీంద్రులను జూచి సంతసించి నమస్కరించి తమ యగ్రహారమునకు దోడ్కొనిపోయిరి. పిమ్మట అక్కిళ్‌స్వామి తనవలన సంస్కృతమున సేయబడిన కీర్తనములచే బహుకాలము భగవంతుని భజించుకొనియుండి సిద్ధిబొందెను.

స్వయంప్రకాశయతీంద్రులు

సంస్కృత ఆంధ్రభాషలలో నతిపాండిత్యముగలవారు. సంగీతమందును అతిసమర్థులు. ఈయనచే సేయబడిన సంస్కృతకీర్తనములచే ఈతనివాగ్గేయఘణుతులు తేటయగును. ఏబది సంవత్సరములకు మునుపు మాయూరక్షేత్రములో వసించినవారు.

శివరామాశ్రములు

ఈయతీంద్రులు రామనాథపురశాఖానగరమైన లక్ష్మీపురమున తైలింగ బ్రాహ్మణకులములోజన్మించి మరుదానల్లూరిస్వాములవారి శిష్యులై భక్తిమార్గకీర్తనములు, భాగవతోత్సవ సంప్రదాయ కీర్తనములు, అష్టపది, ద్రావిడరామాయణకీర్తనములు, సంస్కృతకావ్యములు నభ్యసించి ఇరువదేండ్లలో యతులై సకలక్షేత్రములదర్శించుకొని తిరువారూరికివచ్చి త్యాగేశ్వరునిపై గల భక్త్యాతిశయముచే యజ్ఞేశ్వరుని ఘట్టమునవసించుకొని సంస్కృతమందును తెనుగందు ననేక కీర్తనములు జేయుటయేగాక, గాంధర్వరూపముగా "నిజభజన సుఖపద్ధతి" అనునొకపుస్తకమును రచించి చెన్నపురిలో అచ్చొత్తబడి ప్రసిద్ధపరచి తిరువారూరియందే క్రీ. శ. 1897లో సిద్ధిబొందెను. ఈ శివరామాశ్రములు డెబ్బదియేండ్లుండెను.

యువరంగుని పదములు

ఇవి తుళజామహారాజుకాలములో రసికాగ్రేసరుడై, వితరణశీలుడై, ఉడయార్పాళయ సంస్థానాధిపతియై వెలసిన యువరంగేంద్రునిమీద గేయకల్పనలతో తెనుగున ననేకవాగ్గేయకారులచే సేయబడినపదములను యువరంగునిపదములని జెప్పుచున్నారు.

పరిమళరంగడు

"పరిమళరంగ" ముద్రతో గేయకల్పనలు విలసిల్లి తెనుగున ప్రాసయమకములతో పదములురచించిన గొప్పపండితుడు. ఈతడు చెన్నపట్టణమున కవతలిదేశస్థుడనియు, 200 సంవత్సరములకులోపలివాడనియు జెప్పుచున్నారు.

సారంగపాణి

ఇతనిపదములు శృంగారరసముగాను, హాస్యరసముగాను పెక్కులుగలవు. హాస్యరస ప్రధానమైనపదములలో గ్రామ్యోక్తులుపెక్కులుగలిగి "వేణుగోపాల" ముద్రతోనుండును. ఇతడు 200 సంవత్సరములకులోబడు ఉత్తరదేశీయుడైన తెనుగుబ్రాహ్మణుడు.

మెరటూరు వెంకటరామశాస్త్రులు

ఇతడు త్రైలింగ్యబ్రాహ్మణుడు. తంజావూరికిసమీపముననున్న మెరటూరిగ్రామవాస్తవ్యుడు. ఇతడు శరభోజిమహారాజు కాలమందును, శివాజిమహారాజుకాలములో కొన్నిసంవత్సరములునుండినవాడు. ఆంధ్రభాషలో నసాధారణమైనపాండిత్యముగలవాడు. ఇతనిపదములు కైశికిరీతిగా పదసౌష్ఠవముగలిగి శృంగారరసభూయిష్ఠమయియుండును.

తెనుగుశృంగారరస పదకవులు

ఘటపల్లి వారు	...	కైలాసపతిముద్ర
బొల్లపురమువారు	...	బొల్లవరము ముద్ర
జటపల్లి వారు	...	జటపల్లిగోపాలముద్ర
శోభనగిరివారు	...	శోభనగిరిముద్ర
ఇనుకొండవారు	...	ఇనుకొండ విజయరామముద్ర
శివరామపురమువారు	...	శివరామపురము, రామపురముద్ర
వేణంగివారు	...	వేణంగిముద్ర
మల్లికార్జునుడు	...	మల్లికార్జునముద్ర

వీరు ఆంధ్రదేశస్థులును, త్రైలింగబ్రాహ్మణులును, రమారమి 200 సంవత్సరములకు లోబడినవారుగా జెప్పుచున్నారు.

తోడి సీతారామయ్య

తోడిరాగము ఇతనిసొమ్మట. తోడిరాగమునుకుదువబెట్టి వడ్డికి రూపాయలుతీసి సెలవు జేసునట. ఇతనివద్దపాటవినుటకు నభిలాషపడినరాజులు, ప్రభువులు కుదువబెట్టిన తోడిరాగమును వడ్డీతో మొదలునిచ్చి తోడిని త్రిప్పియిచ్చిపాడుమని జెప్పి సమ్మానింతురట. ఇతనిచే గేయకల్పనలు గలకొన్ని సాహిత్యములు గలవని జెప్పుచున్నారు. ఇతడు శరభోజిమహారాజు ఆరంభకాలమందుండిన వాడని జెప్పుచున్నారు.

తచ్చూరు శింగరాచార్యులు

ఇతడు ఆంధ్రవైష్ణవ బ్రాహ్మణుడు. శ్యామాశాస్త్రులకుమారుడైన సుబ్బరాయ శాస్త్రులశిష్యుడు. సంగీతసంస్కృతాంధ్రములలో గొప్పవిద్వాంసుడు. గేయకల్పనలు వెలయ సంస్కృతమున నితనివలన సేయబడిన కీర్తనములుకొన్నిగలవు. ఫిడిల్ వాద్యములో మిక్కిలి సమర్థుడు. ఇతనిచేతను, ఫిడిల్ వాద్యములో నతిచతురుడైన తచ్చూరి చిన్నసింగరాచార్యులను తన తమ్మునిచేతను సంగ్రహముగా సంగీతలక్ష్య లక్షణములును, పెద్దలగీతవర్ణ కీర్తనపదములలో ననేక ములును ప్రకాశిలునట్లు బహుజనోపకారముగా మొట్టమొదట (1) స్వరమంజరి; (2) గాయక పారిజాతము; (3) సంగీతకళానిధి; (4) గాయకలోచనము; (5) గాయకసిద్ధాంజనములగు నీయైదు పుస్తకములనేర్పరచి అచ్చుకూర్పించి ప్రచురింపబడెను. చిన్నశింగరాచార్యులు ఇప్పు డున్నారు.

ద్రావిడవాగ్గేయకారకులు

అరుణాచలకవిరాయలు: ఇతనియునికిశియ్యాళి. ద్రావిడభాషలో పంచలక్షణములు దెలి సిన విచక్షణుడు. కంబరామాయణమును అర్థప్రసంగము జేసుటయం దతిచతురుడు. ఇతడు తుళజా మహారాజుకాలమున నుండినవాడు. శ్రీమద్రామాయణమును కథా సందర్భములువిడువక ఆయా రసములకుదగిన రాగములతో వర్ణక్రమములు వెలయఆఱుకాండములవరకు ద్రావిడకీర్తనములుగా రచించి మణలి ముద్దుకృష్ణ మొదలారిసభలో నాదుపితామహులైన రామస్వామి దీక్షితులు మొద లైన విద్వాంసులుండుచో వినిపించి కనకాభిషేకము జెంది కీర్తిబొందెను. ఇతడు సంగీత విద్యా సమర్థుడు.

ముత్తు త్తాండవరు

ఇతడు ద్రావిడ భాషయందును సంగీతమందును పండితుడు. శివభక్తాగ్రేసరుడు. చిదంబర సభాపతులమీద భక్తిరసముగాను శృంగారరసముగాను అనేకపదకీర్తనములు జేసినవాడు. ఇతడు అరుణాచలకవికి మునుపటివాడని జెప్పుచున్నారు.

పాపవినాశ మొదలారు

ఇతడు సంగీతద్రావిడ భాషాపాండిత్యముగలవాడు. "పాపవినాశ" ముద్రతో నిందాస్తుతిగా బహుపదములు రచించినాడు. ఇతడు తుళజా మహారాజుకాలమందున్నవాడు.

ఘనం కృష్ణయ్య

ఇతడుబ్రాహ్మణుడు. సంగీతమందును ద్రావిడమందును ప్రజ్ఞగలవాడు. పల్లవిపాడుటయం దతిసమర్థుడు. ఇతనిపదములు శృంగారరసములును, గడుసైన వర్ణక్రమములును, ఒరికయునుగలిగియుండును. ఇతని ఉనికిఉడయార్పాళయము. ఆరాజుమీద ఇతనిపదములు శానాగలవు. ఇతడు త్యాగరాజయ్య కాలముననుండినవాడు.

శంకరాభరణం నరసయ్య

శంకరాభరణరాగము ఈ విప్రునిసొమ్మే. ద్రావిడముతో గేయకల్పనలుచెలంగ ఇతని పదములు కొన్నిగలవు ఇతడు శరభోజిమహారాజు కాలముననుండినవాడు.

ఆనతాండవపురం బాలకృష్ణభారతి

ఈ విప్రుడుశివభక్తుడు. ద్రావిడభాషయందును సంగీతవిద్యయందును పండితుడు. రక్తిరాగదేశీయరాగములుగాక కొన్నిఅపూర్వరాగములందును గేయకల్పనాచమత్కారములు వెలయునట్లు అనేకకీర్తనములు "గోపాలకృష్ణ "ముద్రతోజేసియున్నాడు. నందన్అనుభక్తచరిత్రమును, మామినాటకమును గేయరూపముగా హాస్యరసకరముగాజేసి బ్రహ్మచారివ్రతముతో డెబ్బదియేండ్లవరకుండి నేటికిపదియాఱవసంవత్సరమునకు మునుపుకైలాసవాసియాయెను.

వైద్దీశ్వరుని గుడి సుబ్బరామయ్య

ఈవిప్రుడు సంగీతద్రావిడములందును ప్రజ్ఞగలవాడు. శృంగారరసముగ శ్రీ "ముద్దుకొమరుని" ముద్రతోననేక పదములురచించుకొని నలువది సంవత్సరములకుముందుండెను.

వెంకటేశ్వర ఎట్టప్పమహారాజు

శకాబ్దము 1738, క్రీ. శ. 1816 మొదలు, శకాబ్దము 1761, క్రీ. శ. 1839 వరకు ఈఎట్టయపురమునేలిన వెంకటేశ్వర ఎట్టప్పమహారాజులు గవర్నమెంటువారికి యుద్ధమందుమిగుల సహాయముజేసి పాంచాలంగురిచిసీమ, అనేకబిరుదులు, గౌరవములుజెందిన జగద్వీరరామకుమార ఎట్టప్పమహారాజులకుమారులు. ఈవెంకటేశ్వర ఎట్టప్పమహారాజులు సంస్కృతాంధ్రద్రావిడ సంగీతములందు నతిసమర్థులు. వైణికోత్తములు. ఈయనవలన 30000 రూపాయలు వ్యయముజేసి ఎట్టయపురములో ఉత్తరపుతెప్పగుంటను రాతిచే గట్లుమెట్లుగట్టించినదిగాక, శకాబ్దము 1755,

క్రీ. శ. 1833లో తిరునెల్వేలి శాలివాటీశ్వరస్వామికిని కాంతిమతీదేవికినిజరిగిన అష్టబంధనములో 50,000 రూపాయలు వ్యయముజేసి బ్రాహ్మణభోజనముసేయించినారు. గళుగుమలలో శ్రీకార్తికేయులకు 20,000 రూపాయలు విలువగల అపరంజిగలసిన కర్ణాటక దంతపల్లకియు, రజతమయ వాహనములు, స్వర్ణ దీపములు జేసిబెట్టినారు. ఇదిగాక ననేకధర్మములుజేసియున్నారు. ఈజగద్వీర రామవెంకటేశ్వర ఎట్టేంద్రులు ముఖారిరాగంబున " శివగురునాథనై "అనుద్రావిడకీర్తనమును, అనేకద్రావిడ వృత్తములును జేసియున్నారు.

జగద్వీర రామకుమార ఎట్టప్పమహారాజు

ఈమహారాజు సంస్కృత ఆంధ్రద్రావిడసంగీత విద్యాసంపన్నులును మహాధర్మశీలులునై వేంకటేశ్వర ఎట్టప్ప మహారాజులవారి జేష్ఠపుత్రులు. కావ్యనాటకాలంకారాది విద్యలలో మహాసమర్థులు. షట్ఛాస్త్రముల్యాదదెలిసిన మహాపురుషులు. సంగీత లక్ష్యలక్షణముల బాగుగా నెఱిగిన వైణికోత్తములు. ఆంధ్రద్రావిడభాషలలో నతిచతురులు. శ్రీగణపతి మొదలయిన దేవతల విషయమై " శ్రీకార్తికేయ " ముద్రతో బహువర్ణికలు, బహుశ్లోకములు, అనేక రక్తిరాగ దేశీయరాగములలో గేయకల్పనలు విలసిలునట్లు బహుకీర్తనములురచించిన మహానుభావులు. తన సభలో చతుశ్శాస్త్రపండితుడైన విద్వాన్ శ్రీరంగం కుప్పనయ్యంగారు, చతుశ్శాస్త్రపండితులును అప్పయదీక్షితుల వంశస్థులునైన తిరువాలంగాడు విశ్వేపురిదీక్షితులు, మీమాంసాదిశాస్త్రసమర్థులైన తిరుకోడికావల్ కోదండరామశాస్త్రులు, వైయాకరణపండితులైన శ్రీవిలిపుత్తూరు వీరరాఘవ తాతాచార్యులు, తార్కికశిరోమణియైన విట్లాపురం మన్నారయ్యంగారు, సంస్కృతాంధ్రములందును, కామికాద్యష్టాదశాగమములందు నతిసమర్థులైన గళుగుమల అహోబలశాస్త్రులు, తక్కిన సంస్కృతపండితులును, ఆంధ్రవైయాకరణనిపుణులైన విశాత్తికుళం కృష్ణయామాత్యులు, ఆంధ్ర ద్రావిడములలో మహాకవియైన ఆవల్నత్తం రామలింగయ్య, ఆంధ్రపండితులైన బాలయ్య, గోపాలయ్య, ఆంధ్రకవీంద్రులగు కేశవరాజుమొదలైన క్షత్రాజులును, కడిక్కైప్పులవరు, మూక్కప్పులవరు, అష్టావధాని ముద్దుకుమారప్పులవరు, పరమశివప్పులవరు, నమశివాయప్పులవరు, పాండ్యప్పులవరు మొదలయిన ద్రావిడకవీంద్రులును, వాగ్గేయకారకోత్తములును, వైణికశ్రేష్ఠులునయిన బాలస్వామిదీక్షితులు, వైణికకులోత్తములయిన సుబ్బుకుట్టిఅయ్య, ఈసంస్థానమున పరంపరవైణికులును బాలస్వామిదీక్షితులవారి శిష్యులునైన వీణమీనాక్షీసుందరమయ్య, వీణలోనతి సమర్థులయి ఈసంస్థానపు సంగీతపండితులయిన వీణసుబ్బయ్య అణ్ణావి, గాయకోత్తములయిన తిరునెల్వేలి వెంకు భాగవతులు, మధురరామయ్యగాయకశ్రేష్ఠులు, ముద్దుస్వామిదీక్షితులవారి శిష్యులైన తేవూరు సుబ్రహ్మణ్యయ్య మొదలయినగాయక శిఖామణులును వెలయగా ప్రతిదినంబులందును వారి వారి విద్యాప్రసంగంబుల తారతమ్యంబులెఱింగి తగిన సమ్మానములనిచ్చి వారివారియోగ్యతకుదగిన జీతములనేర్పఱచినదిగాక వారివారి కుటుంబంబులనడుచు ప్రస్తుతవిశేషములకుదగినట్లిచ్చి గౌర

వంబుగ నాదరించుకొనియుండెను. ఇదిగాక గృధ్రాద్రి శ్రీకార్తికేయాలయ జీర్ణోద్ధారణమును, స్వర్ణ కలశములు వెలయ విమానములును, రజతమంటపంబులగు షోడశోపచారదీపంబులు, బహు వాహనాదులను, లక్షవరహాలు విలువగల రత్నఖచిత కిరీటకుండలములును, నవరత్నాభరణ ముక్తాహారంబులు మొదలైన అనేకాభరణంబులును, పూర్వమందున్న గ్రామములుగాక విశేషపూజా నైవేద్యోత్సవాద్యుపచారాదులకై బహుగ్రామములు సర్వమాన్యంబులుగ నేర్పఱచినారు. ఎట్టయపురిలోనున్న శివాలయవిష్ణ్వాలయ జీర్ణోద్ధారణంబులును, స్వర్ణకలశ విమానములును, ఉత్సవములు నడచివచ్చుటకై పూర్వమందున్న గ్రామములకంటెనధిక గ్రామములును. సర్వమాన్యములుగా విడచినది యిప్పుడును నడుచుకొనియున్నది. ఈమహారాజు తనసొంతమున రమారమి 25,000 రూపాయలు వెచ్చముజేసి గంగకొండాన్ చిత్రానదియందును, కయత్తారుపాశనదియందును, జనోపకారముగా వంతెనలు గట్టించిరి. ఈఎట్టయపురిలో సకలవీధులందును బురుదబడక గులకరాళ్లువేసి ఘట్టించి చెట్లుబెట్టించి తటాకములందు రాళ్ల మెట్లుగట్లు గట్టించి అర్థులకుముంగొంగుపసిండియై వెలింగెను. ఇటువంటి పుణ్యశ్లోకుడు ఈ రాజవంశములో మునుపుగలిగియుండరని నిశ్చయముగా జెప్పవచ్చును. ఈమహారాజునకవతల ఇతని మొదటి సహోదరులైన

జగద్వీర రామ వెంకటేశ్వర ఎట్టప్పమహారాజు

ఈజగద్వీరరామ వెంకటేశ్వర ఎట్టేంద్రమహారాజు పట్టాభిషిక్తులై రాజ్యమేలెను. వీరు ద్రావిడభాషలో నతిసమర్థులు. ఇతరభాషలనెఱిగినవారు. సంగీతవిద్యాపారంగతులు. వీణ, స్వరపత్తు, సితార్, జలతరంగ మృదంగ ఘటవాద్యముల నతిచమత్కారకల్పనలు వెలయవాయించివినిపించును. గానమున రౌడవనారుదులో అనిజెప్పునట్లురాగాలాపన, మధ్యమకాలపల్లవి మొదలైనవి పాడుటైనది. బహుకల్పనాచాతుర్యములు విలసిల్ల ఆణిముత్తెముల నెత్తివిసరునట్లు మిక్కిలి శ్రావ్యముగానుండును. ఏవేళను గానరసమనుభవించుకొని యుండుటయుగాక వేదాంతవిచారణతో బ్రహ్మధ్యానపరులై జ్ఞానమూర్తియైబరగును. తనకులపురోహితులను, వైయాకరణపండితులును, చతుర్విధకవిత్వాతిశయవైభవముగలవారును వల్లీపరిణయచంపు ప్రబంధంబురచించి "కవికేసరి"యను బిరుదువహించిన సామిదీక్షితులకు 7000 రూపాయలు వెచ్చముజేసి శకాబ్దము 1778, క్రీ.శ. 1856 ఆనందసంవత్సరవైశాఖమున సోమయాగముజేయించిబెట్టిరి. తన అన్నవలెనే సకలవిద్వాంసుల నాదరించుకొని ధర్మపరిపాలనముజేసుకొని యాచకులకు తనభుజాదండము కల్పశాఖయై చెలగకీర్తిజెందెను. ఈజగద్వీరరామవెంకటేశ్వర ఎట్టప్పమహారాజు రుద్రప్రియరాగమున "మురుగాఉనై నంబినేనయ్యా" అనుద్రావిడభాషలో నొకకీర్తనమును, స్వరజతులనురచించెను. కడపట నిర్వికల్పసమాధిజెంది పరంజ్యోతితోనైక్యమొందెను. తరువాత ఇతని సహోదరులైన

ముద్దుస్వామి ఎట్టప్పమహారాజు

ఈముద్దుస్వామి ఎట్టప్పమహారాజు పట్టాభిషిక్తులై గానవిద్యాలోలులై రసభావాభినయ జ్ఞానవివేకచతురులై పరంపరగావచ్చుపండితుల నాదరించువారై దేశాంతరముననుండి వచ్చుచుండు పండితులకును అర్థులకును చింతామణియై ప్రకాశించి ఐరావతమే సాక్షాత్కరించి దివినుండి భువికి వచ్చెనోయనిజనులెంచునట్లు గృధ్రాద్రి శ్రీకార్తికేయ స్వాములకు రమారమి 10,000 రూపాయల లో రజతగజవాహనము, 10,000 రూపాయలలో మహారథమును జేయించిసమర్పించి ఖ్యాతి జెందెను. ఈమహారాజుకుమారులిద్దరు. వీరిలో జేష్ఠులైన

రాజ జగద్వీర రామకుమార ఎట్టప్పమహారాజు

ఈ రాజ జగద్వీర రామకుమార ఎట్టప్పమహారాజు పట్టాభిషిక్తులై రాచరికముజేసెను. వీరు హూణ ఆంధ్రద్రావిడభాష లోనతిసమర్థులు. చట్టములను న్యాయశాస్త్రములెఱిగిన వివేక ధుర్యులు. తన అస్థానమందున్న పరంపరాగత సకలపండితులను బోషించినవాడు. శ్రీమహాభారత మందు బద్ధస్పృహులు. కవిత్రయమువారిచే తెనుంగింపబడిన ఆంధ్రమహాభారతము నీమహారాజు అనుమతివలన వచనరూపముగా నాచే ద్రవిడీకరించబడి అచ్చొత్తబడినది. శ్రీకాంచీకామకోటి పీఠాధిపతులగు జగద్గురు శ్రీశంకరాచార్యులస్వాములు దక్షిణదేశపుణ్యక్షేత్రయాత్రగా వెడలిన సమయమందు ఈమహారాజుయొక్క భక్త్యాతిశయమువలన నిచటికేతెంచిన జగద్గురువులవారికి రమారమి 10,000 రూపాయలు పాదపూజజేసి సమర్పించి ఆరాధించిరి. కొన్నిసంవత్సరములకు పిమ్మట ఈమహారాజుకుమారులైన

రాజ జగద్వీర రామవెంకటేశ్వరఎట్టప్పమహారాజు

ఈరాజజగద్వీర రామవెంకటేశ్వర ఎట్టప్పమహారాజు శకాబ్దము 1821, క్రి. శ. 1899 వికారివత్సరమార్గశిరమాసజ్యేష్ఠానక్షత్రమందు పట్టాభిషిక్తులైరి. ఈమహారాజుహూణాంధ్ర ద్రావిడ భాషాసమర్థులును, వీణావాదనతత్పరులును, శ్రీకార్తికేయ చరణాసక్తచిత్తులును, ఆశ్రితవిద్వజ్జన పోషకులును, మహాశాంత గుణసంపన్నులునై మనునీతిదప్పక రాజ్యమేలుచున్నసమయములో గృధ్రాద్రికార్తికేయుల ఉత్సవమూర్తికి రమారమి 12,000 రూపాయలలో స్వర్ణకవచమును, 10,000 రూపాయలలో రజతమయకైలాసవాహనమును చేయించిసమర్పించినదిగాక ద్రావిడ భాషలో ఖమాజురాగమునందు "మురుగాతరుగిలయా" అనియు, భైరవిరాగమందు "వావా వానీవళ్లిమణాలా" అనియు రెండుకీర్తనములుజేసియున్నారు. రమారమి క్రి. శ. 1885 సంవ త్సరముమొదలుకొని హిందూసంగీతమును ఒకభాషవలె సంగీతజ్ఞులు జూచినమాత్రమున నెఱిగి పాడునట్లు సేయవలెనను అభిప్రాయముతో చిన్నసామిమొదలారు M. A. బాలాజీపేట కృష్ణ భాగవతులవద్ద త్యాగరాజయ్యయొక్క 800 కీర్తనములు తానే నొట్టేషనులోవ్రాసి 40 కీర్తన

ములు వరకు స్టాఫ్‌నొటేషన్‌లో నచ్చొత్తించినదిగాక కొన్నిచిల్లర కీర్తనములు వారువారు జెప్పిన లక్షణములును వ్రాసిబహుద్రవ్యము వ్యయముజేసియచ్చొత్తించెను. తరువాతనన్ను దెలిసి రప్పించి వెంకటమఖి సంప్రదాయమునగల రాగాంగోపాంగ భాషాంగగీతములును, దీక్షితులవారి కీర్తనము లును స్టాఫ్‌నొటేషన్‌లోవ్రాసి అచ్చొత్తించవలెనని జెప్పెను. గమకస్వరూపములుదెలియక కీర్తన ములు మొదలైనవి యెటులపాడనగును అన్నదిమొదలు నాలుగుసంవత్సరములవరకు నావలన గమకస్వరూపములను లక్ష్యలక్షణములతో లెస్సగాదెలుసుకొని గమకములకు గుఱుతులేర్పఱచి పోయింపుచో నతనికి రాజవిద్వరమును నేత్రోపాధియునుగలిగెను. అపుడు నేనెట్టయపురమునకు వచ్చినపిమ్మట కొన్నిదినములలో చిన్నసామిమొదలారివటికివచ్చి మహారాజునుగని నేనెత్తినపనిని తెనుగుభాషలోనైన పూర్తిసేయింపవలెననికోరినదిగాక ఈమహారాజుల పినతండ్రియును, ద్రావిడ భాషాపంచలక్షణములును పంచకావ్యములునెఱిగిన మహా సమర్థులును, సంగీతసాహిత్యరసికులును, దీనజనులకును. ఆశ్రితజనులకును పెన్నిధియునుగా విలసిలుకొనియున్న పిన్నమహారాజయిన వెంక టేశ్వర ఎట్టపాండ్యులగని తనకోరికనుజెప్పివేడుకొనెను పిన్నమహారాజుగారు మహారాజు సము ఖమున దెలియజేసినతోడనే తెలుగుఅచ్చుక్షరములు రప్పించి ఈ '' సంగీతస ప్రదాయప్రదర్శిని ''ని అచ్చొత్తమని ఉత్తరవిచ్చినది మొదలు ఈపుస్తకము పూర్తియయ్యేవరకు రమారమి 10,000 రూపాయలకుపై వెచ్చముకావచ్చును. ఇప్పాటయేబది సంవత్సరముమొదలు నేటివరకుగలిగిన వాగ్గేయకారకుల సంగీతసాహిత్యగేయ ఫణుతులునశింపక ఆచంద్రతారార్కముగా భాషలవలె ప్రకాశిలునట్లును, ఇకమీదగలుగు వాగ్గేయకారకులు తమ సంగీతసాహిత్యగేయఫణతులను ఈపుస్త కమువలెనే చూచినమాత్రమునఅభిజ్ఞులు దెలుసుకొనునట్లేర్పఱచగల మార్గమును స్థాపించిన పుణ్య శ్లోకులైన ఈమహారాజును ఈసంగీతసంప్రదాయప్రదర్శినినిజూచిన సకలపండితులును కొనియాడి పుత్రపౌత్ర దీర్ఘాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధి గలుగవలెనని ఆశీర్వదింతురుగాక!

ఈరాజ జగద్వీరరామవెంకటేశ్వర ఎట్టప్పమహారాజులు యీ సంస్థానపుస్కూలును అభివృద్ధికి కొంచుకొనిరావలెనని యెంచియుండునప్పుడు ఇండ్యా (India) చక్రవర్తియొక్క ఏడవ ఎడ్వర్డు (Edward VII) పట్టాభిషేకమును కొనియాడవలసి ఢిల్లీ దరుబారునకురావలెనని గవర్నమెంటువారివద్దనుండి ఆహ్వానపత్రికవచ్చినది. తోడనేనెడలి 1903 సంవత్సరము జనవరినెల 1వతేది జరిగిన ఉత్సవమునకు మహారాజులు డిల్లీకియేగియున్న సమయమందు, వారిఆజ్ఞచొప్పున నిచ్చట ఎట్టయపురమందును రాజవర్గస్థులు చక్రవర్తిపట్టాభిషేకదినమును గొనియాడి ఆపట్టాభి షేక జ్ఞాపకము శాశ్వతముగానుండుకొఱకు స్కూలునుపూర్తిసేయుటకై మెట్రికులేషన్ క్లాసు నేర్పఱచిఅభివృద్ధిజేసిరి. స్కూలుయొక్క సౌధమునకుముందటి పందిలియందుగతించిన విక్టోరియా మహారాణియొక్క పేరిమి యెల్లప్పుడును జ్ఞాపకముండుటకయి. (Victoria Memorial Athen-aeum) అను సభయేర్పఱుపబడియున్నది. తరువాత చక్రవర్తి యొక్క పట్టాభిషేక దరుబారు

కేగియుండిన జ్ఞాపకముండుటకొఱకు స్కూలుయొక్క పెద్దహాలునకు పట్టాభిషేకహాల్ (Coronation Hall) అనినామకరణముచేయబడెను. దానియందు చక్రవర్తి చక్రవర్తిని, ఇతర చక్రవర్తులు వీరిపటములనుంచి అలంకరింపబడినది అహాలందే చదువువారికి నుపయోగపడునట్లు నొకపుస్తకశాల నుంచబడియున్నది. దానికి ఎడ్వర్డుహాల్ (Edward VII Alexandra Library) అనిపేరు. యంత్రములు పాఠముచెప్పి పెట్టుటకు తగినసామగ్రులును పూర్తియైనవెనుక మహారాజులవారి వుత్తరువు చొప్పున రికగ్నిషన్ (Recognition)కు అప్లికేషన్ జేసిన తోడనే గవర్నమెంటువారు సంతోషమొంది మొదటిసారియందే పర్మనెంటుసెక్షన్‌లో జేర్చుకొని స్కూలునొప్పుగొనిరి. ఈవర్షమందే 10 బాలకులు మెట్రికులేషనుకును, 15 బాలకులు లోయర్ శెకండరీపరీక్షకును పోయియున్నారు. ఇదిగాక నిచ్చటి సత్రమందు పైజెప్పిన స్కూలులోచదువుటకై లేమిగలఅనేకబాలులకు భోజనము మొదలైన సౌకర్యములుజేయించి ధర్మమునడిపించుచున్నారు. ఇదిగాక అనేకవిధములుగా నభివృద్ధిజేయవలెనని అభిప్రాయముతో క్రిక్కట్టు, టెన్నిస్, ఫుడ్‌బాల్ (Cricket, Tennis, Football) మొదలైన ఆంగ్లేయక్రీడలాడుటకై యీస్కూలుయొక్క ఉత్తరపు భాగములోగల కోవిల్పట్టికే గుమార్గమువరకు గల నేలలను స్కూలుతోజేర్చి ఆనేలలందే తక్కినచోటులనుండివచ్చెడు బాలురకు సౌకర్యముగానుండిచదువుటకును, సాపాడుబస (Hostel accommodation) యని అమర్చుటకు నేర్పాటుజేసుకొనియున్నారు. ఇవి మొదలైన కారణములవలన రాగరాగ స్కూలభివృద్ధికివచ్చి అనేకవిధములైన ఖ్యాతులు మహారాజులవారికి యెచ్చోటను వ్యాపించుటకు సందేహమేలేదు. ఇటులజేయుటకై మొదటనుంచియే యీజిల్లాలో మిక్కిలిప్రసిద్ధిజెందిన(Rev. C.A. Margoschis) దొరగారికి జాబువ్రాసి తెగనిప్రయత్నము, ధైర్యము, సత్యవచనము, శాంతముమొదలైన సద్గుణములతో 20 సంవత్సరములు హైస్కూల్‌కాలేజిమొదలైనతావుల నభివృద్ధిజేసుకొనివచ్చిన మహారాజరాజశ్రీ S. రామకృష్ణయ్య B. A. L. T. యనువారిని పంపవలెనని అడిగినతోడనే ఆదొరగారికి ప్రేమాస్పదులుగా నుండిన ఈతనిపంపెను. ఈయన తగినప్రయత్నమెత్తి అభివృద్ధికి గొంచువచ్చుటకు ఏర్పాటుచేసుకొనియున్నారు. మహారాజులు వేదశాస్త్రపాఠశాలలు నేర్పఱచియున్నారు.

సుబ్బరామ దీక్షితులు

బాలసుబ్రహ్మణ్యశర్మమునుజెందిన నేను ముద్దుస్వామిదీక్షితుల కనిష్టసహోదరులైన బాలస్వామిదీక్షితులపుత్రుడు. బాలస్వామిదీక్షితుల పిన్నకూతురు అన్నపూర్ణియమ్మ, ఆమెపెనిమిటి భారద్వాజగోత్రులును ద్రాహ్యాయన సూత్రులునైన శివరామయ్య. అతనికి మొదటికుమారులై

జనించిన రామస్వామి అయ్యా* గానమందును వీణయందును అతిసమర్థులై బహురాజ సమ్మానములంది 45వ వయసున పరగతి జెందెను. నేనుశకాబ్దము 1761, క్రీ. శ. 1839 విళంబిసంవత్సర తులారవి హస్తానక్షత్రమున రెండవపుత్రుడై తిరువారూరినిజనించితి. బాలస్వామిదీక్షితులునను ఐదేండ్లలో ఎట్టయపురమునకు దోడ్కొనివచ్చిసంస్కృతాంధ్రములను సంగీతమును నేర్పించుకొని యుండుచో జ్యోతిశ్శాస్త్రములందలి సమర్థులైన జగద్వీరరామకుమార ఎట్టప్పమహారాజు జ్యోతిశ్శాస్త్రజ్ఞులరావించి నాజాతకమునుజూచి బాలస్వామిదీక్షితులగని "మీముగ్గురికిని ఈజాతకుడే పుత్రుడు. వీనిస్వీకరించుకొనుడు, దీక్షితులవలెప్రఖ్యాతివంతుడై యుండును." అని ఉత్తరవిచ్చిన ప్రకారమే నామాతామహులైన బాలస్వామి దీక్షితులు ప్లవంగసంవత్సర మకరరవిలో నన్నుస్వీకరించి బ్రహ్మోపదేశమును, శ్రీవిద్యోపదేశమును జేసిబెట్టెను. కావ్యనాటకాలంకారములును, మనుచరిత్ర, వసుచరిత్రాది మహాకావ్యములును, వ్యాకరణ ఛందస్సులును సంస్కృతాంధ్ర పండితులైన విశాత్తికోళం కృష్ణయామాత్యునివలన దెలుసుకొంటిని. నాతండ్రిగారివద్ద వీణనభ్యసించినదిగాక సంగీత లక్ష్యలక్షణ మర్మములు వివరముగాదెలుసుకొంటిని. పదియేడవవయసున శ్రీకార్తికేయుల మీద దరుబార్ రాగము అటతాళములో ఒకతానవర్ణము రచించి సంగీతవిద్యాపారంగతులైన జగద్వీరరామవెంకటేశ్వర ఎట్టప్పమహారాజుల సముఖమున వినిపించితి. సభలోనున్నకొందఱు ఈతని ప్రసిద్ధికై ఈవర్ణమును ఇతని తండ్రిగారే రచించియిచ్చియుండవచ్చును. అని జెప్పిన వెనుక ఒక నాడు మహారాజునన్ను బిలిపించి "ఇదిగో, స్వారివెళ్లెద. ఒక ఘంటలోవత్తును. ఇచటనేయుండి యమునారాగమందు ఒక జతిస్వరము సేయుటలో స్వరరూపముగా పల్లవి అనుపల్లవి పిమ్మట ధైవతము ఎడుపుగల స్వరము నవతలిస్వరములో క్రమముగా మొదటిది, రెండవది, మూడవది, మూడవది, రెండవది, మొదటిది యున్నైనకాలములతో కడపటముక్తాయినమర్చవలెను." అని జెప్పి కావలిబెట్టిస్వారిబోయిరి. పెద్దలయనుగ్రహమువలన మహారాజు సవారి వచ్చుటకొకఘడియకు మునుపే జతిస్వరమునుజూచి వ్రాసి మహారాజువచ్చినతోడనే సభలోవినిపించితి. సంతసిల్లి నన్ను బిలుచుకొని మాయింటికివేంచేసి నాతండ్రిగారినిగని "అయ్యా! యమునారాగములో నొకజతిస్వరమువినవలెను" అని నన్నుగనిపాడుమనిజెప్పినతోడనే నేనుపాడినజతిస్వరమునువిని నాతండ్రిగారు నారచనగానెంచి మహారాజుయొక్క సభావిశేషమేయని తెలియజేసెను. మహారాజువారు జోడుసాల్వులును పదిపవునులును సమ్మానముజేసిరి. కొన్ని సంవత్సరములకుపైన ముద్దుస్వామి జగద్వీరరామఎట్టప్ప మహారాజు తనపేరిట నృత్యోపయోగకరమైన ఆనందభైరవి సురటిరాగములందు చౌకవర్ణములును, తొమ్మిదిరాగములుగల ఒకరాగమాలికయునుజేయవలెనని ఉత్తరవిచ్చి

---

* ఈరామస్వామిఅయ్యకు, వీణచిన్నసామి, ఈసంస్థానం మహారాజా హైస్కూల్ త్రితియోపాధ్యాయుడును గానవిద్యాభిజ్ఞుడును అయిన వెంకట్రాముడు F. A, అని ఇద్దరు కుమారులున్నారు.

నట్లే రచించి వినిపించి సమ్మానములనందితి. రామక్రియరాగములో నొకతానవర్ణమును, శంకరాభరణములో శంకరాచార్యమను నొకకీర్తనమును రచించికుంభఘోణం జగద్గురువులదర్శించి, ఆసభలోవచ్చియుండిన వీణసుబ్బుకుట్టిఅయ్య, తిరుమలరాజన్ పట్టణం రాముడుభాగవతులు, తిరుక్కోడయూరు భారతి మొదలయిన సంగీతవిద్వాంసులును,చతుశ్శాస్త్రవేత్తలైన పండితులునువినునట్లువినిపించితి. తరువాత నిదివరకు నాచేరచింపబడిన అనేకచౌకవర్ణ తానవర్ణకీర్తన రాగమాలిక రాగసంచారులను ఈ పుస్తకమున కనుగొనవచ్చును. A. M. చిన్నసామిమొదలారు M. A., సంగీతమును ఒకభాషవలెనేర్పఁబచవలెనను అభిప్రాయముతో "ప్రాచీనగానము" అనునొక పుస్తకమును ఇంగ్లీషునొటేషన్‌లో 1895 సంవత్సరముప్రారంభించిఅచ్చొత్తించుకొనియున్నపుడు, నన్ను దెలిసిరప్పించి తానెత్తినపనినిచాలించుకొని మూడుసంవత్సరములదాక గమకవిషయములను, వెంకటమఖి సంప్రదాయముల నెఱిగికొనెను. అవతల ఎట్టయపురమునకువచ్చి మహారాజునుగని గమకముల గుఱుతులు, తాళకాలప్రమాణగుఱుతులు, ఇవిమొదలైనవానితోనే తెనుగందు సంస్థానపు విద్యావిలాసినీ ముద్రాక్షరశాలలో ముద్రింపించవలెననియు, వెంకటమఖి సంప్రదాయమైన లక్ష్యలక్షణముల మఱుగించకఅచ్చుకునిచ్చి ఈసంగీతసంప్రదాయప్రదర్శినిని పూర్తిజేయునట్లుసుబ్బరామదీక్షితులకు నుత్తరువుసేయవలెననియు ప్రార్థించినట్లే మహారాజువారు నాకుత్తరవిచ్చిన ప్రకారమే 1901 సంవత్సరము డిశెంబరునెల 21వతేదీప్రారంభించి పూర్వవాగ్గేయకారకుల చరిత్రముదాక పూర్తియైనదిగాక, ఈపుస్తకములో వెలయుగమక తాళముల గుఱుతులవివరములకు ఆధారమైన సంగీతలక్షణ సంగ్రహముయొక్కపని 1903సం॥ డిశెంబరునెల 17వతేది మొదలు జరుగుచున్నది. నాకు సంగీతవిద్యలో నేర్పరియైన ముద్దుస్వామియని ఒక కుమారుడున్నాడు.

సదాశివరావు

ఇతడు మహారాష్ట్రబ్రాహ్మణుడు. ఇతనిఉనికి మహిసూరిసంస్థానము సంగీతసంస్కృతాంధ్రములలోపండితుడు. ఇతనిచేసేయబడిన అనేకకీర్తన వర్ణతిల్లానాలు ప్రసిద్ధిగనున్నవి. ఇతడు 20 సంవత్సరములకుమునుపుండెను.

పట్ణణం సుబ్రహ్మణ్యయ్య

ఈద్రావిడ బ్రాహ్మణుని ఉనికి పంచనదము. సంగీతాంధ్రములలో విచక్షణుడు. ఇతడు తెనుగునజేసిన కీర్తనములనేకములున్నవి. ఈయన 5 సంవత్సరములకు మునుపుగతించెను.

వెంకటేశ్వర శాస్త్రులు

ఇతడు సంగీతసంస్కృతాంధ్రములలో పండితుడు. వైణికుడు. ఈయన క్రీ శ. 1892లో సంగీతస్వయంబోధిని అనునొక పుస్తకము తెనుగున అచ్చొత్తిప్రకటీకరించెను. ఇతనిచే సేయఁబడిన సంస్కృత కీర్తనములు కొన్నిగలవు. ఈయన 7 సంవత్సరములకు మునుపుగతించెను.

గర్భపురివారు, ధర్మపురివారు

వీరలు "గర్భపురి" "ధర్మపురి" ముద్రలతో తెనుగులో శృంగారరసప్రధానములుగా అనేక జావళులు జేసియున్నారు. వీరుగతించి స్వల్పకాలముండును.

రావుబహదూరు C. నాగోజిరావు. B. A., F. M. U.

ఈయన మహారాష్ట్ర బ్రాహ్మణులు, ఆంగ్లేయభాషా విచక్షణులు. ఇదిగాక అనేక భాషలందును సంగీతమందు నతిసమర్థులు. ఈయన (Inspector of Schools, Southern Circle.) వీరు వర్ణక్రమములతో ద్రావిడభాషలోనొక సంగీత పుస్తకమురచించి క్రీ. శ. 1900లో అచ్చుగూర్చించి ప్రకటీకరించియున్నారు.

ఈరాయలవారి ప్రేరణచే, కొన్ని సంవత్సరములకు మునుపు సంగీతలక్షణ లక్ష్యము లెఱిగిన గాయకోత్తములై యశము జెందియుండిన మహావైద్యనాథయ్య శిష్యుడును, గానవిద్యా సమర్థుడునుగానుండు పశమాన హరిస్వామినాథయ్యగారివలన రాగవిబోధిని అను పుస్తకము ద్రావిడభాషలో సేయబడి రాయలవారిచే క్రీ. శ. 1901లో అచ్చొత్తించి ప్రకటీకరింపబడియున్నది.

సంగీతలక్షణ ప్రాచీనపద్ధతి

శ్లో. బ్రహ్మగ్రంథిజ మారుతానుగతినా చిత్తేనహృత్పంకజే,
సూరిణా మనురంజకః శ్రుతిపదం యోయం స్వయంరాజతే,
యస్మాద్గ్రామ విభాగ వర్ణరచనాలంకార జాతిక్రమో,
వందే నాదతనుం తముద్ధుర జగద్గీతం ముదే శంకరం.

శ్లో. సదాశివ శ్శివాబ్రహ్మ భరతః కశ్యపోమునిః
మతంగో యాష్టికో దుర్గాశక్తిః శార్దూల కోహలౌ,
విశాఖిలో దత్తిలశ్చ కంబలోశ్వతర స్తథా
వాయుర్విశ్వావసూ రంభార్జున నారద తుంబరాః
ఆంజనేయో మాతృగుప్తో రావణో నందికేశ్వరః
స్వాతిర్గుణో బిందురాజః క్షేత్రరాజశ్చ రాహలః
రుద్రటో నాన్యభూపాలో భోజభూవల్లభ స్తథా
పరమర్ది చ సోమేశో జగదేక మహీపతిః
వ్యాఖ్యాతారో భారతీయే లోల్లటోద్భట శంకుకాః
భద్రాభినవ గుప్తశ్చ శ్రీ మత్కీర్తిధరోపరః
అన్యేచ బహవః పూర్వే యే సంగీత విశారదాః.

ఈ శ్లోకంబుల గనియున్న సదాశివ భవాన్యాదులు సంగీత శాస్త్రకర్తలైన పూర్వాచార్యులనియు, వీరుగాక ఇతరులనేకులు గలరనియు సంగీతరత్నాకరమున జెప్పబడియున్నది.

శ్లో. నాదోపాసన యాదేవా బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః,
భవన్త్యుపాసితా నూనం యస్మాదేతే తదాత్మకాః.

నాదబ్రహ్మ స్వరూపులైన బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులు నాదోపాసనవల్ల నిశ్చయముగా ఉపాసితులగుచున్నారు.

1\. శ్లో. నాదేనవ్యజ్యతేవర్ణః పదం వర్ణాత్పదాద్వచః,
వచసో వ్యవహారోయం నాదాధీనమతోజగత్.

నాదమువలన అక్షరమును, అక్షరమునుండి శబ్దములును, శబ్దమునుండి వ్యవహారమును కలిగెను గనుక లోకములన్నియు నాదస్వరూపముగా నున్నవని శార్ఙ్గదేవులు మొదలైన పండితులు జెప్పుచున్నారు. ఇప్పటి వాడుకలోగల సంగీతవిద్యను పలుకదొడగుటకు మునుపు ప్రాచీన

కాలమందుండిన సంగీతరీతిని గురించి లక్షణసంగ్రహముతో జెప్పని విషయములందు కొన్నిటిని సంగ్రహించి జెప్పుచున్నాము. మనుష్యుల శరీరమునుండి కలిగెడినాదము హృదయ కంఠ శిరస్సుల మంద్రమధ్యతారములను మూడు స్థాయిలయందు పెరిగి బయలు వెడలును. ఆనాదము ఒక్కొక్క స్థాయియందును ఇరువదిరెండు శ్రుతులుగా భాగింపబడి ఆశ్రుతి సమూహములచే షడ్జ ఋషభ గాంధార మధ్యమ పంచమ ధైవత నిషాదములను ఏడు శుద్ధ స్వరములు కలుగుచున్నవి. వీని సంకేతాక్షరములు స, రి, గ, మ, ప, ధ, ని అనియు, ఈస్వరములకు క్రమముగా 4, 3, 2, 4. 4, 3, 2, శ్రుతులనియు, ఇవియే శుద్ధ (ప్రకృతి) స్వరములనియు జెప్పబడియున్నది.

2. వికృత స్వరములు : శార్ఙ్గదేవులమతము. ఒక్కొక్కస్వరమును ఏశ్రుతులనుండి కలుగుచున్నదో ఆశ్రుతి ఆస్వరమునకు నియతశ్రుతియని జెప్పబడును. (1) ఒక శుద్ధ స్వరము తన నియతశ్రుతి యందుండునపుడు దానికేర్పడిన శ్రుతులు తగ్గినను కూడినను అది వికృతస్వరమని జెప్పబడును. ఉదాహరణము : (1) శుద్ధషడ్జము తనకేర్పడిన నాలుగు శ్రుతులలో రెండు శ్రుతిని తన రెండవశ్రుతియందు బుట్టెడు కాకలినిషాదమునకిచ్చి తాను రెండు శ్రుతితో తన నియతి శ్రుతియందుండియు శ్రుతి తగ్గినందువలన అచ్యుతషడ్జము అను వికృతస్వరమగుచున్నది. (2) శుద్ధ ఋషభము తన నియత శ్రుతిస్థానముననుండియు షడ్జము తన మూడవ శ్రుతియందు చ్యుతషడ్జమైనపుడు ఆషడ్జముయొక్క నాలుగవ శ్రుతినిగైకొని చతుశ్రుతి ఋషభము అను వికృత స్వరమగుచున్నది. (2) ఒక శుద్ధ స్వరము తన నియత శ్రుతిని విడిచి వేరొక శ్రుతియందు దోచినట్టయిన అదియును వికృత స్వరమేయగును. ఉదాహరణము : చ్యుతషడ్జము తనయొక్క నియతశ్రుతిని విడిచి మూడవశ్రుతిలో దోచినప్పుడు షడ్జము అనెడి నామమును వహించియుండియు చ్యుతషడ్జము అనెడి వికృతస్వరమగుచున్నది. ఈవిధముకలుగు వికృత స్వరములు పండ్రెండు. అవి ఏవియనిన? (1) కైశికినిషాదము; (2) కాకలినిషాదము; (3) చ్యుతషడ్జము; (4) అచ్యుతషడ్జము; (5) చతుశ్రుతి ఋషభము; (6) సాధారణగాంధారము; (7) అంతరగాంధారము; (8) చ్యుతమధ్యమము; (9) అచ్యుత మధ్యమము; (10) త్రిశ్రుతిపంచమము; (11) కైశికి పంచమము; (12) చతుశ్రుతి ధైవతము. ఇట్లు ఏడుశుద్ధస్వరములును, పదిరెండు వికృతస్వరములును ఇరువదిరెండు శ్రుతులలో పదునాలుగు శ్రుతిస్థానములనుండి కలుగుచున్నవి.

3 సోమనాథులమతము : శుద్ధ స్వరములు ఏడు, వికృతి స్వరములు ఏడు. ఈ పదునాలుగు స్వరములును పదునాలుగు స్థానములనుండి కలుగుచున్నవి. ఇతడు శార్ఙ్గదేవుల మతమునగల అచ్యుతషడ్జము, చతుశ్రుతిఋషభము, అచ్యుత మధ్యమము, కైశికి పంచమము, చతుశ్రుతి ధైవతములైన ఐదు వికృతిస్వరములను తోసి చ్యుతషడ్జమును మృదుషడ్జమనియు, చ్యుతమధ్యమమును మృదుమధ్యమమనియు, త్రిశ్రుతిపంచమమును మృదుపంచమమనియు, వేరుపేరులిచ్చి జెప్పియున్నాడు. ఈ రెండుమతముల శుద్ధ (ప్రకృతి) వికృతిస్వరములు ఏ ఏ శ్రుతులందు కలుగుచున్నవి అనుటయును, వాని పేళ్ళును క్రింద కనుపింపబడిన శ్రుతిపట్టికమునజూడుడు.

సోమనాథుల మతము			శార్ఙ్గదేవుల మతము	
వికృతి స్వరములు, శ్రుతి సంఖ్యలును	ప్రకృతి స్వరములు, శ్రుతి సంఖ్యలు		ప్రకృతి స్వరములు, శ్రుతి సంఖ్యలు	వికృతి స్వరములు శ్రుతి సంఖ్యలును
కైశికీ నిషాదము (3)		1		కైశికీ నిషాదము (3)
కాకలీ నిషాదము (4)		2		కాకలీ నిషాదము (4)
మృదుషడ్జము (2)		3		చ్యుత షడ్జము (2)
	స 4	4	స 4	అచ్యుత షడ్జము (2)
		5		
		6		
	రి 3	7	రి 3	చతుశ్రుతి ఋషభము (4)
		8		
	గ 2	9	గ 2	
సాధారణగాంధారము (3)		10		సాధారణగాంధారము (3)
అంతరగాంధారము (4)		11		అంతరగాంధారము (4)
మృదుమధ్యమము (2)		12		చ్యుతమధ్యమము (2)
	మ 4	13	మ 4	అచ్యుతమధ్యమము (2)
		14		
		15		
మృదుపంచమము (3)		16		త్రిశ్రుతి పంచమము (3)
	ప 4	17	ప 4	కైశికీ పంచమము (4)
		18		
		19		
	ధ 3	20	ధ 3	చతుశ్రుతిధైవతము (4)
		21		
	ని 2	22	ని 2	

(3) ఇప్పటి వాడుకలోనుండు శుద్ధవికృతి స్వరముల వివరము, (4) గ్రామత్రయనిర్ణయం. (5) వాదిసంవాది లక్షణము. వీనిని లక్షణ సంగ్రహములో జూడుఁడు. (6) తానము. తానమనునది స్వరముల విస్తరింపు. అది శుద్ధతానము కూటతానములని రెండు విధంబులు. (1) శుద్ధ తానమనునది స్వరంబులు వరుసక్రమంబుగా వచ్చెడి తానము. ఇది ఔడవ, షాడవ, సంపూర్ణంబులుగా నుండును. (2) కూటతానంబనునది స్వరంబులు వరుసక్రమంబు దప్పికన్నట్లు (వక్రముగ) కలిసివచ్చుతానము. ఇది ఆర్చిక, గాథిక, సామిక, స్వరాంతర, ఔడవ, షాడవ, సంపూర్ణ భేదంబులు గలిసియుండును. వీని నామ, సంఖ్య, ఫలము మొదలైనవానిని గ్రంథవిస్తర భీతిచే నిచట జెప్పలేదు. గనుక, వీనిని సంగీత రత్నాకరము మొదలైన గ్రంథములచే దెలియదగినది. (7) గానక్రియలైన వర్ణములను లక్షణసంగ్రహములో జూడుడు. ఈ వర్ణక్రమంబుల ననుసరించి శార్ఙ్గదేవులు ప్రసన్నాది నామంబులతో 63 అలంకారములు జెప్పియున్నారు. అలంకారములు లేని గీతి ప్రకాశింపదనుటకు భరతమునులు

శ్లో. శశినారహితేవనిశా విజలేవనదీ లతావిపుష్పేవ,
అవిభూషితేవ కాంతా గీతిరలంకార హీనాస్యాత్.

(రాగవిబోధం)

(8) గమకము: శ్రోతృచిత్త సుఖావహమైనస్వరముల కదలింపు గమకము. అది లక్షణ సంగ్రహములో జెప్పినట్లే, తిరుపము మొదలు మిశ్రితము:వరకుగల పదియైదువిధంబులుగలవు. గమక వివరమునకు పిమ్మట గమకములతో జేర్చియు జేర్చకను సంగీతరత్నాకరమందు స్థాయములని పదివిధధ్వనిభేదములు జెప్పబడియున్నవి. ఏదైన ఒక స్వరశ్రుతిని అల్పముగా దగ్గించియు నెక్కించియు స్వరాంతరముగా (రెండు స్వరములకు నడిమివచ్చునట్లు) ఒకస్వరముకు గనుపింప బడినదైన స్వరకాకు అనుపదియు స్థాయభేదమే. ఆ పదిస్థాయభేదములును వాని అవాంతర భేదములును జెప్పునట్టయితే పెరుగును. (9) మేళము. మేళము అనునది పూర్వాచార్యులైన శార్ఙ్గదేవులకాలమందు జాతియను పేళ్ళచే ప్రకాశించుకొనియుండెను, శార్ఙ్గదేవులు జాతి పదునెనిమిదియని జెప్పియున్నారు. వానిలో పదునొకటి మధ్యమగ్రామము జేరినవియు, ఏడు జాతులు షడ్జగ్రామము జేరినవియుగా నగును. మధ్యమగ్రామజాతులు పదునొకండు. అవియేవి యనిన: 1. షడ్జకైశికీ 2. షడ్జోదీచ్యవా 3. షడ్జమధ్యమా 4. గాంధారోదీచ్యవా 5. రక్త గాంధారీ 6. కైశికీ 7. మధ్యమోదీచ్యవా 8. కార్మారవీ 9. గాంధారపంచమీ 10. ఆంధ్రీ 11. నందయంతీ. షడ్జగ్రామజాతులు ఏడు. అవి యెవ్వియనిన: 1. షాడ్జీ, 2. ఆర్షభీ, 3. గాంధారీ, 4. మధ్యమా, 5. పంచమీ, 6. ధైవతీ, 7. నైషాదీ.

(10) రాగము: ఈరెండుగ్రామములనుండి జనించిన రాగములు మార్గము, దేశీ యను భాగములవలన పదివిధములగును. మార్గరాగము లేవియనిన. 1. గ్రామరాగము, 2. ఉపరాగము, 3. రాగము, 4. భాష, 5. విభాష, 6. అంతరభాష అని ఆఱువిధములు. దేశీరాగము లేవియనిన. 1. రాగాంగము, 2. భాషాంగము, 3. ఉపాంగము, 4. క్రియాంగము అను నాలుగు విధములు. గ్రామరాగమైనది క్రమముగా షడ్జగ్రామ మధ్యమగ్రామ జాతులనుండి జనించిన రాగములు. ఉపరాగము మొదలైన ఐదువిధములు గ్రామరాగముల ననుసరించిన వేఱ్వేఱుభాగములు. ఈ రాగములు.

శ్లో. గ్రహాంశ మంద్రతారాశ్చ న్యాసాపన్యాసకౌతథా,
అల్పత్వంచ బహుత్వంచ షాడవౌడవయోరపి. (రత్నాకరం)

గ్రహ అంశ మంద్ర తార న్యాస అపన్యాస అల్పత్వ బహుత్వ షాడవ ఔడవమ్ములైన పదిలక్షణములతో విలసిల్లుకొనియుండును. శార్ఙ్గదేవులు 264 రాగములును వాని లక్షణములును సంగీతరత్నాకరములో జెప్పియున్నారు. అవి వాడుకలోనుండి తొలగినవని వెంకటమఖి జెప్పియున్నారు. పూర్వాచార్యులైన మతంగమునులచే ఇరువదిరాగములు జెప్పబడియున్నవి.

అవి శ్రీరాగము మొదలు నట్టనారాయణిని కడపటిదిగా గొనియున్నవి. 1. పూర్వమందు పురుషరాగము స్త్రీరాగము అని విభాగింపబడియున్నవి. ఇప్పటికిని బంగాళమందు పురుషరాగములు ఆఱు. స్త్రీరాగములు ఆఱు. ఒక్కొక్కటికి ఆఱువంతున పుత్రరాగములు ముప్పదియాఱు. అంతు నలువది యెనిమిదిగా జెప్పుచున్నారు. వానికి స్వరూపములైన పటములను ఏర్పఱచిబెట్టుకొనియున్నారు. దేశీరాగమునుజేరిన క్రియాంగరాగము దేవతాస్తుతి శోకోత్సాహయుద్ధవీరపరాక్రమములైన క్రియలకు ఉపయోగింపబడు రాగమనబడును. ఇది పూర్వకాలములో మిగులవాడుకలోనుండెను.

(2) శ్లో. శుద్ధంతు శివరూపేణ శక్తిరూపేణసాలగం. రాగము శుద్ధ, సాలగ, సంకీర్ణములని మూడువిధములందురు (1) శుద్ధమనునది శాస్త్రములో జెప్పినలక్షణములన్నియుగల రాగము. (2) సాలగమనునది అనేకముగా శుద్ధరాగమునుబోలి వేఱొక రాగచ్ఛాయయును జెంది రంజనము నిచ్చునదియగును. (ఛాయ = సదృశము, లగము = జెందుట.) (సాలగము అనునది ఛాయాలగపదవికారము.) (3) సంకీర్ణమనునది పలురాగములుగలిసి రంజనమును ఇచ్చుట యగును. ఇమ్మూటికిని క్రమముగా ఇప్పటివాడుకలోగల శంకరాభరణం, భైరవి, జుజావంతి మొదలైన కొన్నిరాగముల చెప్పవచ్చును. (3) ఉత్తమ మధ్యమ అధమరాగములు అని రాగములు మూడువిధములగును. (1) ఉత్తమరాగము గీతప్రబంధ తాయాలాపములు మొదలైనవి జేయుటకు యోగ్యమైనది. (2) మధ్యమరాగము గీతప్రబంధాలాప తాయములు

మొదలైనవానికి యోగ్యముగా నుండియు అధికప్రచారములోలేనిది. (3) అధమరాగము గీత ప్రబంధాలాప తాయములు మొదలైనవానికి యోగ్యము లేనిదియును, సంకీర్ణమును, పామరులు భ్రమింపదగినదియును ప్రచారముండుండు నదియునైనది.

(11) గీతి. గ్రామరాగంబులు శుద్ధ గ్రామరాగం, భిన్నగ్రామరాగం, గౌడగ్రామ రాగం, వేసరగ్రామరాగం, సాధారణీగ్రామరాగం అని యైదువిధంబులుగా భాగింపబడి శుద్ధగీతి, భిన్నగీతి, గౌడగీతి, వేసర గీతి, సాధారణిగీతి యని గీతులు పాడుటకుపయోగింపబడి వచ్చినవి.

(12) తాళము: మార్గం దేశీ యని రెండు విధంబులగును. (1) మార్గతాళము చచ్చత్పుట. చాచపుట, షట్పితాపుత్రక, సంపద్వేష్టాక, ఉద్ఘట్టంబులని ఐదువిధంబులగును. వాని అంగంబులును. అక్షరకాలంబును క్రింద గనుపింపబడుచున్నవి.

తాళనామంబులు.	అంగములు.	అక్షరకాలంబులు
(1) చ చ్చ త్పు టం	2 2 2 1 3	40
(2) చా చ పు టం	2 1 1 2	30
(3) ష ట్పి తా పు త్ర కం	3 1 2 2 1 2	60
(4) సంపద్వేష్టాకం	3 2 2 2 3	60
(5) ఉ ద్ఘ ట్టం	2 2 2	30

ఈ ఐదు మార్గతాళములును పరమేశ్వరుడు తాండవముజేసినకాలంబున ఈశానాదిపంచ ముఖములనుండి కలిగినవని సంగీతరత్నాకరంబున జెప్పబడియున్నవి. ఈ ఐదు తాళంబులే పూర్వ మందుండినవి. వీనికి తాళంబులకేర్పడిన పదిప్రాణంబులును గలవు. ఈ ఐదు తాళంబులకు

శ్లో. పంచలఘ్వక్షరోచ్చార మితిమాత్రేహకథ్యతే.

ఐదులఘ్వక్షరముల నుచ్చరించుకాలము ఒక మాత్రయగును. కాబట్టి ఒక లఘు 5 అక్షర కాలము, గురు పది అక్షరకాలము, ప్లుతము 15 అక్షరకాలము. ఇప్పటికాలమున ఈతాళములకు మాత్రయొకటి నాలుగు అక్షరకాలముగా బెట్టుకొని పాడుచున్నారు. కల. కల అనునది చచ్చ త్పుటము మొదలయిన మార్గతాళములందే ఉపయోగింపబడును. కల అనుట "గురుఃకలాత్ర" గురు అను అంగమని శార్ఙ్గదేవులు జెప్పియున్నారు. మార్గతాళములైదును ఒక్కొక్కటియు మూడువిధములగును. అవి యథాక్షరతాళము (ఏక కలాతాళము) ద్వికలాతాళము, చతుష్కలా తాళము. యథాక్షరతాళము అనునది చచ్చత్పుటము మొదలైన ఐదుతాళములకు నేర్పడిన ప్రమాణము. ద్వికలా తాళమనునది యథాక్షరతాళముయొక్క రెట్టింపు కలలను గలది. చతు ష్కలాతాళమనునది యథాక్షర తాళముయొక్క నాలుగుభాగములనుగలది. పై జెప్పిన కలలు

మార్గతాళముల గురువును దోపజేయుచున్నవి. తక్కిన దేశీతాళ లక్షణముల లక్షణ సంగ్రహ ములో జూడుడు.

వాగ్గేయకారక లక్షణము

శ్లో. వాఙ్మాతురుచ్యతే గేయం ధాతురిత్యభిధీయతే,
వాచం గేయంచ కురుతే యస్సవాగ్గేయకారకః.

శబ్దరూపమైన సాహిత్యముమాతు. స్వరరూపమైనవర్ణమెట్టు ధాతు; ఈ రెంటిని జేయు వాడు వాగ్గేయకారకుడు. సుశబ్దాపశబ్దముల దెలియదగిన వ్యాకరణము, అమరకోశాదినిఘంటు వులు, అనుష్టుప్ మొదలైన ఛందస్సులు, ఉపమాద్యలంకారంబులు, శృంగారాదిరసంబులు, విభా వాది భావంబులు, సంగీతాదికలలు, తౌర్యత్రికంబులు, సుశారీరము, ద్రుతము మొదలైన లయ, చచ్చత్పుటాదితాళంబులు, అప్పటప్పటికి క్రొత్తక్రొత్తగా వికసింపగల ప్రజ్ఞయను ప్రతిభ, ద్వేష రోషపరిత్యాగము, చిత్తార్ద్రత (సరసత్వము), ఉచితజ్ఞత, ప్రబంధరచనా ప్రౌఢిమ, సభలో జయిం చుట, అన్యులచిత్తంబులెఱుగుట, శీఘ్రముగా గీతంబుల నిర్మించుట, త్రిస్థానంబులందు గమక వ్యాపకంబులతోను, రాగరూపకాది విశేషంబులతోను ఆలాపించుట, చిత్తైకాగ్రత ఇవికలిగినవాడే వాగ్గేయకారకుడు. (2) మిక్కిలి ధాతురచనకలగి మాతురచనయందు మందముగలవాడును, ధాతు మాతువులుదెలిసి ప్రబంధంబులందు ప్రౌఢము లేనివాడును మధ్యముడు. (3) రమ్య ముగ మాతురచనగలిగి మందమైన ధాతురచనగలవాడు అధముడు. (4) కథాసందర్భములతో ధాతుమాతువుల రచించు వస్తుకవివరుడనబడును. (5) వర్ణకవి. (వర్ణించుకవి) మధ్యముడు. ఒకరిపల్లవేయబడినమాతునకు వర్ణక్రమంబులతో ధాతునేర్పరించువాడనియు, లేక పల్లవిని మట్టు నెత్తుకొని దానినే క్రమనులు దప్పక కల్పనలతో వర్ణించి పాడువాడనియు కొందఱు. (6) మార్గదేశీయముల నెఱిగినవాడు గాంధర్వుడు. (7) మార్గముమాత్ర మెఱిగినవాడు స్వరాది, (8) ఇతరుల సాహిత్యపు ధాతులో (వర్ణమెట్టులో) మాతుకల్పన సేయువాడు కుట్టి కారుడు, వీడు అధమాధముడు. (9) మనోహరంబైన శబ్దోచ్చారణము, సుశారీరము, గీతా రంభపరిసమాప్తములుజేయుటయందు సమర్థత, రాగాంగాదిరాగంబుల ఎఱుక, ప్రబంధగానశీలత, బహువిధాలాపంబుల దెలియుట, సకలస్థానములందు నాయాసము లేక నుచ్చముగ గమకంబుల ప్రకాశపఱచుట, కంఠస్వాధీనము, సావధానము, శ్రమములేమి, సకలదోషంబుల వర్జించుట, అభ్యాసతత్పరత, దేశభాషాజ్ఞానము వినువారల మోహింపజేయుట, ఇవిగలిగినవాడే గాయనుడు. (10) గుణములు కొంచెము తక్కువగానుండినను దోషములేనివాడు మధ్యముడు. (11) దోష ముతోగూడినవాడు అధముడు. (12) శిక్షకారుడు అన్యులకునేర్పించును. (13) అనుకారుడు అన్యులభంగిననుసరించును. (14) రసికుడు రసంబులనెఱిగించును, (15) రంజకుడు వినువారిని

రంజింపజేయును. (16) భావుకుడు గానంబున మిక్కిలి ప్రకాశంబును జూపును. (17) ఏకలుడు ఒంటిగా గానముసేయును. (18) యమళుడు. ఇద్దఱు గానముసేయును. (19) బృందకుడు గుంపునజేరి గానముసేయును. (20) మీదజెప్పిన గాయనులవలెనే మాధుర్యముగల ధ్వనులును రూపయౌవనములును చాతుర్యములునుగల గాయనీమణులును గలరు.

గాయక దోషంబులు

1. సందష్టుడు	పండ్లు గఱచుకొని	పాడును.
2. ఉద్ఘృష్టుడు	విరసంబుగనధికధ్వనితో	,,
3. భీతుడు	భయముతో	,,
4. శంకితుడు	సందేహంబుతో త్వరితంబుగ	,,
5. కంపితుడు	అవయవంబుల కంపముతో	,,
6. వికలుడు	స్వరంబుల హెచ్చుతగ్గులతో	,,
7. వితాళుడు	తాళమును విడిచి	,,
8. కరభుడు	ఒంటెపిల్లవలె గొంతును నిడిపించుకొని	,,
9. ఉద్వడుడు	*మేకనెమరువేయుటవలె నోరుకదలించి	,,
10. ఝోంబకుడు	గొంతు, నుదురు మొగంబులనరంబులు దెలియునట్లు	,,
11. నిమీలకుడు	కండ్లుమూసుకొని	,,
12. విరసుడు	రంజింపు (రుచి) రసములులేక	,,
13. అపస్వరుడు	స్వరశ్రుతులను విడిచి	,,
14. అవ్యక్తుడు	గద్గదకంఠంబుతో అక్షరము దెలియక	,,
15. స్థానభ్రష్టుడు	త్రిస్థానంబుల విడిచి	,,
16. అవ్యవస్థితుడు	స్వరస్థానంబుల విడిచి వ్యవస్థలేక	,,
17. మిశ్రకుడు	రాగంబుల గలిపి	,,
18 అనవధానుడు	గమకస్థానంబుల దప్పి	,,
19. అనునాసికుడు	ముక్కుతో	,,
20. సూత్కారి	ఉస్ ఉస్ అని సీత్కారముతో	,,
21. కరాళీ	భయముగలుగునట్లు నోరుదెఱచుకొని	,,
22, తుంబకి	సొరకాయవలె బుగ్గలనుబ్బజేసుకొని	,,
23. కాకి	కాకమువలె క్రూరధ్వనితో	,,

*దీనినే దవడతానము లేక మేక తాన మందురు.

24. వక్రీ	గొంతును వక్రము జేసుకొని	,,
25. ప్రసారీ	గానప్రవర్తనమువలె కరాద్యవయవచేష్టలతో పాడును	,,

ఇవిగాక గాయన గుణదోషవిశేషంబులు మఱియు గలవు. వానిని రత్నాకరమున జూడుడు.

శారీర లక్షణము

శ్లో. తారానుధ్వని మాధుర్య రక్తి గాంభీర్యమార్దవైః
ఘనతాస్నిగ్ధతాకాంతి ప్రాచుర్యాది గుణైర్యుతం
తత్సుశారీరమిత్యుక్తం లక్ష్యలక్షణకోవిదైః.

తారస్థాయి ననుసరించునట్టి ధ్వని, చెవులకింపు, రంజనము, గంభీరత, మృదుత్వము, ఘనము, వినువారల మోహింపజేయుట, అధికశోభ ఇవి మొదలైన గుణములుగలది సుశారీరమని లక్ష్యలక్షణజ్ఞులు జెప్పుదురు. కుశారీరము.

శ్లో. అనుధ్వాన విహీనత్వం రూక్షత్వం త్యక్తరక్తితా
నిస్సారతా విస్వరతా కాకిత్వం స్థానవిచ్యుతిః
కార్శ్యం కార్కశ్య మిత్యాద్యైః కుశారీరం కుదూషణైః.

శ్రుతిని అనుసరించని ధ్వని, క్రూరత్వము, రంజనములేమి, రుచిలేమి, స్వరవిహీనము, కాకధ్వని, స్థానభ్రష్టము, కృశత్వము, కఠినము, ఇత్యాది దోషంబులుగలది కుశారీరమని జెప్పుదురు.

శ్లో. విద్యాదానేన తపసా భక్త్యావాపార్వతీపతేః
ప్రభూతభాగ్య విభవైః సుశారీర మవాప్యతే.

విద్యాదానము, తపస్సు, శివభక్తి. జన్మాంతరపుణ్యవిశేషము వీనిచేతనే మంచిశారీరము కలుగునని తాత్పర్యము.

సంగీతలక్షణ సంగ్రహము

సంగీత ప్రశంస

శ్లో. విఘ్నౌఘ హారిణం సర్వ భక్తాభిమతకారిణం,
వారణాస్య మహంవందే మౌళావర్ధేందు ధారిణం.

శ్రీమదఖండపరిపూర్ణ సచ్చిదానంద పరమాత్మ స్వరూపుడైన భగవంతునిచేత శ్రోత్రానందమును, ఆత్మానందమును గలిగించునాదముల రంజనములు గలుగునట్లు విభాగించి యేర్పఱచబడిన విద్యను సంగీతశాస్త్రమందురు. గీతము (గానము) వైదికగానము, వ్యాఖ్యాగానము, లౌకికగానము, కేవల లౌకికగానమని నాలుగువిధములు. సామగానమును వైదికగానమనియు, ఋషిప్రోక్తములైన గద్యము, పద్యము లేక గద్య పద్యములుగానుండు రామాయణాది గ్రంథముల గానమును వ్యాఖ్యాగానమనియు. సంస్కృతభాషచేతను దేశభాషలచేతను దేవతాస్తుతులుగా నిబద్ధములుగా గాని అనిబద్ధములుగాగాని సేయుగానమును లౌకికగానమనియు, దేవతాస్తుతులు లేకనే చేసెడిగానమును కేవల లౌకికగానమనియు సూతసంహితలో చెప్పబడియున్నది.

శ్లో. గీతిగానేన యోగస్స్యాత్ యోగాదేవ శివైక్యతా,
గీతిజ్ఞోయదియోగేన సయాతి పరమేశ్వరం. (సూతసంహిత)

గనుక, భక్తితో నొకదేవతనుగుఱించి గానముసేయు గాయనులకు చిత్తైకాగ్రత కలుగును. చిత్తైకాగ్రతయే యోగము. యోగముచేత పరమాత్మైక్యత్వము కలుగును.

శ్లో. కావ్యాలాపాశ్చయే కేచిద్గీతాని సకలానిచ
శబ్దమూర్తి ధరస్యైతే విష్ణోరంశా మహాత్మనః. (విష్ణుపురాణం.)
సంగీతము భగవదంశమని తాత్పర్యము.

శ్లో. నాహంవసామి వైకుంఠే నయోగిహృదయే రవౌ,
మద్భక్తాయత్రగాయంతే తత్రతిష్ఠామి నారద.

ఓయి నారద! నేను వైకుంఠమందును, యోగీశ్వరుల హృదయములందును, సూర్యమండలమందును వసింపలేను. నాదు భక్తులు యెచ్చోట గానము సేయుచున్నారో అచ్చటనే వసింపుచున్నాను. అని భగవద్వాక్యము.

శ్లో. త్రివర్గఫలదాస్సర్వే దానయజ్ఞ జపాదయః,
ఏకం సంగీతవిజ్ఞానం చతుర్వర్గ ఫలప్రదం. (శివసర్వస్వము.)

దానయజ్ఞ జపాదులన్నియు త్రివర్గములైన ధర్మార్థకామ మోక్షముల నిచ్చుచున్నవి. సంగీతజ్ఞానమొకటియే చతుర్వర్గములైన ధర్మార్థ కామ మోక్షముల నిచ్చుచున్నదియని పరమేశ్వర వాక్యము. సంగీతమును గాంధర్వవేదమందురు. గాంధర్వము పదునెనిమిది విద్యలలో నొకటి. ఈపదునెనిమిది విద్యలకు సృష్టికర్త పరమేశ్వరుఁడే.

శ్లో. అష్టాదశానాం ఏతాసాం విద్యానాం భిన్నవర్త్మనాం,
ఆదికర్తాకవిస్సాక్షా చ్ఛూలపాణిరితి శ్రుతిః.

అని మహాభారతములో శాంతిపర్వమున రాజధర్మములో జెప్పబడియున్నది. ఎల్లప్పుడును గానము వినవలెనను కాంక్షచేతనే పరమేశ్వరుడు కంబళ అశ్వతరులనెడు నాగరాజులను కుండలరూపములుగా ధరించుకొనియున్నాడని సంగీతరత్నాకర వ్యాఖ్యానకారులైన కల్లినాథులు వచించియున్నారు. గానమువలన సరజ్ఞుడైన సదాశివుడును, వేణుగానమువలన విష్ణువును, సామగానంబువలన చతురాననుడును, వీణాగానమువలన సరస్వతియును ప్రీతిబొందుచున్నారు. జ్ఞానహీనములైన శిశుపశుఫణిమృగాదులు గానరస వశమగుచున్నవి. గానముచేత చేతనములు అచేతనములును, అచేతములు చేతనములునుగా నగుటవలన జ్ఞానముగల మానవులు* సంగీతజ్ఞానము నగరంగి తృప్తిబొందుట కేమిసందేహమున్నది!

సామవేదాదిదంగీతం సంజగ్రాహ పితామహః. (రత్నాకరం)

సంగీత రత్నాకరమందు శార్ఙ్గదేవులచే జెప్పబడిన సంగీతాచార్యులలో మూడవ ఆచార్యులైన బ్రహ్మదేవుడు సప్తస్వరములుగల సామవేదములోనుండి సంగీతమును గ్రహించెను.

తస్యగీతస్య మాహాత్మ్యం కేప్రశంసితుమీశతే,
ధర్మార్థకామ మోక్షాణా మిదమేవైకసాధనం. (రత్నాకరం)

ధర్మార్థకామ మోక్షములకు యీసంగీతమే ముఖ్యసాధనముగానున్నది. కాబట్టి యీ సంగీతవిద్యయైనది మిగులమహిమగలదిగానున్నది.

---

*శ్లో. సంగీతసాహిత్యరసానభిజ్ఞస్సాక్షాత్పశుః పుచ్ఛవిషాణహీనః
అనెడి ఈ ప్రాచీనశ్లోకమందు సంగీతరసము తెలియని మనుష్యుని తోఁక కొమ్ములులేని పశువుగా చెప్పియుండుటవలన యీపశువు అద్భుతమైన పశువని తలచవలెను ఇదిగాక ఆంగ్లేయ భాషా పండితుడైన షేక్స్పియర్ అనునొక మహాకవి సంగీతమువలన కరఁగని మనుష్యుడు ప్రాణిహింస, రాజద్రోహము మొదలైనవి సేయభయపడడని జెప్పియున్నాడు.

శ్లో. వీణావాదన తత్త్వజ్ఞః శ్రుతిజాతి విశారదః,
తాళజ్ఞశ్చాప్రయాసేన మోక్షమార్గం సగచ్ఛతి.

(యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి)

వీణావాదనముల స్వభావమునెఱిగినవాడును, శ్రుతిజాతుల వివేచనములు దెలిసిన వాడును, తాళమును దెలిసినవాడుగా నెవడున్నాడో వాడుప్రయాసములేక మోక్షమును బొందుచున్నాడు, మహాభూతములును గానమునకు స్వాధీనముపడుచున్నవియని పలువిద్వాంసుల చరిత్రములువినబడుచున్నవి. రమారమి 400 సంవత్సరములకు మునుపుండిన గోపాలనాయకుడనే వారు* ఉత్తరదేశములో నొకరాజసభయందు దీపకరాగమునుపాడి దీపమునంటింప జేసినట్లును, తంజావూరి మహారాష్ట్రరాజసభయందు రమారమి 150 సంవత్సరములకు మునుపుండిన వీరరాఘవయ్య యనువైణిక శ్రేష్ఠులు గాలిలేని వేసంగికాలములో వసంతరాగమును వాయించి చల్లగాలినిరప్పించినట్లును, దానివలన "చల్లగాలివీరరాఘవయ్య" యనిమహారాజు పేరిచ్చి నట్లును, ఈదక్షిణదేశములో ప్రబలవిద్వాంసులై 100 సంవత్సరములకు మునుపుండినవారును, నాదు పెత్తండ్రియునైన ముద్దుస్వామిదీక్షితులనేవారు వానలేనికాలమున అమృతవర్షిణియనేరాగమును పాడి వానను రప్పించినట్లును వాడుకొనుచున్నారు. గ్రంథవిస్తరభీతిచేత ఈసంగీతప్రశంసను ఇంత నుట్టుతో చాలించుకొంటిని.

శ్లో. శిశుర్వేత్తి పశుర్వేత్తి వేత్తిగానరసం ఫణీ,
స ఏవశ్శంకరోవేత్తి సమగ్రం వేత్తినాపరః.

అను నీశ్లోకార్థమువలెనే సంగీతశాస్త్రములో జెప్పబడియున్న సకల లక్షణ లక్ష్యములను సకలవిద్యలకును ప్రథమాచార్యుడైన సదాశివుడొకడే యెఱుగునుగాక, తక్కినవారెవరునెఱుగ నేరరు. గనుక పెద్దల యనుగ్రహబలమువలన కొంత ఎఱిగిన నేను సమస్తమును జెప్ప నెంతయు శక్తుడుకాను. అయినను ప్రాచీనసంగీతశాస్త్రములు విశేషముగానుండినప్పటికిని తనకు మునుపటిది యైన 300 సంవత్సరముల సంప్రదాయము ననుసరించినవారును. 250 సంవత్సరములకు మునుపుం డినవారును, సంస్కృతభాషలో విశేషపాండిత్యముగలవారును, గంగావతరణ కావ్యగ్రంథకర్తలైన నీలకంఠదీక్షితులవారి గురువును, దక్షిణదేశ సంగీత సంప్రదాయోద్ధారక మూలపురుషులునైన వెంకటమఖిచే తనచతుర్దండి ప్రకాశికలో జెప్పబడిన సంప్రదాయములైన లక్ష్యలక్షణములు మిక్కిలి

---

* ఈ గోపాలనాయకులు తాళార్ణవరాగకదంబములను ప్రబంధంబులు జేసియున్నాడని కల్లినాథులు సంగీతరత్నాకర తాళాధ్యాయ వ్యాఖ్యానమందును, గోపాలనాయకులే శ్రుతులనెఱిగినవారని వెంకటమఖి తన చతుర్దండి ప్రకాశికలో శ్రుతిప్రకరణమందును జెప్పియున్నారు. ఈగోపాలనాయ కుడు కల్లినాథులకు మునుపటివారు.

దుర్లభముగా నుండుటవలన తెలిసినమట్టు ఆసంప్రదాయముల దెలియనివారికి దెలియపరచవలెనని కలిగినయపేక్షచే వ్రాయదొరగొంటిని. పూలతోజేరిన నారును మహానదులను జేరిన ఊరివరద నీరునుబోలె. "వెంకటేశ్వరదీక్షితులు" అను వెంకటమఖి మొదలయిన మహానుభావుల లక్షణ లక్ష్యములతో జేరిన నాదువచనములను, పసిబిడ్డలతొక్కుపలుకులవిని ఆనందించి లాలించు తల్లిదండ్రులవలె మహాత్ములు గ్రహించి నన్ను అనుగ్రహించి ఆదరింతురుగాక!

లక్షణ సంగ్రహము

సంగీతము

శ్లో. చైతన్యం సర్వభూతానాం వివృతింజగదాత్మనాం,
నాదబ్రహ్మతదానంద మద్వితీయ ముపాస్మహే.
గీతం వాద్యం తథానృత్యం త్రయం సంగీతముచ్యతే. (రత్నాకరం)
గీతము, వాద్యము, నృత్యము ఈమూటిని సంగీతమందురు.
గీతవాద్యోభయం యత్ర సంగీతమితి కేచన.
గీతవాద్యముల మాత్రము కొందఱు సంగీతమని చెప్పుచున్నారు.

నాదము:- సంగీతమునకాధారము నాదము.

శ్లో. నకారం ప్రాణనామానం దకారమనలంవిదుః,
జాతః ప్రాణాగ్ని సంయోగాత్తేన నాదోఽభిధీయతే.

నాదశబ్దమునగల నకారము ప్రాణమనియు, దకారము అగ్నియనియు సంజ్ఞగావున ప్రాణాగ్ని సంయోగమువలన నాదము కలుగుచున్నది.

శ్లో. ననాదేన వినాగీతం ననాదేనవినాస్వరః,
ననాదేన వినారాగః తస్మాన్నాదాత్మకంజగత్.

నాదములేనిచో గీతమును, నాదములేనిచో స్వరమును, నాదములేనిచో రాగమును లేవు. గనుక ప్రపంచము నాదస్వరూపముగానున్నది. మనుష్యశరీరములో ఆకాశాగ్నులు సంబంధించి వాయుకంపమువలనగలిగెడి సూక్ష్మధ్వనులేనాదములు. ఆనాదములు హృదయము కంఠము శిరస్సు అనెడి మూడుస్థానములలో వ్యాపించి ముఖమువలన వెడలుచున్నవి.

శ్లో. నాదాచ్ఛ్రుతయోజాతాస్తేభ్యోషడ్జాదయస్స్వరాః,
తేభ్యోరాగ స్సముత్పన్నో గీతం తస్మాచ్ఛజాయతే,
అతోనాదాత్మకం గీతం వాద్యంగీతానువర్తిచ.

నాదమువలన శ్రుతులును. శ్రుతులవలనషడ్జాదిస్వరములును, స్వరములవలన రాగమును, రాగమువలన గీతమును. కలుగుచున్నది కాబట్టి, గీతమునాదస్వరూపము వాద్యము గీతము ననుసరించినది.*

శ్రుతి:- నాదమెప్పుడును ఒకేరీతిగానుండక నతిమందముగాను అత్యుచ్చముగానుండును. ఈ విధమైవేల్వేలు విధముగాసేయదగిననాదములలో నతిమందమైన నాదముమొదలుఅత్యుచ్చమైన నాదమువరకు నొకటికొకటిహెచ్చై విడివిడిగాసేయదగిన నాదములు అఱువదియాఱువిధములౌను. వీనిలో మొదటి ఇరువదిరెండునాదములు మంద్రభాగనాదములనియు, రెండవయిరువదిరెండునాదములు మధ్యభాగనాదములనియు, మూడవయిరువదిరెండునాదములు తారభాగనాదములనియు జెప్పబడును. ఈవిధ వ్యత్యాసములగు నొక్కొక్కభాగమందుగల ఇరువదిరెండు నాదములును పూర్వాచార్యులచే శ్రుతులని వ్యవహరింపబడియున్నవి. "శ్రూయంత ఇతి శ్రుతయతిః" అను వ్యుత్పత్తిచేత శ్రుతి యనిపేరొందెను. (శ్రుతి = వినదగినది.)

[స్థాయి. శ్లో.- మంద్రోహృన్మధ్యమః కంఠశ్శిరస్తారక సంజ్ఞికం. అనునట్లు మంద్రశ్రుతులు ఇరువదిరెండును హృదయమందును, మధ్యశ్రుతులు ఇరువదిరెండును కంఠమందును, తారశ్రుతులు ఇరువదిరెండును శిరస్సునందును కలుగుచున్నవియని జెప్పుచున్నారు. ఈ మంద్రమధ్యతారములు క్రమముగా మంద్రస్థాయి, మధ్యస్థాయి. తారస్థాయి *యనివచింపబడును. (స్థాయి—స్వరములు నిలిచెడి చోటు.)

[స్వరము:- ఈ శ్రుతులు విడివిడిగాను వ్యక్తముగాను శబ్దించవు గనుక వ్యక్తముగ వినదగినదియును, ఇంపుగలదియునుగా నుండునటుల శ్రుతులను పంచి పూర్వాచార్యులచే రంజనముగల యక్షరములచే జేర్చిపలికింపబడియుండుటయే స్వరమనబడును.

1. స్వతోరంజయతి శ్రోత్రం స్వరఇత్యభిధీయతే. తానే రంజనమునీయగలది స్వరమని తాత్పర్యము. (౨) మధుకణలేశ మొక్కొకటియును స్వభావమున తీపుగలదిగా నుండినప్పటికిని కొన్ని కణలేశములు జేరియొకబిందుమాత్రమైతేకాని యనుభవించువారికి తీపునీయనేరదు. అటు

---

* గ్రద్దపక్కియొక్క ఛాయ యెటుల నాగ్రద్దపులుగు ననుసరించియేగునోఅటులనే వాద్యగాని వాచనము గాయకునిగానము ననుసరించి యేగును.

* మంద్రమును తగ్గుస్థాయియనియు, మధ్యమును సమస్థాయియనియు, తారమును హెచ్చుస్థాయి యనియు, జెప్పుదురు. ఈమూటిని త్రిస్థాయియనిపలుకుదురు. ఒకజంత్రమందు మంద్రమునకు క్రిందను తారమునకు మీదను ఎన్నిస్థాయిలు యుండినప్పటికిని స్థాయి యొకటికి యిరువదిరెండేసి శ్రుతులు గలవని యెంచవలెను.

వలెనే మధుకణలేశములుబోలిన కొన్ని శ్రుతులనొకటిగా గూర్చి యింపుగల యొక స్వరరూపముగా గావింపబడెను. (3) ఒక రస స్వరూపముగానే యన్ని స్వరములునుండినట్టయితే తేనెను మాటిమాటికి విడువక భుజించువారికి యెటులరుచింపనోపదో అటులనే రంజనముగలిగింపదు. ఆహారసుఖ మపేక్షించువారును వేలువేలు రుచులనీయగల షడ్రసపదార్థముల జేర్చి భుజించి తృప్తిబొందుదురు. కాబట్టి యొకటికొకటి హెచ్చువేలుబడిన కొన్నికొన్ని శ్రుతులచేరికవలనగలిగిన ప్రత్యేకరకములైన ఋషభము మొదలగు ఆఱుస్వరములును షడ్రుచుల జేర్చి భుజించుటకు ఆధారమైన అన్నముబోలిక షడ్జస్వరమునొకటిగా జేర్చియేడుస్వరములుగా ప్రాచీనాచార్యులైనపరమశివుడమర్చియున్నాడు. (4) మీద జెప్పబడిన శ్రుతులచేకూర్పబడిన సప్తస్వరములునుమంద్రమధ్యతారములనెడు మూడుస్థాయిలయందును గానము సేయబడును. శ్రుతుల సంబంధముగల ఏడు స్వరముల పేళ్లును, వానిసంకేతాక్షరములును. ఒక్కొక్కస్వరము ఇన్నిఇన్ని శ్రుతులుగలవియనియు క్రింద జూపింపబడియున్నవి.

మొదటి స్వరము	షడ్జము	స	(4 శ్రుతులు)
రెండవ స్వరము	ఋషభము	రి	(3 ,,)
మూడవ స్వరము	గాంధారము	గ	(2 ,,)
నాల్గవస్వరము	మధ్యమము	మ	(4 ,,)
ఐదవ స్వరము	పంచమము	ప	(4 ,,)
ఆఱవస్వరము	ధైవతము	ధ	(3 ,,)
ఏడవస్వరము	నిషాదము	ని*	(2 శ్రుతులు)

ఈ సప్తస్వరముల సంకేతాక్షరములు ఆదిమొదలు వాడబడివచ్చుచున్నవి యనుటయివి ఛందస్సు, శిక్షయను వేదాంగములందును, అధర్వణవేదమునుజేరిన ప్రాచీనఉపనిషత్తు (గర్భోపనిషత్తు) ఒకటియందును గనబడుటచేత ప్రకాశించును.

౫. ఒకస్థాయియందుగల ఏడుస్వరములకు సప్తకము అనియు, వీనితో నీస్థాయికిపైనిగల స్థాయిషడ్జమును జేర్చుటవలనగలుగు స, రి. గ, మ, ప, ధ, ని, స, అనుఎనిమిది స్వరములకు అష్టకము అనియుపేరు.

---

*ఈ సప్తస్వర సంకేతాక్షరములలో (స) అను అక్షరము పరమశివునియందును, (రి, గ, మ, ప, ధ,) యను అక్షరములు క్రమముగా సదాశివుని యొక్క సద్యోజాతాది పంచముఖములందును, (ని) అను అక్షరము మహేశ్వరునియందును ఉద్భవించినట్లు గోవిందామాత్యులు తనరాగతాళ చింతామణియను పద్యకావ్యములో జెప్పియున్నారు.

శ్లో. తత్రతుర్యశ్రుతౌ షడ్జ స్సప్తమ్యాం ఋషభోమతః,
తతో నవమ్యాం గాంధార స్త్రయోదశ్యాంతు మధ్యమః,
పంచమ స్సప్తదశ్యాంతు ధైవతోవింశతిశ్రుతౌ,
ద్వావింశేతు నిషాదస్యాచ్ఛ్రుతిష్విత్థం స్వరోద్భవః,
ఏతేషడ్జాదయ స్సప్తస్వరాఃశుద్ధాఃప్రకీర్తితాః (స్వరమేళ కళానిధి)

పైజెప్పబడిన ఏడుస్వరములును ఇరువదిరెండు శ్రుతులలో నాలుగవశ్రుతియందు షడ్జమును, ఏడవశ్రుతియందు ఋషభమును, తొమ్మిదవ శ్రుతియందు గాంధారమును, పదమూడవ శ్రుతియందు మధ్యమమును, పదునేడవశ్రుతియందు పంచమమును, ఇరువదవశ్రుతియందు ధైవతమును, ఇరువదిరెండవశ్రుతియందు నిషాదమునుకలుగుచున్నవి. షడ్జముమొదలైన ఈఏడును శుద్ధ స్వరములని రామామాత్యులచే తన స్వరమేళకళానిధిలో జెప్పబడియున్నది. ఇటులనే సంగీతరత్నాకరము మొదలైన గ్రంథములందును. జెప్పబడియున్నది.

7. ఈ ఏడుశుద్ధ స్వరములనే ప్రకృతిస్వరములని జెప్పుదురు.

8. ఈయేడుశుద్ధస్వరములలో షడ్జము పంచమము దక్క తక్కిన ఋషభగాంధార మధ్యమధైవతనిషాదములైన ఐదుశుద్ధస్వరములు ఎప్పుడును ఒకనాదముగానే శబ్దించక శ్రుతిభేదములవలన వేఱు వేఱు ధ్వనులుగలవిగా శబ్దించుచున్నవి. ఈరీతిగా శ్రుతిభేదములవలన వికారమందు స్వరములు వికృతిస్వరములని జెప్పబడును.

9. శుద్ధ (ప్రకృతి) స్వర వికృతిస్వర నిరూపణము: (1) శుద్ధస్వరములు తమజన్మస్థానములైన నియతశ్రుతులందే యుండునప్పుడు తమకుగలశ్రుతులు తగ్గినప్పటికిని వికృతిస్వరములుగా కానేరవు. అనగా వికారమందని శుద్ధస్వరములే. ఉదాహరణము- షడ్జమునకుగల నాలుగు శ్రుతులలో మూడవశ్రుతియందుకాకలి నిషాదముదోచియది షడ్జముయొక్క మూడుశ్రుతులజెంది నప్పుడు షడ్జము మిగిలిన ఒకేశ్రుతిగలదిగా యున్నప్పటికిని తన నియతశ్రుతిని విడిచిజారకుండుట వలన అదిశుద్ధస్వరమే. ఏస్వరముతనదు నియతశ్రుతినివిడిచి వేఱొకశుద్ధస్వరముగలుగు శ్రుతియందుగాని, శుద్ధస్వరములు గలుగనివేఱుశ్రుతియందుగాని కలుగుచున్నదో ఆస్వరము వికృతిస్వరమనబడును.

10. వికృతి స్వరములెవ్వియనిన:- 1. పంచశ్రుతిఋషభము, 2. షట్ఛ్రుతి ఋషభము, (3) సాధారణగాంధారము, (4) అంతరగాంధారము, (5) వరాళిమధ్యమము, (6) పంచశ్రుతి ధైవతము, (7) షట్ఛ్రుతిధైవతము, (8) కైశికినిషాదము, (9) కాకలినిషాదము.

11. మీద గనుపించిన ఇరువదిరెండు శ్రుతుల పేళ్లును, వానినుండి ఏడుస్వరములును, తొమ్మిదివికృతి స్వరములును గలిగించెడిరీతిని దీనిక్రింద ఈ కాలవ్యవహారమువలె వెంకటమఖి విరచిత చతుర్దండి ప్రకాశిక ననుసరించి గనుపింపబడిన శ్రుతిపథకమున జూడుడు.

				స			రి		గ				మ				ప			ధ		ని
I	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
	తీవ్ర	కుముద్వతి	మంద	ఛందోవతి	దయావతి	రంజని	రక్తిక	రౌద్రి	క్రోధ	వజ్రిక	ప్రసారిణి	ప్రీతి	మార్జని	క్షితి	రక్త	సందీపని	ఆలాపని	మదంతి	రోహిణి	రమ్య	ఉగ్ర	క్షోభిణి
	ధ ని		ని						రి	రి గ		గ				మ						ని

12 ఈ పథకములో శ్రుతిబంతులకుపైన శుద్ధస్వరములును, శ్రుతిబంతులకు క్రింద వికృతిస్వరములును వ్రాయబడియున్నవి.

13. పైగనుపించిన శ్రుతిపథకమునగలఇరువదిరెండు శ్రుతులలో మొదటి శ్రుతియందు కాకలినిషాదమును; నాలుగవశ్రుతియందుషడ్జమును; ఏడవశ్రుతియందు శుద్ధఋషభమును; తొమ్మిదవశ్రుతియందు శుద్ధగాంధారమును, పంచశ్రుతిఋషభమును; పదియవశ్రుతియందు సాధారణ గాంధారమును, షట్ఛ్రుతి ఋషభమును; పన్నెండవశ్రుతియందు అంతరగాంధారమును; పదమూడవ శ్రుతియందు శుద్ధమధ్యమమును; పదునారవశ్రుతియందు వరాళిమధ్యమమును;*, పదియేడవ శ్రుతియందు పంచమమును; ఇరువదియవ శ్రుతియందుశుద్ధధైవతమును; ఇరువదిరెండవశ్రుతియందు శుద్ధనిషాదమును, పంచశ్రుతిధైవతమును గలుగుచున్నవి.

14. శుద్ధస్వరములు ఏడు, వికృతిస్వరములుతొమ్మిది. అంతుపదియారు స్వరములు మీద జూపించినట్లు ఇరువదిరెండుశ్రుతులలో పదిరెండు (12) స్థానములనుండికలుగుచున్నవి. అందువల్లనే వీణమొదలైన జంత్రవాద్యములలో నీపదియాఱుశుద్ధవికృతస్వరముల నుపయోగ పఱచుటకై పదిరెండుస్థానములేర్పడినవి. వీనినిక్రిందజూడుడు.

---

* ఇది ఈకాలమున ప్రతిమధ్యమమని వాడబడుచున్నది.

(1) శుద్ధఋషభము (2) శుద్ధగాంధారము, లేకపంచశ్రుతిఋషభము; (3) సాధారణ గాంధారము, లేకషట్ఛ్రుతిఋషభము; (4) అంతరగాంధారము; (5) శుద్ధమధ్యమము; (6) వరాళి మధ్యమము; (7) పంచమము; (8) శుద్ధధైవతము; (9) శుద్ధనిషాదము, లేక పంచశ్రుతిధైవతము; (10) కైశికినిషాదము, లేక షట్ఛ్రుతిధైవతము; (11) కాకలినిషాదము; (12) షడ్జము*

15. ఈస్వరములు వీణలోమేరువుగాక పదిరెండుమెట్లలో పదిరెండుస్థానములందు గలవు. ఈస్థానములవీణలోజూడుడు.

16. ఒక్కొక్క ప్రకృతివికృతిస్వరములకుఇన్ని ఇన్ని శ్రుతులు గలవనుటను శ్రుతివీణవలననెఱుగ నగును. ఆశ్రుతివీణ ఇపుడు వాడుకలోగల సర్వరాగమేళవీణయందు మధ్యస్థాయిని* 1-6-8వ మెట్లకు నడిమిని రెండేసిమెట్లను, 2-4-9-11వ మెట్లకు నడిమిని యొక్కొక్కమెట్టను, 3-5-7-10-12 ఈమెట్లులుండినట్లును బెట్టితే శ్రుతి వీణయగునని వెంకటమఖి జెప్పియున్నారు. అటుల బెట్టుటవలన నొక్కొక్క ప్రకృతి స్వరములకును, అలప్రకృతి స్వరస్థానము నాశ్రయించుటవలన గలుగు నొక్కొక్క వికృతిస్వరములకును ఇన్ని ఇన్ని శ్రుతులుగలవని యెఱుగుటయుగాక నుచ్చోచ్చ తరమైన నాదభేదముల నెఱుగవచ్చును. ఇవియన్నియు నీక్రిందగనుపింపబడిన శ్రుతివీణాపథకమున జూడుడు.

శ్రుతివీణా పథకము

II 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

మేరువు

* మధ్యస్థాయిషడ్జము స్థానములేక సారణితంతినుండి కలుగుటవలన స్థానములుగల మధ్యస్థాయి ఋషభము మొదలుకొని యెత్తుకొనబడినదియుగాక నిచ్చటషడ్జమునకై తారస్థాయిషడ్జ మెత్తుకొనబడినది.

* స్వరరాగమేళవీణలో మధ్యస్థాయినిగల స్వరస్థానములు (ఇండ్లు) విరివిగానుండుటవలన మధ్యస్థాయి యెత్తుకొనబడెను.

వాది; సంవాది; అనువాది; వివాది

శ్లో. వాదీసయః ప్రయోగే బహుళోరాజా, యయోస్తుమధ్యేస్యుః,
ద్వాదశ వాష్టౌ శ్రుతయోఽమాత్యౌ సంవాదినౌ తౌస్తః,
ఏకశ్రుత్యంతరితౌ వివాదినౌ వైరిణౌ మిథోభవతః,
అనువాదినస్తు శేషాభృత్యా ఇత్థంయథార్థాస్తే (రాగవిబోధం)

(1) వాది, ఒకరాగమునగల అంశస్వర (జీవస్వర)మునుబోలి మాటిమాటికి నుపయోగ పరచెడి స్వరము వాదియనబడును. ఆవాదిరాజునకు సదృశమైనది (2) సంవాది రెండుస్వరములకు నడుమ నెనిమిది లేక పదిరెండు శ్రుతులుండితే ఆరెండుస్వరములును పరస్పరము సంవాదుల నబడును. ఆ సంవాది వాది యైనరాజునకు మంత్రిని బోలినది.

(ఉదాహరణము) i సమౌ, సపౌ, రిధౌచైవ నిగౌసంవాదినౌ మిథః,

ఏవంశుద్ధస్వరేషూక్త స్సంవాది స్వరనిర్ణయః. (చతుర్దండిప్రకాశిక)

శుద్ధస్వరములలో (స—మ), (స—ప), (రి—ధ), (ని—గ) ఇవిపరస్పరము సంవాదులగును.

ii శుద్ధశ్చ మధ్యమశ్శుద్ధ నిషాదశ్చేత్యుభౌస్వరౌ,
శ్రుత్యష్టకేనాం తరితావపి సంవాదినౌనహి. (చతు.ప్ర)
శుద్ధమధ్యమ శుద్ధనిషాదములు తమనడుమ నెనిమిదిశ్రుతులు గలిగియున్నప్పటికిని పరస్పరము సంవాదులుగా కానేరవు.

iii సాధారణాఖ్యగాంధార కైశికాఖ్యనిషాదయోః,
తథైవాంతర కాకల్యో స్సంవాదో వికృతేష్వపి,
శుద్ధర్షభేణ సంవాదీ వరాళీమధ్యమస్తథా. (చతు. ప్ర)

వికృతిస్వరములలో సాధారణగాంధారమును, కైశికినిషాదమును; అంతరగాంధారమును కాకలి నిషాదమును, శుద్ధఋషభమును, వరాళిమధ్యమమును పరస్పరము సంవాదులగును.

(3) వివాది: రెండుస్వరములనడుమ నొకశ్రుతియుండితే ఆరెండుస్వరములును పరస్పరము వివాదులగును. ఆవివాది శత్రువునకు సదృశమైనది.

ఉదా : రిగౌధనీ చశుద్ధేషు స్వరౌస్యాతాం వివాదినౌ,
సాధారణాంతరౌచైవ కైశికీ కాకలీ, స్వరౌ,
మిథోవివాదినౌజ్ఞేయౌ వికృతేషుస్వరేష్వపి. (చ. ప్ర.)

శుద్ధస్వరములలో (రి—గ): (ధ—ని) ఇవిపరస్పరము వివాదులగును. వికృతస్వరములలో సాధారణగాంధారము లేక షట్ఛ్రుతి ఋషభమును, అంతరగాంధారమును; కైశికినిషాదము లేక షట్ఛ్రుతిధైవతమును, కాకలి నిషాదమును పరస్పరము వివాదులగును.

(4) అనువాది. వాది, సంవాది, వివాది, కానిస్వరములు అనువాదులగును. ఆ అను వాది శ్రుత్యునివంటిది. ఈ వాది సంవాది అనువాది వివాదులనుగనిపెట్టు మార్గమును యీ క్రింద జూపింపబడిన వీణాప్రస్తారపఠకమున జూడుడు.

III

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

(5) మీదజెప్పియుండుట పరిశోధించితే డెబ్బదిరెండు మేళములలో గలిగెడిరాగముల పాడుటయందు, 1. శుద్ధఋషభమునుండి శుద్ధగాంధారమునకు ఎక్కుట; 2. శుద్ధగాంధారమున నుండి శుద్ధఋషభమునకు దిగుట; 3. షట్ఛ్రుతిఋషభమునుండి అంతరగాంధారమునకు ఎక్కుట; 4. అంతరగాంధారముననుండి షట్ఛ్రుతిఋషభమునకు దిగుట; 5. శుద్ధధైవతమున నుండి శుద్ధ నిషాదమునకు ఎక్కుట; 6. శుద్ధనిషాదముననుండి శుద్ధధైవతమునకుదిగుట; 7. షట్ఛ్రుతిధైవత మున నుండి కాకలినిషాదమునకుఎక్కుట; 8. కాకలినిషాదముననుండి షట్ఛ్రుతి ధైవతమునకు దిగుట; ఈ ఎనిమిది విధములందును వివాదిదోషములు గనబడుచున్నవిగావున, ఈ ఎనిమిది విధ ములు దక్క తక్కిన స్వరపులను ఏరీతిగా బట్టిననురంజనము చెడదు.

6 ఈ ఎనిమిది విధములయిన వివాదిస్వర ఆరోహణ అవరోహణములు మొదటి చక్ర మును జేరిన మొదటి ఆరుమేళములందును, ఆఱవచక్రమును జేరిన 31, 32, 33, 34, 35, 36వ మేళములందును, ఏడవచక్రమును జేరిన 37, 38, 39, 40, 41, 42వ మేళములందును, పన్ రెండవచక్రమును జేరిన 67, 68, 69, 70, 71, 72వ మేళములందును, ఒక్కొక్కచక్రము యొక్క మొదటిదియు, కడపటిదియునైన మేళములందును, అనగామీదజూపించిన మేళములలో

1, 6, 31, 36, 37, 42, 67, 72వ మేళములు దక్క తక్కిన 7, 12, 13, 18, 19, 24, 25, 30, 43, 48, 49, 54, 55, 60, 61, 66వ మేళములందును గనుబడుచున్నవి. ఈ నలువది (40) మేళములందును పాడునప్పుడు వాదివివాది లక్షణముల ననుసరించియేపాడుట సంప్రదాయము గానున్నది. అదిఎటులనిన, వివాదిస్వరమును అనేకముగా వర్జించియైనను. లేక శత్రువునకు సదృశమైన వివాదిస్వరమందు వాది, సంవాది, అనువాది స్వరములలోనేదైననొక స్వరముయొక్క ఛాయను గమకముచే నెక్కించి (గమకములను కపటక్రియలచే) వివాదిని మిత్రునివలెజూపించియైనను పాడుటసంప్రదాయజ్ఞులవాడుకగానున్నది. ఇట్లు సేయనియెడల వివాదిస్వర ప్రయోగముచే గానముయొక్క రంజనముచెడును. ఇదియే భరతమతంగాదిమునులమతము.

గ్రామము

శ్లో. యథాకుటుంబినస్సర్వే ఏకీభూతాభవంతిహి,
తథాస్వరాణాం సందోహోగ్రామఇత్యభిధీయతే.

కుటుంబముగలవారు అనేకులుచేరి ఒకగ్రామమెట్లగునో అటుల మూర్ఛనయును, మూర్ఛనాభేదములవలన గలుగుమేళములును సంభవించుటకుపయోగనులైన స్వరసముదాయముల చేరికయే గ్రామమనబడును. ఈగ్రామముగాంధార గ్రామము, మధ్యమగ్రామము, షడ్జగ్రామము లని మూడు విధములనబడును. ఈ గ్రామముక్రమముగా గాంధారము, మధ్యమము, షడ్జములను స్వరములను మొదలుగాగలవి. (1) గాంధారగ్రామము షడ్జముమొదలు ధైవతమువరకుగల సరిగమపధ యను స్వరములు మూడేసి శ్రుతులును, నిషాదమునాలుగు శ్రుతులునుగలదియగును.

(2) మధ్యమగ్రామము : సోపాంత్యశ్రుతి సంస్థేస్మిన్మధ్యమగ్రామ ఇష్యతే.

పంచమము సాందీపినియనెడు తనదు మూడవ శ్రుతి స్థానమును జెంది 4, 3, 2, 4, 3, 4, 2 శ్రుతులను క్రమముగా పొందిన స, రి, గ, మ, ప, ధ, ని, యను స్వరములు గలదియగును.

(3) షడ్జగ్రామము : షడ్జగ్రామఃపంచమేస్వచతుర్థశ్రుతి సంస్థితే, పంచమము నాలుగు శ్రుతులతో గూడి 4, 3, 2, 4. 4, 3, 2 శ్రుతులను క్రమముగాపొందిన స, రి, గ, మ, ప, ధ ని. యనుస్వరములు గలదియగును. వీనిక్రమములను క్రిందగనుపింపబడిన శ్రుతిగ్రామ పథకమున గమనించిజూడుడు.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
గాంధార గ్రామము			స			రి			గ			మ			ప			ధ				ని
మధ్యమ గ్రామము				స			రి		గ				మ			ప				ధ		ని
షడ్జ గ్రామము				స			రి		గ				మ				ప			ధ		ని

(2) శ్లో॥ గాంధారగ్రామమూచష్టే తదాతం నారదోమునిః.
ప్రవర్త్తతే స్వర్గలోకే గ్రామోసౌన మహీతలే. (రత్నాకరం.)

గాంధారగ్రామము స్వర్గలోకములో ప్రకాశించుచున్నది యనినారదులుచెప్పినట్లు శార్ఙ్గదేవులచే రత్నాకరమున జెప్పబడియున్నది.

(3) ద్వౌగ్రామౌ విశ్రుతౌలోకే షడ్జమధ్యమసంజ్ఞకౌ, (భరతులు)

అనిభరతమునులుచెప్పినట్లు ఆమునీంద్రునికాలమందే షడ్జగ్రామము, మధ్యమగ్రామములను రెండు గ్రామములు మాత్రము వాడుకలోనుండినట్లు తెలియబడుచున్నది. పైజెప్పినరెండు గ్రామములును వాడుకయందున్నట్లు శార్ఙ్గదేవులును జెప్పియున్నారు. రమారమి 400 సంవత్సరములకు మునుపు గలిగిన సంగీతపారిజాతమను గ్రంథమందు

(4) మూర్ఛనాధారభూతాస్తేషడ్జగ్రామస్త్రిషూత్తమః (సంగీత పారిజాతం.)

ఈశ్లోకము చొప్పున ఆకాలమందే మధ్యమగ్రామము వాడుకలోలేనట్లును సంగీతజ్ఞులు శ్లాఘ్యముగా షడ్జగ్రామమును మాత్రము వాడుకలో బెట్టుకొనివచ్చినట్లును తెలియవచ్చుచున్నది.

(5) తథాహిమధ్యమగ్రామే త్రిశ్రుతిః పంచమఃఖలు,
అస్మాభిర్మధ్యమ గ్రామోప్యసత్వాయఇతీర్యతే,
ఏక ఏవతతష్షడ్జగ్రామ ఇత్యవధార్యతే. (చతుర్దండిప్రకాశిక)

మధ్యమ గ్రామమునగల త్రిశ్రుతి పంచమమైనది లక్ష్యమార్గమువలన వరాళీమధ్యమమగుచున్నది. కాబట్టి షడ్జగ్రామ మొకటియే గ్రహింపబడుచున్నదియని వెంకటమఖి జెప్పియున్నారు.

మూర్ఛన

శ్లో. క్రమాత్స్వరాణాం సప్తానాం. ఆరోహశ్చావరోహణం,
మూర్ఛనేత్యుచ్యతేతాస్తు ప్రతిమేళంచసప్తధా. (చతుర్దండి.)

క్రమముగా సప్తస్వరములయొక్క ఆరోహణమును, అవరోహణమును మూర్ఛనయని చెప్పబడుచున్నది. (1) ఆరోహణము. స రి, గ, మ, ప, ధ, ని యనియెక్కుట. (2) అవరోహణము. ని, ధ, ప. మ. గ, రి, స యని దిగుట. (మూర్ఛనయను శబ్దమునకువినువారిని మోహింపజేయుటయని యర్థము,

(2) షడ్జము మొదలు నిషాదమువరకు ఆరోహణమువలనను, నిషాదము మొదలు షడ్జమువరకు అవరోహణమువలనను మొదటిమూర్ఛన కలుగుచున్నది. ఇటులనే ఋషభము మొదలు మీదిస్థాయిషడ్జమువరకు ఆరోహణమువలనను, ఆషడ్జముమొదలు ఋషభమువరకు అవరోహణమువలనను రెండవమూర్ఛన కలుగుచున్నది. ఇటులనే గాంధారముమొదలైన స్వరములొక్కొక్కటియందును ఒక్కొక్క మూర్ఛన కలుగుచున్నది. దీనిక్రమమును క్రిందజూడుడు.

ఆరోహణము	అవరోహణము
స రి గ మ ప ధ ని ,	ని ధ ప మ గ రి స .
రి గ మ ప ధ ని స ,	స ని ధ ప మ గ రి .
గ మ ప ధ ని స రి ,	రి స ని ధ ప మ గ .
మ ప ధ ని స రి గ ,	గ రి స ని ధ ప మ .
ప ధ ని స రి గ మ ,	మ గ రి స ని ధ ప .
ధ ని స రి గ మ ప ,	ప మ గ రి స ని ధ .
ని స రి గ మ ప ధ ,	ధ ప మ గ రి స ని .

ఇటుల సప్తస్వర స్వరూపములు గలవిగా జెప్పబొయ్యేడి డెబ్బదిరెండు మేళములలో నొక్కొక మేళములందును ఏడేసి మూర్ఛనలు వెంకటమఖివల్ల జెప్పబడియున్నవి.

తానము

స్వరముల విస్తరింపు, లేక గుణించుట. అదిశుద్ధతానము కూటతానములని రెండు విధములగును. (1) ఒకరాగము ప్రకాశిల్లునట్లు జూపించుటయే శుద్ధతానము. (2) రెండురాగములు ప్రకాశిల్లునట్లు జూపించుటయే కూటతానము. ఈకూటతానము భాషాంగరాగ స్ఫూర్తిచేగలుగు తానమని కొందరెంచెదరు. భాషాంగరాగము తనజనక రాగస్వరములుగాక ఏదైన వేఱొకరాగాంగ రాగ స్వరమును మాత్రము విధించినట్లుపాడుటయే యగును. ఉదాహరణము. రాగాంగమైన

హరికేదారగౌళగీతములో భాషాంగరాగములతో జేర్చి జెప్పబడియున్న కాంభోజిరాగమునకు కైశికి నిషాదమేవచ్చును. అటులుండినప్పటికిని (స ని ధ సా) అను ప్రయోగమందుమాత్రము కాకలి నిషాదము రావచ్చునని విధించియున్నారు. తక్కినచోటులన్నియు కైశికి నిషాదమే రావలెను. ఇటువంటి భాషాంగరాగముచేత రెండురాగప్రకాశములు గలుగనేరవు గనుక లక్షణ కారులు జెప్పినట్లు కూటతానములలో ముందటి సగమందొక రాగమును, మరుసటి సగమందొక రాగమును ప్రకాశింపవలెను. భాషాంగరాగమువలన కూటతానమును రెండు రాగప్రకాశము గలదిగా నెంచుట సరికాదని దోచుచున్నది. కాంభోజిబోలిన భాషాంగరాగముల రాగాంగ రాగ గీతములలో జేర్చి విరచించిన వెంకటమఖియే కూటతానము భాషాంగరాగ ప్రకాశముగలదియని జెప్పవచ్చును. అట్లు చెప్పక రెండు రాగవ్యక్తి గలదియని జెప్పియుండుట నూహింపుడీ.

వర్ణము

శ్లో. గానక్రియోచ్యతే వర్ణస్స చతుర్ధా నిరూపితః
స్థాయ్యారోహ్యా వరోహీచ స్థాయీ సంచారిణౌతథా.

వర్ణమనునది గానముయొక్క క్రియ. అది స్థాయి, ఆరోహి. అవరోహి, సంచారి యని నాలుగువిధములగును. (1) స్థాయి వర్ణము. ఏ స్వరమందు ప్రారంభించునో ఆ స్వర మందే తిరుగవచ్చి నిలిచెడి గానక్రియ స్థాయీవర్ణమగును. ఉదాహరణము: సా సా సా; సా సా సా; సా పా సా; స గ రి స; రి గ మ ప మ గ రీ. (2) ఆరోహివర్ణము: ప్రారం భించిన స్వరమందుండి క్రమముగా నెక్కెడి గానక్రియ ఆరోహివర్ణ మగును. ఉదాహ రణము: సా రి గా; రీ గ మ ప ధా. (3) అవరోహివర్ణము: ప్రారంభించిన స్వరమందుండి క్రమముగా దిగెడి గానక్రియ అవరోహివర్ణ మగును. ఉదా: స ని ధ ప మ గ రీ; ని ధ ప మ గా; ధ ప మ గ రి సా. (4) సంచారి వర్ణము. పై జెప్పిన మూడు వర్ణములను కలిసెడి గాన క్రియ సంచారివర్ణ మగును. ఉదా: స మ గ ని దా; స ని ధ ప ధా; రి మ గ మ గ రి సా. ఈ కాలమందు పై జెప్పిన వర్ణక్రమముల ధాతువను స్వరములతో జేరిన మాతువను సాహిత్య ముల మాత్రము వర్ణమెట్టని జెప్పుచున్నారు.

అలంకారము

శ్లో. క్రమేణ స్వరసందర్భ మలంకారం ప్రచక్షతే (రత్నాకరం.)

ఈ వర్ణ భేదములను అనుసరించి క్రమముగా స్వరముల జేర్చుటయే అలంకారము నబడును. గానమునకు అందమును గలుగజేయునది అలంకారమని తాత్పర్యము. అహోబల

పండితునిచే తన సంగీత పారిజాతమున జెప్పబడిన ఏడు ప్రసిధలంకారములతో స్వరావళి[1] (సరళి) అనెడి ఝోంపటా తాళముతో జేరిన అలంకారము ఒకటిని జేర్చి వెంకటమఖి ఎనిమిది అలంకారములుగా జెప్పియున్నారు. (1) ఝోంపటాలంకారము. ఇది ఝోంపటా తాళముతో జేరినది. ఈ ఝోంపటాతాళము[2] నాలుగక్షరకాలముగల ఒక లఘువును, రెండేసి అక్షరకాలముగల రెండు ద్రుతములును గలది యగును. ఇది రెండు మాత్రలు. స రి గ మ | ప ధ | ని స ॥ స ని ధ ప | మ గ | రి స ॥ ఇప్పుడు వాడుకలోనుండు సరళి, వరుసలు, జంట సరళి, జంట సరళి వరుసలు పై జెప్పిన ఝోంపటాతాళాలంకారముగానే యున్నవి. (2) ధ్రువాలంకారము. ఇది ధ్రువ తాళముతో జేరినది. ఈతాళము ఆఱు అక్షరకాలములుగల లఘు శేఖరమును[3] నాలుగేసి అక్షర కాలములుగల రెండు లఘువులను గలది. అంతు పదునాలుగు అక్షరముల కాలము స రి గ మ గ రి | స రి గ రి | స రి గ మ ॥ (3) మఠ్యాతాళాలంకారము. ఇది మఠ్యాతాళముతో జేరినది. ఈ తాళము నాలుగక్షర కాలముగల ఒక లఘువును రెండక్షరకాలముగల ఒక ద్రుతమును, నాలుగక్షరముగల ఒక లఘువును గలది. అంతు పది అక్షర కాలము. స రి గ రి | స రి | స రి

---

1. ఈ కాలమున వాడుకలో డెబ్బదిరెండు మేళములున్నప్పటికిని, పదునేనవ మేళమైన మాయామాళవ గౌళ మేళమునగల ఈ స్వరావళిని (సరళిని) మొట్టమొదట అభ్యాసమునకు ఎత్తుగొనియుండుటకు కారణమేమనిన? శుద్ధమధ్యమము ముఖ్యముగనుకను, ఋషభధైవత గాంధారనిషాద శుద్ధ వికృతస్వర భేదములలో ఈమేళమును జేరిన ఋషభ ధైవతస్వరములుడక్కు తగ్గిన ఋషభ ధైవతములును, హెచ్చైన ధ్వనిగల గాంధార నిషాదములును లేవుగనుక ఇవి పట్టుబడితే తక్కిన స్వరభేదములును సులభముగా పట్టుబడును. కాబట్టి యీ మేళస్వరములనే అభ్యాసము సేయవలెనని ప్రాచీన సంప్రదాయజ్ఞులు ఏర్పాటుజేసి యుండవచ్చును. ఇదిగాక మన పూర్వీకులు ఆస్తిక మతస్థులు గనుక మంగళమును గోరి నాశములేని శుద్ధ విక్రృతి స్వరములుగల ఈ మేళస్వరావళిని ప్రథమాభ్యాసమునకు ఎత్తుకొని యుండవచ్చునని సంప్రదాయజ్ఞులైన పెద్దలు జెప్పుచున్నారు.

2. వాడుకయందు ఈ ఝోంపటాతాళమును ఆదితాళము అని జెప్పుట ప్రసిద్ధిగా నున్నది ఈ ఝోంపటాతాళము చతురశ్రజాతి త్రిపుటయగును. ఈ ఆదితాళ లక్షణమును ఏకతాళాలంకారము జెప్పుచోట జూడుడు.

3. లఘుశేఖరము అనునది ఆఱక్షరకాలము గలది. నాలుగక్షరకాలముగల ఒక లఘువు రెండక్షర కాలముగల ఒక ద్రుతము అని జెప్పక లఘుశేఖరమని వెంకటమఖి జెప్పిన తాత్పర్యమేమనిన? వైణికులు రంజనముగలుగుటకై లఘుశేఖరముయొక్క ఆఱక్షరములలో మొదటి అక్షరమున తాళఘాతకు బదులు వేసెడి పక్కమీటును తక్కిన రెండు లఘువుల మొదటి అక్షరములందు రెండు పక్క మీట్లను వేసుకొని ధ్రువతాళమును వాయించుటయే. ఈ మార్గము ఇప్పుడును వాడుకగా నున్నది. గాయనులును పై జెప్పిన వాడుకగానే ధ్రువతాళముల వేసుకొని పాడుచున్నారు.

గ మ ॥ (4) రూపకతాళాలంకారము. ఇది రూపకతాళముతో జేరినది. ఈతాళము రెండక్షరకాలముగల ఒక ద్రుతము, నాలుగక్షరకాలముగల ఒక లఘువును గలది. అంతు ఆఱు అక్షరకాలము. స రి | స రి గ మ ॥ (5) జంపెతాళాలంకారము. ఇది జంపె తాళముతో జేరినది. ఈ తాళము ఏడక్షరకాలముగల ఒక లఘువును, ఒక అక్షరకాలము గల ఒక అనుద్రుతమును (విరామమును) రెండక్షరకాలముగల ఒక ద్రుతమును గలది. అంతు పది యక్షరకాలము. స రి గ స రి స రి | గ | మా ॥ (6) త్రిపుటతాళాలంకారము. ఇది త్రిపుట తాళముతో జేరినది. ఈ తాళము మూడక్షరకాలముగల ఒక లఘువును, రెండేసి అక్షరకాలము గల రెండు ద్రుతములును గలది. అంతు ఏడక్షరకాలము. స రి గ | స రి | గ మ ॥ (7) అట్టతాళాలంకారము. ఇది అట్ట తాళముతో జేరినది. ఈ తాళము ఐదేసి అక్షరకాలముగల రెండు లఘువులును, రెండేసి అక్షరకాలముగల రెండు ద్రుతములును గలది. అంతు పదునాలుగు అక్షరకాలము గలది. స రీ గా | సా రి గా | మా | మా ॥ (8) ఏక తాళాలంకారము. ఇది ఏక తాళముతో జేరినది. ఈ తాళము రెండక్షరకాలముగల ఒక ద్రుతముగలది. ఈ ఏకతాళము రంజనము గలిగింపదని ఏకతాళస్థానమునందు ఆది తాళము నుంచబడియున్నది. ఆదితాళము నాలుగక్షరకాలముగల ఒక లఘువుతో జేరినది. (స రి గ మ), ఈ అలంకారములు ఇప్పటి వాడుకలో నున్నవి. సూళాదిమార్గ ములైన పై జెప్పిన ధ్రువము మొదలుగల ఏడు తాళములును, ఝోంపటా తాళమును, ర గ ణ మత్యమను తాళమునుదక్క తక్కిన తాళములను గీతములందు జేర్పదగదని వెంకటమఖి జెప్పియున్నారు. (సూళయను శబ్దమునకు గీతమని యర్థము.) సూళయనునది దేశీయపదము "లడయోరభేదః" అని యుండుటవలన సూడశబ్దములోగల డకారమునకు లకారము వచ్చినది.

గ మ క ము లు

సంగీత సాంప్రదాయజ్ఞులు గానముజేయునప్పుడు శుద్ధ వికృతి స్వరముల నాదములను ఏర్పడినట్లు బట్టక వినువారికి రంజనముగలుగుటకై మిక్కుటముగ స్వరములను గమకములతో జేర్చి పాడుటయే వాడుక.

శ్లో. (1) స్వరస్య కంపో గమకః శ్రోతృ చిత్తసుఖావహః (రత్నాకరము).
(2) స్వరస్వరంహిగమకః శ్రోతృచిత్త సుఖావహః (చతుర్దండి ప్రకాశిక)

వినువారి చిత్తములకు ఇంపుగలుగునట్లు స్వరములు కదలించుటయే గమకమందురు. చెవులకింపుగలుగునట్లు ఏ స్వరమందును గమకముల నెక్కించవచ్చును.

(2) స్వీయస్థాన శ్రుతిగతాం ఛాయాం హ్యాన్యాశ్రయామపి,
ఛాయాం గమయతీ త్యేష గమకః పరికీర్తితః. (చతుర్దండి.)

ఒక స్వరను ఏ శ్రుతియందు కలుగుచున్నదో ఆ శ్రుతినాదము వేఱుశ్రుతినాదచ్ఛాయ యును పొందజేయుటయే గమకమని జెప్పబడును (ఛాయా = శోభ.) ఈ గమకములు పదు నేను విధములని జెప్పబడి యున్నవి. ఇవి

తిరుపః స్ఫురితశ్చైవ కంపితోలీనఇత్యపి,
ఆందోలితో వలిశ్చాథ త్రిభిన్నః కురుళాహతౌ,
ఉల్లాసితః ప్లావితశ్చ హుంఫితో ముద్రితస్తథా,
నామితో మిశ్రితశ్చేతి భేదాః పంచదశ స్మృతాః (చతుర్దండి.)

1. (1) కంపితము. (—) ఒక స్వరమును ఒక అక్షరకాలము కదలించి దానికి డాసిన మీది స్వరముయొక్క ఛాయను వచ్చునట్లు జేయుట కంపితమగును. (కంపితము = కదలింపు.) (2) లీనము. ఒక స్వరమందే రెండక్షరకాలము నిలిచి కదలించి దానికి డాసిన మీది స్వరము యొక్క ఛాయను రప్పించి లయింపజేయుట లీనమగును. (లీనము = లయింపు, లేక సక్తము తగులజేయుట.) (3) ఆందోలితము. ఒక స్వరమందే నాలుగక్షరకాలమువరకు కదలించి దానికి డాసిన మీది స్వరముయొక్క ఛాయను రప్పించుట ఆందోలనమగును. (ఆందోలితము = ఊఁగడము). (4) ప్లావితము. ఒక స్వరమందే పది రెండక్షరకాలముకదలించి దానికి డాసిన మీది స్వరచ్ఛాయను రప్పించుటయే ప్లావిత మగును, (ప్లావితము = తేలుట)

2. (5) i స్ఫురితము. ( ) స స, రి రి మొదలగున ఆరోహణమునగల జంట స్వరముల వెనుకటి స్వరములందు రమారమి ముప్పాతిక అక్షరకాలము నిలిచి, దానిని గొట్టి దానికి డాసిన క్రింది స్వరముయొక్క ఛాయను రాజేయుట స్ఫురితమగును, ఉదాహరణము స స యొక్క వెనుకటి స ను గొట్టి స స ను స ని స అగునట్లు సేయుట. (స్ఫురితము = తోచుట లేక చలనము.)

ii ప్రత్యాఘాతము. (∵) స స, ని ని మొదలయున అవరోహణ జంట స్వరములందు రెండవ స్వరమును గొట్టి దానిమీది స్వరముయొక్క ఛాయను రాజేయుట ప్రత్యాఘాతమగును. ఉదా: స స యొక్క వెనుకటి స ను గొట్టి స స ను స రి స అగునట్లు వాయించుట. ఈ ప్రత్యాఘాతమును స్ఫురితమునకు మాఱుపాటుగా డోలము అని జెప్పబడియున్నది. డోలముయొక్క కదలింపును ముత్యములోపల నీరు పొరలునట్లుండునని జెప్పుచున్నారు. (డోలము = కదలింపు.)

(6) తిరుపము. (w) ఒక స్వరమందు అర అక్షరకాలము నిలిచి దానిని అదిమి దానికి డాసిన మీది స్వరముయొక్క ఛాయను రాజేయుట తిరుపమగును. (తిరుప్ = హింసపరచుట.) ఈ తిరుపము న్గొక్కు అని జెప్పుచున్నారు. (7) ఆహతము. ఇది రవ అనియు,

ఖండింపు అనియు రెండువిధములగును. (ఆహతము = కొట్టుట.) (i) రవ. (^) ఏదైన నొక స్వరముననుండి రాల్చుకొని రాలెడు స్వర చ్ఛాయతో క్రింది స్వరమునకు వచ్చుట. ఉదా: ప మ అని దిగునపుడు ప $\hat{ప}$ మ అని దిగుట.

(ii) ఖండింపు. ( ) ఒక స్వరముననుండి దానికి డాసిన స్వరము లేకనే వేఱొక క్రింది స్వరమునకు దిగునప్పుడు, నడిమినిగల ఏదైన నొక స్వరమును ఖండించి విడిచి, తోడనే దిగెడి స్వరమునకు ఖండింపబడిన స్వరముయొక్క ఛాయను గలుగసేయుట. ఉదా హారణము (మ రి = మ గ రి), (పరి = ప గ రి,)

(8) వళి. (∩) ఒక స్వరమును సుడియించిపట్టి, దాని మీది స్వరముయొక్క ఛాయను రాజేయుట. (వళి = సుడియింపు)

(iii) 9. ఉల్లసితము. దీనిని జారు అని జెప్పుచున్నారు. ఇది ఎక్కుజారు, దిగుజారు అని రెండువిధములగును. (i) ఎక్కుజారు: (/) ఒక స్వరముననుండి దానికి పైనిగల ఏదైన నొక స్వరమునకు ఎక్కునప్పుడు నడుమగల స్వరములను జారినట్లు రాచుకొని యేగుట. ఈ నడుమగల స్వరముల ఛాయ లోపల నణగియుండునేగాక, వ్యక్తముగా వినబడనేరదు. ఉదా: షడ్జముననుండి పంచమమున కెక్కునప్పుడు షడ్జమునందే, పంచమముయొక్క నాదము కలిగి, ఋషభ గాంధారస్వరములను లోపల నణగించుకొని యేగుటయే ఎక్కుజారువగును. (జారు = జారడము) (ii) దిగుజారు. (\) అవరోహణంబున వచ్చెడి ఈ గమకము ఎక్కు జారునకు ఎదురైనది. (10) హుంపితము. (గుంభితము) ఈ గమకము జారువును బోలినదే. వెడలినది మొదలు నిలుచువరకు నాదంబును హుం అని పెరిగించుకొని ఆరోహణ క్రమంబుగా నేగుటయును అవరోహణ క్రమంబుగా దిగుటయును గుంభితమగును. హుంపితము = హుం అని ధ్వనిని వర్ధిల్లజేయుట. (II) కురుళము. ఇది ఒదిగింపు, ఒరయుక అని రెండు విధంబు లగును. (i) ఒదిగింపు, (x) ఇది నోటిపాటయందు జారువును బోలినదే. ఒక స్వర స్థాన మందు దానికి పయినిగల డాసినదిగాని, లేక డాసిన రెండవ స్వరంబును గాని పలికించునట్లు సేయుట ఒదిగింపు అనబడును. ఉదా: ఋషభ స్వరమందు గాంధార స్వరంబునుగాని మధ్యమ స్వరంబునుగాని వీణలు పలికించునట్లు సేయుట.

(ii) ఒరయుక. (ఒరిక) (⌣) ఒక మీది స్వరంబుననుండి క్రిందిస్వరంబులకు దిగునప్పుడు ఒక్కొక్క స్వరములకు వెంబడి దానికి డాసిన మీది స్వరముయొక్క ఛాయను గనుపింప వానిని రాచుకొని దిగుట ఒరిక యనబడును. ఉదా: స ని ధ ప = స రి ని స ధ ని ప. (ఒరిక = రాచుట. (కురుళము = ముంగురులు.) ముంగురుల నుదుటబడక నెటుల ప్రక్క నొదిగించు

కొందరో అటువలె స్వరంబుల నొదిగించి పట్టుటకు ఒదిగింపు అని జెప్పుచున్నారు. (12) త్రిభిన్నము. వీణవాయించు సమయములో మంద్ర పంచమ సారణి తంత్రులందు అడ్డంబుగా డాచేతి వ్రేళ్ళను బెట్టుకొని వలచేతిచే మూడు తంత్రులను శేర్చి మీటుట త్రిభిన్నమగును. ఈ విధంబుగా రంజనమునకయి సేయుట గలదు. (13) ముద్రితము. నోటిని మూసుకొని పాడుటలో గలుగు స్వరముల కదలిక ముద్రితము అగును. ఈ గమకము నోటి పాటకుమాత్రము తగును. (14) నామితము. నాదమును తగ్గించి సూక్ష్మధ్వనితో పాడుటవలన గలుగు స్వరంబుల కదలిక నామితమగును. (15) మిశ్రితము పై జెప్పిన గమకంబులు రెండు మూడు కలసివచ్చునట్లు సేయుట మిశ్రితము అగును.[1]

శ్లో. స్ఫురితః ప్రతిఘాతశ్చ కంపితో లీనఇత్యపి,
ఆందోళితో వళిశ్చాథ హుంపితోల్లాసితౌ తథా.

ఈ శ్లోకంబున గమకంబులు పదియని చెప్పబడియున్నది. ఈ ప్రాచీన శ్లోకము సంప్రదాయజ్ఞులు చెప్పుచున్నారేగాక ఈ గ్రంథమందున్నదియని తెలియలేదు.

మే ళ ము

శ్లో. సప్తభిశ్చ స్వరైః పూర్ణష్షడ్భిస్తైః షాడవోమతః,
ఔడవః పంచభిః ప్రోక్త ఏవం మేళస్త్రిధామతః,
షాడవౌడవాష్షడ్జం వినామేళానతే మతాః,
శుద్ధత్వ వికృతాభ్యాంచ ఇతిమేళామయోదితాః.

(సంగీత పారిజాతం.)

అని 400 వర్షములకు ముందుండిన అహోబలులు తనదు సంగీత పారిజాతంబులో మేళము సంపూర్ణము, షాడవము, ఔడవము అని మూడువిధంబులు. అవి శుద్ధ స్వర వికృత స్వరంబులతో నుండుననియు, షాడవ ఔడవములో షడ్జస్వరము వర్జింపబడదనియు చెప్పియున్నారు. రమారమి ఇన్నూటయేబది సంవత్సరములకు మునుపుండిన వెంకటమఖి ప్రసిద్ధమేళములు పంతొమ్మిది యని తన చతుర్దండి ప్రకాశికలో జెప్పియుండుటయుగాక, డెబ్బదిరెండు మేళములును, తానే కల్పించినట్లును జెప్పియున్నారు. ఈ డెబ్బదిరెండు మేళములు సిద్ధించుటకొఱకై క్రింద గనుపించినట్లు శుద్ధ వికృతి స్వరముల పేళ్ళను, తనచే గల్పింపబడిన వాని సంకేతాక్షరములతో శేర్చి నిరూపించియున్నారు. శుద్ధ వికృతి స్వరములు పదియారుగా నుండినప్పటికిని అవి గలి

---

1. ఈ గమకంబుల వీణలో వాయించి జూపించు విధము ఈ పుస్తకముయొక్క వేఱొక భాగమందు [illegible] ప్రకాశపరచియున్నది.

గెడు స్థానములు పదిరెండు. ఆ పదియేడు స్వరములును వాడుకలో గల సర్వరాగమేళ వీణ లోని పదిరెండు స్థానములలో గనుపింపబడుచున్నవి.

వీణలో మధ్యస్థాయి

1. మొదటి స్థానమున	ర అను శుద్ధ ఋషభమును;
2. రెండవ స్థానమున	రి అను పంచశ్రుతి ఋషభమును, గ అను శుద్ధ గాంధారమును;
3. మూడవ స్థానమున	రు అను షట్శ్రుతి ఋషభమును, గి అను సాధారణ గాంధారమును;
4. నాల్గవ స్థానమున	గు అను అంతర గాంధారమును;
5. ఐదవ స్థానమున	మ అను శుద్ధ మధ్యమమును;
6. ఆరవ స్థానమున	మి అను వరాళీ మధ్యమమును;
7. ఏడవ స్థానమున	ప అను పంచమమును;
8. ఎనిమిదవ స్థానమున	ధ అను శుద్ధ ధైవతమును;
9. తొమ్మిదవ స్థానమున	ధి అను పంచశ్రుతి ధైవతమును, న అను శుద్ధ నిషాదమును;
10. పదియవ స్థానమున	ధు అను షట్శ్రుతి ధైవతమును, ని అను కైశికి నిషాదమును;
11. పదునొకండవ స్థానమున	ను అను కాకలి నిషాదమును;
12. పదిరెండవ స్థానమున	స అను షడ్జమును కలుగుచున్నవి.

వీనితో రెండవది మూడవదియైన స్థానములు కొన్ని సమయమున రి, రు అనెడి ఋషభములు గాను, కొన్ని సమయమున గ, గి అనెడి గాంధారములుగా నగుచున్నవి యనియు; తొమ్మిదవ పదియవ స్థానములు ధి, ధు అనెడిధైవతములుగాను, న, ని అనెడి నిషాదములుగాను అగుచున్నవి యనియు తెలియవచ్చుచున్నవి. ఒక సమయమునందే రెండవ మూడవ స్థానములు ఋషభ ములుగాను గాంధారములుగాను కానేరవు. ఇటులనే తొమ్మిదవ పదియవ స్థానములు ధైవత ములుగాను, నిషాదములుగాను కానేరవు. ఇట్లు కానేరవనునది స రి గ మ ప ధ ని యనుటలో ఋషభమునకు పైన గాంధారమును, ధైవతమునకు పైన నిషాదమునురావలెనను నియమమువలన స్పష్టమగును. స రి గ మ అనునది పూర్వాంగమనియు, ప ధ ని అనునది ఉత్తరాంగమనియు వెంకటమఖిచే చెప్పబడియున్నది. ఒకశ్రుతి, లేక స్థానము కొన్ని వేళలలో ఋషభముగాను, కొన్ని వేళలలో గాంధారముగాను కావచ్చును. ఉదా: * 1, 2, 3, 4 ఐన సహోదరులు నలుగురు.

* ఈ ఉదాహరణము వెంకటమఖి జెప్పియున్నారు.

వారిలో మొదటివానిపేరు, ర. 4వ వాని పేరు గు. వీరలొకప్పుడును పిన్న పెద్దకానేరరు గావున వేరు పేరులందరు. నడుమగల ఇద్దఱును 1 (ర) మొదలుగా క్రమమున నొక్కొక్కరు పిన్నలై 2 (గ) 3 (గి) అనియు, 4 (గు) మొదలుగా క్రమమున నొక్కొక్కరు పెద్దలై 3 (రు), 2 (రి) అనియు రెండేసిపేరులు వహించుచున్నారు. ర పెద్దవాడగునప్పుడు గ, గి, గు ఐన ముగ్గురిలో నొకడు పిన్నవాడై వెనుక రావచ్చును. రి పెద్దవాడగునప్పుడు గ, గి, గు ఐన ముగ్గురిలో నొకడు పిన్నవాడై వెనుకరావచ్చు. రి పెద్దవాడగు నప్పుడు గి, గు ఐన ఇద్దరిలో నొకడు పిన్నవాడై వెనుక రావచ్చును. రు పెద్దవాడగునప్పుడు గు అనువాడే పిన్నవాడగును. మరియు, గు పిన్నవాడగునప్పుడు ర, రి, రు ఐన ముగ్గురిలో నొకడు పెద్దవాడై ముందుగా వచ్చును. గి పిన్నవాడగునప్పుడు ర రి ఐన ఇద్దరిలో నొకడు పెద్దవాడై ముందుగావచ్చును; గ పిన్నవాడగునప్పుడు ర అనువాడే పెద్దవాడగును. కాబట్టి నడిమినిగల ఇద్దఱు పిన్నలుగాను పెద్దలుగా నగుటవలె పైని జూపించిన 1, 2, 3, 4 స్థానములలో 1 మొదటి స్థానము ఎప్పుడును శుద్ధ ఋషభమే. అది గాంధారము కానేరదు. 4 నాల్గవస్థానము ఎప్పుడును అంతరగాంధారమే. అది ఋషభము కానేరదు. నడుమగల 2, 3 డవ స్థానములు కొన్నిసమయమున ఋషభములుగాను, కొన్ని సమయముల గాంధారములుగాను అగుచున్నవి. ఈ పూర్వాంగము వలెనే ఉత్తరాంగములోగల 8, ,9 10, 11వ స్థానములందు 8వ స్థానము ఎప్పుడును ధ అను శుద్ధ ధైవతమే. అది నిషాదము కానేరదు. 11వ స్థానమెప్పుడును ను అను కాకలి నిషాదమే. అది ధైవతము కానేరదు. నడుమగల 9, 10 యవ స్థానములు కొన్ని సమయములలో న ని అను నిషాదములుగాను అగుచున్నవి. ఈ వివరణముల క్రిందగనుపింపబడిన వాడుకలో గల శుద్ధ వికృతస్వరపథకమున జూడుడు.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ర	రి గ	రు గి	గు	మ	మి	ప	ధ	ధి న	ధు ని	ను	స

పైజెప్పబడిన శుద్ధ వికృతిస్వరములకు లక్ష్యజ్ఞులిచ్చిన నామములును, లక్షణజ్ఞులిచ్చిన నామములును, వీనికి వెంకటమఖివల్ల నివ్వబడిన ర రి రు మొదలైన సంకేతాక్షరములును క్రింద గనుపింపబడిన పథకమున జూడుడు.

VI

స్వరములు	లక్ష్యనామములు	లక్షణ నామములు	వెంకటమఖి ఇచ్చిన సంకేతాక్షరములు
షడ్జము	షడ్జము	షడ్జము	స
1 ఋషభము 2 మొదటి వికృతి 3 రెండవ వికృతి	గౌళ ఋషభం శ్రీరాగఋషభం నాటఋషభం	శుద్ధఋషభం పంచశ్రుతిఋషభం షట్ఛ్రుతిఋషభం	ర రి రు
1 గాంధారము 2 మొదటి వికృతి 3 రెండవ వికృతి	*ముఖారిగాంధారం శ్రీరాగగాంధారం గౌళగాంధారం	శుద్ధగాంధారం సాధారణగాంధారం అంతరగాంధారం	గ గి గు
1 మధ్యమము 2 దీని వికృతి	శుద్ధ మధ్యమము వరాళిమధ్యమము	శుద్ధమధ్యమము ప్రతిమధ్యమము	మ మి
పంచమము	పంచమము	పంచమము	ప
1 ధైవతము 2 మొదటి వికృతి 3 రెండవ వికృతి	గౌళధైవతము శ్రీరాగధైవతము నాటధైవతము	శుద్ధధైవతము పంచశ్రుతిధైవతము షట్ఛ్రుతిధైవతము	ధ ధి ధు
1 నిషాదము 2 మొదటివికృతి 3 రెండవవికృతి	ముఖారినిషాదం శ్రీరాగనిషాదం గౌళనిషాదం	శుద్ధనిషాదము కైశికనిషాదం కాకలినిషాదం	న ని ను

*ముఖారి శుద్ధ స్వరములు గలదిగానుండియు వాడుకలో మాఱుబడియున్నది.

(కాని యిది సందిగ్ధము. షడ్జగ్రామమందలి సామవేదస్వరములు శుద్ధస్వరము లను కొన్నచో పాడుకలోని ముఖారిమూఱుపడలేదనవలెను. కనకాంబరి - 1వ మేళము - లోని స్వరములు శుద్ధములని గ్రహించిన తర్వాత ప్రస్తారవశమున వచ్చిన ఔడవ సంపూర్ణ మూర్ఛనను 'శుద్ధముఖారి' గా ఈవల గ్రహించుట జరిగినది, 72 మేళముల ప్రస్తారపద్ధతిలోకలిగిన లోపము లలో ఇది మొదటిదనవచ్చును, (రా. అ.)

ఈ ప్రకృతి వికృతిస్వరముల మాఱుపువలనగలుగు డెబ్బదిరెండు మేళములు ప్రస్తారక్రమ ముగా గనుపింపబడుచున్నవి.

పూర్వాంగము ఉత్తరాంగములైన ర గ మ, ప ధ న స అను శుద్ధ స్వరక్రమము వలన గలుగునది మొదటిమేళము.

ఇకను, ఒక పూర్వాంగమైన ర గ మ చేత ఉత్తరాంగమైన ప ధ న స ను ప్రస్తరించితే

1 ర గ మ	ప ధ న స	ర గ మ ప ధ న స	i
	ప ధ ని స	ర గ మ ప ధ ని స	ii
	ప ధ ను స	ర గ మ ప ధ ను స	iii
	అనగా		
	ప ధి ని స	ర గ మ ప ధి ని స	iv
	ప ధి ను స	ర గ మ ప ధి ను స	v
	ప ధు ను స	ర గ మ ప ధు ను స	vi

అని ర గ మ చేత మొదటి ఆఱు ప్రస్తారములుగలిగెను,

ఇటులనే

2 ర గి మ చేత 6 ను; 5 రి గు మ చేత 6 ను;

3 ర గు మ చేత 6 ను; 6 రు గు మ చేత 6 ను;

4 రి గి మ చేత 6 ను;

అంతు 6 × 6 = 36 ప్రస్తారములు మ అను శుద్ధ మధ్యమ ప్రస్తారముచేత గలిగెను. వీనిని పూర్వ మేళములని చెప్పియున్నారు.

ఈరీతిగా మి అను వరాళి మధ్యమమునుబెట్టి ప్రస్తరించితే 1 ర గ మి యను పూర్వాంగముచేత ధ న, ధ ని, ధ ను, ధి ని, ధి ను, ధు ను అని 6 ప్రస్తారములును.

2 ర గి మి చేత 6 ను; 5 రి గు మి చేత 6 ను;

3 ర గు మి చేత 6 ను; 6 రు గు మి చేత 6 ను;

4 రి గి మి చేత 6 ను;

అంతు 6 × 6 = 36 ప్రస్తారములు గలుగుచున్నవి. వీనిని ఉత్తర మేళములు అని జెప్పియున్నారు.

మ మి వలన 36 × 2 = 72 మేళములు కలిగినవి.

శ్లో. ప్రతి మేళమపి స్పష్టం శ్రుతి ర్ద్వావింశతి స్తథా. (చతుర్దండి.)

అను నీ శ్లోకములో జెప్పియున్నట్లు డెబ్బది రెండు మేళములలో నొక్కొక్క మేళమందును ఇరువది రెండు శ్రుతులుండుట స్పష్టమే. ఈ వివరము క్రిందగల మేళపథకమున జూడుడు.

VII

*పూర్వ మేళములు — 36						
	పూర్వాంగము			ఉత్తరాంగము		
సంఖ్య	స్వర భేదము	శ్రుతి భేదము	పంచమ శ్రుతి	స్వర భేదము	శ్రుతి భేదము	శ్రుతుల మొత్తము
I	♭ ర ♭ ♭ గ ♮ మ	3-2-4	4	♭ ధ ♭ ♭ న స	3-2-4	22
II	♭ ర ♭ గి ♮ మ	3-3-3	4	♭ ధ ♭ ని స	3-3-3	22
III	♭ ర ♮ గు ♮ మ	3-5-1	4	♭ ధ ♮ ను స	3-5-1	22
IV	♮ రి ♭ గి ♮ మి	5-1-3	4	♮ ధి ♭ ని స	5-1-3	22
V	♮ రి ♮ గు ♮ మ	5-3-1	4	♮ ధి ♮ ను స	5-3-1	22
VI	♯ రు ♮ గు ♮ మ	6-2-1	4	♮ ధు ♮ ను స	6-2-1	22

*ఉత్తరమేళములు — 36						
చక్రము	పూర్వాంగము			ఉత్తరాంగము		
	స్వర భేదము	శ్రుతి భేదము	పంచమ శ్రుతి	స్వర భేదము	శ్రుతి భేదము	శ్రుతుల మొత్తము
I	♭ర ♭♭గ ♯ మి	3-2-7	1	♭ధ ♭♭న స	3-2-4	22
II	♭ర ♭గి ♯ మి	3-3-6	1	♭ధ ♭ని స	3-3-3	22
III	♭ర ♮గు ♯ మి	3-5-4	1	♭ధ ♮ను స	3-5-1	22
IV	♮రి ♮గి ♯ మి	5-1-6	1	♮ధి ♮ని స	5-1-3	22
V	♮రి ♮గు ♯ మి	5-3-4	1	♮ధి ♮ను స	5-3-1	22
VI	♯రు ♮గు ♯ మి	6-2-4	1	♯ధు ♮ను స	6-2-1	22

*శుద్ధ వికృతి స్వరములకు ఈ సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శనిలో గనిపించియుండు అంగ్లేయ గుఱుతులు ఈ పథకములందు గనుపింపబడి యున్నవి.

పూర్వ మేళములకును ఉత్తర మేళములకును 'మ' అనునదే 'మి' అని మాఱుబడినదిగాక వేఱు వ్యత్యాసములేదు. ఇటుల 'మి' అను నొకస్వర వ్యత్యాసమువలన మేళమే మాఱుబడునో యనిన, ఒక కుండ నిండిన పాలలో కొంచెము పెరుగు పోసితే పెరుగగునట్లు మేళము వేఱుబడు చున్నది యని వెంకటమఖి జెప్పియున్నారు. ఒక పూర్వాంగమువలన గలుగు 6 మేళములు జేరి ఒక చక్రము అగుచున్నది. ఇటులనే శుద్ధమధ్యమముయొక్క 6 పూర్వాంగములవలన గలుగు 36 మేళములకు 6 శుద్ధ మధ్యమచక్రములనియు, వరాళి మధ్యమముయొక్క 6 పూర్వాంగ ములవలన గలుగు 36 మేళములకు 6 వరాళి మధ్యమ చక్రములనియు పేరు. వెంకటమఖి తనచే గల్పింపబడిన డెబ్బది రెండు మేళములు గౌరవమునకని జెప్పిరేని వృత్త రత్నాకరము యొక్క వృత్తప్రస్తారమునగల ఒక వృత్తమును, తాళప్రస్తారమునగల ఒక తాళమును వ్యర్థము కానేరదనుటవలె నిదియు గౌరవమునకుగా, కానేరవు అని సమాధానము జెప్పియున్నారు.

శ్లో. నహితత్కల్పనే ఫాలలోచనోఽపి ప్రగల్భతే. (చతుర్దండి)

అను శ్లోకరీతిగా తనచే కల్పింపబడిన డెబ్బదిరెండు మేళములకంటె నధికముగా గాని, తక్కువగా గాని నుదుటకన్నుగల పరమశివునిచేతను కల్పింప నలవికాదనియు;

> తస్మాద్వ్యథైక పంచాశద్వర్ణాస్యుర్మాతృకాభిదాః,
> నహీయన్తే నవర్ధంతే తథామేళాద్విసప్తతిః. (చతుర్దండి)

ఏబదియొక అక్షరములకుపై నధికరింప శక్యముకానేరదువలె మేళములును డెబ్బదిరెంటికిపై గలుగ వనియు తనదు చతుర్దండి ప్రకాశికలో జెప్పియున్నారు. ఈరీతిని డెబ్బదిరెండు మేళములను వేంకటమఖి కల్పించునపుడు వారికాలములో ప్రసిద్ధముగానుండిన మేళము లిరువదియందు కొన్నిటిని వీనితోజేర్చవలెనను నపేక్షచే ఒక్కొక్క మేళమునకును ఇన్నోసంఖ్యయని దెలియునట్లు గణితశాస్త్రమందు ఉపయోగింపబడివచ్చెడు కటపయాదిసంఖ్యలచే రెండు అక్షరపదములను ఆ యా మేళములకు మునుపు జేర్చియున్నారు. ఉదా: (1) మాయా మాళవగౌళ, (2) ధీర శంకరాభరణము; (3) చల నాట మొదలగునవి. కటపయాది సంఖ్యావిధులు

> శ్లో. సంఖ్యాః అచశ్చశూన్యాని సంఖ్యాః కటపయాదయః
> మిశ్రేతూపాంత్య హల్సంఖ్యా గణోఽయం త్యో హల్తు సస్వరః (జ్యోతిషం)

అను ఆర్ష వాచ్యరీతిగా (1) విడిగాయున్న ప్రాణాక్షరములును, హల్లక్షరములును పూజ్యముల గనుపించును. (2) మిశ్రాక్షరములైన జడ్డక్కరములలో పూర్వాక్షరములతో సంబంధించిన రెండవ యక్షరముయొక్క హల్లును సంఖ్యలో జేర్చక విడిచి రెండవదియైన ప్రాణ్యాక్షరములను సంఖ్యలో జేర్చవలెను. ఉదా: (మిశ్ర అను పదములో శ్ అను హల్లును తోసి ర యను ప్రాణ్యాక్షరమును సంఖ్యకు ఎత్తుకోవలెను. (3) అక్షరముల లెక్కించుటయందు "అంకానాం వామతో గతిః" (సూర్య సిద్ధాంతము.) అన్న సూత్రప్రకారము క్రిందనుండి ఏక, దశ స్థానములుగా గైకొనవలెను. ఉదా: (1) "మాయామాళవగౌళ" అనుటలో మా = 5, యా = 1, అగుట వలన మా అను 5 ఏక స్థానమందును, యా అను 1 దశస్థానమందు నుంచితే 15 అగును. (2) "ధీర శంకరాభరణము" అనుటలో ధీ = 9, ర = 2 అగుటవలన ధీ అను 9 ఏకస్థానమందును, ర అను 2 దశస్థానమందు నుంచితే 29 అగును. (3) "చలనాట" అనుటలో చ = 6, ల = 3 అగుటవలన చ అను 6 ఏకస్థానమందును, ల అను 3 దశస్థానమందు నుంచితే 36 అగును. (4) "గీర్వాణి" అనుటలో గీ = 3, ర్వా లో ర్ అను హల్లు తోయబడి వా = 4 చేర్చబడెను గనుక గీ అను 3 ఏక స్థానమందును, వా అను 4 దశస్థానమందు నుంచితే 43 అగును. ఈవిధము గానే తక్కినవి యూహ్యంబులు.

క ట ప యాది సంఖ్యా పథకము

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
క	ఖ	గ	ఘ	ఙ	చ	ఛ	జ	ఝ	ఞ
ట	ఠ	డ	ఢ	ణ	త	థ	ద	ధ	న
ప	ఫ	బ	భ	మ					
య	ర	ల	వ	శ	ష	స	హ	ళ	†

† కాది నవకము, టాదినవకము, పాదిపంచకము, యాద్యష్టకము - అని యప్పటి సంకేతము. కనుక ఞ - న అనునక్షరములు ఈపథకములో చేరవు. ఞ కారము ప్రత్యేకముగా నుండదు. నకారము పూజ్యముగా గ్రహింపబడును. కనుక 'కనకాంబరి' లోని 'కన' 10 సూచించగా 'వామతోగతి' ప్రకారము 01 యయి ఒకటిని దెలుపును. (రా. అ)

ఇటులుండగ గణితశాస్త్ర విధికి విరోధముగా హల్లక్షరములను సంఖ్యలో జేర్చుకొను నట్లును, ఋ అనుప్రాణాక్షరమును రి యను ప్రాణ్యక్షరముగా మార్చి దానికి దగినట్లు సంఖ్య జేర్చుకొననట్లును ఈకాలమున వాడబడుచున్న 72 మేళముల లోపల ౕ మేళములను గణితశాస్త్ర విధుల విచారించక జేర్చియున్నారు. అవి యెవ్వి యనిన.

(1) చక్రవాకము, ఇది 26 అగుచున్నది. దీనిని 16 గాను,
(2) దివ్యమణి, ,, 18 ,, 48 ,,
(3) విశ్వంభరి ,, 44 ,, 54 ,,
(4) చిత్రాంబరి ,, 26 ,, 66 ,,
(5) ఋషభప్రియ ,, 60 ,, 62 గాను జేర్చియున్నారు.

13. అంతర గాంధార కాకలీ నిషాద నిరూపణము.

ప్రాచీన పద్ధతిలో శార్ఙ్గదేవులమతమున జెప్పిన శ్రుతిపథకమందు 14 స్థానములలో 19 శుద్ధ వికృతి స్వరములు గలిగినవి యనుటను కనవచ్చును. శార దేవులకాలమందే సుదంమును

యొక్క రెండవ శ్రుతిని పొందిన అంతరగాంధారమును, షడ్జముయొక్క రెండవ శ్రుతిని పొందిన కాకలీనిషాదమును, అల్పప్రయోగములు గలవియని సంగీతరత్నాకరమందు జెప్పబడియున్నది. ఇటులనే రామామాత్యులును జెప్పియున్నారు. శార్ఙ్గదేవులకు వెనుకటివారును, వెంకటమఖికి ముందటివారున్నైన రామామాత్యులకాలమునకు మునుపే మధ్యమషడ్జముల రెండవ శ్రుతులును పొందిన అంతర గాంధార కాకలీనిషాదములు బొత్తిగా వాడుకలోనుండి తొలగినదనియు పిమ్మట నవి (అంతర గాంధార కాకలీనిషాదములు) మధ్యమ షడ్జముల మూడవ శ్రుతి స్థానములపొందినవి యనియు, రామామాత్యులు వీణలో పదిరెండు స్థానముల జెప్పుటవల్లను, చ్యుతమధ్యమ గాంధారము అని అంతర గాంధారమునకును, చ్యుత షడ్జ నిషాదమని కాకలీనిషాదమునకును పేరుపెట్టి యుండుటవల్లను స్పష్టమగును.

శ్లో. చ్యుతమధ్యమ గాంధార చ్యుతషడ్జనిషాదకౌ,
క్రమాదంతరకాకల్యోః స్థానే ప్రతినిధీ విదుః. (స్వర మేళకళానిధి)

రామామాత్యులకు వెనుకటివారైన వెంకటమఖి చ్యుతమధ్యమ గాంధారమని అంతరగాంధారమునకును చ్యుతషడ్జనిషాదమని కాకలి నిషాదమునకును జెప్పబడివచ్చిన నామములు తనకాలమునకు మునుపే లేక మాఱుబడినందువలన చ్యుతమధ్యమగాంధారము, చ్యుతషడ్జ నిషాదము అని జెప్ప నోపక మధ్యమ షడ్జముల మూడవ శ్రుతులందు గాంధార నిషాదములు ధ్వనించుటచేత అంతర గాంధారము కాకలీనిషాదము అను నామములనే నిర్ణయించినట్లుగా దెలియవచ్చుచున్నది. అవియే ఈకాలమందును వాడుకగా వచ్చుచున్నవి.

14. పంచమశ్రుతి ఋషభ ధైవత నిరూపణము.

ఇచ్చోట పంచశ్రుతి ఋషభము అనియు, పంచశ్రుతి ధైవతము అనియు జెప్పబడు రెండు స్వరములును, ఈకాలమున "చతుశ్రుతి ఋషభ" మనియు, "చతుశ్రుతి ధైవతము" అనియు జెప్పుచున్నారు. వానికి ఆనామములు (చతుశ్రుతి ఋషభ చతుశ్రుతి ధైవతములు) ఆదికాలములో నేర్పడి పిమ్మట నవి తొలగబడిన వివరమును ఇచట కొంత వివరింతుము.

పూర్వకాలములో శార్ఙ్గదేవుల మతమందు షడ్జము తననియత శ్రుతిని విడిచి తన మూడవశ్రుతి స్థానమందు చ్యుతషడ్జమైనప్పుడు శుద్ధ ఋషభము తన నియత శ్రుతియందే యుండుకొని తన మూడు శ్రుతులతో షడ్జముయొక్క నాలుగవ శ్రుతియైన ఒక శ్రుతిని జెంది చతుశ్రుతి ఋషభము అను వికారమును, పంచమము తన నియత శ్రుతిని విడిచి తన మూడవ

శ్రుతి స్థానమందు చ్యుత పంచమమైనప్పుడు శుద్ధ ధైవతము తన నియత శ్రుతియందేయుండుకొని తన మూడు శ్రుతులతో పంచమముయొక్క నాలుగవ శ్రుతియైన ఒక శ్రుతిని జెంది చతుశ్రుతి ధైవతము అను వికారమును పొందినవి. అవి బొత్తిగా తొలగిన వెనుక ఋషభము తన స్థానమును విడిచి తనకుపై నిగల శుద్ధగాంధారస్థానమును ఆశ్రయించి తనమూడు శ్రుతులతో ఆ శుద్ధ గాంధారముయొక్క రెండు శ్రుతుల జెంది "పంచశ్రుతి ఋషభము" అను నామమును, ధైవతము తన స్థానమును విడిచి తనకు పైనిగల శుద్ధనిషాద స్థానమును ఆశ్రయించి తన మూడు శ్రుతులతో ఆ శుద్ధ నిషాదముయొక్క రెండు శ్రుతుల జెంది "పంచశ్రుతి ధైవతము" అను నామమును జెందినవి. ఇటులనే రామామాత్యులును.

శ్లో. లక్ష్యేతుకుత్ర చిచ్ఛుద్ధ గాంధారస్థాన మాశ్రయన్,
ఋషభః కీర్త్యతే స్మాభిః పంచశ్రుత్యృషభాహ్వయః,
శుద్ధే నిషాదే నామాన్యత్వా త్పంచశ్రుతి ధైవతః. (స్వరమేళ కళానిధి)

అను శ్లోకరీతిగా పంచశ్రుతి ఋషభ, పంచశ్రుతి ధైవతములని తన స్వరమేళ కళానిధిలో కారణముతో జెప్పియున్నారు.

14. A. వేఱొకరు స్కాందములో తృతీయాధ్యాయమున

సంగ్రహ చూడామణియందు పరమశివుడు పార్వతికి ఉపదేశించినట్లు తెనుగున వచన రూపముగా ఎవరో వ్రాసియున్నారు అది యెటులనిన? ఋషభము మొదలు షడ్జమువరకుగల 12 స్థానములలో ఒక్కొకక్క స్థానమునకును రెండేసి శ్రుతులుగా శుద్ధ ఋషభము మొదలు వరాళి (ప్రతి) మధ్యమ స్థానమువరకుగల 6 స్థానములకు $6 \times 2 = 12$ శ్రుతులును, శుద్ధధైవతము మొదలు కాకలీనిషాదము వరకుగల 4 స్థానములకు $4 \times 2 = 8$ శ్రుతులను పంచమ షడ్జములు రెంటికిని ఒక్కొకక్క శ్రుతివంతున 1, $1 = 2$ శ్రుతులును అంతు 22 శ్రుతులుగా లెక్కజేసి ఈ లెక్కప్రకారము శుద్ధగాంధార స్థానమును జెందినది చతుశ్రుతి ఋషభమనియు, శుద్ధనిషాదస్థానమును జెందినది చతుశ్రుతి ధైవతమనియు చెప్పియున్నారు. ఈ వివరమును క్రింద గనుపింపబడియున్న పథకమున జూడుడు.

1	2	3	4	5	6
తీవ్ర, కుముద్వతి	మంద, ఛందోవతి	దయావతి, రంజని	రక్తిక, రౌద్రి	క్రోధ, వజ్రిక	ప్రసారిణి, ప్రీతి

7	8	9	10	11	12
మార్జని	క్షితి, రక్త	సందీపని, ఆలాపిని	మదంతి, రోహిణి	రమ్య, ఉగ్ర	క్షోభిణి

ఈ సంగ్రహ చూడామణిలోగల ఈ విషయములు స్కాందమున గనుబడమింజేసియు, ఈ మార్గము సంగీతరత్నాకరము మొదలయిన ప్రాచీన గ్రంథములలో లేనందునను, భరతమతంగాది మునులు ఇరువదిరెండు శ్రుతులలో ఏ యే శ్రుతులందు ఏ యే స్వరములు ఉద్భవించినట్లు చెప్పియున్నారో అట్లులేనందునను ఒక్కొక్క స్వరమునకు వివాదిదోషము లేర్పడుట వల్లను ఈ మతము నిజమని నమ్మదగినది కాదని యెంచుటకు సందేహమేలేదు.

15. I. రాగము

శ్లో. యోసౌ ధ్వని విశేషస్తు స్వరవర్ణ విభూషితః,
రంజకోజన చిత్తానాం, సరాగఃకథితో బుధైః. (రత్నాకరం).
రంజక స్వరసందర్భో రాగఇత్యభిధీయతే. (సంగీతపారిజాతం)
రంజయంతి మనాంసీతి రాగాస్తే దశలక్షణాః. (చతుర్దండి ప్రకాశిక)

వినువారి చిత్తమును సుఖపరచి ఇచ్ఛించినట్లు జేయు స్వరవర్ణముల చేరికకు రాగము అని పేరు. (రాగము = ఆస)

II. రాగములకు

శ్లో. గ్రహాంశ మంద్ర తారాశ్చ న్యాసాపన్యాస కౌతథా,
అపి సన్యాస విన్యాసౌ బహుత్వం చాల్పతా తథా. (చతుర్దండి)

(1) గ్రహ, అంశ, మంద్ర, తార, న్యాస, అపన్యాస, సన్యాస, విన్యాస, బహుత్వ, అల్పత్వములను పదిలక్షణములు మతంగులు మొదలయిన మునీంద్రులచే జెప్పబడియున్నవి. వీని లక్షణములను సంగ్రహముగా జెప్పుచున్నాము. (1) గ్రహము. ఒక రాగము మొదట ఏ గ్రహముచే గ్రహింపబడుచున్నదో, ఆ స్వరమే గ్రహమనదగును. (గహము = గ్రహించుట.) రాగలక్షణము విధించుచో ఒక్కొక్క రాగమునకు ఈ ఈ స్వరము గ్రహమని విధింపబడి యున్నది. ఒక రాగమునకు షడ్జముదక్క ఒక స్వరము గ్రహముగా విధించినచో ఆ గ్రహ స్వరము ఏ స్వరముగా నుండినప్పటికిని షడ్జస్వర స్థానమునుంచియే పాడవలెను. షడ్జ గ్రహము నకు షడ్జస్వర స్థానమునే గొని పాడవలెను. ఈ పుస్తకములో ధుని భిన్న షడ్జరాగగీతము బౌళిరాగ శ్రీరంగ ప్రబంధము జూడుడు. ఇట్లు పాడుటయే గ్రహస్వరమగును. ఈ విధము గానే గ్రహస్వరలక్షణమును మున్నూరు సంవత్సరములకు మునుపుండిన గోవిందామాత్యులును తమ రాగ తాళ చింతామణి యను పద్యకావ్యములో జెప్పియున్నారు ఇట్లు గ్రహస్వరము పాడుట 400 సంవత్సరములకు మునుపు గలిగిన సంప్రదాయముగా నున్నది.†

(2) అంశము: ఒక రాగము పాడునపుడు ఆ రాగ రంజనమును ప్రకాశింపజేయుట యును, రాజువలె ముఖ్యముగానున్నదియునైన స్వరమే అంశమగును. అదియే జీవస్వరము. (3) మంద్రము: తగ్గు స్వరములవలన పాడుటయే మంద్రమగును. దీనినే మంద్రగతియం దురు. (4) తారము: ఉచ్చ స్వరములచే పాడుటయే తారమగును. దీనినే తారగతి యందురు. (5) న్యాసము: ఒక రాగమును పాడి ముగించు స్వరమే న్యాసమగును.

---

† ఈ గ్రహస్వర నియమము ఇప్పుడర్థములేనిది. పూర్వకాలమున నెప్పుడో వేలు వేలు షడ్జగ్రామ స్వరములకు వేలు వేలుగా తంతులనమర్చికట్టి, వ్రేళ్ళతోనో చిన్న పుల్లవంటి 'కోణము' తోనో వాయింపవలసిన హార్ప్ (Harp) వంటి వీణలో భిన్నరాగములను వాయించునపుడు, సరిగమ పధని స్వరతంత్రులలో ఒక్కొక్కదానికి ఆధారషడ్జముగా భావించుకొని నిర్వహించుచుండిరనుకో వలసియున్నది. ఇట్లు ఏర్పడినవే షాడ్జి ఆర్షభి మొదలైన యేడు ప్రాచీన జాతులని నాయూహ. ఆధారషడ్జమును స్థిరమైన గ్రహస్వరముగా ప్రతిష్ఠించి గానవాదనములు సాగించు ఇప్పటిపద్ధతిలో ఈ రాగమునకిది గ్రహస్వరమని విధించు శాస్త్రము వట్టి ఆడంబరము మాత్రమే. (రా. అ.)

శ్లో. గ్రహాంశా యత్రనోచ్యేతే తత్రషడ్జం విదుర్బుధాః. (రత్నాకరం)

ఒక రాగమునకు గ్రహ అంశన్యాసములు జెప్పబడని యెడల షడ్జమునే గ్రహ అంశ న్యాసములుగా గొనవలెను.

(6) అపన్యాసము : ఒక రాగమును పాడునపుడు నడుమ నడుమ ముగించు స్వరము అపన్యాసమగును సన్యాస విన్యాసములు దీనిలోపల నణగియున్నవి యని భరతమునిచలన జెప్పబడియున్నది. (7) సన్యాసము : ఒక రాగమును పాడునపుడు మొదట పలుఖండములుగా విభాగించి ఒక్కొక్క ఖండమును ముగించు స్వరము సన్యాసమగును. (8) విన్యాసము : ఒక రాగమును పాడునపుడు దాని ఖండముల అవయవములుగా నుండు స్వరము విన్యాసమగును. (9) బహుత్వము : ఒక రాగమును పాడునపుడు ఒక స్వరమును మాటిమాటికి గ్రహించి పాడుట బహుత్వమగును. ఇది అలంఘన మనియు, అభ్యాసమనియు రెండువిధములగును. (i) ఒక స్వరమును విడువక పాడుట అలంఘనమగును. (ii) ఒక స్వరమును ఎడతెగక నుచ్చరించుట లేక నడుమ ఎడ విడిచి మాటి మాటికి నుచ్చరించుట అభ్యాసమగును. (10) అల్పత్వము : ఒక రాగమును పాడునపుడు ఒక స్వరమును అధికముగా నుచ్చరింపక నుండుట అల్పత్వమగును. అది లంఘనము, అనభ్యాసము, అని రెండు విధములగును. (i) పాడునపుడు ఒక స్వరమును బొత్తిగా నుచ్చరింపక విడిచి దాటుట లంఘనమగును. (ii) పాడునపుడు ఒక స్వరమును అభ్యసించునట్లు ఎడతెగక (లేక మాటి మాటికి) నుచ్చరింపక ఏదైన నొక సమయమున నల్పముగ నుచ్చరించుట అనభ్యాసమగును. ఈ పదిలక్షణములును పూర్వకాలమున నుండిన రాగములకే గాక ఇప్పటి కాలరాగములకు గ్రహ అంశన్యాసములైన మూడు లక్షణములు మాత్రము గలవని వెంకటమఖి తన చతుర్దండి ప్రకాశికలో జెప్పియున్నారు.

III. రాగవిభాగము : మార్గరాగము, దేశీరాగము అను రెండు భాగములచే పది విధములగును. వానిలో మొదటిది మార్గరాగము, (1) గ్రామరాగము, (2) ఉపరాగము, (3) రాగము, (4) భాష, (5) విభాష, (6) అంతరభాష, అని ఆఱు విధములగును. రెండవది దేశీరాగము (1) రాగాంగము, (2) ఉపాంగము, (3) భాషాంగము, (4) క్రియాంగము అని నాలుగు విధములగును. మార్గ రాగములను ప్రాచీనపద్ధతిలో జూడుడు. అవి గంధర్వ లోకమున గలవు. రత్నాకరములో మధ్యమగ్రామ షడ్జగ్రామ సంబంధమైన రాగములు 264 జెప్పబడి యున్నవి. అవి అనుభవమున లేదని ఆ రాగముల దొలగించి దేశీరాగములలో ఇప్పటి కాలమందుగల లక్ష్యలక్షణములకును సరియైనదిగా వెంకటమఖిచే చెప్పబడిన రాగములే ఇచ్చోట చెప్పబడుచున్నవి.

IV. రాగాంగరాగము: రాగాంగరాగమనునది అనేకముగా గ్రామరాగముల ననుసరించి యున్న సంపూర్ణరాగము. ఇది జనక రాగము, మేళరాగమని చెప్పబడును. ఈ రాగాంగరాగము సంపూర్ణము, షాడవసంపూర్ణము, ఔడవసంపూర్ణము, వక్ర సంపూర్ణము గానుండును. (ఉదా.) షాడవసంపూర్ణము మూడవమేళము సరిమపధనిస, సనిధపమగరిస. ఔడవ సంపూర్ణము మొదటి మేళము సారిమపధసా, సానీధపమగారిరీస్సా. వక్ర సంపూర్ణము పదియవ మేళము సగమప్పా నిధనిససా, సనిధనిపానిపమగగరిరిసా. దీనిలో ధైవత వక్రము.

V. వెంకటమఖి ఈ రాగాంగ రాగంబులను ముందర చెప్పినట్లు శుద్ధ వికృతి స్వర ప్రస్తారంబులచే డెబ్బదిరెండు విధములుగా పంచి, ఒక్కొక్కటికిని లక్షణ శ్లోకంబును, లక్షణ గీతంబును జేసి ఆ గీత సాహిత్యంబులలో మొదటి ఖండమందు ఆయా మేళంబులకు గల శుద్ధ వికృతస్వరప్రతినిధులై చెప్పబడిన ర, రి, రు మొదలైన సంకేతాక్షరంబుల నొక్కొక ఆ వృత్తము యొక్క మొదటి అక్షరంబుగా నమర్చియు, రెండవ ఖండమందు ఆయారాగాంగ రాగంబుల పేళ్ళును, వానిలో జనించెడి ఉపాంగ రాగంబుల పేళ్ళును, ఆ యారాగాంగరాగము ఇన్నో చక్రంబున ఇన్నో మేళమను సంఖ్యయును, మూడవఖండమందు ఆ మేళములో జనించిన భాషాంగ రాగ నామంబులును అమర్చియున్నారు. వీనియొక్క వివరణము ఈ పుస్తకములో రాగాంగరాగ లక్షణగీతంబులలో జూడుడు. ఈ డెబ్బది రెండు రాగాంగరాగ నామంబులును వాని సాహిత్యంబుల మొదటి శబ్దంబులును అనుక్రమణికగా మాళవగౌళమేళజన్య ఉపాంగమైన గుండక్రియారాగగీతమందు చెప్పియున్నారు. ఆ గీతంబును ఈ పుస్తకములో జూడుడు. డెబ్బదిరెండు రాగాంగరాగములకు గల మూర్ఛనలు అనేకముగా నొకటి కొకటి భేదమై రంజన భేదము కలుగునట్లును, అభ్యసించువారికి వ్యక్తంబుగా భేదంబు దోచునట్లును పూర్వాచార్యులు ఏర్పరచియున్నారు. ఈ డెబ్బదిరెండు రాగాంగరాగముల పేళ్ళును, గణితశాస్త్ర విరోధమైన కొన్ని నామములతోను, అన్నియు సరిగమపధనిస సనిధపమగరిస అనియే ఇప్పటి వాడుకలోగల డెబ్బదిరెండు మేళ కర్తల పేళ్ళును దీనిక్రింద జూపించియున్న మేళపథకంబులో జూడుడు.

రాగాంగ రాగ పథకము.

వెంకటమఖిచే గల్పింపబడిన ఒక్కొక చక్ర సంజ్ఞలును, ఒక్కొక చక్రములోగల రాగాంగ రాగంబుల సంఖ్యలును ఈ మేళ పథకములో గనిపింపబడియున్నవి.

చక్ర సంజ్ఞలు :

ఇందు - 1, నేత్ర - 2, అగ్ని - 3, వేద - 4, బాణ - 5, ఋతు - 6,
ఋషి - 7, వసు - 8, బ్రహ్మ - 9, దిశి - 10, రుద్ర - 11, ఆదిత్య - 12.

మేళ సంజ్ఞలు :

పా - 1, శ్రీ - 2, గో - 3, భూ - 4, మా - 5, షా - 6.

పూర్వ మేళములు 36

ఇందు - ౧ - చక్రము

1. పా. కనకాంబరి
కనకాంగి
2. శ్రీ. ఫేనద్యుతి
రత్నాంగి
3. గౌ. గానసామవరాళి
గానమూర్తి
4. భూ. భానుమతి
వనస్పతి
5. మా. మనోరంజని
మానవతి
6. షా. తనుకీర్తి
తానరూపి.

నేత్ర - ౨ - చక్రము

7. పా. సేనాగ్రణి
సేనావతి
8. శ్రీ. జనతోడి
హనుమత్తోడి
9. గౌ. ధునిభిన్నషడ్జం
ధేనుక
10. భూ. నటాభరణం
నాటకప్రియ
11. మా. కోకిలారవం
కోకిలప్రియ
12. షా. రూపవతి

అగ్ని - ౩ - చక్రము.

13. పా. గేయహెజ్జిజ్జి
గాయకప్రియ
14. శ్రీ వాటీవసంతభైరవి
వకుళాభరణం
15. గౌ. మాయామాళవగౌళ
16. భూ. తోయవేగవాహిని
చక్రవాకము
17. మా. ఛాయావతి
సూర్యకాంతము
18. షా. జయశుద్ధమాళవి
హాటకాంబరి

వేద - ౪ - చక్రము

19. పా. ఝంకారభ్రమరి
ఝంకారధ్వని
20. శ్రీ. నారీరీతిగౌళ
నఠభైరవి
21. గౌ. కిరణావళి
కీరవాణి
22. భూ. శ్రీరాగం
ఖరహరప్రియ
23. మా. గౌరీవేళావళి
గౌరీమనోహరి
24. షా. వీరవసంతం
వరుణప్రియ.

బాణ - ౫ - చక్రము			ఋతు - ౬ - చక్రము		
25.	పా.	శరావతి మారరంజని	31.	పా.	కలావతి యాగప్రియ
26.	శ్రీ.	తరంగిణి చారుకేశి	32.	శ్రీ.	రాగచూడామణి రాగవర్ధని
27.	గో.	సౌరసేన సరసాంగి	33.	గో.	గంగాతరంగిణి గాంగేయభూషణి
28.	భూ.	హరికేదారగౌళ హరికాంభోజి	34.	భూ.	భోగచ్ఛాయానాట వాగధీశ్వరి
29.	మా.	ధీరశంకరాభరణము	35.	మా.	శైలదేశాక్షి శూలిని
30.	షా.	నాగాభరణం నాగానందిని.	36.	షా.	చలనాట.

ఉత్తర మేళములు 36.

ఋషి - ౭ - చక్రము			వసు - ౮ - వ చక్రము		
37.	పా.	సౌగంధిని సాలగము	43.	పా.	గీర్వాణి గవాంభోధి
38.	శ్రీ.	జగన్మోహనం జలార్ణవము	44.	శ్రీ.	భవాని భవప్రియ
39.	గో.	ధాలివరాళి ఝాలవరాళి	45.	గో.	శివపంతువరాళి శుభపంతువరాళి
40.	భూ.	నభోమణి నవనీతము	46.	భూ.	స్తవరాజము షడ్విధమార్గిణి
41.	మా.	కుంభిని పావని	47.	మా.	సౌవీరము సువర్ణాంగి
42.	షా.	రవిక్రియ రఘుప్రియ.	48.	షా.	జీవంతిని దివ్యమణి $

బ్రహ్మ - ౯ - చక్రము		
49.	పా.	ధవళాంగము
		ధవళాంబరి
50.	శ్రీ.	నామదేశి
		నామనారాయణి
51.	గో.	కాశిరామక్రియ
		కామవర్ధని
52.	భూ.	రమామనోహరి
		రామప్రియ
53.	మా.	గమకక్రియ
		గమనశ్రమ
54.	షా.	వంశవతి
		విశ్వంభరి$

రుద్ర - ౧౧ - చక్రము		
61.	పా.	కుంతలము
		కాంతామణి
62.	శ్రీ.	రతిప్రియ
		ఋషభప్రియ$
63.	గో.	గీతప్రియ
		లతాంగి
64.	భూ.	భూషావతి
		వాచస్పతి
65.	మా.	శాంతకల్యాణి
		మేచకల్యాణి
66.	షా.	చతురంగిణి
		చిత్రాంబరి$

దిశి - ౧౦ - చక్రము		
55.	పా.	శ్యామళ
		శ్యామలాంగి
56.	శ్రీ.	చామరము
		షణ్ముఖప్రియ
57.	గో.	సుమద్యుతి
		సింహేంద్రమధ్యమము
58.	భూ.	దేశిసింహారవము
		హేమవతి
59.	మా.	ధామవతి
		ధర్మవతి
60	షా.	నిషధము
		నీతిమతి

ఆదిత్య - ౧౨ - చక్రము		
67.	పా.	సంతానమంజరి
		సుచరిత్ర
68.	శ్రీ.	జోతిరాగము
		జోతిస్వరూపిణి
69.	గో.	ధౌతపంచమము
		ధాతువర్ధని
70.	భూ.	నాసామణి
		నాసికాభూషణి
71.	మా.	కుసుమాకరము
		కోసలము
72.	షా.	రసమంజరి
		రసికప్రియ.

$ ఈ మేళములు కటపయాది సంఖ్యలకు విరోధముగాన్నవి

VI. ఉపాంగరాగము: ఇది రాగాంగ రాగమునజనించి తన జనక రాగమునకుగల శుద్ధ వికృతి స్వరములనే గలదియై ఔడవ షాడవ సంపూర్ణ వక్రములుగా నుండును. ఈ ఉపాంగ రాగము రాగాంగ రాగమునకు సొంత పుత్రుని బోలినది.

VII. భాషాంగరాగము: ఇది తాను జనించిన రాగాంగ రాగమునకుగల శుద్ధ వికృతి స్వరములనే గొనియుండినప్పటికిని అన్యరాగాంగ శుద్ధ వికృతి స్వరములలో లక్షణమున విధించినట్లే, ఏదైన ఒకటి, లేక రెండు స్వరములను గొనియుండును. ఈ భాషాంగ రాగము రాగాంగ రాగమునకు స్వీకరించిన అన్యస్త్రీ పుత్రుని బోలినది.

VIII. క్రియాంగరాగము: దేశీరాగములు నాలుగు లోపల క్రియాంగమును జేర్చి వెంకటమఖి జెప్పియున్నారు. ఇప్పుడు క్రియాంగరాగము వాడుకలో లేనందున నిచట జెప్పబడలేదు. ప్రాచీన పద్ధతిలో జూడుడు.

IX. సంపూర్ణము, షాడవము, ఔడవము: అని రాగములు మూడు విధములు. (1) సంపూర్ణము అనునది ఏడు స్వరములుగల రాగము (2) షాడవము అనునది ఆఱు స్వరములు గల రాగము. (3) ఔడవము అనునది ఐదు స్వరములుగల రాగము.

X. వివాది స్వర దోష నివారణమార్గ నిర్ణయము. పై జెప్పినట్లే శుద్ధ వికృతి స్వర ప్రస్తరింపువలన గలుగు పూర్వమేళమందును, ఉత్తర మేళమందునుగల పంట్రెండు చక్రములలో మొదటి చక్రమునగల ఆఱు మేళములలోను, ఏడవ చక్రమునగల ఆఱు మేళములలోను వచ్చు (స రి గ మ) అను శుద్ధ ఋషభ శుద్ధ గాంధార ప్రయోగములందును, పంట్రెండు చక్రములు గల ఒక్కొక మొదటి మేళములలో వచ్చు (ప ధ ని స) అను శుద్ధ ధైవత శుద్ధనిషాదప్రయోగము లందును వివాది దోషముగలుటవలన ఆరోహణమందు గాంధారమును వర్జించియు, అవరోహణ మందు ఉల్లసిత గమకముయొక్క రెండవ భేదమైన దిగుజారుతోను కురుళ గమకముయొక్క రెండవ భేదమైన ఒరయకతోను గాంధారమును జేర్చియు, (ఉదాహరణము) అవరోహణము స ╲ నీ ధ ప మ ╲ గ రి స; ఆఱవచక్రమునగల ఆఱు మేళములలోను, పంట్రెండవ చక్రమునగల ఆఱు మేళములలోను వచ్చు షట్ఛ్రుతి ఋషభ అంతర గాంధార ప్రయోగములందును, పంట్రెండు చక్రములగల ఒక్కొక్క కడపటి మేళములో వచ్చు షట్ఛ్రుతి ధైవత కాకలీ నిషాద ప్రయోగములందును గలుగుచున్న వివాదిదోషముల ఆరోహణమందు తిరుపగమకమను నొక్కుచే షట్ఛ్రుతి ఋషభ ధైవతముల జేర్చియు, (ఉదా.) స రి(W) గ మ ప ధ(W) ని స; అవరోహణమందు షట్ఛ్రుతి ధైవత ఋషభముల వర్జించియు, లేక వీనితో నిషాద గాంధారముల వక్రముగా

జేర్చియు అంతు నలువది మేళములలో వచ్చు వివాదిదోషముల నిగ్రహించుటయే సంప్రదాయము. కొన్నిచోట్ల* స గ రి మ (స గ ర మ), (స రి గ రి మ), (స ర గ ర మ) అనియు, (ప ని ధ స), (ప న ధ స), (ప ధ ని ధ స), (ప ధ న ధ స), స మ రి గ మ (స మ రు గ మ), ప ని ధ ని స (ప ను ధు ను స), స ని ధ ని ప (స ను ధు ను ప) అను స్వర ప్రయోగములందు గమకములవలన వివాది దోషము తొలగును.

XI. వక్రరాగము : వక్రము అనునది స్వరములు క్రమముగా రాక నే క్రమము దప్పి వచ్చుట. ఉదా : మేఘరంజి అవరోహణము స ని మ గ స రి స. రి వక్రము. గౌళ అవరోహణము స ని ప మ రి గ మ రి స. గ వక్రము. సేనాగ్రణి ఆరోహణము స రి గ గ రి మ గ మ ప ని ధ స. మని వక్రం. రూపవతి అవరోహణము స ని ధ ని ప మ గ స. ధ వక్రము. ఫేనద్యుతి ఆరోహణము స రి మ ప ధ ధ ప ని ని స. ని వక్రము.

XII. ఘన, నయ (రక్తి), దేశీయములని రాగము మూడు విధములు. (1) ఘనరాగమనునది ఘనమైన నాభితానముగా గానక్రియలను చేయదగినది. ఇది శౌర్య వీర్యోత్సాహములు గల పురుషునిబోలినది. (2) నయరాగమనునది వినువారి చిత్తముల నీడ్చి రంజనమును జేయింపగలది. దీనిని రక్తిరాగము మార్గరాగము అని జెప్పుదురు. ఇది ఇంపు సొంపులుగల పలుకులచే చిత్తమును రంజించి మోహింపజేసెడి స్త్రీలను బోలినది. (3) దేశీయము లేక ఔత్తరరాగము అనునది ఉత్తరదేశమునుండివచ్చి రంజనమును సేయు స్వభావముగలది. ఇది అన్యదేశములనుండివచ్చి ఇంపుగల పలుకులచే మనస్సును గైకొని మోహింపజేయగల భోగ స్త్రీల బోలినది. ఈ ఘన, నయ, దేశీయరాగ శ్లోకంబుల గ్రంథవిస్తరభీతిచే ఇచట జెప్పలేదు.

16. తాళము : పాడునప్పుడు పాటయొక్క కాలప్రమాణమును కొలిచి చేతివలన గాని తాళయంత్రమువలనగాని కొట్టుటకు తాళమని పేరు. తాళము మార్గము, దేశీయము అని రెండువిధములగును. అవి దశప్రాణములను ఆధారములుగాగలవి, ప్రాణములనగవి శరీరంబున కాస్పదంబులగు ప్రాణము మొదలైన పంచమహాప్రాణంబులవలె కాలము మొదలు గ్రహము వరకు గల మహాప్రాణము లైదును, నాగము మొదలైన ఐదు ఉపప్రాణంబులవలె జాతి మొదలు ప్రస్తారమువరకుగల ఉపప్రాణము లైదును తాళంబునకు ఆధారంబులుగా నున్నవి. అవి——

*ఈ వక్రప్రయోగములుగల శుద్ధ గాంధార నిషాదములను కురుళ గమక ప్రథమ భేదమైన ఒదిగింపుతో పట్టవలెను

శ్లో. కాలోమార్గః క్రియాంగాని గ్రహోజాతిః కళాలయః,
యతిః ప్రస్తార కశ్చేతి తాళ ప్రాణా దశస్మృతాః.

1. కాలము, 2. మార్గము, 3. క్రియ, 4. అంగము 5. గ్రహము, 6. జాతి, 7. కళ, 8. లయ, 9. యతి, 10. ప్రస్తారము.

(1) కాలము : ఇది క్షణ. లవ, కాష్ఠా, నిమిష, త్రుటి, ద్రుత, లఘు, గురు, ప్లుత, కాకపదములని పదివిధములగును వీనిలో నూరు తామరరేకులను దొంతిగాబెట్టి దానిలో నొక రేకును సూదిచే పొడుచుకాలము క్షణము. అట్టి క్షణములు 8=లవము, లవములు 8=కాష్ఠ, కాష్ఠలు 8=నిమిషము, నిమిషములు8 = త్రుటి, లేక అనుద్రుతము అనియు విరామము అనియు జెప్పుదురు. అది ఒక అక్షరకాలము. త్రుటి 2=ద్రుతము (రెండక్షర కాలము) ద్రుతములు 2=లఘు (నాలుగక్షర కాలము), లఘు 2=గురు. (ఎనిమిది అక్షర కాలము) లఘు 3 = ప్లుతము (పండ్రెండక్షర కాలము), లఘు 4 = కాక పదము (పదియారు క్షరకాలము). ఒక అక్షరకాలము అనునది ఒక లఘ్వక్షరమును ఉచ్చరించుకాలము. ఈ రీతిగా నాలుగు లఘ్వక్షరముల నుచ్చరించు కాలమునకు ఒక మాత్రయందురు అనుద్రుతము పాతికమాత్ర, ద్రుతము అరమాత్ర. లఘు ఒక మాత్ర; గురు రెండు మాత్రలు; ప్లుతము మూడు మాత్రలు; కాకపదము నాల్గు మాత్రలు. లఘు ఎల్లప్పుడును ఒక మాత్రగల నాలుగ క్షరకాలముగానే యుండదు. అది జాతుల ననుసరించి 3 4, 5, 7, 9 అక్షరకాలములుగానగును.

(2) మార్గము ; ఒకటికొకటి భేదములుగల కాల ప్రమాణముతో పాడెడి మార్గములకు మార్గము అని పేరు. అది దక్షిణ, వార్తీక, చిత్ర, చిత్రతర, అర్ధచిత్ర, అతి చిత్రములను ఆరు విధములగును. 1/4 (పాతిక) మాత్రను ఒక కల (లేక కళ) గా గొనినది అతి చిత్రము. 1/2 (అర) మాత్రను ఒక కలగా గొనినది అర్ధచిత్రము. 1 (ఒక) మాత్రను ఒక కలగా గొనినది చిత్రతరము. 2 (రెండు) మాత్రలను ఒక కలగా గొనినది చిత్రము. 4 (నాలుగు) మాత్రలను ఒక కలగా గొనినది వార్తికము. 8 (ఎనిమిది మాత్రలను ఒకకలగా గొనినది దక్షిణము. శార్ఙ్గదేవులు రత్నాకరములో మార్గములు ధ్రువ, చిత్ర. వార్తీక. దక్షిణములను నాలుగువిధములగు ననియు, 1 (ఒక) మాత్రను ఒక కలగాగొనినది ధ్రువము; 2 (రెండు) మాత్రలను ఒక కలగా గొనినది చిత్రము; 3 (మూడు) మాత్రలను ఒక కలగాగొనినది వార్తీకము; 4 (నాలుగు) మాత్రలను ఒక కలగాగొనినది దక్షిణము లనియు జెప్పియున్నారు.

(3) క్రియ : ఒక తాళముయొక్క ఆవర్తమునందు కొట్టు విసరుట ఎంచుట మొదలయిన వ్యాపారములచే ఒక తాళములోగల అంగములను జూపించుట క్రియ అనంబడును. అది

సశబ్దక్రియ, నిశ్శబ్ద క్రియ యని రెండువిధములగును. 1. సశబ్దక్రియ ఎడమచేతిని కుడిచేతిచే శబ్దముగలుగునట్లు గొట్టుట 2. నిశ్శబ్దక్రియ వ్రేళ్ళచే నెంచుట, కుడిచేతిని క్రింద విడుచుట లేక విసరుట, చుట్టుట మొదలైనవి. (i) అనుద్రుతముయొక్క క్రియ ఎడమచేతిని కుడిచేతిచేకొట్టుట. ఇది సశబ్దము. (ii) ద్రుతముయొక్క క్రియ ఎడమచేతిని కుడిచేతిచేకొట్టి కుడిచేతిని విసరుట. ఇది సశబ్దమును, నిశ్శబ్దమును జేరినది. (iii) లఘువుయొక్క క్రియ ఒక అక్షరకాలము ఎడమ చేతిని కుడిచేతిచేకొట్టి ఒక లఘువులోగల తక్కిన అక్షరకాలమును ఎడమచేతిమీద కుడిచేతి చిటికెన మొదలైన వ్రేళ్ళను క్రమముగాబెట్టి యెంచుట (IV) గురువుయొక్క క్రియ ఎడమచేతిని కుడిచేతిచే గొట్టి మూడు వ్రేళ్ళచే నెంచి నాలుగక్షరకాలము కుడిచేతిని క్రింద విడుచుట. (V) ప్లుతము యొక్క క్రియ ఎడమచేతిని కుడిచేతిచే గొట్టి మూడు వ్రేళ్ళచే నెంచి నాలుగక్షరకాలము కుడి చేతినిచుట్టి నాలుగక్షరకాలము క్రింద విడుచుట. (Vi) కాకపదక్రియ. ఇది నిశ్శబ్ద క్రియ. ఇది నాలుగక్షర కాలము కుడిచేతిని ఎడమప్రక్క కొనివచ్చి (సర్పిణి), నాలుగక్షరకాలము త్రిప్పికొని వచ్చి (కృష్య), నాలుగక్షరకాలము కుడిచేతిని మీదికెత్తి (పతాకము), నాలుగక్షరకాలము క్రింద బడ (పతితము) జేయుట ఈ అంగమును జేరిన తాళమును అనంగళమని కొందఱు వాడుకలో నుండి తొలగించి యున్నారు. (3) A. ఆవర్తము: ఒక తాళములోగల అంగములను ఒకతడవ సేయబడిన క్రియలన్నియు ఆవర్తమగును. సశబ్ద క్రియల తాళము వేయునప్పుడు ఒక్కొక్క అంగముల ప్రారంభమునందు చేతికొట్టులుండుటచే ఒక్కొక ఆవర్తమందు ఎన్ని కొట్టులున్నవో అన్ని యంగములు ఆ తాళములో గలవని యెఱుగవచ్చును. ఉదా: ఒక తాళ ములో ఒక ఆవర్తము వేయునప్పుడు ఒక కొట్టును, మూడు వ్రేళ్ళచే నెంచుటయును, వెంబడి కొట్టి విసరుటయును, తిరుగనొకకొట్టును మూడువ్రేళ్ళచే నెంచుటయును గలిగినట్టయితే అది మూడు అంగముల తాళము మొదటి యంగము చతురశ్రజాతి లఘు. రెండవ అంగం ద్రుతం మూడవఅంగం చతురశ్రజాతి లఘు గనుక నిది చతురశ్రజాతి మఠ్యతాళం. (2) ఒక తాళములో నొక ఆవర్తము వేయునపుడు ఒకకొట్టును రెండువ్రేళ్ళచే నెంచుటయును, వెంబడికొట్టి విసరుట యును తిరుగకొట్టివిసరుటయును గలిగినట్టయితే అది మూడంగంబులుగల తాళము. మొదటియం గము త్ర్యశ్రజాతి లఘు, తక్కినవి రెండుద్రుతంబులు గనుకనిది త్ర్యశ్రజాతి త్రిపుటతాళము. ఈరీతిక్రియలలో కొట్టుట యెంచుట మొదలైనవి ఒక్కొక్క అక్షరకాలంబునుగుణించును. తాళము వేయుటలో శాస్త్రబునకను వాడుకకును విరోధమై ఇప్పటికాలంబులో తప్పైన కొన్ని వ్యాపా రంబులు ప్రకాశించుకొని యున్నవి. త్రిపుట చాపు, అటతాళచాపు, మిశ్రచాపు మొదలైన వానికి చాపు అని, శాస్త్రములో జెప్పబడని ఒక సాధారణమైన నామమునిచ్చి ఆయాతాళంబు లకు శాస్త్రంబులలో నేర్పడిన క్రియల తగ్గించి వచ్చినారు ఉదా: త్రిపుట చాపు దీనిలో జాతి నామము జెప్పబడలేదు. అటులుండినప్పటికిని దీనియొక్క జాతి త్ర్యశ్రమని యెఱుగవచ్చును.

గనుక నీతాళమునకు ఏడు అక్షరకాలం; దీనిని జూపించుటకు ఎడమచేతిని గొట్టి కుడిచేతి వ్రేళ్ళ నెంచక, రెండుఅక్షరకాలము బెట్టియుండి తిరుగ నెడమచేతినిగొట్టి మూడక్షరకాలం కాచియుండుట త్రిపుటచాపు అని జెప్పుచున్నారు. ఇట్లు తాళము శాస్త్రవిధికి విరోధంబుగా వేయుటయుగాక త్ర్యశ్రమను జాతినామమును విడిచినటులనే, త్రిపుటయను పేరును విడిచి శాపు (చాపు) అని మాత్రము జెప్పుచున్నారు. (శాపు అనునది కొట్టుతో మూడు అక్షరకాలముగాచి, నాలుగక్షర కాలము విసరుట.) దీనినే మిశ్రమని జెప్పువారును గలరు. (4) అంగము: ఒకతాళము యొక్క ఆవర్తములోగల అవయవంబులకు అంగము అని పేరు. (అంగము = అవయవము)

శ్లో. అనుద్రుతో ద్రుతశ్చైవ లఘు ర్గురు ప్లుత స్తథా,
కాకపాదం తథా ప్రోక్తం తాళాంగమితి షడ్విధం.

అనుద్రుత, ద్రుత లఘు, గురు, ప్లుత, కాకపాదములని ఆఱువిధంబులగును. వీనినిగుఱించి గుఱుతులు (సంకేతములు) ఉన్నవి. అనుద్రుతం, ◡. ద్రుతము, ౦. లఘు, |. గురు, 8. ప్లుతం, ३. కాకపాదం, ×. ఒకతాళం 100 అను గుఱుతులచేత వ్రాసితే దానిలో ఒక లఘువును రెండు ద్రుతంబులును గలవియని యెఱుగనగును. పై జెప్పిన ఆఱు అంగములలో అనుద్రుతం, ద్రుతం, లఘు. అను నీమూడు అంగములలో ఇపుడు వాడుకలోగల ధ్రువము మొదలైన సూళాది ఏడుతాళంబులందును విలసిల్లుకొనియున్నవి. తక్కినవి దేశీయతాళంబులైన 128 తాళంబులలో విలసిల్లుకొనియున్నవి.

(5) గ్రహము ॥ ఒక పాటలో తాళంబు నుపయోగించి యారంభించి యెత్తుటకు గ్రహము అని పేరు. (గ్రహం = గ్రహణం, ఎత్తుట.) గ్రహము, సమ విషమంబులని రెండు విధంబులగును. (1) సమము, పాటయును తాళంబును ఒక్కటిగా నెత్తుటకు సమము అని పేరు. (2) విషమము। పాటయును తాళంబును సమంబుగా నెత్తక ముందు వెనుకగా నెత్తుట ఇది అతీతము, అనాగతమని రెండు విధంబులగును. (i) అతీతము, పాటమునుపును తాళము వెనుకను ప్రారంభించుట. (ii) అనాగతము, తాళము మునుపును పాటవెనుకను ప్రారంభించుట

(6) జాతి : తాళంబులను పంచు విధంబులకు జాతియని పేరు. మార్గతాళంబులైన చచ్చత్పుటము మొదలగు నైదు తాళములను ప్రాచీనపద్ధతిలో జూడుడు. వేర్వేఱు దేశంబులలో గలిగిన పలువిధంబులైన తాళంబులకు దేశీతాళంబులని పేరు. అవి యనేకంబులు. వానిలో 120 తాళంబుల లక్షణంబులును, నామంబులును సంగీత రత్నాకరకారులు జెప్పియున్నారు. ఆదేశీ తాళంబులలో జేరిన ధ్రువము మొదలైన ఏడు తాళంబులే 400 సంవత్సరములకు పూర్వంబుననుండి అనేకంబుగా నేటి వరకు వాడుకలోనుండి వచ్చుచున్నవి.

శ్లో. ధ్రువోమత్యో రూపకళ్చ ఝుంపా త్రిపుట ఏవచ,
అట తాళశ్చైకతాళ స్సప్తతాళాః ప్రకీర్తితాః.

(1) ధ్రువతాళము, । ೦ । ।; (2) మఠ్యతాళం, । ೦ ।; (3) రూపకతాళం, ೦ ।; (4) ఝుంపతాళం, । ◡ ೦; (5) త్రిపుటతాళం, । ೦ ೦; (6) అటతాళం, । । ೦ ೦; (7) ఏకతాళం, ।. జాతి త్ర్యశ్ర, చతురశ్ర, ఖండ, మిశ్ర, సంకీర్ణంబులని ఐదు. ధ్రువము మొదలైన ఏడు తాళంబులలో నొక్కొక్కటియును ఈ ఐదు జాతులలో జేరి గలుగు తాళంబులు $7 \times 5 = 35$. ఇప్పుడు వాడుకలోగల తాళంబులలో నుపయోగింపబడు అంగంబులందు అను ద్రుత ద్రుతంబులు రెండును మాఱుబడక నెప్పుడును అనుద్రుతం ఒక అక్షరకాలంబును, ద్రుతం రెండక్షరకాలంబులు గాగలవి. లఘువు ఏజాతిని యనుసరింపుచున్నదో ఆజాతుల నామములను అక్షరకాలమును జెందుచున్నది. ఇవ్విధ జాతి భేదంబులగునపుడు—

	జాతినామములు	అక్షరకాలము	లఘునామములు	అంగములు	మాత్రలు
i	త్ర్యశ్రం	3	త్ర్యశ్ర లఘు	౩	$\frac{3}{4}$ ముప్పాతిక మాత్ర
ii	చతురశ్రం	4	చతురశ్ర ,,	।	1 ఒక మాత్ర
iii	ఖండం	5	ఖండ ,,	೦ ।	$1\frac{1}{4}$ ఒకటింపాతిక
iv	మిశ్రం	7	మిశ్ర ,,	◡ ।	$1\frac{3}{4}$ ఒకటిముప్పాతిక
v	సంకీర్ణం	9	సంకీర్ణ ,,	೦ ౭	$2\frac{1}{4}$ రెండుంపాతిక

ఈ ఐదుజాతులతో ఏడు తాళములు జేరి గలిగెడు ముప్పదియైదు తాళములపేర్లును, అంగములను, అక్షరకాలమును క్రిందవ్రాయబడిన పథకమున జూడుడు.

తాళము	అంగము	త్ర్యశ్రజాతి	చతురశ్రజాతి	ఖండజాతి	మిశ్రజాతి	సంకీర్ణ జాతి
ధ్రువము	। ० । ।	3,2,3,3=11	4,2,4,4=14	5,2,5,5=17	7,2,7,7=23	9,2,9,9=29
మఠ్యము	। ० ।	3,2,3=8	4,2,4=10	5,2,5=12	7,2,7=16	9,2,9=20
రూపకము	० ।	2,3=5	2,4=6	2,5=7	2,7=9	2,9=11
ఝంప	। ◡ ०	3,1,2=6	4,1,2=7	5,1,2=8	7,1,2=10	9,1,2=12
త్రిపుట	। ० ०	3,2,2=7	4,2,2=8	5,2,2=9	7,2,2=11	9,2,2=13
అటతాళం	। । ० ०	3,3,2,2=10	4,4,2,2=12	5,5,2,2=14	7,7,2,2=18	9,9,2,2=22
ఏకతాళం	।	3	4	5	7	9

ఈ ముప్పది ఐదు తాళములును సూళాది తాళములందురు.

7. కళ : ఏక కళ, ద్వికళ, చతుష్కళ, అని మూడు విధములు. (1) ఏక కళ అనునది యథాక్షరకళ అని చెప్పబడును. అది ఒక క్రియ, ఒక అక్కరంబుగలది. (2) ద్వికళ ఒక క్రియ రెండు అక్కరంబులుగలది. (3) చతుష్కల. ఒక క్రియ నాలుగు అక్కరంబులు గలది.

8. లయ : గానముతోజేరి తాళము ఇంచుమించులేక నడచుటకు లయ యనిపేరు. అది విళంబలయ (చౌక), మధ్యలయ (సమం), ద్రుతలయ (వేగం) అని మూడువిధములు. (i) విళంబలయ అనునది ఏర్పడిన అక్షరక్రియతో మందగతిగా పాడుట (ii) మధ్యలయ అనునది ఏర్పడిన అక్షరక్రియలతో విళంబలయకు రెట్టింపు వేగముగలిగి సమగతిగా పాడుట. (iii) ద్రుతలయ అనునది ఏర్పడిన అక్కరక్రియలతో మధ్యలయకు రెట్టింపు వేగముగలిగి త్వరితగతిగా పాడుట.

9. యతి : ఒక తాళములోగల అంగముల వ్యత్యాసమైన చేరికకు యతియని పేరు. అది (i) సమయతి, (ii) గోపుచ్ఛయతి, (iii) స్రోతోవహాయతి, (iV) డమరు యతి, (లేక వేది మధ్యయతి), (v) మృదంగయతి (లేక యవ మధ్యయతి), (vi) విషమయతి, యని ఆఱు

విధములగును. i సమయతి అనునది ఒకతాళ ఆవర్తములోగల అంగములు ఒక రీతిగానే యుండుట. (సమముగాయుండుట) ఉదా: ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ ౦. ఇటువలెనే తక్కిన అంగంబు లను జూచుకొనేది. ii గోపుచ్ఛయతి అనునది అంగములు ఆవుయొక్క తోకవలె మొదట పెరిగి రానురాను తగ్గుకొనిబోవుట. ఉదా: ౩ ౨ ၊ ౦ ౦. iii స్రోతోవహాయతి అనునది అంగములు ఒక నదివలె మొదట కుఱుచయై రానురాను పెరుగుకొనిబోవుట. ఉదా: ౦ ౦ ၊ ౨ ౩. iV డమరు యతి అనునది అంగంబులు ఉడుకవలె నడుమ కుఱుచబడి రెండుప్రక్కలును పెరిగి యుండుట. ఉదా: ౩ ౨ ၊ ౦ ౦ ౦ ၊ ౨ ౩. దీనినే వేది మధ్యయతియని జెప్పుదురు. v మృదంగయతి అనునది అంగములు నడుమపెరిగి యిరుప్రక్కలుకుఱుచగాయుండుట, ఉదా: ౦ ౦ ၊ ౨ ౩ ౨ ၊ ౦ ౦. vi విషమయతి అనునది అంగములు పలువిధములై కుఱుచబడియు పెరిగియు కలసియుండుట. ၊ ౦ ౨ ౦ ౩ ၊ ౨ ఒక తాళముయొక్క ఆవర్తములలోపల త్రికాలములైన గానక్రియలవలన పై జెప్పిన యతుల జూపింపవచ్చును అని సంప్రదాయజ్ఞులు జెప్పుచున్నారు.

10. ప్రస్తారము: ప్రస్తారము అనునది విస్తరించి గుణించుట. ఒక తాళములోగల అవయవముల అక్షరకాలముల గొని ఎన్ని విధముగా జేర్చి ప్రస్తరించి తాళభేదంబుల గల్పింప నగునని యెఱుగుట. ఉదా: ప్రస్తరించుక్రమము. ప్రస్తరించుటకు మొట్టమొదట బెట్టు కొనిన అంగమేదియో అదియే యథాంగము, లేక మూలాంగమందురు, ఆ మొదటి బంతినిగల పెద్ద అంగమునకు క్రింద పై గల పెద్ద అంగమునకు తగ్గిన సంఖ్యగల అంగమే బెట్టవలెను పెట్టిన అంగములో మిగిలిన సంఖ్యగల అంగముసు వామభాగమున నుంచవలెను, ఈ రెండవబంతిని గల పెద్ద అంగమునకు తగ్గిన అంగమును మూడవబంతిలో దానికి క్రింద నుంచవలెను, ఇందులో మిగిలిన సంఖ్యగల అంగమును వామభాగమున నుంచవలెను. ఇందులో మిగిలిన సంఖ్యగల అంగమును వామభాగమున నుంచవలెను. ఇటులనే ప్రస్తరించుకొని వచ్చుటలో మొదటి బంతిని బెట్టుకొనిన యథాంగ సంఖ్యకు తగిన తగ్గిన అంగములువచ్చినట్లయితే ప్రస్తారభేదములు లేవు. క్రింద లఘుప్రస్తారమువరకు గనిపించియున్న ప్రస్తారములను జూచి గమనించి ప్రస్తరించి జూచితే తెలియవచ్చును.

(1) విరామ ప్రస్తారము. ౦ ఇందులో భేదమొకటియే.

(2) ద్రుత ప్రస్తారము. ౦

౦ ౦ ఇందులో భేదము రెండు. పాతాళసంఖ్య (విరామము) 2. మహాపాతాళసంఖ్య (అంగములు) 3.

(3) ద్రుత విరామ ప్రస్తారము. ȣ

∪ o

o ∪

∪ ∪ ∪ ఇందులో భేదములు 4, పాతాళము విరామము 5, ద్రుతము 2, ద్రుతవిరామము 1, మహాపాతాళము (మూడు అంగములును జేరినది. 1, 2, 5) = 8.

(4) లఘు ప్రస్తారము 1 ఇది మూలాంగం

∪ ȣ

o o

∪ ∪ o యథాంగం

ȣ ∪ ఇందులో భేదములు 8. పాతాళము విరామము 12

∪ o ∪ ద్రుతము 5, ద్రుత విరామము 2, లఘు 1.

o ∪ ∪ మహాపాతాళము (నాలుగంగములును జేరినది)

∪ ∪ ∪ ∪ 1, 2, 5, 12 =) 20.

(5) షోడశాంగ ప్రస్తార పాతాళ మేరు.

అంగము	భేదము	పాతాళము	మహాపాతాళము
విరామం	1	1	1
ద్రుతం	2	2	3
ద్రుతవిరామం	4	5	8
లఘు	8	12	20
లఘు విరామం	16	28	48
లఘు ద్రుతం	32	64	112
లఘు ద్రుత విరామం	64	144	256
గురు	128	316	572
గురు విరామం	256	702	1274

17. ఆలాపనము లేక ఆలప్తి :

శ్లో. తత్రాలాపేషు సర్వత్రా ప్యాదావాక్షిప్తికా స్మృతా,
ఆక్షిప్తిశ్చైవ లోకేస్మిన్నాయి త్తమితి గీయతే. (చతుర్దండి ప్రకాశిక)

ఆలాపములో నెచ్చటను ఆక్షిప్తిక అను ఆలాపమే మొదటిదిగానున్నది. ఈ ఆక్షిప్తిక అనుదానినే ఆయిత్తము అని లోకులువాడెదరు. (1) ఆక్షిప్తిక లేక ఆయిత్తము.

శ్లో. పీనత్వేన యథాక్షిప్తం స్వనిర్వాహాయ భోజనం,
రాగేణాపి తథాక్షిప్తే త్యాదావాక్షిప్తికామతా. (చతుర్దండి ప్రకాశిక)

ఒకడు తాను పెరుగుటకై ఎట్లు భోజనము నపేక్షించునో అటులనే రాగము తాను వృద్ధిజెందుటకై ఆక్షిప్తికను అపేక్షించుచున్నది. గనుక రాగముయొక్క ఆరంభమందు మధ్యషడ్జమును ఆక్షిప్తికగా గొని మంద్రస్థాయియందును, మధ్యస్థాయి ఋషభ గాంధారస్వరము లోపలను గానముయొక్క క్రియను (వ్యాపారమును) జేసి రాగమునకును గాయకుని శక్తికిని దగినట్లు తారస్థాయి ఋషభగాంధార మధ్యమ పంచమముదాక నొకసారి పాడుకొనిపోయి మఱియు దిరిగి మధ్యస్థాయి షడ్జమునకువచ్చి పూర్తి సేయవలెను, ఇట్లు మీదబోయి వచ్చుటకు ఆక్షిప్తిక, లేక ఆయిత్తము అని జెప్పుదురు. (ఆక్షిప్తిక = (కొంచెము ముందుగా) ఉవ్వుట. ఆయిత్తము = (ఆరంభించుటకుగల) సన్నద్ధము లేక ప్రయత్నము. (2) మొదటి రాగవర్ధని లేక ఎడుపు; మొదటి విదారి లేక ముక్తాయి. (రాగవర్ధని = రాగమును పెంచుట. ఎడుపు = ఎత్తుట).

శ్లో. ఆక్షిప్తికానంతరంతు కర్తవ్యారాగవర్ధనీ,
ఇయమేవ జనైర్లోకే ఎడుప్పిత్యభిధీయతే,
తతోవిదారీ గాతవ్యాలోకే ముక్తాయిసంజ్ఞికా. (చతుర్దండి ప్రకాశిక)

పై జెప్పినట్లు ఆక్షిప్తికయైనతోడనే మొదటిరాగవర్ధనిని సేయవలెను. అది మధ్య షడ్జమునుండి వెడలి రాగమును పెంచుపనిని ముఖ్యముగా మంద్రస్థాయియందును అప్పటప్పటికి డాసిన స్థాయి యందును జేయవలెను. ఈ విధముగా సేయుటయందు స్వరములను గమకభేదములతో బట్టి ఉచితమైన వర్ణాలంకారముల నుపయోగించి విళంబకాలమే ముఖ్యముగా (చౌకముగా) పాడు నప్పుడు ఎడనెడ ద్రుతమధ్యమ కాలముల నిమిడించి ఆలాపింపవలెను, రాగ స్వరూపము వెలయునట్లు నిడిపింపగల స్వరముల నిడిపించి, తొలగింపగల స్వరముల దొలగించి, బహుత్వ మీయగల స్వరముల అల్పముగాబట్టక, అల్పత్వమీయగల స్వరముల బహుత్వముగాబట్టక [illegible]రో

హణావరోహణములలో వక్రములు గనుబడితే వానికిదగినట్లు వక్రముగా సంచరించి, రాగచ్ఛాయను జెఱుచు వివాదిస్వరములబట్టక, లేక గమకములచే వానిని వంచించి రంజనము గలుగునట్లు బట్టి, అన్యరాగస్వరములు కలియకను పాడి, పిమ్మట ద్రుతకాలముగానే పాడి పై జెప్పినట్లే తారస్థాయికేగి క్రమ్మఱతిరిగి క్రమముగా మధ్యషడ్జమునకు చీల్చుకొనిరావలెను. ఇట్లు తిరిగి చీల్చుకొనివచ్చుదానినే విదారి లేక ముక్తాయి అనిజెప్పుదురు. (విదారి = చీల్చగలది.) (3) రెండవ రాగవర్ధని, రెండవవిదారి: ఇది మొదటి రాగవర్ధనివలె తిరుగజేసుటయందు వేఱు విచిత్ర కల్పనలతో గమకవర్ణ అలంకారములు విలసిల్లునట్లు పనిజేసి ముఖ్యముగా మధ్యస్థాయియందును, మాటిమాటికి తక్కిన స్థాయిలయందును ఆలాపించి పిమ్మట తారమధ్యమ పంచమము వరకేగి అక్కడనుండి చీల్చుకొని క్రిందదిగవలసినది (4) మూడవరాగవర్ధని, మూడవ విదారి: ఇది పైగమనించినట్లు జేయుటలో ముఖ్యముగా పైస్థాయి స్వరములందే పనిజేయవలసినది. కొందఱు మూడుసార్లు రాగవర్ధని విదారికలనుపాడక రెండుసార్లే పాడి మూడుస్థాయిల స్వరములందును కలసిపాడి విడుచుటయును కద్దని జెప్పుచున్నారు.

శ్లో. యథాయోగ్యం సమాదాయ విన్యసేన్మధ్య షడ్జకే.

5. స్థాయి:

1. ఆరోహణస్థాయి: స్వరసంచారముజేయుటలో ఒకస్వరమున నారంభించి మఱియు ఆస్వరమునందేవచ్చి ముగించితే ఆస్వరముస్థాయి అనబడును. 1. మొదట మధ్యషడ్జస్థాయిని గనిపించుకొని దానికి పైనుండు స్వరములనంటక మంద్రస్వరములందును మంద్రషడ్జమందును పనిజేసి మధ్యషడ్జమునకువచ్చి కొంత నిలిచి మఱియు మధ్యషడ్జముననుండియే వెడలి మంద్ర షడ్జమువరకు పనిజేసి మధ్యషడ్జమున వచ్చినిలుచుట మధ్యషడ్జస్థాయి ఆలాపమగును. 2. వెనుక మధ్యస్థాయి ఋషభమును స్థాయిగాబెట్టుకొని ఈ ఋషభమునకు పై నిగల స్వరములలో నొకటిని ముట్టక క్రింది ఋషభమువఱకు పైనిజెప్పినట్లు రెండుసార్లు సంచారముజేసి విడిచి మధ్యఋషభమున న్యాసముజేసి; 3. మఱియు మధ్యస్థాయి గాంధారమును స్థాయిగా గైకొని మీది స్వరముల నంటక క్రిందిగల స్వరములందే మునుపుజెప్పినట్లు రెండుసార్లు సంచారముజేసి తిరిగి ఆగాంధారమందే న్యాసముజేసి ఈప్రకారమే, 4. మధ్యమ; 5. పంచమ; 6. ధైవత; 7. నిషాదము; 8. తారషడ్జమువరకు క్రమముగా రెండుసార్లు సంచారముజేసి తిరిగి ఆయాస్వరములందే న్యాసముజేయవలెను.

(ii) అవరోహణస్థాయి: 9 తరువాత తారషడ్జమును స్థాయిగాగొని దానికి క్రింద గల స్వరములనంటక షడ్జమందును, దానికిమీదగల తారస్థాయి స్వరములందే (ఆరోహణమునకు జెప్పినట్లు) రెండుసార్లు సంచరించి ఆతార షడ్జమందే న్యాసముజేసి, 10. పిమ్మట మధ్యస్థాయి

నిషాదమును స్థాయిగాగొని ఆనిషాదమందును దానికిమీదగల స్వరములందే రెండుసార్లు సంచారముజేసి మధ్యనిషాదమందు న్యాసముజేసి; ఈ ప్రకారమే, 11. ధైవతము, 12. పంచమము; 13. మధ్యమము; 14. గాంధారము; 15. ఋషభములను క్రమముగా స్థాయీలుగా గైకొని పైజెప్పినట్లు రెండు రెండు సంచారములను న్యాసములును జేసి; 16. మధ్యషడ్జమును స్థాయిగాగొని సంచారములు రెండుజేసి తారస్థాయిలోనుండి చీల్చుకొని (విదారికగా) దిగవలెను. ఆరోహణస్థాయీలు పాడునప్పుడు ఆ యా స్థాయీ స్వరములకు మీదగల స్వరములలో నొకటియు నుపయోగింపదగదు. అవరోహణస్థాయీలు పాడునప్పుడు ఆయాస్థాయి స్వరములకు క్రిందగల స్వరములలో నొకటియు నుపయోగింపదగదు. అవరోహణ స్థాయీలుపాడుట ద్రుత కాలముగానే యుండవలెను. దీనియందు వర్జస్వరముల తొలగించి, ఆరోహణావరోహణ స్వరములననుసరించి స్వరముల అల్పత్వబహుత్వ దీర్ఘత్వ హ్రాస్వత్వముల గమనించి, గమకముల చేతను నానావిధ వర్ణాలంకారములచేతనురాగము అను రామను (స్త్రీని) భూషణవతియు, మనోహరియుగా తోపించి వినువారి మనసుకరగి మోహించునట్లు సేయవలెను.

శ్లో. యత్రోపవిశ్యతే తానఃస్వరేస్థాయీ సకథ్యతే. (చతుర్దండి).

మీదగనిపించిన సంచారులను తానములని వచించి, తానములుండెడు స్వరము స్థాయి అనబడు ననియు వెంకటమఖి జెప్పియున్నారు. (6) నాలుగవరాగవర్ధని, నాలుగవ విదారిక : ఇది రెండవ మూడవ రాగవర్ధని విదారికలబోలినదే. (7) మకరిణి : రంజనాస్పదమైన జీవస్వరమును స్థాయిగాబెట్టుకొని ఆస్థాయిని అల్పముగా జూపించి ఏదైన ఒక స్వరమందు ముగించి, తిరుగ ఆలాపనముజేసి మునుపు ఎత్తిన స్థాయీస్వరమునే జూపింపవలెను. ఈరీతిగానే మూడుసార్లు ఆలాపనముజేసి, నాలుగవసారి ఇటుల ఆలాపించుకొని మంద్రమునుండి తారమువరకు ఆలాపనముజేసుకొని మధ్యషడ్జమున ఆలాపనమును ముగించవలెను. దీనినే భరతమునీంద్రులు మకరిణి అని జెప్పియున్నారు.

శ్లో. సాధారణం సర్వరాగేష్వేతదాలాప లక్షణం. (చతుర్దండి ప్రకాశిక)

పైగనిపించిన ఆలాపలక్షణము సకల రాగములకును సాధారణమైనదని వెంకటమఖి జెప్పియున్నారు. (8) ఆలాపనజేయుటలో తానం తానం తా అని ఆలాపించవలెనే గాని వేరు శబ్దోచ్చారణములు తగదని పూర్వాచార్యుల సమ్మతము. తానంతా అని విళంబముగా నాలాపనమున సేయునపుడు తానంతా అను అక్షరములు నెగ్గియుండక ఆకార అంకారములు దీర్ఘోచ్చారణములుగా నుండవలెను. సముద్రము ఎన్ని నదులు జేరినప్పటికిని ఎప్పటివలె నెట్లు ప్రకాశింపు చున్నదో, అటులనే ఎడనెడ ద్రుతమధ్యమకాలములు కొంత కొంత కలసి ఆలాపనము జేసినప్పటికిని చౌక (విళంబ) కాలమే స్థాయిగా ప్రకాశింపవలెను. కేవల విళంబకాలముగానే ఆలాపనము

జేసినట్టయితే శ్రావ్యముగా నుండదని సంప్రదాయజ్ఞుల సమ్మతము. (9) మధ్యమకాలము : తానం తా తానన్న తా నంన అని కొంత కొంతగా నెగ్గుకొని మధ్యకాలము గానముసేయునప్పుడు న్యాసము జేయునెడల కొంత విళంబకాలము రావచ్చును. దీనిలో మధ్యమకాలమే స్థాయిగా ప్రకాశింపవలెను. (10) ద్రుతకాలము తానంతా అని పాడుటలో విడివిడిగా అకార అంకారం బుల ఇమిడించి నాభితానముగా ద్రుతకాలము పాడునప్పుడు ద్రుతకాలమే స్థాయిగా నుండవలెను. న్యాసముజేయునప్పుడు మధ్యమ విళంబకాలంబులు రావచ్చును. ఈ ద్రుతకాలమునే ఘనం పాడుటందురు. ఈ మధ్యమ ద్రుతకాలములకును ఆ ఆలాపలక్షణమే.

18. తాయము : (తాయము = ఒక స్వరమును స్థాయిగా గొనుట) ఆయారాగముల ననుసరించి ఏదైన నొకస్వరమును స్థాయిగా గల్పించుకొని, దానిక్రిందగల స్వరములందు రాగ లక్షణమువలె సంచరించి మధ్యషడ్జమున న్యాసమొనరించి; (1) ఆ స్థాయికి పైని ఆరోహణ క్రమముగాగల మొదటిది, రెండవది, మూడవది, నాలుగవదియైన స్వరముల క్రమముగా నొక్కొక స్వరముగా చేర్చుకొని సంచారములుజేసి మధ్యషడ్జమందే న్యాసమొనరించవలెను. మఱియు, (2) అవరోహణ క్రమముగా ఆ నాలుగవ స్వరమందే తానమునారంభించి దానికి క్రిందగల స్వరములనంటక ఆ స్వరమందును, దానికి పయినిగల స్వరములందును సంచార మొన రించి మధ్యషడ్జంబున న్యాసంబులుచేసి, స్థాయికి మూడవది, రెండవది, మొదటిది యైన స్వరము లందు క్రమముగా ఒక్కొక్క స్వరముగా నెత్తుకొని సంచరించి మధ్యషడ్జమందే న్యాసములొన రించవలెను. ఈరీతిని యెనిమిది తానములు గానముచేసి స్థాయిస్వరము నెత్తుకొని ఆలాపలక్షణ ప్రకారముగా కొంచెమాలాపించి తారస్థాయినుండి విదారించుకొనివచ్చి మంద్ర (మధ్య) షడ్జమందు తాయము పాడుటను న్యాసంబుతో నిలువవలెను. అని వెంకటమఖి తమ చతుర్దండి ప్రకాశిక తాయ ప్రకరణములో జెప్పియున్నారు.

19. కటకము, తానము : వెంకటమఖి మొదలైన పూర్వికులు తానంబులను కటక మని జెప్పుచున్నారు. ఆలాపలక్షణంబువలె ప్రతిరాగంబులగల తానంబులకు ఆయుత్తము, ఎడుపు, ముక్తాయి; ఎడుపు, (ఆయా రాగంబునకు దగినట్లు) స్థాయి, (క్రమంబుగా) ఆరోహి, అవరోహి, సంచారి, మకరిణి, ముక్తాయి అను లక్షణంబులుగల తానంబులు ఈ సంగీత సంప్రదాయప్రదర్శిని లోగల రాగంబుల కన్నింటికిని ప్రాచీనపుస్తకంబులో యున్నవి. పూర్వికులచే వీణలో మిక్కిలి చేతిమార్పుల చమత్కారములు వెలయునట్లు సేయబడిన ఘనరాగ తానములను వైణికులు ముఖ్యంబుగా నభ్యసించి వాయించుట వాడుకగానున్నది.

20. గీతము : శుద్ధ ఛ్ఛాయాలగసూడ. సూడ అనునది గీతవాచకమైన దేశీయ పదము. శాస్త్ర నియమంబులుగల ఛాయనుపొందిన గీతము శుద్ధ సాలగసూడ. సాలగము

అనునది ఛాయాలగ పదవికారము. ఈ సాలగసూడ, ధ్రువ, మఠ్య, ప్రతిమఠ్య, నిస్సారుక, అట్టతాళ, రాసతాళ, ఏకతాళములైన ఏడు భేదంబులు. వీనిలో ధ్రువము అనునది మొదటి ధాతుమాతువులతోఁజేరిన రెండు ఖండములు ఉద్గ్రాహము అను నొకఖండమగును. ఈ ఉద్గ్రాహ ఖండమందుగల స్వరములకంటె ఉచ్చమైన స్వరములగలిగిన ఆభోగము అనునొక ఖండముగలదు. ఉద్గ్రాహఖండముయొక్క మొదటిభాగ మెచట న్యాసముంచబడునో దానికి ధ్రువము అనిపేరు. ఈ ధ్రువము పదునొకండక్షరము మొదలు ఇరువదియాఱక్షరములవరకు గల పదియారు భేదము లకు నామములు, రసములు, తాళములు మొదలైన లక్షణములు వేఱ్వేఱ జెప్పబడియున్నవి. ఇటులనే తక్కిన అలుతాళములకును జెప్పబడియున్నవి. ఈవివరములు విశదంబుగా చతుర్దండిప్రకాశికలో గీతప్రకరణమందును, సంగీతరత్నాకర ప్రబంధాధ్యాయాంతమందును జెప్పబడియున్నవి. గ్రంథవిస్తరభీతిచే నిచట విరివిగా జెప్పక చాలించుకొంటిని. ఇటువంటి గీతంబులు ఇప్పట్లో గనబడ లేవు. ధ్రువము మొదలైన సూళాది ఏడుతాళంబులును, ఝోంపటయును, రగణమధ్యంబును ఈ తొమ్మిది తాళంబులే గీతంబులందు జేర్చవలెనని వెంకటమఖి అలంకారంబులు జెప్పుచోట జెప్పి యున్నట్లే ఇప్పటివాడుకలోనున్న గీతంబులలో కనుబడుచున్నవి. గీతంబులు రెండు ఖండంబులు మూడు ఖండంబులుగానున్నవి. రెండు ఖండంబులుగానుండు గీతంబులలో మొదటిది ఉద్గ్రాహ ఖండము; ఈ ఉద్గ్రాహఖండ స్వరంబులకంటే ఉచ్చమైనస్వరంబులు గలదియే రెండవదియైన ఆభోగఖండము. ఈ రెండు ఖండంబులుగల గీతంబులలో మొదటిఖండమందే ధ్రువఖండము మధ్య షడ్జన్యాసంబుగా నుంచబడియున్నది. మూడుఖండంబులుగల గీతంబులలో మొదటిది ఉద్గ్రాహఖండము, రెండవ అభోగఖండము, మూడవది ముద్రాఖండంబుగా నుంటున్నవి. ఈ మూడు ఖండంబులుగల గీతంబులలో మాత్రము అంతరిగలదు. మొదటిదియైన ఉద్గ్రాహ ఖండంబులో ధ్రువం, అవతల అంతరి.* అవతల జావడ†; రెండవదియైన ఆభోగఖండం, పిమ్మట అంతరి; పిమ్మట మూడవది యయిన ముద్రాఖండం, పిమ్మట అంతరము. ఇటులనే ప్రాచీన పుస్తకంబులలోను, వాడుకయందును గనుబడుచున్నవి. ఈ అంత రంబును ఐదవ ధాతువనియు, త్రిఖండగీతంబుల మాత్రమే కనుబడుచున్నదనియు వెంకటమఖి చతుర్దండి ప్రకాశిక ప్రబంధ ప్రకరణంబులో జెప్పియున్నారు. ముద్రాఖండంబు అనేకంబుగా ఉద్గ్రాహఖండధాతువును గలదిగానే యుండినప్పటికిని, కొన్నిగీతముల ముద్రాఖండధాతు కొంచెము వేఱుగా కనుబడుచున్నవి. ఈవివరంబు ఈ పుస్తకంబులోగల నాదరామక్రియ, హిందోళరాగ గీతంబులు మొదలైనవానిని జూడుడు. ముద్రాఖండ ధాతువులు విశేషంబుగా

---

* అంతరంబుల ధాతుమాతులు మూడు ఖండంబులకును ఒకటిగానే యుండును.

† జావడ అనునది దేశీయపదం. ఆ పదమునకు గీతములో సగము అని అర్థము.

ఉద్గ్రాహఖండ ధాతువలెనుండుటవల్ల పాఠముసేయువారు పాలుమాలి విడిచియుండుటచేత అంతరంబుతోఁగూడిన అనేకగీతంబులు ముద్రాఖండంబు లేక నేయున్నవి. రూపకతాళమునగల కొన్నిగీతంబులు ధ్రువరూపకమనియు, రూపక ధ్రువమనియు రెండు విధములై కనుబడు చున్నవి. (1) ధ్రువరూపకమనునది మొట్టమొదట మూడుకొట్లు కొట్టి విసరి, అవతల కొట్టైదు ఒక కొట్టందే ధ్రువంబున్నది. తోడనే విసరి రెండుకొట్లును, ఉద్గ్రాహఖండాంతంబున విసరు వచ్చినపిమ్మటనున్న ఆభోగ ఖండారంభంబున మూడుకొట్లుకొట్టి విసరి, తోడనే ఒక కొట్టకొట్టి విసరి రెండు కొట్లు కొట్టుకొనియేవచ్చి ఖండాంతమందు విసరినవెనుక ధ్రువఖండమును పాడుట వాడుక. కొన్ని గీతంబులలో ధ్రువముమీద జెప్పినట్లుండక ఆ ఉద్గ్రాహఖండమందే వేఱుచోటం దును గనుబడుచున్నది. (2) రూపక ధ్రువమనునది త్రిఖండగీతంబులుగాను అంతరమందు మూడు కొట్లుకొట్టి విసరి, తోడనే ఒకకొట్టుకొట్టి విసరి, పిమ్మట కొట్టైదు రెండవకొట్టందు ధ్రువమున్నది. ఆభోగఖండమును పాడి మీదజెప్పినట్లే తాళమువేసుకొనివచ్చి అంతరముపాడుట వాడుక. కొన్నిగీతంబులలో రంజనమునకై అనుద్రుత, ద్రుతంబులు మొట్టమొదట నెత్తబడి యున్నవి.

శ్లో. అష్టభాషాపదైర్యుక్తం అయ్యా అంవోతియైర్యుతం,
స్వరరాగైః ప్రగాయంతి గీతమిత్యభిధీయతే.

గీతంబుల మాతువులు సంస్కృతాభాసమైన ప్రాకృతాది భాషాపదములును. ఆభోగ ఖండమాతువు లలో అర్థములులేని అ ఇ, ఐయ్యా, తియ, అంవో ఇయ, అరే యను శబ్దములును ఉండవలెను.

శ్లో. గీత ప్రబంధ తాయానాం స్ఫాలనంబహిరంతరం,
తానాది మూర్ఛనానాంతు అంతస్ఫాలనమిత్యపి.

గీత ప్రబంధంబులగల ధాతుమాతువుల ప్రత్యక్షరములందును లోమీటు వెలిమీటును, తాయము లోమీటు వెలిమీటును, తానారాగాలాపన కీర్తనాదులందు లోమీటు మీటుకొని వీణ వాయించుటయే పూర్వీకుల సంప్రదాయము. కీర్తనాదులలోఁగల మాతువుల ప్రత్యక్షరంబు లందును లోమీటు మీటుటయుగాక, సాహిత్యాక్షరంబులు దూరంబుగా నుండినట్టయితే వీణలో తంత్రీనాదము తెలియునట్లు సందర్భానుసారంబుగా అబద్ధపు మీటును మీటి వాయించుటయే వాడుక. తానంబులకు రెండేసి అక్షరంబులకొక మీటును, త్ర్యశ్రజాతి ఖండజాతులలోఁగల అంత్యాక్షరములందు నడిమివ్రేలిచే తడమీటును మీటవలెను.

21. ప్రబంధము: ప్రబంధము ఆఱు అంగములతోను, నాలుగుధాతువులతోను, స్వర సందర్భముగలదిగా జేర్చబడినది. 1. ఆఱు అంగములు. (1) స్వరము; (2) బిరుదము;

(3) పదము; (4) తెన్నకము; (5) పాటము; (6) తాళము. 1. స్వరమనుట స రి గ మ ప ధ ని అను స్వరములు. 2. బిరుదమనుట, సంబోధనప్రధమగా ప్రబంధనాయకుని ధైర్యశౌర్యాదులను జేర్చబడుట. 3. పదమనుట క్రియకారక క్రియలచే ధైర్య శౌర్యాదులను జేర్చబడుట. 4. తెన్నకమనుట భాండీరభాషలో గలిగిన తేన అను శబ్దవికారము. తత్ అను పదముయొక్క సంబంధముగలది. తత్ అను శబ్దము నిత్యమంగళరూపమైన పరబ్రహ్మవాచకము. "ఓం తత్సత్" అనుటవల్లను "తత్వమసి" అను మహావాక్యమువల్లను ప్రబంధములలో తేన తేన అను శబ్దము కనబడుచున్నది. 5. పాటమనుట వాద్యములోగలుగు అక్షరసముదాయము. రుద్రవీణలోగలుగు తక తక మొదలైనవియును, ముఖ వాద్యమైన శంఖములోగలుగు తుకు తుకు మొదలైనవియును, ఉరోవాద్యములో గలుగు ధింత ధింత కిణ కిణ మొదలైనవియును తక్కిన వాద్యములందు లక్షణానుసారముగా గలుగు పాటములును గలవెయగును. 6. తాళమనుట తాళప్రకరణమున జెప్పబడినది.

11. ధాతు అనునది ప్రబంధమునకుగల అవయవము. ఆధాతువు (1) ఉద్గ్రాహము, (2) మేళాపకము, (3) ధ్రువము, (4) ఆభోగము. అని నాలుగు విధములు. 1. ఉద్గ్రాహము అనుట ప్రబంధముయొక్క మొదటిభాగము. మొదట గానమును గ్రహించుట. 2. మేళాపకము, ఉద్గ్రాహధ్రువములు గలయుటకు కారణమైనది. 3. ధ్రువము ప్రబంధముయొక్క ముగింపు. 4. ఆభోగము పైనిజెప్పిన ధాతువులగల స్వరములకంటె హెచ్చయిన స్వరములుగలది. ప్రబంధమందుపయోగింపబడెడి యీ ధాతువను పరిభాష సంగీతాచార్యులైన మతంగాది మునులచే వచింపబడియున్నది. ప్రబంధము ద్విధాతుకము; త్రిధాతుకము చతుర్ధాతుకములని మూడు విధములు. ద్విధాతుకము ఉద్గ్రాహ ధ్రువములు గలది. త్రిధాతుకము ఉద్గ్రాహ ధ్రువ ఆభోగములుగలది. చతుర్ధాతుకము ఉద్గ్రాహ మేళాపక, ధ్రువ ఆభోగములుగలది. ఇదిగాక నిర్యుక్తము, అనిర్యుక్తములని రెండువిధములు. నిర్యుక్తము ఛందస్సు రాగతాళములుగలది. అనిర్యుక్తము మీద జెప్పిన ఏర్పాటులేక జెప్పబడినది. ఈప్రబంధములు (1) మేదినీజాతి; (2) ఆనందినీజాతి; (3) దీపినీజాతి; (4) భావినీజాతి; (5) తారావళీజాతి అని ఐదువిధములు. 1. మేదనీజాతి స్వరములు మొదలగు షడంగములు; 2. ఆనందినీ జాతి ఐదంగములు; (3) దీపినీజాతి నాలుగు అంగములు; భావినీజాతి మూడు అంగములు; (5) తారావళీజాతి రెండు అంగములు. 1. మేదినీజాతి శ్రీరంగము మొదట ఏడు భేదంబులు. 2. ఆనందినీజాతి పంచతాళేశ్వరము మొదలు పది భేదంబులు. 3. దీపినీజాతి. సుదర్శనము మొదలు ఐదు భేదములు. 4. భావినీజాతి, వర్ణము మొదలు పదియేడు భేదంబులు. 5. తారావళీజాతి ఏల మొదలు ఇరువదిరెండు భేదంబులు. ఇవి యన్నియు ఏకజాతి ప్రబంధము. ద్విజాతి ప్రబంధము. (1) హంసలీల; (2) గజలీల; (3) ద్విపది; (4) ద్విగాసము; (5) వృత్తము; (6) ఘటకామ అని ఆరు విధంబులు. తక్కిన భేదము

లును వాని లక్షణములును చతుర్దండి ప్రకాశిక ప్రబంధ ప్రకరణమందును సంగీతరత్నాకర ప్రబంధాధ్యాయమందును జూచితే స్పష్టమగును. తానీకరణము. కొన్ని తానీకరణములు గీతలక్షణమును, కొన్ని తానీకరణములు ప్రబంధలక్షణముల ననుసరించి యెడనెడ విళంబ మధ్యలయలుగలవిగా నుండును. అలంకార, గీత, ప్రబంధ, తానీకరణములు మూడుకాలములందును నోరును చేతులును సమముగా యథాక్షరముగానుండునట్లు పాడవలెను. సూళాదులు నోరును చేతులును సమముగానే ఏకకలగా పాడవలెను. పై జెప్పిన అలంకారగీత ఠాయప్రబంధతానీకరణములు వీణలో లోమీటు వెలిమీటుగా వాయించవలెను. గీతప్రబంధతానీకరణములు మొదట మధ్యతార స్థాయీలందును, తరువాత మంద్రమధ్యస్థాయీలందును వీణలో రెండుసార్లువాయించినట్లుండుట యే సంప్రదాయముగా నున్నది.

22. కీర్తన పద దరు చౌకవర్ణ తానవర్ణాదుల లక్షణము :

కీర్తనము మాతుదేవతాస్తుతిగాను, పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణములతోను మొదటి చరణముయొక్క కడపటిభాగము అనుపల్లవియొక్క ధాతువు ననుసరించియును, తక్కిన రెండు చరణములును మొదటిచరణ ధాతువు ననుసరించియును; కొన్ని కీర్తనములలో అనుపల్లవి చరణముల కడపటి భాగములు మధ్యమకాల[†] ఖండములుగాను, అనుపల్లవి చరణాంతములందు పల్లవి నెత్తునట్లును; పల్లవి ఒక ఖండమును, అనుపల్లవి రెండు ఖండములును, చరణము నాలుగు ఖండములుగా; పల్లవి రెండు ఖండములుగా నుండితే తక్కినవి రెట్టింపు ఖండములుగాను ఉండవలెను. 100 సంవత్సరంబులుగా లక్షణలక్ష్యజ్ఞులచే సేయబడిన కీర్తనపు చరణమొక్కటియే ఆచరణమొక్కటిలో నాలుగు లేక ఎనిమిది, పది రెండు ఆవర్తములుగానున్నను ధాతుభేదములొందియు కొన్ని కీర్తనములు పల్లవి అనుపల్లవి చరణాంతంబున ఆయాఖండములకు దగినట్లు మధ్యమకాల ఖండములు గన్పడుచున్నవి. సాధారణముగా కీర్తన, చౌకవర్ణ, పద, దరు, రాగమాలిక, జావళి, స్వరజతి మొదలైనవియు విళంబకాలమే స్థాయిగా (చౌకముగా) నుండినప్పటికిని సందర్భానుసారమై ఎడ నెడ[§] మధ్యమ *ద్రుతకాలము లిమిడింపబడియున్నవి. ఇదిగాక పైప్పబడిన కీర్తనాదులు పాడునప్పుడు చేతియందెల్లప్పుడు నొకఅక్షరముతో నోటియందు సందర్భానుసారముగా రెండు నాయిగు అక్షరములతో కొన్ని కీర్తనల పదములు మధ్యమకాలమై కనబడుచున్నవి. జంత్రగాత్రములందు, మంద్ర గాంధారము మొదలు తార పంచమమువరకు సంచరింపులు కీర్తనాదులయందు కలిగియుండును.

---

† ఖండము ఖండిక అనుట ఆవర్తమే

§ చేతిలోవేయు ఒక లఘ్వక్షరకాలంబునకు నోటిలో నాలుగు లఘ్వక్షరములు బలుకుట సరళి క్రమంబున 3వ కాలమైయున్నను, మధ్యమకాలమనియు, *చేతిలోవేయు ఒక లఘ్వక్షరకాలమునకు నోటిలో ఎనిమిది లఘ్వక్షరములు బలుకుట 4వ కాలమైయున్నను, ద్రుతకాలమనియు సంప్రదాయజ్ఞులు వాడుదురు.

23. పదము : పదముయొక్క మాతు శృంగారరస నాయికానాయక లక్షణవ్యవహారాదులతో పల్లవిని బట్టునట్టి అనుపల్లవ చరణమాతులునై విళంబకాలముగ పాడదగినదియై అనుపల్లవియందును మూడవచరణమందును నాయకముద్రలు గలిగినదియై కొన్ని పదములలో మూడవ చరణమందే ముద్రగలదియై యుండును. మొదటి చరణ ధాతువులనే రెండవ మూడవ చరణములనుసరించి యుండవలెను. శబ్దార్థములు చక్కగా నెఱిగి రసానుభవముతో చౌకముగా శ్రావ్యమగునట్లు పాడుటయే సంప్రదాయము.

24. దరు : దరు పదలక్షణంబులవలె, శృంగారరస మనుసరించి యుండుటయుగాక, ఒక చరణముతోను, కొంచెంకాలం తోసి పాడదగినదియును, కొన్నిదరువులు రెండుమూడు చరణములుగాను ఉండును.

25. చౌకవర్ణము : చౌకవర్ణము పదము బోలినదిగాక అనుపల్లవ ఆవర్తమునకు రెట్టింపైన ముక్తాయిస్వరము పల్లవినెత్తుకొనునట్లును, చరణము నాలుగు ఖండములుగాను, చరణ మొదటి ఖండాంతమున న్యాసముజేసుకొని విళంబలయగా నొక్కావర్తమైన మొదటిదియు, మధ్యమకాలముగా ఒకటికొకటి రెట్టింపైన ఆవర్తము గల రెండవది, మూడవది, నాలుగవదియైన స్వరముల క్రమంబుగా పాడి ఒక్కొక స్వరాంతంబున చరణముయొక్క మొదటి ఖండమును పాడి న్యాసముజేసుకొని పిమ్మట చరణముయొక్క తక్కిన మూడు ఖండములను పాడి అనుపల్లవిని గల ముక్తాయి స్వరమును పాడుకొని పల్లవినెత్తి నిలుపవలెను. కొన్ని చౌకవర్ణ స్వరములకు సాహిత్యాలును, కొన్ని చౌక వర్ణములు భక్తిరసముగాను ఉంటున్నవి.

26. తానవర్ణము : తానవర్ణము ఇది మధ్యమకాలముగానే యుండుట సంప్రదాయజ్ఞుల వాడుక. పల్లవి అనుపల్లవి-చరణపు మాతువులలోగల ప్రత్యక్షరములకును అకార ఇకారాదులు మిక్కిలి ఇమిడించి యుండుటయే వాడుక. అనుపల్లవి ముక్తాయి స్వర చరణస్వర క్రమములు చౌకవర్ణమునకు జెప్పినట్లే.

27. స్వరజతి : మధ్యమకాలము ననుసరించి శృంగారరసమైన మాతువును, పల్లవి, అనుపల్లవి చరణములును, అనుపల్లవమునకు కడపట ముక్తాయి స్వరరూపమైన ధాతువందు సగము పాటమును, సగముస్వరమును, కడపట తధిం గిణతోం అను పాటమును జేర్చి పల్లవిని ఎత్తునట్లు నుండవలెను. దీనికి సాహిత్యము గలదు. స్వరరూపమైన చరణపు మొదటి ఖండికయును, ఆస్వర సాహిత్యంబును పాడుకొని క్రమముగా చరణముయొక్క మొదటిది, రెండవది, మూడవది, నాలుగవదియైన స్వరసాహిత్యంబులపాడి అప్పటప్పటికి చరణపు మొదటి ఖండస్వరంబున న్యాసంబు జేసుకొని పిమ్మట చరణముయొక్క దక్కిన ఖండికలను చౌకవర్ణమునకు జెప్పినట్లే పాడవలెను.

కొన్ని స్వరజాతులు పాటసమూహమును గర్భమ దుంచుకొని స్వరసందర్భరూపమై సాహిత్యంబు లతో నుండుటలో ఆయారాగ మూర్ఛనలకు దగినట్లు ఆరోహణక్రమమైన స్వరములలో నొక టొకటికి ఒకటి లేక రెండేసి స్వరసాహిత్యంబులుంచి రచించుటయును, ఇటులనే అవరోహణ క్రమముగా రచించుటయుగలదు. ఈ స్వరజాతుల మాతువులు దేవతాస్తుతిగా నుండుటయుగాక ఆరంభమున పల్లవమును బోలిన మాతువులు గనుబడుచున్నవి.

28. జతి స్వరము: ఇది నృత్యంబున కుపయోగకరమైనది. పల్లవ, అనుపల్లవ చరణంబులకు ధాతుమాత్రమే కనుబడుచున్నది. దీనిలో మూడవస్వర మేరాగమున కేది జీవస్వరమో దానినే ఎడుపు స్వరముగా బెట్టి రచించియున్నారు.

29. జావళి: ఇది దరు లక్షణమును, గ్రామ్య గానంబును అనుసరించియుండును.

30. తిల్లాన: ఇది అన్యదేశీయమైన తిరి తిల్లానా అను గ్రామ్య పాటములు, దేశీయ రాగము, వర్ణక్రమము, తాళబద్ధము, వీనితో గూడియుండును.

31. శబ్దము: శబ్దమునది తాళపాట సాహిత్యంబుల బద్ధము.

32. సూళాది: (సూడ) సూళాది అన్నది ప్రసిద్ధాలంకార సప్తతాళంబులును, రగణ మఠ్యంబును, ఉద్గ్రాహ, ధ్రువ, ఆభోగధాతువులతో ఏకకలగా (యథాక్షరముగా) విళంబ మధ్యమ లయలు గలదియై వర్ణక్రమంబులలో సాహిత్యరూపమైయుండును. ఈ సూళాదులు శ్రీ పురందర విఠలదాసులవారు గాక దక్కినవారెవరును జూచినట్లు కనుబడలేదు.*

33. రాగమాలిక: శృంగారరసము, లేక భక్తిరసముగాను, అర్థములతో సమర్పబడిన రాగములును, తాళములకు దగినట్లయిన ఆవర్తములును, వర్ణక్రమంబుగా ఆయా రాగ జీవ స్వరములతో సమర్పబడిన మాతువును, పల్లవ అనుపల్లవ చరణములును, లేక తొమ్మిది, పదునాలుగు,

---

* పురందరదాసుల కాచార్యులైన శ్రీ వ్యాసరాయస్వామి రచించిన సూళాదులున్నవి. ఈ గ్రంథము నందే భిన్నషడ్జ మేళజన్యమైన భూపాళరాగమున రచించినది 'తందెయాగి తాయాగి' అను సూళాది వారిది ఉదాహరింపబడినది. శ్రీ స్వామివారి ముద్ర 'శ్రీకృష్ణ' యనునదే ఆసూళాదిలోగలదు. పురందర విఠలముద్ర అందులేదు కనుక అది పురందరదాసులదిగా ఈ గ్రంథమున నుల్లేఖించినది పొరబాటనవలసియున్నది ఇదిగాక పై వ్యాసరాయలకు గురువగు శ్రీపాదరాయలవారును సూళాదులు రచించినారని వినికి. మరియు శ్రీపాదరాయలవారి సమకాలీనులగు తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులుగారు రచించినది, ఏడుతాళములు ఏడు రాగములును గల 'దేశీయసూళాది' యొకటి. ఇంకను అచ్చుపడనిది, తిరుపతి దేవస్థానపురాగిరేకులలోనున్నది. (రా. అ)

పదియాఱు రాగముల నమర్చులను, ఆయా రాగముల కొనలందు తాళానుసారమైన ఆవర్తములు గల ముక్తాయి స్వరంబులును, కొన్ని స్వరములు సాహిత్యంబులతో గనబడుటయుగాక, కొన్ని రాగమాలికలలో విలోమక్రమంబుగా రాగమొకటికి ఒక ఆవర్తస్వర సాహిత్యములవంతున పల్లవి లేక మొదటిరాగము నెత్తుకొనువరకు ఎన్నిరాగములున్నవో అన్ని రాగములకును స్వరసాహిత్యంబులు రచించియుండుటయును, అర్థములతో రాగంబుల నమర్చియున్నట్లే రాగ, తాళముల నమర్చియున్న రాగతాళమాలికయును గనుబడుచున్నది.

34. పల్లవి పాడుక్రమము: ఏ తాళములుగానుండినప్పటికిని మాత్రమైన పల్లవి యొక్క ఆద్యక్షరము అతీత అనాగత సమగ్రహంబులలో ఏ గ్రహమున నెత్తినప్పటికినీ, అది తప్పకను, మొట్టమొదట నోట మాతువుయొక్క ఏఏ అక్షరములు ఎట్లెట్లు తాళావయవాక్షరముల నమర్చి పాడుచున్నారో ఆయా అక్షరములు నిలుచుచోట్ల తప్పక కల్పనలు జేసి తాళానుసారముగా ఒకటి, రెండు, లేక నాలుగు ఆవర్తములుగా పాడుకొనివచ్చుటలో మొదట పాతిక, అర, ఒక ఆవర్తముగా శక్త్యానుసారమునకు దగినట్లు పెంచుకొనివచ్చునప్పుడు వచ్చిన సంగతులురాక, రాగ తాళ నియమంబులు తప్పక, వినువారి కింపుగలుగునట్లు పాడవలెను. పిమ్మట పాతిక, అర, ఒకటి, రెండు, మూడు, నాలుగు వంతున స్వరములను విచిత్ర శయ్యలతో సామర్థ్యమునకు దగినట్లు పాడి పల్లవి యెడుపక్షరము దప్పక ఎత్తవలెను. ఇటుల కల్పనలుగా స్వరములు పాడునపుడు, ముత్తెము, పవడము, నీలములు గ్రుచ్చుటవలె స్వరముల ఎడనెడ పాటములును, అయా రాగంబులకు దగిన గ్రహస్వరంబులను జేర్చి పాడుటయు సంప్రదాయము. ఇదిగాక ఎవరైనను సమస్యగా స్వరవరుస, లేక పాటముల నిచ్చినప్పటికిని తాను పాడుకొనివచ్చు స్వరములో కడపటపెట్టి పాడి పల్లవి ఎడుపునెత్తవలెను. కడపటబెట్టు తదింగిణ తోం అనునది పాటముతో జేరినదే. పూర్వీకులు పౌనరుక్తులు రాక నుండుటకొఱకై పల్లవిని మధ్యమకాలముగానే పాడుట సంప్రదాయముగా నున్నది. ద్రుతకాలము కీర్తనములలో ఎడనెడ నెటులవచ్చునో అటుల పల్లవియందు వచ్చుటయులు కలదు. ఎడుపు మొదలైన అక్షరములన్నియు ద్రుతకాలముగానే ఇమిడించి పాడుట ఏబది సంవత్సరపు వాడుకగా నేర్పడినది. ఈలాగుపాడుటలో పౌనరుక్తదోషంబులు మిక్కిలి కలుగుచున్నవనియు, ఇది సంప్రదాయముగాదనియు పెద్దలు జెప్పుకొని యుండిరి. ఇరువది సంవత్సరములుగా కొందఱు గాయకులు చేతిలోవేయు ఒక లఘ్వక్షర కాలమునకు నోటిలో పదియాఱు లఘ్వక్షరకాలమువంతున పాడుచున్నారు. ఇందులో వచ్చెడి పౌనరుక్తులు జెప్పనలవిగాదు, అతి విళంబమును, అతి ద్రుతమునుగా పాడుట దోషమనియే పూర్వీకుల సమ్మతము.

శ్లో. గురుప్రసాద మార్గేణ శివానుగ్రహయోగతః,
లభ్యాచ గానసరణిః, ఇతరేషాంతు దుర్లభా.

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఛనలు

సంఖ్య రా	సంఖ్య ఉ.భా	రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
1	రా	కనకాంబరి	సా రి మ, ప ధ సా	సా నీ ధ ప మ గా రి రీ స్సా
	ఉ 1	ముఖారి (శుద్ధ)	స రి మ ప ధ సా	స ని ధ ప మ గ రి స
	2	శుద్ధసావేరి	స రి ను ప ధ సా	స ధా ధ ప ప మ రి సా
2	రా	ఫేనద్యుతి	స రి మ ప ధ ధ ప ని* ని స	స ని ధ ధ ప మ గ గ రి స
3	,,	గానసామవరాళి	స రి మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
	ఉ 1	పూర్వవరాళి	స రి మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
	2	భిన్నపంచమము	స రి గ గ రి మ ప ధ ప ని నీస్సా	స ని ధ మా గ గ రి స
4	రా	భానుమతి	స రి మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గా రి స
5	,,	మనోరంజని	స రి మ ప ధ నీ స	స ని స ధ ప, మ ప మ, రి గ* రి స
6	,,	తనుకీర్తి	స రి మ ప ని స	స ని ద* ని ప, మ గ రి స
7	,,	సేనాగ్రణి	స రి గ గ రి మ గ మ ప, ని ధ† స్సా	సా నీ ధ ప మ* గ మా గ గ రి స
8	,,	జనతోడి(ర-దే)	స రి గా మ, ప ధ నీ స	స ని ధ ప మ గా రి స
	ఉ 1	నాగవరాళి	స రి గ మ ప. మ ధ ని స	స ని ధ మ ప* గ రి స
	భా 1	పున్నాగవరాళి	ని స రి గ మ ప ధ	ధ ప మ గ రి స ని
	2	అసావేరి (ర)	స రి మ ప ధ సా	స ని ధ ప మ గా రి స
9	రా	ధునిభిన్నషడ్జము	స రి గా మ ప ధ ని ప	స ని ధ ప మ గా రి స
	ఉ 1	మోహననాట	స గా మ ప ధ ప మ, ప ని ని సా	స ని ప ధ* ధ, ప మ గ స
	2	భూపాళము(ర)	స రి గ ప ధ స	స ధ ప గ రి స
	3	ఉదయరవిచంద్రిక	స గ మ ప ని ని ప	స ని ప, మ మ గ స
10	రా	వటాభరణం	స గ మ ప్పా ని ధ* ని స సా	స ని ధ ని పా, ని ప ప మ గ గ, రి రి సా
11	,,	కోకిలారవము	సా, రి మ మ ప, మ ప ధ ని సా	స ని ధ ధ ప, మ గ రి రి స
12	,,	రూపవతి	స రి మ ప, ప స సా	స ని ధ ని ప, మ గ స

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఛనలు

సంఖ్య రా	ఉ.భా	రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
13	రా	గేయహెజ్జిజ్జి	సరిమ, గమపధస	సనీధప మగరిస
14	,,	వాటివసంత భైరవి	సరిగమ, మధనిస	సనిధ, మగమపమగరిస
	ఉ 1	లలితపంచమము	రిసగా మధనిస	సా నిధపమగరిస
15	రా	మాయామాళవ గౌళ	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
	ఉ 1	సాళంగ నాట	సరిమపధస	సనిధపమగరిస
	2	ఛాయాగౌళ	సరిమపధపమపధసనిస	సనిధధపమగస, రిస
	3	మంగళకైశికి (ర)	సరిగమపమగ, పధనిస సరిమగధపస	సనిధపమగరిస
	4	మేఘరంజని	సరిగమనిస	సనిమగసరి ✱ స
	5	మేచబౌళి (ర)	సరిగపధస	సనిధపమాగరిస
	6	టక్క 1	సగమధధని ✱ ధస	సధమగరి ✱ గస
		2	సగమపమగమధనిస	సనిధమపమగమరిగస
	7	పాడి	రిమపధపనిస	సనిప, ధా ✱ పపమరీస
	8	నాదనామ క్రియ (ర)	సరిగమపధనిస	సనిధధప, మా గరిరిస
	9	రేవగుప్తి	సరిగపధస	సధపగరిస
	10	కన్నడబంగాళ	సరిమపధస	సధపమగరిస
	11	గౌళ (ఘ)	సా, రిమపనిస	సనిపమరిగ ✱ మరీస్సా
	12	లలిత	సరిగమధధనిస	సనిధమామగరిస
	13	గుజ్జరి	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
	14	గుండక్రియ	సా, రిగమపధనిస	సా నిపమగమ, ధపమగరిస.
	15	మలహరి (ర)	సరిమపధస	సధసమగరీస.
	16	బౌళి (ఘ)	సరిగపధనిస (అల్పనిషాదము)	సనిధపగరిస

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఛనలు

సంఖ్య రా	ఉ. భా	రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
15	17	ఆర్ద్రదేశి 1	సరిగమపధనిస	సనిధపమగగగరిస
		2	(రిసనిధ) నిసరిగమపధప ధధధసనిస	(ధస) ధపమగగగరిస
	18	దేవరంజి	సమపధ, పనిధ, పనిస, ధనిస, ధసస.	సనిధపమసా
	భా 1	సౌరాష్ట్రము (ర)	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
	2	పూర్వి (ర, దే)	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
	3	గౌడిపంతు (ర)	సరిమపనిస	సనిధపమగరిస
	4	మారువ	సగమధనిస	సనిధపగమ * గరిస, రిగరిస
	5	సావేరి (ర)	సరిమపధసా	సనిధపమగరిస
	6	మాళవపంచమం	సరిగమపనిస	సనిధధపమగరిరిస
	7	పూర్ణపంచమం	సరిగమపధస	సధపమగరిస
	8	మార్గదేశి	సరిగరిగధమపధస	సధమ * పగరిస
	9	రామకలి (దే)	సరిగపధస	నిధపమగరిస
	10	ఫరుజు	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
	11	గౌరి (ర, దే)	సరిమపధనిస	సానిధపమమపమగరిస
	12	వసంత (దే)	రిసగమధనిస	సానిధనిధమాగ, మమ పమగరిస
16	రా	తోయవేగ వాహిని	సారిగమపధనిసా	సానిధపమగరిసా
	భా 1	భైరవము (దే)	సరిగమపధనిస	సధపమమపమగరిస
17	రా	ఛాయావతి	సరిగమధధధనిస	సనిధపమగరిస
18	రా	జయశుద్ధమాళవి	సరిగమపనిస	సనిధ * నిపమగరిస

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఛనలు

సంఖ్య రా	ఉ. భా	రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
19	రా	ఝంకారభ్రమరి	సా రి గ మ ప ధ ని ధ ప ధ సా	స ని ధ ప మ, గ రి గా రి రీ సా
20	రా	నారీరీతిగౌళ (ఘ)	స రీ గ మ్మ, ప ధ ప ని ని సా	సా ని నీ ధ మా గ గ రి స
	ఉ 1	హిందోళ	స గ గ మ ని ధ ని స	సా నీ ధ మ గ స
	2	నాగగాంధారి	స రి మ గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
	3	ఆనందభైరవి (ర)	స గ గ మ ప ధ * ప స ని స	సా ని ధ ప మ మ మా గ గ రి స
	4	ఘంటారవము (ర)	స గ రి గ మ ప ధ ప ని ధ ని స,	స ని ధ ప మ గ రి స
	5	మార్గహిందోళము	స గ గ మ పా మ, ధ ని స,	సా ధ మ గ స రి * స
	6	హిందోళవసంతం	స గ గ మ ప ధ స స	స ని ధ ప ధ నీ ధ మ గ స
	7	అభేరి	స మ గ మ ప ప స స	సా ని ధ ప మా గ రి స
	8	నవరత్న విలాసము	స రి గ మ ప ధ ప స	స ధ ప మ గ గ మ రి స
	భా 1	భైరవి (ర)	సా, రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
	2	ఆహరి (ర)	స రి స గ మ ప ధ ని స,	సా ని ధా ప మ గా రి స
	3	ధన్యాసి (ర)	ని స గా మ ప నీ స్సా	ని ధ ప మ గ రి స
	4	గోపికావసంతం	రి * స రి గ మ ప ధ *, ప ని నీ స్సా	స ని ధ ప మ గ రి * మ గ స
	5	మాంజి (దే)	ని స రీ గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
	6	ముఖారి (ర)	స రి మ ప ధ సా,	స ని ధ ప మ గ రి స
21	రా	కిరణావళి	స రి మ ప, ధ * ప ధ ని స,	స ని ప, ధ ప మ ప గ రి స
22	రా	శ్రీరాగము (ఘ)	రీ మ ప ని స	స ని ప ధ ని ప మ రి గ * రి స

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఛనలు

సంఖ్య రా	ఉ. భా	రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
22	ఉ 1	మణిరంగు	రి మ మ ప ని ని స	స ని ప మ గ రి రి స
	2	సాళగభైరవి	స రి గ మ ప ధ సా. స రి గ రి ప మ ప ధ ప సా.	స ని ధ మ గ రి స ని స ధ ప మ గ రి స
	3	శుద్ధ ధన్యాసి	స గ మ ప ని స	స ని ప మ గ స.
	4	కన్నడగౌళ	స రి గ మ ప ధ ని స, స గ గా మ ప ని నీ సా. (మ గ రి స) ప్రయోగమును గలదు.	స ని ప మ గ స స ని నీ ధ మ మ గ సా, ని స నీ ధ మ మ గ సా
	5	శుద్ధదేశి	స రి మ ప ధ ని ధ ✱ స	స ని ధ ప ✱ ధ మ మ గ రి స
	6	దేవగాంధారి (ర)	స రి ✱ స గ గ మ, ప ధ ✱ ప ని ని స	సా ని ధ పా మ మా గ గ రి స,
	7	మాళవశ్రీ (ఘ)	స గ గ మ ప ని ని స	ని ని ధ ప ను ప, ని ధ మ మ గ స.
	భా 1	శ్రీరంజని	స రి గ మ ధ ని స	స ని ధ మ గ రి స.
	2	కాపి (ర)	సా రి గ మ ప ధ ని స	ని ధ ప మ గ గ రీ స్సా
	3	హుసేని (ర)	స రి గ మా ప ధ ని సా	ని ధ ప మా గ రి స
	4	బృందావని (దే)	రి మ ప నీ స	ని ప మ రీ స
	5	సైంధవి (ర)	సా రి గ మ ప ని ధ ✱ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
	6	మాధవ మనోహరి	స రి గ మ ప ని ధ ✱ ని స	స ని ధ మ గ రి స
	7	మధ్యమావతి (ర)	స రి మ ప ని స	స ని ప మ రి స
	8	దేవమనోహరి	స రి మ ప ధ ని ప మ ప ని నీస్సా,	స ని ధ ✱ ని ప మ రి స
	9	రుద్రప్రియ (దే)	సా రి గ మ ప ధ ని ని సా.	స నీ ప మ గా రీ సా
	10	దర్బారు (దే)	సా రి గ మ ప ధ ని సా	నీ ధ ప మ గా రి సా

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఛనలు

సంఖ్య		రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
రా	ఉ. భా			
22	భా 11	సహనా (దే)	స రి గ మ ప మ ధ ని సా	ని ని ధ ప మ గ గ రీ గ రి స
	12	నాయకి (దే)	సా రి గా మ ప ధ నీ సా	సా నీ ధ ప మ గా రీ సా
23	రా	గౌరీవేళావళి	స రి గ గ స, రి మ మ ప ధ ధ స్సా,	స ని ధ ప మ గ గ రి స
24	రా	వీరవసంతము	రి మ మ ప ని ధ ✱ ని స	స ని ప మ రి గ స
25	రా	శరావతి	స మ గ మ ప ధ ని ధ స	సా నీ ధ ప మ గ రి స
26	రా	తరంగిణి	స రి గ ప ధ ని ధ ప ధ స,	సా ధ ప గరి గ రి గ మ గ రీ స్సా
27	రా	సౌరసేన	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి గ సా.
28	రా	హరికేదారగౌళ (ర)	సా రి మ ప ని స	సా ని ధ ప మ గ. రి స
	ఉ 1	బలహంస	స రి గ మ ప ధ స	స ని ధ ప మ గ రి స
	2	మాహురి	స రి మ గ రి మ, ప ధ సా	స ని ధ ప మ గ రి, సా రి గ రి స
	3	దేవక్రియ (ర)	స రి మ ప ధ స	స ధ ప మ రి స
	4	ఆంధాళి	స రి గ మ ప ని స	స ని ప మ గ రి స
	5	ఛాయాతరంగిణి	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
	6	నారాయణగౌళ	రి మ ప ని ధ ని స	ని ధ ప మ గ రి గ రి స
	7	నటనారాయణి	స రి గ స రి మ ప ధ స	స ధ ప మ గ రి స
	భా 1	కాంభోజి (ర)	స రి మ గ ✱ ప ధ ని ✱ ధ సా	స ని ధ ప మ గ రి స
	2	కన్నడ (ర)	స రి గ మ ప ధా ని స	స ని ధ ప మ గా రి స
	3	ఈశమనోహరి	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి సా స్స
	4	సురటి (దే)	ని స రి మ ప నీ స్సా	స నీ ధ ప మా, గ రీ స్సా
	5	ఎరుకులకాంభోజి	స రి మ ప, ధ ని ధ ప ధ సా	సా ని ధ ప మ గ రి సా
	6	అఠాణా (దే)	స రి గ మ ప ధా ని స	స ని ధా ప మ గా రి స
	7	నాటకురంజి(ర)	సా రి గ మ ప, ధ ని సా	స ని ధ మ గ సా
	8	జుజావంతి (దే)	రీ గ మ ప ధ సా, ని ధ ని సా,	ని ధ ప మ మ గ రి స, రి మ గ రి స

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఛనలు

సంఖ్య		రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
రా	ఉ. భా			
28	9	కమాస్ (దే)	సా రి గ మ ప ధ ని సా	స ని ధ ప మ గ రి సా
29	రా	ధీరశంకరాభరణం	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
	ఉ 1	కురంజి	సా రి గ మ గ మ ప ని నీ స్సా	స ని ప ని ధ * ధ ప మ గ రి సా
	2	నారాయణి	సా రి మ గ రి గ మ, ప ధ సా	స ని ప, ని ధ ప ధ మ ప మ గ రి స
	3	ఆరభి (ఘ)	స రి మ ప ధ స	స ని ధ ప మ గ రి స
	4	శుద్ధ వసంతము	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
	5	నారాయణ దేశాక్షి	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
	6	సామరాగము	సా రి గ స, రి ప ప ధ ధ స్సా (రి ప మ ధ ధ సా) అనియు గలదు)	స ధ ప మ గ రి స
	7	పూర్వగౌళ	స గ రి గ. స రి మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
	8	నాగధ్వని	స రి గ స మ గ మ ప ధ ని స,	స ని ధ * ని ప మ గ రి * గ స
	9	హంసధ్వని	స రి గ ప ని స	స ని ప గ రి స
	భా 1	బిలహరి (దే-ర)	స రి మ * గ ప ధ సా	స ని ధ ప మ గ రి స
	2	బేగడ	స గ మ ప ని నీ స్సా	స ని ధ ప మ గ రి స
	3	పూర్ణ చంద్రిక	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ప మ గ * మ రి స
	4	సరస్వతి మనోహరి	స రి గ మ ధ ధ ని స	స ని ధ ప మ గ మ రి * స
	5	కేదారం	స మ గ * మ ప ని నీ స్సా	స ని ప మ మా గ రి స
	6	నవరోజు (ర)	ప̣ ధ̣ ని̣ స రి గ మ ప	ప మ గ రి స ని̣ ధ̣ ప̣
	7	నీలాంబరి	సా రి గ మ మా ప ధ *। ప ని ని సా। ని ధ * ని సా	సా ని ప మా గ రి * గ సా
	6	దేవగాంధారి(దే)	సా రి మ ప ధ ధా స్సా	స ని ధ ప మ గ రీ, స రి గ రీ సా

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఛనలు

సంఖ్య రా	ఉ. భా	రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
30	రా	నాగాభరణం	స రి గ మ ప ని ధ ✱ ని స	స ని ప మ గ మ రి స, మ గ రి స
	ఉ 1	సామంత‡	స రి గ మ, ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
31	రా	కలావతి	సా రి గ మ, ప ధ ని ధ ప ధ సా	సా నీ ధ ప మ, రి గ ✱ మ రి స
32	రా	రాగచూడామణి	సా మ రి గ మ ప, ప ని నీ స్సా	సా ని ధ ప మ మ రి స
33	రా	గంగాతరంగిణి	స రీ గ, మా ప ధ ని సా	స ని ప ధ ✱ మ మ గ మ రి ✱సా
	ఉ	మనోహరి	సా గ మ ప ని సా	స ని ధ ప మ గ సా
34	రా	భోగచ్ఛాయానాట	సా రి గ, రి గ మ ప, ని ని స్సా	స ని ధ ✱ ని, ప స ని ప మ మ రి స
35	రా	శైలదేశాక్షి	స మ గ ప ధ స	స ని ధ స ని ప మ రి స
36	రా	చలనాట (ఘ)	సా రి గ, మ ప, ధ ని స	స ని ప మ మ రి స్సా
37	రా	సౌగంధిని	స రి మ ప ధ స	స ని ధ ప మ గ రి స
38	రా	జగన్మోహనము	సా గ మ ప ధ ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
39	రా	ధాలివరాళి (ఘ)	స గ రి ✱ గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ గ రి స
40	రా	నభోమణి	సా గ రి ✱ మ ప ధ ✱ ప ని స	స ని ధ ప మ గ రి స.
41	రా	కుంభిని	స గ రి ✱ గ మ ప, ని ద ✱ ని స	సా ని ప మ గ రి స
42	రా	రవిక్రియ	స గ రి ✱ గ మ ప, ని ధ ✱ ని స	స ని ప, ప మ గా రి రి స
43	రా	గీర్వాణి	స రి గ మ ప, ధ ని ధ ప ధ స్సా,	స ని ధ ప మ గ గ రి స
44	రా	భవాని	స రి గ మ ప ధ ✱ ప నీ సా	సా ని ధ ప మ గా రి స
45	రా	శివపంతువరాళి (ర)	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స

† ఈ సామంతరాగ మూర్ఛనావరోహణములో మాత్రము స ని ధ ప మ గ రి అని వివాదిదోపయుక్తమై ప్రాచీనపుస్తకములో వ్రాయబడియుండుట లేఖరుల పొరపాటని యెంచవలసినదిగా నున్నది.

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఛనలు

సంఖ్య		రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
రా	ఉ. భా			
45	ఉ	సింధురామ క్రియ	స రి గ మ ప ధ ధ నీ స్నా	స ని ధ ప మ గ రి ✵ గ స
46	రా	స్తవరాజము	స రి మ ప ధ సా	సా ని ధ మ గ స
47	రా	సౌవీరము	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ మ గ రి స
48	రా	జీవంతిక	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ప మ గ రి స
49	రా	ధవళాంగము	స రి గ మ ప ధ స	స నీ ధ ప మ గ రి స
50	రా	నామదేశి	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
51	రా	కాశిరామక్రియ	స గ రి ✵ గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
	ఉ	కుముదక్రియ	స రి గ మ ధ ధ సా	స ని ధ మ గ మ గ రి స
52	రా	రమామనోహరి	స రి గ మ ప ధ ని స,	స ని ధ ప మ గ రి స
53	రా	గమకక్రియ(దే)	స రి గ మ ప ధ ని స (ధ ని స) అల్పము	స ని ధ ప మ గ రి స
54	రా	వంశవతి	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ప మ గ రి స
55	రా	శామళరాగం	సా, రి గ మ ప ధ స	స నీ ద ప మ గ రి స
56	రా	చామరము	సా, రి గ మ ప ధ ని స	సా ని ధ ప మ గ రి స
57	రా	సుమద్యుతి	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
58	రా	దేశిసింహారవం	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
59	రా	ధామవతి	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
60	రా	నిషధరాగం	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ప మ గ రి స
61	రా	కుంతలరాగము	స రి గ మ ప ధ స	స నీ ధ ప మ గ రి స
62	రా	రతిప్రియ	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
63	రా	గీతప్రియ	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
64	రా	భూషావతి	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
65	రా	శాంతకళ్యాణి (ర)	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఛనలు

సంఖ్య రా	సంఖ్య ఉ. భా	రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
65	భా 1	యమునా కళ్యాణి(దే)	స రి గ మ ప ధ ని సా	సా ని ధా ప మ గా రీ సా
	2	మోహన (ర)	స రి గ ప ధ ప	స ధ ప గ రి స
	3	హంవీరు (దే)	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
	4	సారంగ (ర)	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
66	రా	చతురంగిణి	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ప మ గ రి స
	ఉ	అమృతవర్షిణి	స గ మ ప ని స	స ని ప మ గ స
67	రా	సంతానమంజరి	స రి గ మ ప ధ స	స నీ ధ ప మ రి స
68	రా	జ్యోతిరాగము	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ గ స
69	రా	ధౌతపంచమం	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ రి * గా స
70	రా	నాసామణి	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ రి * గ స
71	రా	కుసుమాకరము	స రి గ మ ప ధ ని స	స ని ధ ప మ రి * గ స
72	రా	రసమంజరి	స రి గ, స ప మ ప, ని ధ * ని సా	స ని ధ * ని ప, ప మ ప, రి * గ స

(1) ఈ 72 రాగాంగ రాగములలో 40 రాగాంగములందు వచ్చు వివాది దోషముల నివర్తించు మార్గమును లక్షణసంగ్రహమందు జూడుడు. (2) * ఈ గురుతు ఏ రాగమూర్ఛనా స్వరమువద్ద నుంచబడియున్నదో ఆ స్వరము ఆ రాగమునకు వక్రస్వరమని ఎఱుగదగినది. (3) ఘన, రక్తి (నయ), దేశీయరాగములివి యని దెలియుటకొఱకై ఇమ్మూర్ఛనాపథకములో ఆ యారాగములకు వద్ద ఘన - (ఘ), రక్తి - (ర), దేశీ - (దే) అని గనిపింపబడియున్నవి (4) రాగాంగోపాంగ భాషాంగమునగల కొన్నిరాగముల మూర్ఛనలలో ఆరోహణములందుగాని అవరోహణములందుగాని జంటస్వరములు లేక దీర్ఘస్వరములు, ఎడనెడ (,) ఈ గుఱుతులు వెంకటమఖి పరంపరాగత ప్రాచీన పుస్తకములోనే వ్రాయబడియున్నది. వీని వివరణములు సమీపమున అచ్చొత్తి వెల్లడిబఱచగల "రాగరసమంజరి" అను ఒక చిఱుపుస్తకమువలన విశద

మగును. ఈ సంగీతసాంప్రదాయప్రదర్శినియందును కొన్ని రాగములలోగల జంటస్వర దీర్ఘస్వరములకు వివరణము జెప్పియుండినప్పటికిని పై జెప్పిన రాగరసమంజరిలో విశేషించివ్రాయబడును

(1) కనకాంబరి. ఈ రాగమూర్ఛనలో దీర్ఘముగల నిషాదగాంధారములను, (రి రీ స్సా) అను ప్రయోగమును, (2) శుద్ధసావేరి. ఈ రాగమూర్ఛనావరోహణమున దీర్ఘముగల షడ్జ ధైవతములవల్ల ఈ ధైవత ప్రయోగములును, (3) ఫేనద్యుతి. ఈ రాగమూర్ఛనారోహణములో జంట ధైవత నిషాదములును, అవరోహణములో జంట ధైవత గాంధారములును గనిపించియుండుటవల్ల ఇటువంటి జంటస్వర ప్రయోగములును, (సా పా ని ని సా) (స ప మ ప గ రి) (ప మ గ గ రి గ గ స) ఈ విశేషప్రయోగములును, విశేషరంజనపుల నిచ్చును. (4) గానసామవరాళి. ఈరాగమునకు (ధ స స రి స రి ప మ గ రి) (మ మ ప ప ధ ధ స స) (ని స ధ ప మ గ రి సా) ఇవి విశేషప్రయోగములు. (5) మనోరంజని. ఈ రాగంబునకు (ప మ ప ధ సా) ఇది విశేష ప్రయోగము. (6) సేనాగ్రణి. దీనికి గాంధారమధ్యమములును మిగులరంజనముగల జీవస్వరములు. సా (గ ప ధ స) (మ ధ ప గ రి స) ఇవి విశేష ప్రయోగములు. (7) తోడి. ఈ రాగమునకు గాంధార నిషాద ధైవతములు విశేషరంజనముగల జీవస్వరములు. (8) ధునిభిన్నషడ్జము. ఈ రాగమునకు గాంధారము రంజనముగల జీవస్వరము. (పా మ ప ధ మ ప గ గ గ రి స) (ధ ధ గ గ స) (గ గ ధ ప మ గ రి సా) (స రి గ ధ ప గ గ రి సా) (ధ మ గ రి సా) ఇవి విశేష ప్రయోగములు. (9) మోహననాట. దీనికి గాంధార ధైవతములును; (10) నటాభరణము. దీనికి గాంధార ఋషభ మధ్యమములును. (11) కోకిలారవము. ఈరాగ మూర్ఛనలో మధ్యమధైవతఋషభములు జంటస్వరములుగా నుండుటవల్ల ఇవియును విశేషరంజనముగల జీవస్వరములు. (12) గేయహెజ్జిజ్జి. దీనికి (స రి గ రి స) (ప ద ప ధ ప) ఇవి విశేషప్రయోగములు. (13) వాటివసంతభైరవి. ఈ రాగమునకు మధ్యమనిషాదములు మిగుల రంజనముగల జీవస్వరములు. (స రి గ మ మా ని నీ ధ ని పా) (స రి గ మా ధా మ ప గా రి రి సా) (ని ధ మ గ గ మ ప గ మ గ రి రి రి రి సా) ఇవి విశేష ప్రయోగములు. (14) లలిత పంచమము. ఈరాగమునకు (రి రి గా మ ధ ని స) అను ప్రయోగము గలదు. (15) మాళవగౌళ జీవస్వరప్రయోగములను గీతకీర్తనములలో గమనించి జూడుడు (16) ఛాయాగౌళ (సా రి గ మ ప ధ స) అనియు మూర్ఛనగలదు. (17) మంగళకైశికి. (మా మా గా గా రీ రీ (ధ ్రి రి గా) (గా మ ప మ గ) (రి రీ రీ ధా రి రి రీ సా) ఇవి ఈ రాగమును స్ఫురింపజేయు ప్రయోగములు. (18) మేచబౌళి. దీనికి గాంధారము వరకు మంద్రగతిగలదు. (19) టక్క. దీనికి మూర్ఛనలో గనిపించియుండు జంటధైవతప్రయోగములే రంజనాస్పదములు. అల్ప పంచమము. (20) నాదరామక్రియ. ఈ రాగ మూర్ఛనారోహణమందుగల జంటధైవత దీర్ఘమధ్యమ జంట ఋషభములుగాక గాంధారములును ఈ రాగ

మును స్ఫురింపజేసును. ఈ రాగము వాడుకలో నిషాదమునకు క్రింద మంద్రగతియును పైన తారగతియును లేక గనుబడుచున్నది. (21) పాడి. దీనికి ఋషభము జీవస్వరముగావునమూర్ఛ నారోహణాదిని ఋషభమును, అవరోహణాంతమున దీర్ఘ ఋషభమును గనిపించియున్నారు. (22) గౌళ. దీనికి ఋషభము జీవస్వరము (రీ గ మ రి స) (ప మ గ మ రి స) ఇవి రంజనమునీయ గల ప్రయోగంబులు. (23) లలిత. దీనికి మధ్యమ ధైవతములు రంజనముగల జీవస్వరములు. (ధ ధ స సా సా) (ధ ధ స స) (ధ మ ధ రి రి స ని సా) ఇవి విశేషప్రయోగములు. ఈ లలితకు మధ్యమమువరకు మంద్రగతి మిగులగలవు. (24) గుజ్జరి. దీనికి (ధ ధ సా) (మ గ ప ధ రి స ని సా) (స రి గ ప ధ ని ధ ప) (మ గ ప మ గ స) (ధ గ్గ రి స ని) (ధ రి రి సా) ఇవియు, (25) గుండక్రియ. దీనికి (గ మ ప ధ స) (స రి మ రి మ ప ధ స) (స మ గ స రి రి సా) ఇవియును విశేషప్రయోగములు. (26) ఆర్ద్రదేశి. దీనికి ధైవతగాంధారములు బహుత్వములు. (27) సామరాగమునకు (సా రి గ స) (రి ప ప ధ ధ స్సా) అనియు మూర్ఛనగలదు. సౌరాష్ట్రము మొదలు రసమంజరి వరకుగల రాగవిశేషములను ఆ యా రాగ వివరణములలో జూడుడు.

గమకసంజ్ఞా నియమవిధాన వివరణము.

శ్లో. దయమాన దీర్ఘనయనాం దేశికరూపేణ దర్శితాభ్యుదయాం,
వామకుచనిహిత వీణాం వరదాం సంగీతమాతృకాం వందే.

శ్రీ సావిత్రీ దేవతా వరప్రసాద సమాలబ్ద సకలకలాపారంగతులై యశోవంతులై విల సిల్లిన గోవింద దీక్షితులవారి పుత్రులగు శ్రీ వేంకటమఖి అను వెంకటేశ్వర దీక్షితులవారి పర మానుగ్రహమువలన పరంపరాగతమై లక్ష్యస్వరూపంబులతో నుపదేశపూర్వకంబుగ తెలిసికొనబడిన గమక స్వరూపంబుల నే నెఱిగినంత స్పష్టముగా సంజ్ఞావివరణంబులతో ప్రకటీకరింపవలెనని దలంచి శ్రీ పురందరదాసాది వాగ్గేయకారకులను మదినిస్మరించి, గమకస్వరూపమార్గదర్శియును, నాదు పెత్తండ్రియు నైన ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారిని గూర్చి నమస్కరించి వ్రాయంబూనితి.

కం. నేరములు కాళిదాస మ। యూరాదులకైన గలుగ నొరులకు లేవే।
సారమతులైన సుకవుల। కారుణ్యమె నేర్పుకలిమి కవిజనములకున్॥

ఈ పద్యములో జెప్పినట్లు మహాకవులకుగూడ తప్పులుగలుగుచో నాబోటివారలకు తప్పులుగలుగుట గొప్పకాదు. కావున ప్రాజ్ఞులైన వాగ్గేయకారకుల కారుణ్యాతిశయమే నాదు సామర్థ్యాతిశయముగానున్నది. మిక్కిలి తెలిసినవారు నావల్ల వ్రాయబడిన గమకస్వరూపముల కనికరముతో చిత్తమున నంగీకరించి అనుగ్రహింతురు. తెలియనివారు చిత్తంబునబూని తెలిసి

కొనవలెనని అపేక్షింతురు. తెలిసి తెలియనివారు నాదుప్రార్థనలంగీకరించి మౌనముగా నుందురే గాక, వేఱొకటియు జెప్పజాలరని నమ్ముచున్నాను. గమక స్వరూపములబట్టెడి క్రమము గని పించుటకు వీణయే ముఖ్యసాధనముగా నుండుటవలన వీణలో గమకంబుల బలికించు విధంబుల నెఱిగిన కొలది నెఱింగించెద. ఈ సంగీత సంప్రదాయప్రదర్శినియందు ఉపయోగపఱచబడిన గమకపు గుఱుతుల వివరణము.

I. (1) కంపితము. — — ఒకానొక స్వరస్థానమందు డాచేతివ్రేళ్లను ఎటులబెట్టవలెనో అటుల మీటుతోబెట్టి అల్లార్చుటయే కంపితము అగును. ఒక స్వరస్థానమందే డాజేతి (Fore finger) జుట్టనవ్రేలును నడిమవ్రేలును చేరికగానుంచి కదలించుటయు కద్దు, ఉదాహరణముగా : (గా) ఈ కంపితమే కదలిక.

(2) లీనము. (3) ఆందోళితము. (4) ప్లావితము. ఇవి మూడును కంపితభేదములే వీని కాలనిర్ణయముల లక్షణసంగ్రహములో జూడుడు.

II. (5) i. స్ఫురితము. ∴ ఆరోహణక్రమముగా బొయ్యెడి ఒక్కొక్క జంటస్వరము లందును వీణలోగాని గాత్రమునగాని రెండవస్వరమును కొట్టుటయే స్ఫురితమగును. ఎటులనిన వీణలో స ṡ అను జంటస్వరమును బలికింపుచో జుట్టనవ్రేలు నిషాదస్థానమందును నడిమివ్రేలు షడ్జస్థానమందును ఏకకాలమందే బెట్టుకొని మొదటి షడ్జస్వరమును మీటి నిషాదస్థానమందున్న జుట్టనవ్రేలు నెత్తక నడిమివ్రేలుమాత్రమెత్తి మీటుతో నడిమివ్రేలను షడ్జస్థానమందు కొట్టుటయే. ఈరీతిగానే తక్కిన జంటస్వర స్ఫురితముల బలికించు విధముల నెఱుగవలెను. ఈ స ṡ మొదలైన ఆరోహణక్రమముననుండు జంటస్వర స్ఫురితంబులు వీణయందును గాత్రమందును బలుకునప్పుడు డాసిన క్రిందిస్వరములతో బలుకును. స ని స, రి స రి ఇటులనే తక్కిన జంటస్వరములకు నెఱుగ వలెను. స్ఫురితమను గమకముయొక్క స్థానమందు డోలము అనునొక్క గమకమును వికల్పం బుగా జెప్పుచున్నారు. ఆ డోలమనెడి గమకమునకు పూర్వాచార్యులు ముత్యములో నీరు పారునట్లు పొదలెడి కదలికను లక్ష్యంబుగా నుడివియున్నారు. ఈ డోలమునే ప్రత్యాఘాత మందురు.

ii. ప్రత్యాఘాతము. ∵ అవరోహణ క్రమంబుగావచ్చెడి ఒక్కొక జంటస్వరములలో రెండవస్వరమును వీణయందు కొట్టి వాయించుటయే ప్రత్యాఘాతమనబడును. ఎటులనిన; వీణలో ṡ స అని దిగెడి జంటస్వరమును బలికింపుచో, డాచేతిజుట్టనవ్రేలు మాత్రము మీటుతో షడ్జస్థానమందుంచి క్రిందటి నిషాదస్థానమునకు ఆ జుట్టనవ్రేలు పొరలి దిగునప్పుడే మీటుతో నడిమి

వ్రేలను షడ్జస్థానమునందు కొట్టుతో నుంచవలెను. ఇటుల కొట్టినప్పుడు నిషాదస్థానమునకు బొరలివచ్చిన జుట్టనవ్రేలు నెత్తగూడదు ఈరీతిగానే తక్కిన యవరోహణ క్రమముగావచ్చు నొక్కొక్క జంటస్వరముల వాయించువిధములు నెఱుగవలెను. వీణలో స ని మొదలైన అవ రోహణ క్రమముననుండు జంటస్వరములను వాయించునప్పుడు అంటునటువంటి మీదిస్వరములు అతి సూక్ష్మములై బలుకును. ఉదా: స రి స, ని స ని. ఈరీతిగానే వీణలో తక్కిన జంటస్వర ప్రత్యాఘాతంబుల బలికించువిధము నెఱుగవలెను. ఈ ప్రత్యాఘాతము ఆరోహణక్రమముగా నెక్కిపొయ్యెడి స్వరములకు క్రిందిస్వరములనదుముటకు (నొక్కుటకు) బదులుగా నవరోహణ క్రమమున దిగెడి స్వరములయందు రంజనమునకై కొన్ని కొన్ని విడిస్వరములందు ప్రత్యాఘా తంబును బట్టుట సంప్రదాయముగానున్నది. ఉదా: మ గా, రి మ పా, ధా ప మ, రి గ స. ఇటుల బట్టు ప్రత్యాఘాతము ఆరోహణముగానెగు విడిస్వరములకును బట్టుట వాడుకగానున్నది. ఈ స్ఫురిత ప్రత్యాఘాతముల నొక్కొక్క మీటుతోను వీణలో బలికింపవచ్చును. గాత్రమునకు ఈ ప్రత్యాఘాతము స్ఫురితమేయగును.

(6) తిరుపము. w స్వరముల చేరికయందు ఒక స్వరమును అదిమి (నొక్కి) బట్టుటయే నొక్కు అనబడును. ఉదా: (ని స గా), రి మ పా), (ని స రి గ మ పా), (ని స రి స). (7) ఆహతము. ముందరగాని వెనుకగాని వేగముగా గొట్టి తిరుగడము ఆహతమనబడును. ఇది (i) ముందటి స్వరమున గొట్టి తిరగడము, రవ అనియు (ii) వెనుకటి స్వరమున గొట్టి తిరగడము ఖండింపు అనియు రెండువిధములగును. (i) రవ. ^ పైదైన నొక స్వరస్థానంబుననుండి మీటు తోగాని మీటులేకగాని క్రిందిస్వరమును డాకేటి నడిమివ్రేలిచే వేగముగా తంతిని మీటుట రవ అనబడును. ఉదా: ప మ మ, మ మ గ, రి రి స. (ii) ఖండింపు. ✓ ఒకటి, లేక రెండు, లేక మూడు స్వరములందుండిగాని మీటుతో నొక స్వరస్థానంబుననుండి పైదైన నొక క్రింద స్వరస్థానం బునకు దిగి తోడనే మీటి కొంచెమైన నిలువక నేదైన వేఱొక క్రింది స్వరస్థానమునకు మీటు లేక దిగడమే ఖండింపు. ఉదా: ప మ గ, ప గ రి, ప రి స. (2) A. ఖండింపులో రెండవ భేదము. పై ఖండింపునకు జెప్పినట్లే రెండు, మూడు, లేక నాలుగు స్వరములందుండిగాని మీటుతో నొక స్వరస్థానంబుననుండి పైదైన నొక క్రింది స్వరస్థానంబునకు దిగి తోడనే తంత్రీనాదము తెలియ కుండునట్లడగించి తోడనే మీటుకొని జారుతో వేఱొక క్రింది స్వరమునకు వచ్చుటయే ఖండింపు యొక్క రెండవ భేదము. ఉదా: (ప మ ↘ రీ), (మ గ ↘ రీ), గ ↘ సా). (8) వళి ∩. ఒక

స్వర స్థానముననే వక్రముగ సుడియించి ఒకటి, లేక రెండు, లేక మూడు స్వరముల ఛాయలను రాజేయుట వళి అనబడును. ఉదా: (1) ఒక స్వర ప్రయోగము నిధా' లేక ధా ని ఈ ధైవత స్థానమును ఒక మీటుగా మీటి ఆ మీటుతోనే పైగా నిషాదము పలుకునట్లు తంతిని యీడ్చి ధైవతమునకువచ్చి డాసిన స్వరముయొక్క మీటును వేయవలెను. దీనికి లక్ష్యము పున్నాగవరాళి మొదలైన కీర్తన సంచారులందు జూడుడు. (2) రెండు స్వరముల ప్రయోగము. సా ని ద ని ధా ప, ఈ ధైవత స్థానమున ఒక మీటుగా నొక్కుతో మీటి సుడింపున నిషాదమును అల్పముగా గనిపించుకొని ధైవతస్థానమునకువచ్చి పంచమమును మీటు వేయవలెను. దీనికి లక్ష్యము ఆహిరి మొదలైన రాగముల జూడుడు.

(3) మూడు స్వరముల ప్రయోగము. స్ని / ద ని ధా స ధా ప ఈ దీర్ఘనిషాదములోగల ద ని ధా స వరకు మొదటి ధైవత స్థానమందు ఒక మీటుగా నొక్కుతో మీటి సుడింపందు నిషాదమును గనిపించి ధైవతమునకువచ్చి షడ్జమువరకు నీడ్చిబట్టి ధా ప యందు వేర్వేఱు మీటుగా మీటవలెను. దీనికి లక్ష్యము దరుబారు, అఠాణా మొదలైన రాగముల జూడుడు. ఇటువంటి మూడు స్వరములకు ⌒ ఇట్లు పెద్దవంపును, ఒక స్వర ప్రయోగమునకు ∩ ఇట్లు చిన్నవంపును ఉంచబడియుండుటను గమనింపుడు

III. (9) ఉల్లసితము. ఇది ఒక స్వరమునుండి వేఱొక మీది స్వరమున కెక్కుట ╱ ఎక్కుజారు అనియు, ఒక స్వరమునుండి వేఱొక క్రింది స్వరమునకు దిగుట ╲ దిగుజారు అనియు రెండు విధములు. (i) ఎక్కుజారు ╱ ఒక స్వరమునుండి మీటుతో డాసిన మీది స్వరమునకుగాని, లేక డాసిన రెండు, మూడు లేక యుక్తానుసారముగాగాని మీది స్వరమున కెక్కుట ఎక్కుజారు అనబడును. ఉదా: స ╱ రి, స ╱ గ, స ╱ మ, స ╱ ప, స ╱ స. (ii) దిగుజారు ╲. మీటుతో పైని జెప్పినరీతిగానే మీది స్వరమునుండి క్రింది స్వరమునకు దిగుట దిగుజారు అనబడును. ఉదా: స ╲ ని, స ╲ ధ, స ╲ ప, స ╲ మ, స ╱ స.

(10) హుంపితము. ఒక స్వరమునుండి నాలుగు, ఐదు, ఏడు స్వరములవరకును లేక డాసిన స్థాయివరకును సమయమునకు దగినట్లు హుంకారముతో కాహళవాద్యాకారము వలె క్రింద నుండినాదమును పెంచుకొనియో, లేక పైనుండిక్రిందికి నాదమును తగ్గించుకొనియో పలుకునట్లు సేయుట హుంపితమగును. ఇది జారుభేదమే

(ii) కురుళము. ఇది ఒడగింపు, ఒరయిక అని రెండు విధములు: (1) ఒదిగింపు. X మీది స్వరమును క్రిందిస్వరమున బట్టుట. మీది స్వరమును క్రింది స్వరస్థానమందు వీణలో మీటుతోబట్టుటయును, రాగములకు దగినట్లు ఒకటి, రెండు, మూడుస్వరములవరకు మీటుతో క్రింది స్వరస్థానమున నీడ్చిబట్టి ఆ క్రింది స్వరస్థానమునకు వచ్చుటయును కద్దు ఇది ఆలాపన మందు మెండుగవచ్చును. మూలకె పైనిబోవుట దుర్లక్షణ. ఉదా: (స స రి) దీనిలో షడ్జమును మీటిన వెనుక ఆ స్థానమందే మీటువేసి గాంధారము బలుకునట్లు తంతిని యీడ్చిబట్టి వెనుక ఋషభమును పలికింపవలెను. (రి ⁄ మ ╲ గ రి) ఈ ప్రయోగములోగల ప్రతిస్వరములను ఋషభ స్థానమందే మీటుతో బట్టవలెను. ఇట్లు మీది స్వరమును క్రింది స్వరస్థానమందు బట్టుట వీణకు ముఖ్యమేగాక గాత్రమునకు ఎక్కుజారుచే. (ii) ఒరయిక. ~ దీనినే ఒరిక అనిజెప్పుట వాడుకగానున్నది. మీటుతో నొకస్వరము, లేక రెండు స్వరములు, లేక మూడు స్వరములను డాచేతి అభ్యాసబలమున డాచేతి వ్రేళ్ళచే పలు స్వరస్థానముల నొదిగించిబట్టి దిగుట ఒరయిక అనబడును. ఉదాహరణము: నిస ధని పధ మప గమ నిస

స ని ధ ప మ గరిస, స ని ధ.

(12) త్రిభిన్నము. ఈ గమకము వీణ వాయించు సమయములో రంజనముగలుగు టకై కొన్ని కొన్ని సమయములందు మంద్ర పంచమసారణి తంత్రుల ఏదియైన నొక స్వరస్థానపు మెట్టున ఎడమ, జేతి జుట్టనవ్రేలునుగాని, నడిమివ్రేలునుగాని లేక రెండు వ్రేళ్ళను జేర్చిగాని అదిమిబెట్టుకొని వలచేతి వ్రేలిచే నొకమీటుగాగాని, విడివిడిగా గాని మీటుటయే త్రిభిన్నగమక మని జెప్పుదురు.

(13) ముద్రితము. నోటిని మూసుకొని పాడుటలో గలుగు స్వరముల కదలిక ముద్రితము అగును. ఈ గమకము గాత్రమునకు మాత్రమని జెప్పుదురు.

(14) నామితము. నాదములను తగ్గించి సూక్ష్మధ్వనితో పాడుట, లేక వాయించుట వలన గలుగు స్వరముల కదలిక నామితమనబడుడు.

(15) మిశ్రితము. మీదజెప్పిన గమకములు రెండుమూడు కలిసివచ్చునట్లు నేయుట మిశ్రితమనబడును. ఉదా:

స ╲ నీ ధ స, సి ⁄ గ గ మ, సి రి ⁄ ప మా ⁄ మ పా, ప ధ ⁄ స రి స.

గమకముల గుఱుతులు

—, కంపితము; ∴, స్ఫురితము; ⁘, ప్రత్యాహతము; w, నొక్కు; ∧, రవ; ✓. ఖండింపు; ⌒, వళి; /, ఎక్కుజారు; \, దిగుజారు; × ఒదిగింపు; ⌣, ఒరయిక.

1. స్థాయి స్వరముల నెఱుగునట్టి గుఱుతుల వివరము - అనుమంద్రస్థాయికి క్రింద రెండు చుక్కలు, మంద్రస్థాయికి క్రింద ఒక చుక్క, తారస్థాయికి మీద ఒక చుక్క, అతితార స్థాయికి మీద రెండు చుక్కలు వేయబడును. మధ్య స్థాయికి చుక్క వేయబడదు. ఎటులనిన:

అనుమంద్రము. మంద్రము. మధ్యము. తారము. అతితారము.

ని । స రి గ మ ప ధ ని । స రి గ మ ప ధ ని । స రి గ మ ప ధ ని । స

శుద్ధ (ప్రకృతి) వికృతి స్వరముల గుఱుతుల వివరణము:

♭ ఈగుఱుతు శుద్ధఋషభ, సాధారణగాంధార, శుద్ధధైవత కైశికీ నిషాదములకును;

♭♭ ఈగుఱుతు శుద్ధగాంధార, శుద్ధ నిషాదములకును;

♮ ఈగుఱుతు పంచశ్రుతి ఋషభ, అంతర గాంధార, శుద్ధ మధ్యమ, పంచశ్రుతి ధైవత, కాకలీ నిషాదములకును;

♯ ఈగుఱుతు షట్ఛ్రుతి ఋషభ ప్రతిమధ్యమ, షట్ఛ్రుతి ధైవతములకును వేయబడును.

తాళకాల ప్రమాణ సంజ్ఞా నియమ బోధక వివరణము:

తాళముయొక్క అక్షరకాల ప్రమాణములు దెలియుటకొఱకై యీపుస్తకమునందు ఉపయోగపఱచియున్న గుఱుతుల వివరము. గుణక ప్రమాణములు. I. ఒక స్వరాక్షరమును హ్రస్వముగా వ్రాసి ఒక అక్షరకాలముగా భావించుకొనవలె దీర్ఘాక్షరముగా వ్రాయునపుడు రెండక్షర కాలమగును. దీని కధికముగావచ్చు గుణక ప్రమాణములకు ఈ ⌒ గొలుసు గుఱుతుల చేత పైజెప్పిన హ్రస్వ దీర్ఘాక్షర ప్రమాణములను క్రమముగా పెంచుకొనిపోవలెను.

ఎటులనిన: (1) స = 1 (2) సా = 2 (3) సా ⌒ స = 3, (4) సా ⌒ సా = 4,

---

1, 2, సరే, 3 లో సా ⌒ స = 3 అనియున్నది. గొలుసు లేకపోయినను అది మూడక్షర కాలమే అలాగే 4 లో సా ⌒ సా = 4 అనియున్నది ⌒ గొలుసులేకున్నను అవి నాలుగక్షరముల కాలమే. ఇట్లు 5, 6, 7, 8 అక్షరాల కాలము వరకును చూపబడినది. ఇచట ఆగొలుసులను వదలివేయడమైనది. ఒక అక్షరకాలమునకు , ఇలాటి కామా (Comma) యను గుఱుతును, రెండక్షర కాలమునకు ; ఇలాటి సెమికోలను (Semicolon) అను గుఱుతును వాడబడును

II. ఒక స్వరాక్షరముక్రింద ఒక గీతవేసితే కాలప్రమాణములో సగమగును. రెండు రెండుగీతలువేసితే పాతికయగును. మూడు గీతలువేసితే పరకయగును, నాలుగు గీతలువేసితే వీసమగును. దీర్ఘస్వరముక్రింద ఒక గీతవేసితే ఒక హ్రస్వమగును. తక్కిన ప్రమాణములను ఇటులనే యెంచి దెలిసికొనవలెను.

స = 1 (ఒక అక్షరకాలము), స = ½ అఱ అక్షరకాలము, స = ¼ పాతిక అక్షర కాలము, స = ⅛ పరక అక్షర కాలము, స = 1/16 వీసము అక్షరకాలము.

ఒక అక్షర కాలములోనే స్వరములయొక్క భిన్నప్రమాణంబులు పలువిధంబులై వచ్చెడి మార్గంబుల వివరంబులు ఎటులనిన:

I. స = సా, స స, స స స స, స స స స స స స స, సా సా, సా సా సా సా

స = సా స స, స సా స, స స సా, స స సా సా సా, స స సా స స సా;

స = స స సా సా, స స స స సా సా సా సా; సా, స, స సా,

ఇటులనుండు భిన్నకాలప్రమాణంబులో గీతలు అధికంబుగానుండుటవల్ల చూచుటకును కాలప్రమాణంబు తెలుగుటకును ప్రయాసముగానుండును గనుక గీతలనుతగ్గించి మొదటికాలమునకు సా అనియు, రెండవకాలమునకు స స అనియు, మూడవ కాలమునకు ఒక గీతతో స స స స అనియు, నాలుగవ కాలమునకు రెండుగీతలతో స స స స స స స స అనియు ఏర్పాఱచబడినది. గీతల వివరణము సేయబడిన కాలప్రమాణములను గలసిన స్వరముల లక్ష్యములను క్రింద జూడుడు.

నాలుగు కాలములకు పై కాలముల బెంచుకొనిబోవుటకు అధికమగు కాలమొక్కొక టికి ఒక్కొక గీత అధికముగా వేసుకొనవలెను.

II- సా = స స, స స స స, స స స స స స స స;

సా = సా సా, సా సా సా సా, సా సా సా సా సా సా సా సా;

సా = స స, సా స స, స సా స, స స సా, సా, స, స సా, ;

సా = సససస సాసా, సా, సససస, సస సా సా ;

సా = సస సససస, సా సస సస, సా సససస,

పెద్ద స్వరాక్షరంబుల నడుమవచ్చెడి చిఱు స్వరాక్షరములు కాలప్రమాణముతో జేరవు.

|| ఇట్లుండు రెండు గీటులును, ఆయా తాళావర్తముల కడపట నుండును.

| ఇటులనుండు నొక్కొక్క గీటు ఆయా తాళావర్తములలోపలనుండు అవ యవము లొక్కొక్కటికిని వేయబడును.

, ఈ కామ ఒక అక్షరము విడిచి యెత్తుచోట్లను,

; శమికోలన్ రెండక్షరములు అనగా (అర ఎడము) త్రోసి యెత్తుచోట్లను గుఱుతుగా వేయబడును.

ఈ ఎడుపు కాలప్రమాణములను సందర్భానుసారముగా జూచి యెత్తుకొనవలెను.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

చక్రము 1 : మేళము 1

రగమపధన]　　　రాగాంగ రాగము 1 : కనకాంబరి　　　[ఇందు. పా. చక్రము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి :- కనకాంబరి రాగఃస్యాదారోహే గనివర్జితః
నివక్ర స్సర్వ కాలేషు గీయతే గాయకోత్తమైః.

మూర్ఛన :- { ఆరోహణము : సా ♭ రి మ ప ♭ ధ సా
అవరోహణము : సా ♭♭ నీ ♭ ధ ప మ ♭♭ గా ♭ రి రి స్సా } అసావేరి జాతి

లక్షణ వివరణము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; ఆరోహణమందు గాంధార నిషాద వర్జ్యము.

గమనిక : పూర్వాచార్యులు మొదటి చక్రమందుగల రాగములకు 'రిగమ' ప్రయోగము లేకనే 'రిమ' ప్రయోగముతో మూర్ఛనలను గల్పించియుండుట, రంజనకును, గాత్రమందు సులభముగాఁ బట్టుటకునుగానని యెంచవలెను. స ↘ నీ ధ, మ గా రి, వీనియందు గల దీర్ఘ నిషాద గాంధారములను జారుతోఁ బట్టవలెను.

నిషాదవక్రము, ఎటులనిన ;- స ప ని ధ ప, స ధ ని ధ ప.

అసావేరి జాతి, ఎటులనిన; — మ ↘ గా రి స, రి మ ప ధ ప మ ↘ గ గా రి స, స ప ధ ప ↗ ని ధ ప మ ↘ గా గ రి స, ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

లక్ష్యము, గీతము - త్రిపుట తాళము - వెంకటమఖి.

త్రుధువము :— ధ ప | ప మ గ గ గ రి రి | సా స స రి గ గ
అ రె | ర అ అ గ అ . ం | గా దు స పు త తి

రి స స ధా ధా | పా మ గా రి రి |
మ న మే ళా | ప మ్మ అ . ణ |

అంతరి :— సా స మ రి మ ధ | ధ ప మ ప ధ రి రి | సా,
ధా మ బో ఒ ల్ల తి | న ం ద న ం ద ను | రే,

జావడ :— రి మ ప ధ | పా మ గా రి రి | సా స ధా ధా |
య ము న అ | తీ ర లో ఒ ల | కౌ స్తు భా లం |

పా మ ప ధ ప ని | ధా ప ప మ మ గ | రి రి స రి మ ప మ |
కా ర క అం చ న | చే ల కృ ప అ అ | ప అం గ ఇ శ అ అ |

ప ధ ప మ ప ధ ధ | సా స రి మ ప ధ | పా మ ప ధ సా |
ధ అ ర గో ఒ పి ఇ | జా ర ర అ గ అ | అం గ క న కాం |

ధ ధ ప మ ప ప ని | ధా ప మ గ గా | రి స స ప ధ ప ని |
బ రి ఇ ర ఆ . అ | ఆ గ ఇ ం దూ | ప అ అ చ అ క్ర ం |

ధా ప మ గ రి రి | సా, మ రి మ ధ | ధ ప మ ప ధ రి రి |
నా గ రు ఉ రె ఎ | యా, బో ఒ ల్ల తి | న ం ద న ం ద ను |

సా, సా; ||
రే రే ||

తానము — వెంకటమఖి

1. స స సా స | స స ని ని ధ | ప స ని ధ | ప ని ధ ధ ప | ని ధ ప ధ ప |
మ మ ప మ ప . | . గ రి రి గ రి | స గ రి రి స | రి రి | స రి మ మ ప |
ప మ గ రి | మ మ ప | మ ప | ధ ధ ప ని ధ | ప ని ధ ప ధ | ప ధ

ఫ మ గ రి | ఫ మ గ రి | గ రి రి గ రి | స గ రి రి | సా | రి మ ఫ ధ సా |
స నీ ధ ఫ మ | గా రి రి స | రీ సా | రి మ ఫ ధ ధ ఫ మ | ఫ ని ధ ధ |
ఫ ధ ఫ మ | ఫ ధ ఫ ని ధా | ఫ ని ధ ఫ ధా | ఫ ధ ఫ మ ఫా | మ ఫ ధ ధ
సా | ధ ఫ సా | ధ ఫ రీ | స గ రి స రీ | స రి మ మ పా | ప మ | గ రి ప మ
గ రి | ధ ప ప ధ ప మ పా | ప మ గ రి రి గ రీ | స గ రి స రీ గ రి | రి గ రి రి స గ
రి స | రి స స స నీ ధ ఫ | గ రి స రి స మ గ రి | స గ రి స | రీ స సా, సా సా |

2. స స రి స రి | స స ని ని ధ | ఫ ని ధ ఫ ధ | ఫ మ ఫ | మ మ ఫ మ ఫ ని ధ |
ఫ మ ఫ ని ధ ఫ ధ ఫ మ | ఫ ధ ఫ మ ఫ గ రి | మ మ ప ధ ఫ ని ధ | ఫ స ని
ధ ఫ | గ రి | స మ గ రి స | ప మ గ గ రి | స గ రి రి స | స స రి స రి | స స
ని ధ | ఫ ని ధ ఫ ధ | ఫ ధ ఫ మ ఫ | మ మ ఫ మ ఫ | గ రి రి గ రి |
స గ రి రి స | రి రి మ మ ప | మ ప ధ ప ధ | ప మ ప ధ స | ధ ప గ రి స | మ మ
ప మ ప | ని ధ ధ ప మ | ప మ గ గ రి | స మ గ గ రి | స గ రి రి స రీ స సా, సా;

కీర్తనము — తిస్రజాతి - ఏకతాళము — ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

పల్లవి: స రి మా ప మ | గా రీ సా | ని ధ ఫ ధ సా ॥
క న కాం బ రి | కా రు ణ్యా | మృ త ల హ రీ ॥
రీ మా పా | దా/ని ధ పా/ధ మ | \గా రి స రి గ రి రీ ॥
కా మా క్షీ | మా మ వ కా | మే శ్వ రీ . . ఈ ॥ కన.

అనుపల్లవి:
ప ధ ని ధ పా | మ\గా గ రి రి స | రీ ప మ పా ॥
ది న క ర చం | ద్ర తే జ ః ప్ర | కా శ క రీ ॥
మా ప ధ సా | , రి గ రి సా | ని ధ పా ధ ప మా గ రి ॥
దే వి మ హా | త్రి పు ర సుం | ద రి శం ం . . క రి ॥ కన.

చరణము: సా రి ప మ | , మ పా ధ మ | \గా గ రి రి స రీ ॥
త్రై లోక్య మో | హ నా ది చ | క్రే ఏ శ్వ రీ ॥

సా రిగరిస | ,\న్థ్ ధ ఫ ధ | స రీ మ మా ॥
త్రైపదపర | . బ్రహ్మా మహి | షిఖా స్వరీ ॥
పా ధా/నిని | ధ పా ధా స | రీ/గ రి రీ ॥
సా లో కా | దిము క్తి ప్ర | దా న క రీ ॥
స\నీ ధ ప ధ | పా ధ ప మ\గ | , రి/గ రి సా ॥
స దా శి వ క | రీగురుగుహో | ద య క రీ ॥

సా న్థీ ధ ఫ ధా సా రీ | మమపపధపధా సా స స | స స\నీ ధా పా ధ ధ సా |
మూ లా ది న వా ధా రే | శ్వరి సు భ క రి నీ లా ళ క | ధ రి ని త్యా నం ద క రీ |
రీ సా\నీ ధా పా మా | ప ప మ గ రి స రీ మా ప ధ | సా ని ధ పా ధ ప మా గ రి ॥
లీ లా వి శ్వో త్ప త్తి | స్థితి ల య క రి బా లా ప ర | మే శ్వ రి పం చ ద శా క్ష రి ॥

కనక.

సంచారి _ మఠ్య తాళము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

స రి మా గ గ రి రి సా । రి మ పా ధ / ని ధ ధ పా । మ \ గా రి సా ని ధ ఫ ధ ।
సా రి మ ప ధ ప మ గ రి । స ప \ గా \ గా రి రి సా । నీ ధ ఫ ధ స రి మ గ రి ।
గ రి మ ప / ధా / ని ధ పా । ని ధ పా \ మా \ గా రీ ।
ప \ మా \ గా రి స రి సా । ని ధ ఫ / ని ధా ఫ ధ సా ।
ధ. స రి మ గ గ రి రి సా । ధ స రి మ ప ధ ప / ని ధా ।
ప ధ ప / ని ధ ధ ప / ధ ప మ । ధ ప మ గ రి ప ప మ గ రి । గ రి రి గ స / గ రి రి సా ।
స / ధ ప మ ప / ని ధ ధ ప మ । ప / ని ధ ప ధ ప మ ప ధ ప । / ని ధ ప / ని ధా ప ధ
ప మ । ప ధ ని ధ ధ ప / ని ధ ప మ । ప ధ ప మ పా ప మ గ రి । స / గ రి స రి / గ స
రి / గ రి । రి గ రి రి స / గ రి స రి రి । స రి మ మ పా మ గ రి స । పా మ ప
ధ ప / ని ధా ప । ధ ప ప మ / ధ ప మ \ గా రి । ప \ మా గ రి మ ప ధ ప మ । ప /
ని ధ ప ధ ప మ ప ధ ప । మ మ ప స రి మ గ రి మ ప । ధ ధ ప ధ స రి \ మ మ \ ప ప ।

గ రి మ ప ధ ధ వ మ పా । ప మ గ రి రి ↘ గ గ రి సా । రి రి స రి మ ప ప మ ప ధ ।
ప ధ ప ధ ↗ ని ధ ప ప ధ ధ । ప ధ ప ↗ సి ధ ప ↗ ని ధ ప ధ । ప మ ప ధ ప స ని ధ ప ధ ।
ప స ↗ నీ ధ ప మ ప ధ ధ । ప ↗ ని ధా ప ధ ప ని ధా | ప ధ ప మ పా ↗ ధ ధ పా |
మా ↘ గా రి రి సా సా | రీ మా ప ధ ప ↗ సి ధా | పా ↗ ని ధ ప మ ప ధ సా | ధా ని
ధ ప ↗ ని ధ ధ సా | ధా ధా ప మ ప ధ సా | రి రి గ రి రి ↗ గ రి రి సా | స రి మ
↗ గా రి స రి సా | మ గ రి స ధ ప రి గ గ రి | సా ధ ధ ప మ ప ↗ ని ధా | ప ధ
ప మ ↘ గా గ రి సా | ధా ప మ గ గ రి రి సా | మ మ రి మ ధ ధ ప మ ప ధ |
ప ధ ↗ రి రి సా రి ↗ గ రి స | స ప ధ ప ↗ ని ధా ప మ గ | రి రి సా రి మ ప
ధ సా | ↘ నీ ధ ప మ ↘ గా రి సా | రి ↗ గ గ రి స రి సా ; ||

ర గ మ ప ధ న]　　మేళము 1 : కనకాంబరి.　　[ఇందు. పా. చక్రము.

జన్యము (ఉపాంగము) 1 : ముఖారి. *

లక్షణ శ్లోకము.

వెంకటమఖి :— శుద్ధస్వర ముఖారిస్తు ఆరోహేగని వర్జితః,
సంపూర్ణ స్సగ్రహోపేత స్సర్వకాలేషు గీయతే.

మూర్ఛన :— { ఆరోహణము : స ♭ రి మ ప ♭ ధ సా.
అవరోహణము : స ♭♭ ని ♭ ధ ప మ ♭♭ గ ♭ రి స,

లక్షణ వివరణము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; ఆరోహణమందు గాంధార నిషాద వర్జ్యము ; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

గమనిక: ఈ ముఖారి రాగమును డెబ్బదిరెండు మేళములుగా నేర్పరచిన వెంకటమఖియే చతుర్దండి ప్రకాశికలో మేళ ప్రకరణమందు పూర్వికమైన ప్రసిద్ధ మేళములు పంతొమ్మిదియనియు వానియందు, ముఖారి రాగమును శుద్ధస్వరములతోఁ జేరిన మొదటి మేళమనియుఁ జెప్పియున్నారు. స్వరమేళ కళానిధిలో పూర్వికమేళము లిరువది యని రచించిన రామామాత్యులున్ను ఈ ముఖారి రాగమును మొదటి మేళముగానే వచించియున్నారు. దీనికి నిదర్శనము ఈ ముఖారిరాగ గీతమే.

* ఈ ముఖారి రాగమును శుద్ధముఖారియని చెప్పుట వాడుకగా యున్నది.

లక్ష్యగీతము — ధ్రువతాళము — వెంకటమఖి

ధ్రువము ;— గ రి రీ సా ని ధ సా రి మ గ రి | మ పా నీ ధ ప ధ ప మ ప మ గ రి స |
గ అ అ న ప్రి య అ ము ని జ న | మ నో గ మ న హ ం స రె ఎ రె ఎ |

గ రి మ-గరి స రి ప పా మ గ రి స | రీ స ని ధ ప ధా ప ధ ప మ పా |
న ట అ మ ం ం డ ల రా అ అ అ వు | భూ యొ ఒ ఒ ఒ పా ప ని ర్థు తా |

ని ధ ప ధ స స గ రి ప ప మ గ రి స | రీ స ని ధ ప మ ని ధ ప మ గ రి స |
ఛ అ య అ ధ న నె ఎ ఎ త్ర సిం ం హా | ధా టి ఇ ఇ ఇ ని ఇ ఇ ల క ం ం ఠ |

అంతరి : పా; పా ని ధ సా రి మ గ రి | గ రి స గ రి స ని ని ధ ధ సా ; |
శు. ద్ధ స్వ ర ప్ర మ్మ అ . ణ | స ం ఖ్యా నా . మ స అ గ తి రే |

జావడ : ధ స రి మ రి మ పా మ ప మ గ రి స | గ రి స గ రి స ని ని ధ ధ సా ; |
బుధ ను త చ ర ణా భ వ త అ ర ణ | భు వ న భ ర ణ న అ య కు రే ; |

గా రీ సా రి రి స ని ధ ధ ప మ | ప ధ స ని ధ మ ప ధ మ ప మ గ రి స |
అ, ఆ రె గి రి జ అ స అ య క | అ ం గ జ అ త భ ం ం గ చ ం ం గ |

స రి స ప పా మ గ రి మ ప ని ధ ప | ని ని ధ సా స రి మ ప నీ ధ ధ ప మ |
మద త్రిపు రా సు ర హా ర క్ర తు హా ర | ర అ అ గాంగ ము ఖ అ రి ర అ అ గ

ప ధ ప స సా ని ధ ప మ ప ని ధ ప | పా మ గ రి స ని ధ ప ప మ గ రి స |
ఉ ప అం గా శు ఉ ద్ధ స వె ఎ ఎ రి | సా గ రు ఉ రె మ అ తృ ళు తె ఎ ఎ ళ |

పా; పా ని ధ సా రి మ గ రి | గ రి స గ రి స ని ని ధ ధ సా; ||
శు ద్ధ స్వ ర ప్ర మ్మ అ అ ణ | సం ఖ్యా న అ మ స అ గ రి రే ||

సంచారి - రూపకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

గ రి రి స ని ని ధ ధ పా సా | రి మ గ రి మ మ / పా మ గ రి సా |

రి మ పా ని ధ ప ధ ప మ ప మ | గ రి స గ రి మ గ రి స ని ని ధ |

/ సా గా రి మ పా మ గ రి సా | ధ స రి మ రి మ పా / ధ ప మ ప |

/ ని ధ ధ ప మ ప ప మ గా రి స | రి స ని ధ ప ధా ని ధ సా |

ని ధ స స గ రి ప ప మ గ రి స | రి రి మ మ ప ప రి మ ప ధ ప ప |

మ / ని ధ ప మ / ధ ప ప మ గ రి స | ధ సా రి మ గ రి / గ రి స / గ రి |

స రి / ప పా మ గ రి స రి స | / ని ధ ప ధా ప ధ ప ప మా ప |

\ ని ధ ప ధ ప మ గ రి స గ రి స | ప \ మా గ రి మ మ గ రి సా |

గ రి మ గ రి స రి మ పా పా | రి మ ప మ / ని ధా ప మ గ రి |

స రి మా గ రి స రి గ రి సా | రి మ మా రి మ ప ధ ప మ పా |

రి మ పా మ ప మ గ రి రి | / ప పా మ గ రి మ మా గ రి స |

పా మ గ రి స ని ధ ధ సా | ప ధ స రి మ ప ని ధ పా మా |

ధ ధ పా మ ప మా గ రి మా | మ ప మ మ ప మ గ రి స స రి రి |

స రి మ ప మ గ రి మ ప ప ధ ప | మ ప ని ధ ప ధ మ ప ధ ధ ప ప |

ప ప మ గ రి స రి మ ప ని ధ ధ | మ ప ధ స స ని ధ ధ ప ధ ప మ |

ప ధ స ప ని ధ ధ ప మ గ రి రి | స రి మ ప ని ధ ప మ గ రి మ ప |
/ ని ని ధ ప ధ స రి రి గ రి స రి | స రి మ గ రి స ని ని ధ ధ రి స |
ని ధ ధ ప ప మ మ గ గ రి రి స | ని ధ స రి మ ప \ రి మ ప ధ ప |
మ ప ధ ప ద స రి మ ప ని ధ స | ధ స రి మాగ రి స ని ధ ప ధ |
స సా ని ధ మ పా మ గ రి స | రి మ ప ధ ని ధ ప ధ పా \ మా |
ప / ని ధ ధ ప ధ సా ని ధ ప మ | గ రి సా రి మ గ రి సా; ||

రగమపధన] మేళము 1 : కనకాంబరి. [ఇందు. పా. చక్రము

జన్యము (ఉపాంగము) 2 : శుద్ధసావేరి.

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి :— శుద్ధసావేరికారాగః పంచమ గ్రహసంయుతః
నిగలోపా ద్దౌడవోయం సాయంకాలే ప్రగీయతే.

మూర్ఛన :— { ఆరోహణము ; సా ♭ రి మ ప ♭ ధ సా
అవరోహణము : సా ♭ ధా ధ ప ప మ ♭ రి సా.

లక్షణవివరణము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము ; ఔడవము ; పంచమ గ్రహము ; గాంధార నిషాదవర్జ్యము ; రక్తిరాగము ; సాయంకాలమున పాడదగును.

గమనిక : ప్రాచీన సంప్రదాయజ్ఞులలో శ్రేష్ఠతములును, పూర్వాచార్యులలో నొకరును, మొట్ట మొదట సకల జనులు నభ్యసించునట్టి పిళ్ళారి గీతమును రచించిన మహానుభావులుగా

నుండిన పురందరవిఠల దాసులవారు పై జెప్పిన పిళ్ళారి గీతములలో ననుబంధముగాఁ జేర్చియున్న శుద్ధసావేరి గీతమును, వెంకటమఖి జెప్పిన లక్షణపద్ధతిగానే, శుద్ధఋషభ ధైవతములతో నభ్యసించి పాడుకొని వచ్చుచున్నారు. గాంధార నిషాద వర్జ్యమును పంచశ్రుతి ఋషభధైవతములును కలిసియున్న రాగము దేవక్రియయే గాక శుద్ధసావేరి కానేరదు ; అటులుండంగ నీ శుద్ధసావేరి రాగమును పంచశ్రుతి ఋషభధైవతములతో పాడుట నవీనుల వాడుకగా నున్నది.

✱ ఈ శుద్ధసావేరి గీతములోగల గ్రహస్వర రచనల గమనింపవలెను.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము :- ధ ధ పా ప మ మ రి సా | ధ ధ సా సా | ధ ధా ధ సా | ధ ధ సా సా |
ధ వ ళ గ్గ జ ఆ అ రో | హా ణు రే రె | క్క చి త్త శి | ష్ఠు ణుచంద్రా |
రీ రి రి సా | రి మ మా ; | సా ధ ధ పా | ధ ధ పా ప మ | రి స
ని త్య హా రి | శ్చ ం ద్రా | ని స్తం ద్రా | గు ణ సం ము ఉ | ం ద్రు

జావడ : ధ స రి మ మా మా రి మ | ప ధ స స మా | రీ మా మా |
ని జ భు జ దం డ ద్దం | డి త చం డ | ప్ర త్య ర్థి |
రి స రీ ; | రీ ప మ రి స | సా రి రి స ధ | సా ధా పా |
ఖ ం డా | తం డో ఒ ఒ ప | తం డ వె ఎ ఎ | దం డ అ |
ప మ ప ధ ప మ | మ రి మా రి రి | సా సా స స | రి రి మ్మా ప ప |
మ్మం డ లె అ ర | ణం ం ం ం | అ త్య ద్భు త | ర చ న ద్భు త
ధా సా స స | రీ మా పా |
స మ్మ ద్ధ త | సా మం తా |

సా ; , స | ధ స రి మ రి స | రి స ధ ఫ ప మ | రి స ||
పా ప | గ ప ధ స ధ ప | ధ ప గ రి రి స | ధ ప ||
ధ ధ పా ప మ మ రీ సా | ధ ధ సా సా ||
ధ ప ళ గ్గ ఱ అ అ రో | హా ణు రే రే ||

సంచారి — త్రిపుటతాళము — సుబ్బరామదీక్షితులు

ప మ ప ధ స సా | ధ స స రి రి సా | ధ స స ధా పా | ధ ధ ప ప మ రీ | ప మ రి మ రి
సా | రి స ధ సా సా | ⁄ ధా ప ధా ప ప | మ ప ధ ధ ధ ప ప | మ ప ధ ప ప మ ప,
| రి పా ప మ మ ప | ధ పా ప మ రి స | ⁄ ధా ధ సా ధ రి | సా స రి రి
సా | ధ స రి మా మా | రి మ ప ధ ప ప మ | ∖ రీ ⁄ మ మా రి స | రీ స
⁄ రి రీ | సా రి ప మ రి స | ధా ఫ ధా స రి | స రి రి సా ధ స | ⁄ ధా ప మ
ప ధ ప | ప మ రి మా రి రి | స రి స రి ప మ ప | స రి స ⁄ ధ ధ మ ప | మ రి
మ ∖ రీ మా | పా ప మ రి సా | ప ధ ప ప మ ప మ | రి మ మ రి మ ప మ |
∖ రీ మ రి మ ప ధ | పా ధ ప ప ధ ధ | పా ధ ప మ రి స | సా ధ ప ప ధ ధ |
ప ప ధ మ ప ధ ధ | మ ప ధ పా ధ ధ | మ ప ధ ధ స ధ ధ | స ధ ప ప మ రి స |
రి మ రి ⁄ ప మ ⁄ ధ ప | ధ స రి ⁄ ప మ ధ ప | మ ప ధ సా సా | మ ప ధ స
రి సా | ప ధ స రి మ ∖ రీ | ధ స రి మ రి సా | ధ స రి ధ ధ పా | ప మ రి
ప రి సా | ధా స ధ స ధ స | ధ స రి మ రి స ధ | మ మ రి స రి స ధ | ⁄ రి
స ధ స ధ ప ధ | ప మ రి మ మ రి స | ధా స రి మ ప ధ | సా రి మ మ రి స |

సరిమరిసరిమ | సరిమరిసధస | ధధధసధధప | పధసధధ
ధప | పమరిధధధప | పమరిధాపా | పమరిసారి | పమరిధాధా |
పమపధాపా | పమపమారి | మరిసధపమరి | సధపమరిసధ |
ధధసరిమరిరి | సా ; ; . ||

మొదటి మేళము సంపూర్ణము.

ర గ మ ప ధ ని]　　చక్రము 1 : మేళము 2　　[ఇందు. శ్రీ. చక్రము.

రాగాంగరాగము ఫేనద్యుతి.

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : రాగః ఫేనద్యుతిష్షడ్జ గ్రహారోహే గవర్జితః
నివక్రస్సర్వకాలేషు గీయతే లక్ష్యకోవిదైః.

మూర్ఛన :— { ఆరోహణము : స ♭ రి మ ప ♭ ధ ధ ప ♭ ని ని సా,
అవరోహణము : స ♭ ని ధ ధ ప మ ♭♭ గ గ ♭ రి స. }

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు గాంధారవర్జ్యము; ధైవత వక్రము; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

గమనిక : మిక్కిలి రంజనను కలిగించునట్టి స్వరసందర్భ సంచారములు గల నీ ఫేనద్యుతి గీతమును విరచించిన వెంకటమఖియొక్క సమర్థతను గొనియాడుటకు నావంటి వాగ్గేయ కారకులు అనర్హులేయని యెంచదగినదిగా నున్నది.

లక్ష్యగీతము - మత్య్యతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము : స స ని ని సా ధ ధ ప మ | గ గ రి రి సా సా ప మ | మా ప గ రి స రీ ప మ |
ర అ జ అ వ త్తం ం స | గ ర క ం ఠ శ్శం క ర | మ త్స ర హ ర ము క్తి ద |
మ మ పా పా ; ; | స స పా ధ ప ని ని సా | ధ ధ ప ని ని స ప ధ ప మ |
ప ద రే రే . . | ధ వ ళా ం గ చ ం గా | ని ఖి ల అ సు ర ఖ ం డ న |
పా ప ధ ప మ పా ప మ | పా నీ సా స ని ని స | ప ధ ప స ని ధ ప మ గ రి |
ఖ ండ ప ర శు మం డి త | దో ర్దం డ కు ం డ లి | కు ం డ ల శో ఒ భి తు రె ఎ |

అంతరి : సా; పా ని ని స స | పా ధ ప మ ప స ని ని స | స మ గా రి రి సా ; |
ఆ రె పు ర హ రు | రె పా అ వ న కి ఇ రి తి | ము ఉ ఊ రి తి రే |

జావడ : ధ ధ ప స ని స ప గ రి గ | స రి రి స నీ సా రీ | ధ ప ధ మ మ ప గ
తు ఝు స మ అ ను కో ఒ ఒ ణు | రె ఎ రె ఎ యా ఆ రే | తి య ఇ య ఇ య ఇ
రి స రి | సా రి గ స రి స ని ని స | ధ ధ ప ని ని స ప ధ ప మ |
య ఇ య | ఆ ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య | అ ఇ య ఇ ఇ య అ ఇ య ఇ |
గ గ రి గ గ స స ని స స | గ గ రి గ గ స రి మ మ ప | పా ధ ధ మ
అ అ అ అ అ అ ఆ అ అ అ | ర అ అ గ అ అ అ అ అం గ | ఫే న అ ద్యు
ప మా : | ని స సా ప ధ ప మ గ రి | రీ సా ని ని సా ; |
తి రా | అ అ గ న్న అ గ రు ఇ య | రే యా అ అ రే |
ధ ధ ప స ని ధ ప మ గ రి ॥ సా ; పా ని ని స స | పా ధ ప మ ప స ని
ఇం దు శ్రి చ అ క్ర అ ధి ప ॥ ఆ రె పు ర హ రు | రే పా వ న కి ఇ
ని స | స మ గా రి రి సా ; ॥
రి తి | ము ఉ ఊ రు తి రే ॥

తానము - వెంకటమఖి

1 ఘు ఘు ఫా ఫ | ఘు ఫ ధ ధ ఫ ఫ ఘు | ఫ ని ని స ని ని | ఫ స ని ని స |

ని ని స ని స | గ రి స గ రి స గ రి రి | స రి స రి | ప స ప ని | ధ ధ ప ని ధ |
ప ని ధ ధ | ప ధ ప ధ | ప ని ధ ధ | ప ధ ప మ | ప స ని ని స | మ మ
ప మ ప | గ రి | స వ మ ప | స స రి స రి | స స స | రి స గ రి | స మ గ రి
| ప ధ ప ని స | మ మ ప మ ప | గ గ రి | స మ గ గ రి | స గ రి రి స
రీ సా | రి రి మ మ ప | మ మ గ గ రి | మ మ ప మ ప | గ గ రి మ ప |
మ మ ప | ధ ధ ప ని ధ ధ | ప స ని ని స | ని ని స ని స | గ రి స గ రి |
స రి మ మ ప | మ మ ప మ ధ ప మ ప | మ మ ప మ ప | ప మ గ గ రి | ధ ధ ప
స | ని ధ ప మ | గ రి సా | రి మ ప ధ ప | ని ని స గ రి | స మ గ గ రి |
స గ రి రి స | గ రి స రి స | ని ని స | ని ని నీ, | సా ; ||

2 స స ని ని ప | ని ని స | ధ ధ ప | ని ని స | ధ ధ ప స | ధ ధ ప ని | ధ
ధ ప ధ ప మ | ప స ని ని స | మ మ ప మ ప | గ రి రి గ రి | స గ రి రి స |
స స స గ రి | ధ ధ ప స ని | ప ధ ప ని ధ | ప మ ప గ రి | మ మ ప మ ప
| రి రి గ రి గ రి రి | స గ రి రి గ | రి రి సా || స రి మ ప ధ ధ ప ని |
ని స ని ని | స ని ధ ధ ప మ | గ గ రి స || రి రి సా మ మ ప | మ మ గ గ
రి | మ మ ప మ ప | ధ ధ ప ని ధ | ప ధ ప మ | ప స ని ని స | మ మ ప
మ ప | గ రి రి రి స | స స రి స రి | స స ని ని స ని ని | ప స ని | ని స ని ని
ధ ధ ప | ని ధ ధ ప | గ రి స | మ గ గ రి | స ప మ మ ప | స స రి స రి |
స స స ధ ప | ని ధ ప ధ ప | మ ప మ మ ప | మ మ గ గ రి | స గ రి రి స
| రి మ ప ధ ప | ని ని స గ రి | స మ గా , రి రి | స గ రి రి స | రి స |
ని ని స ని స | ని ని నీ , | సా ; ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి : రి మ ప ధ పా , ధ | మా గ గ | రి రి సా ||
శ్రీ ద , ఊ ణా | మూ ర్తి మీ | . . శం ||

ఫ ధ ఫ ని సి సా | మ ∖ గా రి | రీ సా ||
చి . త్ప కా . శం | ప్ర ణా | మి . ||

అనుపల్లవి :

మ పా, మ ప ధ ప ని ని । ని సా, ప । , ప ⁄ ధ ధ ||
వే దా ం త వే । ద్యం న్య । గ్రో ధ ||
. మా ప ∖ మా గ రి గ । రి సా స । ని ని సా ||
వృక్ష మూ లవా । సి నం వ । అల్ల కి ||
పా, ⁄ ధా ప ని ని సా ధ ప ని ని సా । మా గ గ రి స సా । ని ధ ప మా ∖ గ రి స ।
నా దా ను భ వ మోద మమృత ఫే । న ద్యుతి మం ద । స్మిత ముఖాంబుజం || శ్రీ

చరణము :

ని ని సా ⁄ ధ పా ధ ⁄ । మా. ⁄ ప మ గ । రి రి సా ॥ రి గ గ రి ని పా రి ।
జ న నా ది ఖే ద । ఖం జ న । చ తు రం॥ జ గ దిం ద్ర జా ల ।
స మా ∖ గ । రి రి సా ॥ ప ధ ప ⁄ నీ స ని స । రి సా రి । ⁄ గ స రీ ॥
చ మ త్కృ । తి క రం ॥ ముని జ నా ది ని ఖ । ల సం శ । య హారం ॥
సా ని స ∖ పా , ధ పా । ధ ప మ ∖ గ । , రి సా ॥
ము ద్రా క రం । గు రు గు హా । క రం ॥
ఫ ⁄ ధా ఫ నీ సా రి మా పా ⁄ ధ మా । పా , ధా ప నీ । ని సా రీ ⁄ గ రీ ॥
అ నా ద్య వి ద్యా త మో భా స్క రం । ఆ చా ర్య శే । ఖ రం సుం ద రం ॥
స మా ∖ గా గ రీ రి సా స ని ని సా । స రి స ని నీ ధ ప మ । ∖ గ రి ⁄ ప మ గ రి స ॥
మ నో వా గ గో చరం శ శి ధ రం । మౌ ని నం మ ద న । హారం శం క రం ॥

శ్రీ దక్షిణామూర్తిం

గమనిక : శ్రీ దక్షిణామూర్తి స్వామిపై నున్న ఈ ఫేనద్యుతి రాగకీర్తనము మిక్కిలి రంజన నిచ్చుటయుఁగాక, నేర్చినవారలకు పరమజ్ఞానమును కలిగించును.

సంచారి - మఠ్య తాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

మ మ పా ప మ ప ధ ధ ప | మ ప స ని స స ని ని స స | మ ప ధ ప స స ని ని సా |

పా ధ ధ ప ని స స ని స | ప స ని ని సా ధ ప ని స | ప స ని స ప ధ ప మ గ రి |

ధ ప మ ప గ గ రి రి సా | రి రి మ మ పా మ ప ధ ప | మ ప ని ని స స ప ని స స—

ప ధ ప స ని ధ ప ధ ప మ | ప స ధ ధ ప మ గ గా రి | ప మ గ గ రి రి స ని సా |

ని ని సా ని స గ గ రి స | ధ స ని స గ గ రి గ రి స | ధ ధ ధ స ని స ధ ధ ధ స |

ని ని స స గ గ రి గ గ రి | గ గ రి రి స రి గ ని ని స | స ధ ప ధ ప మ ధ ప ప మ |

పా ధ ధ ప మ ప ధ ప మ | ని ని సా ని స స మ గ రి | పా మ గ గ రి స మ గ రి |

ని స / గ రి స మ \ గా రి రి | స / గ రి స ని స గ రి సా | రి ప మ ప ధ ప ని ని సా |

ప ధ ప స ని ని ని ని సా | పా ధ ప సా ని ని సా | ప ధ ప స ని స / గ రి సా |

ని రి సా ని స ప ధ పా | గ గ రి రి స / రి స ని సా | ధ ధ ప ని ని స ధ ధ ప స |

ధ ధ స ని ద ధ ప ధ ప మ | పా ప ని ని స ప ని ని స | పా ని సా ప స ని స |

ప ధ స స స ని గ ధ ప మ | ప స స స ద గ స మ ప | స ని ధ ధ ప ప మ ప గ రి |

ప మ \ గా రి రి స రి సా | ని ని సా ధ ధ ని ని సా | ప ప పా ని ని సా సా |

పా ధ ధ ప మ ప స ని స | స మ గ గ రి గ గ రి రి స | ధా పా సా ని ని సా |

స ప గ రి / గ స రి రి సా | ధ ప గ స / రి ని సా రి | ధ మ / ప గ రి స / రి ని సా |

ధ ప స ని ప / ధ ప మ గ రి | / గ స / రి స రి మ ప మ పా | సా ని ని సా పా

మ గ | గ రి రి పా ని ని సా | పా / ధా ప \ ని ని సా | ప ని ని స మా గ గ రి స |

గ రి స ని ని సా \ పా ధ | ప \ మా / ప గ గ రి రి సా | సా పా ని ని సా స మ |

గ గ రి / గ గ రి స రి సా | ప / గ రి / గ రి స ని సా | పా / ధ ధ ప
మ గ రి సా | రి మ ప ధ ధ ప ని ని సా | స ని ధ ధ ప మ గ గ రి రి |
స రి స ని సా ; ; |

రెండవ మేళము సంపూర్ణము

రాగాంగ రాగము 3 : గానసామవరాళి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : సంపూర్ణా సగ్రహాసామవరాళీ సార్వకాలికా.

మూర్ఛన :– { ఆరోహణము : స ♭ రి మ ప ♭ ధ ని సా,
అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప మ ♭♭ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు గాంధారవర్జ్యము. ఎల్లప్పుడు పాడఁదగును.

గమనిక : భరతమతంగాది మహర్షులును శార్ఙ్గదేవ రామామాత్య వెంకటమఖి ప్రభృతులును, వారి వారి గ్రంథమందు ఈ సామవరాళి రాగము సామవేదమునఁ బుట్టినదని వచియించియున్నారు. అదియుఁగాక డెబ్బది రెండు మేళములకు పూర్వమందుండిన పంతొమ్మిది మేళములలో, నీ సామవరాళి రెండవ మేళముగా నున్నది.

లక్ష్యగీతము - మఠ్యతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము:– మ మ పా ధ ప ధ ని సా | మ గ రి గ స రి స ని సా |
ర ణ వి ద్ధ అ సు రు రే | గ జ వ ర ద అ య కు రే

రీ స నిధ ప నిధపమ | పధనిసగ రిస నిధప |
మాయఅమ యపరంమ | పఅవనము ఉరుతిరెఎ |
సనిధపమప మగరిస |
ధఅరఅధర దఅఅమ |

అంతరి :- పా ; ధధపమ పధ | పధనిసధనిసరిసరి |
నుంనఅసుర గోఒ | పఅలకపఅలకశుభ |
మగరిగ సరిసనిసా |
ద అయక నుతచరితా |

జావడ :- మా మా గగ రీ సా | గరినిసా సరి మమప | ప ధ ప ని ధ ధ
గో పీ జనలో లా | కఅళియాఅహిభ ంగ | గో ఒకుల వి ఇ
మ ప పా | ధ పా ధ మపమగరిస | మా గా రి స ని ధ ధ ప |
ఖ్యఅ తా | వి మత్త అ రి సు ఉ ద న | ఐ యా ఇయ ఇయ ఇయ |
సనిధ పమప మ గ రి స | రిమమపమపధపమప | ధసనరిస
అం వో ఒ ఇయ ఇ యఇయ | రఅగ అం గగఅఅన | సఅమవర
రిపమగరి | మమపపధధస సా | ధపమపమగరిపమగ |
అఅ అఅళి | ఉప ంగపుఉర్వవరా | అళిభిఇంనపంచమ |
రిస నిస ధపమగరిస||
ఇం దుగోఒఒచఅఅక్ర||
పా ; ధధ పమ పధ | పధనిసధనిసరి సరి |
నుం నఅసురగోఒ | పఅలకపఅ లకశుభ |
మగరి గసరిసనిసా||
ద అయకనుతచరితా||

తానము _ వెంకటమఖి

సససా రి | ససరిసరి | సససనిస | నినిఫ | నినిస | ఫసనిఫ |
నినిసనిస | ధధఫనిధధ | ఫథఫమ | ఫసనినిస | మమఫ

మ̣ ప̣ | మ̣ మ̣ గ̣ గ̣ రి̣ | స̣ రి̣ మ̣ మ̣ ప̣ | మ̣ మ̣ పా̣ ప̣ | మ̣ ప̣ ధ̣ ధ̣ ప̣
ప̣ మ̣ | ప̣ స సా రి | స స రి స రి | స రి గ గ రి | స గ రి రి స | స ని̣ స |
ధ̣ ధ̣ ప̣ రి స ని̣ స | ధ̣ ధ̣ ప̣ స ని̣ ధ̣ | ప̣ ని̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ | ప̣ మ̣ ప̣ మ̣ ప̣ | గ రి స |
స స రి స రి | స గ రి రి | స రి మ మ ప | ధ ప ధ ప ప | మ ప మ గ రి | స స రి
స రి | స ని̣ స | ధ̣ ధ̣ ప̣ ని̣ ధ̣ ధ̣ ప̣ | మ̣ మ̣ ప̣ మ̣ | ప̣ ధ̣ ని̣ స | గ రి స ని̣
ధ̣ ప̣ మ̣ | గ̣ రి̣ స̣ | రి̣ మ̣ ప̣ ధ̣ ప̣ | మ̣ ప̣ ధ̣ ధ̣ స | ప̣ ధ̣ స ని̣ స | రి స గ
గ రి | స మ గ గ రి | స గ రి రి స | రి స | నీ̣ , సా ; ||

2 స స ని̣ ప̣ | ని̣ ని̣ స | ప̣ స ని̣ ప̣ | ధ̣ ధ̣ ప̣ ని̣ ధ̣ | ప̣ స ని̣ ని̣ | స ని̣ స |
ధ̣ ని̣ ధ̣ ధ̣ | ప̣ ని̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ | ప̣ స ని̣ ధ̣ | ని̣ ధ̣ ని̣ | ప̣ ని̣ ధ̣ ధ̣ | ప̣ ధ̣ ప̣
మ̣ ప̣ | మ̣ ప̣ ధ̣ ధ̣ | ప̣ మ̣ ప̣ | ధ̣ ధ̣ ప̣ మ̣ | ప̣ మ̣ మ̣ ప̣ మ̣ | గ̣ గ̣
రి̣ స̣ | గ̣ రి̣ స̣ | గ̣ రి̣ స̣ రి̣ | స̣ రి̣ మ̣ మ̣ ప̣ | రి̣ స̣ రి̣ మ̣ | రి̣ మ̣ ప̣ | రి̣ మ̣
ప̣ ధ̣ | మ̣ ప̣ ధ̣ ధ̣ స | ప̣ మ̣ ప̣ ధ̣ | మ̣ ప̣ ధ̣ | ప̣ ని̣ ధ̣ ప̣ | ని̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ ప̣ |
స ని̣ ని̣ స | ని̣ ని̣ స | ని̣ స ని̣ ని̣ | స రి స గ రి | స గ రి రి | గ రి స | గ రి స రి |
మ మ ప మ ప | ధ ప ప ధ | ప మ ప | ప మ గ రి | స మ గ గ రి | స గ రి స |
గ రి స | రి స | నీ̣ , సా ; ||

కీర్తనము - తిశ్రజాతిఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి :- ధ ని̣ సా , మ | \ గా రీ / గ స | మా , ధ పా ||
బృ హా దీ శ్వ | రో ర క్షతు | మాం హా రి ||

ధా నీ స ప | ప̌ మా \ గ రీ స | రి స ని̣ సా ; ||
బ్రహ్మేంద్ర పూ | . జ త స్స | త అ అ తం . ||

అనుపల్లవి:-

గ రీ స రి ని̣ | సా స̇ రి మా | పా / ధ ధ̈ పా ||
బృహన్నా య | కీ స హి తా | నం దయుతో ||

ధా సీ స / రీ \ స | ధ ... ధ ప మ | \ గా రి సా ||
భ్రాంతి స్వ . రూ | ... ంచా | . తీ తో ||

స ని ధ / గా రి సా మ \ గ రీ | మ ప ధ ని సా
స హ జ గా న సా మ వ రా | శీ వి ను తో

ని ధా / గ రీ | ... ధ ... మ \ గా రి స ని ధ ఫా ||
స దా శి వో | వి ... గ ... శ గు రు గు హం ||

స్వరము :

ధ ని సా రి మ \ ... గ ... | రి మ పా ధ ధ ని ని ధ ధ పా |
ని ధ పా ధ పా మ ... ని || ... మ ప ధ మ పా ధ ని స |
రి రి / మ గ గ రి సా రి సా ... | ధా ... మా గ రీ స ని ధ ఫ ||

బృహదీశ్వరో

మత్స్యతాళము - సంచారి - సుబ్బరామదీక్షితులు

మ ప ధ ప మ ... ధ / స సా | ధ ని స ని ధ ... ధ
స ని ధ | ... | ని స / గ రి రి స ని రి సా |
గ రి రి స స ని ధ ని సా | రి ... మ ... మ ప ధ ప మ | ప ధ ప / ని ధ ధ ప మ
ప ప | ధ ప ధ మ ... మ ... రి సా | ... గ ... రి స ని ధ ధ ఫ | స ని ధ ఫ ధ ని
స రి స ని | స మ గా గ రి స రి గ రి | స గ రి స గ రి స రి మ ప | ధ ప ధ ని ధ ధ
ప ధ మ ప | ప ని ధ ధ ప ధ ప మ మ ప | పా మా గ రి మ మ గ రి | సా గ రి
ని స రి మ మ ప | మ మ ప ధ ప ధ ని ధ ధ ప | ని ధ ప ని ధ ప మ ప ధ | మ ప
ధ ప \ మా గ గ రి రి | మ గా రి రి రి గ రి సా | పా పా మ ప ధ ధ ప ధ |

మపధనిసని ధపధధ | ధధసనిధసనిధపధ | పమపధ పమగరి

సరి | సరిసపమ ⁄ ధపమగరి | పసనిధపమగరిసరి | మపమపధని

ధనిసా | పధనిసరిరిస ⁄ గరిస | రిసనిధపనిధవపమ — | పనిధప

ధపధప ⁄ ధమ | పధనిస ⁄ గరిసనిసా | ⁄ గరిస నిధప సనిధప |

మపమగరిస గరిసా | రిమమపమప ⁄ ధధమప | పధపధధనిపా

ధని | పధనిసనిధపమగరి | సరిమప మమపాధప | మపధనిససధ

ధనిస | మగరిగసరినిసరిస | మా ╲ గా రిస ⁄ రినిసా | రీస

నిధాపనిధా | పమపధనిస ⁄ గరిసని | సనిధాపససనిధప |

సానిధపమ పమగరి | సాపాధపమపధధ | పాధనిస ధనీసరి |

మాగరిగా సరిసా | మగరిస సని ధపమా | సనిధప మపమ

గరిస | పాపామాపాధా | పాధానిసారీ | పధనిసరిమగారీ |

మగరీసానీధా | పామా ╲ గాగారి | మా ╲ గారిసానీ | సా ||

రగమపధను] మేళం 3 : గానసామవరాళి [ఇందు. గో. చక్రము

జన్యరాగం 1 : పూర్వవరాళి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి :— పూర్ణా పూర్వవరాళిస్స్యాదారోహే గనివర్జితా,
షడ్జగ్రహా సర్వకాలేగేయతే గాయకోత్తమైః.

మూర్ఛన :— { ఆరోహణము ; స ♭ రి మ ప ♭ ధ స
అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప మ ♭♭ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణ ము, షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు గాంధార నిషాద వర్జ్యము ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

గమనిక : వెంకటమఖి పూర్వవరాళి రాగలక్షణ శ్లోకములో ఆరోహణమున గని వర్జ్యమని వ్రాసిచ్చినారు. లక్ష్యముగా రచించిన గీతములో (ధ ని సా) అనియు, (ని రి గ గ రి మ) అనియు ప్రయోగములున్నవి. ఈ అచ్చుపుస్తకమునకు మాతృకయును, పాతదియును, గానుండు పుస్తకము వెంకటమఖి పరంపరలోనుండి వచ్చినదే. పైఁ జెప్పిన ప్రయోగములు పొరపాటని యెంచ వెఱపుగానున్నది ఈ మాతృకకు ప్రత్యంతరము పరంపరగానుండెడి పండితులవద్ద వెతకియు దొరకుట దుర్లభముగానున్నది. (ధ ని సా) ప్రయోగము నల్పముగానే యున్నది.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము :

మ మ పా ధ ధ ని ధ సా | రి̇ స రి̇ గ గ రి̇ | మా రి̇ గ రి̇ రి̇ |
క మ ల ద్ద ళ ని హా ళో | య ఞు రె ఎ రె వి | కా ం తి గ తి |

స రి̇ రి̇ ని సా | రి̇ రి̇ గ గ రి̇ | మ మ పా ప మ |
మ జి త వి రో | య ఞ్ను రె ఖ లు | వి ష మా య ఞు |

ధ ధ ప మ ప మ | రి̇ రి̇ గ రి̇ రి̇ స | ని స ధ ధ ని స |
రె . క మ ణి ఇ | య వి భ వ సు ఉ | ఉ య ఞు రె ఎ ఎ |

ప ప మా పా | స రి గ గ రి మ | ప మ ప ధ ని ధ |
క ల ఆ ప | వ్ర జ క లి త ఘు | న చు ఉ ఉ శి క |

స రి̇ ప మ గ రి̇ | గ రి̇ ని స ధ ధ | ని ధ ప మ గ రి |
అ అ భ అ అ పు | ధ రు ఉ ఉ రె ఎ | జ య జ య హా రి |

సా ||
రే ||

జావడ :

రి రి స రి మా మ ప మ రి | గ గ రి మ మ ప | ధ ధ పా ప మ |
అ రె అ రె దే ఎ వ మహా | అ అ ను భ అ వ | గో ఒ వ ర్ధ న |

ని ధ ప ధ పా | మ రి గ గ రి | మ మ ప మ మ ప |
ధ రు రె ఎ రే | [illegible] అ [illegible] | [illegible] య [illegible] వ ఇ య |

రి రి గ రి ప మ | రి ప మ [illegible] | రి ని స ధ ధ ని |
అ అ ఇ య ఇ య | [illegible] | ధు ర . పు ర |

రి గ గ రి మ మ | ధ ప ని ధ [illegible] | [illegible] గ రి మ మ ప |
వ . . సు రె . | [illegible] | [illegible] . మ హి త |

ధ ప ని ధ ప మ | మ [illegible] రి గ గ | రి రి ని స ధ ధ |
బ లి మ ర ద న | చ ణు [illegible] | శ్రీ . . . ధ ర |

ని ధ ప మ గ రి | సా ‖ [illegible] ధ సా ‖
జ య జ య హ రి | రే ‖ [illegible] మ [illegible] ళో ‖

సంచారి – [illegible]

ధ ధ ని ధ సా ధ స / [illegible] | [illegible] ధ ప ప మ |
ధ మ ప మ రి రి గ రి రి [illegible] | [illegible] / / గ రి రి గ రి |
ని స ధ ధ / [illegible] | ధ [illegible] ధ ధ . ధ ధ [illegible] ప మ గ రి |
ని స వ మ మ [illegible] రి గ గ రి [illegible] | [illegible] ధ ధ [illegible] / ని ధ ప ధ పా |
మ రి గ గ రి మ మ [illegible] | / [illegible] ని స ధ ధ ని |
సా రి రి గ గ రి / మ మా ప / ధ ధ స | [illegible] రి / గ గ రి మ మ పా మ ప ధ ధ |
పా ధ ని ధ ప మా ప ధ ప మ గ రి | మ మ పా మ ప రి రి గా రి రి స రి |

మ మ ప మ ని ధ ధ ని ధా పా మా | ప ధ ని ధ స రి ప ప మ మ గ గ రి రి |
స రి పా మా గ రి గ రి ని స ధా | ధ ని ధా స స గ గ రి మ మ ప ధ ప |
నీ ధ ప మా మ ప మా రి గ గా | రి ని సా / ధ ధ ని ధ ప మ గ రి సా |
ని ధ స స రి రి గ గ రి రి మ మ ధ ప | ని ధ స స గ గ రి రి ని స ధ ధ / స స |
/ రి ని / స ధ ధా ని ధ ప మ / ధ ప మ ప | ధ స ని ధ ప మ స ని ధ ప రి స ని ధ |
గ రి స ని ధ స ధ రి సా ని ధ పా | ధ మ ప మ రి రి / గా రి స గ రి ని స |
ప మ ప ధ ని ధ సా రి ప మ రి గ రి | మ మ పా ధ ధ మ ప ధ ధ మ ప స ధ |
ని స ధ / స / రి స రి / గ గ రి ని స / గ రి | మా రి గ గ రి స / రి రి ని గ రి సా |
మ మ పా మ / ధ ప మ రి రి గ రి సా | స రి మ ప ధ స స ని ధ ప మ గ రి స |
/ గా రి స ని ధ సా రి ని సా సా ||

ర గ మ ప ధ ను]　　మేళం 3 : గానసామవరాళి　　[ఇందు. గో. చక్రము

జన్యరాగం 2 : భిన్నపంచమము

లక్షణ శ్లోకము - వెంకటమఖి

భిన్న పంచమరాగోఽయం ఆరోహే ధవర్జితః,
షడ్జగ్రహస్సర్వకాలే గీయతే గాయకోత్తమైః.

మూర్ఛన :— { ఆరోహణము : స ♭ రి ♭♭ గ గ రి మ ప ♭ ధ ప ని నీ స్సా
అవరోహణము : స ని ♭ ధ మా ♭♭ గ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు ధైవతవర్జ్యము; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

గమనిక : ఈ భిన్నపంచమరాగలక్షణశ్లోకములో అవరోహణమందు పంచమవర్జ్యమని జెప్పలేదు. అవరోహణమూర్ఛనలో (స ని ధ మా) యని వ్రాసియున్నారు. ఇది విశేషప్రయోగ మని కనువరచినట్లు దోచుచున్నది. లక్ష్యమైనగీతమున గమనింపుడు.

లక్ష్యము - గీతము - వెంకటమఖి

ఏకతాళము :

పా మా ధ ధ పా | పా మా గ గ రి స | నీ స రి స ని ధ ప | ప ని నీ సా సా |
ఆ రె త్త అ తా | నా హం వ య త టి | నీ ఇ ర మ అ అ ణ | మ ణి రూ పా |

రి స రీ గ గ రీ | ప ప మా గ గ రీ | సా గ రి స ని ధ ప |
భ య గ ప్ప హు బో | ఘ్న న దా శ య నా | దా న వ బ ల మ ద |

స ని ధ మ మా గ రి |
క ద ళి ఇ వా ర ణ |

అంతరి :

సా ; పా ధా | ప మ పా ధ ప నీ | నీ సా గ రి స ని | ధ ప ని ని సా ; |
పా ఆ హి శ్రీ | తు్మ . వా ళొ వా రే | పా . ప స మ ణ | ధు ఉ వ ణు రే |

జావడ :

గ గ రీ స ని ధ ప | ధ ప మ మ పా; | మ ప ధ ధ పా మా | గ గ రి రి సా ; |
ధ రు చ క్ర గ ద . | న ం . ద కా | శం గ ద సు హా ర | ఖ్రి ణ చ ణు రే ఏ |

స స ప ప ప ప మ మ | ని ని స స రి రి స స | గ గ రి రి ప మ మ ప |
అ . . . . | అ . . . . | అ . . . . |

ధ ధ పా మ ప ధ ధ | పా ని స నీ నీ | సా సా స ని ధ ప |
హృ త నం ద న వ న | ఘుం దా రా . | మో ద ప్ర ము ది త |

పా మా గ గ రి స | ని రి సా స ని ధ ప | మ ప మా గ గ రి స |
ధా మా మ అ న న | ప ద నం బృ లో . క | జ య మం గ ళ క ర |

సా ; పా ధా | ప మ పా ధ ప నీ | నీ సా గ రి ప ని |
పా . హి (శ్రీ) | తు అ వా శో హ రే | పా . ప ప మ ణ |

ధ ప ని ని సా ; ||
దు ఉ వ ణు రే . ||

సంచారి _ మఠ్య తాళము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

పా ధ ప మ ప ధా పా | నీ నీ ధ ధ పా పా | ని ని స రి స ని ధ ధ పా | స ని ధ ధ పా
మ ధ పా | పా మా గ గ రి స నీ | స రి స ని ధ ధ ధ / ని నీ | స స రి స రి గ గ రి |
మ / ప పా మా గ గ రి | ప ప మా మ మ గ గ రి స | సా రి / గ గ రి మ ప ధ ప |
/ నీ నీ ధ ప ధ ధ మా | గ రి స / ప పా / ధ మ గ రి | స ధా ప ధా మ ప ధ మ |
ప ధ \ మా / ప మ గ గ రి రి | \ గ రి సా ని ధ ధ ని ధ ధ | సా పా ధా ప మ పా |
ప మ పా మా గ గ రి ని | సా రీ / గా గ గ రి మ | పా మ ధ / ధ ప పా మా |
పా / ధ మ ప ధ మ ప ధ ప | పా ని నీ / స ధ మ ప ధ ప | నీ నీ / స ని ధ మ పా |
ని స ని ధ మ మా ప / ధ మ | ధ ప మ మ పా / ధ ధ మ ప | / ధ ధ పా మా గ గ
రీ | సా స స పా ప ప మ మ | స స / ప ప స / ప మ / ప మ మ | ని ని స స ని స
/ రి రి స స | గ గ రి రి / ప మ మ ప ధ ప | మ మ ప ధ పా నీ స ని | / సా స ని
ధ ప స ని ధా | ప ని ని స / గ రి గ గ రి స | మ మ గ రి మ గ గ రి రి స | ని ధ
ప మ ప ని ని స ని స | ప ని నీ సా రి స రి రి | ని సా / గ రి రి స ని ధ ప | ధ ప ని
నీ స రి స ని ధ ప | ని నీ స స రి రి స స / గ గ | రి రి స ని ధ మ ప స ని స | ప స
ని స / గ రి స ని ధ ప | ప ని స ని ధ ప / ధ మ మా | సా పా ధా ప మ పా | మా
గ రి స రి గ గ రి మ | ప ధ ప / ని నీ సా సా | పా ధ ప మా గ రి సా | ధ మ మా గ
గ రి రి సా | సా ని ధ ప మ ప ని స రి | ని స రి గ రి స స ని ధ మ | పా సా గ రి స

నిధప | సనిధమమా గరిసా | సాధపాధప మపధ | పానీసా గరిసని |
ధపనినీస / గరిసనిధ | పమమా గగరిరిసా | సరిగగరిమపధపని |
నీసా సనిధమమా | గగరిరిసా నిధపని | నీసాసాసాసా ||

మూడవ మేళము సంపూర్ణము.

రగమపధని] చక్రము 1 : మేళము 4 [ఇందు. భూ. చక్రము

రాగాంగరాగము : 4 భానుమతి

లక్షణ శ్లోకము - వెంకటమఖి

షడ్జగ్రహో భానుమతీ సంపూర్ణా సర్వకాలికా.

మూర్ఛన :- { ఆరోహణము ; స ♭ రి మ ప ధ ♭ ని స
అవరోహణము : స ♭ ని ధ ప మ ♭♭ గా ♭ రి స.

లక్షణవివరణము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు గాంధార వర్జ్యము; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

గమనిక : శ్రుతిభేదములుమాత్రముగల ఈ భానుమతీ సామవరాళీరాగ మూర్ఛనలకు సంచార భేదములు మెండుగా నున్నవి. వానిని సామవరాళీ భానుమతీరాగ గీతతాన కీర్తన సంచారుల గమనించితే విశదమౌను.

లక్ష్యము-గీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము :

పపా	ధపధమాపమరిరిగ	సాసారిస రిపపమ
శ్రీ..	శృంగవాసిని దె. వి	గం..ఖి ఇ..ర

రి స రి మా మా ప పా	ని ధ ధా ని ధా ధ ప మ	పా పా మ గ గ
మ ధుర వా ణీ అ రే	పం . . చ బా . . ణ	ద్ధి . ర జ న*

రి రి స	స స గ రి స స స ని ధ ని	పా ని ధ మ మా గ రి స
ని . ఇ	స రు వ లో . క శ ర ం ణ్య	ప్ర భా . వ క ల్యా . ణ

అంతరి:

సా సా, స ని ధ ని స	పా ని ధ ని సా
మూ . రు తి . . రే	అ ఇ య ఇ యే

జావడ:

స సా	పా ని ని స రి మ మ ప మ
అ రే	పా ణి కం . మ ళు జ గ ళ

ని ధ ని ధ ప ధ మ పా ప	ప ప ప మా గ గ రి రి స
వ ర ద . అ భ య హ స్త	తె ఱె ప రి మి ర వ అ ల్లె

ని ధ ధ ప మ పా పా ,	పా మ రి రి గ రి మా మ
క మ లా ం బ రే రే	ఆ ఇ య ఇ య ఇ యై య

సా ని ధ ని స స గ గ రి	సా స గ గ రి మ మ ప ప
యై య . ఇ య ఇ య ఇ య	ఆ అ . , . అ . . .

సా ని ధ ని ధ ధ పా ,	పా ని ధ ని ధ ప ధ ప మ
రా గ అ అ ం . గా	భా ను మ తి రా . . . గ

పా ప మా రి రి గ రి స	సా గ రి స స స ని ధ ని
ఇం దు భూ . చ . . క్ర	నా య కీ . య అ రె ఎ రె

---

* మిశ్రజాతి ఝంపతాళమున రచించియున్న ఈ భానుమతీగీతములో పెట్టిన (రగమపధని) అను సంజ్ఞలో 'ని' అను సంజ్ఞను ఐదవ ఆవర్త విరామాదియందు ఉంచియున్నారు.

పా ని ధ మ మ మ గ రి స | సా సా , స ని ధ ని స |
శ్రీ ర మ అ ల కు ఉ ం మ | మూ . రు తి . . శే |
పా ని ధ ని సా ||
ఆ ఇ య ఇ యే ||

తానము _ వెంకటమఖి

1. స స నీ ని ఫ | ని ని స ని | ప స ని ని స | ని ఫ ని | ఫ ని ధ ని స | ని ధ ఫ మ | ఫ ని ధ ఫ మ | ఫ మ ఫ | మ మ ఫ మ ఫ | ఫ మ మ ఫ | గ రి స | మ మ గ గ రి | స గ రి | రి స రి మ మ | రి మ ఫ మ | మ మ గ రి ఫ | గ రి స | రి మ ఫ మ ఫ | ని ధ ధ ని | ధ ధ ఫ ధ ఫ | మ మ ఫ | మ మ ఫ ధ ఫ | ని ధ ని స | ని ని స ని స | ని ని ఫ | మ ఫ ని ని స | గ రి స రి | స గ రి రి స | రి స రి | స మ గ రి స | మ మ ప మ | స రి గ గ రి | ప మ ప | స స రి స రి | మ మ ప మ | గ రి మ మ ప | స స రి | స స స గ రి | స మ గ రి | స ప మ మ ప | స స స | ని ధ ధ ధ ఫ | ఫ ఫ ధ ఫ | మ మ ఫ మ ఫ | గ రి స | రి మ ఫ మ ఫ | మ ఫ ని ధ ని | ఫ స ని ని స | ని స గ రి స | రి స ప మ ప | మ మ గ గ రి | స గ రి రి స | ని ని ఫ | ని ని నీ , | సా సా ||

2. స ని సా | ని స ని ని ధా | ఫ స ని ధ ఫా | ని ధ ఫ ధ ఫ మ | స స నీ | ని స ని ని సా | ని ని ని ని సా | ని ధ ఫ స ని ధ | ఫ ని ధా | ఫ ధ ఫ మ ఫా | మ మ ఫ మ ధా | ఫ మ ఫ ధ ఫ మ | ఫ మ ఫా | మ మ గ గ రీ | స మ గ రి సా | గ రి స గ రి స | గ రి సా | మ గ రి స రీ | మ మ ఫ మ ఫా | ని ధ ఫ ధ ఫ మ | ఫ స నీ | ని స ని ని సా | స స గ రి సా | గ రి స ని ధ ని | స గ రీ | స మ గ రి మా | స రి మ మ పా | ని ధ ధ ని ధ మ | ప మ గ గ రి స | స మ గ రి స | స స ని ధ ని | ఫ స ని ధ మ | ఫ మ గ రి స | రి మ ఫ స ని ని స | గ రి స | గ రి స రి స | ని ని స | ని ని నీ , | సా సా ||

కీర్తనము 1 - అదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి:

ని ధ నీ సా , మ | \ గా రి | / గ రి మా ||
బృ హ దం బా మ | దం బా | జ య తి ||

పా ప మా, పా ని ధ ధ | , మ ప మ | \ గా రి స ||
బ్ర హ్మాం డ స్వ రూ | ప జ గ | దం బా . ||

అనుపల్లవి:-

మ పా / నీ ధ ధ ప | ప మా, మ పా, | ని ధ ని స ||
మ హా దే వ యువ | తీ భా | సు మ తీ . ||

పా ని నీ ధ మ ప ధ | / నీ ధ \ మ | , గ రి స ||
మ ద్గు రు గు హ జ న | నీ ని రం | . జ నీ . ||

మ పా / ధ మా \ గా రి మా ప ధ ని సా | \ మ మా \ గ రి స స ని |
మ హే శ్వ రీ రా జ రా జే . శ్వ రీ | మ హా త్రిపురసుం |

ధ \ మా గ రి గ రి స ||
ద రీ శం క రీ . ||

స్వరము:

ని ధా ని సా రి మా మ పా ని ధ ని ప | ధ పా ప ప మా ప | మా రి మ రి గ రి స ||
స సా స రి / గ గ రి స ని ధ ని ప ధ ని స | , సా ని ధ పా మ | , \ గా రి గ రి రి స ||

కీర్తనము 2 - ఖండజాతి త్రిపుటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

గురు విషయములో నీకీర్తనము సప్తమీ విభక్తి గలది.

పల్లవి:

స ని ధ పా . పా ధ మ | ప మ రి గ | స రి గ స ||
గు రు గు హ స్వా మి ని | భ . క్తిం | క రో మి ||

ని ధ ని సా , రీ మ మ | , ప పే స | , ని ధ ని ||
ని రు ప మ స్వే మ హి | మ్ని ప రం | ధా . మ్ని ||

అనుపల్లవి :

రి మ పా ధ ప ని ధా ప | , మ ప మ | గా రి స ||
క రు ణా క ర చి దా నం | - ద నా - | ధా త్మ ని ||

స ని ధ ని ఫా ని ధ ని స | రి / గ రి స | రీ మ ప ||
క ర చ ర ణా ద్య వ య వ | ప రి ణా | మా త్మ ని ||

ప మ / నీ ధ ని సా స రి | , / గ రి | సా ని ధ ||
త రు ణో ల్లా . సా ది పూ . జి త | స్వా త్మ ని ||

ధ ప ధ మా ప మ గ రి స | రీ సా | రీ మ ప ||
ధ ర ణ్యా ద్య ఖి ల త | త్వా తీ | తా త్మ ని || గు

చరణము :

స ప ప మా , ప ని ధ పా మ | గా రి స | , రి గ రి స ||
ని జ రూ ప జి త పా వ | కేం దు భా | . ను మ తి ||

ని ధ ని ని సా రీ మా | పా , ని సా | స ప మ ప ||
ని ర తి శ యా నం దే | హం సో | వి ర మ తి ||

స స పా మ ప / నీ ధ ని | స సా రి | గ స రి స ||
అ జ శి తు ణ ర తు ణ | వి చ తు | ణ సు మ తి ||

గ రి / గ సా ని ధ ప ధ మ | , ప ప మా , | గ రి / గ స ||
హ రి హ యా ది దే వ తా | గ ణ . | ప్ర ణ మ తి ||

రి / గ సా రి సా ని ని ధ ని ఫా ని ధ ని సా / గ రి |
య జ నా ది క ర్మ ని ర త భూ సు ర హి తే య మ |

/ గ స మా గ రి రి గ | స / నీ ధ ని ధ పా ||
నియమా ద్య ష్టాం | గ యో గ వి హి తే ||

ని నీ స నీ సా పా / ధ మా గ రి స / గ రీ సా |
వి జ య వ ల్లీ దే వ సే నా స హి తే వీ |

సా గ రీ రి సా | స నీ ద ని స / రి స ||
రా ది స న్ను తే | వి క ల్ప ర హి తే ఏ || గురు

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స ప \ మా పా ని ధ పా | ధ ప ధ మా ప \ మా గ గ | రి / గ సా ని ని ధ ని సా |
నీ ధా నీ \ ధా ని ధ | ని సా రి మా రి రి / గ స | రి / గ సా రి ప మ మ పా |
ని ధ ధా ని ధ ధ పా మ | ధ ప మా పా ప మ గ గ | రి రి మ / పా మ గ గ రి రి |
స ని ధ ని స రి / గ గ సా | మ మ గ గ రి స గ రి సా | రి మ మ ప ని ధ ధ ని ధ ప |
ధ ధ ప ధ ప మ ధ మ ప మ | ధ \ మా ప మ గ రి గ గ రి | సా ని ధా ని ధ మ పా |
పా మ గ రి రి స స గ రి | స / గ రి సా ని ని ధ నీ | ధా ని ధ నీ సా ని స | ధ ధ ని
ని స స రి మ మ ప | ని ధ ని ధ పా ధ మ ప ప | స ప మ ప / స స ని ధ ధ ప | ని ధ ప
మ ప ప గ గ రి స | ని ధ ధ ప మ మ పా పా | పా మ రి / గ గ రి రి మా | సా / గ
గ రి రి / గ గ రి స | రి మ పా మ ప ని ధ పా | ధ ప ధ మ పా మ గ గ రి | స మ గ రి
స / గ గ రి సా | రి పా మ ప ని ధా ని ధ | పా మా రి రి గ రి మా | సా నీ ధ ని సా
గ రి | సా గ రి గ రి మా ప ప | సా ని ధ ని ధ పా పా | పా ని ధ ప ధ పా మా |
ధ పా మ రి రి గ రి సా | సా పా ప ని ధ ని ధా | పా ని ధ నీ సా ధ మ | పా ధా ని స
ని ధ నీ | ధా మా గ గ రి రి సా | స స పా మ ప నీ ధ ని | సా రి / గ స రి / గ రి
సా | మా గ గ రి స ని ధ నీ | పా ని ధ \ మా గ గ రి స | ధ ని ధ ని స రి మ

మపపే | రిమమేపనిధనినిసా | గరిగసారిసనిధని | సానిధనిధపా
పా | మాగారిగసరిసా | సాసా గరిరీసా | రిసనిధపానిధ ↘ మా |
పాధ ↘ మా ↘ గారిమా | పధనిసామగరిసా | రిగ ↘ సానిధపధమా |
పనిధ ↘ మాగరిగ ↘ సా | ↗ సానిధప మగగరిస | ధి ధ ని స ధా ని
ధ సీ | సా ||

నాలుగవ మేళము సంపూర్ణము

రాగాంగరాగము 5 : మనోరంజని

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : మనోరంజనీ సంపూర్ణాసగ్రహా సార్వకాలికీ
అవరోహేగవక్రాస్యా దేవంగాయంతి గాయకాః.

మూర్ఛన { ఆరోహణము : స ♭ రి మ ప ధ నీ స.
అవరోహణము : స ని ధ ప మ మ ప మ ♭ రి ♭ ♭ గ రి స.

లక్షణవివరణము — సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు గాంధారవర్జ్యము; అవరోహణమందు గాంధార వక్రము; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

ధ ధ స ని | ధ ధ ప ప మ ప ధ | సా స రి రి మ రి |
ఉ ర్ఘు టి త | ర జ త శ ఇ ఇ ల | గా ర సు ం ధ ర |

గ రి స రి స ని స	ధా ప ధ ధ ధ ప	ప మ ప ధ స సా
మ్మం దహా . . స	ప్రా ర్వ తీ . . శ	ధి . ర ప్ర సు మం
ధ ధ ప ధ స స రి	రి రి మ రి గ రి స	రి రి స సా సా
న్న . త్న ద . . మ	క ళి త రె ఎ రె ఎ	జ ట అ గం గ
రి గ స రి మ మ ప	ధ ధ ప మ గ రి స	మా మ రి గ రి స
త్తర ం . . . గ	ని న ద మ్మృ దం . గ	నా ద జ్యం . భి త
రి గ స స ని ధ ధ	సా స ని ధ ప మ	ప మ మ రి గ రి స
న ట న వృ ష భ తు	రం గ మ అ అ అ	దె . వు రె ఎ రె ఎ

అంతరి:

పా ప మ ధ ధా	ప మ ప ధ స ని ధ	సా స గా గా
మ త్త గ జ కృ	త్తి క వ స ం . న	ని త్య క ల్యా .
రీ స ని స ధ ధ	సా సా ,	
అ ణ ము . రు తి	రే	

జావడ:

ధ స	సా రి మ మ ధ ధ	పా మ రి గ రి స
అ అ	రే రె ప ం . చ	బా ణ వం . చి త
మ మా రి గ రి స	స ని స స ని ధ ధ	ధ ప స సా , స
ప్ర పం చ . ధి క	చ రి తు రె ఎ రె ఎ	య అ ఇ యై . య
రి గ స స ని ధ ధ	సా స ని ధ ప మ	ప మ మ రి గ రి స
తి య ఇ య ఇ య ఇ	యై య ఇ య ఇ య	య ఇ య అ ఇ య ఇ
రీ మ పా ధ ధ	పా ప ధ స స రి	రి గ స రి మ మ ప
అ ఇ య త్తి య	రా గ అ అ ం గ	మ నో ఒ ర ం జ ని
ధ ధ స నీ ధ ప మ	రి రి మ రి గ రి స	సా స ని ధ ప మ
ర అ . . . గ	ఇ ం దు మ . . .	చ క్ర న . గ ధృ

ప మ మ రి గ రి స ॥ పా ప మ ధ ధా | ప మ ప ధ స̇ ని ధ |
అ ఇ య ఆ ఇ య ఇ ॥ మ త్త గ జ కృ | త్తి క వ స ం . న |
సా స̇ గా గా | రీ స̇ ని స̇ ధ ధ | సా సా ॥
ని త్య క ళ్యా | ఆ ణ ము . రు తి | రే . ॥

తానము — వెంకటమఖి

1. స ని̣ ధా̣ | ధ̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ | స ని̣ ధ̣ | ప̣ ధ̣ స స స | స స స ని̣ ధ̣ | రి స రీ | స రి స |
స స రి స రి | స గ రి రి స | గ రి సా | రి రి స రి | స గ రి | స మ రి గ స |
మ మ ప మ ప | స స సా | రి స గ రి | రి రి గ | స గ రి స రి | స ని̣ ధ̣ ధ̣ ప̣ |
మ̣ మ̣ పా̣ | ప̣ ధ̣ ధా̣ | ప̣ మ̣ ప̣ | ప̣ మ̣ మ̣ మ̣ మ̣ | రి̣ గ̣ రి̣ రి̣ స̣ |
గ̣ రి̣ సా̣ | రి̣ రి̣ స̣ రి̇ | స̣ గ̣ రి̣ | రి̣ రి̣ మ̣ గ̣ గ̣ | రి̣ స̣ రి̣ మ̣ మ̣ | రి̣ మ̣ పా̣ |
మ̣ మ̣ ప̣ మ̣ | ప̣ ధ̣ ప̣ | మ̣ మ̣ ప̣ మ̣ ప̣ | రి గ స రి స | రి̣ రి̣ మా̣ | రి̣ మ̣
ప̣ ధ̣ | స ని̣ ధ̣ | ప̣ ధ̣ స ని̣ ధ̣ | స ని̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ | ప̣ మ̣ పా̣ | ధ̣ ప̣ రి రి |
స స రి | స స రి స రి | స ని̣ ధ̣ ప̣ స | ధ̣ ధ̣ పా̣ | ప̣ రి స రి | స ని̣ ధ̣ | ధ̣ ధ̣ ప̣ |
రి స | గ రి స గ రి | మ మ పా | స గ రి స | రి రి మ | రి మ ప మ ప | గ రి మ
మ ప | స గ రీ | స మ గ రి | స ప మ | మ మ ధ ప ధ | ప ప మ ప ప | మ ప రి
గ రి | రీ స | సా స్సా సా ॥

2. మ̣ మ̣ ప̣ ధ̣ ప̣ | స ని̣ ధ̣ | ప̣ ధ̣ | ప̣ స ని̣ స | స ని̣ ధ̣ ప̣ రి | స ని̣ స | స ని̣ | ప̣ ధ̣
ప̣ ధ̣ | ప̣ ధ̣ ప̣ రి స | స ని̣ ధ̣ | ప̣ ధ̣ | మ̣ ప̣ మ̣ ప̣ | ధ̣ ప̣ స స రి | ప̣ ధ̣
స | మ̣ మ̣ | స̣ ప̣ మ̣ ప̣ | మ̣ మ̣ ప̣ ధ̣ ప̣ | మ̣ మ̣ ప̣ | మ̣ మ̣ | ధ̣ ప̣
మ̣ ప̣ | మ̣ మ̣ ప̣ మ̣ మ̣ | గ̣ రి̣ మ̣ | గ̣ రి̣ | స̣ గ̣ రి̣ స̣ | గ̣ రి̣ స̣ రి̣ | స̣ మ̣ |
గ̣ రి̣ స̣ | ప̣ మ̣ మ̣ మ̣ ప̣ | రి̣ రి̣ స̣ మ̣ | రి̣ గ̣ | స̣ ప̣ మ̣ | మ̣ మ̣ ధ̣ ధ̣ ప̣ |
స ని̣ ధ̣ ప̣ | ప̣ మ̣ | మ̣ మ̣ మ̣ | గ̣ రి̣ మ̣ మ̣ ప̣ | మ̣ మ̣ ప̣ ధ̣ | ప̣ స̣ |
ప̣ ధ̣ ప̣ | స స రి స రి | మ రి గ స | స ని̣ | ధ̣ ధ̣ ప̣ | రి స స ని̣ ధ̣ | ప̣ రి
రి స | స ని̣ | ధ̣ ప̣ రి | స స రి స రి | మ మ ప మ | గ రి | మ మ ప | స మ
రి గ స | గ గ రి స | ప మ | ధ ప ప | మ మ ప మ ప | ప మ మ మ మ | గ రి
స | మ రి గ స రి | స గ రి రి స | రీ స | సా స్సా సా ॥

కీర్తనము — మఠ్యతాళము — ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి :

సా స్రీ | స రి | , పా ధ ||
బా లాం | బి కే | పా హి ||

ధ పా, ప మా, | ＼ గ గ | రి స రి స న్రి స ||
భ ద్రం . | దే | హి దే . . హి || బా

అనుపల్లవి :

సా పా | ధా | ప మా ప ||
సా లో | కా | ది ము క్తి ||

సా స నీ, | స ని ధ | , స స నీ, ||
సా మ్రా | జ్య దా | యి నీ ||

సా మ ＼ గ | రి | సా ని ధ ||
శం క ర | నా | రా య ణ ||

＼ మ ధా ప | , మ | ప రి మ ప ||
మ నో రం | జ | ని ధ ని ని ||

ధా ని సా రి ／ గ గ | రి స నీ | ధ పా మ రి గ స రి ||
నీ ల కం ఠ గు రు | గు హో ని | త్యా శు ద్ధ వి ద్యే ఎ || బాల

స్వరం :

సా, నీ ＼ ధా ని | స స రి రి | మ రి ／ గ గ రి రి సా ||
రి రి ／ మ మా ప రి మ | పా ధా | ధ ప మ రి ／ గ స రి ని ||
స ధ సా రి మ మ ప | పా రి మ | ప ధా ని స ధ రి స ||

రి మా రి / గ స స ని స | , ని ధ ప | , మ రి మ రి గ స ని || శాల

సంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా నీ | స రి గ స | రి మ మ ప | ధ ధ పా | మా పా | ధ ధ సా | స ని ధ ధ |
సా స ని | ధ ప మ ప | మ ప మ రి | గ రి సా | గ రి స రి | స ని సా | స /
ప పా | / ధ ధ పా | ధా ప ధ | ధ ప ధా | పా మ రి | గ రి సా | స రి /
మ మ | ధ ధ ప ప | మ రి గ రి | స / మ మా స / గ రి స | స ని ధా | స ని
ధ ధ | ధ ప సా | స ని సా | / ధా ధా | ధ ధ ధా | / ధ ధ ధా | స
స రి రి | / గ స రి | రి / గ స రి | మ మ పా | ధ ధ పా | మా పా | ధ స ని ధ |
ప మ ప మ | రి రి మ రి | / గ గ రి స | గ రి సా | స ని ధా | ని స రి మ |
రి గ రి స | ధా ని స | రి / గ గ రి | సా స రి | స రి మ రి | / గ రి స ని |
స మా మ | రి గ రి | / గ స సా | \ గ స రి | మ మ పా | ధ ధ స ని |
ధ ధ పా | ధా ని స | ధ స ని ధ | పా ధా | ప మ పా | మ రి గా | రి సా |
రి మా | పా ధా | రి మ ప ధ | పా ప ధ | స స రి రి | / గ స రి | స ని ధ ప |
ధ ని స ని | ద ధ / స ని | గ గ రి స | ని ధ స ని | ధ ప మ ప | మ రి గ గ |
స రి సా | / పా పా | మ / ధ ధా | ప మ ప ధ | మ ప ధ ధ | ప ధ నీ | స ని
ధా | స ప ధా | స / గా గ | రి గ గ రి | రి స ని స | ధ ధ సా |
ధ / స సా | రి మ రి | / గ గ రి | రి / గ సా | స ని సా | స \ ని ధ ధ |
ప ధ పా | మ ప మ మ రి / గ రి / గ | రి / మ మ ధ | ధ ప మ రి | / గ రి / ప మ |

గమనిక : ఈ మనోరంజని రాగగీతతాన కీర్తనములలో నొక్కొకతావున (మ గ రి స) ప్రయోగమున్నది.

మీ రి / గ రి | / మ మీ ప ధ | పా ప ధ | స స రి రి | స రి మ మీ | రి /
గ స రి | మ మీ / ప పీ | ధా ధా | ధీ ప స స | రి / గ సా | స ని ధ ధీ | /
సా స రి | మ రి గ రి | స / గ రి స | , స ని ధ | ని స ధా | ప ధ ప మ | ప మ
\ రీ | / గ రి సా | స రి / మ మీ | పా ధా | స రి మ ప | / ధా ధా | ప ధ
నీ | స ని ధా | పా ధ ని | , స ని ధ | / సా ని ధ | స ని ధా | స రి /
గ స | రీ సా | రి రి మ రి | / గా సా | రి గ సా | ని ధ పా | సా నీ | ధా
పా | సా నీ | ధ ప మా | స ని ధ ప | మ ప మా | రీ గా | రీ సా | స రి మ ప |
ధా నీ | సా సా | రి గ సా | రీ సా | ని ధ పా | మ ప మ మీ | రి రీ గా | రీ
స ని | / స ధ ధా | / సా సా ||

ఐదవ మేళము సంపూర్ణము.

రగమపధను] చక్రము 1 : మేళము 6 [ఇందు. పా. చక్రము

రాగాంగరాగము : తనుకీర్తి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటముఖి : అవరోహేధవక్రాస్యాత్తనుకీర్తిస్తు సమ్మతా.
షడ్జగ్రహాసర్వకాలేగేయతేగాయకోత్తమైః.

మూర్ఛన { ఆరోహణము : స ♭ రి మ ప ని స.
అవరోహణము : స ని ♯ ధ ని ప మ ♭ ♭ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగరాగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు గాంధారధైవత వర్జ్యము; అవరోహణమందు ధైవతవక్రము, రంజనకై ఈ షట్ఛ్రుతిధైవత ప్రయోగములు వచ్చునప్పుడు ధైవతముల నదిమిపట్టుటయే సంప్రదాయముగానున్నది; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

రి . మ | మ ప ప మ గ రి స | రి స రి స ని ధ ని |
హా రు | ర అ ణి చి ఇ త అ | గ తె ఏ క అ ళి ఇ |

పా ని పా మ ప | నీ ని సా ; | సా ని ధ ని ప మ |
మూ ని నీ య తి | ప్రా వ నీ | ధూ త ప అ అ ప |

ప ప ని సా ని స | రీ మ పా మ ప | సా స సా ని స |
స్తు త చ రి త్రే | వా ర ణా సి ఇ | వా సి కే య తి |

గ గ రి గ గ రి స | స రి రి స ని ధ ని | ప ప ని ప మ ప మ |
అ ఇ య అ ఇ య ఇ | య ఇ య అ ఇ య ఇ | య ఇ య అ ఇ య ఇ |

గ రి స సా , స |
య ఇ య రే . తె |

అంతరి :

స స స సా ని స | గ గ రి గ గ రి స | సా స స ని ధ ని |
త్రి ము ఖ కుం త వి | ర అ జ తె ఏ య అ | నం ద న ం వ న |

స ని ప ప ని ధ ని | సా సా , |
ప ర ం జో ఒ ఒ తి | రే . |

జావడ :

ధ ని | పా ప ప ని ధ ని | సా స గ గ రీ |
అ ఆ | రే రె న వ ఖ ం . | ం డ సం . ధ |

గ రి స రి మ మ ప | మా మ రి గ రి స | రి రి మ రి మ మ ప |
మ్మ . ఝు ని వ అ సి | నీ రె మొ ఒ తు | ద్వ అ ర క వ అ ట |

నీ ప ప ప ప మా | పా మ రి గ రి స | స ని రి స ని ధ ని |
ష . ఆ ట న క రీ | జ హ్ను త న య అ | పు . ణ్య య ము న . |

ధ ని ప ప మ రి గ | సా సా స రి మ | పా మ నీ పా |
స ర సు తి ఇ తె జె | రే . రె మి ళ | వు న్ని పం చ |

ప మ ప ప ని ని స̇ | రి̇ రి̇ ప మా ప̇ మ̇ | ప̇ ని̇ ప̇ రి̇ గ̇ రి̇ స̇ |
క్రో ఒ ళ రూ పి ణి | రా . గా ం గ | త నూ కీ రి తి |

గ̇ గ̇ రి̇ రి̇ స̇ ధ ని | సా ని ప మ రి స || స స̇ స̇ సా ని స̇ |
ర అ గ న అ గ రు | ఇం దు షా . చ క్ర || త్రి ము ఖ కుం త వి |

గ̇ గ̇ రి̇ గ̇ గ̇ రి̇ స̇ | సా స̇ ప̇ ని ధ ని | స̇ ని ప ప ని ధ ని |
ర . జి తే య | నిం ద న ం వ న | ప ర ం జో . తి |

పా సా , ||
రే ||

తానము _ వెంకటమఖి

1. స ని̣ ధ̣ ని̣ స | ని̣ ప̣ స స ని̣ | ప̣ స ని̣ ని̣ స | స ని̣ ధ̣ ని̣ ప̣ స ని̣ | ప̣ ని̣ ప̣ స ని̣
ని̣ స | ని̣ ప̣ రి స ని̣ స రి | స గ రి రి గ రి | రి గ రి స ని̣ స | గ రి స రి స ని̣ |
స ని̣ ధ̣ ని̣ | ప̣ ని̣ ప̣ మ̣ | ప̣ స ని̣ ప̣ | ప̣ మ̣ ప̣ స ని̣ ని̣ స ని̣ | ప̣ స ని̣ ప̣ మ̣ మ̣
ప̣ మ̣ | ని̣ ప̣ ప̣ మ̣ గ గ రి స | రి మ ప | గ రి ప | మ గ రి | స మ గ రి స |
ప̣ మ̣ మ̣ మ̣ ప̣ | స̣ స స ని̣ స | గ గ రి రి స రి | స ని̣ ధ̣ ని̣ ప̣ స | ని̣ ప̣ స ని̣
ప̣ ని̣ | ప̣ స ని̣ ప̣ | రి స గ రి | స గ రి స | రి మ మ ప మ మ గ రి | మ మ ప
మ స గ రి స | స స స రి స మ మ ప | మ మ ప | స స గ | రి స రి | స రి మ
మ ప | మ మ గ రి స | మ గ రి స రి | స గ రి రి స రి | స ని̣ ధ̣ ని̣ ప̣ మ̣ | ప̣ మ̣
గ̣ గ̣ రి̣ స̣ | రి̣ మ̣ ప̣ ని̣ ధ̣ ని̣ | స రి స గ రి స | గ రి స రి స | నీ̣ స్సా సా ||

2. స స స ని̣ స | రి స ని స | గ రి రి రి గ | రి స ని̣ స రి | ని̣ స గ రి | రి రి గ రి స |
స స రి స రి | స ని̣ ధ̣ ని̣ | ప̣ స ని̣ ని̣ స | ని̣ ప̣ స స ని̣ | ధ̣ ని̣ ప̣ స | ని̣ ప̣ మ̣
మ̣ ప̣ | మ̣ మ̣ ప̣ మ̣ ప̣ | మ̣ ప̣ మ̣ మ̣ | గ̣ రి̣ స̣ గ̣ రి̣ | స̣ ప̣ మ̣ మ̣ ప̣ |

సమగరి | సగరిరిగ | రిరిసరిప | రీసా | రిమమప | మమ
గరిస | గరిసపమ | సనిధని | సనినినిస | గరిసగరి | సరి
గగ | రిసరిమమ | సరిమమప | సగరిస | మగరిసరి | సమగ
రిమ | సపమమప | ససనిధనిస | మమపమ | సనిధని | పపమ
మప | ససరి | సనిధని | సనిప | మమపమ | నిపమ | గగ
రిస | గరిస | రిరిమ | రిమప | నినిసనిస | రిసగగరి | సగరి
రిస | రిస | నీస్సాసా ||

కీర్తనము మిశ్రజాతి ఏకతాళము – ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

చిదంబర నటరాజ

పల్లవి:

స రీ | మ ప రి మ || ∖ గా రి | సా స ని ధ ని ||
చి దం | బ ర న ట || రా జ | మూ ర్తిం . . ||

స ని ధ | సా రి ప || మ ∖ గా | రి రి సా ||
చిం త | యా మ్యా త || ను కీ | . . ర్తిం || చి

అనుపల్లవి:

ప ∕ నీ | ∖ పా స ని || ధ ని స | , రిం సా ||
మ దం | జా శి వ || కా మీ | ప తిం ||

మ గ రి గ రి స | ని రి స ని ధ ని సా || స ని ప ని ప మ | గ రి రి స స ని ధ ని ||
మ ద వ జ న క | మ హి త ప శు ప తిం || వ ద న క మ ల | గురుగుహావిను తిం. ||

స్వరము :

స రి రి మా | రి ∕ ప మ మ గ గ రి రి || స నీ ధ నీ | ధ స ని ని స స రి రి ||

స రీ మ ∖ గా | రి మ ప స ని స గ రి || స సా ని ధ ని | ప పా మ గ రి స ని ||

పదము - ఖండజాతి - త్రిపుటతాళము

నన్ను పరీక్షించనేలా

ఈ పరీక్షాపదము శ్రీ మచ్చిదంబరేశ చరణారవింద భృంగాయమాన మానసులును, సంగీత సాహిత్యాది బహువిద్యాపారంగతులును, రసికశిఖామణులును, మహోదారులునునై విలసిల్లి యశఃకాయముఁజెందిన మణలిచిన్నయా మొదలారువారి సభకు వచ్చిన వెంకటమఖి ప్రపౌత్రులవద్ద రామస్వామి దీక్షితులవారి ప్రేరేపణచే మొదలారువారు వెంకటమఖి విరచిత లక్షణగీత పుస్తకము నడిగినప్పుడు ఒక మూర్ఛనను యిచ్చెదము. ఈ మూర్ఛన యీ రాగమని జెప్పినట్లైతే వారు వెంకటమఖి శిష్యులేయని నుడివినందుకు మొదలారువారు యీ పదమును రచించి తుదనుగల స్వరమందు వారిచ్చిన మూర్ఛనను అమర్చినమాత్రమే రామస్వామి దీక్షితులవారు చిన్నసామియను తమ పుత్రులఁగొని సభలో వినిపింపఁ జేసినారట. ఈ సంగతుల వివరము మొట్టమొదటనున్న పీఠికలోఁజూడుదు

పల్లవి :

స	స	స	ని̣	|	, ని̣ ధ̣	|	ని̣	స	||
న	ను	ప	రీ	|	క్షి	|	ం	చ	||
గ	మ	రి	స	|	, స	|	ధ̣	ని̣	||
నే	.	లా		|	ఇ	|	పు	డు	||

అనుపల్లవి :

, రి గ రి మ ప నీ	|	స	స	|	స	ని	||
ఎ న్న టి కి ని శ్రీ	|	స	భా	|	ప	తి	||
ధ ని పా మ	|	గ	గ	|	రి	స	|| స
కృ ప నా పై	|	ను	ం.	|	డ	గ	||

స్వరము :

స నిరి పా నిధ ని | స ని ఫ మ | ని ధ ని స ||

గగరిసరిమపనిసా | స ని ధ ని | పా మ గ || రి స

(నను పరీక్షించ)

చరణము :

, ప ప ప మ ని	ప మ	ప మ ‖ ⁄ గ గ గ రి స	స ని ధ	ని స ||
1 అమృతమధ	న .	ము . ‖ జె . . సిన	వే .	. ళ ||
2 విరుగనీ .	. .	క అ ‖ మే . . రువు	వి . .	ల్లుగ ||
3 సకలయ .	జ్ఞభ	రత ‖ ల . . క్షణ	ప్ర . పీ	. ణ ||

రి స ని ధ ని ╲ ఫా	ని ╲ ధ	ని స ‖ రీ మ ╲ గా	గ గ	రి రి ||
1 హరినిజా . .	ధిం .	చిన ‖ హా . లా	హా ల	మును ||
2 హరినిజా . .	అణ	ముగ ‖ బూ . .	ని త్రి	పుర ||
3 సత్పురుష . గో	వి .	ంద ‖ దీ క్షిత శి	రో .	మణి ||

ం మ ప ప ప	, ని	╲ పా ‖ స ని ని ని ధ ని	స గ	రి స ||
1 అళనముగా	జే	. ‖ కొ . . న్నవిం	. ం	ంత ||
2 హారణముగా	వి	ం ‖ ం ంచిన	అరు	దును ||
3 సుకుమా . ర	త	త్తు ‖ ల్యా . శ్రీ వెం	కట	మఖి ||

ప స ని ని ధ ని	╲ పా	పా ‖ ప మా, ╲ గా	రి	సా ||
1 వినలే . . .	ప	. ‖ దా .	.	ఆ ||
2 వినలే . . .	ప	. ‖ దా .	.	ఆ ||
3 సుధీ . . జ	నులు	నను ‖ లక్షణ శిరో	మణి	యని ||

ప ప మ ప మ | మ ↘ గ | రి మ ॥ పా , ప̇ మ | మ ప | ప̇ మ ॥
1 అ ల సి సొ ల | సి హ | రు ని ॥ పా . ద | ము జే | . రి ॥
2 ప ర గు ని చ్చా | మా | . త్రం ॥ ప్ర భో . స్మ | ష్టి య | న గ ॥
3 ప్ర క ట ము గ | దీ | విం ॥ చి నుతిం . | ం చి | న ను ॥

ప స̇ స̇ ని ని | ని ని | ధ ని ॥ ప స̇ా స̇ా | స రి̇ ↗ గ̇ | రి̇ స̇ ॥
1 అ థ య దా . | న మొ | స గి ॥ కా . . | వు మ . | ని న ॥
2 హా రు ని క . | ట్లు చె | . . ॥ ల్లే . . | త ద్దా | ను లు ॥
3 స క ల వి . | ద్య . | జ్ఞ న ॥ భ క్తుడ. నే | నే . | య ని ॥

స̇ా మా ↘ గ̇ | రి̇ ↗ గ̇ | రి̇ స̇ ॥ ని రి̇ స ని ధ ని | స రి̇ ↗ గ̇ | రి̇ స̇ ॥
1 ఆ మా ర్కం ం | డే . | యు చి ॥ రాయు జే . సి | ఆ ని మి | షమే ॥
2 ధ ర య థా రా | జా | త థా ॥ ప్రజా య ని స రి | మె ర . | యుట ॥
3 ప లు మా . | రు ప | లు కు ॥ చు . న్నమ . ణ | లి ము . | . ద్దు ॥

గ̇ గ̇ రి̇ స̇ ని ధ ని | ప ప మ | పా ప̇ మ ॥ స̇ ని ధ ని ↘ పా ప ప ↘ మ | , గ | రి స ॥
1 అం త కు ని ని . | గ్రహము | జే సి న ॥ అతిశయ ము వి న లే | డా | అ . ॥
2 స క ల శాస్త్రంబుల | దె లు . | ప ం గ ॥ అ వ ని లో చా ల వి న | లే | దా ॥
3 కృ . . . ష్ణం ం . | ద్రుత . | న యు ॥ వెం . . . క ట | కృ. | ష్ణుని ॥

స్వరము :

, స ని̣ రి సా ని̣ ధ̣ ని̣ | పై అనుపల్లవి ప్రక్కనున్నదే మరల పాడి పల్లవి 'ననుపరి' ఎత్తుకొనవలెను.

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

మ ప ప మ గ రి స రి సా | రి స ని ధ ని ఫ ని రి సా | రి రి మ మ ప ప మ ప స స |
ని ధ ని ఫ సా ని స రీ | గ గ గ రి గ గ రి స ని స | రి మ ప ని ప ప ని ధ ని ప | ప ని
ప మ / ప మ గ గ రి స | రి గ రి స ని ధ ని ఫ / ని ని | స స రి స రి మ రి మ మ ప |
మ రి గ రి సా / రి మ మ ప | మ మ ప \ మా మ రి గ రి స | స ని రి స రి మ రి ప
మ ప | మా గ రి స రి / గ రి స స | ని ప మ పా మ రి గ రి స | గ గ రి సా స / గ రి
స రి | మ మ పా ప మ మ గ గ రి | స ని రి స ని ధ ని ఫ స స | ఫ ని ధ ని సా స /
గ గ రి | గ రి \ సా రీ మ మ పా | రి మ మ ప ని ధ ని స పా | ని ధ ని ప మ రి గ రి సా |
రి మ పా మ / నీ ప ప మ | ప ప ని ని ధ ని ప ని స స | రి రి స ని ధ ని పా ని ప |
మా ప నీ ని సా ని నీ | ధ ని ప మ ప ప స ని స స | రీ మ పా మ పా సా | ప ప /
స సా ని స గ గ రి | స రి గ గ రి స ని ధ ని ప | స ని ధ ని ప ప ని ప మ ప | మ గ
గ రి స రి గ రి సా | ధ ని పా ప ప మ గ గ రి | పా మ
గ గ రి స ని రి స | ధ ని ఫ స ని రి గ రి మ | స రి మ స ప మ ప ని ధ ని | ప ని ప
ప మా రి గ గ రి | పా మ గ గ రి రి గ రి రి | స ని స స రి రి ప \ మా ప | మ ప ని ప
రి గ గ రి సా | ధ ని సా ని ప మ రి సా | ప మ ని ప ప మ ప ని సా | ని ధ ని ప స ని
ధ ని సా | ధ ని ప మ ప రి స ని రి స | ప స ని ధ ని ప మ గ రి స | స స / గ గ రి /
గ రి స రి మ | స రి గ రి స ని ధ ని ప స | ధ ని ప ని ని స ని స గ రి | స గ రి రి
సా స ని ధ ని | పా ప మ ప మ గ రి సా | స స / ప ప / స స ని స రి స | మ గ రి
సా ని ధ ని సా | పా ని ధ ని ప మ \ గా రి | సా గ రి స ని రి రి సా | స రి మ ప ని స
స ని ధ ని | ప మ గ రి స ని సా సా |

ఆరవ మేళము సంపూర్ణము

మొదటి చక్రము ముగిసెను.

రాగాంగరాగము 7 : సేనాగ్రణి

లక్షణ శ్లోకము - వేంకటమఖి

సేనాగ్రణీ తు రోహే షఢవ క్రేతి గీయతే,
సగ్రహా సర్వకాలేషు గీయతే గాయకోత్తమైః.

మూర్ఛన :- ఆరోహణము ; స ♭ రి ♭ గ గ రి మ గ మ ప ♭♭ ని ♭ ధా సా
అవరోహణము : సా ♭♭ నీ ♭ ధ ప మ ♭ గ మా గ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు మధ్యమధైవతములు వక్రములు; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

గమనిక : పూర్వాచార్యులు సంక్రందనచక్రములందుఁగల మొదటి రాగాంగరాగములకు (ధ ని స) ప్రయోగము లేకనే (ధ స) ప్రయోగమునతో మూర్ఛనలను గల్పించియుండుట రంజనములకును గాత్రమందు సులభముగాను నిట్టిటకై యని యెంచవలెను.

లక్ష్యము-గీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వేంకటమఖి.

ధ్రువము :

గ ప ధ స సా సా సా | స రి గ గ రి స | సా రి రి సా
ర . జ త లీ లా | గి రి . . . | మా న సు రే

సా ని ని ధ ప | పా ధ ధ ప మ | గ మ పా, ప | ధ ధ ప సా స |
ప ం ం న గ | ధా రి . రె ఎ | న వ నీ య | ఎ . ధ మే రు |

రి రి గ గ రి స | స స ద ధ ద ద | మ మ ధ ప గ రి | సా
చ అ . . . ప | త్రి పు రా ం త . | అ అ ఇ య ఇ య | రే

జావడ:

స స ప ప పా ధ ప ని ధ | పా ప మ గ గ | మా గ గ రి స
సు ర న ర కిం న ర గ ణ | గం ధ రు ఉ వ | గా అ . . న |

స రి గ గ రీ | సా ధ ధ ధ ప | మ ప ధ ధ ప ప |
లో ఒ . ల రే | హై మ వ తి ఇ | ప్ర అ ణ న అ ధ |

ని ని ధ సా స | రి మ గ గ రి స | మ ప ధ ప ని ధ |
ర అ అ గాం గ | సె ఎ న అ గ్ర ణి | ర అ అ . గ |

ప మ గ గ రి స | సా ధ ధ ధ ప | మ మ ధ ప గ రి |
సే . . . త్ర | పా చ . . క్ర | న అ గ రు రె ఎ |

సా 11 గ ప ధ స సా సా సా | స రి గ గ రి స | సా రి రి సా 11
రే 11 ర అ జ త లీ . లా | గి రి లో ల | మా న సు రే 11

తానము — వెంకటమఖి

1 సస రిసరీ | సస నిధ ఫ | సస స | ని ని ధ | ఫ స ని ని ధ | ఫ ని ధ |
ఫ ని ధ ధ | ఫ ధ ఫ మ ఫ | ధ ధ ఫ సా స | రి రి స గ రి స | ధ ధ ఫ స |
ని ధ ఫ ధ ఫ | ఫ ఫ ధ ఫ | మ మ ఫ మ మ | గ మ ధ మ గ రి స | రి స గ
గ మా | గ మ ధ ఫ ని ధ | ఫ మ ఫ ధ ఫ | మ మ ఫ మ ఫ | ని ధ ఫ ధ |
ఫ స ని ధ | ఫ రి స | స స రి | స గ రి రి | స స ధ ధ ఫ మ | ఫ మ గ మ
స రి | స ఫ మ మ ఫ | స రి గ గ మ | గ మ ఫ మ ధ | ఫ ని ధ ధ ఫ |
మ మ ఫ | గ గ మ గ మ | గ మ ఫ మా ఫ | గ గ రి రి స | గ మ ధ ఫ గ
రి స | రి స ఫ ఫ మ | మ మ ధ ఫ స | ధ ఫ రి స రి | స గ రి రి స | మ మ
ఫ మ ధ | ఫ మ ఫ | మ మ ఫ మ ఫ | గ గ మ గ మ | గ గ రి | స గ రి
రి స | సా స్సా సా ||

స స రి స రి | స స స | ధ ఫ రి స | ధ ఫ స | ని ధ ఫ ధ ఫ | స స రి | గ గ మ గ మ |
స రి స | గ గ రి స రి | స గ రి | స గ రి రి స | మ గ మ | స స రి స స | ని ని ధ | ఫ స ని ధ |

ని ధ ప | మ మ ప మ ప | ని ధ ప | ప మ మ మ ప | మ గ మ | గ మ
గ గ రి | స ని స | స రి గ గ మ | గ మ ప | గ మ రి స ప | మ ధ ప |
మ ప ప ధ ప | ని ధ ప | ధ ప మ మ ప | గ రి స | సా ని ధ ప | మ గ మా |
గ గ రి స | స ని స గ రి మ | గ మ ప | ని ధ సా | రి స గ గ మా | రి స ప
మ పా | స స రి స రి | గ గ మ గ మా | స రి మ మ పా | ని ధ సా | ని ధ ప ధ
ప ప | మ మ ప మ ప మ మ | గ గ మ గ మ | గ మ గ గ రి | స గ రి రి స |
రి స | సా స్సా సా ||

కీర్తనము - తిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి :

మా గ గ రి స | రి రి పా | ధ ని ధ ప మా గా మ ప ||
జ్ఞా నాం . బి | కే . పా | ల . య . మాం శ్రీ . జ్ఞ ||

మ గా, గ రీ, సా | ని ని ధ ధా పా | ని ధా ధ సా ||
జ్ఞా తృ జ్ఞా | న జ్ఞే . . య | స్వ రూ పి ణీ ||

అనుపల్లవి :

పా, ధా ని | ని ధా, ధ ప ప మా, | పా, ని ని ధా, ||
సే నా గ్ర | ణీ ప్ర ము ఖో | పా సి తే ||

స నీ ధ సా | ని ధ పా మ గ | , రి గ రి సా ||
సి తా సి తే౽ | ఖి ల దే వ తా | సే వి తే ||

రీ మా గ మ ప ధ ని ధ పా | నీ ధ ప మా ప ని ధ ధ సా ||
జ్ఞా న ప్ర ద గు రు గు హ వి | జ్ఞా న ఘ నే ఘ న జ ఘ నే ||

మా గా రి స రీ గ రి స | సా ని ధ ధ పా సా ధ ధ ప ప ||
దీ నా వ న కౌం క ణే శ | ది వ్య ల ల నే శో భ నే . ఎ || జ్ఞా

స్వరం:

మా, గా గ రి / మ గ గ రి రి | / పా, ధ / ని / ధ ప / ని ధ ధ ప మ ||

\ గా, గా గ రి గ \ సా స స | \ నీ, ధా ధ / ని ధ / సా రి / ప ||

మ గా గ స రి / మ గ గ గ మ ప | ధ ధా / ని ధ ధ ప మ ప ధ / స స ||

మ గా గ రి రి సా \ నీ ధ ధ | పా మా గ గ రి సా రి ప గ || జ్ఞా

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ప ధ ప ప మా గ గ గా | రి మ గ గ / మ గ రి / గ గ రి | మా గ గ రి మ
గ రి స | స రి గ గ రి / మ గ గ మ ప | గా మ ప ప / ని ధ ధ పా | ధ ధ ప
మ గ మ పా ధ ప | ప ధ ప / ని ధ ప మ గ మా | గ గ రి స రి / గ గ రి సా |
గ గ రి స \ నీ ధ ధ ని ధ | ధ / ని ధ / సా స ని ధ గ రి | స రి గ గ /
మ గ / మ స రి స | స గ రి గ రి ని స మ గ మ | స రి స ప మ ప / ని ధ ధ ప |
/ ని ధ ప మ మ ప మ గ మ మ | గ మ గ గ రి స రి స గ రి | మ గ మ ప మ ధ
ప ప ధ ప | / ధ ప మ గ మ పా ప మ గ | / మ రి స / ప మ / ధ ప ని ధ ప |
/ ధ ధ ప మ ధ ప మ గ రి సా | స ప ప ధ ధ ప / ని ధ పా | మ మ గా గ మ
గ రి మ గ | రి స రి గ గ గ గ రి సా | ని ధ ధ ధ సా ధ స సా | స స / ధ ధ ధ
ప మ మ / ధ ప | మ మ / ప మ / ధ ప మ ప మ మ | ప / ని ధ ధ ప మ మ
ప గ గ | మ గ మ గ మ ప \ మా / ప గ | రి మ గ మ ధ ప మ గా రి స | స స /
ప ప మ మ / ధ ప / ని ధ | ప స \ నీ ధ ప మా గ గ | మ ప ధ ప / రి స /
నీ ధ ధ | ప మ గ మ గ గ రి మ గ గ | రి రి మ గ మ ప ధ ప / ని ధ | సా ని ధ
పా మ గ మా | గ మ ప ధ ప / ని ధ ధ ప మ | ప ధ ప మ ధ ప గ గ రి స |

స / రిస / పపమ / ధప / సధ | ప / రిస / రిస / గగరిసా |
మపధధపప / నిధసా | రిమగగరిసధధధప | మమధపనిధప
మగగ | పగరిసనిధసగరిస | గపధససా / గగరిస | రిసాని
నిధధపమగ | మూగగరిస / గరిసా | సరిగగరిమగమపని | ధ /
సాసానీధపమ | గమూగరిరిసా ||

ఏడవ మేళము సంపూర్ణము.

రగిమపధని] చక్రము 2 : మేళము 8 [నేత్ర. శ్రీ. చక్రము

రాగాంగరాగము : జనతోడి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : తోడి షడ్జగ్రహః పూర్ణస్సాయం కాలేప్రగీయతే.

మూర్ఛన :— { ఆరోహణము : స ♭ రి ♭ గా మ ప ♭ ధ ♭ నీ సా, అవరోహణము : స ♭ ని ♭ ధ ప మ ♭ గా ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; రక్తిరాగము; సాయంకాలమున పాడఁదగును.

గమనిక :

రక్తిరాగములలో మిగుల రంజనముగల యీ తోడి రాగమును పూర్వమేళములైన పంతొమ్మిది మేళములలోఁ జేర్చలేదు. అదియుఁగాక ఈ తోడిని వెంకటమఖి* ఔత్తర

* ఔత్తర రాగమనిన ఉత్తర దేశము నుండి వచ్చిన రాగమని తాత్పర్యము. దేశీయ రాగమనియు వాడుదురు.

రాగమని జెప్పియున్నారు. రంజన స్వర సందర్భ సంచార భేదములను గీత కీర్తన, వర్ణము మొదలైన లక్ష్యముల గమనించి చూడుఁడు.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

ప ప మ | గా మ ప మ గా రి రి స | మా మా గ రి స రి స ని |
అ ఆ రె | రా . . జ రా . . జ | గీ . త చ . రి . త్ర |
సా రి స ని ధా ధా, | ధా గ గా రి స రి స స | గ గ మ ప మ గ గ రి స ని |
మన్మ థ హా రే ప | పార్వ తీ వ . మం గ | ధ అ . . . ర ణ చ ణ రె |
స రి స ని ధ ప మ గ రి స |
ని . రె . జ ర . . . జ |

అంతరి :

ధా, ధా ధ ని ధ ని స | ధా గా, రి సా సా |
తే జః ప్రత . . ప | ప్ర భా వు రే ఎ |

జావడ :

గ రి స రి ని ధ ని స రి గ | సా రి గా మా ప ప మ | ధా , ధా ధ ని
భ అ వ భ వ హా ర శ రు వ | సా ర్వ భౌ మ ప ర ం . | ధా . ఆ మ క
ధ ధ ప | పా ధ ప మ ప మ మా మ | గ గ ధ మా గ మ గ రి స |
అ . ల | సం హా ర క ర వుం ని | మ . రు కం డె ఎ యు అ చె |
సా రి గా గా మా , | స రి గ రి స స రి స ని ధ | ధ ని ధ ప మ గ మ
ర ఖ ణ . త్లే | త ఇ స రె . మాం ప అ హి | రా గాం గ జ న
గ రి స | స రి గా మ ప ధ ని స స | మా మా గ రి స రి స ని | ధ ధ ని ని
తో డి | ఉ ప అం గ న . గ వ అ | రా . శి నే . త్ర శ్రీ . | చ . క్ర న
ని ధ మ గ రి స || ధా, ధా ధ ని ధ ని స | ధా గా రి సా ||
అ గ రు ర వి ఇ || తే జః ప్ర తా . ప | ప్ర భా వు రే ||

రి స ని | ధ ద ని ని ని ధ మ గ రి స |
అ అ రె | బా షాం గ రా . . గ |

రి స ని ధ ని ధ మ గ రి స | ధ ధ ని ని ని ని రి స ని స | మా పా గ రి స
పు ఉం న అ . . . గ | వ రా . . శి రా . గ | గా . న మా

రి స ని | ధ ధ ని ని ని ధ మ గ రి స || ధా , ధా ధ ని ధ ని స | ధా గా ,
ధు రి య | జ అ అ ణు జ అ ణ వి ఇ || తే . జః ప్రత . . వ | ప్ర భా

రి సా సా ||
పు రే ||

కీర్తనము — కమలాంబికే — రూపకతాళము — ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి :

ని ని | ధ ని ధా ని స ని ॥ ని సా | సా ని ధ ప మ ||
క మ | లా అ అం బి ॥ . కే | ఏ ఎ . . . ||

ని ని | ధ ని ధా ని స ని ॥ సా | ని ధా ప స ||
క మ | లాం అం బి ॥ కే | ఆ శ్రి త ||

ని ధా | ప మ గ మ ప ధ ప ప మ గా ॥ రి ని స | సా రి గ రి స / గ రి ని ||
క | ల్ప ల తి కే ॥ ఎ చం | ం డి ఇ కే . . . ఎ ||

స స | రి గా రి స రి స ॥ ని ధ ని | ధ ని సా ||
క మ | నీ య ॥ రు ణా | ం శు కే ||

గ గ | గ మ ని ధ ప ॥ ప గా | గ మ ప మ ప ధ స ధ ||
క ర | వి ధృ త శు ॥ కే | మా . మ వ అ ||

ని ని | ని స రి స ని ధ ని ధ ని స ని ॥ సా | సా , ధ ప ||
క మ | లా ం బి ॥ కే | జ గ ||

ప గా | మా ధ ప ప మ రీ ॥ సా | సా సా ||
దం | ం బి కే ॥ ఏ | ఏ

అను పల్లవి:

ప ప | దా / ని ప ధ ప ॥ / ధ మ ము | గ ప మ గ రి స ని ||
క మ | లా స నా ॥ . . డి | పూ . . జి త . ||

స రి | గ మ ప ధ / ని ॥ ధ మ | ధ ని సా ||
క మ | ల ప దే ॥ బ హు | వ ర దే

ధ ని | స రి గ రి స ॥ / రి స రి ని | ని స ని స ధ ధ ||
క మ | లా ల య ॥ తీ | ర్థ వై . . భ ||

ప / ధ ని ని స | రి స ని స ని ధ ॥ ప మ గ | , మ గ మ ప ధ ||
వే . . . | శి వే . క ॥ రు ణా | ర్ణ వే . . ఏ || క.

చరణము:

, ప ధ | ప మ \ గ మ గ ॥ గ ని ప ధా. | ప ప మ గ రి స ని ||
స క | ల లో క ॥ న అ | యి కే . . ఏ ||

, స రి | / గ స / రి ని ॥ స రి | / గా మా ||
సం | గీ . త ॥ ర సి | కే

, గ మ | పా ధ ప ప మ ॥ / ధ ప ధ | , ని సా, రి గా ||
సు క | వి త్వ ॥ ప్ర దా | యి కే

ని సా | స / రి ని ని ధ / ని ధ ధ ప ॥ మ గ మ ప ధ ప | ప మ గ రి స గ రి ని ||
సుం | ద రి గ . త ॥ మా | యి కే ఏ . . . ||

, స స | పా ప ధ ని ॥ ధ ప / ని ధ | \ మ / ధ ప \ గ గ ||
వి క | శే బ ర ॥ ము . . | కి దా . న ||

మ / ని ధ | ధా పా ధ ని ॥ ధ స | ధ ని సా ||
ని పు | జే . . . ॥ అ సు | హా ర ణే ||

, ధ ని | సా స స ॥ . స | ని స రి రి సా ని ||
వి య | నా డి భూ ॥ త | కి ర ణే . ||

ని ని ధ | ని స రి స ని ద ని ॥ స ని ధ ప | ధ / ని సా ||
వి నో | ఒ ద చ ర ॥ ణే . . ఎ | అ రు ణే ||

ధ ధ / గా | రి ప / రి రి స ని సా ॥ ని సా ని స | ని ధా ప మ గ మ పా ||
స క శే | గు రు: గు హా క ర ణే ॥ స దా శి | వాం తః క ర ణే ||

గ మ ప ధ | ని / రి స ని ధ ధ ని స ॥ ని సా ని ధ | ని ప మ గ మ ప ద ||
అ క చ ట | త పా ది వ . ర్ణే . ఎ ॥ అ ఖం డై | . క ర స పూ ర్ణే . ||

క.

కీర్తనము: గానలోల కరుణా — ఆది తాళము

ఈ కీర్తనము శ్రీ శారద మహాస్వామివారి సన్నిధానములోను సహోదరులును ఖంత్ర గాత్రములతోఁ జేరిన వైణిక శ్రేష్ఠులైన చిన్నస్వామి దీక్షితులవారిచేఁ జేయబడినది.

పల్లవి:

గా , రి రి / మ గ గ రి రి స ని ధ ని | సా ని ని గ | గ మ పా ||
గా న లో ల క రు | ణా ల వా | . ల వా ||

1 మ గ మ ప ధ ప ప మ గ రి స ని ధ ని ధ , గ గ గ రి / మ గ | గ రి స ధ ని ప రి ||
గ వ . త శ్రీ . . ం వా ం | రి పా . | ల . . య . . ||

2 ,, | ,, | గ రి , సా ||
,, | ,, | ల ఆ ||

అనుపల్లవి:

మా , ని ధ ప మ ప మ గ మ | పా , ధ ని ని | నీ ధ ని ని స ని ధా ||
మా ని త గు ణ ను . . ఉ | జ్ఞా న ధు | రీ . ణా . . ||

, ధ ని స ని స స రి సా ని | ని ని ని ధ ని స | నీ ధ ని ని స ని ధా ||
మ ధు రి పు ప ద చిం . | త న పా . . | రీ ణా . . ||

, ధ ని స ని గ గ రి రి గ గ రి స | , స ని గ రి స | ని ధ ని స ||
శ్రీ నా ర ద గు . రు | సు జ న . | త్రా . ణా ||

స ని స రీ , స రి సా ని ని స ని ధ ప ధ | ధ ని స ని ధ ప | ప మ గ రి స రి స ని ||
చి ద్వి లా . . స క ర | ధృ త వ ర | వీ . . ణా . . ||

చరణము:

గ గ రి రి గ గ రి స సా రి ని స స సా | ని ధ ని సా రి స ని | ని ని ధ ని స ని ని ధ మ ||
1 హరి హర బ్రహ్మేంద్రామర సచరా | చర ములన్ని టను | స్థిర ము గ నెల కొని ||
2 ధన దా త్మజుల తిదర్పితులయియల | వన జా తుల మమ | త ను మిము దెలియక ||
3 వ్యాసను కవివర వాల్మీకి . లకతి | భా సు ర మ గు శ్రీ | హ రి చ రి త ము లు ప ||

ధ ని సా స ని గా గ మ గ మ పా గ మ | స ధ ప ధ మ ప గ మ | మ గ మ ప మ గ రి స ||
1 పరి పూర్ణ డ వై వెలుగుచును0డెడి | ప ర మా త్ము డు నీ | వే గా దా ||
2 మనసి జా త మ గ్ను లనళ కూబర | మ ణి గ్రీ . వు ల ను | ని రు వు ర ను . . . ||
3 దే * మొ స గి ప్రహ్లాదు నినీ ని జ | దా . . సు జే . . సి | ఘ న ము గ మ ని చి ||

సస / ధధపప / దమపాపగమాపా | గామ / ధాధపధ | నీధనిసనినీధమ ||

1 వర త్రిభువనముల భూతభవిష్య | ద్వర్తమానముల | నెమ్మదినిరతము ||
2 కను గొని బృందావనముల యమళా | ర్జునతరువులగం | మనియంతటకృ ||
3 వేసరక నుదినుల పాలింపుచు | వేదాంతార్థము | విశదము జేయుచు ||

ధధనిసా సరిసని / రిసనిధనిసా | నిస రిసనిసనినిపధ | / నినిధప పమగారిరి ||

1 నరయుచు ందువునీ . మహిములుయిం | తని పొగడగతర | మా వర పీ . . ఠా ||
2 ష్ణుని దర్శన మొసగి పరమపా | వనుల జే . . సి ద న | తిన వర పీ . ఠా ||
3 వాసిగాంచు శ్రీ . మన్నారాయణ | దా . . సుడై . న నా | రదగురు పీ . ఠా ||

గగమగమధధ నిధని / రి నిసధనిధ | / గరిసని నిసానిధ | పమమపామగరి ని ||

హరిరో హరి వరద యనుచు నిజమహతి | పలుకగ సారెకు | వతి పావనమగు ||
గాన

కీర్తనము - ఆదితాళము

శ్రీ కార్తికేయ కటాక్షవీక్షణానులబ్ధ సంస్కృతాంధ్ర ద్రావిడ సంగీత సాహిత్యాది బహువిద్యాపారంగతులును, ధర్మ సంస్థాపనశీలులును, వితరణ ఖనులును, యశోధురంధరులును, ఇప్పటి పట్టపు మహారాజులవారికి పెత్తాతలునుగా వెలసిన కుమార యెట్టేంద్ర మహారాజుల వారిచే రచియింపఁబడిన కీర్తనము :

'గజ వదనా సంమోదిత వీరా'

పల్లవి :

, గ ప మ గ రి సా ని ధ / స ని స | , స రి గ మ | ప ప మ / ధ ప ధ || ప
గ జ . వ ద నా సం | మో ది త | వీ ఇ ర అ ||

1 , ధ ని సా , రి స రి ని సా , ని స ని ధ ప | / మ గ / ప మ ప ధ ప |
గ జ వ అ ల్లీ ర మ ణ | మా . మ

,, ,, ,, | ప మ గ రి స సా ని ధ || ప మ
,, ,, ,, | వ . . దే వ || . అ

2 ,, ,, ,,
ప మ గ రి సా ||
వ . . || గజ

అనుపల్లవి:

, ధ ని ధ ప మ ప మ మ గ మ | . / ని ధ ధా ని | సీ ధ నీ ని / స ని ధ ||
విజయో ఒల్లాసవ అ ల్లీ | క టా క్ష | పా . . త్ర అ ||

, ధ గ రి స ని / ధ ని స రి | ని సా ని ధ ప | మ గ మ ప ధ ప ప మ గ రి రి స రి ||
వి జి త క . . ల్ప క | ప ల్ల వ | చ ర . . . ణ . . . ||

చరణము :

, స రి గ మ మ మ ప ప మ గ | , గ మ ప ధ / ని ని | ధ ప ప మ గా రి స ని ||
అ సు ర కు ల ని . బి డ | తి మి ర . భా | అ నో ఒ ||

, స రి గ స రి స ని ధ ని స | , స రి గ మ | ప ప మ / ధ ప ధ || (ప)
అం భో రు హా జా త | స్తో . త్ర | నా . థ || (అ)

, ధ ని ధ ప మ ప మ ప మ గ మ | ప ప ధ ని ని | నీ ధ ని ధ ని ధ || (ధ)
వ సు తా త పు ర సం | ర క్ష ణ | దే ఎ వ || (అ)

, గా రి స ని ధ నీ స రి | ని సా ని ధ ప | మ గ మ ప ధ ప ప మ గ రి రి ||
హా గ్వి లా స కా ర్తి క | కే ఎ య | గు హా వ . ర . ||

స్వరము :

* గా రి స గ రి గ గ గా మ మ గ రి స | గా రి రి / గ రి ని ధ | / గా రి రి / గా ;॥

గ స గ రి గ గ గ మ గ ప గ ధ గ ని ధ మ | గ మ ధ మ గ మ ని ధ | గ మ ప ధ ని ; ॥

గ గ మ గ మ ప ధ స గ గ మ ప ధ ని స రి | గ గ / మ గా రి స ని | గ గ రి ని ధ మ గ రి ॥

గ గ / మ మ / ధ ధ / ని ని / గ గ రి స ని ధ స స | / గ గ రి \ ని ధ ని స | గ గ మ / ని ధ మ గ రి ॥ సరి

గజవదన.

రగిమపధని] మేళం 8 : తోడి [నేత్ర. శ్రీ. చక్రము

చౌకవర్ణము - ఆది తాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

రూపము జూచి వలచి వచ్చితిని

పల్లవి :

గా మ ప మ / ధ ప ధ ని స | స / రి ని ధ ధ / ని ధ | ప ప మ గ రి / ని ||
రూ ప ము జూ చి | వ ల చి వ | అచ్చి . తి ని ||

స రి గ మ గా రి స ని ధ ని ధ ని స ని | సా , మ ప | ప మ గా , గ రి స ని ||
కో . . ఓ పము సే . . ఎ తు | రా సా | మీ ఈ ఖుం త. ||

స రి గ మ గా రి స ని ని స రి స ని ధ ని స ని | సా ; | సా ; ||
కో ఓ ప ము సే ఎ . . . తు | రా ; | ; ||

---

* ఈ మక్తాయి స్వరము గాంధారపు యెడుపును, చతురశ్రజాతియునుగా నుండునటుల ముద్దుస్వామి దీక్షితుల మూడవ సహోదరులైన బాలస్వామి దీక్షితులవారిచే రచియింపఁబడినది.

అనుపల్లవి :

పధనిసనీధపమపమమగమ | ⁄ధా, పధ | నిని ⁄ ధని ⁄ ధధ ||
తా . . ప త్రయహ. రు | దై . ఇ | వెల యు శ్రీ ||

1 నీసరిసనిససస ⁄ ధపధ | నిసరిసా పధ | ⁄ నినిధపపమగరిస ||
త్యా గరా జసా అ | మీ ఈయిఇ | దే . . మీ . . ||

2 నిససనిసరిస ,, | ,, | , ||
త్యా గ ,, | ,, | ,, ||

ముక్తాయి, స్వరము :

గమప ⁄ గా, మధపా గపమగరిస | నిధనిసా రిగమ | నిధగమపా ధప ||
గగమ ⁄ గా మధధని ⁄ ధా నిధనిసరి | ⁄ గా రి ⁄ నీధ ⁄ మా | గరీసా నిసరి ||

చరణము :

మా నిధపమ పమగమ | పా, ధా, ధ ⁄ ని | ధపపమగా రిసరిగ ||
మా రకో టి సుం . . | ద, రా కా | . . రా . . . ||

1 గా , మా ⁄ ధా ⁄ మ | , ⁄ గా ⁄ రి | , సా రిగ || మా

2 గమ ⁄ ధప ⁄ ధమ ⁄ పగధగమ ⁄ పమగరిని | సగరిమగనిధ ⁄ రి |
నిధనిధమగరిగ || మా

3 ధానిధమ మాధమగగా మగరిరి | , గరిసనిధనిస | రిగమ ⁄ ని ⁄ ధా గమ ||
ii ,, ,, ,, | ,, | రిగమ ⁄ ని ⁄ ధా ధా ||
సరిగరిగమధగమధనిమధనిసధ | నిసరినిగరినిధ | ⁄ నిధమగరిసరిగ ||
మారకోటి.

స్వరస్థాన వర్ణము - ఆదితాళము

గమనిక : ఈ స్వరస్థాన వర్ణము ముద్దుస్వామి దీక్షితుల వారి తండ్రిగారైన రామస్వామి దీక్షితుల వారిచే మహాప్రభువైన చెన్నపురి మణలిచిన్నయా మొదలారిమిదం జేయబడినది.

స రి గా ని దా ని

పల్లవి :

స రి గా ని ౼ ధా ని | ౼ పా మ రి | ౼ ని నీ , ప ధ ||
స రి గా ని దా సి | పా మ రి | ని నీ ప ద ||

స మా గ మ మా గ | ౼ నీ గ ౼ ని | , ని సా , ||
స మా గ మ మా గ | నీ గ నీ | . సా ||

అను పల్లవి :

గ రి మ మ ⁄ ధా , రి | ప ⁄ ధా రి | స ని ధా రి ||
గ రి మ మ దా రి | ప దా రి | స దా రి ||

గ మ ప ధ నీ ధా ని గా | ని ధా ని | ప స గ ని ||
గ మ ప ద నీ దా ని గా | ని దా సి | ప స గ ని ||

చరణము :

మ రి మ రి గ ని సా | గ ని ప ని | ధ గ ధ ని ||
మ రి మ రి గ ని సా | గ ని ప ని | ద గ ద ని ||

మా ని ⁄ గా ని ⁄ గా | నీ మ ని | గా ధా ||
మా ని గా ని గా | ని మ్మ ని | గా దా ||

మ రీ ౼ నీ ప ధ ౼ మ | మ ని గా , మ | రీ , ని ⁄ గా ||
మ రీ నీ ప ధ మా | మ ని గా మ | రీ ని గా ||

/మగరిసని ధాపమపధని | సా ని ధప | ప \గామపధపపమగరిరి ||
మణలి వేంకటకృ | ష్ణేంద్ర. | నా అ తో

ముక్తాయి, స్వరము: *

గామధమగరినిసారి/గరిసనిధ | నిగారిమా గ/ధ | ,ధ/రినిధమగ ||
గమమధదనిని/గరిగధ/రిసరిని/రి | నిధగ/ధమగరి/మ |
గరినిధమగరిని || సరిగా

రగిమపధని] మేళము 8 : తోడి [నేత్ర. శ్రీ. చక్రము

పదము : ఆదితాళము

ఆత్మౌదార్య గుణశీలులై జంత్రగాత్రములతో నత్యానందముగా వినిపించెడి గాంధర్వ విద్యాపారీణులై యద్వైత జ్ఞాన స్వరూపులై ఇప్పటి పట్టపు మహారాజులవారికి రెండవ పెత్తాత లై వెలసిన వెంకటేశ్వర యెట్టేంద్ర మహారాజులవారిపై ఎట్టయపురం సంస్థానపు ద్రావిడ పండితులైన (ఘటికై ముత్తుకృష్ణలవర్) మూకుక్కప్పులవరుచే జేయబడిన స్వరస్థాన పదమునకు, ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారి మూడవ సహోదరులైన వీణ బాలస్వామి దీక్షితులవారిచే వర్ణమెట్టును, అనులోమ విలోమరీతిగా ముక్తాయి స్వరమును జేయబడిన స్వరస్థాన ద్రావిడ పదము. * ఆది ఆరంభ కలవియిలె.

పల్లవి :

సా , రిగమగమప | ,గమపమ | ధపధధ/నిధమ ||
ఆ ది యా రంభ | క్కల వి యి | లె తా వె ||

---

* ఇటువంటి విచిత్రములైన వాగ్గేయకల్పనా చాతుర్య రచనలు వెంకట కృష్ణేంద్రుడనెడి మొదలారు వారిపై మిగుల గలవు

* (సాహిత్యము తమిళాక్షరముల గలదు)

గ రి | గ మ గ రి రి రి గ రి స ని ధ / రి స | రీ సా | ; ; ||
. . | అ ధి క సు ఖం త ర | వే యే | ; ; ||

అను పల్లవి :

నీ ధ ధ / ని ధ మ గ రి స రి గ | మా మ గ మ | ప ధ ని స ||
నీ తి దు రై . యె . వెం క | టే శ్వ రె | ప్రేం ది ర ||

నీ నీ స \ గా మ స రీ రి స మా ని నీ | \ ధా ని మ \ గా మ ధ | \ మా ధ రీ ఫ రి ని ||
నీ ని స గా మ స రీ రి స మా ని ని | ధా ని మ గా మ ధ | మా ధ రీ పారి నిల్ ||

చ ర ణ ము :

స రి / గా రి స ప ధ | \ మా ధ \ మ | , ధ \ మా ||
స రి గా రి స ప ద | మా ద మ | ద మా ||

స మ మా / ధా మ ధ | \ మా గా | ధ రి గ రి ||
స మ మా దా మ ద | మా గా | ద రి గ రి ||

సా మ ధ నీ ధా | ని ధ స రి | మా మా ||
స మ్మ ద నీ దా | ని ద స రి | మా మా ||

స ధ మ గ నీ నీ | ధా ని ధ | మా ధ రి ||
స ద మ గ నీ నీ | దా ని ధ | మా ద రి ||

స్వ ర ము :

ని రీ గ మ పా ధ ని సా రి గ మ గా |

రి స / గ రీ ని ధ ని | స రి స ని సా ని ధ ||

ధ / ని సా ని స రి స ని ధ ని రీ గ స రి |

గా / మ గ రి సా ని | ధ పా మ గ రీ ని ||

సంచారి _ రగణమఠ్యతాళము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

గా గా / మ గ రి రి | / గ రి స | / రి స స ని ధ ని సా ||

ధా నీ సా రీ | ధ ని స ధ | స రి / గ / మ గ రి స ని ||

ధా గా రి రి గా | ధ గ రి గ | మ / గ రి స \ గ రి స ని ||

ధా ని స ధ ని స రి | గ మ గా | / ప మ గా / మ మ గా ||

మ మ గ మ ప ధ ప మ | ధ ప మ గ | / మ మ గ / మ గ రి సా ||

రీ గా మా ధా | రి గ మ ధ | గ మ / ధ ధ / ని ని ధా ||

/ ని ధ ప మ / ధ ప మ గ | / ప మ గ రి | / మ గ రి గ స రి సా ||

ధా / రీ \ నీ ధ ని | స రి గ మ | స రి గ మ గ / ధ ధా ||

మా ని ధ ధ ప ప మ | / ని ధ ప మ | / ప మ గ రి / గా గా ||

మా గ రి గ మ గ రి | స మ గ రి | స ని ధ ని సా సా ||

ధ ని స రి గ మ ధా | గ మ ధ ని | \ ధా మ / ని ధ మ గా ||

/ ని ధ మ గ రి స ని ధ | గ రి స ని | మ గ రి గ మ / ని ధా ||

గ / ని ధ మ గ / ధ మ గ | రి / మ గ రి | స గ రి స / రి ని ధా ||

నీ స రి గా ని స | రి రి గా | స రి గ గ మా మా ||

/ సా రి గ మ ప ధ ని | స రి గ మ | ప ధ / నీ ధ ధ \ మా ||

గా మా గ మ ప మ | గ మ ప ధ | / ని ని ధ మ గ మ ధ మ ||

---

* లఘుద్రుత లఘువులు గలది మఠ్యతాళము. గురు లఘు గురువులు గలది రగణ మఠ్యతాళము. ఇది చతురశ్రజాతి. తక్కినవి మొట్టమొదట నున్న పీఠికను జూడుఁడు.

/ ధ ధ మ గ మ / ధ మ గ | ధ మ గ మ | / ని ని ధ ధ / ని ధ మ గ ||

మ ని \ ధా ధ ని \ ధా | మ ధ \ మా | గ మ గా ధ మ గా ||

మ ప ధ / ని ధ ప మ గ | మ ప ధ ప | మ గ మ / ధ ప మ గ గ ||

మ / ని ధ / ని ధ మ మ / ధ | మ / ధ మ గ | రి గ / మ గ రి / గ రి స ||

స స / రి రి / గ గ / మ మ | స రి గ మ | పా ధ / ని ధ ప ధా ||

ప ద / ని ప / ధ మ పా | గ మ ప ధ | / ని ధ ప మ పా మ గా ||

రి రి గ గ మ మ / ధా | గ మ ధా | మ మ / ధ ధ మ ధ ని స ||

ని ధా ని స ధ ని / ధా | / రి రి స ని | పి / రి ని స ప ధ ని స ||

గ మ ప ధ రి గ మ ప | స రి గ మ | ప ధ ని స / రి రి సా ||

ని \ గ రి ని ధ / రి ని ధ | మ / ధ మ గ | రి / గ రి ని ధ గ రి స ||

ని రి ని గ రి మ గ ప | మ ధ ప / ని | ధ మ గ ధ మ రి / గ స ||

స రి గా మ ప ధ ని | , స ధ ని | సా ధ గ రి రి సా ||

ధ / గ రి గ / మ గ రి రి | / గ రి రి స | / రి స స ని ధ ని సా ||

ని ధ ప మ / ధ ప మ గ | / ప మ గ రి | / మ గ రి గ రి రి సా ||

ని స రి గ మ ప ధ ని | స రి గ మ | గ రి ధ / గా రి ని ధ ||

ధ / రీ ని ధ మ గ / ధ | , మ గ రి | ధ / గా రి మ గ రి స ||

సా నీ ధా మా | గా ; | మా పా గా ; ||

మా గా రీ , ని | ధా గా | రీ ; సా ; ||

గ గి మ ప ధ ని]   మేళము : 8 తోడి   [నేత్ర శ్రీ చక్రము

2 గీతము — ధ్రువతాళము

ఈ తోడిగీతము మాత్రమే పంచమ స్వరము లేక పూర్వీకులచేఁ జేయఁబడి ప్రసిద్ధిగా (వాడుకలో) నున్నది.

ధ్రువము :

సానిధదా | ధనిసరి | గాగా ॥ గమధమగరి | గారినీ | సాసా ॥
ఆరెఎఏ | దశరథ | రాజా ॥ కలశాంబుధి | చంద్రము | రేరే ॥

నీసగరిగ | మగరిస | సానిధ ॥ ధా రీ రీ | గగరిగ | రిససా ॥
తాటక.. | గ.ర్వవి | భేదన ॥ గా ధే యా | క్రతుపా | లనురే ॥

గామాధా | ధమగరి | గాగా ॥ మగరిగరీస | నిగరిస | నిధనిధ ॥
పాషాణ | పా.ణద | పాడా ॥ కమలపద. | అగకణు | రెఎరెఎ ॥

ధనిసరిగా | రిగమా | మగగా ॥ రి గ రీ రీ | గరిసని | సాసా ॥
హారకో.దం | డవిఖం | డనపం ॥ డితు రే రే | క్షితిజా | నాధా ॥

గరిగమమని | ధమగమ | గాగా ॥ మగరిగరిప | నిగరిస | సానిధ ॥
భృగురామఅ | వతెఎప | లోపా ॥ కరణచణఅ | కృపణజ | నావన ॥

జావడ :

ధా రీ రీ | గమగధ | ధాధా ॥ ధాధమగరి | గారినీ | సరిగమ ॥
ఆ రే రే | దశరథ | రాజా ॥ భాషణపరి | పాలను | రెఎరెఎ ॥

ధనిసరిగమ | సా రి ని | ధనిసరి ॥ గమధామా | గగరిని | సాసా ॥
వాలివిభే | ప ద న | రవితన ॥ యఅమోదా | పఅలను | రేరే ॥

గరిససాని | ధా ధ గ | గారిస ॥ నీసరిగా | మగరిస | సానిధ ॥
సింధురాజ | బంధన | బంధుర ॥ రావణవి | ద్రావణు | రెరెఎ ॥

ధధరిరిగగ | మమధధ | నీ సా ॥ ని స నీ ధ ధా | ధమగమ | గగరిరి ॥
విభీ... | షణసం | ప్రాజ్యా ॥ భిషే..కి | క్షితిధిఇ | రునురెఎ ॥

గరిసనిధధ | గరిగస | రినిధని ॥ మగరిగరిస | నిగరిస | నీధధ ॥
సుమహితనయ | సమహిత | నయశ్రీ. ॥ రఘునాయక | జయవర | దాయక ॥

సానిదధా | ధనిసరి | గాగా ॥
ఆరెఎరే | దశరథ | రాజా ॥

రగిమపధని] మేళము 8 : జనతోడి [నేత్ర. శ్రీ. చక్రము

జన్యరాగం 1 : నాగవరాళి

ల క్ష ణ శ్లో క ము

వెంకటమఖి : ఆరోహే చావరోహే చ పవక్రాసార్వకాలికీ,
షడ్జగ్రహేతి విజ్ఞేయా రాగో నాగవరాళికా.

మూర్ఛన :-
- ఆరోహణము ; స ♭ రి ♭ గ మ ప మ ♭ ధ ♭ ని స ,
- అవరోహణము : స ♭ ని ♭ ధ మ ప ♭ గ ♭ రి స .

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందును అవరోహణమందును పంచమ వక్రము. రక్తి రాగము; ఎల్లప్పుడును పాడఁ దగును.

గమనిక : ఈ నాగవరాళీ రాగమునకు మంద్రస్థాయి ధైవతముననుండి మధ్యస్థాయి నిషాదము వరకు సంచరించుటయే సంప్రదాయజ్ఞుల వాడుకగా నున్నది. తారస్థాయి షడ్జము వరకుఁ బోవుటయును గలదు. ఐతే పున్నాగవరాళివలె మధ్యమ రాగము గాదు.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

గ గా | మ మ మ గ గ రి స రి రి స | ని స గ రి రి స ని ధ ని ధ |
ర ణ | ధ్ధ ర ణి మ అ యు రి వి జ య | స అ ర థి ఇ రె ఎ వి జ య |

గ రి గ మ మ గ రి రి స ని |
సం గ మం న అ అ మం |

అంతరి:

ధ ని స ని ధ గ రి రి స ని	సా సా సా స
పా హి గో వ ళ రా వు	రే . . రె

జావడ:

ని స గ	రి రి సా ని సా గ గ మ
ము ర ళి	నా దా వి నో . . దు

మ ధ ప మ మ గ గ రి సా	మ గ గ రి స గ రి రి స ని
ము ని వ ం ద్య పా . . దు	మ్మ . . . . హ . . . రు
సా సా , సా ధ ని ని	గ రి రి స ని గ రి రి స ని
రే రే రి య ఇ	అ ఇ య ఇ య అ ఇ య ఇ య
రి గ మ గ గ రి గ గ మ	ని ధ ధ మ గ రి గ గ రి స
అ ఇ య అ ఇ య తి య ం	వ ఇ య ఇ య అ ఇ య ఇ య
గ మ ప మ మ గ గ రి రి స	ని స మ గ గ రి రి స ని ధ
అ . . . . అ	అ . . . . రె
ధ ని స ని ధ గ రి రి స ని	సా సా సా సా సా
పా హి గో . వ ళ ర అ వు	రే . . రే

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ని ధ నీ ని ధ గ రి సా | ని గ గ రి స ని స గ గా | మ ధ ప మ మ గ గ

రి సా | ధ ధ నీ ధ ని ని గ రి ని | స ని గ రి రి స ని రి గ మ | గ రి రి

స ని ధ ని స ని ధ | గ రి స రి రి స ని స గ రి | ప మ గ గ రి రి స ని సా |

నీ స ని స గ రి రి స ని | స మ గా రి ని స రి నీ | ధ ని నీ / గా రి రి స ని |

స రి గ మ గ గ రి గ మా | ప గ రి స ని ధ నీ సా | ధా ని స మా / ప

గ రి స | రిగమపమ / ధమ / పగరి | సమగరిసరి / గారిని |
స / ధ మ / ప గ రి స మ ప మ | / ధ మ ప \ గ రి గ మ గ రి రి |
ని గ రి గ మ ప మ ధ ని ధ | \ మ ప గ మ గ ప మ గ రి స | ని ధ మ మ
పా గ గ రి స | ధ మ ప గ / మ రి గ రి స స | ని ధ / గ రి గ మ మ గ
రి రి | స ని ధ ని స ని ధ గ రి గ | ధ ని గ రి / గ రి స ని ధ గ | రి స
ని గ రి ని రి స \ సని | ధ గ రి ని స రి గ మ పా | గ గ / మ మ / ప ప
మ / ధ మ / ప | గ మ / ధ ప మ ధ ని ధ మ మ | ప ప మ గా రి రి గ
గ మ ను | ప గ మ మ స మ మ గ గ రి | స రి స గ గ మ మ / ధ ప మ |
ని ధ ధ మ / ప మ గ గ రి రి | స రి గ మ ప మ ధ ధ / ని ని | స స ధ మ
ని ధ మ ధ మ ప | గ మ ప మ/ప గ/మ గ మ ధ | ని స ని ధ మ ప మ ధ ని ని |
సా ని ధ మ ప మ గా రి స | స రి గ మ ప మ ధ ధ ని స | స ని ధ మ ప గ
రి స ని ధ | గ గ రి రి స స ని ధ మ మ | / ప ప గ మ ప మ గ రి సా |
ధ ని సా ని ధ గ రి స ని | (సా ; ; ; ;) ||

జన్యరాగం 2: పున్నాగ వరాళి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : మంద్ర షడ్జ నిషాదోర్ధ్వ ధైవతాంత ప్రమాణకః,

స్యాత్పున్నాగ వరాళిస్తు సగ్రహస్సార్వకాలికః.

మూర్ఛన { ఆరోహణము : ♭ ని స ♭ రి ♭ గ మ ప ♭ ధ ,
అవరోహణము : ♭ ధ ప మ ♭ గ ♭ రి స ♭ ని .

లక్షణవివరణము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

భాషాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; రక్తి రాగము ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును. కొందరు రాత్రి పాడఁదగుననియు వాడుదురు.

గమనిక : ఈ పున్నాగ వరాళీరాగము మంద్రస్థాయీనిషాదమునకు పయి మధ్యస్థాయీ ధైవతము వరకు సంచరింపబడిన మధ్యరాగమని వెంకటమఖి లక్షణశ్లోకమందుఁ జెప్పియుండు టయుఁ గాక నీ రాగగీతమందును అటులనే సంచరించియున్నారు.

సాధారణముగా నొక్కొక్క సంపూర్ణ రాగములకును, స్వరసప్తకము లేర్పడియుండి నప్పటికిని, స్వరాష్టక ప్రయోగముగా సంచరించుటయే పూర్వాచార్యులసంప్రదాయముగా నున్నది. అటుగనుక క్షేత్రజ్ఞులు మొదలైన సంప్రదాయజ్ఞులును, ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారును మంద్ర స్థాయీ నిషాదము మొదలుకొని మధ్యస్థాయీ నిషాదమువరకు సంచరించి యున్నారని యెంచ వలసినదిగా నున్నది. అయితే ధైవతస్థానమందే గమక స్వరూపముగా నీడ్చిబట్టుటయును సంప్ర దాయజ్ఞులైన వైణికుల మార్గముగా నున్నది.

ఇదియుఁ గాక, ఈ భాషాంగరాగమున (గ ⊏ రి గ మ) యని ప్రయోగించునెడల కొన్ని తావుల పంచశ్రుతి ఋషభప్రయోగమునుఁ గనబడుచున్నది.

లక్ష్యము-గీతము - ధ్రువతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము :

గ గ రి స రి ని స రి స రి గా ;	గ మ మ ప మ గ గ గ రి రి సా ;
క ద న త అ ళి హాం పీ . రా	ఘ న సా గ ర గ ం భి రా
స స ధ ప ధ మ ప గ గ రి స రి గ గ	సా ధ ధ ప మ గ మా ప గ గ రి స
క వి జ న జీ . వ న రా ధే . య .	ధీ రే . య . ఇ య్యె య ఇయ ఇయ

అంతరి :

గ రి రి స నీ స రి స రి గా ;	రి గ గ మ గ గ రి స స గ రి స రి స
భూ లో క చం . . ద్రా	భో . . గ దే . వే . ం ద్ర . . . .

జావడ:

గ గ మా పా ధ ధ ప మ గ మ ప గ	గ రి రి స నీ స రి స రి గ మా గ
ఉ ఉ వేం ద్రా స . ద్గుణ సాం . ద్ర	తు ఝుఖె . రీ ని న . . దే ఏ ఏ
గ రి స రి స ని స రి స గ రి స స	సా ధ ధ ప మ గ మా ప గ గ రి స ‖
అ ఇ జ ని ఇ రె అ రి మం . డల	ఆ ఖం డ ల భ జం తి రె . రె . ‖
గ రి రి స నీ స రి స రి గా ;	రి గ గ మ గ గ రి స స గ రి స రి స ‖
భూ లో క చం . . ద్రా	భో . గ దే . వే ంద్ర . . . . ‖

కీర్తనము 1, ఆదితాళము – ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

ఏహి అన్నపూర్ణే

పల్లవి:

1	గా రి పమ గా , రి సా	రి గ మ గా ,	గ రి , స స రి ని ‖
	ఏ హి అం న్న పూ	ర్ణే . .	. . ఏ స న్ని ‖
2	,, ,,	,,	గ రి , స స రి స ‖
	,, ,,	,,	. . . స న్ని ఇ ‖
1	నీ ని స ప ప మ గా , గ రి , ని	సా , స	మా గ గ రి ని ‖
	ధే హి స . దా . పూ . ఉ	ర్ణే సు	వ ర్ణే . , ‖

(ఏహి)

2	రి నీ ని స ప ప మ గా , గ రి , ని	సా ;	సా ; ‖
	ధే హి స . దా పూ . ఉ	ర్ణే	ఏ ‖
3	,, ,,	సా ;	సా స రి ‖
	,, ,,	ర్ణే	ఏ మాం ‖

(ఏహి)

అనుపల్లవి :

గా , గమా పమగమ | పా మాపధ ప / ధ | పమరీ గా రిసరిగ ||
పా హి పం చా . . | శ ద్వ . . | ణ్ణే . . ఎ మాం ||

2 మసధపపమమగ గ గమా పమగమ | ,, | పమ గా, రి / ని ||
పా . . . హి . పం చా | ,, | ణ్ణే ఎ శ్రియం ||

సరిగమ పధ ధని ధా, సమ గ రి | గా / పమ పధా మ / ధ | పమ గా, రిస / రి ని ||
దే . . . హి . ర . క్త వ | ణ్ణే . . ఏ అ | ప అణ్ణే . ||

(ఏహి)

చరణము :

మగ / పమ మప గారి సా, రి గా రిసని | సా , రి | గమ గా, గా ||
శా శి తే ఎ త్రని | వా సి | నీ . ఈ ||

1 స ని స ని ని ని సా . ప మ గ రి | \ ని స గరి సరీ | సా సా ||
క మ ల లో ఒ చ న | వి శా లి | నీ ఈ ||

2 ,, ,, | ,, | సా , స ||
,, ,, | ,, | నీ వి ||

1 ని సా స / ధ పాధని \ ధా ప | మ ప \ మ ధ | మ పా , స ||
శ్వే శ మనో . . ఒ | ల్లా సి | నీ . వి ||

2 ,, ,, | ,, | పమ పా పమ ||
,, ,, | ,, | నీ . ఈ జ గ ||

1 \ గా రి గ మ ప ధ ని | \ గా , మ / ధప | పమ గరీ స పమ ||
ద శ గు రు గు హా | పా . . లి | నీ జ గ ||

2 ,, ,, | ,, | పమగరిసా రి ని ||
,, ,, | ,, | నీ వి ద్రుమ ||

సా రి / గా మా పా ధ ని ధ పా మ గా రి | గా మ పా , మ గా | మ / ధ ప ధ మ ప మ గ ||
పా శి నీ పు న్నా గ వ రా శి ప్ర | కా శి నీ . ష | ట్త్రిం శ . త . త్వ వి ||

రి స నీ స రి గ మా సా ని ధ పా | మ గా రి గ మ పా ధ పా | మ గా / ధ ప ప మ గా శి ని ||
కాసినీ సువాసి నీ భ క్త వి | శ్వా సి నీ . . చి దా | నం ద వి లా . సి ని ||
ఏహి.

కీర్తనము 2 – రూపకతాళము – ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పూజాక్రమమైన నవావరణ కీర్తనములలో నిదియాఱవ కీర్తనము

కమలాంబికాయాస్తవ భక్తోహం

పల్లవి :

గ మ	గా , గ రి ॥ రి	సా , / గ రి , స	
క మ	లా ం బి ॥ కా	యా . . అ	
\ ని ని	, స రి గా గ రి రి ॥ గ మ గా	; స రి	
స్త వ	భ , క్తో , , ఒ ॥ హా ం	ం శ్రీ ఇ	
గ / ప మ	మ ప రి గా గ రి ॥ రి	సా , / గ రి , స	
క మ	లా ం బి ఇ ॥ కా	యా . . .	

1 / ని ని	, స రి గా గ రి రి ॥ గ మ గా	రి సా	
స్త వ	భ . క్తో ఒ ॥ హా ం .	. ం	

2 ,,	,, ,, ॥ గ మ గా	; రి స	
,,	,, ,, ॥ హా ం	ం శి వః	

మ గ మ పా | పా , ధ ప ॥ మ గ మ ప | మా / ప గ రి ని స రి ||
గి ఇ . . త ॥ ర . సి . | కా అ యా శ్రీ . ||
కమ

అనుపల్లవి:

మ మ | మ గా రి ॥ సా రి గా , | గా రి స ||
సు మ | శ రే శు ॥ కో | దం . డ ||

సా రి గా , | రి స / గ రి రి రి ని ॥ స రి | / గా మ మ ||
పా | ణాం . . కు శ ॥ పా | ణ్యా అ ||

\ గ గ | మ ప మ / ని ధ ప ॥ మ గ రి | గ / ప మ ప ధా , ప ||
తి మ | ధు ర త ర ॥ వా | ణ్యా అ శ్వ ||

గ రి | గ / ప మ / ని ధా , ప మ / ధ ॥ ప మ గా , | గ రీ , సా ||
రా | ణ్యా . . క ॥ ల్యా | ణ్యా ||

స ని గా | , రి రి మ / ప గ రి స ॥ సా / ధ ప | / ధ మ మ గ ప మ గ రి స ని స రి ||
ర మ ణీ | య పుం న్నా గ వ ॥ రా శి వి | జి త వే ణ్యా . శ్రీ ||
కమ

చరణము :

ని స | రి సా , ॥ రి స | నీ నీ ||
ద శ | క లా ॥ త్మ క | వ హ్ని ||

స రి | , గా మ ॥ గా , రి | రీ సా ||
స్వ రూ | , ప ప్ర ॥ కా | శాం త ||

స మ | , మ స రి ॥ గ రి | , రి గ స రి ని ||
ర్ధ శా | ర స అ ॥ ర్వ ర | హా ||

1 స రి | గ గ మ గ రి గ ॥ రీ | సా సా ||
క ర | చ క్రే ఎ ॥ శ్వ | ర్యా ః ||

2 ,, | ,, ॥ రీ | సా , ని ||
,, | ,, ॥ శ్వ | ర్యా (శ్రీ) ||

స గ | , రి మ మ ॥ మ / ధ ప మ | గా గా ||
ద శా | ది ను త ॥ క చ | వ ర్గ ||

మ గ మ | గ రి సా ॥ ప మ గ | మా , మ ||
ద్వ య | మ య స ॥ ర్వ . అ | జ్ఞా . ది ||

/ ధ మ | మ \ గ గ మ ప ॥ మ / గ | మ ప మ \ ని ని ||
ద శ | శ క్తి స ॥ మే | త మా లి ||

నీ | స రి గ మ గ ॥ గ రి రి రి | గ మ రి గా స ||
నీ | చ క్రీ ॥ శ్వ | ర్యై అ (శ్రీ) ||

/ ధ ప | ప మ ప పా ॥ \ పా | స సా / ధ ||
ద శ | వి ం శ ॥ ద్వ | ర్ణ గ ర్భ ||

ప ద / ని ధ | ప ప మ \ గా రి ॥ గ / ప మ | పా . ప ||
ణీ | ఇ కు ం ం డ ॥ లి | న్యా ః ||

గ మ | మా మా ॥ స మ | ; మ గ మ / ని ||
ద శ | ము ద్రా ॥ స మా | రా . . ||

ధ ప	మగమప మగా ॥ గ ＼ రి	; సా	
ధి త	కౌ . . లి ॥ న్యా	ః	

నిసనిగ	,రిమమగ／మగరిస ॥ ／ధధప／ధ	పమపగమపా ,ప	
దశరథా	దినుత గురుగుహా ॥ జనక శి	వబోధి న్యాః	

గ／మగ／పమ	ప／ధపాగమగారి ॥ నిగారి	మాగా రినిసరి	
ద శ కర	ణ వృత్తిమరీచి ॥ నిగర్భ	యోగి న్యా శ్రీ	

సంచారి – మఠ్యతాళము – సుబ్బరామ దీక్షితులు

సారిసస＼నినీస నీ | సనిసరి／గరి／గాగా | గరిగమమాగగరిస |
／గరిసరి／నీసారిగ | ＼సారిగ／మగగరిస | ／రిని／సని సా రి＼
నీ | సామాగ／మగగరిరి | గామపమగరిసరిసా | నీససారిగామా |
నిని／సస／రిరి／గగ／మమ | నిసరిగమమ＼సరిగమ | గ／మగరి
సరి／గరిసా | మగమాసససరిరి／గా | స రిగా రిగామగరి | నిని／
ససనిసరిరి／గగ | నిసరిగమగరిరిసా | రి＼నిసారి＼ని／గాగా |
రిగమమ＼సరిసమగమ | సరిస／గరిగనిసరిగ | నిగరిగ／మగ／
మరి／గరి|నిగరినిసరినిరిసా | నిరిగరిగాగమమ | గమా／పమగరి
గరిని | సరిగ＼సారి／గసరి | ／గరి／గగగమమపమగ | గరిసని
సమగరిసా | రిసా／రిసని／స＼నిసని | సరిసగరి మస／ధపమ |
గరిమ＼గరిగరినిసా | గాగారిసారి | ＼నీసామాసాగా | రిగామా
ఫాగమ | పామగారినీనీస | సరిగమప／ధపమగరి | ＼ధానిప
మగరి／పమగారి | స／గరిస＼నీస సరి／గా | రిగగమగరిరిససని |

సరిగమగమ / ధాని పా | పమ \ గారి | గమ / ధధపమ | గమ /
ధప / ధమ / పగరిని | సరిగమపప / ధాపా | గమ / ధపమ \ గామ
పమ \ గా | గమ / ధాని పామ \ గారి | \ నీసరిగమగగరిరి | సరి \
నీనీపా ; |

జన్యరాగం 3 భా. అసావేరి

లక్షణ శ్లోకము - వెంకటమఖి

అసావేర్యాఖ్య రాగశ్చ ఆరోహేగని వర్జితః,
సంపూర్ణ స్స్రగహోపేత స్సర్వకాలేషుగీయతే.

మూర్ఛన :— ఆరోహణము : స ♭ రి మ ప ♭ ధ సా,
అవరోహణము : స ♭ ని ♭ ధ ప మ ♭ గా ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, రక్తిరాగము, ఆరోహణమందు గాంధార నిషాదవర్జ్యము, ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

గమనిక : ఈ అసావేరి రాగములో కొన్ని యెడల నిషాదము శుద్ధ నిషాదస్థానమందును, గాంధారము శుద్ధ గాంధారస్థానమందును రంజనమునకై (కొంచెమీడ్చి) పట్టుట వైణికుల సంప్రదాయముగా నున్నది

కీర్తనము 1 - మఠ్యతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

నవగ్రహ కీర్తనములలో నిది రెండవ కీర్తనము

(చంద్రంభజ మానస)

పల్లవి :

రి	గరి	మ	పని	|	ధ	ప	|	మపామ	గ	రి	స	||
చ	ం	ద్రం . .		|	భ	జ	|	మా .	.	న	స	||

స ౼ ఫ ధ స | రి ⁄ పమ | మ ⁄ పగ గ రి స ||
సా ధు హ్యా | ద య . | స ద్యృ శం . ||

రిగరి మ ప | ధ ప | మపామ గ రి స ||
చం, ద్ర ం | శ జ | రే . , రె ఎ ||

రి గస శి సశ్రీ | రి | సా ; ||
మా . . న స | . | ఆ ఆ ||

అను పల్లవి :

సా ⁄ ధ ప | ధ మ ప | ౼ మ ⁄ ధ మ పా ||
ఇం ద్రా | ది లో | ఒ క పా ||

పా ⁄ ధప ధ ⁄ రిస | రి గ రి | రి స స ని సా ||
తే ,, డి త | తా | రే . , శం ||

స రి గ రి రి స ని రి | స స ని ధ | ప మ ప ధా స సా ||
ఇం దుం షో డ శ | క ళా ధ | రం ని శా క రం ||

⁄ గ రి స ని ధా ప మ గా | రి సా ధ | సా రి ⁄ ప మ ప గ రి స ||
ఇం ది రా స హో | ద రం సు | ధా క ర మ ని శం ||

చంద్రం.

చరణము :

సా ని స | పా , ధ | ప ధ మ ప మ ||
శం క ర | మౌ | శి వి భూ ||

ప ⁄ ధ ⁄ ని ధ ప పమ | పథా, ప | మ ౼ గ రి స ||
ష ణం ంశీ . | . . త | కి ర ణం ||

స ని ధా / గ | రి స | ని స ని ధా ||
చ తు ర్భు | జ ం | మ ద న ||

స రి స రి మ | ధ ప | మ ధ మ పా ||
చ్ఛ . . త్రం | ఛ పా | . క ర ం ||

/ ధ ప ప మ ప ధ | ప ధ | స స సా ||
వేం క టే | ఎ ళ | న య నం ||

ధ సా రి | / గ రి స | ని స ని ధా ||
వి రా జ్మ | నో | జ న నం ||

ప ధా / రి | స రి | రి స స ని సా ||
వి ధుం కు | ము ద | మి . త్రం ||

1 \ మ మ ప ధ / ని | ధ ప | మ పా మ గ రి స ||
వి ధి గు రు | గు హ | వ క్త్రం . ||

2 ,, | ,, | మ పా మ గ గ రి , స ||
,, | ,, | వ అ క్త్రం ళ ||

రి గా . రి / గా రి స | రి \ నీ | సా ని ధ ప ధ సా ||
శాం కం గీ ష్పతి | శా పా | ను గ్ర హ పా . త్రం ||

స రి / ప మా ప పా | ధ ప ధ | ప \ మా / ధ ప మ పా ||
శ ర చ్చం ద్రి కా | ధ వ ళ | ప్ర కా శ గా . త్రం ||

పా ధ స సా సా | రి / గా రి | స స \ నీ / రి ని సా ||
కం క ణ కే యూ | ర హా ర | మ కు టా ది ధ రం ||

/గా రి స రి \ నీ స | ప / ధ / మా | ప ధ ని ధ ప మ \ గ గ రి రి స ||
పంకజ రి పుంరో | . హి ణీ | ప్రియ కరచ తురం.. ||

స్వరము :

రి / గ స రి ని స రి | స ని స \ ప | , ధ స రి మ \ గా రి ||
స రి మ పా ధ ప ధ | / ని ధా ప | / ధ పా మ ప ధ సా ||
ప ధ సా రి మ \ గా | రి స రి \ గ | స / రి ని స ధా ప ధ ||
/ రి సా ని సా ధ ప | , మ పా | / ని ధ ప మ \ గా రి స ||

చం

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

(కుమారస్వామి)

పల్లవి :

రి మ \ రి / మ / పా , / ధ ప ప ధ ని | ధప/ధ ప మ | ప గ రి గ రి స ||
కు మా ర స్వా | మి నం . గు | రు . గు హం ||

1 రి / గ స స రి ని సా రి మ ప / ధ ప | ప/ధ ప/ధ ప/ధ మ | గ గ రి/గ రి రి స స ||
న మా మి ప ద స రో | . . రు హ . మ . | హం శ్రీ ||

2 ,, , | ,, | గ గ రి ని సా ||
,, ,, | ,, | హం . . . ||

అనుపల్లవి:

ప ౼ మా ౼ ద మ పా ధ స | . రి ౼ గ గ రి స | రి స ని సా ||
హి మా ద్రి జా సు తం | , సు ర . ప | తి ను . తం ||

రి౼గ గ రి రి గ రి స స రి గా , | రి స ని స ని స రి స | . ని స ని ధా ||
హా రం . . ణ్యమణికు ం | డ లా లం | కృ . . తం ||

మ పా ధ స రి౼గ స రి స౼రి ని స ప ద | స ౼సా స ధ స మ గ రి స | ధ స రి౼ప మ౼గ రి స ||
భ్రమాత్మక వి శ్వ క రం సు ర వ రం | భ్రాంతిహర చతుర | త రం శు భ క రం ||
కుమారస్వామి వం.

చరణము:

గా , రి ౼ గ గ రి స ౼ గ రి ని | ని సా , స | ని స రి స ని ధా ||
కా ర్తి కే . యం . . | బా హు | లే . . యం ||

సా రి మ మ మ ౼ ని ధ ప మ పా మ గా | గ రి స ౼ ధ ప ౼ ద మ | ౼ ప రి ౼ ప మ మ పా ||
కాం చ న మ . య . దే ప | హం శి . ఖి . | వా . . హం ||

' మ పా ద స రి గ రి | రి స ౼ గ రి ౼ స | స ని స ని ధా ||
కా ర్త స్వ ర హా . . | రం శ్రు తి | సా రం ||

గ రి రి గ రి స స ౼ రి ని స ౼ ప ౼ ధ ప ౼ ధ | ౼ మ ప ప ని ద ప | మ పా మ గ రి స ||
గ . ర్వి త శూ రా | ది సం | హా రం ||

౼ ని ధ ప మ గా , రి రి గ రి గ స రి ని సా | మ రి ౼ ప మ పా స ౼ సా , ధ |
పూ ర్తి వి ద్యా ప్ర ద ం త . త్ప రు | మూ ర్తి క రం మూ |
ప ధ మ ప మ ధ పా ||
లా జ్ఞా న హా రం ||

పా ధ సా రి / గ రి స / గ రి స ని రి సా | / గ రి స ని ధా ప మ / స |
కీ ర్తి శా లి నం వి న త శూ. లి నం | ఆ ర్తి భం జ న మ |
ని ధా ప గ రి గ గ రి రి స ||
శే ష రం జ నం. ||

కుమారస్వామి నం

కీర్తనము 3 - ఆదితాళము

ఇప్పటి పట్టపు మహారాజువారి పెత్తాతలైన కుమార యెట్టేంద్ర మహారాజులవారి కృతి

నిత్యానంద కార్తికేయే

పల్లవి :

1 , రి మ రి / ప మ పా ధ ప / ధ ధ | ప ప మ ప ధ ని ధ ప | మ పా మ గ గ రి రి స ||
ని త్యా . నం ద | అ కా ర్తి | కే ఎ యే . . ||

2 స ,, ,, | ,, | మ ప మ ప ధ ప ప మ రి గ రి స ||
,, | ,, | కే . ఎ యే . . ||

ని స రి గ స రి \ సా స ని స రి స | , రి మ ప ధ ని ధ ప | మ ప ప మ గా గ రి సా ||
ఎ ని త్యం మా న స | భ క్తిం . . | కు . రు . . రె . . ||

నిత్యానంద.

అను పల్లవి :

, మ మ పా ధ సా స | రీ గ రి రి | స / రి స / రి ని / స ప ||
స త్యా ది శ ద్ధ | త త్వ సం | యు క్తే ఎ ||

/ ధ - ప ధా , రి స ని స \ మా | మ మ పా ధ ని ధ ప | ప మ రి / గ రి స ||
ఎ - సా త్వి క్కృ త ని | ర్గు ణ చి . . . | త్తే . . . ఎ ||

పా ధని ధప మప రి / గా , రిరీ సా | స / రి సా రి ని స స మ |
భ క్త్యా ది ను త ప దా బ్జ వృ త్తే | ప ర మా న ం ద స |
పా ధ / ని ధ ప ప మ గా | రి స ||
హా స్రా ర న్వృ | త్తే ఎ || నిత్యానంద.

చరణము :

, రి మ రి మ మ పా / ధ ప / ధ ధ | ప ప మ పా ధ ని ధ ప | మ ప మ ప ధ ప ప మ గ రి ||
నో మ క ళా ధ ర | అ స్వా . . మి | తా . తే అ . . ||
స - రి గ రి స స / రి ని స రి స | , రి మ / రి మ | మ ప మ ప / ధ ప ||
ఎ - సు గుణ భా . అ పి . త | వా . క్య | జా . తే . ||
, మ ప ధ స స స స రి | రి / గ స రి స | సా / రి ని / స ప ధ ||
కా మ కో . టి సౌ ం | ద ర్య సు | దే హే ఎ ||
, ప ధ / రి స రి స ని స ప మ / ప మ | ప ధ ని ధ ప ప మ రి | / గ రి సా ||
కా మి త ఫ ల సౌ . . | ఖ్య . . ప్ర దా | . య కే ||
మా , / ని ధ ప మ ప రి / గా , రి స / రి ని సా | రి మ రి మ మ ప ప | పా మ ప / ధా పా ||
భా మ గ్ర హా సు పూ . జి త దే . వే | భా గ్య . ప్ర ద శి వ | శ క్తి భా వే ||
పా ధ సా స స రి గ రి స సా ని ధా | ప ధ ధ / రి స రి ని స స |
నా మ రూ ప స క ల ధ్యా న యో గే | నా . ర . ద . ప్ర ము ఖ |
ప మ ప ధ ని ధ ప ప మ గ | రి స ||
స్తో త్రా అ న ం . ం | దే ఎ || నిత్యానంద.

జన్యరాగము 3 ఖా. అసావేరి

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

రీ మా రిమ ప ధ పా | రి మ ప ధ / ని ధ ప మ \ గా | రీ గా రి రి స ని సా |

రి మ ప / ని ధ ప మ \ గ రి స | / రి రి / రి ని / స ధ / ధ ధ ధ స |

\ ధా ధ స రి మ గ రి సా | రి / మ మ / ధా / ధ ప / ధ మ / ప ప |

రి మ ప ధ / ని ధ ప మ / ప ప | / ధ ధ ప ప మ ప / ధ మ / ప ప |

ధ పా / ధ మ / ప మ / ని ధ ప | / ధ ప / ధ మ / ప మ ప / ని ధ వ |

ధ ప \ మా మ పా ధ ధ ప మ | ధ పా మ గ రి / ప మ \ గ రి | స రి స ప \ మా

/ ధ ధ ప మ | ధ ధ పా మ ప / ధ మ ప / ధ | ప / ని ధ ప / ధ మ ప /

ధ ప మ | / ని ధ ప మ \ గా రి / ప ప మ | రి రి / గ రి / గా రి / ప మ గ |

రి / గా రి స / రి ని స / రి స | ని స \ ధా ధా సా రి స | \ ధా ధ స రి మ రి మ

పా మ | ధ ధ స రి మ ప ధ స రి మ | స రి మ ప ధ / ని \ ధా ప మ | / ని ధా ప

మ \ గా రి / ప మ | / నీ ధ ప మ \ గా రి రి స | ని స రి స రి / ప మ ప ధ ప |

\ రీ మ ప ధ / నీ ధ ప మ | రి రి / మ మ / ప ప / ధ ధ / ని ధ | ప \ మా /

ని / ధా పా ద మ మ | / ధ ప ప మ / ని ధ ప మ / ప మ | ప \ రీ మ ప ధ / ని

ధ పా | స / ధ పా \ మా గా రి స | / రి ని స స / ధ ప / ధ మ ప ధ |

రి మ \ రి మ ప ధ \ స రి మ ప | రి మ ప ధ \ స రి \ స రి మ ప | ధ ధ స ధ స రి

మ ప / ధ ధ | ప / ధ రి స / రి ని స రి ని స | ప ధ ప / ధ మ ప ధ / ని ధ ప | మ రి

\ గా రీ స / రి ని స | / రి ని స స ని ధా స రి మ మ | ప మ / ని ధ

ప మ గ రి సా | ధ ప / ధ మ / ప రి / ప \ మ పా | / ధ ప / ధ మ పా ధా సా |

ప ధ స రి / గా రి సా | / గ రి సా / రి ని సా ధా | / గ గ రి / గ రి స \
రి ని / స ధ | మ ప ధ ని / ధా పా \ మా | / ధ ప మ ప మ గా రి / గ రి స |
ని \ ధా ప మ \ గా రి సా | / రి ని సా రి మ ప ధ పా | ధ పా మ ప ధ స రి గ రి |
స రి మ గా రి స రి సా | / గ రి సా / రి స స ప \ ధా | / రి సా ని సా ధ
పా మ | ప ధ / ని ధ ప \ మా \ గా | రి స రి మ ప ధ / ని ధా ప | మ గా రి రి
స / రి ని స రి | సా ; ; ; ; ||

రాగాంగ రాగమైన తోడి రాగ లక్షణ గీతములో మూడవ ఖండమునం జెప్పెడి భాషాంగ రాగములతో ని అసావేరి రాగమును జేర్చలేదు. అటులుండినప్పటికిని ఈ రాగమును తోడి మేళములో భాషాంగమంచే పూర్వీక సంప్రదాయజ్ఞులు జెప్పుచున్నారు.

ఎనిమిదవ మేళము సంపూర్ణము.

రగిమపధను] చక్రం **2**: మేళము **9** [నేత్ర. గో. చక్రము

రాగాంగ రాగము 9: ధునిభిన్న షడ్జము

లక్షణ శ్లోకము _ వెంకటమఖి

భిన్నషడ్జాఖ్యరాగోయ మృషభగ్రహ సంయుతః,
సంపూర్ణః ప్రథమేయామే దస్య్వ పరిగీయతే.

మూర్ఛన :— { ఆరోహణము : స ♭ రి ♭ గా మ ప ♭ ధ ని ప,
అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప మ ♭ గా ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము, పంపూర్ణము, ఋషభగ్రహము; ప్రాతఃకాలమున పాడందగును.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

స̇ స̇ స̇ ప̇ ప̇ ప̇ ప̇ పా̇ ప̇ | ధ̇ మ పా ప̇ గ̇ గ̇ గ̇ రి̇ స̇ |
ర సి క కు ళ ల వ జా త | గి ఈ త . . మృ త అ |
గా గ̇ రి̇ స̇ రి̇ స̇ నీ̇ స̇ | రి̇ స̇ రి̇ రి̇ గ̇ గా̇ గా̇ , |
మా ధు రి ఇ ఇ ఇ ఈ య | ప ర మ లో ఒ లా |
ధ̇ ధ̇ గ̇ గ̇ గ̇ స̇ రి̇ స̇ ని ధ | ధా మ పా గ గ గ రి స |
ధ ర ణి ం వ రి ఇ ర అ మ | ను త్త చా రి ఇ తు రె ఎ |

అంతరి :

ధా ధ ధ̇ ధ నీ సా , | గ̇ గ̇ గ̇ రి̇ స̇ రి̇ సా̇ సా̇ |
త త్త త త ధిం కూ | ధి ం కు ధి ం కు ఊ . |

జావడ :

గ̇ గ̇ గ̇ గ̇ ధ̇ ప̇ ధ̇ ప̇ మ గ̇ | గ̇ రి̇ సా̇ స̇ సా̇ ని ధ ప |
ద ధ ధ ద్గు ద్గు ద్గు ద్గు ద్గు ద్గు ద్గు | తె ఎ . న రా గా ం గ |
రీ̇ స̇ ధ ని సా̇ ధ ని స̇ | ధ ధ పా మ ప గ మ గ రి |
* గా రి ని స రీ నీ̇ స రి | ని ని ధా ప ధ మ ప మ గ |
స రి గ మా ప ధ ని సా̇ | ధ ధ గ̇ గ̇ గ̇ రి̇ స̇ రి̇ స̇ ని |
రి గ మ పా ధ ని స రీ̇ | ధు ని ఖి ఇ న్న ష డ్జ రా గ |
స̇ రి̇ సా̇ రి̇ స̇ రి̇ గా̇ గ̇ | గ̇ ధ̇ ప̇ ధ̇ ప̇ గ̇ ప̇ గ̇ ప̇ గ̇ |
ఉ పా ం గ మొ ఒ హా ం న | నా . ట భూ పా ళ |

---

* ఇది గ్రహస్వర సంచారమనుట స్పష్టము. (రా. అ.)

ṡ స ṙ గ గ గ ṙ గ ṙ సా | ధ ధ గ గ గ ṙ స ṙ స ని |
ఉదయరవిచంద్రికా | నే . . త్ర గో చ . క్ర |

సా సా స ని ధ మ గ రి || ధా ధ ధ ధ నీ సా , |
నా . గ రు . . . రె || త త్త త ధింకూ |

గ గ గ ṙ స ṙ సా సా ||
ధిం కు ధిం కూ ||

తానము — వెంకటమఖి

1 ససరిసరి | సన్ స | రిససరి | ససరి | సగరి | ససరిస |
సన్ స | ధధఫనిధ | ఫసని | పధఫని | ధధఫ | ధధ
గరిగ | రిరిస | ధధఫస | నిధఫ | ధధఫధఫ | మ్మ
ఫ | గగరిస | గగమ | సరిగగమ | రిసరి | సపమమ |
పమప | ధపమమప | గగమ | గగరిస | రిసరి | సపమ
మప | ధనిస | మ్మఫధ | సనిధ | రిససరి | ధపగ |
ధపగరి | రిరిస | గగధసస | పపమ | గగరిస | గరిస |
ధఫమ్మఫ | గగమ | రిసపమ | నిధఫ | ధధగరిస |
ధనిస | ధనిధఫ | గరిగ | పపధపని | ధధమమప |
గమ | పపధపధ | రిరిగరిగ | రిరి | ససరిసరి | సగరి
సరి | సని | ధఫగరిగ | సరిసగరి | సగరిరిస | రీస |
నీ , సా సా ||

2. సనిసరిస | గగరి | సగరిరిస | రీరి | ధధఫససాస |
ధధఫనిధధఫ | రిసరి | ధఫనిధఫ | సనిస | ధఫగ
రిస | సాస | నిధఫఫాఫ | మమపమపపమ | గమప |
గగమగమ | గగరి | సారి | ససగగమా | సరిసగరిరిస |
గరిస | పమమమప | గగమ | ససరిరి | సరీరి | సధప

మ పా | ధ ఫ స స రి | స ని ధ ని స సా | ధ ప మ మ ప | గ రి స |
రి స రి | మ మ ప మ ప | ధ ఫ ని | ధ ధ | ఫ ధ ని స | ధ ధ ప
ని ధ ధ ప | మ మ ప మ ప | స రి గ గ మ | స రి స ధ ప మ ప | గ మ
గ గ రి స | స ని ధ ని | ధ ధ ఫ | ఝ ఝ ఫ స స రి | ధ ఫ గ రి |
స మ గ గ రి | స గ రి రి ప | రి స | నీ ' సా సా ||

కీర్తనము - తిస్రజాతి ఏకతాళము

తంజవురీ సంస్థానమున పరంపరగావచ్చు సట్టువ రొుజ్జయును * ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారి శిష్యుడును, భరత లక్ష్య లక్షణ ప్రవీణుడును, నృత్యముల కుపయోగించునట్టి యనేక స్వరజతులు వర్ణములుఁ జేసి ప్రసిద్ధినొందినవాడునుగా నుండిన పొన్నయ్యా చేసిన కీర్తనము.

శ్రీ గురుగుహామూర్తి

పల్లవి :

1 గా రి స రి స | నీ ధ ని సా | గ మా గ | గా రి రి ప వ మా ||
శ్రీ గు రు గు హా | మూ ర్తి కి నే | శి ష్యు డై యు | న్నా ను రా ఆ ||

2 ,, | ,, | ,, | గా రి సా , ||
,, | ,, | ,, | న్నా ను రా ||

అనుపల్లవి :

ధా ని నీ స | రి గ సా రి స ని | ధ గా రి స రి | ధ రి స ని స ||
బా గు గా ను | బృ హ దీ శ్వ ర | ప ద మ్ము లను | ని జ మ్ము గను ||
ధ నీ స ని ధా | ప మ గా రి స ని ||
భ జిం చి నం | దు చే త నే . || శ్రీ గురుగుహ

---

* శ్రీ గురుగుహ మూర్తికి నే శిష్యుడనై యున్నాను అని యీ కీర్తనములో మొట్టమొదట నెత్తిన పల్లవియే ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారికి శిష్యుడనుటకు నిదర్శనముగా నున్నది.

చరణము :

పా ధ స స ని | ధా ప మా గ | రి గ స రి ని స | ధ ని సా ; ||
కో రి యు . న్న | కో ర్కె లు కొ | న సా గిం చు | మి పు డు . ||

గ రి స మ గ రి | ప మ గ ధ ప మ | గ రి స నీ స | రి గ మ గా , ||
సా ర మై న | భి . న్న ష . డ్జ | మం దు ప్రేమ | మూ ర్తి వై ||

పా ధ సీ ని | ధా ని సా , | రి గ మ గా గ | రి స రి గ రి ||
గా ర విం చి | బ్రో వ రా | క రు ణా ని | ధి నీ పురా ||

స రి గా రి స ని స రి స ని | ధ ని సా ని ధ ప ధ నీ ; ||
గి రి ప ట్టి కి దొ ర వై తి వి | ప ర మే శ్వ ర యి క నీ ||

స రి స ని స ని ధ ని ధ ప ధ ప | మ ప గ మ గ రి స ని ధా ని స రి ||
బి రు దు ని లు ప వ లె ను యి పు డు | వ ర ము లొసగు మీ వే . ళ ||

స్వరము, గ్రహము :

గా . రి స రి సా , నీ ధ | ; నీ సా రి గ గ మా ||
మా గ రి గ రి సా నీ | సా రి గా మ మ పా ||

ధా ని నీ స స ప పా ధ మ | ప పా ప ప గా గ గ రి స ని స ||
నీ స సా రి రి ధ ధా ని ప | ధ ధా ధ మా మమ గ రి స రి ||

ధ గ రి గ మ పా గ ధ పా | ధ ని సా ద గ గా రి గ రి స ||
ని మ గా మ ప ధా మ ని ధా | ని స రి ని మ మా స మ గ రి ||

రి సా ని సా స నీ ధ పా | ప ప గా రి సా గ రి స ని స రి ||
గ రి ప రి రి సా ని ధా | ధ మా గ రి మ గ రి స రి గ ||

శ్రీ గురు గుహ

సంచారి - ధ్రువతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స స ష ప పా మ ప గ గ రి రి గా | రి స / గా గ రి గ రి స రి \ నీ సా |

రి స రి రి గ గ ధ ధ గ గ స రి సా | ధ ని స రి గ గ గ రి స ని ధ ని ధ ఫ |

ధ ధ / నీ సా రి స రి గ గ రి మా | పా ధ మ పా గ గ గా రి రి సా |

ధ ధ ఫ ధ ని స ధ గ రి గ రి స ని స | ఫ ధ స ని స రి ఫ ధ ని స గా గ గ |

రి స రి గ రి స మా గ రి స ని సా | ధ ప / ధ ప / ధ ధ ప మ \ గా గ రి సా |

స ని ధ ఫ రి స ధ ని స ధ ని ని సా | గా గా రి రి గ రి మ ప ప / ధ ప మ |

గ గ రి స ప మ గ గ రి స రి స ధ స | సా మ పా గ రి ప \ మా గ గ రి ప |

ధ ఫ ధ ని స ధ రి స గ గ ధ గ రి స | సా రి స రి స రి గా గ ధ గా గ |

గ / ధ ప / ధ ప గ / ప ప గ గ / ప గ రి స | రి స రి గ గ రి / గ రి స ధ / రి స ని స |

ద ధ పా మ ప గ మ గ రి ధ గ రి గ | స రి గ గ మా ప ప ధ ధ ని ప ధ ప |

ధ మ పా గ గ గా రి స గా గా | స రి గా మ ప రి ప మ గ మ ప గ గ |

స స / ప ప / ధ ప ధ ధ నీ ధ ని సా | ధ ద / గా గ గ గ స రి స రి ని సా |

ధ ధ గ గ గ రి స రి స ని సా స ని | ధ ప రి స ధ ని ప ధ ని స ధ ధ పా |

మ ప గా రి స ధ రి స రి గా రి స | మ ప ధ మ ప ధ ని స ధ స ధ గ రి స |

ని స ధ ధ ధ ప మ ప ధ ని స ధ ని స | ధ ధ రి స గ గ గ రి స రి స ధ రి స ని |

సా స ని ధ మ గ రి ధ మ / ప గ రి స | స రి గా మ పా ధ ని స స ని ధ ప |

మ గా రి సా ధ ధ గ గ గ స రి స | ని స ధ ని స గ గ రి స రి సా ; ||

భిన్న షడ్జము

జన్యరాగం 1: మోహననాట

లక్షణ శ్లోకము - వెంకటమఖి

ఆరోహే చావరోహేచ ధవక్రా ఋషభచ్యుతిః,
గీయతే సర్వకాలేషు మోహానానాటకాభిధా.

మూర్ఛన :- { ఆరోహణము; స ♭ గా మ ప ♭ ధ ప మ ప ని ని సా,
అవరోహణము: స ని ప ♭ ధ ధ ప మ ♭ గ స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; షాడవము; షడ్జగ్రహము; ఋషభవర్జ్యము; ఆరోహణమందును, అవ రోహణమందును ధైవత వక్రము; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

లక్ష్యగీతము - ఏకతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము:

ప	ధ	ప	మ	మా	గ	స	|	స	మ	గ	మ	మ	గ	స	స
ఉ	ద	ధి	గ	భీ	ఇ	ర	|	ఉ	ఝు	ళి	త	వీ	. ` .	ర

సా	నీ	పా	స	స	|	గ	మ	పా	|
ధీ	ఈ	రా	య	గ్ని	|	నీ	ఇ	లా	|

అంతరి:

సా ;	|	స	మ	గ	స	స	ని	పా	|	ప	ప	నీ	సా	;	|
ధా	|	రా	.	ధ	ర	ని	భ	శ్రీ	|	ధ	పు	రే	యా	;	|

జావడ:

స మ గా మా పా | ధ ధ ప మ మా పా | ప స ని ప ధ ప మ ప |
మా . అ ర్తాం డా | తే . . . ఏ జా | ప్ర తా . . . . . ప |

మ మ గ స | స మ మా ; గ స | స ని పా ధ ధ ప మ |
రూ . . వ | రె . యా రె ఎ | అ అ రె తే . షా |

స మ గ మ పా , ప | ధ ప మ ప ని ని సా | గ మ పా ||
చ ల వా . . న | శ్రీ . . ని వా . సా | ని ఇ లా ||

సా ; | స మ గ స స ని పా | ప ని నీ సా ; ||
ధా | రా . ధ ర ని ళ శ్రీ | ధ వు రే యా ||

సంచారి- మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

పా ధ ధ ప మ ప మ గా | మ గ మ ప మ మ గ గ సా | స మ గా సా మ
గ సా | స ని ధ ధ ధ మ ధ ని సా | మా గ గ మ ప ధ ప మ మ | పా మ
గ మ గ స గ సా | ప ప మ గ మ ప ని ప ధ ప | మ మ ప మ మ గ గ స
ని స | నీ ధా స స గ మ పా | సా మ గ స స గ గ మ ప | గా మ ప గ
గ మ ప ధ ప | మ ప ని ప ధ ప మ మ గా | ⁄ ధ ధ పా మా గా మ గ |
మ పా మ గా మ ప ధ ప | ని ప ధా ప మ గ గ మా | స గ మ గ మ ప ధ
ప మ గ | స గ మ ప ధా ప మ గా | మ ప నీ పా ధ ప మ గ | మ ప ధ
ధ ప మ ప ప ని స | ప స ని ప ధ ప మ ప మ గ | స ⁄ మ మ గ స ని సా
స ని | ధ స ని స మ గ మ మ పా | స గ గ మ స మ గ గ మ గ |
స మ గ గ స గ స స ని ని | స ప మ ప ధ ప స మ గ గ | మ ప ని ప ధ ప
మ మ గ గ | స గ స ని స గ మ గ గ స | ని స గా మ గ మ మ ప ప |

మ ప ధ ధ పా ప మ మా | గ గ మ ప మ ప ధ ధ ప మ | ప ని స ని ప ధ ధ

ప ప మ | పా మ గ స గ సా నీ | స స గ మ ప ప స గ మ ప | ధ ప మ

ప ని నీ సా స ని | ప ధ ధ ప మా గా సా | ⁄ మా గ స ని నీ స మ గా |

మా ప ధ ప మ ప ని నీ స | స ని ప ధ ధ స మ ప ని స | ని స గ స ⁄ మ

మ గ గ సా | ⁄ మ గ స ని ప ధ ప ని సా | గ స ని స ప ని ప ధ పా |

ని ప ధ ప మ గ ⁄ ప మ గ స | ⁄ సా ని స ధ ప మా గ స | స స గ గ మ

మ ప ప ∖ ధ ధ | ప ధ ప ని స స ని స గ గ | స గ గ మ గ గ స స ని

ని | స ⁄ గ గ స నీ ని ⁄ స స ని ని ⁄ | ⁄ స స నీ ని ప ప

⁄ ధ ధ ప ప | మ ప మ మ గ గ ⁄ ప మ గ స | ని ధ స ని గ స మ గ

మ ప | ధ ప మ ప స ని గ స ని స | ⁄ మ గ సా నీ పా ధ ప | మ గ

సా నీ ధా స గ | మ గ స ని ధ ధ ని నీ సా | గ గ మ మ గా ⁄ సా ; |

జన్యరాగము 2: భూపాళము

లక్షణ శ్లోకము - వెంకటమఖి

భూపాళ స్సగ్రహోపేత ఔడవో మనివర్జితః,
ప్రాతఃకాలేషు గాతవ్యస్సర్వ సంపత్ప్రదాయకః.

మూర్ఛన { ఆరోహణము: స ♭ రి ♭ గ ప ♭ ధ సా,
అవరోహణము : స ♭ ధ ప ♭ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము; ఔడవము; షడ్జగ్రహము; రక్తిరాగము; ఆరోహణమందును, అవరోహణమందును, మధ్యమ నిషాద వర్జ్యము; ప్రాతఃకాలంబునఁ బాడువారలకు సమస్త శుభముల నొసఁగును.

గమనిక : ఈ భూపాళరాగమును, శ్రీ రామామాత్య వెంకటమఖి ప్రభృతులు పూర్వమేళములలో మూడవ మేళముగాఁ జెప్పియున్నారు. ఈ భూపాళరాగ గాంధారమును సంప్రదాయముఁ దెలియని నవీనులు అంతర గాంధారముగాఁ బట్టుచున్నారు. ఇటులఁబట్టిపాడితే సకలశుభముల నెటులనిచ్చును? లక్షణకారులు జెప్పినప్రకారమే సాధారణ గాంధారముఁ జేర్చి పాడితే సకలసంపదల నొసఁగుటకు సందేహముండదు.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపక తాళము — వెంకటమఖి

ధ్రువము :

స స రీ రి స ధ ప గ ప | ధ ప సా : స | గ రి రి గ రి స |
క ద న ఖ ం డి త ద ను | జా తా . | పా లి తా . ను |

స స సా రీ | ధ రి రి స ధా | ప ప పా ధా |
జా . తా | అ ఆ న ం ద | జా తా . |

గ ప ధ రి రి స | ధ ప ప గ గా రి స |
అ . . . వ్రా త | పా . . రి జా . త |

జావడ :

ధ గ గా గ గ రి స స రి | గ ప పా ; | సా ధ ధ ధా |
అ మ ర ప్ర భు తె ణె స ం | ను తి రే | స ం త త రే |

పా ధ ప గా | ధ ధ పా గ ప | గ ధ ధ ధ ప గ |
స ం గ త రే | స ము ద్ర వృ తి | ర తు నా . ల ం |

రిం గం రిం రిం సాం | సం సం సాం , రిం | సం రిం సం ధ ధ ప |
క రు రె ఎ రే | క్రిఇ రా ం | బు ధి మ అ ఝ రి |

పా ధా ధ ధ | ప ప ధా ; | సాం సం సాం సం |
ని ద్ర ము ద్ర | అ అ రే | శా త కుం భ |

గం రిం రిం గం రిం సం | ధ సం రిం గం రిం రిం | సం ధ ధ ధ ప గ |
సం భా వి త | అ . . . . అ | అ . అ ం బ రు |

రి స || సం సం రీం రిం సం ధ ప గ ప | ధ సం సాం ; |
రెఎ || క ద న ఖం డి త ద ను | జా తా |

కీర్తనము ఆదితాళము _ ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి:

1 స ధా సం ↘ పా ధ ↘ గ | , ↗ ధ ప గ ↗ ప గ రి | సా ధ స ↘ ఫ ధ ||
సదా చ లే శ్వ రం | భా వ | యే హం . . ||

2 ,, ,, | ,, | సా ; ||
,, ,, | ,, | యే ||

రి సా స రి గా , గ ↗ ధ ప ప గ | గ రి ↗ గ ↘ రి స | గ ↗ ప గ ↗ ధ ప ↗ స ధ ↘ రిం ||
చమత్కా ర పు ర | గే హం | గి రి జా మో హం ||

సదా॥

అనుపల్లవి:

స ధా ↗ గ ↘ రి సా రి | గా ప గ | ↗ పా పా ||
స దా శ్రి త క ల్ప | వృ క్ష స | మూ హం ||

↗ ధ ప ↘ గా గ ↗ రి సా | రి గా ప | గ గ ↘ ధ ప ధ ||
శ ర ణా గ త దే | వ తా స | మూ హం ం ||

ప ధా ధ స గ పా ధ సా ధ సా సా | /రి సా/ధా , పా | ధ పా ప ప గ ప గ పా ధ రి ||

ఉ డా జ్యకృత నా మ ధేయ నాహం | చి దా నం దా | మృతప్రవా . . హం . . ==

సదా ॥

చ ర ణ ము :

గ రి సా రి గ గ | / పా , గ | , రి స ||

చ మ త్కా ర భూ | పా లా | ది ప్ర ||

సా ధ గ రి స ధ ధ | స రి గా | / ప గ ప \ ప గా ||

సా ద క ర ణ ని పు | ణ మ హా | లిం ం గం ||

గా , పా / ధ ధ ప | \ గా , ధ ప గ | , గ రి సా ||

ఛా యా ర హి త | దీ ప | ప్ర కా ||

ధ గా గా , రి గ | పా , ధ | ధ ప ప గ పా ||

శ గ ర్భ గృ హా | మ ధ్య | రం . . గం |

గ పా ప \ గా / ధ ప ధ | ప / ధ పా , గ | గ రి గ రి స ||

స మ స్త దుః ఖా | ది హే తు | భూ . . త ||

సా , సా రి సా | గ గ ప ప | ధ ధ సా ||

సం సా ర సా | గ ర భ య | భ ం . గం ||

ధ ప గ పా ప గ ప గ | / ధా ప ప | , ధా రి ||

శ మ ద మో ప ర . . | త్యా ది సం | యు క్త |

సా / రి స ధ ప గ రి స | స రి గా , రి స | ధ ధ సా ||

సా ధు జ న హృ ద య | స ర సి జ | భృం ం గం ||

గ/ధ ప గ రి గ స రి గ గ ప గ పా పా | /ధ ధ గా/ధ ప/స ధ | , / రి స/గ రి సా ॥
క మ ల విజయ కరవి ధృత కు రం గం | క రు ణా ర స సుధా | ర్ణ వ తరం గం ॥

రి/గ సా ప/ధ ధ ప గ ధ గ ప రి గ స రి , స రి స ప గ ప గ ధ | ప ధా గ రి/గ స రి ॥
క మ లే శ వి ను త వృషభ తురం గ ం | కమల వదన గురు | గుహాంత ర ం గ ం ॥
సదాచలేశ్వరం ॥

సూళాది — విళంబకాలము — రూపకతాళము

గ రి స స / రి | సా / రి స ధా | సా ; స ధ | స రి / గా గ రి ||
* త ం . . . దె | యా . గి | తా యి | యా గి ఇ ||

---

* (ఈ సూళాది పురందరదాసుల గురువగు శ్రీ వ్యాసరాయలు రచించినది. వీరి ముద్ర 'శ్రీకృష్ణ' అనునది దీని సరియైన సాహిత్య పాఠమిది :

1. రూపకతాళము

తందెయాగి తాయియాగి, ఇందిరేశనే యెనగె;
బంధువాగి బళగవాగి, సింధుశయననే యెనగె;
హిందాగి ముందాగి, ముకుందనే యెనగె;
స్వామియాగి ప్రేమియాగి, రక్కసాంతకనె యెనగె;

గురువాగి దైవవాగి, దేవోత్తమనె యెనగె;
విద్యెయాగి బుద్ధియాగి. విద్యాపతియె యెనగె;
దిక్కాగి దెసెయాగి, రామచంద్రనే యెనగె;
ఇహవాగి పరవాగి, శ్రీకృష్ణనే పొరెన ॥

2. మఠ్యతాళము

బొమ్మనమ్మ లకుమిదేవి రాణి, పెర్మెయ అజను హెమ్మగ,
హెమ్మిన రుద్ర మొమ్మగ, సుమనస రెల్ల పరివార,
నమ్మస్వామి కృష్ణ యెందరే, పెర్మెయిందొలిదిల్లవే.

3. చతురశ్ర ధ్రువతాళము

దూరదొళ్ కందొమ్మె గోవింద గోవింద అనాథబంధువే
ద్వారకావాసి యెందు చీరిద ద్రౌపదిగె అక్షయాంబరవి త్తె,
సారిదె నానిన్న నంబిదె ఎనె శ్రీకృష్ణ.

4. త్రిపుటతాళము

అందు విష్ణు ఇందు విష్ణు ఎందెందు విష్ణు తానే;
అత్త విష్ణు ఇత్త విష్ణు ఎత్తెత్త విష్ణు తానే;
సర్వయజ్ఞ సర్వశక్తి సాధుగతి విష్ణు తానే;
స్వప్న సుషుప్తి జాగ్రతెలి విష్ణు తానే,
ఓ ఐనోవి మనదల్లి కావ కృష్ణ నిరుతిరె
ఆవాగలెల్లి హెదావ భయ నినగె జీవ.

5. ఏకతాళము

కరి హరి యెనలా సుషుప్తియ తళ్ళి,
సిరియ సారెనుత ఉరగ మంచదిం ధుమికి,
కరవి త్త విరించన కై లాగు ఒల్లదె,
భరది హనుమని త్త హావిగెయను దాంటి,
గరుడ నొదగుతిరె తిరిగి నోడదె బంద
కరుణవ తోరెనగె నమో నమో కృష్ణ.

6. త్రిపుట (జత)

నారాయ యెందు మగన కరెయె యెన్న
కరెదనెంద జమిళ అంజదిరెంద కృష్ణ.

ముద్రిత మూలమునందలి చిన్న వ్రాత పొరబాట్లుమాత్రము సవరించబడినవి. సాంప్రదాయిక మైన యీ పాఠమును, ఇట్లే ఈ గ్రంథమున రాబోవు పెక్కుడ కీర్తనల సరియైన పాఠములును సంపాదించి యిచ్చి ఉపకరించినవారు నా మిత్రులు సంగీతప్రాజ్ఞులు శ్రీ ఎన్. చెన్నకేశవయ్య (బెంగుళూరు) గారు. (రా. అ.))

గ గ ప ప / ధా | ధ రి రి స ధా | పా / ధ ప గ రి | స రి గ రి రి స ||
యిం . . ది | రే . . . ళ | నే . . | యె . న . గె . ||

/ గ రి స స రి | సా / రి స \ ధా | సా సా ; ||
తం . . దె | యా . . గి | ఆ ఆ ||

గ రి స స / రి | సా / రి స / ధా | సా సా ధా | సా రి / గ గ రి ||
బం . . . ధు | వా . . గి | బ ళ గ | వా అ . గి ||

/ గ గ ప ప ధా | ధ / రి రి స ధా | పా / ధ ప గ రి | స రి / గ రి రి స ||
రా మ | చం . . ద్ర | నే . . . ప | యె అ న . గె ||

గ రి స స రి | సా రి స ధా | సా సా ; ||
తం . . దె | యా . . గి | ఆ ఆ ||

గ గ / పా పా | / ధ ధ ప ప పా | ప ధ / స ధ ధ ప | / ధ ధ ప ప పా ||
హి . ఇం | దా . . . గి | ము . , . ఉం | దా . . . గి ||

గ గ / ప ప / ధా | సా ధ ప ధ స | సా సా ; ||
దే ఎ . . వో | ఓ త్తు మ . . | నే ఏ . ||

సరి/గరిరిస | స/రిరిసధా | పా, ధసధధప | /ధధప\గగరి ||
ఇ. హ . , | వా . . . గి | ప . అర . . , | వా. . గి . . ||
గగ/పప/ధా | ధ/రి రి స ధా | పా, ధధపగరి | సరి/గరిరిస ||
రా . మ | చం . . ద్ర | నే . . . . | యె . న గె . ||
గరిససరి | సా రి స ధా | సా సా ; ||
తం . . దె | యా . గి | ఆ ఆ ||

/రిరిరిసధా | పధ/సధధప | పా, ధపా, గ గరి | సరి/గరిరిస |
1 వి . . . ద్యా | యా . . గి, | బు ద్ధి ఈ . . . | య అ . గి ఎ |
2 ది . . . | క్కా . . గి . | దె శ . . . . | యా . గి ఎ |

సా ; / రిరి | స ధ సా రి గ | గరిరి\సా ||
1 వి . ద్యా . | అ . ప తి . | యే . ప ||
2 ర . . క్కా . | స ం త క అ | నే . . ప ||

గగపాపా | ధధపపపా | పధ/సధధప | /ధధపపపా |
దై . . వ | వా . . గి | గు ఉ రు . . . | వా . . . గి |

గ/గపప/ధధ | సాధపధస | సా సా సా | సరి/గరిరిస |
శ్రీ . కృ | . ష్ణ . . | నే . . | స్వా మి . . . |

స/రిరిసధా | పా, ధ/సధధప ॥ /ధధపగగరి | గగ/పపధా |
యా . గి | భూ ఉ . మి ఇ ॥ యా . . గి | శ్రీ . . . ఈ |
ధరిరిసధా | పా, ధధపగరి | సరి/గరిరిస | గగ/పప/ధా |
కృ . . ష్ణా | భూ . . మి | య . . గి . | శ్రీ . . . ఈ |

ధ/రిరిసధా | పా, ధధపగరి | సరి/గగరిస | /గరిససరి |
కృ . . ష్ణ | నే . . . . . | యె . న . గె | తం . . దె |

సా రి స ధా | సా సా సా ||
యా . గి | ఆ . . ||

తిస్రజాతి రగణమత్యతాళము — మధ్యమకాలము

గా / ప పా ప | ధ ప ధ | సా ధ పా ధ ||
బొ మ్మ న మ్మ | ల కు మి | దే వి రా ణి ||
సా / రి రి స ధ | ధ ప గ | రీ / గ గ రి స ||
పె ర్మె య . . | అ జ ను | హె మ్మ గ . . ||
/ గ రి స రీ , | రి స ధ | స రి గ గ రి స ||
హ ం మి న | రు . ద్ర | మొ మ్మ గ . . ||
గ ప ధ / స ధ ప | / ధ ప గ | రి రి / గ గ రి స ||
సు మ న స . . | రె . ల్లి | ప రి . వా . ర |
సా స రీ , | సా ధ | ప రి / గ గ రి స ||
హ మ్మి న | రు ద్ర | మొ మ్మ గ . ||

గా / ప పా ధ | పా ధ | సా ధ పా ధ ||
న మ్మ సా మి | కృ ష్ణ | గెం జ డ ల్లి ||
సా / రి రి స ధ | ధ ప గ | రీ / గ గ రి స ||
పె ర్మె య | అ జ ను | హె మ్మ గ . , ||
సా స / రీ , | రి స ధ | స రి గ గ రి స ||
హ మ్మి న | రు . ద్ర | మొ మ్మ గ . . ||

ధ్రువతాళము — విళంబకాలము

స ధ ప ప / ధా | ధ ధ ప గ | గ రి స రి ॥ / గ రి స స / రీ | రి రి స ధ | సా సా ||
దూ . ర . ద | ల్లి . . | యెందు. ॥ చీ . రి . దా | గో . . . | విం దా ||

సా స/గ రి స | స/రి రి స | స ధ ధ ప ॥ పా/ధ స ధ ప | ప/ ధ వ గ | గ రి స రి ||
ఆ ర ద. | బ ం . . | ం . ధు. ॥ ద్వార కా . . | వా. సి. | యెం.దు ||
/గ రి స స/ రి | రి రి స ధ | సా స రి ॥ /గ స రీ; | సా ; | సా ; ||
చీ . రి . దా | ద్రౌ . . . | ప ది ॥ గే. | | ప | ప ||

త్రిపుట తాళము - మధ్యమకాలము

స స రి | రి స స ధ ॥ గ గ / ధ | ప గ గ రి ||
అ ం దు . | వి . ష్ణు . ॥ ఇ ం దు | వి ష్ణు ||

ప గ / ధ | ప గ గ రి ॥ రి స రి | / గ రి రి స ||
ఎ ం దె ఎ | ం . ఎ దూ ॥ వి ష్ణు ఉ | తా అ నె ఎ |

స / గా | గ / ప గ రి ॥ రి స రి | గ / ప గ రి ||
అ త్తా | వి . ష్ణు ఉ ॥ ఇ త్త అ | వి . ష్ణు ఉ ||

గ గ / ధ | ప గ గ రి ॥ రి స రి | / గ రి రి స ||
ఎ త్తె ఎ | ఎ ఎ త్త ఎ ॥ వి ష్ణు ఉ | తా నె స ||

గ \ రీ | సా / రీ ॥ సా స | స ధ ధ ఫ ||
స వు | న సు ॥ షు ప్తి | య అ ల్లి ఇ ||

సా స | సా ధా ॥ సా , | సా ; ||
జా గ్ర | ద ల్లీ ॥ అ | అ ||

స స రి | రి స స ధ ॥ ధ ధ ప | ధ / స ధ ప ||
ఓ వి ఇ | ఒ ఒ వి ఇ ॥ ఒ వ అ | నో ఒ వి ఇ ||

ప గ / ధ | ప గ గ రి ॥ రి స రి | / గ రి రి స ||
కా వ అ | కృ . ష్ణ . ॥ ని రు | త్తి ఇ రె ఎ ||

స గా | గ ⁄ ప గ రి ॥ రి స రి | గ ⁄ ప గ రి ||
అ వా | గ అ తె ఎ ॥ రి యొ ఒ | జ ఆ గ ఆ ||

గ గ ⁄ ధ | ప గ గ రి ॥ రి స రి | ⁄ గ రి రి స ||
భ య అ | అ . . . ॥ కె ఎ ఎ | జ ఇ వు ఉ ||

గ ⁄ రీ | సా రీ ॥ సా స | స ధ ధ ఫ ||
స పు | న సు ॥ షు ప్తి | య అ ల్లి ఇ ||

సా స | సా ధా ॥ సా , | సా ; ||
జా గ్ర | ద ల్లీ ॥ ఆ | ఆ ||

ఏకతాళము — ద్రుతకాలము

; గ ప | ధ సా , | ధ ధ పా | ధ ⁄ స స స |
న ర | హ రి | యె న ల | తో . త్రి య |

సా స స | ⁄ గ రి స స | ⁄ రి స ధ ప | ⁄ ధ ధ ప గ |
కే శ య | శ రి స అ | కందు ర గ | మ ం చ ద |

రి ⁄ గ రి స ||
ధు మి . . ||

గ రి స రి | రి స ధ ఫ | ధ సా రి | గ ⁄ గ రి |
క ర వి త్త | వి రిం చ న | కై లా గు | ఒ ల్లి దె |

గ ప ధ స | స స ధ ప | ⁄ ధ ధ ప గ | రి ⁄ గ రి స |
భ ర ది హ | ను మ ని ట్ట | హో వి గె | ధా . . టి |

ధ ఫ ధ స | సా ; ||
క ర వి త్రా | ఆ ||

ప ప ప ప | / ధ ధ ప గ | గ ప ధ సం | సం సం సం సం |
గ రు డ నో | ద గి వ రె | తి రి గి నో | డ దె ని న్న |

/ గ రి సం రి | రి సం ధ ప ||
తో ర గె నో | నో ఒ భ క్త ||

/ ధ ధ ప గ | రి / గ రి స | / గ రి స రి | రి స ధ ఫ |
ప ర తం త్ర | (శ్రీ) . కృ ష్ణ | క ర వి త్త | వి రిం చ న |

ధ సా రి | / గ / ప గ రి | గ ప ధ సం | సం సం ధ ప |
కై లా గు | ఒ ల్ల దె | భ ర ది హా | ను మ ని ట్ట |

/ ధ ధ ప గ | . రి / గ రి స | ధ ఫ ధ స | సా ; ||
హా వి గె | ధా . . టి | క ర వి త్రా | ఆ ||

సంచారి _ తిస్రజాతిరగణ మఠ్యతాళము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

గ రి స సం రి | స సం రి | స స ధ సా ధ ॥ స రి గ గా రి | గా ప | గ వ ధ ప గ రి ||

స రి గ గ గ రి | స / గ రి | సా రి గ గ రి ॥ / గ రి స / రి స ధ | స రి గ | గ గ రి సా . ||

రి గ రి గ గ ప | గ గ ప | పా ధ ప ప ధ ॥ ప గ రి స రి గ | ధ గ రి | స స రి గా గ ||

రి గ రి సా రి | / గ రి స | రి రి స ధ సా ॥ స స రి సా ధ | / రి స ధ | స రి గ గ రి స ||

గా ప పా ధ | పా ధ | ప ధ ప పా ధ ॥ ప ధ ప గా గ | \ ప గ రి | / ప ప గ గ గ రి ||

సా రి స గ రి | / ప గ రి | సా రి / గ రి స ॥ గ ప ప ప ప ధ | ధ ధ ప | / ధ ప గ / ప గ రి ||

స రి గ గ ప గ | గ రి రి | / గ గ రి స స రి ॥ గ ప ధ ప భ ప | గా రి | ధ గ రి సా , ||

/ ధ ధ ప గా గ | / ధ ప గ | పా గ / ప గ రి ॥ గ గ గ పా ప | / ధా ప | ధ ప గ పా ప ||

గ ప ధ గ ధ ప | ప / గా | గా గ గ గ రి ॥ స రి గ పా ప | స రి గ | గ రి స సా స ||

గా ప గ గ ప | గ ప ప | గ ధ ప ప ధ ప ॥ ╲ గ ╱ ధా గ పా | రి ╱ గా | స గా గ రి స ||

రి రి ╱ గ గా గ | రి గ ప | రి గ పా గ గ ॥ ╱ ధ పా గ గ గ | ╱ ధ పా | ధ ╱ స ధ ధ ప గ ||

గ గ ప ధా స | గ ప ధ | స ╱ ధా పా ధ ॥ ╱ స ధ ప ధ ╱ స ధ | ధ ధ ప | ╱ ధ ప గ గా గ ||

రి గ ప ధ స ధ | ╱ రి స | ధ ╱ స ధ ధా ప ॥ గ ప ధ స స స | ╱ రి రి స | ╱ గ రి స స స స ||

ధ గ రి ధ రి స | ధ స ధ | ╱ స ధ ప గ ధ ప ॥ గ ప ధ సా స | ధ స స | ప ధ ప | ధా ధ ||

╱ గా గ ╱ ధ ధ ప | గ ప ధ | పా ధ స స స ॥ సా ధ గ గ రి | ╱ గా రి | ╱ గ రి స ధ స రి ||

సా గ ╲ రి స | సా రి | సా ధ పా ధ ॥ ╱ గా గ ╲ రి రి | ╱ గ ╲ రి | రి స ధ సా స ||

ధ ╱ గా రి గ రి | ధ గ రి | ధ రి స రి గ గ ॥ స గ రి స రి స | స ధ ప | గ ╱ ధ ప గ రి స ||

పా ప ╱ ధా ధ | సా స | పా ధ సా స ॥ గా ప ధా స | గ ప ధ | సా ╱ గ గ రి స ||

╱ గ రి స ╱ ధా ధ | ╱ స ధ ప | ╱ రి స ధ పా గ ॥ ╱ ధ ప గ రి గ | ╱ ప ప గ | పా గ రి స ||

రి స ధ సా రి | గా ప | రి గ ప ధా స ॥ ╱ గా రి సా ధ | పా గ ╱ ధా ప గా రి ||

సా రి సా ధ | ╱ గా రి | సా ; ; ||

జన్యరాగము 3 ఉదయరవిచం౹దిక

లక్షణ శ్లోకము – వెంకటమఖి

రిధత్యక్తోదయరవిచం౹దికా ఔడవీమతా.

మూర్ఛన :— { ఆరోహణము : స రి గ మ ప ని స,
అవరోహణము : స ని ప మ రి గ స,

లక్షణవివరణము – సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; ఔడవము; షడ్జ౹గహము, ఆరోహణమందును, అవరోహణమునందును ఋషభధైవత వర్జ్యము ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

/ ప ని | ప మ గ స ॥ గ మ | / పా ; ||
సా | ధ న స ం ॥ ప | త్తే ||

మా | మా మా ॥ మ పా | ని పా స ||
ఆ | ర క్త ॥ శ్వే | త మి [శ ||

గ స | స నీ , ప ॥ ప మా | గ గా / సా ||
చ ర | ణ [ప ॥ వృ | త్తే ఏ ||

పా | స పా ప ॥ సా | సా , స ||
ఆ | త్మ కో టి ॥ భ | త్తే ఆ ||

నీ | స ని పా ॥ ప మ గ మ | పా పా ||
నా | అ ది మా ॥ యో | త్ప త్తే ||

ని స | / గా , గ ॥ స గ | సా , ని ||
ఆ | త్మా ను ॥ భ వ | సా ర ||

ప మ | పా పా ॥ / ని ప | మ గ సా ||
స ం | తృ ప్తే ॥ ని | ర్మ . త్తే ||

గా మా | ప ప ప ని పా స స ॥ ; ని స | / మ మ గా ప ప ||
ఆ త్మో | ద యర వి చం [దికా ॥ స ం | దీ . ప్తే ప ర ||

గా గా | గా స సా ని ప మ ॥ పా స ని | పా స స మ మ గ స ||
మా త్మ | శ్రీ చి దా నం ద ॥ నా థ న | మ స్తే . జ య జ య ||

(శ్రీ గురు గుహామూ ర్తే.)

సంచారి – మత్యతాళము – సుబ్బరామదీక్షితులు

సా గ గ మ మ పా పా | మ ప మ మ గా స మ గా | సా స ని ధా

నీ నీ | ధ ని స ప ↘ మా ↗ ప మ ↘ గా | మ ↗ ప మ మ గా ↗ మ గ సా | స గ సా ↘
ధా ని స గా | స ↗ ప పా మ ↗ ప మ మ గా | స స ↗ ప మ మ గ గ గ మ గ | స ↗ గ
స ని ↗ స ని మ గ స ని | స మ గ స ని ధ ని స గా | ↘ నీ స గ స ↗ మ మ గ గా | సా
గ ↘ సా ధ స మ గా | ↗ మ మ మా గ మ గ స గా | ధా నీ నీ సా గ మ గా | ధ ని
స గ ↗ మా గ గ ↗ మా | ↗ ని ప మ గ మ ప ↘ మా మా | ప ↗ ని ప మ గ గ ↗
మా మా | ప ని ప మ గ మ పా పా | మా గ సా స ప ప ↘ మా | ప ప ↘ మా గ మ
గా ↘ సా | సా ↗ ని ప మ గా సా | ని ప మ గ గ మ మ గా |
స ని సా ప మ ప స గా | ని స ↗ ప ప ని స ↗ మ మ గా | ని స ↗ ని ప మ గ గా
సా | ని ని ↗ స స ↗ గ గ మ మ పా | ↘ నీ స గ మ ప ↘ గా మ ప | గ మ ప ↗ నీ
ని ↘ పా ని ప | ని ప మా గా మ మ ప ప | ప ని పా స గ సా ↗ ప ప | స స గ స ↗ ప మ
ప ప స స | ↗ ప ప ని నీ ప ప మ గా | మ మ గా మ మ పా సా | పా స ని ప మ గా సా |
ని స గా ని స పా పా | మ ప నీ మ ప సా సా | గ మ ప ని సా ↗ గా గా | మ ప ని స గ
మ గా సా | స గ ↗ మ మ గా స మ గా | స గ స ని పా సా నీ | నీ ప మ గ స ప మ
గ సా | సా ప ప మ ప గ మ పా | మా మ పా ని పా స స | గ స నీ ప మ గా సా | సా
స పా ప సా సా | ని స నీ ప మ గ మ పా | ని స గా స గ సా నీ | స ని ప మ గ మ ↗ పా
పా | స ని ప మ మ గ సా సా | గా మా ప ని ప ↗ స సా | ప ↗ స సా ↗ గా గా సా |
సా గా గ సా ని ప మ | పా స ని పా మ మ గ స | స గ మా ప ని సా గా | సా ని ప
మా గా సా | ప మ గా ↘ గా ↘ సా ; ||

తొమ్మిదవ మేళము సంపూర్ణము.

ర గి మ ప ధి ని] చక్రం 2 : మేళము 10 [నేత్ర. భూ. చక్రము

రాగాంగరాగము 10 : నటాభరణము

లక్షణ శ్లోకము - వెంకటమఖి

నటాభరణ రాగస్స్యా దారోహే ఋషభోజ్ఝితః,
ఆరోహే చావరోహేచ ధవక్రస్సార్వకాలికః.

మూర్ఛన { ఆరోహణము : స ♭ గ మా పా ♭ ని ధ ని స సా,
అవరోహణము : స ♭ ని ధ ని పా ని ప మ ♭ గ గ ♭ రి రి సా .

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు ఋషభవర్జ్యము; ఆరోహణమందును అవరోహణమునందును ధైవత వక్రము; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

లక్ష్యగీతము — రూపక ధ్రువతాళము — వెంకటమఖి

ధ్రువము :

స̇ స̇ సా̇ సా̇ | గా మా̇ ప̇ మ̇ | పా̇ మ మ గ̇ గ̇ |
ర వి తే జా | గి ర్వా . ణ | మా . . . ణ |

రి̇ గ̇ గ̇ రి̇ సా | సా̇ రి̇ రి̇ రి̇ స̇ | సా̇ స̇ ని ధ ని |
ప రు రె ఎ రే | ధి కృ త . | ని . . . చ |

పా̇ ని ధ ని స̇ | సా̇ గ̇ మ̇ పా̇ , ప̇ |
ర క్ష సు రె ఎ | రే ఘ ను రే ఎ |

అంతరి:

సా ; నీ రి రి స ని | ధ ని పా ని ని | ని ని ధ ని సా ; ||
కం స ఖం. డిత | రె ఎ పూ త న | అ ప హ రు రే ||

జావడ:

మా గ గ రి స | రి గ గ రి సా | స ని నీ , స |
కం జ . . త | లో . చ ను రే | క మ నీ య |

గా మ ప గ మ | గ ప మా గ గ | రి రి సా , స |
కౌ స్తు భ . . | అ అ లం క అ | అ రు రే . రె |

సా రి రి రి స | స ని ధ ని సా | సా స ని ధ ని |
ఆ ఇ య ఇ య | అ ఇ య ఇ యా | అ . . . . |

పా ని ప ప మ | గ గ రి రి సా | సా పా పా |
ఆ . . . . | అ . , . రే | ఆ రే ఏ |

స ని ధ ని స స | గ గ మ ప మా | గ గ రి రి సా ||
తా . గాం గ | న ట . . ఆ | భ ర , . ణా ||

సా స ని ధ ని | పా ని ధ ని స | సా గా మా పా ||
రా . . . గ | నే . . త్ర | రె భూ చ క్ర ||

సా ; నీ రి రి స ని | ధ ని పా ని ని | ని ని ధ ని సా ||
క ం స ఖ ం డి త | రె ఎ పూ త న | అ ప హ రు రే ||

తానము — వెంకటమఖి

1 స ని ని స ని ధ ని | పా ని ధ ని స | ని ని స ని స | ప ని స స | ని ని స | స ని
ధ ని ప ని స | పా ని ప ప మ | ని ప ప మ ప | గ గ రి స | గ రి స | స ప
మ మ | ప మ ప | మ మా మ గ మ | గ గ రి గి స | ప ప స ని | ధ ని స |

స ని ని ని | స ని స | సా స మ గ గ మ | గ గ రి స రి | స గ రి స | గ రి స |
స ని ని స | గ గ మ | ఫా ని ధ ని స | గ గ మ ప మ | గ మ గ వ | మ మ ప |
గ మ గ గ | రి స రి | సా వ మ మ ప | స స స రి | స ని ని స | ని ధ ని స | గ
గ మ | ఫ ని ధ ని స | రి స స రి | ఫ స ని | ఫ రి స ని | ఫ ని ఫ రి స | ఫా ని
ని స | మ మ ప | గ గ మ గ మ | గ గ రి స | ఫ స ని ని స | గ గ మ | ని ఫ
ని ని స | ని ని నీ , | సా సా ||

2 స స రి స రి | స ని ధ ని | ఫ స ని ని స | ని ధ ని | ఫా ని ధ ని | ఫ స ని ని
స | గ గ మ గ మ | గ గ రి స | గ రి స రి స | మ గ మ | సా ప మ వ | స స రి
స రి | ప గ రి రి | స మ గ గ రి | స మ గ గ మ | స స రి | సా మ గ మ | గ మ
రి స ప | మ మ వ ని ఫ | స ని ని స | ఫ మ ఫ రి స | స స రి | ఫా ని ధ మ |
ఫ స ని ధ ని | ఫ రి స స రి | స గ రి రి | స మ స రి స | మ గ మ | గ మ రి స ప |
స స రి స రి | సా మ గ మ | రి స ప మ ప | ఫ ని ధ ని స | ప ప ని ధ | మ మ ప
మ ప | గ రి స | సా ని ధ ని | ఫ ని ధ మ ఫ | గ గ మ గ మ | గ గ రి స |
ఫ మ గ మ | ఫ ని ధ ని | స ని ని స | గ గ మ గ మ | ఫా ని ని స | ని ని
నీ , | సా సా ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

విశ్వనాథం భజేహం

పల్లవి :

సా గ మా మ పా మ గ | గా గ రీ | స ని ధ నీ ||
వి శ్వ నా థం భ | జే హా ం | స త తం ||

ని సా గా గ మ గ రీ | స ని ఫ ని | ధ ని సా ||
వి శా లా క్షీ ఈ | శ ం ప ర | మే శం ||

అను పల్లవి .

ధా ద ని పా మ పా | మ గా గా | మ పా మా ||
న శ్వ ర ప్ర పం | చా ది | ష్ఠా నం ||

ప సి ధ ని సా గ రి | , స సా | ని ని ధా ||
నం ది తు రం గ యా | న మీ | శా నం ||

సా నీ సా ధ పా మ/నీ ధ ని సా | మా గ/మ గ గ రి స | పా/ ధ మ గ గ గ రి ||
ఉ చ్ఛ్వాసాజపా న టా భ ర ణం | ఉ త్త మ గు రు గు హ | పూ జి త చ ర ణం ||

స్వరము :

సా , గ మ ప మ/ప పా మా గా గా | రి గ గ రి స ని ధ ని | ఫ ఫ ని ధ నినీసా |
గా రి రి సా ని స గ మ సా ని ధ ని స | మా గా రి రి సా | ధ ని పా మ గ గ రి ||

విశ్వనాథం భజే హం

సంచారి- మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా సా గా గ మ పా | ని ధ ని ప ప మ గ రి గా | రి గ గ రి సా / రి రి సా |
ని ధ ని ఫ ని ధ నీ సా | గ మ ప మ గ గ రి రి సా | స ని ధ ని సా ని
ధ నీ | సా గ మ పా పా గ మ | ప ని ప ప మ / ని ప ప మ ప | గ గ
రి స రి స / గ రి సా | స ని ని స గ గ మా పా | గ గ మ ప మ గ మ గ ప
మ | మ ప గా / మ గ రి రి సా | ని ధ నీ ఫా ఫ ని నీ | ని ధ ని స మా
గ గ రి స | సా ప మ మ ప స స రి స | ప మ పా స ని ధ ని సా | గా మ

ప గ మ గ ప మా | గ గ రి రి సా సా రి | రి స స ని ధ ని సా సా | పా

/ ని ధ / ని ప మ గ గా | / ప మ గా మ గా రి సా | స పా ప మ ప స స

రి స | స గ రి రి స మ గ గ రి స | స గ గ మ స స రి సా ప | మ ప గ మ

గ గ మ ప మా | గ మ పా ప ని ధ ని పా | ని ధ ని ప ప మ / ని ప మ గ |

గ మ ప మ గ గ / మ గ రి గ | స గ రి రి స రి స ని ధ ని | సా గ మ గా

మా పా | మ ప ని ధ నీ పా ని ధ | ప ని ధా ని స ని ధ సా | నీ ధా ని ప ప మ

గా | మా గా రి గా రి పా | ధా నీ ధ ని సా గా | ధ ని ధ ని స స గ మ

పా | గ మ పా ని ని ధ ని ప ప | ని ని ధ ని సా ని ధ ని స | ని ధ ని ప ని

ధ ని స రి స | ని స గా గ గ రి రి సా | / గ రి సా ని ధ ని ప ని ధ |

మ ప గ గ / మ గ / మ గ రి స | స మ గ మ ప ని ధ ని స స | ని నీ స స

గ గ / మ గ గ రి | స / గ గ రి స ని గ రి సా | స ని ధ ని పా ని ప ప

మ | పా మ గ గా రి రి సా | ని ధ ని స రి స మ గ మా | స గ మా గ మ పా

ని ధ | పా ని ధ ని స రి స గా | గా మ గ గా స రి సా | సా స ని ధా పా

ని ధ | ని స ని ధ ని పా / ని ప మ | గ గ రి రి సా / గ రి సా | స గ మా

పా ని ధ ని స | ని ధ ని పా ని ప మ గ గ | రి రి సా ని ధ ని ధా ని | ధ ని

సా ; ; ; ||

పదియవ మేళము సంపూర్ణము

రాగాంగరాగము 11 : కోకిలారవము

లక్షణశ్లోకము - వెంకటమఖి

కోకిలారవస్సంపూర్ణ ఆరోహేచగవర్జితః
సగ్రహస్సర్వకాలేషు గీయతే గాయకోత్తమైః.

మూర్ఛన { ఆరోహణము : సా ♭రి మ మ ప మ ప ధ ని సా ,
అవరోహణము : స ని ధ ధ ప మ ♭గ ♭రి రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు గాంధారవర్జ్యము; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుట తాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

రి రి | పా మ గ గ రి స | స ని స రి స స ని |
బ ల | రా మ సం . గ త | గి రి వ రో . ధ ర |

ప మ ప సా స ని | ధ ధ ప మ మ ధ ప | గ రి స |
మ క ర మ ర్ద న | ప ర మ పు రు ఉ ష | ధి ఇ ర |

అంతరి :

పా మ ధ | ధా ధ ప ధ స ని | ధ ప ధ సా రి రి |
గే య త | సూ జ ర . . జ | ర అ జ పూ జి త |

గ గ గ రి మ గ గ | రీ , సా ,
భా ను తే . | జా .

జావడ:

రి రి	గా గ రి రి స రి	గా గ సా ధ ధ
సు ర	రా జ వం , ది త	రా జ రా . .

సా మ గ గ రి స	గ గ రి సా రి స	ని స రి స ని ధ
జా ను ఇ . రె ఎ	అ అ ఇ య త్తి య	యై య అ ఇ ఎ ఎ

ని ధ ని ధ ధ పా	మ మ మ ధ ప గ రి	సా ; రి మ మ
అ ఇ య అ ఇ యై	అ ఇ య అ ఇ య ఇ	యా అ అ అ

పా మ ప ధ ధ ధ	పా ప మ ప ధ ని	సా స రి మ మ ప
అ	రే రె ర అ . .	గాంగ అ అ అ రె

ధ ప మ గ గ రి రి	సా , గ గ రి స	ని ధ ప మ గ రి రి
కో . కి ల . ర	వా నే ఎ . త్ర	మ . . . . చ .

సా , ||
క్ర ||

పా మ ధ	ధా ధ ప ధ స ని	ధ ప ధ సా రి రి
గే య త	నూ జ రా . జ	రా జ పూ జి త

గ గ గ రి మ గ గ | రి , సా ||
భా ను తే . . ఎ | జా అ ||

తానము - వెంకటమఖి

1 స స స ని స | రి స స ని | స రి ని స రి | స ని స | ధ ప స ని ధ | ధ ధ
ప ధ | ప రి స స రి | ధ ప స | ధ ప మ మ ప | మ మ ప ధ |
స ని ధ ప రి | స స రి | ప ధ ధ ధ ప | మ మ ప ధ | ప మ ప
ధ ప | మ మ ప | స ని ధ ధ ప | మ మ ధ ప | ప మ మ మ ప |

గ రి స | స స రి స రి | స గ రి స | ఝ ఝ ఫ ఝ ఫ | గ గ మ |
స ప మ మ ప | ఝ ఝ ఫ ధ | ఫ ధ స ని ధ | స స రి | స ని ధ ని స |
ధ ఫ స ని | ధ ఫ రి స రి | గ గ గ | రి రి గ రి గ | రి రి స రి |
స గ రి రి స | గ రి స | ధ ధ ప ప ధ | ప ప ధ ప | మ మ ప మ ప |
గ గ మ | స రి మ మ ప | స స రి స | ధ ప మ మ ప | స ని స |
ధ ధ ప ని ధ | ప ప ధ ప | మ మ ప మ ప | గ గ రి స | స ని ధ ఫ |
గ రి | స గ రి రి గ | రి రి గ రి స | రి స | స్ని , సా సా ||

2 స ని స రి | రి స రి | రి స ని స | రి రి స | రీ స రి | స గ రి |
స గ రి స రీ | స ని సా | ధ ఫ రి స | గ రి స | స స రి స | ని ధ ఫ |
గా రి స గ రి స | స స రి స రీ | స గ రీ | స గ రి స | గ రి స | రి రి
స రి | గ గ మా | సా గ రి | స గ రి | స మ గ గ రీ | రి స రీ |
స రి గ గ | మ గ మ | రి స ప మ | మ మ ప | సా ప మ | గ గ రి |
స ప మ మ పా | ని ధ పా | ధ ప మ మ | ప మ ప | స స రి స |
గ రి స | మా గ మ | స ధ ప | మ మ ప మ పా | గ గ మా రి స గ రి |
స గ రి | స రి స ప | గ గ మ | సా ప మ | ధ ధ ప | స ని ని ని సా |
ధ ప సా | స ని ధ ప | ధ ప ధ | ప ప ధ ప | మ మ ప | గ గ రి
రి స | స ని ధ ధ ఫ | ఫ ఝ ఫ ధ ఫ | స ని ధ ఫ | గ రి |
స గ రి రి స | రీ స | నీ సా సా ||

కీర్తనము ఆదితాళము _ ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

కోదండరామ మనిశం

పల్లవి :

మా ధా ధ సని ధఫ మ | మ మప (w) గా | గ గ / మ రి స ||
కో దం డ రా . . మ | మ ని శం | భ జా మి ||

ఫి ధా ⁄ ని సా గ గ గ | , మ గ రి | గ రి ⁄ గ రి స ||
కో కి లా ర వ జా | న కి | ర మ . ణం . ||

అనుపల్లవి :

పా ధ ╲ మ మ పా మ గ ప | , ధ నీ | సా సా ||
పా ద జ పాం సు పా | లి తా | హా ల్యం ||

స మ గ గ రి స ని ధ | ప మ గా | రీ సా ||
ప ర మే . శ్వ ర గు రు | గు హ వా | త్స ల్యం ||

సా గా రి మా గ మ ప ధా నీ సా | నీ ధా పా మ ధ | ప మ గా మ గ రి స ||
వే దాం త వే ద్య మ తి కౌ శల్యం | వి శ్వా మి త్ర హి | త మ కౌ టి . ల్యం. ||

స్వరము :

రీ , మా ప╲మా ధ ధ╲మా ధ ధ పా | మా ధ పా ధ ప మ | గా గా⁄మ గ రి స ||
ధ ని సా | రి మ ప ధా ని సా⁄ గా గ స | ; ధా ధ╲పా, | ని ధ ప మ గ గ రి స ||

కోదండ.

సంచారి - త్రిపుటతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

పా మ ధ స ని ధ | పా మ ╲ గా గా | ⁄ మ గా రీ మ ప | గా రి స ని స ధ |
ప ధ ని సా సా | రి రి మ గా గ రి | రీ గ ╲ సా ధ ధ | నీ స రి రి మ మ | గ రి
మ గా గా | గ రి స ని స రి స | స ని ధ సా స ని | స రి గ గా రి స | పా మ ధా
ధా, ధ ప ధ ప మ గ గ | సా ╲ ధ ధా ప మ | గా గ రి రి సా | ని ని స ని రి స గ |
స ని ధ ధ ని స గ | గ గ రి సా రి స | నీ స రి స రి ప | ప మ మ గ గ మ మ |

గా గ రి రి మ మ | గా గ స / గ రి స | పా మ గ గ రి స | ప \ మా గా రి |

మా గ గా రి | మ గ రి స ని ధ ధ | సా ని / ధా ని స | ధ ని స రి రి మ ప |

గా రి మ ప ధ ధ | పా ప మ ధ ధ ప | ధ స ని ధ ప ధ స | స ధ ధ పా ప మ |

ధా ప ప మ గా | గ రి స రి స ని స | రి మ ప ధ ప ధ ధ | మ మ ప ధ ప ధ ధ |

ప గా రి మ ప ధ | ప మ ధ పా మా | గా గ రి మ మ ప | ధ ధ ప ప మ ప ధ |

ని స స రి స స ని | ప మ ప సా స ని | ధ ధ ప మ ధ ధ ప | / గ రి స గా రి స |

స స రి స ధ ధ ధ | ప మ మ ప ధ ప మ | ప ధ స స ని ధ ధ | ప స ని ధ ధ ప ప |

\ గా రి గ రి రి గ | రి గ రి స రి స స | రి రి స ని స రి స | / గ రి స స ని

ధ ధ | / స ని ధ పా మ ధ | ధ ప ధ సా రి రి | / గా రి / గ రి సా | రి రి మ

గా రి స | / గా గ \ సా ధ ధ | పా ధ పా మ మ | గా గ రి రి సా | రి మ మ

ప మ ప ధ | ని స ని ధ ధ పా | మ గ రి గ రి సా | గ రి స ని ధ ధ ప | మ మ గ

రి పా | మా గా రి సా | పా మ ధా ధ ప | ధ స ని ధ ధ పా | ధ సా రి రి గా | రి

మా గ గ రి | స ని ధ నీ సా | ప ధ ని సా ని ధ | మ గా గ రి సా | సా ని ధ ధ

పా | మ ధ ప గ రి సా | రి రి / గ గ గ రి మ | గ గ రి సా ; |

పదునొకండవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగరాగము 12: రూపవతి

లక్షణ శ్లోకము - వెంకటమఖి

ఆరోహే రూపవత్యాస్తు గధనీ వర్జితః క్రమాత్,
అవరోహేధవక్రాస్యా ద్రివర్జ్యా సార్వకాలికా.

మూర్ఛన :- { ఆరోహణము ; స ♭ రి మ ప ప స సా,
అవరోహణము : స ని ♯ ధ ని ప మ ♭ గ స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు గాంధార ధైవత నిషాద వర్జ్యము; అవ రోహణమందు * ధైవత వక్రము; $ ఋషభవర్జ్యము. ఎల్లప్పుడును పాడఁ దగును.

లక్ష్యగీతము - ఏకతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము :

స ప పా ప మ గ స | రి మ మ ప ని ప ప మ | మ ప మ ప ప మ రి స |
ర మ ణీ య అ కృ తి | గి రి క అ ర్మ క య సె | మ . . న ఘు . . రె |

---

* రంజనకై ఈ షట్శ్రుతిధైవతముల నొక్కిబట్టుటయే సంప్రదాయముగానున్నది.

$ ఈ రూపవతీరాగ లక్షణశ్లోక మూర్ఛనలలో నవరోహణమందు ఋషభవర్జ్యముగనున్నది. గీత మందును, తానమందును కొన్నిచోట్ల (మ రి స) అనియు ప్రయోగములున్నవి.

రి మ పా ; ప మ | సా స స స ని ప మ | ప ని సా సా ని స |
ప్ర రి తా . ప హా | ధు ర్వ . బు ధ జ న | సు త సం ర క్ష క |

రి మ మ ప ప మ మా | ప మ పా ; ప మ | ప మ గ స రి రి స ని |
కుం . డ లి మా . లా | ధ రు రే రె ఎ | గి రి జ . తె జె మి ళ |

ధ ని ప మ ఽ స స స |
ఉం . ని ఇ రె ఎ రె ఎ |

అంతరి :

పా , పా సా | స ప పా స ని ధ ని | ప స స రి రి మ గ స |
భూ త భే | తా ళ శం . మ్యా | తా . శా ను గు ణ |

స ని ని స సా ; |
న ట క రి రే |

జావడ :

ప స సా స ని ప మ | పా నీ సా ; | ప ని పా ప మ గ స |
చి దం . ద రే శ | ఈ . శా | స . ర్వే శ్వ ర య మ |

రి మా పా ; | ప మ ని ప ప మ గ స | రి మ ప రి మ ప మ ప |
నా శా | అ . . . . . . అ | అ . . . . . . అ |

ప స స ప స స రి స | రి మ మ ప ప మ మా | సా ; నీ సా |
రా . . గా అం అం గ | రూ . ప వ తి రా | అ గా |

రి మ మ ప ప మ గ స | స ని ధ ని ప స స స ॥ పా : పా సా |
నే . . త్ర పా చ క్ర | గ . వు ని రె ఎ రె ఎ ॥ భూ . త భే |

ప ప పా స ని ధ ని | ప స స రి రి మ గ స | స ని ని స సా ; ||
తా ళ శం . మ్యా | తా శా ను గు ణ | న ట క రి రే ||

తానము — వెంకటమఖి

1 స ని̣ స | స ని̣ ప̣ మ̣ | ప̣ స సా | స ని̣ స | స ని̣ ప̣ | ని̣ స రి స |
ధ̣ ని̣ పా̣ | స ని̣ స | ప̣ స ని̣ | ధ̣ ని̣ ప̣ మ̣ | ప̣ ని̣ పా̣ | మ̣ మ̣ ప̣ |
ని̣ ని̣ స | ప̣ ని̣ ని̣ స | ని̣ ప̣ నీ̣ | ప̣ మ̣ ప̣ ప̣ మ̣ రి̣ | ప̣ మ̣ రి̣ స̣ |
రి̣ మ̣ పా̣ | ప̣ మ̣ మ̣ | రి̣ రి̣ స̣ | రి̣ మ̣ మ̣ ప̣ | స స రీ | రి స రి |
స రి మ | రి మ గ స | ని̣ ధ̣ నీ̣ | ప̣ ని̣ ప̣ | ని̣ ని̣ స ని̣ | ప̣ స నీ̣ |
స ని̣ ప̣ | రి స రి | స స రి స | ని̣ ని̣ సా | రి స రి | ని̣ ని̣ స |
స ని̣ స రి | స గ రీ | రి రి స | ని̣ ని̣ ప | ని̣ ప̣ ధ̣ ని̣ | ప̣ స నీ̣ |
స ని̣ స | రి రి స | స ని̣ స రి | ప̣ స సా | రి స రి | రి రి మ |
రి స మ రి | స ప పా | ప మ ప | స స స | మ మ గ స | ప మ పా |
స రి మ | రి మ ప | మ మ ప మ | రి̇ స̇ రి̇ | మ మ ప | స̇ ని ధ ని |
ప ప ని | మ మ ప మ ప | ప మ రి స | స ని̣ ధ̣ ని̣ | ప̣ స ని̣ ప̣ |
రి స | మ రి స | మ గ స రీ స | నీ̣ సా సా ||

2 స స రి స రి | స స స ని̣ స | రి̇ స స రి | స స రి స | స రి | స స రి |
స ని̣ ధ̣ ని̣ స | ని̣ ప̣ స స ని̣ | ప̣ రి స ని̣ | ధ̣ ని̣ స ని̣ | ని̣ స |
ని̣ ధ̣ ని̣ | స స ని̣ ప̣ | మ̣ మ̣ ప̣ మ̣ ప̣ | స ని̣ ప̣ మ̣ | ప̣ మ̣ రి̣ స̣ |
రి̣ మ̣ | ప̣ మ̣ ప̣ | ప̣ మ̣ రి స మ | రి స మ గ స | స స రి స |
మ గ స రి | స ప | మ మ ప | స ని̣ ధ̣ ని̣ ప̣ | రి స ని̣ స రి̣ |
మ మ ప మ | రి స ప మ | రి స | ప మ ప | రి స మ గ స | ప మ మ మ ప |
రి స ప మ | ని ప ప మ | స̇ ని | ధ ని ప | స̇ స̇ ని ధ ని | స̇ ని ని స̇ |
ప స̇ ని ని | ప ప స̇ ని | ప ని | ప ప మ | మ మ ప మ ని |
ప ప మ మ ప | స స రి స | స ని̣ ప̣ మ̣ | ప̣ రి స స రి | స స రి రి స |
నీ సా సా ||

కీర్తనము - తిస్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీకృష్ణం భజరే

పల్లవి :

రీ పా రి స సా సా రి స నీ | ని ధ ని సా ; | పా ప మా గ స ||
శ్రీకృ . . . . ష్ణం . . | భ జ రే | రే మా న స ||

రీ మా ప ని | పా ప మా మ ప మ | మ గా మ గ స ని ||
శ్రీ రూ ప వ | తీ గో ప | స్త్రీ జా ర ం ||

అనుపల్లవి :

పా ని ప ప మా | గ స రీ మ ప | , స ని ధ ని సా ||
చ క్ర ని వా | రి త భా స్క ర | ప్ర కా శం ||

సా రీ సా ని | ధ ని స ని ప ప | ప మా గా సా ||
చ ం ద్ర శే . | ఖ ర గు రు గు హ | వి . శ్వా స ం ||

సా ఫా ఫ సా రి మ గ సా | రీ ప మా నీ పా స నీ ||
అ క్రూ ర వ ం ది త ప దం | అ ర్జు న ప్రే మా స్ప దం ||

రి రి స ని ధ ని స రి మ గ స | స ని స ప ని ప మ మ పా మ గ స ||
న క్ర హ త దం తి వ ర దం | న త శు క స న క నా ర దం ||

స్వరము :

రీ , సా రి స ని ధ ని ఫ స | సా పా మా మ గ సా రి మ ||
పా ని స మా రి మ మ స ప మ | ని ప ప మ మ గ సా ని ధ ని ఫ ||

రి న స రి మ గ ↘ సా రి మ ప | నీ ధ ని ప సా స రి మ గ స |

సా ని ధ ని పా మ మ గ సా | గ సా ని ధ ని ప ↘ మా మ గ స ||

శ్రీకృష్ణం

సంచారి _ ఆదితాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

రి మ ప ప సా సా | స ని ప మ ప ↗ స సా | స ని ధ ని ప స ని ప |

స ని ప మ మ గ సా | స స పా ప మ గ స | ↘ గ గ సా ని ని సా |

రి మ గ స రి ని సా | ధ ↘ స సా ని ధ ని ధ | స స సా రి రి మా |

ప మ మా ప మ గ స | రి మ పా ప మ గా | స స రి రి స రి | స రి మ రి

↗ మ గ సా | రి ప మ ప ప మ గ గ | స రి మ మ ప ప మ గ | మ గ గ

స ని రి సా | ని ధ నీ ↘ ధా సా | ధ రి స రి ధ ధ స స | ప ప మ గ

గ స ↗ ప ప | గ గ రి మ గ గ సా | స ↗ ప పా స స రి మ | ప మ మ

ప మ మ గా | స రి మ ప మ మ గా | సా రీ మా పా | గా సా రీ సా |

గా గ రి మ మ పా | స రి మ గా స రి | మా గ స రి మ గ స | రి మ మ

ప మ గ స రి | మ మ ప మ గ గ స రి | మ మ ప ని ప మ గ స | నీ ప మ

గ గ సా | ని ధ ని ప మ మ గ స | రి రి మ మ ప ప ని ప | ↗ సా స ని

ధ ని పా | స స రి రి స స ప స | స ని ధ ని ప స సా | పా సా నీ సా |

ప ప స రి మ గ సా | రి రి మ మ గా సా | గ స ని స ని ధ ని ప |

స స ని ప స ని ధ ని | ప ప మ గ ↘ సా సా | రీ మా పా పా | రి మ

రి మ ప మ పా | ప మ మ రి ↗ గ స సా | ధ స స రి మ మ ప ప | స రి మ

పసససా | రిమపసరిససగస | / సరిససనిధని | / సాస

నిధనిపా | పమనిపపమగస | మమగసపపమమ | నిపప

మసనిపప | రిరిససనినిసస | రిరిమమగగసస | ⟍ పా

పాసాసా | ససపససనిధని | పససరిరిమగస | పామగ

మరిసా | ఫససరిమమగగ | మగసాసనిని | సా ; ; ; ||

పంన్రెండవ మేళము సంపూర్ణము.

రెండవ చక్రము ముగిసెను.

రాగాంగరాగము 13 గేయహెజ్జజ్జి

లక్షణ శ్లోకము : వెంకటమఖి

హెజ్జజ్జి రాగ సంపూర్ణః ఆరోహేచ నివర్జితః
మధ్యమ గ్రహ సంయుక్తస్సాయంకాలే ప్రగీయతే.

మూర్ఛన
- ఆరోహణము : స ♭ రి మ గ మ ప ♭ ధ స,
- అవరోహణము : స ♭ ♭ ని ♭ ధ ప మ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; మధ్యమగ్రహము; ఆరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము; సాయంకాలమున గానము సేయఁదగును,

గమనిక : పూర్వమేళములైన పంతొమ్మిది మేళములలో నీ హెజ్జజ్జి రాగము నాలుగవ మేళమనియు, మేళప్రస్తారమున పదమూడవ మేళమనియు, వెంకటమఖి చతుర్దండి ప్రకాశికలో జెప్పియున్నారు. ఈ మూడవచక్రమందీ రాగము మొదటిరాగము గనుక రంజనకును, గాత్రమందు సులభముగా బట్టుటకునై పూర్వాచార్యులు ఆరోహణమందు నిషాదమును వర్జించియున్నారు.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

సా	ప ప ప మ గ రి స	రీ గ రి రి సా
ఆ	ప్ర తి సు రూ . ప	గు ప్త భ క తా

నీ ధ ప ధ సా | రి రి గ రీ ; | ధ ధ రి రి స ధ ప |
మ స్త క అ జ | ప అ దు రే ; | ధ న ద మి . . త్ర |

ప ధ ప మ గ రి స |
నం ద కు మా ర |

అంతరి :

సా స నీ ధ ప | ధ ప మ గ మ పా | ధ ధ స సా సా |
సం ను తూ రే ఎ | శ శి ధ రు ఉ రే | ది . వ్య నా మ |

రి రి గ రి రి సా |
ప్ర భా . . వు రే |

జావడ :

మా ప మ గ రి స | రి గా రి రి సా | రి సా నీ ధ ప |
హా ట క . భూ | ధ ర చా పా | సు ర త్రా . ణ |

ని ధ ప మ గ మ ప | ధ స స ధ స స స | ధ స స రి స రి మ |
ని పు ణ శీ . . ల | ధ గ్గు ధ గ్గు గ్గు గ్గు గ్గు | రి మ మ ప మ ప ని |

మా , గ మ ప ధ | నీ ధ ప మ ప ధ | సా , ; ; |
నీ ధ ని స రి | రా . గా ం . ం | గా |

ని ధ ప మ గ రి రి | సా , రి గ రి స | ధ ధ రి రి స ధ స |
గే . య హె ఎ జ్జ . | జ్జి , రా . గ | అ . గ్ని పా . . |

ప ధ ప మ గ రి స || సా స నీ ధ ప | ధ ప మ గ మ పా |
చ . క్ర న . గ రు || సం ను తు రె ఎ | శ శి ధ రూ రే |

ధ ధ స సా సా | రి రి గ రి రి సా ||
ది వ్య నా మ | ప్ర భా . వు రే ||

తానము - వెంకటమఖి

1 స స రి స స రి | స స రి స రి | స స స | ధ఼ ప఼ రి స | ధ఼ ప఼ స | ధ఼ ప఼ స స స | ధ఼ ప఼
రి స స రి | స స ధ఼ ప఼ గ఼ | ధ఼ ప఼ రి | స గ రి స | గ రి స | ధ఼ ప఼ గ఼ రి స | రి స ని఼
ధ఼ ప఼ ప఼ | ని఼ ధ఼ ప఼ ని఼ ధ఼ | ప఼ రి స | ని఼ స఼ ధ఼ ప఼ | స఼ ధ఼ ప఼ | మ఼ మ఼ ప఼ మ఼ ప఼ |
ధ ప మ గ రి స | మ గ రి స రి | స మ గ | రి స గ రి | స రి స | స స రి స రి | స మ
గ రి స రి | స ప మ గ రి | మ మ ప | రి స గ రి | స రి స | ని఼ ధ఼ ప఼ ధ఼ ప఼ | స స స
ని఼ స఼ ధ఼ | ప఼ రి స స రి | స గ రి | స గ రి రి | గ రి స | స స రి స రి | మ గ రి
స గ రి | స రి స మ గ | రి స రి | స ప మ మ | ప మ ప | స ప మ మ ప | ని ధ ప
ధ ప ప | మ మ ప మ ప | మ మ గ | మ గ రి స | గ రి స | స స ని఼ ధ఼ ప఼ | మ఼ మ఼
ప఼ ధ఼ మ఼ ప఼ | ధ఼ ప఼ స స రి | స గ రి | స మ గ రి | గ రి స | రీ స | సా , సా సా ||

2 స స రి స రి | స స స | ధ ప స఼ ని఼ ధ఼ | ప఼ ని఼ ధ఼ | ప఼ స ని఼ ధ఼ | ప఼ రి స రి | రి స రి |
ప఼ ధ఼ ప఼ స఼ ధ఼ | ధ఼ ధ఼ ప఼ | ప఼ మ఼ ప఼ ధ఼ | ప఼ స ని఼ ధ఼ ప఼ | మ఼ మ఼ ప఼ | మ఼ మ఼ ప఼
ధ఼ ప఼ | ప఼ మ఼ ప఼ | ని఼ ధ఼ ప఼ మ఼ | మ఼ మ఼ ప఼ మ఼ ప఼ | గ఼ మ఼ ప఼ | మ఼ గ఼ ర఼ి ర఼ి స఼ |
ర఼ి స఼ రి | స఼ గ఼ ర఼ి ప఼ | స స స రి స | రి ప గ | రి స గ రి స | గ మ ప | మ గ రి స |
గ మ ప మ ప | మ గ మ | రి స మ గ రి | స గ రి | స మ గ మ | రి స ప మ ప |
ని ధ ప | ప మ ప ధ ప | స స రి | ప఼ ని఼ ధ఼ ప఼ | గ రి స రి స | మ గ రి | రి రి స రి స |
మ గ మ | రి స గ రి | స ప మ మ ప | స స రి | స స మ గ రి | ప మ ధ | ప మ
గ మ | ప఼ స఼ ధ఼ ధ఼ ప఼ | ధ఼ ప఼ ధ఼ | ప఼ స స఼ స఼ ధ఼ | ప఼ స఼ ధ఼ | ప఼ ప఼ ధ఼ ప఼ | మ మ
ప మ ప మ గ రి | స మ గ రి స | గ రి స రీ స | సా , సా సా ||

3 రి రి స స రి స రి | స స స఼ ధ఼ ప఼ ని఼ ధ఼ | ప఼ ధ఼ ప఼ స స఼ ధ఼ ప఼ | స఼ ధ఼ ప఼ స఼ ధ఼ ప఼ ధ఼ |
ప఼ స ని఼ ధ఼ ప఼ స఼ ధ఼ | ప఼ స఼ ధ఼ ప఼ ధ఼ ప మ | ప మ గ మ ప గ మ | రి స మ గ రి స గ |
రి స గ రి స రి స | స స స రి స మ గ | రి స ప మ మ మ ప | గ మ ప ధ ప఼ స఼ ధ఼ |
ప఼ ని఼ ధ఼ ప఼ స ని఼ ధ఼ | ప మ ప ధ఼ ప఼ రి స | గ రి స ని ధ఼ ప఼ రి | స స రి స గ రి స |
మ గ మా రి స గ | ధ఼ ప఼ా రి స స రి | గ రి సా మ గ రి | స మ గ మ రి స |
రి స మ గ మ స రి | స ప మ మ ప గ మ | రి స గ రి స ప మ | స స రి స రి స గ |

రి స మ గ రి స రి | ధ ఫ రి స స రి స | ఫ స స రి స గ రి | ని ధ ధ ప ని ధ ధ |
ప ధ ప ప మ మ ప | మ ధ ప మ ప ప మ | ధ ప మ ప మ మ గ | మ గ రి స మ
గ రి | గ రి స గ రి రి స | రీ స గ రి రి స | సా , సా సా ||

కీర్తనము 3 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

రామచంద్ర భక్తం

పల్లవి:

పా ప మ గ మ / ప మ గ రి స \ ని ధా | సా రి స / మ | మా గ రి గ మ ||
రా మ చం . . ద్ర భ ఆ | క్తం భ జ | మా న . స ||

గా \ రి స \ ని ధ ఫా | స మ గా రి గ | రి స స మ గ మ ||
రా ఘ సాం త కం | హ ను మం ం | తం . శ్రీ . . , ||
,, ,, | ,, | రీ సా ||
,, ,, | , | తం ం ||

అనుపల్లవి:

ధా / ని ధా , ప మ | / ధ మ పా మ | గా మ గ ||
ఆ మి షీ కృ త | ది వా క | రం గే ||

మ పా / ధా / ని ధా | పా పా | ధ ధ సా ||
య హె జ్జ జ్జి రా | గ ప్రి | శి క రం ||

సా మ గా రి సా \ ని నీ ధ / ని ధ పా | పా మ గ రి స సా | మా గ \ రీ మ గ మ ||
సా మ ధా న భే ద దం డ చ తురం | స ద్గు రు గుహ సం | మో ది తం వ రం . ||

స్వరము :

పా , పమగరిరి/మగగరి/గరిరిస | సా , \ నీధఫధ | సాస రి/మాగమ ||

గ్రహము :

సా , స నిధధప నిధధప ధపపమ | మా , గా రిసరి | మామప నీధని ||

/పమగరిసా/నిధపధసా రి/మ గరి | సా/నీధపపా | /మా గరిసమగమ ||

సనిధపమా గరిస మా ప నిధప | మా గా రిససా | నీధపమనిధని ||

(రామచంద్ర భక్తం)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

పా పమ గమపమగరి | పమగమగరిగరిసా | రి మ గ మ పధ

/ నిధ పా | ధ / ని ధ ప మగరిరిసా | \ నీ ధ ఫ ధ సరిగరీ |

ధ / రిరిస ధ ఫ ధ / ని ధ | ఫ ధ ఫా ధ / రిరీ సా | మా ప మ గ

రి మ మ గా | మా గ మ ప ధ / ని ధ పా | ధధ పా / ధ ప మ గ రి గ |

/ మ గ రి స రి స మ గ రి | స / గ రి రి గ రి ధ రి సా | స ప మ ప / ని

ధపధపా | మమపమమపమగరిస | గరిమగరిగరిసరి | ససనిధఫధస

సరిసారి గ రి మ గ రి స రి | మగగమ పధ / నీధప | / ధమ / పమ

గా గ మ గ రి | ని ధ / స స / రి రి గ రి సా | ధ స స రి స రి మ మా గ |

మ ఫ ధ / ని ధ ప ప మ ప ధ | ప ధ స స / రి గా రి స | స రి మ గ రి

స ధ / రి రి స | ధ ప ధ స / నీ ధ ప ధ రి | సా రి స మ గ రి రి సా |

/ గ రి సా \ ని ధ పా మా | గా రి రి స ధ / రి రి సా | స / ధ ప / ధ /

ని ధ ప మ గ రి | మ గ రి గ రి రి గ రి సా | సా పా ప ప మ గ రి స |

రీ గా రి రి రి రి సా | ధ ˊ స ధ స స ధ స ధ స | రి మ గ రి / మ మ గ

గ / మ మ | గ రి స రి మ గ మ ప ధ స | రి మ గ రి సా / ని ధ ప మ |

గ రి రి గ రీ సా ; ||

పదమూడవ మేళము సంపూర్ణము

రగు మ ప ధ ని] చక్రం 3 : మేళము 14 [అగ్ని. శ్రీ. చక్రము

రాగాంగరాగము 14 : వాటి వసంత భైరవి.

లక్షణ శ్లోకము - వెంకటమఖి

వసంతభైరవీ రాగ స్సంపూర్ణస్స్వల్ప పంచమః
షడ్జగ్రహ సమాయుక్త స్సాయంకాలే ప్రగీయతే,

మూర్ఛన { ఆరోహణము : స ♭ రి గ మ మ ♭ ధ ♭ ని స,
అవరోహణము : స ♭ ని ♭ ధ మ గ మ ప మ గ ♭ రి స.

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; అల్ప పంచమము; షడ్జ గ్రహము; సాయంకాలమున పాడఁతగును.

గమనిక : పూర్వ మేళములైన పంధొమ్మిది మేళములలో నీవసంతభైరవీ రాగము అయిదవ మేళమనియు, మేళ ప్రస్తారమున పదునాల్గవ మేళమనియు, వెంకటమఖి చతుర్దండి ప్రకాశికలోఁ జెప్పియున్నారు

లక్ష్యగీతము — ఏకతాళము — వెంకటమఖి

ధ్రువము :

రి స రి గ మా మా	ని ధ ధ మ మా మ గ	గ మ ప గ మ గ రి స
రణత ళి ధీ ర	గుణ గం . భీ . ర	మం ద ర గి రి ధ ర
రి రి రి స ని ని సా	ని ధ ని స ని రి రి స	ని ధ ని ధ మ మ మ గ
పరం మ పురు షా	ధా ర . ధ ర ని భ	నిగ మ గో . చ ర .

గ మ ప గ మ గ రి స |
చం చ ల అం . బ క |

అంతరి:

సా సా ని ధ ని స | నీ రి రి రి రి సా | మ గ రి స ని ధ ని స |
ని త్యా నం . ద | స త్య మ నం తా | శాం త శా . శ్వ త |
ని రి రి రి సా ; |
మూ రు తి రే |

జావడ:

రీ సా రి గ మా | మా ధా ధ మ గా | మ ప గా రి రి సా |
ఆ ఆ అ . రే | భూ ఊ రం మా | ర మ . . . ణా |
గ రి రి స ని ధ ని స | ని ధ ని ధ మా మ గ | గ మ ప గ మ గ రి స |
వి న తా నం ద న | తు ర గా నం ద గి | త ఆ . త రె ఎ రె ఎ |
స రి గ మ ని ధ ని స | రి స రి గ మా గ మ | ని ధ నీ సా ; |
ఆ . . . . . అ | అ . . . . రె | రా గాం గా ; |
నీ ధ నీ ధ ధ మ మ గ | గ మ ప గ మ గ రి స | రి రి రి స ని ని సా |
వా టి వ సం త | భై . ర వి రా . గ | ఉ పాం గ ల లి తా |
ని ధ ని ధ మా మ గ | గ మ ప గ మ గ రి స || సా సా ని ధ ని స |
పం చ మ రా . గ | అ . గ్ని శ్రీ చ . . క్ర || ని త్యా నం . ద |
నీ రి రి రి రి సా | మ గ రి స ని ధ ని స | ని రి రి రి సా ; ||
స త్య మ నం తా | శాం త శా . శ్వ త | మూ రు తి రే ||

తానము – వెంకటమఖి

1 రి రి రి | స రి స రి | స స ని ని స | ని ని స ని స | ని ని ని ధ మ | మ గ రి రి స | రి స | స రి స రి | మ గ రి రి స | గ మ ప మ గ | రి స గ రి స | మ మ ని ధ మ | మా గ మ | గ రి స రి | స మ గ రి | మ గ రి రి స | స మ మ గ మ | గ మ ని ధ మ | నీ ని ధ | ని ని ని స | మ గ రి రి స | ని ని స ని రి | స ని ని ని స | ని ని స ని స | మా మ గ | మ ని ధ మ | గ మ ప మ గ | మ గ రి స రి | మ గ ప మ గ | మ గ రి రి స | మా మ గ | రి స స రి | మ మ ని ధ మ | గ మ ధ మ గ | మ ని ధ ని స | స ని ని ని స మా ని ని | ని ని ధ మ | గ మ ప మ గ | మ గ రి రి స | ని స ని ధ ని | స ని ని ని స | ని ని నీ , | సా సా ||

2 రి రి సా రి స | స ని ని ని సా | ని ని స ని స | ని ని ని ధ మ | గ మ | ని ధ మా గ మ | ధ మ మ మ గా | మ గ మ ధ మ | గ మ ధ మ గ | మ గ | రి రి గా రి స | మ గ రి స రి | స మ గ రి స | స స రి స రి | స గ | రి స రి స స | రి స మ గ రి | స మ గ మ గ | రి స ని ధ మ | ని స | స ధ నీ స ని | ని ని స ని సా | స ని ని ని స | ని ని స ని రి | స స | మ గ రి స స | రి స మ గ రి | గ మ ప మ గ | మ గ రి రి స | రి స మ గ మా గ మ | స ధ మ మ గా | మ మ ని ధ మ | ని ని స ని స | ని స | స ని సా ని ని | స ని ని ని రి | స ని ని ని సా | ని ని ని ధ ని | ని ధ | మ మ మా గ మ | ప మ గ మ గా | మ గ రి రి స | ని ని స ని స | ని స నీ , | సా సా ||

కీర్తనము – త్రిపుటతాళము – ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

ప్రసన్న వేంకటేశ్వరం

పల్లవి :

రి సా రి గ మా | మ గ మ ప మ | గ రి స సా ||
ప్ర స న్న వేం | క టే శ్వ రం | భ జ రే ||

ని స రి స రి రి గ మ / నీ , ధ \ మ గ మ ప మ గ , గ రి / గ రి స ||
వా . . జి . వ సం | త భై ర వి ను తం శ్రీ ||

అనుపల్లవి :

మ గా మ / ని | ధ మ / ని ధ | , సి సా ||
ప్ర సి ద్ధ | జ న క ర | స్థి తం ||

స స ని ని ని ధ | మ గ మ మ / ప | మ గ రి స ||
ప్ర బ ల గు రు గు | హ వే ద్య | మా . ద్యం ||

ని / ధా ని సా ని / రి స రి / గ | గ మా మ \ గా మ / నీ | ధ నీ సా / రి సా ||
వ సి ష్ఠ వా మ దే వ వి ది | తం వ రా ల మే | ల మంగా శ్రి తం ||

రి గ మ గా రి సా ని ధా ధ | నీ సా ని ధ \ మా | గ మ / ప మ గ రి స ని ||
ర సి క శే ఖ రం కృ పా క | రం ర క్షి త భ | క్తా నం ద క రం ||

స్వరము :

రీ , సా స రి రి స స / రి రి | స రి / గ గ మ / ప మ మ | గ మ / . మ గ గ రి రి ||

సా , \ నీ ధా ని మ మ / ధ ధ | / ని ని / స స ని స రి గ | మ / ప మ గ గ రి సా ||

స రి గ / మా మ మ / ప గ / మ గ రి | గ మ / నీ ధ మ / ని ధ | గ మ / ని ధ ని / రి సా ||

స రి / మ గ రి గ / మ గ రి ని / రి స | , ని ధ / ని ధ / మా మ | గ మ / . గ మ గ రి స ||

ప్రసన్న వెంకటేశ్వరం

సంచారి - చతురశ్రజాతి అటతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

రి రి సా | / రి స ని ధ | ని ని | సా ॥ ని స రి గ | మ రి / గా | / మా | మా ||

గ మ / ధ ధ | / ని ని ధా | / ని ధ | \ మా ॥ గ గ మ / ప | గ / మ గ రి | / గ రి | సా ||

/ రి స ని ధ | / ని ధా | ని ధ ధ ని ॥ ధ ధ ధా | / స ధ / ని ని | ధ ని | సా ||

ని స రి గ | / మా మా | గ మ | / ధా ॥ మ మ గా | రి / మ గా | రి / గ | రి స ||

స స రి / మ | గ మ / ధ మ | / ధ మ | గ మ ॥ గ మ / ప మ | గ మ గ రి | / మ మ | గ రి ||

/ ధ మ / ప గ | / మ గ / మ రి | / గ రి | సా ॥ రి సా | ని ని ధ ధ | స | సా ||

మ గ రి స | ని / రి రి రి | ని రి | స రి ॥ స రి గ మ | / ప గ / మ గ | రి రి | గా ||

గ రి స స | / రి రి స రి | స స | / రి రి ॥ స రి గ మ | గ మ / ధ మ | / ప మ | గా ||

రి సా రి | గ మ ధా | ధ మ | గా ॥ మ / ప గా | రి గా | / రి ని సా ||

రి గ మ ధ | / ని ధ / ని ధ | \ మా | మ గ ॥ మ / ని ధ / ని | ధ ధ \ మా | గ గ | మా ||

గ రి స గ | మ గ మ ధ | / ని ధ | ని స ॥ ని ధ / ని | ధ మ గ మ ప గ | రి స ||

ని స రి గ | మ ద / ని ధ | ని ధ | ని స ॥ / మ గ రి స | రి గ / మా / గ రి | స ని ||

ధ ధ / ని ధ | ' మ / ని | ధ ధ | / ని ని ॥ స స రి రి | మ గ రి / గ | రి స | ని ధ ||

ధ / మా గ | మ / ప గా | గ రి | సా ॥ రి రి రి స | / రి స ని ధ | ని స | / గ రి ||

/ మ గ రి మ | ' గ మ / ప | మ గ | రి ॥ ని స రి గ | స రి గ మ | మ ధ | ని స ||

/ రి స ని ధ | మ గ మ / ప | మ గ | రి స ॥ స \ ధా ని | స రి / గ మ | గ మ | / ని ||

ధ మ గ గ | / ప మ గ రి | / గ రి | సా ||

ర గు మ ప ధ ని] మేళము 14 : వసంత భైరవి [అగ్ని. శ్రీ. చక్రము

జన్యరాగము 1 : లలితపంచమము

లక్షణ శ్లోకము - వెంకటమఖి

లలితః పంచమః పూర్ణః షడ్జగ్రహ సమన్వితః,
ఆరోహే రిపవర్జ్యస్స్యాత్ సర్వకాలేషు గీయతే.

మూర్ఛన :- { ఆరోహణము ; ♭ రి స గా మ ♭ ధ ♭ ని స ,
అవరోహణము : సా ♭ ని ♭ ధ ప మ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు ఋషభ పంచమ వర్జ్యము; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము :

గ రి స ని సా సా గా మా మా | మ ప గ మ గా రి రి స ని సా; ||
భ క త భ య భం . జం న | భా . పు క భ వ న , మా ||

రి స గా మా గ రి రి స గా , మ | మ గ ధా నీ ధ ప మా ధ ప ధా ||
మం తా భం మం తి త హా తి | బం . ధం న ద్ధా త భూ త ||

గ మ ధ ప ధ ని ధ ధ ప మ స ధ ప ధ | ని ధ ప మ ప మ గ మ గ గ రి స స గ ||
ప్ర భూ ం ధ కా . . ర వ . . . | ర . . వ ర ణ ఉ ద అ . . . రు తె ||

జావడ:

గ రి స ని సా గా మా ధా నీ | నీ ధ ధ పా మా మా గ ధ ధా ||
భ క త భ య బ్బి ళా ళా ధా | కీ గ ద అ - . బ్బి ద అ ||

ధ నీ ధ ప మ గ మా గ రి స స గ | రి సా ని ధా ని ధా ప మ గ మా ||
న మ త్త గ జ బి జే ద్ద ర సంరు ణి | భ ప ద్ద కీ య యు క్త పు ము దా ||

గ మ గ గ రి స గ మ ధ ధ ని ధ ని స | ని గ రి గ రి స గ మ ధ ధ ని ధ ని స ||
అ . . . . , అ | అ . . . . . అ . . . . అ ||

సా నీ ధ ప మ నీ ధ ప మ గ మ ధ | ధ నీ ధ ప మ గ మ ప గ మ గ రి స గ ||
సం ఘ టి త ప్రతో త్రఘు టి క అ అ | ప్ర ద . న యం . త అ ఇ త వ ఇ భ వ ||

రి స ని ధ ప మ గ మ ప గ మ గ రి స || గ రి స ని సా సా గా మా మా ||
వై . ద్వ నా ధ ము దు వెం . ప టా ది || భ క త భ య బ్బ ం జ ం న ||

మ ప గ మ గా రి రి స ని సా ; ||
భా . . పు క భ వ న అ మా ||

సంచారి- మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

రి స గా మ ధ ప మ గా | గ రి స ని సా గా మా | గ మ / ప గ మ గ రి
ని పా | గ మ ధా ధ ప మా గా | మ గ ధ ధ / ని ధ ప మ గ గ | మ /
ధ ప ధ / ని ధ ధ ప మా | ని ధ ప మ ధ ప మ గ మా | గ రి స గ మ ధ ని
ధ పా | ధ ప మ గ మ ప మ గ రి స | స ధ ప ధ ని ధ ప మ గ మ | ధ ప
ధ ధ ని ధ ప మ ప మ | గ ధ ప ధ గ మ గ ప మ గ | రి స మ గ గ మ గ
ధ ప మ | గ రి స ని సా గా మా | గ మ ధా నీ ధ ని ధా | పా మా గా
ధా ధా | ధ / ని ధా ధ ప మ / ప గా | మా గ రి స స గా గా | రి స

ని ధ నీ ధ ని సా | గ మ గ గ రి స గ మ ధా | ధ ధ ⁄ ని ధ ధ ⁄ ని ధా
ప మ | ⁄ ధా ప మ గ రి ⁄ ప మ గ రి | స ని స గ రి గ రి స గ రి |
స గ మ ధ ప మ గ మ గ రి | రి స ＼ గ గ మ మ ⁄ ధ ధ నీ | ధ ప మ గ
రి స గ మ ధ ని | స ⁄ గ రి స ⁄ రి సా ని ధా | ని ధ ప మ గ మ ధ ని
సా | గ గ మ గ రి స ⁄ గ రి సా | ⁄ గ రి స ని ధ ⁄ ని ధ ప మ గ |
గ మ ధ ని ధ ప మ గ రి స | సా ని ధ ప మ ⁄ ని ధ ప మ | గ మ ధ ధ ని
ధ ప మ గా | మ ⁄ ధ ప మ మ గ మ ధ ని ధ | ప మ గ రి గ మ ⁄ ప మ
గ రి | రి స గా మా గ రి సా ||

పదునాలుగవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగరాగము 15 : మాయామాళవగౌళ

లక్షణశ్లోకము - వెంకటమఖి

పూర్ణో మాళవగౌళాఖ్య స్సగ్రహో గీయతే సదా.

మూర్ఛన { ఆరోహణము : స ♭ రి గ మ ప ♭ ధ ని స,
అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప మ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

గమనిగ : ఈ మాళవగౌళరాగమందుగల (స రి మ ప ధ) లు మాఱని స్వరములుగాక, కాకల్యంతరములును మాఱుబడని స్వరములుగా నుండుటచేత నీరాగము సకల శుభప్రదమనియు, షడ్జమునకు ఋషభమును, గాంధారమునకు మధ్యమమును, పంచమమునకు ధైవతమును, నిషాదమునకు షడ్జమును డాసిన స్థానములు గనుక పట్టి యభ్యసించుటకు సులభమనియు, పూర్వాచార్యులు ఈ రాగ స్వరాళిని మొట్టమొదట విద్యాభ్యాసశీలులైన బాలురకు ప్రారంభించి సరళివరుస అలంకారములను సాధించునట్లు సేయుట పరంపరాగతమయిన వాడుకగా నున్నది.

భరతమతంగాదిప్రముఖులైన పూర్వాచార్యుల సంప్రదాయము లిటులుండగ నిప్పటి నవీనులలో కొందఱు ఐరోప్యుల వాడుకయయిన శంకరాభరణ మేళరీతినిఁ గైకొని స్వరాళిని యభ్యసింపవలెనని తాము వేసిన పుస్తకములలో ప్రకటీకరించియున్నారు.

ఇటుల నేర్పరించి ప్రకటించుట మన పూర్వాచార్యుల మతములఁ జెఱుపనెంచుటకా? లేక ఐరోప్యుల ప్రేమఁబొందుటకా? లేక నెందుకోయని దోచుచున్నది.

ఈ మాళవగౌళరాగము అనేక జన్యరాగములకు జనకరాగముగా నున్నది.

లక్ష్యగీతము - మఠ్యతాళము — వెంకటమఖి

ధ్రువము:

ధ ధ ప ప మ గ మ గ రి స | రి రి గ రి గ మ ప ప మ గ |
ర వి కో . టి తే . . జ | గు ణ గ ణ ప ర భ . . వ |
ధ ప మ ప మ గ మ గ రి స | మ గ రి గ రి స రి స ని ధ |
మ . హా అ సు ఖా . . వ | ప్ర రి పా . లి త వాం డ వ |
సా రి రి గ గ రి స ని ధ | స స స ని రి స స ని ధ ప |
ధా వి త సు ర శా . త్ర వ | ను త మృ దు ప ద ప . ల్ల వ |
ని ధ నీ ధ ప ధ ప మా | గా మా ధ ధ ప మ గ రి |
రె ఎ రే స ర స కృ పా | పాం గా త త చ తు ర o |
సా ; ||
గా ||

అంతరి:

గ మ ప ధ ని స | గ రి రి గ రి రి స ని ధ స | సా ; ; ; ; |
శు భా అ అ ం గ | అ . రు . ధ ఖ గ తు ర ం | గా . . . . |

జావడ:

గా మా పా ధ ప మా | గా మా పా ధ ప మ ప |
రా గాం గం మా యా | మా ళ వ గౌ . . ళ |
ధ ప నీ నీ ధ ప ధా ధ ప | ప మ మ ధ ధ ప ప మ మ గ |
ఉ పాం గ సా ళ ం గ | నా . . ట ఛా యా . . |
ప ప మ గ మ గ రి రి సా | స రి గ మ పా ధ ప మ గ |
గౌ . . ళ మ ం గ ళ కై | శి కి మే , . ఘ రం . జి |

రిం గ రిం రిం స ని ప ధ ప మ | గ ధ స ని ధ స మ గ రి స |
మే . . చ పౌ . ళి ట క్క | నా . ద రా ను . క్రి య |

స ధ ప ధ ప మ ప మ గ రి | రి రి ం స ని స రి రి సా |
పా . డి రే . వ గు . ప్తి | క ం న్న డ బ ం గా . ళా |

ధ ధ ధ ప మ . ధ స స రిం | ధ ని స రిం స రిం గ మ ప మ |
గౌ . ళ ల లి త . . త | గు . జ్జ రి గు ం డ . క్రి య |

గ మ ప ధ ప ధ నీ సా , | ధ ప మ ప మ గ మ గ రి స |
మ ల హా రి బౌ . . ళీ | అ . అ ర్ద్రి దే . . . . శి |

ధ గ రిం స ని ధ ప ధ ని స | రిం స ని ధ ని ధ ప మ గ రి |
దే . వ ర ం జ అ . గ్ని | గో ఒ చ . క్రం న ఆ గ రు |

సా ; ||
రే ||

గ మ ప ధ ని స | గ రిం రిం గ రిం రిం స ని ధ స |
శు భా ం . అం గ | అ . రూ . ధ ఖ గ తు రం . |

సా ; ; ; ; | ధ ధ ప ప మ గ మ గ రిం స |
గా | భా . షా ం . గ రా . . గ |

రిం రిం గ రిం గ మ ప ప మ గ | ధ ప మ ప మ గ మ గ రిం స |
సౌ . రా . . ష్ట్రి పు ఉ రి వి | గౌ డి ప ం తు మా రు వ |

మ గ రిం గ రిం స రిం స ని ధ | సా రిం రిం గ గ రిం స ని ధ |
సా వే . ఎ రి మా ళ వ | పం చ మ పూ . ర్ణ పం . |

స స స ని రిం స స ని ధ ప | ని ధ నీ ధ ప ధ ప మా |
చ మ మా ర్గ దే . శి ర అ | మ క లీ ఫ రు ఉ . జూ |

గా మా ధ ధ స ము గ రి | పా సా || స మ ప ధ ని స |
గా రీ వ స - . . . అ | గా || ము - . . అంగ |

గ రి గ గ గ గ స ని ధ ప | పా ; ; . ; ||
అ . రు ఉ ధ ఖ గ దు . . | గా ||

తానము - వెంకటమఖి

1 స స రి స ని స రి | ని స రి స రి | స స స ని ని స | ధ ప ని ధ ప ని ధా |
ప స ని ని స | ధ ప ని ధ ప | మ మ పా రి స - రి | స ని ధ ప రి |
స గ రి రి స | గ రి స రి స స రి | స రి స ని ధ ప | మ గ రి స | మ గ రీ
ప మ ప | స స ద ప మ ప | మ గ రి | స ప మ మ ప | స స రి స |
ధ ప స ని స | మ మ ప | ని ధ ప మ ప | మ గ రి | గ మ ప |
స స రి స రి | స మ గ రి | స ధ ప మ ప | స గ రి స | మ మ ప మ ప |
రి స గ రి | స మ గ మ ప | ధ ప స ని స | ధ ప రి | స స రి స రి |
మ గ రి | స ప మ మ | గ రి స | గ మ ధ ప మ | ప మ ధ | మ ప
మ ధ ప | స ని స | ధ ధ ప ని ధ ధ ప | మ మ మ మ ప | ప మ గ రి |
స మ గ రి | స గ రి రి స | రి స | నీ సా సా ||

2 స ని స రి స ని స | ని స రి స రి | స ని స రి | ని స రి | స ని |
ధ ప ని ధ ప స ని | ధ ప ని ధ ప | స ని ధ ప | ని ధ ని | ధ ప |
ధ ప మ మ ప మ ప | మ మ మ గ రి | మ గ రి స | గ రి స | రి ప |
స స రి స స ని స | రి స గ రి స | మ గ రి స | గ మ ప | మ గ |
రి ప మ మ గ మ ప | ధ ప ని ధ ప | ని స రి స | స ప రి | స రి |
స ని స రి మ గ రి | స రి గ మ ప | మ గ మ ప | మ గ రి | గ రి |
గ మ ప మ గ మ గ | స ప మ ప | గ మ ప ధ | స మ ప | గ మ |
రి స గ మ ప మ ప | స రి గ మ ప | మ గ మ ప | ప ధ ప | ధ ప |
ప ని గ ని ద ప స | ధ ప ప ధ ని | ధ ని ప ని | ప ప . | ధ ధ | రి స స

నిధధని | ధనిధప | ధపమమ | పమప | పమ | మగరిస
గరిస | ససరిసరి | మగరిస | గరిస | రిస | నీ , సాసా ||

గురువిషయమైన కీర్తనములలో నిది మొదటి కీర్తనము. ప్రమాథవిభక్తిగలది,

కీర్తనము ఆదితాళము – ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీనాథాది గురుగుహో జయతి

పల్లవి :

సా , రి / గా మ | ప ధ ని / స | , ని ధ ప మ గ రి ||
శ్రీ నా థా ది | గు రు గు హో | జ య తి జ య తి ||

సా స / ని నీ , ధ ధా | , పా ప మ మ గా | గ రి రి స స ని నీ ||
శ్రీ చి దా నం ద నా | థో హ మి తి సం | ద తం హృ్యా ది ని భ జ* ||

సా , నీ ధా ధ | ధ ని స / రి | , స ని / సా ||
శ్రీ నా థా ది | గు రు గు హో | జ య తీ ||

అను పల్లవి :

సా , రి గ మా | ప స నీ | ధ ప మా ||
నా నా ప్ర పం | చ వి ధి | త్ర క రో ||

రీ గ మా ప ధా | ని ధా ప | , మ గా , మ ||
నా మ రూ ప పం | చ భూ తా | క రో అ ||

గా మా పా ధా | ని ధా ప | మా , గ \ రి ||
జ్ఞా న ధ్వాం త | ప్ర చం డ | భా స్క రో ||

---

* 'హృదయ భజ' అనిగాని 'హృదిభజే' అనికాని యుండుట మేలు. 'హృదిని' అనునది అప శబ్దము. (రా. అ)

మా పా ధ / నీ స | పా మ గ | , రి సా ||
జ్ఞా న ప్ర దా య | కో మ హే | శ్వ రో ||

పా మా గ రి రి స ని ధ ధ ధ ని సా ; ధ ధ ప ప మా గ మ | గ రి సా ని ధ పా ||
చే నా వ నోద్యు క్త ది . వ్య త రో | ది . వ్యౌ ఘా ది స | క ల దే హ ధ రో ||

స ని రి సా \ నీ / గ రి స రి ని ధ ని సా | రి స ని ధ పా మ | , గ రి స రి ని ||
మా న సా నం ద క ర చ తు ర త రో | మ ద్గు రు వ రో మం | గళం కరోతు ||

చరణము :

మ పా మ ధ పా | గ మా గా | రి సా ||
మా యా మ య వి | శ్వా ది | ష్టా నో ||

నీ ధ ని సా రి స | గా \ రి | / గా మా ||
మా త్మ క కా ది మ | తా ను | ష్ఠా నో ||

గా రి స నీ స రి స | మా గ రి | స రి గా ||
మా లి నీ మం డ | లాం త వి | ధా నో ||

ం సా రి గ మ పా | సా సా | ధ ధ పా ||
మం త్రా ద్య జ పా | హం స | ధ్యా నో ||

మా , గా మా ప | / ధ ప మా | గా మా ||
మా యా కా ర్య | క ల నా | హీ నో ||

పా మ గ ధ పా మ | ప ధ ప మ గ | మా పా ||
మా పం క స హ స్ర | క మ . లా | సీ నో ||

ధా , నీ స నీ | సా ని స | నీ ధా ||
మా ధు ర్య గా | సా మృ త | పా నో ||

నీ స రి గ స రి | స గా రి | ని సా నీ ||
మా ధ వా ద్య భ య | వ ర ప్ర | దా నో ||

సా / రి స ని ధ ప | , ధ / ని స | రి సా ||
మా యా శ బ లి త | బ్ర హ్మ | రూ పో ||

నీ స నీ ధ ప మ | ప ధా ని | సా నీ ||
మా ర కో టి సు ం . | ద ర స్వ | రూ పో ||

ధ ని ధ పా మ గ మ | గ మ ప ధ | నీ ధా ||
మ తి మ తాం హృ ద య | గో పు ర | దీ పో ||

పా మ గా \ రీ స | రి గ మ ప | ధా పా ||
మ త్త శూ రా ది | జ య ప్ర | తా పో ||

మా \ గా మా / ధ ధ ప ప మా గ \ రీ స | రి సా ని ధ నీ స | మ గ ధ ప / ని ధా ప ||
మా యా మా ళ వ గౌ . ళా ది దే శ | మహీ ప తి భ్రా జి | త ప ద . ప్ర దే శ ||

మా గ పా మ ధ ప సా నీ / గ రీ స | మ గా రీ స స ని | , ధా ప మ గ రి ని ||
మా ధ వా ద్యమర బృంద ప్రకాశ | మ హే శ స్య మ హో | ర్ధో ప దే . శః ||

(శ్రీనాథాది)

ఈ కీర్తన పల్లవమున సరళి జంటస్వర సరళుల త్రికాలములున్ను, అనుపల్లవమున అలంకారముల రీతులున్నూ జూపించియున్నారు. ధాతువున గమనించి జూడుడు.

కీర్తనము 2 - రూపకతాళము

ముద్దుస్వామిదీక్షితులవారి శిష్యుడగు తంజపురి పొన్నయ్య కృతి.

మాయాతీత స్వరూపిణికి

పల్లవి।

స రి గా మా | పా ప మ గ మ గ మ ||
మా యా తీ | త స్వ రూ పి ||

పా ; ప ధ | ప మ గ రి / గ రి \ ని ||
ణీ న ను | బ్రో ఒ వ . వే ||

ని స నీ ధ ధ ని ధ ప | ప ధ ప మ గ రి గ \ రి |
మ హా త్రి పుర | సుం ద , . . రి |

రీ సా సా | సా , స రి గ మ ప ద |
. . ఈ | . శ ం . . . ం |

ని స ని ధ ప మ గ మ గ రి స ని ||
ం . . క రి . . || మాయాతీత

అనుపల్లవి :

పా పా , ధ ధ ప మ | మ ప ప మ గ \ రి స |
మా యా మా | ళ వ గౌ . ళ |

స మ గ మ ప మ పా | , ధ ని స ని ధ ప |
దే శ ము న | మ హి మ గ ల దొ |

ధ ధ ప ప మా గ మ | ప మ గ రి / గ రి స ||
ర ల ర్పిం చు | . . యీ . శ్వ రి ||

మ గ రి స ని పా మ గ రి స ని | స రి గ మ ప మ గ మ ప ధ ని స |
కా య జు ని వై రి కి ప్రా . ణ | కాం తా బృ హ దీ . శ్వ రి కృ ప |

/ రి ని/స ధ/ని ప / ధ మ/ప గ మ ని | ధ ప మ/ధ ప మ గ మ గ రి స ని ||
సే య వ లెను శ్రీ. గు రు గుహ | సా మి కి నే. దా సు డై . తి ||

మాయాతీత

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ధ ప మ గ మా గ రి సా | మ గ రి గ రి స / గ రి సా | / గ రి స రి స ని
ధ / ని సా | ధ ని స రి / గ రి గ మ ప మ | గ మ ప ధ ప మ / ప మ
గ రి | గ మ ధ ప మగ / మ గ రి స | మ గ రి స గ రి స ని ధ ధ |
/ సా రి రి గ రి సా ని ధ | స స \ రి రి స స ని స ని ధ | ని స రి గ మా
గ రి గా | గ మ ప ధ ప ని ధ ప మా | ప ని ధ ప / ధ మ / ప గ మా |
/ గా మా పా గ మ పా | \ గా మా గ మ గ రి స రి | గ మ ప ధ ని ధ
ప మ గా | ప మ గ మ గ రి గ రి సా | గ గ / మ మ / ప ప / ధ ధ /
/ ని ధ | / ని ధ / ని ప / ధ మ / ప గ / మ రి | గ రి గ మ స రి గ
మ పా | గ మ ప ప ధా ని ధ పా | ని ధ ని ప / ధ ప / ధ మ గా | ప మ
గ రి రి ప మ గ రి గ | స రి గ రి గ మ ప ధ నీ | గ మ ప ధ ని స ని ధ ప మ |
స ని ధ ప ని ధ ప మ ధ ప | ని ని ధ ధ ని ధ ప మ గ మ | స రి గ మ గ
మ ప ధ ని స | ప ధ ని స రి గ మ గ రి స | మ గ రి స ని ధ స ని ధ ప |
ధ ని / సా ని ధ / రి సా ని | ధ ని ధా ని ధ పా మా | మ గ రి గ రి స
ని ధా | రి సా ని ధ ని ధ పా మ | గ మ ప ధ ని స స రి గ మ | ప ధ ని
స ని స రి గ మ ప | ధ ని స రి గ రి సా ని ధ | స ని ధా పా మా గా |
రీ గా మా / ధా పా | మా గా రీ గా రీ | సా నీ ధా నీ / సా ||

జన్యము 1 : సాళంగనాట

లక్షణ శ్లోకము : వెంకటమఖి

సాళంగనాటా సంపూర్ణా ఆరోహే గనివర్జితాః
షడ్జగ్రహాన్వితాసాయం సంధ్యాకాలే ప్రగీయతే.

మూర్ఛన { ఆరోహణము : స ꠰ రి మ ప ꠰ ధ స,
అవరోహణము : స ని ꠰ ధ ప మ గ ꠰ రి స.

లక్షణవివరణము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఘనరాగము; ఆరోహణమందు గాంధార నిషాద వర్జ్యము; సాయంకాలమున పాడఁదగును.

గమనిక : ఈ రాగమందు (స ని స) అను ప్రయోగములుగాక (స ని ధ ప) యనెడి ప్రయోగములు ప్రాచీనుల గీత ప్రబంధములయందు లేవు. (మ గ రి స) యను ప్రయోగమందుగల గాంధారము వదిలింపక, లేక ఒకానొకలో ఋషభమునకుఁ దిగుట ప్రాచీన సంప్రదాయజ్ఞుల వాడుకగానున్నది. (మ గా రి), (మ గ మ) యను ప్రయోగములఁగల గాంధారములు ఒరయక నొక్కక వచ్చును.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

ధ ధ ప	ప మ ప ధ స సా రి స ని
స మ ర	స . వ్య స అ చి ఖి రు ఉ

సా రి స రి మా గ రి స | మ మ ప మా మ గ రి స స |
దా ది ధ ర ణిం వ రి ఇ | న త జ న ప్రా . . . ణ |
రి స స రీ రీ ధ స స | మ గ రి స స రి స ధ పా |
జా . ణు రే రె త్తు ఝు అ | ర అ తి మ ం డ అ లి రె |
ప మ ప మ గ రి స
క ళ వ ళి ఇ వె ఎ

జావడ :

రి స రి | మ గ రి మ మ పా ధ ధ ప |
స మ ర | స అ వ్యా స అ చి త్తు ఝు రె |
మా ప మ గ రి స రి స ని | సా సా రి స రి మ గ రి |
దె ఖు ని ఇ రె రె నం . ది | తో . ఒ ఒ . వ ని ఇ |
మ మ ప మ గ రి స ధ రీ | రీ రి స ని సా మ గ రి |
దె . వు తు ం మి ఇ వి ళా | ల ధ రు వు రే దె ఎ ఎ |
స స రి స ధ ధ ప ప మ ప | ధ స సా సా , మ గ రి |
ళ . . ధి . ళ మ ు స్యు | రె ఎ . యా తి య ం |
మ మ ప మ గ రి స మ గ రి | స ప మ గ రి స స రి స ధ |
వ ఆ ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య | అ . . . . అ |
ప మ ప ధ స స రి మ ప మ | పా ధ ధ ధ మ మ మ ప రి |
అ . . . . అ | అ . . . . అ |
రి స స రీ రీ ధ స స | మ గ రి స స రి స ధ పా |
అ . , రే రె తు ఝు అ | ర అ తి మ ం డ అ లి రే |
ప మ ప మ గ రి స ॥ ధ ధ ప | ప మ ప ధ స సా రి స ని |
క్క ళ వ ళి ఇ వె ఎ ॥ స మ ర | స . వ్య స అ చి ఖి రు ఉ |
సా ||
దా ||

కీర్తనము - త్రిపుట తాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

అవ్యాజ కరుణాకటాక్షి

పల్లవి :

రీ , మా ప | ధ ప మా | గ రీ స ||
అ వ్యా జ | క రు ణా | క టా క్షి ||

ధ స సా రి మ | గ రి గ్రి | రి స స ని ధి సా ||
అ ని శం మా | మ వ కా | మా క్షి ||

అనుపల్లవి :

ధా మ పా ధ ప | మా గ రి | , స రీ ||
ర వ్యా ది న | వ గ్ర హో | ద యే ||

ధ సా రి మ గ | రీ మ ప | , ధ పా ||
ర సా శం . గ | నా ట క | క్రి యే ||

ధా సా ధా | రి సా ధ | , ధ పా ||
ది వ్యా లం | కృ తాం గ | శ్రి యే ||

మా గా రి స | ధ ఫ మ ఫ | , ధ సా ||
దీ నా వ న | గు రు గు హో | ప్రి యే ||

సా / ధ ధ ప పా ప మ గ రి స | రీ స ని ధా రి స ని | సా ధ ప మ గ రి స ||
స వ్యా ప స వ్య మా ర్గ | స్థే స దా న మ . | స్తే శు క హ స్తే ఎ ||

స్వ ర ము :

రీ , మా ప మ స / ధ ధ ప మ | ప ధ ప మ / ధ స మ గ | రి / మ గ రి రి స స ||

ని స ధ ధా ఫ మ ఫ ధ / స సా | / రి రి \ సా రి రి / మ గ | రి మ / ప ప మ గ రి ||

మ గ రి రి స ని స / ధ ధా స | మా గ రి \ మ మ / ప ప | మ ప ధ స ధ ధ / రి స ||

/ మ గ రి సా స స స స ధా ధ | ప మ ప మా గ మ గ | రి స / ధ ప మ గ రి స ||

అవ్యాజ కరుణాకటాక్షి

సంచారి - త్రిపుటతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ధ ధ ఫ ధ / స సా | రి రి స ని సా | రి మ మ గ రి స | స రి స ధ ధ

ఫా | ధ స ప మ గ రి | రి రి రి స ని స | ధ రి స రి రి సా | ధా ఫ మ

ఫ ధ స | రి మ గ రి ప ను | మ గ రి రి స ని | సా రి స రి మ గ |

మా గ రి రి సా | రి మ గ రి మ గ రి | ప మ గ స సా | మ గ రి స స రి స |

ధ ప ప మ గ రి స | స ధ ప మ ప మ గ | రి మ గ రి రి సా | ధ ధ ధ మ

మ ప మ | రి రి స స రి స | స రి ధా ఫా మ గ రి రి స ధ ప | ప మ

ప మ గ రి స | రి మ గ రి స రి | రి ప మ గ రి స | రి స ని స రి | సా

ధ ప మ గ రి | సా రి గ రి పా | స ధ ధ ప మ సా | స మ గ రి స రి | ధ స

రి స రి స ధ | సా మ గ రి | ప మ ప ప ధా | ధ ధ ప మ గ రి |

మ మ ప మ గ రి మ | గ రి స మ గ రి స | ప మ ప మ గ రి స | స ధ ధ

ప మ ప ధ | ప స ధ ప మ గ రి | స రి మ పా ధ స | ధ ధ స రి స ని స |

రి మ గ రి రి సా | ధ స స / రి రి | మ గ రి స రి సా | రి స ధ పా ప

మ | గ రి రి మ గ రి స | రి మ ప ధ ధ స స | ధ స స రి స ని స |

ధ ధ ప మ గ రి స | ధ స స రి మ గ రి | రి రి స స సా ||

జన్యరాగము 2: ఛాయాగౌళ

లక్షణ శ్లోకము - వెంకటమఖి

ఛాయాగౌళశ్చ సంపూర్ణ ఆరోహే గ ని వర్జితః,
నిషాద గ్రహసంయుక్త స్సాయంకాలే ప్రగీయతే.

మూర్ఛన :— { ఆరోహణము : స ♭ రి మ ప ♭ ధ ప మ ప ధ స ని స,
అవరోహణము : స ని ♭ ధ ధ ప మ గ స ♭ రి స. }

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; నిషాదగ్రహము; ఆరోహణనుందు గాంధార నిషాద వర్జ్యము; సాయంకాలమున పాడఁదగును.

లక్ష్యము - కీర్తనము - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

సరస్వత్యా భగవత్యా

పల్లవి :

స రి	|	స మ గా	॥	, మ గ	|	సా స్త్రీ	॥
స ర	|	స్వ . త్యా	॥	భ గ	|	వ త్యా	॥
సా ,	|	ని ధ ఫ మ	॥	ఫ ధా	|	సా ;	॥
సం	|	ర . . ఊ	॥	తో	|	హ ం	॥
రీ ,	|	మా పా	॥	ధ ప మ	|	గా రి మ గా రి	॥
ఛా	|	యా గౌ	॥	ర త ర	|	యా వ ర యా శ్రీ	॥

అనుపల్లవి :

స మా | గా గ సా ॥ రి మా | ప ధ పా ||
వి రిం | చి ప్రా ॥ ణ నా | యి క యా ||

మా , | పా ధా ॥ ధ సా | స ని సా ||
వీ | ణా వా ॥ ద నో | త్సు క యా ||

స రి మ | గా సా ॥ ని ధా | ప ధ స ని ||
స ర స | సం గీ ॥ త సా | హి త్య ||

స సా | ని ధ ప మ ॥ ప పా | మ గ స ని ||
స్త న | ద్వ య యా ॥ ప రా | ద్వ య యా ||

సరస్వత్యాభగవత్యా

చ ర ణ ము :

ప మా | మ గ మ గ ॥ సా , | మ గ సా ||
చ తు | ష . ష్టి క ॥ లా | త్మి క యా ||

స నీ | స ని ధా ॥ పా , | ధ స నీ ||
స మ | స్త వ ॥ ర్ణా | త్మి క యా ||

స రీ | మా మా ॥ మ పా , | ధ ప ధా ||
శ్రి త | జ న ॥ పా | లి క యా ||

మా , | ధ ప మా ॥ పా , | మ గ సా ||
సే | వ క భూ ॥ పా | ల క యా ||

రి మా | గా రీ ॥ రి స నీ | స రి మా ||
శ్రు తి | ప్ర తి ॥ పా | ది త యా ||

రీ ,	పా మా ॥ పా ,	ధ ధ పా	
శు	భ్ర వ ॥ స్త్రా	వృ త యా	
ప ⁄ సా	సా స ని ॥ ప ధా	ధ ప ధా	
న తేం	ద్రాద్య ఖి ॥ ల దే	వ త యా	
సా ని	ధ ⁄ ని ధ మ ॥ గ గ సా	ప మ గ స	
నం ద	గు రు గు హ ॥ సు సే	వి త యా	
ధ సా రి మా	⁄ ప మ గా స రి సా ॥ మా పా ధ ప	మ ప ధ స స స రీ	
ర తీ ర మా	గి రి జా ర్చి త యా ॥ ర త్నా భ ర	ణా లం కృ తయా	
మ గ సా సా	సా నీ ధ ధ పా ॥ మా గ సా ప	మ గా స రి మ గా	
మ తి మ జ్జి	హ్వా గ్ర స్థి త యా ॥ మం గ ళ ప్ర	దయా స దయయా	

సరస్వత్యా

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రిరిసనిసారి⁄మమా | మగసారి⁄పమగసా | రీమగస రిసనిసా |

రి⁄మమా పధధపమగ | మ⁄ధపపమగమామగ | సరిసమగసరిరిసా |

సనిసధధధధసనిస | ధసరిమగసపమగస | రిసనిధసనిసరిసా |

రిమమాపాపమగస | మమపప⁄ధధపమగస | ⁄ధధ పధపమగ

సరిస | నిసరి⁄మమపధపమగ | మగసనిసరిసపమగ | సధపధపమ

పమమగ | ససరి⁄మమగసరిరిస | సనిధధధధనిసరీ | సరిమమ

పా ధ పధా | మా ధమపా మగసా | మగసరిసనిసరిమా | రిపమపధ

పమపా | మగసారిసరిమగా | రిమామసపధధపా | ధసనిససనిధప

ధా | సనిధపమపమగసా | ధపమగసరిసస్సా | రిమ మ్ప ధ ప మ
పధా | ధసనిసనిధ / నిధపా | రిమగాసరిసనిధా | సానిధనిధప
మగరి | పమగాగసరిరిసా | సరిమపధపమపధస | నిసస నిధధప
మగస | రిసరిమగసరిరిసా ||

జన్యరాగం 3 : మంగళకైశికి

లక్షణశ్లోకము - వెంకటమఖి

చ్యుత పంచమ సంయుక్తావక్రారోహావరోహణే,
సంపూర్ణాసగ్రహోపేతా సాస్యాన్మంగళకైశికీ.

మూర్ఛన :- ఆరోహణము : స ♭ రి గ మ ప మ గ ప ♭ ధ ని స , / స ♭ రి మ గ ♭ ధ ప స ,
అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప మ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; రక్తిరాగము; ఆరోహణమందును, అవరోహణమందును చ్యుతపంచమము వక్రము; (గ మ ప మ గ) యని చ్యుత పంచమమును, (ధ ధ రి రి) యనే జాతియును కూర్చుకొనవలెను. ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

లక్ష్యగీతము - ముక్తపద గ్రస్తము - ధ్రువతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

మా మా మా గ గ గ రి రి గా గ | ధా రి రి గా మ గ రి రి సా ; |
శే శే శ్రీ రా . . మ భ ద్ర | భ ద్ర గ జా ధి క యు గ శ్రీ |

గ మ ధ ప మా గ మ గ రి రి రి సా | రి రి గ రి గ స ధ ప మ గ మ గ రి స |
యుగ ళి . సం త మ ణి . ర మ ణీ | ర మ ణీ . య త ర ఆ క అ ర జ ని శ |

రి స నీ స రి నీ స రి గ మ గ రి | గ మ పా గ మ గ రి స స ని ధా |
ర జ నీ ర జ నీ ర జ బా . . ణ | బ అ హా జ న క క గ ధ , రా |

రి రి గ రి మ గ రి స సా రి స | ధా ని ధ ప మ గ రి గ మ గ రి సా |
ధా రా ధ ర ణి . ధ ర జి ద్ధ ర | జి ద్ధ ర ధ ర ధ ర ధ ఉ రె ఎ రే |

జా వ డ :

మా , మా గ మ ప మ గ మ గా రి | గా మ ప గా మ గ రి స ని స రి |
రే ఎ శ్రీ . రా మ భ . ద్ర | భ ద్ర గ జా ధి క వై . భ వు రే |

రి రి గా రి మా గ గ రి రి స | రి స ని స ని ధ రి రి గ రి గ మ |
భా వ జ్ఞ ప్ర భా వ బం . ధు ర | బం. ధుర కీ . ర్తి ధ వ ళి త |

రి రి గ రి రి గ మ ప గ మ గ రి స రి | మ గ రి స ని ధ రి రి గ రి మ గ |
ధ వ ళి క అం . . గ త ర ం . గ | ర ం గ ద భ య దానిప్రక ర ణ |

* స రి గ మ ధ ప స నీ ధ ప మ గ రి స ||
ర ణ ర ం . గ ఖీ . . మ చ ణు రె ఎ ||

కీర్తనము - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శ్రీ భార్గవీభద్రం మేదిశతు

ప ల్ల వి :

మా , | మా మా ॥ , మా | గ మ ప మ గా ||
శ్రీ | . భా ॥ ర్గ | వీ ||

---

* స రి మ గ ధ ప, అనియు పాఠాంతరము

, గా | మ ధ పా ద ॥ మ గా | ⁄ రీ సా ||
భ | ద్రం మే ॥ . ది | శ తు ||

సా , | రి మా , , మా ॥ , మా | గ మ ప మ గా ||
శ్రీ | . . భా ॥ గ్గ | వీ ||

, గా | మ ధ పా ద ॥ మ గా | ∖ రీ సా ||
భ | ద్రం మే ॥ . ది | శ తు ||

ని ధా , | ⁄ రి రీ ॥ గ రి గ | మ ⁄ ప మ గ ||
శ్రీ | రంగ ॥ ధా | మే ||

, రి ⁄ గ | ∖ రీ రీ ॥ సా , | సా ; ||
శ్వ | రీ ॥ ఈ | ఈ ||

అనుపల్లవి :

స రి | మా గం ॥ ⁄ ధ ని ధా | మ పా ; ||
సౌ | భా గ్య ॥ ల | క్ష్మి ||

సే నీ | ధా మ పా ॥ , మా | గా మా ||
స త | తం మా ॥ మ | వ తు ||

ధ పా | మా ప గా ॥ , రి గ | రీ స ని ||
స క | ల లో ॥ క | జ న ||

ని స రి స రీ | , రీ మ ॥ గా రి | రి స రి మ ||
నీ . . . . | వి ష్ణు ॥ మో హి | నీ . . . ||

శ్రీ భార్గవీభద్రం

చరణము :

మ ⁄ ధ ప | మ గ ప మమ ॥ గ రీ | ; ⁄ ప మ ॥
మ దన | గురు మా ॥ ని నీ | మ మ ॥

గరి ⁄ గ | ⁄ రి రి స ॥ ని స ధ రి | రి రి గ రి ॥
మన సి | తి ష్ఠ తు ॥ మ ధు క | ర వి జ య ॥

⁄ మా , | గ రి స ని ॥ స రి | ని స రి స ॥
మం | గ ళ కై ॥ శి కా | ని వ స తు ॥

స రి మ | మ గ ధా ॥ ధ పా | సా సా ॥
స ద న | మ . ధ్యే ॥ మ హా | ల క్ష్మి ॥

స ధా | ⁄ రి రి రి రి ॥ సా , | ని ధ పా ॥
స దా | వి హ ర తు ॥ సా , | మ జ హే ॥

మ గా | రీ సా ॥ ధ రీ | మ గ రి స ॥
మ కుం | భ స్నా ॥ వి తా | వి జ య తు ॥

ధ ధ ⁄ రి స రీ | మ గ రి స ⁄ మ మ మా ॥ ప ధ ప స ని స | స రి మ గ రి సా ॥
పద నయనా | న న క ర న శి నీ ॥ ప ర మపురుష | హ రి ప్ర ణ యి నీ ॥

స ని ధ ⁄ ని ధ ప | మ గ ⁄ ధ ప ⁄ స స నీ ॥ ధ ప మ గ రి ని | రి సా రి మ గ రి ⁄ మ ॥
వ దన క మ ల | గురు గు హ ధ ర ణీ ॥ వ ర ను త రం | గ నా థ ర మ ణీ . ॥

శ్రీ భార్గవి.

సంచారి – మిశ్రజాతి ఏకతాళము – సుబ్బరామ దీక్షితులు

మ మా గ మ ప గ | మ గా రి రి గా | ధా ⁄ రి రి గా | మ గా రి రి సా | గ మ ధ పా ద

మా | గమగరిరిగా | సరిగరిగమ/ధ | పమగ/మగరిస | మగరి\నీసా |
రిరిగరిగమ/ధ | పమగ/మగరిగ | మగరిరిస/రిరి | గమగరిరిసా |
రిసరి\నీసరి | నీ స నిసరిరి | గమాగ/పమగ | మగరిసరిసా | నిధాధ
/రిరిరి | /గరిమగరిరిరి | సరిమగ/ధపగ | మాపగరిరిస | ధానిధా
ధధ | రిరిరిగ\రి | మాగరి/గరిస | మ/ధపగమ/పమ | గరిగని ధ/
రిరి | ధానిధధ/రిరి | గరి/మగరిస | గమప\గామా | గరిససని ధా |
/రిరిగరిమా | గరిగధరిసా | మామ\గామప | \గామగారిగ | మ/ధ
ప\గామగ | రిసానిసరి | రిరిగా\రి | మగాగ/మరిస | రిసానిసనిధ |
/రిరినిసరిరి | సరిగగ/మరి | గ\రిగమ/పగ | /మరి\గరిసని ధ |
రిరిగారిమ | గారి/మాపగరి | సనిసరి\నీ | సరినిసరిస | రిమగధాపా |
/గామ/ధధపా | గమా/పమగరి | సరిగమ/ధపమ | గరి/గసరిసా |
సరిమ/గా\ధా | ధపాసాసా | నిధా/రిరిరి | గరిసనిధరి | రిసానిధ
పమ | సానిధపమగ | /ధాపమగరిస | ధరిరిగరి/మగ | సరిమగమ
/ధప | సనిసనిధ/రిరి | సరిరి/మగరిసి | సనిధ/నిధపమ | గమ/
పమగరిస | సరిగమధపస | సనిధ/రిరి | గరిమగ\సరిస | నీస
\రిరిసా | నిధపమగరిస | /మమాగమ/పమ | గరి/గాగా | ధా/
రిరిగా | మాగరిరిసా ||

జన్యరాగము 4 ; మేఘరంజని

లక్షణశ్లోకము - వెంకటమఖి

ఔడవీ పధవర్జా రివక్రాస్యా దవరోహణే,
షడ్జగ్రహేణ సంయుక్తా గాతవ్యా మేఘరంజనీ.

మూర్ఛన { ఆరోహణము : స ♭ రి గ మ ని స ,
అవరోహణము : స ని మ గ స ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; ఔడవము; షడ్జగ్రహము; పంచమధైవతవర్జ్యము, అవరోహణమందు ఋషభవక్రము; ఎల్లప్పుడును పాడందగును.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము — వెంకటమఖి

ధ్రువము :

స సా | రి రి స స రి సా స ని మ | మ మ మ మా గ మ ని స రి |
అ రె | స మ ం గ ణిం . మ అ ఖు | పం . క్తి క ం ధ రు ఖ ం డ |

నీ సా రి స రి మ గ స | రీ రి స ని సా
నో ద్దం డ ప ర . . . | క్రంము రె ఎ రే

అంతరి :

మ గ స | రీ రీ రి స స రీ రి | మా గా మ నీ సా రి |
శ్రీ . . | వీ . ర ర ఘు రామ | చం . ద్ర రా జీ వ |

నీ సా రి ని స రి రి రి | సా ; ; స
లోచం స దే . . . వు | శే రె

జావడ:

మ మా | మా గ సా రి స నీ స | రి స రి ని స రి మ మా మ |
అ రె | జా న కీ ర మ ణ | గ రు డ వా . . . హ న |

సా ; రి స రి మ గ స | స రి స ని ని మా గ సా | స స రి స రి మ గ మ ని స |
పం . న గ శ య న | పా వ౦ న మూ రు తీ | అ ఇయతియ అఇయఇయ |

రి స రి ని స రి మ మ గ గ | మా , ; గ స ||
అ ఇయ అ ఇయ ఇయ ఇయ | రే రె ఎ ||

మ గ స | రీ రీ రి స స రీ రి | మా గా మ నీ సా రి |
శ్రీ . . | పి ర ర ఘు రా మ | చం . ద్ర రా జీ వ |

నీ సా రి ని స రి రి రి | సా ; ; స ||
లో చ ం న దె . . వు | రే రె ||

గమనిక: ఈ మేఘరంజని రాగమునందుగల కొన్ని గీతముల (మ గ రి స) ప్రయోగములును కనుబడుచున్నవి.

జన్యరాగము 4 : మేఘరంజని

కీర్తనము - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

గమనిక : నరాంకితముగా సాహిత్యములుసేయని దీక్షితులవారు ఈ మహారాజును విష్ణ్వంశీభూతులుగాఁ గొనియాడి యీ మేఘరంజని కీర్తనమును రచియించియున్నారు.

వేంకటేశ్వరయెట్టప్ప భూపతిమాశ్రయేహం.

పల్లవి :

సా | ని / గా మ ॥ గ గ | రి / గ స సఀ ని ||
వేం | క చే శ్వ ॥ ర యె | . ట్ట . ప్ప ||

సా | మ గ మా ॥ మ ని | , ని స రి స రి ||
భూ | ప తి మా ॥ శ్ర యే | హం . . . ||

రి | గ మ గ / స రి ॥ స ని | స రి , ||
వి | శ్వ వి క ॥ ల్పా | ప హం ||

స ని సా | స ని ప గ మ గ స రి ॥ సా రి స | రి స రి మ గ మ నీ ||
వి ద్వ | జ్జ న క . ల్ప భూ రు ॥ హం ప ద | న స ర సీ . రు హం ||

సా | ని \ గా మ ॥ గ గ | రి గ స స ని ||
వెం | క చే శ్వ ॥ ర యె | ట్ట . ప్ప ||

సా | మ గ మా ॥ గ \ రి | , సా సా ||
భూ | ప తి మా ॥ శ యే | హం ||

అనుపల్లవి :

సా | రి మా మ ॥ మ గ | మ గ రి స ని ||
క ం | క శై ల ॥ మ . | ధ్య స్థి త . ||

సా | మ గా మ ॥ రి స | ని స రి గ ||
కా | ర్తి కే య ॥ శి వ | గు ఋ గు హ ||

మ ని | \ గా మ గ ॥ , రి | / మా మా ||
క రు | ణా క టా ॥ క్ష | పా త్రం ||

గా | రి గ రీ ॥ స రి | స ని సా ||
కం | జ ద ళా ॥ య త | నే . త్రం ||

, రి | స ని సా ॥ రి గ | మ గ మా ||
ఽం | క ణ హా ॥ ర కి | రీ . టా ||

నీ | స ని మా ॥ గ మ | నీ సా ||
లం | కృ త సుం ॥ ద ర | గా త్రం ||

రీ | మ గ రీ ॥ రీ | రి స నీ ||
కాం | చ న వృ ॥ ష్టి | ప్ర ద మే ||

ని / గ | , మ గ మ ॥ గ స | రి స స ని సా ||
ఘ ర | ం జి త్ప షే ॥ హ . | షే . త్రం ||

సా స స | స స స స స స స స ॥ స రి స ని | , ని మా నీ సా ||
పం క జ | భ వ ముఖ సు ర కృ త ॥ స క ల ని | ష్క ళ స్తో త్రం ||

రి మా | గ స రీ రి స స రి ॥ సా ని \ మ | , గా మ నీ స రి ||
సం క | ల్ప వి క ల్ప ర హి త ॥ స చ్చి దా | నం ద మా త్రం. ||

సా , స | ని నీ మ గ మ ని మ గ | మా , ని | మ గ మ గ రి రి స ని ||

సా , స | ని స / రి , రి స రి | / మా , మ | గ మ / నీ , నీ స రి ||

స రి మ గ | రి స ని స రి రి స ని | స ని మ గ | మ / ని మ గ మ గ రి గ ||

స రి ని స | రి రి గ గ మ మ / ని నీ | / స సా ని మ గ మ నీ నీ స రి ||

వేంకటేశ్వర

సంచారి　మఠ్యతాళము – సుబ్బరామదీక్షితులు

సా నీ స ని ╲ మా గా | గ మ ని ని స రి స ని సా | రి స ని మ గ మ ని ని ╱

మా | గ మ ని మ గ స రి రి సా | ని స రి గ స రి మ గ మా | ని మ గ స రి స రి

గ మా | ని మ గా స రి సా నీ | గ స రి స ని ని ╲ ఘా నీ | ఘ ని స రి ని స ╱

గ రి సా | ని స రి మ ╲ గా మ మ నీ | మ గ మ రి స రి స ని సా | ని స రి గ గ

రి గ మ ని ని | సి మ గా స మ గ రి సా | ని మ గా స రి గ స రి స | ని ఘ స ని

╱ రి స మ గ మా | నా మ గ మ మ ని మ గ మ | రి మ రి రి స ని స రి సా |

మా గ మ ని ╲ మా గ గ మ | ని స రి రి స ని స రి మ గ | మ ని మ గ ని మ గ

మ రి గ | స రి ని స ╱ రి రి స ని సా | మ గ మ మ నీ ╲ మా గ మ |

ని మ గ మ గ స రి మ గ మ | ని స మ గ మ ని మ గ గ మ | ని మ గ గ మ ని

మ మ గా | మ రి గ స రి ని స మ గ మ | రి సా రి మ గా మ ని ని | మ గ మ రి

రి గ ని స రి గ | స స రి గ రి స రి మ గ మ | స రి గ మ ని ని మ గ మ ని | మ గ

మా ని ని స రి సా | రి రి మ గ స రి స ని రి | స ని మా గ మ ని ని సా | రి మ

గ స రి స ని మ ని స | సా స ని ని మ గ మ సి | ╲ గా మా ని మ గ మ గ రి |

╱ మా గ రి స ని స రి గ మ | స రి మ గ మ ని మ మ ని ని | స రి మ గ రి స

ని స రి రి | స ని మ గ మ ని మ గ మ గ | రి స ని స రి మ గ మ ని స | రి సా

ని స ని ╲ మా గ మ | ని సా రి స ని ╲ మా గా | మ మ గా రి గ రి సా | నీ ╲

ఘా ని స ╱ రి రి సా ||

ర గు మ ప ధ సు] మేళము 15 : మాళవగౌళ [అగ్ని. గో. చక్రము

జన్యరాగము 5 : మేచబౌళి

లక్షణశ్లోకము - వెంకటమఖి

మేచబౌళిస్తు సంపూర్ణా ఆరోహే మనివర్జితా,
షడ్జగ్రహా సమాయుక్తా గేయాగాయక సత్తమైః.

మూర్ఛన
ఆరోహణము : స ♭ రి గ ప ♭ ధ స
అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప మా గ ♭ రి స.

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు మధ్యమ నిషాదవర్జ్యము; రక్తిరాగము; ఎల్లప్పుడును పాడందగును.

ఈ మేచబౌళినే గున్మక్రాంబోదియనియుం జెప్పుట వాడుక.

గమనిక : వెంకటమఖి సంప్రదాయగత ప్రాచీన పుస్తకములో ఈ మేచబౌళి రాగమునకు అవరోహణమందు మధ్యమము ఒరసేదియని వ్రాసియున్నది. దీని వివరణము : 1. అవరోహణమందు పంచమస్థానమునుండి జారుతో మధ్యమస్థానమునకు దిగిన మాత్రమే ఒరికతో గాంధారమునకు దిగుటయును. 2. జారులేకనే మధ్యమమందు ఒరికతో గాంధారమునకు దిగుటయును సంప్రదాజ్ఞుల వాడుకగా నున్నది.

ఈ ప్రయోగములకు ఉదాహరణములు :

1. స ని ధ ప ↘ మా గ రి స.

2. స ని ధ ప మ గ రి స. వీనిని గమనింపుడు.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

రి రి స ని ధ ప ధ ని ధా | పా ప ప మ గ | గా పా ధా |
జ య జ య మ ద వి సు తా | సు ఖ ం డ న | కో దం డో |

రి రి సా ; | రి రి గా గా | గ ప మ గ రి స | మ గ రి స ని ధ | ప ధ
ద్దం డా | హి త ల ం క | తా , ట ం . క | పీ . ధి ని టం | ం క

జావడ :

గ రి స రి గ ప ధ ని ధా | పా ప ప మ గ | గ ధ ప ప మ గ |
జ య జ య మ త వి మ తా | సు ఖ ం . డ న | కో . ద ం . డ |

గ ప మ గ రి స | రి గ రి రి స ని | ధ ప ధ స సా |
ద ం . డ ధ ర | ద ం డ నై . క | ప ం డి తు రే |

రి రి గా రి రి | స ని ధ ధ ప మ | ప ధ ప ధ ని ధ |
ఇ య రె త్తి య | ఇ య ఇ య ఇ య | వ ల్మి . . క |

ధా ప ప మ గ | గ ప ధ రి రి స | రి రి గా గా | గ ప మ గ రి స |
సం భూ . త | భూ . . . త | స ం . భూ త | స్సం న . . ధ |

మ గ రి స ని ధ | ప ధ || రి రి స ని ధ ప ధ ని ధా |
భు వి సం . న అ | అ ధ || జ య జ య మ ద వి మ తా |

పా ప స మ గ | గా పా ధా | రి రి సా ; ||
సు ఖ ం డ న | కో దం డో | ద్దం డా ||

ఉమాతిలకప్రబంధము – త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

సా స మ గ రి స | స ని ధ ప ప మ గ | గ ప ధ ధ రి గ రి | సా , ధ
ధ సా | రి రి గ గ ప మ గ | రి గ ప మ గ రి స | మ గ రి స ని సా |
స ని ధ ప ప మ గ | ప ధ ని ధ ధ ప ప | గ గ ప పా పా ||

సా గ రి గ రి గ | ప ప ధ ప ప మ గ | గ ప ధ ఱి ఱి స ధ |
తి ల్లె వ న క ళి | త . . వ . . స | చి ద ం బ రె . . |

సా స ధ ఱి ఱి స | ధ ఱి స ధ స ఱి గ | ధ ప ధ ప ప మ గ |
ప ళ గో . . | వి ం ధ మ ఖ న అ | గా ం బి క . సు త |

గా ఱి గ ప మ గ | ఱి స ని సా సా | ఱీ గ ఱి స ఱీ |
వేంకట . ధ్వ రి | ర చి ఇ న ల్లే | మే ది ని ఇ జా |

ఱి స ని ధ ప ధా | ని ధా ప స మ గ | గ పా ధ ప ధా |
అ . తి వం . తా | వి రు దా ం . క | ఉ మా తి ల క |

ఱి స ధ సా సా | ఱి ఱి స ఱీ గా | గ గ ఱి గ ధ ప ధ |
ప్రబ ం . ధు | తి ఇ న్ని రా గా | తి . న్ని త . . . |

ప మ గ మ గ ఱి స | సా ఱి స ఱి గ ప | మా గ మ గ ఱి స |
అ . ళ రె ఎ రె ఎ | తే న తె న తె ం | నా ం తె న తె న అ |

స ని ధ ప ప మ గ | ప ప ప ధ ఱి ఱి స |
తె ఎ న తె న తె న | తు త్తుక తుక తుక తుక తుక |

ఱీ గ గ ప మ గ | ధ ప ధ ప ప మ గ |
ఢోం గి ణ ం . గి ణ | త్క త్క త్క ద్గి ద్గి ద్గి ద్గి |

ప ప ధ ప ధ సా | స ని ధ ప ప మ గ | గ స ఱి స ని ధ ప |
మ ద న మ ద వే | ద ం డ ఖ ం . డ న | గ ం డ భే - రు ం |

ప మ గ మ గ రి స || సా స మ గ ఱి స | స ని ధ ప ప మ గ |
డ అ వ త అ అ రు ||

గ ప ధ ధ ఱి ఱి ఱి | సా , ధ ధ సా |

కీర్తనము - రూపకతాళము

గమనిక : శ్రీ శాలివాటీశాఖానగర కైలాసపురవాసులును, సంస్కృతాంధ్ర ద్రావిడాది ఉభయభాషా విచక్షణులును, ప్రాడ్వివాద వ్యవహర్త్రాగ్రగణ్యులును, సంగీత సాహిత్య విద్యామోద రసికులును, పరోపకారధురీణులునైన విలసిల్లెడి కృష్ణస్వామి అయ్యగారిచే చేయబడిన ధాతువు కీర్తనము.

దేవి దివ్యనామ సుందరి.

పల్లవి ।

గా	గ పా ప ॥ ధప / ధధ	ప మ గ గ రి స ‖
దే	వి ది వ్య ॥ న . . అ	మ అ సుం ద . రి ‖
స ని ధ	సా , రి గ ప మ గ ॥ పా , ధ స ని	ధ ప ప మ గ రి స ‖
ద య	యా అ . మా ం . ॥ పా అ	హి . శం క రి ‖
ప మ గ	గ పా ప ‖	
దే ఎ	వి . . ‖	

అనుపల్లవి :

స ప	మ గ / ధ ప ధ ॥ ప మ గ	స / ధ పా ‖
సే	వి త శం ॥ క . ర	స హి తే ‖
ధ ధ ప	/ ధ ప / ధ ధ / ని ధ ప ॥ ప మ గ	ప ధ సా ‖
శి వ	కై . . ఇ ల ॥ రా . .	జ ను తే ‖
గా రి స	, ని ప / ధ / ని ధ ధ ప ॥ / గా రి	సా ని ధ ప మ గా ‖
దే వ రా	జ పూ . జి త ప దే ః ది వ్యా	లం కృ త శు భ దే ‖

దేవి దివ్యనామ

చరణము :

, గ ప | , ధ ప గా ॥ ప / ధ ప / | ధ ధ ధ / ని ధ ప ||
క ర | దృ త శ్రీ ॥ ణా | నం . . . . ద ||

ధ ప | \ గా \ రి ॥ స ని ధ | స రి / గ రి గ ||
క ర | నా ద ॥ శ్రు . తి | ముది తే . . ||

ప మ గ | గ గ / ప ప / ధ ధ స ॥ స ని ధ ధ | ధ ధ / గ గ రి స ||
క . రు | ణా . . ర స । పూ . | . . . రి త ||

/ రి రి స | స ని ద ధ / ని ధ ప । ప మ గ | గ / రి సా ||
క మ | లా . . . తీ ॥ సు క | వి ను తే ||

స ని ధ ఫ | ఫ గ ఫ ధ ప \ గ రి గ ॥ / ధ ధ ప ప | ప / మ గ గ ప ధ సా ||
త రు ణా | అర్క సదృశ మకుట ॥ తా టం | కో ల్లసితే ||

ధ ధ / గా | / రి రి స ని ధ ధ ప ॥ ప ధ సా | ప ధా / ని ధ ప మ గా ||
ద ర హా | సా దృత శ్రీ . కృష్ణ ॥ దా సా | ది వి శ్వా . సి . తే ||

ముక్తాయి :
స్వరము :

గా , ప | , ప గ \ ధ ప / ధ ప మ ॥ గా , మ | గ రి స స \ ని ధ ఫ మ ||

గా , ఫ | , గ / ధ ఫ ధ స ని ధ ॥ / గా , రి | గ / ప మ గ / ధ ధ ప మ ||

/ గా ని ధ | ని ప ద / ని ప / ధ ప మ ॥ గా ప ధ | స ని ధ / ని ధ ధ ప ప ||

మ / గా ప ధ | స మ గ ప ధ స ని ద ॥ / గా రి స | ని ధ ప మ గా / ప మ ||

సంచారి - ఖండజాతి త్రిపుటతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా రి స మ | గ రి | సా ॥ రి స ని ధ ధ | మ గ | గ ప ||

ధ / రి రి సా | ధ ధ | సా ॥ రి రి గ గ ప | మ గ | రి గ ||

ప మ గ రి గ | ప ధ | ని ధ ॥ స / సి ధ ప మ | గా | రి గ ||

ప \ మా గ రి | ప మ | గ రి ॥ సా రి స ధ | సా | సా ||

రి గా పా | ప ధ | , ప ॥ / మా గా రి | స రి | రి స ||

రి గ పా | గా | ధా ॥ ప / ని ధ ప గ   ధ ప , మ గ ||

రి స రి గ ప | ధ ని | ధా ॥ పా ప మ గ | గ / ధ | ప ధ ||

ప మ గ గ ప | మ గ | రి స ॥ గ రి రి రి స | ని ధ | ధ ధ ||

/ సా స రి రి | గ రి | రి స ॥ స ని ధ ధ ధ | ధ స | సా ||

ధ రి స ధ ప | రి గ | ప ధ ॥ ప \ మా గా | రి | గ ధ ||

ప / ని ధ స ప | మ గ | రి స ॥ పా ధా ప | మ గ | ప మ ||

గా రి స రి | స ధ | , స ॥ ని ధ గ రి స | రి గ | మ గ ||

రి గ ప గ ధ | ప ధ | పా ॥ గ గ ప రి గ | ప ధ | ని ధ ||

ని సి ధ ప ని | ధ ప | / ధా ॥ స మ గ / ప ప | / ధ ధ | / రి రి ||

స ని ధ ధ ప | మ గ | ప ధ ॥ \ గా ధ \ గా | ప మ | గా ||

గ / ధ ప | ధా | ధ రి | సా ॥ ధ సా ని ధ | ప ధ | గ ప ||

మ గ రి స మ | గ రి | సా ॥ ని ధ ప ధ స | స ని | ధ రి ||

రి స ని ధ ప | ధ ని | \ ధా ॥ పా ప ప మ | గా | పా ||

ధా / రి రి స | / గ రి | సా ॥ ధ ప మ గ ప | గ ధ | పా ||

ధ ధ / రి సా | ధ స | , స ॥ ధ / రి స రి గ | ధ స | ని ధ ||

ప మ గ గ ప | ధ ధ | రి రి ॥ సా రి స ధ | సా | సా ||
రి రి స ని ధ | పా | గా ॥ ధా పా మ | గా | ధ ప ||
మా గా గ | రి రి | సా ॥ ధ సా రి గ | ప ధ | సా ||
ని ధా మ | గ రి | పా ॥ ని ధా ప మ | గ ప | ధ ||
స రి గ ప మ | గ రి | సా ||

ర గు మ స ధ ను] మేళము 15 : మాళవగౌళ [అగ్ని. గో. చక్రము

జన్యరాగము 6 : టక్క

లక్షణ శ్లోకము : వెంకటమఖి

షాడవష్టక్క రాగస్తు ఆరోహేచ రి వర్జితః,
అవరోహే ని వర్జస్స్యా త్సగ్రహో గీయతే సదా,
ఆరోహేప్య వరోహేచ క్వచి త్స్యాదల్ప పంచమః.

గార్భన్స:-

ఆరోహణము : 1 స గ మ ♭ ధ ధ ని ధ సా,
: 2 స గ మ ప మ గ మ ♭ ధ ని స.

అవరోహణము ; 1 స ♭ ధ మ గ ♭ రి గ స,
: 2 స ని ♭ ధ మ ప మ గ మ ♭ రి గ స.

[illegible] — సుబ్బరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము; షాడవము; షడ్జ గ్రహము; ఆరోహణమందు ఋషభవర్జ్యము; అవరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము, * ఆరోహణమందును, అవరోహణమందును, పంచమవర్జ్యము; కొన్ని చోట్ల అల్పపంచమము గలదు. అల్పపంచమమెటులబట్టుటనిన, మధ్యమమునుండి జారుతో గాత్రమందును, జంత్రమందు మధ్యమస్థానమందును బట్టవలెను.

లలిత నడక; ఎటులనిన, లలితరాగమువలె క్రిందె మధ్యమ సంచారము మిగుల గలదని సంప్రదాయజ్ఞుల మతము. ఎల్లప్పుడును పాడదగును.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రు వ ము :

సా స ధ మ ధ ధ స ధ ధ | స సా సా | రి రి మా , మ |
కా శి య మ ర అ ళ గ మ | ణ్ణ దే వీ | ప రి పా హి |

మ రి గ స స ధ | మ మా ధ ధ సి | ధ ధ సా ధ స | మా మ రి రి గ |
మాం స ద యే | క రా ళ క ర | వ అ ఆ శి రె | ఎ ని ద శి త |

సా స ధ మ ధ | స ధ ధ మ మ రి | గ స
ఘో ర అ సు ర | జ య జ అ ల కె | ఎ ఎ

జా వ డ :

ధ ధ స ధ రి రి మా మా | మ గ ధ మ గ స | మా రి రీ గ |
మ హి ష భే . ది నీ సం | త త శు భ క రి | శూ రి వ ర్గ |

---

* క్వచిత్తుగా అవరోహణమునందు నిషాదము గలదని గ్రంథకర్త చూపిన పక్షాంతరము [illegible] చున్నది, లక్ష్యములలోనున్నది. (రా. అ.)

సా స ధ మ ధ | స ధా మ గ రి | స మ మ ధ ధ నీ | ధా ధ సా ధ |
భో . . . గ | భ ఆ అ గి య | క రి ఇ . . . | భ ర్గ నా రి |

మా గా గ స | సా స గా మ | స గ మ ధ ధ నీ | ధ మ మ రి రి గ |
గౌ రి , . | దు ర్గాం బ | తి య ఇ య ఇ య | ఇయఇయ ఇయ |

స ధ ధ మ మ రి | గ స ||
అం వో . ఇ య | ఇ య ||

సా స ధ మ ధ ధ ని ధ ధ | , స సా సా | రి రి మా , మ |
కా తి య మ ర అ ళ గ మ | ణ్ణ దే వీ | ప రి పా హి |

మ రి గ స స ధ ||
మాం స ద యె ఎ ||

పంచమప్రయోగమును గనుపఱచిన గీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ ధ పా స రి రి మా మ | మ రి గ స స ధా ని ధ ధ |
అ రె మ ఝ్ను అ ప రా ధ | స . న క ర వు న్ని రె ఎ |

మా మా ధ ధ స ధా ధ | సా స రి గ సా సా , ||
వా రా శి సి మ దుః ఖ | సం హా రు ని రే రే ||

ధా స సా గా గా మ | మ గ ప మా గ స మా మ |
ఆ ప దో ద్ధా ఆ ర | వి రు ద వా . . వు న్ని |

మా రి గ స సా ధ ని స | ధ ని ధ ధ మ రి రి గ సా |
దే వా ది దే వ తు మి | మా అ . . ం పా హి రే |

జావడ :

స ధ రి ధ ధ సా రి ధ స | మ ధ సీ స గ గ మా రి |
ఇం దు కు ల శే ఖ రు రె | గ జ రా జ ప రి పా ల |

మా రి రి గ స గ గ మ ధ | మ గ గా మ గ గ గా స |
శ్రీ ర మ అ మ ణి లో . ల | సు ర జా ల స రి పా ల |

ధ మ రి గ స ని ధ సా ధ | ధ ధ ని ధ సు మా రి గ స |
అ ఇ య తి య అ ఇ యా రె | ఎ అ . . . . . . అ |

మ రి గ స గ గ మ ధ ని స | మ గ సు ధ మ ఫా ధ నీ |
అ . . . . అ | అ . . . . ఇ య్యా తి |

సా నీ ధ మ గ ప మ గ స | మ గ గా స ధ మ రి గ స ||
యా రె తి య అ ఇ య ఇ య | మ నో ఓ ఓ హా రు రె ఎ రె ||

ధ ధ సా స రి రి మా మ | మ రి గ స స ధా ని ధ ధ ||
అ రె మ ఝ్ను అ ప రా ధ | స అ న క ర వు న్ని రె ఎ ||

మా మా ధ ధ స ధా ధ | సా గ రి గ సా సా , ||
వా రా శి స మ దుః ఖ | సం హా రు ని రే రే ||

కీర్తనము - రూపక తాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

సుందరమూర్తి మాశ్రయామి

పల్లవి :

సా ధ రి సా | గ మా ధ మ రి గ | ╲ సా ధ ధ ╱ రీ ||
సు ం ద ర మూ | ర్తి మా శ్ర యా | మీ శి వ భూ ||

ధ స గ గా మ | స ╱ ధ ╲ మా స ని | ధ మ ప మ గ మ ╲ రి గ ╲ ||
సు ర కు లా బ్ధి | చం . ద్రం క రు | ణా సాం . , ద్రం ||

అనుపల్లవి :

మా మ గ ప మ | మ ╲ రి ╱ గ స ధా | రి గ సా మ గ ||
క ం ద . ర్ప వి | డం బ న వి | గ్ర హా కాం తిం ||

గా మ ↘ రి గ స | ధా ↘ మ ని ధ మ | , ప మ రి గ స ||
కా మ క్రో | ధా ది ర హి తో | ప శా ం తి ం ||

మ గ ↗ దా మ గ మ మ గ ధ ని స | మా రి గ స గ స ని స ధ గ రి ||
మం ద స్మి త మృ దు గ ద నం | మా ణి . క్య రు చి ర స ద నం ||

సా ధ ↘ రి స ని ధ మ రి ↗ గ గ స | ధ ప రి మ గ ధ ను ప మ రి గ ||
కుం ద ముకు ళ ని భ ర ద నం | గు రు గుహ మో ది త గ ద నం ||

స్వరము :

సా , ధ ధ రి ధ ధ సా రి మ | ధ నీ స ధ ↗ స సా రి ధ ↗ రి స ||

, స గ గా మ ↗ ధ ధా మ గ మ | ↗ ప ను రి గ ↗ సా ↗ రి స ధ మ రి గ ||

సా స ధా ధా రి రి గ సా | మ గ ప మా గ ↘ సా గ మ ↘ ధ ధ ||

↗ ని ధ ↗ సా , గ గ మ ధ ని స గ | మ రి గ సా ధ ను ↗ ధ మ గ రి గ ↘ ||

సుందరమూర్తిం

* సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ధ ధ సా సా రి రి మా | మ రి గా సా ధా ని ధ | ↘ మా మా ధ ధ స
ధా ధ | స మ రి గ ↘ సా ధా సా | స స సా రి రి మా ను మ | రి రి గ
స స ధ మ మా ధ | మ ధ నీ ధ ధ సా ధ స | రి నూ ప రి రి గ సా స |
ధ మ ధ స ధ మ మ రి గ స | ధ ↗ ని ధా మా రి గ ↘ సా | స ↗ ధ మ

---

* ఈ టక్కరాగములో కొన్నిచోట్ల జారు లేక పంచమస్థానముందే పంచమమును బట్టుచున్నారు.

గమరిగసాస | ధధ ↘ మా రి ↗ గ ↘ సా సా | ధ ↗ నిధధ ↘ మా
రిరిగస | ధమగపమగసమామ | రిగ ↘ సా ధ ని పా ధ ధ |
ధమగసధమరిగ ↘ సా | ధధరిధధసా రిధస | ము ము ధ ము
ధ సి సగగ | మా రి మ రి రి గ సా | గగ మ ధ మ ధ మా రి గ | స ధ
మగధమరిగసా | ధనిధసస గగమధా | ధ ↗ నిధమరిగసధ
↘ మా | ధమగపమగ ↗ మరి ↗ గస | ధసా సరి మా మరిగ |
స ↗ ధమ మా ధధ ↗ నిధస | ↗ మ మా రి ↗ గ స సా ధమ | ధస
ధమరిగసగమధ | సగమరిగసగగమధ | ధధని ↘ ధా సమ
రిగస | ధధరిధసరిమ ↗ ధనిస | ధధని ధమమా గపమ |
మ గా గ మరిగసాస | మగసధ ↗ నిధమరిగస | ధ ↗ నిధస
సధమరిగస | సస గగ మధమధనిధ | సా ధధ మ మ రిగసా |
ధా ని ధ ధ ↘ మా మ ధా | నిధసగమరిగ ↘ సా, ||

జన్యరాగము 7 : నాదరామక్రియ

లక్షణ శ్లోకము – వెంకటమఖి

నాదరామక్రియా పూర్ణా సాయంగేయాహి సగ్రహా.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స ♭ రి గ మ ప ♭ ధ ని స,
- అవరోహణము : స ని ♭ ధ ధ ప మా గ ♭ రి రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; సాయంకాలమునఁ బాడఁదగును. మాళవగౌళకును, నాదనామక్రియకును మూర్ఛనలొక్క రీతిగా నుండినప్పటికిని, గీతము మొదలయినవాని సంచారములచేఁ భేదములు విశదమగును.

లక్ష్యగీతము — ఏకతాళము — వెంకటమఖి

ధ్రువము :

ధ ని సా రి రి స ని | ధ ని ధ ధ ప ప మ గ |
వి వి ధ కు సు ం మ | మ ర ం ద తుం . ది ల |

మ గ మా ; ధ ధ | స మ ధ ధ ప ప మ గ |
భృ ం గి భృ ం | గ , ళి . భా వి తె |

అంతరి :

గా రి రి గా | రి రి రి స ని సా ; |
ఝు ం ం కా రా | తె జె య అ రే

జావడ :

సా రి గా మా | గ మ ధ ధ ప ప మ గ | గ మ ప ధ ని ధ ని స |
మా ఆ క ం ద | కో . మ ల కి స ల య | వ అ . . . . ర ణ |

గ రి రి గ రి రి స ని | ధ ని సా ; రి స | ని స ని ధ ప ప మ గ ||
క ల క ం ఠ అ క ల | కం . ఠా ర అ | ప క రు ని ళ అ వి తె ||

గా రి రి గా | రి రి స ని సా ; |
ఝు ం కా ర | తె జె య అ రే |

ముద్ర :

ధ ని సా ఠి ఠి స ని | ధ ని ధ ధ ప ప మ గ | మ గ మా ; ధ ధ |
గో . విం ద ం మ ఖి | కు మా ర వెం ం క ట | మ ఖ తే య అ |

ప మ ధ ధ ప ప మ గ || గా రీ రీ గా | ఠి ఠి ;; ని సా ; ||
ణి ఇ య అ రె ఎ . . || ఝు ం కా ా | తె ణె య అ రే ||

కీర్తనము 1. మిశ్రజాతి ఏకతాళము - పురందర విఠలదాసులు

నిన్న నామ ఒందే సాకు

పల్లవి :

సా , సా స ని ॥ స రి గా మా | ప మా గ రి గ మా , | గ ∖ ర ని సా ; ||
నిన్న ॥ సా . మ | ఒ ం దే ఎ | సా కు ||

,, ,, | ,, | గ∖రి ని సా గ మ ||
,, | ,, | సా కు ఊ రామ ||

అను పల్లవి :

ప ధా నీ ధా | మ ధా పా మా | గ మా గా రి | స రి ∖ గా రి ని ||
నీ . ము ని | ద రే ము ని | ని ం న్నా ణె | రా . మా సి స్న ||

చ ర ణ ము :

స రి గా మా | ప మా గ రి గ మ | గ రీ సా ; | సా , సా గ ను ||
1 హోట్ద్ది ద్ద | పా ప . వ · | నె . ల్లా | అ . చి న్న ||
2 సా . రె సం | గ ట బ . రు . | వ అ | అ . యె న్న ||
3 ప ద మా | నం . ద వ | నీ వ | అ . ని న్న ||

ప ధా నీ ధా	ప ధా పా మా	గ మా గా రీ	స / రీ / గా ;	
1 ఛి . ద్ర వ	మా . ఆ డి	ఖ ం డి సి	క ళె వ అ	
2 సే . రి ద	కో ప వ	పా . ప వ	క రి వ అ	
3 స్మర ణె యెం	బ దు య న్న	జీ వ క్కె	జీ . వ అ	

స రీ గా మా	ప మా గ రి గ మ	గ రీ సా ;	సా , సా గ మ	
1 యె ఎ ద్ద రె	స ం గ . డ	బ రు వ	ఆ . యె న్న	
2 ఝా డి సి	క . ర్మ . వ	క ళె వ	ఆ . యె న్న	
3 వ ర వ కొ్క	డు వ దొం దు	ఛా వ	. . యిం దు	

ప ధా నీ ధా	ప ధా ద పా మా	గ మా గా రీ	స రీ గా మా	
1 ము . ద్ది సి	ము ం ద కె	ము క్తి య	కొ డు వ ం థా	
2 కూ డి కొ్కం	డు . వై .	కు ం ఠ కె	న డె వ ం థా	
3 పా ళి యా గి	ప రి య ల్ల	పు ర ం ద ర	వి ఠ లా	

గ రీ సా నీ	*
1 అ అ ని న్నే	
2 అ అ ని న్నే	
3 అ అ ని న్నే	

---

* ఈ కీర్తన సరియైన పాఠమిట్లున్నది :

పల్లవి : నిన్న నామ విద్దరె సాకు.

అనుపల్లవి : నీ మునిదదె ముని – నిన్నానె శ్రీరామ.

చరణము : 1. హొద్దిద్ద పాపవనెల్ల – ఛిన్న – ఛిద్రవ మాడి ఖండిసి బిడువ,
ఎద్దరె సంగడ బరువ – ఎన్న – ముద్దిసి ముందకె ముక్తియ కొడువ నిన్న ॥ (నామ)

2. సారె సంగడ బరువ (యిరువ ?) – ఎన్న – సేరిద పాపవ కోపది తరివ,
ఝూడిసి కర్మన కళెవ – ఎన్న – కూడికొందు వైకుంఠకె నడెవ – ఎన్న (నామ)

3. పరమానందవ నీవ – నిన్న – స్మరణె యెంబుదు యెన్న జీవక్కె జీవ,
వరవ కొడువు దొందు భావ – ఈ – పది పుసియల్ల శ్రీ పురందర విఠల – నిన్న
(శా. అ.) (నామ)

కీర్తనము 2 : మిశ్రజాతి ఏకతాళము - కృష్ణస్వామయ్యగారు

పల్లవి :

పా / ని ధా పా | మా , గ రి గ మ | గా ; రి / గ | రి స ని స రి గా ||
వం దె స | దా శ్రీ . కృ | ష్ణం వా | అను . దే . వం ||

, పా ని ధ ప మ | గా , \ రి / ప మ | గా , రీ ; | సా , సా ; ||
. వం దే . స | దా శ్రీ కృ | ష్ణం . | ం ం ||

అనుపల్లవి :

, మా మా మా | గ \ ప మ గ మ గ రి | స ని స రి గా మా | / ధ ధా ధా ధ ప ||
మ ం ద ర | గి రి . ధ . రం | ం మం జు వే | ష ధ రం . ||

, మా గా మా | ప ధా నీ సా , గ | రి స నీ ధా , / ని ధ ప మ | , గ రి / గా మా ||,
మం గ ళ | త ర మ హో | శం . . ఖ చ . . | క్ర ధ రం ||ం

వందే సదా

చరణము :

, మ / ధ సా / ధ ప | మా , గ రి గ మ | గా , ; స / గ | రి నీ స రి గా ||
వ ర ల | క్ష్మీ నా య | కం వ అ | ల్ల వ వ . ధూ ||

. మ \ ధ ప / ధ ప / ధ | ప మా గ రి గ మా , | గా , \ రీ రి | సా , ; ; ||
వాం ఛి . త | ఫ ల దా య | కం . . . | ం . . . ||

, ప ధ మా గా | , రి గ రీ రి స ని | , స రి / గా మా | మ / ని ధ ప ధ ధ ప ప ||
ప ర మ భ | క్త జ న | భా గ్య వి | ధా . య . కం . ||

, ప మ గా మా | ప ధా నీ సా | ని సా నీ ధ / ని | ధ ప మా గ రి / గా ||
ప ర మ సు | ఖో . ద య | బ హు చి త్ర | రూ . ప కం /

ముక్తాయి :

స్వరము :

/ధ ధా ధ ప మ గ | /మ మా / ప మ గ రి | /గ గా/మ గ రి స | /రి\నీ స రి గ మ||

/ధ ధ ప\స ని /రి స | /గ రి స ని ధ ని స | /రి సా ని ధ/ని ధ | ప/మా గ రి గ మ||

వందే సదా శ్రీకృష్ణం

సంచారి - మత్స్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రి రి / మ గ రి / గ / మా మా | గ మ ప / ధ ప మ గ / మ మా | / ప

మ గా / మ గ రి రి / గా | ని స రి / మ మా గ రి సా | ని స రి గ మ ప \

గా మ గ | మ ప ధ ని ధా పా మ / ధ | ధ ప \ మా గా రి / గ / మా | గ రి

/ గ రి రి స ని / రి గ రి | సా రి / మ మా గ రి గ మ | / ధ ప / ధ మ గా రి

స నీ | స ధ ధా ధ / గ రి రి గ మ | గ రి సా / ప మ గ రి సా | / మ మ /

ప గ రి స గ మ ధా | పా / ని ధ ప ధ పా \ మా | గ రి / గా స రి / గ రి /

గా | స / రి / గ / మ / ధ ప మ గ / ప మ | గ రి గ మ గ రి స రి / గా |

స రి గ మ / ధ ప \ మా గ రి | గ మ గ రి స / రి / గా గా | స రి \ మ మ

గ మ / ధ ధ ప మ | / ని ధ ప మ గ / ప ప మ గ మ | గ మ ప ధ ధ / ని ధ

ప / ధ మ | గా మ ప ధ ధ / ని ధ ప ప | / ధ ప మ మ / ప మ గ రి సా |

ధా పా గ మ \ గా మ ప | గ రి / ప మ గ రి / గ రి ని స | / నీ స రి / గా

/ మా మా | గ మ ప ధ / ని ధ ప \ మా గ | రి రి / గా మ గా రి రి స | గ

మ ప ధ / ని ధ / స ని ధ ప | మ గ / ప మ \ గా / మా గా | గ రి స ని

ధ ప \ మా గా | మ ప స ని ధ ప \ మా గ రి | గా / మ మ గా రి / గ రి స |

/ ని ధ ప / ధ ప మ గ మ / ధ ప | స ని ధ ; \ రి స / గ రి స ని | ధ ప \
మా గ రి రి రి / గా | / ప మ గ మ ప / ధ / ని ధ ని స | సా రి / గా /
మా మా | స / రి / గా / మా మా స రి | / మా మా గ మ ప ధ / నీ |
ధ ప / ధ మ / ప గ మ మ గా | \ రి రి ; ని సా ; ||

గమనిక : ఈ నాదరామక్రియ రక్తి రాగము.

ర గు మ ప ధ ను] మేళము 15 : మాళవగౌళ [అగ్ని. గో. చక్రము

జన్యరాగము 8 : పాడి

లక్షణ శ్లోకము - వెంకటమఖి

పాడిష్షడ్జగ్రహో వక్రధైవతస్తు గ వర్జితః-
షాడవః పూర్వరాత్రేతు గేయోగాంధర్వకోవిదైః.

మూర్ఛన { ఆరోహణము : ♭ రి మ ప ♭ ద ప ని స ,
అవరోహణము : స ని ప ♭ ధా ప ప మ ♭ రి స .

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; షాడవము; షడ్జగ్రహము; గాంధారవర్జ్యము; ధైవతము వక్రము; రాత్రి మొదటిజామునఁ బాడఁదగును.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

ధ ప | ప మ రి రి స ని స | రి స రి ప మ రి స |

క రి | రా జ క ం ధ ర | క లి త మూ . రి త |

స స రి స స ని ప | ధ ధ ప మ రి మ మ | పా ప ధ ప మ రి |

కా మ జ న నీ . | క మ ల అ . . అ | దే వి క ం ం స |

రి మ పా ధ ప | స సా రి స ని స | రి మా ప మ రి స |

హిం స క క్క అ | మి ని క్కా . మి త | వ ర దా యి ని |

ని స రి ని స రి మ | రి స రి ప మ రి మ | రి ప మ రి మ ప ధ |

క ళ శ జ ల ని ధి | కం అ న్య క . . అ | అ అ అ అ ఇ య ఇ |

ప మ రి రి స ధ ప | ప ప ధ ప మ రి స |

ఎ ఎ ఎ క మ ల అ | ర అ తి సో . ద రి |

అంతరి :

సా స ని ప ధా | ధ ప ప ద ప మ రి | రి మ మ ప ప స స |

ది గ్గ జ అ సం | ఘా త క ర వు ని | క ర తి న లె య ం |

రి స ని సా సా |

మృ త అ రే ప |

జావడ :

రీ స రీ ప మ | రి స స రి స స రి | స స రి స స ని ప |

సం త త ధా | ర అ అ అ అ అ భి | షే . క వ తి స ం |

ధ ప ప ప ధ పా | ప మ రి రి స ని స | రి రి మ రి మ ప ధ |

త అ న వ న మ | ఝు అ రి ఘు న త ర | వి వి ధ మ ణి గ ణ |

ప ప స సా సా | రి స రి పా ప మ | రి రి ప ప మ రి స |
ఖ చి త రే రె | స్తం భ సం భృ త | కె ఎ శ మ ం ట ప |

రీ మ రీ మా | ప మ రి రి స ని ప | సా స సా సా |
మ ధ్య మ ధ్యా | సి ఇ ను రె ఎ రె ఎ | ఆ ఇ యై య |

ని సా రీ రి స | రి ప మ రి స రి స | ప మ రి స స స రి |
తి యై యై య అ | ఇ య ఇ యె ఎ అ ఇ | య ఇ య ఇ య ఇ య |

ధా ధ ప మ పా | ప మ రి మా రి స | ప మ రి రి స ని ప |
యై య ఎ ఎ యై | యె ఎ ఎ ఇ య ఇ | య ఇ య ఇ య ఇ య |

ధ ప స స స స స | రి రి స ని స రి స | రి స స రీ మా |
అ . . . . . అ | అ . . . . . అ | అ . . ఆ ఆం |

ప మ రి రి స ని స | రి స స రి స స రి | స స రి స స ని ప |
ఒ ఒ ఒ ఇ య ఇ య | అ . . . . . అ | అ , ... అ |

ధ ప ప ప ధ ప ధ | ప ప ధ ప మ రి స | రి రి మ రి మ ప ధ |
అ . . . . . అ | అ . . . . . అ | గో . వి ం . ద |

ప స ని ప ని స రి | రి ప మ రి మ ప ధ | ప ప స సా ని ప |
మ ఖ త న య అ అ | వేం ం క ట మ ఖ | న త ప దాం బు జ |

ధ ప మ రి స ని ప | ప ప ధ ప మ రి స ||
రె ఎ రె క మ ల అ | రా తి సో ద రి ||

సా స ని ప ధా | ధ ప ప ధ ప మ రి | రి మ మ ప ప స స |
ది గ్గ జా సం | ఘా త క ర వు ని | క ర తి న లె యం |

రి స ని సా ; ||
మృ త . రే ||

కీర్తనము - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

గురువిషయమైన కీర్తనములలో నిది మూడవకీర్తనము. తృతీయా విభక్తి గలది.

శ్రీ గురుణాపాలితోస్మి సచ్చిదానందనాథేన.

పల్లవి :

ధా | గ మ రి ॥ స ని | ఫ ధ ఫ ని | సా | ; రి మ ॥ ప ధ | , ధ ప ని ||
శ్రీ | గు రు ణా ॥ పా | లి తో . . | స్మి | . స ॥ చ్చిదా | న ం ద ||

/ సా | , స ని ప ||
నా | థే . న ||

అనుపల్లవి :

పా | ద పా మ ॥ రి | స స ని ఫ ॥ ఫ ధ | ఫ నీ స ॥ రీ | మ పా ప ||
ఆ | గ మా ది ॥ సం | న్ను తే . న ॥ అ ఖి | ల వి శ్వ ॥ వం | ది తే న ||

ప ధ | నీ నీ స ॥ / రి స | , స ని రి ॥ సా | స ని ప ధ ॥ ధ ప | మ రి మ ప ||
నా గ రా జ ॥ వి భా | తే . న ॥ తా | ప త్ర య ॥ స మే | . తే . న =

శ్రీ గురుణా.

చరణము :

స బా రి ॥ ప మ | , రి స ॥ రి స | , ని ఫా ॥ ధ ఫ | . నీ స ||
భు ధాం తా ॥ ర్థ వే | ద్యే న ॥ వి క | ల్ప రో ॥ గ వై | ద్యే న ||

రి మ | పా మ ప ॥ ధ ప | , పా మ ॥ రి రి | మా రి ॥ ప మ | రి సా ||
నా | దా మృ త ॥ సు పా | ద్యే న ॥ న వ | నా థే ॥ నా | ద్యేన ||

ఫా | ధా ఫ రి ॥ సా | ప మా ప ॥ స ధ | , ప / నీ ॥ స రి | , స ని స ||
సా | దా ఖ్యా క ॥ శా | క రే ణ ॥ స దా | శి వా ॥ వ తా | రే ణ ||

నీ | సా ని రిం ॥ సా | , సం ని ప ॥ ప ప | సా మా
నా | దాంత వి ॥ హే | రే , ణ ॥ న వ | చ క్రా ॥ ధా | రే . ణ ||

రి మా | ప ధా ప పం మా రి ॥ మా , రి | , స ధ పా సి ||
పా దాం | బు జే న ప రే ణ ॥ భే దా | ది ధా రే ణ ||

/ రీ , స | రిం సం ని ప ధ పా మ ॥ రీ స రి | స ని
అ ది | గు రు గు హా వ రే ణ ॥ కా ది మ | ||

సంచారి – మత్స్యతాళము – సుబ్బరామదీక్షితులు

ధా పా / ధ ప మ రి సా | రి / ప పం మ రీ ప మ రి స | ధ ప మ రి స రి స ని సా |
రి రిం మ రి మా ప మ ప ధ | ప ధ ధ ప పం మ రి మ ప ధ | రీ మ ప / ధా ధం |
/ ధం ధ ప మ రి స / రి రిం / మ మం | రి మ ప ధ ప మ / ధ ప పం మ | రి ధ ప
పం మ రి స | రీ ప మ రీ మ ప ధ ప | రి మ పా ధ ప / ధ ప మ రి | / రి స రి
స ని ఫ ఫ | ధ ఫ ని స రి స రి / ప మ రి | / ధ ప మ రి స ని ఫ ఫం ధ ఫ | ఫ ఫ ని
స రి రిం మ రి | రి మ ప / ధా ధం ప మ ధ ప | మ రి స రి / మ రి ప ధ | రి /
మ రి / ప మ / ధ ప / ధ ప మ | రి స రీ ప మ రి రిం రి స | స రి స స ని |
ని ఫ ధ ఫ / సా \ నీ రి | ని స రీ ప మ రి రిం సా | రి స రీ ప పం మా రీ | రి / ప
పాం మ రి ప మ రీ | రీ మ రి మా ప మ రీ | రిం మ ప మ రి స రి రి మా | రి మ పా ధ
ధం ప మ పా | ధ ప / ధ మ రి మ ప ధ పా | రి మ ప ధ స ని రిం
సా | నీ స / నీ రిం స ని పా | ధ పా ని \ రిం స ని ప ధ ప | ధ పా మ / ధ ప మ
ప మ రి | రిం స నీ ఫ ధ ఫ ని సా | ఫ ధ ఫ రి సా రి \ ప మ ప | స / ధా ప ని స

రిసనిస | \నీసా రిసనిసరిస | సా నిపపధపాం మ | రీసా రిరిసనిసా |
రీమా పధపా మరి | మారీధపానిసా | రీసరిసా నిప ధా | పా మరి
రీ స ని సా | రిమపధపనీసరిస | రిసా నిపధపమరిస | నీ ఫా ధఫనీ
సా | రిరిమా రిరిసరిసా ||

గమనిక : ఈ పాడిరాగమున మూర్ఛనారోహణములో (సరిమ) యని యెత్తక (రిమప) యని ప్రారంభించియుండుట ఋషభము ఈ రాగమునకు జీవస్వరమని దలచవలసినదిగా నున్నది.

జన్యరాగము 9 : రేవగుప్తి

లక్షణశ్లోకము _ వెంకటమఖి

ఔడవో రేవగుప్తిస్స్యు రి గ్రహో మ ని వర్జితః,
దినస్య చరమేయామే గేయోగాయక సత్తమైః.

మూర్ఛన { ఆరోహణము : స ♭ రి గ ప ♭ ధ స ,
అవరోహణము : స ♭ ధ ప గ ♭ రి స .

లక్షణవివరణము _ సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; ఔడవము; ఋషభగ్రహము; మధ్యమనిషాదవర్జ్యము; రాత్రి నాలుగవ జామునఁ బాడఁదగును.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము — వెంకటమఖి

ధ్రువము :

ధ ధ ప | గా పా ధ ప ధ సా స |
స మ ర | ఖం డా ళ ర వి తే జ |

రి రి గ రీ సా రి స ధ | సా ; ధ ప ప ధ ప గ |
వ ఇ రి రా జ ప్రౌ ఢ | తూ ల వ అ తు ఉ ల |

గా ప గా రి స
జు ఝు రూ . రె

అంతరి :

ప పా | ధ ప గ రి గ రి స రి స ధ |
ఘ న | గ్ర జ న గ ం ఖి ఇ రు రె ఏ |

సా ; ; స
యా రె

ఆవడ :

రి రి గ | గా ప ప ధ ప ప ధ ప గ |
ప ట హ | నిం న అ అ ద సం భ అ వి |

గా ప గా , రి స రి స | సా ధ ధ ప గా ధ ధ ప |
త ద్ది ఖా అ ం త రు | దం తి ర అ జ త్తు ర ం |

ధా రి రి రి సా రి రి గ | గ ప గా గా , రి స ధ |
గ ళ్ళ ట అ ళ క్క లి త | వి జ యా . ధ ర ణి |

సా ; ధ ప ప ధ ప గ | గా ప గా రి స ‖ ప పా | పైవలె
పా ల త టి ఏ అ ల | జు ఝు రూ రె ఏ ‖ ఘ న |

కీర్తనము రూపకతాళము _ ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

సదావినత పాదరే

పల్లవి:

స ధ | , ధ ప ధ ॥ సా | , ధ పా ||
స దా | వి న త ॥ సా | ద రే ||

ప ధ | స గ ప గ ॥ రి గ / ప | గ రి సా ||
ప ధ | సి జ న య ॥ న నో ఓ | ఓ ద రే ||

ప ధా / గ | రీ సా ; పా ॥ ధ పా గ | / ప ప గ \ రి / గ రి స ||
ప దా ర | విం దే శ్వా ॥ మ హాం ం | వ ం . . దే . . ||

సదావినత.

అనుపల్లవి:

ధ ప | , ధ ప గ ॥ గ / ధ ప ప | గ రి సా ||
ని దా | ఘ జ డ ॥ భ . ర | త ను తే ||

ధ ప | ధ సా రి ॥ గ ప | , ధ సా ||
సి ఖి | ల ని ర్జ ॥ ర సే | వి తే ||

స ధ | , స / రీ / ॥ గ రి | రి స ధ ప ||
స దా | శి వా ॥ ను గ్ర | హ దే వ తే ||

స ధ | సాం గ ప ॥ ధా | గ రి స ||
స చ్చి | దా న ం ॥ దా | స్వ దే ఏ ||

,, | ,, ॥ ,, | గ రి స స ||
,, | ,, ॥ ,, | స్వ దే ఏ ము ||

ధ ధ ధ స | , స రి స రి గా గ ॥ గ ప ప ధ | స ప ధా ప ధ సా ||

దా బ్జ రే | వ గు ప్తి కా గ ॥ మో ది త | హృదయే స ద యే ||

స రీ / గ | గ రి స స ధ ధ స ప ॥ ధ స \ ప ధ | / గ ప / ధ స గ గ రి స ||

చి దా నం | . దమయ గురుగుహ శి వ జీ వ | వో ద యే శి వే ఎ ||

అనులోమవిలోమ, స్వరము : గ్రహము

రి గా ప | , ధ సా రి గ రీ ॥ స ధా ప | / గా ప ధ ప ధ సా ||

గ మా ధ | ని శ గ మ గా ॥ రి నీ ద | మా ధ ని ధ ని రీ ||

సా ధ ప | / ధ ప గా ప ధా స ॥ రీ గ రి | సా ధ పా గా రి ||

రీ ని ధ | ని ధ మా ధ నీ రి ॥ గా మ గ | రీ ని ధా మా గ ||

సదావినత.

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ధ ధ పా గా ధ ప గా | ప గ రి గ రి రి స ధ సా | ధ స రి గ రి రి గా గా | స రి గ

ధ ప గ రి రి గా | స రి గా గ ధ పా గ రి | గ ప గా రి గ రి రి సా | ప గ రీ గ గ పా పా |

గ గ / ధ ధ ప ధ ప గ గ ప | గ ప రి గ స రి గ ధ పా | గ ప ధ ప గ రి ధ ప గ రి | ప గ రి

ధ ప గ రి స ధ స | ధ ధ / రి స / గ రి / ప గ / ధ ప | ధ స ధ ధ ప ప గా ధ ప |

గ ప గా రి గ రీ సా | ప స రి రి గా స రి గా | ధ స రి గ ధ స గ రి సా | రి రి గా గా పా పా |

రి గ ప గా ప ధ పా | గా / ధా గ \ ధ ప ధ పా | గా పా రి గ రి ప గా | సా రీ స రి స

గ రీ | సా రీ గ ధ ప గ రి స | గ రి సా ధ ధ సా సా | ధ స రి గ ప గ పా పా | ధ స రి గ

ప గ రీ రీ | ప రి గ ప రి గ సా సా | ధ స ధ రి స గ రి గ పా | రి రి గ గ ప రి గ పా | రి గ

ధ ప సధ ప గ పా | గ గ ప ప ధ గ ప ధ ధ | గ ధ ప ధ గ వ గ గ ధ ధ | గ ప ధ స

గ ప ధ రి సా | గ ప ధ స గ ధ ప స ధా | గ ప ధ స ధా పా గా | స ధ పా గా రి గ రి స |

ధ స రి గ స రి గ ప ధా | గా ధ స ధ పా గా | గా రి స ధ ప ధ గ రీ | గ రి సా ధ వ

గా రి స | గ రి స ధ ప స రి రి గా | ధ ధ రి రి స ప రి రి గా | ధ రి స రి గ ధ ప ధ స స |

రి గ ప ధ స రి గ రి సా | రి సా ధ ప గ ధ సా గ | రి గ ప గా రి రి స గ రి | స ధ ప గ ధ ప

గ రి రి స | సా ధ ప గా ధ ప గా | రి గ సా సా రి గ రి | గ రి సా ధా సా ; ||

జన్యము 10. కన్నడ బంగాళ

లక్షణ శ్లోకము : వెంకటమఖి

రాగః కర్నాట బంగాళ షాడవో గ గ్రహాన్వితః,
నివర్జః ప్రాతరుద్గేయ ఆరోహే గ చ్యుతః క్వచిత్.

మూర్ఛన :-
- ఆరోహణము : స రి మ ప ధ స,
- అవరోహణము : స ధ ప మ గ రి స.

లక్షణవివరణము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము; షాడవము; నిషాదవర్జ్యము; గాంధారగ్రహము; ఆరోహణమందు కొన్ని చోట్ల గాంధారము లేదు. ప్రాతఃకాలమున గానము సేయఁదగును.

గమనిక : 1 మ గ మ - కూర్చుకోవలెననియు, 2 సావేరి నడకయనియు ప్రాచీనపుస్తకములో వ్రాసియున్నారు. వీని వివరణములెటులనిన :

1. ఆరోహణావరోహణములనుండెడు (మ గ మ) ప్రయోగములను గీతము మొదలయినవానిచే నెఱుంగవలెను.

2. సావేరి నడక యనుటకు వివరణము : రి / మా ప, రి మ మ ప, మ ప ధ ప యని ఆరోహణమందును, ప / ధ మ ప, ప / ధ మ గ రి, రి మా గ రి, రి / మ గ రి యని అవరోహణమందును గమకముల గుఱుతులతోనుండెడి స్వరముల సూహతో గమనించి జంత్రగాత్రములయందు ప్రయోగింపవలెను.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటముఖి.

ధ్రు వ ము :

రి రి స ధ సా ధ ధ ప మ | ప మ గ మ గ రి | మ మ పా ధ ధ |
శ్రీ . క ర శే ష సు వ అ | ము ఉ హా స ళ సి | య వి ల స్సం ను |

మ ప ధ ధ సా | ధా రి రి స ధ | సా ధ ధ పా | ప మ గ మ గ రి |
క ర క ఇ రే | జ క్క ర అ య | పా అ ణీ రే | మ హి ఇ ణు య య |

ధ ధ ప మ ప ధ | స ధ స రి మా | గ మ గ రి స ధ | ప మ గ మ గ రి | సా |
క ఇ ల అ అ స | ని ల ఇ యు రే | న య అ ణ మహా | ద హ న య అణు | రే |

జా వ డ :

స స రి రి మా గ మ గ రి | గ మ పా , ప | మా ధ పా ధ |
ని య చ ర ణా న య సు ర | అ సు రా అ | సి ద్ధ సా ధ్య |

మా పా మ మ | గ మ గ రి స రి | ప ప మా , మ | గ మ గ రి రి స |
వి ఘ్న గ ణ | ని హి రె ఎ రె ఎ | గ హా రా య | న భో ఒ మ ణి ఇ |

, గ రి స ధ సా ధ ధ పా మ గ రి | , స | , రి/మ మ ||
, ప మ గ స గా స స నీ ధ ప మ | . గ | , మ ధ ధ ||

రేణుకాదేవి సంరక్షితోహం.

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా ధ ధ సా ధ రి సా | ధ స రి మ మా గ మ గ రి | రి స ధా / రి రి సా ధ స |
రి మ ప ధ ప మ గ మ గ రి | రి రి / మా గ మ గ రి రి మ | గ రి స రి / మ మా
మ గ మ | / ధ ధ పా ప మ గ మ / ప మ | గ మ గ రి స రి స ధ ఫ ధ | స రి
/ ప మ గ / మ గ రి సా | రి సా / ధ ప మ గ మ గ రి | సా రి స రీ / మా
మా | / ధ ధ పా పా మ గ మా | పా ప మ / ధ పా ధ / మా | / పా
\ ధ మ గ మ గ రి స రి | / ప ప \ మా గ మ గ రి రి స | ధ ధ / రి రి స ధ
సా / రి రి | / మా మ గ మ / ధ పా ప మ | / ధ పా ధ \ మా ప మ గ మ |
గ \ రి రీ మ గ రి రి సా | రి మ ప ధ ప మ గ రి / మా | గ మ / ధ ధ ప ప
\ మా గ మ | గ రి / మ మ పా / ధ ధ మ ప | ధ ధ సా ధా / రి రి స ధ |
సా ధ ధ పా ధ ప మ గ | మ గ రి / ధ ధ ప మ ప ధ స | ధ స రి / మా గ / మ గ రి
స | ధా ప మ గ / మ గా రి స | రి రి / మా గ మ గా మ / ధ | ప మ పా
ప / మా గ రి రి | సా రి స రి / మా మ / ధ ప | మ గ మ పా మ / ధ ప
మ ధ | మ ధ సా ధ స రి మ గ రి | స రి గ రి ధా స / రి | మ గ రి గ రి సా
ధా | స ధ పా \ మా గ రి సా | ధ స రి / మా గ మ మ / ధా | ధ సా రి
మ గా రి గ రి | సా సా ధ మ పా గ రి | ధ స రి మ గా రి రి సా | ధ స రి రీ మ
మా ప ధ | సా రి / గ రీ సా ధ ధ | సా ధ పా మ గ రి మ గ | రి మ గ రి
రి / గ రి సా ||

జన్యరాగం : గౌళ

లక్షణశ్లోకము - వెంకటమఖి

గౌళస్తు షాడవోరాగో నిగ్రహో ధైవతోజ్ఝితః,
సదా వక్రిత గాంధార స్సర్వకాలేషుగీయతే.

ఆరోహణము : సా ♭ రి మ ప ని స,
అవరోహణము : స ని ప మ ♭ రి గ మ రి సా.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; షాడవము; ధైవతవర్జ్యము; నిషాదగ్రహము; వక్రగాంధారము; ఘనరాగము; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

పఁ మఁ మఁ | రిఁ మఁ పఁ నీ పఁ పఁ మఁ గఁ మాఁ |
అ క ళ | ళ ఇ ర వు ళ య ం క రు |

రిఁ రిఁ పఁ మఁ గఁ మాఁ రిఁ సఁ నీ | సాఁ సఁ ని సఁ రిఁ సఁ సఁ ని ప |
* ప్ర తి భ ట అ లం క రు ఉ | త బ్బు ఉ మి మ ం డ ల అ |

---

* ప్రతి వ ద అ స ం చ అ రి అనియు పాఠాంతరము.

మ రి మా ప మ ప స ని స | రి స రి మా రీ రి స స |
వి క ట ట్ట హా అ అ స | వి ఘ టి త బ్ర హ్మాం డ |

రి మ రి స ని స రి స ని ప | సా స ని ప ని ప ప మ మ |
హా రి ని జ అ రు ధీ ఇ . ర | ధా ర అ అ క ర వుం ని |

రీ మ పా ప మ ప స స | రి ప మ రి గ మ రి రి స స |
సం గ త క్క రో ఒ ఒ ధి | ధ రు త్రి లో ఒ చ ను య య అ |

రి స స ని ప ని స రీ రి |
చ కి త చ కి త అ రే రె |

అంతరి :

రీ మ పా పా ప మ ప | సా స ని స రి స స ని ప |
కుం భి ని స్సం భా వి | త బ్భ ఉ త భే ఎ త అ ళ |

పా ప మ ప ని స రి స ని | సా ; ; స |
సం మ అ జ సె ఎ వి త అ | రే . . రు |

జావడ :

సా స | రి స ని స రి సా స ని ప |
రే రె | య న అ ఖు వ న త్తి యె ఎ |

మ రి మ మ ప మ ప గ సా | రి స రి ప మ గ మ రి సా |
వ సు కో . ణ వ సు ద ళ | ద్ధ ర ణి తె ఎ ఖ ం కి త |

రి రీ స రి మ రి రి స స | రీ రి స స రి స స నీ |
చ్చ క్ర అ అ ని ం వ అ సు | మ త్త రు రు ఖీ . ష ణ |

ప ప స స స రి స స ని ప | పా ప మ ప రి స ని సా |
క్క ప అ అ లి స ం చ అ రు | చం డ అ అ అ అ సి త |

రి̇ స̇ రి̇ ప̇ ప̇ మ̇ గ̇ మా̇ మ̇ | సా̇ ; రి̇ స̇ ధ̇ గ̇ మా̇ |
క్రో. ధ భ రి త అ రే రె | క్రూ ల ధ రు గ ళ |

రి̇ మ̇ ప̇ నీ̇ ప̇ మ̇ రి̇ ప̇ మ̇ మ̇ | రి̇ స̇ స̇ ని ప ని స̇ రీ̇ రి̇ ||
క్క- అ ల భ ఇ ర వు క ం . ం | క అ ల భ ఇ ర వు రే రె ||

రీ మ పా పా ప మ ప | సా స̇ ని స̇ రి̇ స̇ స̇ ని ప |
కుం భి నీ స్సం భ అ వి | త బ్బు ఓ త భే ఎ ళా . ళ |

పా ప మ ప ని స̇ రి̇ స̇ ని | సా ; , స̇ ||
సం మ అ జ సె ఎ వి త అ | రే రె ||

ప్రబంధము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము:

ప ప స̇ ష స̇ సా రి̇ రి̇ రి̇ | సా రి̇ రి̇ మ̇ రి̇ స̇ ని సా |
తక్క-తక్క- తొ ం గి ణ త్తొ ం గి | ణ త్తొం గి ణ ం గి ణా |

ప̇ ప̇ రి̇ స̇ రి̇ స̇ ని స̇ ని ప | నీ ప ప ని ప మ గ మా |
ధా ధా ద్గు ధా ద్గు ద్గు ద్గు ద్గు ద్గు ద్గు | త ద్ధి మి కి ధి మి కి టా |

రి రి మా రి మ మ పా ప | మ ప స̇ స̇ స̇ రి̇ స̇ ని సా |
జ్గ జ్గ ఝుం త్ర జ్గ జ్గ ఝుం త్ర | జ్గ జ్గ ఝు ం త్ర ఝు ం కి ణా |

రి̇ రి̇ ప̇ పా̇ పా̇ స̇ స̇ స̇ | రి̇ స̇ స̇ ని ప ప మ రి సా |
తక్క-ణక్క-ణక్క- ణాం గి త్త త రి | ణ ం ణ ం గి ణ ం గి ణా |

జావడ:

ప̇ ప̇ ప̇ ప̇ మ̇ ప̇ మ̇ గ̇ మా̇ | రీ̇ రి̇ స̇ స̇ రీ̇ మ̇ మ̇ ప̇ |
తు త్తు-ద్గు ద్గు ద్గు తొ ం గి ణ | తొ-ంతోం గి ణ త్త త రి |

రీ̇ ; స̇ రి̇ రి̇ మ̇ రి̇ స̇ | రి̇ స̇ ని సా సా ప ప ప |
ఝే ; ం ం ఝు ం ఝు ం కి | ణ ం ణ ణం గి త్తక్క-తక్క-తక్క- |

పా ; స సా ప మ ప | నీ ప ని స రి స ని సా |
తాం ం త్త ద్ది మి కి | త ద్ది మి కి ధి ం కి ణా |

రి రి మ రి మ పా ప మ ప | నీ ప ప మ రి గ మ రి సా |
తక్కణక్కణక్కణక్కణక్క ణాం ణ ం గి | ణ ం . ణ ం గి ణ ం గి ణ |

రి రి మ రీ రి స స నీ ప | మ ప స సా సా రి రీ |
త త రి త ద్ది మి ధి మి కి | తొ ం గి ణం గి ణ ణం |

రీ ప ప మ రి స ని సా | వ రి రి రి రి రి స స ని ప |
గీ ణ ణ ం ణ ం గి ణా | త ధి ం ధి ం ధి ం ధి ం కు |

స స స ని ప ప మ రి సా ॥ ప ప స స స సా రి రి రి |
ధి ం ధి ం కు ధి ం కి ణా ॥ తక్క తక్క తొ ం గి ణ త్తొ ం గి |

సా రి రి మ రి స ని సా ||
ణ త్తొ ం గి ణ ం గి ణా ||

కీర్తనము 1 - త్రిపుటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ మహాగణపతి

పల్లవి :

రీ మ | / పా | రి ప ॥ మ ప మ గ మ | రి స | స ని పా ||
శ్రీ మ | హా | గ ణ ॥ ప . తి ర | వ తు | మాం ం ||

1 రీ స | ని / ధ | , ని ॥ ని స రి స రీ సా | రీ గ మ | రి స ని స ||
సి ద్ధి | వి నా | య ॥ కో . ం | మా త ం | గ ము ఖ ||

2 ,, | ,, | ,, ॥ ని స రి స రి | సా | ; ||
,, | ,, | ॥ కో . . . ం | ం | . ||

అనుపల్లవి :

పా ↘ మ | ↘ రి గ | గ మ రి ॥ రి స | స ని స | రి మ ||
కా మ | జ న | క వి ॥ ధీం ద్ర | సం | ను త ||

రి మ ↗ ప | ; | ని ప ॥ ని స రి | రి స స ని | ↗ సా ||
క మ లా | . | ల య ॥ త ట ని | వా | సో ||

రి మ ప ని ప | ↗ నీ స రి | స ని స రి ॥ రి స ని పా మ | రి గ మ రి | , స ని స ||
కో మళ త ర | ప ల్ల వ | ప ద క ర ॥ గురు గుహా గ్ర | జ . శ్శివా | త్మ జ అ ||

(శ్రీ) మహాగణపతి.

చరణము :

రి ↗ గ మ | రి | ↗ గ మ ॥ రి స స | ని ప | స ని స ||
సు వ | ర్ణా | క ॥ ర్ష ణ వి | ఘ్న | రా ||

రి ప | , మ | , గ ॥ మా రి | మ ప | ని ప ||
జో పా | ధాం | బు ॥ జో గా | ర | వ ||

రి స మ | రి రి | గ మ ॥ రి రి | స ని | సా ||
ర్ణ వ స | న ధ | రో ॥ ఫా ల | చం | ద్రో ||

ని రి | ని స | రి మ ॥ ↗ పా ప | మ ని | పా ||
స రా | ది వి | ను త ॥ లం బో | ద | రో ||

ని ప ని | పా | మ ప ॥ ప మ మ మ | రి రి | గ మ ||
కు ళ ల | య | స్వ వి ॥ షా అ ణ | పా | శాం ||

రి రి గ | గ మ రి | సా ॥ ని పా | ని స | రి ||
కు శ మో | . . ద | క ॥ ప్ర కా | శ క | రో ||

ని స రి స | ని ప | / నీ ॥ ని సా , | పా | నీ ||
భ వ . జ | ల ధి | నా ॥ వో | మూ | ల ||

ప ప మ | , రి | / గా ॥ గ / మ రి | స ని | ని సా , ||
ప్ర కృ తి | స్వ | భా ॥ వ స్సు | ఖ త | రో ||

రి రి / గ రి రి | సా ని ధ | / రి రి ॥ ను రి మ ప ని ప | ప మ ప ని | \ పా పా ||
ర వి స హ స్ర | స న్ని భ | దేహో ॥ క వి జ న నుత | మూ షి క | వా హో ||

ప స ని స ని | స / రి రి | స ని సా ॥ రి స స ని ప ప | మ రి గ మ | రి స ని స ||
అ ప న త దే | వ తా స | మూహో ॥ అ వి నా శ కై | . వ . ల్య | గే . హా . ||

శ్రీ మహాగణపతి.

ర గు మ ప ధ ను]   **మేళము 15 : మాళవగౌళ**   [అగ్ని. గో. చక్రము

జన్యరాగము (ఉపాంగము) 11 : గౌళ

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

త్యాగరాజ పాలయాశుమాం.

పల్లవి :

1 రి / గ / మా రి మ పా | ని పా మ | గ / మ రి స ||
త్యా గ రా జ పా | ల యా శు | మా ం శ్రీ ఇ ||
2 ,, ,, | ,, | గ / మ రి స ||
,, ,, | ,, | మా ం ం ం ||
3 ,, ,, | ,, | గ / మ రి స ||
,, ,, | ,, | మా ం ని ఇ ||

సా ని ధ ని స రి స | రీ , మా ప ని స | ని ప మ రి గ మ రి స ||
త్యా న ం ద క ం ద | సో మా స్క ం ద | వీ ధీ వి ట ం క ||

త్యాగరాజ పాలయా.

అనువల్లవి :

రి ప మా రి / గ మ | రి సా | ని స రి మ ||
నా గ రా జ మ ణి | భూ షా | లం కృ త ||

రి గ / మా రి ని పా | మా రి ప | మ ||
న గ రా జ సు తా | ర్ధా ం గ గా | ం గ ||

నీ సా / రి \ ని స | రి గ మ | రి రి స ||
భో గా ది ప్ర ద | శ్రీ న గ | ర స్థి త ||

రి స సా ని ప మ | \ రి / గా | గ మ ||
భూ సు రా ది ను త | వ ల్మీ | క లి ం గ ||

రీ రి స ని ధ / నీ స రి ని స రి / గా మ | రి మ రి ప / మా ని ప | ప స ||
శ్రీ గురుగుహ పూజిత వృష తు రం గ | శ్రీ ప జ న ర క్షణ | శ్రీ కృ పా ం ||

నీ ప మ ప ని స రి గ మ రి స ని ప మ ప | రీ రి స ని / సా ని | పా మ రి గ మ రి స ||
భోగియుతచరణ క ర ధృత కు ర ం గ | యోగిపి ది తా ం | పా స ట న ర ం గ ||

త్యాగరాజ పాలయా.

సంచారి _ మఠ్యతాళము _ సుబ్బరామ దీక్షితులు

రి రి స ని \ ధా / స స సా | రి రి రీ స ని స రి మ \ రీ | రీ స ని ధ స ని

ఫ స స ని | ఫ ని స రి ప మ రి రి సా | రి / ప మ రి గ మ రి రి స రి |

స స రి స స రి స స ని ఫ | \ రి రి స / ప మ గ మా రి రి | స రి స ని \

ఫా / రి రి సా | ని స రి / ప ప మ రి గ మ రి | స ని స / రి రి ఫ ని స రి |

/ మ రి స రి / ప మ గ మ రి స | రి / మా ప ని ప ప \ మా | \ రి /

గా / మా రి రి సా | రి మ / పా మ గ / మా మా | మ రి స ని / రి స /

మ రి సా | ని ఫ ఫ ని ఫ ఫ ని ఫ ఫ ని | ఫ ని స రి స స రి స స రి |

ఫ స ని స రి రి ఫ / రి స రి | గ మ రి స రి రి \ ప మ రి స | రి మ ప మ

రి / ప మ / ని ప మ | ప మ గ మ రి మ రి ని ప మ | రి / ప ప మ రి మ

ప ని ప మ | రి / ని ప / ని ప మ / ని ప ప మ | గ మ రి రి స ని ఫ

రి సా | రి రి రి స రి మ ప \ మా | ని ని మ ప \ మా \ రి / గా | /

మా రి / పా \ మా \ రి | గ మ రి గ / మా రి సా | రి ని స రి రి సా

ని ఫ | రి రి గ మ రి రి ప \ మా ప | ని స రి గా మ రి మ రి ప | \ మా

ని ప మ ప ని ప \ మా | ప ని స / రి ని / రి రి స | \ పా ని \ పా /

సా ని ప ని | పా ని సా రి స ని స | ప ని స రి గ మ రి రి స ని | / రి

రి స / మ గ మ రి రి స ని | రి స రి ని స గ ప ని స రి | మ ప ని స రి

/ మ రి స ని ప | / రి స ని ప మ రి గ మ రి స | ని ఫ స ని రి స మ రి

ప మ | ని ప స ని రి స మ రి స ని | ప మ రి గ మ రి స ని \ ఫా |

రి గ మ \ రి ప మ గ మ | రి ; సా ; ; ||

జన్యరాగము 12 : లలిత

లక్షణ శ్లోకము - వెంకటమఖి

లలితా సగ్రహాప్రాతర్గేయా పంచమ వర్జితా.

మూర్ఛన :— { ఆరోహణము : స ♭రి గ మ ♭ధ ధ ని స ;
అవరోహణము : స ని ♭ధ మా మ గ ♭రి స .

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; షాడవము; పంచమవర్జ్యము, షడ్జగ్రహము; ప్రాతఃకాలమున గానము సేయదగును.

లక్ష్యగీతము — త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

రి రి | స ని ధ ధా మ ధ | ధా స సా సా |
అ రె | ని బి డ కం ట క | దు ష్ప్ర వే శ |

రి స రి ని స రి గ | మా మ మ గ మా | ధా , ధా |
ఘో ర త రు వ ల | క్రాం త వి పి న | భ్రా ం త |

ధా
దు

అంతరి :

స సా రి స స రి | స స రి స స ని ధ | ధ మ ధ రి రి స ని |
ర్జ న బ్బ అ ధ అ | శ అ వి త ఆ రె ఎ | శ వ తు శ వి త అ |

సా , సా
శే వ

జావడ:

ధ స | సా స మ గ రి స | రీ గ రి రి సా |
మ న | చా ప శా . ణ | వ జ్ర క వ చ |

సా రి స సి సా | రి సా స ని ధా | మ ధా రి స ని ధ |
బ ద్ధ గో ఓ ధాం | గు శి త్రా . ణా | క రా అ . . ళ |

ని ధా ధా ధా | మ మా మ గ రి స | ధా మ ధా మ ధ |
క ర ణా ళ | ద్ధ డూ రె ఎ రె ఎ | ల క్ష్మ ణ త్రై ణె |

సి స రి స ని ధా | ధా మ ధా ధా | ధ నీ సా ; |
స ం గ టు . రే | ఉ త్త మా మ | ధ్వ ని రే |

రి స ని ధ మ ధ స | సా స రి స రి మ | మా మ ధా మా |
తి య ం ప ఇ య ఇ | అ ఇ య ఇ య ఇ | యై య ఐ యై |

మ గ రి రి స ని స | మ మా మ గ రి స | స ని ధ మా ధా |
యు ఇ యు ఇ . ఇ ఇ | ఇ యు ం ప ఇ య ఇ | అ ఇ యు ఆ ఆ |

రి స రి స . స రి | స ని ధ మ ధ సా | స ని ధ ధ ని ధా |
అ ఇ . . . . అ | అ . . . . : ఆ | అ . . . . ఆ |

మ గ గ మ గ రి . | రి స రి ని స రి గ | మా . ; మా |
అ . . . . . . | . వ ణ జ ల ని ధి | మా ఝు |

సా , ; సా | సా స రీ స రి | స ని స రి స రి మ |
స్సై తు | బం ధ బ ం ధు ర | కి రి తి ఇ ఇ ర త |

మా మ మ మ మా | ధా , ధా ధా | స సా రి స స రి |
బ ం ధు ద య అ | సి ం ధు దు | ర్జ న బ అ ధ అ |

స స రి స స ని ధ | ధ మ ధ రి రి స ని | సా , ; ||
ఖా వి త అ రె ఎ | ఖ వ తు ఖ వి త అ || రే . ||

కీర్తనము - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

హిరణ్మయీం లక్ష్మీం సదా భజామి

పల్లవి :

ధ ↘ మ | , గ ↘ రి ॥ సా | నిధా రి ॥ సాధరిస సా | గ ↗ గా మ ||
హి ర | ణ్మ యీం ॥ ల | క్ష్మీం స ॥ దా . . | భ జా మి ||

మ ధ | ↘మ గ రి స ॥ , ని ధా | ధ ధ↘మ ధ రి ॥ సా రి స ని | సా స రి గ మ ||
హీ | న మా న ॥ వా | శ్రీ యం త్య ॥ జా . . | మీ . ఇ . ||

హిరణ్మయీం లక్ష్మీం.

అనుపల్లవి :

, మ గ | , మ ధా ధా ప ధ ॥ మ గ | మ ధ మ ధా ||
చి ర | త ర సం ॥ ప . | త్ప దాం ||

↗ నీ | ని ధ ని ధ ధ ↘ మ ॥ ధ ↗ ని | ↗ సా ; ||
క్షీ | రాం . బు ధి ॥ త న | యాం ||

రి స సా | నీ ని ధా ధ ↘ మా ॥ మ ధ ↘ మా | గ రి స ని ధ ని సా |
హ రి వ | క్ష స్థ లా ల యాం ॥ హ రి ణీం | చ ర ణా కి స లయాం |

రి స స ని | ధ మ ధ ని స రి సా ॥ మ గ రి గ | రి ↗ గ రి ని గ ↗ గ ↗ మా ||
క ర క మ | ల ధృ త కు వలయాం ॥ మ ర క త | మ ణి మ యు వ ల యాం ||

హిరణ్మయీం.

చ ర ణ ము :

రీ | సా సారిస సా ॥ ని స | రిస ని స నీ ధా ||
శ్వే | త ద్వీ . . ॥ ప వా | . . . సి నీ ం ||

నీ | స రి సా ॥ రి గ | , మ మా ||
శ్రీ | క మ లాం ॥ బి కాం | ప రాం ||

ధా | మ మా గ ॥ రి గ రి స నీ | , స ని స రి స రి ||
భూ | త భ వ్య ॥ వి లా | సి నీం . . ం ||

నీ | స రి స ని ధా ॥ \ మ ధ | , / రి రి స సా ||
భూ | సు ర పూ ॥ జి తాం | వ రాం ం ||

\ నీ | స \ మ మ \ గ ॥ మ మ | గ మ / ధా ||
మా | త ర సు . ॥ జ్జ మా | లి నీం ||

/ నీ | ని ధ ని ధ \ మా ॥ ధ / ని | స రి సా ||
మా | ణి . . క్యా ॥ భ ర | ణ ధ రాం ||

1 ని రి | స ని స ని ॥ ధ మ | , ధ / నీ ||
గి | త వా . ద్య ॥ వి నో | ది నీం ||

ధా / ని ధ | ధ మ గా ॥ గ \ రి | స ని సా , సా ||
గి రి | జాం తా ॥ మిం | ది రా సం ||

2 స ని స రి , | స ని స ని ॥ ధ మ | , ధ / నీ ||
గి . . | త వా ద్య ॥ వి నో | ది నీం ||

ధా / ని ధ | ధ మ గా ॥ గ \ రి | స ని సా , సా ||
గి రి | జాం తా ॥ మిం | ది రాం . ||

సా స రి | స ని ధ మ ధ / ని పా ॥ ని స రి / గ | గ మా / ధ మ ధ ని ని సా ||
శీ త కి | ర ణ ని భ వ ద నాం ॥ శ్రి త చిం | తా మ ణి స ద నాం ||

ని స ని / గ | రిం సా , రి స ని ధ ॥ \ మా మ / ధ | మ గ మా ధ ధ / నీ ||
పీ . త వ | స నాం గు రు గుహా ॥ మా తు ల | కాం తాం ల లి తాం ||

హిరణ్మయీం.

సంచారి - రగణమఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ధా \ మా గ రి సా | రి ని ధా | ధ / ని / సా రి / గ / మా ||
ధ మ గ రి స ని ధా | మ మ ధా | మ ధ / నీ ధ ని సా ||
ని స రి గ / మా మా | \ ధా ధా | ధా ని స రి / గ రి స ||
ని స ధా \ మా ధా | ధ మ ధా | ధ ని \ ధా రి రి సా ||
ధ ధ / ని ధ / స ని ధ ధ | మ ధ ని స | ధ ని స రి స రి గా ||
/ మా మ గ మ మ / ధా | ధ మ మ గ | మ మ గ రి / మ గ రి రి ||
స ని ధా మ మ ధ మ | ధా ధా | రి స స స స రి సా ||
స స రి స నీ ధా | / రి స ని ధ | మ ధా / రి స ని సా ||
మ ధా / రి స ని ధా | మ ధా రి | సా రి / గ / మా మా ||
రి / గా మ ధ \ మా గ | రి గ మ | ధ మ గ రి స రి సా ||
రి రి స ని స రి స | ని స రి స | , స ని ధ మ ధా ని ||
/ మా ధ ని స ని స రి | గ మా మ | స రి గ మ గ మ దా ||
ధ మ గ మా / ధ ధ మ | గ మా మ | ధ ధ \ మా ధ మ గ మ ||
/ ధ ధ ప / ధ ధ మ గ మ | ధ గ మ ధ | ధ మ గ రి గ మ ధ ప ||

/ ని ధ మ గ రి స ని ధ | స ని ధ మ | ధ ని స రి గ మ ధా ||
ధ ధ ని నీ \ ధా ధా | ని స రి రి | స రి గ మ గ మ ధా ||
/ నీ స ధ ని ధ \ మా | / ధా / నీ | ధ మ / ధా / నీ సా ||
ని / రి సా ని / స నీ | ధ / ని ధా | \ మా మా ధా నీ ||
ధ ని స రి / గ రి సా | ని స ని \ ధా | మా ధా నీ నీ ||
స రి గ మ ధా \ రీ | గ మ ధా | గ మ ధా \ మా ధా ||
/ సా \ నీ / రి స \ నీ | / గ రి సా | నీ \ ధా నీ సా ||
ధా / నీ \ మా / ధా | \ గా \ మా | \ రీ / గా \ సా / రీ ||
\ గ రి స ని ధా \ మా | ధా / నీ | రి రి సా ధ / ని సా ||
ని ధ మ ధ ని స రి గ | మ ధ ని స | ధ ని స రి గ మ ధ ని ||
స రి / గ రి సా ని ధ | / రి స ని ధ | \ మా గ రి స ని ధా ||
\ మా ధా నీ రీ | ని \ ధా \ స ని | / గ రీ స రి రి సా ||

గమనిక : పూర్వీకులు ఈ లలితరాగములో క్రింద మంద్రస్థాయి మధ్యమమువరకును పైన మధ్య స్థాయి ధైవతమువరకును సంచరించియున్నారు. ముద్దుస్వామిదీక్షితులు, శ్యామాశాస్త్రిలు, త్యాగరాజయ్య వీరు ముగ్గురున్ను తారస్థాయి మధ్యమ పర్యంతమును సంచరించియున్నారు. ఇటుల సంచరించుటకు వెంకటమఖి గీతమే యాధారముగా నున్నది.

ర గు మ ప ధ ను] **మేళము 15 : మాళవగౌళ** [అగ్ని. గో. చక్రము

జన్యము 13 : గుజ్జరి (ఘూర్జరి)

లక్షణశ్లోకము - వెంకటమఖి

సంపూర్ణా ఘూర్జరీప్రాతర్గీయతే రి గ్రహాన్వితా.

మూర్ఛన { ఆరోహణము : స ♭ రి గ మ ప ♭ ధ ని స .
అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప మ గ ♭ రి స .

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; ఋషభగ్రహము; మధ్యమధైవతములు అల్పములు; ప్రాతఃకాలమున గానముసేయదగును.

గమనిక : మూర్ఛనారోహణావరోహణములు సంపూర్ణముగానుండినప్పటికిని, యీ ఘూర్జరీ రాగముయొక్క నడక గీత, కీర్తన, సంచారీ, సంచారుల నూహించి గమనించితే విశదముగా తెలుసుకొనవచ్చును. (మ ధ) లు అల్పములని ప్రాచీనపుస్తకములో వ్రాసియుండుట మధ్యమ ధైవతములను అల్పప్రయోగములుగా జేర్చి పాడితే రంజనముగా నుండునని తలంచి వ్రాసియున్నట్టు దోచుచున్నది. *

---

* కాని ఇక్కడి లక్ష్యములలో నెక్కడగాని ధైవతము అల్పప్రయోగముగలదిగా కానరాదు. (రా.అ.)

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

ధ స̇ సా̇ రి̇ రి̇ స̇ ని ధ ప | ధ ని ధ ధ ప మ | గ ప ప ధ ప ధ |
గ గ న జ్జ ట . . మం | డ ల మం డి త | ఖం డ ప ర శు |

రి̇ రి స̇ ని సా | రి̇ స̇ రి̇ గా | రి̇ రి̇ స̇ ని సా | ధ స̇ సా ధా |
మం డి తు రే | వె ఎ దం డ | క న క అ ద్రి | కో . దం డా |

పా ప మ గ రి | స రి స రి గ మ | గ మ ప ధ ని స̇ | ధ ని స̇ ధ ని స̇ |
హాంపీ . . ర | అ . . . . అ | అ అ . . . అ | అ . . . . అ |

ధ గా̇ గ̇ రి̇ గ̇ | ప̇ మ̇ గ̇ గ̇ రి̇ స̇ ని ధ
య మ ద్ద మ న | కో ఒ హా న లో ఒ జ య

జావడ :

ధ రి̇ రి̇ గ̇ రి̇ స̇ రి̇ గ̇ గ̇ ప̇ | ధ̇ ని̇ ధ̇ ధ̇ ప̇ మ̇ |
హా రి ప రి క ర మ అ ఆ హి | రె ఎ ఖ అ లె ఎ |

గా ప̇ మ̇ గ̇ రి̇ | రి̇ రి̇ స ని సా | రి̇ గ̇ రి̇ రి̇ సా | ని స రి̇ స ని ధ |
పా అ అ అ ద | మ ణి మ కు ట | భ శి వ ర దా | ఘో ఒ ట క ఆ అ |

ధ స̇ సా సా | ధ ని ధ ధ ప మ | గా పా ప మ | గ స రి రి స ని̣ |
రో ఒ హా ణ | త్రై ధె న అ గ రు | అం నం గ అ | అ అ ర ఇ అ తి |

సా ; ; | స రి స రి గ మ | గ మ ప ధ ని స | రి̇ గా̇ గ̇ రి̇ గ̇ |
రే | ఆ . . . . అ | అ . . . . అ | ర ణ ద్ద శి త |

ప̇ మ̇ గ̇ గ̇ రి̇ స̇ | ని ధ ॥ ధ స̇ సా రి̇ రి̇ స̇ ని ధ ప | ధ ని ధ ధ ప మ |
త్రి పు ర అ సు ర | జ య ॥ గ గ న జ ట అ . మం | డ ల మం డి త |

గ ప ప ధ ప ధ | రి̇ రి̇ స ని సా ||
ఖం డ ప ర శు | మం డి తు రే ||

కీర్తనము — ఆదితాళము — ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

గుణిజనాదినుత గురుగుహోదయే.

పల్లవి :

స రి గ / ధా ప మ గ | రి స ధ స | , రి గా ||
గు ణి జ నా ది ను త | గు రు గు హో | ద యే ||

ధ ప మ గ రి గా గ | మ గా రి | , రి సా ||
గు జ్జ రీ రా గ | ప్రి యే వా | శి వే ||

గుణిజనాదినుత.

అనుపల్లవి :

మ గ / ధ ప పా మ గ | / మా గ రి | సా రి గ ||
మ ణి మ య భూ ష ణి | మా న వ | పో ష ణి ||

/ ధ మ గ / ధా / రి సా | నీ ధ ప | మా గ ధ ప మ గా రి స ||
మ ధు ర భా షి ణి | మా న స | తో . . . . . షి ణి ||

/ గ రి స రి గ / ధ ప మ ప ధ / రి స / గ స / రి |
గ ణ ప తి ఫ ణి ప తి శ య వి ధి ను తే |

స ని / స ధ / ని ప / ధ ప | / ప గ / మ రి / గ స / రి ని ||
గ జ ర థ తు ర గ ప | ద యు తె . ల లి తే ఎ ||

ముక్తాయి స్వరము :

గ్రహము :

/ స సా స / రి రి / గ గా / సా రి గా స రి | గా , / ధా ధ పా | / ధ ధ ప ప మ మ గ గ ||
రి రీ రి గ గ మ మా రీ గ మారిగ | మా , నీ ని దా | ని ని ధ ధ ప ప మ మ ||

/ధ ధ ప మగా /ధ ప మ గా ధ\గా గ గ పగ /ధ పా మ గ | ధ మ గా/ప మ గ రి ||
ని ని ధా ప మా ని ధ ప మా ని మా మ | మ ధ మ ని ధా ప మ | ని ప మా ధ ప మ గ ||

స స రి/ధా స ధ ధ స ధ ధ/రి స రి/గ గ | ధ ని స రి గ మ ప మ | స రి గ ప/ధ ప మ గ ||
రి రి గ నీ రి ధ ని రి ధ ని గ రి గ మ మ | ని స రి గ మ ప ధ ప | రి గ మ ధ ని ధ ప మ ||

ప ధ ని స ప ధ/రి స ధ/రి స స /గ రి స స | మ గ రి సా ని ధ ప | మ గా/ప గ రి స ని ||
ధ ని స రి ధ ని గ రి ని గ రి రి మ గ రి రి | ప మ గ రి స ని ధ | ప మా ధ మ గ రి స ||

గుణిజనాదినుత.

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ధ స సా రి స ని స రి గ | రి స రీ గా రి రి సా | ని స ధ స సా ధా ధా | ధా గ
రీ గ ప మ గ గ | రి స రి గ గ ప ధ ని ధ ధ | ప మ గా ప మ గ రి రి స | ని స రి
గ రి రి సా ని స | ధ స సా ధ ని ధ ధ ప మ | గా పా ప మ గ స రి స | ధ / రి
రి రి గ రి స రి గా | గ స రి స ని ధ రి రి గా | / ధా ప మ గ రి స ధ స రి | గా
/ ధ ప మ గ రీ గా | మ గ రి స మ గ ధ ప పా | మా గ రి సా రి గ రీ | గ రి స ని
స రి స ధ పా | మ గా ప మ గ రి రి పా | సా రి గ ధ ప మ గ ధా | ధా ని ధ ధ ప
మ గ పా | పా ప మ గ సా రి ని స | రీ గా / ధ ధ ప మ గా | రి స ధ స రీ రి గ
రీ | స రీ గ గ రి మ గా ధ | ధ ని ప ధ \ మ ప \ గ మ రి గ | \ స రి ని స
ధ ని ధ ని స ధ | ని స ధా గ గ రీ గా | ప మ గా సా గ రి సా | ధ రి రి గ రి స
రి గ గ ప | ధ ని ధా ప మ గ గ పా | ధ ని సా ధ / రి స స ధా | / రి రి సా ని
ధ ప మ గ | / ధ పా మ గా రి ధ సా | ధ స రి గ ధ రి స రి గా | రి గ ప మ గ
ధ గ ప ధా | మ ప ధ ని ధ ధ గ గ రి | గ మ ప ధ ని స రి / గ గ రి | స /

రి ని స ధ రి గ రి సా | ని స రి స ని సా ధ / స స ధ / ని ధ ధ ప మ గ
/ ప పా | మా గా సా రి రి సా | ని స ధా రి రి గా రి | గ గ పా మ గ / ధ
ధ పా | ధ / ని సా ధ / స సా రీ | ధా ధ / గ రీ సా రి స | స ని ధ ని ధా
పా మా | ధా \ గా / పా గ రి సా | ని స రి గ ప మ గ ధ ప ధ | ధ ని స ధ
/ రి స గ రి స రి | ధ రి సా ని ధ గ ధ పా | మ గ రీ గా / ధ ధ పా | ధ ప
మ గ రీ గా గ మ | గా రీ రి స ధ రి సా | ని ని సా ; ; ; ||

ర గు మ ప ధ ను]　　**మేళము 15 : మాళవగౌళ**　　[అగ్ని. గో. చక్రము

జన్యము 14 : గుండక్రియ

లక్షణ శ్లోకము : వెంకటమఖి

గుండక్రియా సగ్రహేయం అవరోహేల్పధైవతా,
సంపూర్ణా పూర్వయామేతుగాతవ్యా గాయకోత్తమైః.

మూర్ఛన :-
- ఆరోహణము : సా ♭ రి గ మ ప ♭ ధ ని స,
- అవరోహణము : సా ని ప మ గ మ ♭ ధ ప మ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; అవరోహణమునందు అల్పధైవతము; మొదటి జాముసఁ గానముసేయఁదగును.

లక్ష్యము - రాగాంగరాగలక్షణ గీతానుక్రమణికా గీతము

త్రిపుట తాళము - వెంకటమఖి

1 స ని | మా స ప మ గ మ | పా మ గ స రి స |
(1) క న | కాం బ రి ఇ అ రె | రా అ గ అ ం గ |

గా మ పా ధ ధ | ని స రి స ని సా | గ రి గ రీ రి స |
(2) ఫే ఎ న ద్యు తి | ర అ అ అ అ జా | (3) గా న సా మ వ |

స ని ప ని స రి స | స ని ప ధ ధ ధ ప | ధ స స రి రి రి స |
రా తి ర ణ వి ఇ | (4) భా . ను మ తి శ్రీ . | ర ం గ వా సి ని |

రి రి స సా స స | గ మ ప ధ స సా | స ని ప ప మ గ రి |
(5) మ నో రం జ ని | ఉ ఝ తి త . అ | (6) త ను . కీ . రి తి |

2 గ గా మా పా | మ మా గ రి రి స | రి స రి రి స ని |
హ రూ ం ణీ | (7) సే . నా గ్ర ణి | రా . జ త వి . |

సా , - మా గ రి | సా ధ ధ ప మా | ప మ గ రి స రి మ |
లా - (8) జ ం న తో | ఓ డి య అ రే | రా జ రా . . |

మా , సా సా | రి గ రి మ గ రి స | రి రి స ని సా |
జా రే | (9) ధు ని . ఖి ం . న | ష డ్జ ర సి కా |

స ని ప మ మ ప మ | ధ ధ స ని ప మా | మ గ స స ధ ధ ధ |
(10) న టా భ ర . ణ | ర వి ఇ తె ఎ జా | (11) కో కి లా ర అ |

పా మ ధ ప మ ప | గా మ ప స స రి | సా స - మ గ రి స |
వా . బ ల ర మ | (12) రూ ప వ తి ర మ | నీ య -(13) గే . య |

రీ స నీ సా | రీ రి ని స రి స | సా ని మ మ ప ప |
హి జ్జ ఇ జ్జీ | అ ప్ర తి సు రు ప | (14) వా టి వ స ం త |

ధ సా ని స రి స | ని సా - రి మ మ ప | మ మా గ రి రి స |
ఖ్త ఈ ర వి ర ణ | ప శ్రీ - (15) మా యా | మ ఆ ళ వ గ ఉ |

ని సా రి రి రి గ | రి సా - రి స రి ప | పా ప రి గ రి స |
ఉ ళా ర వి కో . | ఒ టి - (16) తో . య | వే గ వా హి ని |

రి స ని సా ని ప | రీ రి - స ని సా | రి స ని సా ని స |
మ ధు . రా న . | అ ధ - (17) ఛా యా | వ తి , రం జి త |

మ గా మా పా | మ గా ప ప ధ ధ | ధ పా స స రి స |
(18) జ యా ళు ద్ధా | మ ఆ ళ వి ర . | ధ ఆ హ్మా ద య . |

4 మ మా గ రి సా | రి రి గ రీ సా | రీ , ; ; |
(19) ఝు ం కా ర | భ్ర మ రి రీ ణా | జీ

ధ స స స స ని ప | మ గ మ ధ ప మ ప | మా , - గ రి రి స |
(20) నా రి రీ . . తి | గ ఉ ళ ఇ . . శ్వ | రీ - (21) కి ర ణ . |

రి గ మ రి మ మ ప | ధ పా - ధ స స రి | రి సా మ గ రి స |
వ శ్రీ . రి పు స ం | . గా - (22) శ్రీ . రా | . గా శ్రీ ధ ర |

ప మ ప మా గ రి | రి సా రి గ రి స | మా గ రి గ రి స |
(23) గ ఉ రి వే ళ . | వ శ్రీ ళ ం క రి | (24) పీ ర వ స ం త —

5 రి రీ గా గా | ధ ధా రి రి రి రి | సా స - ని స రి స |
త్రి భూ వం న | (25) ళ రా వ తి రి పు | చా ప - (26) త ర ం . |

స ని ప ప మ గ మ | పా , - మ మ వ మ | గ రి స స ప పా |
గి ణి . శ్రీ గ అ | జా , - (27) స ఉ ర సె | . . న త్రి పు ర |

ధ ప ధ పా మా | ధ ధ ధ సా రి స | రీ గ రి మ గ రి |
బృ ఇ ర పీ ఈ | (28) హ రి కె దా . రి | గౌ ళ శ్రీ . న |

సా . ; ; | ని సా రీ రి స | ధ స స రీ స టి |
థా | (29) ధి . . . ర | శం క రా భ ర |

గ గ రి ప మ గ రి | ప మా గ రి రి స | ని సా రీ రీ |
ం ంణ రి పు బ ల | (30) న ఆ గ అ భ ర | ం ణా శ్రీ రం |

6 గా రిమ గ రి స | గ రీ రి స ని స | రి సా నీ , స |
గ ర్ధ అ అఅఅ | (31) క ళా వ తి . . | అ రె క్రూ ర |

రి సా ని స ప మ | ప మా గ రి రి స | రిమ మ రి మ మ ప |
(32) ర అ . గ | చు . డా మ ణి | రు . ప క లు షి త |

స ధ ద పా మ ప | ధ స స రీ రి స | మ గ రి ప మ గ రి |
(33) గ ం ం గా త ర | ం గి ణీ . అ రె | రు కు మ చే . . ల |

ధా ప మ గ రి స | మ గ స రి రి సా | రి రి స ని స రి రి |
(34) భో గ ఛా యా . | న . ట రు చి రం | (35) శ ఇ ల దే . శ |

సా , ధ రి రి రి | నీ స రి - స ని ప | స ని ప రి రి రీ |
శ్రీ రు మ . . | కాం త - (36) చ ల న | అ అ ట అ రె రు |

స ని ప స మ గ మ | రి సా ;
ప గి రి స అ . . | . సా

జావడ:

7 స స | సా స మ గ రి స | రి స నీ సా |
(37) స ఉ | గం ధి ని . ర మ | శ్రీ . రా మా |

రి రీ గ గ మ గ | సా ప మ ప మ గ | మా మ - రి గ రి స |
(38) జ గ న్మో . హ న | ర క్ష స మ ర ద | ం న - (39) ధ అ అ ళ |

రి రీ మా గ రి | స ధ ధ ప మ గ రి | రి రి స రి మ మ ప |
వ రా . . శ | సం ం గ్ర . . మ | (40) నభో . మ ణి ం ఎ |

సా మ - గ మ ప ధ | పా మ గ రి సా | స ని స - మ గ మా |
రం భ - (41) కుం ఖి చ | ర ప్న ం . హా | సె . - (42) ర వి ఈ |

8 ధ ప మ మ గ మ ధ | ధ ప మ గ మ ప ధ | ధ స స రి రి స స |
క్రియ . రె రం | ం . గ స . యః | (43) గీ . . ర్వా . ణి |

ధ స రి ధ ధ - ప మ | గ రి స ని ప ధ ప | గ మ గ గ మ ప ప |
ప్రతిభటరె - (44) ప వ | అ . సి ప్ర ణ ప జ | (45) శ ం వ ప ం తు వ |

సా స స ని ప మ | గా మ ధ స స రి | గ గ రి రి స ని స |
రా శి గో . ప ర | (46) స వ రా . జ | ర సి సం ం ని భ |

ధ ధ ప గ స రి స | ప మా గ రి రి స | రి రి స ని స రి రి |
(47) స ఉ . వీ . . ర | ధ ఆ ర . ధ రి | (48) జి ఇ . వ ం . తి |

9 సా , ప స . . | ని పా నీ పా | మ ప మ గ రి రి స |
కా డీ . . | . బ్ది కృ ం న్యే | (49) ధ వ ళ ం . . గ |

సా ధ ధ స మ ప | ధ ధ ప ప మ ధ ధ | పా , ; ; |
రా ల ధ . శు శ | (50) స . మ దే . . శి | ఆ |

పా ప మా ప మ | గ రి స సా సా | రి స ని ప మ గ ను |
ర త్త ం ఘ ః | (51) కా శి రా మ | క్రియ . రు ర ి . |

పా ప - స స రి రి | స సా రి రి రి స | ని సా మ మ ప మ |
పం ణ - (52) ర మ . ఆ | మ నో హ రి రె ప | ర వా వి . . స |

గ రి స మ మ ప ప | స ధ ధ పా ప మ | ప మా గ రి రి స |
(53) గ మ క క్రియ . . | బృ ం ం దా ర ః | (54) వ ం శ ప తి . |

స మ గ స మా గ | సా , ధా ; | సా నీ ధ ప మ గ |
స . . ర ం గ | పా . | అ . . . . . . |

10 రీ సా ; ; | ధ ప మ గ రి రి స | నీ స రి మ మ ప |
ణి ; . . | (55) ళ . మ ళ . రె . | శ్రీ . దే . . వి |

ప మ ధ ప మ గ రి | రి స రి మా , మ | ప మా ధ ధ ప మ |
(56) ఘా మ ర . శ్రీ . | ర ఘు . రా మ | (57) సు మ ద్యు తి శ్రీ . |

సా మ - ధ ప మ గ | రీ స రి స ని ప | ధ ధ ధ ధ ప మ ప |
కృ ష్ణ - (58) దే . . శి | సింహా ర వ . . | శ్రీ . . వెం క ట |

స ని ప ధ ప మ ప | ధ ధా సా ; | ని స రి రి గ రి స |
(59) ధ . మ వ తి హి మ | గి రిం ద్రా | (60) ని ష ధ త్రి న య న |

11 సా స - మ గ రి స | మ గ మ ధ ప - మ ప | గ రీ ప మ గ స |
దే వ - (61) కుం త ల | అ మ ర రి పు - (62) ర తి | ప్రి యకృ్కపకరి |

రీ స సా రి స | స ని ప ప మ గ రి | రి రి స రి మ మ వ |
(63) గీ . త ప్రి య | గా . రి మ నో , . | (64) భూ . షా . వ తి |

వ మ గ ధ స స రి | స రి రి ప మ గ స | రి రి రి స రి మా |
శ్రీ . . ర మ ణి . | (65) శాం త క . ల్యా | అ . ణి రె ఎ రే |
మ మా గ రి - మ మ | పా మ ధ ప మ గ | రి గ రి రి స రి రి |
త్రి శూ లి ని - (66) చ తు | రం . గి ణి శ్రీ . | క ర ర మ ణి . . |

12 సా , ; ; | మ పా ధ స ధ ప | ధ స స రి రి స రి |
యా | (67) సం , శా . న | మం జ రి ఇ అ రె |
మా మ గ రి రి స | రి రి స - ప మ గ రి | రీ , రి రి గ గ |
రు ద్ర అ వ త అ | అ . ర - (68) ణో . . . | తీ ర . . గ |

రీ సా మా పా | ప మా గ మ ప ధ | ధ ప స స స స స |
అ . క్రూ రా | ర . క్క ణు రె ఎ | (69) ధ ఉ త పం చమ |

రి రి రి గ గ గ గ | గ మ ప ధ స సా | స ని ప ప మ గ రి |
రు . ద్రకు మా ర | (70) న . . స . . | మ ణి . మ . దు తి |

మ మ ప మా గ రి | ప సా స ని ప మ | ప మ మ - గ స రి స |
(71) కు సు మ . . . | క ర ధ్రు వ ర . | షు కు రె - (72) ర స ము |

స ని ప ప మ గ మ | ప మ గ రి స ||
జ రి . శ్రు తి ద్వా | అ వి ం శ తి ||

స ని | మా ప ప మ గ మ | పా మ గ స రి స |
క న | కాం బ రి . . రె | రా . గాం గ |

గా మ పా ధ ధ | ని స రి స ని సా ||
ఫే . న ద్యు తి | ర . . . . జా ||

కీర్తనము - త్రిపుటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

రాజరాజేంద్ర చోళ ప్రతిష్టితం

పల్లవి :

పా ప | ప మా గ | , గ ॥ రి స ధ | రి గ రి | మ గ మ ||
రా జ | రా జే | -ం ద్ర ॥ చో . ళ | ప్ర తి . | ష్ఠి తం ||

ధ ప మ | గ రి | గా ॥ / మ రి స | , స | స రి గ మ ||
బృ హ ది | శ్వ | రం ॥ భ జ రే | ఎ | శ్రీ . . ||

రాజరాజేంద్ర.

అనుపల్లవి :

రి గ | . మ | ధ ప ॥ మ గ రి | , గ | మా ||
రా జా | ధి రా ॥ జ న ను | ర్చి | తం ||

ప ధ స ని | స మ | రి గ ॥ మ ధ ప | మ గ | రీ ||
ర మ ణీ | . య | హృ ద ॥ య వి రా | . జ | త క ||

సా రి | , మ | గా ॥ మ ప ధ | స ని | ప మ ||
రా జీ | వ | లో ॥ చ న గు | రు గు | హా ర ||

రి గ మ | ధ ప | మ గ ॥ రి సా | , ధ ప | మా ||
ం జి త | గు ం | డ . ॥ క్రి యా | . ప్రి . | యం ||

పా ప గ | . గ రి | స ధ రీ ॥ గా రి మ గా | . మ ద ప | మ గ రి స ||
రా జ రా జే | ం ద్ర చో | ళ ధ రం ॥ రా జ ధ రం | బృ హ దీ . | శ్వ రంభ జ ||

ముక్తాయి స్వరము :

సా . . , | . | మ ॥ గ రి రి స ప మ | గ మ ధ | ప మ గ రి ||
స సా రి ప | సా స | ద ని స ॥ ప ధ స సా ని | ప ప మ రి | , మ గ మ ||

రాజరాజేంద్ర.

పంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

పా మ గ రి రి గ రి సా | మ గ స రి రి స ని రి సా | రి రి స ని
ఘా ఫ స సా | ఫ స స రి రి మ గ సా | మ గ రి రి గ రి సా రి | ధ

స సా రి స రి మ గ రి | ప మ గ రి మ / ధ ప మ [illegible] సా రి రి |

స ని స రి రి స ధ రి రి | \ నీ స రి స ని ధ / [illegible] / గ రి /

గా మా | గ మ / ధ ప మ గ రి / గ రి రి | స ధ / [illegible] రి స ని ధ

ధ ధ / రి రి సా | గ రి రి రి స స ని ధ ని | ధ [illegible] / [illegible] సా | గ మ

ధ మ గ రి / గ రి సా | గా మ ప / ధ ప మ గ మ / ప | [illegible] మ గ రి / మ గ రి

గ రి స | రి స ని స రి రి / గ గ / మ గ | / పా [illegible] / [illegible] / మా మ |

రి / గ రి స రి రి / మా గ రి | స / ధ ధ ప మ [illegible] మ పా మ గ

మ ప / ధ ప | మ మ గ మ / ధ ధ ప మ గ మ [illegible] \ మా గ రి సా రి రి స |

ని సా మ మ ప మ గ రి స | మ గ మ మ / ధ [illegible] / [illegible] గ గ /

ధ స రి / మ మ గ రి | సా మా పా ప [illegible] | మ [illegible] ధ [illegible] / రి స |

స ని \ మా పా మ గ మ ప | రి స గ మ ప ధ స స రి స | [illegible] సా / గ రి /

గ రి రి సా | ని స ని స / రి స స ని ప ధ | ధ ప ధ స రి రి [illegible] సా | స ని ప ప

మ గ రి గ మా | గ రి / మ గ రి స రి / మ [illegible] ధ / [illegible] సా స ని ప |

మ గ మ ధ ప స ధ స ని ప | ధ రి స రి ధ స రి మ గ రి | [illegible] ని [illegible] మ

గ మ | స ని ప మ గ మ / ధ ప మా | / ప మ [illegible] ని సా | ధ ని స

ధ / స స రి రి మ గ | రి గ మ గ మ ప ధ ని ధ స | సా రి మ గ రి గ మ గ రి |

స ధ / రి రి సా ని ప మ ప | మ గ మా / ధ [illegible] ధ / స

సా రి మ | గ మ గ రి [illegible] / ధ మ [illegible] రి | [illegible] / గ రి సా ||

ర గు మ ప ధ ను] మేళము 15 : మాళవగౌళ [అగ్ని. గో. చక్రము

జన్యము 15 : మలహరి

లక్షణ శ్లోకము : వెంకటముఖి

భవేన్మలహారీరాగో నిచ్యుతో ధైవతగ్రహః,
షాడవో గీయతేప్రాత రారోహేతు గ వర్జితః.

మూర్ఛన :- { ఆరోహణము : స ♭ రి మ ప ♭ ధ స ,
అవరోహణము : స ♭ ధ ప మ గ ♭ రి స .

లక్షణవివరణము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము; షాడవము; నిషాదవర్జ్యము; ధైవతగ్రహము; ఆరోహణమందు గాంధార వర్జ్యము; ప్రాతఃకాలమున గానముసేయఁదగును.

లక్ష్యగీతము — ఏకతాళము — వెంకటముఖి

ధ్రువము :

సా ధ ధ ధ స ధ ప | ప మ గ రి రి స ధా | ధ స సా ధా పా |
మ ద్ద ళ తా ళ ం | మ హా తో . ప ం గా | త్త ఇ స ం మా న |
ప మ మ ధ ధా పా | మా పా దా మ ప | ధ ప ధా సా సా |
కృ ర వు ం నీ ఈ | బృ ం దా . వ న | పు ళి న మ్మా ఖి |

స రి ప మ గ రి రి స | ధ స ధ ప మ గ రి స |
ద్ధిం . ధి మి ధి మి ధి మి | ధి మి కి ం మ ణ వు ని |

అంతరి:

ధా ప ధ ధా రి స | ధా రి రి సా ; |
న చ్చు తి న చ్చు తి | న చ్చు తి రే . |

జావడ:

మా పా ధ స ధ ప | ప మ గ రి రి రి స ధ | ధ రి రి రి రి |
గో గో వ శి ని ం | గో . వ శ మ . ఝు రి | అ నం త రా శం |
స రి గ రి సా ; | ధ రి రి స ధ రి రి స | ధ స ధ స ధ రి రి స |
ద అ ఖ వు నీ | ఽ . . . . ఆ | అ . . . . . అ
సా రి మ గ రి స | రి స రి స ధా , ప | మా పా ధా , ధ |
ఆ . . . . అ | అ . . . . . . అ | కా . శీ య |
మ ప మ ప ధ స స రి | స రి ప మ గ రి రి స | ధ స ధ ప మ గ రి స ||
ఫ ణి ఫ ణ మ అ ఝు రి | ధి ం ధి మి ధి మి ధి మి | ధి మి కి ం మ ణ వు ని ||
ధా ప ధ ధా రి స | ధా రి రి సా ; ||
న చ్చు తి న చ్చు తి | న చ్చు తి రే ||

ర గు మ ప ధ స]   **మేళము 15 : మాళవగౌళ**   [అగ్ని. గో. చక్రము

జన్య ఉపాంగరాగము 15 : మలహరి

కీర్తనము - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పంచమాతంగముఖ గణపతి

పల్లవి:

పా | ధ మా ప ॥ ధ ప | మ గ రి స ||
పం | చ మా త ॥ ం గ | ము ఖ గ ణ ||

ఫ ధ | సా రి మ ॥ పా | , మ గ రి ||
ప తి | నా ప రి ॥ పా | లి తో ||

సా | ఫ రి సా ధ స రి మ ||
హం | సు ము ఖే న . శ్రీ ||

అనుపల్లవి :

మా | ధ పా , ॥ ప మా | ప ధ స స ||
పం | చ భూ ॥ తా | త్మ క . ప్ర ||

రి | సా ధ ప ॥ , ధ | ప మ ప ధ ||
పం | చో ద యా ॥ . ది | క ర ణ వి ||

సా రి గ | రి సా రి స ధా ధ ॥ పా ధ ప | , మ రి స రి మా మ ||
రిం చి హ | రి రు ద్ర ను తే న ॥ సం గ వ | క్త్రి శి వ ను తే న ||

చరణము :

రి మ | పా ధ మ ॥ పా | మ గ రి స ||
వ ర | దా భ య ॥ పా | శ సృ ణి క ||

రి | స ధా ఫ ॥ ధా | స రి మా ||
పా | ల దం త ॥ మో | ద క ము ||

గ రి | , మ మా ॥ పా | ధ పా మ ||
ద్గ రా | ఉ మా ॥ లా | క రే ణ ||

ప ధ | / రి స రి ॥ ధ స | , ధా ప ||
క మ | లా పు ర ॥ వి హా | రే ణ ||

స ధ	పా మా ॥ ప మ	గ రి స	
పు రు	హూ తా ॥ ద్య ఖ	ల దే వ	
సా	రి మ గ రి ॥ రి స	ధ రి స	
పూ	జి త వి . ॥ ఘ్నే .	శ్వ రే ణ	
మ ప ధ ప	మ గ రి / ధ దా ప ॥ ధ రి స రి	ధ స ధా గ రి స	
వ ర గు రు	గు హా సో ద రే ణ ॥ సు రు చి ర	లం బో ద రే ణ	
రి స ధా	ప సా మ గ రి స ॥ ధ స రి మ	గ రి స స ధా స మ	
క రు ణాం	గ గౌ ర త రే ణ ॥ క లి మ ల	హా ర ణ త రే ణ	

పంచమాతంగముఖ.

సంచారి - త్రిపుటతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ధ ప మ గ రి సా | రి రి స ధ స సా | రి మ స ధ ప మ గ | రి మ గ రి
రి సా | రి మా గ రి రి స | రి మా ప ధ ప మ | రి పా మ గ రి స | స రి
మా గ రి స | రి గ రి స రి సా | ప మ గ రి రి స ధ | ధ స స ధా ధా |
ధ ధ ధ సా సా | రి మ మ గ రి స రి | గ రి స రి స స రి | ధ స స రి స
రి మ | గ రి మ పా ధ ప | మ ప ధ ప ధ ప ప | ధ ప మ మ గ రి స |
ధ స రి మ గ రి స | స స రి రి రి | ప మ గ రి రి స స | ధ రి రి సా ధ రి |
సా రి మ గ రి స | స రి మ గా రి | స రి గ రి సా | రి మ ప ధా మ ప |
రి రి మ ప ధ మ స | ధ ప మ గా రి స | స రి ప మ గ రి స | స ధ ప మ
గ రి స | రి రి మ గ రి మ ప | రి మ ప ధ ప మ ప | మ గ రి మ స ధ ధ |
రి మ ప ధ స ధ ధ | రి రి స ధ స మ ప | స ధ ప మ గ రి మ | గ రి స

ధ రి స రి | ధ స రి రి మ గ రి | రి మ ప ధ ధ ప ప | మ ప ధ స ధ స స |
ధ స రి మ గ రి స | / గ రి స రి స ధ ధ | ధ సా ధ ప మ గ | రి మా
గ రి సా | రి గ రి సా ధ స | రి గ రి మా గ రి | మ ప ధ పా మ గ |
రి రి ప మా గ రి | మ గ రి మా పా | స ధ ధ ప మ పా | స ప ప మ గ రి |
స మ మ గ రి సా | స ధ ప ధ స ధ ధ | ధ రి స రి రి స ధ | ధ రి స ధ గ
రి స | రి రి స మ గ రి స | గ రి స ధ ధ స ధ | స ధ ప మ గ రి స |
ధ స రి మా గ రి | స రి మ గా రి | స రి గ రి సా ||

జన్యరాగము (ఉపాంగము) 16 : బౌళి

లక్షణశ్లోకము - వెంకటమఖి

మగ్రహో బౌళిరాగస్తు శ్రీదోమధ్యమ వర్జితః,
తురీయ యామే గేయః స్యాదారోహేతు ని వర్జితః.

మూర్ఛన { ఆరోహణము : స ♭ రి గ ప ♭ ధ స,
అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప గ ♭ రి స .

లక్షణవివరణము _ సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; షాడవము; మధ్యమ వర్జ్యము; మధ్యమము గ్రహము; మనరాగము; ఆరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము ఆరోహణమున స్వల్ప నిషాదప్రయోగముకు గలదు, రాత్రి నాలుగవజామున గానముసేయఁదగును. సకలసంపదలనిచ్చును.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువతాళము - వెంకటముఖి.

ధ్రు వ ము :

ధ ధ పా ధ ప గ ప ధ స స స సా | రి రి గా గా రి రి స ని సా సా |
వి ధు బిం బ వి డ ం బ న వ ద నే | సు చ రి త్ర క ల్యా . . ణి |
ధా రి సా రి స ని సా రి స ధ ప | ధ ని ధా పా ధ ధ ప గ పా పా |
చ ం డ ముం డ స ం హా . . రి ణి | శు క వా ణీ శ . . . ర్వా ణీ |
స రి గ ధ ప గ ప ధ రి స ధ ప ధ స | ధ స గ గ రి గ ధ ధ ప గ ప ధ ని ధ |
భు . తే . . శు ర . . . . . . ణి | క ద ం బ త రు గ హ న వి హా . రి ణి |
ప ధ ధ ప గ ధ ధ ప గ ప గా రి స | రి గ ప గ రి స రి గ రి స ని ధ ప ధ |
వ ర ద . భ య వీ . ణ . పు స్త క | పా . . . ణి ని దు ప మ శ్రో . . ణి |
సా రి స ధ ప ధ ధ ప గ గా రి స |
నా రి . మ ణి లో . క పా వ ని |

జా వ డ :

స రి గా గ గ గ ధ ప గ ప ప పా | గ ప ధ ని ధా ప ధ ధ ప గా రి స |
వి ధు బిం బ వి డ ం బ న వ ద నే | ఘృ త మా ధు ర్యా మృ త గా . న |
ధ ధ పా గా రి గ గ రి స రి స స | ధ స సా ధా పా ధ ధ ప ధ ప ప |
ప్రి యె . . మృ డ హృ ద య . . . | న ం దా . కం ద ళ ము . ది తి |

గా పా పా ధ ధ ప గ గా రి స	రి స రి గ రి గ ధ ధ ప గ ప ప ధ ధ
జే జే ధ ర్మ స ం ం వ ర్ధ ని	రె ఎ య అ ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య ఇయ
ధ ప గ ప ధ స రి స రి గ గ ప ప ధ	పా ధ ని ధా ప ధ ధ ప గా రి స
అ . . . . . అ	దే . . వీ ల ం బో . ఓ ద ర

గ రి స ని ధ ప ధ ధ ప గ గా రి స ||
జ న ని ఇ రె ఎ మ అ అ ంమా ఝు ఎ ||

ధ ధ పా ధ ప గ ప ధ స స స సా ||
వి ధు బిం బ వి డ ం బ న వ ద నే ||

శ్రీరంగప్రబంధము - ఏకతాళము - వెంకటమఖి

పా ధ ప గ ప ధ స	సా సా రి స రి	గా రి రి స ని సా
ఉ ద్ధ త రి పు జ న	వి ద్ధ త్త ప న	ప ద్ధ తి రె . రే
ధ స సా ధా పా	ని ధ ధ ప ధ ధ ప గ	గ ప గా గా గా
ప్రప ం ం చ	సూ . త్ర ధా . ర	జ గ ధా ధా ర
రి రి స ని సా ;	ధ ధ పా గ ప ప ధ	గ రి రి గ రి రి స ని
గి రి ధీ . రా	ప వ న త్త ను భ వ	క ం ధ ర బ ం ధు ర
ధ ప ధ ని ధా ;	గ పా ప పా ప ప	పా పా ధా ధా
స ం ధ రు రే	త కుం ద త క్కు కు	త క్కుం ధ ద్ధీ
ధ స సా ధ స సా	ధ ప ధ ని ధ ధ ప గ	పా ; గా గా
త కుం ద త్త కం ద	ఝ్ఝుంతరి కుంతరి ఝు ఝు కి ణ	కి ట్ట ట్ట
రి రి స ని సా సా	సా ; రీ గా	పా ధా నీ సా
క్కి ణ కి ణ ఝు ం .	మా ప ద్ధ	సా రీ గా మా
స రి స రి గ ప ప ధ	గ ప ప ధ ప ధ ని స	ధా గా గ గ గ గ
మ ప మ ప ధ స స రి	ధ స స రి స రి గ మ	తె న త్తె న తె న

రి స రి గ గా ; | పా గా గా గా | రి రి స ని సా ; |
తె ఎ . . నాం | తే ఏ నా ం | తై ఎ . . నాం . |

ధా పా ధా ని స | ధ ప ధా ని ధ ధ ప | గ ప పా ధ ప ప ధ |
గో విం దా ధ్వ రి | సు త వెం క ట మ ఖ | కు రు ని క్క రి వ తె |

రీ సా రి గా | గ ధ ధ ప గ ప ప ధ | ప ధ స సా , పా ||
శ్రీ . రం గ | ప్ర బం ధ మ వ ధా | అ . ర యా . శ్రీ ||

ధ ప గా గా రి స | గ రి స ని ధ ధ ప గ ॥ పా ధ ప గ ప ధ స |
రం గ స్వా . మి | జి ఇ . వు జి . . వు ॥ ఉ ద్ధ త రి పు జ న |

సా సా రి స రీ | గా రి రి స ని సా ||
వి ద్ధ త్త ప న | ప్ర ద్ధ తి రె ఎ రే ||

కీర్తనము　ఆదితాళము _ ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ పార్వతీ పరమేశ్వరౌవందే.

పల్లవి :

ధా పా ప గా ప ధ | గ ౹ రి స | స ని ధా ప ధ ||
శ్రీ పా ర్వ తీ ప | ర మే శ్వ | రౌ . . వం ||

సా , రి గా పా ధా సా | నీ ధ పా ధ గా | గా రి గా రి గ ప ||
దే చి ద్బిం బౌ లీ లా | వి గ్ర హౌ ము యా | బి ష్ట సి ద్ధ యే . ||

శ్రీ పార్వతీ.

అనుపల్లవి :

గా పా గ ౕ ధా ప | గా ౹ రి | స రి గా ||
ఆ పా ద మ స్త | కా లం | కా . రా ||

రి గ ↘ రి రి స ని | స రి గా | ↗ పా పా ||
ఆ ది మ ధ్యాం త | ర హి తా | కా రా ||

సా ధా గ ↘ రి గ | ↗ రి సా | ↗ ధా ధా ||
సో పా న మా ర్గ | ము ఖ్యా | ధా రా ||

ప ధా ని ధా పా | ↗ ధ ప గా | ↘ రి సా ||
సు ఖ ప్ర దా గం | ధ ర సా | ధా రా ||

ధా పా ధా రి రి సా రి గ ప గ పా | ధా ప ↗ ధా ప ↗ గా ప | ధా ↗ రి రి స ని సా ||
లో పా ము ద్రే శా ర్చి త చ ర ణా | లో భ మో హా ది | వా ర ణ క ర ణా ||

పా పా ప ధ పా ↗ గ రి స ని ధ ప ధ స | ని ధ పా ↗ ధ ప గ రి | సా ధ స రి గ ↗ ధ ప ||
పా పా ప హ పం డి త త ర గురుగుహా | క ర ణా భయహర | ణా భ వ త ర ణా. ||

ధ ప ధా పా ప గా ||
శ్రీ. . పా ర్వ తీ ||

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ధ ధ పా గా ప ధ సా | ధ స రి గా రి రి సా | ధ సా ని ధ ప ధ ↗ ని ధా | ధ ధ పా గ ↗
ధ ప గ రి గ | రి రి స రి స ని సా సా | ధ ధ పా గా పా ధా | గ ప ధ ని ధ ధ ప ధ పా |
ప ధ ప గ ↗ ని ధ ధ ↗ ని ధ ప | గ ↗ ని ధ ప గ ↗ ధ ప గ రి స | గ ప ధ ప ధా ↘ గా పా | గా ↗ ధ
ప గ రి స ని సా | గ రి స ని ధ ప ధ ↗ స సా | ని ధ ప ధ స స రి రి గా | రి రి గ గ ప ధ
గ ప ధా | గ ప ధ ↗ ని ధ ప గ ↗ ధ ప గ | రి గ ↗ ప గ రి స ని స రి గ | స రి గ ↗ ధ ప
గ రి స ని ధ | సా రి రి ↗ గ రి స ని ధ ధ | స ని ధ ధ సా ధ స రి గ | ధా స రి గ ↗ ధ
పా గ రి | గ ↗ ని ధా పా గ గ పా | గ ప ధ ↗ ని ధ ధ ప ప గా | ధ ధ ప ప గా ↗ ధ ప గా |

/ ని ధ పా గా రి / గ రి స | ధ స రి గ స రి స స రి గ | స రి గ / ధ గ / ని గ /
ధ ప గ | రి గ ప ధ / ని ధ ప ప గా | ప ధ స ని ధ ప / ని ధ ప గ | ప ధ ని స రి గ
రీ సా | పా పా ప ధ పా గ రి | స ని ధ ప ధ స ని ధ పా | ధ ప గ రి సా రీ గా | పా ధా /
నీ సా రి రి | స రి గ ప ప ధ గ ప ప ధ | ప ధ / రి స సా గా గ రి | రి స రి గ గా / గ
గ రి స | / గ రి స ని ధ ప ధ స ని ధ | ప గ / ధ ప గ రి గ రి సా | ధా పా ధా స స ధ ప |
ధ ని ధ ధ ప గ గ ప ప ధ | ధ / రీ స రి గ ధ / గ రీ | / గ రి సా ని ధ / రి సా ని |
ధా పా గ ధ పా గా | రి గ ప గ రి / గ రీ సా | ని స రి గ ప ధ సా సా | రీ గా పా ధ /
స సా | గ ప ధ సా స రి / గ రీ | / గ రి సా ని ధ పా గా | రి రి సా ని ధ పా గా |
ని ధ పా గా రీ గ ప | గా రీ స రి సా నీ | ధా పా ధా సా సా ||

జన్యరాగము (ఉపాంగము) 17 : అర్ద్రదేశి

లక్షణ శ్లోకము - వెంకటముఖి

ఆర్ద్రదేశీభవేత్పూర్ణా సగ్రహాసార్వకాలికా.

మూర్ఛన :— { ఆరోహణము : స ♭ రి గ మ ప ♭ ధ ని స ;
అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప మ గ గ గ ♭ రి స .

పఠాంతర మూర్ఛన :— { ఆరోహణము : (♭ రి స ని ♭ ధ) ని స రి గ మ ధ ప ధ ధ ధ స ని స.
అవరోహణము : (♭ ధ స) ధ ప మ గ గ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును.

గమనిక : 'గ గ గ రి స' యని మాటి మాటికిఁ జేర్చుకొనవలయునని ప్రాచీన పుస్తకమున వ్రాసియున్నారు. దీని వివరణము, 'గ గ గ రి స' యనునది యీ రాగమునకు ముఖ్యమయిన జీవస్వరప్రయోగము గనుక రంజనమునకై అడుగడుగునకు ప్రయోగించవలెనని పూర్వాచార్యుల మతము. ఇటులనే 'ధ ధ ధ స ని స' యను ప్రయోగమును రావలెననుటయు నభిప్రాయము.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

సా స	సా ధ ప మ పా గ గ రి	సా , రి స ని సా ధ స
వీ ర	భ ద్ర . . . . సు ర	సం హా రు . రె ప్ర ళ
రీ సా రి రీ గా మ	పా మా ధ ప మ గ గ రి	రీ స రి మ మా
కా . ల రే రు ద్ర	భ ద్రా వ త . . . ర	కృ త్తి వా . సా

అంతరి :

ధ ధా	నీ ; స రీ రి స రి	మా ; ప గ గ గ రి రి
క ఇ	ల్లా స వా . . స	పా హి మ ం పా హి
సా ; ; స		
శే రె		

జా వ డ :

స సా | ధా ధా ధ నీ ధ ధ ప మ | మా ధ ధా ప మ గ గ రి |
అ రె | ద్దీ . న మం ం దా ర | కుం ద భా సు ర దే . హ |

గా మా ధ ప మ గ గ రి | రి స రి మా మా స సా | మా ; ప గ గ గ రి స |
నం . ది వా హా ం న | నా గ భూ ష త్రి యుం | వై య అ ఇయ ఇయ |

ధ స్స సా ధ ప మ గ గ రి | సా ధ ధ ధ ని ధ ధ ప మ | ధ స స ధ స స స రి రి స |
అ ఇయా ఇయ ఇయ ఇయ | ఆ యం . వ ఇయ ఇయ | అ . . . . అ |

ప మ ప మ మ పా గ గ రి ||
అ . . , ... ఆ ||

ధ ధా | ని ; స రి రి స రి | మా ; ప గ గ గ రి రి |
క ఇ | ల్లా స వా . . స | పా హి మా ం పా హి |

సా ; ; స ||
రే రె ||

కీర్తనము - ఝంపతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

(శ్రీ) గణేశాత్పరం చిత్తనహిరే

పల్లవి :

రి గ మా ధ ప దా | ప | మ గ ॥ గా గ గ రి స ని ధ | ని | సా ||
(శ్రీ)గణే శా | త్ప | ర ం ॥ చి త్త న . హి రె | రె | ప ||

ని ధా ధ పా మ మ గా \ రీ సా | ధ / రి | , రి స ని ||
శి వా ది ష ట్త్రిం శ త్త త్వ | స్వ రూ | పి ణ ||

(రి స రి)
((శ్రీ) . .)

అనుపల్లవి :

సా సా / ధ పా | ప | మా ॥ / ధా పా ధ ధ ధ | స | ని స ||
వా గా ది వం | చ | క ॥ వ్యా పా ర ర హి | త | హృ ద ||

ధా సా ధ సా | ధ | పా ॥ మా / ధ పా మ గ | రి | రి స స ని ||
యా గా ర సం | స్థి | తా ॥ ద్యో గి రా జా | ర్చి | తా . . ||

(రి స రి)
(చ్చి . .)

చరణము :

మా మ గ మ ధ ప మ | గ | రి స ॥ నీ ధా ని స రి | గ | మా ||
మా తం ం గ వ ద | నా | . దు ॥ మా రు ద్ర ద | ర్శి | తా ||

గా గ గా రి స | ధ | , రి ॥ సా ధ రి స ని సా | రి | గా ||
ద్యూత భా తి క | వి | శ్వ ॥ పూ జి త క . శే | బ | రా ||

మా మ గ మ మ గ | మ | ధా ॥ పా ధ ధ స ని స | ధ | పా ||
చ్ఛ్వే తా . ర్క సు మ | ధ | రా ॥ శ్వే త ర వి వ . | క్షి | తా ||

ధా సా ధ సా | ధ | పా ॥ పా మా గ గ రి స ని | రి | సా ||
త్పీ తాం బ రా | వృ | తా ॥ ద్బ్రంహ్మోద్యు పా . | సి | తా ||

రి / గా మ ధ ధ ప ధా సా నీ | స ధ | , స ని ||
ద్యూ తా ది ను త ప దాం భో జా | చ్ఛి వా | త్మ జా ||

సా సా ని ధ ధ ప ప మ మ మ గ గ | రి స | . ధ సా ||
చ్ఛీ తాం శు ధ ర ప ర మ శి వ గు రు | గు హా | గ్ర జా ||

(రి స రి)
(చ్చి . .)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రీ గా మా ధ ప మ గ | గ గ రి స ని ధ ని పా | ధ స సా ధ రి స రి రి |

స ధ ని స ధ ధ పా మా | ధ ధ ప స మ మ గ గ గ రి | రి సా రి రి గా మ |

ప మ గా గ గ రి రి స ని | ధ స ని స రి గ స రి గ మ | ప మ గ గ రి రి స

రి స ని | ధా ని స రీ స రి రి | స రి మా పా గ గ గ రి | స స / ధా ధా

/ ని ధ ప మ | ప ధ ని ధ పా మ ధ ప మ | ధ ధా ప మ గ గ గ గ రి |

సా మా ప గ గ గ రి స | ధ ని సా ధ ప మ గ గ రి | సా ధ ధ ధా ని ధ ప మ |

ప మ ప మ మా గ గ గ రి | ధ స సా ధ స స గ రి స | రి మ మా / ప గ

గ గ రి స | గ రి గా మ ధ పా మ గ | మా ధ ధ పా మ గ రి రి | స స

ధ ని ధ ధ గ గ గ రి | స రి స ధ స రి గ మా మ | రి స ని ధ ని స రి గ

మా | గ మ / ధ ప ధ ధ ధ ధ పా | మ గ మా ధ ప ధ ధ సా | ని స ధ

ధ ధ ని ధ ధ ప మ | ధ స స ధ స స రి రి సా | గ రి సా ధ రి సా ధ ధ |

పా ధ ప మ గ గ గ రి స | ధ స రి స సి ధ ని స రి గ | మ ధ ప ధ ధ ధ స

ని సా | ధా సా ధ సా ధ ధ ప | మా ధ పా మ గ రి స ధ | సా రి గ మ

ప ధ ని సా | ధా సా ధ సా ని సా | ధా సా ని ధ ప మ గా | గా గ రి

సా ధా సా | ధా రి స ని రి స రి గా | మా స గ మా గ మ ధ | పా ధ

ధ స ని స ధ పా | ధా సా ధ సా ధ పా | మా గా రి రి స ని సా | రి మ గ మా ధ ధా | సా

నీ స ధా స నీ | సానీ ధ ధ ప ప మ గ | మా గా రి రి స ధ సా | రీ గ మ ధ ప ధ ధ స ని |

ధ స ని ధ ప మ గ గ గ రి | స ని ధ రి స ని రి రి సా ||

ర గు మ ప ధ ను] మేళము 15 : మాళవగౌళ [అగ్ని. గో. చక్రము

జన్యరాగము (ఉపాంగము) 18 : దేవరంజి

లక్షణశ్లోకము - వెంకటమఖి

షడ్జగ్రహా. దేవరంజీ ఔడవీ రి గ వర్జితా.

మూర్ఛన :-

ఆరోహణము : స మ ప ♭ ధ ప ని ధ { ప ని స / ధ ని స / ధ స స }

అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప మ సా.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; ఔడవము; ఋషభగాంధారవర్జ్యము; షడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

లక్ష్యగీతము — మఠ్యతాళము - వెంకటమఖి

సా̇	సా̇	ని	ధ	ప	ధ	సా̇	|	ని	ధ	ధ	ని	సా̇	ధ	స̇	సా̇				|
త	ద్ధి	త్త	క	ణ	క	ఝేం	|	త్క	త్క	త్క	త్క	ఝుం	త	రి	గ్డు	ఝుం			|
స̇	సా̇	సా	స̇	పా̇	మ̇	ప̇	|	ని̇	ధ̇	ప̇	ధ̇	ప̇	మ̇	మ	పా̇	ప̇			|
త	ఢిం	ఢిం	కు	ఢిం	కు	కు	|	కి	ణ	ం	త	రి	త	క	ఝుం	త్ర			|
ప̇	ప̇	పా̇	స̇	స̇	సా	మ̇	ప̇	|	ధ̇	ప̇	ని̇	ధ̇	ప̇	ధ̇	స̇	ని̣	ధ̇	ప̇	|
జ్క	జ్క	ఝుం	జ్క	జ్క	ఝుం	త	రి	|	ణ్గ	ణ్గ	ణ్గ	ణ్గ	ణ్గ	ణ్గ	ణ	ం	కి	ణ	|

స స పా మ ప సా స నీ | ధ ప ధ ని సా స మా మ |
త్క త్క ఝుం త రి తా ధి క | త్క త్క త్క త్క ఝు . ధ ణీ కు |
ధ ధ ప ప నీ నీ ధ ధ ప ప | స సా స ని ధ ప మ సా ||
త తుక్కతుక్కతుక్కతుక్కతుక్కతుక్కతుక్కతుక్కతుక్క | ధ ళం గ్గు ఝు . క రి త ఝుం ||
సా సా ని ధ ప ధ సా ||
త ద్ది త్త క ణ క ఝుం ||

కీర్తనము - తిస్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

నమస్తే పరదేవతే.

పల్లవి :

స మా మా ప | మ ప ధా ప నీ | స ని స ధ పా ||
న మ స్తే ప | ర దే వ తే | శి వ యు వ తే ||

పా మా సా | ప నీ సా ప | మా సా ; ||
కా మా క్షి | న మ స్తే న | మ స్తే ||

అను పల్లవి :

ప మా మ సా | పా , ధ పా | ని ధ ధ ప పా |
స మ స్త వి | శ్వో ద య | స్థి తి ల య మూ |
ప మా ప ని సా ||
ల ప్ర కృ తే ||

సా మ మ మ సా స పా నీ | సా పా ప మా మ సా సా ||
సా ధు జ న చి త్త వృ త్తే | సం గీ త శా స్త్ర యు క్తే ||

ప	మ	మ	స	ప	ప	ధా	పా	నీ	|	స	నీ	ధ	ప	మ	సా	పా	సా	||
వి	మ	ల	గు	రు	గు	హో	త్ప	త్తే	|	వి	నో	ద	క	ర	సం	ప	త్తే	||
స	మా	మ	╲	సా	,	స	నీ	ధ	ప	|	సా	ప	ధా	పా	ప	మా	మా	||
స	మ	స్త	దే	వ	రం	జి	త	|	స	చ్చి	దా	నం	ద	మూ	ర్తే	||		

నమస్తే పరదేవతే.

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ప మ మా ప మ మా సా | స ప ప మ ప మ స మ సా | స ప పా ధ ప నీ ధ ప / ధ ప మ మ
ప మ మ మ సా | స మ స ప స ధ ప మ సా | ధ ప మ మ ప మ సా సా | ఫా నీ నీ ధ ఫా
ధా | ని ధ ఫ ఫ ఫ ఫ ధ ధ సా | ధ స మ మ స స మ మ సా | స ప మ మ స మ స
ప / ధ ప | స / ధ ప / ధ స మ స / ప మ ప | స / ధ ప మ స మ ఫ స సా | స / ప
మ ప / ధా ప ని ధా | స ధ ప మ పా ప మ పా | ప మ ప ధ ప మ ధ ప మ ప | / ధ ధ
ప ప ని ధ ని ప ధ ప | ధ ప మ మ ధ మ / ప మ మా | ప / ధ ప మ ప మ స ప మా |
ప ప మ ధ స ధ ప ధ పా | స ని ధా ప మ ధ పా మ | ప ని ధా ప ప / ధా మ ప | ధ మ పా
/ ధ మ ప మ సా | స మ మా స ప పా ధ ప | స ధ ప ధ ╲ మా పా మా | స ప పా పా సా
మ స / ధ ప / ని ధ ప / ప స మ ధ ప | ప ప పా స స సా ప మ | ప ప మ మ సా ఫ
ని సా | ప మా మ పా స ధ పా . ని ధ ధ ప మా సా మ మ | మ సా స మ స ఫా సా | మమ
సా స స పా నీ | సా సా ప మా మ సా | స స ప ప స స ధ ధ పా | ని స నీ ధ ప మ ప సా |
ధ ప ప ధ ప ని స స ప ప | మ ప స స ని ని ధ ధ ప స | నీ ని ధ ధ ప ధ ప ప మ | ప ప ధ ప
ధ ధ ని ధ ప ని | ధ ప ధ ని సా ధ / స సా | పా నీ ధ ప మ ప సా | పా నీ ధ ప మ ప సా |
మ స స ధ పా నీ | సా ని ధ ప మ పా సా | ప మా మ
సా మ మ సా | స స పా ని ధ పా స స | మ మ మ మ సా ని ధ పా | స నీ
ధా స మ స సా | సా పా ధ పా మ మా | స మా మ పా పా దా | పా ని స నీ ధా పా |
ఘా సా ఫా నీ సా | ప మా మ ╲ సా పా సా |

ఉపాంగ రాగము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

రెండవ సంపుటము

శ్రీ గురుగుహ ముద్రాంకిత కృతి వక్తలైన
ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారిపుత్రులును,
ఎట్టయపురం సంస్థానం
సంగీత సాహిత్య విద్వాంసులు నైన
బ్రహ్మశ్రీ సుబ్బరామదీక్షితుల వారిచే
రచియింపబడినది

ద్వితీయ ముద్రణ

సంపాదకులు ఆచార్య నోరి నాగభూషణం

పర్యవేక్షకులు - గానకళాప్రపూర్ణ రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాదమీ ప్రచురణ

తొలి పలుకు

నృత్య, సంగీత, నాటకోత్సవాలను నిర్వహించటం, ఆయా కళలలో శిక్షణాలయాలకు సాంస్కృతికసంస్థలకు, నిస్సహాయ స్థితిలో గల వృద్ధ కళాకారులకు ఆర్థిక సహాయం చేయటం, మరుగున పడిపోతున్న మన సంప్రదాయ, జానపద కళారూపాల పునర్వికాసానికి కృషిచేయటం మున్నగు కార్యక్రమాలతోపాటు ఆయా రంగాలలో పరిశోధన చేయించి, గ్రంథాలు ప్రచురించే కార్యక్రమాన్ని కూడా ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ చేపట్టింది ఈ పథకం క్రింద సంస్కృతంలోని ప్రామాణిక సంగీత, నృత్య శాస్త్రగ్రంథాలను అనువదింపజేసి ప్రచురిస్తున్నాము ఇంతవరకు 'సంగీత రత్నాకరం' మొదటి భాగము, 'నృత్త రత్నావళి,' 'భావప్రకాశనము' ప్రచురించాము

ప్రాచీన సంస్కృత గ్రంథాల అనువాదాలు చేపట్టటమేకాక తెలుగునాట సంగీత, నృత్య, నాటక కళా వికాసాలను తెలియపరిచే స్వతంత్ర గ్రంథాలను ప్రచురించాలని కూడా అకాడమీ సంకల్పించింది ఇంతవరకు, నాటక కళాభివృద్ధికి దోహదకారులైన తెలుగు నాటకకర్తలు చిలకమర్తి, తిరుపతి వెంకటకవులు, ధర్మవరం, కోలాచలం గురించిన గ్రంథాలను వెలువరించాము ప్రసిద్ధులైన ఇతర నాటకకర్తలను గురించి, సంగీత నృత్య కళా కోవిదుల గురించి కూడా గ్రంథాలు ప్రచురించ తలపెట్టాము

సుప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారుల రచనలను వరుసగా ప్రచురించాలన్న పథకం క్రింద ప్రథమంగా 'క్షేత్రయ్య పదములు' ప్రచురించాము 'రామదాసు కీర్తనలు' వివిధరచయితల 'జావళీలు' గ్రంథాలుగా త్వరలో వెలువరిస్తున్నాము ప్రఖ్యాతకవుల గేయాలు స్వరసహితంగా "లలిత గీతాలు" అనే సంపుటాన్ని కూడ అతిత్వరలో ప్రచురించడానికి ఏర్పాట్లుచేయడం జరిగింది

ఇంతేకాక ప్రస్తుతం ప్రతులు లభించని అమూల్యగ్రంథాలను పునర్ముద్రించడానికి కూడ అకాడమీ సంకల్పించింది. ఆ సంకల్పానికి రూపంగా 'సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని' అనే గ్రంథం తొలిసంపుటమును ప్రచురించాము ఇది రెండవ సంపుటము ఇంకా రెండు సంపుటాలు వెలువరించవలసిఉన్నది ఈ గ్రంథానికి వ్రాతప్రతిని సిద్ధపరచిన ఆచార్య నోరి నాగభూషణంగారికి మేము కోరినంతనే వ్రాతప్రతిని, ఎంతో శ్రమకోర్చి, పరిశీలించి సహాయపడిన గానకళాప్రపూర్ణ శ్రీ రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణశర్మగారికి, ఈ గ్రంథముద్రణలో మాకెంతోతోడ్పడిన సుప్రసిద్ధ సంగీత విద్వాంసులు శ్రీ పాలగుమ్మి విశ్వనాథంగారికి మేము కృతజ్ఞులము

జె బాపురెడ్డి
స్పెషల్ ఆఫీసర్
ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని ప్రథమముద్రణములోని పీఠిక

హిందూ సంగీతమునకు పూర్వమందేర్పడి యుండిన గౌరవమును, సంఖ్యలేని లక్ష్యలక్షణ గ్రంథంబులను కొంచమైన తెలియక, తమ తమ మనస్సు బోయిన రీతిగానే సంగీత విద్యకు లక్షణముల నమర్చుకొని వాగ్గేయ కారకులవలె కొందరు దిరుగుచున్నారు సులభముగా తెలియదగని నిక్షేపమువలె నుండు హిందూ సంగీతము కొందరి వలననే ప్రేమగా రక్షింపబడి వచ్చుచున్నది వారును ఈ నిక్షేపమను విద్యనుపొందుటకై గలిగిన కష్టంబులచే ఇమ్మోలిమియైన శాస్త్రంబును బయలు పఱచ మనసురాక, స్వప్రయోజనమును దలచి మిక్కిలి రహస్యంబుగా సంరక్షించుకొని వచ్చుట వలన అనేకులు ఆ శాస్త్రంబును పొందశక్యము గాని వారగుచున్నారు ఆంగ్లేయుల ప్రవర్తన భావనముల ననుసరించుట, హెచ్చుతగ్గుల నెఱుగుట, పురాతన గ్రంథము లందు ప్రీతి కలుగుట-ఇవి కలిగిననాడు, ఒకడు స్వదేశపు సంగీతము మరుగు జెందుటను, అన్య దేశస్థులచే అలక్ష్యము జేయబడుటను కొంచమైనను సహింపజాలడు

కాబట్టి హిందూ సంగీతముయొక్క ప్రౌఢిమను ఎఱుగుటలో నెంత వ్యయము కలిగి నప్పటికిని గొప్పకాదని, తానే వెచ్చము జేయునట్లు మొట్టమొదట సాహసంబుతో యత్నించినది కాలము జెందిన మహారా - రా శ్రీ A M చిన్నసామి మొదలారు M A వీరు చెన్నపట్ట ణమున చీఫ్ సెక్రెటరి ఆఫీసులో ఉద్యోగమందున్నప్పుడు, ప్రాచీన గానమని, ఒక మా సొంత పత్రికను, ఇంగ్లీషు స్టాఫ్‌నొటేషు నందు మూడు విధమైన తలంపుతో 11 సంవత్సరముల మునుపు ప్రారంభించెను అవి 1 ప్రాచీనగాన విశేషంబుల ఆంగ్లేయుల చెవులకు వాడుక బడునట్టు సేయుట 2 హిందువులకు ఆంగ్లేయుల నొటేషన్ మూలముగా సంగీతమును ఒక భాషవలె నేర్పించుట, 3 విద్యాబలమును, శాస్త్రసంబంధమునైన హిందూ సంగీతము నశించక శిలా శాసనము వలె నుండ వలెననుటయే యగును

ప్రారంభమందు ఇకార్యముచే గలిగిన భయంకరమైన కష్టనష్టంబులవల్ల మొదలారువారు దక్క, తక్కిన వారు ఎంత తాలిమి, తెగువ, తెగని ప్రయత్నము - ఇవి కలిగిన వారైయుండినను యత్నించిన పనిని విడుచుట నిశ్చయమే ఇవ్వనిని పూనినతఱి, త్యాగరాజయ్యవారి శిష్యుల కుమారులైన, వాలాజిపేట కృష్ణస్వామి భాగవతుల సహాయము దొరికి త్యాగరాజయ్య వారి కృతులలో 800 వ్రాసి, రమారమి 40 కృతుల పర్యంతము అచ్చొత్తబడెను

ఎక్కుటకు సాధ్యముకాని శైలము బోలి, యదార్థమైన మార్గము నెఱుగుటకై, దీక్షితులవారి కనిష్ఠ సహోదరుల కుమారులైన, ఎట్టయపురం సంస్థాన సంగీత సాహిత్య విద్వాన్ బ్రహ్మశ్రీ సుబ్బరామదీక్షితుల సహాయము కావలసినది ఆవశ్యకముగా నుండెను మహిమగల వెంకటమఖి సంప్రదాయమును కులధనము వలె కాపాడుకొని యున్న, సుబ్బరామదీక్షితులవారు, ఈ సంప్రదాయమునకు శ్రేష్టులని భావించి 1890 సంవత్సరం ఎట్టయపురం కోర్టాఫ్ వార్డ్సు మానే జరుగా నుండిన మహా-రా - రాశ్రీ వెంకటరాయల వారి మూలముగా సుబ్బరామదీక్షితుల వారు, తన సహాయంబునకు వచ్చునట్లు దయసేయవలెనని ఒక జాబు పంపినారు ఆప్రకారమే దీక్షితులవారు పట్టణము వెళ్ళి మొదలారు వారిని కనిన తోడనే, మొదలారు వారు తమదు పనిని నిలిపించుకొని తనకు తెలిసికొనవలసిన గమకము మొదలైనలక్షణ విషయములనునాలుగైదు సంవత్సరముల వరకు చక్కగా నెఱుగుకొని, దీక్షితుల వారిని తమ పూజ్యతగల వయోధిక గురువని భావించివచ్చినారు

వెంకటమఖి సంప్రదాయ ప్రకారమే దీక్షితులవారి కీర్తనములను ఇంగ్లీషు స్టాఫ్ నొటేషన్‌లో అచ్చొత్త యత్నించి, దానికి తగిన గమకములను ఇద్దరును కూడి, గుఱుతులనేర్పరచి వానిని అచ్చుయంత్రములుగా పోయించుకొని యుండుచో మొదలారు వారికి మిక్కిలి కష్టము సంభవించి నదిగాక, నేత్రములందు ఉపాధి కలిగినందువల్ల గవర్నమెంట్ ఉద్యోగము నందుండి ఉపకారపు జీతము పొందునట్లు లభించెను 1898 సంవత్సరమున దీక్షితుల వారికిని అపాయకరమైన ఉపాధి సంభవించి నందువల్ల ఎట్టయపురము వచ్చిచేరినారు.

1899 వ సంవత్సరము ఎట్టయపుర సంస్థానములో జరిగిన రాజ జగదీశ్వర రామ వెంకటేశ్వర ఎట్టప్ప మహారాజుల వారి పట్టాభిషేక మహోత్సవ అహ్వాన పత్రికచే, మొదలారు వారిచటికి వచ్చినారు అప్పుడు మొదలారు వారు మహారాజు వారి సముఖంబున, తన ప్రయత్నముచే తనకు గలిగిన కష్టనష్టంబుల నెఱింగించి, ఏ విధంబున గాని తనదు తలంపును తెలుగు భాషలో నైన నొటేషన్ గురుతులతో అచ్చొత్తించి పూర్తిచేసి ఈయవలెనని తెలియ పఱచుకొన్నదిగాక, సుబ్బరామదీక్షితుల వారిని ఒక విషయమును మఱుగు జేయక యదార్థముగా వెల్లడి బఱచ సేయవలెననియు వేడుకొనెను మొదలారు వారి వేడుకోలు ప్రకారమే, మహారాజువారు సమ్మతించి, దీక్షితుల వారిని పిలిపించి, మొదలారు వారి వేడుకలును దెలిపించి, సంస్థానపు అచ్చాఫీసు లోనే పూర్తి సేయవలెనని ఉత్తరువిచ్చిన ప్రకారము, మహారాజువారి ద్రవ్యసహాయము వలన తెలుగు అక్షరములును, గమకపు గురుతులను రప్పించి, సంగీతలక్ష్య, లక్షణంబుల మార్గంబును విశదముగా తేట పరచగల "సంగీతసంప్రదాయ ప్రదర్శని" అనుపేరుతో నీ గ్రంథము 1901 వ సంవత్సరము డిసెంబరు నెల 21 వ తారీఖున అచ్చొత్త నారంభించి పని జరుగుకొని వచ్చునప్పుడు, కృతజ్ఞతగల సంగీతాధిష్టాన దేవతయైన సరస్వతి తనదుప్రియభక్తుడైన చిన్నసామి మొదలారు వారిని తనలోకమునకు రప్పించుకొనెను

పిమ్మట మహారాజు వారి పరిపూర్ణ కృపాతిశయ ప్రేరణచేత పై జెప్పిన పుస్తకము దీక్షితుల వారి ప్రయాసము వల్లనే 1904 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 15 వ తారీఖున పని పూర్తి సేయబడినది

ఇతి

కాశీవాసీ ఎట్టయపురం । వ్రటేశ పాదహృదయః।

గ్రంథకర్త పీఠిక

వాగ్గేయ కారకుల చరిత్రములలో వ్రాయబడిన చరిత్రములోగన్న జ్యేష్ఠమహారాజువారి కృపాతిశయమువలన సంస్కృతాంధ్ర సంగీత విద్యల చక్కగా నేర్చి, 68 వ చరిత్రములో గల సమాధి మహారాజు వారి కూరిమి వలన వారి సదస్యుడుగానై, 69 వ చరిత్రములో గన్న మహారాజువారి అనుకంపాధిక్యము వల్ల తంజావూరి రామయ్యగారి వద్ద ఆంధ్ర వ్యాకరణాది లక్షణంబుల నెఱిగికొన్నది గాక వాగ్గేయ కారక ఖ్యాతిని జెంది, స్టాఫ్ నొటేషనుల నేర్చి, 70 వ చరిత్రమున గల మహారాజు వారి అనుమతి వలన కవిత్రయము వారి తెలుగు భారత పద్య కావ్యమును ద్రవిడీకరించి, పై గల మహారాజు వారి సహోదరులైన చిన్న మహారాజువారి ప్రేరణచే వళ్ళి భరతమను ద్రావిడ నాటకంబున గల పదములకు వర్ణ మెట్టును ముక్తాయి స్వరములు నేర్పఱచితి.

చిన్నసామి మొదలారు వారి ప్రార్థనచే 71 వ చరిత్రమున గల ఇప్పటి మహారాజు వారి ఉత్తరవు చొప్పున ఈ సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శినిని ఈ సంస్థానపు విద్యా విలాసిని ముద్రాక్షరశాలలో మహారాజుగారి ద్రవ్యసహాయము వలన అచ్చువేయబడి, మహారాజు వారి మంత్రి శిఖామణియును, ఆంధ్ర భాషా విచక్షణులును, సంగీత సాహిత్య విద్యారసికులు నైన మహా రా- రా శ్రీ రావుబహదూర్ కె జగన్నాథశెట్టి గారి ప్రేరణచే పూర్తిచేయబడెను

నాకు విద్య నేర్పించి సంరక్షించి 'సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని' వల్ల విశేషఖ్యాతిని గలిగించిన మహారాజువార్లకు మిగుల కృతజ్ఞుడనై యున్నాఁడను

శ్రీ నారదాంశ సంభూతులని పొగడదగిన త్యాగరాజయ్య గారి కృతులను, శ్యామా శాస్త్రుల వారి కృతులు, క్షేత్రయ్య పదములు మొదలైనవియును తాళగమకముల గురుతులతో మహారాజు వారి దయవల్ల సమీపకాలమున అచ్చువేయించి ప్రకటింపబడును

ఈ సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శినీ విషయమై రత్నాకరాది లక్షణ గ్రంథ పరిశోధనములందు, నాకు కొత్తకోట మహారాజు కాలేజి ప్రిన్సిపాల్ మహారా - రా శ్రీ S రాధాకృష్ణయ్య వారు B A, F M U జేసిన సహాయమును ఎల్లప్పుడును దలచ దగినదిగా నున్నది

సుబ్బరామ దీక్షితులు

విషయసూచిక

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

రగుమపధను]　　　మేళము 15　మాళవగౌళ　　　[అగ్ని గో చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 1　సౌరాష్ట్రము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి　సౌరాష్ట్రరాగసంపూర్ణ స్సగ్రహాస్సార్వకాలికః
పంచశ్రుతి ధైవతస్తుక్వచిత్ స్థానే ప్రయుజ్యతే

గమనిక　ధైవతస్తు అనువెడలనుండు 'తు' కారముచేత కైశికీ నిషాదమును గలదని తాత్పర్యము

మూర్ఛన - { ఆరోహణము　స ♭రి గ మ ప ♭ధ ని స
　　　　　అవరోహణము　స ని ♭ధ ప మ గ ♭రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, రక్తిరాగము ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును కొన్నిచోట్లయందు పంచశ్రుతి ధైవతమును, కైశికీ నిషాదమును ప్రయోగింప బడుచున్నవి

ఈ సౌరాష్ట్ర రాగమును రంజింపఁజేసెడి ముఖ్యజీవ స్వర సంచారములు వివరణము,

పంచశ్రుతి ధైవత ప్రయోగములు

ఆరోహణము 1 స / రి / గ / మ ప / ధ / ని / ని స

2 స రి గ మ ప ధ ని స

అవరోహణము 1 స \ ని ధ ప మ \ గ రి స

2 స ని ధ ప మ గ రి స

కైశికీ నిషాద ప్రయోగములు

1 ప ధ / ని ధ \ పా

2 ప ధ / నీ ధ \ పా

3 స ని ధా ప
ధ ని ధ

ఈ దీర్ఘ ధా లోపలగల (ధ ని ధ) లను పంచశ్రుతి ధైవతమందే మీటి ఆ మీటుతో నాధైవతస్థానమందుండియే కైశికీ నిషాదము పలుకునట్లు యీడ్చి ధైవతమునకు వచ్చి పంచమస్థానమున మీటవలెను సందర్భానుసారముగా వేర్వేరు మీటుతోడను తప్పును చేతియొక్క సాధ్యబలిమిచేత శుద్ధ ధైవతమందును పైఁ జెప్పినటులనే బట్టుదురు

(ధ ని స స) యనునెడల షడ్జమును ⌒ యీ గుఱుతున నుండెడు కాకలీ నిషాదమందును, (రి గ మ మ) యనునెడల మధ్యమమును ⌒ యీ గుఱుతున నుండు

గాంధారమందును బట్టవలెను జారుతోనుఁబట్టవచ్చును (పా ధ ని ప) (ధా ని ప)

యీ గుఱుతులనుండు నిషాదమును కైశికిగానే బట్టవలెను (ధ దపా మ గ రి)

(గ గ రి) (స రి గ రి)

శుద్ధధైవత ప్రయోగములు

(ప ధ పా) (వవ ధ ధ పా) (ప ధ పా)

కాకలీ నిషాద ప్రయోగములు

(ప ధ ని స) (స ని ధ ప)

తక్కినవి గీత కీర్త వర్ణ సంచారులచే నెఱుగవలెను

లక్ష్యగీతము - ఏకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము.

మా మా గ రి గ రి	స స ని రి స స ని ధ	ధ ని స రి గ మ గ రి
రా సా క్ష్య ఇ ద	గు రు త ర మా న స	మ నో హ ర రూ
నా , గా మా	పా , మ ధ పా	గ మ గ రి సా ,
పో పీ ల	ద్దా తు వా	సు రే
ని గ రి స స స ని ధ	ధ ని స రి గ మ గ రి	స ని ధ ప మ గ రి స
న రె యం ం ణ	అ ఇయఅ ఇయ ఇయ	అం భో ఇయ ఇయ

అంతరి

పా , మా పా | ధ స స రి ధ స స రి | స రి స రి గ మ గ రి |
కా ళిం ది | త్తటవన విహారణ | కల్ల్యా ణ |

స రి గ రి సా , |
మూ రి తి రే |

జావడ

సా , రి రి సా | గ రి సా స స ని ధ | స ని సం , రీ |
ఆ ది త్య | త్తైఎజ త్తుఝు రె | సం మా ను |

గ మ గ రీ గ మ ప మ | పా , , , ||
ళీ్కు తి త శకో ణు | రే ||

రీ రీ గ రి గా | గ మ ప ధ ని ధ ప | ప ధ స సం ని ధ ప |
ఆ ఆ రె ఎయా | భా షా అం గ | స ఉ , రా ష్ట్రి |

గ మ గ రి స స రి రి | స ని ధ ప మ గ రి స || పా , మా పా |
రా గ న | గ రు రె ఎ రె ఎ || కా ళిం ది |

ధ స స రి ధ స స రి | స రి స రి గ మ గ రి | స రి గ రి సా , ||
త్తటవన విహా రణ | క ల్ల్యా ణ | మూ రు తి రే ||

కీర్తనము - ధ్రువతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

నవగ్రహకీర్తనములలో నిది మొదటి కీర్తనము

సూర్యమూర్తే నమోస్తుతే

పల్లవి

ప మ / ధ ప ప మ గ మ గ రి / గ రి | రి స సా స ని | రి స నీ స ధ ని ప ||
సూ ర్య మూ | ర్తె న మొ | . ఓ స్తు తె ఎ ||

ధ స ని ని స రి స రి | గా గ మ పా మ | గ \ రి రి స / రి / గ మ ||
సు ం ద ర | చ్ఛాయా | ధి ప తె ||

ధ / ని / స ని రి స రి | గా గ మ పా మ | గ \ రి / గ రి రి రి సా ||
సు ం ధ ర | చ్ఛా యా | ధి ప తే ||

అనుపల్లవి

మా మ గ మ గ రి స రి | / మ గ మ ప ప మ | ప పా ప ||
కా ర్య కా ర | ణా త్మ క | జ గ త్ప్ర ||

మ గ మ పా మ | ధా ని పా | ప మ గ \ రి రి ||
కా శ సిం హ | రా శ్యా | ధి ప తే ||

స ని ధ ని స రి గ మ ప మ / ని ధ | ప స స ప | మ / ధ ప మ గ రి గ మ ||
ఆ ర్యవినుత తే జ స్ఫూ | ర్తే ఆరోగ్యా | ది ఫ ల ద కీ ర్తే ||

చరణము

1 సా నిసధ ♭ ని ⊟ ధ | పపమ / ధపపమ | గ రి గ మ ప ధ ||
సారసమి | త్రమి త్ర | భా నో ||

2 ,, ,, | ,, ,, | గ / రి రి ||
,, ,, | ,, , | భా నో ||

స వి ధా ని స రి | గ మ గ / రి స రి | గ మ మ పా ||
స హ స్ర కి ర | ణ క ర్ణ | సూ నో ||

గా మ పా ప | మ గా గ | \ రి సా ||
క్రూ ర పా ప | హ ర కృ | శా నో ||

స రి గ మ పా , ⊟ ధ | ♭ ని ⊟ ధ పా ప మ | గ రి గ మ పా ||
గురుగుహ మో | ది త స్వ | భా నో ||

ప మ / ధ ప ప మ గ రి రి , | గ మ ప ⊟ ధ | ని స ♭ ని ⊟ ధ పా ||
సూ రి జ నే | డి త సు ది | న మ ణే ||

గా మా గ రి | గ మ ప ⊟ ధ | , / రి సా ||
సో మా ది | గ్ర హ శి భా | మ ణే ||

రి సా రి స | ని ⊟ ధా / రి స | , ♭ ని ధ పా ||
ధీ రా ర్చి త | క ర్మ సా | క్షి ణే ||

ప మ / ధ ప ప మ గ రి రి స | , ని ⊟ ధా ని | స రి గ మ ప మ గ రి ||
ది వ్య త ర స | ప్తా శ్వ | ర థి నే ||

సా ని ధా నీ/స స రి గ మ గ | రి గ మ/ప మ గ రి | గ మా పా ని ధ పా ||
సౌ రా ష్ట్రా ర్ణ మంత్ర త్మ | నే సౌ వ . ర్ణ | స్వ రూ పా త్మ నే ||

ధా/ని సా రి స రి/గ రి స | ని ధా ధా ని స ధా ని ప | మ/ప ధ మ గ రి గ మ ||
భా ర తీశ హరి హ రా త్మ | నే భు క్తి ము క్తి | వి త ర ణా త్మ నే ||

స్వ ర ము

పా మ గా రి గ మ గ రి గ రి | , రి స/రి స ని ధ ని | స రి గ మ ప/ధ పా ||

మ గ రి సా స/ని ధ ప మా గ | రి గా మ ప ధా ని | స రి స ని ధ ని స ||

ని సా రీ స రి గ గ మా గ రీ | మ గ/రీ/గ రి స/ని | , /రి స ని\ధా ని స ||

ధ ధ ప పా మ గ మ గ రి స | సా ని ధా ని ధ ప పా | మ\గా రి స రి గ మ ||

సూర్యమూర్తే

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

వ ర ల క్ష్మీం భ జ రే

ప ల్ల వి

ని ని స/ధా ధా ని ధ పా ప మ | ప ద పా, ప ధ పా మ | మ గ ప మ మా గ రి ||
వ ర ల క్ష్మీ ం భ జ | రే రే | మా న స ||

గా మ పా మ గ\రి | , స\ని ధా/రి రి | స రి గ రి గ మ ప ధ ||
వాం ఛి తా ర్థ ఫ ల | ప్ర దాం వ ర | దాం వ న జ ప దాం ||

/ ని ని స ధా ధా ని ధ పా ప మ | స ధ పా మ గ / రి | సా , ||
వ ర ల క్ష్మీ ం భ జ | రే రే | ||

అనుపల్లవి

ని ధ \ పా ప మ ప ధ పా మ గ రి | గ \ రి మ | స ని / గ రి రి ||
చ . రా చ రా త్మక | ప్ర పం చ | జ న నీం ||

ని ధ ని ధ స రి గ మ ప మ గ \ రి స రి | ప మ గ రి | రి / గ / గ మ పా ||
సౌ రా ష్ట్ర దే శ | ప తి ను త | ధ ని నీం ||

ధ / ని స / రి రి స గ మ గ \ రి | స \ ని ని సా రి స | ని ని స \ ధా ||
ని రా మ యమ . హా | వి ష్ణు మా | ని నీం ||

ధ / ని స ని ధ ధ ని , పా ప మ | మ / ధ \ పాపమ గ | \ రి / గ రి రి స ||
ని రం జ నీం ని ఖి | లా , ఘ భ | ం జ నీం ||

స / నీ ధ ని సరిమగరి / గామపా | గమా / ని ధ ప ధా | / ని ని సాసని / గరి ||
సు రా ర్చితపదాంబుజ వికా సి నీం | ని రా లం బ మా | న సో ల్లా సినీం ||

గ / మ గారి / గ రి సా / రిసని ధ ని స ని / ధా | / రి సా / రి స ని ధ ప | మగరి \ గా మపధ ||
కు రా రి వ క్ష స్థలనివా సి నీం | పు రా రి గురుగుహ | చి ద్వి లా సి నీం ||

వరలక్ష్మీం భజరే ॥

సంచారి - రూపకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ధ ధ పా మ ప మా గ రి గా | మా గా రి / గ రి రి స / రి సా |

ధ / ని ని / సా రి / గ / మా గ మ పా | గ మ ప ధ / ని

ధ పా ప మ పా | / ధా ని \ పా \ మా గ రి / ప మ గ రి |

/ మా గ రి గ / మ గ రి / గ రి సా | \ ధా ని నీ స సా రి గ మ పా |

\ గా గ మా పా గ మ పా గ మ | ప ధ / ని ధ పా / ధ

ధ పా / మా | గ రి గ మ ప / ధ \ పా మా గా | / రి గ రి సా /

రి స ని / రి సా | ధ / స సా రి / గ / మా గ రి గా | రి గ మ ప

/ ధ \ పా మ గ రి గా | రి గ మ ప ధ / నీ ధ ప మ గ రి |

/ మ గా మా గ రి ప \ మా గ రి స | ని ధ ప మ గ రి స ని ధ /

స సా | ధ ధ ని స / రి స సం / రి స రి | గ మ స రి గ / మ ప

ధ ని ధ పా | / ధా ని ప మ గ రి పా ద మ గ రి స | ని /

ధా ని స రి / గ మ సా / రి / గ | / మా స / రి / గ / మ / ప మ

గ రి గా | మ / ప మ గ రి గ మ ప / ధ \ పా , | / ధ / పా మ గ రి

గ మ ప గ రి స | రి సా ని ధ / ని / స రి గ మ గ రి | గ మ /

ప గ రి రి గ మ ప ధ ని ధ | ప మ ప ధ / ని / స ని ధా

/ ని ప మ గ | \ రి గ మ ప ధ / ని స \ ని \ ధా / ని స |

రి రి సా రి రి స ని ధ ధ / ని / స | ధ ధ ప పా మ గ మ

ప ధ / ని / స | రి గ మ ప ధ / ని / సా రి రి సా | రి / గ

/ మా గ \ రి మ గ / రీ / గ రి | సా / రి స ని / గ రి స ని / రి

స ని | ధ ధ ప మ ప / ధ / ని / స ధ / స స రి |

ధ / ని / స రి గ మ గ రి స ని / గ రి | మ గ రి స ని / రి స ని ధ

/ ని / సా | ధా ని ప మ గ రి గ మ గ రి / గ రి | సా గా మా పా

మ / ధ \ పా | గ మ ప ధ ని / స ధ ప మ గ రి స | ప / ధ

\ పా మ గ రి గ మ పా | గ మ ప ధ / ♭ నీ ధ ప ధ / ని

/ సా | ప ధ / ని స ధ / ♭ ని ధ ప మ గ రి స | స రి

గ మ ప ధ / ని / స రి గ మ గ | \ రి / గ రి స ని ధ ప మ

గ రి స | సా \ ని ధా ని ప మ గ \ రి / గ రి | స \ ని ధ ప

ధ / ని \ స రి గ మ గ రి | స రి / గ రి రీ , సా , , ||

గమనిక ధా, నీ, ఈ గుఱుతులుగల ధైవతనిషాదముల పక్కలనుండెడు పొడిస్వరముల నాధైవత నిషాదములతోనే యిమిడించి పాడవలెను

[రగుమపధను] **మేళము 15 మాళవగౌళ** [అగ్ని. గో చక్రము

జన్యరాగము (భాషాంగము) 2. పూర్వి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి పూర్వీరాగస్య సంపూర్ణ స్సగ్రహస్సార్వకాలికః

మూర్ఛన — { ఆరోహణము స ♭ రి గ మ ప ♭ ధ ని స
అవరోహణము స ని ♭ ధ ప మ గ ♭ రి స }

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, దేశీయరాగమును రక్తిరాగముగా నున్నది ఎల్లప్పుడును గానముసేయఁదగును

రి స ని ని నీ, స గ గ మ పా నీ, ప స నీ, ని స నీ నీ,
ని స గా గా, గ మ ధా మా గా, ధ మ గా, మ ప ధ మ గా,
సా గా మా గా, ప̽ మ గా, సా గా మా, మ ప నీ ధ ప,

ఈ సంచారముల నుండు నిషాదములును, గాంధారములును, యీ పూర్వీరాగమునకు రంజనాస్పదములయిన జీవస్వరములని దలచవలెను తక్కినవి గీత, కీర్తన సంచారములచే తెలియగవలెను

లక్ష్యగీతము - ధ్రువతాళము - ముద్దు వెంకటమఖి

ధ్రువము

స రి గ మ పా మ మ గ రి గా గా | గ మ ప మ గ రి గా గ మ రీ సా |
ఫా ల శి ఖి ఖ రి త అనం గ | భ సి త భ సి తా ల ం గా అ |

రీ స ధా స రి స రీ గ రి గా | గ మ ప మ గ రి , మ గ మ పా , |
ఉ త్త మా ం గ స టా భం గా | గ ం గ తె ర ం గా |

ప మ గ రి స రి స ని ధ ప మ గ మ ప | ధ ని ధ ప మ గ మ , మ గ గ మ రి స |
గ ం గె యను బి ం బ శ శి మ ణి భ | జ టా జూ ట మ కు ట రంజితయయ |

జా వ డ.

స రి గ మ పా ప మ గ రి గ మ పా | మ గ ని ధ ప ధ ప మ గ రి గ మ పా |
ఫా ల శి ఖి ఖ రి త అ న ం గా | పా ర్వ తి కృ పె వా మా ం గా |

పా మ గ రీ గా గ మ రీ స రి | సా ని ధ పా మా గ మ రి స రీ |
మ త్తే భ కుం భ ము కుం త | యు క్త అ జి న్న క టి స ం గా |

స రి గ మ , ధ ని స రి గ మ ప ధ ని | స ని ధ ప మ గ రి స ని ధ ప మ గ రి |
తె య అ అ | అ వి ర్భ వము ద్దు వెం క ట |

గ మ ప ధ ని స రి గ రి స ని ధ ప ధ | రి స ని ధ ప మ మ ప మ గ గ మ రి స ||
అ త్రి భ ం గ స క ల రో గ | హార హా ర మ మ వ వ ఇ ద్యా లిం గ ||

స రి గ మ పా ప మ గ రి గా గా | గ మ ప మ గ రి గా గ మ రీ సా ||
ఫ ల శి ఖి ఖ రి త న ం గ | భ సి త భా . సి తా అ ం గా ||

పూర్వీకుల గీతము - త్రిపుటతాళము

ధ్రువము

పా | ధ మ గ గ రి గా | గ రి స ని ని సా | గా గ మ గ గ రి |
సో | మ శే ఖ ర సుం | ద రి అ అ రే | జీ వు రె ఎ |

గా గ ప మ గ మ | రి సా రి స ని స | గ రి స రి స గ రి | గా గ ప మ గ గ |
దే వి ద ఇ | వ తం వి మి తం | మ రు ధ ణ ం ద త | ఘో ర త ర క ర |

మ రి స స రి ని స | స గ గ మా ప ని | ని ధ ప ప మా ప | ప ప ప ధ ధ మ మ |
వ ళ ల తియ రె | బకు త కా కి ణ | ది కియ ఆ అ | స రు వ ఇ రు ద య |

గ గ గ మ మ గ గ | మ గ రి సా
స ఈ క | మ ఈ

జావడ

స గ | మ గ రి ని ధ ప ధ | మ ధా మ గ గ రి | గా గ గ ప మ గ |
తు మె | గ ఉ రి ప శ | అ ఆ ం కు శ ధ రి | ఏ క ర స ల |

గ రి స మ మ గ రి | గా గ మ మ గ గ | మ గ రి స ని స గ | గా గ స రి ని ని |
మూ ల వా సి ని | అం బ ళ ం బ ర | వ యి రి వ ర క రి | కా ం చి చి ఇపు |

సా , , స గ | రి గా , గా మ | సా , మ గ రి స | గా గ ని స గ రి |
రీ వ ర | వి హా రీ ణి | రే రె తియ | రె రె తి యంవ ఇ |

గా మ ప ని ధ ప | ధ ప స సా , | ని ని ని ధ ప మ ప | ప పా మ గ గా |
రే రె అ అ | అ రే | గో పా ల | వ రం కి తి రే |

గ మ సా , ||
కి తి రే

పా | ధ మ గ గ రి గా | గ రి స ని ని సా ||
సో | మ శే ఖ ర సుం | ద రి ఇ అ రే ||

కీర్తనము - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

గురువిషయ కీర్తనములలో నిది షష్టీవిభక్తిగల కీర్తనము

శ్రీ గురుగుహస్య దాసోహం

పల్లవి

సా , రి స ని ని ని | స గ గ మ గ మ ధ ↘ మా ప |
శ్రీ గు రు గు | హ స్య దా సో |

గ ↘ రి సా , | ని సా , మా , |
హం ం | సో చే త్ |

గ మ ప ↗ స ని ↘ ప ↘ మా | గా మ ↗ ప మ గ మా రి రి స స ని ||
చి ద్గు రు గు హ | యే ఏ వా ||

ని సా , సా , ||
హం ||

అనుపల్లవి

పా గ మా గా | రి స ని స గా మ ||
భో గ మో క్ష | త్మ క చ ర ణ స్య ||

పా ↗ స ని ధా ప మ ↗ ప | మ గ గ మ పా ని ||
భూ పు రా ది న | వా వ ర ణ స్య ||

నీ స నీ ధా | పా గ మ పా ని ||
యో గి బృం దాం | తః క ర ణ స్య ||

నీ / రి \ నీ / సా | \ మ మా గ \ రి స ||
యో గ పీ ఠా | ధి క ర ణ స్య ||

శ్రీ గురుగుహా

చ ర ణ ము

గ మ పా ప మ ప | మా ప మ గ మ గ గ ||
స న కా ది పూ | ర్వి క ము ని గ ణ ||

\ సా \ ని ప గ మ గ మ ధ | \ మ గా గ రి స ||
స న్ను తా న ం . | ద వి గ్ర హ స్య ||

ప ప ప గ మా మ | గ గ గ స / గ రి స నీ ||
వ న జ భ వా ది | స క ల సు మ నో |

సా గ మా పా | నీ ని \ ధా పా ||
వాం ఛి తా ర్థా | ను గ్ర హ స్య ||

మ గ మ ప నీ ని | సా నీ ధ పా ||
జ న న ల యా ది | రూ ప ప్ర పం ||

మ / ధ పా ప ధ \ మ ప | మ గా గ మా మ ||
చా జ్ఞా న కా | ర్య ని గ్ర హ స్య ||

గ రి సా / రి \ నీ స | స మ గ మ పా ప ||
మ న న ధ్యా న | స మా ధి ని ష్ఠ ||

స నీ మ పా గ | మా గ \ రి సా ||
మ హా ను భా వ | హృ ద్గు హ స్య ||

రి రి రి స నీ \ స స గా మ పా ప | ధ ప ధ ప / ధ ప గ మ పా ని సా స ||
దిన కర కోటి విభాస్వరస్య | తేజో మయ జగ దీశ్వరస్య ||

స స \ నీ స రి రి సా స ధ పా ప | సా సా గా మ గా మ రి సా ని ||
జన రంజన కరస్య వరస్య | సర్వ ప్కా త్మ ర న్య హా రస్య ||

శ్రీ గురుగుహా

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రి రి స ని నీ స గ గా | మ గ మ ధ \ మా గ రి సా | నీ నీ సా / మా మా |
గ మ ప / ని ధా పా మా | ధా \ మా గా మ / ప మ గ | / మా \
రి రి స / రి ని సా | పా \ గా / మా గ రి స ని | సా రి / గ రి / గ
రి గా | మ / ప మ గ రి స ని స గా | మ పా / ని ధా పా మ గ |
రి స / మ గ మా / పా ప మ | గ రి స రి స ని స రి స ధ | ని స గా మ
ప నీ ధ ప | / ధ మ ప గ / మ రి స / రి సా | ని ధ సా మ గ / మా
రి స | / రి స ని ని స గ గా మా | స రి గ మ సా గ మ ప ని | ధ ప మ
గ మ ప / ధ మ పా | గ మ ప ధ / ని ప / ధ మ గా | రి స నీ సా గ
మ గా | పా గ మ గ రి రి స నీ | ధ నీ స గ మ ప \ గ మా | \ నీ
పా గ మ పా \ గా | మ / ప మా మ గ రి స నీ | స గ మ గ మ ధ \
మా గ రి | గ రి ని న గ మ రి సా | ప ప ప గ మా ప గ రి సా | / నీ
పా గ మా పా నీ | ధ పా మ గ మ పా నీ | నీ నీ సా ని ధ పా ప |

మ గ రి గ మ ప మ గ ⁄ ని ధ | ప ⁄ ధ ప మ గ రి గ మ పా | ని పా ప మ గ ⁄
ధ మ గ రి | స రి గ మ ⁄ ప మ గ ⁄ మ రి స | ని స గా మా ప స నీ |
⧵ మ పా గ మా రి ⁄ గ రి స | రి స ని ని సా గ మ పా | ⁄ ధా ⧵ మా
గ మ ప ని సా | ని ని నీ స రి రి సా స | ధ పా ప సా ⧵ గామా | గ మ
⁄ ప మ గ రి ⁄ మ రి సా | నీ సా రీ గా మా | ⧵ నీ స గ మా పా నీ | రి గ మ ప ధ
ని సా నీ | ధ ప మా గా రి స నీ | ని ని నీ ని స గా మా | గ మ ప ని ధా పా నీ |
రి స నీ ని స ⁄ గ రి సా | ని ⁄ గ రి స ని ధ పా సా | గా మా గ మ ⁄
ధ ప మ గ | ⁄ మ రి ⁄ గ రి స ⁄ రి స ని నీ | సా గా మా ⁄ ధా ⧵ మా |
గా రీ గ మ ⁄ ప మ గ రి | మ రి గ రి స ⁄ రి స ని ⁄ సా ||

రాగముపధను]　　　మేళము 15　మాళవగౌళ　　　[అగ్ని గో చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 3　గౌడిపంతు

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి　సగ్రహో గౌడిపంతుశ్చ ఆరోహే గధ వర్జితః
సంపూర్ణ స్సర్వకాలేషు గీయతే గాయకోత్తమైః.

మూర్ఛన — { ఆరోహణము　స ♭ రి మ ప ని స
అవరోహణము　స ని ♭ ధ ప మ గ ♭ రి స

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, రక్తిరాగము, ఆరోహణమందు గాంధార ధైవతవర్జ్యము　ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును

స రి మ ప ని స,　స ని ధ ప మ గ రి స,　రి మా ప ప,

ప ప నీ స స,　సా స నీ రి ని ధ ప,　ప ప మా ద మ గ రి స

పై గల ఆరోహణావరోహణముల నుండు నొక్కులొదిగింపులును, మా నీ ఈ గుఱుతులతోనుండు మధ్యమ నిషాదములును, నీ మా ఈ గుఱుతులతోనుండు నిషాద

మధ్యమములును యీ గౌడిపంతురాగమునకు ముఖ్యరంజనాస్పదములయిన జీవస్వరములని తలచవలెను

ఈ ⌒ గుఱుతులతోనున్న మధ్యమనిషాద, నిషాద మధ్యమముల నిరుపక్కల నుండెడి పొడిస్వరముల నిమిడించి పట్టవలెను

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

ధ పధ | పా ధ ప మ గ రి రి స ని | సా , రి ప మ గ రి స |
క దన | మ త్త ర అ వ ణ కుం భ | క ర్ణ ది |
రీ స రీ స ని సా స | స ని రీ స ని ధ ధ పా | ధ ప ధ ప మ పా , , |
క ర్బు ర భ ం జ ం న | జ అ త రె ఏ ఘ న | దు రి త జ అ తా |
ప ని స రి స రి ప మ గ రి | స ని ధ ప మ ప మ గ రి స |
ద ళ న క ర వుం ని ఇ రె | రా మ సం ర ఇ ణు |

అంతరి

సా ధ ధ ధ ధా ని ధ ప | ధా పా ధ మ ప మ గ రి | రీ మా , ని స రి స ని |
యుద్ధ నం ను ద్ధ సం | ను ద్ధ త్త్రి పు ర అ చ | వి ధ్వంసను ం న త |
సా , , స
నే రె

జావడ

ని సా | రి స రి స రి స ని రి సా | రి మ ప ధ ప మ గ రీ సా |
క ర | ద్ద మ ఢ మి త ఢమరు గ | ధ్వని వి ఘ టి త యయ |

రి రీ స స నీ రి స ని | ధ ప ని సా సా రి రీ | సా రి స ని ధ ప ని సా |
చిక్ర వ ళ గ్రా వ | సం ధి రే రె త్రి యై | య త్రి యం వ అ ఇ యై |

సా రి స ని ధ ప ని సా | రీ రి స రి ప మ గ రి స | ధ ప ధ ప మ గ రి ని ధ ప |
య త్రి యం వ అ ఇ యై | యైయయఅఇయ ఇయఇయ | అ రె |

సా, ని ధ ప మ గ రి | స ని ధ ప మ ప మ గ రి స || సా ధ ధ ధ ధా ని ధ ప |
చా రి ధిం మ అఖి | శె తు వ రి రెం వి జెఎ || యు ద్ధ సం ను ద్ధ సం |

ధా పా ధ మ ప మ గ రి | రీ మా ప ని ప రి స ని | సా , , స ||
ను ద్ధ త్రి పు ర చ | వి ధ్వం స నుం న త | రే రె ||

కీర్తనము - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

కృష్ణానంద ముకుంద మురారే

వల్లవి

, ని ని సా , | స రి ని ధా ధా ॥ ధ మ ని ధా మా | ప్రా ధ ప మా రీ, ||
కృ ష్ణా | నం ం ద ము ॥ కు ం ద ము | రా రే ||

సా- వ / నీ నీ | స రీ సా; ॥ రి మా పాధనిదపమా | గ రి స రి మ ప/ని ||
ఏ కృ పాం | కు రు కే ॥ శ వ శా | రే హా రె ||

నీ

ఏ ॥ కృష్ణా

అనుపల్లవి

, రి మా పా | ని నీ సా రీ ॥ రీ గ రీ సా | నిధప / నీ సా ||
తృ ష్ణా | ర హి త గో ॥ పి జన | వ ల్లి భ ||

ని రీ స స నీ | \ ధా ప మ ప ధ మ మప ॥ గ రి రి / గ రి రీ | స రీ మ పా ని ||
త్రివి క్రమ నా | రా య ణ వా సు ॥ దే వ గో విం | ద ప ద్మ నా భ ||

నీ , సా , ||
కృ ష్ణా ||

చరణము

, రీ / ప మా మా | మ పా , / ధ ప ధా | \ మా , పా ధా | పాధపమా గ \ రి రీ ||
యా ద వ | వం శ . ప | యో ని ధి | చం ద్రా ||

, రి / గ రీ సా | ని నీ నీ సా | , రి మ పా ధా | పాధపమా గ \ రీ రీ ||
య మ ళా | ర్జు నా ది | భం జ నో | పేం . ద్రా ||

, రి / ప మ పా | / స నీ , సా రీ | రి / గా రీ సా | ని ధ ప / నీ సా ||
మా ధ వా | మా మ వ | వి న త వి | ధీం ద్రా ||

, రి నా , | స రి ని ని \ ధ ధా | ప మ / ని ధా , | పాధపమా గ / రీ రి ||
మా యా | తీ త క | రు ణా | సాం ద్రా ||

రీ / గ రి స నీ | సీ సా రి రీ | / ప మా ప ని ని స స | ని ధ ప ని నీ సా ||
వే దనుత గా | రీ పాంతరం | గా దిగురుగుహా | మో ద ము ర శీ ||

/ రీ రి రి / గ రి స | సా ని ధ ప ని స | సా గ ని ధ పా మ | గ రి స రి మ ప ని ||
నా ద భే ద వి | నో ద పం క జ | పా ద మ మ ప్ర | సీ ద శ్రీ ధ ర ||
నీ , సా , ||
కృ ష్ణా ||

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ధ ప ⁄ స నీ సా రి రి సా | రి ⁄ మా ప ప ⁄ ధ మ గ రి సా | రి స రి ప
మ గ రి సా | రీ సా నీ నీ స ⁄ రి | ని ధ పా ⁄ ధ మ పా నీ | స రి
స ⁄ ప మ గ రి స ⁄ గ రి | స ⁄ గ రి స ని స ⁄ రి స రి | ని రి ని స రి ప మ
గ రి స | రి మ ప ధ ప ⁄ మ గ రి సా | ధ పా ని స రి ప మ గ రి |
ని స రి ప మ గ రి ⁄ గ రి స | ప ⁄ ధ మ మ ⁄ పా మ గ రి స రి | ని స రి
⁄ స మా ప ⁄ ధ మ పా | ధ ⁄ మా ప ⁄ ని ధ మ ప ధ మ | ప ధ ⁄ మా
ప ⁄ ని ధ ⁄ మా ప | ⁄ ధ మ గ రి మ మ గ రి సా | ని స రి ⁄ స మా
ప స రి మ ప | రి ⁄ ప పా ని రి మ ప ⁄ ని | ధ ప ⁄ మా ధ ⁄ మా
గ రి స | రి మ పా ధ ప ⁄ నీ సా | రి మ ప ని సా రి స ⁄ రి | స ⁄
రి ని ధ పా ⁄ స నీ సా | ⁄ రి స ⁄ రి ని స ⁄ రి ని స ⁄ రి స | ధ ప ⁄
ధ మ ప ధ మ స ⁄ ధ ప | ప స ని ధ ప మ ⁄ ధ మ గ రి | రి స ని ధ ప మ ప
ని సా | రీ ⁄ మ మ ⁄ ప ప ప ⁄ ధా ⁄ మా | పా ⁄ ని ధ ప మ గ రి రి |
రీ రి స స ని నీ సా | రి మ ప ధ ప మ గ రి రి | రి మ ప ⁄ నీ నీ స రి |
రి ⁄ గ రి స ని ధ ప ని సా | ⁄ రి సా రి ని ధ ప ⁄ ధా | ⁄ మా ధ పా
మ గ ⁄ రి రి | రీ ⁄ గ రి స ⁄ ని నీ నీ | సా రి రి ప మ ప ⁄ ని ని |
స స ని ధ ప మ ప ని సా | ⁄ రి రీ ⁄ గ రి స ⁄ రి సా | సా స ⁄ నీ రి ధ
ప ⁄ ని ని సా | రి సా ⁄ రి ని ధ మ ప ధా | మ పా ⁄ ధ మ
గ రి ⁄ గ రి స | ని సా రి మ ప ని సా రి | ⁄ గ రి సా ⁄ స నీ ధ ప ⁄
పధమా | గ రి సా ని ధ ప ని ⁄ సా ||

రగుమపధను] మేళము 15 . మాళవగౌళ [అగ్ని గో చక్రము

జన్యము (భాషాంగరాగము) 4 మారువ

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి రివర్జ్యారోహణేపూర్ణో మారువస్తుస స్రగ్రహః
సర్వకాలేషు గీయతే గానతత్త్వవిశారదైః

మూర్ఛన { ఆరోహణము స గ మ ♭ ధ ని స
{ అవరోహణము స ని ♭ ధ ప గ మ గ ♭ రి స రి గ రి స

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, దేశీయరాగము, ఆరోహణమందు ఋషభవర్జ్యము, ఎల్లప్పుడును గానముసేయఁదగును

గమనిక మూర్ఛనలిటులుండునదియుఁగాక, ధ మ ప ని స, ధ ప / ధ మ గ రి స, ఈ ప్రయోగములునుఁ గలవు, రి ని ధ \ ప మా, ప ధ మా, ప ని స గా, మ ధ మ గ రి స, ఇవియును, మంద్ర మధ్యమమువరకు సంచరించుటయును యీ మారువకు రంజనాస్పదములయిన జీవస్వరప్రయోగములుగా నున్నవి గీతకీర్తన సంచారులచే తక్కినవి నెఱుఁగవలెను

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

ధ ధ స సా సా మా మ | గ మ ప ధ ని ధ ప ప మ గ |
వా సు దే వ కృ ష్ణ | దే వ కి న ం ద |
ధా మ గ రి సా రి స ని | ధ ని ధ ప ధ మ గ రి సా |
న ం మ ధ వ గో | వి ం ద అ అ ఇయా |

అంతరి

సా , స ని ధ ధ ప మ | ని ధ ప ధ మ ప గ మా మ |
రే రె క ఇ వ అ ల్యా | అ ది న ం ధా న |
ధ ని స గా రి స రి స ని | సా , , స
పా వ నం నా ము రె | యా రె

జావడ

రి స ని | ధా స సా సా మ మా |
తి య ఇ | య త్తి హై య త్తి హై |
మా ధ మా మ గ రి స స | ధ ధ ని ధ ప మ గ రి సా |
య త్తి హై య అ ఇ య ఇ | అ . . ఆ |
సా ని ధ ప ధ మ గ రి స ని | స ని ధ పా ధ మ గ రి స ||
అ అ | అ పా ధ మ గ రి స ||

సా , స ని ధ ధ ప మ | ని ధ ప ధ మ ప గ మా మ |
రే రె క ఇ వ ఇ ల్య | అ ది స ం ధా స |

ధ ని స గా రి స రి స ని | సా , , స ||
పా వ నం నా ము రె | యా రె

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

మారువకాది మాలినీ శూలినీ

పల్లవి

మా గ మ / ధా మ మ | గ \ రి | సా / రి \ ని ||
మా రు వ కా ది మా | లి నీ | శూ లి ని ||

ధా మ ప నీ సా | / గ రి స / రి | , ని / సా ||
మా మ వ క ల్యా | ణ గు ణ శా | లి నీ ||

మారువకాది

అనుపల్లవి

గా / మా ధ \ మ ధ ని | , ధ \ మ ధ | పా మ గ ||
చా రు స్మి త ము ఖా | ం బు జ క | పా లి ని ||

రి \ నీ సా గా మ | / ధ ప / ధ మ | మ పా ని స ||
జ గ జ్జీ వే శ | గు రు గు హ | పా లి ని ||

సా / రి ని ధ మ ధ ని సా గ మ గా రి స | పా ని \ ధా మ ప గ | \ రి స ని సా మ గ ||
వా రి జ న య న వి లా సి ని కౌ శి ని | వా ం ఛి తా ర్థ ఫ ల | దా యి ని హ ం సి ని ||

ముక్తాయి స్వరము

మా , గా మా ధ ప ధ ⟍ మా , ⟍ గా రి | సా రి ⟋ నీ ధా ⟍ మ | , ధా నీ ని స గ ||

మ గ రి సా రి ⟍ నీ స గ మ ధ మ ప ని స | ⟋ మగరిసా ప ⟋ ధమ | పా నిసా ⟋ ధమగ ||

మారువకాది

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఏ మంమా నను బ్రోచుటకు

పల్లవి

మ ⟋ పా ⟋ ధ మ గ రి గ గ ⟍ రి స గ రి స | స నిసరి ప ని ధపధమ | పనిస గమ ||
ఏ మం మా న ను | బ్రో , | చుటకు ||

ధ మ గ రి స గా మ ప ని స ⟍ మ | గ మ ప ధా , ధ మ గ రి గ | గ ⟋ రి సా ||
యిం త తా మ స మే | | లా ||

సనిధ పా ని సరిసని సాగమ ప ధ ⟍ మాప ని | , స నీ ⟋ రిసారి | నిధ ⟋ మా మప మగమ ||
శై ల బాల ము ని జ న ప రి పా లయే | ల జా ల మేల | కరు ణా ల వా ల ||

అనుపల్లవి

గా రి స ని స స ని స మ గ | మ పా ⟋ పధ | ప ధ ప ధ మ మ గ మ ||
భూమి లో న త జ | న క ల్ప | క వ ల్లి ||

పా పధ మ గ రి స రి స | గ మ మప ⟋ ధమ | గ ధమ పధా , ప ||
పు న్నా . గ పు రి వె | లయు నా | గ వ ల్లి ||

ధపధనీస పనిస / గరిస సనిసరి సా | స / రిని ధపధమ గరి రి | సా, మ ధపధమపగ మ ||
కామితార్థ ఫలము లి చ్చుత ల్లీ | క టా క్షిం పుముద | యామత ల్లి ||

స్వ ర ము

పా , / ధ మ గ రి స రి ని ధ మ ప ని స గ | మా , గా మ / ధ ప | గమగరి ని సగమ ||

స గ మ / ధ ధ ని స ని ధ మ గ మా పనిస | / మగరిసారినిధ | మ గ రి సా మ గ మ ||

ఏమం మ్మా

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

మా గ మ ధా ప మ గ రి | సా / రి ని ధ ప ధ మ పా | నీ సా గా ధ ని

స గ | మ / ధ ప గ మ గ రి / గ రి స | ధ ధ సా సా మ గ మ ప |

గ మ ప ధ ని ధ మ \ ప మ గ | ధా మ గ రి స / గ రి స ని | స గ మ

/ ధ \ మ గ రి స / రి ని | ధ ప ని స ధ ధ స స గా | మ ప ని స

గా మా గా | మ / ధ మ / ప గ / మ గ రి సా | రి / గ రి స / రి

ని స స గ గ | స స మ మ గ గ మ ప / ధ మ | స గ మ ప / ధ మ గ

రి స ని | స స రి ని సా గ / ధ మ గ | స గ మ ధ మ / ప \ గ మ గా |

ధ \ మ ప \ గ మ గ రి స రీ | రి / గ రి స గ మ ప గ మా | \ ధ

ధ మ గ రి స / రి రి స ని | స / రి స గ స మ గ / ప మ గ | మ \

ని ధ ప ధ \ మా ప గ మ | / ధ ధ ప మ గ రి స ప / రి ని | స / రి

స / గ రి స గ మ గ రి | స గ మ ధ ప / ని ధ ప మ గ | / ని ధ ప /

ధమగధపమగ | మ ⁄ ధ ∖ మ ప ని ⁄ స ధ ⁄ ని ధ | ⁄ సా
⁄ రినిధపధ ∖ మపమ | ⁄ ధా మప ∖ గా మ ప ని ధ | పసని
ధ ⁄ రి నిధ ⁄ ని ధప | ⁄ నిధపమగ ⁄ ధ ∖ మగరి స | మా
గరినిసగమపా | ⁄ ధప ⁄ ధమపా గమ ప ని | ధప ⁄ ధమ
పనిస ⁄ గరిస | ⁄ గరిసనిధపధమగ రి | ని ధ ప ధ ⁄
మగరిసని | సగమ ధ ని స గ మపధ | మపని స ⁄ నిధమ
పని | సా గ మ గా రి స ⁄ రిని | సా ని ధా మ ⁄ పగరీ | ప సా
మగమధపా | ⁄ ధమ గ రిస ⁄ రి ని ధ ∖ మ ప | స ∖ నగ
ధనిసగమగ | మధ ∖ మప ∖ గమపసనిస | ధని స ⁄ గ రి
రిసా ⁄ గరి | సనిధప ⁄ ధమగరిసా | సనిధపగమగరిసా |
నిస ⁄ గరి స ⁄ రిని ⁄ సా ||

రగుమపధను] మేళము 15 మాళవగౌళ [అగ్ని గో చక్రము

జన్యము (భాషాంగరాగము) 5 సావేరి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి సావేరి రాగః పూర్ణోయం ఆరోహే గని వర్జితః
గనీ త్రి త్రి శ్రుతీలక్ష్యే క్వచిద్గాయంతి గాయకాః,

మూర్ఛన - { ఆరోహణము స ♭ రి మ ప ♭ ధ సా
అవరోహణము స ని ♭ ధ ప మ గ ♭ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, రక్తిరాగము, ఆరోహణమందు గాంధార నిషాద వర్జ్యము, ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును

కొన్నిచోట్ల మూడు మూడు శ్రుతులుగల గాంధార నిషాదములను జేర్చి సంప్రదాయజ్ఞులయిన లక్ష్యజ్ఞులు గానముసేయుచున్నారని వెంకటమఖి లక్షణశ్లోకమునఁ జెప్పియున్నారు మూడు మూడు శ్రుతులుగల గాంధార నిషాదము లనియనిన, సాధారణ గాంధారకైశికీ నిషాదములని తాత్పర్యము మొట్టమొదట వేయబడినపీఠికలోఁగల శ్రుతివిభాగ పథకమును జూచితే తేటఁబడును

ని ↘ ధా సా రీ , మా , రి ↗ ప మా , మ పా , ↗ ధా , ♭ నీ

ఈ దీర్ఘస్వరములిన్నియు నీరాగమునకు మిక్కిలి రంజనముల నిచ్చు జీవస్వరములే

రాగానుసారముగా పలుస్వరముల సంచరించుకొని పైగల యే స్వరములందయితేను వచ్చి వచ్చి న్యాసముఁ జేయుట మిగుల రంజనమును కలిగించును

స రి మ ప ధ స , స రి మ ప , రి మ ప , ♭ గ రి మ ప ,

స ♭ ని ధ ప మ ♭ గ రి స , ♭ ని ధ మ ♭ గ రి ఎ ఇవి మొదలయినవియును జీవస్వర సంచరింపులే

ఈ రాగలక్ష్యగీతమందు ఎనిమిదవ తొమ్మిదవ ఆవర్తములందు ✱ మా ♭ గా రి ⊏ గ మ ⊏ గ , పదునేంవ ఆవర్తమందు గ ప మ ⊏ గ మ యనెడు యీ ప్రయోగముల మాత్రము అంతరగాంధారములు కనుబడుచున్నవి ఈ ప్రయోగములు దప్ప నీగీతమందు తక్కిన యెడలను, కీర్తన వర్ణము మొదలయినవియందును సాధారణగాంధార కైశికీ నిషాదములఁ బట్టుటయే పరంపరాగత సంప్రదాయజ్ఞులవాడుకలోనున్నవి గనుక అంతరగాంధార కాకలీనిషాద ములకు గుఱుతు వేయఁబడునుగాని సాధారణగాంధార కైశికి నిషాదములకు గుఱుతు వేయబడదు

స ⊏ ని స ని ధా ఈ ప్రయోగమున కాకలీనిషాదమును ప్రయోగింపుచున్నారు

స ♭ ని ♭ ధ ప మ ♭ గ ♭ రి స ఇందున కైశికీనిషాద సాధారణ గాంధారముల గురుతులఁ గమనింపుడు

లక్ష్యగీతము - ధ్రువతాళము - ముద్దు వెంకటమఖి

ధ్రువము

మ మ పా ధా స ని ధ ప మ గ రీ	స రి మా గ రి గా ఎ ఎ ఎ
బు ధ జం న పో్షి ఒ ష ం ణ	భు త ళ దే వేం ద్రా
మా గ గా రి రీ ధ స సా రి గ	సా రి మా మ పా రి మ ఎ ధ ప
భూ రి వై రి పీ . ర వా ర	పా ర వా రా వా ర
మా ప పా ధ ధా మ ని ధ ధ ప మ	మ ప ధ ని ధ ప ప ధ ప మ గ రి స రి
మం దం న మం ద ర గి రి	వ ర భు జ స రు డె యయ

జా వ డ

మా గా రీ రీ స ధ సా రి మ | సా రి మా ప ప ధ ✺ (మా గా రి ⊟ గ |
అ రే రే బు ధ జం ం న | జీ వం న క అ రం దే ం ణ |

మ ⊟ గ) రి గ రీ స రి సా ని ధ ప ధ | ధ ని ధా ధ ప ప ధా ప మ గ రి స |
ని ద అ అ | ధు న ద న చి త క్క ని న |

సా రి మా మ స రి స రి మా ప ప | మ గ రి మ మ ప ప ప ధ ధ స స రి రి |
ఆ ఇ య్యై య ఆ ఇయఇ యాఇయ | అ ఇయ ✺ ఇ య అ ఇయ ఇయ అ ఇ య |

ధ ధ స స రి రి మ గ రి మ మ ప ప ధ | స ని ధ ని ధ ప ధ ప మ గ రి మ ప ధ |
అ . , అ | ము ద్దు వెం క ట . ధ్వ రి ప్ర భు వ ర |

ని ధ ప ధ ప మ ग (ప మ ⊟ గ మ) గ రి స రి ||
శ హా జి మ హా ర జ జ య జ య ||

మ మ పా ధా స ని ధ ప మ గ రీ | స రి మా గ రి గా రి రి సా , ||
బు ధ జం న పో ష ం ణ | భు త ళ దే వేం ద్రా ||

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శ్రీ రాజగోపాలబాల

పల్లవి:

సా , ని సా ని ధ పా ధా , స | ని సా ని ధా ప ని | ని ధ ప మ ప ధ ||
శ్రీ రా జ గో | పా ల | బా . ల ||

ధ ని ద , ధ ని ధా ప ప ద మ గ రి స | రి గ స రి ప మా ప ధ | ని ధ ప మ ప ధ ||
శృం గా ర లీ ల | శ్రి త జ న | పా ల ||

స స / రి స / రి ని సా ని ధ పా ప మ | పా ధ ని ధపమా గ \ రీ , | స ధ ధపమా గ రిస ||
శ్రీ రా జ గో | పా లా | వా వా ||

అనుపల్లవి

/ ధా , ప / ధ \ మ మ గా రి / గ | రి సరి / ప మ మ | ప పమ పధా , ధపపమ ||
ధీ రా గ్ర గం | ణ్యాదీ న | శర ం ం ణ్య ||

ని \ ధా , ప ,, ,, | ,, | ,, ,, ప మ ||
ధీ రా ,, ,, | ,, | ,, ,, ణ్య ||

మ పా \ మ మవధప ప ధ పా, ధసా | నిధ / ని \ ధ ధ ప | ధనీ, ధా, / ని ధపధమ ||
చా రు చం ం ప కా . | రం ం ్యాద | ఊ ణ ||

మ పా, ధసా రిస ధధ / గ రి స ని ధాపా | ధ / నినీ స ధ \ ని ధా | పధ ధపపమ పాధధ ||
ద్వా ర కా పురి నిల య వి శి ష్టా | ద్వై తాద్వై తా | లయమాం పాలయ ॥

(శ్రీ) రాజ ॥

చరణము

1 , స రి మ ప ధ నీ , ధ ప / ధా | , ప మ \ ని ధా , ధ స మ | మ ప మ ప ||
స్మేరా న న సే | వ క చతు | రా న న ||

2 ప , ,, ,, | ,, | మ ప ప ప మ ||
, ,, ,, | ,, | రా న న ||

జావడ

మా గా రీ రీ స ధ సా రి మ | సా రి మా ప ప ధ ✹ (మా గా రి ⌐ గ |
అ రే రే బు ధ జం ం న | జీ వం న క అ రం దే ం ణ |

మ ⌐ గ) రి గ రీ స రి సా ని ధ ప ధ | ధ ని ధా ధ ప ప ధా ప మ గ రి స |
ని ద అ అ | ధు న ద న చి త క్క ని న |

సా రి మా మ స రి స రి మా ప ప | మ గ రి మ మ ప ప ప ధ ధ స స రి రి |
ఆ ఇ హై య ఆ ఇయఇ యాఇయ | అ ఇయ ✹ ఇ య అ ఇయ ఇయ అ ఇ య |

ధ ధ స స రి రి మ గ రి మ మ ప ప ధ | స ని ధ ని ధ ప ధ ప మ గ రి మ ప ధ |
అ . , అ | ము ద్దు వెం క ట . ధ్వ రి ప్ర భు వ ర |

ని ధ ప ధ ప మ ग (ప మ ⌐ గ మ) గ రి స రి ||
శ హా జి మ హా ర జ జ య జ య ||

మ మ పా ధా స ని ధ ప మ గ రీ | స రి మా గ రి గా రి రి సా , ||
బు ధ జం న ప్పొ షం ణ | భు త ళ దే వేం ద్రా ||

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శ్రీ రాజగోపాలబాల

పల్లవి.

సా , ని సా ని ధ పా ధా , స | ని సా ని ధా ప ని | ని ధ ప మ ప ధ ||
శ్రీ రా జ గో | పా ల | బా . ల ||

ధ ని ద , ధ ని ధా ప ప ద మ గ రి స | రి గ స రి ప మా ప ధ | ని ధ ప మ ప ధ ||
శృం గా ర లీ ల | శ్రి త జ న | పా ల ||

స్వరము

రిసానిధపధ / నిధపామగరిసరి | / గరిసానిధసరి | మపధని \ ధా, ||

సనిధ / రీసరి / మాగరి సనిధపధ | గరిస \ నీధప \ మ | , గరిసరిమపధ ||

(శ్రీ) రాజగోపాల ॥

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - కుమారయెట్టేంద్ర మహారాజులవారు

నిఖిలానంద నిత్యప్రదీప

పల్లవి

సరి / మామపా / ధప / ధ | , పధ / నిపధ | పా, / నిధప మగరి ||
ని ఖి లా నం ద | ని త్య ప్ర | దీ . ప ||

స-రిగ రి స ని ధ స రి | , రిమ పాధనిధపమా | గరి / గ రి స ||
అ-నీ శా దే వీ ర మ ణ | మా | మ వ ||

అనుపల్లవి

పమ ప ధ స ని ధ / స సం | , ని ధ సరిగరి | స / రి ని ని పధ ||
అ ఖి ల దే వ జ గ | త్లీ లా వి | లా స ||

ధ- పధ / రి స / రినినిధపధ | సా నిధ ధ | పమపధ / నిధపమగరి ||
అ నం త కా మ రూప | శ్రీ ని | వా ... ... స ||

స నిఖిలానంద

చరణము

, రి స రి మా , గ రి స రి | / మా ప ధ | ప ధ ప మ గ \ రి రి ||
పరమసా ర | యోగ ప | ద ళ య న ||

, రి గ రి సా ని ధ ప ధ / రి స | , స రి / మ మ ప | , ప మ ప ధ ప ||
పరమకా రుణ్య | ఫా ల నే | త్ర హిత ||

, ధ మ ప ధ స ప ద స స | , ధ స రి గ రి | సా / రి ని ని / ధ ధ ||
వ ర ద కా ర్తి కేయ | స్వా మి | మా తు ల ||

, ప ధ / రి స / రి ని ని ధ ప ధ | సా ని \ ధ ధ | పా ని ధ ప మ గ \ రి రి ||
వా క్పతి ము ఖ కృత | స్తోత్ర నా | రా య ణ ||

స్వరము

/ గరి సరి సరిరి / గరిస రిసా ని ధ | / గరిస \ నీ ధ స రి | / గరిసస / రి, ||

గరిసరి / ప మా గరి / గరిస రిమప / ధమ | గరిస / ని \ ధాపమ | గరిసరిమపధా ||

/ గరిస గరిసనిధ / గరిస / రిమగరి | \ గరిస సనిధపధ | / గరిస / రినిధపమ ||

గరిస రిమపధస / గరిస నిధప / ధ ధ | / గరిస \ నీ ధ / రిస | / గరిస / రినిధమ గ ||

రి స || నిఖిలానంద ||

కీర్తనము 3 - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - కృష్ణస్వామిఅయ్యగారు

జయ జయ జనక సుతే సకల జగదానందాంబునిధే

పల్లవి

ని ధా సా రీ | / ధధప మ గ రి / గ రి | రీ , / ధ ప ధ ||
జ య జ య | జ న , క సు | తే స క ల ||

స సా ని \ ధా , | సా , ని ధా ధా , / ని | ధ మా గా రీ || స
జ గ దా | నం దా ం | బు ని ధే ||

అనుపల్లవి.

స రీ / ప మా మా | మ పా , ధ ప ధా | ప ధా నా సా | ని ధా / ం స రీ ||
జ య జ య | ల క్ష్మ ణ | భ ర త శ | త్రు ఘ్న వి భీ ||

, స రి గా గా | \ రీ , ని ధ / రీ | సా , ని ధ ధా | ప / ని ధ మ గ రి ప || స
ష ణ హ ను | మ త్సు గ్రీ | వా ది | సే వి తే || ఏ

జయ జయ ॥

చరణము

పప ధపా / ని ధధ | మ పాము / ధప / ధధ | / నిధధప / నిధ మ | ప \ మ / న్ని \ ధా , ||
రఘుకులో ద్భవ | రా మ చం ద్ర సు | రేంద్రభూ ప తి | స ం న్న తే ||

/ ని ధ / ని ధ మ ప \ రి | మా పధ / ని ధ ధ స | \ మా పధధని ధా , | ధని ధ మ గ రి ||
అఘ రహిత ప రి | శు ద్ధ చి త్త స | ము న్న తే | జన లా లి తే ||

సరిమ\సారిస | రిమప\మానిధధ | సనిధప/నిధమ | పమపధాసా ||
భృగువ సిష్ఠస | నకస నంద న | సకలము నిగణ | పూ జి తే ||

సరిగరి / గరిస | రీరిపధసప | ధానిపధనిధమ | గారిగరిరిస ||
రఘువరా శ్రిత | కృష్ణవినుత ౦ | దాంబుజ ద్వయ | శోభితె ||

ముక్తాయి స్వరము

ని ధా , సా గీ | సరి మ గ రి గ రి | సా , / \ మ నిధ | , మ ధ మ గ రి స ||

ప \ మా ప ధ సా | స రి ని ధా , స | రి / గ రి సా ని ధ | / ని ధా మ గ రి స ||

జయ జయ ॥

సంచారి - రగణమఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రిరిరి / గరిరి | స\నిధధ | సరి / గగరిరిసా | రిపమగరిసరి
మప | / ధమగరి | / మాగరిస / రి / గరి | స / రిస స ధా
/ రిరి | ధస / రిరి \ ధ / రిసరి మగరిరి | ధ / రిసధ / స
స / రిరి | సరి మా | ప / ధమగరిగరిస | ని \ ధా / రిసరి /
పమా | \ సారిమ | పాధ / నిధమగరి | / ధామగరి / గరిరి |
మప / ధమ / గరి / పమగరిసరి | / మామా గరిసా | / రిరి |
స / రినిధసారి | సరి / మాపధ \ మా | మపధ / ని | ధధ / మా
మప \ మా | ధ \ మాప \ మాగా | రి మా | పధ / నిధమగరిస |

ధ \ మ గ రి స \ ని ధ ధ | ప ధ స రి | / ప మా ప మ గ రి మ ప | ధ పా ధ

\ మా ప ధ | మ ప ధ / ని | ధా ప ధ మ ప / ధ ధ | ప \ మా ప / ధ మ ప ధ |

ప ధ / ని ధ | / ని ప / ధ మ ప / ధ మ ప | రి మ ప స రి మ ధ స | రి ప

ధ స | రి మ ప ధ / ని ధ మ | గ రి ప మా గ రి / మ \ ప | , మ గ రి |

స రి / గా రి స రి | ధ ధ / రి సా రి స రి | మా మ \ స | , రి మ మ స రి

మ ప | మ ప ధ పా ధ మ ప | ధా ధ ప | / ధా ధ \ రి మ ప ధ | స రి మ పా /

ధ ప మ | \ ని ధా ప | \ మా / ని ధ ప మ గ రి | స ని ధ ప మ గ రి మ |

గ రి స రి | / గ రి / ని ధ ప మ గ రి | స రి మ ప ధ / రి మ ప | ధ , ధ ప |

రి మ గ రి / గ రి సా | / రి ని ధ / ని ధ మ గ రి | / ప మా గ రి | స ని

ధ మ గ రి సా | ని ధ / రి స రి మ | పా స రి | మ ప ధ ని \ ధా పా | ధ ధ

/ రి ప ధ సా | ని ధ / గ \ రి | , రి ని ధ / సా ని ధ | / రి ని సా

రి ని ధ ప / ధ | , మ పా | ధ / ని ధ \ మా ప గ రి స | స రి / ప మ /

ధ ప / స ధ | / రి స / గ రి | / ప మా గ రి ధ / రి సా | , ని ధా

స ని ధా | / ని ధ \ మా | గా రి / ప మా గా | రి / గ రి సా రి స |

ని ధా ధా | రి , ని సా , ||

రగుమపధను] మేళము 15 మాళవగౌళ [అగ్ని గో చక్రము

జన్యము 6 ; మాళవ పంచమము

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి ధ వర్జితస్స్యాదారోహే పూర్ణో మాళవపంచమః
షడ్జగ్రహసమాయుక్త స్సర్వకాలేషు గీయతే

మూర్ఛన. { ఆరోహణము స ♭రి గ మ ప ని స
ఆవరోహణము స ని ♭ధ ధ ప మ గ ♭రి రి స }

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగరాగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు ధైవత వర్జ్యము ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును

ఈ మాళవ పంచమరాగమున ఆరోహణమందు

'మ ప ధ ని ధ ప', 'పా ప ♯మ ధ ని స' అని ప్రయోగములు గీతమున కనుబడుచున్నవి రెండవ ప్రయోగముననుండు మధ్యమమును ప్రతిమధ్యమముగాఁ బట్టు చున్నారు

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

రి స | స ని స ధ ధ ధ ప | మ ప ధ ని ధ ధ ప |
అ ఇ | రు కు మి ణి ఇ ము వా | ప దు మ వి ఇ స ణ |

నీ స ని స రి స | రీ రి గ మ గ రి | రి గ ప రీ ప మ |
భా ను గు ణు రె ఎ | అ ద్రి ఇ ధ రు రె | ము ర శి జ స్వ ర |

గ రి రి స ని స రి | మ గ రి రి స ని స | రి రి స స ని ధ స |
మ హు రి మ వి మొ ఒ | హి య ని హి శ మ హి | ప శు ప అ |

స ని ధ ప మ ధ ప | మ గ రి సా
వి ల సి ని | హి ద యు రె

అంతరి

ధ ధ | ప మ ప ధ ధ పా | ని స రీ రి మ గ |
ప్ర ణ | త జ య క ఝు రే | మ య ణా గో ష |

రి రి స ని ధ ప మ | ప ని ని సా , |
అ ల దే ఎ వ | న రు ఉ రే |

జావడ

రి స స ని ని స స | రీ రి స రి గ రి | గ మ ధ ధ ప మ గ |
ణ య భు య సి త | చ క్ర ధ ర | అ వి హా ర |

ప మ గ రి రి స ని | గ రి గ మ గ రి రి | పా ప మ ధ ని స |
వి ద శి త వి క ల | స క లా సు | ర ప్ర క శే |

నీ ధ ప మ ప ధ | ధ ప మ గా , | మ గ రి రి రి రి ని |
వి ప్ర కు మ ర | శ ర ణు రే | తి య ం వ ఇ య ఇ |

స స రి రి న సా | ధ ప మ పా పా | రి స స రీ రీ |
య ఇ య అ ఇ య | య్యా అ ఇ యై య | తి య ం వై య |

గా గ ప మ గ ప | మ మ మ ధ ధ ధ ప | ధ ధ ప మ ప ధ ప |
య్యే ఎ ఎ | ఎ ఎ | అ అ |

ని స రి గ మ గ రి | ధ ప మ ప ని నీ | సా , , , |
అ అ | అ అ | ్రే |

స సా ని ధ ప మ | గ మ ధ ప మ ధ ప | స ని ధ ప మ ధ ప |
ఇ యం వి ఇ య ఇ | అ అ | అ అ |

మ గ రి సా ||
అ అ రె ఎ ||

ధ ధ | ప మ ప ధ ధ పా | ని స రీ రి సు గ |
ప్ర ణ | త జ య క రు రే | మ య ణా గో ప |

రి రి స ని ధ ప మ | ప ని ని సా ||
అ ల దే వ | న రు రే ||

కీర్తనము - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

వాసుదేవ ముపాస్మహే

పల్లవి

1 పా ని సా ని | ధ పా మ గా ॥ రి స/రి గ గ | మ పా ధ \ గ మ ||
వా సు దే వ | ము పా స్మ హే ॥ వ సు దే వా | త్మ జం హ రిం ||

2 ,, ,, | ,, ,, ॥ ,, | మ గా రి సా ||
,, ,, | ,, ,, ॥ , | త్మ జం హ రిం ||

అనుపల్లవి

పా ధ పా మ | గా రి సా ని ॥ సా రి గ / మా | / ధా ప ప మ పా ||
వా స వా ది | దే వ జా ల ॥ వం ది త వై | కుం ర ప దం ||

ధ ప స ని ధా | పా మ ధ ప మ ధ వ ॥ ధ ప ని సా , | స ని ధ ప ప \ గ మ ||
దా స జ నా | నా మ భీ ష్ట ॥ దా య కాం | భో జ ప దం ||

వాసుదేవ ॥

చరణము

ప ధ \ గా గ మ | , రి గ రి రి సా ॥ ధ ప ని ని సా | / రి ని స రి గా ||
క న కాం గ మా | , ది శే షం ॥ క ప ట ద శా | కృ తి వే షం ||

రి / గా మ పా | ధ పా , సా ॥ ధ ప గ స రి | గా ధ ప మ గ రి స ||
అ నం త వే | ద ఘో షం ॥ అ ప గ త రా | గ ద్వే షం ||

ధ ప ↘ గా మ ప ప ♯ మ ↗ ధా నీ ॥ ↘ గా ↗ మా , ప మ ప నీ సా ||
ఘ న కౌ స్తు భ మ ణి భూ షం ॥ గం భీ ర మృ దు భాషం ||

↗ గ రి సా స నీ స ధా పా ॥ ↗ ధ ప మ గ రి రి సా రి గ మ ||
వ న జా స నా ది పో షం ॥ వ ర గు రు గు హ సం తో ష ం ||

వాసుదేవముపాస్మహే ॥

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ధ ప మ గ రి రి స ని సా | రి గ మ ప నీ ధ ధ ప మ | ప ↗ ని ధ ధ ప ప మ
మ పా | ↗ ధ ప మ ప ↗ ని ని ధ ద ప ♯ మ | ↗ ధ మ ↗ ప ♯ మ గ
గ రి రి | సా ↗ గ రి స ని ↗ రి రి స ని ధ ప | ని స ని ధ ధ ప నీ నీ |
ని ధ ధ ప ↗ ని ని ↗ స స ↗ రి రి | స స రి రి గా రి గ మా | స రి గ మ
ప ని స రి గ మ ప | గ రి రి స ప ని ధ ధ ప మ | ప ధ ధ ప ↗ ని ధ ప ↗
ధ ప మ | ప ప ↗ ని ని ధ ధ ప ప మ మ | ↗ ప మ గ గ ↗ మ గ గ రి
రి స | గ మ ప ప ↗ ధ ధ ప ప ↗ ధ ధ | ప ప ని ని ని ని ధ ధ ధ ప |
మ ప ని ని ధ ధ ప ప మ ప | ↗ ని ధ ప ↗ ధ ప మ గ గ రి రి | మ గ రి
రి గ మ ↗ ప మ గ రి ↘ గ మ ప ↗ ని ధ ప మ గ రి స | పా మ గ మ ప నీ
ధ ప | ↗ ని ధ ప మ పా మ గ రి గ | స రి గ మ గ మ పా ↗ ని ధ |
పా ↗ ని ధ పా ↗ ధ ♯ మ ప మ | గా మ ప ↘ మా గ మ పా | స రి
గ మ ప మ గ మ ప ↗ ని | ధ ప మ గ మ ప ↗ ని ని ధ ప | ↘ మా ↗ నీ ధ
ప మ గ మా | గ మ పా నీ ధా పా | ని ధ పా ↗ ని ధ ప మ మ గ | ↗ ప

మ మ గ ⸝ మ గ గ రి రి స | ని ధ ప ని స రి గ మ పా | ని స ని ధ ప మ
గ మ పా | ని స రి రి స ని ధ ధ పా | స ని ధ ధ ♯ మ ధ ప మ పా |
మ ప ♯ మ ధ ని స గ మ ప ని | స రి గ మ ప ని స ని ధ ప | స ని ధ
ధ ప మ స గ ప మ | గ గ రి రి స రి స ని సా | ధ ప ని స రి గ మ ప ని స |
గ మ ప ని స రి ⸝ గ రి సా | ని ధ ప ని స రి గ మ గ రి | స ⸝ రి స ని
ధ ధ ప ప మ గ | మ ⸝ ప మ గ గ రి రి రి సా | స రి స ⸝ మ గ ⸝ ప మ
⸝ ధ పా | ని స ని ధ ⸝ ని ప ⸝ ధ మ ⸝ ప గ | రి గ మ ప ని స రి ⸝ గ
రి | ⸝ గ రి సా రి ని ధ పా ధ మ గ | రి గ మ గ గ రి రి సా | రి గ మ
ప ని సా ని ధ ప | సా ని ధ ప మ గ గ రి | గా మ గ గ రి రి సా ||

రగుమపధను] మేళము 15 మాళవగౌళ [అగ్ని గో చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 7 పూర్ణపంచమము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి నివర్జస్సగ్రహోపేత షాడవః పూర్ణ పంచమః

మూర్ఛన .— { ఆరోహణము స ♭ రి గ మ ప ♭ ధ స
అవరోహణము స ♭ ధ ప మ గ ♭ రి స }

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, షాడవము, నిషాదవర్జ్యము, షడ్జగ్రహము, ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును

గమనిక. సౌరాష్ట్రరాగచ్ఛాయయని కొందఱు జెప్పుచున్నారు

కీర్తనము - త్రిపుటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

సాధుజనచిత్త సరసిజోదయం

పల్లవి:

సా	ధధ	ప	మ	గగ	|	రి	స	సరి	గ	|	మా	ధప / ధా	||
సా	ధు	జ	న	చి	|	త్త	స	ర	సి	|	జో	ద యం	||

స ధ ధ పా ప / ధ ప | మ గ మ గ రి | సా గ మ ప ధ ||
స క లం బ్ర | హ్మమ యం ం | ం ం ||
,, ,, | ,, | , రి సా ||
,, ,, | ,, | ||

అనుపల్లవి

పా / ధా \ గ మ | స రి గ మ మ | పా పా ||
బో ధం శి వ | సం క ల్ప వి | క ల్పం ||
/ గా రి సా ధ | పా మ గ | , రి గ మ ప ధ ||
బు ద్ధ శు ద్ధ | ని త్య ని | ర్వి క ల్పం ||

సాధుజన ||

చరణము

స / ప ప / ధా ప | మ \ గ మ ప | \ మా గా ||
స క ల ని ష్క | ళ రూ ప | మో ద్యం ||
సా రి \ ధా , | సా ధ \ మ | ప గా రీ ||
స చ్చి దా | నం ద మ | నా ద్యం ||
స మ గ రి గ మ | పా ధ మ | ధా పా ||
స గు ణ ని ర్గు ణ | వే ద్య మ | నా ద్యం ||
సా షా ధ ప | , గ మా | / ధ ధ మ గ రి స ||
సం సా ర రో | గ వై | ద్య మ ల్లే . ద్యం ||

ప మ గ మా ప | , ↘ గా మ | గ మ పా ||
ప్ర క ట మా యా | చి త్ర | చో . ద్యం ||

ప సా ధా ↗ మ | , పా ధ | ప ధ సా ||
ప్ర సి ద్ధా మ్నా | యాం త | వే ద్యం ||

స రి ↗ గ ↘ రీ , | సా ప ధ | ప స ↘ ధా ||
శు క ర హ | స్య ప్ర తి | పా ద్యం ||

స ధ ప ↘ మా ధ | ప మ గా | ↘ రీ సా ||
శు భ క రం హ | రి హ రా | రా ధ్యం ||

స రి గ మ పా ధా , ↘ మా | పా ప ధ ↗ రి సా , | రీ స ↘ ధ ↗ రి సా ||
స్వ క ల్పిత వి ద్యా వి | ద్యంసురు చి రం | భేద్యా భే ద్యం ||

స రి గా మ గా రి స ధా | పా స ధ ప మా ↗ ప | మ గ రి గ మా పధ ||
శు క వా మ దే వా ది చిం | త్యం సుఖ త రం గు | రు గుహామ చింత్యం ||

సాధుజన ॥

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ధ స రి గ గా రి స ధా | గ రి స ధ స రి గ రి సా | రి గ మ గ రి గ మ
ప ధ | ప మ గ రి స ↗ ధ ప మ ప మ | గ రి మ గ ↗ మ రి స ధ సా |
రి ↗ స రి ↗ గ మా ↗ ప మ గ మ | గ ↗ మ గ రి ↗ మ గ ↗ మ రి సా |
ధ స రి గ మ ప మ గ రి స | రి ↗ మ గ ↗ మ రి స ధ రి సా | ధ ధ ప ↗
ధ ప మ గ ↗ మ రి గ | మ పా మ గ ↗ మ రి గ మ ప | ధ పా మ గ ↗

మ రి స రి | స రి గ మ ధ స రి గ మా | రి గ మ రి మా గ / మ రి |
గ మ ప ధ ప ప ధా పా | ధ ప మ గ మా ప మ గ / మ | రి గ మ ప ధ పా
మ గ రి | పా మ గ / మ రి స రి / గ రి | స ధ ప ధ స రి గ మ గా |
/ మ రి స ధ ధ స ధ ధ సా | ధ స రి గ ఽ రి గ మ ప ధ | గ మ ప ధ స
ధ ప / ధ పా | మ గ / మ రి గ మ ప ధ ధ స | ధ స రి స / రి రి ధ
రి సా | ధ స ధ ప మ గ మా రీ | గ మ ప ధ సా ధ ధ సా | ధ రి స
ధ ప మ గ / ధ ప మ | గ రి స ధ స స ధ / రి స రి | ధ స రి మా గ మ ప
ధ స | రి గ / మ రి / గ రి స ధ సా | ధ ధ పా సా ధ స ధా | ధ పా
మ గ / మ రి సా స | ధ సా ధ ధ ధ ప మ గ మ | రి గ మ ప ధ ధ స ధ
స రి | గ మ గ రి స రి / మ గ మ రి | స రి స ధ/రి సధ/రి స ధ |
ప ధ ప మ ధ ప మ గ రి గ | రి స ధ రి స మ గ రి గ మ | గ రి స రి గ మ
ప ధ సా | ధా రీ సా ధా పా | మా గా మా రీ సా | గ రి సా ధా సా, ||

రగు మ ప ధ ను] మేళము 15 మాళవగౌళ [అగ్ని గో చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 8 మార్గదేశి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటముఖి నిషాదో వర్జితో యత్ర మధ్యమో వక్రతాంగతః
షాడవీ సగ్రహోపేతా మార్గదేశీతి పాస్మృతా

మూర్ఛన { ఆరోహణము స ♭ రి గ రి గ ♭ ధ మ ప ధ స
అవరోహణము స ♭ ధ మ ప గ ♭ రి స }

లక్షణ వివరణము – సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, షాడవము, నిషాదవర్జ్యము, షడ్జగ్రహము, మధ్యమవక్రము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును

రి గ ధ # మ ప, రి గ పా # మ గ రి గ, ధ మ ప ప, ధ స ధ మ పా గా

ఇవి మొదలయినవి యీ రాగమునకు జీవస్వర సంచారములు మధ్యమమును ప్రతిమధ్యమముఁగాబట్టుట సంప్రదాయజ్ఞుల వాడుకగానున్నది.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

ధ ధ మా ప మ ప గ రీ | గ గ ధ ధ మ ప | ధ ధ రి రి సా |
ణియ వి గ్గహా గ ణ వి | ద్రుత క ణయ బె | ఎ ఎ ళు రె ఎ |

రి రి గా గా | ధ గ రి గ ధ ధ | మ ప గ రి స రి | రి స ధ ప మ గ | రి స
గహా రా య | ప్రహా వి హా ర ం | ం ం ణ త అ | ణు రెఎసుగు ణ | రె

జావడ,

ధ ధ గా రి సా రి గా | గ రి గ గ ధ మ | మ ప గ రి స రి |
క ద న క్ష తి ప్రతా | వి య మ ధు క ఇ | ఇ ట భ అ |

ధ గ రీ రి గ | ప మ ప గ రి స | రి స ధా మా | పా గ రి స రి |
సు ర రే కొ ఒ | టి మ య ం ం ణ | స మ ఆ కా | రా తొ ఒ ఒ కి |

స రి గ రి గ గ | ధ ధ మ ప ధ స | ధ రి స రి గ ధ | ప మ గ రి స రి |
భ వ ం ం ర ణ | పాఉ యణు రె | ధ ర శ ం ం ఖ | ధ రు ఉ రెఎ |

రి సి ధ ప మ గ | రి స ||
గొ ఒ వి ం ం | దు రె ||

ధ ధ మా ప మ ప గ రీ | గ గ ధ ధ మ ప | ధ ధ రి రి సా ||
ణియ వి గ్గహా గ ణ వి | ద్రుత క ణయ బె | ఎ ఎ ళు రె ఎ ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

మంగళదేవతే పరదేవతే

పల్లవి

సా రి గ / ధా \ మ మ ప | , ప రి / గ | , రి సా ||
మం గ ళ దే వ తే | ప ర దే | వ తే ||

సా ధ సా రి గ ప | ధ మ / ప గ | రి సా , ||
మం గ ళం భ వ తు | న త దే | వ తే ||

అనుపల్లవి

రి గ ద మ ప ధా | స ధా / రి | స ధ సా ||
అం గ జ పు ర కా | ల వై రి | స హి తే ||

ధ / గా రి స ధ \ మా | ప ప గ రి | స ధ సా ||
అ నా ద్యా వి ద్యా | ప్ర ప ం చ | ర హి తే ||

రి గ ప గ / ధ మ పా ధ ద / రి సా సా | సా ధ \ మా ప / ధ మ | / ప గా ప గ రి స ధ ||
పుంగవగు రు గుహా ది మహి తే స | త్సంగ మా ర్గ ద | ర్శి తే సు రహి తె ||

ముక్తాయి స్వరము

రి , సా రి రి గ / ధా , \ మా / ప గ రి | , రి స ధ మ ప ధ స | రి రి గ రి గ రి ప ||

రి గా గ / ధ ధ మ పా / ధ మ పా ధ స రి | ధ / గా రి స ధ \ మా | / ప గ రి సా / రి స ధ ||

మంగళ దేవతే ||

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ధ స సా రి రి గా గా | ధ మ పా గ రి సా సా | రి / గ రి స ధ స రి గా |
ధ \ మ / ప గ రి స రి రి గా | గ / ధ మ / ప గ రి స ధ సా | గ రి స
ధ మ పా ధ సా | ధ ధ రి రి స రి గ గ రి గ | రి గ గ రి స రి స స ధ స |
రి రి గ రి గ ధ మ మ ప గ | / ధ ధ మ మ / ప ప గ గ రి గ | ధ మ పా
గ రి స రి గ ధ | మ / ప గ గ రి గ రి రి స స | ధ ధ గా రి గ రి రి గా |
ధ ధ సా రి స ధ రి స రి | ధ స రి గ స రి గ రి గ గ | ధ \ మ ప ధ స స రి
రి / గ గ | స రి గ స రి స ధ స రి స | ధ మ పా ధా సా రీ | ధ స రి
గ రి గ ధ \ మ / ప గ | రి గ పా గ రి గ గ ధ మ | / పా గా / ధ ధ
మ / ప గ రి | ధ మ / ప గ రి స ధ గ రి స | పా మ ప గ రి సా ధా |
గ రి రి గ / ధ ధ మ ప గ గ | ధ ధ మ మ / ప ప గ గ రి గ | ధ మ /
ప ప ధ మ ప ధ మ ప | రి గ పా ప \ మ గ గ రి రి | గా ధ ధ ధ మ పా
పా | స పా ప మ / ప గ రి స ధ | గ రి రి గ ప మ / ప గ రి స | ధ ధ
\ మా ప ప \ గా రి గ | ధా మ ప గ / ధ మ / ప గ రి | స రి గ రి గ
ధా మ ప ధ | మ / ప గ రీ గ / ధ మ ప గ | రీ గా ధ \ మ పా పా |
స ధ మ పా ధ మ ప ధ స | స రి గ రి గ ధ మ ప ధ స | ధ స రి గ ధ ధ
మ ప ధ స | / గ రి స ధ మ ప ధ / రీ స | రి / గ రి సా ధ మ పా ప |
ధ \ మా / గ గ రి రి సా | ధ గ రి గ ధ మ / ప గ రి గ | ధ మ ప ధ రి
ధ / గ రి సా | / రీ స ధ మ / ప గ రి సా | ధా స స రి రి గా రి గ |
/ ధ ధ \ మా / ప గ రి రి సా | / గ రి సా / రి ధ సా , ||

రగుమపధను] మేళము 15 మాళవగౌళ [అగ్ని గో చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 9. రామకలి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి రాగోరామకలీగేయాహ్యారోహే మనివర్జితా
షడ్జ గ్రహోతు సంపూర్ణా ప్రాతఃకాలేషు గీయతే

మూర్ఛన { ఆరోహణము. స ♭ రి గ ప ♭ ధ స
ఆవరోహణము స ని ♭ ధ ప మ గ ♭ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు మధ్యమ నిషాద వర్జ్యము ; ప్రాతఃకాలమునఁ గానము సేయఁదగును

గ గ ⁄ ధ ప, ధ ♯ మ ⁄ ప గా, ధా ప ♯ మ గా

ధ స రి గా, ♯ మ గ ధ ప ♯ మ గా, స రి గ ⁄ మ గా, ధ ప ♯ మ గా,

ఇవి మొదలయినవి యీ రాగమునకు జీవస్వర సంచారులే

ఈ రామకలీరాగమునకు మధ్యమమును ప్రతిమధ్యమముగాఁ బట్టుటయే సంప్రదాయముగా నున్నది ఈ రాగము ఉత్తరదేశీయమైన రక్తిరాగము

గమనిక ఈరాగమును పిలాస్ అని అన్యదేశీయులు జెప్పుచున్నారు-

లక్ష్యగీతము – త్రిపుటతాళము – వెంకటమఖి

ధ్రువము :

మ గ | పా ప ధ ని ధ ప | గ గ ధ ప ధ మ ప |
అ అ | రే రె సు ర ఘు ర | చ అ . . అ |

గ రి స స రి గా | ధా ప ప మ గ గ | పా మ గ గ రి స |
అ . ప ధ రు రే | వా మ దే ఎ పు | రే ఎ జ య జ య |

అంతరి

స రి గ ధ ప మ గ | గ రి స స రి గ రి | గ రీ సా ||
ఎ క అ ం బ | రె ఎ శ ప అ హి | శె ఎ ఎ ||

జావడ·

ధ ప | ప మ గ గ ప ధ ధ | ప మ ప గ రి సా |
క అ | మ ఊ దే ఎ వి | క ం త రె రే |

రి స ధ స రి గా | మ గ ధ ప మ గ రి | స రి స ని ని ధ ప |
కా మ జ న కా | శా ణ రె ఎ రె ఎ | భో గి భూ ష ణ |

మ గా పా ధ ధ | ప ధ స స రి గా | ధ ధ ప మ గ ప ధ |
కాం చీ పు ర | వా స న ట నో | ల్లా స భూ . ఉ |

సా ని ధ ని ధ ప | గ గ ధ ప మ గ రి ||
తే శ స రు వె ఎ | ఎ శ ఇ శ ||

స రి గ ధ ప మ గ | గ రి స స రి గ రి | గ రీ సా ||
ఏ క ం ం బ | రే శ పా . హి | రే ఏ ఏ ||

కీర్తనము - రూపకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రామ రామ కలికలుషవిరామ

పల్లవి

ధ ని ౼ ధ | ప ౼ మ గ ప ప ॥ మ గ ప | పా ధ / ని ధ ప పా మ గ గ ||
రా | మ రా మ ॥ క లి | క లు ష వి ||

1 / ధ ప మ గ రి | స మ గ పా , ధ సా ॥ ని ధా | ప ధ / ని ధ ప ప మ గ ||
రా | మ ధ రా ॥ ళ్ళ | ల్లా లా మ . ||

ధ ని ౼ ధ | ప ౼ మ గ ప ప ||
రా | మ రా మ ||

2 ,, ,, || ధ ప మ గ | ౼ రి సా ||
,, ,, || రా | మా ||

అనుపల్లవి:

మ ౼ గా | / ధ ప / ధా ॥ ని ధా | ప మ గ ప ప ||
శ్రీ | మ హి జా ॥ కా | మ సు గు ణ ||

ధా | ధ ప ధ స ॥ ధా | ప ౼ మ గ రి స ||
ధా | మ ప ర ం ॥ ధా | మ శ్యా మ ||

మ గ ప ధ | స సి రి / గ రి సి రి | స ని ధ గ | ప ధ ని ధ ప మ గ ప ||
మా మ వ | శి వ గు రు గు హా ను | త్రా మ వి | బు ధ వి ను త నా మ ||

స్వరము.

ధా , ప | , మ గా గ ప / ధ ని | ధ ధ ప మ | \ గా / ధ ప ప మ \ గా ||

/ ధ పా \ మ | \ గా / ప మ \ గా మ గ | , రి గా | ధ ప మ గా మ గ రి స ||

ని ధ సా | రి గ పా గ / ధా ప | గ / ని ధా | ప మ గ ప ధ సా స ||

/ గ రి సా | ని ధ / రి సా ని ధ ప | , మ గా | స ని ధ ప మ గ రి గ ||

రామ రామ॥

సంచారి – రూపకతాళము – సుబ్బరామదీక్షితులు

మ గ పా గ ప ధ / ని ధ ప | గ గ / ధ ప / ధ మ / ప గ రి స | స రి
గా / ధ ధ పా \ మ గ | గ / ప పా మ గ గ రి సా | / రి స / రి ధ స
రి / గ రి గా | స రి గ / ధ పా మ గ గ రి | స రి గ గ రి గ రి రి సా |
ధ ప ప మ గ గ / ప ప / ధ ధ | మ గా / ధ ధ ప మ గ ప ప | గ ప ధ
/ ని ధ ధ ప మ గా | / ధ ప మ గా ప ధ / ని ధ ప | మ గ గ ప \ ధ
ధ ప మ గ గ | / ప గ రి స / రి స ధ స రి గ | మ గ ధ ప ప మ గ రి
స రి | స ని ధ ప ధ స రి రి గా | / ధ ధ ప మ గా ప మ గా | / ధ ప
మ గా / ని ధ ప మ గ | , రి గ ప మ గ / ప గ రి స | స / రి ని ధ /
గ రి ని ధ / రి స | గ రి గ / ప రి / గ స / రి ధ స | ధ ధ ప ప / ధ
ప మ గ / ధ ప | / ని ధ ప మ గ / ధ ప మ గ ప | ధ / ని ధ ధ ప ధ ప

ప ధ ప | మ గ / ప ప మ గ రి గ ప మ | గ / ని ధ గ / ధ ప మ గ

రి గ | స రి గ / ధ ప మ గ ప ధ స | రి గ ప ధ స ని ధ ప మ గ | పా ధ

/ ని ధ ధ పా మ గ | పా ధ స ని ధ పా మ గ | రి స రి గ ప ప / ధ

ధ పా | పా ధ ధ పా ధ / స ని ధ | పా ధ గ రి రి స ని ధ ప | ధ సా

ని ధ ప ప మ గా | ప ధ / గా రి రి / గ రి సా | రి స ని ధ స ని ధ ప

మ గ | / ని ధ ప మ గ / ప మ గ రి స | ధ స రి గ ప ధ గ ప / ధ ధ |

గ ప ధ స ని ధ ప మ గ ప | ధ / రి సా ని ధ ప మ గ రి | గా పా ధా /

సా సా | ధ గ \ రీ సా ధ రి సా | నీ ధా పా ప మ గా | రి గ ప ధ స

రి గ \ రీ స | ని \ ధా ప / ధ పా మ గా | / ధ పా మ గ రి స రి సా |

ధ ధ ప మ గ ప ధ సా ని | ధ / ని ధ ప గ గ / ధ ప మ గ | / గ రి స

స రి గ \ రీ సా | ప మ గ రి సా ధ రి సా | రి రి గా రీ గా \ రీ | స రి

గ / ధ ప మ గా \ రీ | గ రి స / రి / గ రి సా , ||

రగుమపధను] మేళము 15 మాళవగౌళ [అగ్ని గో చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 10 ఫరుజు

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి ఫరజూరాగస్సంపూర్ణ స్సగ్రహస్సార్వకాలికః

మూర్ఛన - { ఆరోహణము స ♭ రి గ మ ప ♭ ధ ని స
అవరోహణము స ని ♭ ధ ప మ గ ♭ రి స }

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, దేశీయరాగము, రక్తిరాగము, ఎల్లప్పుడును గానముసేయఁదగును

ఈ ఫరజురాగమునకు గాంధారము అంశమయిన జీవస్వరముగాను న్యాసముగాను నున్నది ఎటులనిన।

స గా మ ప ధ ప మ గా, ప ని స ని ధ ప మ గా, ప ధ స ని ధ ప మ గా,

మ ధ ని స ధ మ గా, గ మ ధా ధ ప మ గా, ని ధ ప మ గ రి గా,

స ని ధా ప మ గ రి గా, గ రి స నీ స గా, రి గ మ గా రి సా

తక్కినవి లక్ష్యములచే నెఱుఁగదగును

ఈరాగమున మంద్రస్థాయి నిషాదమునకు క్రిందను, తారస్థాయి గాంధారమునకు మీదను సంచరింపు గనఁ బడుటలేదు

దేశీయప్రబంధమైన ఖయాల్ - ఆదితాళము - పూర్వీకులు

పల్లవి

గ మ ప ధ నీ , స రీ | ని సా , | ని స ని ధ ||
త త్తా ద్గి త దై ఇ ఈ | ఈ | త త్తా ద్గి త ||

నీ ధా పా గ మ | ప స ని ధ | ప ధ ప మ ||
ధై ఈ ఈ థై ఇ | దై ఇం ధ త్త | థై ఇం ధ త్త ||

గా మ ప మా | గ రీ , | సా , ||
థై ఇ ఇ ఈ | ఈ | ఈ ||

మ గ గ మ మ మ ధ ధ | ధ రి స రి | స ని స స ||
ధా క్టి తక ధా క్టి తక ధా క్టి | ధా ధా క్టి తక | తక ధరి క్టి తక ||

ధా ధ గ రీ రి స సా , ని ధ ధ ధ ధ | ధ ధ మా | గ మ ప ధ ||
త ద్ద ళాం గు తక ధో ం త క ధ ళాం | గు తక ధోం | త త్తా ద్గి త ||

నీ , స రీ సా , | సా , | ని స ని ధ ||
థై ఇ ఈ ఈ | ఈ | త త్తా ద్గి త ||

నీ ధా పా మ ప | ప స ని ధ | ప ధ ప మ ||
ధై ఈ ఈ థై ఇ | థై ఇం ద త్త | త త్తా ద్గి త ||

గా , మ ప మా | గ రీ , | సా , ||
థై ఇ ఈ | ఈ | ఈ ||

ధా ధా ధా మ ధ | సా సా | సా , ని రీ స ని ||
ధాం ధాం దాం డ్రి గ్డు | ధీం ధీం | ధీం క్టి త క ||

ధ ని ధ ని ధ ధా ని | ధ / ని ధ ధ | గ మ గ రి ||
త ధాం ధ్రాం ం ం గా ధొ | ం ధాం ం గ | త త్త కి ట ||

స స స మ మ మ మ మ | మ మ మ మ | ప మ ప గ ||
త క త ధ్రి మి త త క | త క త క | ఝుం ం త రి ||

గ గ గ మ మ ధ ధ | ని ని ధ ని | \ ధా , ||
త క త ధ్రి మి త క | ధ ళ ం గు | ధా ||

మ గ గ మ మ మ ధ ధ | | ||
ధా క్టి తక ధా క్టి తక ధా క్టి | | ||

గా , మ ప మా | గ \ రీ , | సా , ||
ధై ఇ ఈ | ఈ | ఈ ||

స స స స / రి ని ధ ని | ధ మ గ మ | గా రి స ||
ప్ర బ ల ప్ర తా ప | సిం ం హ్మ | నం ద న ||

సా స మా మ మ మ | గా ప మ | ప మ గా ||
దే శ దే శ కృ త | జా యొ ఒ | ఒ ఒ ఓ ||

మ గ మ ధా ధ ని ని | ధ ని ధ ని | సా , స ||
రా జా ధి రా జ తు ళ | జ మ హా | రా జ ||

సా / గ రి స ని ధ / ని | , ధ \ మా | గా రి స ||
ఛ త్ర ప తి ఇ చి రం | జీ | పూ ఉ ||

మ గ గ మ | . | స ని స స ||
ధా క్టి తక ధా | | తక ధం క్టి తక ||

కీర్తనము 1 - అటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

నవగ్రహకీర్తనలలోనిది ఆఱవ కీర్తనము

శ్రీ శుక్ర భగవంతం

పల వి.

స ని సా , రి సా రి స ని | ధ ప ధ స ని ధా | ప ధ ధ ప మ ప | గ రి గ ||
శ్రీ శు | క్ర భ గ | వం ం ం | తం ం ||

, గ గ మ ధ ప ని ద | ధ ప మ గ , రి స ని గ | గ మ ధ | ధ ప మ ప గ ||
చిం త యా | మి సం | ం త | తం ం ||

గ రి గ మ గ ╲ రి స | ప ధ స ని ప ╱ ధ మ ప | మ గ మ | ప ధ ని ||
ం ం | స క ల త | త్వ | జ్ఞం ం ం ||

(శ్రీ) శుక్ర ||

అను పల్లవి

పా , గ మ గ ╱ ప మా | ప ప ధ ╱ ని ని ధ ని | ధా | పా ||
హే శు | క్ర భ గ | వ | న్మా ||

ని సా , సా | స ని ╱ గ రి స ని | ధ ని స | ని ధ ప ||
మా శు | పా ల య వృ | ష తు | లా ||

ప ╲ గ మ ప ధ | ని స స ╱ గ రి స | ని ధ | ప స ||
ధీ శ దై | త్యహితో ప | దే | శ ||

నిసరిస నిధా నిసని | ధాపాధపామగ/మ | ,పగరిస | గమపధ ||
కే శవ కటాక్షై క | నేత్రంకిరీటధరం | ధవళ | గాత్రం ||

నిసా , రి ||
శ్రీ ||

చరణము

పా , ప ప | ప మ ధ ప ధ ధ ప మ | గ రి | గా ||
విం శ తి | వ త్సరో | డు ద | శా ||

గ ప మ ప మ గా | రి స ని స గా | మా | , గ మ ||
వి భా గ | మ ష్ట వ | ర్గం | క ||

ప ధ ని ధ ధ పా మ | /ప మ మ ప గ గా /ప మ | గ మ గ | రి స ని ||
విం క ళ | త్ర కా ర | క ం ం | ర ||

స సా గ గ | స గ గ మ / ధ ప ప మ | గ మ గ \ రి | ప స ||
వి ని ర్జ ర | గురువై రి | ణం | ం న ||

సా స సా | నీ రి స ని | , ధ | ప ధ స ||
వాం ళ పో | రా ద్రే కా | ణా | ది ||

ని ధ ని ధ ప ప ధ | ప \ మ ప మ గ మ | ప ధ | ని స ||
వ గ్గో త్త | మా వ స ర | స మ | య ం ||

\ నీ స/ గ రి రి స | ని ధ ని స ని ధ | ప ప ధ | ప ధ మ ||
వ క్రో చ్చ | నీ చ స్వ | క్షే త్ర ||

గ రి స రి గ గ | మ ⁄ ధ ప మ ⁄ ప మ గ | ⁄ రి గ మా , | గ ⁄ రి , స ||
వ ర కేం ద్ర | మూ ల త్రి | కో | ణం ం ||

సా సా స ⁄ సా సా ని | స ⁄ గ రి స ని ధ ప ప ⁄ గ మ | ప ధ పా | స ని ధ ప ||
త్రింశాంశ షష్ట్యంశై | రా వ తాం శ పా రి | జా తాం | శగో పు ||

⁄ ధ ప మ మ గ మ ప ధ ప స | నీ ధ స ⁄ ని ధ పా ⁄ ధ ప | మ గ మ ప | ధ ప నీ ||
రాం శ రా జ యో గ | కా ర కం రా జ్య ప్రదం | గు రు గు | హ ముదం ||

శ్రీ శుక్ర ॥

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

చింతయే మహాలింగమూర్తిం

పల్లవి

ప ని స ని ధ ప మ గా | గ ⁄ రి గ మ | ధ ధ ప మ ప గా ||
చిం . త యే మ హా | లిం గ మూ | ర్తిం ||

రి స ⁄ రి ని స ⁄ ధ పా ధ ప ⁄ ధ మ | గా గ మ ప ద | ని స ని ధ ప మ గ మ ||
చి ద్రూ ప స్ఫూ | ర్తిం సు కీ | - . ర్తిం ||

చింతయే ॥

అనుపల్లవి

సా గ రి గా , మా | ధా ప మ | గ మ ధా ||
సం త తం మ | ధ్యా ర్జు న | పు ర వా ||

పా ని స ని ధ ప మ | గ రి స గ | మ ధ పా ||
సం బృ హ త్కు చా ం | జా స హ | వా సం ||

పా ధ పా గ మా | ప ధ ని ధా | పా , ||
అం త రం గ భ | క్త జ నా | నా ||

మ గ మ పా ప మ గ | మా గ మ | ప ధ ని స ||
మ తి స మీ ప బు జ | మా ర్గ ద | ర్శి త ం ||

గ రి స ని ధ స నీ ని ధ ప గ మ గ మ ప | పా మా మ పా ప | మ గా రి గ మ గ మ ||
అ ం త కాం త కం ఆ ది తా ర క ం | హ త్యా ది పా ప | హా రంపు ర హా ర ం ||

చింతయే ॥

చరణము.

పా మ గ రి స రి | గ మా ప | మ ప మ గా ||
పా క శా స నా | ది దే వ | బృ ం ం దం ||

పా గ మ ధా స ని | ధ ధ ప ప | గ మ గా ||
పా లి త దా స జ | నా ది ము | కుం ద ం ||

రీ గా మ గ మ ధ | ప ధా స | ని స ని ధా ||
శో కా ది హ ర ణ | ప దా ర | వి ం దం ||

గ రి స నీ ధ ని ధ ప | , మ గ గ | , రి గ మ గా ||
శు భ క రం క రు ణా | ం స కం | ం దం ||

ధ ప గ మ ప / ధ మ ప \ గమా గ రి గా | స రి గ మా గ మ | ధ ధ ని స / గ రి సా ||
శ్రీ క మాలా పు ర సో మా స్కందం | చిదంబ రే శ్వ ర | న ట నా న ం దం ||

ని / గ \ రీ సా ని / రి స ని \ ధా స ని స ధా | / గ రీ సా ని ధ ని ధ | ప / ధ ప / ధ మ గ మ ప ధ ||
శ్రీ కా శీ శ భై ర వ స్కం దం | శి వ స్వామిశై | ల గురుగుహాస్కందం ||

చింతయే ||

కీర్తనము 3 - చతుశ్రజాతి ఏకతాళము - శ్యామశాస్త్రి

శ్రీ కామాక్షీ పరిపూర్ణ కటాక్షానుగ్రహముఁజెందిన వాగ్గేయకారకులలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠతములై విలసిల్లిన శ్యామశాస్త్రులవారి కృతి పీరి కృతులు మిక్కిలి బిగువుగాఁబట్టి గొట్టి పాడవలెను

త్రిలోకమాత నను బ్రోవ కరుణను

పల్లవి

స / గా మ | ప ధ ని స | , సా ని | ధ ప మ గ ||
త్రి లో క | మా త న ను | బ్రో వ | క రు ణ ను ||

ప స ని ధ | ప మ గా | , మ గ మ | ప ధ ని స |
ది న ది న | మి క ను | బ్రో వ | క రు ణ ను |

ప స ని ధ | ప ధ మ ప గా | \ రీ సా ||
ది న ది న | మి క నూ | ||

అనుపల్లవి

, ధ ధ ధ | ధ ధ ధ ధ | ధ సీ స | , ధ స ని |
వి లో కిం | చు ము స ద | య న న్ను | చ ల్ల గ |

సా , | , నిస మా గ | , మ గ మ | ధ ధ మ గ రి స ని ||
వీ | క్షిం చి | క్ష ణ ము | న కా మా క్షి ||

చరణము 1

ని స ని ధ | ప మ గా | మ ధ ప మ | గ రి సా ||
ని ను న మ్మి | యుం డ గా | శ్రీ మ ప డ | నే ల నే ||
స గా మ | ప ధ ప ధ | , ధ ప మ | పా , ||
నే నె ట్లు | గా న దిక్కు | నీ వు వి | నా ||

, మ గ మ ధ | , ధ ధ ప | ధ నీ స | , స స స ని ||
ఘ న ము న | కో రి క | ల కో రి | కు రి య మి ||
సా , | , మా గ | మ ని ధ మ | గ మ గ రి ని ||
గా | న క | ఖి న్న డై తి | ధ న్యు జే సి ||

త్రిలోకమాత ॥

చరణము 2

జ ప ము తె | రు గ నే | త ప ము తె | రు గ నే ||
చా ప ల్య | చి త్తు డ ని | సం త త | మూ ||
కృ ప కు పా | త్రు డ ను | చు వే ద్యు | డ ని న ను ||
వీ | క్షిం చ | కి ట్లా యె నీ | బి డ్డ య ని ||

త్రిలోకమాత ॥

ము 3

మ రు వ క | ని న్ను నే | మ ది ద ల | చ గ నూ ||
మ న్ని ం చి | వె రు వ కు | మ న రా | దా ||
శ ర ణ నే | ను జ ను | ల పా లి | క ల్ప వ ల్లి ||
శ ం క | రి శ్యా | మ కృ ష్ణ | సో ద రి ||
త్రిలోకమాత ॥

కీర్తనము 4 - చతురశ్రజాతి ఏకతాళము - కృష్ణస్వామి అయ్యగారు

ఈశ్వరా నను రక్షింపరాదా!

ప | ని సా ని | ధ ధ ని ధ ప ధ | ప మ గ రి గ మా |
ఈ | శ్వ రా న | ను ర క్షిం | ప రా |

గా , రి గ | స ని స రి గ | మ ధ ధ ప మ ప గ గ మ | ప ధ ని స ని ధ ప మ |
దా కృ , పా ని ధి | గా దా ని | ను నం మ |

గ రి గ మా , గా ॥ స ని ధ ప మ - ప | ని సా ||
తే దా ॥ స దా జ గ - దీ | శ్వ రా ||

పల్లవి

ధా | ధ ప ధ ప ధ ప మ | గ మ గా గ రి | గ రి స రి స నీ , స ||
శా | శ్వ త స | చ్చి దా నం | ద స ||

రిగ మమ / ధప | ధధ నిధధప మపమ ॥ పా , మ | మ గ మ ప |
ద్గు ణ సా ం | ద్రుడీ వే ॥ ఏ స | త్యమైనదై |

ధ ని స / గా , రి స | ని నిధనిధప ధప | మగ గరి గమా | గా పమ ప ||
న మ ని నే | సం ను తి | ంచలే | దా జగ దీ ||
శ్వరా

చరణము

మ | పధ మ ప గ | మ పమ మ గ రి గమ | గ రి / గ రి \ ని |
భ | క్త జ న మ | నో ర థ ప రి | పూ ర్ణ ము |

సా , రి గ గ గ | మ ప ధ ని స | నిధ ధ ధ ని ధ | ప ధ ప మప గ గరి |
సే యు శ | క్తి గ ల దే | వ తా | సా ర్వ భౌ |

గ మా , గా స | స / సా స | స సా నీ | , గ రి స ని ని ధ ని ధ |
మా ము | క్తి మా ర్గ | ము న మో | హా ము పొం దు |

ధ / నీ , ధ ప మ , మ | గ మ ప ధ | ని స స రి స ని | ని ధ ని ధ ప ధ ధ ప మ |
కృ ష్ణ శ | కుపై దయ | యుంచి పా | లిం ప |

గ రి గ మా , గా |
రా దా |

ముక్తాయి స్వరము

గ మ | ప ధ ని స రి స ని ధ | ప మ గ రి గ మ గా | , రి స నీ స రి |
సు మ | శ ర హ ర శ శి ధ ర | సు చ రి త రు చి రా | న వ సా ర స |

గ మ గ ధ ప మ : ...
దళ సు న యన : ...

గ గ | /మ మ/ప ప/ధ ధ/ని ని | ధ ధ/స ని/రి స/గ రి | స రి నీ , ధ పమగ |
సుర | గు రు వర నుత భవ | భయ హార హార క లి | మ లా ప హా షి ధా |

మ , / ని ధ ప మ ||
ఆ ర స మ య || ఈశ్వరా ||

పదము 1 - రూపక తాళము - కుప్పుస్వామయ్య

ప్రాచీనులలో మిక్కిలి రంజనా సందర్భములుగా కృతులరచియించిన మహానుభావులలో నొకరును, వాగ్గేయకారక పండితులునైన కుప్పుస్వామయ్యగారి పదము

పల్లవి

స	ని ధా ధ ప	ధ \ మ గ	, ప మ మ / ప గా
వ	ద్దం టె	వి ం	టి వా
రి	సా / స మ గ	మ ప	ప మ ప / ధ ప ||
ఆ	దా ని	యిం టి	కె పో ||
మ స	ని ధా ధ ప	\ మ గ	, / ప మ మ ప గా ||
వ	ద్దం టే	విం	టి వా ||
రి	సా , ||		
ఆ	ఆ ||		

అనుపల్లవి

సా	సా రిసనీ	ప స	స సా ని
వ	ద్దం చే	వి న	క దా ని
స స	నిసరీ స ని	ధ నిస	ని ధ మ ధ
వ ల	లో త గి	లి వి	వి గ ను క
, పమ	ప మ గ మ	పా	, ప / స
ము	ద్దు బె ట్టై	నీ	క ది
ని ధా	ప మ గ మ	ప ధ	/ ని ధ / ని గ రి
ము	ద్దు బె ట్టై	నా	య ది క ద్దో
స ని	ధ / స ని ధ	ప మ	గ మ ప ధ
తే	దొ వ ర ద	వెం క	టే శ్వ ర

, వద్దంచే ||

చరణము

	, ప	ప ప మా , ప ధ	ప ధ ప ధ	మ గ గ రి
1	నె	మ్మది గా	దా	నిం ట
2	మ	చ్చిక తో	చెం	త జే రి
	పా మ గ	మ ధ పా ధ ని	ధ ప మ	ప మ గా రి ‖
1	నే	చొక్కటా	రా	డు కొం ట ‖
2	మై	మఱచి	మ రు	లు మీ రి ‖

గా | మ ధ ధ ప ప మ | గ మ | గ రి రి స నీ ||
1 ర | మ్మ ని నే | వి లి | చి నా ||
2 ప | చ్చ ల తా | శి | త్తు వ ను చు ||

, స రి | గ రి గ గ | మ ప మ | గా రి గ మ ||
1 రా | న ం టి వ | దే | రా ఆ ||
2 ప లు | వ జే సి | న ది | రా ఆ ||

గా | ↘ రీ సా ॥ , ప | ధ మ ప మ |
1 ఆ | ఆ ॥ కో | మ్మ మ న సు |
2 ఆ | ఆ ॥ వి | చ్చ ల వి డి |

గ గ | రి మ గ మ | పా | ↗ ధ ప |
1 తె లి | య వ చ్చె | నా | చే |
2 దా | ని మా | ట | అ ది |

ధ మ | ప మ గ మ | ప ధ | ↗ ని ధ ప మ |
1 తి కా | సు గై | కొ ని | ని న్ను |
2 ని జ | మ ను చు ను | వి వ | రిం ప |

గ గ | రి గా మ | ప ↗ ధ మ | గ గ రి ప మ |
1 మో | స బు చ్చె | నా | - అ |
2 గా | లి మూ | ట | లె |

	గ మ ప	మ గ రి స	సా	స స సా
1	దే	మి వా . సి	ది	మ్మ రి దా
2	స్నా యె	దా ని	గ	చ్చు లె చ్చ

	స స	, స స స	ని / సా	ని రి స ని
1	ని కె	క్క డి ని	జ	మ్ము లి మ్ము
2	ట నీ	వి పు డు	గం	టి వి . తె

	ధ / స	ని ధ ప ధ	ప మ	ప మ గ మ
1	వ ల	పు గు ట్టి షు	కొ ం	మ్మ ను చు ను
2	లు సు	కొ ం టి వి	ము	చ్చు వ గ ల

	ప ధ	ని ధ / ని స	/ గ రి	ని ధ ని స ||
1	దె లు	సు కొ మ్ము	ముం	మ్మా టి కి ||
2	కె	ల్లి ను	వ	చ్చి పూ . ||

	ని ధ	ప మ గ మ ప ధ ||	, వద్దంటే
1	దా	ని ల్లు జే ర ||	వింటివా
2	లు	వే సి , న ది ||	

ప్రాచీన పదము - ఆదితాళము

ఇన్నాళ్ళువలెగాదే వాని గుణమెంతని

పల్లవి

స గా మ ప ధ నీ	సా ,	ని ధ ప మ ‖
ఇ న్నా ళ్ళు వ లె గా	దే	వా ని గు ణ ‖
ప స ని ధ పా ప గ	మ ధ ప మ	గ రి స ని ‖
మెం త ని నే వి ను	పిం తు నె	యో చె లి య ‖
* స గా మ ప ధ ని నీ	సా ,	సా , ‖
ఇ న్నా ళ్ళు వ లె గా	దే	, ‖
సే రి స రి స ని ధ / ని	సా ,	ని ధ ప మ ‖
ఇ న్నా ళ్ళు వ లె గా	దే	వా ని గు ణ ‖
ప స ని ధ పా ప గ	మ ధ ధ ప మ	గా మ గ రి స ని ‖
మెం త ని నే వి ను	పిం తు నె	యో చె లి యః ‖

చరణము

	ధా \ మ ధ / నీ స స	, రి స రి	స ని స స ‖
1	వ న్నె డ కా య డు	క న్నె ను	జూ డ డు ‖
2	కా మ స మే ల నె	, తా ళ గ	జా ల నె ‖

---

* అనుపల్లవియందుండు రెండవ ఆవర్తమును రెండుసార్లు పాడవలెను

, స స స ని ధ ని స | నీ ధ ని స | ని ధ ప మ ||

1 మ న్న న వీ డ డు | మా ని నీ | మ ణి రో ||

2 కో మ లి నీ మ ది | కో రి న | సొ మ్ము లు ||

ప ధ / ని ని సా , | ని స ని ధ | పా \ గా ||

1 వ న్నె కా డే , | యెం దు న్నా | డే ||

2 గై కొ న వే , | వే గ ల | వే ||

మ ధ ధ ప మ గా గా | మ ని ధ మ | గ మ గ రి స ని ||

1 యిం దు రా డే వా | డ న్ని ట నె | అ జా ణు డే ||

2 తో డి తే వే నా | సా మి ని టు | ర మ్మ న వె ||

ఇన్నాళ్ళవలె గా ||

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సగామపధపమగా | ధధపమ / పమగరిగా | మపనిధపమగరిసని |

సగమధపమగరిగా | / ధమ / పమగారిరిసా | ధపాగమగమాపా |

ధా నీ ధ ని ధ ధ పా | ని ధ పా గా మా గ రి | గా మ గ రి స ని సా |

పావగమాధా \ మా | / పమగరిగామమగా | రి స నీ సా గా మా |

పాధనిధపధప / ధమ | పనిధపమగరిసనీ | సగా మ ప ధ నీ సా |

ధ ని సా ని ధ పా గా | మా ధ పా మ గ రి గా | మ మ గా గ రి సి సా |

గా మ ప ధ ని స రి సా | ని స ని ధ నీ ధా పా | పసనిధపధపమగా ||

మా గా మ గ రీ గా | మ గ మ ధ ధ / రి స / రి స ని | ధ / గ రి రి స / రి స ని స స ||

ధ ధ ని ధ ధ మ గ మ ప ధ | ప ని స రి సా ని స ని ధ | నీ ధా పా మా గా ||

రి గ మ ప ధ ని సా నీ | ధా \ మ ధ నీ సా సా | ధ / స సా ని / రీ స ని ధ ||

/ గ రి స ని ధ / స ని ధ / స ని | స రి స ని ధ ప మా గా | మ ధ ని స ని ధ ప ప గా ||

మా ధా / స ని ధ ప గా | మ ప \ గా మ గా రి సా | సా సా ని స ని / గ రి స |

స ని ధా ప మ గా మ పా స | రి స ని ధ ని ధ ప మా | గా మ ప ధ ప స నీ ధ |

పా ధ ప / ధ మ గా / మ రి | సా స మా మ గ / ప మ గ | మా ధ నీ స ధ / ని ధ ని స |

ని / గ రి రి ని / రి సా ని ధ | సీ ధ మ గా / ప మ గ రి | స గా మ ప ధ నీ స రి |

సా , ని ధ ప మ గా | మ ధ ప మ గా రీ గా | మా ధ పా మ గ రి గా |

మ మ గా / మ రి సా , |

రగుమపధమ] మేళము 15 మాళవగౌళ [అగ్ని గో చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 11 గౌరి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి గౌరీ రాగస్సగ్రహోయం సాయంకాలే ప్రగీయతే,
చ్యుత పంచమ సంయోగాద్యోగీయతే గాయకోత్తమైః

మూర్ఛన :— ఆరోహణము స ♭రి మ ప ♭ధ ని స
అవరోహణము సా ని ♭ధ ప మ మ ప మ గ ♭రి స.

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు గాంధారవర్జ్యము, దేశీయరాగము, అవరోహణమందు చ్యుత పంచమమునుఁగలదు సాయంకాలమున గానము సేయదగును

ఈ గౌరీరాగమునకు నీ, ని ని నీ, రి, రి రి రీ, మ పా, ప ∖ రీ. ఈ స్వరములు జీవస్వరములును, న్యాసములునుగా నున్నవి

స రి స ని నీ, స స రి రి రీ, రి ∕ గ రి, రి మ ప ∖ రి, మ పా ∖ రి,

ప ప పా ∖ రి రీ, ధ ప మ గ రీ, గ రి స ని నీ, స ∕ రి రి స ని నీ,

సా సా మా , గ మ ధా ప మ గ రి , ని ని నీ సా ధ ప మ గ రి , మ మ ప మ గ రి , గ రి ని నీ నీ సా , ఇవియే రంజింపుగల స్వర సందర్భములకు దగిన సంచరింపులు తక్కినవి లక్ష్యప్రయోగములఁ జూడుఁడు

ప ధ ని స , ప ధ ప ని స , ఈ ప్రయోగములు గీతమందును, ఈ ప్రయోగములు గాక స రి గ మ , యను ప్రయోగము ప్రబంధమందును, స రి మ ప ని స , ప ధ ప ని స , యను ప్రయోగము మాత్రము కృతులయందునుఁ గనుబడుచున్నవి

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము.

స రి	మా మ గ రి రి	గ రి రి స ని నీ	సా రి గ రి గ రి
అ ఖి	లాం డ దే వీ	అ సు ర సం హా	రీ ఇ రె ఎ రె ఎ

మా మ గ మ ప మ	గ రీ రి మ	పా మ ధా పా	ద ని ధ ప మ గ రి
పూ ర్ణ కు సు మ	ల తే , లి ఇ	లా గ తే ప	అ అ

అంతరి.

రి రి రి రి రి రి రి	గ రి రి స ని ని స	సా రి మ ప ధ ప
అం బ జ ం బు ఉ	కె ఎ శ రా ణి	శ ర్వ అ . .

ప మా గ రి రీ	సా , , ,
అ . అ	ణీ

జావడ

ధా ప నీ ధ ప	పా ప మ మ ప మ	గ రీ స ని ని స
చండి కే చ ం	ం డ ము ం డ .	సు ర ఖ్గ ం డ న

సా రి ప మ గ రి	గ రి స స ని ని స	రి నీ స ని ధ ప
ప్ర భా అ అ	క మ ల స ం భ వ	వ ం . ది త

ప మ గ రి స రి మ	ప ధ ప నీ నీ	సా రి మ ప ధ ప
ప ద ప ం ం క జ	క లి త రే రే	అ .

ని నీ సా̈ ,	ని ని ని ధ ప ప మ	గ రి స ధ ని ధ ప
ఆ ఆ ఆ ,	ఇ ం ద్ర నీ ల	వే ణి ప ల్ ల వ

మ గ రి రి రి రి రి ‖	గ రి స స ని ని స	సా రి మ ప ధ ప
ప ఆ ణి జ ం బు ‖	కే ఎ కు రా ణి	శ ర్వ అ

ప మా గ రి రీ ‖	సా , , , ‖
అ . ‖	ణీ ‖

ప్రబంధము - ధ్రువతాళము

ప్రాచీన వాగ్గేయకార పండితులైన శ్రీరామానందయతులచే రచియింపఁబడినది

ధ ప మ గ రీ ప మ గా మ గ రి స	గ రి స ని ధా ని స రి స ని రీ ,
జయ జయ వి శ్వే శ ప్ర ణ యిని	జయ జ న నీ శ్రి త జ న ని ధే

ని గ రి స స రి గ గ మ గ రి స స రి	గ మ పా రి మ రి మ ప ని ప రి రి స
ని ధే హిమయిక రు ణ మయి	క రు ణా మయి శ ర ణా గ త ప రి

సా రి స సా రి స ని ధ పా ,	సా స ని ధ ప ధ ధ ప ధ నీ ధ ప
పా ల న లా ల న ర సి కే .	హం స వా హ క ం స ని షూ ద న

పా ధ ధ ప మ ప ధ ప ప మ గ రీ | రి స రి పా ప రీ , రి గ రి రి స |
సం క్రం ద న సు ర వ ర మ కు టీ — ఖ చి త ర త్న పుం జ రం జి త |

సా రి గ రి స సా రి రి స ని సా | ప ధ ప స సా రీ ప మ గ రి స స |
మంజు ళ ప ద కం జ ద్వయ మం | దా కి నీ సుందర సువి మ ల |

మ రి మ పా ధ ప ధ స ని ధ ప పా | మ ధా , , పా , , , |
స లి ల పూ ర ప రి వ ల యి త కా | అ శ్రీ ఈ |

మ ప మ ధ ప ధ సా , స సా స్ రి | స ని ధ రి స రి స ని ధ మ ధా , |
పు ర వ రా ల వా ల క ల్ప ల | తే సు ల లి తే సు జా |

ప మ ధా , ధ ధ మ పా , పా | ప ప రి రీ , పా ప ప రి రీ , |
త సు ధా క ర క లా లం | కృ త క చే చం ప క రు చే |

ప ధ ని ధ ప మ ప ధ ప ప మ గ స రి | గ మ ప మ గ రి మ గ రీ సా , |
సురుచి ర త ర క ర కి స ల య త ల | యు గ వి ని హి త మ ణి ధ ర్వి , |

స రి స రి పా ప ప స రి గ రి రీ | స రి స రి పా ప ప స రి గ రి రి స |
ని ర పా య సు ఖ అ ఆ | క ర పా య స స ముదం చి త |

గ మ గ రి స రి గ మ గ రి రీ , | స స స స స స మ మ గ మ పా ప ప |
క అ అం చ న క ల శే | కు ల శి ఖ రి మ హో రా జ కు |

రి మ ప స స ని ధ ని స రి స ని సా | ని స రి ని సా మ గ మ గ రి రి స స |
మా రి గా . రి ఈ | ప్రచు ర ర ణ ద్యు ఉ ఉ ష ణ |

మ గ రి స ని స రి స ని స రి స ని ధ | నీ స ని ధ ని స ని ధ ని స ని ధ ప |
భా ష ణ గ ణి వి ల సి త త త ష రి | వే ష ణ మయ సము ది త జ ల క ణ |

ధా ని ధ ప ధ ని ధ ప ధ ని ధ ప మ | పా ధ ప మ ప ధ ప మ ప ధ ప మ గ |
రూ ష ణ వ క్త వి లు ళి త స ద ళ క | రా జి త ము ఖ మధు రి మ వి భ వ ప |

మా ప మ గ మ ప మ గ మ ప మ గ రి | గా మ గ రి గ మ గ రి గ మ గ రి స |
రా జి త త మ స మ ధు ప వి క చ స | రో రు హాయుత క మ లి ని వి ల స దు |

రి గ రి స స స స స స స స స స | స స ధ ని స రి రి స ని ధ ప ధ సా |
రోరుహాతట వి స్ఫుమర న వ మృగ | మ ద మ ల య జ ఘ న ఘుసృణ స ము |

సా ని ధ ధ ని ధా ప మ గ రి స రి | మ రి మ పా ధ ని ధ పా ప మ పా |
ల్లా సి ని స హా జ స్మి త వ ద నె ఎ | ని బి డ నీ ల చి కు ర ప్రక ర |

మ రి మ పా ధ ధ స ని ధ ని ధ పా | రి మ పా , ధ ధ ప మ గ రి రీ |
స్ఫుర ద మం ద న ం ద న కు సు మ | భ్ర మ రీ క ల క ల ల హ రి |

మ రి మ పా ధ స ని ధ ప మ గ రీ | మ రి మ పా ధ స ని ధ ప మ గ రీ |
ప్రి య ద్రు గే క వి హా ర ణ న గ రీ | ప్ర ణ వ సూ న ర స స ర స ఝు రీ |

మ రి మ పా , ధ ధ ప మ పా , ప | ధ పా ధ పా ప మ మా పా , |
ప్ర గు ణ మా ణి క్య ధు రీ , ణ | గ ణ క్వ ణ త్క అ అం చీ , |

మ రి మ పా ప ధ ధ ప మ పా , ద | సా సా ధా , ప ధ స ని ధ ప |
క లి త చి త్ర చే ం చా రు | చా మీ క ర ధ రా. |

ప ధ స ని ధ ప ప ధ స ని ధ ప ప ధ | పా ధ ని ధ ప మ ప ధ ప మ గ రీ |
ధ ర ని త ం బ భ ర ని త ం బ భ ర | మం ధ ర త ర మ ద గ జ గ మ నే |

పా ప ప రి ప పా , ప రీ , రి | మ గ రి గ మ ప మ గ రి స సా రి స |
శ్రీ క ర కే ఎ యూ ర హా ర | ప ద క తా ట ం ం క కం క ణ |

సా రి గ రి స ని స రి స ని సా స | రి మ పా ధ ధ ని సే రి సే ని సా |
నూ పు ర చి త మ ర క త మ సా ర | కి ర మా క్తి క కు ల శ క లీ |

ని సే రి గ రీ రి సే స ని రీ . | రి గ మ గ రి స ని సే రీ స ని సా |
కృ త హా రి దం త ర తి మి రే . | ని ఖి ల లో క జ న న ప్ర ళ య |

స ని స ని ధ ప ని ధ ప మ పా ,	ధ ప ధ నీ స ధ నీ స ధ ని స రి
స్థి తి ని దా న ని జ న య నాం	చ ల వి లా స వి ధూత కు వ లయ
స ని సా ప ని ధ ప మ గ రీ ,	రి రి పా పా రి రి రి రి పా పా
సు మ మే ధు రి ది వి జ వ ధూ	ద్గి ద్గి ధాం ధాం తో ద్గి ద్గి ద్గి ధాం ధాం
ధ ధ ధా ప మ గ రి గ మ గ రి స రి	ప పా ప రి రి ప పా ప గా ,
తకతక ధోంత రి కి ట త రి కి ట త క	ధ ణే కు త క ధ ణే కు తాం
మ గ రి మ గ రి గా , మ గ రి స	ధ ప ధ నీ స ధ ని స రి స ని సా
త కి ట ధి కిట తాం త రి కిట	తకతక ధళాం ధ ళ అం త రి తా
స ని ధ ప మ గ రీ గ మ గ గ రీ	స రి నీ ధ ప నీ స ని స రి సా
జ్గ జ్గ జ్గ జ్గ జ్గ జ్గ ఝోం త గ గ రీ	స రి నీ ధ ప నీ స ని స రి సా
రి రి ప మ గ రి మ గ రీ గ రి సా	స స స స స స ధ ని సా సా రి స
రి రి ప మ గ రి మ గ రీ గ రి సా	స్ఫూ ప టుత ర న ట నా నం ది ని
ని స రి రి స ని ని ధ ప మ పా , ధ	సా ని ధ ప ని ధ ధ ప మ గ రి స రి ‖
క ల య రా మ నం ద	వం ద న మ ఖి వం ది త భు వ నె ఏ ‖
ధ ప మ గ రీ ప మ గా మ గ రి స	గ రి స ని ధా ని స రి స ని రీ స ‖
జ య జ య వి శ్వే శ ప్ర ణయిని	జయజ న నీ శ్రి త జ న ని ధే ‖

కృతనము 1 - తిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

గౌరీ గిరిరాజకుమారీ

పల్లవి

స రి మ పా , రి	స రి రి గ రీ స ని	ని ని నీ పా ‖
గౌ రీ	గి రి రా జ కు	మా రీ ‖

రి మ మ ప ప | నీ నీ / సా | , మ మ గ మ / ధ ప ధ ప మ |
గా న వ న మ | యూ రీ | గం భీ ర ||

గ \ రి రీ / గ రి రి స స ని ||
క్షా మా రి || గా రి

అనుపల్లవి

రీ / ప మా ప ధ | మా ప ధ పా / ధ ప | గా మ ప మా ధ పా మ ||
దూ రీ కృ త | దు రి తే తి | ల లి తే - ||

గ \ రి / గ స / రీ | స రి స \ నీ ని | స స స రి స రీ ||
దు ర్గా ల | త్కృ స ర స్వ | తీ స హి తే ||

రీ / ప మా ప ని | నీ పా / గ రి రీ | స ని నీ ని సా , ||
శా రీ శ వి | రిం చా ది | మ హి తే ||

సా స ని స \ మా , మ | మా మ గ మ ధ ప / ధ ప మ | గ \ రి రి గ రి రి స ని ||
శాంభ వీ న | మ స్తే ప ర | దే వ తే ||
గా రి ||

చరణము

ప \ మ గ \ రి రి | గ \ రి సా \ ని | ని స రి స / రి , ||
వ వ చ క్ర | స్వ రూ పా వ | తా రే ||

/ మా , మా మ | ధ ప ధ ధ ప మ | గ \ రి స రి రి / ప మ ||
నా ద బ్రం | హ్మా వా చ క | తా రే ||

పా ధ ని ధ ప మా ,,	,,	గ \ రి రీ , ‖
న వ	,,	తా . రే ‖
స రి గ \ రి రీ	రీ సా రి / గ రి \ ని	సా రి / మ / పా
శి వ ప ర మా	నం దా మృ త	ధా రే
సా ని స \ ధా ,	ప ధ మ మ ప / ధ ప మ గ రి	/ గ రీ స ని స రి స / రీ ‖
శృం గా	రా ది వ వ ర	సా ధా రే ‖
రి రి మ మ ప ప	ని ని స / రి స ని	నీ సా , ‖
భ వ గు రు గు హ	గ ణ ప తి సం	సా రే ‖
, ప రీ రి రి	స రి / గ రి స ని	ని స రి స / రీ , ‖
భ క్తి ప్ర ద	వే దా గ మ	సా రే ‖
మ మ మ / ధా ,	ప \ మ గా రి గ రి స ని	సా రి / ప ప మ / పా , ‖
ప వ న ధా	ర ణ యో గ వి	చా రే ‖
పా ని ని / సా	, న ధ ప \ మా	గ \ రి రీ సా ‖
పా లి త భ	క్త జ న మం	దా రే ‖
రి రి మ మ మ పా ప నీ స రి	సా రి / గ రీ స ని నీ సా ‖	
త వ చ ర ణ పం క జో ద్భ వ	త త్వ స మ ష్ట్యా గా రే ‖	
ప / రీ రి రి రి / గ \ రీ రి సా	/ గ రీ స నీ ని స రి స రీ ‖	
సు వ ర్ణ మ ణి మ యా ది పం	చ విం శ తి ప్రా కా రే ‖	
స సా \ మా గ మా ధా ,	ప ధ ప మ మా గ రి / గ రి సా ‖	
సు ధా సిం ధు మ ధ్యే	చిం తా మ ణ్యా గా రే ‖	

ప / రీ రీ స రి / మ / మ పా రి స | రి మ ప ధ ప మ గ రి / గ రి స ని ||
శి వా కా ర మం చే ప ర | శి వ ప ర్యం గ వి హా రే ||

గౌరీ గిరిరాజకుమారీ ||

కీర్తనము 2 - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ మీనాక్షి గౌరీ రాజశ్యామళే

పల్లవి.

సా రి / గ | రీ , స స ని సీ | / సా | , స రి మ ప \ రీ |
శ్రీ | మీ నా | క్షి | గౌ రి |

రీ | / ప మా మ గా | ద \ మ గ | రి / గ స / రీ ||
రా | జ శ్యా | మ ళే | ఆ ||

రి మ | ప ని నీ స | ని రి | , స \ ని స ||
శ్రి త | ర క్ష ణ | ధు రీ | ణ త ర ||

\ మ గ | , మ / దా ప మ | గ / రి | స ని ని స ||
ల ఘు | శ్యా మ | ళే | స క లే ||

రి , / ప మ | , ప ధ ప మ గ రి స | రి మ ప / స | ని స \ మా / ప ద మ గ రి ||
శ్వం గా | ర కా ష క శే | శ్రి యం దే | హి మాం పా హి ||

ముక్తాయి స్వరము

సా , స | ని స రి / గ రి రి స ని | సా , స | ని స రి / ప మా ప / స ని ||

సా , స | ని స రి రీ / గ రి స ని | / సా , స | ని స మ / ధ ప మ గ \ రి ||

(శ్రీ) మీనాక్షి ॥

అనుపల్లవి ·

మ గ	మ ధ ప ధ మ	గ రి	స రి గ గ రి	‖
భూ	మి జ లా	గ్న్యని	ల గ గ న	‖
మా	/ ధ మ పా ప	మ ప \ రి	స రి / గ రి	‖
భూ	త ప ం చ	కా	ధా రే	‖
స రి	రి స ని స రి	మ మ	/ ధ ప / ధ మ	‖
స్వా	మి ని సో	మ సుం	ద రే	‖
గ రి	స రి స \ గ	,	మ / ధ పా	‖
శ్వ ర	మో హి తా		కా రే	‖
మా	గ మ ప ధ	ని	ధ ప మ గ	‖
కా	మి త ఫ ల	ప్ర	దా య క	‖
మ / ధ	, ప ధ ప	పా \ మ	గ \ రి రీ	‖
క దం	బ వి పి	నా	గం రే	‖
రీ	మ పా ని	ని స	రి / గ రి స	‖
భూ	మి పా ల	ను త	గు రు గు హ	‖

/ పమగరి / గరిసనినీ | రిరి / పపపా \ రి | / పపమగరి / గ రి రి |
సా \ నీ నిసరిసరి | సా రి / గ స రి గ \ రిరి | రిమాపధ \ మా వ ధ |
మా / ధపా మ గ / మ గ రి | / పప \ రిరి / గరిసని నిస | రిమపధ /
నిధపమగరి | / ధపమగరిపమగరి | రిరి / గరిసరిసనినిని | నిస /
రిసనిసరిరి | / మా మమా మ మ / ధపమ | గ రి స రి / గ రిరిసని ని |
సా రి రి స / రిసస / రి | సరిమ పా పధ \ మా / పా | \ రిమ / పా మ /
ధా పా | రిమప \ రి / గరిరి | సరి / గరిరిసనినిసా | రిమపప \ రిమ
పధప | / ససధప / ధమగరిసా | రిరి / మమ / పపస స ని స | ధధ
మపమగరి / గ \ రి | రిరిమా ప / నినీసా | ప / రిరీసనినీసా | ప /
రిసరి / గరిసనినిస | ప / రిరిరిరిరి / గరి | పరి / గరిసనినినీసా |
సససా \ మా మా మ / ధ | ప / ధసమగరి / గరిసా | ప / రిరిరిపపపా |
ప / రి రిరిరిసనిసా | \ గ రిసా \ రిరిరిమ | ప / ధసమ / పమగరిసా |
రిమ ప / సా నిసరిరి | సరి / గరిరిరిసనినిస | ప / రి సనిసనిధపా |
ధ / నిధపమపగరిసా | రిమా పా నా నీ | సా రి రిరి / గ రి సా | మా గా
మా ధా ధ ప | / ధ మ / ప గ / మరి / గరిసా | రిరిరిమపా \ రిరి |
/ గరిసనినినినీనీసారిగమగ \ రి, | / గరిరిసనిసా, ||

ర గు మ ప ధ ను]　　మేళము 15 మాళవగౌళ　　[అగ్ని గో చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 12 వసంత

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి　వసంతరాగ స్సంపూర్ణ శ్చ్యుత పంచమ సంయుతః
ఆరోహేతు గ వక్ర స్స్యాద్రి వర్జ్యోగీయతే సదా

మూర్ఛన {
ఆరోహణము　♭ రి స గ మ ♭ ధ ని స
అవరోహణము　సా ని ♭ ధ ♭ ధ [illegible] మ ˣ మ గ ♭ రి స
}

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితుల

భాషాంగము , సంపూర్ణము , షడ్జగ్రహము , ఆరోహణమందు పంచమ వర్జ్యము , అవరోహణమందు వక్రచ్యుతపంచమము , దేశీయరాగము , ఎల్లప్పుడును గానముసేయఁదగును

గమనిక　ఈ వసంతరాగమునకు పంచమము లేదని [illegible]దటిమతము అది సరికాదు సంస్కృతాంధ్ర భాషాసామ్రాజ్య సర్వంకషచతుర్విధ కవితా నిర్వాహకుఁడనియు సంగీత రహస్య కళానిధియనియు బిరుదువహించిన రామరాజభూషణుడనే మహా కవిచే రచయింపబడిన వసుచరిత్ర ప్రథమశ్వాసములో 'అరిగా పంచమమేవగించి' యనెడి 1°1 వ పద్యమున (వసంతము మహాసంపూర్ణ భావోన్నతిన్ , అని జెప్పియుండుట చేత వసంతరాగము సంపూర్ణమనియే వెంకటమఖి యభిప్రాయమని దోచుచున్నది

మా ⊏ ధా నీ గా ఇవియే యీ రాగమునకు జీవస్వరములు

స మ గ మా , ⊏ ధ మ గ మా , ని ⊏ ధ మా , స నీ ⊏ ధ \ మా ,

గ మ ⊏ ధ ని ⊏ ధా , మ గ మ ⊏ ధా , మ ⊏ ధ ని స ని ⊏ ధా ,

స మ గా ని స మ గా , ని \ ⊏ ధా ని స మ గా , ని ⊏ ధ మ గా ,

గ మ ⊏ ధ నీ , మ గ మ ⊏ ధ నీ , ⊏ ధ ని స నీ , గ రి స నీ , ఇవియే జీవస్వరములతో చేరిన సంచరింపులును, న్యాసములునుగా నున్నవి

షడ్జ స్వరము అన్ని రాగములకును జీవాధారస్వరమే

చ్యుతపంచమ ప్రయోగమెటులనిన "మ / ప మ" అను ప్రయోగము వచ్చు నెడల చ్యుతపంచమమే మ ♭ ధ మా , అను నీ ప్రయోగమందు మాత్రము శుద్ధ దైవతము వచ్చును గాక తక్కిన ప్రయోగముల వచ్చు దైవతము పంచశ్రుతి దైవతమునకు మాత్రము ఈ ♭ గుఱుతు వేయబడును గాని పంచశ్రుతి దైవతములకు వేయబడవు

ఈ రాగములో మంద్ర దైవతమునకు క్రింది సంచారము గనుబడలేదు

కీర్తనము 1 - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

రామచంద్రం భావయామి

పల్లవి:

సా	, స గా	గ మ	ప మ గ మ గ
రా	మ చం	ద్రం	భా వ

మ ధ | నినిధని సా ||
యా | మీ ||

1 ని స | ని ధ నీధ / ని | ద మ గ | మ ధ ని స ||
ర ఘు | కు ల తి ల | క ము | పేం ద్ర ం ||

2 ని స సనిసరి | సనిధా / నినిధ / ని | ధమ గ | మాపమ మా గరిసని ||
ర ఘు | కు ల తి ల | క ము | పేం ద్రం ||

రామ ||

అనుపల్లవి

మా | మ మగమధా, | / నినిధా | ని ని సా ||
భూ | మి జా | నా | య కం ||

సా | స సా స | సని సరీ , | సనిధమ ధనీ ధ/ని/ ||
భు | క్తి ము క్తి | దా | య కం ||
,, 2 | , | ధమ ధనీ, , ||
,, | ,, | కం ||

గా | గమ గ రీ స | ని \ ధ | , ని గ రీ , ||
నా | మ కీ ర్త | న తా | ర కం ||

సని ధ | / సని ధమగ | / పమ \ గ | , రి గరిరిసని ||
న ర | వ రం గ | త మా | యి కం ||

రామచంద్రం ||

చరణము

సా	, మ మ మ	మ మ	గా మ ప మ ప మ గ
సా	కే త	న గ	రే ని వ
మ ధ	/ ని ని ధ ని సా ॥ సా	స ని ధ మ ధ నీ , ,	
స ం	త ం ॥ సా	ం ప్రా	
ద మా	గా ప మ గా రి / గ	రి	సా , ॥
జ్య	ప్ర ద హా ను	మ ం	త ం ॥
సా	, నా స	స స	నీ స రి సా , రి స ని ధ మ
రా	కేం దు	వ ద	న ం భ గ
ధ / ని	/ సా , ॥ స ని	సా / గ రి స ని	
వ ం	త ం , ॥ ర మ	ణీ య్యా	
ధా	ధ మ ధ నీ , ని ప మ ॥ గ ప మ	గ \ రి సా ॥	
క	ల్యా ణ ॥ గు ణ	వ ం త ం ॥	
సా సా	సా / సా స స సా	స ని స / రి	స ని ధ మ ధ ని సా ॥
కా కు	స్థ ం ధీ మ ం త ం	క మ లా	ఉ ం శ్రీ మ ం త ం ॥
స ని / గ రి	స ని ద మ ధ ని స రి	స ని ధ / ని	ధ మ గ మ గ రి స ని ॥
నా కే	శ ను త మ న ం త ం	న ర గు రు	గు హా వి హా ర ం త ం ॥

ముక్తాయి స్వరము

సా , స	రి స ని / ధా ని స రి	సా , స	రి స మ / గా మ ధ ని ॥
సా , స	రి స / గ రి స ని ధ ని	సా స	రి స ని ధ మ గ రి ని ॥

రామచంద్రం ॥

దరు - రూపకతాళము - బాలస్వామిదీక్షితులు

ఇప్పటి మహారాజులవారి పినతాతయైన వెంకటేశ్వర యెట్టేంద్ర మహారాజులవారిపై బాలస్వామి దీక్షితులవారిచే జేయఁబడిన దరు

సామికి సరియెవ్వరే

ని సా స రి స | నీ ధ ౹ మా గ రీ | స రి | , స ని నీ ధ ని |
సా , మి కీ | స రి | యె వ్వ |

ని సా | , ౹ సా , ని | ధ ౹ మ | గ మ ధ ని ||
రే | యీా | జ గ | తి లో న ||

సా , గ రి స | ని ధ ౹ మా ప గ రి | స రి | , స ని ని ధ ని |
సా - | మి కి | స రి | యె వ్వ |

ని సా | , ధ ని సా రి స ని | ధ ౹ మ | గ మ ధ ని |
రే | యీా | జ గ | తి లో న |

అనుపల్లవి

మా | మ మ గ మ ధా | ధ ౹ మ ధ | ౹ నీ ౹ సా ||
కా | మి తా | ర్థ ము లి చ్చే ||

1 , స | స స ని స రీ , స ని | ధ ధ | ధ మ ధ నీ , ని ధ ౹ ని ||
కా | త్రి కే యు | డి త | డే ||

2 ,, | ,, ,, | ,, | ధ మ ధ నీ , నీ ||
,, | ,, , | ,, | డే ||

/ స ని	స / గ రి , స ని	స రి ని	స ని ధ ధ \ మా
ఘ ను	డై న	శ్రీ	వేం ం
గ మ గ	, రి గ రి స	మ గ	మ మ ధ / ని ‖
శ శే	శ్వ రె	టై	ం ద్ర ‖

సామికి ‖

చ ర ణ ము .

సా	స మా మ	గా	మ ప మ ప మ గ ‖
పా	ట వీ ణ	కి	న్నె ర స్వ ర ‖
గా	మ ధ ని స ని	ని ధ / ని ధ	/ మ గ మ గ రి స ని ‖
బ	త్తు యి త ర	వా	ద్య ము లం దు ‖
ధా / స ని	స రి గ / మా	ప మ గ	, రి / గ రి స ని ‖
ధా	టి గ జం	త్ర గా	త్ర ము ల ‖
ధ మ	ధ ని స రి స ని	\ ధా	మ ప గ మ గా ‖
ద న	ర వి ని	ప్పి	ం చే ‖
, ధ	మ ధ / ని ని	/ సా	సా ,
ధ	న్యు డు యి త	డే	
/ మా	, మ మ గ మ ధా ,	ధ మ ధ	/ ని / సా , స ‖
మా	ట లె	ప్పి తే	స త్యె ‖
ని వ రి	, స ని స / రి స ని	\ దా	మ ధ / ని స * ‖
హ రి	శ్చం ద్రు	డే	ధీ రు డే ‖

ని స ని | స / గ రి స ని | ధ ని ధా | ధ మ ధ నీ , ని ని ||

మ హి | మ వె ల యు | యె | ట్టే ం ద్ర ||

ధ / ని ధ | ధ మ / ♭ ధ మ గ | మ గ మ ధా , | ధ ధ మ ధ నీ , ని ||

మ ద | నా వ | తా | రు డై న ||

✺ / సా | ,, ,, | రీ సా | స ని ధా ధ / ని ధా ||

సా | ,, , | త ఝం | త క ఝుం ధ ని ధా ||

ధ మా గ | మ గా రి స ని ధ ని | / సా | సా సా ||

త ధీ ను | మ గా రి ఝు ణు త క | సా | ||

స స మ గ | మా గ మ ధ ధ నీ | స / రి \ నీ | ధ మ గ మ ధ ధా ని ||

త క ణ క | ఝుం గ మ ధ ధ నీ | త క ధీ | ను త గ మ ధ ధా ని ||

స ని / గ రి | స ని ధ / ని ధ మ గ మ | గ రి స ని | ధ ని స స మ గ మ ధ ||

త ధి మి త | కి ణ ధ ని ధ మ గ మ | త ధ ణ త | ఝుణుస స మ గ మ ధ ||

ని స రి స | ని ధ \ ని ధ / మా గ | రి సా స | స ధ మ గా మ ధ ని ||

త క త ధీ | ను ధ ని ధ మా గ | త ఝుం స | ని ధ త ధిం గి ణతోం ||

సామికి ||

✺ ముక్తాయి స్వర స్వర జతులు

కీర్తనము 2 - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - వెంకటేశ్వర యెట్టేంద్రమహారాజుగారు

గమనిక　ఆంధ్ర ద్రావిడ, హూణ భాషావిచక్షణులును, గానవిద్యాప్రవీణులును, వీణావాదన తత్పరులును, శౌర్యౌదార్యశమదమాది గుణసంపన్నులుగా విలసిల్లునట్టి యిప్పటి పట్టపు మహారాజులవారి సాహిత్యము.

మురుగా తరుగిలైయా　ఈ కీర్తనమే ఆనందభైరవి మిశ్రజాతి ఏకతాళ యిలలో ఏర్పరచినది ముందు చూడవచ్చును (రా అ)

పల్లవి

1　ధ ⁄ నీ సా రి స నీ | ధ ＼ మా గా ⁄ ప మ మ | గ ＼ రీ సా స ＼ ని ||
　ము రు గా | త రు గి లై | యా పు న ||

　స మా ＼ గా మా | ధా మ ధా ⁄ నీ ||
　ది రు పా ద | సే వై శె య్యా || మురుగ ||

2　ధ ⁄ నీ సా , ⁄ గ రి స నీ | ధ ＼ మా గా ⁄ ప మ మ | గ ＼ రీ సా ధ ని ||
　ము రు గా | త రు గి లై | యా పు న ||

　స నీ ＼ ధా ధా | ＼ మా గ మ ధా ⁄ నీ || ధ ⁄ నీ సా , గ రి స నీ |
　తి రు పా ద | సే వై శె య్యా || ము రు గా |

　గ ＼ రీ సా
　త రు గి లై యా

3　స ని || ⁄ గ రీ సా నీ | ధ మ గ మ ధా ⁄ నీ || 'మురుగా తరుగిలైయా'
　ఉ న || తి రు పా ద | సే వై శె య్యా ||

4 స / గ రి ॥ స నీ ధ ని స రి స ని | ధ మ గ మ ధా / నీ || పల్లవి
ఉ న ॥ తి రు పా ద | సే వై శ య్యా || మురుగా

5 స \ ని ॥ స మా గ మ ధ ని స రి స ని | గ రి స ని ధ ని ధ మ / ధ మ ధ ని || ప
ఉ న ॥ తి రు పా ద | సే వై శ య్యా || ము

6 స / గ రి ॥ స నీ స ని ధ మ గ రి స ని | స మ గ మ ధ ని స ని ధ మ ధ ని స ని || ప
ఉ న ॥ తి రు పా ద | సే వై శ య్యా || ము

7 ధ ని ॥ స నీ / గ రి స ని ధ ధ \ మా | స ని ధ ధ \ మా గ మ ధ ని స / రి స ని || ప
ఉ న ॥ తి రు పా ద | సే వై శ య్యా || ము

8 ధ ని ॥ స నీ గ రి రి గ రి రి స ని | రి స స రి స ని ని ని ధ ధ / ని ధ / స ని ||
ఉ న ॥ తి రు పా ద | సే వై శ య్యా || ము

9 ధ ని ॥ స నీ / గ రి స ని ధ మ గ రి | స మ గ మ ధ ని స ని ధ ధ ధ ని / స ని ||
ఉ న ॥ తి రు పా ద | సే వై శ య్యా || ము

10 స ని ॥ స మా గ మ ధ మ ధ ని | ధ నీ స ని / గ రి స \ రి స ని ||
ఉ న ॥ తి రు పా ద | సే వై శ య్యా || ము

ధ / నీ సా , గ రి స నీ | .... గ / రీ సా ||
ము రు గా | .... యా ||

అను పల్లవి

మ　మా　మ　గ　మా　|　ధ / స　నీ　సా　సా　||
గు　రు　వా　య్　|　ము　న్నా రు　||

, స　స / గ　రి　స　ని　|　ధ　ధా మ ధ నీ స ని　ని　||
కు　కు　ము　ని　|　క్క　రు శ్ మా　ల్　||

, గ / మ　గ　రి　స　ని /　|　ధ / నీ / గ రి స / రి స　ని　||
మ　రు　కా　|　యె　నై　క్కా　ర్క　||

ధా / ని ధ \ మా ,　|　గ మ \ ప　మ గ మ ధ / ని　||
వ　రు　వా　య్　|　వ ళ్ళి　మ　ణా　ళా　.　||

మురుగ (పల్లవి)

చరణము

, మా　మా　మా　|　మ　మా　గ మ \ ప మ　గా　||
అం　బు　వి　|　యి　లె　న్నా　కుం　||

, గ　మ　ధా \ స　ని　|　ధ　మా　స　గ రి　సా　||
అ　డి　య　వ ర్ క్　|　క　రుశ్　పు రి　యుం　||

సా　సా　సా　|　స　రి స　ని　ధా　నీ　||
అం　బో　న్మ　|　యిల్　మీ　ది　నిల్　||

ధా / ని ధ \ మా ,　|　మ　మ　గ మ　ధా / స　నీ　||
అ　ళ　కా　|　ఇ　రుం దు　వ　రుం　||

(13)

2 , స ని ధా మా | గ మ ప మా గా ||
తి రు వా ఋ | ము కం గ ళుం ||

గ మా ధా మా | ధ నీ ధా మా ||
తి రణ్ డ పన్ | ని రు కై యుం ||

మ గా రి గ రి స ని | నీ స ధ ని స రి గా ||
మ రై మ ల | రె న్ ది య ప న్ ||

స నీ ధా మా | గ ప మ గా , ||
ని రు వి తి | పో తి యుం ||

స సా సా సా | స సా స స సా ||
క రు తై యున్ | తి గళ్ క ళు కు ||

సా గ రీ రి స నీ | ధా , మ ధ స ని సీ ||
మా ఎ లై | క ం దా , ||

స సా గ రి ని ని | ధ ధా ని ధ ధా ||
క రు తై యు న్ | తి గళ్ క ళు గు ||

మా ప మా గా | గ మా ధా నీ ||
మా మరై | క ం దా ||

స్వరము

సా నీ రి స స | నీ ధ ని స నీ | గ రి స ని ధ మ ని | ధా , , గా ||
మ ధా గ మ ధా | మ ధా ని ధా స | ని ధా రి స ని ధ | , గ రి స ని ధా ని ||
స సా ని స రి స | ని నీ ధ ని స ని | ధ ధా ని ధ మ గ | రి సా గ మ ధ ని ||
స గా రి స ని రి స ని ధ ని ధ ధ మ ధ | మ మ గ మ ధ మ ధ ని ధ ని స ని స రి ||
గ రి సా , రి స ని ధా ని ధ ధు | గా , రి సా స గ రి స ని ధ ని స ని ||

మురుగా ||

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ధ ని సా ని ధ / ని ధ \ మా | గ మ ధ ధ / స ని ధ మ ధ ని | ధ మ /
b ధ ప గ మ గ రి / ని ధ | మ గ / b ధ మ గ మ గ రి సా | రి స మ
గ మా ప \ గా మ ధ | గ గ మ ధ / స నీ ధ / ని ధ మ | ధ ధ / ని ధ
మ / ని \ ధా మ గ | ధ ధ మ గ మ మ గ రి సా | ధ మ గ రి స ని ధ
ని సా | ధ ని స రి స స మ గ రి స | స మ గ మ ధ ధ / ని ధ మ గ |
స ధ / ని ధ మ / ప మ మ గ గ | మ / b ధ మ గ మా ధ ని ధ మ |
స ని ధ మ ని ధ మ గ రి స | గ మ ధ ని మ ధ ని ధ ని ని | ధ / స ని ధ
/ ని ని ధ ధ మ గ | / ధ ధ మ గ గ మ గ మ / b ధ మ | గ మ / ధ ని
ధ మ గ మ మ గ | / b ధ మ గ మ ని ధ మ గ రి స | స రి స గ మ ధ
మ గ మ ధ | గ మ ధ స ని ధ గ మ మ ధ | మ ధ ని స ని ధ గ మ /
ధ ధ | గ మ ధ ని స రి స ని ధ ని | స స రి స ని స / రి స ని ధ |
ని / గ రి స ని / రి స ని ధ ధ | / ని ధ మ మ గ మ ధ ని \ ధా |
/ ని ధ మ / b ధ మ గ రి / గ రి స | స రి స గ మ ధ మ గ మ ధ |
గ మ ప మ గ మ ధ ని స స | ని / గ రి స రి స ని స రి స | ని/ రి స/
రి ని / స ధ / ని మ ధ \ స మ ధ ని స మ గ మ ధ ని | మ గ మ ధ ని స/
గ రి సా | ని స ని ధ\మా ప గ రి సా | స మ గ మ ధ ని మ ధ ని స |

/ గ రి సా ని ధ / ని ధ \ మా | గ మ మ / ప మ గ రి రి సా | సా నీ
ధా మా ప గా | మ మ/ప మ గా గ రి సా | స / గ రి సా ని ధ రి స ని ధ |
/ ని ధ\మా గ మ మ / ప మ గ | రి స ని ధ నీ సా , ||

భాషాంగ రాగములు సంపూర్ణము

పదునేనవ మేళము ముగిసెను

రాగాంగరాగము 16　తోయవేగవాహిని

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి　గేయాషడ్జగ్రహోపేతా సంపూర్ణా వేగవాహినీ

మూర్ఛన - { ఆరోహణము　సా ♭ రి గ మ ప ధ ♭ ని
　　　　　　అవరోహణము　సా ♭ ని ధ ప మ గ ♭ రి సా

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును

ఈ వేగవాహిని రాగాంగములలో మిక్కిలి రంజనముగల రాగము,

మా, పా, ధా, నీ, గ ↘ రీ, ఇవి జీవస్వరములును, న్యాసములునుగా నున్నవి

సా మ గ మ ప, మ గ మ ని ధ ని, సా మ మ గ మ, ఈ ప్రయోగమ్ములును

గలవు తక్కిన సంచరింపులు లక్ష్యములందుఁ జూడుఁడు

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

నిధనిస | రిరిసనిధనిస | సాసమగరిస |
మధుఉ | రఅ న థ | గుంభవి ఇ ర |

నిధనిసారిస | నిధపమగమా | మాగరిరిసా |
మధుహారం ణ | ప వను రే | ధీ రురె రే |

మాగమాపప | నీధనీసస | మామగమపమ |
నీలకం ఠ | పింఛభూష ణ | ధా రురె రే |

గగరిసా , |
యఅఇయా |

ఆవద

మాగరీరిస | నీధనిరిరిస | నీధధనిధా |
ప్రౌఢిమంనియ | రాజరా జ | తాజతు రే |

పామపమగమ | మాగరిరీసా | మాగమాపా |
పంచపాండవ | పాలను రే | రా అగాం గా |

నీధనీసస | మమమగమపప | నిధానీసా |
తోఓ య | వే గహా హిని | భా షాంగా |

నిధనిధాపమ | గమపమగరిస | నిధనిధపమగ |
థఇరవందెఎ | అ గ్నిభు | చ క్రన గరు |

రిరీస ||
రెఎరె ||

నిధనిస | రిరిసనిధనిస | సాసమగరిస |
మధు | ర నా ధ | గుంభవి ర |
నిధనిసారిస | నిధపమగమా | మాగరిరిసా ||
మధుహార ణ | పా వన అ రే | ధీ రు రె రే ||

తానము - వెంకటమఖి

1 ససనినిసనిస | రిసరి | ససరిసరి | సనినిస |
నినిసనిస | నిధపసనిధప | నిధమ | పసనినిన | నినిధప |
నిధపనిధ | పనిధధపధప | నిధప | మగరిరిస | మగరిస |
ససమగరి | సరిససరిసరి | మగమ | సమగమప | నిధనిస |
నిధపనిధ | పసనినిసరిస | రిసరి | సనినినిస | రిసరిరి |
మగరిసరి | సనినినిసనిస | సనిరి | నినిసనిరి | సనిసరి |
సమమగమ | మగరిసమమగమ | ససరి | సమగరిస | మగరిశ |
సమగమప | పనిధనిసనిస | నినిధ | మమపమప | నిధపస |
నినిసనిస | నినినిధనిరిస | నినిస | నిధమమప | మగరిస |
సనినినిస | నిసనీ, | సాసా ||

2 నినిసా | నిని | సనినినిసా | రిరిసా | నిని | రిససనరీ |
సససానిధ | నిసనినిధా | నిధమా | పస | పనిధమపా |
మమపా | మగ | రిసమగరీ | న్లిధన్లీరిస | ససరిసరీ |
మగరీ | పమ | నిధపమపా | మమపా | పమ | నిధపనిధా |
నిధనీ | సని | నినిరిసరీ | మగరీ | సస | రిసమగరీ |
పమగా | రిస | మగరిసరీ | మగరీ | పమ |

ని ధ ని ని సా | స ధ పా | స ని | ని ధ మ మ పా |
ని ధ మా | ప మ | ని ధ ప మ పా | స ని ధా | ప మ |
ని ధ ధ ని ధా | ని ధ నీ | రి స | ని ధ ని ని సా |
మ మ పా | మ మ | ని ధ మ మ గా | మ గ రీ |
స స | మ గ రి స రీ | ప మ గా రి స |
మ గ రి రి సా | ని ని నీ | రి స | ని ని స |
ని ధ నీ | , |

కీర్తనము - ఖండజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

వీణా పుస్తకధారిణీ మాశ్రయే

పల్లవి

సా , మా ప మ మ గ మ వ | ధా ని ధ ప ధ ప మ గ ప మ మ గ ౨ రి స ||
వీ ణా పు స్త క | ధా రి ణీ మా శ్ర యే ||

సా ని ధ ని ధ ప ఘూ ప మ మ | గ మ ప ధ ధా , ని సా ని ధా , నీ సా ||
వే గ వా హి నీ ం | వా ణీ మా ' - శ్ర యే ||

2 సా ని ధ ని స ని ధ ప మా ప మ మ | ,, , సా ||
వే గ వా , హి నీ ం | , యే |

అనుపల్లవి

పా సా ని ధ ప ధ ప మా | మ గ గా మ ప ధ పా ధ నీ, ని ధ ధా ||
ప ణాం కయుత జ టా | జూ ట మ కు టాం ం తాం ||

2 పా ధా ని సా, ,, | మ ప ధ ప ప మ మ గ గ మ ,, ,, ని ధ ధా ||
ప ణా ం ,, | జూ ట ,, తాం ||

సా స మ గ ↘ రి స నీ | ధా ధా ని ధ ప మ గా మ గ రి స ||
ప కా గ్ర చి త్త ని | ధ్యా తా ం వి ధి కా ం తాం ||

|| వీణా ||

చరణము

స ధా ధ ని ధ ప మా పా | మ గా మా ప ధ ని ని నీ ధ ధా ||
ప రా ద్య ఖి ల శ బ్ది | స్వ రూ పా వ కా శాం ||

మా , ప మ గ మా ని ధ | ని ప ధ ప మ గ మా పా ||
పౌ ర్ణ మీ చం ద్రి కా | ధ వ ళ స ం కా శాం ||

గ మా ప ధా ధా ని సా , స స ని | ని ని ధ ధ ప మ పా ధ ప మ గ మా ||
క రా ర విం దా ం క | శ్యా ణ దా ం భా షాం ||

ధ ని ధ ప మ ప ధా ప మ గ ↘ రి స | స మా గా మ పా గ మ ప ధ ||
క న క చం ం ప క దా మ | భూ షా వి శే షా ం ||

2. ,, ,, | స మా గా మ పా పా ||
,, ,, | భూ షా వి శే షాం ||

స మా మ మా గా మ పా ధా ని సా సా ||
ని రం త రం భ క్త జి హ్వా గ్ర వా సాం ||

ని స నీ ధ / నీ ధ ప ధ పా మ గ మా పా ||
ని ఖి ల ప్ర పం చ సం కో చ వి కా సాం ||

స రీ స మా మ గ రి సా స నీ దా , ని సా ||
న రా ధ మా న వ వి లో క శో కా ప హాం ||

సి స ని ధ ని ధ ప ప ధ ప మ గ మ ప మా గ \ రీ స ||
న ర హ రి హ ర గు రు గు హ పూ జి త వి గ్ర హాం ||

వీణాపుస్తక ||

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - కృష్ణస్వామి అయ్యగారు

దాశరథే పాహి

పల్లవి

ధా నిసనిధ పా మ ప | ధ ప మ గ మ | పా గమపధ ||
దా శ ర థే పా హి | దయా ని | ధే ||

, ధ నిసనిధ పా మ ప | ,, | పా ధ ని ||
దా శ ర . థే పా హి | ,, | థే త ర ||

సా / రి రి స ని ధ నిస ని | ధ ప మ గ | \ రీ సా ||
సా శ్రి త కృ ష్ణ ము | దం బు ని || ధే . ||

అనుపల్లవి

, ప పా పా ధ ప మ గ | మా గ మ | ప ధ ని స ||
ఆ శా పా శ వ | శ తు ణ | దా చ ర ||

, రి స మ గ రి సా | ↘ మ ప ధ ని | స ని ధ ప ||
దే శా ధి ప సం | ర తు ణ | సు ఖ క ర ||

దాశరథే ||

చ ర ణ ము .

ధా ధా ధ ధ ని ధ | ప ↗ ధ ప ధ ని స | ని ధ ప మ ||
దా సో త్త మ ప వ | నా నా త్మ జ | ని గ ది త ||

, ధ ప ధ ని ధ ధ ప మ ధ ప | మ గ ↘ రి స | మ గ మ ప ధ ||
ద యి తా సు ఖ వృ | త్తాం త స | మే ధి త ||

, ధ ధా ప ధ ని స | స ని ↗ రి స ని ధ | నీ ని స స ||
హా సో ల్లా సి ము | ఖాం బు జ | మం డి త ||

, స మ గ రి సా ↘ మ ప | ధ ని సా | స ని ని ధ ప ||
హా ట క సిం హా | స న సీ | తా న్వి త ||

ముక్తాయి స్వరము

ధా నీ స ని స ↗ రి రి స ని ధ ని స ని | ధా , పా మ గ ↘ రి | , స మ గ మ ప ధ ని ||

ధాని ↘ ధా స ↘ నీ ↗ రి సా ↗ మ గ రి స ని | ధా ని సా ని ధా | ప మా గ ↘ రీసస ↗ రి || సని

దాశరథే

కీర్తనము 3 - ఆదితాళము - రామస్వామి దీక్షితులు

ఇంకా దయరాకున్నను

పల్లవి

పా సా ని ధ ప ధ ప	మ ప మ గ మ	ప ధ ని ధ ‖
ఇం కా ద య రా	కుం న్న ను	హ రి హ రి ‖
ప ధ ప మ గ గ మ స స ని ధ ప	ధ ని స ని ధ ని	సా స మ గ మ ‖
యే మ ని యి క దె లు	పు దు న	య్యాహరి హ రి ‖
ప ధ ప మ గ గ మ ,,	,	సా , ‖
యే మ ని ,,	,,	య్యా ‖

అనుపల్లవి

పా ప ధ ప మ గ మ ని ధ ని ధ	ప మ పా ధ ప	మ గ మ గ రి స ‖
పం కే రు హ లో	చ న శే	షా చ ల ‖
సా స మ గ మ ప ధ	ని ధ ని ప	ధ ని సా ‖
భ వ్య భ వ న శ్రీ .	వే ం క ట	ర మ ణా ‖

ఇంకా ‖

చరణము

1 షమ పా మ గ రి స	మ గ మ ప	, ధ ధ ని ధ ‖
, క రి రా జేం ద్రు డు	మ క రి చే	త ప లు ‖

పా మ గ గ మ సా | ని ధ పా | ని ధ ని స ||
గా సి జెం ది సీ | శ ర ణా | గ తి య ని ||

మ గ మ పా మ ప మ గ | మ ని ధా ని ధ | పా ధ ప మ గ మ ||
మొ అ లు బె ట్టు చు ం | డ గ వే | వే . గ మె ||

ప ధ ని ధ ప ధ ప గా మ గ | రి స గ మ గ మ ప | పా , ||
మొస లి ద్రుం చి బ్రో | వ గ లే | దా ||

ధ ధ ధా ధ ధ/ని ధ పా మ పా గ మా | గ మ గ\ రి రి స స | స మ గ మ ప ప ధ ధ ||
ధ ర ణీ ధ ర నీ ది వ్య నా మ కీ | ర్త న ము లె ప్పుడును | సే యు చు పిలువ గ ||

ప ప\మా ధ ధ పా ని ధ/ని ప ధ ని స స | సా ని ధ ప మ పా | మ గ రి సా రి గ మ ||
క రు ణా క రు డై యునువినివి నము లు | గా కుండుట కా | శ్చ ర్య మయ్యెడిని ||

స్వరము ·

పా ధ ధా ని ధ ప మా ప గా మ గ రి | సా ని ధా ప ధ ని | స మ గ మ పా , ||
పా ద సే వ ల ర మా ధ రా సతులు | సామ గా న ము న | గొలు వ గ పా ||

మ గా మ మ గ రి సా రి గ మా ప ధ ని | సా సా , ని ధ | పా , పా మ గ మ ||
వ నాం ఘ్రి స ర సి జా మము బ్రోవుసర | సా సా రె కృ | పా పాం గ ము ల ||

ఇంకా ||

2 పు ట్టు చీ కు ధృ త | రా ష్ట్రు ని | ప యి ద య ||
బో డ మి నీ దు వి | శ్వ రూ ప | మ గ ప డ ||

నె ట్ట న దృ ష్టు ల | నొ స గి | ధ రిం చి న ||
నీ ల మే ఘ గా | త్రు డు గా | వా ||

మ ట్టు మీ రు నీ క లి కా లం బు న | మ ను ప నీ వె త్ర | త్యు తు డై వ మ ని ||
ఘ ట్టి గనె ర న మ్మి తిము మ్మాటికి | క న్ను లొ సగి మ | న్న న మ బ్రో వ గ ||

8 అలనాడల ద్రౌ	ప ది నా	స భ లో	॥
అభిమానముగా	చు ట కై	య తు య	॥
వలువలొసగినం	ర క్ష ణ	జే సి న	॥
వరవెంకటకృ	ష్ణుడు నీ	వే	॥

సలలితముగ కోరికలీడేర్చుచు | సద్భక్తులనెల | మినిపాలింపుచు ॥
వెలయుదువిలనలమేలుమంగతో | వేద వేద్య వెం | కటరమణాయిటు ॥
పాదసేవ ॥

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సమమాగమపధనిధ | పమగామపమగరిస | నిధనీసా
ధనిసా | రిరిసామగమామా | గమపధనిధపామా | గామ
పధనిధపమా | గమపధనిధపమగరి | సా / రిరిసనిధనిసా |
పససారిసరి / మమా | గమపధ / నీధపమగ | మ ప మగరి /
గరిరిసా | ధానీ \ పా ధనిసా | / మాగమవమగరిసా | / మా
గ \ రీరిసనిసా | రిరిసరిసనిధనిసస | రిగమపధనిధపమగ |
నిధపమగమపధపమ | ధపమగరిగమపమగ | రిగమగ
రిగరిసనిస | సధ / నిపధనిసరిసస | / మాగమరిగమ
గరిస | మాగమపాగమపధ | నిధధనిధపపధనిధ | ధప
మగమపధనిధా | నిధాపమగమపమా | గమాపధనిధా
పమ | పనిధనిపధపమగరి | పమగరిసనిధనిసా | పధని

స రి స రి గ మా | సా మ మ గ మ ప ధ ని స | ప ధ ని స రి రి స ని ధా |
పా ధా నీ స ని ధా | ప ధ ని స నీ ధా పా | మా ధ ప మ గ రి సా |
స ⁄ ధా పా ధ ని స ⁄ రి స | మా గ రి స ని ధా ని స | ప ధ ని స రి గ
మ ప ధ ని | సా మ మ గ మ ప ధ ని స | సా రీ గా మా పా | ధా నీ
సా రి రి సా | ⁄ మా గ రి స ని ధ ని సా | రి రి స స ని ధ ⁄ ని ధ ప ప |
స ని ధ ప మ గ రి సా | నీ ధా పా ధా నీ | సా మా గ మ ప మ మ గ |
⁄ రి , , సా , ||

రగుమపధని] మేళము 16 వేగవాహిని [అగ్ని భూ చక్రము

జన్యరాగము 1 · భైరవము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి. భైరవోస్సగ్రహః పూర్ణః ప్రాతఃకాలే ప్రగీయతే

మూర్ఛన — { ఆరోహణము స ♭ రి గ మ ప ధ ♭ ని స
అవరోహణము స ధ ప మ మ ప మ గ ♭ రి స.

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, దేశీయరాము, ప్రాతఃకాలమున గానము సేయఁదగును.

ఈ భైరవ రాగమునకు

ని \ ♭ ధా · స \ గా, గ / మా, ని ధా ని, స \ గా,

ఇవి ముఖ్యజీవస్వరములును, న్యాసములునుగా నున్నవి

♭ ని \ ♭ ధా ని / రి స, ని / గ రి స, స / గా రి / గ మా,

మ ♭ ని ధా ♭ ని ప మ / ప గా, ధా / ని ప మ,

ని స ధ ప మ గ మ , ధా ని ప , స గా మ ధ ని ప మ గ రి స ,

తక్కిన జీవస్వర ప్రయోగములు లక్ష్యములచే నెఱుగదగినవి

స ని ధ మ గ రి స , స ధ మ ప మ గ రి స ,

ఈ ప్రయోగములును గలవు

స ని ధా ని స ధా ని , ధ నీ , ధా ని ధ , స ని స , ధ ని స ,

ఈ ప్రయోగములలో సందర్భానుసారముగా ననుభవములచే నెఱిగి శుద్ధ ధైవత, పంచ శ్రుతి ధైవతములును, కైశికీ కాకలీ నిషాదములునుఁ బట్టవలెను

లక్ష్యములందు అచ్చటచ్చట గుఱుతులు వేయఁబడియున్నవి

లక్ష్యగీతము - ఏకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

మా మా గ రి గ రి	రి రి సా ని ధ నీ	స రి స రి గ మ గ రి	గ రి సా , ,
ఆ రె త్తు హి న గి	రి జా నా థ	జ గం ం నా థ	నా థా
గా మా ప మ గ రి	రి మ గ రి గ రి రి స	మ గ రి స ని ధ నీ	సే ధ ప మ గ ప మ గ
కా ల క్ర ళ	కి రి చ రు మం ం బ ర	క రి ము ఖ జ న క	కా మి త ఫ ల దా
రి రి సా , ,			
య కు రే , ,			

అంతరి

సా , సా సా	రి రి ని స ని ధ నీ	స రి స రి గ మ గ రి	గ రి సా , ,
శ్రీ శై లా	ధి ఇ శా	స రు వే శ	ఇ శా .

చావడ

గా మా ధ ప మ ప | గ రి సా గ రి రి స | స ని ధ ని స రి స రి | గ మ ప మ గా మా |
మే రు చా ప | ధీ ర మా ర | మ ర ద న పా రా | వా ర గం భీ |

పా మ ప ప ధ ని స | ధ ప మ ప మ మ ప మ | గ రి గ రి స రి రి స | నిధ నీ సధ పమ |
ఈ ఇ ర అ | అ శ్రీ మల్ | లి క అర్జున రె ఎ | య రేమాంపా |

గ ప మ గ రి రి సా || సా , సా సా | రి రి ని స ని ధ నీ | స రి స రి గ మ గ రి |
అ హి పా హి || శ్రీ శై లా | ధి ఇ శా | స రు వే ఎ శ |

గ రి సా , , ||
ఇ ఇ శా ||

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

కాలభైరవం భజేహం

పల్లవి

ని స ధ గ రి స సా , ని స రి స ని ధా | ధ ని ని సా రి | మా, పగా, మ రి గ రి స ||
కా ల భై . ర వం | భ జే హా | మ ని శం . ||

గ మ గ మ ప ధ ని స ని గ రి | సా ని ధా , ని పా , ధ | మా, ప గ రి గ రి స ||
కా శీ పు ర వా | సం భూ | తే శం ||

కాలభైరవ ||

అనుపల్లవి

మగమగరిగా మపా | మ నిధనిధప | మపధ నిని సా ||
భూ లచక్ర పా | శ దం డ | హ స్తం ||

నీ గరి రి నీ స రి స గా | మ ధ ధని ప | ధమ గ రి గరిస ||
భూ క మో హ వా | రణ ప్ర | శ స్తం ||

కాలభై రవం ||

చరణము

గా మ ని ధా ప మ ప | , గా మ | గ మగ రి ||
నా ర దా ది నుత | శ్యా మ | గా త్రం ||

స ధా గ రి స ని స | గా మ | పమ ధమ గా ||
నా గ యజ్ఞ సూ | త్ర వి | చి - త్రం ||

రి స స స సా స | ధా గరి స | ధ ని సా ||
క్రూ ర త ర పా వ | దం డ న | చ తు రం ||

ని గ రి సా ధ ప గ | మా ధమ గ | , రి సా ||
గు రు గు హ ప్రియ క | రం ది గం | బ రం ||

స ని రి సా స ధా ని ధ ని గ రి రి సా | గా రి గా మ ప గ మ | ని ధా ప ధా ని సా ||
వా రి జా స నాస్య కృం త నం | వాంఛితా ర్థ ఫ ల | దా న చిం త నం ||

నీ గరిసా గ మ ప మా మ ధ ని సా | గ రి స ని ధా ని రి ని |
ధీ ర త రం వి ధి క పా ల ధ ర ణం | దే వ రా జ సే |
ధ మ ప గ రి గ రి స ||
వి శా ఖ చ ర ణం ||

కాలభై రవం ||

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము

వాగ్గేయకారకులైన ఘన నయ దేశీయగానమార్గముల స్థాపించిచూపించిన
మహానుభావులు నైన వీరభద్రయ్య గారి కృతి

పతితపావనా మాకెల్లప్పుడు

పల్లవి

స / గ రి స స సనరి స నిస ధ నీ | ని \ ధా స ని | స / రి స సా ధ నీ ||
ప తి త పా వ నా | మా కె | ల్ల ప్పు డు ||

స సా గ మ గ మ గ గ మ / ప మ | / ప మ గ \ రీ | సా , ని ధ ని స రి ||
గ తి నీ వ | య్యా | ఆ ఓ ||

పతిత ॥

అనుపల్లవి.

స స / సా స స ని ని / గ | రి స ని ధ ధ | / ని స స ని / గ ||
మ తి హీ ను డ నే కృ తా ప | రా ధు డ ||

రి స స ని ధ / ని ని ధ ప మ గ / మ / ప ధ | ని స \ గ / ని ధ \ మ | గ గ రి / గ రి స ని ||
న తి చ ప లు డ ఓ | ఓ ప్ర తా | ప రా మ ||

పతిత ॥

చరణము.

ప / ధ ప మ గ రి గ గ రి స ని స ని | ని ని స ని ధ | నీ / రి స / రి స ||
భ వ పా శ ము ల ను | తె గ | కో సి ||

స ని / స ధ ని ग రి స | ని ని / స ని ధ | స ని / రి స రి స ||
వ ణ గి రి గుహ వా | స ము లు | జే సి ||

స స సా మ \ గ మ / ని ధ | ప మ మ గ మ / ధ | ప మ గ రి / గ రి రి ||
ప వ నా శ ను లై | ధ్యా | న యో గ ||

రి / మ గ రి రి స ని నీ , ని రి స | రీ , | సా , ||
ప ర వ శు లై య వి | సీ | ఈ ||

స మ మ మ మ మ \ గ మ / ధ ప మ | గ రి గ \ రి రి | స ని ని ని ||
ప వ ల ని రా త్రు ల | ని తె | లి య కి టు ||

స మ \ గ మ ధ ధ ధ \ పా | ప మ గ \ రీ ధ | ని ని ధ / ని స స ||
వ ం టి త ప ము బూ | ని సే | , యు చు ను ||

ప స స / సా స ని స / రి రి స ధ ని ధ ని స |
అ వ ని యో గు లై యు ం డు వా రి కా

గ మ గ ధా ధ ధ ని | ని స ధ ధ ని ప | ప మ గ మ ||
శి వు డు కో రి క ల | నొ స గు ను | గా ని ||

ధ / ని ని సా స ని గ రి రి స ని స ధ ధ ని ప ప మ ||
య వి నీ తు ని య జ్ఞు ని న ను బ్రో వ గ ||

గ మ గ ధా ధ ని స | / రి ని / స ధ మ గ రి స ||
న త ని చే త నౌ | నే నీ వ లె మ రి ||

పతితపావనా ॥

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స / గ రి సా స \ ని స / రి సా | ని ధ / నీ \ ధా , ధా |
స ని స / రి సా , ధ నీ | ధ ని స / మ మా గ / మా గ / మా |
గ మ / ప మ గ రి గ మ గ రి | / మ గ రి / గ రి స ధ / ని / సా |
స స / రి స ని ధా ని స రి స | / మ మా గా రీ / గ రి రీ | సా \ ధా
నీ \ ధా ని స | గా మా ప మ గ రి రి మ | గ రి / గ రి రి స / మ
గ రి స | / ని ధా ని ధ ప మ గ / ప మ గ రి | స మ పా మ గ రి / గా
గ రి | స రి సా ని ధా నీ స రి | స / మ మా మ మ ని ధా ని పా |
ని ధ పా మా గ రి / గ రి స | స / ని / రి స ని ధా / స ని / రి స |
రి సా స మ గా గ మా | / నీ ధ పా మ మ గ మ ధ | ప మ గ రి / మ గ
గ రి రీ | స / రి స ని ని ధా ని స / రి రి | సా గ గ మ ధ ప మ / ప గ |
రి స / గ రి రి స ని ని ధా ని | స రి / గ / మా / ప మ \ గా మ |
పా మ / ప గ / మ ప ధ / ని / స | ధ ధ ప మ / ప మ గ రి సా |
సా / రీ స స ని స / రి రి | స స ధ ని \ ధా ని \ ధా ని స |
మ గ మ / ధా ధ / ని / స ధా | / ని ప / దమ / ప గ మ / ప గ మ |
ధ / ని / సా స స ని స / గ రి | రి స / రి ని / స ధ ధ ని ప ప ద మ |

గ మ గ ధా ధ / ని / స ధ ప | ధ / ని / సా ధ/గ రి ని ద మ |

గ మ ప / ధ / ని / స \ గా గా | మ ధా ని ని పా మ గ రి సా |

రి గ మ ప / ధ / ని ని సా / గ రి | స ని / స ధ ప మ గ రి సా |

/ గ రి స స ధ ని \ ధా నీ | స స / మ మ గ మ / ప మ గ రి |

మ గ \ రీ సా , , ||

పదునాఱవ మేళము ముగిసెను

ర గు మ ప ధి ను] చక్రము 3 మేళము 17 [అగ్ని మా చక్రము

రాగాంగరాగము 17 ఛాయావతి

ల క్ష ణ శ్లో క ము

వెంకటమఖి। ఛాయావతీతు ఆరోహే ప వర్జా సార్వకాలికా.

మూర్ఛన { ఆరోహణము స ♭ రి గ మ ధ ధ ధ ని స స
అవరోహణము స ని ధ ప మ గ ♭ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు పంచమవర్జ్యము, ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును

గమనిక మా, ధ ధ ధా, ఇదియే ఈ ఛాయావతికి జీవస్వర ప్రయోగము గనుక మూర్ఛనలో మ ధ ధ ధ ని స, అని నిరూపించియున్నారు ఆరోహణమున మ ప మ ధ ని స, అనియు అవరోహణమున మ రి స, అనియు ప్రయోగములు గలవు తక్కినవి లక్ష్యముఁ జూడుఁడు.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

సా ని ధ | ని ధ ప మ గ మ ధ | ధా ధ సా సా |
రం జి త | ర తు న వ ళి | గుం భి తా ఢ్య |

ని స రి సా ని ధ | ని స రి సా , | ధా స స స సా |
మ ం జు పూ పు ర | ప దు రే | ధీ ర సు ష మా |

ధా రి రీ రి స | ని స రి స ని ని ధ | ని ధ ని ధా , |
నూ త్న కుం డ ల | చ అ న గ ం డ వి | భ అ సు శే |

ప మ ప మా మా | ప మ మ రి స రి గ | మా మ స ధ ధ ధ |
జె ఎ సు రే ఏ | దే వి ప్ర ఉ ధ ం | మా ఇ లో క |

ధా ధ ప మ ధ ధ | సా , , , |
మా యి జ య క లి | తే

జావడ

ప మ మ రి స రి గ | మా మ ధ ధ ధ ప | ప మ మ రి గ మా |
వ న జ భ వ ను త | పా ద వి భ వె ఎ | అ ఇ య అ ఇ యా |

గ రీ గ రి రి స | సా రి స ని ధ ని | స ని ధ ప మ గ మ |
ఇ వై య ఇ య ఇ | శ్యా మ ళె ఎ కో ఒ | మ ళె ఎ గ ఉ రి |

పా మ గ మ స ధ | ధా ధ ని ధ ని స | రి స రి ప మ గ మ |
వై య అ ఇ య అ | రే రె య అ ఇ య | అ ం గ భ అ య అ |

ధ ధ ధ ని ధ ని ని | సా స ధ స ధా | ప మ ధ ప మ గ మ |
వ ఠి ఇ ర అ | గా అ రే | అ గ్ని మ . |

రి స రి ధ ధ ప ప | మ గ రి ॥ సా ని ధ | ని ధ ప మ గ మ ధ |
చ క్ర న గ | రు ఉ రె ॥ రం జి త | ర తు న అ అ వ ళి |

ధా ధ సా సా | ని స రి సా ని ధ | ని స రి సా , ||
గుం భి తా ధ్య | మ ం జు నూ పు ర | ప అ దు రే ||

తానము - వెంకటుమఖి

1 స ని ధా | ధ ధ ప | మ గ మ | ధా ధ | ని స రీ | స ని ధ |
ని స రి | రీ స | రి రి సా | స స రి | స ని స | ధా స | స ని ధా |
స స స | ధ ధ ధ | ధా ధ | స ని ధా | ప మ గ | మ గ మ |
గా మ | ప మ గా | రి స రి | స స రి | సా రి | స గ రీ | గ రి స |
ప మ గ | మా మ | ధ ని సా | ధ ప స | ధ ప రి | సా ని |
మ గ రీ | స స రి | ని స రి | సా రి | స స రీ | స గ రి |
గ రి స | సా గ | రి స రీ | మ గ రి | స స ప | గా మ |
ప మ మా | రి స గ | రి స స | మా మ | స ధ పా | ధ ధ ప |
మ మ ప | మా ధ | మ మ ధా | మ మ ప | మ మ ధ | ధా స |
స స రీ | స ని ధ | స ని ధ | ధా ప | మ మ ధా | ప మ ప |
మ గ రి | సా రి | స ని ధా | స స రి | స స రి రి స | నీ , సా , ||

2 స స స ని ధ | స ని స | స ని ధ | రి రి స స ని | రి స రి |
స ని స | స ని ధ ప ధ | ప మ ప | మ గ రి | రి స మ గ రి |

మ మ ధ | మ గ మ | గ మ ధ ప ధ | ని స రి | స ని స |
స ని ధ ప రి | ధ ప రి | స ని ధ | స స రి స రి | స ని స | రి స రి |
ధ ప స స స | ధ ప స | ధ ని స | ధ ప మ గ రి | ప మ గ |
రి స గ | రి స ప మ ప | స స రి | స గ రి | ప మ మ మ మ |
రి రి స | మ మ మ | ధ ప ధ ధ ప | మ మ ప | మ మ ధ |
ప మ మ మ ప | స ధ ప | మ మ ప | మ మ ప మ ధ | ప ప మ |
స ని ధ | స స రి స రి | స స స | ధ ధ ప | స ని ధ ధ ప |
ధ ప ధ | మ మ ప | మ మ ధ ప మ | ప మ ప | మ గ రి |
మ మ ప మ ప | స స రి | స గ రి | స గ రి రి స | రి స |
ని , సా సా ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

ఛాయావతీమానంద వల్లీం

పల్లవి

సా ని ధా ని సా మ | , రి గ | రి సా నీ ||
ఛా యా వ తీ మా | నం ద | వ ల్లీ ం ||

సా రి ప మ గా రి | గ రి ని | సా , మ గా రి గ రి ||
చా రు త ర తం జ | పు రే శ్వ | ర ం భ జే హ ం ||

అనుపల్లవి

మా పా ధ మ పా | ధా నీ | స ధ పా ||
మా యా మ య వి | శ్వో త్ప | త్తి క రీం ||

మా గ రి గ స మ పా | మ గా రి | , గ రి సా ||
మా ర జ న క సో | ద రీం సుం | ద రీం ||

సా రి మ గా రి ప మా గ రి సా ధ ప ధ | గ రి సా ప మ ధ ని | స ధ ప మ గ రి మ గ ||
కా యి క వా చి క మా న స త్రి వి ధ | క ర ణో పా సి త | గు రు గు హా జ న నీం ||

ఛాయావతీమానందవల్లీం ॥

స్వరము

రీ , సా స రి స నీ ధ ని సా రి గ | గ మా ధ ధ పా ధ | పా గ మ గ గ రి గ ||
రి సా రి గ మ ధ ధ ని సా రి గ మ గ మ | రి సా రి స ని ధ ధ | పా మ గా రి మ గ రి ||

ఛాయావతీమానందవల్లీం ॥

సంచారి - ధ్రువతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ధ ని సా ని ధ ని ధ ప మ గ మ ధా | ని స ని ధ ప మ రి గ మ గ గ రి సా |
రి స ని ధ ని స రి గ మ రి గా గా | స రి గ మ ధ ధ ప మ గా మ ప మా |
ధ ధ ప ధ పా మ ప మ ధ పా మ గ | మ ప మ గ మ రి గ మ గ రి గ రి సా |

ని స రి స ↘ ధా స స ↘ ధా రి రి రీ | ని స రి స ని ధ ని ధ ప మ ధ ధ సా |

ని ని ధా ని స రి స ↘ ధా ↗ స స సా | ప మ మ రి స రి గ మ మా ధ ధ ధ ప |

మ మ రి గ మా గ రి గ రి రి స సా | స రి గ మా మ ధ స సా ధ ధ పా |

ధా ని ధ ని ధ ప మ ధ ప మ గ మా | స రి గ మ ధా ధా ని ని ధా ధా |

ప ధ ప మ పా మ ప మా స ధ ధా | ధ ని ధా పా మా ధ ప మ గ రి స |

రి స రి ప మ గ రి స రి ని ధ ని సా | ప మ ప మా మ ప మ రి స రి గ మా |

స ధ ధా ⌒ ధ ప మ ధ ధ ప ధ పా | మ ధ ధ ని సా ↘ ధా ని స ని ధ పా |

మ గ మ ధ ధ ధ ధ రి ని రి సా సా | ని ధ స ధా ప మ ధ ప మ గ మ రీ |

స ని ధ ధ ప ప మ మ గ గ రి రి సా | స స రి రి గ గ మా స రి గ మ ధ ధ |

ని స ని ధ రి రి స ని గ రి స ని ధ ధ | ని స రి గ మ రి గ స రి ని ధ ని సా |

ని స రి స ని ధ ని ధ ప మ గ మ రి గ | రీ గ రి సా రి రి స ని ధ ని సా |

స ధా ధా ప మ గ మ ధ ని స రి స | ని గా రి స ని ధా ప మ రి గ మ గ |

రీ గ రి స ని స ధ ధా సా , ||

పదునేడవ మేళము ముగిసెను

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

రగుమపధును]　　　　చక్రము 3　మేళము 18　　　　[అగ్ని పా చక్రము

రాగాంగరాగము 18　జయశుద్ధమాళవి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి　శుద్ధమాళవి రాగస్తు సంపూర్ణో వక్రధైవతః

మూర్ఛన - { ఆరోహణము　స ♭ రి గ మ ప ని స
　　　　　 అవరోహణము　స ని ♯ ధ ని ప మ గ రి స

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు ధైవత వర్జ్యము, అవరోహణమందు ధైవత వక్రము, ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁ దగును

ఈ జయశుద్ధమాళవిరాగములో ప ధ ని స, - యనియు మ రి స, - యనియు ప్రయోగము లున్నవి

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

స సా స ని ధ ని సా | రి స ని ప మ రి | గ మ గ రి సా |
రా ధా హృ ద యా ను | గు ణ మూ రు తి | మ హా నీ యా |
స స ప ప ప మ | ప ని ప మ ప మ | స ని ని ప ప మ |
ప వ న జ బ ం | ధు ర క ం ధ ర | ను త చ ర ణ అ |
ప ప స స సా | ప ని స రి గ మ | రి స స ని ధ ని |
గో విం ద | జ గ ం ం న | అ ధ క మ ల అ |
సా ని ప మ గ | రి స
నా థ రె ఎ | రె ఎ

జావడ

స స పా ప మ గ రి రి స | రి గ మా , మ | గ మ గ రి రి స |
మ ధు కై ట భ హా ర మ ధు | ర అ లా అ | ప గో ప |
ప మ గ రి రి స | రి స ప ని ధ ని | స రి గ మ ప మ |
ల క సు ర వ ర | ప రి పా ల క | అ ం ం గ జ య |
పా ప స సా | ని ప ప మ గ మ | గ రి స రి గ రి |
శు ద్ధ మ అ | ళ వి రా గ | అ గ్ని ష |
స ని ప మ గ రి | సా ॥ సా సా స ని ధ ని సా | రి స ని ప మ రి |
చ క్ర నా | ధా ॥ రా ధా హృ దయా ను | గు ణ మూ రు తి |
గ మ గ రి సా ||
మ హా ని ఇ యా ||

తానము - వెంకటమఖి

1 సనిధనిసనిప | నిపని | పసనినిస | నిపధనిసగస | సనిస |
ధనిపమప | సనినినిపనిప | మమప | పమపనిప | మమమగరిరిస |
రిసరి | మగరిరిస | ససరిసగరిస | మగమ | రిసగరిస | ససపపమమప |
మమని | పమమమప | మమధనిపసని | పరిస | ససరిసరి | ససరి |
సగమరి | మమప | పసరిసరి | గమరిసగరిస | మమప |
సనిధనిస | సససపమమప | ససరి | సపమగరి |
మమపపసనిస | నిధని | సనిధనిస | పసనిపపమ |
మగమ | రిసమగరి | సనిపమగరిస | పపప | సనిధనిప |
సనినినిస | నిధనీ, | సాసా ||

2 పసనిధని | సనిధనిస | నిప | సనిపనిపసని | పమపనిప |
ససనిపని | పని | పసనినిసనిప | ససగసని | సనిపమప |
నిప | మగరిసగమగ | రిసగరిస | ససరిసరి | గమ |
గరిసపమమప | పమపనిప | నిపపపని | పమ |
నిపపమపసని | పపససప | నిపససరి | గమ |
రిపససనిధని | సనిపమప | రిసగరిస | సప |
మగరిసగరిస | ససరిసరి | సగరిసగ | రిస |
గమపమగరిస | ససరిసగ | రిపమగరి | పమ |
సనిధనిసనిప | సనిపమప | పప | సనిపనిపపమ |
నిపమమప | మగరిసగ | రిస | సనినినిసనిస | రిసరి | సగరిరిస |
రిస | నీ, సాసా ||

కీర్తనము - త్రిపుటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి

స ని ధ ని సా | రి గా మ | స ని సా ||
న ర హ రి మా | శ్ర యా మి | స త తం ||

పా మ గా మ | రి స స ని | \ పా ని స ని / రి ||
నా ర దా ది | ము ని వి ను | తం శ్రీ ||

నరహరి ||

అనుపల్లవి

ప ప మ గా మ | రి సా స | , రి రి ||
ప ర మ భా గ | వ త ప్ర | ప్లో ద ||

స స మా / ని ప | ధ ని స మ | , గ రి స ||
వ ర దం జ య | శు ద్ధ మా | ళ వి ||

స ని ప ని సా ధ ని స ని పా | మా ప ని ధ ని పా | మ గ రి స ని స రి ||
కు రు పాం చా లా ది వి హా | రం గు రు గుహ మో | ది త మ తి ధీ . రం ||

స్వరము

స నీ ధ ని స రి గా మ రి రి | సా , ప \ మా గ మ | గా రి / గ రి స ని ||

స రి గ మ రి గా మ ప ని స | రి గా మ రి రి సా | ని ధ ని పా మ గ రి |

నరహరి ||

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా సా స ని ధ ని సా | స ని ధ ని ప మ ప స సా | రి రి స రి స ని ధ

ని సా | స ? ధ ని ప మ గ రి సా | గ మ గ రి రి స పా ప మ | గ మ ప

ని ప మ గ మ రి | మ గ రి స స స / ప ప సా | రి రి / గ రి స ని

ధ ని సా | ప స స రి గ మ రి స నీ | ధ ని సా గ మ గ రి సా | స రి గ

మ ప ని ప ప మ గ | రి స రి గ మా పా మ గ | మ ప ని ప మ మ గ రి సా |

స స పా ప మ గ రి రి స | రి గ మా / ప గ / మ గ రి స | ప మ గ రి రి స

స ని ధ ని | స రి గ మ పా \ మా పా | స ని పా మ ప సా సా | ని ని

ప ని మ ప గ మ రి స | ప స ని సరిని స రి స ని | రి స స ని స ని ధ ని

ప స | రి గ మ గ / మ రి / మ గ రి స | స రి గ మ పని పా సా |

ప ప సా స ని ధ ని సా | స ని ని ప ప మ ప ప స స | ప ని స రి స ని

ధ ని సా | ప స ని రి రి స / గ రి సా | స ని ధ ని ప ప \ మా ప స |

ప ని ప మ రి గ మ గ రి స | ప స / ప ప మ ప ని ప మ ప | స స ప ప

ని ప గ మ సా | రి స ని ధ ని \ పా / స సా | ప మ గ రి గ మ ప ప

గ మ | గ గ రి స ప మ గ గ రి స | స రి గ మ మ గ మ ప ని ప | ప స

ని రి స మ రి గ రి స | రి స ని ధ ని ప మ గ రి స | స రి గ మ ప మ ప /

స సా | రి గ మ గ రి స / గ రి సా | రి స ని ధ ని ప సా ని ప |

ప మ గ మ గ రి స రి గ రి | / సా ని ప మ గ మా గ రి |

స స రి గ రి సా , ||

వదునెనిమిదవ మేళము సంపూర్ణము

మూడవ చక్రము ముగిసెను

రాగాంగరాగము 19 ఝుంకారభ్రమరి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి ఝుంకార భ్రమరీరాగ ఆరోహేతు నివర్జితః
గీయతే సర్వకాలేషుగానశాస్త్ర విశారదైః

మూర్ఛన. {
ఆరోహణము స రి ᑲ గ మ ప ᑲ ధ ᑲ ᑲ ని ధ ప ధ సా,
అవరోహణము స ᑲ ᑲ ని ᑲ ధ ప మ ᑲ గ రి గ్గా రి రీ సా
}

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము, ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును

ఈ ఝుంకారభ్రమరి శుద్ధనిషాదము కలిసిన రాగములలో మిక్కిలి రంజనముగలది

సా పా , ప / ని ధ ధ ప , మా గ మ పా , గ రి గా / నీ ధా పా , ఇవి జీవస్వరములు గల సంచరింపులు తక్కినవి గీత తాన కీర్తన సంచారులచే నెఱుఁగఁ దగినవి ఈ రాగ మూర్ఛనలో అవరోహణమున రి గ్గా రి రీ సా యని కనియుండుట రంజన స్వర సంచరింపని దోచుచున్నది

లక్ష్యగీతము - రగణమఠ్యతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

సా , పా పా	ప మ పా	ధ ప ని ధ ధ ప మా ‖
రీ ణా జ	ఙో ణీ	వి క్ర మ రి పు రే ‖
మా , గ మ పా	ధ ప ని ధ	ధ ప మ గ రి గ మ ప ‖
గీ త క ళా	న ం ది త	గో పి జ ను రె ఎ ‖
మా , గ రి గ మ	గ రి రీ	గా , రి రి సా ‖
మా య	అ ధా	రూ రె ఎ రే ‖
రీ మా పా ప ని	ని ధ ప ధ	మ పా మ ప ధ స రి ‖
ప్రాం చా లి ప్ప	అ అ	లి తం మ న స ‖
సా , ని ధ స ని	ని ధ ప ధ	ప ప మ ప మ గ రి గ ‖
ధం ం మ జ అ అ	ను జ హి త	వ హ మ తి క రు రె ఎ ‖

అంతరి.

నీ ; ధా ప మ	ప మ గ రి	గ రి గ మ గ రి గ రి ‖
నా ఆ ద తు	మి రె ఎ ఎ	కి ఇ రి తి ము ఉ రి తి ‖

స రి గా రి రి సా ‖

రె ఎ రే య అ రే ‖

జావడ।

| స ఽ సా | ప ప పా ధ ప ని ధ ||
| సు వి ణ | చ్చ లి త చ్చ అ య ం ||

ధ ప మ ప ధ సా స | రీ గ గ | రి రి సా ప మ గ రి ||
బ రు రె ఎ ఇ మా రె | వా ణి ఇ | ర మ ణ స్స ం న్ను త ||

మా ప ప గ రి స స | , ని ని ధ | ప ప మ ప మ గ రి స ||
రా గ అ ం గ ఝు ం | కా ర | భ్ర మ రి రా గ ||

సా , ని ధ పా | ప ని ని ధ | ప ధ ప ప మ గ రి గ ||
వే ఎ ద | పా | చ క్ర ం న గ రు ||

నీ , ధా ప మ | ప మ గ రి | గ రి గ మ గ రి గ రి ||
నా ఆ ద తు | మి రె ఎ ఎ | కీ రి తి మూ రి తి ||

స రి గా రి రి సా | సా , | సా , , , ||
రె ఎ రే య అ రే | ఏ | ఏ ||

తానము - వెంకటమఖి

1 సా ని ధ | పా ని ధ | ప ని ధ ప ధా | ప ధ ప మ పా | ని ధ మా |
గ రి రీ | గ మ గ రి సా | మ గ రి స రి | సా గ రి | పా ప మ |
మ మ గ మ పా | గ రి రి రి సా | సా మ గ | రీ స గ | రి స రి గ మా |
ప మ మ మ మా | గ మ పా | ని ధ ధా | ప ధ మ పా మ | ప ధ స రి సా |
ని ధ పా | స ని ధా | ప మ ని ధా ప | సని ధ పా ధ | ప మ పా |
ధ ధ సా | రి గ రి రి రి | గ రి గ మా మ | గ రి సా | మ గ రీ |

సరిగమామ | ధపనిధామ | పధసా | నినిధా | పనిధపాధ |
మమపమాప | నిధమా | గమపా | నిధపపాధ | మమపా |
మగరీ | సమగరిగ | రిసరి | ససనీ | ధపనిధాప | గరిరిరిస |
సా , సా సా ||

2 ససపాసా | నినిధ | పనిధధ | పధపధ | పసనీధా |
పమప | నిధపధ | పసనిధ | పనిధాపా | పమప |
పమగరి | సమగరి | సగరీసా | రిసరి | సససరి | సగరిస |
గరిసాపా | మపమ | పనిధప | మపమప | పధపాసా |
పనిధ | పనిధప | నిధపధ | పధసారీ | గరిస .
రిసగరి | సరిసరి | మగరీసా | మగరీ | సమగరి |
సపమప | ససరీసా | పమమా | నిధపధ | మపమప |
ధపసాధా | పనిధా | పనిధప | నిధపధ | పసనీధపా |
పమపా | పమగరి | గరిసరి | సరిసామా | గరిరీ |
గమగరిస | మగరిస | మపమాగ | రిసమా | గరిగమ |
గరిసమ | రిససానీ | ధపధా | ధపగరి | సగరిస |
రీస | సా సాసా ||

రి గి ము ప ధ న]   మేళము 19   ఝంకారభ్రమరి   [వేద పా చక్రము

కీర్తనము 1 - తిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

హిమాచలకుమారీం

పల్లవి

రి మా ప ధ ప | ప మా ∖ గ రి రీ | స ∕ మ పా , ధ ప | ని ధ ధ ప ప మా ||
హిమా చ ల కు | మా రీం | భ జే త్రి పు | ర సుం ద రీం ||

పా ∖ సా , స | ∖ ని ధ సా రి రి | మా ∖ గ రి రీ , గ మా | ∖ గ రి రీ సా ||
హ్రీంకా ర | స ర సీ రుహా | ఝుం కా ర | భ్ర మరీం ||

అనుపల్లవి

రి మా పా ధ | ∕ నీ ధ ధ పా | మా ∖ గా రి రి | గ మ ∖ గ గ రి ||
ర మా భా ర | తీ న య నాం | రా జీ వ చ | ంద్ర వదనాం ||

రి మా గ రి ∕ గ రి స ∖ ని ధ సా | రి మా మ పా ∕ ధ మ ప ధ సా ||
కు మా ర గు రుగుహ జ న నీం | ఉ మాం మ హే శ్వ రీం ధ ని నీం ||

రి మా మ గా రి రీ రి సా | ∖ ని ధా ధ ప పా మ గ గ రి స ||
న మా మి శం భు రంజ నీం | భ్ర మా త్మ క వి శ్వ జ న నీం ||

స్వరము

రి , మా గ రి రి గ గ మా | గ గా రి రి మా గ రి సా ||

స స పా ప / నీ ధ ధ పా | / ని ధ పా మా గా రి / మ గ రి ||

\ సా , సా స / పా , పా ప | / నీ , ధా ప మ ప ధా స స ||

రి రి / మ గ రీ / గ రి సా ప / ని | ధ ధ పా మ పా మ గ గ రి స ||

హిమాచల ॥

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా పా ధ ప ని ధ పా | ప ధ ప / ని ధ ధ ప ప మా | పా మా గ రి గ

మ పా | ప / ని ధ ప / ధ మ గ మ పా | మా గ రి గ / మ గా రి |

మ గ రి / గా రి రి సా | రీ మా పా ప / ని ధ ప | ధ మ పా మ ప ప మ

గ రి | సా \ ని ధ ప ని ని ధ ప ధ | సా / గ రి సా \ ప మ మా |

మ గ మా పా మా గా | / మ మ గ మ పా / ని ధ ధా | ప / ని ధా

ని ధ మా గ రి | గ రి రి గ మ గ రి సా | సా / ని ధ ప / ని ధ ధ ప ధ |

ప ప మా / ప మ గ రి గా | ని ధ మ ప మ గ రి గ రి | గ మ గ రి గ రి

స రి సా | స రి గ మా మ ధ ప / ని ధ | మ ప స స పా ధ ప / ని ధ |

ప మ పా మా గా రి | గ మ పా / ని ధ పా మా | సా పా మ గ రి మా |

స / ప గ రి / గ రి సా సా | సా ని ధ పా ధ ప మా | సా ప మ గా మ

గ రీ | / ప మ గ రి / గా రి రి సా | స స సా ప ధ ప / ని ధా | పా

\ మా ప / ని ధ ధ సా | ప ధ సా రి / గ గ రి గ / మ | గా రీ /

గ రి సా సా | ని ధ ప ధ ప ప / ధ ప సా | / గ రి సా మ గ రి రీ |

మ గ రి స ని ధ ప / ధ ప మ | ప స ని ధ ప మ గా రి | గ రి గ / మ గ

రి / గ రి సా | సా రి గ మ ప ధ / ని ధ ప | ధ సా ని ధ ప మ గ రి |

రీ గా రి రి గ / మ గ రి | రీ / గా రి రి సా , ||

పంతొమ్మిదవ మేళము సంపూర్ణము

సంగీత సంప్రదాయప్రదర్శిని

చక్రము 4 మేళము 20

రిగిమపధని] రాగాంగరాగము 20 నారి రీతిగౌళ వేద (శ్రీ) చక్రము]

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటముఖి. నిగ్రహో రీతి గౌళాఖ్యో ఆరోహేతు ధ వర్జితః
సంపూర్ణ శ్చైవ గాతవ్యస్సాయాహ్నే గీతకోవిదైః

మూర్ఛన -
- ఆరోహణము స రి గ మ ని ని ధ ప ని ని సా
  (సా రి గా మ
- అవరోహణము సా ని ని ధ మా గ గ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము, సంపూర్ణము, నిషాదగ్రహము, ఆరోహణమందు ధైవతవర్జ్యము ఘనరాగము, సాయంకాలమున గానముసేయదగును

ఈ రీతి గౌళరాగమునకు నీ, సా, రి / గా, మా, ఇవి జీవస్వరములును, న్యాసములునుగా నున్నవి

సా నీ, సా గా, గా మా, సా / నీ, ని ధ \ మా, ప ధ ప \ మా,

సా రీ గా మా, స రి గ మ, స గ గ మ, స / గ గ మ,

స గ రి గ మ , స గ గ గ , గ మ , ని గ గ గ , ని గ రి స ,

స ని ని ని ని , గ మ ప మ గ రి స , మ / ని ధ మ గ రి స ,

ధ ప మ గ రి , ప మ గ రి స , గ మ ని ధ మ ని ని సా ,

స ని ధ మ గ రి , గ మ గ రి స ,

✹ ని ప ని ని , ప ని ని స , ని \ పా / ని ని స , ఇవి ఈ రాగమునకు జీవస్వర సంచరింపులు తక్కినవి పూర్వాచార్యుల గీతము మొదలయిన లక్ష్యములచే నెఱుఁగదగినవి

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

ని ప ని | రి సా సా ని సా సా | సా మ గ రి గ మ గ రి స |
ఇ ఇ శ్వ | రి ఈ ల కుక్ష మీ | గీ ర్వా ణి రె ఎ య అ రె |

నీ ని ప ని సా స ని స | సా ని గ రి సా గ రి స | ని ధ నీ స ని స గ రి స |
మాం పాహిపా హి | ప్రా హి రే అ రెఎ | ధ న ధాన్యధాయి ని ఇ |

గా రి గ మ గ రి గ రి స | సా , , స |
నిచ్చ క ల్ ల్యా ణి | రే రె |

✹ ఇటువంటి ప్రయోగములు మంద్రస్థాయి పంచమముదాక కనబడుచున్న వేగాక మధ్యస్థాయి యందు గనుబడ లేవు

జావడ

స పా | పా పా ధ నీ ని ధ మ | మా గ గ మ గా గ రి స |
అ రే | రా గాం గ నా రి | రీ తి గౌ ఉ ళ |

స గ రీ గ మ గ గ గ రి | గా రి గ మ గ రి సా , | నీ నీ స గా గ రి స |
ఉపాం గ హిం దో ళ | నా గ గం ధా రి | ఆ నంద భై రవి |

ని ప ని నీ సా ప ధ ప | మ గ మా మ గ రి గ రి స | ని స గ రీ స స నీ స |
ఘం ట ర వ్వ రె | రె మా గ్గ హిం దో ళ | హిం దో ళ వ సంత |

నీ నీ , ని ని ని ధ మ | ని ని సా స గ గ మ మా | సా స ధ ప మ గ మ గ రి |
అ భే రి వే ద | శ్రీ చ క్ర న గ రూ | నీ ని ప మ గ రి గ రి స |

మ గ రి గ రి సా ని ని స | గా గ రి స ని ప ॥ ని ప ని | రి సా సా ని సా , |
గ రి స రి స నీ ధ ధ ని | రీ రి స ని ధ మ ॥ ఇ ఇశ్వ | రి ఈ ల క్కు మి |

సా మ గ రి గ మ గ రి స ॥ ని ని స | గ గ మ ప మ గ రి గ రి స |
గీ ర్వా ణి రె ఎ య అ రె ॥ ళ అ అ | షా అం ం గ భై ఇ ర వి ఇ |

ని ప ని ని స ని ని సా స | గ గ మా మ ని ని సా స | ధ ప మ గ మ గ రి గ రి స |
అ హా రి ర గ | ధం నా ళి గౌ ఓ పి | క అ వ స ం ం త రా గ |

గా గ రి స ని ప ॥ ని ప ని | రి సా సా ని సా , ||
నా గ రు రె ॥ ఇ ఇ శ్వ | రి ఈ ల క్కు మీ ||

తానము – వెంకటముఖి

1 స ని ని ని స | ని ని | ప ని ని స | ని ని స ని స | నినినిధమ | ప స |
ని ని ధ మ | ప స ని ధ మ | గ గ | మ గ గ రి | స మ గ రి స | స ని ని ని స |

స ని ని | స గ గ మ | ని ని స ని స | ప మ గ గ మ | గ రి | స మ గ రి |
ని స రి గ మ | స మ గ రి స | ధ ప | మ మ ప మ | ప స ని ని స |
ని ని గ రి స | స ని | స ని స ని | స మ గ రి మ | గ రి మ గ రి | స ని |
స మ గ రి | ని స గ రి స | గ గ మ గ మ | ని ని | స మ గ రి |
స ప గ గ మ | ని ప సి ని స | గ రి | స ని స మ | స ధ ప మ ప |
మ మ ని ధ మ | ని ని | స ని ని స | ని ని ని ధ మ | ధ ప మ మ ప |
మ మ | గ రి మ గ | రి స గ రి స | ని ప సి ని స | ని ని |
స మ గ రి | స గ రి రి స | ని ప ని ని ని స | ని ని నీ , | సా , ||

2 స స ని | ని ని స ని | ని ని స ని స | ని ని నీ | ని ని ని ద మ |
ని ని స ని | ధ ప ని ధ ప | ని ధ ధా | ప ధ ప మ ప | మ మ ప |
మ మ ప మ గ గ రి | మ గ గ రి | స గ రీ | స మ గ రి స | ని ని స |
ని ని స స | స మ గ రి స | గ రి సా | ని ని స ని స | స ని నీ |
స మ గ రి | స మ గ రి స | గ గ మా | గ రి మ గ రి | స ప మా |
మ మ ధ ప | ని ధ ప ధ ని ప | ని ని సా | ధ ప గ రి స | స ని నీ |
స మ గ రి | ని స గ రి స | ని ప నీ | స మ గ గ మ | గ రి మా |
గ రి స మ | గ రి మ గ రి | స స రీ | గ మ గ రి స | స స పా |
మ గ రి స | ధ ప మ మ ప | స స రీ | గ మ ని ధ మ | ని ని సా |
ని ని ధ మ | ధ ప మ మ ప | మ మ నీ | ధ ధ ప మ ప | మ గ రి |
స మ గ రి | మ గ గ రి స | స ని నీ | స మ గ రి స | ని ని స | ని ని నీ, |
సా సా ||

కీర్తనము 1 - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శ్రీ నీలోత్పల నాయికే

పల్లవి

నీ | నిధ మ గ రి | స / ప మ | గ రి స నీ |
శ్రీ | నీ లో | త్ప ల | నా యి |

/ సా | , గ రి గ మ ||
కే | ||

2 / నీ | ధా నిధ మ గ రి | స / ప మ | గ రి స నీ |
శ్రీ | నీ లో | త్ప ల | నా యి |

సా | , ని స \ | నీ , ప | ప / ని నీ స ||
కే | జ గ | దం | బి కే ||

స ని / గ | , రి / గ రి / గ స | స ని స | స / గ గా మ |
శ్రీ | న గ ర | నా | యి కే |

మా | \ గ రి గ మ | పా , మ | గ మ ప మ గ రి స ని |
మా | మ వ వ ర | దా | యి |

సా | , గ రి గ మ / ||
కే | , || శ్రీ నీలోత్పల ||

అనుపల్లవి

సా | ధ ప మా | గా | మప మా పగ |
దీ | న జ నా | త్రి | ప్ర భం |

గ పమ | గా రిగ రి | సా , ని | ని నీ సా ||
జ న | రీ తి | గౌ | ర వే ||

ని స | ని గ రి మ | గ రి | ప మ గ రి |
దే | శి క ప్ర | ద | ర్శి త చి |

ని ధ | మ గ రి ని | స మ | గ గ మా ||
ద్రూ | పి ణి న త | ఖై | ర వే ||

గా రి | సా సా ని నీ సా | సా గ రి | , ని స రి గా రి సా ||
ఆ నం | ధా త్మా ను భ వే | అ ద్రి రా | జ స ము ద్భ వే ||

నీ ని ధ | మా గ రి గ రి సా | ని పా ని నీ | సా గ గా మ మా ||
సూ న ళ | రా రి వై భ వే | జ్ఞా న సు | ధా ర్ణ వే శి వే ||

శ్రీ నీలోత్పల ||

చరణము

సా | సా స ని | స ని | గ రి స ని |
సం | క ల్ప వి | క | ల్పా . త్మ క |

1 సా | పమ గ రి ని | సా | నిసని నీ పా , ని సని ||
చి | త్త వృ త్తి | జా | లే , . . ||

2 సా | పమ గరిని | సా | సీసని నిసీ ||
చి | త్త వృ త్తి | జా | తే ||

సని | సగగగమ | గా | రిగ | రిసా |
సా | ధు జ నా | రా | ధి | త స |

పమ | గరిస | సనిని | సా , ||
ద్గు రు | క టా క్ష | మూ | తే ||

సా | గగమమ | నినిధ | , మగరి |
సం | క ట హ ర | ధు రి | ణ త ర |

నిస | రిగాగ | మా | మా మా ||
గు రు | గు హా ను | భూ | తే ||

సమ | , మగరి | సా | పా ధపపమ |
స మ | స్త వి | శ్వో | త్ప త్తి |

గరి | ససీప | పా , ని | సీసని ||
స్థి తి | ల యా ది | కా | తే వి ||

స్తా | సా పా | ధనిధ | నిధమా |
టం | క త్యా | గ రా | జ మో |

గగ | మనిసీస | సనిసీ | నిసా , ||
హి త | వి చి త్ర | లీ | తే ||

(19)

గా	గ రి ని స	, / రి స	\ నీ ని ధ మ
ళం	క రి కృ పా	ల	వా లే

\ గా	మ / ధ ప మ గ రి	గ రి	సా , ‖
హా	ట క మ య	చే	తే ‖

పా / ధ ప	ప మ గ రి గ రి సా	ని \ ప / ని ని స	, స రి గ మా మా ‖
పం క జ	న య న వి శా లే	ప ద్మ రా	గ మ ణి మా లే ‖

ప స ని స	ప మ గ రి స ని సా	నీ ని ని	ని ధ మ గ రి గ మ / ‖
శం క ర	స . న్నుత జా తే	శా ర దా	గా న లో లె ‖

ముక్తాయి స్వరము

ని ని ధ మ	గ రి గ మ ప / ధ మ గ	గ / మ గ రి	/ గ గ రి స స స ని ని ‖
/ స ని ని ప	/ ని ని స ని స / గ గ మ	గ మ / ని ని	ధ మ / ని ని స ని సా ‖
స ని స / గ	గ మ గ రి / గ గ రి స	ని ని స / గ	గ రి ని ని / స స ని ని ‖
/ స సా ని	నీ ధ మ / గా గ రి స	ని \ పా / ని	ని స ని సా / గ గ మ / ‖

శ్రీ నీలోత్పల

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా ని ని సా స / గ గ మ | గ రి గ మ గ రి / గ గ రి రి | సా ని ప /
ని ని సా సా | నీ / గా గ రి సా ని ప | / ని ని / స స ని ని / స స /
గ గ | మ మ ని స / గ గ / మా మా | గ మ / ప మ గ రి / ప మ
గ రి | / ధ మ గ రి గ రి గ రి సా ని ధ | \ ధా / నీ నీ సా సా |
స గ గ మ / ధ ప ప మ / ప మ | గ / మ గ రి సా ప / ధ ప మ |
మా గ రి గ మ / ప మ గ రి | సా నీ / గా గ గ గ గ | గ రి సా నీ \
పా / నీ | నీ సా సా సా రీ | గా మా / ధ ప మ గ / ప మ | గ రి
మా గ రి సా సా | పా ప / ని ధ మ మా గ రి | సా మా మ మ గ రి స మ |
గ రి / గా రీ / ప మ గ రి | సా సా పా / నీ ని ని | ని ని ని ని ధ మ
గ రి గ మ | ప / ధ మ / ప గ రి గ స రి ని | సా సా ప ని ని స ని స |
ని గ రి గ రి స ని స / గ గ | / మ మ / ని ధ \ మా గ మ / ని ని |
స స ని స / గ గ / మ మ గ రి | / మా గ రి / మ గ గ రి స / గ |

గ రి ని / స ని నీ / స స ని ని | ధ ధ ని ని ధ ధ \ మా గ / మ |

గ రి సా / సా ని ధ \ మా | గ మ ప గ / మ గ గ రి \ సా |

సా / సా ని ని సా / గా | రి / గ మ గ రి / గా గ రి స |

ని స \ నీ ధా ని ధ \ మా | గా మ ప / ధ మ ప గ మ ప |

ప మ గ రి సా నీ పా | / నీ నీ / సా సా , ||

రి గి మ ప ధ ని] మేళము 20 నాఠకీరితిగౌళ [వేద శ్రీ చక్రము

జన్యము (ఉపాంగము) 1 : హిందోళ

లక్షణ శ్లోకము

వెంగటమఖి హిందోళ స్స్యాదవోరాగః పంచమర్ష భవర్జితః
షడ్జగ్రహేణ సంయుక్తో గాతవగస్సర్వదాబుధైః

మూర్ఛన – { ఆరోహణము స ♭ గ గ మ ♭ ని ♭ ధ ని స
అవరోహణము . సా ♭ ని ♭ ధ మ ♭ గ స .

లక్షణ వివరణము – సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము , ఔడవము , పంచమ ఋషభవర్జ్యములు , షడ్జగ్రహము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును

ఈ హిందోళరాగమునకు క్రిందఁ జూపబడిన లక్ష్యములచే రంజనముగల స్వర సందర్భ సంచారముల నెఱుఁగఁ దగును

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

మా ని ధ మ ని ధ ని సా | సా మ గ స సా , , | సా గ గ మ సా మ గ స |
ర త్న సి ం హా స నం | తు ర్జు అ రి రే | అ ష్ట ద ళ కం ణ ం క |
ని ధ ని సా ని ని ని ధ మ | నీ ధ నీ సా మ గ గ | మా , , మ |
కం మ ళు క్క ం ని క అ | మ ధ్య మ ధ్యా సి ఇ ను | రే రె |

అంతరి·

ని ధ ని | సా , మ గ స ని ని స | ని ని ని ధ మ గ గ మ గ స |
జ న ని | ఇం ది ర దే వి | జ య చం ద్ర సో , ద రి |

జావడ

సా మ గ స మ గ గ మా | మా ధా మ మా ని సా | గ గ మ గ స ని ధ ని సా |
ర త్న సిం హా స నం | మ జ్ఞా రి రే ప రిం | మి ర వ ల్ లె ము ఉ రి తి |
గా స ని ధ ని సా సా | సా గా గ మా మ గ స | సా ని ని స ని ధ ని ధ మ |
ది గ్గ జ ఇ త్త | ది వ్యామృ త ప్పు ఉ ర | సం త త అ భి షే ఎకు |
మ గ గ మా ని ని ని ధ మ | ని ధ ని స గ సా , , | స ని ని ని ని ని ని ని ధ మ |
న వ ని ధి క్క ర్త రు | జ న క త న యే | తి యం ం వ ఇ య ఇ య ఇ య |
ని ధ ని స మ మ మ మ గ స | ని ధ ని స మ గ స గ గ మ | స గ గ మ గ గ మ ని ని స |
అ ఇ య అ యి అ ఇ య ఇ య | అ . . . అ | అ . అ |

నీ ని ధ మ గ స మ గ గ | మా , , మ ||
అం వొౌ ఇ ఎ యెప ం చ | బా ణ ||

ని ధ ని | సా , మ గ స ని ధ ని స | ని ని ని ధ మ గ గ మ గ స ||
జ న ని | ఇ ం ది ర అ దే ఎ వి ఇ | జ యచం ద్రసో ద రి ||

నీ ధ ని స ని ని ని ధ మ | గ గ మ గ స సా , , | నీ ధ ని స ని ని ని ధ మ |
ని చ్చ క అళ్యా ణి | నీ ల వే ణీ | అచ్యుత చర ణ |

గ గ మ గ స సా , , | స స మ గ స మ గ గ మా | మ మ ధా మ గ గమగస |
అ ం బుజపా ణీ | కు ళ ల వ మ్మా త రు | కుృళలం క రి జె |

సా గ సా ని ధ నీ స | సా మ మ మ గ స మ గ గ | మా , , మ ||
వెం క టే శ్వ ర దీ క్షి | త్యాచె రె ఎ రె ఎ స క ల | లో క ||

ని ధ ని | సా , మ గ స ని ని స ||
జ న ని | ఇ ం ది ర అ దె వి ||

కీర్తనము - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

నీరజాక్షి కామాక్షి

పల్లవి

నీ | ధ ＼ మా గ | సా | ని ధ ＼ మా ／ ||
నీ | ర జా క్షి | కా | మా క్షీ ||

నీ | ధ ని స ని | సా | ／ గ గ మా , ని ||
నీ | ర ద చి కు | రే | త్రి పు రే ||

2 ధ ని | ధ ↘ మా గ | సా | ని ధ ↘ మా ↗ ||
నీ | ర జా క్షి | కా | మా క్షీ ||

నీ | ధ ని స ని | సా | , , ||
నీ | ర ద చి కు | రే | , , ||

అనుపల్లవి

సా | స నీ ని | ధా | మ గ మా ||
శా | ర దా ర | మా | న య నే ||

నీ | ని ధ ↗ ని | సా | గ సా , ||
* సా | ర స చం | ద్రా | న నే ||

↘ నీ స గ | సా నీ↗స ని ధా | మా ↗ ని ధ | మా గా స గ మా ↗ ||
వా రి జ | పా దే వ ర దే | తా ర య | మాం త త్వ ప దే ||

నీరజాక్షి కామాక్షీ ॥

చరణము

సా | గా సా | నీ | ధా ని స ||
గౌ | రీ హిం | దో | ళ ద్యు తి ||

---

* శారద చంద్రా ? (రా అ)

సీ | స మ గ మ | గ స / | గ గ మా ||
హి | ర మ ణి మ | యా | భ ర ణే ||

ధా | మ మం గా | స గ | మ / ని ధ ధ ||
శా | రి వి రిం | చి వి | ను త శి వ ||

\ మా | ని నీ ధ మ | / నీ | ధ ని సా ||
శ | క్తి మ య న | వా | వ ర ణే ||

\ నీ నీ | స గ సా సా ని ధ || మ / ని ధా | ధా మా ని ధ నీ ||
నా రీ | మం త్ర్యాద్యర్చిత || న వ నా | ధాం తః క ర ణే ||

సా , స | ని ధ \ మా మా గ స || \ నీ ధ ని | స/గ గ మ/నిధ\మా/ ||
సూ రి | జన సం సే వి త || సుం ద ర | గు రుగుహ క ర ణే ||

స్వ ర ము

నీ , ని | ధ మ గ గ / మ మం / ని ధ | \ మా , / ని | ధమ గగ/మ మంగస ||

\ నీ , ధ | , ని సస / గ గ / మమ | /నీ , ధ | , నినిస / గ గ సా ||

ని స మ గ | , స ని స / గ సా ని | నీ/ గ స ని | , ధ మ / నిధ\ మాగ ||

గ సా ని | సా గ మ ని ధా ని | స / గ సా | , ని ధ మ గ గ / మ మం / ||

నీరజాక్షి ||

చౌక వర్ణము - అటతాళము - రామస్వామి దీక్షితులు

రమ్మనవే త్యాగరాజసామిని

పల్లవి

, ధ / నీ , ధా ని ధ | \ మా , నీ స ని ని ధ ధ | ధా ని స ని | ని సా , ||
ర ం మ్మ | న వే | త్యా | గ ||

, సా స మ మ గ మ మ గ | సా , స ని ధ ని ని ధ ధ | ధా ని సా ని | / సా , ||
రా జ | సా మీ | నే | డూ ||

అనుపల్లవి

నీ , ని ధ మా | మ గ సా స మ మ మ ని ధ | ధా ని సా ని | సా , ||
కొ మ్మా | మ న వి చే | కో | వే ||

, స ని స గ సా , స ని | ధ ధ ని ని ధ మ గ మ ని ధ | మ గ గ మ | మ గ సా ||
కో రి | న ది | చ్చే | నే ||

ముక్తాయి స్వరము

స గ సా ని ధ ని స మ గ | సా ని ధ ని స ని ని ధ మ | / నీ ధ ని | సా ని స ||

మ గ స / మా మ / ధా మ మ | ని ధ మ ని ధ ని స గ సా | ని ని ధ మ | మ మ గ స ||

ని ధ / — (రమ్మనవే)

చరణము

మాగగమామగసా | సనిసగసమమగసా | సనిధధ | ⁄నీసా ||
మన సు తె లి | సి న వా | అ | డే ||

స్వరము

1 సా , , , , | నీ ధా ⁄ నీ స గ సా | ని ధా ని | , స గ గ || మన

2 సా సనిధ ⸌నీనిధ | నిసా సనిధనిసనినీ | ధమనిధ | నిస⁄గగ || మన

3 సాస⸌నీ , ధా నిని | సానిధనినిస⸌నీధ | మ⁄నీధ | నిసాస ||

⁄మాగసాసనిధాని | నిసమగస⁄మాగసగ | సానిధ | నిస⁄గగ || మన

4 నీసనినీ ధా నిస | నిససాగసనిసనీ | ధనినిస | , ⸌ నీస ||

⸌నీ , నిధమ⁄నీనీ | ధనినిసాసనిధమని | ధానిస | నిసాస ||

నిధా నినీససాగ | సామగసామగగా | మమగస | మగగమ ||

⁄నీధ ః సానిసనా | గసనిస⁄గసాసనిధ | మ⁄నిధమ | గస⁄గగ || మన

సంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సస ⁄ గగ | ⁄ మమగా | మగసస | నినిసా | సాసని |
ధానిధ | ⸌ ధూనీ | ధనిసా | సగగమ | మగమమ |

గ మ ధ మ | మ గ సా | గ గ / మ మ | / ని ధ \ మా | గ మ /

ని ధ | \ మా గ మ | / ధ మ గ స | / మా మా | గ గ / మ మ |

గ మ / ని ని | ధ ధ మ మ | గ మ / ని ధ | మ / ధ మ గ |

స గ స స | ని స / మ మ | గా ని స | / గ గ సా | ని స ని ధ |

\ మా / ని ని | స ని స మ | గ మ ని స | / ధ మ గ స |

స / ని ని ని | ని ని ధ మ | స / ధ ధ ధ | ధ మ మ గ | / మ గ

స ని | స / గ స / మ | గ మ ని స | ని గ స గ | ని ని / స స |

గ గ మ మ | / ని ధ మ స | ని ధ ధ మ | మ గ మ మ | గ \ సా స |

గా సా | నీ సా ; గా మా | / నీ ధా | మా ని | ధ ని సా |

సా స ని | స / గ \ సా | సా స స | ని ధ మ / ని | ధా \ మా |

మ గ స గ | \ సా సా | ని ధ మ ని | ధ ని స స | గ గ స స |

స / గ గ మ | / ని ధ మ ని | ధ ని స స | స ని స / గ | స స

/ మా | మ గ స స | ని స గ \ స | , స ని స | ని ధా ధ |

మ / ని ధ మ | , గ స మ | గ \ సా స | మ గ స ని | ధ మ గ స |

గ మ / నీ | ని ని సా | / గ స ని ధ | మ / ని ధ మ | గా సా |

ని ధ మ ని | ధ ని / సా | సా , ||

రి గి మ ప ధ ని]　　మేళము 20　రీతిగౌళ　　[వేద శ్రీ చక్రము

జన్యము (ఉపాంగము) 2　నాగగాంధారి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి　సంపూర్ణా నాగ గాంధారీ ఆరోహేచ గ వర్జితా,
షడ్జగ్రహా సర్వకాలే గేయాగాయక సత్తమైః

మూర్ఛన :— { ఆరోహణము　స రి మ ♭ గ మ ప ♭ ధ ♭ ని స
అవరోహణము　స ♭ ని ♭ ధ ప మ ♭ గ రి స }

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు గాంధారవర్జ్యము, ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును

ధ ప ని స, ధ మ ప ని స రి స్ని సి ధ ప ని స రి స గ మ ప స
ధ గ మ గ రి స, ప గ మ గ రి స స గ గ రి స, ని స గ గ గ గ గ రి స,

ఇది ఈ నాగగాంధారీ రాగమునకు విశేష ప్రయోగములుగా నున్నవి.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

గ రి రీ సా ని ధా ని ధ ప మా	పా నీ స స స రి మా గ రి సా
రె ఎ ఖుం మి మ్మ ఝా రీ	నం నం వి ధ జ అ తీ జ అ తీ
గా మా పా గ మ ప గ మ గ రి స	మ గ రి స గ రి రీ స ని స ని ధ ప
సౌం ద ర్య త రు ణ ఇ మ ణి ఇ	ల కు ఉ మి స రి సం మ అ ను
ప ధ ని స గ రి స రి నీ ధ ప ని స	రి సా ని ధ ప ధ ప మ ప మ గ రి స
క ర వు ని మి ర వ ల్ లే జ ణు	రే ఎ ఎ రె ఎ అ ఇ స చ రి త్ర

ఆవడ

గ గ మా పా ధ ప ధ గ మ గ రి స	గ రి రీ సా నీ సా ని ధ ప మ
అ రె గౌ ళ చో ళ మ రా ట	బం గా ళా క ర్ణా ట కా ది
పా నీ సా గ గ గ గ రి గ మ గ	రి స గ రి స ని సా , ని ధ ప మ
రా జం న్యా ని త వి చి త్ర	క ర ని కు రు ం ం ం ం ం బ
పా ని సా స గ మ ప గ మ గ రి స	గా మ పా ప స్ట ని ధ ప మ గ రి స
బడ్కి కా చ హా ర పు ని రె ఎ రె ఎ	ర ఖ ణూ రె అ త
ని స గ గ గ గ గ మ ప గ మ గ రి స	గ రి రీ స ని స ని ధ ప మ గ రి స ‖
చ రి తు రె యయన మొ ఒ న మొ ఒ	శ్రీ వెంక ట నా య క ‖
గ రి రీ సా ని సా ని ధ ప మా	పా నీ స స స రి మా గ రి సా ‖
రె ఎ ఖుం మి మ్మ ఝా అ రీ	నం నం వి ధ జ అ తీ జ అ తీ ‖

కీర్తనము - రూపకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

మన్నారురంగదేవా

పల్లవి

, మ	మ గా రి రి	, గ	గ రి సా గ రి	
మ	న్నా రు రం	గ	దే వా శ్రీ	
మా	పా ధా	ప మ	ధ ప మ గా	
మ	న్నా రా	య ణు	డు గా వా	
రి గ మ	మ గా రి రి	, గ	రీ సా	
శ్రీ మ	న్నా రు రం	గ	దే వా	
మా గ రి	గ మ మ ప ధ ప ని స	రి మ గ రి	ని ధ ప మ గ గ రి గ || మా
మ న్న న	గు రు గు హ దా నుడౌ	న న్నే	లుముక రుణిం చుము || మ

అను పల్లవి

, ధ ప	మ గా రి గ	, ధ	మ రి గ మ	
పు	న్నా గ గాం	ధా	రీ ళ	
పా	ధ ప స ని	స రి	స ని ధ ప	
భూ	వి భు పై	క రు	ణ వొ డ మి	
, మ ప	ధా ని స	రి మ గ	రి స ని రి స	
క	న్నా క యి	వి	శ్వ రూ . పు	

/ గ రి | స ని ధ ప | మ ప | మ గ రి ||
గ ను | పిం చి న | ఘ ను | డు గ దా ||

మ ప గ మ | గా రి స ప ధ / రి స | గ గ రి గ | / మ గ గ రి స స / ప ప ||
అ న్నుల | మిన్నగు ద్రో వ ది | ఖ న్న త | మొ అలిడి నం నె ||

స ని ధ ప | ధ ని స రి / మ గ రి స | మ ప ని స | ని ధ ప మ గ రి స రి ||
స న్న వ | లా వ దయ నొ స గి న | మ న్నె దొ | ర నీ వు గ ద శ్రీ ||

స్వరము

మా , మ | గ రి / మ గ గ రి / స గ | రి , స | , రి / మ గ రి / గ గ రి |

సా , ని | ధ ధ / రి స ని ధ ధ ప | ని సా గ | , రి మ గా గ రి ||
స / గ రి స | ని స / ప ప ధ పా ధ | గ / మ గ గ | రి రి సా ని ధ ప మ |

ప ధ ని స | / గ రి / మ గ మా గ రి | సా ని ధ | ప మా గ గ రి స రి ||

మన్నారు రంగదేవా ॥

సంచారి - రగణమఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా గ రీ రి | సా నీ | సా ని ధ ప మ పా |
నీ సా రి రి | మా గ రి | సా సా స / గా గ |

నీ సా రి రి | మా గ రి | సా సా స / గా గ | రి గ / మ గ గ రి సా |
గా మా | పా గ మ పా గా | మా గ రి సా గ మ | గ / మ గ రి |
సా గ రి రీ సా | ని స ని ధ పా ప మ | ప ధ రి స | ప మ ప ధ ని స
గ రి | స రి స నీ ధ ప గ రి | రి సా | ని స / గ రి స రి \ నీ |
సా సా గ మ పా | / ధ ప / ధ గ | / మ గ రి స గ రి స స | రి రి ని
ని / స స స / గ | రి మ గ | మ ప గ / మ గ రి స గ | మా పా ప /
స ని ధ | ప మ గ రి | సా / పా నీ ప ని | స గ గ గ / మ గ రి స |
గ రి రీ | స ని సా ని ధ పా | పా / నీ ధ ధ \ మా | పా / నీ |
ధ మ పా నీ సా | స / గ గ రి స / రి ని ధ | ప మ ప ని | స / గ
రి స సా \ నీ | ని స ని ధ ప ప ధ ని | సా సా | గ రి స రి నీ ధ ప |
ని స రి సా ని ధ ప | ధ ప \ మా | ప ప సా ని ధ ప ప | \ మా గ రి
/ గ రి స రి | \ నీ స రి | ని స / గ రి / మ గ మ ప | ధ / ని ప
స ని ధ / రి స | ని ధ ని స | / గ రి / మ గ రి స / రి స ని |
, ధ ప / నీ సా స | ని ధ పా | మా గ రి సా గ రి | రీ \ నీ స గ రి ని |
గ రి స ని | రీ గా \ సా , ||

రి గి మ ప ధ ని] మేళము 20 నారీరీతిగౌళ [వేద శ్రీ చక్రము

(జన్యము ఉపాంగము) 3 ఆనందభైరవి

లక్షణ శ్లోకము

వేంకటమఖి. ఆరోహే ఋషభం త్యక్త్వా ధ వక్రాంచ సమాచరేత్
సంపూర్ణా సగ్రహోపేతా ఖవేదానంద భైరవీ

మూర్ఛన { ఆరోహణము స ♭ గ గ మ ప ♭ ధ ప స ♭ ని స
ఆవరోహణము సా ♭ ని ♭ ధ ప మ మ మా ♭ గ గ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు ఋషభవర్జ్యము, ధైవతవక్రము, ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును

ఈ ఆనందభైరవి రాగమునకు మా, గా, నీ, సా, ఇవి జీవస్వరములును, న్యాసములునుగా నున్నవి

గ ╱ మా, ╲ నీ ╱ గా రి ╱ గా, గ మ ╱ ధ ప ╲ మా, పా సా ╲ పా,

ఇవి మొదలయినవి రంజింపుగల సంచరింపులు

ప / ని ని సా, స ని ధ ని స, ఇటువంటి ప్రయోగములును గలవు

వెంకటమఖి విలసిల్లినకాలములకు పిమ్మట రమారమి నూటయేబది సంవత్సరములుగా నీయుపాంగ రాగమైన ఆనందభైరవికి, యెటులనో పంచశ్రుతి ధైవతము బట్టుటయు నొక్క వాడుకగా కలిగియున్నది

వాడుకలోపట్టెడు పంచశ్రుతి ధైవత ప్రయోగ వివరములను క్రింద కనుపఱచెద

సా ని ⊏⊐ ధ పా సా ని ⊏⊐ ధ ని పా, స ⊏⊐ ధ ని ⊏⊐ ధ ప,

స ⊏⊐ ధ ని ప, ప ⊏⊐ ధ ని ⊏⊐ ధ ప, ప ⊏⊐ ధ ని ప, ప ని ⊏⊐ ధ ప,

స ని ⊏⊐ ధ ని సా,

శుద్ధ ధైవత ప్రయోగ వివరములు

స / ▷ ధ ప మ, ప / ▷ ధ ప మ, మ / ▷ ధ ప మ

స ని ధ \ మా, స ని ధ ప మా ఈ రెండు ప్రయోగములందు రెండు ధైవతములను బట్టు వాడుక కలిగియున్నది గీత ప్రబంధములుదప్ప కీర్తన వర్ణ రాగాలాపన పల్లవులయందు మాత్రము మంద్రస్థాయి నిషాదమునకు క్రింద సంచరింపులుగల వాడుక లేదు

గమనిక రక్తిరాగమైన ఆనందభైరవి మూర్ఛనయొక్క ఆరోహణమందు స గ గ మ — యనియు అవరోహణమందు మ మ మా గ గ రి స, యనియు జంట జంటగా, గాంధార మధ్యమములు గనిపించియుండుటచేత గాంధారమధ్యమములు యీ రాగమునకు మిగుల రంజనము గలిగించు స్వరములే మూడయిన మధ్యమములో మూడవ మధ్యమము దీర్ఘస్వరముగా నిరూపించియుండుట గాంధారముకన్న మధ్యమము విశేషరంజనము గలిగించు స్వరమని యభిప్రాయము

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

నిసా	మగగరిసనినిసా,	నీసగగమగగరిస
జయ	జ్జగతితుమిధీ రూ	దీనమందా అ ,రు

సపపపమమగగరిమ	సనినీసనిసగగమ	పధపమధపమమా,
పరవిభ అ ళు	పరమేశకృపా . ళు	పా పసంహో రూ

నిసగగమపమగరిస	సానినినిపానిధమ	మాగగరిసా
కఉముది సంధరుఉ	రే ఎ రెకందర్ప	దర్పహా రూ

జావడ

స సా	సపపాపపధపమా	గరిగమామా,,
అ రె	భువనైకమోహనా	నుఉభటంగా

నిసగగమపమగరిస	రిసనినీసా,,	నిసగగమపమగరిస
కరకలితసా రంగ	ధృతఖగంగా	అ అఇ యఇయ

నీసగగమపమా,	సస్సస్సానిధధపమ	గగమపమగాగరిస
యయ్యఅఇయఇయే	చతురవేదతురంగ	త్రిపురమదభంగ

సగరిసానిధనీస	నిధధపమగరి ||
పార్వతీవా మాంగ	రా మలింగఅ ||

నిసా	మగగరిసనినిసా, ||
జయ	జ్జగతితుమిధిఇరూ ||

కీర్తనము 1 - తిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

గురువిషయములో ద్వితీయా విభక్తిగల కీర్తనము

మానస గురుగుహరూపం భజరే

పల్లవి

మ పా ధ ప మ గ రి	గ మ పా , మ మ గ మ పా మ	గ రి సా గ రి గ మ	‖
మా న స గు రు	గు హ రూ ప ం	భ జ రే రే	‖
2 ,, ,,	,, ,,	గ రి సా ⁄ రి సా ని	‖
,, ,,	, ,,	భ జ రే రె	‖
నీ ని స ని⁄మ గ రి	⁄గా మ గ మ పా , పా ధ ప	మ⁄పమ గ రి గరిగమ	‖
మాయా మ య	హృ త్తా పం	త్య జ రే రె	‖

మానసగురు ॥

అనుపల్లవి

సా ప ప సా	స మ గ రి సా	⁄ రి సా ని ని స ప ప	‖
మా న వ జ	న్మ ని సం ప్రా	ప్తే స తి ప ర	‖
సా ని ధ ప ధ	ని ప ధ ని ధ ప ⁄ ధ ప	మ ⁄ ప మ ╲ గ రి గ రి గ మ	‖
మా త్మ ని ని ర	తి శ య సు ఖ ం	వ్ర జ రే . రే	‖

(మానస)

చరణము

సా గ గ మా	మ పా మ గ రి స ని	స గా మ పా ‖
స త్వ గు ణో	పా ధి స హి త	స దా శి వం ‖
సా ని ధ పా ధ ప	మ మ గ రి గ రి ＼ సా , ని	ని ని స ని ని సా ‖
స్వా వి ద్యా	స మే త జీ	వో ద్భ వం ‖
పా సా స మ	గ రి గ రి సా , ని	ని ని ధ ని సా ‖
త త్వం తా	మ స యు త వి	శ్వ వై భ వం ‖
సా ని ధ ని ప	స ＼ పా ధ ని ప	మ గ ／ ప మ గ రి సా ‖
తా ర కే శ్వ	ర మా న ం ద	భై ర వం ‖
సా సా ／ సా స స స స సా	／ గా రి స రి స ని ని ని సా ‖	
న త్వా శ్రీ గు రు చ ర ణం	కృ త్వా నా మ స్మ ర ణం ‖	
పా సా నీ ధా ప ／ ధ ప మ	గా మా ధ పా మ గ రి గ మ ‖	
జి త్వా మో హా వ ర ణ ం	మ త్వా త్వ దే క శ ర ణ ం ‖	

మానస గురుగుహ ॥

కీర్తనము - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

దండాయుధ పాణిం

పల్లవి

సా	సా నీ ధ	పా	పా , ‖
దం	డా యు ధ	పా	ణిం ‖

/ ధప | మగ మపామ | మగ / పమ | గ రి సా , ని ||
దం | డిత దై | త్య | శ్రే ణిం ||

/ గ రి | , గ / మా | ప ధ | పా , ధ ||
దయా | ని ధిం | భ జ | రే హ్యా ||

ప స | స గ రి స | రి స | ని ధ / సీ ||
దయ | స త తం | సుర | వి ను తం ||

అనుపల్లవి

సా | సా , స | ప ప | పా , ప ||
చం | డాం శు | శ త | కో టి ||

/ నీ | నీ నీ | స / గ | రి గ రి స మ ||
సం | కా శం | జ గ | దీ శ మ ||

గ రి | స ని ధ ప | రి స | ని ధ ప మ ||
ఖం | డ రూ ప | మం | డ జ మ ణి ||

స ని | ధ ప మ గ | మా / ధ ప | మ గ రి స ||
మం | డ ల మ య | కుం | డ లా ది ||

మా గ రి | , / గ రి స నీ సా ॥ గా రి గ | మా ప గ మా మా ||
మం డితా | ం గ సుకుమారం ॥ ఖండిత | తా రక తూ రం ||

ప స ని స | ని స గ రి సా నీ ॥ రి స ని నీ | ధ ధ ప మ ప స ని నీ ||
పం డి త | త ర న వ వీ రం ॥ చం డి కే | శా వ తా రం ||

దండాయుధ ॥

చరణము

మా	మా గ రి	స / ప మ	గ రి స ని	
మం	ద స్మి త	వ ద	నా ర	
నీ	సా ,	నీ	స గ గ రి	
విం	దం	మా	తు ల గో	
/ గా	మా / గ రి	/ గా	మ / ధ ప మ	
విం	దం శ ర	ణా	గ త ను ర	
గ రి	సా స ప ధ	మా	ప ప మ గ రి	
బృ ం	దం బ హు	మా	ని త ము ని	
/ గా	మా ప ధ	పా	/ ని ధ ధ మ	
బృం	దం ప రి	పా	లి త ము చు	
మ గ	మా ప మ	ప ప / ని	సీ స ని	
కు ం	దం ప్ర ణ	త వి	రిం చి ము	
సీ	సా ని ధ	ని స	ని స ని ధ	
కుం	దం అ ధ	ర మ	ధు ర మ క	
పా	\ గా మ / ధ	ప / ధ	మ ప \ గ మ	
రం	దం మ్బ దు	త ర	వ చ న మ	
గ రి	సా మా	గా	రి గ రి	
న ం	దం మా	యా	మూ . ం	

స ↘ ని | సీ , | స ↗ ప మ | గ రి రి గ ↘ సా ||
క ం | దం | స్కం | దం ||

గ రి | ↗ గా స | సా | పా ప ప ||
ళ ం | దం పృ | థి | వ్యా త్మ క ||

ప ధ ప | మా ↘ గ గ | మా | ప మ గ రి ||
గ ం | ధం గ గ | నా | త్మ క సు మ ||

↗ గా | మా సా | ↗ ధ ప | మ మ ↘ గ రి ||
గ ం | ధం వా | యు మ | య ధూ ప ||

గ ↗ ప మ | పా పా | ↗ ని ధ | ప ↘ మా ప ||
గ ం | ధం వ | హ్ని మ | య దీ వ ||

సా , ↘ ని | నీ స ↗ గ | రి ↗ గ రి | స ని స మ ||
బృ ం | దంఅ మృ | తా | త్మ క ర స ||

గ రి | సా పా | ↗ ధ ప | మ గ మ పా మ ||
బృ ం | దం (శ్రీ) | గు రు | గు హ మా ||

గ రి | సా , ||
న ం | దం ||

సా ↗ గ గ | రి గ మ ప సా , ని ॥ స ని ధ ప | ప మ గ రి | ని సా స ||
సు ం ద ర | క ర చ ర ణా ర ॥ వి ం ద ం | ర థ గ జ | తు రం గ ||

ని స ↗ గ గ | ↗ మ మ ↗ ప ప ↗ ని ని సా ॥ నీ స మ | గ రి సా స రి స ని ||
బృం ద ం | స త్య జ్ఞా నా ॥ నంద మ | తి స్వ చ్ఛం ద ం ||
దండాయుధ ॥

కీర్తనము 81 - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

త్యాగరాజయోగవైభవం

పల్లవి

సా స పా ప | గ రి గ స స / రి స / రి ని ని |
త్యా గ రా జ | యో గ వై భ |

స \ ని ని ని సా , స | ని స ప మ గ రి స ని ||
వ ం స | దా శి వ ం ||

2 సా స మ పా మ | గ రి గ స స / రి స / రి ని ని |
త్యా గ రా జ | యో గ వై భ |

ని ధ ని సా , , , స | ని స \ ప మ గ రి గ మ ||
వ ం స | దా శ్రీ యా మి ||

పా మ మ గ రి గ రి | రి స స \ ని ని ని స ని మ ||
త్యా గ రా జ | యో గ వై భ ||

గ రి గా , స | మా గ గ రి స ని ||
వ ం స | దా శ్రీ యా మి ||

స / గ రి గా మ | పా ధ ప మ \ గ / ప మ |
త్యా గ రా జ | యో గ వై భ |

గ రి గా , మ గ | రి గ రి ని స ని గ రి ని సా , |
వం　అ గ | రా　జ యో　గ వై　భ వం |

గా రి గా మ పా గ మా , | పా స ధ ని ధ పా , , ప |
రా జ యోగ వై భ వం | యో గ వై　భ వం　వై |

ధ ప మ \ గ గా , ప మ గ రి గ మ ||
భ వ　ం　భ వ ం వ ం ||

పా మ మ గ రి గ రి | సా , ని ని ని స ని మ |
త్యా గ రా　జ | యో　గ వై　భ |

\ గ / రి గా , | రి / గా , \ సా , ||
వ ం | ం ||

చరణము

పా మ \ గ గ మ / ధ | ప మ గ రి సా ||
నా గ　రా　జ | వి ను త ప దం ||

మా గ గ రి రి స ని | స / గ రి గ మా ||
నా ద బి ం దు | క ళా స్ప దం ||

పా స స ని ని స | మ గ రి ని సా ||
యో గి రా　జ | వి ది త ప దం ||

నీ ధ పా / ధ ప ప ధ | మ \ గా మ ప మ గ రి స ||
యుగవ ద్భో | గ మో క్ష దం ||

సా స మ పా ప | / నీ స / మా గ మ ||
యో గ రూ ఢ | నా మ రూ ప ||

గా రి గ రి స | \ ని ని స గ రి ||
వి శ్వ సృ ష్ట్యా | ది క ర ణం ||

మ గ రి గ రి ని స ని | గ రి స మా స ||
యు గ ప రి వృ | త్త్య బ్ద మా స ||

గ రి స \ ని ని | ని సా ని / గ రి ని |
ది న ఘ టి కా | ద్యా, వ ర ణం ||

/ గా గ రి రి స ప సా నీ ధ | పా \ మ / ప మ \ గా రి / గా మా ||
(శ్రీ) గు రు గుహ గు రుం సచ్చి | దా నం ద భై ర వీ శం ||

స స సా పా ప ప గ రి సా | సా ని ధా ధ ప మ గ రి స స ||
శి వ శ క్త్యా ది స క ల త | త్త్వ స్వ రూ ప ప్ర కా శం ||

సా మ గ రి సా / ని ధా ధ ప | మ గ రి సా సా సా నీ ధా ||
శం ప్ర కా శం స్వ రూ ప | ప్ర కా శం త త్త్వ స్వ రూ ||

ధ ప మ గ రి సా ప గ రి సా | సా ని ధా ధ ప మ గ రి సా ||
ప ప్ర కా శం స క ల ప | త్త్వ స్వ రూ ప ప్ర కా శం ||

స స సా సా స స గ రి సా | సా ని ధా ధ ప మ గ రి స ని ||
శి వ శ క్త్యా ది స క ల త | త్వ స్వ రూ ప ప్ర కా శం ||

త్యాగరాజ యోగ వైభవం॥

కీర్తనము 4 - మిశ్రపతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

ఆనందేశ్వరేణ సంరక్షితోహం

పల్లవి

పా , సా స ని | ధ ని ధా పా ధ ప | మ గా మా ప మ | గ రి సా ప మ ||
ఆ నం దే | శ్వ రే ణ | సం ర క్షి | తో హం శ్రీ ||

పా , సా ని స రి స | ని ధా పా ధ ప | మ గా మా ధ ప ప మ | గ రి సా నీ ||
ఆ నం దే | శ్వ రే ణ | సం ర క్షి , | తో హం ని ||

స గ రి గా మా | పా మ మ గ మ పా మ | గ రి గా , | సా , , నీ ||
త్యా నం ద | రూ పో | స్మి | బ్రం ||

స గ గ మా మా | పా మ మ గ మపామ | గ రీ గా , | రి గ సా , , ||
హ్మా నం ద | రూ పో | స్మి | ఈ ||

అనుపల్లవి :

సా , సా పా | మ పా , పా స నీ | నీ , సా మా | గ రి సా రి ||
జ్ఞా న ప్ర | దా న గు | రు గు హ | రూ ప చి ||

సా , నీ ధా | పా ధ ధ ప మా | గ రి పా నీ | గ రి గా మా ||
దా నంద | నా థ , స్వ | రూ వ ప్ర | కా శే న ||

ఆనందేశ్వ ॥

చరణము

స సా పా పా | పా ప ధ పా మా | గా మా , ధ ప మ | గ రీ సా నీ ||
అ వ య వ | త్ర యా | తీ తే న | ని త్యే న ||

స గా గా మా | గ రీ సా నీ | సా ధ ప ధ మా | గ గా మా మా ||
అ వ స్థా | త్ర య సా | క్షి ణా తి | శు ద్ధే న ||

ప సా నీ ధా | పా , పా గ మ | పా , నీ నీ | స నీ సా సా ||
భ వ పం చ | కో శ వ్య తి | రి క్తే న | బు ద్ధే న ||

గ రీ సా సా | సా , నీ ధా | పా ధ ద పా మా | మ గమపమా గ రిసా ||
శి వ స చ్చి | దా నం ద | రూ పే ణ | ము క్తే న ||

స ధ ప మ గ రి గ | మా , గ రి స ని ॥ స మా గ పా మా ప నీ నీ స |
శ్ర వ ణ మ న న ని | ది ధ్యా స న ॥ స మా ధి ని ష్ఠా ప రో క్షా ను ||

గ రీ స స రి గ సా ని నీ స సా ॥ స పా ద మ ప మ గ రి ని స గ గ మ ||
భ వ స్వ మా త్రా వ శే షి త ॥ ప్ర కా శ మా న మ హే శ్వ రే ణ ||

ఆనందేశ్వరేణ ॥

కీర్తనము 5 - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

నవావరణ పూజాక్రమములో ప్రథమావరణ కీర్తనము

కమలాంబా సంరక్షతుమాం

పల్లవి :

పధ పా మగ మ పా మ | గ రి సా \ నీ | , నీ సా/పమ | గ రి/ గా మా ||
క మ లా ం | బా స ం | ర క్ష తు | మాం శ్రీ ||

2 ,, ,, | ,, | ,, | గ రి సా \ నీ ||
,, ,, | ,, | ,, | మాం హృ ||

స/గా గా మా | ప ధ పామా మపామ | గ రి గమపమ ప గ రి | /గా , , స ని ||
త్క మ లా | న గ ర ని | వా సి నీ | హృ ||

2 ,, | ,, | గ రి గ మ ప మ ప గ రి | /గా , సా , ||
,, | ,, | వా సి నీ | శ ||

అనుపల్లవి

ప మ ప సా పా | ప ధ పా మ గ మా | ప/ధ మ గ గ మా | ప మ/ని ని ని సా ||
సు మ న సా రా | ధి తా బ్జ ము ఖీ | సుం ద ర మ నః | ప్రియ కర స ఖీ ||

స ని స మా రి గ | రి సా ని ధ పా | సా స నీ ధ / ని ప | మాధ ప ప మ గ రి గ మ ||
క మ ల జా నం | ద బో ధ సు ఖీ | కాం తా తా ర | పం జ ర శు కీ ||

కమలాంబా ॥

చరణము

పధపా మగ మపామ | గరిస\నీ నీ | స , సా నీ | గ రి గా మా ||
త్రిపురా ది | చ క్రే శ్వ | రీ అ | ణిమాది సి ||

పా ధ పా మ గ | మపమా గ రి\నీ | నీ, సా / పమ | గరి / గా స ||
ద్ధి శ్వ రీ | . నిత్యా | కా మే శ్వ | రీ ||

ధ పా మా \ గా | /పమ గ రి స ని | సా గ గా మా | పా , /ధ మమగ ||
త్రి పు ర త్రై | లో క్య | మో హ న | చ క్ర వ ||

గ గా గా/మా | , మా/ప మ మగ | గ మా మ గా మా | /పా , , సస ||
ర్తి నీ | ప్ర క ట | యో గి | నీ సుర ||

ప పా సా ని స | మా , గా రి | రి గ రి స / రి స స ని | నీ , సా ని/ గ ||
రి పు మ హి | షా సు రా | ది మ ర్ది | నీ ని గ ||

రి సా సా , | / పా , , ధ ప | మ \ గా మ / ధ పమ | గ రి సా సా ||
మ పు రా | ణా ది | సం వే ది | నీ ||

స స పా పా / గ రి రి స స \ నినీ | మ మ మ రి గ రి స ని ధ ని సా మ గ ||
త్రిపురే శ గురు గుహ జ న నీ | త్రి పు ర భం జ న రం జ నీ మ ధు ||

రి స స \ నీ ధ పా ప \ మా గ రి | ని గ రి గా మ ప / ధ మ \ గా రి గ మ ||
రి పు స హో ద రీ త లో ద రీ | త్రిపుర సుంద రీ మ హే శ్వ రీ ||

కమలాంబా సంరక్షతు ॥

కీర్తనము 6 - ఆదితాళము - రామస్వామి - దీక్షితులు

అంబా నీ శరణము జొచ్చితి

పల్లవి

, ప పా , పా , మ	మ గ మ ప గ	మ పా మ గ రి గ మ	‖
అం బా నీ	శ ర ణ ము	జొ చ్చి తి	‖
2 ,, ,,	,,	మ పా మ గ రి స ని	‖
,, ,,	,	జొ చ్చి తి	‖
, స స / రి స స \ ని ని స మ	గ రి / గా	, సా	‖
ఆ ద రిం ప వం	మ్మా		‖

అంబా ‖

అనుపల్లవి

, ప / ధ ప / మ ప / సని స స	, గ రి సా , ని	ని ని స స	‖
శం బ ర వై రి ని	ప్ర తి కిం	చి న శి వ	‖
, ప స సా రి స నిధ ప/ధ ప పమ	మ గ మ ప \ గ	మపామ గ రి గ మ	‖
శాం భ వీ . త్రి పు ర	సుం ద రి	జ . జ గ	‖

అంబా ‖

చరణము

, గరి స స ╲ ని ని ని ని	సా సా	గ రి ╱ గ మ	
1 స క ల లో క జ న	నీ	నీ వ ని ||
2 చ క్క ని బం గ రు	బొ మ్మా	నీ ||
3 వే రె దై వ ము ల	ను	యి ల ను ||

ప పా ప ╱ ధ ప ప మ ╲ గా	గ రి గ ╱ ప మ	╲ గ రి సా	
1 స దా ని ం న్ను నే	కో రి తి	నీ ||
2 చ ర ణ ము లే	న మ్మి తి	నం మ్మా ||
3 వే మ ఱు వే	డ గ లే	ను ||

, ప ధ ప మ ప ╱ ని ని సా	╱ గ రి స స	స ని ని స స	
1 ప్ర క ట మై న నీ	మ హి మ లు	వి ం టి ని ||
2 గ్ర క్కు న మ న వు లు	గై కొ •	మ్మా ||
3 వీ ర శ క్తి యై	వె ల సి యు	న్నా వు ||

ప సా సా రి స ని ధ ప ప మ	గ మ ప మ	╱ ప మ గ రి గ మ	
1 ప రం జ్యో తి ని మ	పొ డ గ ం	టి ని జ గ ||
2 గ ం గా ధ రు కొ	మ్మా మా	య మ్మ ||
3 వెం క ట కృ ష్ణ స	హో ద రి	య ను చు ను ||

స్వరము

ప/ధపమ / పమగరి గమపమ గ/మగరి | \గరి సా , నిని | సానిసగరిగమ ||

పపా/నినిస నిసామగరి /గారిస | నిసాసానిధప | , మ గరి/గామ ||

అంశా ॥

రి గి మ ప ధ ని] మేళము 20 రీతిగౌళ [వేద శ్రీ చక్రము

జన్యము (ఉపాంగము) 3 ఆనందభైరవి

7 చౌకవర్ణము 3 ఆదితాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సారెకు నిటు మోడిజేయకురా

పల్లవి

సా నిస సని ని ధ పా స నిధ | పా పధాప మా మపామ | గరిస నీస పమ ||
సా రె కు ని టు | మో డి | జే య కు ||

గ రి గా , స ని సా గ రి | గ మ పా , మ | మ పమ గరి గమ ప ||
రా చ క్క | ని నా | సా మి ||

స ని ధ ప పధాప మ గ గ గమపదపమ గ | రి స నీస పమ | గ రి సా ||
చ ల ము వి డి చి న న్నే | లు కో | రా ||

అనుపల్లవి

పా ప ధపా , , మ మ పమ గరి స స | రిసస ని నీ | , స గ గ మా ||
వా రి జము | ఖు ల లో | ధ న లో ||

మ\గ రి సా/ధ ప\మ మ | ప ధ ప / స ని ని | /సా నిసరిస నిధ ||
వ ల చి యుం డు ట | మే | రా ||

2 ,, ,, | ,, | / సా , ||
, ,, | ,, | రా |

ని స మ గ రి గ రి | సా స / రి సా , ని | ని ని సా ||
శ్రీ ర మ ణు డ ని ని | న్నే న | మ్మి తి రా ||

ని సరిస స \ పా వ మ ప పా | \గా/ మగ గ | మ/ పమ గరి గమ ప ||
శ్రీ ము ద్దు సా | మి యె | ట్టే ం ద్ర ||

ముక్తాయి స్వరము

సా , స ని ధ ప మ | \ గా , మ | గ రి / గ రి |
సా ర స శ రు డు | వే మ | ఉ మ రు లు |

సా , స / రి స స \ ని | నీ , ని స గ | రి గ మ ప ||
మిం చ స మ య మ | ని య స మ | శ ర ము లు ||

సా , సా ని ధ ప మా , పా మ గ రి | సా , ని సా మ గ | రి గా మ ప ధ ప స |
సా ధా ర ణ ము గా నా యు ర ము | పై ని నేయ గ | మ ఝుల్ల నిమనసు |

ని ని స ని స మ గ రి / గ రి స ని సా ని ధ | ప మ పామగరిస | గ రి గ మపధప ||
వ ర వ శ మ యి వి ర హా ం బు ధి లో ము ని | గి తి రా పలుకర | ధరావర సదయ ||

సాకెకు ॥

చరణము

గ మ పా , ధ ప ధ ప ప మ గ రి | స నీ , స గ గ | మా గమప ధపమ గ ||
మ న సా ర గ ర తి | ని గూ ఢ | రా నా - ||

2 మ గ మ పా ధపధ ప ప మ గ రి | స నీ , స గ గ | మా , ||
మ న సా ర గ ర తి | ని గూ ఢ | రా ||

స్వరములు

1 పా , మా గా రి | గ రీ స | ని స గ రి ||
పా రా వా ర | గ క్షీ ర | ని ర త ము || మ

2 పా , మా ధ ప మ గ రి స ని స మా గ | రి స ని స గ రీ గ | మా మ పా ధ పమ ||
శీ తాం శు కి ర ణములన ల మై వ | అల నరుదుగా వి | రా శ జెం ది తి ర || మ

3 మా , ధ పమ గ గ మా , గ రి స ని స | మా , ప ధ ప మ ప | మా , ధ ప ని ధ ప ||
మా ధవమ లయ మా రుతములను | మా న్పుటకు భ ర | మా సొగ సు న ను ||

మా , ని స ధ ప ధ మా , ప స ని ధ ప | మా , రి సనిధప | మాగమా ధపమ ||
మాధ వ సముఁడ మా ని తముగను | మా న వ పతివి | మాటిమాటి కి ని || మ

4 సా , , ని స మ గ రి గ మ గ రి స | ని రి స నీ ధ ప మ | ధ ప మా గ రి గ మ ||
సాం ద్రము గ మరు ని హా య ముల | ర వ ళి చే తమిమి | గుల వే ద న ల ను ||

గా , , / మ గ రి స / ప మ గ రి స / ధ | ప మ గ రి స / సా ని | ధ ప మ గ రి గ మ ప ||
జెం దెద చను పున నధర మెు | సగి క లప గం ధ | మఽ దిమ డుపొన గి ||

పరిస ని స ని ధ ప మ ధ ప మ ప మ గ రి | స మ గ గ రి స ని స | గ రి గ మ ప ధ పా ||
సరస ముమిగులగ వ రు స వ రు సగను | వి ర స రహితమున | సు ర తము న క ళా ||

ప ధ ప స ని స మ గ రి ని గ రి స ని ధ ప | రి సా ని ధ పా మ | గ రి గ మ / ధ ప మ ||
వి ధి ని ని చిత రి య ని ద యను కలయుము | వందారుసందోహా | మందారను ఖ క ర ||

మనసారగ ॥

కీర్తనము 8 - మిశ్రజాతి ఏకతాళము

ఇప్పటి ఎట్టయపుర మేలుచున్న మహారాజుగారు రచించిన కీర్తనము ✹

పల్లవి

మ పా ప ధ పా పా , మ | మ ప మ మ \ గ గా | మపామ , మ మా గ మ ||
మురుగా | త రు కి లై | యా ఉ న ||

ప ధ ప మా / ప మ | \ గా రి / గా గ మా ||
ది రు పా ద | సే వై సె య్యా ||

✹ ఈ కీర్తన సాహిత్యమునే వసంతరాగ - రూపకతాళములలో మార్చి రచించినది మాళవగౌళ భాషాంగరాగముల పట్టికలో చూడవచ్చును (రా అ)

2 ప పా / రి స ని ధ | ప ధా , ప మ \ గ గా | మ పా , మ మా గ మ |
మురు గా | త రూ కి లై | యా ఉ న |
ప / ని దా ప మా ధ ప ప మ | \ గా రి / గా గ మా ||
ది రూ పా ద | సే వై సె య్యా ||

3 ప పా రి స ని ధ పా | ప ధా , ప మ \ గ గా | మ పా , మ మా గ మ |
ము రు గా | త రూ కి లై | యా ఉ న |
ప / ని ధ ప మా ధ ప ప మ | \ గా రి / గా గ మ ||
ది రు పా ద | సే వై శె య్యా ||

4 ప పా సా రి స ని ధ | ప ప మ మ ప మ \ గ గా | మపా , మ మాగమ |
ము రు గా | త రూ కి లై | యా ఉ న |
ప / ని ధ ప ప రి స ని ధ ప | మ / ని ధ ప ప మ గ రి గ మ ||
ది రు పా ద | సే వై శె య్యె ||
ప పా ప ధ పా , , మ | మ ప మ మ \ గ గా | మ పా , మ మా \ గా |
ము రు గా | త రు కి ఇ లై | యా ఆ |
/ రి , సా , ||
ఆ ఆ ||

అనుపల్లవి

ప పా / ని ధ మ పా | ప స ని సా సా |
గు రు వా య్ | ము న్నో రు |

, గ రి సా \ నీ | ధ సి రి స ని ధ ప |
కు రు ము ని | క్కు రు ల్ మా ల్ |

, ప ప సా సా | ని ధ ప ప / ధ ప ప మ |
మ రు గా | యె నై కా క్కు |

మ గ గ మ స ధా , పా | మ ప మ \ గ రి గ మ ||
అ వ రు వా య్ | వ ళ్ళి మ ణా ళా ||

మురుగా ॥

చరణము

, ధా పా మా | గ మ ప మ గ రి సా |
అం బు వి | యి లె న్నా ళుం |

ని స / గ గా మా | ప / సా \ నీ నీ ||
అ డి యా వల్ | త మై క్కా క్కు ||

, నీ సా మా | గ మ గ రి మ గ రి గా |
అం బో న్ మ | యి ల్ మీ ది నిల్ |

, స స రి స ని ధ ప | మ \ గ రి / గా / మా ||
అ ళ కా . | యి రుం డు వ దుం ||

ధ పా మ గ మ పా మ | గ రీ సా \ సీ |
తి రు వా ళు | ము ఖం గ శుం |

స సా / రి స స ని | స / ప మ గ రి స ని ||
తి రం డ ప న్ | ని రు కై యు ం ||

, మ మా మా \ ని | స / గ గ మా పా |
మ రై మ ల | రా గి యా ప న్ |

ధ ని ధా పా మా | గ గా / మా , ||
ని రు వి శ | పౌ శ యు ం ||

, ప ప / ధ ప మ ప | ప / నీ స స సా |
క రు ణై యు ం | తి గ ళ్ క శు కు |

సా మ గా రీ | సా ని సీ ని సా , ||
మా మ లై | క ం దా ||

, ప ప సా / రి స | ని ధా ప ప ప మ |
క రు ణై యు ం | తి గ ళ్ క శు కు |

మా , \ గా రీ | గా , మా గ మ ||
మా మ లై | క ం . దా ||

స్వరము

పా సా \ పా / స | ని ని ధ ధ ప ప మ | మ గ రి గ మ ప మ | / ధ ప మ గ / మ గ రి |

/ గా \ నీ సా ని / | గా రి గ మా | / ధ పా మా గ రి | , గ మ / ధ ప గ మ ||

ప / ధా ప / సా ని | నీ సా మ \ గా రి రి / గా రి రి సా | నీ సా / రి స ని ధ |

ప / ధా ప మ గ రి | , గ / మ గ రి సా | సా ని ధ పా మ | , గా మ ప గ మ ||

ప / ధా ప / సా ని ని సా మ \ గా రి | రి / గా రి రి సా ని సా \ రి స ని ధ |

ప / ధా ప మ గ రీ గ / మ గ రి సా | సా ని ధ పా మా గా మ ప గ మ ||

మురుగ ॥

సంచారి - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స / ధ ప \ మా \ గా | గ మ ప మా గా | రి గ మ \ గా రి |

/ గ రి స \ నీ సా | ని స / గా రి గా | మ / ధ ప / మా ప / మ |

, గ గ మా మా | / ధ ప మ గ రి గా | / ప మ గ / మ గ గ రి |

పా / గ \ సా ని | సా / గ గా మా | గా మ పా / ధ ప |

\ గా మ పా \ గా | / మా గ రీ గా | మ / ప మ గ రి సా |

ప \ గా / మా మా | ప మ గా రీ గా | మ / ప గ రీ సా |

స ప మ గ రి సా | ప ధ ప సా ╲ పా | ╱ ధ పా ╲ ధ మ గ గ |
╱ మా మా పా ╱ ధ | ప మ గా ప ╲ మా | గా ╱ మా గ మ ╱ ప |
గ రి సా ని ని స | ╲ నీ స గ రి ╱ గా | మ గ మ పా పా |
పా ప ప ధ ప మ | మా మ మ ప మ గ | గా గ గ మ గ రి |
రీ గ రి ╱ మ గ రి | గా గ ╲ సా సా | సా స పా పా |
╲ సా స మా మా | ╲ నీ స గ రి గా | ని గ రి ╱ గ ╱ మ గ రి |
స గ గ ╱ మా మా | స గ రి ╱ గా గా | స మా గా రి |
స పా ╲ మా మా | స ╱ ధా ╲ పా మా | గ ╱ మా గా రి |
గ రి సా ╲ నీ | రి సా ╲ నీ నీ | స ╱ గ రి గ మ ప ప |
╱ సా స ╲ పా పా | ప ╱ నీ ధా పా | స ╲ నీ ధా పా |
సా ని ధ ప మా | ╱ పా మ గ రి సా | ని ని స ╱ గ గ ╱ మ మ ╱ |
ప ప ╱ ని ని ╱ స సా | ని స మ ╲ గా మ రి | గ ╱ మ గ రి ╱ గ రి స |
ని సా ని ధ ప మ | ╱ ధ పా మ గ రి గ | మ ╲ గా రి ╱ గ రి స |
ని ని స ని స ╱ ప ప | గ రి రి స స ╲ నీ | మ గ రి ╱ గా రి స |
ని ధ ని సా మ గ | గ రి రి స ╲ నీ | ధ పా స ని ధ ప |
మ గ రి గ గా ╱ ప | , మా గ రి గ ╱ మ | గ రి స ╱ రి స ╲ నీ |
నీ స ╱ మా గ రి | గా , ; ; | ╲ సా , , , ||

రి గి మ ప ధ ని] మేళము 20 నారీరీతిగౌళ [వేద శ్రీ చక్రము

(జన్యము ఉపాంగము) 4 · ఘంట

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటముఖి. ఘంటారవస్తు సంపూర్ణస్సాయం గేయశ్చధగ్రహః

మూర్ఛన. { ఆరోహణము. స ♭ గ రి గ మ ప ♭ ధ ప ♭ ని ధ ని సా
అవరోహణము. స ♭ ని ♭ ధ ప మ ♭ గ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము, సంపూర్ణము, ధైవతగ్రహము, రక్తిరాగము, సాయంకాలమున గానముసేయఁదగును

గ రి గ మ, ప ని ధ ని - యని మూర్ఛనలో గనిపించియుండెడి వక్రప్రయోగములు ఈ రాగమునకు ముఖ్యరంజనాస్పదములని యభిప్రాయము

ఈ ఘంటారవమును "ఘంట" యని పరంపరగా జెప్పుచున్నారు

గా, మా, నీ, ధా, పా, \ గా, రీ, సా — ఇవి ఈ ఘంటారాగమునకు జీవస్వరములును, న్యాసములునుగానున్నవి

ని స నీ ప ధా, ని / స ధా ని \ ధ, గా / ప మా, మ \ గా మ రి, గ గ రి, మ / ని ధ పా మ గ రి స - ఇవి మొదలయినవి ఈ రాగమును స్ఫురింప జేయునట్టి సంచారములు తక్కినవి గీత, కీర్తన సంచారులచే నెఱుఁగ దగినవి

వాడుకలో బట్టెడు పంచశ్రుతి ధైవత ప్రయోగములు.

ని స నీ స ధా ని సా, ని ధా ని స, ని ధ ని స — తక్కిన ప్రయోగ ములయందు శుద్ధ ధైవతములే

ప ని స — ప్రయోగమును కనుబడుచున్నది

పంచశ్రుతి ఋషభ ప్రయోగములు

గా రి గ మ పా, గ రి గ మ పా, స గ రి గ మ పా, స రి స, స గ రి స, ని రి స - ఈ ప్రయోగములందు వచ్చు ఋషభములు త్రిశ్రుతి ఋషభములుగా బట్టుచున్నారు

తక్కిన ప్రయోగములందు యుక్తానుసారమువలెనే రెండు ఋషభములును బట్టుట వాడుకగా గలిగియున్నప్పటికిన్ని కొందఱు త్రిశ్రుతిగానే బట్టుకొనుచున్నారు పై జెప్పినట్లు ఋషభ ధైవతములను వ్యత్యాసముగా బట్టు సంప్రదాయము వెంకటమఖి కాలమునకు పిమ్మట కలిగియుండవచ్చునని దోచుచున్నది.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

పపా | మ ప ధ మ ప మ గ గ రి స | ని స రి స స నీ , , |
అ రె | క ద న త శి హం ం పీ ర | మే రుధీ రా |

ధా గ రి గే రి స రి స ని | సా స సా ని ధ ధ ప మ | మ ప ధ మ ప మ గ గ రి స |
అ ఘ్ను శి త రి పు రె ఎ రె | మండలం ప రి జా ణు | వి నుత జ న స ం త్రా ణ |

అంతరి

సా , స ని స గ రి ని | ని స గ రి రి సా , |
దా న స ం తా న | త రు స మా నా |

జావడ

సా స స స సా సా స | ని స మ గే గ రి స రి స ని | ని స రి సా గ రి గ మ ప |
తు ఘ్ను స రి సంమాను | జ గ తి లె ం న హి రెఎ రె | అ ప ర ం పా . ర |

మ ప ధ ప మ పా , , | స్ని ధ ప ధ ప మ ప ప ప | ప మ ప మ గ రి స స స స |
గు ణ స ము ం దూ | ధ ప మ గ మ గ రి గ గ గ | గ రి గ రి స ని ధ ధ ధ ధ |

ని ని ని నీ ని ధ ని సా | మ ప ధ మ ప మ గ గ రి స | స స ని ధ ప ప మ గ రి స ||
జ గ తి సం త అగరూ | ప్ర ణు త రె ఎ సా మ ం త | న త పా ద ర జ ం త ||

సా , స ని స గే రి ని | ని స గే రి రి సా , , |
దా న స ం తా న | త రు స మా నా |

కీర్తనము 1 - ఝంపతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ మంగళాంబికాం

పల్లవి.

సా సా ని ధ ప పా , మ గ | ప మ గా రి స ||
శ్రీ మ ం గ ళా ం | బి కా ం ||

ని / స ధ ని స / మ గ గ గ గ రి గ | / ప మ మ పా ||
. ం చి ద్గ గ న చ ం | ద్రి కా ం ||

పా ధ ని ధ ప మ / ధ ప మ గా గ రి స | \ ని ని స ధ ||
చిం ం త యే హాం . | స దా ||

/ ని స గ గ రి / గ రి స స ని స రి , | సా , ||
శి వ నా యి కా . | ం ||

అనుపల్లవి

, మ గ మ పా ధ ధ ప | ధ ని ని \ ధ ప ||
నా మ రూ పా | త్మి కా ం ||

, ని స / గ గ రి స స ని స రి | స రి స \ నీ ||
న వ ర త్న మా | లి కా ం ||

, స స సా సా , ని ధ | ప ప ╲ గ మ ప ╱ ధ ||
హే మ వ ర్ణా ం | ళు కా ం ||

╱ ని ధ ధ ప మ ప మ గ రి స ని ధ ని స | గ రి గ మ మ పా ||
హి మ శై ల జా | లి కా ం ||

శ్రీ మంగళాంబికా ॥

చరణము

, మ ప మ ╱ ని ధ ప మ గ రి | స ╱ రి ని ╱ స ధ ||
క న క క ల శ సు | శం ఖ ||

, ని స రీ స స ని స రీ , | సా స ╲ ని ని ||
ఘం టా ది పూ | జో ప ||

స స ని సా ని మ గ గ | మ ╲ గ గ ||
క ర ణా మ రు ణ | కి ర ణ ||

గ ╱ ప మ ప ╱ ని ధ ప గ మ మ గ మ ప | ప మ ╱ పా , ||
కాం తి యు త చ ర | ణాం ||

, ప ప పా ద ని ధ ప మ ╱ ధ ప మ గా | రి స ╲ ని ||
మ ను చం ద్ర వై | శ్ర వ ణ ||

, ని స గ రి గ రి గ | ╱ ప మ పా ||
మ ద నా ద్యు పా | సి తాం ||

, మ ప ╱ స రి స ╱ గ రి స | రి స ╱ రి ని నీ , రి ||
మ హా దా ది కుం | భే శ ||

సా , ని ధ ప ప గ మా , ధ ప మ గా , | గ రి సా ||
మా న సో ల్లా | సి తాం ||
ని స / గా రీ స రి ని స ని సా ని | ధ ప ని ధ ని స ||
మ న న ధ్యా న ని ర త మ హో పు | రు ష గు రు గు హా ||
రి ని సా / గ రి గ / మ పా మ ప స నీ | ధ ని స రి సా ||
వి ను తాం వి ధి వి హి తాం వీ రా | ది సే వి తాం ||
ని స / గ గ రి సా రి స రి సా ని ధ | ప ప మ గ రి సా ||
వ న జా స న ప్ర భృ తి వాం ఛి త | ఫ ల ప్ర దాం ||
ని స / గ రి గ రి గ మ పా / ని ధ ని స | రి రి \ ని / గ రీ ||
వ న మా లి సో ద రీం వ ర త్రి పు | ర సుం దరీం ||

శ్రీ మంగళాంబికాం ॥

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ కమలాంబికే

ఈ కీర్తనము నవావరణములో అష్టమావరణ కీర్తనము

పల్లవి

నీ , ధ ని ధ ధా ప | పా మ ప / ని ధా ప | ప \ గ మ పా , ప మ ప ధ ||
శ్రీ క మ లాం బి | కే | వా వ ||
2 ,, ,, | ,, | ప \ గ మ పా , పా , మ పా ||
,, ,, | ,, | వ ||

మ పా ధ ని ధ ప మ మ/ధ ప మ గ రి స/రి ని/ | స ధ ని స/గగరిస | రి సా ||
శి వే క ర ధృత శు | క శా రి | కే ||

అను పల్లవి

, గ మ పా / స ని ని / స ధ | ని సా , , / గ రి స | ని స ని స రి స\ని ని/రి ||
లో క పా లి ని క | పా లి ని | శూ లి ని ||

2 స ని ధ ప . గ మ పా స ని ని/స ధ | ,, | ని స ని స రి స\ని ని ||
లో క పా లి ని క | ,, | శూ లి ని ||

ని స ని స రి స ని ని రి స ని ధ పా , \ గ గ మ |
లో క జ న నీ శ గ |

పా , ధ ప ధ మ పా మ / ని ధా ప | మా , ధ ప మ గ రి స ||
మా లి నీ | స కృ దా ||

ని స / గ గ రి స గ మ ప ని స ని ధ ప ని సా / గ |
లో క య మాం స ర్వ సి . ద్ధి ప్ర దా |

రి స రి స రి ని సా ని | ధ ప పా \ గా మ ప || , ధ (/ సీ)
యి కే త్రి పు రాం బి | కే బా లాం బి కే || (శ్రీ)

చరణము

స పా ప ధ ప ⁄ ధ ధ ప | మ ⧵ గా , మ ⁄ ని ధ ప | మప మపధప ప మ గ రి ||
సం త ప్త హే మ | స ం ని భ | దే హే ||

,, | ,, | మప మపధ ప పమ గరిస ||
,, | ,, | దే హే ||

స⧵ని నీ ని⁄స ధా నిస⁄గ గ రిని | స ⁄ గ రి గ | గ మ గమ ప పమ ప ||
స దా ఖం డై క | ర స ప్ర | వా హే ||

, స ⁄ ప మ పా ప ధ ⁄ ని ధ ⁄ నీ | ధ ని ధా , ధ ప | మప మపధా పా మ ||
సం తా ప హ ర | త్రికో ణ | గే హే ||

ప సా ని⁄రి స ని ధ ప⁄ ధ ప⧵గా | గా మ⁄నిధప | మపామ గా⁄మగ గ రిస ||
స కా మే శ్వ రీ | శ క్తి స | మూ హే ||

ప ని స ⁄ గ రి ⁄ గ గ రి గ | ⁄ ప మా ⁄ పా | , మ ప ⁄ స నీ ||
సం త తం ము , క్తి | ఘ ం టా | మ ణి ఘో ||

⁄ సా , నీ , ⁄ రి స ని ధా , ప ని | సా , , , రి ⁄ గగరిస | ని స నిస రి⧵నిస ||
షా య మా ణ క | వా ట | ద్వా రే అ ||

ని స నిస రి స ని/రి సని ధ ప పమ ప | స ని ధ ప ప | పాగ \ మా ప/నీ ||
న ం త గు రు గుహ వి | ది తే క | రాం గు లి ||

ని స / గ రి రి స/ రి స / రి ని / స ధ | ని సా రి స | ని స ని/రి స ని సా ||
న ఖో దయ వి ష్ణు | ద శా వ | తా రే ||

ని ధా పా మ \ గ గ రి స \ నీ ని / స ధ / స నీ |
అ ం తః క ర ణే షు కా ర్ము క శ |

/ సా స / మ గా రి గ ప మ | పా , ప ని ని సా ||
బ్దా ది పం చ త | న్మా త్ర , వి శి ఖా ||

\ నీ స / గా రి రీ సా \ నీ నీ ని స ధ |
త్యం త రా గ పా శ ద్వే షాం కు శ |

ని స రి సా ని ధ ప | , మ మ గ రి సా ప || ప ధ / (నీ)
ధ ర క రేఽతి రహ | స్య యో గి ని వ || రే (శ్రీ)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ని స రి స \ నీ నీ స ధా | ని స గ రి సా రి సా |
మ \ గా రి గా ప మా పా | గ / మ / పా / స నీ నీ \ స ధా |

పా మ / ధ ప మ గ రి సా | / రి స రి ని నీ నీ స ధా |

ని స / గా గా మ రీ సా | ని స ని ధ పా / రి ని సా |

సా పా / ధ ప / ధ ధ పా | మ \ గా మా గ మ / నీ ధ ప |

మ ప ధ ప మ గా రీ సా | నీ ని స \ ధా ని స గ గ |

రి \ నీ స / గ రీ గా | గ మ \ గ మ ప మ / పా పా |

సా పా వ ధ / ని ధ / ని ధ | / నీ ధా / ని ధ ధా పా |

మ ప మ ప / ధ ప / ధ మ పా | పా సా స \ ని ని ధా పా |

మ / ధ ప మ \ గా రీ సా | ని స ధ / నీ స / గ రీ సా |

ని స / గ రి / గా రీ / గా | రి గ / ప మా పా గ / మ మ గ |

మ / ప ప మ పా / ధ ప / ధ మ | పా / నీ \ ధా పా / మ / ధ |

ప మ \ గా రి స \ నీ స ధా | / ని స / మ / గా గ రి / గా గ రి |

గా గ మ గ మ పా పా | / స నీ నీ స \ ధా / నీ సా |

/ గ రి సా రీ రీ సా | నీ ని / రి స ని ధా పా |

మా ధ ప ప గా రీ సా | నీ స గ రి గ / మ / పా ప |

నీ / స ధా ని స / గ రి సా | ని / రి స ని ధా పా నీ |

సా రీ గ గ రీ సా | \ నీ ని సా ని స రీ సా |

ని ధా పా మ గా రీ సా | \ నీ \ ని స ధా / నీ / సా సా |

గ గ రి గ / మ / పా పా | ని ని / స ధా ని స / గ రి సా |

స ని ధ ప మ గ రీ సా | ని ని స ధా ని స / గ గ రి |

సా రి రి సా / గ రి సా ||

రి|గి మ ప ధ ని] మేళము 20 రీతిగౌళ [వేద శ్రీ. చక్రము

జన్యరాగము 5 మార్గ హిందోళ

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి మార్గ హిందోళ రాగస్స్యా దారోహేచ రి వర్జితః
అవరోహే ని పా వర్జ్యౌ రి వక్రో గ్రహషడ్జకః

మూర్ఛన .— { ఆరోహణము స ♭ గ గ మ పా మ ♭ ధ ♭ ని స
అవరోహణము సా ♭ ధ మ ♭ గ స రి స }

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు ఋషభవర్జ్యము, అవరోహణమందు నిషాదపంచమ వర్జ్యము, ఋషభవక్రము, ఎల్లప్పుడును గానముసేయఁదగును

గీత, కీర్తన, సంచారులచే యీ మార్గ హిందోళరాగ సంచరింపుల వివరములు విశదమగును.

లక్ష్యగీతము - మఠ్యతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

మ	మ	గ	స	సా	స	ధ	మ	ప	|	మ	ధ	ని	స	రి	స	మ	గ	సా		|
జ	య	జ	య	నీ	ర	ద	ని	భ	|	నీ	ల	ళ	రీ			రు	రే			|
స	ధా	ని	స	గ	స	గ	గ	మ	|	గ	మ	పా	మ	మ	గ	స	మ	గ		|
జ	యా	జ	య	ని	రు	ప	మ	క	|	రు	ణి	వా	జ	ల	ని	హి	రె	ఎ		|
స	మ	గ	స	స	ధ	మ	పా	మ	|	స	ధ	మ	పా	ప	మ	మ	గ	స		||
జ	య	జ	య	ని	ఖి	ల	లో	క	|	పా		ల	న	ప	టు		రె			||

అంతరి

ధ	మ	పా	ప	మ	ధ	ని	స	గ	|	స	మ	గ	స	స	ధ	ని	ని	సా	||
జ	య	జ	య	గో			ప	అ	|	అ	అ	ల	దె	ఎ	ఎ	ఎ	వు	రే	||

ఆభోగ

ప	ప	మ	మ	గ	స	గ	స	స	ధ	|	ని	స	గ	స	మ	మ	గ	సా	స	|
జ	య	జ	య	మ	హో			ను	భ	|	అ	అ	వు	రె	జ	య	జ	యా	జ	|
స	పా	ప	మ	గ	స	మా	మ			|	గ	స	గ	సా	స	ధ	ప	పా		|
అ	అ	ద్ద	ణు	రె	య	జ	న్య			|	ర	ం	ం	గ	ప్ప	ద				|
మ	మ	గ	స	స	ధ	మ	ప	మ	మ	|	స	ధ	మ	ప	మ	ధ	మ	మ	గ స	|
ప	య	జ	గ	ద	హ	య	ద	ణు	య	|	పా		ల	య	స	మ	అ	హ	రె ఎ	|

స సా ధ మ ప మ ధ ని స	మ గ స గ స మ గ స రి స
తి యం వ ఇ య ఇ య ఇ య	అ ఇ య ఇ య ఇ య అ ఇ య
స నీ ని స గ స గ గ మ	స స పా ప మ ధ మ మ ధ
తి య త్రి య ం వ ఇ య ఇ	అ అ రె త్రి య ఇ య ఇ య
మ ధ ని స స ధ ని ని సా	స సా స ద మ పా ప మ
అ ఇ య ఇ య అ అ అ రే	జ యా జ య ఒ పా ణు ర
స ధ మ ప మ మ గ స స ధ	మ ధ మ పా ప మ మ గ స ‖
అ అ ఇ య ణ వ అ అ అ అం	చి తా ర్ధ ఘ ధ ణు రె ‖
ధ మ పా ప మ ధ ని స గ	స మ గ స స ధ ని ని సా ‖
జ య జ య్యా గో ప అ	అ అ ల దె ఎ ఎ ఎ వు రే ‖

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి - దీక్షితులు

మార్గహిందోళరాగప్రియే

పల్లవి

మా గ సా రి స	ధ ని సా	, / గ గాం ‖
మా ర్గ హిం దో ళ	రా గ	ప్రి యే ‖
మ గ మ ప / ధ మ గా	/ మ గ స రి	సాం , ‖
షు ర క త వ ల్లి	మాం క ల	య ‖

అనుపల్లవి.

| మా గ స పా పా | మ ధా ని | స గ సా ||
| మా ర్గ స హి యే | శ్వ ర ప్ర | ణ యి నీ ||

| మ గ గా స ధ ధ మ | ధ నీ ౼ మ ధ | ని స రి సా ||
| మ ధు కై ట భ ద మ | నీ మ ద | శ మ నీ ||

| సా గా స ధ మ గా స స రి సా ధ ని | గా సా ధ ని స ని | స ధ మ గ స రి స గ ||
| దు ర్గా ద్యఖిల శ క్తి ప రి పా లి ని | దుః ఖ ధ్వం సి ని | గు రు గు హా జ న నీ ||

స్వ ర ము

| మ మా మ గ స రి సా ధ ని స/గ గ మ గ | స సా ప పా\ధ మ | , మ గా సా/గగ ||
| స రి స ప/ధ మ గ స ని స గ స/గ గ మ మ | పమధనిసాగస | , ధ మ గా స/గగ ||

మార్గ హిందోళ ॥

సంచారి - రగణమర్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

స గ గ మ పా మ గ	మ / ధ పా	మ గ స రి సా ధ ని	
స స గ గ మ మ పా	మ మ గ స	సా స ధ మ ప మ ధ	
నీ సా ధ ని స రి	స / మ గా	సా స ధ / నీ స గ	

గ మ గ స ధా ని స | రి స మ గ | స స / మ మ గ \ సా స ||

ధ మ పా మ మ గ స | / ప ప మ మ | గా / ప ప మ గ స రి ||

స గ స స ధ ని స గ | స / మ మ గ | స / గ స స రి రి సా ||

స స పా ప ప మ మ | గా మ మ | ప ప మ / ధ మ మ గా ||

/ ప మ మా / ధ మ గ స | మ \ గ గా | / మా గా సా స రి ||

సా స స / ధ ధ మ ప | / మ మ గ గ | స / ధ మ / ధ మ మ గ స ||

స సా ధ మ / ప మ మ | ధ ని సా | మ గ స గ స స / మ గ ||

స రి స స ని ని స గ | సా స స | \ పా ప మ / ధ మ మ ధ ||

\ మా ధ ని సా సా | స స ధ ధ | ని ని సా సా / సా ||

స స ధ మ గ గ మ ప | మ ధ ని ని | స ధ మ గ స రి సా ||

మా పా ప ధ మ స | ధ మ / ధ మ | మ గ \ సా స ధ మ ధ ||

మా / ధ మ గ మ గా | స గ స రి | సా / సా నీ సా ||

ని ధ / ని ని సా స గ | గ మ గా | స రి సా స ధ మ గ ||

స రి సా మ మ గా | గా \ సా | రి రి సా ధ ని సా ||

గా సా రి సా | ధా నీ | సా ధ ని సా , ||

రి గి మ ప ధ ని]　　　　మేళము 20　రీతిగౌళ　　　　[వేద శ్రీ చక్రము

జన్యము (ఉపాంగము) 6 · హిందోళవసంతము

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి　స్యాద్ధిందోళవసంతస్తు ఋషభేణతు వర్జితః
　　　　ఆరోహణే ని వర్జ్యస్స్యా దవరోహే ని వక్రితః

మూర్ఛన - { ఆరోహణము　స ♭ గ గ మ ప ♭ ధ స స
　　　　　{ అవరోహణము　స ♭ ని ♭ ధ ప ధ నీ ధ మ ♭ గ స

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము, షాడవము, షడ్జగ్రహము, ఋషభవర్జ్యము, ఆరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము అవరోహణమందు నిషాదవక్రము, ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ హిందోళవసంతరాగలక్షణ శ్లోకములో షాడవమని జెప్పకయుండుటవలనను, "ఋషభేణతువర్జితః" అనుటలోనున్న 'తు' కారమువల్లను స్వల్పఋషభముఁ గలదని తాత్పర్యమగుచున్నది

ఎటులనిన! లక్ష్యముగా వ్రాసియున్న గీతములో ఋషభము లేదు ఋషభ సంచారములు గల గీతములు, తానములు, ప్రాత ప్రతులలో నున్నవి ఆ గీతములలో నొక్క గీతము మాత్రము యెత్తి రెండవగీతముగా నచ్చొత్తియున్నాను జూడుఁడు

ఋషభ సంచారములుగల గీత రాయముల ననుసరించియే రామస్వామి దీక్షితులును, వారి కుమారులయిన ముద్దుస్వామిదీక్షితులును చౌకవర్ణమును, కీర్తనమును, రచించియున్నారు గమనింపవలెను

సా పా పా , సా పా స స , ధ ప ధ / నీ ధ మ గ ,

గ గ మ ప ధ / నీ ధ మా గ స - ఇవి మొదలయినవి యీరాగమునకు జీవస్వర సంచరింపులు నిధనిస, — యను విశేష ప్రయోగమొకటి కనుబడుచున్నది

ఋషభ ప్రయోగములు

స గ రి గ / మా మ , గ రి మ గ , గ రి గ మా గ స

తక్కినవి గీత కీర్తనసంచారులచే నెఱుగఁదగినవి

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము ·

స స స ధ ప ధ సఁ స సా	గ గ మా మా	సా మ మ గ స
జ య జ య స ం గ్ర అ మా	ధ ర ణిం మ	జ్ఞా రి ఇ రె ఎ
గ సా స ని ధ	ప ధ స ని ధ మ	గ గ మా మా
రి పు ప్ర ఉ ధి	ఫ ణి ర అ అ వు	సం ఘా త

స ని ధ స సా	ని స మ మ గ స	స ని ధ స ధ మ
స్సం న అ ధ	బు ధ కే న రి	సం ధ రు రె ఎ
గ స ||		
రె ||		

జావడ

పా పా ప ధ నీ ధా	మా మ గ గ మ	ప మ గ మ గ స
బం ధు జ న సం ధా	న క్క అ ర ణె	క అ ర ణె య య
ని స గ గ మా	పా ధ మ గ స	సాం సం ని ధ ని
మ ణి బం ధ	బం ధు ర య య	బం ధు ర హె ఎ
ధ ప పా ప మ	గ గ మా మా	సా గా సా
అ మ కం క ణు	తి య రే రె	వ్వి ద్యా ఆ
గ గ మ మ గ స	గ గ మా మా	స ని ధ స సా
ధి క ప ణె ఎ ఎ	ఘ న రా శి	గ్గ ం భి ఇ ర
ధ స స ధ స స	ప ప ధ మ గ స	స ని ధ ప ధ మ
ప్ఫ ల వు రె ఎ రె	స మిం ధ ఆ వ	కం క ణు రె ఎ
గ స ||	స స స ధ ప ధ స స సా ||	
ఇ య ||	జ య జ య సం గ్ర అ మా ||	

రిగిమపధని]　　మేళము 20　రీతిగౌళ　　[వేద. శ్రీ చక్రము

జన్యము ఉపాంగము 6　హిందోళవసంతము

ఋషభప్రయోగముగల గీతము – మఠ్యతాళము

ధ్రువము.

సా సా స ని ధ ని ధ మ | పా ధా స ని ధ స సా | నీ స గ గ రి గ మా మ |
ఆ రె శ్రీ ఇరు కు మ ణి | భామామణి ధవు రే | యాదవకులో ౦ ఓ ద్భ |

స స మా గ స స గ సా | మ గ స ని స గ గ మా మ | సా పా ధ మ గ గ మా |
రి ణ కా ర ణ జ గ తీ | త శి తుమి అవత రు న్ని | గో పాంగ న అ ఆ |

పా ధా ని ధ మ మా మ గ | స మ గ సా స ని ధ ప ధ | ప ధ సా స ని ధ ధ నీ |
ర పు ప్ర ఉ ధ భా అగ్య | ర త న హో వ్వు ని ఇ రెఎ | యమునా త ట మ ఝు ఆ |

ధ మ గ గ మా , గ స |
అ రె తు మి ఈ ళ రె |

అంతరి

పా ధ ధ ని ధ మా గ మ | ప ధ ప ని ధ స సా , |
మోహ న ము ర శీ ధ ర | పు ని వ అ జ వి లే |

జావడ

గ సా స ని ధ ప ధ స స	ని స గా రి గ మా మ	సా స మా గి స మా గి
స మ స్తగ ఉ ళి ని గౌ ఒ	కు ళ భా ళ వ్వి న ల్లె	త ర్ఝు లీ ల అ ఖే ల
స పా ధ మ గ గ మ మా	స మి గ స సా పా ధ ని	ధ మ గ మ మా గ రి మ గి
తు మీ జ అ ణు రె ఎ రే	ముని జ న హిక్కంమళు	మ ధు ర స మా ధు రి ఇ ఇ
సా స ని ధ ప స ని ధ మ	గ గ మ వ ధ మ గ స ని స	గా గ మా మ ప ధ సి స
లో ఒ ల మద బం ఖ గ	పి ఇ త అ అం బ ర ధ ర	శం బ రా రి జ న కు రె
ని ధ సి స ని సా గ స	మా గ మ ప ధ ని ధ మ గ	స ని ధ ప ధ స స గ గ మ
యుధిరక్క స ఖే ఎ ద	సై పు ణు రె ఎ రె ఎ ఇ య	తి యఇ యఇయఇయ ఇయ
స స్సా స్స నీ ధ మ ప ధ	స ని ధ స్స స్సా ని ధ మ గ	స మ గ స సా ని ధ ప ధ
ఇ య త్తి య్యెయ అ ఇ య	అ ఇయఇయాఇయ ఇ య	న త జ న పా అ అ అ ల

స ని ధ ని ధ మ గ మ గ స ॥ పా ధ ధ ని ధ మా గ మ | ప ధ ప ని ధ స సా , ||
గౌ ఒ పా అ ల జ య జయ ॥ మోహా న ము ర శీ ధ ర | పుని వ అ జ వి తే ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

సంతాన రామస్వామినం

పల్లవి

సా , పా ప ధ ప ధ ని	ధ \ మా గ	రి గ గ మ ప మ	
సం తా న రా	మ స్వా	మి న ం	
గ రి గ / మా ప ధ ప మా	స మా / ప మ	గా / మ గ స/గ స ని	
స గు ణ ని ర్గు ణ	స్వ రూ ప ం	శ జ తే	

అనుపల్లవి

గ-రి / గ రి / గ రి / గా గ గ | మా పా | / ధ మ గ స ||
సం త తం యము | నాం బా | పు ర నివ ||

స / గ గ మ ప ధ సా | సా నీ ని | ధా మా గ స ||
స ం త ం న త సం | తం హిం | దో ళ వ ||

గ రి గ మా గ సా నీ స గా గ మా | సా ప పా సా స | నీ ధ మా మ గ స ||
సంతమాధవం జానకీ ధవం | సచ్చిదానంద | వైభవం శివం ||

సంతాన రామ ||

చరణము:- ✹

సా ని స గ గ \ సా | మా మ గ మ | ప ధ ధ మా ||
సం తా న సౌ | భా గ్య వి | త ర ణం ||

సా స ని ని ధ స ని ని ధ ధ మ మ గ | గ స స ని స గ గా | మ మ పా ||
సాధు జ న హృ ద య | స ర సి జ | చ ర ణం ||

సా , ని ధ ని ధ ని ధ మ మ గ | మా ని ని | \ ధా స ధ / స ||
చిం తా మ ణ్య | లం కృ త | గా త్రం ||

✹ ఈ చరణము మూలములో లేదు. తమిళగ్రంథములో చూచి చేర్పబడమైనది

పా , ని / గా \ సా నీ | ని ధ ధ ని ధ ధ మ మ గ | గా ప మ గ స ||
చి న్మా త్రం సూ | ర్య చం ద్ర | నే త్ర o ||

స ని స మ గ మ ధ ని ధ మ పా ధ ధ పా |
అ ం త ర ం గ గు రు గు హ సం వే ద్యం |

గ స ని స ని ధ ని ధ | మ ని ధ మ గ మ గ స ||
అ నృ త జ డ దు ః ఖ | ర హి త మ నా ద్యం ||

స్వరము

సా / ప పా ధ ని ధ \ మా గా / మ గ సా | \ నీ ధా ప ధ సా | గ రి గ మా మ గ స ||

స సా / ప పా ధ ని ధ ధా మ వ ధ సా | గ సా స ని ధ ప ధ | / నీ ధ \ మామగగ \ ||

సంతానరామస్వామినం ||

చౌకవర్ణము - రూపకతాళము - రామస్వామిదీక్షితులు

వలచి వచ్చినానుర

పల్లవి

స స | పా మ ప | ని ధ మ మ గ గ | గ మ గ మ గ స ||
వ ల | చి వ | చ్చి | నా ను ర ||

మ పా | నిధమమగగగమ | గమమగస | సగగా ||
వ | డి , ,గా | నం న్నే | యేల రా ||

గమపమ | మగగమగా | \ సా | , , ||
అ | | అ | , , ||

అనుపల్లవి

మ గ | మా పపమ | గమమగస | మగ/మ పా ||
వెల | యు శ్రీ | పు ర | వా సా ||

సా | నిధప/నిధమ | పధసస | ,నిధమమమగస ||
వీ | ర వ సం | త త్యా | గే శ ||

ముక్తాయి స్వరము·

సాసగ | గమపధ/నీధమ | గపనిధ | సా,సాసగస ||

/మా,మ | ,మగస నిసగరి | గమామ | \సాసపాపసా ||

పాం నిస | నిధ/నీధని | ధమగగ | మపధ\మామగస ||

వలచి వచ్చినానుర ॥

చరణము

1 పా | ప మ గ గ మ గ స | ని ధ / స స | , / గ గా మా గ మ ||
చి | న్న నా | టి మొ | ద లూ ||

2 పా | ని ధ మ మ గ స | ని ధ / స స | , / గ గా / మా ||
చి | న్న నా | టి మొ | ద లూ ||

స్వరము

1 పా స స ధా | సా / గ గ | / మ మ / ప ప / ధ మ గ స ||

2 మ మ గ \ స | , ని ధ సా ధ స | స గ గ మ | గ రి గ \ సా స మా ||
ప ధ / నీ | ధ మ గ స / సా స స | ని స ని ధ | ని ని ధ ని ధ మ గ స ||

3 పా పా | / ధ మ గ మ పా మ గ | / మా గ స | సా సా ని ధ స స ||
/ గ గ / మ మ | పా / ధ మ గ / మా , | గా / మ మ | గ \ సా స / మా , మ ||
స పా ప | స సా స \ నీ ధ మ | గ మ ప ధ | / ని ధా మ మ గా స ||

వలచి వచ్చినానురా ||

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స స ని ధ ప ధ సా సా | గ గ / మా మా సా మ గ |

\ సా సా మ గ రి గ సా | ప ధ / నీ ధ మ గ గ / మా |

గ రి గ \ సా స ని ధ ప ధ | సా ని ధ ప ధ సా / గ గ |

\ సా సా మా మ గ సా | ని సా గ రి గ మా మా |

సా పా పా ప ధ / నీ | ద / నీ ధా \ మా గ మ ప ధ |

స స స / గ గ మ ప ధ స స | స ని ధ ప ప ధ / ని ని ధ మ |

గ / మ మ గ \ సా ని స గ గ | మ మ పా / ధ మ గ స ని ధ |

ప ధ స స ని ధ ప ధ స స | స గ రి గ మా స / ప పా |

న సా స ని ధ ప ప ధ ధ | / నీ ని ధ \ మా ప / ధ \ మా |

మా గ మ ప / ధ మ గ స / గ | \ సా / గ గ / మ మ ప ప \ ధ ధ |

మ మ గ గ / మా గ / మ మ గ | సా ని స / మ మ ని స / ప ప |

ని స / గ స ని ధ ప ద / ని ధ | / స ని ధ మ ప ధ స ని ధ ధ |

ప ధ స ని ధ ప / నీ ధ ధ | \ మా గ గ \ సా గా \ సా |

పా / ద మ గ స గ రి గ మ | స / గ గ మ గ మ ప ధ సా |

సా ∕ గ గ స ని ధా ప ధ | ∕ స స గ మ ప ధ ని ధ స స |

మా గ మ ప ధ స స ∕ గ గ | ∖ సా గ ∖ సా స ని ధ ∕ నీ |

ధా ∖ మా ధ మ గా ∖ సా | ని ధ ని స సా పా ప స |

ప ధ స స ∖ నీ ధ మ గ మ | ప ధ ∕ నీ ధ మ గ మ ప ధ |

∖ మా గ మ గా ∖ సా ∖ నీ | ధ ప ధ స ∕ గ గ ∕ సా , ||

రి గి మ ప ధ ని]　　　రాగాంగరాగము 20　నారీ రీతిగౌళ　　　వేద (శ్రీ) చక్రము]

జన్యరాగము 7 (ఉపాంగము)　ఆభేరి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి　అభేరీ సగ్రహాపూర్ణాస్యాదారోహే ని వర్జితా

మూర్ఛన - { ఆరోహణము　స మ ♭ గ మ ప ప స స
　　　　　{ అవరోహణము　సా ♭ ని ♭ ధ ప మా ♭ గ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము, ఎల్లప్పుడును గానముసేయఁదగును

గమనిక　లక్ష్యములయిన గీత కీర్తన సంచారుల పరామర్శించితే యీ ఆభేరి రాగ సంచరింపులు తెలివిడియౌను

ఆరోహణములో 'ని' వర్జ్యమనిమాత్రము లక్షణశ్లోకమున జెప్పియున్నదేగాక ఋషభ, ధైవతములు వర్జ్యములనియు గాంధారవక్రమనియు జెప్పకయున్నప్పటికిని, పూర్వాచార్యులు వ్రాసియున్న మూర్ఛనారోహణము 'స మ గ మ ప ప స స' అని యున్నది ఈ మూర్ఛన ననుసరించియే గీతతానములు రచియించియున్నారు గీతమును గమనించి జూడుడు తానములు గ్రంధవిస్తరభీతిచే నచ్చొత్తఁబడలేదు

నిసగరిస, నిగరిస, సగరిస - అను ప్రయోగములు గనుబడుచున్నవి

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

సా | ప ధ ప మ గ రి స | స ని ధ పా ప మ |
ఉ | ద్ద త శి రో మ ణి | క ఉ డ ప క్కు ళ |

౧ ప స సా సా | ని స గ రీ రీ | సా స ని ధ ప మ |
స ం ం హా ర | క్క అ ర ణే ఏ | పం చ పాం ం డ వ |

ప ధ ప మ గ రి స ||
ర క ం ణ అ రె ఏ ||

అంతరి

సా స ని ధ ధ మ | గ మా ప ప స స | స ని గ గ గ రీ |
వే ద వి ఇ ద్య అ | ప న పా్ర వ న | కో ఒ టినా మ |

రి సి ని సా , |
ప్ర భా పూ

జావడ

మా మ మ గ రి స | గ రీ రి స నీ | స సా స ని ధ ప |
మం డ లా వ ని | ధ ర ణ్భా ర | ద్దు రం ధ రు రె ఏ |

ప వ స స స స స | గ రి స ని ధ ప మ | వ ప స స స ప ప |
అ అ ఇయ ఇ య అ | ఇ య ఇ య ఇ య ఇ | అ ఇయ అ ఇ య ఇ |

స స స మ మ పా | సా స ని ధ ప మ | మా మ మ గ రి స |
ఇ య ఇ య ఇ యా | ఇ య తి య ఇ య | కం స హిం స క |

ని సా ని ధ ప మ | మా మ మ గ రి స ||
తు ఝా ప ర అ అ | కం ము రె ఎ రె ఎ ||

సా స ని ధ ప మ | గ మా ప ప స స | స ని గ గ గ రి |
వే ద వి ఇ ద్య అ | ప న ప్పా వ న | కో టి నా మ |

రి స ని సా , ||
ప్ర భ అ పూ ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

వీణా భేరి వేణువాద్యాది

పల్లవి.

రి సా , ని / గ గ రి | నీ స మ | , గా మ ||
వీ ణా భే రి | వే ణు వా | ద్యా ది ||

ప ప మ ప ధ పా మా | \ గ రి రి | , స ని సా ||
వి నో ది నీ మో | ది నీ ర | ఈ మాం ||

వీణాభేరి ||

అనుపల్లవి

సా , స ౯ సీ ధ ధ ప మ | మ గ మ ప | ప రి సా ||
ఘో ణీ వ ద నా | ది వి ను త | చ రి తే ||

స గ గ గ రీ స మ | గ గ రి రి | ౯ గ రి సా ||
గు ణ ర హి తే వి ధి | గు రు గు హ | మ హి తే ||

సా ౯ నీ ధా ప మ పా ప స ని గ రి స | ని ని ధ పా మ ప మ | , గ రి స మ గ రి స ||
ఏ ణీ లో చ ని పా ప వి మో చ ని | ఇం ద రే శ స హో | ద రి త లో ద రి ||

స్వరము

రీ సా ని స గ గ రి రి సా మ మ మ గ గ | రి రి సా స ప మ ప | మ మ గ గ రి రి సా ||

నిధప ౯ ససా మమపప ౯ ససాసమగ | , ౯ మగగ సానిధ | పమాగరిసాని ||

వీణాభేరీ ||

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా సా ని స ౯ గ రి సా | మా మా ౯ గ మ గ రి సా |

గ రి సా సీ సా స ని | ధా ప ధ పా ప ౯ స సా |

గ రి స ని ధ ప మ ప స ప | ప ప ౯ స స ౯ మ మ గ గ ౯ మ మ |

పా త ధ ప మ గ రి సా | స ని ధా పా సా సా |

ని స గ గ రీ ని స / మ మ | గా / మ గ రీ స ని సా |

పా మ మ ఘ మ మా గ గ | గ గ గా గ / మ గ రి స |

/ గ రి రీ స / మ గ / మ గ | రి స / గ రి / గ రి స ని స ధ |

ధ ప ఫ ప ప స సా సా | పా గ గ గ గ రీ సా |

ని ధ పా పా స స / గ రి | సా మ గ గ మ \ సా / మ గ |

గ రి సా / ప మ గ రి సా | / ధ ప మ గ గ రి సా గ గ |

రి రీ సా మా మ మ | గ రి సా మా మ మ గ మ |

సా పా పా ప ప మ ప | సా మా గ రి సా సా |

స స / మ మ గ గ / మ గ గ రి | రి స స ని ని స స మ గ గ |

మ గ రి స / మ గ మ ప ధ ప | ప ప స స సా సా సా |

ని ధ ప మ గ మ ప స సా | గ గ రి రి స స ని ని సా |

/ మా మ మ గ రి సా స ని | ధ ప / గ రి స ని ధ ప మా |

మా గ మ ప ప స స ప ప | స స స గ రి సా స ని ధ |

ప \ మా మా గ గ రి సా | ప మ గ రి సా / మ గ / మ గ |

రి రి సా ప స స మ గ రి | గ గ రి గ రి సా నీ |

పా గ రి స ని సా ; ||

రిగిమపధని]　　　రాగాంగరాగము 20　రీతిగౌళ　　　[వేద శ్రీ చక్రము

జన్యము (ఉపాంగము) 8　నవరత్న విలాసము

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి　నవరత్న విలాసస్తు ని వర్జ్య ష్షాడవో మతః

మూర్ఛన — { ఆరోహణము　స రి ♭ గ మ ప ♭ ధ ప స
　　　　　　 అవరోహణము　స ♭ ధ ప మ ♭ గ గ మ రి స

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము, షాడవము, షడ్జగ్రహము, నిషాదవర్జ్యము, ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును

ఈ నవరత్నవిలాసారాగలక్షణ శ్లోకములో 'ని' వర్జ్యమని మాత్రము జెప్పియున్నప్పటికిని పూర్వాచార్యులు వ్రాసియున్న మూర్ఛనారోహణమున ధైవతవక్రమును, అవరోహణమున గాంధార వక్రముగానున్నవి　మూర్ఛనల ననుసరించియున్న లక్ష్యములజూడుడు

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి।

1 ప మ ＼ గా గ గ మ రి | స స రి ／ గ | , మ పా ||
న వ ర త్న వి లా | స వి భ వ | ప్ర దే ||

ధ ప స స ధ పా ప | మా గ మ | ప ధ పా మ గ ／ మ రి ||
న త జ న శు భ ప్ర | దే బ హు | వ ర దే జ య జ య ||

2 ／ ప మ ＼ గా గ గ మ రి | స స రి ／ గ | , మ పా ||
న వ ర త్న వి లా | స వి భ వ | ప్ర దే ||

ధ ప స స ధ పా ప | మా గ మ | రి రి సా ||
న త జ న శు భ ప్ర | దే బ హు | వ ర దే ||

అనుపల్లవి

స స రీ రి స రి గ | ／ మ రీ స ప ధ | పా సా ||
భ వ రో గ ప రి హా | రి ణి శ | ర్వా ణీ ||

ధ ప మా ＼ గ గ మ ప | ／ ధ ప మ గ | గ మ రీ స ||
భ వ మో హ న క ర | రూ పి ణి | భ వా ని ||

ధ ప సా రి గా మ పా ప మ ／ ధా పా మ | ధా పా స స రి గ | ／ మ రి సా ధా పమ ||
న వ చ క్ర బిందు పీ ఠ ని వా సి ని | నా రాయ ణీగురు | గుహా వి శ్వాసిని ||

స్వరము

పపా/ధపమ గగా/మ రి స రీ రీ | ససా ధ ధా ప ప | , ప స రి గా గ మ ||

/ పపా ధ ప సా స రి రి/గా గ / మా రి | రి సా ధ ధ పా/ధ | ప మ గా/మ రి గ మ ||

నవరత్న విలాస॥

సంచారి - రగణమత్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స స రి గ / మ రీ | గ గ గ / మ | రి రి సా రి / మ గా ||

గా మ రి / గా గ మ | పా మ మ | గ గ / మ మ రి రి సా ||

ధ ధ ప / స సా రి గ | మా ప ధ | ప మ \ గా మ ప ధ ప ||

ప మ \ గా / మ మ రి | గ మ రీ | ప మ గ \ మ రీ సా ||

స రి స / గ రీ గ మ | పా గ గ | గ / మ రీ గ మ పా ||

/ ధ ధ పా / ధ ధ మా | గ గ మా | రి రి / గా / మ మ రీ ||

గ గ / మ రి స రి సా | స ధ ప ధ | పా స స ధ ప ధ ||

పా రి రి రి గ / మ రి | / గ స రి గ | / మా పా మా రి రి ||

/ గ గ / మ మ పా \ మా | \ రీ గా | / మా రి సా రీ ||

గా మా రి గ మా | ప స / ధ ధ | మ ప మా గ గ / ప మ ||

రి రి / గా స / ధ ప ధ | ప మ గా | ప / ప మ ప మ రి / గా ||

/ మ రి స రి గ రి / గా | గ మ పా \ | రీ గ మ పా స రి ||

గ మ ప ధ పా స స | పా గ గ | మా రి రి గా మ ప ||

గ మ రీ / గా / మ రి | స / ధ ప మ | ప ధ పా సా ధ ప ||

గ రి గ మ రీ సా | రి గ మా | ప ధ పా పా సా ||

ధ ప మ గ మ ప / ధా | ప ప సా | ప ధ ప స రి గ రీ ||

ధ ప \ గ రి ధ ప / రి స | ధ ప రి రి | గా / మ గ / మ రి స రి ||

గా / మ మ రీ సా | రీ గ గ | / మా రీ రీ సా ||

ధ ప మ గ గ / మ రి | సా రీ | గ గ రి సా , ||

ఉపాంగ రాగములు సంపూర్ణము

రిగిమపధని] రాగాంగరాగము 20 రీతిగౌళ వేద శ్రీ చక్రము]

జన్యము (భాషాంగము) 1 భైరవి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి సంపూర్ణో భైరవీరాగ స్సాయంకాలే ప్రగీయతే
పంచశ్రుతి ధైవతస్తుక్వచిత్ స్థానే ప్రయుజ్యతే

మూర్ఛన - { ఆరోహణము స రి ♭ గ మ ప ♭ ధ ♭ ని స
అవరోహణము స ♭ ని ♭ ధ ప మ ♭ గ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, ధైవతగ్రహము, సాయంకాలమున గానము సేయందగును

ఈ భైరవి రాగమునకు సప్తస్వరములును రంజనములనిచ్చు జీవస్వరములును, న్యాసములునుగానున్నవి అట్లుండినప్పటికిని ఋషభగాంధార మధ్యమ నిషాదములు విశేష రంజనముల నిచ్చెడి జీవస్వరములును, న్యాసములునుగానున్నవి

జీవస్వర సంచరింపులు

రీ / గ గ రి, రి గ / మ గ / గ రి, ని స రి గ రి, ని / గ గ రి, స / గ రి / మ గ రి,

స స / రి రి / గ గ, ని స రి / గ స / గ రి గ, స / మ \ రి / గా,

స / ప గ రి / గా,

ని స రి గ మ మ, మ ప ధ ని స రి గ మ, గ రి గ మ ప \ మా,

ధ ప / ని ధ ప \ మా / ధ ప / ధ \ మా, ప గ రి గ \ ప మా మా,

రి / గా / ప మా,

ని స రి గ మ ప ధ / ని, గ రి గ మ ప ధ / ని, ప ధ / ని,

ధ ధ / ని, ధ ని స \ ని, / గ రి \ స ని,

ధ మ ప ధ / ని, స రి గ మ ప ధ ని,

స రి / గా రీ సా, \ నీ ధా పా, మా \ గా రీ, ని స రీ సా,

మూర్ఛనారోహణమునగల యొక్కొక్క స్వరములందు నెక్కుజారువులును, రి / గ / మ / మ ప జాతిభేదములుగల స్వరసముదాయముల నదిమిబట్టుటయందు నొక్కులును, రి గ మ, గ మ ప ధ, గ మ ప ధ ని గ గ మ ప ధ ని స జంటస్వర

స్ఫురితములును, మ మ ప ప ధ ధ ని ని, / మ మ / ప ప / ధ ధ / ని ని ఇదిగాక నొదిగింపులును, మ మ ప ప ధ ధ ని ని, మ మ ప ప ధ ధ ని ని గ గ గ మ మ మ ప ప ప, ఇవియన్నియు సమయోచితమునకు దగినట్లు కలుగుచున్నవి

మూర్ఛనావరోహణమునఁ గల యొక్కొక్క స్వరములందు దిగుజారువులును, స \ నీ ధ ప \ మా \ గా రీ ఇదిగాక నొదిగింపులును, స ని ధ ప మ గ రి స, జంటస్వరములయందు ప్రత్యాఘాతములును, ప ప మ మ గ గ రి రి, ఇదిగాక నొదిగింపులును, ప ప మ మ గ గ రి రి, ప ప మ మ గ గ రి రి, ప ప ప మ మ మ గ గ గ రి రి రి ఇవి యన్నియు సమయోచితమునకు దగినట్లు కలుగుచున్నవి

షడ్జమున ఋషభముఁ బట్టునపుడు శుద్ధ ఋషభమును, స / ♭ రి ని ధ ని స, గాంధారమున మధ్యమముఁ బట్టునపుడు అంతరగాంధారమును, స / రి / గ / మ గ రి, మధ్యమమున పంచమముఁ బట్టునపుడు ప్రతిమధ్యమమును, గ / మ / ప మ గ మ, ధైవతమున నిషాదముఁ బట్టునపుడు శుద్ధ నిషాదమును ప ధ / ♭♭ ని ధ ప, కైశికీనిషాదమున షడ్జముఁ బట్టునపుడు కాకలీనిషాదమును, ని / స ని ధ ప, బలుకుచున్నవి వీనిని అతి సూక్ష్మబుద్ధిచే నెఱుఁగవలెను ఆలాపన సమయమందు శుద్ధ ఋషభమున పంచశ్రుతి ఋషభముఁ బట్టునపుడు శుద్ధగాంధారము బలుకుచున్నదియని జెప్పుచున్నారు

వినెడివారల కింపుగలుగునట్లు ఒక స్వరమందు అన్యస్వరచ్ఛాయల బట్టుటయే గమకములని వెంకటమఖి గమకములకు సాధారణలక్షణముగా జెప్పియున్నారుగాన యీ భైరవి రాగ

మందు ప్రకృతి వికృతలయిన ద్వాదశ స్వరములును, అన్ని గమకములును స్ఫురించుచున్నవి గనుక పూర్వీక సంప్రదాయజ్ఞులైన పెద్దలు రాగములలోపల నీభైరవిని పెద్ద రాగమని వాడుచున్నారు

ఇటులున్నప్పటికిని రక్తిరాగములలోపల నుత్తమోత్తమమైన యీ భైరవి రాగమునగల యన్యస్వరములను క్రింది స్థానములందిడ్చిపట్టునపుడు అన్యస్వరచ్ఛాయలు వీనులకు వికారములను బుట్టించునట్లు తామసించి నిలువరముగా నిలవకూడదు

క్రింద జెప్పిన వివరములన్నియు వాగ్గేయకారకులలో శ్రేష్ఠతములై వెలసిన ఆదిప్పయ్యగారిచే రచియింపఁబడిన 'విరిబోణి' యను తానవర్ణమును, ముద్దుస్వామిదీక్షితుల వారిచే విరచింపబడిన కీర్తనములను పరంపరాగత సంప్రదాయజ్ఞులచే వీణలో వాయించి తెలిసి కొన్నవారికి తెలివిడియౌను

పంచశ్రుతి ధైవత ప్రయోగములు

ప ధ ⁄ ని ⊐ ధ ని స , ని ⊐ ధ ని స , నీ స ⊐ ధ ని స ఈ చోట్లుగాక, తక్కినయెడలవచ్చు ధైవతములు శుద్ధధైవతములే

పూర్వాచార్యులచే జెప్పఁబడిన పంతొమ్మిది మేళములలో నేడవ మేళముగాను వెంకటమఖిచేత ప్రస్తారక్రమముగా గల్పింపబడియున్న డెబ్బదిరెండు మేళములలో నిరువదవ మేళమున భాషాంగముగాను, జెప్పబడియున్నదిగనుక ఈ భైరవిగీతము పూర్వాచార్యులచే జేయఁబడినదేగాక వెంకటమఖిచే కల్పింపబడనిదని దోచుచున్నది

స గ గ మ , ని స గ గ మ ప మ గ రి , ని ద ని ప , ప ని ని స , ప మ ని ధ ని స , ప ని ధ ని స — ఈ ప్రయోగములు గీతమున గనబడుచున్నవి

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

స సా	గ రి స ని ధ ని స ని ధ ని
అ రె	త్రి ద శ ర మ ణి ఇ మ ణి ఇ
పా ని ని స ని స గ గ మ	ధ ప మ మ గ గా గ రి స
గీ ర్వా ణ గ ణ వ ం ద్య	మ అ న మ అ తం ం ం గి
మ గ గ మా మా ని సా	మ గ గ రి స ని ధ ని సా
పా ం డు రం గ న్ను జే	ద్ధ అ ర అ ధ ర అ ద్యు తే
ని ధ ని ధ ధ ప మ ప పా	ప మ ప మ గ రి స స సా
ని ఖి ల భు ఉ ష ం న్వి తే	ధి ఇ భు వ న స ం న్ను తే
సా ప పా స ధ ధ ప మ	పా ని ని స ని ని సా స
హో ఇ రే జ అ అ అ ణు	ఓ ం కా రి మ హా మా యి
మ గ గ రి స ప మ మ గ రి	ని ధ ని ధ ధ ప మ గ రి స
మ అ ణి ఇ క్య వ ల్ ల్లి కి ఇ	మ ధు ర వ అ ద్య వి నో ఒ ది

అంతరి।

సా , ని స గ గ మ మ	ప మ మ గ రి గా గ రి స
రా జ రా జే ఎ శ్వ	రి ఇ త్రి పు ర సుం ద రి ఇ

సా గ రి స రి స ని ధ ని | ప ప ని ని స సా , ||
చ ద్ర క ళ అ అ ధ రి ఇ | శి వ శ ం క రీ |

జావడ:

ని ధ నీ స ని స గ రి స | మ గ రి గ మ గ రి గ రి స |
క ం కా శి కా అ అ శి | క ద న ధ ఉ ర ం ధ రి ఇ |

గా గ రి స రీ రి స ని | సా ని ధ ని ప ధ ని ని స |
క ళ్యా ణి కా మా ఉ | కా త్యా య ని ఇ గ ఉ రి |

గ గ మ ప మ గా గ రి స | సా , స గ రి గ రి స |
క ఇ లా స వా సి ని ఇ | ధా ధ స ని స ని ధ |

గ గ రి రి స రి స ని ధ ని | ప ధ ని ధ ధ ప మ గ రి స |
స స ని ని ధ ని ధ ప మ ప | గ మ ప మ మ గ రి స ని ధ |

స స గ రి స గ గ మ గ మ | ని ధ ధ ప మ ని ధ ని సా |
క ర క ల భ గ అ మి ని ఇ | క ఉ మా రి మ రా శీ |

ని స గ గ రి గ రి గ మ ప | ని ధ ని ప ధ ని స ని ధ ని |
భా షాం గ భ ఇ ర వి ఇ | రా గ న అ అ అ గ రు ఉ |

ప ధ ని ధ మ గా గ రి స ||
అ అ ఇ య ం వై య ఇ య ||

సా , ని స గ గ మ మ | ప మ మ గ రి గా గ రి స |
రా జ రా జే ఎ శ్వ | రి ఇ త్రి పు ర సుం ద రి ఇ |

సా గ రి స రి స ని ధ ని | ప ప ని ని స సా , , ||
చం ద్ర క ళ అ అ ధ రి ఇ | శి వ శ ం క రీ ||

కీర్తనము 1 - తిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

చింతయమాకందమూలకందం ఇది పంచభూత క్షేత్ర కీర్తనములలో
మొదటి కీర్తనము

పల్లవి

1 స / ద నీ ధ ప ధ / ని ధ | / పా , ధ ప మ / ప మ \ గ రి స | రి , గ గా , మ ప * ప మ ప మ ప ధ ||
చింతయమా | కం దమూ ల | కం దం ం ం ||

2 ద నీ ధ ప ధ / ని ని ధ | పా , ధ ప మ పా మ గ రి స | రి , గ గా మ ప \ ప మా ||
చింతయ మా | కం ద మూ ల | కం దం ||

, ని ని స ధ స ని స | , రి గ గా , మ ప / ని \ ధా ప | మ గ మ పా ధ మ పా మ గ రి స ||
చే త (శ్రీ) | నో మా | స్కం ం ద ం ||

అనుపల్లవి

1 , స స సా / రి | సా రి స ని ధ ప ని ధ ప ధ \ మ | ప ధ / ని ని ధ ని స ||
సంతతం అ | ఖం డస । చ్చి | దా సం దం ||

---

* ఇది మొదలుకొని ఇూా ^ గుఱుతు రవకు వేయబడును

2 , సససా ∕ రి | సారిసనిధప నిధపధ ∖ మ | పధ ∕ నిని ⊏ ధస ∕ నీసరి, ||
సంతతం అ | ఖం డస చ్చి | దానం దం ||
∕ గగరి సారిస నిధపధ | ∕ నినిధపమగరి రి ∕ గస | సనిస ∕ గరిగ మప ∕ ధమ ∕
సాం ౦ మ్రా జ్య | ప్ర ~ ద. చ రణా | ర విం ~ ౦ దం ౦ ౦ ||

చింతయా ॥

చరణము

1 , మ మ మ ∖ గ గ | రి, గ మ గ రి రి ∕ గ స | రి ∖ ని ని సా నిసరిగ ||
మంగళ కర | మం దహా స | వ ద నం ౦ ||

2 గ ∕ మామమ ,, | , | రి సని సా , ||
మం గ ళ ,, | ,, | వద నం ||
మా గరి రిగస | ∕ నిధపమాపమ గరిగ | గ ∕ మ మపా , ధా పా ||
మా ణి క్య | మ యకాం చీ | స ద నం ||
, ప ధ ∕ నీ ⊏ ధరి | సారిస నిధప ∕ ని ధ మ | ప ధ ∕ నీ ∕ సా ||
అంగ సౌ ౦ | ద ర్య వి జి త | మ ద నం ||

2 ,, | , | పధ ∕ నీసనిసరి ||
, | , | మదనం ౦ ||

గ గ రి రి స ని స రీ , | స సి ధ మ ప మ గ రి స | రి గ రి గ గ రి సా ||
అం త క సూ | ద నం కు ం ద | ర ద నం ||

2 ,, | ,, ,, | రి గ రి గ గ రి స సా ||
, , | ,, , | ర ద నం ం ఉ ||

సా , స స స ద సీ ధ ధ ప ద | నీ ని సా , ప గ రి సా రి |
త్తుం గ క మ నీయ వృషతు | రం గం భై రవీ ప్ర |

ప , ని ని స నీ మ ప ధ పా ధ | ని ని ధ ప మ గ రి ప రి గ మ ప || ధ నీ
సం గం గురుగుహాంత | రంగం పృథివీ లింగం || చిం

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

బాలగోపాల పాలయాశుమాం

పల్లవి

స గ రి గ ప మ మ పా ధ | పా , ధ ని ని ధ ప | మా , ధ ప మ గ రి రి గ స ||
బా లగో పా ల | పా ల యా | ఆ శు మా ం ||

2 ని ని స మ గ రి గా మమమ పా , ధ | పా , ధ ధని ప ని ధ ప | మా , ధపమగ గరి గస ||
బా లగో పా ల | పా ల యా | ఆ శు మా ం ||

సినీ, స ధ / సి సరి / రి / గస | సగరిగమప మగ మ | గ గి గ రి ||
భ క్త వ త్స ల కృ | పా జ ల | దే హా రె ||

2 స నీస ధ \ ని సరి / రి / గ స | సగరిగ మపధపమగమప | \ మగ రిసా ||
భ క్త వ త్స ల కృ | పా జ ల | దే ||

అనుపల్లవి

ద నీని ని ధ ని సా ని నిధ పా, ని ధ మ | మ పా ధ / ని | , సరి, సని స ||
నీ ల నీ ర ద శ | రీ ర ధీ | ర త ర ||

2 , ని ని ధ ని సారిస నిధ పా, ని ధమ | ,, | ,, ||
నీ ల నీ ర ద శ | ,, | ,, ||

, నిస / గగ రి నిస \ నిరి స నిధ | పా, ని పధ \ మప | ధనిసస ||
నీ ర జ క ర నిరు | ప మా నం | దకర ||

\ నీ, / రిస నీ ధా పధా ని ధనిస రి | రి / గరిస రి / ని నిధప |
లీ ల యా గో ప వే ష ధ ర ము ర | శ్రీ ధ ర శ్రీ ధ ర |

మా, / ని ధ ప మ ప మ గ రి స ||
దా మో ద ర వ ర || శ్రాల ॥

చరణము

నీ ని సా రి / గ రి \ గ గ రి | స స / రి ని ధ ని స | / గ గ రి స రి ||
చా ణూర మ ల్లి | హార ణ ని | పుణ తర ||

2 / నీ ని , ,, | ,, ,, | , ||
చా , ,, | , ,, | ,, ||

/ గ రి గ / ప మ ఎ ధ ప ప | \ మా / ద ని ని | ధ / నిధ ధ ప ||
చ ర ణ ని హ త శ క | టా సు ర | ము రహా ర ||

\ మా మ పా ధ \ మ ప మ | / ద సీ ని ధ | ని / స ని ధ ప ||
మా ణి క్య మ కు ట | హా ర ప | ల య ధ ర ||

ప / ధ ప ధ / స ని స రి రి స ని ధాపమ | ప / పాని ని / స ని ధ \ మ | ప ధ / స ని స ||
మ త్తే భ కుం భ | భే ద న | ప టు త ర✵ ||

\ పా ధ / నీ స రి / గ | స మా రి గ | సా / గ రి ||
ఆ ణ వా ది వి జ | య మా న | సా క ర ||

✵ ఈ ఆవర్తము తరువాత "వాణీకాంత పీతాంబరధర వైజయంతీ వనమాలాధర" అని రెండావర్తములను కొందరు చేర్చి పాడుదురు దీనివల్ల చరణపు విళంబభాగము ఎనిమిదావర్తములు గలిగి చతురశ్రత సిద్ధించును అందుకై ఎవరో చేర్చినారా, లేక, మూల ముద్రణమున పొరపాటున నిలిచిపోయినదా, తెలియదు (రా అ)

ని స రి ని రీ ని సా | ని / స ని ధ ప | మ పా మ గ రి స ||
అ ప హ త క ం సా | సు ర న త | భూ సు ర ||

సా / గ రీ గ మ ప / ని ని ధ పా ధ మ ప |
ద్రో ణ క ర్ణ దు ర్యో ధ నా ది హ ర |

ప ధ ప \ రి గ మా మ | \ సా గ రి గ మ ప ధ ||
ద్రౌ ప దీ మా న | సం ర క్ష ణ క ర ||

/ స నీ స రి గ గ రి స ని / గ రి స \ నీ ధ ని స |
వై ణి క గా య క గు రు గు హ ను త వు ర |

\ నీ / రి స ని ధ ప మ స | ధ ని ధ ప మ ప మ గా రి స ||
వై రి వి హి త గో | పి కా మ నో హ ర ||

బాలగోపాల ॥

కీర్తనము 3 - ఝుంపతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

నవావరణ కీర్తనములలో నిది పంచమావరణ కీర్తనము

(ఒక ఆవర్తము 2 పంక్తులలో వ్రాయడమైనది)

శ్రీ కమలాంబాయాః పరం

పల్లవి

సా , ని ని / స ని ని ధ ధా పా పా ధ నీ , ధ ప
శ్రీ క మ లాం బా యా

ని ధ ప ధ ప మ గ రి | గ / ప మ మ పా రి / పా ధ ని ||
ః ప ర ం | న హి రే రె చిత్త ||

సా , ని ని / స ని ని ధ ధా పా పా ధ నీ , ధ ప
శ్రీ క మ లాం బా యా

2 ,, ,, | గ / ప మ మ పా , ధ మ / గ రి స ||
, ,, | న హి రే రే చిత్త ||

/ గ రి \ సీ స ని స / గ రి గ / మ మ పా ధ ని స
ఉ త్యా ది శి వాం త త

\ ని నీ \ ధా ప / ని | ధ \ మ ప \ మ ప పా , ధ / స నీ ||
త్వ స్వ | రూ పి ణ్యా

/ ని పా , ని నీ ని ధ ధ ప పా ధ నీ , ధ ప
శ్రీ క మ లా ం బా యా

ని ధ ప ధ ప మ గ రి | ప / ప మ గ రి సా ||
ఖ ర ం గ | న హి ||

అనుపల్లవి

మ పా / ధ ప / ధ ధ ప మ \ గ రి రి , గ మ
శ్రీ క ం ర వి ష్ణు వి

గ రి మ గ రి / గ గ స | రి గ / ప మా / మ పా ||
రి ం చా ది | జ న యి త్ర్యాః ||

/ మ మా ప ధ / స నీ స రి స రి రి స ని ధ ప
శి వా త్మ క వి శ్వ క ర్త్రి

ని ధా మ ప | ధ ని స ని సా , స ||
కా కా | ర యి త్ర్యా ః ||

\ నీ ని ని స రి గ / మ \ రి గ రి సా / గ ని స ప / ధ మ ప

శ్రీ కర బహిర్ద శా ర చ క్ర స్థి తా్య

మ \ గ రి స \ ద నీ ధ ప | / గా రి స / సా రి ని ధ ప మ ప మ / ప / ధ ని ||

స్సే వి త భై ర వీ | భా ర్గ వీ భా ర తా్య ||

ని సా , ని

శ్రీ కమలాంబాయాః ॥

చరణము

నీ ధ ధ / ని ని ధ పా / ధ మ ప మ ప / ని ధ ప

నా ద మ య సూ క్ష్మ రూ ప స

ప మ \ గ | రి గ మ \ రి గ \ స రి \ ని స ||

| ర్వ సి ద్ధి ప్ర ||

రి గ / ప మ ప ప ధ / ని ద ప / ని ధ ప ధ మా ,

దా ది ద శ శ క్త్యా

మ ప \ గా , రి గ | / ప మ ప ధా ధ ప / ధ మ ||

రా ధి త | మూ ర్తేః ||

2 నీ ధ ధ / ని ని ఽ పా / ధ మ ప మ ప / ని ధ ప
నా ద మ య సూ త్మ ప స

నీ ,, | / ప మ ప ధా పా ||
నా ,, , | మూ ర్తే శ్రో ||

మ ప \ సా స రి గ మ మ గ రి గ /
త్రా ది ద శ క ర ణా

ప మా , ప మ | / ని ధ ప మ గ రి / మ రి / గ స ||
త్మ క | కు శ కా . ||

రి / పా \ రి మ ప ధ ♭ ♭ నీ , ధ పా
కా ది బ హు వి ధో

/ ని ధ \ మా ప ధ | నీ , / స \ నీ , స ధ ని ||
పా సి త | శ్రీ త్రే ర ||

ని / సా స \ పా ప / ధ ప ధ ధ / ని ధ
భే ద ని త్య శు ద్ధ బు

/ ని ని స ని స / గ | రి స రి స ని ధ ప ధ ||
ద్ధ ము | క్త స చ్చి దా ||

సి స ని స రి స / రి స సి ధ ప మ \ గ రి గ రి గ స

న ం ం ం ద మ య ప ర మా

/ గ రి గ / మ / ప ధ | , సీ స ధ ని / సా ||

ద్వైవ త | స్ఫూ ర్తే ||

రీ రి సా రీ స రీ గ మా ,

రా ది మ ధ్యాం త ర హి

గ గ రి ని స | గ రి స రి స ని ధ / ని స ||

తా ప్ర మే | య గు రు గు హ ||

రీ , గ మ రి / గ గ రి స / సా \ ని ని ధ ప ధ ని

మో ది త స ర్వా ర్ధ

నా ని ధ ప | మ పా మ గ రి రి గ స స రి ||

సా ధ క | పూ ర్తే మూ ||

స నీ ధ ని సా ధా పా గా రీ గ మ మ పా ధ / ని

లా ది న వా ధా ర వ్యా వృ త్త ద శ ధ్వ ని

\ పా \ ధ మ మ \ గా రి | రీ ని సా / గ రి గ / మ మ పా మ గ ||

భే ద జ్ఞ యో గి | బృం ద సం ర క్ష ణ్యా ||

రి ని రి , సా / స నీ ధా / మ గా రి మా గ రి
నా ది మా యా వి ద్యా కా ర్య కా ర ణ

ని రి స ని ధ ని ప ధ | ని స రి \ నీ / మ గ రి స నీ ధ ని ||
వి నో ద క ర ణ ప టు | త ర క టా క్ష వీ క్షి ణ్యా ||

సా , ని ||
శ్రీ కమలా ||

కీర్తనము 4 - అటతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

ఆర్యాం అభయాంబాం భజరే

పల్లవి

నీ , , ని ధా ; | ప మ పా , ని ధ పా , ధ ప | మ గ రి స | రి రి \ ని ||
ఆ ర్యా | ం అ భ యా ం | బా ం | భ జ ||

ని సా , , / గ రి స | రి రి ని సా / మ గా రి | గా ప మా | పా ధా ||
రే రే | చి త్త సం | త | తం ||

/ ని నిధాపా మ గా రి | / గరి / గ స ని సరిగమప | ని నిధప | గమ మగమప ||
అ వి ద్యా | కా ర్య క ల | నా ం | త్య జ ||

మ ⁄ గ రీ , సా , | సా గ రి గ ప మ ప ధ ని | సా ని స ని | ధ మ పా , ధ ⁄ ||
రే | ఆ దిమధ్యా ం త రహి | తాం శివ | సహి తాం ||

ఆర్యాం ॥

అను పల్లవి

మ గ మా , మ ＼ గ రి గ | రీ , రి , గ మ రి గ స | గ రీ , ని | సా , ||
సూ ర్యా | గ్ని చం ం | ద్ర | మం ||

⁄ మ గా రీ , గా , | మా , పా , మ గ మ ప | ప మ ⁄ గ మ | ＼ గా రి ||
డ ల మ | ధ్య వా | సి . | నీ ||

గా మా , మా ⁄ ని ధ | ధా పా పా ⁄ ధ ప ⁄ ధ మ | ప ⁄ గ మా | ప ధా , పా ||
సు ఖ త | ర ప్ర వ | ర్తి | నీ ం ||

, పా ధా ⁄ నీ నీ | ని ⁄ స ధా ని స రి స ని | సా , | సా ని స ||
స్వే త ర | ని వా సి | నీ | ం ఆ ||

రీ , ⁄ గా రీ రీ | రి గ సా ని స ⁄ గ రి స ⁄ రి | స నీ ధా | ధా ధా ||
చా ర్య శి | ష్యా ను గ్ర | హ క | ర ణ ||

పా , ధా , ని ని | ధా , పా , ధా | నీ సా | రీ , ||
శ క్తి ప్ర | దా పా ర | క రు | ణాం ||

గ ⁄ మగా గ రీ సా రి స | ని ని సరిరి ∖ సా ని ధప | మగ రి స | రిగ మ ప ⁄ ||
చ ర్యాది చతు ష్టయ | వి త రణస మ స్తతర | చరణాం | అరుణాం ||

ధా ని స ∖ నీ నీ
అ

చ ర ణ ము

, ప మ పా ధా , | పా , పా ⁄ ధ ప ⁄ ధ మ | మ పా , | , ధా ||
(✱) వ ం ద | న వ నో | త్పా | వ ||

నీ , , , , | నీ ధా ∖ స నీ , స రి స ని | ధా , | పా , ||
నా | ం పు ష్ప మా | లి | కాం ||

(✱) "నందనవనోత్పాదన పుష్పమాలికా - వందనమాలాది ప్రస్థాపన దివ్య - చందన కర్షణ స్థల శుద్ధికరణ - వందన స్తోత్రాది వదన భక్తిసేవనాం . "

ఇట్లు దీర్ఘసమాసముగా పాఠము సవరింపవలసియున్నది లేనిచో అర్థము కుదురదు 'వందనమాల' యనగా ఇంటి వాకిటపై భాగమున కట్టునట్టి ఆకుల - పూవుల మాలిక దీనినిప్పుడు సామాన్యముగా తోరణమనివాడుక "మంగళస్రక్ తోరణోర్ధ్వే భవేద్వందన మాలికా" అని అమరనిఘంటువ్యాఖ్యలో క్షీరస్వామి

(2 వ కాండ, పురవర్గు, శ్లో ౧౭) (రా అ)

, ＼మా , మా／ని ధ | ధా పా＼మా , ／ధ ప మ గ | రీ , | ／గ రి／గా ||
వ ం ద | నా అ ల | యా | ది ||

సా రీ , ／ గా , | ／ ప మా , పా పా , | పా ధా | ధ ప ప మ ||
ప్ర ష్ఠా | ఆ ప న | ది | వ్య ||

మా , స ／ ప ప పా , | ధ ప ధా ని స నీ , , | ధా ధా | ధా , ||
. చ ం ద | న క ర్ష | ణ ||

నీ సా , రీ , | రీ ＼ నీ సా నీ , | ని సా , | సా , ||
స్థ ల శు | ద్ధి క | ర | ణ ||

, నీ , సా , | సా , రి గ రి స రి రి స నీ , | ని ధా , | పా ధా ||
వ ం ద | న . స్తో | త్రా | ది ||

ని స／రి స／రి ని ని ధ పా | ధ ప／సా స ని ధా పా | మ／ధ ప మ గ | రి సా ||
ప ఠ న | భ క్త సే | , వ | నాం ||

రీ , గా ／ ప మా , | మా పా ／ నీ ధా ధా | పా , ／ధ | ధ పా＼మ మా ||
మం ద ధీ | హ ర ణ చ | ర్యా | యు త ||

మ పా , ధ ／ నీ నీ | ధ ప ధా ని స రీ స ని | సా సా | , ని స ||
మా న వా | నా ం ధ ర్మ | మ య | స్వ ||

రి , గ గ రీ రీ | రి గ సా ని స／గ రి స రి | స నీ ధా | పా ధా ||
చ్ఛం ద శి వ | సా లో క | దా | య క ||

ని సా రి సా ని	ధా పా నీ స ప మ ధ	ప మ గ రి	గ రి గ స	
చ తు ర త ర	హా ర న ట భై	ర	వీ ం ||

1

పా ధా ని ని ధ ని స ని	స సా స ని ని రి రీ స ని	రి సా రి గ	రి స ని ధ మ	
మం ద స్మిత వి లసిత	ముఖార విం దాంగురు	గుహాం బి	కా ం ||

2

,,	,,	,,	రి స ని ధ మ	
,,	,,	,,	కాం ంము ||

పా ధ నీ సరీ సరి స ని	, ధ ప ధ ని స రి సా రి ని	ధ ప మ గ	రి గ మ ప	
కుంద సోదరీం మ హా	త్రిపు ర సుం ద రి మా	నం ద	లహ రీం ||

ధ నీ

ఆర్యాం

కీర్తనము 5 - ఆదితాళము - కుమార యెట్టప్ప మహారాజుగారు

పరమానందసార ప్రవాహా

పల్లవి:

, స ని సా గ రి గా ప మ ప ధ	ని సా ని ని ధ ప	మప పమ గరి సా || గరి సరి
ప ర మా నం ద	సా ర	ప్ర వా హా ||

స ని ధ ని స రి గ స | రి గ మపామ గ మ | గ రి రి స రి గ రి || రి స

పా ర్వతీ ర మణ | మా మ | వ ళం భో ||

2 ని ధ ని స రి గ స | ,, | గ రి సా ||

పా ర్వ తీ ర మణ | ,, | వ ||

అనుపల్లవి

, ప ధ ని ని ధ ని రి స ని ధా దానిధ | పదప గ మ మ ప పధ | ని స ధనిస || ,

వ ర మా ధ వ భృం గ | ప తం జ లి | సం నుత ||

స ని సా గ రి సరి ని ధ పధ | ధా ని సా ని ధ ప | మ గ రి సా గ రి స || రి స

వి రు దా వ ళి గీ త | మం జు ల | త ర నృ త్త ||

పరమా ||

చరణము

, మ ప ధ పా ప ప ధ | నీ ధ ని | ని సా , ని ని ధ ప ||

, ధీ ర కా ర్తి కే య | స్వా మి | తా త ||

, మ ప ని ని ధ ప మపామ గ రి స | , రి గామ ప | పమ పధా , ప ప మ ||

ది వ్య గం గా ధ ర | సో మ వి | లా స ||

, ప ధ ⁄ ని ని ⊨ ధరి స ని ధ ＼ మ | మ పా ప ధ | ని ⊨ ధ ని స ||
భై ర వీ మృ దు ము | ఖాంబుజ | భా నో ||

, స ని స రి సా , ని ధ ప | ధా ని స ని ధ ప | మ గ రి గ మ ||
ప్ర ణ వ హ్రీంకా ర స | మ్మో ళ న | మో హ ||

పా ధా ⁄ నీ సా స ని ధ ప మ గ రి స |
త ద్ధి త్తో న్నం |

＼ నీ సా రి రి గా | మా గ రి గ మ ప ధ ||
త త్తోం ద్రి గ్డు థోం |

ని ని ని స స రీ రి రి రి ⁄ గ రి ⁄ గ రి ⁄ గ ⁄ మ గ రి స ని ⊨ ధ ని స |
తక్కిటత క ధిక్కిట త క త క త క |

＼ గ రి స ＼ నీ ⊨ ధ ని స రి రి | స ⁄ రి స నీ ధ ప మ స ని ధ ప || మ గ రి స
ద్రుకుట భై య్యాదిగితక | త క త ధిం || గి ణ తోం

కీర్తనము 6 - తిస్రజాతి ఏకతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సామీ నీమహిమలు దెలిసి

పల్లవి

సా ని ధా ని సా ని | స స స రి స ని ధ ప | మ మప సనిధప మ గరిస |
సా మీ నీ | మ హి మ లు దె లి | సి బ ల్కుటకు |

2 సా నిసనీ ధా ని సా ని | స స స రి స ని ధ ప | మ మప స ని ధపమ గరిస |
సా మీ నీ . | మ హి మ లు దె లి | సి బ ల్కుటకు |

, స రి స ని ధ దమ గ రి స | స ని ధపమగరిసా రి గ రి | గ గ రి సా మా |
శా ర్ఙ్గ ధ రు న | కై న త ర | మా వా |

గ మా నీ ధ మా నీ ధ గ రి ని | సా నీ గ గ రీ, సా |
స వా బ్జభ వా మ ర వి ను త | సా మీ మా |

అనుపల్లవి

మా గ రి సా | నీ ధ పా , ని ప ధ మ | ప ధ నీ ధ ని |
ఈ మ హి లో | నీ వ లె దై | వ ము లే ద ని |

సా సరిస నినిధ | ప/నిధపధ/మా/ , పా , ధనీ | /నిస ధనీ , స రీ రిససనిస |
యొంంచివ | చ్చి త్రి శ్రీ కా | త్రి కే య |

రి / నీ స రి గమ మగరిగ \ రిసనిరి | స/నిధపా మగ రి / గ రి స ని ||
శ్రీ ముదిత కు వా సమయిన | శ్రీ జయం త్రిపుర వా స ||
సామినీ ||

చరణము ·

, మ గ మ మ ద ని ధ | పామప/ధప మ/ప మ గరి | , సరి/గరి స ని రిసనీ ధప |
శ ర ణ మ నిన | వా రి కి | నీ కృప |

, ధ ని స రి / గ గ రి | /గరి/గస స /గ గ రిగ/మమప | ధ/నిధాపా\మా , |
శ ర ణము గా | నుం డ తే | దా |

, రి గ మ ప ధ / నీ | సారిస ని ధప ధా , ని స | నిస నీ ధ ప మ గ రి స |
క రు ణ తో నీ | దు ఖ | క్త జన ముల |

, స రి గా రి , గ మగమ | గ/ధ ప పమ/ని ని ధ ధ ప | ధా , ని సా నీ సా , |
క రు ణా జ్ఞ | పా ద ము లొ ప గ | తే దా |

ప ప ధ నీ స రీ , స | / గా రీ గ రి | స \ నీ స రి స |
త ర ణి తే జి | సంసా ర వా | రి ధి కి |

మ గ రి స నీ , | సారిస ని నిధామ పా , ధ ని ధ | నిసాని రిస రిగ గరి రి |
త ర ణి నీ | వే ఎ గా | అ ఆదనీ |

మ గ రి రి గ స సా , ని | స రి స పా ధ ని | ధ ప మ ప మ గ రి |
చ ర ణ ము న ం | మ్మి న దీ న జ | ను ల బ్రో చు నా |

గ రి స ని ధ స నీ స రి | రి గ స గ గ రి గ మపామ గమ | గ రి సా , |
చ ర ణ యు నీ ఇ | ఇ ది గా | దా |

గ రి సా గ రి గ మ ప ధ ప మ | ప ధ నీ గ రి స ని ధ ని స |
వ రు ణా ల య శ మ న వ ం ద్య , వ రు ణా గ్ని భాస్కర వంద్య |

రి గ మా గ రి స నీ ధా పా | మ ప మ గా రి స రి గ మ ప ధ ని ||
సు ర నా య క ర ణా యా | సు ర నా య క శి ణా నా ||

సామినీ ॥

కీర్తనము 7 - రూపకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

శ్రీ శివరామాశ్రములను చింతింపుమీ

పల్లవి

స ని | ధ - ధా , ని సా | స ని ధ ప | మ గ మ పా , ప మ గ రి |
శ్రీ | శి వ రా | మా | శ్ర ము ల . ను |

2 సారిసనీ | ,, | ,, | , |
శ్రీ . | ,, | ,, | ,, |

స నిస | రీ సనిస | రి గమ | గగ రిసా |
చిం | తింపు మి | మన | సా |

సనిస గ | రీ సరిసనీధప | నీధప | ,మగమపధనీ |
శ్రీ శివ | నామసుధారస | సింధుమ | గ్నులే మన సా ||

శ్రీ శివ ||

అనుపల్లవి

,రిగ | ,మరిగగమపామ | మధపమగ | గరిసా |
శ్రీ | శివరా | మధ్యా | న మే |

,రిగ | ,మపధ ధసీ,ధ | పమప | మపధా,పా |
సే | యుమహా | సుఖా | వు లే |

, నిని | నిని సరి | గమ | గారిమగరిస |
శ్రీ | శివగురు | గుహా | కీర్తన |

న సా | నిధపధ | నినిధప | మగరిగ మపధని ||
శ్రీ | అనజన | సే | వితులే ||

శ్రీ శివ ||

చరణము

, రి గ | మ గ మా | , ధ ప | ప మ గా , రి స |
ఇ ల | లో శ్రీ | లో | ధే ం ద్ర వి |

రి గ | మ ＼ రి గ ／ మ మ | , ప మ | ／ ధ ప ప మ గ రి |
హి త | మ త ము ల | నె | ల్ల జ ను ల |

, నిధ | ప మ మ ／ ధ ప | పా , మ గ | రి రి ／ గ రి ／ గ స |
కె ల | మి నె ఱు గ | జే | సి ఘ న త |

, ని స | రి రి గ ＼ సా | స రి | గ మ గ గ రి |
నొ స | గు ధీ | మం | తు లే |

స రి గ | మ గ మా మ | , మ | ／ ధ ప మ గ రి స |
వె ల | యు శ్రీ | వెం | క టే శ |

రి గ | మ ప ధ ని | స స ని | ధ ధ పా |
వి మ | ల ళు భ చ | రి త | ము ల నే |

, ధ ని | , స ＼ ని ధ ప ధ | ／ ని ని ధ | ప మ గ రి స |
వే | శ ను గొ ని | యా | డు న ట్టి |

, ని స | రి రి రి గ ＼ స | , రి | గ మ గ గ రి స |
వి ను | త య శో | వం | తు లే |

, స స | సా / ని ని | ధ / ని | స సా రి స ని ధ |

క లి | క ల్మ ష | హ ర | ణ శ్రీ |

ప ధ ని | సా , గ రి స | \ ని ని | స \ ని రి స |

క మ | లా పు ర | ర మ | ణ చ ర ణ |

మ గ | రి స నీ , | ని ధా | ప / ధ \ మా |

క మ | ల సే | వా | మ హి మా |

ప ధ | / ని ని ని స ధ | , ని స | ని రి సా |

గ త | క వి తా | కా ం | తు తే |

, ని ని | ని ని స రి | రీ , గ మ | గ రి గ రి స |

స ల | లి త శ్రీ | శ ం | క ర గు రు |

స మ | గ రి గ రి | స / సా | స స ని స రీ , స |

సా | ర్వ భౌ మ | సం | ప్ర దా య |

మ గ | రి స నీ , | సా రి స ని | ధ ప ధ ప |

స క | ల సా | రా | ఖి జ్ఞ |

ధా , ని స | ని ధ ప ధ | / స ని ధ ప | మ గ రి గ మ ప ధ ని |

శా ం ం | త గు ణ | స్వా | ం తు తే ||

శ్రీ శివరామా ॥

కీర్తనము 8 _ ఆదితాళము - ఇప్పటి పట్టపు వెంకటేశ్వర యెట్టప్ప మహారాజు గారు

వా వా వానివల్లి మణాళా

పల్లవి

1 నీ ; సా రి స నీ | ని ధా , | పా , ధ |
వా వా | వా | నీ |

ని ని ధ ప మ గ రి గ | , మ పా | ధ మ ప ధ |
వ ల్లి మ ణా | ళా | యె న్ ము న్ |

2 / నీ , సా రి స నీ | ని ధా , | పా , ధ |
వా వా | వా | నీ |

ని ని ధ ప స ని / గ రి | స నీ ధా | ధ మ ప ధ |
వ ల్లి మ ణా | ళా | యె న్ ము న్ |

3 గ గ రి స / ని ని ధ ప | / గా , రి స నీ | ధ మ ప ధ |
వ ల్లి మ ణా | ఆ ళా | యె న్ ము న్ |

4 / ని స రి గ మా గ రి | స నీ ధా | ధ మ ప ధ |
వ ల్లి మ ణా | ళా | య న్ ము న్ |

వా వా॥

అనుపల్లవి

, ని స రి గ మ గా | రి స ని | రి సా |
దే వా అ . | ది దే | వ |

, స రి ని ద పా | మ గ రీ | గ మ ప ధ |
శి రు వ రుళ్ | పు రి య | య న్ ము న్ |

వా వా ॥

చరణము

, ని థా ని పా | మా మా | ప ధా , మ పా |
శ క్తి వ డి | వే ల | వా నిన్ |

, ని ధా మ మా | మ గ రి గ | మ ప ధ మ |
చ ర ణం గళ్ | న ం బి | నే స్ |

, ని స రి రి | గ రి గ రి | గ గ రి |
చి త్త మి రం | గి యే | యెన్ |

, స స రి ని ధ ప | మ గ రి | ప మ ప ధ ||
చిం తై యి ల గ | లా మల్ | యె న్ ము న్ ||

స్వరము

ని నీ ద దా ప ప | , గు మా | ⁄ ని ధ ప మ |

గ రి గ మ ప ధ పా | , మ గ రి | గ మ ప ధ ⁄ |

ని ధా ని స ని స రి | , ని స రి | గ ⁄ మ గ రి |

ని సా ⁄ రి ని ధ మ ప | , ⁄ ధ మ గ | రి స గ రి || స

వా వా ||

కీర్తనము 9 - చతురశ్రజాతి ఏకతాళము - కృష్ణస్వామి అయ్యగారు

రామాలోకాభిరామా

పల్లవి

, , , రి | గ మా ప ధ | ని ధ ప మ గ | రి స రి గ రి |

రా | మా లో | కా | భి రా |

⁄ గా రి స ని | స ⁄ గ రి స ని ధ | ప మ ప ⁄ ని ని ధ ప || పా మ గ రి స రి

మా సీ | శా | రా || ఆ మా రా

గ మ పా మ ప ధ | ని స స ని ధ ప మ గ | రి స రి / గ రి
మా లో | కా | ధి రా

/ గా రి || సా ,
మా || ఆ

అనుపల్లవి

, , , , మ ప | ధ పా ధ | ని సా రి | స రి గ మ గ రి గ |
నా | మా ట నో | క సా రి | న య ము గ వి న |

మ గ గ రి రి / గ | స రి / రి ని ని ధ | , ప స ని | స ప / ధ మ ప ని ని |
వే రా సా | మీ న ను బ్రో | వ తా | మ స మే |

ధ ప మ గ రి స
ల ర

రామా ||

చరణము

, , , మ ప | ధ పా ధ | / సి ధ ప | ధ ని స \ ని |
వే | ము రు ని | ను చా | లా |

సి , ధ | ని సా రి | రి స సి స రి స ||
వే | డి యెం తో | ఓ ||

ని ధ ప మ ప | ధ ప ప ధ | ⁄ నీ , స ని | ధ ప మ గ రి స రి మ |
నీ నా | మ స్మ ర ణ | ము సే | |

⁄ గా రి స ని | స గ రి స ని ధ | ప మ ప ⁄ ని ని ధ ప |
యా భూ | మి | ని ని ను |

పా మ గ రి స మ ప | ధ ప ధ ⁄ ని | , ని స ని స |
వి నా యే | మి గ తి లే | ద |

రి , స | రి స రి గ మ ⁄ రి | ⁄ గా రి స రి | గ మ గ రి స గ |
ని ప్రే | మ దా సు | డా శ్రీ | కృష్ణస్వా |

రి స స రి ని | ధ ప ధ ని ని ధ ప || పా మ గ రి స
మి ని చై | వి డ రా || అ దు

ముక్తాయి స్వరము

⁄ గ రి | స ని స రి గ మ ⁄ గా | గా రి గ మ ప ధ స | ⁄ మా , ⁄ నిధప ⁄ మా |

మ ధ ప ధ ⁄ మా పధ | ని సరిగమగగరి | రి స ని ⁄ గ రిస ని ధ | పమపధని ⁄ ని సా ని |

ధ ప మ గ రి స రామా ॥

రిగిమపధని] మేళము 20 రీతిగౌళ [వేద శ్రీ చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 1 భైరవి

స్వరజతి - మిశ్రజాతి - ఏకతాళము - మహనీయులైన శ్యామాశాస్త్రులు గారు

కామాక్షీ అనుదినము మఱవకనే

పల్లవి

ధ నీ , , ధా	, , , \ పా	, , , ధ ని	స రి గ మ ప మ గ
కా మా	క్షీ	అ ను	దినము మ అ వక

రీ , , \ నీ	ని సా రి గ / మ మ పా	ధ ని స \ నీ ధ ప	మ \ గా , రి స \
నే నీ	పా ద ము లే ది	క్కనుచునమ్మితి	ని శ్రీ కంచి

కామాక్షీ ॥

పా రి ని / స స రీ	, ని / రి \ స \ ని ధ ప	ప \ మా , , పా	ధా / స నీ సా రి \
కుంద ర ద నా	కు వ ల యనయ	నా త	ల్లి ర క్షించు

కామాక్షీ ॥

2 రి/గరి/గ\సా | , ని/గరిసరి | , ని/రిసని\ధా | , /సనీ, /మగారి\ |
కంబుగ ళ నీ | ం దవికురా | వి ధు వ ద నా | మా యమ్మ |
కామాక్షీ ॥

3 స/గా/మగరిసరి | \నీసనిసరిగ | /మా/పగరిగ/మ | మపా/ధమగరిస |
కుంభ కుచమద | మత్తగజ గమ | పద్మ భవ హర | శం భు నుత పద |

\నీస\నీ/గా | రిగా/వమాపధ | ని/,నిధపా | పా\మా గరిస\ |
శంక రి న | వునా చింతల | వే వేగ దీ | ర్చ మ్మాయిపుడు |

కామాక్షీ ॥

4 మాప/నిధ\మా | పధప\మాగరి | గా/మమపాగ/మ | మ పా గ/పమగరి |
భ క్త జన క | ల్పలతి కా కరు | ణా లయా స ద | యా గి రితనయ |

\నీసరిని/స | సరినిసరిగ/మ | మపాధనిస\పా | /సనిధపమగరి\ |
కా వవే శ ర | ణా గ తుడు గ ద | తా మ సము సే | యక వర మొసగు |

కామాక్షీ ॥

5 పా ధ ప మ గ రి | గా మ పా మ గ | రి గ మా గ రి | స\నీసరి, |
పా త క ము ల ను | దీ ర్చి నీ ప ద | భ క్తి సంతత | మీ యవే |

గా/మగరిసా | , /పమగరిసా | , రిసా\నీధ | పా\మా\గరిస\ |
పా వనిగదా | మొరవినదా | పరా కే ల | న మ్మా వినమ్మ |
కామాక్షీ ॥

6 ధప నిధాపమ | గరిగమపధ | పా , , మగ | మపమగరిగమ |
కలు షహారిణి | సదానతఫల | దా యకి | యని బిరుదుభువి |

గా , , రిగ | మగరి గస రిని | సా , , గరి | సనిధపమగరిస |
లో గలి | గినదొరయనుచు | వే దము | మొరలిడగవిని |

కామాక్షి ॥

7 స సనీ రిసరిని రి | సనీధ , ధప ప | మగారిసరినిస | రి గ మమపామప |
నీ పవనని ల | యాసురపము ద | యాంకరవిధృత | కువ లయామద |

సనిధపామగ | రిసా నీస ధని | సరిగమ పమ గ | రీ , , నిస |
దనుజవారణ | మృగేంద్రా శ్రిత | కలుషదహనఘ | నా అవ |

రిగ మమపాసరి | గ మమస ధామ ప | గరిగ సమాపమ | పధ నినిసాపధ |
రిమితవై భవ | ముగల నీస్మ ర | ణమది లో దల | చినజనాదుల |

నిసరి గా మగ | రిసా నీధప | గరీ , స ని | ధపా , గరిస |
కుబహుసంపద | లని చ్చేవిపు | డుమాక ళ | యమీయవె |

కామాక్షి ॥

8 సా గరీసరి | సా రిసనిధమ | పాధ నీ ధ ని | నిసా , నిగరి |
శ్యామకృష్ణస | హోదరిశివ | శంకరీ పర | మే శ్వరి |

సరిస నీధప | మగా మగరిస | నిసా , రిగ | మమపాగమ గా |
హరిహ రాదుల | కునీ మహిమలు | గణింపత | రమా సుతుడ |

రీ , , స ని | సా , , ప మ | పా , , ధా | , ని , సా |
మ్మా యఖి | మా న ము | లే దా | నా పై |

, రీ , గా | మ గా రీ గరి | సా రి స నీ ధ ప | మ గారీ గ రి స || నీ
దే వీ | ప రా కె లనె | బ్రోవ వే యిపు | దు శ్రీ భైరవి || కా

కామాక్షి ॥

విరిబోణి అను అటతాళ తానవర్ణము ప్రక్కపుటలో చూడుడు

జన్యము (భాషాంగము) 1 భైరవి

తానవర్ణము - అటతాళము - వాగ్గేయకారకులలో తానవర్ణమార్గదర్శులైన ఆదిప్పయ్యగారు

వి రి బో ణి ని న్నే కో రి

పల్లవి

ప / సా / రి స \ ని స ⊓ ధ || ని స రి / గ \ స రి |
ఆ అ అ || వి రి బో ఓ ఓ ఓ

/ గ రి / గ గ రి గ గ రి / గ / మ / మ ప / ధ మ / ప గ రి స | ని స / గ గ రి స ని స | రి / గ స రి ని ని ⊓ ధ ని ||
ణి ఇ ఇ ఇ ఈ ని ఇ ఇ ఇ | న్నే ఎ కో ఓ | ఓ రి ఇ ||

స / గ రి ని / స ని ధ ప ప ధ ప ధ \ ని ని ధ ప ధ / ని ప స రి |
ఇ ఇ మ అ రు ఉ లు ఉ ఉ

ప / ధ ని ని సరి/గ మ/పమగరిగ మ/నిధప మగరి | స/రి/గ / మగరిగా | రి నినిధప ||

శ్రో ఒ న్న అది ఇ ఇ ఇ | ఇ | రా అ ||

రి / పమగరి స / రిని ధ || 2 ని స రి | | ||

అ అ అ || ని రి బో | గా | రి ||

ఈ | రా ||

సా

అనుపల్లవి

స / సనిధప మగరిగ మ / నిధప |

స అ ర అ సు ఉ ఉ ఉ

మగరి/ పమగరిస ప/ధ/ని/నిసరిగ నిసరి/గమ/మప | /నినిధ రి/పా/ధ మ/ప | గరిగ/మ/మపధ/ని ||

డా ఉ ఉ ద ఈ ణ | ద్వా అ అ ఆ అ అ అ | అ ఆ ర అ క ||

ని సా |

ఆ |

స ని ధ ప |
స అ ర అ |

| | గ రి గ మ ప ధ ని స ||
| | అ అ అ అ ర అ క అ ||

ప / ధ / ని / ని స రి / గ / మ గ రి / గ స రి ని / గ రి స ని ధ ని స |
సా అ మి శ్రీ |

/ గ రి రి స స ని ని ధ ధ ప మ / ని ధ ప మ గ రి / గ రి స | ని స రి గ మ ప ధ ని | / స ని ధ ౯ ధా మ ౯ / పా ||
రా అ అ జ గో ౯ ఒ ఒ పా అ | దే ఎ ఎ | వా అ ||

, ధ మ గ రి స / రి ని ధ : / గ గ రి స / రి స \ ని ని ధ / ని ని స రి |
అ అ :

/ మమ / పప / ధధ / ని ని ౯ / పపపధ ధధ / సనిని / స సరి | ప / ధ / ని / ని సరి / గ / మమప | / ధపమ / ధపా ౯ పాద ||
ము

మ గ రి ౯ సా / రి ని ధ : / గ గ రి స / రి స \ ని ని ధ / ని / ని స రి | ......

/మమ/పప/ధధ/నిని స /పపప ధధధ/నినిని/ససరి | ప/ధ/ని/ నిసరి/గ/మమప | /ధపమ/ధపా/నిని ||

ధ ధ ధ ప ప మ / ని ధ / ని ప ధ / ని మ ప ధ ని స / రి స \ ని ⊐ ధ |

/మగరి స/రినిసరి\రి/గా/మ/మగధ\మమపాధ/ని/ ని స | /ని/రీసని ⊐ ధ స సా | , రి నిధప స /పా , ధమ ||

గ రి స సా , / రి ని ధ || విరిబోణి

చరణము

, , / మా మా / ధ ప / ధ మ / ప గ / ప మ |

చి ఱు నౌ ఉ ఉ ఉ ఉ |

/పా పా మ ప/ని ని ధ ప రి గ మ/ని ధ వ | మ గ రి గ మ ప / ధ మ | / ప మ ప / ధా పా మ / ప ||

ఊ ఊ మో ఓ ఓ ఓ | ఓ ఓ | ఓ ము నా అ అ ||

మ గ రి స ని స రి / గ / : మా మా |

అ అ అ అ అ చి ఱు

మ | ప మ ప ధా పా ||
ఒ | ఒ ఒ ము నా

✺ మ ప ||

1 ﹨ గా , రి స ﹨ నీ ధా ప ﹨ మా , ప ధా ని స |

ని రి ని స రి గ మ గ మా ⁄ ని ని ధ ధ ⁄ నీ ధ ధ మ | మ ⁄ ప మ మా ⁄ గ రి గ | ⁄ ని ని ధ ధా మ మా

గ రి స ని సా రి గ (చిఱు నవ్వు)

ధా ||

2 ⁄ ని ని ధ ధా ⁄ ని ధ ధ ﹨ మా , ⁄ ని ద ప ﹨ మా , ధ ప మ |

⁄ గ రీ ⁄ గా ⁄ మ ⁄ మ ప ధ ⁄ మ పా ధ ప ధ ⁄ ని ధ ని స రి స | ని ⁄ గ రి స నీ ధ ప ధ | మ మ పా ద మ గ రి స ⁄ రి ||

✺ మ ⁄ ప || రి ⁄ మ రి గా , రీ స ని స ﹨ ధ నీ , ధా ప మ ప ﹨ మా , ప ధా ని స

వీణలో యిటుల వాయించుటయు గలదు

\ ని ధా ని స / గ రి / గ / : మా మా .... | ... . మ | / ప మ ప ధా పా , ||
చి ఱు | ఒ | ఒ ఒ ము నా ||

3 ప ధ / ని / స గ రి / గ / మ గ రి స ని ధ ప మ / గ రి స \ ని ధ ప |

మ ప ధ ని స రి గ మ ని స రి / గ / మ / మ ప / ధ ప ను / ని ధ మ | \ గ గ రి స / రి ని ⊟ ధ ని | స / రి / గ / మ / మ పా ని స ||

/ మ గ రి స / ప మ గ రి స / ధ ప మ గ రి / ని ధ ప మ గ రి |

స / స ని ధ ప మ గ రి స రి గ / మ / మ ప ధ మ ప ధ / ని ని స రి | ని / గ రి ని ధ మ గ మ | ప ధ / ని ని ని సా , రి ||

ని ధ ప మ గ రి \ సా , రి గ / మ మ ప ధ మ ప ధ ని స రి |

గ / మ గ రి స \ ని ⊟ ధ ⊟ ధ / మ గ రి ని ధ / ని ప / ధ మ గ రి గ | ని స రి / గ / మ / మ ప ధ / ని | ని స / రి ని ని సా ప / ధ మ ||

మ పా స మా \ గ రి గ || చిఱు

$ 3 పధనిసరిగ మగరిసనిధపమ గరిసనిధప |

మపధనిసరిగమ నిసరిగమపధప మ / నిధమ | గగరిస / రిని ⊟ ధని | సరిగమపానిస ||

మగరిస పమగరిస ధపమగరి నిధపమగరి |

స స / నిధపమగరి సరిగమపధ మపధనిసరి | ని గ రి ని ధ మ గ మ | ప ధ ని ని సా , ||

నిధపమగరి \ సా, రిగమపధ మపధనిసరి |

గమగరిసని ⊟ ధ ⊟ ధ మగరిని ⊟ ధని పధమగరిగ | నిసరిగ మపధని | సరినిసాపధమ ||

పా స మా గ రి గ || చిఱు

$ గాయకశ్రేష్ఠులు పాడెడు క్రమమును ఈ మూడవ స్వరమునమాత్రము గనుపించితిని ఇటులనే తక్కినవన్నియు పాడుదురు

4 సా రి / గ స రి / గా రీ , ప / నీ స రి ని స రీ |

ప / సా , \ రి నీ ని ⊏ ధ / మ గా , రీ స ప \ నీ , ⊏ ధా ని | \ పా ధా ని స రి | ప / ధ / ని / ని స రీ , ||

ధ ప / గ రీ రి ని ⊏ ధ / రి \ సా స మ \ గా రి ప \ మా గ |

రి గా మ ప / ధ ప మ / ని ని ధ ధా / ని ధ ధ ప పా మ | / గ రీ గా / మ / మ ప ధ | మ / ప గ / మ / మ పా , ||

ని స ని / గ రి / మ గ / ప మ / ధ ప / ని ధ / ని ప / ధ మ / ప గ రి |

గ / మ / ప మ ప / ధ ని ని స ని / స : / గ రి / గ ని స ని / రి స రి | ని / రి స ని ధ ప / ధ మ | ప ధ ని ని సా రి ని ని ||

స / స స / రి రి / గ గ / మ గ గ రి / మ గ రి స ని / గ రి స ని / రి |

స ని ధ ప ధ / ని / ని స రి / స మ మ / ప ప / ధ ధ / ని ని స / గ రి ని | ⊏ ధ / రి స \ నీ ధ / ని | ధ ధ / ని ధ ధ మ ప మా ||

, ప గ రి స ని స రి / గ / మ

మామా \ ధప / ధమ / పగ / పమ |

చి ఋ నౌ ఉ ఉ ,

/ మపా , పా , మప / నినిధప రిగమ / నిధప | మ \ గరిగ మప / ధమ | పమ / పధాపా మ / ప ||

ఊ ఊ మో ఒ ఒ | ఒ ఒ ఒ ము న అ అ ||

మగ రిసనిసరిగప / సా / మమమమ గరి / గగగగ |

అ అ అ అ చి ఋ ఉ చె ఎ మ అ అ అ |

రిస / రిరి సని / సస / పమగరిసని / గరి ౹ నిధమ | ప / ధ ఫ / స ని / రిస / మ | గగరిగ మ / నిధమ ||

ట అ అ అఅ అ లూ ఉ ఉ ఉ ఉ | ర అ అ అ అ అ | గా అ ||

గరిగ / మ మపా , / నిసధధ / నిధధమ మ / పమ మ |

అ అ గ అ రి ఇ ఇ మ అ అ మీ ఇ ఇ |

ప / మా మగరిగమ / నిధమపాధ నిసరినిరిస | ప / స \ నిధమపసమప | , మగరి సా ౦ నిధ ||

ఇ ర అ గ అ తే ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ జీ | నె ఎ ఎ క్కి | ఇ ఈ ||

ధప / మగరిస / పమ \ గరినిస \ నిధమ / మపా ద మగరి |
గఅ మఅ, కిఇ ఇం పుఉఉ చూ ఉ |

పసా రినిధ స / పమమగరి \ గా స రి , , , | నీ నీ స ⊐ ధా నిస | గరిసా రి ||
ఊ రా ఆ గా | ఆ ఆ అ | అ , ఆ ||

ప / సా , , , నిస / రిరి \ గగమ / పమమగరి |
ఆ నె అ హై ఇ ఇ , |

నిస / గరి సా రి నిధ పనిప / మపా ధ ప / మపధ \ నిసరి | నిసా నిరీస / మ | / పా మ / నిధమ ||
ఖఅ రిఇని ఇ మీ ఇ , ఈ ఇ ఇ ఇ | రి ఈ ఇ ఈ ఈ | ఇ ఈ ఇ ఇ ఇ ఇ ||

గరి గ / మమా , / నీ / సనిధ పధ / నిధప / ధమ |
ఇ రి ఈ నె లఅ తఅ అ |

/ పప / ధధ / నినీ / సస నిసరిరిస నిసరి సరిని | ⊐ ధనిసా సని ⊐ ధని | స \ సీధపధ / నిని ||
న ం ం ం నే ఎ ఏ ం ం తో ఓ ఒ ఒ | వే ఎ ఎ ఎ | ఎ ఏ డె ఎ ఎ ను ఉ ||

ధప ధ/ని/ని సా, ధ ప/రి /గరి/గస |
రాఅ అ అ, అ మరు కే ఎఎ ఎ |

రి/గ సరి\గరి/గా రిగమమ\గా రి/గగరిస | నిసా నిగరిసని | స/రినిస సనిధమ ||
ఇ ఇ ఇ ఇ ఈ దా అ ఆ ని ఇ ఈ | నేఎ ఎ ఎ | లు క్రో ||

స/ధ/ని/ని సరి/గ/మగరి/గసరి ని/గరిసని ధనిస |
సా అ మీ (శ్రీ) ఇ |

\గరిరిససనినిధధప మ/నిధప గరిస/గరిస | నిసరి/గ/మ/మపధ/ని | /సనిధప/ధమ మపా ||
రా అ అ అజగొ్ఒఓ పా ల | దే ఎ ఎ | వా అ అ అ ||

ధ మ గ రి స/ సా రి ని ధ
అ అ

/ గగరిస / రిస \ నిని ⊏ ధ / ని / ని సరి |

మమ / పప స ధధ \ ప నినిస / పపప ప ధధధప నినిని ప ససరి | ప / ధ / ని / ని స రి / గమ / మప | / ధపమ / ధపా / నిని ||

ధధ / ధప పమ ని ⊏ ధ / ని పధ / ని మపధని స / రినిధ |

/ మగరి సరినిస రి \ రి / గా / మ మ పధ \ మపాధ / ని ని స | ని / రీ ప సని ⊏ ధ ప సా | , రి నిధపప పాద మ ||

గరి ప \ సా , / రినిధ || నిసరీ

వి ది తో

ఈ భైరవి వర్ణమును సంప్రదాయజ్ఞులైన వైణికశ్రేష్ఠులు వీణ గొడ్డలియని కొనియాడుదురు

(జన్యము భాషాంగము) 1 భైరవి

సంచారి - రగణమఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ధా ＼ నీ ని ／ సా రి | ధ ／ ని ／ ని స రి | గ ／ మ గ రి స స రి |

నీ నీ స ధా పా | ధ ／ ని ／ ని సా | ప ／ ధ ／ ని ／ ని స రి ／ గ రి |

గ రి ／ గ స ／ రి రి | ధ ధ ／ ని ని | ప ప ／ ధ ధ ／ ని ని ని సా |

＼ పా ధ ని స రి ／ గ గ | ప ／ నీ స రి | గ ／ మ గ గ రి ／ గ గ రి |

స ／ రి రి స ని ／ స స ని | ధ ధ ／ ని ని | ధ ధ ప ప మ ప ／ ధ ధ |

ప ప ／ ధ ధ ／ ని ని ／ స స | ／ రి రి ／ గ గ | ప ／ ధ ／ ని ／ ని స రి గ ／ మ గ |

／ మ రి ／ గ స ／ రి ని స ధ | ／ గ రి స | ／ రి స ＼ నీ ధ నీ సా |

＼ పా ధా ప ／ నీ సా | ／ మ మ గ రి | గ ／ మ గ రి ని స రి |

＼ నీ రి స ＼ నీ స ధా | ని సా రి | ／ పా ధ ／ ని ／ ని స రి ／ గ రి |

మ ప ధ ని స రి గ మ | ధ ని స రి | గ ／ మ గ గ రి రి |

ప ／ సా రి ／ గా మ ／ మా | స రి గ మ | ని స రి గ మ ప ／ ధ మ |

ప ／ ధా మ ／ పా ＼ గా | ／ మా మా | ＼ రీ ／ గా ＼ సా సా |

రి గ మ ప ／ ధ మ ／ ప గ | ／ మ రి ／ గ స | ／ ధ ధ మ గ రి ／ గ ／ మ మ |

＼ సా రి గ మ ప ／ ధ మ | ప ధ ＼ మా | మ ప ／ ధ మ ＼ గా రి |

గ గ గ / మ మ \ ప ప | గ / మ మ ప / ధ | ప ప \ మా \ గా గా |

రి గ మ ప ధ / ని ధ | \ మ \ గ రి | గ / మ మ పా \ ధ మ \ గ రి |

\ పా ధ మ గ రి / గ / మ / మ ప | ధ / ని ధ ప | మా గా రి గ మ |

స స / రి రి / గ గ / మ మ | స రి గ మ | ప ధ ని / ని స రి / గ / మ / మ ప |

ధ / ని నీ ధ ప \ మా | / ధ పా మ | / ని ధ ప మ గ రి సా |

రి గ మ ప ధ / ని ధ ధ | / ని ధ ప మ | / ని ధ మ గ రి గ మా |

పా / ధ మ ప ధ / నీ | \ మ ప ధ ప | మ ప / ధ మ ప ధ / ని |

ప ధా / ని ప ధ ధ / నీ | ధ ని ని ధ ధ | / ని ని ధ ప / ధ ధ \ మ ప |

/ ధ ధ ధ / నీ స ధ / నీ ని | ప / ధా ధ | మ / పా ప మ \ గ రి గ |

మ ప ధ / ని నీ \ పా / ధ | మ గ రి గ | / ధ మ గ రి గ మ పా |

రి గ / మ / మ పా ధ గ / మ | / మ పా ధ / ని | ధ పా మ గ మ ప ధ |

/ నీ నీ ధ ధ \ నీ | ప / ధా ని | ప ధ ని స \ నీ నీ |

ధ ధ ని స \ నీ ధ ప | \ మా \ గా | రి గ మ ప / ధ మ మా |

/ ధ మ గా రి గ మ ప | / ధ మ / ప మ | ధ మ గ రి గ మ మా |

\ సా రి స మ మా మ | \ సా రి స | / ప / మ పా ప ధ మ గ రి |

స రి గ మ ప ధ ని రి | గ మ ప ధ | ని స రి గ మ ప ధ ని |

స రి స నీ ధా పా | ధ / ని / ని సా | రి స నీ ధ ని స రీ |

/ గ గ రి సా రి | ప ప రీ | / గ గ రి రి / గా గా |

రి గ మ \ గా గ రీ | రి / గా రి | స గ రి గ ని రీ రి |

ధ ని స రి గ మ \ సా | రి గ మ \ స | , రి గ / మ \ గా గా |

రి / గ రీ రీ ని స | ని రీ రి | \ నీ సా రి గ రీ |

మా గ రి స ని ధ ని | మ \ గా రి | \ సా \ నీ ధా నీ |

స ని ధ ప మ గ రి గ | మ ప ధ ని | ప ధ ని స రి గ / మ గ |

/ మ రీ / గ సా / రి స ని | , ధ పా | సా ని ధ ప మ గ రి |

సా రి గ మ పా ధ | ని సా రి | / గా రి స \ నీ ధ ప |

మా \ గా రీ గ రి | స రి స నీ | ధా / నీ / సా ; ||

రి గి మ ప ధ ని]　　మేళము 20　నారీరీతిగౌళ　　[వేద శ్రీ చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 2　ఆహిరి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి　ఆహిరీ సాతు సంపూర్ణా సగ్రహాశ్రోత్ర రంజనీ
గీతోక్త మేళమార్గేణ ఖాణయామే ప్రగీయతే

మూర్ఛన - { ఆరోహణము　స రి స ♭ గ మ ప ♭ ధ ♭ ని స
అవరోహణము　సా ♭ ని ♭ ధా ప మ ♭ గా రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము, రక్తిరాగము, రాత్రి మొదటిజామమున గానము సేయందగును

ఈ ఆహిరిరాగము పూర్వాచార్యులు జెప్పిన ప్రసిద్ధమేళములలో ఎనిమిదవమేళము

ఈ ఆహిరిరాగమునకు మూర్ఛనావరోహణమునం గల దీర్ఘ స్వరములైన నిషాద, ధైవత, గాంధారములే విశేషరంజనముల నిచ్చెడు జీవస్వరములు ఈ రాగమునకు త్రిశ్రుతి

పంచశ్రుతి ఋషభములును, సాధారణ అంతరగాంధారములును, త్రిశ్రుతి పంచశ్రుతి ధైవతములును, కైశికి కాకలి నిషాధములును బలుకుచున్నవి

సా ∖ ని ∖ ధా ప , మ ∖ గా రి స , సా ∖ ని ద ని ధా ప మ గ మ ∖ గా రి స ,

స మ ∖ గా మ ప , స మ గ మ గా మ ప , మ ∕ ని ∖ ధా ప ,

మ ∕ ని ద ని ధా ప , ప ∕ ధ ∕ ని ∕ సా , స ∖ పా ∖ గ మ ప ∕ ని ∕ ని సా ,

ని ∕ రి రి స , స ∖ ని ధ ధ ధ ప , స ∖ పా మ గ గ గ రి రి స ,

ని ∖ ధా ప ∕ ని ∕ సా — ఇవి జీవస్వర ప్రయోగములు

స రి స , రి రి స , ని ∕ రి రి స — ఇచట శుద్ధ ఋషభములే

ప రి స , రి రి స — ఇచట త్రిశ్రుతి ఋషభములును, పంచశ్రుతి ఋషభములును బలుకుచున్నవి

మ ∖ గా మ ప , మ ∖ గా రి స - ఇచట అంతరగాంధారములు బలుకుచున్నవి

మ ∖ గ మ ప , మ ∖ గా మ ప , మ ∖ గా రి స , మ గ గ రి స — వీనియందున్న గాంధారములు సాధారణములే,

ప ధ / ⊏⊐ ని / స — ఇచట శుద్ధ దైవతమును పంచశ్రుతి దైవతమును బలుకుచున్నవి

ప ⊏⊐ ధ ని ⊏⊐ ధ, ప ధ ని ధ - ఇచట నిషాదము కైశికీయే

ప ధ / ని / స సా \ ని \ ధా ప - ఇచట కైశికియును, కాకలియును బలుకుచున్నవి ఇటులున్నప్పటికిని యీ రాగమందు ఋషభగాంధార దైవత నిషాదములను సమయానికి దగినట్లుబట్టి రంజనము కలిగింపవలెను ప ధ / స రి - ప్రయోగము గీతమున గనుబడుచున్నది ఈ రాగము అనుభవవేద్యము

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

సా	పా ప ధ ధ ధ ధ	ప ధ ప మ గ మ ప
భూ	రి ప్ర భా అ వు	గి రి జ జా ప తి
ధ ధ ప మ గ రి స	గ మ ప మ గ రి స	స స స మ గ రి స
మ ద న సం హా తి	ప రం జో ఒ ఒ తి	ధ రు మ ము ఉ రి తి
స రి స ని ధ ధ ప	ధ ధ ప మ గ మ ప	ధ ధ ప మ గ రి స
ను త స ధా కృ తి	ని ఖి ల సు ర వ తి	ధి జ రు రె ఎ రె ఎ

అంతరి

గ మ ప గ మ పా | ని స రి స ని ధ ప | ధ స స రి రి రి రి |
పా హి పా హి | న్మఅ అ దే ఎ వ | గు ణ గ ణ అ ప రి |
గా రి సా |
రం జి తా

జావడ

రి రి స సి స రి రి | సా స ని ధ ధ ప | స సా మ గ రి స |
కు లి శ ధ రా ది | దే వ సం ం ఘ | న త ప్ప అ అ ద |
మా మ గ మ పా | ధ ధ ప ప మ మ ప | ని ధ ప ప మ మ ప |
కం మ లు ఉ రే | క న క గి రి చ అ | అ అ ప జ ట ఆ అ |
ధ ధ ప మ గ రి స | గ మ ప గ మ పా | మ గా మ ప మ ధ |
ఘ టి త గం ం గ అ | గ మ తు రం ం గా | ని రా మ య ని టి |
పా మ గా రి స | స స వ మ గ రి స | గ రి స రి స ని స |
లం బ కా రె ఎ | చం ం ద్ర శే ఖ ర | ద ను జ ని ఇ గ్ర హా |
ని రి స ని ధ ప మ | గ మ ప మ గ రి స | గ మ ప గ మ ప స |
మే ఎ న కా త్మ జ | ధ వు ఉ రె ఎ రె ఎ | భా అ ష ఆ |
సా స మ గ మ ప | ని ధ ప మ గ మ ప | సా , స ని ధ ధ |
అం గ ఆ హి రి | ర అ గ న అ గ రు | ఐ య అం వో ఓ |
ధ ధ ప మ గ రి స | స రి స ని ధ ధ ప | మ మ ప మ గ రి స ||
అ ఇ య రె ఎ రె ఎ | రె ఎ ఎ య అ అఅ | అ అ అ అ అ రె ఎ ||

గ మ ప గ మ పా | ని స రి స ని ధ ప | ధ స స రి రి రి రి ||
పా హి పా హీ | మ్మ అ అ దే ఎ వ | గు ణ గ ణ అ వ రి ||

గా రి సా ||
ర ం జి తా ||

ఈ రాగమున త్రిశ్రుతి ఋషభములే బలుకుచున్నవిగనుక పంచశ్రుతి ఋషభ ధైవతములకును, అంతరగాంధార, కాకలి నిషాదములకును ⊏⊐ ఈ గుఱుతు వేయబడియున్నది

ప్రథమావరణము మొదలు అష్టమావరణమువరకు అష్ట విభక్తులుగా రచించి ఈ నవమావరణ కీర్తనములలో అష్టవిభక్తులును జేర్చి జెప్పియున్నారు

నవావరణ కీర్తనములలో నిది నవమావరణకీర్తనము

కీర్తనము - తిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ కమాలాంబా జయతి

పల్లవి

పా , ధ / ని ధ పా | / ధ పా మ ⊏⊐ గ మ / ప మ మ / ⊏⊐ గ ♭ రి , స |
శ్రీ క మ లా | అ ం బా అ అ |

స ని సా గరి రి సా గ మ ||
జ య తీ అంబ ||

2 పా , ధ ని ధ పా | ధ పా మ గ మ ప మ మ గ రి , స |
(శ్రీ) కమలా | అ ం బా అ ఆ |

స ని సా గ రి రీ సా || స ని ప మ గ మ ధ ప ధ మ ||
జ య తీ || జ గ దం బా ||

3 పా , ధ ,, | ,, | స ని సా గ రి రీ సా ||
(శ్రీ) ,, | ,, | జ య తీ ||

సా ని ధ ని ధా , ప | ప సససగ మాప | , మా , ధ పా ధపా , ధమపామ ||
శృం ం గా ర | ర సక దంబా | మ దం ం బా అ ||

పా , ధ ,, | ,, ,, | స ని సా గరి రిసా ||
(శ్రీ) ,, | ,, ,, | జ య తీ ||

సా మ గ మ పా | ప గ మ పా , ధ ద ని ధా | , ప మా ధప ప మ గ మ ||
చి ద్బి ం బ | ప్ర తి బిం జే | ందు బిం ం బా ||

పా , స ,, | ,, ,, | స ని సా గ రి రిసా ||
(శ్రీ) ,, | ,, ,, | జ య తీ ||

వి ధా ధ ప ధ ని స మ గ రి స | స మ మా మ మ గ మ ప పా ప |
శ్రీ పు ర బి ందు మ ధ్య స్థ | చి ం తా మ ణి మ ం ది ర స్థ |

ప స ని స ప ధ మ ప గ మ ప ధ | ని ధ ప మ గ మ గ రి స రి గ మ |
శి వా కా ర మ ం చ స్థి త | శి వ కా మే శా ం క స్థా |

పా , ధ ,, ,, | ,, | స ని సా గ రి రి సా ||
శ్రీ , ,, | ,, | జ య త్రీ ||

అను పల్లవి

పా ధ ని ధ ధ ప పా ధ ప ధ మ | గా గా మ ప మా ప రి |
సూ క రా న | నా ద్య ర్చిత |

స ని ని సా స ని ని ధ ప ॥ పా , ని ని స సా , స మా ప |
మ హా త్రి పు ర ॥ సు ం ద రీ ం |

పా ప ధ పా గ | గ మా మా , ని ద ని ధా ప ||
రా జ రా | జే శ్వ రీ ం ||

ప ధ ని స సా | సా , రి స రి ని సా ని ని రి స |
శ్రీ క ర స | ర్వా న ం ం ద మ |

స ౨ ౨ ౨ ధ ని ౨ ధా ప పా , ధ ౨ ౨ ధ | ౨ మ ప ధ ని ని స ౨ ప |
య చ క్ర వా | సినిం సు వా అ |

ప మ ప మా పా ధ ౨ ని ధ ప | గ మా మా , ప గ ౨ రీ సా , స ||
సి నీ ౦ చి ౦ త | యే ఎ హం ది ||

౨ మా మ గ మా ప ప గ మ పా | ౨ ధ పా ప ౨ ౨ ని ధా ౨ గ మ పా ||
వా క రి శ్రీ ౦ ౦ ౦ వా | వ కా ది వి కా స క ర యా ||

ప ధ ని స ౨ రీ సా ని ౨ రీ స | సా స ౨ ని ని ౨ ధా ప ౨ ధ మ పా ||
భీ క ర తా ప త్ర యా ది | భే ద న ధు రీ ణ త ర యా ||

ప ధ ని ౨ రి సా స మ ౨ గా , రి | ని ౨ రి స ౨ ని ని ధ ధ ప ౨ ని ని సా ||
పా క రి పు ప్రము ఖా ది | ప్రా ర్థి త సు క శే ఖ ర యా ||

స రి సా ని ని ౨ ధా ౨ ని ధ ౨ మ | ప ధ ౨ ౨ ని స ప ౨ ని ౨ ధాపమగమ ||
ప్రా క ట్య ప రా ప ర యా | పా లి తో ద యాకరయా ||

శ్రీకర ॥

చ ర ణ ము

రి రి స ౨ మ గ మ పా | ౨ గ మ ప ౨ ధ ధ పా |
శ్రీ మా త్రే | న మ స్తే |

మ ↘ గ మ ప ధ ↗ ని ధ ↗ సి ధ ప ॥ స ↘ పా ↗ ధ ప మ గ ↗ మ |
చి న్మా త్రే ॥ సే వి త ర మా |

మ ప గ రి ప ↗ సా ↘ ని | ↘ ధా ప ↗ స ని సా ||
హ రి కా వి | ధా త్రే ||

సా ↗ మా , ↘ గ రి స | సా మ ↘ గ మా , |
వా మా ది | శ క్తి పూ

ప ↗ ధ ప ↗ ధ మ ↗ ప మ ↘ గా ॥ మ ప గ మ ప ధ ↗ ని ↗ ని సా |
జి త ప ర దే ॥ వ తా యా |

సి ↘ ని ↘ ధ ↗ ని ↘ ధా , ప | గా గ ↗ ని ధా పా ||
స్ఫ క లం ం | జా తం ||

↘ గా ↗ మా ↘ గ మ | ప ధా పా ధ ప ప ↘ మ ప |
కా మా ది | ద్వా ద శ |

↘ గ మ పా , ధ ↗ ని ధ ప ॥ ధా ↗ స ని ని సా రి |
ఖి రు పా సి త ॥ కా ది హా ది |

సా ↗ ని ↘ ధా ప | ప ధ ని స సి ↗ రి స ||
సా ది మం త్ర | రూ పి ణ్యాః ||

ని స ↘ మ ↘ గ రి స | ని ని ↗ రి స ని ధ ↗ ని ధ |
ప్రేమా స్పద | శి వ గురు గు హా |

ప ↘ గ మ గ ధ ↗ ని ↗ ని స ↘ ప ॥ పా ప ↗ ద పా ↘ గ |
జ నం ం న్యాం ॥ ప్రీ తి యు క్త |

మ ప ↗ ధ ద ↗ ని ధా పా , మ | గ గ గ గ మ గ ↘ రి స ||
మ చ్చి త్తం ం | వి ల య తు ||

సా ↗ ప గ రి స ని ↘ ధా ప ని స | సా మ గ మ ప గ మ ప ధ ↗ ని ధ ||
బ్రహ్మ మయ ప్ర కా శి నీ | నా మ రూ ప వి మ ర్శి నీ ||

పా మ గ మా ప ధ ని స ని ↗ రి | ↗ సా ↗ మ గ రి స ని ↘ ధా ప ↘ గ మ ||
కా మ క లా ప్రద ర్శి నీ | సా మ ర స్య ని ద ర్శి నీ ||

శ్రీకమలాంబా ॥

పదము - మిశ్రజాతి యేకతాళము - బొల్లవరమువారు

మోసమా యెగదవే

పల్లవి.

, పా పా ↗ ధ ప | ప ↘ మా గా ↗ ప మ | గ ↘ రి సా గా | మ ప మ ప ధ ని స ||
మో స మా | యె గ ద | వే ఏ నా | బు ద్ధి కి ||

↘ ప పా ↗ ధ ప ↗ ధ మ | మ మా గా ↗ ప మ | గ ↘ రి సా , ||
మో స మా | అ యె గ ద | వే ||

అనుపల్లవి

, ధా ⁄ నీ ⁄ సా | , సా ⁄ రిరి సా | , ∖ నీ ⁄ రీ సా | స ∖ నీ ∖ ధా ∖ పా ||
మో స మా | యె యీ | ము చ్చువ | గ ల కె ల ||

, ప ధ ⁄ నీ సా | , స నిని ధధ ప | ప పా ధప ∖ మా | గమా ప ⁄ ధ ⁄ ని ని స || ∖ ప
వా సి గ | ల్గు బో ల్ల | వ రము గా | బో లు || ఉ

మోసమాయె ||

చరణములు

, మా ∖ గా మా | ప పా పా , | , పా పా పా | ప ధా ⁄ ని ధ ∖ పా ||
1 ప్రొ ద్దు బో | వ నే | పూ దో ట | లో ప ల ||
2 బ డ లి క | గొ ని ప | న్నీ టి | చ లు వ చ ||
3 అ ల స ట | గొ ని నే | న ల రు పా | న్పు మీ ద ||

, పప ⁄ ధ ప ప ∖ మ | మా , మ ప ప మ | ∖ గా , మా ⁄ నీ | ∖ ద ని ⁄ ధా , పా , ||
1 పొ ద రి ం టి ఇ | లో నొ ం టి ఇ | ను ం డ | గా అ ||
2 ప్ప ర ము లో | నే నొ ం టి | ను ం డ | గా అ ||
3 న తి వ రో | నే నొ ం టి | ను ం డ | గా అ ||

	, ధా ⁄ సీ ⁄ సా	స సా ని ⁄ సా ⁄ రి రి	స ⁄ నీ సా సా	, ＼ నీ ＼ ధా పా ‖
1	స ద్దు సే	య క ౦ం దె	, జా ము కా	డ యే ‖
2	పొ డ ము కొ	ని స రి	, ప్రొ ద్దు కా	డ యే ‖
3	చ ల ము కొ	ని బొ ల్ల	వ ర ము సా	మి యే ‖

	, ప ధ నీ ధా	పా , ＼ గా మా	ప ⁄ ధా ⁄ నీ ధా	పా ＼ , గా మా ‖
1	చ ౦ దా న	వ చ్చె నో	వ చ్చె నే	వ చ్చి ‖
2	పొం ౦ కా న	వ చ్చె నో	వ చ్చె నే	వ చ్చి ‖
3	చ ౦ దా న	వ చ్చె నో	వ చ్చె నే	ప చ్చి ‖

	ప ధా నీ ధా	ప మా ＼ గా మా	ప ధా నీ దా	ప మా గా మా ‖
1	ము ద్దు బె	ట్టి బె ట్టి	మో వి యా	ని యా ని ‖
2	యొ డలు బ	ట్టి బ ట్టి	తొ డలు జీ	రి జీ రి ‖
3	బ లి మి బ	ట్టి బ ట్టి	ప య్యె ద	ది గ దీ సి ‖

	ప ధా ని ధ ＼ పా	ప ధా ధ ప ＼ మా	＼ గా , మా ⁄ నీ	⁄ ద ని ధా , పా , ‖
1	మొ న ప ల్లు	నా టిం చి	పో యె	ను ‖
2	జ డి య కు	మ ని వా డు	పో యె	ను ‖
3	ప ణ తి రొ	క ళ లం టి	పో యె	ను ‖

, ధా ⁄ నీ సా | సా , సా ⁄ రీ | స సా సా సా | స ⁄ నీ ⁄ ధా ⁄ పా ||

1 ని ద్దుర | మ బ్బున | నుంటిగా | ని తే చి ||

2 విడియము | సౌ క్కున | నుంటిగా | ని తే చి ||

3 చిలుకసం | దడి ని నే | నుంటిగా | ని తే చి ||

, పధ⁄నీ ని సా | ని ధా నిధపా | పా ధ ద పా , మ | మపమప ధ⁄ని ని స || ⁄ ప

1 నీ వె వ్వ | డ వ నై తి | నే యో | చెలియ రో || ఓ

2 నీ వె వ్వ | డ వ నై తి | నే యో | చెలియ రో* || ఓ

3 చే బ ట్టు | కొ న నై తి | నే యో | చెలియ రో || ఓ

మోసమాయెగద ||

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స స ⁄ మ ⁄ గ మా పా ⁄ గా | మా గ మ ప ⁄ ధ ⁄ ని ధ పా |

⁄ గా మ ప ⁄ గా ⁄ మ ⁄ గా రి | సా ⁄ నీ ⁄ ధా ⁄ పా ధ ⁄ ని |

ని సా ⁄ రి రి స ⁄ గ రి రి సా | ⁄ గా మ ప మ ⁄ ని ⁄ ధా ⁄ పా |

⁄ ధ ధ పా మ ఎ ⁄ గా మా | గ మ ప ⁄ ధ ⁄ ని ⁄ ధా ప ⁄ ధ ప |

---

* ఈ పంక్తిలో యతిభంగమున్నది మంచిపాఠము విచారణీయము (రా అ)

\ మా మ ప గ మ గా రి సా | ధ / ని ధా పా ధ / ని / రి రి సా |

/ మ మ గ మ / గా , మా పా | గ మ పా ధ / ని \ ధా పా |

/ ధ ప / ధ మ పా \ గా మా | గ గ గ గ రి రి స ని సా |

\ నీ / రీ సా / ధ ధ పా | మ ప \ మా / ని ధ ని \ ధా , పా |

మ ప \ గా మా పా \ మా | ప / ని \ ధా ధ ధ ధ ధ పా |

మా మ \ గ మా పా / ధ ధ | పా గ మ ప / ని \ ధా \ పా |

/ ధ మ / ప గ మ / ప \ గ మ గా రి స | సా మ \ గ మ ప గ మ ప ప |

ధ / ని / ని సా \ ని ధ ని \ ధా , | ప / ధ ప ధ మ ప గ మ పా |

/ ధ ప \ గా మా గ మ మ / ని | \ ధ / ని / ని సా , / రి రి సా |

\ నీ / రి రి సా ని స \ నీ | \ ధా \ పా ధ / స నీ / రిసా |

ప / ధ / ని / ని స / రి రి సా \ నీ | రి సా / రి ని స \ నీ \ ధా |

\ పా / ధ ధ మ ప / ధ / ని / రి స | \ పా \ మా ప / ని \ ధా \ పా |

మా / ప మ / మ ప గా రి సా | స స / మ మ గ మ / ప ప \ గ మ |

ప / ధ / ని / ని స / రి స ని / రి స స | రి స మ \ గా రి స / రి సా |

స \ ని ధ ని \ ధా ప గ మ గా రి సా | గ మ ప / ధ / ని / ని స \ పా \ మా |

మ ప గా \ రి , సా , ||

రిగిమపధని] మేళము 20 రీతిగౌళ [వేద శ్రీ చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 3 ధన్యాశి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి ధన్యాశిరాగస్సంపూర్ణః ఆరోహే రి ధ వర్జితః
గానతత్వార్థ విద్భిస్సః ప్రాతఃకాలే ప్రగీయతే

మూర్ఛన - { ఆరోహణము ♭ ని స ♭ గా మ ప ♭ నీ సా
అవరోహణము ♭ ని ♭ ధ ప మ ♭ గ రి స }

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, రక్తిరాగము, ఆరోహణమందు ఋషభధైవతవర్జ్యము, మొదటిజామమున గానము సేయఁదగును.

గమనిక ఈ ధన్యాశిరాగమునఁ బట్టెడు ఋషభములన్నియు శుద్ధ ఋషభములే ఇటులఁ బట్టుటయే సంప్రదాయమైన వాడుకగానున్నది అటుగనుక స ని ధ ప మ గ ♭ రి స- అని యీ ♭ గుఱుతు యీ మూర్ఛనావరోహణమందు ఋషభమునకు మాత్రము వేయబడియుండుటచేత ని రాగగీత కీర్తనములు మొదలైనవానియందు వచ్చెడు

ఋషభములన్నియు శుద్ధఋషభములుగనే బట్టవలెను ఇటులుండగా ఎటులనో ఈ రాగమును వెంకటమఖి రీతిగౌళ (మేళము) లో భాషాంగమునం జేర్చి చెప్పియున్నారు ఈ రాగమునకు గాంధారనిషాదములు మిగుల రంజనముగల జీవస్వర న్యాస స్వరములు

ఎటులనిన

నీ స గా , ని స గా , ని ని స గ ని స / గ గ నీ స / గ మ గా ,

ని ం గ మ \ గా , ని ధ ం మ \ గా , గా మ ప నీ , గ గ మ ప నీ ,

ధ ప / నీ స ని ధ ప / స నీ రి , రి ని ధ ప / స నీ సా రి ,

ని ధ ప మ గ రి స \ నీ ధ ప / నీ ని సా

తక్కినవి గీత, కీర్తన, సంచారులచే తెలియంగం దగినవి

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

మ మ పా	మ గ రి స రి ని స	ధా ప ని ని సా
అ అ ఆ	రె ఎ రె ఎ ల్ ల వ	వా ణి శు క పా
గ మ ప మ గ ప మ	గ రీ సా ,	గా మ ప ని నీ
అ అ ణి శ ఋ ఎ అ	ణి ఈ ఈ	ఒ ఒం క అ ఆ

ధ ప మ గ మ పా | గ మ ప మ గ రి స | గ రి స రి స ని స |
అ అ ర న అ ద | స్వ రు ఉ ఉ ఉ పె ఎ | ఆ ప ం ం ం ం ర్ణె |

ధా ప నీ సా | గా మ పా గ మ | గ మ ప గా రి స |
శా మ వ ర్ణే | అ ర త బ్యం ం | ం ం ధు పా అ ళు |

ని సా ని ధ ప మ | గ మ ప మ గ రి స |
కృ పా ఆ అ అ ళు | ప ర వి భ అ ఆ ళు |

అంతరి।

గా మ పా ని ని | ధా ప నీ సా | గా మ ప ప మ గ |
ఆ అ రే శి వ | కా మ వ ల్లీ | క ల్ప త రు వ ల్ |

ప మా గ రి సా |
ల్ ల్ లి ఇ ఈ |

జావడ

ప మా గ రి సా | నీ స గా రి స | ని సా ని ధ పా |
ధ ం మి ల్లా | మ ల్లి కా మొ ఒ | ఒ ఓ ఒ ఒ దా |

మా ప నీ ధ ప | నీ స గా రి స | గా గ మా పా |
భృ ం గ సం ం ఘ | ని ర్ఘో ఓ ఒ ష | న ం గ టం ం కా |

గ మా ప గ రి స | ని సా ని ధ ప మ | గ మ ప మ గ రి స |
ర వా క అ అ ర | ప్ర పం చ అ య త | అ అ అ ధ అ అ ర |

గ మ ప ని ని ధ ప | నీ స గా మ ప | ధ ప మ ప మ గ మ |
అ అ | అ అ | అ . అ |

ప నీ సాఀ , | పా ప ధ ప మా | మా ప గా రి స |
అ అ రే | వ్యో మ కె ఎ ప | ప శ రా ణి ఇ |

ని స స ని ధ ప మ | గ మ ప మ గ రి స || గా మ పా ని ని |
అంబు జ ప అ అ ణి | ని ఇ ల వే ఎ ఎ ణి || ఆ అ రే శి వ |

ధా ప నీ సా | గా మ ప ప మ గ | ప మా గ రి సా ||
కా మ వ ల్లి | క ల్ప త రు వ ల్ | ల్ శి ఈ ||

కీర్తనము - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

మంగళ దేవతయా

పల్లవి।

మా | గ మ గ గ రి స | స ని స | స మ గ మ |
మం | గ ళ దే | వ త | యా త్వ |

పా | , ని ని రి | సా , ని ధ | ప మ ప ధ ప మ ప |
యా | బ హు | మా | ని తో ఒ |

గా , రి గ | రి స ని సా మ గ మ ||
హం ం ం | ం శ్రీ ఇ ఇ ||

2　పా | మ ౼ గ ౼ మ గ గ రి స | ౼ ని స | స మా , ౼ గ మ |
మం | గ ళ దే | వ త | యా త్వ |

పా | గ మ పా , మా | ౼ ప గ రి | స ని ౼ ధ ప |
యా | బ హు మా | ని తో | , |

ని | ని సా , ||
ఓ | హం ||

అనుపల్లవి

ప ౼ ధ పా మ | మా ౼ ప మ ౼ గ గా ౼ మ గ గ | గా మ పా , | మ గ మ ౼ ధ ప ౼ మ పా ||
పుం ం ం | గ వ క మ | లా | ల య యా ||

2　౼ ధ పా మ | ,, ,, | ,, | ,, ||
పుం | ,, ,, | ,, | ,, ||

గ | మ గ మ ప ని , ౼ స | ని ధ ప | ౼ ని ని సా ||
భో | గ భో | గ్యా | ల య యా ||

౼ ని స గ | , ౼ మ గ రి స ౼ ని స ౼ రి | స ని ధ ప ప మ గ | రి స ని స ౼ గా గా మ ప ||
జం గమ | స్థా వ ర లో క | జ . న న | స్థితి ల య యా జ య ||

మంగళ ||

చరణము

గ రి | సి సా రి | ని | స మ గ గా ||
హా రి | ద్రా | కుం | కు మ వ ||

మా | గా మ ప ధ | ప మ గా , | రి ని పా ||
ప్తా(ప్రి) | లంకృత | వి | గ్ర హా యా ||

మ గ | , గ మ పా మ | పా | , ధ ప మ గ మ ||
ద రి | ద్ర దుః | ఖా | ది మూ ||

గ గ మ | ప ని ధ ప | మ గ | మ ప మ పా ||
ర్ధ | న్యా శి వ | ని | గ్ర హా యా ||

ధ ప | ధ మా ప | గ మ | పా , ని ||
వ ర | ద రా జ | గో | పా ల ||

సీ రి స ని | ధ ప ధ ప ధ ప | ప మ ప | స ని ని సా ||
హృ ద | య స ర సి | జ | గ్ర హా యా ||

, ని స | మ గా గా | మ గ రి | స రి స ని స ని ||
- వ ర | ల క్ష్మ్యై - | హా రి | హా ర - -గు రు ||

స ప ధ ప | మ గ మ గ గా మ పా మ | మా ప ధా ప | మ గ మ గ రి స ||
గు హా | శ క్తా అ | ను | గ్ర హా యా ||

ని ఫా రి | ని స ⁄ గా గ మ పా | ని ∖ ధా ∖ ప | , మ పా ⁄ ని ని సా ||
సురార్చి | త ప దాంబు జయా | సు ధా సా | గ రా త్మజయా ||

⁄ మ ∖ గ రి స | ని ∖ ధ పా మ ప ⁄ నీ | ధా పా | ప మ గ రి సా గ మ ప ||
సు ర విను | త శి వా ను జయా | మాయా | బీ జ యా వి జయ ∖
మంగళదేవతయ ॥

సంచారి - మత్స్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

నీ సా ⁄ మ గా మా పా | గ మ పా గ మ ప ⁄ ని ధ ధ |
ప మ ∖ గా రి సా సా | ⁄ గ రి సా ని స ని ధ పా |
స ⁄ నీ సా ⁄ మ గా గా మా | ని స గ మ ప ⁄ ని ధ ప మ గ |
⁄ ప మ ∖ గా రి ∖ నీ సా | ని స ని ధా పా నీ సా |
ప ధ ప స ని స ని గ ప ని | స గ ⁄ మ గ రి స ⁄ ప మ గ రి |
సా ⁄ ధ ప మ గ రి స నీ | ∖ ధా పా నీ సా గా |
ప ని సా గా మా పా | గ మ గ ⁄ ప మా ని స ని ⁄ మ |
గా ⁄ ప మ గా ⁄ ధ ప మా | ∖ గా రి స రి సా నీ |
స మ గ మ పా ⁄ ధ మ గ మ | పా ⁄ నీ నీ ∖ ధా ∖ పా |

╱ నీ స్ సా సా ధ ప | మ ప గ మ పా ╱ నీ ╲ ధా |

╲ పా ╲ మా పా గ మ ప ╱ ని | ╲ ధా ╲ పా గ మ ప ని సా |

ధ ప నీ సా ప ని స గ | రీ సా ╱ రి ని ╱ సా సా |

╱ రి స ╱ రి ని╱స ప ╱ ధప╱ధ మ | ╱ ప గ ╱ మగ╱ప మ ╱ ధ ప ╱ ని |

ధ ప ╱ స ని ధ ప ╱ గ రి స ని | ధ ప మ ╲ గా రి ╲ స ని ధ ప |

మ గ రి స ని స ╱ మ గ ╱ ప మ | ╱ ధ ప ని స గ మ ప ని స గ |

╱ మ గ రి సా ╱ రి ని సా ప | ధ పా మ గ రి సా మ గ |

రి స ని ధ ప మ గ రి సా | నీ ╲ ధా ╲ పా ╱ నీ సా |

గా గా మా ╲ గా రి | సా ╱ రి ని ని సా ; ; ||

రి గి మ ప ధ ని]　　　మేళము 20　రీతిగౌళ　　　వేద (శ్రీ) చక్రము]

జన్యము (భాషాంగము) 4　గోపికావసంతము

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి　స్యాద్గోపికావసంతాఖ్యః పూర్ణ షడ్జగ్రహాన్వితః
ఆరోహేతు ధ వక్రస్యాద వరోహే రి వక్రితః

మూర్ఛన — { ఆరోహణము　రి స రి ♭ గ మ ప ♭ ధ ప ♭ ని నీ సా
అవరోహణము　స ♭ ని ♭ ధ ప మ ♭ గ రి మ ♭ గ స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు ధైవతవక్రము, అవరోహణమందు ఋషభవక్రము ఎల్లప్పుడును గానముసేయఁదగును

ఈ గోపికావసంతరాగమునకు ఋషభగాంధార మధ్యమ పంచమములు మిక్కిలి రంజనములు గల జీవస్వరన్యాస స్వరములు

ఎటులనిన

రి గ మ రి ⁄ గా , రి ⁄ మ రి ⁄ గా , రి ⁄ గ గ గ , రి ⁄ గ గ స ,

రి గ మా , పా ⁄ ధ ప ↘ మా , గా మ పా , రి గ మ పా , ని ధ ↘ మా

గ రి ⁄ మ గ సా , రి మ రి ⁄ గ ↘ సా , పా సా , ప ప సా ,

మా గ రి మా ↘ రి గ సా , పా సా ని ధ పా మా , గా రీ ⁄ మ గ ↘ సా ,

పా ని ని స , ప స ని స , పా మ గ రి ⁄ మా గా ↘ సా , ప ప సా

కీర్తనమున ప ని స , స ని స - ప్రయోగములు లేవు

ఈ ప్రయోగములు మూర్ఛనా తానములు మొదలైనవానియందున్నవి. ఈరాగమును వెంకటమఖి ఎందుచేతనో రీతిగౌళ గీతములో భాషాంగముగా జెప్పియున్నారు

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

బాలకృష్ణం భావయామి

పల్లవి

పా , ధ ప మా గ రి రి గ	స ప స స	⁄ గ రి ⁄ గ స రి గ మా , - ‖
బా ల కృ ష్ణం ం	ం భా వ	యా అ మి ‖

పా , ధప మా పమ మా గరిమ , గా | సపసప | గరి గస రిగ రిగమ ||
బా ల కృ ష్ణం | ంభా వ | యా మీ ||

, గరి గా మరి గస రిగమప | , , ధపా మా | పమ పగ రిగమప ||
బల రా మా ను జం | ంవసు దే | వ జం ||

పా , ధ పమా , గరి గగ | సపసస | గ రి మ గ సా ||
బా ల కృ ష్ణం | ంభా వ | యా మీ ||

అనుపల్లవి

పా ప నిధ మమ గరి గస | రిగ రిగ మా పమ | పా సా ||
నీ ల మే ఘ గా | త్రం స్తు తి | పా త్రం ||

, పసా నిధ మ గ రి | గమా , , రిగ సా ప | రీ రిగ మ ప ||
ని త్యా నం ం ద కం | దం ం ము | కుం దం ||

బాలకృష్ణం ॥

చరణము

, గగ గ రి గ గా , గరి మగస | , పప స గరి | రిగస రీ మా , ||
క మ ల లో చ న ం ం | క ర్మ మో | చ నం ||

, సపపప⁄ని ధ\మమ⁄పమ⁄పమప | మగరిమగరిగస | , రిగమప\మా ||
కపటగో పికా | వ సం | తం ం ||

, సస సా పపమప | సా నిధ మ | ప పే సా ||
అమ రా ర్చితచ ర | ణం భ వ | త ర ణం ||

, పససస సో నిధ మ | ⁄ పమ\గరి రిగ | స ప సా ||
అ ర్జున సా ర థిం | ం క రు ణా | ని ధిం ||

ససాపపపపా సనిధమపపసా | మా మ సా సా స | పా , సా నిధమ ||
మమతా రహితం గురుగుహ విహితం | మా ధ వం స త్య | భా మా ధ వం ||

గిగరిగమగా గాగసా పసాసా | నీనిదామగస | పాగరిగమప ||
కమ లే శం గో కుల ప్రవే శం | కంసభంజనం | భ క్త రం జనం ||

బాలకృష్ణం ॥

సంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ని నీ సా సా సా | రి గ మా ⁄ గ రి ⁄ గ రి | గా , గ గ గ రి |

గా , రి ⁄ గ \ సా | పా ⁄ సా ⁄ గ రి ⁄ గ స | రి గ ⁄ మ ప⁄ధమ ⁄ప⁄మ |

/ ధ పా ప \ మా మా | / ప మ / ప మ / ప గ గా | రి గ / మ గ రి / గ రి |

/ గా \ సా \ పా సా | రి స రి గ మా / ధ ప | \ మా మా గ రి / మ గ |

\ సా రి / గ రి గ మా | పా పా / ని ధ \ మా | మా గ రి / గా గా |

రి రి మ గ \ సా | ప / ని ధ ధ ప ప ధ ధ \ మా \ గా రి / గ గా |

\ సా ప ప సా ని స | రి గ / ప మా పా ప మ | గ రి / మా మ గ రి |

/ గ గ సా ప ధ ప / ని | ధ ప \ మా మా గ మ | \ రి గ రి / మ గ \ సా |

ని ధ మా గా రి | రి గ మా రి గ \ సా | పా రి రి గ మ ప |

/ సా ని ధ \ మా పా | మ గ రి / మా రి / గ | \ సా ప ప సా పప |

సా ని స \ ని ధ పా | ప / ధ \ మా ప ప \ మా | / ప మ \ గా రి / గ గ / మ |

రి / గ స స / రి స రి గ | మ ప ధ ప \ మా పా | ధా పా మా \ గా |

మా \ గా రి రి | / మా గా \ పా పా | ప / ధ ప మ గ / మ గ రి |

/ మ మ గ స పా మా | పా సా ప స సా | ని ధ పా ని ధ \ మా |

గ రి / గ స రి గ మ ప | \ మా స స పా పా | స స పా మ ప సా |

ని ధ మా ప / ని ని స | స ని ని స మ రి / గ స | మ మ మ మ సా స స |

స స పా స ని ధ ప | మా గ గ రి / మా గ | గ రి గ / మ రి / గ సా |

గా \ సా \ పా సా | ని ని ధ \ మా గా | రి / గ గ సా \ పా |

గ రి గా రి గ మ | రి గ మ ప స స పా | సా ని ధ \ మా ప మ |

గా రి / మా రి / గ \ సా ఫా సా , ||

రి గి మ ప ధ ని]   మేళము 20   నారీరీతిగౌళ   [వేద శ్రీ. చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 5   మాంజి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటముఖి   మాంజి రాగస్తు సంపూర్ణ స్సగ్రహో గీయతే సదా

మూర్ఛన .— { **ఆరోహణము**   ▷ ని స రి ▷ గ మ ప ▷ ధ ▷ ని స
అవరోహణము   ▷ స ని ▷ ధ ప మ ▷ గ రి స

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, దేశీయరాగము, రక్తిరాగము, ఎల్లప్పుడును గానముసేయఁ దగును

స ＼ నీ సా రీ రీ ,   రి రి గా మా పా ,   మా ／ నీ ధా పా ,   మా గా ,

ప మ గా ,   రీ సా ,   స మా మా పా ⊏⊐ ధా ,   మ ప ధా ／ స నీ నీ ,

పా ＼ నీ ధ ధ పా ,   స ＼ ని ధా ధా పా ,   మా ／ నీ ధ ప మా ,

ప మ గా రీ ,   ప మ గ రి సా ,   మా పా ／ నీ ⊏⊐ ధా గ రి సా సా సా ,

పా ⊟ ధ ని స ని ధా పా మా , ప స ని స ప ధ మ ప ని ధ ప మ గ రి సా

ఇవియే ఈ మాంజిరాగమునకు ముఖ్యముగా రంజనములుగలిగించెడి జీవస్వర ప్రయోగములుగల సంచరింపులు

పంచశ్రుతి ధైవత ప్రయోగములు

ప ⊟ ధ ని స , ని ⊟ ధ ని స - తక్కినచోట్ల శుద్ధధైవతములే.

తక్కినవి కీర్తనములు మొదలైనవిచే నెఱుఁగవలెను

కీర్తనము 1 - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

రామచంద్రేణ సంరక్షితోహం

పల్లవి

రి	రి రి గ	గా , మ ప	మ పా / ధ ప	‖
రా	మ చ ం	ద్రే	ణ స ం ం	‖
మ ＼ గ	మ గ రి స ని	ని సా	, రి గ మ గ రి స	‖
ర	క్షి తో ఒ	హ ం	సీ తా	‖

2	రి	రి రి గ	గా , మ ప	మ ప / ని ని ధ ప	‖
	రా	మ చ ం	ద్రే	ణ స ం	‖

గా	పమగరిసని	సా	సా ,	
ర	ఘు తో ఒ	హం	ం	

అనుపల్లవి

సస	, సా స	రిసని	ధా పమ	
రమా	భా ర	తీ	గౌ రి	
పమ	ధనిసరిస	రిసని	ధా పమ	
రమా	భా ర	తీ	గౌ రి	
సని	సపధమ	పమగ	పమగగరిరిస	
రమ	ణ స్వరూ	పే	ణ శ్రీ ఇ	

రామ ॥

చరణము

1	గా	మపామ	గమప	మగరిస	
	కా	మ కో టి	సు ం	ద రే ణ	
2	గా	మపామ	గమపధ	పమగరిస	
	కా	మ కో టి	సు ం ం	ద రే ణ	

౪ గా | మ పా గ | మా | రి రి / మ గ స ||
గా | మ కో టి | సు ం | ద రే ణ ||

ని స | రి , గ | మ గ | ప \ మా మ ||
క మ | నీ య | క ం | ధ రే ణ ||

పా | ధ ని స రి | సా , ని | ని ధా ప మ ||
కో | మ ల ఘ న | శ్యా | మే న |

స ని | స ప ధ ప | మ గ | / ప మ గ రి స ||
కో | ద ం డ | రా | మే ణ ||

పా స స | రి గ మా గ రి స | సా స స | / ని ని ధా / గ రి స ||
మామక | హృదయ స్థి తే న | మారుతి | గీ తా మృ తే న ||

నీ సా | , రి స రి \ నీ ధ ప | \ మా ప ని | ధ ప మ గ మ గ రి స ||
మాంజీ | ర మ ణి మం డి త | మ ద్గు రు | గుహామా ని తే ‹ న ||

రామచంద్రేణ ॥

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శ్రీ సరస్వతీహితే

పల్లవి.

సా , రి రీ రీ | రి గా మ | పా ; ||
శ్రీ స ర స్వ | తీ హి | తే ||

మ పా ధ పా మా | గా మ గ | ప మ మా ||
శి వే చి దా నం | దే శి వ | స హి తే ||

సా , రి రీ రీ | రి గా రి | సా , ||
శ్రీ స ర స్వ | తీ హి | తే ||

అనుపల్లవి

మ నీ , ధ నీ పా | ధా పా | మా , ||
వా స వా ది | మ హి | తే ||

గా , మ పా గా | మా గా | రి , ||
వా స నా ది | ర హి | తే ||

చరణము ·

మా , మే పా ధా | స నీ నీ | సా , ||
కా మ కో టి | ని ల | యే ||

↘ ని సి స రి సా	↘ సి ధ ధ	పా ,	
క ర ధృ త మ	ణి వ ల	యే	
↗ సా , స సా ↘ నీ	స నీ ధ ధ	పా ,	
కో మ ల త	ర వ్యా ద	యే	
ప మ ప ↗ నీ ధ పా	మ గ మ గ	ప మ మా ↘	
గు రు గు హో ద యే	మా మ వ	స ద యే	

శ్రీ సరస్వతీహితే ॥

సంచారి - చతురశ్రము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

రిరిరిరిరి | రిగమప↘మాపా | మపస↘నిధాపా | పగ↗పమగరిసా |

నిసరిరిరిరి | రిరిగమపమపా | నిధపమగరిసా | ↗పమ↗పగ↗మగ↗మరి |

↗పమగరిరీసా | నిధ↗నిపధపమా | ↗ధపమగమగరిస | ని సరిసారి |

రిగమాపామా | ↗నిధప↘మామా | పామగ↗పమగరి | మాగరి↘సాసా |

మామాపాధా | మపధా↗సనీని | సనీనిసాసా | నిసరిసాసా |

↘నీధాధధపా | ↗సాసాససాసా | సనిధాధధపా | పమపానిధపా |

మగమగపమగా | రిసారిరిసా | సా↗సాసాసా | రిస↘నీధాపా |

\మామాపస స \నీ | ధాపా\మామా | స నిసపధప/ధమ | పమ/పగమగ/మరి |

పమగరిసాసా | సనిధపపమ/పమ | / స ని ధపమగరిస | సస / స స గ రి సా |

/ని ధా ప స\సా | /గరిస నీ ధప | ని సారిస \నీధప | స ని స ప ధపనిధ |

పమధపమగరిస | మ మపధ ని ని సస | గరిసా\నీధా | పా \ మా ప /సనిస |

ప/ధ మ ప స ని స ప | / స ని ధ ప మ గ రి స | రిరిరిరి | రి గ మ ప ప మ పా |

/ మా \ గా రి సా | రి రి స ని సా సా |

రి గి మ ప ధ ని]　　మేళము 20 రీతిగౌళ　　[వేద శ్రీ చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 6 ముఖారి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి　ముఖార్యాఖ్యస్వరాగః స్యాదా రోహేగ ని వర్జితః
సంపూర్ణస్సగ్రహోపేత స్సర్వకాలేషుగీయతే

మూర్ఛన { ఆరోహణము　స రి మ ప ♭ ధ సా
అవరోహణము　స ♭ ని ♭ ధ ప మ ♭ గ రి స }

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, రక్తిరాగము, ఆరోహణమందు గాంధారనిషాదవర్జ్యము　ఎల్లప్పుడును గానముసేయఁదగును

ఈ ముఖారి రాగమునకు మధ్యమ, నిషాద, ఋషభములు మిగుల రంజనములు గలిగించు జీవస్వర న్యాసస్వరములుగా నుండుటయుగాక తక్కిన స్వరములును రంజింపును కలిగించు స్వరములే

ప్రయోగములు ఎట్టులనిన

స \ నీ ని ధ ధా / సా / రీ ని ధ ధా స స రి రి , / మ \ గ రి ,

/ ని ధ ప మ \ గా రి , / ని ధా ప మ \ గ రి , ని ని ధ స రి మా మా ,

గా రి మ మ మా , స రి / ప మా మా మా , / నీ ధ పా మా

ప / ని ధ ధ ప ప మ మ , గ రి మ ప / ధ నీ నీ , ని ని నీ ధ / ని నీ

ధ సా రి స నీ ధా , మ ప / నీ ని ధ ధా , సా \ నీ ని ధ పా ,

మ ప / ధ మ / పా పా , మ గా రి ప మా మా , \ సా రి మ ప ని నీ ,

ని ధ ధా పా పా , / ని ధా ప మ గా గ రి రి , స \ నీ ని ధ ధా సా

కడపటివిగానున్న రెండు ప్రయోగములును ఈ రాగ రంజనములకు ముఖ్యాస్పదములుగా నున్నవి ఈ రాగమునకు ఆరోహణము పంచశ్రుతి దైవతమే వచ్చును అవరోహణమున శుద్ధదైవతమును, పంచశ్రుతి దైవతమును, సమయానికి దగినట్లు బట్టుట వాడుకగా నున్నది

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

పాహిమాం రత్నాచల నాయక

పల్లవి

పా , నిధప మపధప పమ గ రి సని ని ధ ధా | సా రి మ | పా , మ నిధని ||
పా హి మా అ ం ర | త్నాచల | నా య క ||

ధప ధసా , ని స ని ధప పమ గ రి స నిని ధ ధ | సరి పమ గరి | రిగ స , ||
భ క్త జ న శుభ అ | ప్ర దా య | క ||

అనుపల్లవి

పా ధసి ధ పా మ గ గరి రి మ | పా పని ని ధ ధ | స స స స ||
మో హ జా రా ళ | కే శీ . | వ ర ధ వ ||

సా రిగా , రి స ని ధ పా , ని ని ధ మ | ప నీ ని ధ ధ | ని ధా , స సస ||
ము క్తి ప్ర ద న త | వి రిం చి | మా ధ వ ||

ని ధ స రి మ గ రి రి రి స ని ధ ప ధ రి | సానినిధప నిధ | ప మగరి గసరిమ ||
రో హి ణీ శ ర వి వహ్ని నయన భ వ | రోగహరణ నిపు | ణ తర చ రణ శివ ||

పాహిమాం ॥

చరణము

, రి పా , మ గ రి గ రి , గ రి / గ | స రి మ మ | మ గ మ \ గ రి ||
స ద్యో జా తా అ | ది పం చ | ము ఖా అ రి ||

, రి మా ప / ని ధ / ని ధ ని | ధా / సని ని ధా , ప | మప మప ధ మ పా ||
ష డ్వ ర్గ ర హి త | వ్యా త్సం౦ | చా రా ||

, ప ప మ ప ధ ప ప \ మ మ | / ధ ప / ధ ధ మ పా | మ ప మ గ రి స ||
వి ద్యో దయ వి య | దా | ప్ర ప ం ౦చ ||

రి ని ని ధ ధ ధ సా రి రి గ స | రి మ ప / నిధప | మప మప / ధప పమ గ రి ||
వి క ల్పా తీ త | త త్వ వి | చా ర ||

స స సా / ని ధ / ని ధ / ని | ధా / సని ని ధా , ప | మప మప ధ మ పా \ ||
అ వి ద్యా త్మ క శ్రీ | చ క్రా | కా ర ||

మ పా స స \ ని ధ \ మా | మ / ని ని ని ధ ధ | / సా , స ||
వి చి త్ర న వ ర | త్న గి రి వి | హా ర ||

, ధ సా రి గ రి / గ గ రి | సా ద / ని ని ధ | ప \ మ ప ధ రి ||
గ ద్యా ఘ వి ద్ధ | ప ద్యా | ది వి ను త ||

పా , ద / ని ని ధ ప ప మ ప / ని | ధ ప మ పా మ గ | రి రి / గ \ సా ||
గం గా ధ రా | గ మ సా | ర ||

సాసామపా , పమ గారిమాపనీ | ధ సా రిసరిస నీధ | పమ ప ధ సారీ ||
ఆ ద్యాప్యార్య వం శ జాత తు | ర్య జా తిభృ తా ఖ | ండ కా వే రీ ||

మా గారి సా ని ధపధమ ప ధసస | పా సీ ధసమగరి | సాస మరిమప ని ||
న దో్యద కా ఖి షి త్రి శ రి ర | నాదిగురుగుహాకు | మారమా ర హార ||

ధ పా , , ని ధ ప ||
పా ఆ హి ||

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - కుమార యెట్టేంద్రమహారాజుగారు

కరుణాసార మధుర ప్రసాద

పల్లవి

, రి రి మాపా ప ని ని ధ ధ | , ప ధ స స | స ని ధప పామ స ||
క రు ణాసా ర | మ ధు ర ప్ర | సా ఆ ద ||

రిస | స రి స ని ధ సరి గరి గరి | గ స రి మ ప ని ధ ప | మపామ గరి స || ,
ఆ | క మ ల వ ద న గు హ | అ మా మ | వ ఆ ||

కరుణాసార ॥

అనుపల్లవి

, ని ధ స రి రి రి/గ రి/గ గ | రి స రి సా/గ రి | స ని ధ స స ||
గు రు శి వ దే వ వ ల్లి | ఇ ర మ ణో | ల్లా స నా థ ||

, ప ధ /రిస\ని ధ ప ని ధ | ప మ ప/ధ ప | మ/ ధప పామ\గ || రిస
గు ణ న వ ర స భా వ | గృ ధ్ర శి | ఖ రి వా స ||

కరుణాసార ||

చరణము

, మ మ మ మా మ ప మ గ రి | మా ప మ | ప / ని ధ ప ||
స క ల దే వ ను త | చిం తి త | చి న్మ య ||

, మ రి మ ప/ని ని ధ / ని | ధ/స ని ని ధ ప | మప మప ధ మ పా ||
స క ల భు వ న సం | ర క్ష ణ | దే వా ||

, ని ధ స రి రి రి/ గ రి/గ గ | రి ని స గ రి | స\ని ని ధ ధ సస ||
స క ల వి చి త్ర జ గ | త్సృష్టి | కా రణ ||

, ప ధ / సా సా , ని ధ ప ధ ప | \ మా ప ని ధ | ప ప ప మ గ ||
న క లా నం ద చై | త న్య త | త్వవి భో ||

స్వ ర ము

రి\సారిమప/నినీ ధసనినిధధప | ప\మాప/నిధపమ | పధపామ\గారి ||

సని ధసాస ని ధసరిరి మ\గారి | ప\మాగరి/నిధా | పమగారి సని ధ ||

ససరిరిమా , మ గరిమప/నీ , ని | ధ ధసాని ధరీ | గరిసానిధపమ ||

పప/ధధ/సస/రి రి/మగగరిసని ధధ | /గరిరిసానినిధ | ధపామ/పమగరి || రిస

కరుణాసార ||

ఇప్పటి పట్టపు మహారాజులవారి ప్రపితామహులైన వెంకటేశ్వర యెట్టప్ప మహారాజులుగారు

కీర్తనము రీ - ఆదితాళము

శి వ గు రు నా థ నై

ప ల్ల వి

, రి రీ మ మా పా ని ని ధ ధా | , స\నీ ధ పా | మ పా మ గ రి స ||
శి వ గు రు నా థ నై | మా ధ వ | నే శ నై ||

, ని ధా స రి రి రి/గ స రి ప | ప మ గ రి సా | సా , ||
ది నం ది నం ప ణి మ న | మే | ఎ ||

అనుపల్లవి :

, ని ధా స రి రి స రి గ రి స | , ని సా రి సా | స ని ధ ప ప మ ||
త వ మి గు వా నవర్ | తు ది క ళ్లు | కా చ ల ||

, ప ప స స ని ధ ప ని ధ | ప మ పా ధ పా | మ పా మ గ రి స || ,
శ ర వ ణ భ వ భ వ | ప ర క రు | ణా క ర ||

ముక్తాయి స్వరము

రిమగరిస రిగసరి స గరిసని ధ | సా రిమగరిసరి | మప నినిధధపమ ||

పాధధసరిరి మగగరి సని ధధ | రిసని ధమప ధ | సానిదపామగ || రిస

చరణము

, ని ధ ప ప మ గ రి స | రి గ రి స ని ధ | సా స స ||
ని త్యసం గీ త | ఇం గి త | లో ల నై ||

, స రి మా మ ప మ గ రి | మా ప మ | పా ధ నీ , ధ ప ||
నీ ల మా అ మ యి | తే టి య | వే ల నై ||

, ధ స రి రీ ⁄ గ రి | , నీ సా రి సా | ⁄ ని ధ ప మ ||
చి త్త గం భీ ర కో | లా హ ల | శీ ల నై ||

, ప స స ని ధ ప ⁄ ని ధ ప | మా , ప మా ని ధ ప | మ పా మ గ రి స ||
దే వ దే వ దే వ | నా య కి | శీ ల నై ||

శివగురునాథనై ॥

౨ గ ం గై మా మ గ | నా కి య | నీ త నై ||
క న క మా ర్బి ల | ణి యు ప | వీ త నై ||
ప ం క జా స న న్ | సే వి త్త | బో ధ నై ||
పా క శా స న న్ | సే వి త్త | పా ద నై ||

శివగురునాథ ॥

3 వ ళ్ళి తే డి య | ఇ న్బ పు ల్ | లా స నై ||
మ రై క ళ్ పా డి య | కొ ం జో లు ల్ | లా స నై ||
వె ళ్ళి నీ డి య | మా ల్ వ రై త్ | తూ య నై ||
మే వి ఖ్యా డి య | శాం భ వి | చే య నై ||

శివగురునాథ ॥

నిత్య సంగీత ఇంగితలోలనై

స్వ ర ము లు

1 సా , రీ ⁄ ప మా ప | , ⁄ నీ ధా పా | పా మ గ రి ⁄ సా రి || మ ప

నిత్య ॥

2 రిరీమగరి సరిస\నీ ధ సరిసగ | రిమాప ధసాని | ధపామగరి సరి || మప

నిత్య ॥

3 మా , మా , ప/నిధధ పమగరి ని | ధా , సా , రిమ | ప/నిధమ గరిసరి/ ||

మపా ధధాససా రిరీమగగరి | ససానినిధపప | , మగరి ససారి || మప

నిత్యసంగీత ॥

4 పా , / నినిధప మగరి\సా ని ధసరి | ప మా , , ప ధ | సనిధప మగరిమ ||

గరిసని ధ/మగరిరి/ /మమ | పప/నిని ధధపమ | గరిమప ధసాస ||

ని ధస/రీ , రి సరిమ\గా , రి | సా/గ రిరిసని ధ | , /రిసనినిధధప ||

మాగరి రిసని ధ సరిమ ధసరిమ | గరిససానిధప | పామగరి\సారి || మప

నిత్యసంగీతలోలనై ॥

ఈ ద్రావిడకీర్తనమందున్న మొదటిచరణముయొక్క మొదటి ఆవర్తనమును పాడిన తోడనే యొక్కొక స్వరములుగా పాడి చరణముయొక్క మొదటియావర్తమును నెత్తవలెను నాలుగు స్వరములునుపాడినపిమ్మట తక్కిన మూడావర్తములును అనుపల్లవిలోగల ముక్తాయి స్వరమును పాడి పల్లవి నెత్తవలెను అవతల రెండు చరణములును పాడవలెను

సంచారి - చతురశ్రము - సుబ్బరామదీక్షితులు

పా రి మ ప / ని నీ | ని ధ ధ ప / ధ మ పా | మ ప ధ ప మ గా రి |

మా మా , ప / ని | ధ ప మా \ గా రీ / గా సా రి మ ప / నీ |

ధ ప మ గ రీ సా | రీ స నీ ధా , | ప ధ సా సా , |

ని ని స రి మా మా | గ రి మా గ రి మ ప | / నీ నీ ని ధ ధా |

ధ ప పా మ ప ధా | \ మా పా మ / ధ పా | మ గ రీ మా \ గా |

రి / గ సా సా / నీ | ని ని నీ ని ధ / స ని | ని ధ పా మ ప ధ ప |

మా పా పా సా | సా \ నీ ధా పా | మ ప ధ ప మ గా రీ |

/ మ గ రీ \ సా సా | నీ ధా సా రీ | / స \ మా మా గ రి మ ప |

/ నీ నీ ధ ధ సా | ని ధ స రి / గా రీ | స నీ ధా పా \ మా |

ప ధ స రి / మా గ రి | మ గ గ రి \ గా సా | ప ప ధ ధ స స రి రి ||

మ మ గ రి / గ గ రీ | / గా రి స ని ధ మ ప | ధ ధ సా రి మ ప / ని |

ధా పా మా \ గా | రీ గా రీ సా | \ నీ ధా / సా , ||

ఈ ముఖారిరాగమునకు మొట్టమొదట జెప్పిన ముఖారి రాగమునకును మూర్ఛన లొకటిగా నున్నప్పటికిని ఆ యారాగములనున్న సంచారుల పరామర్శించి పర్యాలోచించితే ప్రకృతి వికృతులుగాక ఛాయాభేదములును తెలివిడియౌను

ఇరువదవ మేళము సంపూర్ణము

రిగిమపధను] చక్రము 4 మేళము 21 [వేద గో చక్రము

రాగాంగరాగము 21 కిరణావళి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి కిరణావళిరాగస్తు సంపూర్ణస్స్వగ్రహాన్వితః
పవక్రంత్యక్తగాంధార మారోహేచావరోహణే
ధమయోర్వక్రతాం కృత్వా సర్వకాలేప్రగీయతే

మూర్ఛన - { ఆరోహణము స రి మ ప ధ ప ధ ని స
అవరోహణము స ని ప ధ ప మ ప గ రి స

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, పంచమవక్రము, ఆరోహణమందు గాంధారవర్జ్యము, అవరోహణమందు మధ్యమ ధైవతవక్రము, ఎల్లప్పుడును గానము చేయఁదగును.

లక్ష్యగీతము - మఠ్యతాళము - వెంకటమఖి

ద్రువము

స స ధ ప మ ప గ రి సా | రి రి మా మా గ రి సా |
రి పు స ం ం ఘు ద మ న | గి రి చా ప ధ ర ణ |

గ రి స గ రి స స స ని ప | ధ ప మ ప మ ప స స గ రి |
మ ద న గ రు వ హా ర ం ణ | ప అ వ క న య ం ం ం న |

స రి మ ప మ ప గ రి సా | స ని ప ధ ప మ ప గ రి స ||
ధ రు ం ము ఖే ఎ ద ం న | స్మృత చ రి ఇ త్రు ప ం వ గ ||

అంతరి।

పా , ధ ధ ప మ పా | ధ సా స గ గ రి రి సా ||
యా శ ర ం ం ణా | మృ కం డు ప అ ల ం నా ||

జావడ

ధ సా రి మా ప ధ పా | గ రి సా ప మ పా ధ ప |
సు ర ఘ్న రి ద్ధ ర ణ | త్త రు ణ త్త ర ణిః ని భ |

గ రి స ప మ ప గ రి స రి | స ని ప ధ ప మ ప గ రి స |
ఖ ట అ మ కు ట ప్ర క అ శ | స క ల లో ఒ క శ ర ం ణ్యా |

స రి మ ప మ ప స స రి రి | స రి మ ప మ ప స̈ స̈ సా̈ |
ర అ గా ం ం గ | కి ర ణ అ వ ళి రా గా |

స̇ నిపధ పమ పగరిస	సనిపధపమపగరిస	
వే ద గో చ క్ర	న గరు, శె ప ం న గ	
పా పా ధ ధ ప మ పా	ధ సా స గ గ రి రి సా	
యా ఖ ర ం ం ణా	మృ కం డు పా ల ం నా	

తానము - వెంకటమఖి

1 ససప | సనిప | ధపమప | పమప | సనిపధ | పమప |

మమ్మపమ | ధపమ | సమమప | గగరి | సగరిరీ | గరిస |

పసరిస | సని̣ససగరి | రిసగరి | సగరి | సపమమ |

పమప | ధపసస | గరిరి | సరిమప | గరిస | సనిపధ |

పమప | ససరిగ | గరిరి | ససపమప | గరి |

సనిపధప | రిస | మమపధప | సని | పమపమప |

గరి | సరిమమప | ధప | సనిపపస | నిధ |

ధపమమప | మమ | ధపరిసస | రిస | సనిపధప |

మమ | పమమమప | ధప | సనిపధప | గరి |

పసనిప | పమ | పమగరిస | గరిస | సాధధప |

ధమప | రిసగరిస | సనిప | ధానినీ, | సాసా ||

2 సనిపధప | మమపమప | ధపగరి | ధపసనిస |
ధపగరిస | గరిసరి | సపమమప | ససరిసరి |
సగరిస | పగరిసధ | మపధపస | గరిసరి |
ససరిసప | ససరిసగ | రిసపమ | ససమగరి |
సగరిసరి | సధపమ | సనినినిస | సనిపమప |
సనిపమ | మమపమధ | మమపమప | సనిపమ |
పపససగ | రిససనిప | మమధప | సనిపధధ |
పపధపమ | పగరిస | సనిపధప | మమపమధ |
గరిస | రిరిమమప | సగరిస | పమప ||
గగరిసరి | సనిపధప | మమప ||
ధపససరి | సగరిరిస | నీ , సా సా ||

కీర్తనము - ఖండజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పంచభూత కిరణావళిం చంద్రమౌళిం

పల్లవి

పా ధ పా మ మ / ప గ రి / గా | రి సా సా / ధ ప మ / ప గ రి స ||
పంచ భూ త కి ర ణా | వ ళిం చం ద్ర మౌ ళిం ||

పా ధ నీ స గ గ గ రి | సా నీ సా ని సా , ||
భా వ యా మి గు రు గు హ | భా తం నం త తం ||

అను పల్లవి

ప మ పా గ రి స మ పా | ధా ప ధ మ మ ప గ రి సా ||
పం చీ కృ త ప్ర పం | చా తీ త మ గ ణి తం ||

ప ధ / నీ సా గ గ రీ | స ని ద / ధ మ / ప గ రి సా ||
ఫ ణి రా జా భ ర ణం | ప ల్ల వ జ య చ ర ణం ||

సా ని స ప \ మా ప ధా ని సా రీ / గ రి రి సా ||
వాం ఛి త ఫ ల ప్ర దం బృ హ న్నా య కీ శం ||

ద ధ పా మా / ప గ రీ సా ని సా రి మా ప మ ||
బృ హ దీ శం జ గ దీ శం స్వ యం ప్ర కా శ ం ||

స్వరము

పా , /ధధప మగా రిరిసా రిరిమా , \ప | గారి/గరిస ని\పాధ నిసారి గారిమ ||

పధా పధనీసరి గగరిరిసా రిసాని | పాధపమపా గగారిరిసా రిమాపమ ||

పంచభూత ॥

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా ధ ప మ / ప గ రి సా | ప మ పా మ ప గ రి రీ |
రి మా మా గా రి | / గ రి స / గ రి సా సా |
స / గ రి స ప మ మ పా ప | గ రి సా ప మ పా ధ ప |
మ / ప గ రి స స రి స ని ప | ధ ధ పా ధ ని సా ని ప |
ధ / స స రి సా / గ రి సా | రి మ పా మ / ప గ రి స రి |
స / ప మ / ప \ గ రి సా రి | ని ప / ధ ప మ ప / గా రి |
స రి మ ప మ ప గా రి | స రి మ ప మ ప గ రి సా |
ధ ప గ రి స / గ రి స రి | స ప మ మ పా స స రి స |
స రి గ రి స / ప మ గ రి స | ప మ / ధ ధ పా ప స సా |
స ని ప ధ ప మ / ప గ రి స | స రి మ ప మ ప సా సా |
స రి మ గ రి స / గ రి స గ | రి స ని ప ధ ప ధ ని సా |
/ గ రి స సా స ని ప ధ ప | స స సా రి స ని ప ధ ప |
మ ప గ గ రి / గ రి సా | స స మ గ రి స గ రి స రి |

స స ప మ స స గ రి స / గ | రి స ప మ స మ గ రి గ రి |

స ధ ప మ స ని ని ని స స | స ని ప మ ధ ప స ని స ప |

ప ప స స / గ రి స స ని ప | ధ ప ప ధ ప మ / ప గ రి స |

స రి మ ప ధ ప ధ ని స స | ని ప ధ ప మ / ప గ రి సా |

రి స గ రి సా స ని పా | ధా నీ సా , , ||

ఇరువదొకటవ మేళము సంపూర్ణము

రి గి మ ప ధి ని]   చక్రము 4   మేళము 22   [వేద భూ చక్రము

రాగాంగరాగము 22 శ్రీరాగము

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి శ్రీరాగస్సగ్రహః పూర్ణశ్చారోహేచాల్పధైవతః
అవరోహే గ వక్రస్స్యాత్సాయంగేయశ్శుభావహః

మూర్ఛన { ఆరోహణము   రి మ ప ని స
అవరోహణము   స ని ప ధ ని ప మ రి గ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, ఘనరాగము, ఆరోహణమందు గాంధారవర్జ్యము, అల్పధైవతము, అవరోహణమందు గాంధారవక్రము, సాయంకాలమున గానముసేయఁదగును

ఈ శ్రీరాగ మూర్ఛనారోహణములో మొట్టమొదటనున్న 'రి' ఇదియే యీ రాగమునకు జీవస్వరన్యాస స్వరముగా నున్నది అవరోహణమునఁ గనియున్న రి గ రి స, ప ధ ని ప - ఇవి ఈ రాగమునకు విశేషరంజనములఁ గలిగించెడి జీవస్వర ప్రయోగములు ప ధ ని ప - ఈ ప్రయోగము మాత్రము యే గీత ప్రబంధ కీర్తనములలోగాని రాగాలాపనములు మొదలైనవిలోగాని యొకసారి రావలెనేగాక పలుమారు రాకూడదని పూర్వాచార్యుల మతము.

ఈ రాగము వైణికశ్రేష్ఠుల చైమార్పులకు తగిన మేలిమిగల ఘనరాగము

ఈ శ్రీరాగము యెప్పుడు పాడినప్పటికిని సకలమంగళములఁ గలిగించును

లక్ష్యగీతము - మఠ్యతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

స స సా రి గ రి స ని ప | మ ప ని ప ని ని సా సా |
శ్రీ . ధ ర రె ఎ ఇ ం | గి త తు ఝు న క ళీ య |

ని స రి గ రి స రి స స ని | ప మ ప స ని ప ని స రీ |
మ అ ని య క రు ఉ ని శి ఖ | ప అ ల క అ చి రు కు మా |

రీ ప మ ప మ మ ప మ రి | రి గ రి స రి స స ని ప మ |
ధీ ర ధ రు ని రు కు మి ణి | ని యమ ం కి లె త వ అ అ |

పా ని ని సా ని స రీ | రీ గ రి సే ని సా స ని |
గా రి య దె శ్శ బ హూ | సం ను తి క ర సుం ద ర |
పా ని ప ప మ రి గ రి స ||
నం ద కు మ అ ర ం దె ఎ ||

అంతరి

సా , స స సా నీ | పా నీ సా గ రి స ని |
శ్రీ రు కు మి ణ్ణీ | క్క శ్యా ణ కా ర ణ |
సా స ని రి గ రి స ని ప | మ ప ని ప నీ స ని సా |
ద క్షి ణ సు కి రి తి చ రి | త అ న ం దా క ం దా |

జావడ

రి రి గ రి స ని సా స ని | ప ని ని స ని స రి మ మ పే |
డి య సు వ య ణ మా ణి మ | బ హు బ ళ స ం కు ళ తె లె |
ని ప ప మ రి గ రి స ని ప | ప మ మ ప రి రి గే రి సే ని |
రు కి మి ణి గ హి శ రి జ హ | అం ం గ శ్రీ రా గ |
ప ని ని స ప ప ని ని ప మ | రి మ ప ని ప మ రి గ రి స |
ఉ పా ం గ మ ణి ర ం ం గు | సా ళ గ భ ఇ ర వి శు ద్ధ |
రి మ మ ప మ రి మ మ ప ప | స స ని ప ప మ ప ని సే రి |
ధ ం న అ అ శి క ం న డ | గ ఉ ఉ ళ శు ద్ధ దే శి |

పపమరిరిరిమమపప | సస్సనిపమరిగరిస |
దే ఎవగాంధా రి | మాళవశ్రీ వే ద |
సససనిపమరిగరిస ||
భూ చక్రంనఅగరు ||

సా , స స సా నీ | పా నీ సా గ రి స ని |
శ్రీ రు కు మి ణ్ణి | కళ్యా ణ కా ర ణ |
సా స ని రి గ రి స ని ప | మ ప ని ప నీ స ని సా ||
ద క్షి ణ సు కి రి తి చ రి | తా అ న ం దా క ం దా ||

సస సా రి గ రి స ని ప | మ ప ని ప ని ని సా సా |
భా షాం గ రా గ | శ్రీ ర ం జ ని కా పి |
ని స రి గ రి స రి స స ని | ప మ ప స ని ప ని స రీ |
పాళ అ ని బృం దా వ ని | స ఇ ం ం ధ వి క ం ద్రా |
రీ ప మ ప మ మ ప మ రి | రి గ రి స రి స స ని ప మ |
మా ధ వ మ నో హ రి మ ఖ | ధ్య మ అ వ తి |
పా ని ని సా ని స రీ | రీ గ రి స ని సా స ని |
దే వ మ నో హ రి రే | రే య అ ఇ య ఐ య ఇ |
పా ని ప ప మ రి గ రి స ||
యాఇ య ఇయ ఇ ఇ ఇయ ||

సా , స సో సా నీ | పా నీ సా గ రి సో ని |
శ్రీ రు కు మి ణ్ణి | క ళ్యా ణ కా ర ణ |

సా స ని రి గ రి స ని ప | మ ప ని ప నీ స ని సా ||
ద క్షి ణ సు కి రి తి చ రి | త ఆ న ం దా క ం దా ||

ఈ గీతములో ధైవత ప్రయోగము లేదు

తానము - వెంకటమఖి

1 స స ని ప | ని ప ని స | ప ని ప స నీ | ప మ పా |
మ మ ప ని | ప ని ని ప సా | ని ప రీ | ని ప సా | ని ప రి స |
మ మ ప మ పా | ని ప నీ | ప మ పా | రి గ రి స |
రి మ ప ని సా | స ని పా | మ మ పా | స స రి స |
ని ని స సి సా | ని ప నీ | ప ని సా | ని ప స ని |
ప రి స స రీ | మ మ పా | ని ప నీ | ప స ని ప |
రిస ని ప రీ | మ ప నీ | ని ని ప ని | ప మ ప ని సా |
ని ప రీ | స ని సా | రి వ ని ప | రి స గ రి సా | ని ని సా |
ని మ నీ | మ మ ప మ | ప స ని ప శ్రీ | స ని సా | ప మ రీ |
మ మ ప మ | స రి మ ప నీ | ప మ పా | ని ప నీ | ప మ ప ని |
ప ని సో ని సా | స ని పా | మ మ పా | ని ని సో ని |

పపనిప నీ | ప మ పా | మ ని పా | ధ ని ప మ |
రిరిగరిసా | పసరీ | సనిపనిసా | నిపసని | పససనిస |
ని ని నీ | సా సా ||

2 మమపని | మపనిపని | పనిససస | నిప | ససిపని |
పరిససరి | మమపమప | సని | పసనిప | మమపమమ |
రిరిగరిస | నిస | ని ప స ని | స రి స ని స | ని ని స ని స |
నిని | సరినిస | నిసరిమప | మమఽమప | సని | పసనిప |
మమనిపస | నిపరిసరి | సని | పమపరి | మమపమరి |
పమపగరి | సరి | సగధిరి | సపమమప | నిపసనిప |
రిస | నినిసని | సపమమప | ససరిసరి | పమ | మమపమ |
రిగరిసరి | మమపమప | మమ | నిపమరి | మ పనిపని |
పనిసనిస | నిని | సనిపమ | మమపమప | మ పనిసని |
ప మ | స ని ప మ | మ ప మ ని | ప ప మ మ ప | మ మ |
సనిపని | పపమమప | మమపమరి | పమ | రిగరిస |
ని ని స ని స | ని ప స ని ప | మ మ | రి గ రి స |
రి మ ప ని ప | రి స గ రి స | ని ని | స ని ని ఢి |
ప ని స ఫ గ రి స | స గ రి రి స | ని ని స | ని ని నీ ,
సా , ||

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ మూలాధారచక్ర వినాయక

పల్లవి:

రిసనిస నిసరి రీ/గరిరిస\ని | సరి సాని నీస ని\ప | పాం,/నినిస ||
శ్రీ మూ లాధా ర | చ క్ర వి | నా య క ||

రీ, మ పా పమ\రిరి గరి రిస | \ని సీ,/గరిస | నినిఐసా ||
మూ ల్యా వర ప్ర | దా య | కా , ||

అనుపల్లవి

ప/సా,ని పమ/ పమ రి/ గరిస | రిని సరిమ | పని పనిస ||
మూ లా జ్ఞా న | శో కవి | నా శ క ||

సనిసరీ, స సని/రిససని పా,ని సని | ప/సా, ని ప\మ | రి సరి గరిస ॥ రిస
మూ లకం ద ము | క్తి ప్ర | దా యక ॥ శ్రీ

చరణము

ని సని పమరిగ గరిస | నిసరిమ మరిమప | పమ పనీ, నిప నిసా, ||
స క ల కృత దే | వా ది | దే వ ||

సనిపమ రిగ గరి స సి ప | ని స రి మ | ప మ ⁄ పా ప ||
ళ బ శ్రీ కృ త స | ర్వ జ్ఞ అ | స్వ . భా వ ||

ప మ పా మ ప మ ⁄ నీ | ప ⁄ స రి స ని | ⁄ సా , స ||
ప్ర క టీ కృ త వై | ఖ రీ స్వ | భా వ ||

స స ని స రి , స ⁄ రి రి \ నీ , ప మ మ | ప ని నిసాని ప \ మ మ | ప మ రి ⁄ గ రి స ||
ప రా భ వ ప్ర సి | ద్ధ గ | జ గ్రీ వ ||

రి గ రి సా ని సా రి మా మ పా ప | మ పా ⁄ నీ \ మా ప | నీ సా ని సా స ||
వి క ట ష ట్పృ త శ్వా సా ధి కా ర | వి చి త్రా కా ర | ళ క్తో ప కా ర ||

ని ని స ⁄ గ రి స \ నీ రి స నీ \ పా ని స | ని \ గ రి స ని ప ⁄ సా | ని ప ప మ రి ⁄ గ రి స ॥ రి స
అ క ళం క వి భా స్వ ర వి ఘ్నే శ్వ ర | హా ర గురుగుహా సో | ద ర లం బో ద ర ॥ శ్రీ

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

త్యాగరాజ మహాధ్వజారోహ

పల్లవి

రి , రి రి గ రి స ని స రి , | సా , ని ని ని | , ని \ ప ప ||
త్యా గ రా జ మ | హా ధ్వ జా | రో హ ||

వి ╲ పా , ప ╱ నీ స ని స | ని ని ╱ గ రి ╱ గ స | స ╱ రి స ╲ ని ని ||
తా ర క బ్ర ం | హ్మరూ ప | మా శ్రీ ||

╱ సా , ╱ గ రి స ని స రి మ | ప ╱ ని ╲ పా , ప మ | రి గ రి స ని ప ని స ||
యే గణేశ గురుగుహా | శ క్త భై ర వ | సౌ మ మ యం శ్రీ ||

త్యాగరాజ ||

అనుపల్లవి

రీ ప మ రి రి ╱ గ రి స | స ని స రి ని | సా సా ||
ఆ గ మ సి ద్ధా ం | త ప్ర తి | పా ద్యం ||

మా మరి మపా ప పమ పనీ , ని | ని ప నిపాని ప ╱ నిమ ╱ ప | ╲ రీ , ╱ గ రి ╱ మ ╱ పా ||
ఆ నం ం ద చం , ద్ర | శే ఖ ర | వే ద్యం ||

, ని స రీ ╱ గ రి రి స స ╱ రి స | ╲ ని ని స ని ప మ | ప ╱ ని నీ సా ||
నా గ స్వ ర మ | ద్ద ళా ది | వా ద్యం ||

స ని స రీ , స ని ╱ రిసాని పా , మ | రిమపని ప ని స మ | రీ రి గా , రి స ||
నా మరూ పా | తీ త మ | నా ద్యం ||

పా ప ప ని ╲ పా ╲ రీ పా ప మ రి గ రి స | ని సా రి మ రి మ ప | ప ╱ ని ని ╲ మా పా ||
యాగశా ళా ద్యుత్సవచో ద్యం | యమాద్య ష్టా ం | గ యోగ మా ద్యం ||

మాప / స నీ స రి గ రి స ని ప నిసరీ | సా సా ని ప స | స వా ప మ రి గ రి ||
భోగ రా గ భే దరోగ వై ద్యం | బో ధామృతమ | హో నై వే ద్యం ||

ని స రి రి ||
శ్రీ త్యాగ ||

చ ర ణ ము

రీ రీ / గ రి స స ని ప | ని సా ని | సా , రి గ రి స ని స రి ||
సృష్టి స్వ రూ ప | వ సం త | వై భ వ ||

మా ∖ రీ / మ పా ప | / ని ∖ మా ప | మ ప మ రి స స ||
మ ష్ట ధ్వ జేం ద్ర | వి మా న | భూ త స ||

రీ మ రి ప మ ని ప | , మ ప / నీ | స ∖ పా ని ||
మ ష్టి గ జ వృ ష భ | కై లా | స వా హ ||

పా , ని ని ప మా , రి రి / గ రీ స | ని ∖ పా / గ | గ రి సా ప ||
మా శ్లే షమ హో | ర థ స్థి | తిం వి ||

ప మ ప మ రి రి / గ రి స ని ని | ప ప / గ రి / గ స | ని ని సా ||
శి ష్టహ రం ం కృ | ష్ణ గ ం ం ధ | ధ ర ణం ||

, రి మ మా ప పా | / ని \ పా \ మ | , ప / నీ ||
శి ష్ట సే వి తా | జ పా న | ర్త నం ||

ప ని పా / గ రి స | సా , రి \ నీ | ని / సా స ||
అ ష్ట పా శ హ ర | తీ ర్థ | ప్ర భా వ ||

రి సా \ ని నీ స నీ ప మ | పా ధ / ని ప మ రి | , గ గ రి రి స ||
అ ను గ్ర హా త్మ క | పా ద ద | ర్శ న ం ం ||

రి గ రి సా రి స నీ సా ని రి స | రీ / ని పా / ని \ మా | పా రీ స ని స రి ||
ఇ ష్ట ఫ ల ప్రద క ళ్యాణ సుంద | రే శ నా వ మా | చార్య ప్రా భ వ ||

రి గ రి స రి స ని స ని ప ని ప మ/ః/ని/ ని స | \రి మ రిమపపనీ | సనిపమరి/గరిస ||
మ ష్ట సి ద్ధి దాయ కాం బి కో త్స వ | మా రూ ఢచం | డే శ్వరం శివం ||

ని స రీ రి రి గ రి స ని ||
శ్రీ త్యా గ రా జ ||

కీర్తనము 3 - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ వరలక్ష్మి నమస్తుభ్యం

పల్లవి

రి | / గ రి సా | ని స ని | , ధ ప మ ధ ||
శ్రీ | వ ర ల | క్ష్మి | న మ ||

/ స నీ | స ని సా రి | రి స ని స | ని రి స రీ ||
స్తు | త్యం ం వ | సు | ప్ర దే ||

నీ | సా రి మ | ప / ని | , ప స ని |
శ్రీ | సా ర స | వ దే | ర స వ |

సా | స ని పా | ప మ | , రి గ రి రి స ||
దే | వ వ దే | వ దే | వ దే ||

2 శ్రీ | / గ రి సా | \ నీ | , ప ప మ ప |
శ్రీ | వ ర ల | క్ష్మి | న మ |

/ నీ | / సా , రి | ని స \ ని | , రి స రీ |
స్తు | త్యం వ | సు | ప్ర దే |

నీ సా | రి మ ప నీ ప స ని | సా స ని | పా ప మా రి గ రి స ||
శ్రీ సా | ర స వ దే ర స వ | దే స వ | దే వ దే వ దే ||

శ్రీ వరలక్ష్మి ॥

అనుపల్లవి:

పా | / ని ప మ / గ మ రి | రీ | రీ / గ రి స |
భా | వ జ జ న | క | ప్రా ణ |

ని ని | ని స ని స రి | రి స ని స | రి రీ ||
వ | ల్లి భే సు | వ | ర్ణా భే ||

ప / గ | రి సా / ని | ప / ప ని | \ మ / మ ప \ రి / ప మ |
భా | ను కో టి | స మా | న ప్ర |

/ మ పా | , నీ ప | ని స ని | ని సా , ||
భే | భ క్త | సు ల | భే ||

స ని / గ రి | స ని పా ని స రీ | స/రి నిస | ప/ని మపరి/మ/మపా ||
సే వ క | జ న పా లి న్యై | శ్రి త పం | క జ మాలి . న్యై ||

రి మ ప | ని స రి / గ రి స నీ | పా ధ / ని | పా మా రి గ రి స ||
కే వ ల | గు ణ శా లి న్యై | కే శ వ | హృ త్ఖే లి న్యై ||

శ్రీ వరలక్ష్మీ॥

చరణము

పా | / ని ని ప ని | ప ప ని | \ మా మ ప / రి ||
శ్రా | వ ణ పౌ | ర్ణ మీ | పూ ||

రి | రి గ రి రి స | స ని | / సా ; ||
ర్వ | స్థ శు క్ర | వా | రే ||

సీ	స రి క్రి	, గ	రి స సా
చా	రు మ తీ	ప్ర	భృ తి భిః
రి	మ రి / ప మ మ	మ పా	పా ,
పూ	జి తా	కా	రే
మా	పా ని స	రి / గ	రి స ని
దే	వా ది గు	రు గు	హ స మ
స / గ రి / గ	స ని స ని ప	/ నీ	/ సా ,
ర్పి త	మ ణి మ య	హా	రే
రీ	, రి స ని	పా	/ ని ప ప మ
దీ	న జ న	సం	ర క్ష ణ
రి మ	ప స ని ప మ	రి గ	గ రి రి సా
ని పు	ణ క న క	ధా	రే ఏ
పా మ రి	, / గ రి స రి ప మా	పా / ని \ ప	, \ మా ప స నిసా
భా వ నా	భే ద చ తు రే	భా ర తీ	స న్ను త వ రే
నీ సా	రి / గ రి స ని ప రీ	సా ని ప	స ని పా మ రి గ రి స
కై వ	ల్య వి త ర ణ వ రే	కాంక్షి త	ఫ ల ప్ర ద క రే

శ్రీ వరలక్ష్మి నమస్తుభ్యం ॥

కీర్తనము 4 - ఖండజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ కమలాంబికే శివే

పల్లవి

నీ , ప ॽ మ ॽ రి ॽ గ రి స | ॽ ని నీ ॽ పా ని సా ॽ గ రి సా ||
శ్రీ క మ లాం బి కే | శి వే పా హి మాం ల లి తే ||

రి ప మ రి గ రీ స ॽ నీ రి సా ని స రి మ ప ॽ స ||
శ్రీ ప తి వి ను తే సి తా సి తే శి వ స హి తే ||

ॽ నీ , ప ని ప మ ॽ రీ ॽ గ రి స | ని నీ ॽ పా ని సా , ||
శ్రీ క మ లాం బి కే | శి వే పా హి మాం ||

అనుపల్లవి

రి ప మ ॽ ప మ రి గ రి స ని రీ | నీ ప ॽ గ రి గ రి స ని సా ||
రా కా చం ద్ర ము ఖి | ర క్షి త కో ల ము ఖి ||

రి మా పా ॽ నీ ॽ మ పా | ॽ రీ , ॽ ని ॽ పా ని స ని సా ||
ర మా వా ణీ స ఖి | రా జ యో గ సు ఖి ||

రి రీ గ రి సా సా రి స ॽ నీ ప మ ప ని స రి |
శా క o బ రి శా తో ద రి చం ద్ర క ళా ధ రి |

గ రి రి గ రి స స రి స ని ని స స ని వ మ రి గ రి స ॥
శం క రి శం క ర గు రు గు హ భ క్త వ శం క రి ॥

రి ╲ నీ స రి రి గ రి రి స సా సా స ని ని వ |
ఏ కా మ్ర రి భు వ నే శ్వ రి ఈ శ ప్రి య క రి |

పా ╱ ధ ని ప ╱ ని ప మ రి గ రి సా రి ని స రి మ ప ╱ స ॥
శ్రీ క రి సు ఖ క రి శ్రీ మ హా త్రి పు ర సు ం ద రి ॥

ని నీ , ॥
శ్రీ ॥

కీర్తనము 5 - ఆదితాళము - కుమార యెట్టప్ప మహారాజులు

షడాధార తత్వవినాయక

పల్లవి

స ని రి , రి ╱ గ రి రి స | స రి స ╲ ని ని | ╲ పా ╱ ని స ॥
ష డా ధా ర | త త్వ వి | నా య క ॥

, ని స రి మ రి ╱ మ వ ని స | ╱ రి స సా ని పా | ధ ╱ ని ప మ రి గ రి స ॥
ష ట్చ క్రా ది | మూ ల వా స గ్రా | మ వ శి వ పు త్ర క ॥

షడాధార ॥

అనుపల్లవి

రి ప, ని వ మ పమ రి గరి | స రి మ రి మ | ప / ని సా ||
షడా న న శ్రీ కా | రి కే య | వ ర దా ||

సని సరీ, స నీ సని పమ | పా ప / ని పమ | రి రిగ రిస ||
శా ర్ఙ పా ణి హి త | భా గి | నే య ||

షడాధార ॥

చరణము

రి మ పా మ రీ, గ గ రి స | ని స రి మ రి | మ పా ప ||
అ నంత సూ ర్య | తే జ | స్వరూ ప ||

మా ప ప / నీ \ మా | ప ని స ని | / సా , స ||
ఆ గ మ సి ద్ధాం | త వా క్య | జా ల ||

ప రీ రి రీ , గ గ రి స | ని ని / గ రి స | ని పని స ||
అనంత కుం డ లి | భూ ష ణ | భూ షి త ||

స సని సరీ , సని సని పమ | ప ధని పమ | రి రిగ రిస ||
ఆ నం ం గమో హా క | సుం ం ద ర | దే హ ||

స్వరము

సానిప గరిస సనిప నిసరి రిమరి । ⁄ పమరి ⁄ నిపమ రి⁄స । నిపమ రిగరిసని ॥

పనినిస రిమమప ⁄ నిప⁄సని ⁄ రిగ⁄గరి । ని⁄గరిసాని పధ । నిపామ రిగరిస ॥

షడాధార ॥

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రీ గ రి స ని పా ని స । రీ గ రి సా గ రి స ని ।

పా ని స రి ⁄ గ రి స ని ప । ని ని సా సా ని స రీ ।

మా రి మ ప ⁄ ని పా మా । ప ప ╲ మా రి ⁄ గ రి స ⁄ గ రి ।

సా ని ప మ ప ని స రి ⁄ గ । రీ సా ప ని స రి గ రి ।

సా ప ని స రి స ని పా । గ రి సా ని ప ని స రీ ।

రీ ప ని ధ ని సా సా । ప ని స రి ⁄ ప మ రి గ రి స ।

ని ప ని స రి మ రి ⁄ గ రి స । ⁄ ని ప ⁄ ని ని ╲ మా పా రి ⁄ ప ।

మ ⁄ ప రి ⁄ గ రీ ⁄ ని ప మ రి । ⁄ గ రి సా రి ⁄ ని ప ⁄ ని మ ప ।

╲ మా రి ⁄ ప మ ప రి గ రి స । ⁄ మ రి ⁄ ప మ ⁄ ని ప ⁄ స ని ప ⁄ స ।

ని ప మ రి ⁄ గ రి ని స రిమ | ప ని స రి ⁄ గ గ రి స రి ⁄ గ |

రి స ని ప ⁄ ని ని ⁄ సా సా | ని స రి ⁄ మ రి ⁄ గ రి ⁄ గ రి |

స ని ప ⁄ స ని ప ⁄ ని ప మ రి | ⁄ గ రి సా రి మ ప ⁄ ని |

╲ పా ని స ╲ నీ రి స ╲ నీ | గ రి సా రి స ని ప ధ ⁄ ని |

పా మా మ రి గ రి సా | ⁄ మ రి మ ప ని ని ⁄ సా , |

ప ⁄ స ని ప మ రి ⁄ గ రి సా | నీ పా నీ సా రి |

గ రి పా ╲ నీ ⁄ సా , ||

రి గి మ ప ధి ని] మేళము 22 శ్రీరాగము వేద ఘూ చక్రము]

జన్యము (ఉపాంగము) 1 మణిరంగు

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి మణిరంగు స్సగ్రహో త్తష్షాడవోయం ధ వర్జితః
గ వర్జితస్స్యాదారోహే సర్వకాలేషు గీయతే

మూర్ఛన — { ఆరోహణము రి మ మ ప ♭ ని ని స
అవరోహణము స ♭ ని ప మ ♭ గ రి రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము ; షాడవము , ధైవతవర్జ్యము , షడ్జగ్రహము , ఆరోహణమందు గాంధార వర్జ్యము , ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును

ఈ మూర్ఛనారోహణావరోహణమునఁగల జంటస్వరములే, ఈ మణిరంగు రాగమునకు ముఖ్యమైన జీవస్వరములుగా నున్నవి

రిమమా, పమమా, పనిని, నినిని, నిస ↘ ని, పప ↘ మా,

↗ పమగరిరిరిరి, పనినినిసనిపమగరిరిరి, ↗ పామగగరిరి,

నిసరిరి, ప ↗ రిరి, పపరిరి, పమగరిరిసా - ఇవియే రంజింపు గల సంచరింపులు

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

ప రి రి రి గ రి స ని స | రి స నీ , | ని స రి గ రి స |
సు వ రి జ్ఞి తి త శి ఖె ఎ | వే ం ద్రా | కీ ఇ రి తి జి త |

ని స రి స సా | రీ గ రి సా | ని స రి స నీ |
ర క చం ద్రా | ఉ ర్ఘు శి త | ప్ర తా పా |

ప ని ప మ గ రి | గ స
ప్ర క టిం న తె | య అ

జావడ

స ప పా ప ప ప మ మా | పా ప మ గ రి | రి గ రి రి సా |
అహి త ప్ర భు జ న వి | శ్రా స న తె ధే | హం వి ఇ రు |

సీ సా రీ | నీ స రి స స | నీ , , |
చ్చ క్ర గ్రా | వం మి ర వ ర | యా |

పా నీ నీ | ప ని సా సా | ప ని ప ని స స |
వి ఖ్యా త | న్ని జ నా మ | ద్ద ర వి ద ళి త |

ని స రి స ని స | ని స రి గ రి స | ని స రి స నీ |
చం ప క సు మ | మొ ఒ చ అ అ అ | స మ వ అ చా |

ప మ రి గ రి స | ని స రి స స ని | ప ని ప మ గ రి |
గి రి ధి ఇ రు | తు మి ధి ఇ రు | బు ధ మ ం ద అ |

రి స ||
అ రు ||

ప రి రీ రి గ రి స ని స | రి స నీ ||
సు ప రి జ్ఞి తి శ రి దె ఎ | వేం ద్రా ||

కీర్తనము - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

మామవపట్టాభిరామ

పల్లవి.

స / నీ , సా రి | రి , / గ రి రి స | \ నీ , / రి సా | ని స ని పా మా ||
మా మ వ | ప ట్టా భి || రా మ | అ జ య ||

పా , / నీ సా | రి , / గ రి రి స | నీ , స ని సా | సా , గ రి రి స \ ||
మా రు తి | స న్నుత | నా మా | రా మ ||

పా , పప / నిప | మపమగరిసరి | \ నీ , నిసరిరి | రీ , గరిరీ ||
కో మల తర | ప . ల్లవపద | కో దం ం డ | రా మఘన ||

\ నీ రి రి రీ | పపామగరిస | పా , / నిపపమ | పా , / ని నీసని ||
శా మలవి | గ్రహో బ్జనయన | స ం పూ ర్ణ | కా మా రఘు ||

పా నిపా / నిప | మగరిరిగరిస ||
రా మక ళ్యా | ణ రా మరా మ || మామవ

చరణము

రి , పా పా | నిపామపమ / ని | ప మా \ గా రి | నిసా రిరీ ||
ఛ త్రచా | మర క ర | ధృ త క ర | త లక్ష్మణ ||

\ నీ , రి స ని | రి , రిరిరి | పా , పా నిప | మ ప మగరిరిస ||
శ త్రుఘ్నవి | భీ షణసు | గ్రీ వ ప్రము | ఖా ది సే వి త ||

పా , రిరి | రి , \ గరి రి స | రి , మా మా | పా పపా / నిపమ ||
అ త్రివ | సి ష్ఠా ద్య | ను గ్ర హా | పా త్ర ద శ ర థ ||

ని సా నిప / నిపమ | పపమగరిసా | నిరిసరి \ నీస | పా , మగరిస ||
పుత్రమ ణి రం | గవ ల్యాలం | కృతనవ రత్న | మ ం టపే వి ||

సా సపపపప | పా / నిప \ మమా | ప / నిపపమగరి | సా , పరిప / రి ||
చిత్రమణిమయ | సిం హా స నే | సే తయా సహా | సం స్థి తసు చ ||

రీ రి / ప మ గ రి | సా స ప/ని ప మ | పా ప ప/గ రి రి | సా ని సా ని ని ||
రి త్ర ప ర మ ప | వి త్ర గు రు గు హ | మి త్ర స ం క జ | మి త్ర వంశను ||

నీ ని ని పా మ | పా స ని పా / ని ప | మ గ రి రి గ రి స \ ||
ధాంబుధి చంద్ర | మే ది ని పా | ల రా మ చ ం ద్ర ||

మామవ ॥

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

నీ సా రి ని / రి రీ | ని స రి / నీ రి రీ |

/ ప \ ని ప మ / ప మ గ రి రి | ప / ని ప మ గ రి రి సా స |

రి / ప పే మ గ రి సా | / ని ప మ గ రి ని స రి |

ని / రి రీ ప పే / రి రీ రీ | \ స నీ ప / ని ప / ని సా |

ప ప రి ప ని ఽ ని స రి | / పా నీ సా రి రీ |

పా రి / ప ప మ గ రి రి | / ప ప \ మా గ రి \ నీ సా |

ప / ని ప / ని \ మా పా \ మా | మ / ప మ / ప గ రి రి రీ |

పా / ని ప ప మ మ గ గ రి | / పా మ గ రి స నీ రి |

\ నీ నీ సా రి రి | పా మ గ గ రి సా సా |

రి / ప మ గ రి / మ గ రి సా | రి మ ప ప మ మ గ రి సా |

ప ప మ గ గ రి రి రి సా | మా గ రి \ నీ సా సా |

పా ప / ని \ పా ప ప \ మా | ప / ని ప / ని ప ప మా గా |

రి / ప మ / ప రి / గ గ రి రీ | స రి ని స రి స \ నీ నీ |

ని ని నీ \ పా \ మా పా | \ మా పా మ గ గ రి రి స |

స ప పా ప / ని ప మ పా | స ప \ మా గ రి రి స సా |

స / ని నీ ని నీ ప ప \ మా | స / స సా రి స ని ప ప మ |

ప / రి రీ గ రి రి సా | స రి స ని నీ నీ నీ |

గ రి స ని నీ నీ నీ | స ని పా ప మ పా పా |

సా ని పా మా పా ప మ | గ రి సా / ని ని ని ని ని నీ |

పా / గ గ గ గ గ రి సా | / రి స \ ని ప మ గ రి సా |

రి మ ప ని \ పా మా గ రి | రి స \ నీ \ రీ సా , ||

రి గి మ ప ధి ని]　　మేళము 22　శ్రీరాగము　　[వేద భూ చక్రము

జన్యము (ఉపాంగము) 2　సాళగభైరవి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి　సంపూర్ణా సగ్రహోపేతాచారోహే <u>ప ధ వర్జితా</u> ✱
దినస్యచరమే యామే గేయా సాళగభైరవీ

మూర్ఛన - { **ఆరోహణము**　స రి ♭ గ మ ప ధ ప స
　　　　అవరోహణము　స ♭ ని ధ ప మ ♭ గ రి స

✱ **వెంకటమఖి** సంస్కృతశ్లోకమున ఏదో పొరబాటున్నది　ఆ లక్షణమునకును సుబ్బ రామదీక్షితులుచూపిన రెండు భిన్న మూర్ఛనలకును పొందిక కానరాదు　ఇచ్చిన గీతకీర్తన సంచారములలో ఎక్కడను ప - ధ వర్జముగా ఆరోహణ సంచారములు కానరావు　గీతమందు 'స రి గ మ' అను నడకలేదు　మరి 'ప ధ ని స' అను ధారాళ సంచారమును కనబడదు　కనుక లక్షణశ్లోక పాఠము "ఆరోహే ధ ని వర్జితా" అని యుండదగును　'ప ధ ప' అనియు 'స ని స' అనియు ప్రయో గించవచ్చునని ఇందలి లక్ష్యములు తెలుపుచున్నవి　ఇంకను 'రి మ' అను సంచా

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు పంచమ ధైవత వర్జ్యము, పగలు నాల్గవజామున గానముసేయఁదగును

మూర్ఛన — { ఆరోహణము స రి ♭ గ రి ప మ ప ధ ప సా
అవరోహణము ♭ ని స ధ ప మ ♭ గ రి స }

ఈ పక్షాంతర మూర్ఛనారోహణావరోహణ భేదమును —

స రి మ గ రి ప ప ధ ప స, ని స ధ ప గ గ రి స,

స గ రి మ ప ధ ప మ గ రి స —

ఈ ప్రయోగములును, ఈ సాళగభైరవిరాగమునను గలవు

రము అ దందు గమని పవచ్చును ఇప్పుడు వాడుకలోనున్న శ్రీ త్యాగరాజ స్వామి కృతి "ప ద ని నీ సద్భక్తియు గల్గుట" అనుదానిలో ఈ రాగము 'స రి మ ప ధ స - స ని ధ ప మ గ రి స' అని ఔడవ సంపూర్ణముగా నడచు చున్నది ప్రాయశః గ - ధ - ని స్వరాలు మూడును ఈ రాగమున దుర్బల ముగా ప్రయోగింపవలెనని తోచును (రా అ)

లక్ష్యగీతము - రూపకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

రి రి సా | ని స ధ ప ధ ధ | పా గ గ రీ | స ని ధ ప సా |
శ్రీ నం | ద త నూ భ వ | రే జ య రే | తు ఝు ప ర భా |

రీ స ని ధ ప | సా , , | గ గ రి సా రి |
పు క్కొ ౦ ణు | రే | జా ణ వే ణు |

సా స ని ధ ప | గ గ రీ రీ | మ మ మ గ గ రి |
గా ణ ప ర వి | ఇ ణు కా శీ ం | ది ఇ క త క |

స ని స రి గ స | ని స ధ ప సా | ని స ధ ప మ గ |
క అ శ క అ | శి ఇ య ష ణా | త ట న ట న య |

రి సీ ||
ను రె ||

జావడ

స స రి స గ గ రీ మ మ | పా ధ ధ పా | పా మ గ రీ |
శ క ట ని శ అ ట మ్మ ద | శి క్షి ణ ద | క్షా అ స రీ |

సా మ గ రి రి | సా ని స ధ ప | గ గ రీ రీ స |
క్షా అ ం గి రి | సా ర సు రె ఎ | వ సు ర క్షి ణ |

ని స రి గ సా | ని సా ధ ధ ప | పా మ గ రి స |
ని పు ణ ద యా — గు ణా భ ర ణ | మా ర మ ణు రె |

ప పా ధ ధ ప | గ గ రి సా రి | మ మ గ గ రి పే |
తి యం వ ఇ య | అ ఇ య తీ య | అ ౦ |

ప ప ధ ప సా | సా స ని ధ ప | మ గ రీ రి గ |
అ రే | సా ర మ ణి ఇ | ర మ ణీ ఇ య |

సా ని స గ రి | స ని ధ ప మ గ | రి స ||
భా ష ం ం | త ర వి ల సి తు | రె ||

రి రి సా ని స ధ ప ధ ధ | పా గ గ రీ | స ని ధ ప సా ||
శ్రీ నం ద త నూ భ పు | రే జ య రే | త్తు ఝు ప ర భా ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

త్యాగరాజేన సంరక్షితోహం

పల్లవి

రి గ మ గా గ రి రి ని | సా , రి | , గ మ రి గ ||
త్యా గ రా జే న | సం ర | క్షి తో ||

మా , ధ పా స స | , ని ధ ప | మ గ రి రి స ||
హం దయా సు ధా | సా గ | రే ణ శ్రీ ||

త్యాగరాజేన ॥

అనుపల్లవి

పా గ మా , ౧ గా | రి గ మ ౧ గా | రి స రి స ||
యా గ శా లా | ది మ హో | త్స వే న ||

ని ధ ప సా ధ పా | గ రి గ | మ పా ప ||
య తి వ రా ద్యు పా | సి తే న | భ వే న ||

పా ధ పా సా ప సా గా గ రి స | రి స నీ ధా ప | ధ ప ప మ గ రి స ||
భో గ భో గ్య ప్ర పంచో ద్భ వే న | భు క్తి ము క్తి ప్ర | ద త ర మ తి వే న ||

త్యాగరాజేన ॥

చరణము

రి గ మ గా రి స | , రి గ మ | గ మా మ ||
శ్రీ ర మ ణా ది పూ | జి త చ | ర ణే న ||

రి / గ ౧ సా ధ పా ప / | గా ౧ రి ప | ప ౧ మా ప ||
సృ ష్ట్యా ది పం చ | కృ త్య క | ర ణే న ||

/ ధా ప మ గ రి / మ గ | రి రి ప | మ ప ధా ప ||
హా ర క ట క మ కు | టా ది ధ | ర ణే న ||

సా రి / గా , రీ | సా ధ ధ | ప మ గ రి స ||
హా ట క క్షే | త్రా ధి క | ర ణే న ||

సా రిసా గ రీ / గా మ \ రి గ రి రి | గ మా ప ధ ప ప \ గ | , రి రి గ / మా ప ||
పీ ర ఖ డ్గ ఖే టా ది ధ ర ణేన | వి క ల్ప విరహితాం | తః కర ణే న ||

మా ప సా స ని ధ పా ప గ గ రీ | / మ గా రీ స ని ధ | ప మా మ గ రీ స ||
మా ర కా ల త్రిపు రా ది హా ర ణే న | మ హా దేవ గురు | గు హ స్మ ర ణేన ||
త్యాగరాజేన ॥

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ప ధ పా సా రి రి సా | ని స ధ ప ధ ధ పా గ గ |
రీ సా ని ధ పా సా | గా రి రి సా రీ సా |
మా గ రి / మ మ గ రి స ని | స / రి / గ స ని స ధ ప సా |
స రి స గ రీ స ని ధా | పా ధ ధ పా పా మా |
ప మ గ రి సా మ గ రీ | పా మ గ రీ స ని సా |
ని స రి గ \ సా / పా ధ ప | పా మ గ రి స ప ప ధ ధ |
ప మ రి / గ రి రి సా రి మ | మ గా రి సా రి / గ రి రి
ప ప ధ ప ధ ప సా సా | మ గ రి రి / గ సా ని స

గ గ రీ ని స ధా పా | గ గ రీ స ని స / గ రి స |

మ గ రి / మ గ రి ని స రి రి | గ గ / మ మ గ రి ని ని సా |

ని స ని ధ ప మ గ రి సా | ని ధ ప స రి గ రి ప మ ప |

ధ ప మ గ రి స ధ ప సా | స ని సా రీ గ రి గా |

రి స ⟍ నీ ని స ధ ప మ గ | గ రి సా రి మ మ గ గ రి |

ని స రి గ మ ప ధ ప స ని | సా రి/గ/మ గ రి / గ స / రి |

ని స ధ ప / స స ని స రి / స ని | ధ ప మ గ రీ / పా మ గ |

గ రి / మ గ రి / గ స / రి స ని | ని ధ ధ ప / గ గ / మ గ గ రి |

⟍ సా ధ ప గ గ రీ సా ||

రి గి మ ప ధి ని]　　మేళము 22 శ్రీరాగము　　[వేద భూ చక్రము

జన్యము (ఉపాంగము) 3 శుద్ధధన్యాశి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి　ప్రాతర్గేయా రి ధ త్యక్తా శుద్ధ ధన్యాశికాస్మృతా
షడ్జగ్రహా సమాయుక్తా ఔడవీతి ని గద్యతే

మూర్ఛన { ఆరోహణము　స ♭ గ మ ప ♭ ని స
అవరోహణము　స ♭ ని ప మ ♭ గ స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము , ఔడవము , ఋషభధైవత వర్జ్యము , షడ్జగ్రహము , ఉదయకాల మున గానముసేయఁదగును

ఈ శుద్ధ ధన్యాశికిని, ఉదయరవిచంద్రికకును నిషాదభేదమేగాక వేఱు భేదములు గానము

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రు వ ము.

పా నీ సా గ స సా	సా నీ సా	సా మ మ గ స	ని స గ స నీ
చ క్ర ఖ్డం డి త న	క్ర బ్యూ చ	క్ర క్ర క చిం	న లె ద ం డ
ప ని ప మ మ గ	గ మ గ మ ప ని	ప ని స మ గ స	స స ని ప ప మ | గ స ‖
కృ్పణన అయ క	అ , అ	అ అ	ఇయఇయఇయ | ఇయ ‖

ఆ ప డ.

సా పా ప ని ప మ మ ప	మ మ గ స స ని	పా ని సా స	పా నీ సా
చ క్ర కృ ర వు ని స ం	ను త రె ఎ రె ఎ	చ క్ర వా ళ	మ ర్ధూరి
స గే సా స ని	ని స సా ,	పా ప నీ స	ప ని ప మ మ గ
క్ర క చిం న లె	కి రి టీ	తు ర్ధు మ త్త	ద ను స ం హా ర
గ మ పా , ప	గ మ ప మ గ స	స మ మా గ మ	ప ప స సా ,
స ం హా ర	అ న అ అ అ ర	న త తా జ న	తా ప న తా
మ మ పా , ప	ప ని స మ గ స	స స ని ప ప మ	గ స ‖
యు త అ ర	అ అ	ఇయ ఇయ ఇయ	ఇ య

పా నీ సా గ స సా	సా నీ సా	సా ‖
చ క్ర ఖ్డం డి త న	క్ర బ్యూ చ	క్ర ‖

సంచారి – రూపకతాళము – సుబ్బరామదీక్షితులు

గ మ పా పా | గ మ మ గ సా | ని స మ గ మ ప | మ గ ↘ సా సా |

నీ పా నీ | పా స ని స మ | గ గ ↗ మ మ గ గ | మ గ గా సా |

నీ సా ↘ నీ ↗ | గా ↘ నీ మ గ | ని స గా మ ప | పా నీ సా |

ని ని సా ప ని | స గ స ↗ మ మ గ | సా మా ప | ప↗ని ప మ మ గ |

సా పా మ గ | సా గా స ని | స ప ప ↗ ని ప | స మ గా స ని |

↗ ని ని పా మ గ | ↗ని ప మ గ గ స | స↗పా↘మా గ | స↗మా↘గా స |

ని ని స స↗మ గ | ని ని స↗గ గ మ | గా మ పా | ↘గా మా పా |

గ మ ప ↗ ని నీ | ప ని ప సా ని | ప మ ↘ గా గా | ↘ సా నీ సా |

స ↗ ని ప మ మా | స ↗ ప మ మ గా | మ ప ↗ సా మ ప | ↗ నీ ని స గా |

స మ గా గ మ | గ స ↘ గా గా | మ గ స నీ స | గ స నీ పా |

గ మ ప ని సా | మ ప ని స ↗ మ గ | సా గ స ని ప | మ గ సా ని స |

మ గ ↗ ప మ ↗ ని ప | ↗ సా ని ప ప మ | గా ↗ ప మ గా | గా ↘ సా ||

రి గి మ ప ధి ని]　　మేళము 22　శ్రీరాగము　　[వేద భూ చక్రము

జన్యము (ఉపాంగము) 4　కన్నడగౌళ

లక్షణశ్లోకము

వెంకటముఖి　రాగః కన్నడగౌళోయం నిషాదగ్రహ సంయుతః
అవరోహే ధ వర్జ్యస్స్యాత్సాయాహ్నేషుప్రగీయతే

మూర్ఛన { ఆరోహణము　స రి ♭ గ మ ప ధ ♭ ని స
　　　　అవరోహణము　స ♭ ని ప మ ♭ గ స

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము, సంపూర్ణము, నిషాదగ్రహము, అవరోహణమందు ధైవతవర్జ్యము సాయంకాలముల గానము సేయఁదగును

మూర్ఛన { ఆరోహణము స రి గ గా మ ప ధి ని నీ సా
అవరోహణము స రి ని నీ ధ మ మ రి గ సా, ని ప నీ ధ మ మ గసా }

ఈ మూర్ఛనవలె ప్రయోగములు గనబడుచున్నవి

మ గ రి స — అను ప్రయోగమును గలదు

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

ని సా | గ గ మా గ మ గ గ రి స |
తు ఝు | ద్ద ర ణిం మ ఝు అ అ అ రి |

ని రి స మ మ గ స స ని ప | ప మ మ గ స గ స స ని ప |
క వ ణు స రి స ం మ అ ణు | న వ ఖ ం డ భు జ మ ం డ |

పా ని ప మ ప మ మ మ గ |
లా ఖ ం డ లు ఉ రె ఎ రె |

అంతరి

సా ని ని ని పా ని ని ని | పా ని ధ మ మ మ మ మ గ |
ఆ రె ఎ రె సం ధ రు రె | సం ధి త అ అ ం నె ఎ క |

సా ని ధ ని సా స ని ని | సా ; ; స |
అం నె ఎ క రు ద్ది ఇ రు | రే రె |

జావడ

	మ గ స	మ మ ప ప ని ప మ మ గ స
	ధ వ ళ	కి రి తి ప స తి ం న తె ఎ
సా మ గ స గ స స ని ప		సా ని రి సా మ గ స
భూ న భో ం త రా ళ		దే స బం ధు ద్ద య అ
ప మ మ గ స సా , ,		మ గ స మ మ గ స మ గ స
సి ం ధు రె ఎ యా		తి య ం వ ఇ య ఇ య ఇ య
స ని స గ స గ స స ని ప		ని ద ని ప ని ధ మ మ మ గ
అ ఇ య అ ఇ య ఇ య ఇ య		అ ఇ య అ ఇ య ఇ య ఎ ఎ
స ధ ని సా స రి గ మా		స ధ ని స ని ధ ప మ గ మ
ఇ ఆ అ ఆ		అ అ
ప ని ప మ మ గ స స ని ప		పా ని ప మ ప మ మ మ గ ‖
అ ఇ య అ ఇ య ఇ య ఇ య		ఐ య ఇ య అ ఇ య ఎ ఎ ‖
సా ని ని ని పా ని ని ని		పా ని ధ మ మ మ మ మ గ
ఆ రె ఎ రె సం ధ రు రె		సం ధి త అ అ ం నె ఎ క
సా ని ధ ని సా స ని ని		సా , , స ‖
అ న్నే క రు ద్ది ఇ రు		రే రె ‖

గీతము - రూపకధ్రువతాళము - పూర్వీకులు

ధ్రువము

సా̈ నీ | ని ని ని ని ధ ని | ధ మ మ మ గా | స ని ని స ని ని |
ఆ రె | ప్పఅ వ న | త ర న అ మా | కృఇ లా స |

సా సా , | గ గ మా మ గ | మ గ గి రి సా | స ని స గ గ మ |
ధా మా | ఫ అ లాంబ క | జి త కా మా | కృపా ల |

స గ గ మ గ స | ని ప |
కృ త ద అ | అ మ

జావడ

సా పా | పా , ధ ప | ప మ మ మ గ స | ని స ని ని సా |
అ రె | బ్భానభో | ఒం త ర అం | మ అ ఝ అ కీ |

ప మ మ మ గ స | సా సా నీ | పా నీ సా | స గ గ మ గ స |
ప్రస రిం న తె | అ ప్రాకృ | త్త త్తే జా | ఖం డ వ ర ళు |

స ని ప ని ప మ | ప మా మ గా | ప ని నీ సా | గి గ మా , |
మ ఖ అ సి త | చ తు ర్ద శ | త్రియ అ మా | మ అ ఝ |

ప ని ని ష్ట ని ష్ట | ప మ గ మ ప ని | ప మ మ మ గ స | ని ప ||
హారి వి ని యం | వి ఇ త ప అ | అ ద మ కు ఉ ఉ | ఉ ఉ ||

సా నీ	ని ని ని ని ధ ని	ధ మ మ మ గా	సా , , ||
ఆ రె	పా వ న	త ర నా మా	ఆ ||

ప్రయోగములు తెలియుటకై ఈ గీతము వ్రాయబడినది

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా సా మ గ సా మ మ | ప ప ⁄ ని ప ⍀ మా మ మ గ గ |

⍀ సా ని స ని రి స మ మ గ | ⍀ సా స ని ⍀ పా ని ప ని స |

రీ గా మ ⁄ ప మ గ గ స | ధా ని స ని ధ నీ సా |

గ గ ⁄ మ గ రి స ధ ని సా | మ గ స ⁄ మ మ గ స ⁄ మ గా |

స ని ధ ని ప ⁄ ని ధ ని స రి | గా మ ⁄ ప మ గ ⁄ పా మ గ |

మా గా ⁄ మ మ మ గ స స | రి గ గ మ స ⁄ ప మ గ గ స |

ని స ని ప ని స ధ ని సా | మా గ స గ మ పా ⁄ ని ప |

⍀ మా మ గ గ మ ప ⁄ ని ప మ | ప మ గ స రి గ మ గ సా |

పా ని ధ నీ పా రి స | నీ పా రి రి ని స గ మ |

గ స ని ధ ని స గ గ మ మ | స / మ మ గ స / గ \ సా సా |

ని స గా గ మ స / మ గ గ | రి స ని స / ని ని \ పా / ని ని |

ప / ని ధ మ మా మ గా స | గ స స ని / స స పా / ని ప |

మ / ప మ గ \ సా / ని ప మ గ | స గ స రి గ మ ప / ని ప / ని |

ధ మ గా గ స / ని ధ / ని ప | పా / ని ధ మ మ మా గ స |

ధ ని సా స ధ ని స ని ధ | / ని ప / ని ధ \ మా ప / నీ ధ |

\ మా మ గ స రి గ మ గ స | ప / ని ప మ మ గ స / గ స ని |

ని ప / స ని / గ స ని స రి గ | ని స మ గ మ ప / నీ \ పా |

పా ని ధ / నీ ప / ధ ప మ | ప ప / ని ని ప / ని ధ మ పా |

\ ని ప / ని ధ మ గ స ధ ని స | / మ మ గా సా మ గ సా |

/ గ సా ని ప రి గ / మ గ స | ని ని సా ధ ని స / గ రి రి |

ధ ని / రి స ని ని ప / స ని స | ని / రి స ప స / మ మ గ రి స |

ని ని నీ ప మ పా ధ ని | ప / ని ధ \ మా గ మా ప ప |

సా ధ ని సా ని ధ ని స | నీ \ పా ని సా స ని ప |

/ ని ప మ గ ప మ గా సా | మ గ రి స / ని ని ప ప / స స |

ని ని స / మ గ / మ గ గ \ సా | రి సా ని స ని ప మ మ గ |

ప మా గ మ గా స గ స | / ని ప / ని ధ \ మా / ప మ మ గ |

\ సా రి గ / మ గ \ సా సా ||

రి గి మ ప ధి ని]　　మేళము 22 శ్రీరాగము　　[వేద ఘూ చక్రము

జన్యము (ఉపాంగము) 5　శుద్ధదేశి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి　షడ్జగ్రహ శ్శుద్ధదేశిత్వారోహేచ గ వర్జితః
పూర్ణో ధ వక్ర ఆరోహేప్యవరోహే ప వక్రితః

మూర్ఛన { ఆరోహణము　స రి మ ప ధ ని ధ స
అవరోహణము.　స ని ధ ప ధ మ మ గ రి స }

లక్షణవివరణము – సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు గాంధారవర్జ్యము. ధైవత వక్రము, అవరోహణమందు పంచమవక్రము, ఎల్లప్పుడును గానముసేయఁదగును

ఈ శుద్ధదేశిరాగము గీత, సంచారులచే తెలివిడియౌను

ర గు మ ప ధ

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

సా ని దా గ రి స రీ | పా మా ప మ గ గ రీ |
ఊ రి ఈ కృ త జ న | భూ్యా రీ కృ త అ ఘ న |

సా ని ధా గ రి స రీ | ని ని ధ సా , సా , |
ప్ర ధ న ఖ ం డ న | ఖ ం డ రే రే |

రీ మ గ రి స రి గ రి రి | సీ ధ సా గ రి స రీ |
అ జ్ఞా న పు ఉ జ అ ని | మి త్ర సం ర ఙు ణా |

గ రి స రీ ని ధ స రీ | సా రీ మా , మా , |
ఆ న ర త మ్మ క ర త | స్నీ ఈ మం తా |

రి మ ప ని ధ మ ప గ రి స | స ని ధ ప ధ మ మ గ రి స ||
అ అ | అ అ ||

సా ని ధా గ రి స రీ | పా మా ప మ గ గ రీ |
ఊ రి ఈ కృ త జ న | భూ్యా రీ కృ త అ ఘ న |

సా ని ధా గ రి స రీ | ని ని ధ సా , సా ||
ప్ర ధ న ఖ ం డ న | ఖ ం డ రే రే ||

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా ని ధ స సా రి రీ మా | గ రి రీ మ గ రి రీ గ రి |
రి / గ రి స ని నీ ధ ధ ధా | గ రి స రి పా \ మా ప మ |
గ రి సా ని ధా గ రి స | ని ధ సా సా రి మా |
గ రి స రి / గ రి రీ స స | ని ధ పా ధ ని ధా సా |
గ రి సా రి రి మ ప ధ | ధ ప ని నీ ధా ని ధ పా |
ప / ధ \ మా మ గ రి / గ రి స | రి నీ ధా స రి స రి |
మా మా రి మ ప / ని ధ మ | / ప మ గ రి స ప / ధ మ గ రి స |
రి మ పా ధా ని ధ పా | ధ \ మా ప / ని ధ పా ధ ప |
/ ధ మ / ప మ గ రి మా మా | ప మ గ రి ని ధ స రి మ ప |
ధ ప / ధ ధ మ మ ప / ని ధ మ | ప ధ ని ధ సా ని ధ సా |
గ రి సా రి మ \ గా రి స | ని ధ ప ధ / రి స ప ధ / ని ధ |
స రి మ గ రి స రి \ నీ | ధ స రి గ రి మ గ రి |
ని ధ సా ని ధ పా / ధ మ | \ గా రి స రి మా గ రి |
స రి మ మ పా మా గ రి | స రి గ రి స ని ధ పా ||

రి గి మ ప ధి ని] మేళము 22 శ్రీరాగము [వేద భూ చక్రము

(జన్యము ఉపాంగము) 6 దేవగాంధారి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి సంపూర్ణా దేవగాంధారీ షడ్జగ్రహా సమన్వితా
రి ధ వక్రాతథారోహే ప్రాతఃకాలే ప్రగీయతే

మూర్ఛన - { ఆరోహణము స రి స ♭ గ గ మ ప ధ ప ♭ ని ని స
అవరోహణము సా ♭ ని ధ పా మ మా ♭ గ గ రి స

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, రక్తిరాగము, ఆరోహణమందు ఋషభధైవతవక్రము, ప్రాతఃకాలమున గానముసేయఁదగును

ఈ రాగ మూర్ఛనారోహణావరోహణములగల జంటస్వరములును, దీర్ఘస్వరములును, విశేషరంజనముల నీయగల జీవస్వరన్యాసస్వరములే, తక్కినవి గీతమును, శ్రీపురందరవిఠ్ఠలదాసుల వారి సూళాదిని గమనించి చూడుఁడు

లక్ష్యగీతము - ఝుంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

ధ ప మ | మ మ ధ ప మ గ రి రి స ని |
క అ ళి | య అ హి ఫ ణ ర ం గ |

పా నీ స సా రి స ని | మ గ మ పా , ప ప ప |
మ ర్ఘ్యూ రి న వ్వ ల్ ల్లె | గో ఒ వ ళూ రె ప రి |

నీ ధా ని ధా ధ ప మ | గ మ పా ప గ మ గ రి స |
శ్యా అ చె లాం గూ ల | క ర వుం ని న అ చ తి ఇ |

అంతరి

సా , స ని ధ ధ ప మ | మా మ మా గ మ ప నీ |
నం ద గో ప | నం ద న క్శ్యం కి ణీ |

ధ ప ని సా ని స గ రి గ | సా మ గ స సా , , |
ఘ ణ ఘ ణం ఘ ణ ని న ద | సం క్ర మి ఇ రే |

జావడ.

పా గ మా ప మ గ రి స | ని ప ని సా ని స రి స ని |
తుం బు రు న్నా రం ద | గ రు డ గం ధ రు వ అ చె |

ని స స స స ని ధ ధ ప మ | మా మ గ మ పా పా , |
గ ఱ న న ం ర ం భ | సం భా వి నల్ ల్లే |

మ గ మ గ రి స రి స నీ | ని స గ రి గ రి స రి స ని |
ఆ ఆ | అ ఆ |

ని స స స స ని ధ ధ ప మ | మ గ మ గ మ ప ని ప స స |
ఆ ఆ | అ ఆ |

మ గ మ పా పా ప పా | నీ ధా ని ధా ధ ప మ |
అ అ ది వ స్తు ప్ప రి | క్యా ఆ చె లాం గూ ల |

గ మ పా ప గ మ గ రి స ||
క ర వుం ని న అ చ తి ఇ ||

సా , స ని ధ ధ ప మ | మా మ మా గ మ ప నీ |
నం ద గో ప | నం ద న క్కిం కి ణి |
ధ ప ని సా ని స గ రి గ | సా , మ గ స సా , ||
ఘ ణ ఘ ణం ఘ ణ ని న ద | సం శ్రు మి ఇ కే , ||

సూళాది - ఆదితాళము - శ్రీ పురంధర విఠలదాసులు

, స సా / గ స స ని | సా గా | మా పా ||
1 హా సూ గ ఆ ళ అ | క ర | వ ధ్వ ||
2 ర వే య క ం | క ణా | గ ళా ||

, మప / నీధపమ మప/ధప | పమగమ గరి | సా , / గ గసని ||
1 ని ఇ ఈ ఇ ఇ ఇ ఇ | క అ రు | గ ళ ||
2 ని ట్టు ఉ | యె శో ఒ | దే ఎ ఎ ||

సగా గమ పా , ధ \ పా | మ పమ గరి | స ని స మ ||
1 పి డి ఇ ఈ దు ఊ | బి ఇ గు ఉ | వ అ ధ్వ అ ||
2 మొసా అ ఆ ర ఆ | క అ డ అ | వ అ ధ్వ అ ||

మ గ గ రి / గా , | గా , \ స | సా , ||
1 ని ఇ ఈ | ఆ | ఆ
2 ని ఇ ఈ | అ | ఆ ||

పా పా , పా | ప / సని ని / సని | ని ప ప మ ||
ప యో ధి | ళ అ య అ | న ం న అ ||
మా ప \ మ మా మా | మ గ గ మ | గ స స ని ||
వం ం ం న్న గ | త అ | ల్పా అ న అ ||
సా గ రి / గా మా | పా / ని ప | ప మ మ గ ||
పా అ ఆ ఆ | డు ఉ ఉ | వ అ ధ్వ అ ||
గా ; మ గ మ పా మ | మా , | మా , ||
నీ ఇ ఇ ఈ ఇ | ఈ | . , ||

పా సా , స ని | ని ప పా | ప ⁄ స ∖ ని ని ⁄ స ∖ ని ||
శ శే మం | చ అ ద | న్య అ అ తె ఎ ఎ ||

పా ⁄ ధ ప ∖ మ మ ⁄ ధ ప | మ గ ⁄ మ గ రి | రి స స మ ||
యో ఒ గ అ ని ఇ | ద్రె ఎ ఎ యొ ఒ | శి ఇ ప్ప అ ||

మా మా , మా | గ గ గ మ | గ స స ని ||
ప దు ం మ్మో | తు అ | ను ఉ ప అ ||

ప ⁄ నీ ధ ⁄ ని ధ ⁄ ని ప మ ⁄ ధ ప | మ గ మ గ రి | సా , రి ∖ స ∖ ని ||
వ శి ఇ శే ఎ స అ | లూ ఉ ఉ | ఉ ఉ ఉ ||

, స సా ⁄ గ స స ని | సా , | సా , ||
హ సూ గ అ శ అ | అ | అ ||

, స సా ⁄ గ స స ని | సా ⁄ గా | మా పా ||
1 మై ఈ ము ఉ రి ఇ | దే ప | బం దూ ||
2 మొ లే య అక్కు ఉ | దూ హ | సే దే ||

, మ ప ⁄ నీ ధ ప మ మ ప ⁄ ధ ప | ప మ గ మ గ రి | సా , ⁄ గ గ స స ని ||
హే ఎ ప ఎ ఎ | శో ఒ ఒ | ఓ దే ఎ ||
నె ఎ ఎ ఎం ం ం ం ం | త్రెం ం ం | ం ం ం బ అ అ అ ||

పా గా గ మ ప / ధ పా . | మ గ / మ గ రి | స ని స మ ||
1 నె రి ఇ ఈ యె ఎ | పి ఇ . డి ఇ | దు ఉ కొ ం ||
2 హ రి ఇ ఈ యె ఎ | వి గి ఇ | ఇ ఇ య అ ||

\ గ రి గ రి / గా , | \ సా , | సా , ||
1 దు ఉ ఊ | అ | ఆ ||
2 పి ఇ ఈ | ఆ | ఆ |

పా పా , పా | ప / స \ ని ని / స \ ని | ని ప ప మ ||
తొ డే య | మె ఎ ఎ ఎ ఎ | వి ఇ ట్టు ది ||

మా ప \ మ మా మా | మ గ గ మ | గ స స ని ||
దా అ అ నీ యా | మొ ఒ తె ఎ | యు ఉ డి ఇ ||

సా గ రి గా మా | పా / ని ప | ప మ మ గ ||
నా గు ఉ ఉ వ్వ | కృ | ష్ణ అ ర అ ||

గా మ గ మ పా , , మ | మా , | మా , ||
యా అ అ ఆ అ | ఆ | ఆ ||

పా సా , స ని | ని ప పా | ప / స \ ని ప / స \ ని ||
వి డా దె ఎ | స అ ల | హు ఉ ఉ వె ఎ ఎ ||

పా / ధ ప \ మ మ / ధ ప | మ గ / మ గ రి | రి స స మ ||
శ క అ త అ జె ఎ | న ం ం ం ం ం | గ అ శ అ ||

మా మా , మా | \ గ గ గ మ | గ స స ని ||
సు కూ మ | ర అ క అ | పు ఉ ర ం ||

స / నీ ధ / ని ధ / ని ప మ / ధ ప | మా గ / మ గ రి | సా , రి స \ ని ||
ద ర అ వి ఇ | త అ ల్ల అ | అ అ అ ||

, స సా / గ స స ని | సా , | సా , ||
హ సూ గ అ శ అ | అ | అ

ఖండజాతి రగణ మత్యతాళము

ప స సా స ని ప / ని ప మ | మా మా , | మా మా గ / ప మ మ గ స ||
పం బ ణ్ణ దం శ అ ర | హు ట్టూ | కం జా శ హొ ద పె ఎ ఎ ||

గ స స ని ప పా ని స | సా గా మ | పా ప మ గ మ పా , \ మా , ||
అం భో జ సం శ వ్వ | ఆ గ మ్మ | ఉ చ్చు అ రి శే ఏ ఏ ||

ప సా , స ని ధ ని ని ని | ధా పా మ | మా / ప మ గ / ప మ మ గ స ||
కొం ం బు కొ శ లు ఉ ఉ | తు త్తూ రి | గా శ యు ఉ గు ఉ వ్వె ఎ ఎ ||

గ స స ని వ పా నీ స | సా గా మ | పా ప మ గ మ పా , ౼ మా ||
అం భో జ సం భవ్వ | ఆ గ మ్మ | ఉ చ్చ అ రి శే ఏ ఏ ||
ప సా , స ని ధ ని ని ని | ధా పా మ | మా / ప మ గ / ప మ మ గ స ||
కొ ం ం బు కొ ళ లు ఉ ఉ | తు త్తూ రి | గా ళ యు ఉ గు ఉ వ్వె ఎ ఎ ||
గ స స ని ప పా నీ స | సా గా మ | పా ప మ గ మ పా , ౼ మా , ||
అం భో జ సం భ వ్వ | ఆ గ మ్మ | ఉ చ్చ అ రి గె ఏ ఏ ||
ప స సా స ని ప / ని ప మ | మా మా స | / మా మ మ గ / ప మ మ గ స ||
యం కా ర న రి గె ఎ ఎ | నే ను వ్వు | ర ం ద ర వి త అల్లి అ అ ||
/ గ స స ని ప పా నీ స | పా గా మ | పా ప మ గ మ పా , ౼ మా , ||
అ ం భో ఒ జ సం భ వ్వ | ఆ గ మ్మ | ఉ చ్చ అ రి గే ఏ ఏ ||

ధ్రువతాళము

సా , స ని | ని ప ని ధ | / నీ సా ||
కో కి ఇ | లె | యం ం తే ||
స ని ధ ప మా | గ స గ మ | పా పా ||
కు ఉ గి | హో ఒ ఒ ఒం | మ్మ ం మ్మె ||
సా స ని సా | / గ రి గా | మా పా ||
గి ణి ఇ యం | తె ఎ ఏ | మ ఆ ||
/ ని ధ ప మ / ధ ప , | , మ గ మ గ రి | గ స స మ ||
త అ అ అ డి | హో ఒ ఒ ఒ ఒం | మ్మ ం మ్మె ఎ ||

మీా , , మ | మా మీ గ | / ప మ గా ||
తు ం వి | యం తె ఎ | ప అ అ ||

మ గ స / గ స ని | స / గ గ మ | మీా మా ||
అ అ అ అ డి ఇ | హా ఒ ఒ ఒం | మ్మం మ్మె ||

పా / ని ప ప మ | మ / ప మ / ప | గ రి / గ స ||
న వి ఇ ల ం | తె ఎ | న అ లి ఇ ||

/ గ స ని ని స గ | గా గ స | సా సా ||
ద అ అ అ డి ఇ | హా ఒ ఒం | మ్మం మ్మె ||

సా సా , | పా , | పా పా ||
కొ క్కొ | రా | లం తే ||

స ని ధ ప మా | గ స గ మ | పా పా ||
కొ్కొ ఒ ఒ ఒం కి | హా ఒ ఒ ఒం | మ్మం మ్మె ||

సా , స ని | ని ప ప మ | గ మ ప ధ ||
గూ ళి ఇ | య ం తె ఎ | గు ఉ ఉ ఉ ||

ని ధ ప మ ధ పా | మ గ మ గ రి | / గ స స మ ||
త అ అ అ డి | హా ఒ ఒ ఒ ఒం | మ్మం మ్మె ఎ ||

మీా , మీా | మా మీ గ | / ప మ గా ||
తు ం వి | యం తె ఎ | ప అ అ ||

మ గ స / గ స ని | స గ గ మ | మా మా ||
అ అ అ అ డి ఇ | హా ఒ ఒ ఒం | మ్మం మ్మే ||

పా / ని ప ప మ | మ / ప మ / ప | గ రి / గ స ||
న వి ఇ లం | తె ఎ ఎ ఎ | న అ లి ఇ ||

/ గ స ని ని స గ | గా గ స | సా సా ||
ద అ అ అ డి ఇ | హా ఒ ఒం | మ్మం మ్మే ||

పా సా , | పా , | పా పా ||
గో ఓ | శా | రం తే ||
స ని ధ ప మా | గ స గ మ | పా పా ||
గ్గో ష్ఠి ఇ మ అ | దు ఉ వె ఎ | ని స్న ||

సా నీ సా | / గా గా | మా ప ని ||
యా అ వా | లీ ల | యా పు ఉ ||

నీ ధ ప మ / ధ ప | మ మ గ రి | / గ స స మ ||
రం ం ద అ ర అ | వి ఇ ఇ ఇ | ర అ ల్లి అ ||

మా , మా | మా మ గ | / ప మ గా ||
తుం వి | యం తె ఎ | ప అ అ ||

/ మ గ స / గ స ని | స గ గ మ | మా మా ||
అ అ అ అ డి ఇ | హా ఒ ఒం | మ్మం మ్మే ||

పా / ని ప ప మ | మ / ప మ / ప | గ రి / గ స ||
వ　వి ఇ ల ం | తె　ఎ ఎ　ఎ | వ అ　రి ఇ ||

\ గ స ని ని స గ | గా గ స | సా సా ||
ద అ అ అ డి ఇ | హా ఒ ఒం | మ్మం మ్మే ||

ఆది తాళము

/ ధ ప మ మ గ రి స ని | స గ గ మ | గ మా మ ||
క ం డె వు ని తె ని న్న | కృ ష్ణ అ అ | ము పా ర ||

గ మ ప మ మ మ గ స | గ స ని ని | ని సా స ||
తె స శి గె తె ం ణ్ణ యు | గు ం డి గె | తె రా గి ||

ని స ని స మ మ గ స | స ని స గ | గ మ మ మ ||
మె లె మె లె యు ం జ ల | మ డి మే ఎ | స ర లి దు ||

పా ప / ని ప మ గ గ | మా మ మ | స స ని ప ||
కం డె కం డ రి గె ల్లి | బి సు వె | అ ం జు నె ||

ప / ని ప మ మ మ గ స | / గ స ని ని | ని సా స ||
శ య ని న్నె గె ఎ ఎ ఎ | గు ం డి గె | బి రా గి ||

/ ధ ప మ మ గ రి స ని | స గ గ మ | గ మా మ ||
పం౦ డ రి రె య పు రం | ద ర అ అ | వి ఠ ల్లి ||

గ మ ప మ మ మ గ స | గ స ని ని | ని సా స ||
చి లి కి దె న మ గి ను | గు ౦ డి గె | బి రా గి ||

రూపకతాళము

సా పా పా | ప స ని ప ప మ | మా మ గ గ మ | ప మ గ రి స ని ||
బి త్తా దా | హం౦ క అ ర అ | మా మ అ క అ | ర అ ద అ ల్లి ఇ ||

సా మా మా | మా గ మ/ప మ | గ/మ గ రి స ని | స గ గ మ ధ ప ||
సు త్తీ సు | త్త సు ౦ న అ | వ అ గ అ ళు ఉ | క ౦ డు ఉ ఉ ఉ ||

మ మ గ రి స ని | స/గ గ స స ని | స/గ స ని ని ని | సా సా సా ||
ఇ త్త అ అ బ అ | ఇ త్త అఅ బ అ | ఇ త్తఅ అ బ అ | యం౦ దూ వం౦ ||

సా మా మా | మా గ మ ప మ | గ/మ గ రి స ని | స గ గ మ ధ ప ||
న త్తం౦ మ్మ | త్త మ్మ అ డి ఇ | కొ ౦ డ అ గొ ఒ | వి౦ ద అ అ అ ||

మ మ గ రి స ని | స గ గ స స ని | స గ స ని ని ని | సా సా సా ||
ఇ త్త అ అ బ అ | ఇ త్త అ అ బ అ | ఇ త్త అ అ బ అ | యం౦ దూ ఊ ||

సా , ; ||
ఊ ||

పా పా పా | పసనిపపమ | మామగగమ | ⁄పమగరిసని ||
ఉ త్తా రి | సుఉవెఎసం | సా రఅసఅ | గఅరఅవ్వఅ ||

సా మా మా | మాగమపమ | గమగరిసని | సగగమ⁄ధప ||
కృ త్యా న | ప్పంప్పుఉరం | దఅరఅవిఇ | తఅల్లఅ అఅ ||

మమగరిసని | స⁄గగససని | స⁄గసనినిని | సా సా సా ||
ఇత్తాఅఅబఅ | ఇ త్తాఅఅబఅ | ఇ త్తాఅఅబఅ | యందూ ఊ ||

సా ; . ||
ఊ ||

ఆదితాళము

సా , పా పా | సీ స ని | పా ప మ మ ||
యా వ తి | రు చు ఉ | ద ల్లి ఇ ||

ప ⁄ మా మ గ గా మ ⁄ ధ ప మ | గ ⁄ మా గ | గ స స ని ||
మూ శి ఇ గి ఇ దె ఎ | నొ ఒ ఒ | ఒ ఒ ఒ ఒ ||

సా మా మా మా | మా గ మ | గ స స ని ||
య అ వ షే | తు ర అ | గ అ శ అ ||

పా గ రి రి స ╲ నీ | స స ╱ గ గ | మ మ ప మ ||
మె ఎ ఎ ట్టి ఇ దే | నొ ఒ ఒ ఒ | ఒ ఒ ఒ ఒ ||

పా ధ ప మ మ ధ ప | మ మ గ రి | స ╱ గ ప ╲ ని ||
యా అ అ ప అ దె ఎ | వ అ తె ఎ | గ ళ అ ||

ప ╱ నీ , స గ స మ | మ ╲ గ గా | గ స పా ||
శ జీ శె ఎ దె ఎ | సొ ఒ ఓ | ఒ ఒ ఓ ||

, స మా మా మా | గ గ గ మ | గ స స ని ||
య అ వ క్రే | తు ఉ వ్వె ఎ | నె ఎ శె ఎ ||

పా గ రి ╱ గా మ ప | మా , | , గ మ ||
మా అ అ డి దె ఎ | నో | న అ ||

పా , పా పా | నీ స ని | ని ప ప మ ||
నా వ పు | ఊ ణ్యు అ | వ అ న అ ||

మా మ గ గ మ ప మ | గ ╱ మా గ | గ స స ని ||
చ రి ఇ శె ఎ దె ఎ | నొ ఓ ఒ | న అ అ అ ||

స ╱ నీ , ధ ╱ ని ధ ╱ ని | పా ప మ | మ ప ╱ ధ ప ||
నా వ అ వ అ | హీ రి ఇ | య అ ర అ ||

మ గ ╱ మ గ గ స స ని | స స గ గ | మ మ ప మ ||
గ అ ర అ గి ఇ దె ఎ | నొ ఒ ఒ ఒ | ఒ ఒ ఒ ఒ ||

పా ధ ప మ మ ధ ప | మ మ గ రి | స ⁄ గ స ＼ ని ||
యా అ అ వ అ దె ఎ | వ అ తె ఎ | గ అ ళ అ ||

ప ⁄ నీ , స గ స మ | మ గ గా | గ స సా ||
ళ ణి శె ఎ దె ఎ | నో | ఒ ఒ ఓ ||

పా , పా పా | ⁄ నీ స ని | ని ప ప మ ||
దే వ పు | రం ం ం | ద అ ర అ ||

మా మ గ గ మ ప మ | గ ⁄ మా గ | గ స స ని ||
వి ర అ ల్ల అ రె ఎ | య ఆ అ | ని ం న్న అ ||

ప ⁄ మా , మా మా | గ మ ప మ | గ స స ని ||
పా వ న్న | మ్ము ఉ ఉ ఉ | రు ఉ ఇ ఇ ||

సా గ రి రి స నీ | స స ⁄ గ గ | మ మ ⁄ ప మ ||
క ం ం ం ం ం దే | నో ఒ ఒ ఒ | ఒ ఒ ఒ ఒ ||

పా ధ ప మ మ ధ ప | మ మ గ రి | స ⁄ గ స ＼ నీ ||
యా అ అ వ అ దె ఎ | వ అ తె ఎ | గ అ ళ ఆ ||

ప నీ , స గ స మ | మ గ గా | గ స సా ||
ళ ణి శె ఎ దె ఎ | నో ఒ ఓ | ఒ ఒ ఓ ||

ఏకతాళము

ప సా స	ని ధ ప మ	మ ప మ ప	మా గ రి ॥
ఉ పా ధి	యింద నిన్న	శ ణి ఇ స	వే ని ఇ ॥
గ మా మ	ప మ గ రి	గ మ ప మ	గ రి స ని ॥
రు పా ధి	సు ఖ వ న	న రి య ద	క అ ర ణ ॥
స గ గ మ	గ రి స ని	/ గ సా స	స స స స ॥
అ పా ర	మ హి మ ని	రు పా ధి	యొ ళ య దు ॥
స మా మ	/ ప మ గ రి	గ మ ప మ	గ రి స ని ॥
ఉ పా ధి	ఇంద నిన్న	శ ణి వం త్య	మ అ డ య ॥
స గ గ మ	గ రి స ని	/ గ సా స	స స స స ॥
అ ప అ ర	మ హి మ ని	రు పా ధి	యొ ళ య దు ॥
ప సా స	ని ధ ప మ	మ ప మ ప	మా గ రి ॥
అ పా ర	రంగ వి వ	ద అ అ ణి	యే ఱ గ ॥
గ మా మ	ప మ గ రి	గ మ ప మ	గ రి స ని ॥
దు పా ర	పు రం ద ర	వి ఇ ర ల్ల	రె ఎ య న్నక్ష ॥
స గ గ మ	గ రి స ని	గ సా స	స స న స ॥
అ ప అ ర	మ హి మ అ	రు పా ధి	యొ ళ య దు ॥

అటతాళము

పా , ⁄ నీ , | సా గా గా రి ; | సా ⁄ గా | గ స ⁄ నీ ||
య న్న | త్రాను ఉ ఊ | మ ఆ | న అ ఆ ||

సా గా గా మా ప మ | గా మా గా , రి | ⁄ గా ⁄ సా | సా , ||
ని ం న్ను పా అ అ | వ ఆ వ ఆ | వ ఇ | య్యా ||

, పా , పా , | పా , పా సా , | నీ ధా | పా మా ||
ని న్నూ | శే రి దే | పు ఉ | ర ం ం ||

⁄ గా గా , మా ⁄ ధ | పా , ⁄ ధ మా మా , ⁄ ప | గా రి | స ⁄ గ ⁄ సా ||
ద ర వి ఇ | ఈ ఇ ర ఆ అ | ల్లి అ | అ అ ఆ ||

నీ ⁄ ధా , ⁄ నీ , | సా గా గా రి , | సా ⁄ గా | గ స ⁄ నీ ||
అ య న్న | త్రాను ఉ ఊ | మ ఆ | న అ ఆ ||

సా ⁄ గా గా మా ప మ | గా మా గా , రి | ⁄ గా ⁄ సా | సా , ||
ని ం న్ను పా అ ఆ | వ ఆ న ఆ | వ ఇ | య్యా

(పై సూళాది యథాపూర్వముగా ముద్రించబడినది దాని శుద్ధ కన్నడ పాఠము ఇట్లు లభించినది.

1 ధ్రువతాళము (ఆది?)

హాసుగళ కరెవ ధ్వని - కరుగళ పిడిదు బిడువ ధ్వని
రళవె కంకణగళ నిట్టి యశోదె మొసర కడెవ ధ్వని

పయోధి శయనన పన్నగతల్పన ఒసెదు పాడున ధ్వని
సెళె మంచదమేలె యోగనిద్రె యొళిప్ప
పదుమేతుణనుప్పనడిసలు ॥

మై ముదిదెద్దు బందు యశోదెయ నెరియ పిడదుకొందు
మొలెకొడు హాసిదె నెంతెంబ హరియ బిగియప్పి
తొడెయమేలిట్టు హనివ మొలె యూడలు
నగువ కృష్ణరాయ బిడదె సలహువ భక్తజనంగళ
సుకుమారక పురందర విఠల ॥

2 మఠ్యతాళము

వొంబణ్ణదంబరవనుట్టు - కంబళియ హొద్దిరె
అంభోజసంభవ ఆగమ ఉచరిసె
కొంబు కొళలు తుత్తూరిగళు ఊదుతిరె
ఎంబివనవియొ (?) నీను పురందర విఠల

3 అట్టతాళము (ధ్రువతాళ ?) - - - - - — — ... - - - - - - -

కోగిలెయంతె కూగి ఒమ్మొమ్మె, గిణియంతె మాతాతి ఒమ్మొమ్మె
తుంబియంతె పాడి ఒమ్మొమ్మె - నవిలంతె నలిదాతి ఒమ్మొమ్మె
కొక్కరెయంతె కూగి ఒమ్మొమ్మె - గూళియంతె గుటిరి ఒమ్మొమ్మె
గోవళరంతె గోలియాడువె ఒమ్మొ - యావళిలెయో పురందర విఠల ॥

4 రూపకతాళము (ఆదితా ?)

కండెవు నిన్న నెలెకృష్ణ - మొసరబిసళిగె బెణ్ణెయగడిగె వెరసి
మెలె మెలె యెంజలమాడి _ మీసలళిదు
కండకండవరిగెల్ల బీసువె అంజువెవు పంతరిరేయ
పురందరవిఠల సిలుకిదె నమనిన్ను ॥

5 ఝంపతాళము (రూపకము ?)

చిత్తదహంకార మమకారదల్లి
సుత్తి సుత్తి నుణ్ణవాగలు కండు
ఇత్తబా ఇత్తబా ఇత్తబా యెందు నన్న
నుత్తమోత్తమన మాడికొండ గోవింద
ఉత్తరిసువె సంసార సాగరవ
భృత్యనప్పె పురందర విఠల ॥

6 ఆదితాళము

ఆవతీరుథదల్లి ముళుగిదెనో నా
నావహేతురగళ మెట్టిదెనో
ఆవదేవతెగళ భజిసిదెనో నా
నావ క్రతువ నెరె మాడిదెనో - నా
నావ పుణ్యావాచరిసిదెనో నా
నావ హిరియరిగెరగిదెనో

దేవ పురందర విఠలరేయ నిన్న

పావన మారుతి కండె॥

7 ఏకతాళము

ఉపాధి యింద నిన్న భజిసువె ని

రుపాధి సుఖవ నానరియద కారణ

అపారమహిమనె ఉపాధియళిదు ని

రుపాదియింద నిన్న భజిసువంతె మాడయ్యా.

అపవర్గ పదవియిత్తు జగదే -

కపాల పురందర విఠలరేయ॥

8 అటతాళము

- జతె -

ఎన్న తను మనవిన్ను పావనవయ్యా

నిన్నె సేరిధె పురంధ విఠల॥

(ఈ పాఠములోను ఒకటిరెండు లోపములున్నట్లు తోచుచున్నది. కాని సవరించు పనికి పోలేదు (రా అ))

కీర్తనము - ఝుంపతాళము - పెద్దదాసరి

గ్రహాఫలము మీయను

పల్లవి.

గ మ ప పమ/ధప ప మ గ ప | గ సా ॥ ని ప/ని ని స మ గ రి | స స ని ॥
గ్రహాఫల ము మీ | యను ॥ గ్రహా ఫ లము మా | కిపుడు ॥

సా , , , | సా , ॥
అ | అ ॥

అనుపల్లవి:

మ మ మ మా గ మ | ప ని స ॥ / గ రి స \ ని ని స | ధ ని ప మ ॥
స హ జ మౌ న ర | సింహా॥ చ ల ని వాపా | అ అ ॥

గ్రహాఫలము ॥

చరణము:

1 , పప / ని ని ని ని | సా స ॥ సా గ గ మ గ రి | స స స ॥
- ది క్కు లలరు నీ | మే ని ॥ తే జ మే ఎ ర వి | ఫ లము ॥

, సస ససాసస | స ౼ నిని ॥ నినినినిని నిస | ని ప మ ॥
చక్క నినీముఖ | క ళలు ॥ చంద్రఫలము | ఉ ఊ ॥

, గ మ ప పమ/ధప పమగమ | గసని ॥ సామగమపా | ప ౼ మమ ॥
చొక్కంపుమీ న యె | నముల ॥ చూపెతా రా | ఫ లము ॥

, మ మమమగమ | ప నిస ॥ , స/గరిసస/ని నిని | నిసనిప ॥ మ
మక్కువల లరు నీ | మూర్తి ॥ మంగళఫ లము | ఉ ॥ ద

గమ
గ్రహ ఫలము

2 ఆరవు కోనగామిమ్మ ॥ నెఱుగు జేఋధ ఫలము
గురుని కీ గురు జౌట ॥ గురు ఫలంబా
పరగమా మిద్ది రిని(?) ॥ బ్రతికించుట శుక్ర ఫలము అ
సరిలేని నీమాయ ॥ శని ఫలంబు (గ్రహాఫలము)

3 భావింప మీ శేష ॥ పాను పేరా హు ఫల ము
కేవలము మీ పడగ ॥ కేతు ఫ లము
శ్రీవెలయు సింహా ద్రి ॥ శ్రీవరహా సర సింహా
నీ వైభవమె మా కు ॥ నిత్య ఫలము *

(గ్రహాఫలము)

---

* ఈ కీర్తనలో ఫలము ' అను చోట్ల ' బలము ' అని యుండుట తగునేమో ! ఈ వ్యత్యాసము తమిళ వ్రాతవల్ల కలిగియుండును (రా ఆ)

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా / గ స స ని సా గా | మా పా మ ప / నీ ధ స |

మ ప / ధ ప మ గ / ప మ గ రి | సా / రి స / గ గ స \ ని నీ |

పా గ రి గా మా పా | / ని ప ప మ మ గ / మ గ రి స |

నీ \ పా ని స / గ గ రి | స / గ గ స స ని / స / గ గా |

గ మ పా మ గ స / గ స ని | స / రి \ సా స ని ని ప / ధ ప |

/ నీ సా గ గ / మా మా | గ / మ గ రి రి స స మా మ |

గా గ / మ గ స స ని నీ | / నీ ధ / స ధ / ని ప మ / ధ ప |

\ మా గ మ / ప మ గ స / రి స | \ నీ సా గా మ పా ప |

/ ని ధ ని ని ధ ప మ / ప మ గ | మ ప \ మా గా / మ గ సా |

ప సా స ని ప / ని ప మా | గ మ ప ని ధ ప మ / ధ పా |

స ని ధ ప \ మా గ స గ మ | గా సా నీ సా గా |

గా మా ధ ప మ గ గ రి | స ని స / మ మ గ గ స స ని |

స గ గ మ పా ప / ని ప మ | పా ప స / నీ ని స \ నీ |

ని ధ పా మా గా గ స | రి స గ మ పా / ని ధ ప |

/ ని ని స స ని ధ ప మ | / ధ ప మ మ గ రి స / గ స ని |

స గ గ మ ప / ని ప మ గ గ | స / గ \ సా ని ని ని సా స |

స / రి \ సా / గ స గ గ మ ప | ని ని స ని ప / ని ప మా |

మ / ప గ రి / గ స / రి స \ ని | స పా ప / ని ప / ని ధ ప మ |

ప సా స ని ప / ని ధ ని | ధ ప / ధ మ ప / ని ని స ని |

/ గ స స ని / రి స \ ని ని | / స ని ధ ప మా గ స గ మ |

/ ధ ప మ మ గ రి మ / ప మ / ప | గ రి / గ స / రి ని స గ గ మ |

మ ప మా మా గ మ గా | \ సా / రి స ని \ పా ని |

స ని స మ మ గ గ రి గా | గా \ సా సా / గ రి సా ||

రి గి మ ప ధి ని]   మేళము 22 శ్రీరాగము   వేద భూ చక్రము]

జన్యము (ఉపాంగము) 7 మాళవశ్రీ

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి రి వర్జితా మాళవశ్రీ రారోహేతు ధ వర్జితా
షడ్జగ్రహోషాడవీచ సర్వయామేషు గీయతే

మూర్ఛన — { ఆరోహణము స ♭ గ గ మ ప ♭ ని ని స
అవరోహణము ♭ ని ని ధ ప మ ప ని ధ మ మ ♭ గ స.

లక్షణవివరణము – సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము , షాడవము , ఋషభవర్జ్యము , ఘనరాగము , ఆరోహణమందు ధైవత వర్జ్యము , ఎల్లప్పుడును గానము సేయందగును

మూర్ఛనారోహణావరోహణములలో జంటస్వరములుగానున్న గాంధార నిషాద మధ్యములే, ఈ మాళవశ్రీరాగమునకు మిగుల రంజనమ లగలిగించు జీవస్వరన్యాస స్వరములుగా నున్నవి

ఇవి గీతకీర్తనముల గమనించితే విశదమౌను లక్ష్యములుగా జెప్పియున గీతములలో మధ్యస్థాయి షడ్జము మొదలుకొని తారస్థాయి మధ్యమమువరకు సంచరించియున్నది

లక్ష్యగీతము - రూపకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

సా సా	స గ సా ని ధ	ని స ని ని ధ ప	మా పా నీ	నీ ని ధ పా
అ రె	బ్భ ర తం మ ద	క లి త బ ం ధు	జా ణానీ	రేయ అ రే

ని ని ని ధ మా	మ గ స ని ని ని	ధ పా ప మ మ	గ స
నుఉ ళ అ దీ	క్ర మ ప్ర బ ం ధు	వి చి త్ర ప ణె	ఎ ఎ

జావడ

స గ గ మ మ గ	సా నీ సా	, స ని నీ ని	స గ సా ని ధ	ని స ని ని ధ ప
యెఎఎ ఎ అ అ	ది ప్ర బ	ం ధువనన్న	వి ధి దే వ త	వి ఖ గ ణ పధ

ని ధ ప మ ప ని	ని ధ ని స ని స	ని ధ ప మ పా	పా మ మ మా
ప్రవీ ణ జ అ	తి ఇ వి భ అ ను	ర చ న అ భే	ఎ దు ఉ ఊ

మ మ మ గ సా	నీ నీ ని ధ	ప మ మ పా ప	ప ని ని స ని ధ
గుఒ ణ మ ణి ఇ	శా త క్కర	వు ని యయా రె	అ అ

ప మ ప ని ని స	ని ని ధ మ మ మ	గ స ॥ సా సా స గ సా ॥
అ , . , అ	న ద అ లు రె ఎ	రె ఎ ॥ అ రె బ్భ ర తం ॥

గీతము - ధ్రువతాళము - ముక్తపదగ్రస్తము

సా గ స ని ధ ని స నీ ని ని ధ ప | మ మ పా మ ప ని ని ధ ని సా ని స |
మ న్మ థ న ళ న ళ కూ బ ర సమ | స మ రో న్ము ఖము ఖ ర మ హీ ప తి |

మ గ స మ గ స మ మ గ స సా ని ధ | స ని ధ ని ప ధ ప ని ధ మ పా మ ప |
ప తి తో ఒ త్త మ త మ వ శి ఖా వ శి | వ శి క అ త ను త ను రు చి రో ద య |

మ ని ద ని ప ధ మ గ ధ ని ధ మ గ స ||
ద య మా న వ న వ జి త ఘ న న వ ||

జావడ

స స గ గ మ మ ప ని ధ ని ప ధ ప మ | ప ప ని ని ని ని ని ని ధ ని సా ని స |
న వ ఖ గ మ క మ క ర ం క అ క ర | క ర ల వ ళ ట ళ ట న స ముద్భట |

గ గ మా గ స స మ గ స మ మ గ స | గ స ని స ధ ని ప ని ధ మ మా గ స |
ధ ట సే వి త వి త ర ణ జి త ఘ న | ఘ న భు జ బ ల బ ల రి పు వై ఇ రి |

సా గ స ని ధ ని స నీ ని ని ధ ప | మ మ పా మ ప ని ని ధ ని సా ని స ||
మ న్మ థ న ళ న ళ కూ బ ర స మ | స మ రో న్మ ఖ ముఖ ర మ హీ ప తి ||

కీర్తనము 1 - ఝంపతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

మంగళాంబాయై నమస్తే

పల్లవి:

మా గ సా గ స | స ని | ని ధ ప ॥ మ ప ప ＼ ని ధ ని | సా స ॥
మం గ ళా ం బా | యై | న ॥ మ స్తే శ్రీ | వాంఛ ॥

ని సా గ స స ని ధ | ప మ గ ॥ మా ／ ని ధ ని స ని ధ ని | స ని స ／ గ గ ॥
లిం గ ని జ ళ | క్తే వి ॥ లీ వ చి ఛ్ఛ | క్తే శ్రీ ॥

／ మా గ సా గ స | సా , ॥
మం గ ళా ం బా | ॥

అనుపల్లవి

సా గా గ సా | మ గ స ॥ సా గా గ సా | ని సా ॥
సం గీ త సా | హి త్య ॥ సా ర జ్ఞ స | న్ను తే ॥

ని ని ని స ని ధ | ద ＼ మ ప ॥ మ ప ／ ని ధ ／ ని | ని సా ॥
మం గ ళా ల య | గు ప్త ॥ గ ం గా త ట | స్థి తే ॥

/ గ స ని ధ మ పా ని ధ ని పా మ గ సా ని స / గ గ ||
సం గా ద్యు పా సి తే శృం గా రా ది యు తే ||

మంగళాంబ ॥

చరణము

సా గా గ సా | ని సా ॥ స మ గ సా ని ని | ధ పా ||
మం ద స్మి తా | న నే ॥ మా ళ వ శ్రీ | జ నే ||

మా మ పా ని ని | ధ మా ॥ నీ ధ ని స మ మ | గ సా ||
ఇం ది రా లో | క నే ॥ ఈ శ్వ రా రా | ధ నే ||

సా గా గ సా | మ గ స ॥ సా ని ధ ని \ పా | / ని ధ మ ||
ఇం దీ వ రా | స వా ॥ శ్రీ డి త శి వాం | గ నే ||

మా / నీ ధ / నీ | సా స ॥ సా మ గ స గ స | ని సా ||
సిం దూ ర క | స్తూ రి ॥ చం ద నా లే | ప నే ||

సా / గ స ని / స ని ధ పా మ ప ని ని | ధ ని స ని సా ||
కుం ద ము కు ళ ర ద నే గు రు గు హ | హృ త్స ద నే ||

మా గ మ గ స / గ గ మా స మ గ స | ని ద ని స / గ గ / ||
సుం ద రి మృ దు గ ద నే సు ఖ త ర | క ర మ ద నే ||

మంగళాంబాయై ॥

కీర్తనము 2 - మిశ్రచాపు (చాపు)తాళము - కృష్ణస్వామి అయ్యగారు

దేవి సతతం ముదందేహి

పల్లవి

సా	ని	ధ ని	స ని	రి	సా ‖
దే	వి	స త	తం	ము	దం ‖
స మ గ గ మ గ		స స	స గ ని	ని	ని స ని ధ ‖
దే	హి	మ మ	సం	ప	దం ‖
ప మ ప	ని	ధ ని	ప ని	గ	సా ‖
ం ం దే	వి	స త	తం	ము	దం ‖

అనుపల్లవి

స మ	మ గ	స / ప	/ ని ధ	ని స	ని ధ ప ‖
సే	వి	త ప	దాం	బు	జం ‖
మ గ స	మ / ని	ని ధ మ	మ గ స	ని స	ని ధ ప మ ‖
శ్రీ	మం	కు రు	తాం	ని	జం ం ‖

దేవిసతతం ॥

చరణము –

మ ∕ ని	ని	నీ ధ	ని స	ని ధ	పా	
శ్రీ	కృ	ష్ణ దా	స |ను	తే	
మ ప	ని	ని ధ	∕ సి	ని	సా	
కృ త	జ	న సం	ర్మా	ని	తే	
స మ	గ	గ మ గి	సి ని	నీ స	స సీ	
శ్రీ	గి	రి రా	జా	ర్చి	తే	
గ స ∖ ని	,	ని స ని ధ	ప ∕ ని ని ధ	మ	∕ గ స ని ధ	
శృం గా		ర గా	ఉ రి	ఇ	శ జే	

ముక్తాయి స్వరము

పా , ని | , ధ | , ని స ని ॥ ధా , ని | , స | , స ని స ||

గ ∖ సా స | ని స | ని ధా ధ ॥ ని స ని ధ | ప ∕ ని | ని ధ ప మ ||

ప ∕ నీ ధ | ని స | ని సా మ ॥ గ స ని స | , ని | ని ధ ప ∕ ని ||

, నిధమ | మా | మగసా ॥ ససనిగగ | మమ | నిధనిప ॥ ధమ

● మగిసస | , స | నిధపప ॥ , మ ప | ని
దే వి పతతం

ద్రావిడపదము 3 - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - మూక్కుప్పులవరు

ఇందప్పేరుమై ఉనక్కుక్కి దైత్తదు

పల్లవి

సా , ని ధ మా	గ మా గా సా	ని సా నీ స్రీ
ఇ ం ద	ప్పే రు మై	ఉ న క్కు క్కి

ధ నీ ధా పా ॥ , నీ ధా నీ	సా , సా మ గ
దై ఇ త్త దు ॥ ఎ న్న శొల్	వే న న్న

సా , , , ||
మే || ఇంద

ఈ ముక్తాయిస్వరమును రెండవసారి పాడునప్పుడు యేడవ ఆవర్తమువరకు పాడి
● ఈ గురుతు వేసియున్న స్వరములను యెనిమిదవ ఆవర్తముగా పాడి పల్లవిని యెత్తవలెను.

అనుపల్లవి

సా , పా మా | గ మా గా స గ | మా , పా ⁄ నీ |
చిం దై మ | కి శ్న్ దు కు ఉ | మా రె ట్టైన్ |

, ధ ని సా సా ॥ గ సా నీ సా | ని నీ ధా పా |
ది ర ను నై్ఎ ॥ శ గ్గి రం | వ ర చ్చొ లి |

ని ధా మా మా | గ సా గా మా ||
వా కు్క క్కొ | డు త్తా ర డీ || ఇందపెరుమై

చరణము

మా , గా గా | మ గా సా సా | నీ , ధా ని |
మ న్ న్న ద న్ | శొ ల్లుం శొల్ | లే బ్ర మ్మ |

సా , సా సా ॥ మ గా సా గా | గ మా పా పా |
వా క్కి యం ॥ మ న దిల్ ని | నై త్తు ప్పా |

ని ధా ∖ మా , | గ గా మా మా ॥
ర దు వే | శి లా క్కి యం ॥

ప నీ ధా పా | ని ధా నీ సా | మ మా గా సా |
శొ న్న ప | డి క్కి న డన్ | దా ల్ వె హు |

ని ధా నీ సా ॥ గ గ̇ా సా గా | సా , నీ స̇ీ |
ఞో క్కి యం ॥ శొ న్ న్నైన్ శొన్ | నే ని ని |

ధ పా ని ధ మా | గ సా గా మా ॥
వ రుం ఘ న | భా క్కి యం ॥

వ ళి య వ | ర చ్చో న్నా | ళి ని మే ళె న్ | న వీ ర్యం |
వ ళ క్కె ల్లాం | ఇ రు క్క ట్టుం | వే చ్చు చ్చా | తు ర్యం |

2 ప ళి యా దు | ఉ న్నై నా న్ | అ రి వే నె న్ | న కా ర్యం |
ప ణ్ణా దే | ప ణ్ణాం దే | ఇ దు న ల్లి | కా ర్యం |
ఇందప్పెరుమై ॥

8 ఉ రై క్కు మె న్ | శొ ల్లె ల్లా ం | కే ళు ద | య వా లే |
ఉ ణ్మ యె న్ | ఉ మె త్తక్ | కొండాడుం | అ న్బా లే ॥

దొ రై క్కు మా | రె ట్టెం ది ర నై | కూ డు మే న్ | మే లే |
సు ఖ మే ఇ | రు ని త్యం | మ హా రా జి | పో లే ॥
ఇందప్పెరుమై ॥

ముక్తాయిస్వరము·

పా / ని ని ధ మ ప | మ మ గ స / గ స ని |

సా ని ధ / ని ప ని | ధ ని స ని స / గ గ̇ ॥

/ మా గ స గ గ మ | ప / ని ధ ని స గ స |

ని సా ని ధ ప / ని | ధ మ గ స / గ గ మ ॥

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా సా స గ సా ని ధ | ని స ని ధ పా / ని ధ \ మా |

పా / నీ ధ ని సా సా | మ మ గ \ సా , మ గ \ సా |

/ మ మ గ గ \ సా స గ \ సా | / గ \ సా ని స ని ధ ని ధ ధ |

మ / నీ ని ధ / నీ ని ధ ని | / స ని / గ స / గ గ / మా గ స |

గ గ / మ మ గ స / మ మ గ స | / గ స ని / స ని ధ / ని ప ప మ |

ప / ని ని ని ని ని ని నీ ధ ప | / ని నీ ధ మ ప / ని ధ ని సా |

/ గ గా మ గ స / మ గ \ సా | స / గ గ మ గ స / గ గ \ సా |

గ \ సా స ని ధ \ పా మ ప | ని ని ధ నీ స మ గ గ / మ |

, మ గ స ని ధ \ పా , | మ ప ని ధ ని సా గ స ని |

ధ ప మ ప ని ధ మ మ గ స | ని స / గ గ / మ మ స / గ గ మ |

గ మ మ / ని ధ / ని ధ ప / ధ మ | ప ప / ని ని ని ని ని ని ధ ని |

సా ని స గ గ / మా మ గ | స \ మ మ గ స / గ స స / గ స |

స / గ స సా స స ని ధ ప | , ప ని ధ \ మా మ గ సా |

/ నీ నీ నీ ధ ప మ మ ప | , ప ప ని నీ స ని ధ ప మ |

ప ని నీ స ని ధ పా / ని ధ | \ మా మ మ గా \ సా , ||

రి గి మ ప ధి ని]　　　మేళము 22　శ్రీరాగము　　　[వేద భూ చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 1　శ్రీరంజని

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి　శ్రీరంజనీ షాడవీచ ప వర్జ్యా సార్వకాలికీ

మూర్ఛన .- { ఆరోహణము　స రి ♭ గ మ ధ ♭ ని స
　　　　　 { అవరోహణము　స ♭ ని ధ మ ♭ గ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము , షాడవము , పంచమవర్జ్యము , షడ్జగ్రహము , ఎల్లప్పుడు గానము సేయఁదగును

ఈ శ్రీరంజనీ రాగమునకు మ ని ధ ని స , ని ధ మ రి గ స , రి గ మ రి గ స — ఈ ప్రయోగములును గలవు　తక్కినవి గీత, కీర్తన, వర్ణ, సంచారులచే నెఱుగవలెను

లక్ష్యగీతము - మఠ్యతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము.

సా సా రి స ని ధ ని స | ని ని ధ మ గ మ రి గ మా |
శ్రీ మ త్తు హి న గి రి త | ను ఉ భ అ వ ధ వు రే |

ధ మ ధ ని స స రి గ స ని | స రి గ మ రి రి గ స ని ధ |
ధ వ ళ ని భ అ అ అం గ | ద య అ శు భా ం ం ం గ |

ని స రి సా స ని ధ ని స | రి స రి గ మ రి గ స ని ధ |
ధ ర సు తా కృ త అ అ అ | లి ం ం గ ధృ త గ ం ం గ |

ని స ని ధ ధ మ గ రి సా |
ధ ర అ ళ త అ అ ం గా |

అంతరి

ధా ద మ ధ ని స స రి రి | గ మ రి గ స ని ధ ని సా |
ర శు ణ ద అ శు ణు రె ఎ | ర జ త గి రి ని ల యు రే |

ఆభోగ

రి సా ని ధ ని స స ని ధ | ని సా రి గ మ రి రి స ని |
మ ద న్న ద హ న చ ణు రె | మ హా త్త ర ఖు చా ప |

ధ ని స రి సా స ని ధ ని | సఁ రి గ మ రి రిఁ గఁ మ రిఁ గఁ |
ర అ క ర మ ర్ద ణు రె ఎ | మ ధు క ఇ ఇ ట భ అ అ రి |

స సఁ రి గ మ రి గ స ని ధ | నీ సఁ రి స స ని ధ ధ మ |
మ హి త స అ య క ము ఖ అ | అ గ్ని ఫ ల ద శి త మ హా |

గ మ రి గ స రి గ మ ధ ని | స రి స ని ధ ని స రి గ మ |
రి సు ర అ సు ర రె ఎ రె ఎ | తి య ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య |

రి గఁ గ మ మఁ ధ ధ ని సా | సఁ సా ని ధ ధ మ గఁ గ రిఁ |
అ ఇ య అ ఇ య ఇ య రే | క ఆ అ ల అ మ ద అ అ |

గ స ని ధ మ గ గ రి సా ॥
ప హా మ హా ఒ ఒ వి ధి రే ॥

ధా ధ మ ధ ని సఁ స రి రి | గ మ రిఁ గఁ స ని ధ ని సా ॥
ర తు ణ ద అ తు ణు రె ఎ | ర జ త గి రి ని ల యు రే ॥

కీర్తనము 1 - ఖండజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ దుందుర్గే శివసంసర్గే చిద్రసవర్గె

పల్లవి

రి రి గ మ రి గ గ రి సా | రి స ని ధ నీ సా , ||
శ్రీ దుం దు ర్గే ఎ | శి వ స ం స ర్గే ||

ని ధ ని స రి గ మా , | మ / నీ ని ధ ధ మ గ రి గ మ ||
చి ద్ర స వ గ్గే | స్థి రే వా . ప వ గ్గే ||

రి గ / మ గ రి స ని ధ / ని సా ||
శ్రీ . , వ న దు గ్గె ||

అనుపల్లవి:

సా / ని ని ని ధా ని సా రి | రి గ మ గ రీ రి గ రి సా |
దుం దు భి వా ద్య భే ద | నా ద వి నో ది నీ |

మా , ని ధా నీ స ని స రి | సా , ని ధా / నీ సా |
మో ది నీ వీ ణా | వా ది నీ సం

సా ని ధా మ గ రి / గ స ॥ సా స స సా ని ధ ని స ని ధ ని ధ మ రి గ / మ రి / గ స ||
వే ది నీ అ ఖే ది ని ॥ సుందరి శ్రీ రం జ ని ని రం జ ని జయ జ నని ||

శ్రీదుందుగ్గే ॥

చరణము.

రి గ మా రి గా గ స రి | స రి స ని ధ ని స రి గ రీ |
క రు ణా ర సా ల యే | క లి క ల్మ ష వి ల . యే |

ని స ని గ రి స రి గ మా | నీ ధ మ ని ధ మ గ రి సా |
క ర వి ధృ త కు వ ల యే | కా న న ని ల యే ఏ |

స స ని ధ ని ని సా , | సా స ని ధ ని ధ మ ధ ని సా |
చ ర ణ కి స ల యే | చా మీ క ర వ ల యే |

రి గ మా మ గ రి గ రి ని రీ | ని నీ ధ మ మ గ రి గ సా |
స్వ ర సం గీ త లయే | సు రు చి ర మ ల యే ఏ |

స స స సా స సా ని స రీ స ని సా ని ధ నీ ||
గు రు గు హో ద యే స ద యే వి జ యే అ భ యే ||

ధ ని ధ మ మా మా గ రి గా గ మ రీ రి గ సా ||
స ర స మ యే ష ట్స మ యే స మ యే క ల యే ||

రి రి గ మ రి మ గా రి సా ||
శ్రీ దుం దు ర్గే ఏ ||

కీర్తనము 2 - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శరకాననసంభవ

పల్లవి:

స ని | ధా ని ధ ధ మ మ | రి గ మా , | గ / మ గ రి సా ॥
శ ర | కా న న | సం | భ వ అ ॥

ని ధ | ని స రి గ | మ రి గ | / మా గ మ ధ ని ॥
శ ర | న న | ద హ | నా అ అ ॥

2 సా , రి స ని | ధా , ని స ని ధ మ | రి గ మా , | గ/మ గ రి సా ॥
శ ర | కా న న | సం౦ ౦ | భ వ అ ॥

ని ధ | ని స రి గ | మ రి / గ | / మా , ॥
శ ర | కా న న | ద హ | నా ॥

స స / ని ధ | గ మ ధా ని ని స స ॥ / రి స నీ | ని ధ మా ని ధ / నీ ॥
శ ర ణా | గ త ర క్ష కు డ ని ॥ శ ర ణా | గ తు డై తి ని శ్రీ ॥

మ గ రీ | గ / ని ధా / స ని / రి స ॥ / గ రి స నీ | ని ధ మా ధ ధ / నీ ॥
స్మ ర ణా | ఘ వి ధా ర ణ చ ణ ॥ చ ర ణా | భ వ సం త ర ణా ॥

స స ⁄ ని ధ | మా ని ధ ⁄ గ రి స ॥ ని ధ మా | గ రి గా మ ధ ధ ని ॥
గు రు గుహ | శ్రీ శి వ గి రి శ ॥ గు రు భా | గ్య ఫ ల ప్ర ద ప ద ॥

శరకానన ॥

అనుపల్లవి

స స | స రి స ని ధ | ⁄ మా | మ మ ⁄ నీ ॥
శ ర | ధి శ ర ధి | జా | ల సు శే ॥

ధ ని | స ⁄ నీ నీ స | ధ ని ధ | మ ని ధా ॥
శ ర | ధి నీ పా | ల | పృ థు దా ॥

ని స ని గ | రి స రి గ మ ⁄ రీ | ⁄ గ రి స స | నీ ధ మ మ మ ధ ని ॥
శ ర ధి సు | ర ధ పా ర్థ మ హీ | శ ర ధి క | వ ర్యా ను త చ రి త ॥

శరకానన ॥

చరణము

, ని ధ | , మ మ ⁄ రీ | గ మ గ మ | రి గ రి మ ⁄ రి ॥
వ ల | పు న మే | ర మీ | రి మ గు ॥

⁄ గ రి | స స రి ⁄ ని ని స | ధ ని | ధ ⁄ నీ స ॥
వ ల | వ ల లో | జి | కి ్ర సొ కి ్ర ॥

, నిస | రి రి / గ | , గ | మ రి గ మ మ ॥
వల | వంత జెం | ది | గుంది మి ము ॥

, / నిధ | , మమ \ గా | గ రిగ | మ స మ గ రి స ॥
వల | గొన నే | ర సై | తి సా మీ ॥

, సస | సా / ని ని ధ | , మ | \ గా మ ధ ॥
కల | కా ల మె | ల్లి | లో ఘు ల ॥

, గమ | ధా ధ ని | స రి గ | రి ని స స ॥
కల | వా డ ని | పొ గ | డి పొ గ డి ॥

, రిగ | మా గ రి / మ | గ రి | స స / రి స ని ॥
కల | సై నమి | ము ద | ల చ క వి ॥

/ సని ధ | మ రి గ మ రి | గ రి స | స ని ధ ని సా ॥
క ల | చ రి తు డై | ఇ తి | సా మీ ॥

సపసా | సస ధనిధమగరి | మరి/గరి | , సధని/మగరిస ॥
కలపో | శనగౌతమభృగు | కలశజా | దిముని మానస ॥

సససా | సరిగమగరిసస | నిధనిగ | మధ/నీసగరిని ॥
కలహం | సపరమహంసస | కలనిగ | మసుత్రప శంస ॥

శరణాసన ॥

కీర్తనము 3 దరు - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

నీ పాటి దైవమెందులేదని మరులుకొంటిరా

పల్లవి

నీ | సా , రి | స నీ | సిధనిధ | మా | ధనిసరి | గ గరి | రినిసా ॥
నీ | సా టి | దై | వమెందు | లే | దనిమరు | లుకొ | ంటిరా ॥

ధ / నీ | , ధా మ | గ రి | రిగసరిగ | మ రి | గరిసా | నిస | రిగమని ॥
నీ | దా న | రా | నం | న్నే | లరా | మ్రొ | క్కెద ॥

2 ధ / నీ | , నిధధమ | గ రి | / గసరిగ | మ రి | గ రి సా ॥
నీ | దా న | రా | నం | న్నే | ల రా ॥

అనుపల్లవి

పా | , ని ధా | ని స | నిధనిధ | మా | , గరిస | సా | మ గా మ ॥
వా | స వా | ద్యమ | రు లె ల్ల | వం | మ్రి స్వ | రూ | ప మె త్తి ॥

నీ | నిధనిసని | రి | నిససస | సరి | మ గా గ | గ రి | నీ స రి ॥
వా | మ దే వు | గ | ర్వమణచి | వరు | స గా న | మ రు | శ్రీ పుర ॥

సా | రి స ని స ని | ధ ని | ధ మా గ | రి గ | మ రి గ రి | స రి | గ మా మ ॥
వా | స దా స | చి | ద్వి లా స | ప | క్ష్మి కే | శ జ | గ దీ శ ॥

ముక్తాయిస్వరము.

ని | , ధా ని | సా | , ని రి స | ని స | ని ధ ని ధ | మ ని | ధ ని స రి ॥
నీ | మీ ద | నే | మి గు ల | వ ల | పు సొ ల పు | గ లు | పు గొ లు పు ॥

గ మా రి | గా స రీ ని సా | ని / గ రి స | , రి ని / రి స నీ ధ ॥
మ న ం బు | తో ని జ ం బు గా | బ య లు దే | రి వ హో య లు మీ రి ॥

మ / ని ధ మ | , గ రి గ మ రీ స | ని సా రి గ మ ని ధా ని స రి ॥
చె లి మి కో రి వ ల చి నా ను | వి రా న బ హు వ రా లొ స గు ॥

నీసాటి దైవ మెందు ॥

చౌక వర్ణము 4 - ఆదితాళము - రామస్వామి దీక్షితులు

సా మీ ని న్నే కో రి

పల్లవి

సా , స ని ధ ని ధ ని స | రి గ మ | రి గ రి స ని స రి ॥
సా మీ ని ం | న్నే | కో రి నా ॥

2 సా , స ని ధ ని ధ ని ప | రి గ మ , | గ రి గ రి సా ॥
సా మీ ని ం | న్నే | కో రి ॥

గ రి గ మ రి గ మ రి గ రి స ⁄ రి స | స నీ ధ ని ని ధ మ | ధ ని స ని సా ॥
చా లా మ రు | లు కొ | న్నది రా ॥

అ ను ప ల్ల వి ·

రి గ రి స రి గ మా గ మ ని ధ | మ రి గ ⁄ మ రి ⁄ గ స | రి గ మ మ ॥
కా మి తా ర్థ ము | లొ స గే | దే వ ర ॥

గ మ ధ ని సా , ని ని ని | ధ ని ⁄ స ని ధ ని ని ధ మ | ధ ని ⁄ స ని సా ॥
క మ లా న గ | ర వి హా | అ రా ॥

సా స రి గ మ రి గ మ రి గ రి | స ⁄ రి స ⍀ నీ | ని ధ మ ధ ని స ని ॥
తా మ స మి క సే | య కు మ్రొ | క్కె ర ॥

సా ⍀ ని ధ ని ⁄ స ని ధ ధ ని ధ మ | మ రి గ మ రి గ | మ రి గ రి స స ॥
త్యా గ రా జ | ద యా సా | గ ర శ్రీ ॥

2 సా స ని ధ ని ⁄ స ని ధ ధ ని ధ మ | మ రి గ మ రి గ | మ రి గ రి సా ॥
త్యా గ రా జ | ద యా సా గ రా ॥

ముక్తాయిస్వరము

ని సా రి స నీ ధ నీ స రి / గా గ / మ రి | స మా రి గా స రి | , రి ని సా స రి గ ॥
ని శా క రుం డి దే కి ర ణా శు ల ను | మ ఱి న్మ ఱి విరో | ధముగా బ ర ప ॥

మ ధా ధ నీ స ని సా , రి సా ని | ధ ధ ని ధ మా ని ధ | , మ రి గా గ మ రి / ॥
మ నో జ వే ద న లన్ వి రా ళి | గొని బ లి మిన్ సదా | క లయందల చి ॥
సామీనిశ్నలోరి ॥

చ ర ణ ము .

సా , \ ని నీ ధా , ని స | ని ధ మ మ ని ని ధ ధ | ధా , ని స ని స ధ ని ॥
ఆ ట పా | ట ల | ధా టి ॥

2 సా , \ ని నీ ధా , ని స | ని ధ మ మ ని ని ధ ధ | ధా , ని స ని సా ॥
ఆ ట పా | ట ల ధా టి ॥

స్వ ర ము లు

1 సా , ని ని ధా మా | , రి / గ \ సా రి గ | మా మ ధా ధ ని ని ॥
సా రె కు రా మా | మ ణి కి న్ స రి | యి మ్మ హిం గ న ను ॥ అ

2 సా , సనిధ నీ , నిధమ ధాధని | సా రి సా నిధమ | , నిధ రిగమధని ॥
ఓ ర్వ్యగల నేర్వరు ల లోనను | మేలు మేలనగా | నెఱ తనముగల ॥ ఆ

3 సా , రినిస ధా , నిధమరి మ | రిగ సా , రినిస | రిగమా మధని ॥
స్వాంతమున భ్రాంతిగొని కాంత | నిను కాంతుడనన్ | యెలమిన్ వలచె ॥ ఆ

4 నీ , స ధా , ని సా నిధమా , | రి , గమా రిగ | రి , నిసా , ॥
నీ స్వ భా వ సాదర ముల్ | యోగ్యమౌనను | చున్ సదా ॥

ని సా రిగమ రి , సా రిగామ | ధనిధా , మా | మా నినీ ధాని ॥
● నిధానములు బా లా వినోద | ములుగా మా | మా నిని పూని ॥

కీర్తనము 5 - చతురశ్రజాతి ఏకతాళము - కృష్ణస్వామి అయ్య

రామా దయజూదర

పల్లవి

, , రి | గ మా నిధ | మ గ రి ని | సా , నిధ |
రా | మా ద | యజూ డ | రా ర |

మ ధని సని ||
మ ణి య ||

● ఈ పై చరణ స్వరములలో రెండవస్వరము శ్యామశాస్త్రిలు, మూడవ స్వరము చిన్న స్వామిదీక్షితులు, నాలుగవ స్వరము ముద్దుస్వామి దీక్షితులు రచించినారు

ధధనిధమరి | గమా నిధ | మగరిని | సా , నిధ |
నా మా రా | మా ద | యజూ డ | రా ర |

/ మధనిసరిసని |
మ ణి య

ధనినిధమరి | గమా నిధ | మగరిని | సా , ||
నా మా అరా | మా ద | య జూ డ | రా ||

అనుపల్లవి

, , ధ | నినిధధమ | ధని సగగ | గగగగ |
తా | మ స ం బు | సే య క కా | మిత ఫ ల |

రిగిరిగ |
మీ రా క్యా |

రిసనిస | నిసరిసరిస | నిసనిధనిధ | మ గా
మ శాంగ | సుందర శం | ఖ చ క్ర | ధ రా ॥ రామ

చరణము :

ధ | నినిధధమ | ధనిస సనిస | \ నీ ధ ష్ణు |
భూ | మి జా మ | నో హార పురు | షో త్తమ |

గమ గరి - స | సిధనిస | రిగమ నిధ | నిసనిధమ గమ ||
వ కార శౌ | మిత్రిస | హాచరసా | ర్వ భౌ మ శే ||

గరి సా - ధ | ని నిధ మధ | ని స స ని | గ గ గ రి ||
ఖ రా - స్వా | మిన్ జ గదీ | శ్వరస్వా | నందసు ||

మ గ గరి / గ | రి స స స | స నిసరి స రిస | \ నీ ధ నిధ ||
ఖా కరమా | మకప్రియ | దే వమహ | నీ య్యాకృ ||

మ ని ధ మ గా |
ష్ణుని బ్రో వ

ముక్తాయిస్వరము

రిగ | మనిధమ రిగమ రి | గరి సనిధనిసా | , నిధనిసరిగ |

మ రిగరిసస : రిగ | మని \ ధమనిధనిస | రిగమ రిగరిసని | రిసాని | ధనిసని |

. ధ / నిధా మ \ | రా మా ॥

స్వరము.

మా రి గ మ రి గ | గ రి స ని ధ నీ | పా ని ధ ఘ ని ధ | ని స రి గ మ ధ ధ ||

ని ధ / స ని / రి స / గ | రిమరి / గప / రిని | / రిసనిధమ / నిధ | మరిగరిపరిగ ||

కొల్లకేలి ॥

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రి గ మ రి గ గ రి సా | రి ప నీ ధా ని సా |

ని స రి గ / మ గ రి గ మా | మ / నీ ధా మ గ రి గ / మ |

గ రి స రి స నీ ధ ని సా | ధ ని స రి గ / మ గా రీ |

స రి గ / మ రి / గ సా రీ | స రి స నీ ధా ని స గ రి |

ని స ని గ రి గ మా మా | మ / నీ ధ మ రి గ రి సా |

రి గ మ ని ధ ని ధా మా | / ని ధ మా రీ / గ రి సా |

రి / మ రి / గ \ సా రి గ మా | గ గ మ మ ధ ధ ని ధ మా

గ మ ధ ని ధ మ ధ ని సా | ని ధ మ గ రి గ రి మ గా |

నీ సా రి గా | మ రీ గ రి సా | మా , గా రీ | గా , మా ||
ఎన్ సామి క్కృ | వై కుం పా త్ర | మా నాల్ శిం | గా రం ||

సా , సా / సా | ధ / నీ ధా మా | / నీ , ధా నీ | సా , సా సా ||
అం ద ఘ | న మి ల్లా దార్ | భూ మిక్కు | వీ ణ్యాక రం ||

రీ సా నీ సా | ని నీ ధా మా | రి గా రీ సా | రి రీ / గా గా ||
అ ల్లా మల్ | వే రి త్తై | యా రు క్కుం | అలం కా రం ||

2 వా నో ర్ప | ణి యుం గృ ద్రా | చ ల సు బ్ర | మ ణ్యం |
వ ర ప్ర సా | ద మ తి | రూ ప లా | వ ణ్యం |

అ వ దు | రై హై శేర్ న్ద | పే రు కె | - గె ణ్యం ||
అ దు వుం అ | వ ర వ ర గ శ్ | పూ ర్వ జ | న న పు ణ్యాం ||

శొల్ల కేృశ్ ॥

3 క న్న ల్ | ద న న్ క ణై | ఇ ని మే ల్ - | తొ డా నే |
కణై హైత్తో | డు క్తా లుం | కెం జి థ | య ప్ప డే నే |

మ న్నన్ కు | మా రె ట్ట | మేం ది ర | నై నా నే |
మ రు వి శే | ని దె ల్లాం ఉన్ | ఉ ప కా ర | మా నే ||

శొల్ల కేృశ్ ॥

స్వరము·

మా రి గ మ రి గ | గ రి స ని ధ నీ | పా ని ధ ఘ ని ధ | ని స రి గ మ ధ ధ ||

ని ధ / స ని/రిస/గ | రిమరి/గప/రిని | /రిసనిధమ/నిధ | మరిగరిపరిగ ||

కొల్ల కేలి ॥

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రి గ మ రి గ గ రి సా | రి ప నీ ధా ని సా |

ని స రి గ / మ గ రి గ మా | మ / నీ ధా మ గ రి గ / మ |

గ రి స రి స నీ ధ ని సా | ధ ని స రి గ / మ గా రి |

స రి గ / మ రి / గ సా రి | స రి స నీ ధా ని స గ రి |

ని స ని గ రి గ మా మా | మ / నీ ధ మ రి గ రి సా |

రి గ మ ని ధ ని ధా మా | / ని ధ మా రి / గ రి సా |

రి / మ రి / గ \ సా రి గ మా | గ గ మ మ ధ ధ ని ధ మా

గ మ ధ ని ధ మ ధ ని సా | ని ధ మ గ రి గ రి మ గా |

గ రి / గ స / రి ని గ రి సా | స స / ని నీ ధా ని ధ మా |

గ మ ధ మ ని ధ నీ సా | ని సి రి గి మ రి / గా సా |

/ గి రి సా రి స నీ ధా | ని ధ మా గ మ రి / గ సా |

స స / ని ని ధా ని ని సా | ని స రి గి / మా రి / గి సా |

ని సి \ నీ ధా ని ధ మా | / ని ధ మ గ రి / మ గ రి సా |

ని స రి గ మ ధ నీ సా | మ గి రి సి ని ధ మ గ రి స |

గ రి సా ని ధ మా గ రి | గ / మ రి / గ స రి స నీ ధా |

ని స / గ రి \ సా రి ని సా ||

రెండవ సంపుటము సంపూర్ణము

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

మూడవ సంపుటము

శ్రీ గురుగుహ ముద్రాంకిత కృతి వక్తలైన
ముద్దుస్వామిదీక్షితులవారిపుత్రులును,
ఎట్టయపురం సంస్థానం
సంగీత సాహిత్య విద్వాంసులు నైన
బ్రహ్మశ్రీ సుబ్బరామదీక్షితులవారిచే
రచియింపబడినది.

ద్వితీయ ముద్రణ

సంపాదకులు : ఆచార్య నోరి నాగభూషణం

పర్యవేక్షకులు : గానకళాప్రపూర్ణ రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ ప్రచురణ

తొలి పలుకు

నృత్య, సంగీత, నాటకోత్సవాలను నిర్వహించటం, ఆయా కళలలో శిక్షణాలయాలకు సాంస్కృతిక సంస్థలకు, నిస్సహాయ స్థితిలో గల వృద్ధ కళాకారులకు ఆర్థికసహాయం చేయటం, మరుగున పడిపోతున్న మన సంప్రదాయ, జానపద కళారూపాల పునర్వికాసానికి కృషిచేయటం మున్నగు కార్యక్రమాలతోపాటు ఆయా రంగాలలో పరిశోధన చేయించి, గ్రంథాలు ప్రచురించే కార్యక్రమాన్ని కూడా ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ చేపట్టింది. ఈ పథకం క్రింద సంస్కృతంలోని ప్రామాణిక సంగీత, నృత్య శాస్త్రగ్రంథాలను అనువదింపజేసి ప్రచురిస్తున్నాము. ఇంతవరకు 'సంగీత రత్నాకరం' మొదటి భాగము, 'నృత్త రత్నావళి', 'భావప్రకాశనము' ప్రచురించాము.

ప్రాచీన సంస్కృత గ్రంథాల అనువాదాలు చేపట్టటమేకాక తెలుగునాట సంగీత, నృత్య, నాటక కళా వికాసాలను తెలియపరిచే స్వతంత్ర గ్రంథాలను ప్రచురించాలని కూడా అకాడమీ సంకల్పించింది. ఇంతవరకు, నాటక కళాభివృద్ధికి దోహదకారులైన తెలుగు నాటక కర్తలు చిలకమర్తి, తిరుపతి వేంకటకవులు, ధర్మవరం, కోలాచలం గురించిన గ్రంథాలను వెలువరించాము. ప్రసిద్ధులైన ఇతర నాటకకర్తలను గురించి, సంగీత నృత్య కళాకోవిదుల గురించి కూడా గ్రంథాలు ప్రచురించ తలపెట్టాము.

సుప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారుల రచనలను వరుసగా ప్రచురించాలన్న పథకం క్రింద 'క్షేత్రయ్య పదములు', 'రామదాసు కీర్తనలు' ప్రచురించాము. వివిధ రచయితల 'జావళీలు'

గ్రంథంగా త్వరలో వెలువరిస్తున్నాము. ప్రఖ్యాత కవుల గేయాలు స్వరసహితంగా 'లలిత గీతాలు' అనే సంపుటాన్ని ప్రచురించడానికి ఏర్పాట్లు చేయటం జరిగింది.

ఇంతేకాక ప్రస్తుతం ప్రతులు లభించని అమూల్య గ్రంథాలను పునర్ముద్రించడానికి కూడా అకాడమీ సంకల్పించింది. ఈసంకల్పానికి తొలిరూపమే 'సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని' ప్రచురణ. ఇంతవరకు రెండు సంపుటాలు ప్రచురించాము. ఇది మూడవ సంపుటము. ఇంకా నాల్గవ సంపుటము, ప్రథమాభ్యాస పుస్తకము వెలువడవలసి ఉన్నది. ఈ గ్రంథం వ్రాతప్రతిని సిద్ధపరచిన ఆచార్య నోరి నాగభూషణంగారికి, మేము కోరినంతనే ఎంతో శ్రమకోర్చి, పరిశీలించి సహాయపడిన గాన కళా ప్రపూర్ణ రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణశర్మగారికి, ఈ గ్రంథ ముద్రణలో మాకు తోడ్పడిన సుప్రసిద్ధ సంగీత విద్వాంసులు పాలగుమ్మి విశ్వనాథం గారికి మేము కృతజ్ఞులము.

కూర్మా వేణుగోపాలస్వామి

అధ్యక్షులు

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ

విషయసూచిక

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

మూడవ సంపుటము

మేళము : 22 శ్రీరాగము

రి గి మ ప ధి ని]   జన్యము (భాషాంగము 2) : కాపి   [వేద భూ చక్రము

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : కాపి రాగశ్చ సంపూర్ణస్సగ్రహస్సార్వకాలికః .

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : సా రి ♭ గ మ ప ధ ♭ ని స
అవరోహణము : ♭ ని ధ ప మ ♭ గ గ రి సా

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; రక్తిరాగము ; ఎలప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ఈ కాపి రాగ మూర్ఛనావరోహణమున షడ్జము జెప్పఁకయున్న నిషాదమును, జంట స్వరముగనున్న గాంధారమును, దీర్ఘముగానున్న ఋషభమును ఈ రాగమునకు విశేషరంజనములు గల జీవస్వరన్యాస స్వరములని అభిప్రాయము.

నీ సా గా మా గా మ రి సా, సి ని ని స ధా ప మ ప గ గ మ రి స,
రి గ మ ప ధ ని పా మ మ గ మ గ మ రి స, ని స ధ ని స ని ప
మ ప గ రి గ రి స, ప మ గ గ మ రి సా, స ని ప మ గ మ రి స,
రి ప మ ప రి మ రి స, రి ప మ రి స, ధా ని సాం ని ధ స ని ప మ

ప ధ / రి స, ని ప మ ప ధా ప మ గ గ / మ రి సా,
నీ స ధా / నీ సా రి గా మ రి సా — ఇవి ఈ రాగమును స్ఫురింపజేయు
ప్రయోగములు, స ని ప మ ప, ధ స ని స స, స మ గ మ రీ,
మ ప గ మ రి స — ఈ ప్రయోగములగల నిషాదగాంధారములు మధ్యమము
కాకల్యాంతరములుగా బట్టుట కొందరిమతము. గాంధారమునట్టును బట్టుట కొందరి
మతము. తక్కినవి గీత, కీర్తన, సంచారులచే తెలియగవలెను.

లక్ష్యగీతము - మత్యతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

గ గ గ రి సా	ప ప సాం ప ధ స ప పా
అ రె య రె ఖం	ధు జ న చ్ఛ కో ఒ ర చం
మ మ గ గ రి రి సా ;	స పా మా ప గ గ రీ
ది రు వ అ రె ఎ రే	ద యా వా రి ధి ఇ ఇ
గ రి స ని స రి గ మ ప మ	ప ధ స స మ గ గ రీ ,
గు ణ ని ధి ఇ	ఉ లో ఒ ను ప్ర భ అ అ
స ని ని ధ ప మ గ గ రి స	సా ; ॥
వ అ	రే ॥

జా వ డ :

స స స స పా | ధా ని ధ మ ప గ గ రీ |
అ ఖి న వ భా | ర త్తి య ం వ త అ రూ |
పా మ ధ ప మ గ గ రీ | స రి రి స రి గ మ ప మా |
సం చ ర ం త ప అ రీ | జ అ అ . . . . . తా |
స రి సా ప ప మ ప మ ప | ధ ని ప ధ మ ప గ గ గ రి |
అ అ రె త్తి య ఇ య ఇ య | అ ఇ య ఇ య అ ఇ య ఇ య |
సా పా పా ప ధ ని స | ధ ప మ ప మ గ గ రి రి స |
ఆ ఆ రె త్తి య ఇ య | అ . . . . |
ని గ గ రి స ని ని ధ ప మ | గ గ రి స ॥
అ . . . . ఆ | అ అ అ రె ॥
గ గ గ రి సా ప ప పా ప ధ ని ప పా |
అ రె య రె బం | ధు జ న చ్ఛ కో ఒ ర చం
మ మ గ గ రి రి సా ; ॥
ది రు వ అ రె ఎ రే . ॥

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

* వేంకటా చలపతే

పల్లవి:

ధా సని పా ధప మప మ | మ గ మ గ / మ రి స | రి గ మ ప గ మ రి స ॥
వేం క . టా చ ల ప | తే నిను | నం మ్మి . తి . ॥
రి గ మ ప \ మ గ మ గ గ మ రి | స ని స రి ప మ గ మ | గ \ మ \ రి సా ॥
వే గ మే న ను ర | క్షి యుమ | య్యా ॥

---

* ఈ కీర్తనమును సంస్కృత, ఆంధ్ర, ద్రావిడ భాషలుగా జేర్చి రచియించియున్నారు. దీనిని మణిప్రవాళమందురు.

అనుపల్లవి :

పా మ ప ∖ మా ధ ప ధా | ప ధ ∕ సీ | స స ని రి స ॥
పంక జా స న | ప్రము ఖా | ది వి ను త ॥

స ని స రీ, స స స రి స స ని స ధ ∕ స | ప మ ప ధం | స సా స ॥
ప ద ము నా శ్ర యి ం ం | చి న వా | రి కెల్ల ॥

సా ని స రి రి గ ∕ మ రి స ని ∕ స ధ ∕ ని ప ధ |
సం కటము లు దీ ర్చి సం ప ద లి చ్చి |

మ ప ధ ని ∕ స ని ప మ | గ ∕ మ రి స రి ప మ ప ॥
మం గళం పొ రుం ది య | పు లి వల త్తి ల్వి ళంగు॥ వేంకటా

చరణము :

రి ప మా ప రి గ | మ ప మ గ మ రి స | ని స ∕ రి రి ॥
శ్రీని వా స శే | షా చల | ము ను ం చి ॥

గా గ మ రి స ని స | , రి గ మ | ప ధ ∕ ని ప ॥
శీ ఘ్ర మా య్ వం దు | అం దు ని | క ళి . ష్ట ॥

ధా స ని ప మ ప మ పా | మ ప మా | ∖ రి ప మ ॥
దా న మొ న గి గో | క ర్ణ | క్షేత్ర ము ॥

పా , రి గా మ పా ధ ప | , ధ / స ని స ని | ని స ధ ప ప మ ॥
లో నెల కొని మృకం | డు ము నీ | శు మొ ద ॥

ధా ధ / నీ స ని స | , రి స రి | ని సా ని ॥
లా న భ క్తా నా | ం అ భ య | వ ర ప్ర ॥

సా స ని ధ / ని ప ధ | ధ స \ మా / ధ ప | ధా , స ॥
దా న చ తు ర త ర | ర మా ప | తే ద ॥

ని స \ నీ రి స రీ గ గ / మ | రీ స ని స రీ , | సా ని / రి ॥
యా ని దే ప్ర | త్యా క్ష ము | గా నిం ద ॥

సా ని స ధా ని ప ప మ ప ధ | / స ని ప ధ ప | మ గ మ గ గ / మ రి ॥
మా ని ల త్తిల్ ని | మహిమైయ | నే కం ॥

స ని స రి ప మ ప \ మా ప ధా ని సా |
వా న వ ర్వ ణం గుం వా సు దే వ నే |

నీ స రీ స రి స | నీ / స ధ ధ ప ధా ॥
వాంఛితా ర్ధ ఫ ల | మి చ్చు వ ర ద నే ॥

ధా / ని పా మ పా మ \ గా గా రి / ప మ ప |
దీ న ర క్ష కా పీ తాంబ ర ధ ర |

మ \ గా గ / మ రి ష స రి | ని స రి గ / మా ప ॥
దే వ దే వ గు రు | గు హాన్ మా మ నా న ॥

వేంకటాచలపతే ॥

కీర్తనము 2 - త్రిపుటతాళము - వీరభద్రయ్య

సేవింప రారమ్మ

పల్లవి:

మా ,	పా	ధా	ప ధా	ని స ధ	ధ ని ధ ॥
సే	విం	ప	రా	. . .	ర ం ॥
పా ,	ప మ	ప ధా , ప	మ రి గ రి	గ రి గ రి	స రి ॥
మ్మా	రా	అ మ	చంద్రు	ని వు	డు ॥
స ని / రి రి	రి గ	మ ప	ధ ని ప ధ వ	మ పమారి	/ మ గ మ గ ॥
సేఎ విం	ప	రా	అ రం	ం ం	మ్మా ॥
గ మ రి ;	సా	. ; ॥			
అ ఆ	ఆ	; ॥			

అనుపల్లవి:

మా ,	పా	ద ప ధ	ప ధ రి స ధ ;	ని స ధ	ప ప ధ ॥
సే	విం	ప	రా అ	ర ం	మ్మా ॥
ధ ప ప మ మ ప \ మ	పా	ధ ప ధ	ని స నీ	స ని	సా ॥
అ అచె లు	వ	లా	అ రా	యువు	డు ॥

సా ని స రి సి | రి రి ప మ రి | గ మ రి సి ॥ రి స రి ని ధా స | ధా ధప మ | ప ధ నిస ॥
భా వము ర ం | జిల మా | దే వు ని ॥ ద రి శ నంబు | సే తా | మే మన ॥

ధా ⁄ రి సా రి | స ధ ని స | ని ప మ ప ॥ ని స ని ప మ ప | ధ ని ప మ | రి ⁄ మ రి స ⁄ ॥
భా గ్యం బు | న కు కొ ద | వే · మి క ॥ ప్రతి దినమును | ప్రతా ప | రా ము ని ॥
సేవింప ॥

చ ర ణ ము లు :

1	మ మా	మా	మా	ప మ ⁄ ని ప	గ రి గ రి	గ ⁄ మ రి ॥
	ర ం	గై	న	ప ం ం	న్ని	రు ॥
2	మే	ని	ని ం	ం డ	మ ం	చి ॥
3	చె లు	వ ం	దు	భో .	స	ల ॥

	రి ప మ ⁄ రి	⁄ గా	గ మ రి	స రి గ	మ గ	మా ॥
1	బ ం ం	గా	రు	మే	డ అ	లో ॥
2	మి ను కు	సొ ం	పుష్మ లు	బె	ఎ ఎ	ట్టి ॥
3	కు ల	ర	త్న మై	భు వి	లో	ఓ ॥

	రి రి గ	మ ప	ధ ని ప	ప మ ప ధ ప	మ గ మ గ	గ ⁄ మ రి ॥
1	శృం గా	ర	ర	స ము	లో	లు ॥
2	యే	ను	గ	పై	ము	ను ॥
3	వెలయు	ప్ర	తా	ప సి ం . .	ం ం	హా ॥

స ని / రి రి | రి స | [illegible] | [illegible] | [illegible] , | [illegible] ॥

1 క ం గ | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] ॥

2 యెం త ే | పే | డు | ర | [illegible] | [illegible] ॥

3 ని ఘ ని | ప గ | ప | [illegible] | [illegible] | అ ॥

సా , | [illegible] | ప ప ధ | ప ధ రి స ద , | [illegible] స ధ | పా ॥

1 చెం | గ | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] ॥

2 పుం | ని | [illegible] | [illegible] | [illegible] | ని ॥

3 నె ల | [illegible] | ని | [illegible] | [illegible] | [illegible] ॥

ప ధ ధ ప స స స | పా | ధ ప ధ | ని స గ | స ని | సా ॥

1 ఉ ఉ చే | [illegible] | ప | [illegible] | [illegible] | [illegible] ॥

2 ఇ ఇ పో | షిం | [illegible] | [illegible] | [illegible] | డు ॥

3 ఇ ఇ బ ల | [illegible] | [illegible] | [illegible] | ని గి | [illegible] ॥

సా ని స రి స | రి రి రి | రి , మ రి స ॥

1 స ం గ తి మీ | ర గ సీ | శా ల ॥

2 మా న క మ న | మం ప ర | [illegible] ॥

3 వ ల చి న కో | రి క లె | వ్వా రి కి ॥

ఱి సఁ ఱి సఁ ఱి సఁ | ధ స ధ ప మ | ప ధ ని సఁ

1 త్మణ భ ర త ళ | . . త్రుఘ్న | హ ను మ
2 మ్మది ని పో యి | వ త్తా అ అ | మె బ్ర ॥
3 దయ నొ సం గి | తం జ పు | ర ము ప రి ॥

ధ / రీ సా స రి | ధా ని స | ని ప మ ప ॥

1 త్స మే తం బు | గా నిం | డో ల గ ॥
2 హ్మా దు ల కు | క న గూ | డ ని దై ॥
3 పా లిం పు | చు న్నా | డే స క ॥

ధ సఁ ని ప మ ప | ధ / ని ప మ | రి / మ రి స

1 మ్ము న కొ లు వై | యు న్నా | డిం పు తో ॥
2 వ ము యి త డెను | మీ ని లు | వ ర ము గ ॥
3 ల జ నం బు లు | సం త స | మం ద గ ॥

సేవింపరారమ్మా ॥

శ్రీ మీనాక్షీ కృపానుగ్రహమువలన నిగ్రహానుగ్రహ కవిత్వము జెంది వెలసిన శ్రీనివాసయ్య

కీర్తనము 3 - ఖండచాపు తాళము

నీవు నన్ను బ్రోవవలెనమ్మా

పల్లవి :

రి ప మ ప ధా ప మ ప | ధ ని ని సా ధ పా మ రి మ ||
నీ వు న న్ను బ్రో వ వ లె | న ం మ్మా క దం బ వ న ||

ప ధ / ని స మ గ మ రి స రి | గ మ \ రి , సా ; , ||
ని ల యు ని కి ని జ మై . న | కొ ం మ్మా అ ||

నీవునన్నుబ్రోవ

అనుపల్లవి :

పా మ పా ధా ని స స | స ని సా ; , స ని స ||
దే వి మీ నా క్షీ కు క | పా ణి స క ల ||

ధ / రి స రి స ని స ని \ ధా ప | మ ప ధ ని స గ మ \ రి స ||
దే ఎ వ త లు ను తి యిం చు | వా ణి పు రా ణి ||

నీవు నన్నుబ్రోవ

చ ర ణ ము :

రీ ప మ ప రీ మ రి స | సా స స స / పా ప ప మ ||
త ప్ప ద ట యి త్త ను వు | ము ప్పు న ద రి ద్ర ము లు ||

మా / ధ ప మ పా ప ప మ | /ధా ప మ ప మ \ గా గ మ రి స ||
దె ప్ప ర ము వ చ్చు ని క (నని?) | చె ప్ప వి ని యుం దు ని క ||

సా స స స ప ప ప మ ప | ధా ధ ప మ ప / ద ప మ ప ||
తె ప్ప న వె త లు దీ . ర్చి | త్రి ప్ప ట లు ప ర చ త గ ||

ధా / రి స రి ని ధా ని స ధ ప | మ ప ధ ని ప మ \ రి మ రి స ||
ది ప్ప టి కి య ప్ప టి కి | యె . ప్ప టి కి ను ప్ప టి ల ||

నీవు నను బ్రోవ॥

2 చ క్క ని క వి త్వ మ ని | యె (య?) క్కు వ యె ఱిం గి మ ఱి ॥
యొ క్క వి డ మిం ద మ ని | గ్ర క్కు న నొ సం గ గ ల ॥
యె క్కు వ వి వే కు ల ను | యె క్క డ ను గా న ని ల ॥
ని క్క డి కి న క్క డి కి | ది క్కె వ రు ని క్క ము గ ॥

3 శ్రీ పొ స గు టి ల్లు మ ధు | రా పు రి ని యె న్న గ ల ॥
కా పు ర ము సే యు ము (సిన?) ద | యా ప రా మీ నా క్షి ॥
ఈ పు డ మి లో వి జ య | గో పా లు చె ల్లె ల ని (వు?) ॥
ప్రా ప ను చు మో ప ను చు | రే ప న క మా ప న క ॥

నీవు నను బ్రోవవలె॥

కీర్తనము 4 - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - మహనీయులైన శ్రీ రామదాసులు

దినమే సుదినము

పల్లవి:

ప మా పా ;	మ రి గ రి గ రి	రి ; . పా	ప మా పా ధా ‖
ది న మే	సు ది న	ము రా	ము ని న మ్ము ‖

ప మా పా ధ ప	మ రి గ రి గ రి	రి ; , సా ‖
ది న మే . .	సు ది న	ము ఊ ‖

చరణము:

సా , సా సా	స \ నీ పా రీ	స \ ధా ని స ధా	ప మా పా ధా ‖
అ ర్థా పే	కు ణ జ న్మ	వ్య . ర్థ ము	గా . కుం డ ‖

ధ సా నీ పా	మ రీ మా పా	రి మా రీ పా	ని సా రీ గా ‖
సా ర్థ క	ముల (గ?) మిమ్ము	ప్రా ర్థ న	జే . సి న ‖

దినమే సుదినము ॥

2	త మి ది ర	తా ళ ము	తం బు రు	శ్రు తి గూ ర్చి |
	య ను రా గ	ము ల కీ	ర్త న లు పా	డ న వి న్న ‖

దినమే సుదినము ॥

3	నీ తి నై	న ప్రా ణ	భీ తి నై	న బ లి మి
	చే త నై	న మి మ్మే	రీ తి ని	ద ల చి న ‖

దినమే సుదినము ॥

4	ని ర త ము	మె రు గు బం	గ రు పు ష్ప	ము ల చే త
	ర ఘు వీ	రు ని పా ద	ము ల పూ	జిం చి న ‖

దినమే సుదినము ॥

5	అ క్క డ (ర?)	వె డ లి భ	ద్రా చ ల	ము న నుం డి
	చ క్క ని	సీ తా	రా ము ని	క ను గొ న్న ‖

దినమే సుదినము ॥

కీర్తనము 5 _ రూపకతాళము

శ్రీరంగనాథస్వామిని భక్త్యతిశయముచేత తన కీర్తనములు నొప్పుగొన్నట్లు జేసికొనిన

పరమభాగవతోత్తములైన శేషయ్యగారు

రంగపతే పాహిమాం

పల్లవి.

స ని	రి స రి	ప మ రి	గ మ రీ రి స ‖
రం	గ ప తే	పా	హి మాం (శ్రీ) ‖

2 రి స సే ని | రి గ స రి | మ ప / ధ ప | మ రి గ మ రి స ||
ర ం | గ ప తే | పా | హి మాం ం శ్రీ ||

స ని | రి స రీ | సా | ; ; ||
ర ం | గ ప తే | ఆ | ||

అనుపల్లవి:

పా మ ప | మ రి / గ రి రి / మ రి స ॥ సా స స | స స / పా ప పా మ ||
మ ం గ ళ | క ర స ం గ ర హి త ॥ అం గ జ | ని భ మోహనాంగ ||

ధా ధా | ని స రీ స రి స రి ॥ ని \ ధా ని స | ధ ధ పా మా మ / ని ||
గం గా | జ న కా గ రు డ తు ॥ ర ం గా | భ వ భం గా క రు ||

ధ / ని పా | మా రి రి / మ రి స ||
ణా పాం | గా ధృ త ర థాంగ ||

స్రీ | రి స రి | ప మ రి | గ మ రి స ||
ర ం | గ ప తే | పా | హి మా ం ||

చరణము:

మా | మా మ మ | గ మ ప | మ \ రి / గా , గ ||
1 పం | కే రు హా | నే | త్రా ఆ ||
2 బృం | దా వ న | లో | లా ఆ ||

	గ మ	రి స ని స	రి	/ గా మా	‖
1	పం	న్న సు జ న	మి	త్రా ఆ	‖
2	నం	ద క ర సు	శ్రీ	లా	‖
	ధా	ప / ధ ప / ధ ప మ	ప ధ	/ నీ స రి	‖
1	పం	క జ భ వ	ను తి	పా త్ర	‖
2	నం	ది త ముని	జ న	పా ల	‖
	నీ	ని స ధా ప	మ ప / ధ ని	ప మ రి / మ రి స	‖
1	పం	క జా స	నా	క ళ త్ర	‖
2	మం	ద హా స	సు గు	ణ జా ల	‖
	పా మ ప	మ రి గ రి రి / మ రి స ‖ సా స స		స స స ప ప ప ప మ	‖
1	శం క ర	స ఖ కిం క ర భ య ‖ సం క ట		హార దను జ జ(చ?) య భ	‖
2	మంద ర	ధ ర కుం ద ర ద న ‖ బృం దా		ర క యోగి బృం ద	|
	ధా ధ ధ	నీ సా రి స రి స ‖ ని ధా ని స		ధా పా మా మ / ని	‖
1	యంక ర	గో పి జ న మ క ‖ రాం కా		ని శ్శం కా శ్రీ	=
2	వం ది త	మృదు చ ర ణా ర ‖ విం దా		కు రు విం దా ధ ర	=

ధ / ని పా | మా రి / మ రి స ||

1 వ త్సాం | గా ని ష్కళం క ||

2 గో విం | దా జ నా నంద || రంగపతే పాహిమాం ||

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స ని స ధా / ని స రి గా | రి గం మా గ / మ రి |

సా ని / స \ ధా ధ ధ ని స | స ని గా / మ రి స ని సా

ని స రి మ గ మా గ మ | పా మ \ గా / . మ రి స ని స |

రి గ మ ప ధా ప \ మా ప మ | పా మ ప ధ ప మ గ / మ రి |

/ ని ధ పా ధ ప / ధ మ పా | ధ / ని స ధా ప మ / ప గ / మ |

రి గ మ పా ప మ ప ధ / ని | పా / ధ ప మ / ప గ / మ రి స |

ధా ధా / ని స పా / ధ మ ప | రి గ మ ప రి మ ప మ రి స |

రి / ప మ ప రి గ మ ప ధ / ని | ప ధ ని స ధా ప రి స |

ని స ని \ ధా ప ధ ని స రి స | \ ని / రి స రి స ని ప ధ ప ధ |

మ ప ధ స ని ప ధ ప మ ప | రి / ప మ ప రి మ ప మ రి స |

సా / సా ధా / రీ సా | రి గా గ మ రి స \ ని రి స |

ధా రి సా రి ధ ప ధా | మ ప ధ స ని ప స ని పా |

ధ / ని ప మ రీ ప మ రి స | రి గ మ ప ధ / ని ప / ధ మ ప |

\ రీ పా రి గ గ / మ రి స | ని స రి గ మ ప ధ ని సా |

ధ/ని ప/ధ మ / ప గ మ రి స | గ / మ రి స ని స ధ ప మ మ గ మ గ మ |

రి స \ నీ నీ స ధా ధా | ధా నీ సా రి గా |

మా . / ప రి గ రి గ రీ సా ||

రి గి మ ప ధి ని] మేళము 22 : శ్రీరాగము [వేద భూ. చక్రము

(జన్యము భాషాంగము) 3 : హుశాని

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : హుశాని రాగస్సంపూర్ణాస్సగ్రహాస్సార్వకాలికః .

మూర్ఛన :- { ఆరోహణము : స రి ♭ గ మా ప ధ ♭ ని సా ,
అవరోహణము : ♭ ని ధ ప మా ♭ గ రి స .

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; రక్తిరాగము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ఈ హుశాని రాగ మూర్ఛనారోహణావరోహణములఁ గల దీర్ఘములైన మధ్యమ స్వరములును అవరోహణమున మొట్టమొదటకనియున్న నిషాదమును రంజనమునిచ్చెడి జీవస్వర న్యాసస్వరములు.

ఆరోహణావరోహణములందు మధ్యమ స్వరములే దీర్ఘములై కనియుండుటవల్ల మిక్కిలి రంజనముల గలిగించు స్వరము మధ్యమమేయని తాత్పర్యము.

ప్ర యో గ ము లు

సా రి గ మ ప ↘ మా , మా ప ↗ నీ ధా ప ప మా , ప ↗ స నీ ధ ని స ↘

నీ ధ ప మా , ↗ నీ ధా ప ↘ మా , ప ని ధ ని సా స ని ధ ప మా .

ని ధ ని స ని ధ ప మా , ప మ గ రి సా , ని రీ రీ రీ రి గ మ ప మా ప మ

గ రి సా .

శుద్ధ ధైవత ప్రయోగములు: మా ♭ ధ ప మా గ రి సా , ప ↘ మా పా ♭ ధ ప మా గ రి సా . ప ♭ ధ ↘ మా , ప మా ♭ ధ ప మ గ రి సా — ఈ ప్రయోగములు దప్ప తక్కిన ప్రయోగములుగల ధైవతములు పంచశ్రుతి ధైవతములే.

ఇదిగాక, నవీనులు, స నీ ♭ ధ ప , ప ♭ ధ ని ప ♭ ధ ప , మా ↗ ని ♭ ధా ప , ప ♭ ధ ని ♭ ధ ప — వీనిలోగల ధైవతములను శుద్ధములుగా బట్టుచున్నారు.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

స సా | గ రి గ మ ప మ గ రి గ |
అ రె | మ్మ ట ని మ అ న స త్వ ం గ |

గ రి రి స ని ధ ని సా | గ రి మ గ రి సా ; , |
వి హా ం గ తు ర ం గా | ద ఇ త్య త ం గా |

గ రి గ మ ప మ ప గ రి రి | మ గ రి గ రి సా ని ధ ని |
ని ఇల ని త అ అ అ ం గ | శ ం త వ ం త త్తు ం గ |

సా ని ధ ప మా గ రి స |
శా ర్ఙ ధ ర చం ం ం గ |

అంతరి :

పా ; ప ని ధ ధ ప మ | గా గా రి రి స రి గ మ |
గం గ జ న క భు ట | జం ం గ న అ . . య |

గ రి సా ; , |
క అ ఆ |

ఆవద :

స సా | పా పా ప ని ధ ధ ప మ |
అ రె | చౌ దం త అ అ రో . హా |

పా పా మా గ రి గ మా | సా ని ధ ని స ని ధ ప మ |
రా వు వం ది త మ హో | ఆ అ అ ను భ అ . . వ |
ని ధ ని సా సా ; , | మ గ రి గ రి సా ని సా |
దె ఎ వ దే వా | అ ఇ య అ ఇ య త్రి హై |
గ రి గ మ ను ప మ మా , | ని ధ ని సా ని ధ ధ ప మ |
య ఇ య ఆ ఇ య ఇ యా | అ రె వి భీ ష ం ం . ణ |
గ రి గ మా గ రి గ రి స | సా ని ధ ప మా గ రి స ||
వ ం చు నీ వు భ య క అ | వే రి మ అ ఝు ళ య న ||
పా ; ప ని ధ ధ ప మ | గా గా రి రి స రి గ మ
గ ం గ జ న క భు ఉ | జ ం గ న అ . . య
గ రి సా ; . ||
క అ అ

ఉమాతిలక - ప్రబంధము - ఏకతాళము - వెంకటమఖి

స స ని ని ధ ధ ప మ | ని ధ ని స సా ; | రి ని స ని ధ ప మ |

ప మ మా గ రి సా | స పా ప ప ని ధ మ | స సా స రి రి మా |

మ గ రి స రి ని సా | సా ; ; ; ||

ని ధ ని స స స స స | మ గ రి గ రి స రి రి | ని ధ ని స ని ని ధా |
తొా ద్గి ద త్త ధి కి త క | ధ ళం ధ ళం ధి మి | ఝుం త్త రి ఘుం దా |

మ మ గ రి గ గ రి స | పా పా ప ద ప మ | మా గ మ గ గ రీ |
ద్గి ద్గి దాం ద్గి ద్గి దాం | తే న త్తె న తె న | తే న తె న తె నం |

ని ధ నీ స స స స | మా గ మ గ గ రీ | ప ప ప ప ప ధ ప మ |
తె ఎ వ త్తె న తె స | తే న తెం నం | ద ళ ర ధ ర అ అ మ |

మ ప మ ప గ మ గ రి | రీ మ ప ప ధ ప మ |
ద ను జ వి ర అ అ మ | గో విం ద అ ధ్వ రి |

మా గ మ గ రి గ మ | గ మ గ మ గ రి సా |
వెం క ట మ ఖ ర చి | ఇం ం ం న అ త్రె |

మ గ రీ గ రి నీ | స సా స సా స స |
ఉ మ ఆ తి ల క | ప్ర బం ద్ధు పా శ జై |

స రి గ మ ప ధ ని స | ని ధ ప ప ధ ప మ గ |
ద ళ అ అ అ అ న న | సం హా ర వి రు ద ధు |

రి స ని స ||
రం ధ రు ||

స స ని ని ధ ధ ప మ | ని ధ ని స సా ; ||

కీర్తనము 1 - ఝంపతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ కాళహస్తీశ శ్రితజనావన.

పల్లవి :

రి / గా మ ప గ | మ పా మ గ రి స ||
శ్రీ కా ళ హ | స్తీ శ ||
ని స రి గ రి రి గ | మ ప ప మ ||
శ్రి త జ నా వ న | స మీ ||
పా ధ ని స స ని ని ధ ధ పా మ | / ప మ గ రి స ||
రా కా ర మా ం | పా హి ||
రి స ని స రి / గ గ రి / గ గ రి | మ రి గ రి స ని ||
రా జ మౌ ళే | ఎ ఎ . . హి ఇ ||
రి గా మ ప గ | మ పా మ గ రి స ||
శ్రీ కా ళ హ | స్తీ శ ||
పా ధ ని స స ని ని ధ ధ పా మ | / ప మ గ రి స ||
రా కా ర మా ం | పా హి ||

రి స ని స రి / గ గ రి / గ గ రి | పా , ||
గా జ హౌ ళి | ఎ . ||

అనుపల్లవి:

పా మ / ప మ గ రి స ని స | రి గ గ రి రీ , ||
పా కా రి వి ధి | హా రి ||

/ గ రి గ మ ప ధ ని ని ధ ధ | ప \ మ మ ||
ప్రా ణ మ య కో . | శా ని ||

మ ని ని ధ ధ ని స రి రీ గ రి స | ని ధ ప \ మ మ ||
లా కా ళ ఝా | మి స లి ||

ప ధ ని స ని ధ స / ధ ప మ గ | / స మ గ రి స ని ||
లా గ్ని ప్ర కా | ళ శి వ ||

శ్రీకాళ॥

చరణము:

రి రీ స ని సా | / గ రి గ ||
జ్ఞా న ప్ర సూ | నాం బి ||

/ ప మా ప ధ మా \ గా | గ రి రి స ||
కా ప తే థ | క్షా బి ||

స ని స రి రి ని స రి గా , | రి , ||
మా నద డి ణ | కై ||

గ రి గ ప మా పా | ధ ప ధ మ మ ||
లా స వా సా | భీ ష్ట ||

పా మ ని ధ ని స | రి స ||
దా న చ తు ర క | రా జ్ఞ ||

రి రి గ రి స స ని ధ | ప ప మా ||
దీ న క రు ణా | ని ధే ||

పా స ని ధ ప మ | ప ధ పా ||
సూ న శ ర సూ | ద నే ||

మ గ మ ధ ప మ గ రి | రి ని సా ||
జ్ఞా (శా?) న భ వ ప శు | ప తే ||

స ని రి ని గ రి గ మా ప మా ని ధ | ని స ని సా స ||
జ్ఞా న గు రు గు హ స చ్చి దా నం | ద మ య మూ ర్తె ||

రి ని సా ని ధ పా మ పా మ గ మ | ప గ మ గ రి స ||
హీ న జా తి కి రా త కీ న పూ | జి త కీ ర్తె ||

శ్రీకాళ ||

2 స్వరజతి - రూపకతాళము - ఆదిప్పయ్య

పమంధయానరా ప్రాసామినీ

పల్లవి:

ప	ప ని ధ మ	ప	, స
ప	మంద	యా	న
ని	సా రి స ని ధ ప	మ గ మ ప	, మ గ గ స ‖
రా	ఆ . నా	సా	మి . నీ ‖
ప	ప ప మ	ప	ప / ని ధ ని ‖
కే	మంద	యా	అ . న ‖
స	రి స ని ధ ప	మ / ధ ప	ప మ గ రి స
రా	అ నా	సా	అ . మినీ
రి	/ గ మ	గ	మ ప మ గ రి ‖
కే	మందు	బె	ట్టి . . ను ‖
స	, ని స	రి గ	మ రి గ స ‖
రా	నా	సా	మి నీ ‖

రి | / గ మ గ మ ప | , ప మ గ | ప మ గ రి ||
కే | మం దు . | ఉ బె | ట్టై ను ||

స | ; ; ||
రా | ||

అను పల్లవి:

1 ప | , / స ని ని ధ | ప | ప ధ ధ ప ప మ ||
కా | మి | నీ | జ న ||

, ప | / ని ధ | ని స | ని స రి స ||
చి | త్త | చో | ఓ రా ||

2 మ ప | , స ని ధ | ప | ప ధ ధ ప ప మ ||
కా మి | నీ | జ న ||

. ప | / ని ధ | ని స | ని స రి స ||
చి | త్త | చో | ఒ రా ||

. స ని | ధ ని స | రి | స రి గ రి |
ఘు | ను డా | ప్ర | తా ప |

స | ని స రి స | ని ని | సా రి సి ని ధ ప మ ||
సిం | ం వం | వ | వే . . . రాం ||

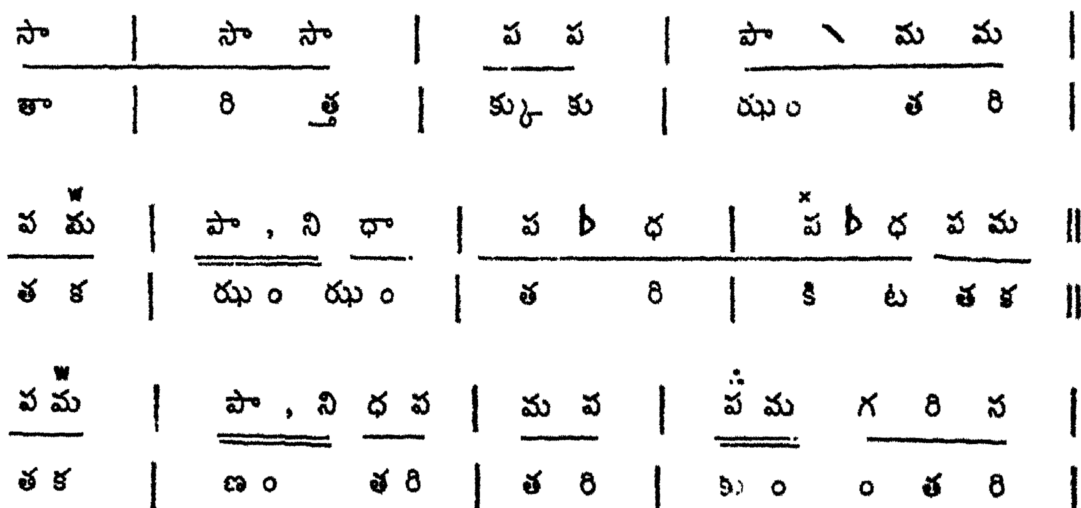
, ధ | ని స | రి | స రి గ రి ||
ప్రే | మ | మీ | ర గ ||

ని స | ని స రి స | సీ | సా రి స ని ధ ప మ ||
నం | ం ం స్ను | చే | . . . ర ||

ప ప | స స | మ | ప ధ ని ధ ||
పి లి | చి తే | రా | పే మి ||

ప | మ ప మ గ రి | స రి | ప మ గ రి స ||
నీ | కి ది | షే | . . . . ర |

జతి :

| గ రి | / గా మ ప | ♭ ధ మ | పా ; ||
| త క | ధీ ను త | ద్రి మి | ధో ం ||

స్వ ర ము :

| ప ప | ప ప సఁ సఁ | సఁ సఁ | ని ధ ని సఁ. ||
| / గ రిఁ | , సా ని | సఁ / రిఁ | ని ధ ప మ ||

జ తి :

| నీ ని ధ | నీ సఁ ని సఁ స స స | సఁ గఁ రిఁ రి | స స స స మ ప ♭ ధ ప |
| తాహాత | ఝుంతరి కి ట త క | త క త క | ది గి ది గి త క ద్రి మి |

| సా | సా మ ప నీ | ని ధా ప | ఫ మ మ గ గ రి సా ||
| ధో ం | ం త క ధి | ద్ద ళాంగు | త క త ధిం గి ణ థోం ||

ఎ త్తు గ డ :

| రి | ; రీ | ; | రీ ; |
| ఔ | రా | | రా |

| రీ | గా మా | ప \ మ | , గ రి ని |
| బా | గా యు | మ జే | మి య ల |

స రి | , గా మ | ప మ | గ రి గ రి |
స రో | జా క్షి | వ ల | లం ద గి లి |

సా | ; ని స | రి గ | మ గ రి ని ||
నా | నె న | నా మ | అ ఏ ఏ ఏ || ఓంరారా

1 రి గ | మ పా మ | గ రి | రి ; |
చి లు | త నా టి | ము ద | లు |

రి | పా మా | గ రి | మ గ రి ని ||
; | ని ష్నే | వ ల | చి లి గ ద || ఓంరారా

2 గ రి | స స్రీ స | ని స | రి గ మ ప |
అ ద్దీ | ర సా మి | తె గు | వ గ ని దే |

, మ | గ రి ప మ | గ రి | మ గ రి ని ||
మి | ము ను చె లి | మ ని | ద ల చ పు || ఓంరారా

3 మా | ప మ ప | గ రి | గ సా , |
ని | న్ను గా ని | మున్ను | ల న |

రి | గ మా ప | ధ ప | మా ; ||
జూ | డ లే ను | గను ను | ను ||

╱ పా	, ╱ ని ధ ప	╲ మా	, ╱ ధ ప మ
న	మ్మిక లు	కొ	మ్మను చు

గ రి	, గా మ	ప మ	, గ రి ని
మనం	జా ర	నొ సం	గి తి వి

జారా

4

సా	; సా	;	సా ;
ఏ	మే		మో

╲ నీ	ధా ని స	╲ నీ	ధా ప మ
లా	లిం పు చు	తే	లిం పు చు

పా	, ╱ నీ ధ	╱ నీ	స రి ╲ నీ
నీ	మే ను	నీ	ద ని చా

సా	పా సా	సా	; ;
లా	. ఆ	;	ఆ

మా	ప ╱ నీ ధ	╱ నీ	స రి స ╲ నీ
నా	ట నుండి	నీ	స రి తే

రి స	, ని స ╲ ని	, ధ	, ప మా
రటం	చు స రో	జా	క్ష నీ

ప ధ	ని సా స	ప ╱ ▷ ధ	మ పా ప
స ర	స జే రి	చ ను	వు షి రి

గ రి	, గా మ	ప ↘ మ	, గ రి ని	
మ ణిం	గూ ఢ	న ఖం	చ క రె || జారాం

3 పదము - త్రిపుట తాళము - క్షేత్రజ్ఞులు

అలిగితే భాగ్యమాయ

పల్లవి :

, ని ధ	↗ ని	సా	సా ,	గ రి	రి స ||
అ లి	గి	తే	.	వా	. . ||

ని ధా	ని	సా	సా ,	పా	మా ||
డ లి	గి	తే	.	భా	గ్యా ||

ప ధ నీ ,	ధా	పా	మ ↗	ధ ప ప మ	గ రి	స రి గ రి ||
మా	య	మ	రే		మి	వా ||

రి స ని ధ	నీ	సా	సా ,	పా	ప మా ||
అ డ లి	గి	తే	. .	భా	గ్యా ||

---

* ఈ పై స్వరజతి స్వరములను సాహిత్యములు ఆంధ్ర కవిత్వములలో సమర్థతగల మెరట్టూరి వెంకట్రామశాస్త్రిలు జేసినట్లు చెప్పుచున్నారు.

ప పా , ని | ని ధా | పా | మ పా , మ గ | రీ | స రి గ రి ||
మా | య | మ | రే | మి | వా ||

రి స ని ధ | / నీ | సా | సా , | పా | మా ||
అ డ లి | గి | తే | . | భా | గ్య ||

ప పా | రి స ని ధ | పా , మ | మ ధ ప ప మ | గ రి | / గ రీ స ||
మా | య | మ | జే | మి | నా ||

ని ధా | / నీ | సా | సా , | సా | మా ||
డ లి | గి | తే | ఎ | భా | గ్య ||

ప ధ ని స రి స | స ని ధ | ప మ | ప ధ ని ప ధ ప | మా | ప మ గ రి ||
మా | య | మ | జే . . | మి | వా . . ||

స ని ధ | నీ | సా ||
. డ లి | గి | తే ||

అనుపల్లవి:

, ప ప | సా | రి స ని | ధ పా | \ మా | మా ||
త లి | రు | బో | ణి రో | వా | ని ||

ప ధనీ , | ధా | పా | మ ధపపమ | గ రి | సరిగరి ||
దం | డీం | చ | గ ల | బా | వా ||
రి స | ని ధ ॥
అ డలిగి తే ॥

చరణములు :

, స స | సా | సా | పా , | మాం , మాం ||
1 అర | సాం | పు | మా ఆ | ట ||
2 బా | శి | లే | ప డి | క ||
3 బా | ల | ప్రా | యమను | నాం | డే ||

మ పా | ప ని | ధ ని | స సా రి స ని | ధప | పమ ||
1 లా ఆ | డే | వా | డి గ | కి | గే ||
2 నే ప | ల | నా | తో ఒ | పొ | దు ||
3 భ్ర మ | యిం | చి | నం o o | నా | వా ||

, మ ని | ధా | పా | మ పా , మ గ | రి | సా ||
1 త రు | ణి | రో | మం o | o | చి ||
2 చా | లు | గా | బో | ఓ | లు ||
3 డే | లి | న | సు | ఉ | ద్దు ||

	, గా	రి	గా	మ పా , మ	మా	; ‖
1	దా	న	న	య్యే . .	నా	; ‖
2	సం	త	స	మా	య	; ‖
3	లెం	న్నె	న్నో	గ ల	వు	; ‖

	, ప ప	/ నీ	ధా	నీ ,	సా	సా ‖
1	స ర	స	కు	రా	డా	యె ‖
2	నీ (ఈ?)	లా	గు	నే	వా	ని ‖
3	చా	ల	నా	తో	బా	అ ‖

	, ని ధ	నీ	సా	రి స ని ధ	ప \ మ	మా ‖
1	స కి	య	రో	నా	మో	ము ‖
2	కి త	వు	గా	ఆ	దే	మో ‖
3	స లు	చే	సి	నా	డే	మో ‖

	ప ప	సా	సా	ని ధా	ప \ మ	మా ‖
1	తి రి	గి	జూ	డ	డే	మో ‖
2	నీ	ల	వే	ణి రో	నా	టి ‖
3	బా	ల	రో	ము	వ్వ	గో ‖

ప ధ సీ	ధ౦	పా	మ మ మ	గ రి	స ౦ గ రి ॥ ౦ స ని ధ ॥
1 దే	వు	డు	న్నా	డే	వా ॥ అలడలి
2 నె న	రం	డు	క లే	క	వా ॥ అలడలి
3 పా		లు	కిప్పు	డు	వా ॥ అలడలి

4 పదము - ఆదితాళము - క్షేత్రజ్ఞులు

తెలిసె నీ నెవరు లేని జాడలు

పల్లవి:

ప ధ ని సా , స ని ధ ప	మ ప ధ ని ధ ప	ప మ గ రి గ మ ప ॥
తె లి సె నీ నె న	రు లే ని	జా డ లు ॥

శ్రీ మువ్వ గోపాలుని పరమానుగ్రహముచే పలు శృంగారములోని సొంపును, పలుకులకుఁదగిన వర్ణ మెట్టులును గల లెక్కలేని పదసాహిత్యములుఁజేసి క్షేత్రజ్ఞుడని ప్రఖ్యాతి జెందిన ఈ మహాపురుషుని పదములవలె నితనికి మునుపును, వెనుకను గలుగ నేరవని నిశ్చయముగా సరస కవితాధోరణిగలవారు చెప్పుచున్నారు.

2 ప ధ ని సా , స ని స | రి స రి స ని ధ ప | మా గ రి రి గ స ||
తె లి సె నీ వె వ | రు తే ని | జా డ లు ||

, రి గ మ ప ధ ప మ గ రి స రి | మ రి గ రీ | సా ; ||
తే ట తె ల్ల ము | గ ను | ఊ ||

అనుపల్లవి :

, ప ప స స ని ధ ప ని ధ మ | . ప ని ధ | ని స ని స స ||
వ ల దు ని లు పు యీ | మా ట ల | కే ఏ మి ||

, స ని స రీ , స రి స ని ధ పమ | పా ధ నీ , ధ ప | మ ప మ గ రి గ మ ప ||
వ చ్చె ము వ్వగో | పా ల | సా అ మి ||

తెలిసె నీవెవరు ॥

చరణములు :

, రి రి రి గ రి గ రి గ రి గ గ రి | , రి గా మ ప | ప మ గ రి స ||
1 మన సుక లి గి తే | ది న మొ క | సా రి ||
2 ఊ ఁ దా . క | పో యి వ | చ్చే న ని ||
3 ఘూ ఁ ప ుసు ఁ డ తే | దా న ను | మె చ్చి ||

, గ రి గ / ప మ మ ప మ ప ధా , | స \ మా , | ని స ప మా ||

1 మా యి ం టి కి గా | వా | రె . తో ||

2 యా ర కే య స తే | గా | డై ||

3 కూ ర మి తో సీ | షు | గు పు ||

, ప ప స స ని ధ ప మా | ప ధ నీ , ధ ప | మ గ మ ప మ గ రి స ||

1 చ న పు మీ ర లం | లి ం ది | ము . ద్ది . డి ||

2 దా రు ది న మ లు | దు డి | మో మొ క ||

3 డా డ కం డ కే | ప ప మం | ద ల చు క ||

, స రి గ మ ప ధ ప మ గ రి స రి / గ రి | గ రి సా | ; ; ||

1 స ర స ను ం చు కో | వా | ; ; ||

2 సా రి జూ స లా | గా | ; ; ||

3 యం త రం ం గ మి | షు | ; ; ||

, ప ప / ని ధ ని స స ని ధ ప మ | , మ ప / ని ధ | ని స ని స స ||

1 త ని వి దీ ర లం | లి ం ది | క . స్వ ర ||

2 వా రి జా ఊ హి త | పై తే | సే వి రా ||

3 జో డు జా య లే | స ని జ తి | సా లి ప ||

	, ని ధ ని స రి సా	సా , ని	ధ ప మా	‖
1	తా వి మ డు పు లీ	వా	యా	‖
2	పే రు ద ల చ నీ	దా	కం	‖
3	వే డ వ ల ద నే	వు	నా	‖

	, మ ని ధ ని స ని స స	, ని స రి స	స రి స ని ధ ప / మ మ	‖
1	త ను వు నీ ద ని	న . మ్మి క	జే సి న	‖
2	నీ్ని రు ని ం చి ద య	మ ర వ కు	మ న్న ది	‖
3	యీా డు వా రు యె ్ క	స క్కె ము	లా డు ట	‖

	, ప స స స రి స ని ధ ప మ	పా ధ నీ , ధ ప ధ ప	మ గ రి గ మ ప	‖
1	త చ్చ న తే గా	వా అ అ క్రొం	చ అ కా డ . వ	‖
2	నీతో ఒ నే గా	దా అ మ రి	యా ద	‖
3	కింత జే సి నా	వు ఉ . మం	చి వా డ వు	‖

తెలిసె నీ ॥

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రి గా గ మా పా గ | మా గ రి స మ గ రి సా |

ని స రి గ మ ప \ మా గ రి | ప మ గ రి మ గ గ రి రి స |

రి గా మా పా \ మా | స ని ధ పా మ ♭ ధ పా మ |

పా మ గ మ / ప గ రి రి స | ని స రి గ మ పా మ గ రి |

పా \ మా గ రి మ గ రి స | పా , / ని ధ ని \ మా , ♭ ధ |

ప మ గ రి రి గా మ గ రి | పా [illegible] గ మ ప \ [illegible] [illegible] |

ప \ మా గ రీ మ \ గా రి | గా / ప మ గా రీ సా |

రి \ ధి సా ప మా మ పా | ప / నీ ని ధా ప ప \ మా ప ధ |

ని స ని ధ పా ♭ ధ పా మ | / ♭ ధ ప మ గ రి / ప మ గ రి స |

స స / ప ప / స నీ ని ధా ప మ | ప ధ గ స ని ధ పా \ మా |

ప సా ని ధ ప \ మా మా | ప ధ ని స రి స ని ధ ప మ, |

ప ధ ని ప / నీ ధ ప \ మా | ప సా స \ మ పా ప గ రి |

గ మా మ గ రి / గ రి సా | సా ప \ మా ప / నీ ధా |

ప మ పా ని ధా ని స రి | సా ╲ నీ ధా పా మా |

ప ధ ని సా స ని ధ ప మ | , గ రీ ప మ గ రి సా |

సా సా ప ╱ ని ధా ని స | గ రి సా ╱ రి స ని ధ ప మ |

ప సా స ప మా ప మా ప ╱ ని | ధా ప మ స ని ధ ప మ గ |

రీ ╱ ప మ గ రి ╱ గ రి సా | ని స రి గ మ ప ╲ మా ప ధ |

ని స రి రి ని స ╱ గ రి సా | రి స ╲ నీ ధా ప మ గ రి |

పా మ గ రి మ గ రి సా | రి స ని స రీ రీ ╱ గ రి |

గ మ మా ప మ మ గ రీ | ప ╲ మా గ రీ గ రి సా ||

రి గి మ ప ధి ని]　　మేళము 22 : శ్రీరాగము　　[వేద. భూ. చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 4 : బృందావని

లక్షణశ్లోకము

ప్రకటమఖా : [illegible]

మూర్ఛన :-
- ఆరోహణము : రి మ ప [illegible] ని సా
- అవరోహణము : [illegible] ని ప మ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము; ఔడవము; గాంధార ధైవత వర్జము; షడ్జ గ్రహము; దేశీయము; రక్తిరాగము, ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ఈ బృందావనిని బృందావన సారంగయని సంప్రదాయజ్ఞులు పాడుచున్నారు. ఈ బృందావనీ మూర్ఛనారోహణమున ఆధారస్వరమైన షడ్జము నెత్తక మొట్టమొదట ఋషభము నెత్తి నిషాదము దీర్ఘముగను అవరోహణమున నిషాదము మొదటనెత్తి ఋషభము దీర్ఘముగను

గనిపించియుండుటవలన ఈ రాగమునకు ఋషభ నిషాదములే రంజనములనిచ్చి జీవస్వర న్యాస స్వరములని పూర్వాచార్యుల అభిప్రాయము. జీవస్వర న్యాసస్వర ప్రయోగములు స్పష్టములే. గీతమందు పఠింపకనుండినను ఈ రాగమునకు స్వల్పగాంధారము గలదని సంప్రదాయజ్ఞుల సమ్మతము.

ఎటులనిన: రీ ⁄ గ రి స, సా ⁄ గ రి స — పైఁ జెప్పిన ప్రయోగములును గాంధార ప్రయోగములును గీతకీర్తన సంచారులవలన స్పష్టమౌను.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

రీ మ ప | నీ ప మ రి మ ప | రీ సా ప మ | రీ సా , రి రి |
అం బ ర | కే శ శ ం ం భు | రే ప హా ర | రే ఎ క ర |

స ని స ని ప మ ప | సా ని ప మ రీ | మ పా ని ప మ రి | మ రీ సా ; |
క లి త క భ అ ల | శూ ల ధ ర రే | గ జా సు ర హా ర | రె ఎ ఎ |

రి రి మ పా మ ప | ని ని ని సా ని స | సి స రి మ రి స | స ని ని ని ని ని ని |
క మ ల సు భ వ | న త ప దా ంబుజ | దా న వ అ అం | త క రె సు ర జ న |

స ని స స ని ప ప | ని ని ప ప మ రి స | సా స |
ప అ ల న అ ప టు | ప్ర మ థ అ అ ధి ప | రే రె |

జావడ:

రి మ పా | ప మ ప రి స స | స స ప ప మ రి స | సా మ రి మ రీ |
పుర ం | [illegible] | [illegible] | రే రె మ ధుసూ |

స ని స రి మ రి | [illegible] ; | పా ని ప మ రి | రి స ని సా ; |
ద ం న ము [illegible] | [illegible] | [illegible] | క అ అ రే |

రీ మ రి మ ప ని | ప మ ప ని స రి | రి రి మ ప ప ని స | సా సా |
ఐ య అ య అ య | [illegible] | అ . . . . . అ | రే |

ప మ ప స ని ప మ | మ రీ స ని స రి | రీ రి స ని స రి | సా ని ప మ రి మ |
త్యా గ రా . జ | మహా [illegible] . . జ | రా జ శే ఎ ఖ ర | దే వ మ హా అ అ |

రీ స రి మ ప ని | సా స ||
దే వ దే ఎ . వ | రే రె ||

రీ మ ప | స ప మ రి మ ప | రీ , సా ప మ | రీ , సా ; ||
అం బ ర | కే శ శ ం ం భు | రే ప హా ర | రే [illegible] ||

కీర్తనము 1 - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

సౌందరరాజ మాశ్రయే

పల్లవి;

రీ | గ రి స ప ని ప ని స | ధ ని | ధ ధ ని స ని | సా | ; స ని స ||
సౌం | ద ర రా | అ అ | జ మా శ్ర | యే | గ జ ||

రీ	⁄ మా పని	⁄ సా	నిసనిపమపస	నిప	పమరిసరిమపరి	
బృం	దా వన	సా	రం గవ	రద	రా జం . . ||

2	సా	సనినిప ప మ ప మ ప	రిమ	రిరిమపనిపమరిరిమ	రీ	సా;	
	సౌం	దర రా అ అ	అఅ	జమా శ్రీ	యే	. ||

అనుపల్లవి:

రి మ ⁄	రి మ మ రి మ	ప ప	మ ప ని ప ని ని మ ప	
నం	ం ధ న ం ం	ద న	రా జ ం ం ||

, మ	ప ని ని మ ప	స ని ని	స ని సా	
నా	గ ప	త్త న	రా జం ||

, ⁄ ని	ని స రి మ రి స	ని ప	⁄ సి స ని స రీ ,	
సుం	ద రీ ర	మా	రా జ ం ||

సాం , రి స	నిప నిస ని	ప మ	రి ప మ గి మ రి స	
సు ర	వి ను త మ	హి	రా జం ||

పా పా	ప స ని ప మ రి మ ప || రి ⁄ మ రి స	ని స రి మ రి మ పా	
మంద	స్మిత ముఖాంబుజం || మం ద ర	ధ ర క రాం బు జం ||

\ మా ప ని | స రి స ని పా ని స రి || సా ని ప | స ని ప మ రి మ ప రి ||
స ం ద క | . . . . బు . . || . . ద గ | . . . . బు . ||

సా | స ని ని ప ప మ ప మ ప | గ మ | . . మ ప . | ప మ . . మ రి | రి | సా ; ||
సౌ . | ద ద . . . . . శ్రీ ||

చరణము :

, రి | మ ప \ మ గ రి గ రి | మ ప \ మ | \ గ ప మ రి మ రి . ||
శం | బ ర . . | . రి | . న క . ||

, రి మ | రి స స స్ని . | . మ | \ . మ మ పా ||
స ం | . . త శు క | శ . | న క . ||

పా | మ రి స | , / ని | \ ప / ని \ మ ప ||
అం | బ రీ షా | ది | వి ద త . ||

ప ప మ | ప . , ప మ పా , . ప మ | . . | స్ని . . సా ||
. నా | . గు . సు | గు . | . . . త . ||

ని స ని స రి | రి స రి స రి మ మ | రి మ రి మ ప | ప / ని / మ ప ||
అం | బు జా స | నా అ | ద . తం . ||

, ప రి | సా స రి ∖ సీ , | ని ∖ ప | , ∕ ని ∖ మ ప ||
అ మ | రే శా | ది సం | ను తం ||

, మ ప | స ∕ ని స రీ | గ రి స | ని రి పా ||
అం | బు ధి గ | ర్వ . ని | గ్ర హం ||

స ∕ రి ని ∕ స | ప ∕ ని మ ప మ రి ∕ ప మ | రి స | ని స ని రి స ||
అ నృ | త జ డ | దుః | ఖా ప హం ||

పా ప మ | రి ∕ మ రి స రీ పా | రీ మా | రి మ రి మ పా ని స ||
కంబువి | డం బ న కంఠం | ఖం డీ | కృ త ద శ కం ఠ ం ||

రీ ∕ గ రి | స ని పా ని స రీ | స ని పా | మ రి ని స రి మ ప రి || సా
తుంబురు | ను త శ్రీ కంఠం | దురితా | ప హ వై కుం ఠం || సౌం

సా | స ని ని ప ప మ ప మ ప | రి మ | రి రి మ ప ని ప మ రి రి మ | రీ | సా ;
సౌం | ద ర రా | | జ నా శ్రీ | యే |

కీర్తనము 2 _ ఆదితాళము - రచన : మైసూరు వాసుదేవాచార్యులు

కమలాసనాది వందిత

పల్లవి:

ని ధ / నీ స రి రి ని స | , స్రి సా గ మ | పా / ని ||
క మ లా స నా | వి ది త | పా దః ||

స ని స రీ , స స స పా , పా / మ ప ని ప / స | / ని పా \ గ | రి గా మ రి ||
క | రి కీ న దే | వా ని | కు భూ కా ||
కమలాసనాది ||

అనుపల్లవి:

, రి మ ప / ని సా రీ | రి / స రి గ స | స గ సా ; , ని ని ప ని ప మ ||
వి మ ల ని జాంతః | క ర ణా | న దో ||

రి మ \ రి మ ప ని స రీ , స | ; స ని స ను | గ స మ గ మ గ స ||
వి శా ల సు గు ణ సా | ణా . . . | త్కా రో ||

మ రి మ పా ని స రి / గ రి సనిపనిస | పా;సరి సి నిసనిస | నిప నిసమ రి పమ రిస ||
గ మ న వే గి శి ఖి త్వరం గాధూఢో | గం ం ంభీర్యాని | శౌ ర్య ధు రీ ణః ||
కమలాసనాది ||

చరణము :

, రి రి మా మ రి మ ప | ప మ ప నీ , ప మ రి | ప మ రి మ రి స ||
న వ మా ణి క్య | స దృ శ గా | . . . త్రో ||

, రి ప మ రి రి స స స రి | ＼ ని స రి మ | ప మ రి మ రి స ||
నా గ కం క ణ హో | ర ధ ర | పు . త్రో . ||

, రి మ పా ／ ని ని ／ సా | , ని స ని ప మ | రి ప మ రి మ రి స ||
భు వ న త్రయ సం | మో్హ . హ న | గా . . . . నో ||

, ని ధ ／ నీ స రి స | , రి మ ప నీ , ప మ | రి ప మ రి మ రి స ||
భో గి శా యి హి త | భా గి | నే యో ||

మ రి మ పా , పా పా ప ప ని మ పా | ＼ మా పా ／ ని ＼ మా ప | ని సా ని సా ; ||
భ వ క టా . క్ష శ్రీ గురునా . థో | భా గ్య ప్ర మేయ | ఫ ల ప్ర దో ||

ప రి రి రి ／ మ రీ ; స ని ప ని సా | ని రి స స ని ప ని స | ని ప మా రి ／ మ రి స ||
న వ శ క్తి సు తా గ్ర జ ధీ రో | నా గ రా జ విను | త మహో దే . . వ ||

స్వరము :

సా ని ప రి ని పా ; ని స రి మ ＼ రీ | ; మ ప ని స ＼ నీ | , ప మ ప రిరిస ||
[illegible] రి [illegible] రి పా మ నీ ప | సా ／ గ రి స సా | ని ప పా మ రి స ||

కమలాసనా

సంచారి మిశ్రతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రి మ స ⁄ [illegible] | [illegible] మ [illegible] | [illegible] | ని [illegible] ╲ [illegible] సా |

రి మ ప ╲ రి మ [illegible] | ని స [illegible] ╲ సా [illegible] | పా [illegible] | ⁄ ని [illegible] ╲ రి |

ప ╲ మా రి స ⁄ గ [illegible] | [illegible] ని [illegible] | [illegible] ⁄ [illegible] మ [illegible] | [illegible] పా ⁄ [illegible] |

పా మ ╲ రి [illegible] | [illegible] ╲ [illegible] ని [illegible] | [illegible] ⁄ [illegible] ╲ పా [illegible] | [illegible] ⁄ [illegible] ╲ [illegible] పా |

మ ╲ రి [illegible] | ని ╲ [illegible] ని [illegible] | [illegible] ని [illegible] | [illegible] ని ని [illegible] |

ని ⁄ గ రి ని సా | స ⁄ [illegible] | [illegible] | ⁄ [illegible] ⁄ ని ప మ [illegible] |

ప మ రి ⁄ ప మ [illegible] స | [illegible] మ [illegible] | [illegible] మ [illegible] | [illegible] ⁄ [illegible] |

సా , ప మ ప స | స ని [illegible] మ రి స | ని స [illegible] ⁄ [illegible] మ | ⁄ ని [illegible] ⁄ [illegible] |

రి స ని ప స నీ | ప మ [illegible] ⁄ మ మ [illegible] స | ని [illegible] మా [illegible] | ని సా ⁄ మ రి స |

సా ని పా మ రి | ప ╲ మా రి సా | ని ╲ ధా [illegible] నీ | సా ; ; , ||

రి గి మ ప ధి ని]　　　మేళము 22 : శ్రీరాగము　　　[వేద భూ. చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 5. సైంధవి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : సైంధవీ సగ్రహాపూర్ణా ఆరోహేతు ధవక్రితా

మూర్ఛన :- { ఆరోహణము : సా రి ♭ గ మ ప ♭ ని ధ ని స
అవరోహణము : స ♭ ని ధ ప మ ♭ గ రి స }

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము; సంపూర్ణము; ఆరోహణమున ధైవత వక్రము; షడ్జగ్రహము; రక్తిరాగము; ఎల్లప్పుడును గానముసేయఁదగును.

ఈ సైంధవీరాగమునకు ఋషభగాంధార నిషాదములు మిగుల రంజనముల గలిగించెడి జీవస్వరన్యాసస్వరములు; సా ♭ ధ ప, మా ♭ ధ ప మ, పా ♭ ధ ప మ గా, ♭ ధ ప మ గ రీ సా ఈ ప్రయోగములుగాక, దక్కిన ప్రయోగములందు శుద్ధధైవతములు రావు. స గ రి మ గా రీ, స ని ధ ప సీ సా, సీ ధా నీ సా, మ ప గ గ రి సా. ఈ ప్రయోగములును గలవు.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

స సా | స స గ రి మ గ రి స ని ధ |
అ రె | భు వ న ము ఒ వం న రు ఉ ప |

ని ధ ధా ని సా రి రీ | గ ధా సీ సా ; |
భు జ ం గ శా యి రే | నా మ ను రే |

నీ రి రీ గ మ గ రీ స | పా ధ మా గ రి గా మ |
హో ఇ రే ఇ ఉ ఉ ఉ ఉ | పే ము నా ద వి నో దు |

మ నీ ధ పా మ గ రి సా | మ గ గ రి స గ రి ని ధ ని |
భా ర్గ వీ నా ఉ గు | భ అ వ భ వ జ న క జ య |

సా ని ధ ప మ గ రి స |
భూ తె ఎ శ సా య క ఉ |

అంతరి :

నీ ధా ని సా రీ రి | స రి గ మ గ రి స ని ధ ని |
రా . జ గో పా ల | ర మ ణీ . య గు ణ శి ఇ ఇ |

సా ; ; , |
లా |

జావడ :

	స సా	సా ధ పా ధ మ ప గ రి
	అ రే	పా రి జా తా ప హా ర
గా గా రి రి స గా రి		ని ధ ని సా రీ గ గ రి
పా ఆ ప సం హా ర		వ న ధి గం భీ . . ర
ని ధ ని స ని ధ ప నీ ,		సా ని ధ ప మ ప ప మ మ
వా మ దే . ఎ ఎ వా		ఆ అ అ ది దే ఎ ఎ ఎ వ
ప గ రి సా రి గ మ ప మ		ని ధ ని స ని రీ ; ,
దే . వ తా స రు వ భ ఉ		ఉ ఉ మ రె ఎ రే
ని ధ ని సా రీ గ గ రి		మా గ రి స రి గ మ ప మ
అ ఇ య ఐ యై య ఇ య		ఆ అ . . . . . . అ
స నీ ధ నీ సా ; ,		ధ ప ధ మా ప గ రి సా
అ అ అ ఆ రే		ప ం చ పాం డ వ ప రీ
గా గా రి ని ధ ని సా		ని ధ ప ధ మ ప ప గ రి స ‖
పా లం న వ ర గు ణా		ల ం ం క అ అ అ అ అ ర ‖
నీ ధా ని సా రీ రి		స రి గ మ గ రి స ని ధ ని
రా . జ గో పా ల		ర మ ణీ . య గు ణ శీ ఇ ఇ
సా ; ; , ‖		
లా ‖		

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

నీ స ధా నీ సా రి | సా / గ రి / మ గ రీ రి |
స స / గ రి / మ గ రి సా | ని ధా ని సా రి రి |
ని ధ స స రి గ గ | స గ / మ గ రి స ని ధ ని |
సా ని / రి గ గ మ గ రి | స / పా b ధ మా గ రి గ మ |
మ / ని ధ పా మ గ రి సా | గ గ రి సా , / గా గా |
రి రి మా పా b ధ ధ పా | మ స స మ / ప గ రి సా |
మా గ రి ప మ / పి గ రి స | స / ధి మా b ధ మ / ప మ గా |
రి మా రి / గ స స స రి | సా ని ధ పా మ ప మ \ గా |
మ గా రి స రి మ గ మా | స / ని ధ / ని స b ధ స మా ప గ |
మ రి గ రి సా / గ రి సా | స గ మా సా స రి గ / మ |
గ రి స రి / మ గా రి స ధ | ని స రి మా గ గా రి స |
రి మా పా b ధ ధ ప మా | గ రి స రి గా మ ప పి మ |
స ని ధ నీ స ని ధ ప ధ | మ పా ని మా గ రి సా |
రీ / గ గ రి స గ గ మ | స స పా పా b ధ మా / పి |
గ రి సా గా గా రి | నీ ధా నీ సా రి |
స రి గ / మ గ రి స ని ధ ని | సా గ రి సా రి సా ||

ఈ రాగమందు మంద్ర స్థాయి ధైవతమునుండి క్రిందను మధ్య స్థాయి నిషాదము పైన మీదను సంచరించుటలేదని కొందరు. వెంకటమఖి ఈ రాగగీతమందు రెండు స్థాయిలయందును సంచారముచేసి యున్నారు.

రి గి మ ప ధి ని] మేళము 22 : శ్రీరాగము [వేద. భూ. చక్రము

జన్యరాగము 6 : కాన్రా అప్రసిద్ధము

జన్యము భాషాంగము 7 : మాధవమనోహరి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : సంపూర్ణా సగ్రహోపేతా చారోహేతుధవక్రితా
ప వర్జితో వరోహేచ స్యాన్మాధవ మనోహరీ.

మూర్ఛన :— { ఆరోహణము : స రి ♭ గ మ ప ♭ ని ధ ని స.
అవరోహణము : స ♭ ని ధ మ ♭ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; ఆరోహణమున ధైవతవక్రము ; అవరోహణమున పంచమ వర్జ్యము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ఈ మాధవ మనోహరికి మధ్యమము మిగుల రంజనముగల, జీవస్వరన్యాస స్వరములు.

మా ని ధ ని సా , మ ని ధ ని స , ని గ రి మా గ రి స , ఇవి విశేషప్రయోగములు ; మా ప ♭ ధ మ గ రి సా , పా ⁄ ♭ · మ గ రి సా , ఈ ప్రయోగములు దప్ప తక్కిన ప్రయోగములు పంచశ్రుతి ధైవతములే.

లక్ష్యగీతము . త్రిపుట తాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

స స | ని ధ [illegible] రి ని ధ | [illegible] ని ప మ [illegible] | ధ మ గ మ ని ధ మ |
క టి | త టి [illegible] క టి [illegible] | క [illegible] ప టి [illegible] | [illegible] టి [illegible] న ట అ |

ని ర మ ప ని ధ ని | సా స [illegible] ని ధ ని | [illegible] గ [illegible] గ రీ | గ మ గ [illegible] ని ధ ని |
న వ న [illegible] ట [illegible] | [illegible] | క [illegible] బ [illegible] | [illegible] మ ల [illegible] కమ |

గ రి ని ధ ని స రి | ని [illegible] మ ప ని ద ని | స [illegible] ధ మ [illegible] మ | ప [illegible] మ గ [illegible] సా ||
ల వి లో ఒ ఒ చ [illegible] | [illegible] క మ ని [illegible] గు | [illegible] | [illegible] త రు ఙ తే ||

అంతరి :

సా స రి ని ధ ని | రి రి గ గ మ గ [illegible] | గ రి ని ద ని స రి | స ధ మ ప ని ధ ని |
జ స్స హీ [illegible] | ది [illegible] ను ణి శ [illegible] రె | ది [illegible] గుతమవా | [illegible] వురె |

సా , సా |
డీ స |

జావడ :

గ రి | ని ధ ని స రి ని ధ | నీ ని గ [illegible] గ | మా మ రి గ గ మ |
జ న | భ వ న అం గ ణ | రిం ఖ ద మ ర వ | నం త ర త రు రె |

గ రి ని స రి ని ధ | ప పం [illegible] | [illegible] మ గ [illegible] | [illegible] |
ధ ర స మహా వు ఉ | ర ణ ధ్వ ని గ [illegible] | మ పి భ అ అ మ | శ్య [illegible] వ సు దె ఎ ఎ |

గ మ గ రి ని ధ ని | స రి ని ధ ని స రి | ని ధ మ ప ని ధ ని | స సా ని ధ ని స |
సు ద రు ళ న ప ర | త అ ప కి ఇ ఇయ | కి ఇ ల అ అ భ ర | వ మాపి త ద ను |

గ గ రి గ మ గ రి | గమగగమనిధ | మ ని ధమగగమ | ప ని ధ మ ప ని ధ |
అ ను ఉ భ వ భ వ | స సదనఅసురె | స స ద న సు రెఎ | దు ద గో ఒ ప అ అ |

ని సా స ని ధ మ | ని ధ మ గ రి గ మ | గ రి ని ధ ని స రి | ని ధ మ గ రి సా ||
అ ఆ ల దె ఎ ఎ | వు రెజ స క త అ | అ భి నయఅవసు | దె ఎ వు రె ఎ తే ||

సా స రి ని ధ ని | రి రి గ గ మ గ రి | గ రి ని ధ ని స రి | స ధ మ ప ని ధ ని |
జ స్స మీ కృ త | ది నమ ణి శ తు రె | ది వి జ సు త మహా | అ అ ను భ అ వు రె |

సా , సా ||
దీ న ||

కీర్తనము - ఆది తాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

మహాలక్ష్మి కరుణారస లహరి

పల్లవి :

మ పా మా గ గ రి గ మా , | గ రి మ గ గ రి స ని | స గ రి రి ||
మ హా ల క్ష్మి . క రు | ణా ర స | ల హ రి ||

మా ని ధ మా గ రి | స రి స ని ధ ని | సా ని గ రి గ ||
మా ను వ మా ధ వ | మ నో హ | రీ శ్రీ || మ

అనుపల్లవి :

మ గా గ రి గ మ గ | గా మ గ మ | పా మ ని ||
మ హా ని ష్ఠా వ | ప ష్ఠ ల | వా సి ని ||

మ గా గ రి రి గ మ ప | ప ని ని ధా | నీ స రి ||
మ హా దే వ గు రు | గు హా ని | ని ||

స రీ పా గ రి సి ని ధ ని స ని ని ధ | పా ప ధ మ గ మ | గ రి స రి గ ||
మహా పా ప ప్రశమని మ న్మ ని | మార జ న ని మం | గళ ప్రదాయిని ||
మహోత్కృష్ట

చరణము :

రీ గ సా గ రి స రి | ని ని ధ ని ధ | ని స రి ||
శ్రీ ర సా గ ర | తే | ||

గ మా గా రి మ గ | మా ప ధ | మ గ రీ ||
శ్రీ తీ . శాం ది మ హా | తే ని వ | స హిం ||

ని స ని గ రి మ గా | మ ని ధ | , ని స రి ||
భా ర తీ ర తీ | శ చీ పూ | జి త ||

రి ⁄ గ రి నీ ధ మా | ప ప ⁄ ♭ ధ మ గ రి | మ గ గ రి సా ||
భ క్తియు క్త మా మా న స వి రా | జి తే ||

నీరి⁄నీగరీ మగమ పా⁄♭ధమా | ⁄నీ ని ని ధా ని స రి | ╲నీ⁄గ రీనిసా ||
వారిజాసనా ద్యమర వం ది తే | నా ర దా ది ముని | బృం ద వందితే ||

నీ ధ మా ప ♭ ధ మ గా రి మ గ రి సా | సా ని ధ ⁄ నీ సా | స పా మ గా రి గ ||
నీ ర జా స న స్థే సు మ న స్థే | సా ర స హ స్తే | స దా న మ . స్తై ||

మహాలక్ష్మికరుణా

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

మా గ రి గ మ గ రి సా | నీ ధా ని స రి గ మా |
ని గ రి గ మా పా ప ⁄ ♭ ధ | మా మ మ గా రీ రి ని |
గా రీ గ రి స ని సా | స రి గ మ గ రి ⁄ గ స రీ |
గ మ పా మ ⁄ ని ధ ╲ మా ప | ⁄ ♭ ధ మ గ రి ⁄ గ స రి ని సా |
మ గ రి గ మా గ రి సా | ప ♭ ధ ╲ మా మ ప ⁄ ♭ ధ మ ప మ |
ని ధ ╲ మా గ మ ప ⁄ ♭ ధ మ గ | మా గా రీ గ రి సా |
ని ధ ని స రి గ మ గా | రీ గా గ మ ప ⁄ ♭ ధ ╲ మా |

గ మా గా నీ రి మ గ | మూ ప ／ ♭ ధా ＼ మా గ రీ |

＼ నీ స ＼ నీ గ రి మ గ | మ పా మ నీ ధా ని స |

ప ని ధా ని ని సా రి రి | గ రీ సా ని ధ మా ప ／ ♭ ధ |

మా గ మ గా రి సా | ని స ని గ రి మ గ మ పా |

మ ప మ ని ధా ని స రి గ | మా గ రి ／ గ స రి ని సా |

నీ ని ధ మా ప ／ ♭ ధ మా | గా గ రి మ గ గ రి సా |

సా ని ధ నీ గ రి సా | స పా ／ ♭ ధ మా గ రి సా |

స ని ధ మ ప ／ ధ మ గ రి స | స రి గ మ ప ని ధ ని సా |

సా ని ధ ＼ మా గ రి సా | మ గ రి స ని ధ మ గ రి స |

నీ ధా నీ గా రీ | ని ／ గ రి గ మ గ రి రి గ రి |

ని ని ధా నీ సా ; ||

జన్యము (భాషాంగము) 8 మధ్యమావతి

లక్షణశ్లోకము

వేంకటమఖి : మధ్యమాదిస్సురాగోఽయం మధ్యమగ్రహసంయుతః
గధలోపాదౌడవః స్యాత్సాయంకాలే ప్రగీయతే.

మూర్ఛన :— { ఆరోహణము : స రి మ ప ᑲ ని స
అవరోహణము : స ᑲ ని ప మ రి స.

లక్షణవివరణము సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము ; ఔడవము ; గాంధారధైవత వర్జ్యము ; మధ్యమ గ్రహము ; రక్తి రాగము ; మధ్యాహ్నకాలమున ✹ గానము సేయఁదగును.

ఈ మధ్యమాది రాగమునకు మధ్యమావతియని ప్రసిద్ధిగలదు. ఈ మధ్యమావతికి ఋషభ నిషాద మధ్యమములు జీవస్వర న్యాసస్వరములు. వీని ప్రయోగములు గీతము మొదలైన లక్ష్యములచేత ప్రసిద్ధములు.

✹ 'సాయంకాలే' అను మూలశ్లోక పాఠమునకది విరుద్ధము. చేతి పొరబాటేమో !
(రా. అ)

ఏర్పడని కాలములలో యేరాగములు పాడినప్పటికిని వానిచేకలిగెడి దోషముల పరిహరించుటకై కడపట ఈ రాగము పాడవలెననియు సకలశుభముల నిచ్చుననియు సంప్రదాయజ్ఞుల సమ్మతము

ఈ అభిప్రాయము తెలియుటకై ఈ మధ్యమాది లక్షణశ్లోకమున సురాగమని పూర్వాచార్యులు చెప్పుచున్నారు.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుట తాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

సా ని స	రి మ మ రి మ ప ని	ప మ రి మా రి స
అ మృ త	కి ర ణ మం డ ల	కో ం టి కో ం టి
రి స ని స ని సా	రి స రి ని స నీ	పా ని పా ప మ
బ దిం వ అ రూ	ప ర వి ధ అ ళు	క్రీ ర్తి ఘుం కి లె
రి మ మా ;	రి మా పా ;	ప నీ సా ;
టి గం తా	ని తాం తా	ల సం తా
స ని ప పా ప మ	రి మా రీ సా	
రు ఉ వ ఘుం కి లె	వ సు తా ఆ	

అంతరి :

సా ని సా ని స	రీ మ మా రి రి	స నీ పా ;
ధ ర్మ మా ర గ	రా జ రే తు మి	వ సం తా

జావడ :

పా ని సా సా	రీ మ మా మా	ప మ రి రి రి స ని
దం తి దం త	కుృంత దం త	కృ ద న త శి హ ం
స ని స నీ ,	పా ని పా ప మ	ప మ ప మా ;
వి ఇ రు రే	మే రు మం ద ర	ధి ఇ రు రే
రి మ మ రి రి గి రి	స ని స సా ;	రి మా రీ రీ
వి బు ధ త తి మ ం	ద అ రు రే	తి యం ఐ యై
స ని స రీ రీ	రి మా పా నీ	ప మ ప మా మా
య ఇ య ఐ యై	ఇ యం ఐ యై	య ఇ య ఐ యా
రి ప మ రి మ ప ని	ప స ని ప ని స రి	రి ప మ రి మ ప ని
అ . . . . . అ	అ . . . . . . అ	అ . . . . . . అ
ప నీ సా ;	పా ని పా మా	ప మ మ రి రి స ని
అ ఆ రే	సు ప్ర దీ క	త్త ఇ స బ ళు రె ఎ

పా ని పా మా	ప మా రీ సా ‖
సు ప్ర దీ పం	మి రం వ ల్లే ‖

సా స సా ని స	రీ మ మా రి రి	స నీ సా ; ‖
ధ ర్మ మా ర గ	రా యి రే తు మి	వ నం శా ‖

కీర్తనము - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

ధర్మ సంవర్ధనీ

పల్లవి:

రీ	రి గీ	సీ	/ ప మ గ స	‖
ధ	ర్మ సం	వ	ర్ధ నీ	‖
రి స	రి సా ని	స ని	రి స రీ	‖
ధను	జ సం	మ్మ .	ర్ధ నీ	‖
ని \ ప	, ని సా	రి మ రి	మ పా	‖
ధ రా	ధ రా	త్మ జే	[illegible]	‖
ని స	స ని స ని ప మ	రి మ ప / ని	స మ రి మ / ప మ రి స	‖
ద యా	రూ పూ	పా . .	హి పా పి .	‖

(ధర్మసం

అనుపల్లవి:

రి	మ మ రి మ	ప ప మ	పా ప ప	‖
ని	ర్మ ల హృ ద	య ని	వా సి ని	‖

, మ	పా ⁄ నీ	⁄ ప ని	⁄ సా స స ‖
ని	త్యా నం	ద వి	లా సి ని ‖

, ని	నీ స రి ⁄ మ	రి స	ని ప ని స ‖
క	ర్మజ్ఞా	న వి	ధా . యి ని ‖

స ని స రీ ,	స ని ప ని స	ని ప మ	మ రి ⁄ ప మ రి స ‖
కాం	క్షి తా ర్థ	ప్ర	దా యిని ‖ ధర్మ

చ ర ణ ము :

రి	రి రి రి ప	మ ప	మ రి ⁄ ప మ రి స ‖
మా	ధ వ సో	ద రి	సుం . ద రి ‖

ని స	రి సా ,	ని ప	ని స రి రి ‖
మ	ధ్య మా	వ తి	శ ం క రి ‖

రి	మ రి మ ప	, ప	మ ప ని ప ని ప మ ‖
మా	ధు ర్య వా	గ్వి	జృం ం భి ణి ‖

ప ని స	, స ని ప మ	రి మ ప	రి రి ⁄ మ రి స ‖
మ హా	, దే . వ	కు టుం	ం బి . ని ‖

, రి	మ రి మ స	, స	మ స ⁄ ని స స ‖
సా	ధు జ న చి	త్త	రం . . జ ని ‖

, మ	ప స ⁄ ని ని	╲ మ స	ని ని సా ‖
శా	శ్వత గురు	గుహా	జ న నీ ‖

╲ ని	ని సి రి మ రి	స ని	╲ పా ని స ‖
బో	ధ రూ . సి	ణి ని	రం జ ని ‖

రి స	ని ప ని స ని	స మ	స రి ⁄ స మ రి స ‖
భువ	నే శి దు	రి త	సం . . ం జ ని ‖

రి మ రి	మా స మ పా స మ ‖	╲ సా ప ప	⁄ నీ స ని సా స స ‖
పాద జ	వి శ్వ వి లా సి ని ‖	పం చ న	దీ శ . ల్లా సి ని ‖

నీ స రీ	⁄ మ రి సా ని ప ని స ‖	రి స ని ప	స ని పా మ గ ⁄ మ రి స ‖
వే ద ళా	స్త్రి శ్వా సి ని ‖	వి ధి హా రి	హా ర ప్ర కా శి ని ‖

(ధా 3)

సంచారి – రూపకతాళము – సుబ్బరామదీక్షితులు

రి రీ రీ	రి ⁄ మ రి రి స ని	స రి స స ని ప	⁄ నీ నీ నీ
సా రీ రీ	ని స రి మ స మ	రి రి స ని స రి	సా నిపమప

ని స రి రి | మ మ ధ ని సా | ధ ని స రి రి | ధ ని సా సా |

ధ ని స రి మా | రీ సా నీ | స రి స ని సా | ని స రి రి |

రి మ రి మ పా | మా ప ని ↘ మా | ప ప ↘ మా ప ↗ ని | ప ↗ ని ↗ మా మ స |

మ ప ↘ రీ రి మ | రి ప ↘ మా ↘ ని ప | ↘ మా ↗ నీ ని ప | ↘ మా ↗నిమ↗పమ |

↘ రీ స మ ↘ రీ | ↗ మా ↘ రీ ప మ | ↘ రీ రీ ↗ నీ | ప మ రీ స ని |

ప మ ↘ రీ మ రి | స ని ప మ ↘ రీ | ని స రి మ ప ని | స రి మ రి సా |

↘ నీ ↗ రి స ని ప | మ రి ↗ స మ రి స | ని ధ ని ↗ రి స రి | ↗ప మ ↗ నిప↗సని |

↗ రి ని ↗ స ప↗ ని మ | ↗ప రి ↗ ప మ రి స | ని స రి మ ప ప | ని ని స స రి రి |

↗ మా రి స ని ప | ↗ సా ని ప మ రి | ↗ నీ ప మ రి | ↗ పా మ రి స ని |

↗ రీ స ని ధా | ని స రి ↘ సా | ↘ నీ నీ నీ | ↘ ధా ↗ నీ రి |

స ని సా ; ||

జన్యము (భాషాంగము) 9 : దేవమనోహరి

లక్షణశ్లోకము

వేంకటమఖి : గవర్జితష్షాడవో౽యం రాగో దేవమనోహరీ
ఆరోహే చావరోహే చ ధవక్రస్సపాన్వితః.

మూర్ఛన:— { ఆరోహణము : స రి మ ప ధ ♭ ని [illegible] మ ప ♭ ని ♭ నీ స్స
అవరోహణము : స ని ధ ♭ ని ప మ రి స

లక్షణవివరణము సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము, షాడవము ; గాంధారవర్జ్యము ; ఆరోహణమందును అవరోహణము నందును ధైవత వక్రము ; షడ్జగ్రహము. ఎల్లప్పుడు గానము సేయఁదగును.

ఈ దేవమనోహరీ రాగమూర్ఛనలో ఆరోహణావరోహణమున నిషాదములు మిగుల గనిపించి యుండుటవలన ఈ రాగమునకు మిక్కిలి రంజనముల గలిగించెడి జీవస్వర న్యాస స్వరము నిషాదమే, ప్రయోగములచే స్పష్టముగ తెలియఁగదగును.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

స స̇ ని ప ధ ని ప మ పా | మ ప ని ని సా | ని స రి̇ రి̇ |
జ య జ య జ న క సు తా | కు చ యు గ భూ | ష ణు రే రే |

ని ధ ని ప ని ని | స̇ ని స̇ రి̇ మ̇ రి̇ | స̇ ని ధ ని ప ని | ని స̇ రి̇ రి̇ మ̇ రి̇ |
మ ద ఖి ఇ ఇ ష | ణ ఖ ర దు ఉ ఉ | ష ణశ్ొఒ ఒ ష | ణ మ అ ను ష వె |

ప̇ మ̇ రి̇ రి̇ స̇ ని | ప ని ధ ని స మ | రి స |
ఎ ఎ షు రె ఎ రె | మృదుఫుల షణు | రె ఎ |

ఝా నడ :

స̇ స̇ రి̇ రి̇ మా̇ రీ̇ పా̇ | మా̇ ప̇ ధ̇ ని̇ ప̇ | మ̇ రి̇ స̇ రి̇ మా̇ |
జ న సు త సా కే తా | ధీ ఇ షు రె ఎ | జ ల ద అ భో |

ని స̇ రి̇ నీ̇ స̇ | ని ధా ని ప మ | పా ప మ రి స | మ మ మ రి రి రి |
ఇ్జ్బ ల త సూణ | జ పా గ్ని గ త | పా రు వ తి ఇ | ప తి త అ ర క |

ప మ స ధ ని ప | మ ప ని ని స̇ ని | స̇ రి̇ మ̇ రి̇ ప̇ మ̇ | రి̇ మ̇ ప̇ ధ̇ ని̇ ప̇ |
స అ అ ము రె ఎ | ప శ ము ఖ ల ర | స క ల ద ను జ | స మ ద హా రు రె |

మ ప ని ని సా | స ని ధ ని ప మ | ప ప మ మ రి రి | స ని ధ ని ప మ |
జ ల జ స భా | త్మజ సు ఖ స ం | స అ యు ం రె ఎ | ర ఘు న అ యు |

రి స ||
రె ఎ ||

స స ని ప ధ ని స స ప | స స ని ని | ని స స స ||
జ య జ య జ స క స శా | స చ స గ | స స రే రే ||

కీర్తనము - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

భారతీమద్ధిషణాజాండ్యాపహే

పల్లవి :

పా | , మ గి | పా | ప ధ ని స | మ | స రి స రి | సా | ; రి స ||
భా | ర తీ | మ | ద్ధిష ణా | జా | .డ్యా. ప | హే | శ్రీ ||

2 do do | do | సా | ; రి ||
do do | do | హే | త్వ ||

పా | మ రి స | ని ధ | ధ ని ప ప / ని ని | సా | ఠ స ా ప | ధ ని | పమరిస ||
ధృ | త్తక ల్ప | క మ | హీ రు | హే | ముఖ... | రు | హే. శ్రీ ||

అనుపల్లవి :

రీ	నీసమ	రి	పమరీ	సా	రిమపా	ధధని	పామప ‖
కా	రుణ్యాసు	ధా	లహరీ	కం	జజ ధే	వమ	నోహరి ‖

నీ	నిసారి	, రి	నీసరి	సని	ధానిప	మరి	సారిమ ‖
శా	రదేవా	గ	ధీశ్వరి	శశి	కుందధ	వళ	భాస్వరి ‖

[భారతి

చరణము :

గీ	పమారి	, స	రీసరి	నిధ	నిపానీ	నిస	నిరిసా ‖
వ	ల్లకీపు	స్త	కాభయ	వర	ద కోమ	శత	రకరె ‖

రీ	సపామ	పధ	నిపమా	పమ	, పమా	రీ	సరిమా ‖
ప	ల్లవాంఘ్రి	యుగ	శమణి	ప్రకా	శమం	జీ	రధరె ‖

గి	రిపమప	ధా	ధనీ, పా	నిని	, సరి	నిస	నిసరీ ‖
ఫు	ల్లసరసి	జా	క్షీ శ్రీ	పుర	స్వపీ	తా	ంతరె ‖

మా	రిసాని	ధధని	పమరిస	నిధ	నిసీని	, ప	రిసిస ‖
వ	ల్లభేశ	విధి	హరహర	వాం	ఛితార్థ	ప్ర	దేవరె ‖

| ↘ స్రీ [illegible] స \| , రి రి [illegible] \|\| [illegible] \| ధా ని [illegible] \|\|

ముల్లికా \| [illegible] \|\| [illegible] \| [illegible] న [illegible] తే \|\|

నీ [illegible] \| రి ని [illegible] ని [illegible] ని [illegible] \|\| [illegible] మ [illegible] \| [illegible] \|\|

వ ల్లీ \| శ గు [illegible] గు హ [illegible] \|\| [illegible] \| [illegible] \|\|

[illegible]

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

పా పీ మ గి [illegible] \| ని [illegible] \|

రి పా పీ మ గి సా \| నీ ధా / నీ ధా ని నీ \|

సా ని స [illegible] / [illegible] \| [illegible] / [illegible] \|

ప మ రి ధ / ని [illegible] \| [illegible] ని [illegible] ని [illegible] \|

ని స రి పా మ రి ను ప మ \| [illegible] ధా / [illegible] ని [illegible] \|

మ ప మ రి సా రి ప మా \| రి మ రి ప [illegible] ని ప మ \|

ప ధ ని ప [illegible] మ రి మ పా \| ధ ధ ని ప [illegible] ని [illegible] మ రి స \|

రి ప మ రి సా ప మ రి స | ని స రి మ పా ధ ని పా |

పా ╲ మా ప ధ ని ప మా | పా ╲ మా రి స రి రి మా |

రీ పా మ రి సా నీ | ధ ధ ని ధ రీ రీ సా |

ని స ని రి రి ప మ ప ధ ని | ప ధ ని ప మా ప మ సా |

రీ మా ప ధ ని ని పా | నీ నీ సా రి ని స రీ |

మా రీ మ రి సా స ని | ధ ని పా మా రీ సా |

ని స రి మ ప ధ ని ప మ ప | ని నీ సా రి ╲ నీ స రి |

మా రీ సా మ రి సా | స ని ధ ని పా మ రి సా |

రి స ని ధ ని ప మ రి సా | ప మ రి స ని ధ ని ధ ని ని |

సా నీ రీ సా ; ||

జన్యము (భాషాంగము) : 10 రుద్రప్రియ

లక్షణ శ్లోకః

వెంకటముఖి : పూర్ణో రుద్రప్రియా రాగ ... స్వ్రతః.

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : స రి గ b గ మ ప ధ b ని స
అవరోహణము : స b ని ధ ప మ b గ రి స }

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము; సంపూర్ణము; అవరోహణమున వక్రస్వరములు; షడ్జగ్రహము; దేశీయరాగము; ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును.

ఈ రుద్రప్రియ రాగమూర్ఛనారోహణావరోహణములలో జంట నిషాదములను, దీర్ఘ నిషాద గాంధారములనుగా, గనిపించి యుండుటచేత, ఈ రాగమునకు విశేషరంజనముల గలిగించు జీవస్వర న్యాసస్వరములు నిషాద మధ్యమ గాంధార ఋషభములే. ఈ రాగ లక్ష్యముల పర్యాలోచించితే, పైజెప్పిన జీవ స్వర న్యాస స్వరములతో జేరిన ప్రయోగములు స్పష్టమౌను.

కీర్తనము 1 - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

రుద్రకోపజాత వీరభద్ర

పల్లవి:

సాం	ని ని స ని ప	మ గ	రి గ మ గ రి మ ||
రు	ద్ర కో ప	జా	త వీ ర ||

పా	స ని ప మ గ	గ రి రి	సా స ||
భ	ద్ర మా శ్ర	యె . .	ఏ స ||

/ గ గ ని	గ రి మ ప ధ ని ||
దా	హృదయె . . || రుద్రకోప

అనుపల్లవి:

పా	మ / ని ని \ గా	రి గ	మ ప మ పా ||
భ	ద్ర కా	శీ	ర మ ణం ||

ప ధ	ధ ని ప మా	ప ధ	ని స ని ప ||
శ వ	హా ర ణం	భ	ద్ర ప్ర ||

స ని | గ రి స ని ప మ | ప ధ | ⁄ నీ సాం ||
దాం | న గి పు ణ | చ ర | ణాం ||

సాం ని ని | , స స , ⁄ \ || మ గ మాం | సాం గాం రి ని గాం ||
స ద్రాం | స మ లి || ణాం | కు ద్రాం ని వాం ||

రి మాం ప | , మ ప ధ ని స గ రి ||
ర ణం ధి | క్త ధి గ ణ ||

చరణము :

మ గ | గ గ మ గ | ని | రి గ మాం ||
వి జి | త ధి హ | హ | రి హం గం ||

\ గాం | గ రి రి ని స | ని ధ | మ ధ ⁄ ని స ||
వీ | రా ది వీ | ర | మ భ యం ||

రి గ | మ ప ధ ని | పాం | ని సి రి ||
ర జ | త ప . ర్వ | తాం | . శ్ర యం ||

మ గ | రి ని సాం | ధ ని ప | మ గ రి స ||
ర వి | వి ధు తే | జో | మ యం ం ం ||

| గరినిస | గరీగమామా || పమపధ | నిసారిమాగరి ||
| గజముఖ | గణేశరతుం || అజవద | నదతుశితుం ||

| నిసస నీ | పపమాగగరిసా || నిసగరి | మగాంనిపాంగరి ||
| నిజరూ | పదానద.తుం || నిజగురు | గుహస్వపతుం ||

(రుద్రకోప

కీర్తనము 2 _ రూపకతాళము - బాలస్వామి దీక్షితులు

పల్లవి :

| రీ | గా;మ | గరిస | రసమగ | మా | ;పద | పధనిధ | నీపమ ||
| వ | ల్లీ | దే | .వసే. | నా | పతి | నా | పతి ||

| గగ | పమగరిగరి | సరిస | సని నిధ | సరి |
| వర | మి..ఇచ్చి | నది | ఇచ్చి | ర |

| రిమరిగగ | రీ | రినిసరిమ ||
| ఊంచు | సా | అ.మీ ||

| గరి | సారిస | నిరిస | సని నిధని | సరి | రిమరిగగ | రీ | రినిసా ||
| వర | మిచ్చి | నది | ఇ. ఇ.చ్చి | ర | ఊంచు | సా | ..మీ ||

(వల్లీ

అనుపల్లవి:

సి	,సని ధనిప	,మ	గరిమా	పధ	⁄నీ;	సాం	సాం; ‖
త	ల్లి తం	డ్రి	గురుదై	వము	గ	నే	. ‖

2

ధ⁄ని	,నిస ధనిప	,మ	గరిమా	పధ	⁄నీ;	సా	సా,గ ‖
త	ల్లి తం	డ్రి	గురుదై	వము	గ	నే	యు ‖

గగ	గరిగ సని	గ	సా,స	నిగ	రినిసా	సనినిస	సస సగగరిస ‖
తర	మాతే. డు	శ్రీ	గౌ	రునా	గుమా	వా	అ. వల... ‖

do	do	do	సనిస	సనిగ గరిరిస ‖
do	do	do	వా	అ వ . . ‖

పల్లవి దనుకా పాడు

చరణము:

ధని	ధా,ని	పా	,ధపధ	నిసని	ధనిధప ధప	మ⁄పమ	రిగ గరి ‖
ధన	ధాన్య	వ	స్తువా	హన	ములుయి	చ్చి	యున్న ‖

,నిధ	⁄సి⁄ధా	ధధ	⁄నిసా	సమ	,మపగగ	,గ	గగరిస రిగ ‖
ధర	ణీ పా	లుడు	శ్రీ	కుమా	రె. బ్బం	ద్ర	సా అమి ‖

, పమ	పధనిస	రీ	రీగరి	సా	, రినిస	నిస	రీరి ||
మన	సుకుమో		దంబు	జే	సిబె	ట్టి	తే ||

మగరి	సనీసా	;	నిధమా	పా	;ధమ	రిగ	,గరిరిస ||
మణి	నీ సం	.	న్నిధియు	ప్పొం	గును	గుహా	వా స ||

ముక్తాయిస్వరము :

రి , / గా | , రి \ సా , మా గ | మా ; | పధనినిపమగరి |

స ని ధ ని | , స రిగ / సరీస | మమ\రి/గ | , గమపధనినీ ||

స ని ప మ | గరి గమపధనిస | రిగమ రి | గస ని / రిసనిధని |

గ రి రి స | , నినిపామ మగ | , రి సా | నిప మా గరి నిస ||

వల్లీ దేవ

3 దరు - ఆదితాళము - బాలస్వామి దీక్షితులు

నీవేరసికశిఖామణి

పల్లవి :

సీ సా ; నిసని	పమగా	మగరిని ||
నీ వే ర సి	క శి ఖా	మ ణి య ని ||

స రి స రి గ రి గ మ ప ధ , | ప మ ప సనిధప | పమ గ రి గ మ స ధ ||
నెర న మ్మివ . . | ప్పి తి నం | . . మి ||

2 స్రీ సా ; స్రి ని ని | ప మ గా | మ గ రి స్రి ||

స రి స రి గ రి గ మ పా ధ ని , | ని పసమగ | గ రి రి ధ్రి సా ||
నెర న మ్మి వ | ప్పి తి సా . | . మి ||

అనుపల్లవి:

స్రీ ధ ని ప మ రి గ మ | గ రి రి మ | గ గా మ ||
శ్రీ వా ణి వె ల యు | చు న్న మ | హా రా జ ||

2 ప ధ ని ధ ని ధ ని పమరిగమ | గ రి రి స మ | గ మా మ ||
శ్రీ వా ణి వె ల యు | చు న్న మ | హా రా జ ||

పధని స రీ గమా, గ రి స | ని ధని పమ | మ గ రి రి రి మ ప ధ ||
శ్రీ వే ం క టే శ్వ | ర శ్రేం ద్ర | చ ం . . ం ం ద్ర ||
(నీవే

చరణము :

పా ప పా ప ప ధ	ని ధని పమ	↘ గ గరి రి , మ ‖
అ ట పా ట లి త	ర శా . స్త్ర	ము లం ం ం . దు ‖

2	do do	do	↘ గ గరి రి , రి ↘ ‖
	do do	do	ము లం ం ం . దు ‖

న్ఠీ సా రి రి ↗ గ రి ↗ గ స	సా మ గ	↗ మా మ మ ‖
ఆ నం ద ము గ ప్ర	సం గ ము	జే సే వు ‖

1	సా స ప ప పా ప ధ	↗ నీ ↘ ప ధ	ని సం ని సా ‖
	సా టి యె వ రు యుం	న్నా రుయీ	భు వి లో ‖
2	do do	do	నిసని సం రిం గం రిం గం ‖
	do do	do	భు వి లో . . . ‖

సా ని ని ధ ని పా మ	రి గ గ రి రి , స	రి మ ప ధ ‖
సా మి యె ట్టే ం ం ద్ర	క ర్ణా వ	తా . . ర ‖

ముక్తాయి స్వరము.

నీ , సా , సనిపా పమ ↘ గాం మా | గా , రీ , పమ | గరి ని సా ; ‖

ని స ని రి స రి గ గ మా మ ప ధ ధ ని | , ని పమ గ రి స | ని సా రి గ మ ప ధ ‖

నిసరి↘నీ ↗గ↘నీ, ధ↗నీ, మ↘గా | , ↗నిపా, ↗ గరి | సనీపమగారి ||

నిసరిగ మపధని సరిగమగరి సరి | నిసాని నిసగరి | ,స రిగామపధ↗ ||

(సంగీతసారిక శిఖామణి)

కీర్తనము 4 - తాళము మత్స్యకాపు - కృష్ణస్వామయ్య

అంబ పరదేవతే

పల్లవి :

రి	గ మ	గ రి స	రి గ	స	పా	
అం	బ	ప	దే	వ	తే ||

ప పధనిస	నిధా,	,↗ నిప	మ↘గ గ	రి గ	మపమగ	
అ నా	అ	రి	శ వ	స	హి . . త ||

రి స రి	గ మ	గ రి స	రి గ	స	పా	
ఎ ఎ అం	బ	ప ర	దే	వ	తే ||

అనుపల్లవి :

, మ	ప	ని స	రి ↗ గ	రి	సా	
అం	బు	జా	క్షి మ	హి	తే ||

సాం | స ని | ధ ని ప | మ స | ధ ని | ప మ గ రి ||
అ | మో | ద | ర స | భ | రి తె ||

స్వరము :

రీ / గా | రి స | , మా గ | మా ప ధ | / ని ని | ప మ గ రి ||
శ్రీ రా | జ రా జే శ్వ | ర ని రు | ప మ | శు భ క రి ||

స ని ధ ని | , స | రి గ స రి | , స మ మ | రి గ | , గ మ ప ||
హి త భ వా | ని | బహువిధా | ని ది శ | సుఖా | ని గు హ ||

ధ ని నీ | స ని | ప మ గ రి | గ మ ప ధ | ని స | రి గ మ రి ||
జ న న | స్మ ర | హ ర స ఖ | స ర సి జ | ము ఖ | వి వి ధ సు ||

గ స ని / రి | స ని | ధ ని గ రి | రి సా ని | ని ప | , మ మ గ |
ఖ ని స ర | స గు | ణ ని హృ ది | భ జా మి | పురా | ణి న మా |

, రి సా | స ప | మా గ రి || ని స
సు మా | మ వ | మా ని త || మ తె　అంబపరదేవతె

చరణము :

, ప	ప	పా	ధా , ప	ధ	పధనిసనిధా ,	‖
ఆ	ది	శ	క్తై ల	లి	తె . . .	‖

ని పమ	మ	ప మప / నిప	పమ గ రి	మగ	మా	‖
అతి	వి	చిత్రాం	. . ద్రి	సు	తె	‖

రి , గ	మ	ప ధ	ని స	గ గ	రి స	‖
ఆ గ	మ	ఘ ట	త సు	చ	రి తె	‖

సా	స ని ధ ని	ప మ	, ప మ	మ గ	రి గ రి	‖
ఆ	శ్రి	త కృ	ష్ణ	వి	ను తె	‖

రి స నీ	మ ధ	, ధ ధ గ	రి గ మ గాం	రీ	మం ప ధ	‖
అజ	న్మపా	ప హ ర	కీ ర్తే	ఆ	ద్యంత ర	‖

ని ధ సీ	ప స	స సీ ధా	‖ ని పా మ	పా	ని సా రి	‖
హిత చి	న్మూ	ర్తె ఆ	‖ ప న్న	ర	ణ ణ ప్ర	‖

గమ గా | గ రి | రి గ సాం ని || ధ ని గా మ | రి గ మ గ | గ రి రీ , ||
వృ . త్తే | అ క | శ ం ం క || చి త్త | వృ | త్తై ||

స స సా | రి గ | , రి గ మ || గా , మ | గ రి | రీ గ రి |
అ మ రా | ర్చి తే | అ భి మ || తే అ | మి త | భూ ష |

సా ; | ని స | ని రి సా || గ రి స స | స రి ని | ధ ని ప ధ ||
ణా | లం | కృ తే || అ భి య శు | భ | . . ప్రద ||

ని స ధ ని | ప మ | గ మ గ రి || రి / గ రి స ని | , ప | మ గ మ గ రి రి స ||
హా స్తే | అ ను | . . గ్ర హా || కా రి ణి | న | మ స్తే . . ||

స్వ ర ము :

రీ గ మ | ప ధ | \ ని ప మ గ || రీ గ రి | స ని . | ధ మ ప గ ||
రీ / గ ని | రి నీ | గ రి మ గ || రీ గ రి / | ప మ | / ని ప మ గ ||
రీ గ ని | రి స | ని ధ / మ గ || రీ / గ రి | / మ స | స/ ప మ గ ||
రీ గ రి | / ని ప | ప మ మ గ || రీ / గ రి | స స | ని ప మ గ ||
రీ గ మ | ప ధ | ని స రి గ || రీ గ / మ | గ రి | స ని స గ ||

రి గ మ | ని రి | స మ రి గ || రి గ రి | స ని | ప మ ౼ గా ||

రి గ రి | స నీ | రి స నీ స || రి స నీ | ప మ | ప ని స గ ||

రి స స ని | , ప | స మా గ గ || రి స రి | ౼ నీ | ప మ గ రి || , స

(అంబపరదేవతే

కీర్తనము 5 - రూపకతాళము - వెంకటేశ్వర యెట్టప్ప మహారాజులు

మురుగా ఉన్నైన్ని నంబినేన్

పల్లవి :

మ గ | మా , ప ధ | ని స ని స | ప మ ప స స ని ||
ము రు | గా ఉన్నై | న ం . . | బి నే న్ ||

పా | ని స ని ని ప మ | ప స ని | ప మ రి గ మ రి గ స ||
య్యా | అ . ప న్ | ని ను | కై వే . . . ల్ ||
మురుగా ||

అనుపల్లవి :

, ప మ | ప ని స రి | రి రి | రి రి స రి గా , రి ||
మరు | వాల్ కుళల్ | వ ళ్లి | దైవా నై ఒ ||

స స | రి రి ధా ⁄ ని ప మ | ∖ గ గ | మ ప మ గ రి రి స ||
త రు | వా య్ గె తి | త రు | వా య్ గు హా ||
మురుగా

చ ర ణ ము :

, రి రి | రి గ రి రి రి రి | రి రి | మ ప ప ధ |
తి రు | వా . ర్ క ళు | కా చ | ల మీ ది ని |

ప ధ | ప ధ ని ధ ని ప మ | ∖ గ గ | గ మ గ రి రి ||
లుయర్ | వా . య్ యె మై | యాళు | డై నా యక ||

, ప మ | ప ని స రి | రి రి | స రి గ రి గ రి స |
వ రు | వా య్యరుళ్ | పు రి | వా య్ ని ధి |

స స | ⁄ రి రి ధా ⁄ ని ప మ | ∖ గ గ | మ ప మ గ రి స ||
త రు | వా య్ యి దు | త రు | వా య్ గుహా ||

స్వ ర ము :

రి , రి | , రి గా మా గ | ⁄ మా , మ | , ప ధ ని ప మ గ రి ||

స ని ధ ని | , స రి గ స రి స | మ మ ∖ రి ⁄ గ | , గ మ ప ధ ని నీ ||

స ని ప మ | గ రి గ మ ప ధ ని | రి గ మ రి | గ స ని / రి స ని ధ ని ||

గ రి రి స | , ని ని పా మ మ గ | , , , | స ప మా గ రి స్థి స ||

(మురుగా

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రి గా గ / మ గ రి సా | సా గా సా మా ; |

ప ధ ని ధ / నీ పా మా | ప మ గ రి / ని ప మ గ రి స |

నీ ధా పా ధ ని స రి | రి గ మా గ / మ గా రి |

సా రి స స ని ధా నీ | స ని గా రి గ / మ గా |

రి గ మ ప ధ / నీ పా | మా గా రి మా మా |

మ ప ధ / ని ప మ గా రి | మా గ రి స ని ధా పా |

గా రి మ ⊔ గ మా మా | గ మ ప ధ / ని ప మ గ రి |

గా మా గ రి స ని ధా | ని స రి గ మ గ రి గ రి |

/ నీ ప మ గ రి స ని గ రి | గా మ గ రి గ రి సా |

నీ̣ సా ని̣ రి ని̣ గా గ | రీ గా రి గ రి మా మ |

గా మా గ మ మ పా ప | పా ధా ప ధ ధ నీ ని |

ని పా మ ప మా గ / మ గ | రి గా రి మా గ రి స ని̣ |

ని̣ స ని̣ గా రి గ / మ గా | రి గ మ ప ధ నీ గ మ ప |

ధ నీ ప ధ నీ ధ నీ | ప ని స రి గ / మ గా రీ |

మ గా రి గ రి స సా నీ | స నీ ప మా గ రి సా |

గా రి సా ని పా మ గ | , రి సా గ రి స నీ ప |

మ గా రి మ గ గ రి సా | రీ స నీ ప మ గ రి సా |

రీ స ని̣ ఫా మ్రా ఫ ని̣ | స రి గ / మ గా రీ గ రి |

సా రీ స్రీ సా ; ||

గమనిక : ఈరాగమున (మ ⌴ గ మా) ప్రయోగమందు కొన్నిచోటుల అంతర గాంధారము పలుకుచున్నది. ఈ రుద్రప్రియను హిందూస్థాని కాపియందురు.

జన్యము (భాషాంగము) : 11 దర్బారు

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : [illegible]

మూర్ఛన :-
- ఆరోహణము . సా రి ♭ గ మ ప ధ ♭ ని సాం
- అవరోహణము : ♭ ని ధ ప మ ♭ గా రి సా

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; [illegible] ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

గమనిక : ఈ దరుబారు రాగమూర్ఛనావరోహణమునగల దీర్ఘనిషాద గాంధారములే ఈ రాగమును స్ఫురింపజేసెడి జీవస్వరములు. ఆరోహణ ప్రయోగములగల దీర్ఘగాంధార నిషాదములు కంపములతోఁడ వచ్చును.

స నీ ధ ప — ఈ అవరోహణ ప్రయోగమునగల నిషాదము ధైవతస్థానమున నొక్కు-కొని వడిగా ఆ ధైవతస్థానమందేవచ్చి ఆ స్థానమందే షడ్జమును గనుపించి ఆ ధైవతస్థానమునకువచ్చి పంచమునకు దిగును, నీ ఈ దీర్ఘ నిషాదములో గల ధ ని ధా స ధా ప

ధ ని ధా స వరకు నొకమీటును, ధా ప — యందు వేర్వేరు మీటునుగా మీటవలెను.

ప మ గా రి స — ఈ అవరోహణ ప్రయోగమునగల దీర్ఘగాంధారమును ఋషభస్థానమందే నొక్కు-కొని వేగముగా ఆ ఋషభస్థానమునకేవచ్చి యా తావునందే మధ్యమస్థానమును గనుపించి ఆ ఋషభస్థానమునకువచ్చి షడ్జస్థానమునకు దిగును, గా రి గ రీ మ రీ స

ఈ ధీర్ఘగాంధారములోగల రి గ రీ మ — వరకు ఒక మీటును, రీ స — యందు విడి విడి మీటునుగా వేయవలెను, ని న్ని ధ ప — అని నిషాదము జంటగా బలుకునపుడు మొదటి నిషాదము యొక్క మీటును ధైవతస్థానమందే వేసి నొక్కు-కొనివచ్చి యా స్థానమందే పైన జెప్పినట్లు మీటుతో రెండవ నిషాదమును బట్టి ధైవతమునకు దిగవలెను, గ గ్గా రి స — అని వచ్చునపుడు మొదటి గాంధారము యొక్క మీటును ఋషభస్థానమందే వేసి నొక్కు-కొని వచ్చి యాస్థానమందే పై జెప్పినట్లు మీటుతో రెండవ గాంధారమునుబట్టి ఋషభమునకు దిగవలెను, నిషాద గాంధారములందు ⁀ ఈ గురుతులు మాత్రము వేయబడియుండితే పైన జెప్పినట్లు నిషాదగాంధారములం బట్టవలెను. ఈ నిషాద గాంధారములంబట్టు సంప్రదాయమ్ము దెలియుటకై 'లక్ష్య మార్గేణ గీయతే' యని పూర్వాచార్యులు జెప్పియున్నారు.

ప్రయోగములు : స రి గా మా , గా గ మ రి స.

సా రి గ మ ప ధ ని స { నీ ధ ప మ , గా రి స
ని న్నీ ధ ప మ , గ గ్గా రి స
నీ ధ ∖ మా గా రి స

తక్కినవి కీర్తన, వర్ణ, సంచారులచే తెలియగుదగినవి.

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

త్యాగరాజాదన్యం నజానే

పల్లవి:

రి రిగ సస రిరి ని స ధని నిధ ధ | , ∕ సని నిసా | , రిప పమ రి ∕ గ ||
త్యా గరా . . జా | ద న్యం | న జా . ||

గమ ∖ రీ రిస రి న్నిస స ∕ ధాధ | నిస నిరి సాం , రి నిస |
నే ప గురు గుహాది స మస్త | దేవ తా స్వ |

పా , ∕ ని మప మరి ∕ పమ రిసనిస ||
రూ పి ణ శ్రీ . . ||

రి రి గ స స రి రి ని స ధ ని ని ధ ధ | , ⁄ ని సా | సా ; ||
త్యా గరా జా | . ద న్యం | ం ||

అను పల్లవి :

పా ∖ రీ రి ⁄ మ మ పా ధ | ప ధ ⁄ రి స ధ ⁄ స ధ | ధ ప ⁄ ధ ప ⁄ రి స ||
రా గా ది . వృ . త్తి | ర హి త . . | స్వా . . ను ||

రీ స రి గ రి ⁄ గ గ మ రి సా | రి స ధ ని ధా , స ధ ∖ మ |
భో గా న ం ద | స్ఫూ ఊ ర్తి వి |

ధా , ని ధ ని ధ ని సా , ||
శే షా త్ ||

రీ సా స స రి ని ని ని స ధ ప రి ⁄ గ ⁄ మ ⁄ మ ప ధ |
భూ గ ం ధ వా హ వ హ్ని జ ల గ గ న |

∖ మ మ ప ధ ని స ⁄ రి ని ధ | ధ ప మ ప ధ ప మ రి ⁄ ప మ రి స ని స ||
ప్రు ప్ప వ ద్యజ్వ | మయమూ ర్తె శ్రీ ||

త్యాగరాజా

చరణము :

, స ప ౲ మ పా ధ ధ ని | ప ధ ప మ ప మ ప ధ ప | మ రి గ గ మ గ ||
స త్వ ర జ స్త మో | గు ణా | తీ త ||

, స రి రి ప మ రిగగమ ు సా , గ | రిస ధ ౲ ని ధా ని ధ ధ ప | పమ౲రి గ గమగ ||
స త్యా జ్ఞా నా | నం దరూ | పి ణీ ||

, స మ పా మ ప ధ ం ధ | ప ధ ని ధ ౲ ని ధ ౲ సిధధ౲ సధ ౲మ | ప స ధ మ మ ప ||
ద్వి త్వా ది భే ద | వ ర్జ న | ప ర మం . . ||

మ రి గ గ మ రిస ని ధా , ని ధ ం ని | పా , ౲ ధ మ ప ౲ రి గ మ ప |
ద్వై తస్యా త్మా | నం ద రూ |

౲ గ మ ధ ప మ ప ||
పి ణీ . ||

ధా ౲ మ ప ౲ రీ ౲ గా | గ మ రి మ ప ని ధ ధ ప | మ ప మ ప ధ ||
త్రి త్వ ప రి శ్చ | ద రం | హి త్వా ||

నిస నిస రి రిసనిస ధ ప ధప పమ్య ధా | స ధనీ, స ధ దప | రిస స ని సా ||
తై 9 ప ద ప ర మా | ద్వై త రూ | పి ణీ ||

, ని స రీ , ప మరిగ గమ రిస | నిగరిరిస నిసధ ప | ప నినిధధప మపమపధ ||
త త్వం ప దా ర్థ | శో ధ న | శే పిత ||

ప మ ప మ ప ధ ని స రి స రి స ని స ప ధ ప మ ప | మ రి ⁄ ప మ
త . త్వ ద ల జ్ఞా | ర్థ

రి సనిస ధ ప | ప మ రి ⁄ గ గ మ ∖ రి ||
స్వ రూ | పి ణో ||

సా రి స నీ ధ ప గా రి ⁄ ని ధ ప మ ప ధ ప | ⁄ ధ మ ∖ రి మా పా ధ |
త త్వ స మ ష్టి వ్య ష్టి రూ ప ల . య . | తా ర క బ్రహ్మ |

⁄ నీ , ⁄ స ని రి సా ||
రూ పా త్మ నో ||

ని స రి ⁄ పి ∖ గా రి సా ⁄ రి ని ధ ప ధ ని స రి | రి స స ధ ప ప గ రి రి రి స |
త . త్వ ం స్వాతిరి క్త స్వహన త | త్స క్త మా నరూ |

రి గ మ ప ధ ని స ప గా రి స ని స ||
. . . పా త్మ న శ్రీ . ||

త్యాగరాజదన్యం

కీర్తనము 2 - ఆది తాళము - బాలస్వామిదీక్షితులు

రాజశిఖామణి నిన్నేనమ్మితి

పల్లవి :

గా రి స రి గ మ ప | ధ ని స ధ ∖ ప | మ ప మ ప ధ ప గా రి స ||
రా జ శి ఖా   ణి | . ని . న్నే | న ం ం   మ్మితి ||

ని స ⁄ రి ని ధ ప ధ ⁄ ని ని స రి స రి | స రి స రి ప మ ప ∖ రి గ | గ మ రి సా ||
ర . . . క్షిం   ం చు | సా . . . | గ ఈ ||

రాజ

అనుపల్లవి :

పా ⁄ ధ మ ⁄ ప రి ⁄ గ గ మ రి స | ∖ ని స రి ⁄ గ | , గ మా ||
ఈ జ గ ము న ం ం దు | వె త కి జూ | చి నా ||

, ప మ ధా ధ ప ధ ని ధ ⁄ స | ధ ప ధ మ ప మ | ధా ని స ||
యెందు లే దు నీ | వ లె నె ర | దా త లు ||

, స ని రి రి స రి మ రి మ | గ మ రి పా స రి | స ధ ⁄ ని ని స ధ ప ||
భోజరాజు వే ం | క చే శ్వ | రె ట్టేం ద్ర ||

\ రీగ / మ మపధ / ని సరీ | సీ / రిని / సధప | మప మపధప గారిస || ని స
భోగ దే వే ం ద్ర | క రు ణా | సా ం ద్ర || . .

గా రి శ రి గ మ ప ||
రా జ శి ఖా మ ణి ||

చరణము:

, ప ప పా ప ప మ ప | ధ ధ ని ప ధ ప | మ రి / గ గ మ రి ||
అ న్న వ స్త్ర ము లు | బ హు శా | ల్వ లు వ ర ||

, స రి / ప మ మ / ప రి / గ గ మ రి స | , ని స రి గ | మ గ మ మ ||
హా లు మొ హి రీ లు | న వ ర త్న | సొం మ్ము లు ||

, ప ధ ప ప మ ధా / నీ | స ని స రి స ధ ని | ని ని స ధ ప ||
ఘ న్నె న్నో వి | ద్వ జ్జ ను | ల కె ల్ల ||

, ప మ ధ ధా \ ప ధ | , ని స ని | సా ; ||
యి చ్చి యా నం ద ము | బొ ం దె | టి ||

సా స పా ప ధా | ధ ధ ప ధ | ని ని ధా ||
క న్న త ల్లి తం | డ్రి గు రు వు | నీ వే ||

, ప మ ధా ధ ధా | ప స / ని ని | స ని సా ||
కా మ ధే ను క | ల్ప క త రు | సీ . వే ||

, ని స రి రి / ప మ రి గ గ గ మ | రి స రి స \ ధ / ని | ని స ధ ప ధ ||
యె న్న టి . కి చి రం | జీ వి గా | వె లయుము ||

మ / ప మ ప ధ ని స రి నీ , స | ధ / ని ప మ ధ ప | గ రి / గ రి గ రీ ||
యె ట్టైఎం ద్ర జ్ఞా | న మూ ర్తివి | నీ వే ||

/ గా , రి స రీ , స రి స ని / రి రీ | నీ స ప ధ పా ధ ప ధ | ని స రి ని స రి / గా ||
తాథై గ్యూరీ . . . త క ఝుం | త క | ధిగిత . . . ||

గా / గ మ రి స పా మ ధా ధ పమధా | నీ , స ధా ప ప మ | ధ / సీ స రి స \ నీ ||
ఝు ం త కుంత తకధీం | | ధ ణం త కి ట ఝుం ||

స గా రి స రి స \ నీ రి స రి నీ ధా | \ మ \ రి / గ రి స ని ధ | , ప పా ధ ని స రి ||
. . . త కు ం త రి త | త ధీ ం న్నా ను | ధణ ధిమి ||

స ని / రి స ప మ / ధ ప మ స గ ధ / స ని స రి | గ / గా రి స ని ని | , స ధ ప మ రి గా మ రి |
. . . త క ఝు ణు త ధ ణ త | త క | త ధిం గి |

రి స || గా మ రి స రి గ మ ప ||
ణతోం || రా జ శి ఖా మ ణి ||

కీర్తనము 3 - తిశ్రజాతియేకతాళము - కృష్ణస్వామయ్య

పాహి మాం బాలకుమారా

పల్లవి :

పా మ పా , | , ధ ప మ రి ⁄ గ గ మ రి | సా ; రి స ||
పా హి మాం | బా ల కు మా | రా ప రి ||

2 రి ప మ పా , | , do | ╲ సా ; రి స ||
పా హి మా | ం do | రా ప రి ||

3 రి గ మ ప ధ ధ ని ╲ పా | , ధ ప మ రి ⁄ గ గ మ రి | ╲ సా ; రి స ||
పా హి మాం | బా ల కు మా | రా ప రి ||

4 రి గ మ ప ధ మ ప ధ సి సి రి సి | స ప ⁄ ధ ప మ ు ⁄ గ గ మ రి | ╲ సా ; ప రి ||
పా హిమా | ం బా ల కు మా | రా ప రి ||

ని ని ధ ప ధ ప | మపధప మరిగమ రిసనిస || రిగమప ధ ని╲పా | ,ధపమరి ||
పా లి త సుర | ప రి వా ర || పా హి మాం బా ల ||

గ గ మ ╲ రి | సా ; ; ||
కు | రా

అనుపల్లవి:

, ధ ప రీ రి | స రి / గ రి / గ రి గ రి గ రి రి / మ | రి స ని ని ధ ప ||
పాహిభక్త | హృ . ద య పం | క జ భా స్కర ||

ధ రి స గ రి ని ని | ధ మ మ రి మ ప మ ప ధ | ప ధ ని ని ధ మ మ రి మ రి స ||
ప్రణతజ నా | త్రి ప్ర . భం జ | న శ్రీ . . కర ||

పాహిమాం

చరణము:

, మ మ మ / ధ ప మ రి | / గ గ గ మ రి సా | , ధ రి ని ని ధ ||
మా మ క గు హా | దే వా | మ హా నీ . య ||

\ మా ప మ ప ధా , ప / ధ ప | మ రి గ గ గ గ మ రి | సా ; ; ||
మా తం ం గ త | న యో ద్భ వ | ఆ ||

, ప ప ప ప రి | రి రి స రి / మ రి / మ రి రీ , మ | రి స ని ని ధ ప ||
కామిత ఫ ల | ద కృతో . . . | త్సవ వై . భ వ ||

ధ రి ని ని ధ మ | \ రి గ మ ప ధ ప ధ | ని ని ధ మ గా రి స ||
క మ నీ యా | శ్రిత కృష్ణ కృ | పా ఆ క ర ||

స్వరము :

రీ , మ పా , రి గ మ ప మ ప | ధ / ని ప / ధ మ ప గా రి స ని స |

రీ , సా , స రి నీ నీ స | ధా \ మా మ రి / ప మ / ధ ప మ ప ||

\ గా గా రి స స సా / స సా | రి రి గా గా రి స నీ నీ |

ధ మ ప ధ ని స పా పా పా | / ధ ప మ ప గా గా రి స ని స ||

కీర్తనము 4 - రూపకతాళము - కృష్ణస్వామయ్య

ఇట్లనుండరాదు

పల్లవి :

1 , రి | / ప మ పా ధ ప | మ రి / గ | గ మ రి సా ||
ఇ | ట్ల నుం డ | రా | దు ||

ని స | రి స రీ / స నీ | ధ ప మ రి | గ మా , రి \ స ||
యెటు | ల నే | సై | తు ||

2 , రి | / ప మ పా ధ ప | మ రి / గ | గ మ \ రి సా ||
ఇ | ట్ల నుం డ | రా దు ||

, ధ రి | స ధ నిసధపధప | ధమ పరి | పమ ధప ధమ గా || రి స
యెటు | ల నే . . | సై | తు || . .

అనుపల్లవి :

, ప | మ ధ ధ ధ | ప ధ | స ధ ని ధ సి స ధ ప ప ||
ప | ట్టు వి డు వ | త గ | దు ||

2 ప మ ప | మ ధ ధ ధ | ప ధ | ధ ప ప మ ప రి ||
ప | ట్టు వి డు వ | త గ | దు ప రి ||
పధనిస | ప ధమ ప పరి | ని ని ధ ప | ప ధ మ గ రి || ని స
పా | ల న ము | నీ | బి గు దు || . .

చ ర ణ ము :

, రి | స ప పం | ధ ధ | ప పం ప స ధ ||
భ | క్త జ నా | స్తు ల | గీ గు ||

ప ని ధ | మ ధ ప మ స | మ ప రి | గ గ రి స ||
ప ర | మ ద యా | క ర | సి ||

, స ని | స రి రి ప ప మ రి | ⁄ గ గ | గ మ రి స ||
· యు | క్త మి ది గా | దు | రా · ||

, స రి | స ధ ని ధా ⁄ ని ధ ప | మ ప ధ ప | గ గ రి స ||
శ | క్తి యు జూ | పు . ము | రా ||

, ని స | రి స ⁄ ని ని స | ధ ప | ⁄ ని ధా మ ప ధ ||
ని | త్య ము ని ర | త ము | నీ ప ద ||

మ పా | ∖ మ మ ధ ∖ మ | ప ధ | ⁄ ని ని. సా ||
వ | ద్మ మ హి మ | ల ను | పొ గ డే ||

, రి | స రి స రి రి | స రి ప | మ రి గ మ రి స ||
భృ | త్యు న . | శ్రీ | కృ . . . . ష్ణు ని ||

, స | ⁄ గ రి ని ని స ధ | మ ప ధ ని | స ప ధ ప గా రి స ||
స | త్యా భా ష | ణ . ము | ల న్ని యు వి ని ||

స్వరములు :

రి మ ప | , ∖ మా ప ధ ⁄ ని ప | ⁄ ధ మ ⁄ ప రి | ⁄ ప మ ⁄ ధ ప రి గ మ ప ||

మ ప ధ ∖ మ | , ప ∖ మా ప ∖ రీ , | ⁄ గా , మ | ; ⁄ ధ ప ⁄ ధ మ ⁄ ప మ ||

గా , గ | , మ రి ↘ సా , సా స | ↗ రీ , రి | , రి స రి గా , రి ||

, స నీ | , ధా మ ప ధ ని స | ↘ పా , ధ | ప మ గా , గా రి || రి స

(ఇట్లు

5 తానవర్ణము - అటతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

; ; ; ; | సా , రి స ని స రి గ గ |
| ఇం త . . . మో |

రి రి గ మ ప ↗ ధ ప మ ప గా రి స నీ ధ ధ |
డి యె . . . . . . ల ర నీ . కి |

రి ని స రి గా రి స | పా మ ధ నీ ధ ↘ మ ||
. . ది మే . . | . . ర . .

, గా రి ప గా రి | స ని ధ . రి స ని స రి స ప మ ↗ ధ |
గా దు ర | హా . . . త . . . వు . . . |

ప మ ప ధ ప ధ ప స ↗ రి నీ ధ ప మ గా రి స నీ |
గ . . . నీ . . . . న్నే . . . కో రి

ధ ప ధ ని స రి స / ధ | ప మ / ప మ గ గ ||
. . న , ... | . . ను . రా ||

రి సా : అను సా / రి ని ధ ప మ ప ధ మ ధ మ |
. . : పల్లవి సం . . త . . . . త . . |

గా రి స నీ ధ ఫ రి స రి గ మ ప ధ ∖ మ స ∖ రి |
ము . . శ్రీ . . క ం . . క గి రీ |

గ మ ప / ధ ప మ ప ధ | / రి ని ∖ స ధ ప మ ∖ రి గ ||
. . . లో . . వె | . ల . . . సి . ||

మ ప మ ధా ని సా : సా రి స రి / ప మ మ రి / గా |
. . యు ం న్న : సా . . . . . . |

గ మ రి రి స ని ధ ప మ / ధ ప మ గా రి స రి గ మ ప |
మీ . . చ . . , క్క . . . ని . . శ్రీ . , . |

ధ ని సా రి గా రి | స ∖ పా / ధ ప మ గా ||
. . కా . ర్తి . | కె . . య ||

రి స ధ ∖ మా గా రి :
. . దే వా . :

ముక్తాయిస్వరము :

సా రి స నీ ధ ఫ ధ ని స రి |

\ సా . స \ మా ధ ప మ ప ధ మ గా రి సా రి గ మ |

ప ధ నీ ధ ప / రిం ని | , ని ధ ప రి గ మ ప ||

ధ ప / ధ మ గా రి స : ని రి స ప మ ధ ప మ న ధ ని స |

ప రిం స / ని ధ ప \ మా ధ ని సం రిం గం రిం సం / ని ధ మ ప |

గా రి స రిం నీ ధ | \ మా గా రి రి సా ||

/ రి నీ ధ / ఫా ధ ని : (ఇంత మోడి)

చ ర ణ ము :

నీ నీ ధా పా |
క ం ం తు ని |

మ ప ధ మ గా రి స ని ని ధ ధ రి ని స రి / మ రి / ప మ |
బా . రి . కి . . . . నో . . . |

ధ ప / రి ని ధ ప / ధ మ | / ప రి గ మ ప మ పా ||
ర్వ . తే . . | . . ను . . . రా ||

, గా రి గ మ ప ధ :
. . . . . . :

స్వ ర ము :

1 ధా , పా మ ↘ గా , ప రి |

, స నీ ధ ప రి స ని స |

పా మ ↘ గ | , మ రీ ↗ గ ||

, మ ప ధ : (కంతుని)

2 ధా , ధ ప మ ప ధ ప మ గా రి స ↗ రి నీ ధ ప ధ |

ని రీ స ప ↘ మా ధ ప ధ ని రీ స ని ధ ప మ రి గ |

మ ప ద ప రి స నీ | ధ ప ప మ గా రి ప ||

, రీ ↗ గా మ ప ద : (కంతుని)

3 మ ప ధ మ గా రి స రి నీ ధ ప ధా ని స ని స రి స |

పా మ ప ధ ప ధ ని ధ ప ధ మ ప గా రి రి గ మ ప |

మ ↗ ధ ప మ గ రీ స | ↗ ధ ప మ ↘ ధ ప మ పా ||

రి గా మ ప మ ధ పా ధ ని స ప ధా ↗ రి నీ ↗ స ↘ ధ |

, ప మ ప ధ ని స రి గా , రి స నీ , ధా మ |

ప గా రి స ప ✓ మ | , ధ ✓ పా మ ధా ధ ||

ని స ✓ రి ✓ గా మ ప ధ : (కంతుని)

4 గా , రి స నీ , ధా ప ధా ని సా రి ✓ సా |

✓ పా మ గా రి గా మ ప ✓ ధ పా మ గ రి గ మ ప |

ధ ✓ మా ప ✓ రి ప ✓ మ | , ధ సీ , ధ ని మ ||

గ రి స నీ ధ మ ధ ని స ప ధ ని స రి రి ✓ సా ✓ ప |

మ రి గా రి స రి ✓ ప మ ప ధ ✓ ని ప మ గా రి గ మ ప |

ధ ✓ ని ప ✓ ధ మ ప రి ✓ ప | మ ✓ ప గా రి స రి ||

ని స రి రి స ✓ ప మ ధ ధ ప మ ప రి గ మ ప మ ప ధ ని |

స ✓ పా ధ ని స ✓ రి గ మ ప ధ ని స | రి ✓ నీ ని ధ ప |

రి గ మ ప ✓ ధ ప ✓ రి స | ✓ నీ స రి సా |

ని స రి స గా రి స ✓ రి ని ధ మ ప ధ ని స ప రి స ని |

స రి గ గా రి సా ని నీ ధ ＼ మా ＼ ప గా రి ／ సా |

రి గ మ ప ధ ని సా | నీ , ధ ＼ మా గా ||

, రి సా , ధ ప రి : నీ నీ ధా పా || గ మ ప మ పా
కం తు ని || ను రా

ప గా రి గ మ ప ధ నీ ధ ప ＼ ధ ప ／ ధ మ గా రి స |
అ . . . . కా . . మి తా |

రి స ని స రి స రి రి ／ మ రి ／ ప మ ／ ధ ప రి గ మ ప ధ ని |
ర్థ . ము . . . . . లో . స . గే దే . . . . . |

స ＼ పా , ／ ధ ప మ ప | గా గా రి ||
. వా . . | . . . ||

సా సా : సా ／ రి ని ధ ప
. : : సం ం ం త ఆ

అనే తక్కిన అనుపల్లవి ముక్తాయి స్వరమును పాడుకొని పల్లవిని యెత్తవలెను.

సంచారి - రగణ మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రి సా ని స రి స | రీ రీ | రి ప మా పా ధా ||

ప ధ ⁄ ని ధ ⁄ నీ నీ | ధా ∖ మా | ⁄ ధ ప మ ప గా గా ||

రీ వ మ గా రి స | నీ ధా | ఫ ధ ని స రి స రీ ||

గా ⁄ మా ∖ రీ ⁄ ప మ | వ వ ధా | ప ధ ని ని ధా ప ధ ||

పా ∖ మా ధ ప ∖ మా | ప గా రి | గ మ ∖ రీ స రి సా ||

సా పా ∖ రీ గా | మా పా | రీ ⁄ మ పా ⁄ ధ మ ప ||

ధా ⁄ ని పా ∖ ధ ⁄ మా | ⁄ ప ∖ రీ గ | మ ప ధ ప మా పా ||

గ గ ⁄ మ రీ ∖ సా రి ని | ని ధ ఫ ధ | ప ప రీ సా రీ ||

స రి ⁄ గా ⁄ మా మా | ప ధ ∖ మా | గా గా రీ సా ||

ని స రి స పా మ ప | ధా ధా | ప ధ ని ధ నీ నీ ||

ధా పా ప ధ పా | ధ ప ∖ మా | పా ⁄ ధా ∖ మా పా ||

రి మ ప ధ నీ ధా | ∖ మా ⁄ ధ ప | ⁄ ధ మ ⁄ ప రి గా రి స ||

సా రీ స ని స రి | రీ సా | రి ⁄ మ రి ∖ ప ∖ మా ప ధ ||

ధ ప ∖ మా ప ధ ∖ మా | ప ప ∖ మా | ⁄ ని ధ ∖ మా గా రి స ||

/ ని ధ / ని ధ ధ ప ధా | / ని ధ \ ని ప | ధ ప / ధ మ / ప గ / మ రి ||

ప మ పా ధా పా | \ మా ప ధ | ప ధ ని స రీ సా ||

గా రి స స రి నీ | ధా ప మ | ప ధ ని స పా \ మా ||

ధ ప \ మా ధ మ పా | రి మ పా | , గా రి స / సా స ||

, స ని స రీ రి స | ధ / రి స రి | నీ ధా మా పా ||

ధ ని సా | పా పా | రి స నీ | ధా \ మా గా రి స ||

ని స రి గ మ ప ధ ని | సా రి రి | స రి గా గా రి స ||

నీ నీ ధ మ ప ద | మ ప ధ ని | సా రి స నీ ధ మ ||

ప ద \ మా గా గా | రీ రి | ప మ గా గా రి స ||

సా రి ని ధ ప మ | పా ప మ | ప మ గా గా రీ ||

ప మ గా రీ సా | నీ ధా | ఫా ధ ని సా ; ||

గమనిక: ఈ రాగమున దీర్ఘ నిషాద, గాంధారములను, సులభముగాఁ బట్టుటకై ధైవత ఋషభ స్థానములందే నొక్కుకొని షడ్జ మధ్యమ స్థానములవరకేగి గనుపించి తిరిగి ధైవత ఋషభస్థానమునకు వచ్చుటన వీనుల వాడుకగానున్నది.

రి గి మ ప ధి ని] మేళము 22 : శ్రీరాగము [వేద. భూ. చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 12 : సహనా

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : సహనా రాగస్తు పూర్ణషడ్జగ్రహ సమన్వితః
ఆరోహేతు ప వక్రశ్చ గీయతే లక్ష్య వేదిభిః

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : స రి ♭ గ మ ప మ ధ ♭ ని సా
అవరోహణము : ♭ ని ని ధ ప మ ♭ గ గ రి ♭ గ రి స .

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; దేశీయరాగము ; **ఆరోహణమందు పంచమ వక్రము** ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

గమనిక : ఈ సహనారాగ మూర్ఛనావరోహణమున నిషాద, గాంధారములు, జంట జంట గాను, ఋషభము దీర్ఘముగాను గనుపించియుండుటవలన, ఈ రాగమునకు విశేష రంజనముల నీయగల జీవస్వరములు నిషాద గాంధార ఋషభములే, ఆరోహణ ప్రయోగముల వచ్చు దీర్ఘనిషాద గాంధారప్రయోగములు కంపనములతోవచ్చును

రీ గా మా పా మా , ధా నీ సా , — హ్రస్వ నిషాదములు ప మ ధ ని స- ఇటుల నొక్కు తోడ నచ్చును ; అవరోహణమున వచ్చు దీర్ఘ నిషాద గాంధార ప్రయోగములు - నీ స ధా పా మా — ఈ ప్రయోగమున గల దీర్ఘ నిషాదమును మీటుతో నిషాదస్థానమందే తిన్నగ నదిమి షడ్జమును నల్పముగ గనుపించి మీటుతో ధైవతమునకు రావలెను. మా గా మ రీ సా — ఈ ప్రయోగమున గల దీర్ఘ గాంధారమును దీర్ఘ నిషాదమునకు జెప్పినటులనే బట్టవలెను ఈ దీర్ఘ నిషాద గాంధారములలో కొన్ని యెడల కంపములును గలవు. ని ని స ధా ప — ఈ ప్రయోగమున గల మొదటి హ్రస్వ నిషాదమును నిషాదస్థానమందే మీటుతో తిన్నగ నదుముకొని ప్రయోగములకు తగినట్లు మీటుతోగాని, మీటు లేక గాని, రెండవ నిషాదమును మెల్లన నదుముకొని అల్పముగ షడ్జమును గనుపించి మీటుతో ధైవతమునకు దిగవలెను. గ గ మ రి స — ఈ హ్రస్వపు జంట గాంధారములను పైన జంట నిషాదములకు జెప్పినట్లె పట్టవలెను. గ గ మ రి స — ని ని స ధ ప — ఈ గుఱుతులు గల నిషాదగాంధారములను పైన జెప్పినట్లే పట్టవలెను.

మా గ ధ ప, ని ధ ప — ఈ ప్రయోగములును గలవు. ఆరోహణావరోహణ ప్రయోగములందు కొన్నిచోటుల అంతర గాంధారమును బలుకును. తక్కిన ప్రయోగములు కీర్తన, వర్ణ సంచారులచే నెఱుగుకొనవచ్చును.

కీర్తనము 1 - త్రిపుటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీకమలాంబికాయాః

పల్లవి :

రీ రి గ	మ ప మ	గ గ మ	రి గ రి	సా	, రి రి ని
శ్రీ	క మ	లా	ం బి	కా	అ అ

స ని సా | ; | , ప | రి రి | రి గ | మ ప ||
యా ఆ | | ం భ | క్తిం క | రో | మి ||

2 మ ప రి రి గ | మ ప మ | గ గ మ | రి గ రి | సా | రి రి ని ||
శ్రీ | క మ | లా | అం బి | కా | ఆ ఆ ||

స ని సా | ; | , ప | రి రి | రి గ | మ ప ||
యా | ఆ | ం భ | క్తిం క | రో | మి ||

ని ధ ప | ధ ప ను | గ గ | గ మ రి గ రి | మ పా | ధా ని ధ పా ధ ప |
శ్రి త క | . . ల్ప | వా | టి కా | యాం | చం ం |

మ గ గ మ | రి గ రి స | , ని స | రి గ మ ప ధ ప మ |
డి కా | యా ం | జ గ | ద ం బి |

గ మ గ రి | గ రి స ని ||
కా యా | ం ||

(శ్రీ కమలాంబికాయాం)

అనుపల్లవి :

మ పా , | మ ప రి | గమపా , | మ గ గ మ | రి గరి | సా ||
రా | కా | చం | ద్ర వ ద | నా | యాం ||

రిసనిస గ రి రి | ని ని స | ధ సి ధ | ని సా | రి గమా , | గ గ మరిగ రి ||
రా | జీ | . . వ | నయ | నా | యా అం ||

పా , | మ ప మ | ధ ధ | ని స రి | ని ని స | ధా ని ధ ప ||
పా . | కా | రి ను | త చ ర | ణా | యా ||

మా ప మ | గ గ మ | రి గ రి | స ప మ | ధ ని | సా ||
మా | కా | శా | ది క ర | ణా | యాం ||

రీ , గ మ రి గ రి | స ని గ రి | సా నీ ||
హ్రీం ం ం కా ర | వి పి న హ | రి ణ్యాం ||

స ని స ధ ని ధ | ప రి / గా | మా పా ||
హ్రీం ం కా ర | సు శ రీ | రి ణ్యాం ||

మ ప మ ధా ధ | స ని సా | గ రి సా ||
హ్రీం ం కా ర | త రు మం | జ ర్యాం ||

ని ని ధ ధ ప ప | మ మ గ గ | రి రి స ని ||
హ్రీం ం కా రే | శ్వ ర్యాం | గౌ ర్యాం ||

(శ్రీ కమలాంబి)

చరణము :

స సా | మా | మ / ధ ప మ | గ గ గ మ | రి రి | రి / గ రి ||
శ రీ | ర | త్ర య | వి ల | క్ష ణ | సు ఖ ||

స రి స \ నీ | ని ని స | ధ ని | ధ స ని స | రి | రీ =
త ర | స్వా | త్మా | ను భో | గి | న్యాం ||

స రి స ↘ నీ | ని ని స | ధా ని ధ | . . | ధ ని స | రి రి ||
వి రిం | చి హ | రీ | శాం న | హ రి | హయ ||

రి గ మ ప మ | గ గ మ | రి గ | రి . ధ | ↗ నీ | సా ||
వే ది | త ర | పం | స్ప్రయో | గి | న్యాం ||

స పా , ధ | మ ప మ | ధా | ని స ని | సా | స ↘ ని ||
ప రా | అ ది | వా | దే వ | తా | రూ ||

స రి స స | , స రి | ని ని | ని స ధా ని ధ | ని స | రీ ||
ప వ శి | న్యా | ది | వి షం | గి | న్యాం ||

స రీ , గ మ | గ గ మ | రి గ రి | స ని ని స | ధ ని ధ | ప ప మ ||
చ రా | త్మ క | స | గ్వర్గ | గ | హ ర ||

ప ↘ మా | ↗ ని ధ | ప ధ ప | మ గ గ మ | రి గ రి | సా ||
ని రా | మయ | రా | జ యో | గి | న్యాం ||

ప ప రి రి మా | గ గ మ రి ↗ గ . | స ని సా | ప ప ↘ మా ధ ధ |
క ర ధృత వీ | ణా వా | ది న్యాం | క మ లా న గ |

ధ ధ ↗ నీ | సా రీ ||
ర వి నో | ది న్యాం ||

మ మ గ గ మ రి గ రి | స . ని ని స | ధ ని ధ పా |
సు ర న ర ము ని | జ న పూం | తి . న్యాం |

రి గ మ ప రి ↘ ప | , మ గ గ | రి గ . . ని ||
గురుగుహా వ ర | ప్రసా | ది . . న్యాం ||

శ్రీ కమలాంబికాయాం

కీర్తనము 2 - తిస్రజాతి యేక తాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

ఈశానాది శివాకార మంచె

పల్లవి:

రీ పా మ మ ధ | ప మ గ గ మ రీ | గ రి స ని సా | ; స రి సా ||
ఈ శా న | ది శి వా కా | , ర మం చే | శి వ కా ||

సా ని స రీ | గా మ పా , ధ ప మా గ మ | గ రి గ రి గ స |
మే శ్వరవా | మా ం క స్థే | నమ . ప్తే . న |

రి గ మ ధ ప మ గ మ రి మ గ స || రీ పా
మ . . స్తే గా || రీ శా నా

అనుపల్లవి:

రీ సా , ధ | రీ రీ , గ గా మ పా , | ని ధ పా ప ధ మ |
శ్రీ శా ర | దా సం సే ఎ | వి త పా ర్శ్వ |

గ గ మ రీ రి గ రి స ||
యు గ శే . . . ||

రి , గ గ మ పా , మ ప మ | గా / మ గ రి / గ రి సా | ని ని రి స ని ధ |
శృం గా ర క | శే వి న త | శ్యా మ ళా . |

ని స ని సా , స ||
బ గ ళే ము ||

ధా / ని ధా / ని ప మ | ధ / నీ స రి రి | స రి ని ని / స ధ \ మ |
రా కా ప హ | ధు రీ ణ త ర | స ర సి జ ప ద |

ధ / ని సా , స ||
.యు గ ళే ము ||

ఘూ మ మ ప \ గ గ మ | రి , గ రి సా | ని స ధ పా \ రి గ |
రా రి గు రు గు | వా ది పూ | జి త పూ ర్ణ క |

మ / ధ ప మ గ గ మ రి / గ రి స ||
ళే స క ళ , . ||

పా సా / ని ధా ప సా ని స | రి రి గ మ / గ రి స ని స ధా ||
పా శాం కు శే క్షు కా ర్ము క | పం చ సు మ బా ణ హ . స్తే ||

/ నీ / రి సా రి నీ ని స ధా ప | \ రి గ / ధ ప మ గ గ మ రి గ రి స ని ||
దే శ కా ల వ స్తు రూ ప | ది వ్య చ . క్ర మ ధ్య స్థే ||

ఈశానాది.

కీర్తనము 5 - ఆదితాళము - రామస్వామి దీక్షితులు

పల్లవి:

సా ధ రీ రి మా | మ గ మ ప మ | గ గ మ రి / గ రి స ||
వా శి వా శి వా | శి వా శి | య ను చు ను ||

ని స ని రీ , రి రి గ | మ ప మ ప మ | గ గ మ రి గ రి ||
వ ర్ణిం ప రా | రా జ ను | లా ర ||

సా ధ రీ రి రి స స ని | ని సా , | సా ||
వా శి వా శి వా | శి | . ||

అను పల్లవి:

పా మ ధ ధ ధ / ని ని | సా ని స | , సా స ||
ఈ శు స క ల జ గ | దీ శు జ్ఞా | నాం బి ||

స ని స రి స నీ ని స ధా ని ధ | పా , ధ మ గ | , / మ రి / గ రి స ||
కే శు కా ళ హ | స్త్రీ శు నా | మ ము లె . ||

వాశివా.

చరణములు :

ప ప ప ప మ మ మ మ	గా గ గ	గ మ రి రీ	‖
హ ర హా ర పు ర హ ర	శం క ర	గం ం గా	‖
ప ప మ మ గ గ మ రి గ రి	సా స ధ	రీ రి రీ	‖
ధ ర శ శి శే ఖ ర	సాం బ స	దా శి వ	‖
స స సా సా ని స	రి రి గ మ	రి గ రి స స	‖
క రి చ ర్మాం బ ర	ధ ర వ ర	మే ఎ శ్వ ర	‖
ని ప రి స రి ని ని స ధ ని ధ	ప ధ ధ ప మ	గ గ మ గ రి స	‖
చి ర త ర మూ ర్త్య గు	శి వ నా	మ ము తే ఎ	‖

వాశివా.

2 ఫా ల వి లో చ న | పా ర్వ తి | ర మ ణా |
కా ల కా ల వ ం | కే రు హా | చ ర ణ త్రి |
శూ ల ధ ర దే వ | కా శి వి | భూ ష ణ |
బా ల త్రి పు రాం బి | కే శు నా | మ ము తే ||

వాశివా.

3 పం ం చా క్ష ర మై | పం చ లిం | గ మై |
పం చ పా ప ము ల | తొ ల గిం | చి మ నో |
వాం ఛ లి చ్చు వెం | క ట కృ ష్ణ | దే పు ని |
వ ర స ఖు డ న త గు | శి వ నా | మ ము తే ||

వాశివా.

4 తానవర్ణము - అటతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

వా రి జా క్షి నీ

; ; ; ; సా , ని స రి / ప మ \ గ గ మ |
వా . . . రి . జా . . |

రి గ రి సా , ని / గ రి స ని / రి స ని ని స ధ ధ ధ / ధ |
. . . క్షి నీ . . . మీ . . ద . . |

ధ మ ధ ని స రి / ప మ | / ధ ప మ ప రి ప రి గ ||
. . మ రు | . . . లు కొ . ||

మ ప మ గ గ మ రి గ రి : స ని స రి స ని ని స ధ ని ధ స ని |
. . . న్న . . ది . : వ . ల . . చి . . న . దా |

స రి రి / ప మ గ గ మ రి / గ రి గ మ ప ప మ ధ ని స ని ని స |
. . . ని . . . యే . . . ట . . కో . |

ధ ధ ప మ ధ ని స రి | గ మ ప మ / స ధ ప ||
. . రా నా | . . . . సా ||

మ గ గ మ రి గ రి స ని |
. మీ . . . . . |

అనుపల్లవి:

సా ని ధ ప రి గ మ ప మ గ గ మ |
సా ర . . సా . . , ఙా |

రి గ రి రి స ని ని స ధ ప మ ధ ధ ని స రి / ప మ గ గ మ రి |
. . . . . ది . . . . దే . . . . వ . . . . |

/ నీ ధ ప మ గ గ మ రి | / ప మ / ని ధ ప మ ధ ని ||
స ం . . . మ్న . . | తు . , . . . దై ||

1 స ని సా సా : (మరల అనుపల్లవి త్రిప్పి పాడి)
. . న :

2 స ని సా స \ ని : రి రి రి గ మ గ |
. . న చ . : క్క న శ్రీ . . కా |

, రి గ రి స ని స ని / గ రి స / రి స ని ని స ధ ధ ప ప మ |
. . . . త్రి కే . . య . . దే . . ||

గ గ మ రి గ మ ప మ ధ | ని స \ రి గ మ ప మ ||
. . . వా . . . . | . . ది దె . . . ||

ధ ప మా గా రి గ రి :
, , . వా . . . :

ముక్తాయి స్వరము :

సా , ని స రి ప మ ∖ గా , మ రి |

, రి ప మ ∖ గా , మ రీ గ రి స ∖ నీ , ని స ధ ఫ ∖ ఘా |

. ధ ని స రీ , ని | స రి ∕ గా మ గా మ రి ||

∕ పా మ గా మ రి స ని : స రి రి ని స రి గ మ ప ∖ రి గ |

మ ప ∖ మా ధ ని స ని స రి గ మ గ గ మ రి ∕ గ రి స ని ని స |

ధ ప మ ధ ని స రి స | , రి గ మ ప మా ని ||

ధ ప మ గా రి గ రి : వారిజాక్షి

చరణము :

నీ నీ స ధా ని ధ పా |
మా . . . . రు |

పా , రి ప మ గ గ మ రి గ రి స ని ని స ధ ని స రి స ∕ ప |
ని ల కో . . . . రు ల కో |

మ ∕ ధ ప ∕ ధ మ ∕ ప గ ∕ మ | ∖ రీ ప మ పా , ప |
. . . . . ర్వ . . | తే . దు రా |

మ గ గ మ రి స ప మ ధ : (మారుని. త్రిప్ప పాడి) | ౼ రీ ప మ పా ;
లే దు రా

1 పా మ ౼ గా ౼ రీ , ప ౼ మా గ మ రి |
౼ గ రి స ని స ధ ప స ధ ని స |
ని స రి ౼ ప | మ ౼ ధ ప మ గ ||
౼ రి , ప మ ధ : (మారుని)

2 సా , మ ప మ గా ౼ రీ , ౼ గ రి స ని స ధ ప మ |
ధా , ని స రి ౼ సా , రి గ మ ప ౼ మా ధ ని స రి ని |
, స ధ ప మ ౼ ధ ప మా గ | , మ రి ౼ గ రి స ని స ||
, రి గ మ ప ౼ మా ధ : (మారుని)

3 ధ ప మ గ మ రి ౼ ప మ గ గ మ రి ౼ గ రి రి స ని ని స ధ ధ ప మ |
ధ ని స ని ని స ధ ని స రి స ప మ గ మ రి ప మ ౼ ధ ప రి గ |
మ ప ౼ ని ధ ప మ గ గ మ | రి ౼ ప మ గ గ మ రి రి స ||

ని స రి రి స రి రి గ మ ప రి గ మ ప మ ధ ని స ని స |

రి గ మ గ గ మ రి / గ రి స ని / రి స ని / రి స ని ని స ధ ప మ గ గ మ రి

గ రి రి స ని / రి స ని | ని స ధ ప మ ధ ని , స ని ||

స రి రి గ మ ప మ ధ : (మారుని)

4 మా , / ధ ప మ / ని ధ ప మ గ మ రీ ప మ గ మ రి గ రి స |

ని రి రి స ని స రి నీ స ధ ధ పా మ ధ ని స రి |

స / ధ ప మ గ మ రీ స | సా ని స రి గ మ ప ||

ప మా , ధ పా ప మా / నీ ధ పా ప మ ధా ని స రి ని |

రి రి గ మ గా రి గ రి స ని / రి ని నీ స ధ ప మ గ |

, మ రి స సా మ ధా | ని స రి ని సా ; ||

\ రీ , గ మ ప మ ధ : (మారుని)

5 రీ , రి ⊏ గ మ పా మ గా మ రి గ రి స ని సా , రి |

స ని̣ ని̣ , స ధా ధ ప ప ధా , ధ ని̣ స రి , ని̣ |

స రి / గా , మ ప మ | / నీ , స ధ ప మ గా ||

రి , గ రి స ని̣ ని̣ ని̣ స ధ ప / సా ని̣ స ని̣ ని̣ స ధ ని̣ |

స ని̣ రి స ని̣ రీ రి గ మ రి గా మ ప మ / ధ ప మ ప |

/ నీ ధ పా ప మా ప | మ రి ప మ పా ; ||

మ స మ ని ధ ప రి ప మ ప మ గ గ మ రి స \ నీ̣ రి స ప |

\ మా / ధ ప \ ధ ప మా గా రి / గ రి గ మ ప ప మ ధ ని స |

ని ని స ధ పా మ ధా | ని స \ సీ గ రి సా ||

ని స రి రి గ గ / మ గ గ రి స ని రి సా రి ని ని స ధ |

ప \ మా / ధ ప మ గా మ రి రి సా ని̣ స రి గ మ ప మ ధ ని |

స రి ని̣ స ధా ప రి స | మ గా మ రి గ రీ ని̣ ||

గ రీ సా స స రి : సీ సీ స ధా ని ధ పా |

: మా , గు |

పా , రి ప మ గ గ మ రి గ రి స ని ని స ధ ని స రి స / ప |
ని ల కో . రు ల కో |

మ / ధ ప / ధ మ / ప గ / మ | \ రీ ప మ పా ; ||
. . . . . ర్వ , | తే . దు రా ||

రీ ప మ గ గ మ రి / గ రి రి స ని రి స ని / స ధ / ని ప ధ |
వే . . . . మా . . . . అు . |

\ మా ధ / ని ధ / స ని / రి స ప మ / ని ధ ప మ / ప రి ప రి గ |
వ . . మి . న . చా . న . ను బ్రో . . |

మ ప ని స రి గ మ ప | ధ ని ధ ప మా గా మ || రీ సా
. . . , . . . | వు . ము రా . || ఆ .

అనుపల్లవి ముక్తాయి స్వరములను పాడుకొని పల్లవి యెత్తవలెను. ఈ వర్ణ చరణమున మూడువ స్వరము సర్వ లఘువు.

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా సా ని స రి గ మ ప | ధ ప మా గా గా మ రీ |

గ రి సా నీ నీ స ధా | ని ధ ప ను ధా ధ ని సా |

ని̣ స రి ప మ గా గా | గ మ రి ప మ పా పా |

\ రి ⊏ గా మా పా మా | / ని ధ ప మ గా గా మ రి |

ప మ గా / మ రి సా సా | \ ని̣ రి ని̣ స ధా̣ ని̣ ధా̣ |

\ మా̣ ధా̣ / ని̣ రి సా | ని̣ స రి గ మా ప మ గా |

/ మ ⊏ గ రి \ గ రి సా సా | ప మ ధా ధా / ని ధ పా |

/ ధ ప మా / ప మ గా / మ రి — / ప మ గా మ రి / గ రి సా |

ప మ ⊏ గ రి / గ రి సా ని̣ రి | ని̣ స ధ ని̣ ధా̣ ని̣ ని̣ స స |

ని̣ స రి ⊏ గ మా గ గ మ రి | / ని ధ ప మా ౦ / మ రి |

/ ని ధా పా ప మా పా | \ మా ధా ని స రీ రీ |

గ \ మ రీ / గ రి సా ని స | రీ స ని ని స ధా ని పా |

\ మా ధ ని సా ధా \ రి | గ మ ప ధ ని ధ ప మ గా |

గా మ రి గ రి సా సా | ని̣ స రి గ మ ప మ ధ ని స |

రి స ని స ధ ని ధా పా | పా \ రి గ మ పా పా |

\ రి గ మ ప మ ధ ని సా | రి స ని స ధ ప మ ధ ని స |

రి గ మా ప గా మ రీ గ రి | ↘ నీ ↗ రీ నీ ↗ సా ధా ని |

పా ↘ రీ గ మ రి పా మ | రి మ గా మా గా రీ |

గ రి సా ↘ నీ రీ సా | ని ధ ప మ ధా ↗ నీ ↗ రీ |

ని స రి గ మా ప గ గ మ రీ | ↗ గ రి స ↘ నీ రి ని ని స ధా |

ప మ ధా ప మా గ గ మ రి | గ రి సా నీ రీ స నీ స |

ధా ప మ ధా ↗ నీ సా | ↘ నీ రి సా ; ; ||

గ మ ని క : సంప్రదాయ మెఱిగి ఈ శహనానారాగ నిషాద గాంధారముల బట్టవలెనని దెలి యుటకై లక్షణశ్లోక వాక్యమున 'గీయతే లక్ష్యవేదిభిః' అని పూర్వాచార్యులు నుడివి యున్నారు. ఈ రాగమును 'శహన', 'సహన' 'శానా' యని జెప్పు చున్నారు.

రి గి మ ప ధి ని] మేళము 22 : శ్రీరాగము [వేద. భూ. చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) : 13 నాయకి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : సంపూర్ణో నాయకీ రాగష్షడ్జ గ్రహ సమన్వితః
లక్ష్యమార్గానుసారేణ గీయతే సార్వకాలికః

మూర్ఛన :-
- ఆరోహణము : సా రి ♭ గా మ ప ధ ♭ నీ సా
- అవరోహణము : సా ♭ నీ ధ ప మ ♭ గా రి సా

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; దేశీయరాగము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

గమనిక : ఈ నాయకి రాగ మూర్ఛనారోహణావరోహణముల గల దీర్ఘ నిషాద గాంధారములే ఈ రాగమును స్ఫురింపఁ జేసెడి జీవ స్వరములు. ఆరోహణక్రమముగా హ్రస్వ దీర్ఘ

గాంధారములు మధ్యమున కేగునప్పుడు అల్పముల్లైన కంపములతో బట్టనలెను. ఆరోహణక్రమముగా హ్రస్వ దీర్ఘ గాంధారములు మధ్యమునకేగునప్పుడు అల్పము లైన కంపములతో బట్టవలెను. ఆరోహణ క్రమముగా బొయ్యేడి హ్రస్వదీర్ఘనిషాద ముల బట్టుట పైన గాంధారములకు జెప్పినటులనే యగును.

ప్రయోగములు : రి గ మ ప , రి / గా మ ప - ఈ గాంధార నిషాద ములు, సాధారణ, కైశికులే. అవరోహణముగా దిగెడు హ్రస్వ దీర్ఘ నిషాద గాంధారముల బట్టు వివరణము నిషాదమును మీటుతో ధైవత స్థానమందే అల్పకంపముతో బట్టి ఆ ధైవత స్థాన మందే మిక్కిలి నల్పముగ షడ్జమును గనుపించి కొంచెపు ఘట్టి మీటుతో ధైవతమునకు దిగ వలెను. దీర్ఘనిషాదమును జంట నిషాదములును పైన జెప్పినటులనే బట్టవలెను. గాంధారమును మీటుతో ఋషభస్థానమందు అల్పకంపముతో బట్టి ఆ ఋషభ స్థానమందే మిక్కిలి నల్పముగ మధ్యమమును గనుపించి కొంచవు ఘట్టి మీటుతో ఋషభమును బట్టవలెను. దీర్ఘగాంధారమును జంట గాంధారములును పైన జెప్పినటుననే బట్టవలెను.

ప్రయోగములు : మ ప ధ / ని స ధ ప , మ ప ధ / నీ స ధ ప మ రి , ధ ప ధ / ని ని స ధ ప మ రి , ప మ రి / గ మ రి స , ప మ రి / గా మ రి స , రి ప మ \ రీ / గ గ మ రి సా - రి మ ప ధ / నీ స ధ ప సా , ధ / నీ స ధ ప మ రి / గా మ రీ సా .

నిషాద గాంధారములు కలసిన యిటువంటి ప్రయోగ భేదములు రాగస్ఫురణమునకై మాటి మాటికి రావలెను. పైన జెప్పినట్టు బట్టు నిషాదగాంధారములు శుద్ధమును కైశికియును శుద్ధమును సాధారణమును లేక బలుకుచున్నవి యని సంప్రదాయజ్ఞులు జెప్పుచున్నారు.

తక్కినవి కీర్తన సంచారులచే నెఱుగవలెను.

ఈ రాగ లక్షణశ్లోకములో 'లక్ష్యమార్గానుసారేణ గీయతే' అనుటవలన నిషాద గాంధారముల బట్టు లక్ష్యక్రమములను సంప్రదాయజ్ఞులచేత నెఱిగి జంత్రగాత్రముల వినిపింపవలె నని పూర్వాచార్యుల అభిప్రాయము.

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

రంగనాయకం

పల్లవి:

, రి / ప మ / ప రి / గ రి గ గ రీ , | స ని స ని రి స | రీ రి స ని స ||
రం గ నా . . యక | ం భా . వ | యే శ్రీ . . ||

2 ని స : రి / ప మ మ ప / ధ ప ప మ రి / గ గ రీ , | స ని స ని రి స |
. . : రం గ నా . . యక | ం భా వ |

రీ రి స ని స ||
యే శ్రీ ||

3 ని స : రి మ ప ధ / నీ ధ ప మ రి / గ గ రీ , | స ని స ని రి స | రీ రి స ని స ||
. . : రంగ నా . . . యక ం. | ం భా వ | యే శ్రీ . . ||

రిస : రిగమపధ ధపప / రిసరి నిస | పమపమ పధప |
. . : రం గనా యకి | . స మే . . |

మరిపమ రీ / గరిస ||
. . తం ||

నిస | రి/పమ / పరి / గరి / గగరీ, | సనిస నిరిస | రీసా ||
శ్రీ | రంగ నా యకం | ంభా వ | యే ||

అనుపల్లవి:

,ససస రిసనిస ధ/నిప/ధ | మప\రిమా పధరి | నీసా ||
అంగజతా త మ | నం తమ | తీతం ||

2 , do | do | ధ/నీసా ||
do | do | తీ తం ||

నిసనిస నిస రి సా సరిసధ / ని | ని నిస ధప |
అ జే ం ద్రాద్య మ ర | ను త ంస |

/ ధప / ధమ పధ / ని ||
త తం . ఉ ||

ప / ధ మ ప రి / గా రి స రి సా మ పా | పా రి సా ప / ధ మ |
త్తు ం గ వి హ ం గ తు రం గం కృ పా | పా ం గ ం ర మా |

ప రి / గా రి స ని స || రి స
ం త ర ం గ ం శ్రీ || . .

(రంగనాయకం

చరణము :

1 , ప మ పా రి / గ రి స ని | రీ స ని / రి స | రీ ని సా ||
ప్ర ణ వా కా ర | ది వ్య వి | మా న ం ||

2 , ప మ పా ప మ రి / గ రి స ని | రి స ని / రి స | రీ సా ||
ప్ర ణ వా కా | ది వ్య వి | మాన ం ||

, ఫ రీ రి స నీ , స / ని ప | ప / ని ప మ రి మ రి మ | ప ప మ పా ||
ప్రహ్లా దా ది భ | క్తా . . భి | మా . నం ||

, గ రి / గా రి స ధ \ మా ప | రి మ మ రి మ పా , | మ రి \ గా రి స ||
గ ణ ప తి స మా న | వి ష్వ | క్సే న ం ||

, రి గా మ ప ధ ప ని ధ ధ / ని | ప ప మ రి స రి / ప మ రి | / గ గ రి స రి స ||
గ జ తు ర గ ప దా | తి సె ఎ ఎ | స ం . . ది న ||

ప మ ధ ప / ని ధ పా | మ ధా / ని | , ని ని స ధ ||
మ ణి కు ల భ వ రా | ఘ వా రా | ధ న ం . ||

, స ప మ ధ ధా ధ | / నీ ని స | , ని సా ||
మా మ క వి దే హ | ము క్తి సా | ధ న ం ||

ధ / రి స / రి ని ని / స ధ మ ధ ప ధ | ; / ని ని | స ని సా ||
మ ణి మ య స ద న ం | శ శి | వ ద న ం ||

, ప ధా ప రి స స రి స ని స | / ప మ ప ప మ / ధ ప | మ రి / గ రి స గ ||
ఫ ణి ప తి శ య న ం | ప ద్మ | న య న ం . ఆ ||

రి స రి ని స స / ని ని ధ ప ధ \ మా ధ ధా | ని స ని రి రి స స ధ మ |
గ ణి త సు గు ణ గ ణ న త వి భీ ష ణ ం | ఘ న త ర కా . స్తు భ |

ప ధ ని సా ని సా ||
మ ణి వి భూ ష ణ ం ||

ప ధ ని స రి రి గా రి స రి ద / నీ స ని రి | స / రి ని / స ధ / ని ప / ధ |
గు ణి జ న కృ త వే ద పా రా య ణ ం | గు రు గు హ ము ది త నా |

మ / ప రి రి గ రి స సీ || స రి / ప మ | ప రి / గ రి గ గ రి , | సా
రా య ణ ం శ్రీ || రం గ | నా య క ం .

శ్రీ రామానుగ్రహము వలన మిక్కిలి మాధుర్యరసము లొలుకునటుల సులభ శైలిగా బహుకృతుల రచియించిన మహనీయులగు.

కీర్తనము 2 - ఝంప తాళము - శ్రీ త్యాగయ్యగారు

దయ లేని బ్రతుకేమి

1 , రి రి మ పా ధ ప ప మ ప ధా , ప | ధ / ని ని స ధ ||
దయ లే ని బ్ర తు | కే . . మి ||

పా , ప \ మ ప ధా , ప మ ప ధ ప ప మ రి | / గ గ మ రి స ||
రా శ ర ధే రా | మా నీ ||

2 , రి రి మ పా ధ ప ప మ ప ధా , ప | ధ ప ధ నీ స ధ ||
ద య లే ని బ్ర తు | కే మి ||

పా , ప \ మ ప ధా ప ధ / ని స ధ ప మ రి | స రి / గ రి గ రి స ||
దా శ ర ధే | రా మ నీ ||

'దశరథరామ' అని పాఠము అక్షర విన్యాసమునకు మేలు. (రా. అ.)

రి మ ప ద ప ధ నీ , స ధ ప మ ప ధ / ని ని | ధ ప మ రి / గ మ రి ||
ద య తే . . . . | ని . . . బ్ర తు ||

సా ; ; , | సా , ||
కు | ఊ

అనుపల్లవి :

1 , ధ ప ని స రి స రీ , / గ రి | / గ గ మ రి స ||
వ య సు నూ ౹ై | న యీ ||

2 , ధ ప ని స ధ ప ని స రి స రీ , / గ రి | / గ గ మ రి ప ||
వ య సు నూ ౹ై | న యీ ||

3 , ధ ప ని స ధ ప ని స రి స రిప మ రీ | / గ గ మ రి స ||
వ యసు నూ ౹ై | న యీ ||

ధా , / స ధా , / స ప ధ పధ/ని ధ ప మ పధ/ని | ధ ప మ రి/గ గ మ రి || స
వ సు ధ నేలి న గా | అ . . . . || ని

(దయలేని)

చరణము :

; మ పా ధ ప మ ప ధ ప ప మ రి | ⁄ గ గ మ రి స ||
రా జా ధి రా . . | జ ర తి ||

; రి ⁄ గ మ రి స ని స రి స రి | ⁄ గ గ మ రి స ||
రా జ శ త లా | వ . . . ణ్య ||

సా , రి ప మ ప ధా , ప ⁄ ని ని స ధ ప | ప మ రి ⁄ గ గ రి స ||
. పూ జ . జ ప ము ల | వే ళ ||

సా , రి ప మ ప ధా , ప ⁄ ని ని స ధ ప | ప మ రి ⁄ గ గ రి స ||
. పూజ . జ ప ము ల | వే ళ ||

సా , ని స రి స రి ప మ రి ⁄ గ గ మ | రి సా , ||
పొం దు గా నె దు | ట ||

సా , మ పా ధ ప మ ప ధ ప ప మ రి | ⁄ గ గ మ రి ప ||
రా జి ల్లి లో | కాం త ||

సా , రి ప మ పా ధ ప ధ | ⁄ ని ని స ధ ప ||
. రం గ మ ర్మ ము | దె లి పి ||

, ధ ప స రి స ⁄ గ రి ⁄ గ రి | ⁄ గ గ మ రి స ||
రా జి సే య ని | త్యా గ ||

ధా , ⁄ని ధా , ⁄ని ప ధ ప⁄ని ని స ధప మప ⁄ ధని | ధ ప మ రి⁄గ గ మ రి ॥ స
రా జ స ం ం న్ను త నీ | . . . . . . ॥ దు

(దయలేని బ్రతుకేమి)

ఈ చరణములో యేడవ ఆవర్తమందు అనగా 'రాజిసేయని' అనుచోట అనుపల్లవి లో వున్న సంగతులను పాడవలెను.

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రీ సా రి మ ప ధ ⁄ నీ స | ధా పా ధ ప ⁄ ధ మ పా |
ధ ప మ రి ⁄ గా మ రీ సా | రి మ ప ధ ప ప ధ మ పా |
మ ప ధ ధ ⁄ నీ స ధ ప ధ ధ | ⁄ నీ స ధ ప ధ ప ⁄ ధ మ ╲ రీ |
గ మ రి ⁄ గా మ రీ రి ని సా | రి రి స రి ⁄ ప మ ప ధ ప మ |
ప ధ ⁄ నీ స ధ ప ధ మ ప మ | రి ⁄ గా మ రి ప మ గా మ రి స |
రి మ ప ధ⁄ని ని స ధా ధ ప | ధా మ ప ⁄ ధ మ ప ధ ⁄ ని ధ |
ప మ రి ⁄ గా మ రి రి స రి రి | రి పా మ ప ధా ప మ ప |

రి గ మ ప ధ ⁄ నీ స ధ ప మ | పా ╲ రీ ⁄ గా మ రి రి సా |

రి ⁄ మ రి ⁄ ప మ ⁄ ధ ప ధ ⁄ నీ స | ధ ప రి స ని రి సా రి రి |

╲ గా మ రి స ధ ⁄ రిద ⁄ సప ధ | రి మ ప ధ ⁄ నీ స ధ ప ╲ మా |

ధ పా మ ⁄ ప మ ╲ ధ ప మ ప | ╲ రీ ⁄ గా మ పా మ రి రి |

⁄ గా మ రీ గ రి స రి సా | సా పా ధ ధ ⁄ నీ స ధ ప |

సా పా రి రి ⁄ గా మ రి ని | ధ ⁄ నీ స ధా పా మ పా మ |

రి ⁄ గా మ రీ ప మ గ ╲ గా మ రి స | సా సా రి రి ⁄ గా మ రీ |

⁄ ప మ రీ ⁄ గ గ మ రి సా | రి ధా స ╲ పా ధ ╲ రీ మ |

రి మ ప ధ ⁄ నీ స ధ పా మ | ప మ ╲ రీ ⁄ గా మ రీ సా ||

ఇరువది రెండవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగ రాగము 23 : గౌరీ వేళావళి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : రాగో వేళావళి ర్జ్ఞేయో హ్యారోహో ని వర్జితః
ధైవత గ్రహ సంయుక్తః ప్రాతఃకాలే ప్రగీయతే.

మూర్ఛన {
ఆరోహణము : స రి గ b గ స । రి మ మ ప ధ ధా సా
అవరోహణము : స ని ధ ప మ b గ గ రి స .

లక్షణ వివరణము – సుబ్బరామ దీక్షితులు

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; ధైవతగ్రహము ; ఆరోహణమందు గాంధార నిషాదవర్జ్యము. ప్రాతఃకాలమున గానము సేయందగును.

గమనిక : ఈ గౌరీవేళావళిరాగ మూర్ఛనలో గనుపించియున్న జంట మధ్యమ ధైవతము ఋషభము ఈ రాగమునకు విశేషరంజనముల నీయగల జీవస్వర న్యాసస్వరములు. ఇవిగాక మూర్ఛనారోహణమందే స రి / గ గ సా యని విశేషప్రయోగమును గనుపించియున్నారు.

లక్ష్యగీతము - ఝంప తాళము - వెంకటమఖి

సా స | ధ ధ ప మ ప మ మ గ గ రి |
ళ ం క | రి ఇ ఇ వ ల్ ల కి ఇ ఇ ఇ |

రీ గ గ రి స రి స ని ధ | ధ స సా స రీ గ గ రి |
గీ ఇ . త అ ం బు ధి ఇ | మ హా నీ య ఆ న ం ద |

స రి స ప మ గ గ గ రి స | గ గ రి సా ని ధ పా ధ |
ప ర వ శు ఉ రె ఎ య అ రె | ధి ఇ మ తీ రె ఎ యం బ |

ధ స స ని ద ప మ గ గ రి ||
ను త సు ర అ మ ర స ం ఘ ||

అ ం త రి :

పా పా ధ సా గ గ రి | సా గ గ రి సా ; , ||
పా . హి కం కా ళి | కా అ . ళి రే . . ||

జా వ డ :

రీ ప మ మ గ గ గ గ రి | సా ని ని ధ గ గ గ రీ |
ఆ అ అ ది దె ఎ ఎ ఎ వి | శా అ . అ ఆ ం భ వీ |

సా సఀ ధ ధ పా గఀ గఀ రిఀ | సఀ ప ప ధ ధ సా గఀ గఀ రిఀ |
ధా ద మ మ గా స స ని | ర అ గ గ అం గ గ ఉ రి |

సా సఀ ధాఀ ధఀ ధఀ సా , | ధఀ సఀ సఀ ధఀ ధఀ పా గఀ గఀ రిఀ |
వే ళ ఆ వ ళి రా | అ అ గ వె ఎ ద మ అ అ |

సా గఀ రిఀ రిఀ సా ని ధ మ ||
చ అ ఆ క్ర నా గ రు ఉ ||

పా ; ధ సా గఀ గఀ రిఀ | సా గఀ గఀ రిఀ సా ; , ||
పా హి కం క అ ళి | కా అ అ ళి రే ||

తానము : వెంకటమఖి

ప స స ని ధా | స స రి | సా గ గ రి ధ ధ ధ స సా |
ధ ధ ధ | ధా మ మ ధ ధ ధ స ని ధా | ధ మ ధ |
మా గ గ రి | స స రి స రీ | గ గ రీ | పా స స స |
రి స గ రి సా మ గ రి | సా ధ మ మ | గ గ రి స ధ |
గ రి రి స ధా | ధ ధ స | సా స ని ధ ధ ధ ధ రి సా |
గ గ రి | సా గ గ రి | స ప మ మ పా | గ గ రి |
సా ప మ మ | మ మ గ గ రీ | స గ రి | సా గ గ గ రి |
స ప మ మ పా | స స రి | సా ని ధ మ ధ ధ స స స రీ |
మ మ ప | ధా సఀ ని ధ | ప ప ధ ప మా | ప మ ప |

మా ధ ప ధ ప ప మ మ పా | ధ ప స̇ | పా ధ ప ధ మ మ ప మ పా |
స ధ ప | సా రి స రీ | రి స రి | సా గ గ రి రీ స | సా సా సా ||

2 ధ̣ ధ̣ సా ని̣ ధ̣ ప̣ | మ̣ మ̣ ప̣ | మ̣ మ̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ స ని̣ ధా̣ రి స రి |
గ గ రి | స ని̣ ధ̣ ప̣ స ధ̣ ప̣ సా ధ̣ ధ̣ ప̣ | ప̣ మ̣ ప̣ |
మ̣ మ̣ ప̣ మ̣ ప̣ మ̣ మ̣ పా̣ గ గ రి | స గ రి | గ గ రి రి స స సా గ రి స |
మ̣ మ̣ ప̣ | గ గ రి స ప స స రీ స ప గ రి | ప గ రి |
ధ ప మ గ గ రి మ̣ మ̣ పా̣ ధ̣ ప̣ స | ధ̣ ప̣ స | ధ̣ ప̣ గ గ రి స ని̣ ధా̣ ప̣ మ̣ ప̣ |
ధ̣ ప̣ స | మ̣ మ̣ ప̣ మ̣ ప̣ ధ̣ ప రి గ గ రి | స స రి | స స ప మ ప స ని̣ ధా̣ గ గ రి |
ధ̣ ప̣ మ̣ మ̣ ప̣ ధ̣ ప̣ ప గ గ రి | స స రి | స ధ ప మ ప |
మ మ పా మ ధ ప | స̇ ని ధ | ప ప ధ ప ధ స̇ ని ధా ప మ ప |
గ గ రి | ధ̣ ప̣ స | స స ప మ మ మ గ రీ స స రి | స ని̣ ధ̣ |
ప̣ మ̣ గ̣ గ̣ రి̣ రి̣ స̣ పా̣ మ̣ మ̣ ప̣ | ధ̣ ప̣ స | ధ̣ ప̣ గ గ రి రీ స |
సా సా సా ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

కౌమారి గౌరి

పల్లవి :

రీ మా రీ / గా	రీ సా	రీ మ ప ||
కౌ మా రి గౌ	రీ వే	ళా వ ళీ ||
పా ధ నీ నీ ధ	ప మ గా	రి మ రి గ గ రి స ||
గా న లో లే సు	శీ లే	బా లె ||

కౌమార

అనుపల్లవి :

పా ప మా పా ధ స	స రీ రి	/ గా గ రి ||
కా మా క్షీ క న	క ర త్న	భూ షి ణి ||
సా ని స ధ ని ప మ	గ రి స రి	మ మ గ గ రి స ||
క ళ్యా . ణి గు రు	గు హ స ం	తో . షి ణి ||
రి మా గ రి రీ మా ప ధ ధ స ధ రి	రి/ను గ రి/గ రీ స	నీ ధ ప మ గ రి స ||
హేమాంబ రి శాతోదరి సు ం ద రి	హి మ గి రి కుమా రి	ఈ శ వ శ ం క రి ||

స్వరము :

రి , గా రి రి / గ గ సా రి మ మ | పా , ధా నీ ధ | ని ధ ధ ప ప గ గ రి ||

రి స నీ ధ స రి / ప మ గా రి మ మ ప ధ | ధ సా రి / గ గ సా | నిధపమగగరిస ||

కౌమారి.

సంచారి - చతురశ్రజాతి అట తాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రి ప మ మా గ గ రి సా | స రి గ గ సా రి మ గ రి సా |

రి ప మ పా మ గ రి స రి సా | మ మ గ గ గ గ రి గ రి సా |

సా ని ని ధా ధా స ని నీ | ధ ధ గ గ రి గ రి స స ధా |

ధా గ గ రి స ధ ధ ధ స సా | ధ ధ సా ని ధ ధ రి / గ రి సా |

గ గ రి స ప మ మ ప గ గ రి | ప మ పా మా గ గ రి స స రి |

ధా స స రి స గ రి సా మ గ | రి సా ప మ మ గ గ రి రి స |

ధ ధ ప ప మ మ రి మ గ గ రి స | పా ధ ప ప మ గ రి / గ స రి స |

స రి గ గ సా రి మ మ ప మా | ప ధ సా స ని ధా గ గ రి మ |

గ గ రి స రి / గ గ స రి మ గ రి | సా స ధ ధ పా ప గ గ రీ |

స స ప ప ధ ధా స గ గ రీ | మ గ రీ స స పా ధ ధ సా |

స ని ధా ప మ గ గ రీ సా | స రి / గ గ \ సా రి రి మ మ పా |

ధ ధ సా స ని ధ ప ప మ గ గ | రి రి సా రి మ రి గ గ రి సా |

రీ రీ సా సా నీ ధా | సా రీ మా గా రీ సా ||

గమనిక : ఈ అట తాళమును చతురశ్రజాతి లఘువులు రెండు, ద్రుతములు రెండుగా వేయవలెను.

ఇరువది మూడవ మేళము సంపూర్ణము.

రి గి మ ప ధు ను]　　　చక్రము 4 : మేళము 24 :　　　[వేద. షా. చక్రము

రాగాంగ రాగము 24 : వీరవసంతరాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : రాగో వీరవసంతాఖ్యో గ వర్జ్యో వక్రధైవతః
అవరోహే ధ వర్జ్యస్స్యా త్సంపూర్ణస్సార్వకాలికః.

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : రి మ మ ప ని # ధ ని స
అవరోహణము : స ని ప మ మ రి ♭ గ స }

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; ఆరోహణమందు గాంధారవర్జ్యము ; వక్రగాంధారము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ వీరవసంత రాగ మూర్ఛనారోహణమున మొట్టమొదట యెత్తిన ఋషభమును, జంటలుగా గనుపించియున్న మధ్యమములును ఈ రాగమునకు జీవస్వరములు.

ప్రయోగములలో ధైవతములు నొక్కులతోనే వచ్చును ప ని ధ ని స, ని ధ ని స, స ని ధ ని ప - పైన జెప్పినవి గీత, కీర్తన, తాన, సంచారుల నూహించితే స్పష్టమగును.

లక్ష్యగీతము - మఠ్యతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

ప ని ధ ని సా రి మ మ ప | ప మ రి గ స రి సా , స |
త్రి భు వ న మ ఝ అ అ రి | గీ ఇ ర్వా అ ణ వ ం ద్య |

ధ ని సా ; స ని ని ప | మ రి మ మ పా ని ధ ని స |
మ ధు రా పు రి ఇ ఇ | ప అ ల కు రె త్తి య ఇ య |

సా ; ; రి ; | పా ; రీ గ గ సా |
ధూ . . తా | నూ నా అ అ ఆ |

సా సా స ని ధ ని ప మ | పా మా రీ గ రి సా |
లో క జ్జ న పా . ప | మ త్స్య కూ్ర రు ం మ |

రి మ మ ప మ ప స ని ని ప | మ ప ని ధ ని స రీ రీ |
వ ర అ హ నృ సి ం ం ం హ | వ అ అ అ అ మ ం న |

ప మ రి గ సా స ని ని ప | స ని ని ప ప మ రి గ సా |
భృ గు రా మ శ్రీ . . ఇ | రా . . మ బు ధ క అ ల్కి |

జావడ :

స̇ా ; స̇ా స̇ా రి̇ మ̇ | మ̇ ప̇ ప̇ మ̇ రి̇ గ̇ స̇ స̇ రి̇ రి̇ |
ఆ రే రె క్క రు | ణా ర్థి ఇ ప అ ల ం . న |

గ̇ గ̇ స̇ా స̇ ని రి̇ స̇ స̇ ని | స̇ ని ని ప ని ధ నీ , స̇ |
ఖే ఎ దం ని వా . ర ణ | అ . . . . . అ రె |

రి̇ గ̇ స̇ా రి̇ మ̇ మ̇ ప̇ా ప̇ | స̇ా ; రి స̇ స̇ ని ధ ని |
తి య రె త్తి య ఇ యై య | ఆ ఆ ఆ . . . . రె |

స̇ ని ని ప స̇ ని నీ , స̇ | రి̇ మ̇ మ̇ ప̇ మ̇ ప̇ స̇ా ; |
ర అ . . అ అ గా ం గ | అ . . . . . రే |

ప ప̇ స̈ా స̈ా స̈ స స̇ స̇ | ప̇ా మ̇ా రి̇ రి̇ గ̇ స̇ా |
వీ ఇ . ర వ స ం త | రా గా వే ఎ ఎ దా |

ధ ని స̇ా ; స̇ ని ని ప | స̇ ని ని ప ప మ రి గ స̇ా ||
ష అ చ క్ర . . . | న అ అ అ . . గ రు రే ||

ప ని ధ ని స̇ా రి̇ మ̇ మ̇ ప̇ | ప̇ మ̇ రి̇ గ̇ స̇ రి̇ స̇ా , స̇ ||
త్రి భు వ న మ ఝ అ అ రి . | గీ ఇ ర్వ అ అ ణ వం ద్య ||

తానము - వెంకటమఖి

1 స ని̣ ని̣ ని̣ స | ని̣ ధ̣ ని̣ | ప̇ స ని̣ ధ̣ ని̣ | స ని̣ ప̇ | ని̣ ని̣ సా ని̣ ధ̣ |

స ని̣ ధ̣ ని̣ స ని̣ ని̣ ని̣ ధ̣ | ని̣ ధ̣ ని̣ | ప మ రి గ స | రి స రి |

నీ నీ సా ని ఫ | గ రి స రి ని ఫ రి | స స రి మ ప | మ మ ప |

మ మ పా మ మ | ని ఫ స ని ఫ స ని ని స | ని ఫ స | ని ఫ స ని ని |

ధ ని ఫ | ని ధ నీ స రి | స గ స రి స గ రి రి స | రి స రి |

స ని స ని స | ధ ని స | ఫ ఫ సా ని స | రి మ మ ప ప మ రి గ స |

రి రి స | ని ని స ని ఫ | గ రి స | ని ధ నీ స ని | ఫ స ని ఫ |

రి మ మ ప మ | రి రి గ | స ప మ మ ప | స స రి | రి స పా మ మ |

ప ని ని స ని ని స ని స | ని ధ ని | స ని ప మ ప | ని ని స |

ని ధ ని స ని | ప ప స ని ప ని ప ప మ | మ మ ప | ప మ రి గ స |

నీ నీ స | నీ నీ నీ , | సా ; ||

2 స ని ని ని స ని స | ని ని సా | ని ఫ స ని | ఫ ని ధ ని స ని ఫ |

ని ఫ నీ | ధ ని ఫ మ | ఫ మ మ మ రి గ రి | గ స రీ | స గ రి స |

స స రి స గ రి రి | ఫ రి సా | గ రి స రి | ఫ మ మ ఫ మ మ ఫ |

స ని నీ | ధ ని ఫ మ | ఫ స ని ని స ని ఫ | ఫ మ మా | ఫ ని ధ ని |

స ని ని ని న ని స | రి రి రీ | రి గ స రి రి స గ రి స గ రి |

స ని ఫా | స స రి స | రి మ మ ప స రి | ప మ రీ | రి గ స రి |

రి మ మ ప మ మ ప | రి స పా | స ని ధ ని | ప ప మ మ ప మ ని |

ప స సా | స ని ధ ని | స ని ని ని స ని ని | ని ని పా |

ని నీ ప మ | ప మ రి గ రి స స | ని ధ నీ | ఫ స ని ఫ |

మ఼ ఫ఼ ని఼ ధ఼ ని఼ స రి | స ని఼ సా | గ రి స రి | స గ రి రి స రీ స |
మ మ పా | గ రి రి రి | స గ రి రి గ రి స | స ని఼ ని఼ స |
ని఼ ని఼ స ని఼ స | ని఼ ని఼ స఼ | సా సా ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

వీరవసంత త్యాగరాజమాం

పల్లవి:

సా ని఼ ＼ ధ నీ సా | పా మ ＼ రి | , ／ గ ＼ సా ||
వీ ర ప సం త | త్యా గ రా | జ మాం ||

＼ ఫా ఫ రి స రి రి ప మ | ＼ రీ , ／ గ | ＼ సా రి ／ గ＼ ||
తా ర యా . శు క రు | ణా ని | ధే జ య || వీ

అనుపల్లవి:

రి మ ప మ ప నీ | ＼ ధ ని ప రి | , రీ రి ||
మా ర జ న క ప్రూ | జి త మ హా | దే వ ||

／ గా గ సా ని ఫా | ప మ రి | ／ గ రి రి ／ గ ||
మా ని తా జ పా | న ట న | ప్ర భా వ ||

వీరవసంత

చరణము:

ప ప మ రి ╱ గ గ ╲ సా | రీ మ ప | రీ ప మ ||
ది న క ర శ శి తే | జో మ య | లో చ న ||

రీ ╱ గ ╲ సా ని ధ ని | ╲ ఫా ఫ రి | రీ ╱ గ స ||
దే వ రా జ ము ని | శా ప వి | మో చ న ||

రి ప మ రి ╱ గ స రి మ | పా ప స | స ని ధ ని ||
వ న జ వ ద న క మ | లా న గ | ర స ద న ||

పా సా స ని ధ ని | పా ప మ | ╲ రీ ╱ గ స ||
వ ల్మీ కే . శ్వ ర | భ క్త జ | నా వ న ||

రి ప మ రీ గ ╲ సా రీ మ పా ప మ ప | ప స ని స రి రి ╱ గ స | స ╱ రి స సస నిధని ||
క న క ర త్న సి హా స నా భ ర ణ | గ ణ ప తి గు రు గుహ | జ న క భవతరణ ||

ప స నీ పా పా మ ╲ రీ గ స ఫ రి రి | స ╱ స నీ పా ని ప | పా మ రీ గ రి ╱ గ ╲ ||
జననా త్రైకైవల్య దాయక చరణ | జ న నీ శ్రీ కమ | లాంబికాస్మ ర రణ ||

వీరవసంత.

సంచారి – మఠ్యతాళము – సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా నీ స ని ధ ని సా | పా మా ╲ రీ గా సా |

ఫ ఫ రీ ప మ రి ╱ గ సా | రి మ ప మ రి ╱ గ స రి సా |

స రి / గ స / రి ని / గ రి / గ స | / రి ని ప ని ధ ని స రి గ స |

/ రి ని / స ఫ ని ధ నీ సా | స ని ని ఫ ఫ రి రి గ గ స |

ని ఫ స ని ఫ స ని ని సా | ని ని సా రి మ మ ప ప మ |

రి / గ స స రి / గ గ రి సా | ని రి గ స ని ఫ ని ధ నీ |

స రి గ \ సా రి మ మ పా | ప మా రి గ సా స రి స |

రి మ మ ప మ ప ప మ రి గ | స రి గ గ స స రి రి స ని |

స ప ప మ రి రి గ \ సా | రి మ పా \ రీ / గా \ సా |

రి ప మ ప రి రి గ గ సా | రి రి మ ప మ ప ని ని ధ ని |

పా ని ని ధ ని ప మ రి గ | స రి గ \ సా స రీ ప మ |

రి మ ప ని \ ధా ని ప రి స | స ని ని ప ప రి \ గ గ సా |

రి స స ని స ని ధ ని ప మ | ప రి స రి ప గ రి గ సా |

ని పా రీ గా గా సా | ని ధ ని స రి మ రి గ సా |

ని ప స ని ధ ని పా రీ | స రి / గా రి / గ \ సా సా |

రి రి, మాం రి రి ⁄ గాం సాం | రి స ని ధ ని ప మ రి గ స |

ఫ ఫ రి రి గ స రి మ మ ప | ని ధ ని స రి స స ని ప మ |

మ రి గ స ని ధ ని ఫ రి రి | ప మ రీ రి గ ∖ సా పా |

మా రీ ⁄ గా ∖ సా ; ||

ఇరువది నాలుగవ మేళము సంపూర్ణము.

నాలుగవ చక్రము ముగిసెను.

రాగాంగ రాగము 25 : శరావతిరాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖ : పూర్ణశ్శరావతీరాగ ఆరోహే రి గ వర్జితః
సగ్రహా స్సర్వకాలేషు గీయతే గాయకోత్తమైః.

మూర్ఛన {
ఆరోహణము : స మ గ మ ప ♭ ధ ♭ ♭ ని ధ స
అవరోహణము : సా ♭♭ నీ ♭ ధ ప మ గ రి స

లక్షణ వివరణము – సుబ్బరామ దీక్షితులు

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; ఆరోహణమందు ఋషభ గాంధార వర్జ్యము ; గాంధార నిషాదవక్రము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయందగును.

గమనిక : ఈ శరావతి రాగమునకు జీవస్వరన్యాస స్వరములు గీతము మొదలైన లక్ష్యములచే స్పష్టమగును.

లక్ష్యగీతము - రూపక తాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

స మ మా మా | గ మ పా పా | ప ధ ని ధ పా | ప మ గ మ పా |
రి పు చా ప | గ్గు ణ రో ప | మ్మ ర ధ ం న | ప్ప ర వ ణు రే |

మా గ మ రీ | గా సా రీ | సా ; ధ స | సా ధ ని ధ ధ |
ధా త్రీ . ళా | నా య కా | ఐ . స అ | రే ఎ రె ర ఘు |

ప మ గ మ పా | ప స స స మ గ | మ ప
కు ల తి ల కా | మ ద ం న జ న | క అ

అంతరి :

గ మ రీ గా | రి గ రీ రి రి | మ గ గ గ రి స | సా సా ; ||
రె ఎ ల క్ష్మి | క్ష్యం త క్ష్య ఇ | రి తి స అ జ ం | తా ||

జావడ :

ధ స సా సా | మ గ మా , ప | ప ధ ని ధ పా | ప మ గ మ పా |
సు ప అ ర్ణ | వ్వ అ హ ం న | అ ప . . ర్ణ | సో ఒ ద రు రే |

పా మా మా | గ మ గ మ రీ | సా రి రీ రి | ధ ని ధ ప ధా |
క ం ం స | ఖ్య ం డ ం నా | ఆ ఇ యైయ | ర అ గ ం గా |

నిధపధసస | గమపా, ప | పధానిధా | పధపమమా |
శరఅ... | వతిరా గ | బఅణపా | చఅక్రంనా |
మపమామా ||
గరురేరే ||

గమరీగా | రిసరీరిస | మగగగరిస | సాసా ; ||
రెఎలమి | క్కంతక్కి ఇ | రితిసఅజం | తారే ||

తానము : వెంకటమఖి

1 ససాసా | ధనిధప | ధపగపమ | పధసీ | ధపనిధ |
పమగమపధ | పమగామగరిస | పపమగరిస | పమగా |
మపమగ | రిసమసమమప | మగగ | సమగమ | పధనిధపమ |
నిధపా | నిధపమ | గరిసమగరి | ధపరీ | మగరిస |
పమగమపధ | పసా | మగమప | మగరిసరిరి |
సమగా | రిసరిరి | సమగమమగ | రిసరీ | పమగరి |
మగరిరిస మ | సమమా | గమపమ | దపనిధపధ |
పధసా | నినిధధ | పసనినిధప | ధపమా | గమపధ |
పనిధపనిధ | పమగా | పమమగ | పమగమరిగ |
రిసరీ | ధపసస | రిసగరిసరి | సగరీ | గరిసస |
రిసగరి | ధపపా | ధపనిధ | పధపమగమ |

ధ స సా | మ గ గ రి | రి స గ రి స | సా సా సా ||

2 పా స స | ఫా ధ ని ధ ఫ ధా | ఫ ధ ఫ మ ఫా | ఫ మ గ మ రీ |

ఫా ఫ ఫ | మా గ మ రి గ సా | స రి రి స రీ | ధ ఫ స స సా |

ఫా ధ స | రీ మ గ | రి గా | రి స గ రీ | ప ప మ మ పా |

మా గ మ | సా ధ ప ని ని ధా | ప ని ధ ప ధా | ధ ప స స సా |

సా రి రి | సా మ గ రి గ సా | స ప మ గ మా | గ మ రి స సా |

ఫా రి రి | సా ప మ ని ధ పా | ధ ప మ మ పా | ధ ప ని ధ మా |

పా ని ద | సా స ని ద ప దా | ప ని ద ప దా | ప మ ని ధ పా |

సా ని ధ | పా ధ ధ ప మ పా | ప మ గ మ రీ | స ప మ మ పా |

సా ప మ | రీ గ గ రి స రీ | ధ ఫ స స సా | ధ ఫ గ రి |

రీ సా ని ధ | ఫా ధ స ఫ ధ ఫా | మ గ రి గ సా | స గ రి రి స |

రీ స | రి స గ రి రీ | సా సా సా ||

కీర్తనము - తిశ్రజాతియేకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శరావతీ తటవాసిని

పల్లవి :

స మా గ మా | గ మ పా ధ ప | , ధా / ని ధా ||
శ రా వ తీ | త ట వా సి ని | హం సి నీ ||

స ⧵ నీ ధ పా | ⁄ ధ ప మ గ రి గ మ గ | రి సా ⧵ నీ ధ ధ ||
స ర స్వ తీ | వి ధి యువ తీ . . . | స ం ర క్ష తు ||

సా ; ; ||
మాం ||

అనుపల్లవి:

స మ మ గ మా | గ పా ధ పా | ⁄ ని ధ ప ⁄ ధ పా ||
చ రా చ రా | త్మ క ప్ర ప ం | చ రూ పి ణీ ||

ధా సా రీ | గ మ గ గ రి సా | పా ని ధ ధ పా ||
శ ర్ఙా ర్ఘ | స్వ రూ . పి ణీ | బ్ర హ్మ . ణీ ||

మ గా రి గ రీ స స మ గ మ || పా ధ ⁄ నీ ధా పా ధ సా ||
ము రా రి పు రా రి గు రు గు హ || మో ది నీ స ం వే ది నీ ||

గ రి సా ⧵ నీ ధా పా ధ ప || మా ప మ గా మ గ గ రి సా || *
ము ర ళీ వీ ణా గా న వి || నో ది ని గీ ర్వా . . ణీ ||

---

* 'మా ప మా గా మ గ రి సా' | ఇట్లు స్వరాక్షర విన్యాసమున్నచో సాహిత్య
'నో ది నీ గీ ర్వా ణీ' | స్ఫూర్తికి మేలు. (రా. అ.)

స్వరము :

స స మ గా మ గ మ ప ధ ⁄ ని ధ | , ప ⁄ ధ పా మ గ మ ⁄ ప మ గ రి |

గ మ గ స ∖ నీ ధ ఫ ధ ధ సా || ని ధ స మ గా మ ప ధ ⁄ నీ ధ |

ప ధ సా మ రి గా మ గ రి స | , ప ధ ని ధ పా ప మ గ రి స ||

శరావతీ తటవాసినీ

సంచారి - త్రిపుటతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ధ స స మ గ మా | సా మ గ మ పా | ప ధ ⁄ ని ధ ప మా |

ప మ మ గ మ రీ | సా రి స ప మా | రీ గ గ స రీ |

ఫా ధ ఫ ధ ⁄ ని ధ | ఫా ధ సా సా | రీ గ ∖ సా రీ |

సా మ గ మ రి గ | మా గ మ రి గ స | స మా మా గ మ |

పా ధ ⁄ ని ధ పా | ప మ గ మా పా | మా గ మా రీ |

గా స రీ రి | స ప మ గ మ రి గ | స ధ ప మ గ రి స |

ప మ గ మ ప ధా | ప మ గ మ గ రి స | ఫా ధ ⁄ ని ధ ధా |

ఫా ధ స స మ గ | రి స మ గ మ పా | మా గ మ రి గా |

గ మ రి రి స రి రి | మ గా మ గ రి స | ప మ గ రి మ గ రి |

మ గ రి సా మ మ | గ మ ప మ ధ ప ని | ధ ప ధ ⁄ ని ధ ధ ప |

మ ⁄ ధ ప ప మ గ మ | ⁄ ధ ప మ రి గ మ గ | ప ధ ని ధ ప మ గ |

ప ధ స గ మ పా | ప ధ ⁄ ని ధా పా | ప ధ ప ＼ మం మా |

＼ రీ గ ＼ సా సా | స మా గ మ ప ధ | ＼ ని ధా ప ధ స స |

మ గ మ ప ధ ని ధ | ప ధా సా సా | ＼ నీ ధ ధ ప మా |

పా ＼ మా మ గ మ | గ మ రి గ రి సా | సా రి రి స మా |

గా మ ప గ మా | పా ధ ⁄ ని ధ ప స | మ పా ధ ⁄ ని ధ స |

మ గ మ రి గ మ గ | మ రీ గ రి సా | మ గ రి సా ＼ ని ధ |

పా ⁄ ధ ప మ గ మ | రీ గ మ గ రి స | సా , ధ ⁄ ని ధ స |

మ గ రి గ రి సా | ని ధ ధ ని ధ పా | ప మ గ గ మ గ రి |

ప మ గ మ ప ధ ⁄ ని | ధ ధా సా సా | సా ＼ నీ ధ ప మ |

గ రి స మ గ రి స | ＼ నీ ధ ఫ ధా ని | ధా , సా ; ||

ఇరువై యైదవ మేళము సంపూర్ణము.

రి గు మ ప ధ ని]　　మేళము 26 : చక్రము 5　　[బాణ. శ్రీ. చక్రము

రాగాంగ రాగము 26 : తరంగిణి రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : పూర్ణ స్తరంగిణీ రాగ ఆరోహే మ ని వర్జితః ✱
అవరోహే ప ధ ని ధ , రి గ మా గ రి సంయుతః
గీయతే సర్వకాలేషు సగ్రహన్నూచ్యతే బుధైః

మూర్ఛన :- {
ఆరోహణము : స రి గ ప ♭ ధ ♭ ని ధ ప ధ స .
అవరోహణము : సా ♭ ధ ప గ రి స రి గ మ గ రీ , సా .
}

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు మధ్యమ నిషాద వర్జ్యము ; అవరోహణమందు ప ధ ని ధ , రి గ మా గ రి - వీనిని జేర్చుకొనవలెను. ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

✱ 'రి గ వర్జితః' అని ముద్రిత చతుర్దండీ ప్రకాశికానుబంధపాఠము. (పు. 13) ఇక్కడి లక్ష్యముల ప్రకారము ఆ పాఠము సరిగాదనుట స్పష్టము. (రా. అ.)

గమనిక : ఈ తరంగిణీరాగ మూర్ఛనావరోహణాంతమున ఋషభమును దీర్ఘముగాఁ గనుపించి యుండుటవలన, ఋషభము జీవస్వరమును న్యాసస్వరమునుగా నున్నది.

ఈ రాగమునకు ప ధ ని ధ ప గ రి , స రి గ మ గ రీ ∖ సా — ఈ ప్రయోగ ములే రాగ స్ఫురణమును జేయగలవు.

స రి గ ప ధ ని ధ ప గ రి గ మ గ గ రీ , సా ధ ప ధ ని ధ ధ ప గ రీ స రి గ మ గ రి స రీ సా , ధ ప ధ స ప గ రి గ మ గ రీ , సా ధ ప మ గ రి గ రీ . ప ధ స రి గ మ గ గ రి రి ∖ సా . తక్కినవి గీత, తాన, కీర్తన. సంచారాదులచే నెఱుఁగవలెను.

లక్ష్యగీతము - రూపకతాళము - వెంకటమఖి

ద్రుతము :

సా పా పా | ధ ప గ గ రీ | గ రి సా సా | రీ గ మ గ రి |
శ్రీ రా జ | ద్గు ణ ర అ జీ | మ ధు రా లా | పా తి స ర ళ |

గ గ రీ ; | ధ ప ధ సా స | రీ గ రి స రి | గ గ ప ప ధ ధ |
ధ అ రా | ని ఖి ల భా గ్య | దా అ ని ప ర | మె ఎ శ్వ రి లో ఒ |

ని ధ పా గ రి | స రి గ మ గ గ | రి రి ||
ఒ క శం క రి | స రు వ వ శం | క రి ||

అంతరి:

సా ;	ధా ప ప ధా
కా	దం బి ని తు

సా రీ గా	సా రీ గా	మా గ గ రి స	సా ; ; ‖
ఝ్ఝు పా్ప ద	మ ఝ్ఝా ఆ	రి గ్గ తి ఇ ఇ	రే ‖

జావడ:

సా రీ రీ	స రి స ధ స స	స రి గా ;	గ రి గ మ గ రి
ఆ రే రె	ప్పం చా న న	ర అ ణీ	శ రు వా అ ణి
స రి గ పా ,	ధ ప ధ ని ధ ప	గ ధ ప గ రి గ	మ గ రి గ రీ
ఇ ఇ శ్వ రి	జ గ దీ . శ్వ రి	అ ఇ య అ ఇ య	అ ఇ అ ఇ యే
సా రీ గా	స రి స ధ స స	పా ప ధ ప గ	రి 'గ రీ ;
ఆ రే రే	త్రి య ఇ య ఇ య	ఐ య అ ఇ య	గి రి జే
గ ప ధ సా స	రి రి గ రి స రి	గ గ ప ప ధ	ని ధ పా గ రి
ర అ అ గాంగ	త రం ం గి ణి	బ అ . . ఐ	శ్రీ ఇ ఈ . .

స రి గ మ గ గ	రి రి ‖
చ అ క్రం న అ	గ రు ‖

సా ; ధా ప ప ధా	సా రీ గా
కా దం బి ని తు	ఝ్ఝు పా్ప ద

సా రీ గా	మా గ గ రి రి	సా ; ; ‖
మ ఝ్ఝా ఆ	రి గ్గ తి ఇ ఇ	రే ‖

తానము - వెంకటమఖి

1 స స సా ధ̣ ప̣ | రి స స స రీ | ధ̣ ప̣ స స స | ధ̣ ప̣ గ రి |

స రి గా స రి | స గ రి స రీ | గ మ గ గ రి | ధ̣ ధ̣ ప̣ స |

ప̣ ధ̣ ప̣ ని̣ ధ̣ | ప̣ ధ̣ ప̣ ని̣ ధా̣ | ధ̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ ప̣ | ప̣ ప̣ మ̣ ప̣ |

మ గ రీ స రి | గ మ గ గ రీ | స రి స గ రి | ధ̣ ధ̣ ప̣ స |

ధ̣ ప̣ సా ధ̣ ప̣ | గ రి స గ రీ | స రి గ రి గ | రి స గ రి |

స రి సా గ రి | స గ రి స రీ | స రి గ గ ప | ధ ని ధ ప |

గ ధ పా గ రి | గ రి స రి గా | రి స గ రి స | ధ̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ |

స రి గా మ గ | రి గ రి స రీ | రి స గ రి స | ధ ప ని ధ |

ప̣ ధ̣ స రి గ | మ గ రి గ రీ | స రి గ గ ప | స రి స గ |

రి ప రీ స రి | స రి గ రి గా | రి గ మ గ రీ | స రి గ గ |

ప గ పా ధ ప | గ ధ ప గ రీ | గ గ ప ప ధ | గ ధ ప గ రి |

గ రి స | స స రీ గ ప | ధ ప ని ధ పా | గ రి స రి గ |

రి గ రి స గ | రి స ని̣ ప̣ | గ రి సా రి గ | స గ రి స రీ |

ధ̣ ప̣ స స స | ధ̣ ప̣ గ రి | స రి స గ | రి రీ స |

సా సా సా ||

2 సా ధ̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ | ప̣ స సా | ధ̣ ప̣ రీ | ధ̣ ప̣ గ రి | స రి గ మ |

గ గ రీ | సా రి రి స రి | స ధ̣ సా | ధ̣ ధ̣ పా̣ | ధ̣ ప̣ ధ̣ ని̣ |

ధ̣ ప̣ గ̣ ధ̣ | ప̣ గ̣ రీ | సా̣ ధ̣ ప̣ గ̣ రి̣ | స̣ రి̣ గా̣ | మ̣ గ̣ రి̣ |

స̣ రి̣ స̣ గ̣ | రి̣ స̣ గ̣ రి̣ | గ̣ గ̣ రీ̣ | సా̣ గ̣ రి̣ స̣ రి̣ | గ̣ మ̣ గా̣ |

రి̣ స̣ రీ̣ | స̣ రి̣ గ̣ ప̣ | ధ̣ ని̣ ధ̣ ప̣ | ధ̣ స సా | పా ధ ప గ రి |

ప గ రి | స రి రీ | గ గ ప ప | ధ ధ ని ధ | ప ధ పా |

పా ప ధ ప ని | ధ ప ధా | ధ ప సా | రి స గ రి | స రి స గ |

రి స రీ | రీ గ మ గ రి | గ గ రీ | రి స సా | ధ̣ ధ̣ ప̣ ని̣ |

ధ̣ ప̣ ని̣ ధ̣ | ప̣ మ̣ పా̣ | సా రి గ స రి | గ మ గా | గ రి సా |

ధ̣ ప̣ స స | రి స గ రి | ప గ రీ | సా రి స స స | రి స గా |

రి స రీ | గ మ గ రి | గ గ ప గ | ప గ ధా | పా ని ధ ప ధ |

ప ని ధా | ధ ప సా | ధ ప ని ధ | ప ని ధ ప | ని ధ పా |

సా రి రి గ రి | స రి గా | మ గ రీ | స గ రీ స | రి రి స స |

ధ̣ ప̣ సా | సా రి స గ రి | స గ రీ | గ మ గ రి స గ రి |

స గ రి రి స | సా , సా ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి :

గ మా , గ రి గ మ గ రి సా ధ ఫా | ధా స ధ | సా రి గ మా గా రి ||
మా యే త్వం | యాహిమాం | బాధితుం కాహి ||

2 do do | ధా సా | సా ; ||
do do | యా హి | ||

అనుపల్లవి :

సా రి గ / మ గ గ రి | స రి రి ధ / సా ధ | , ధ / ని ఫ ధ సరిగ ||
ధ్యే యేదే యే | త్వమేహి ము దం దే హి మాంపాహి ||
మాయే

చరణములు :

1 గా , మ గ గ రి సా , రి గా రి / గ రి స | ఫా ఫ ధా ధ సా | స రి రి గా గ ||
గా యే గే ఏ యె | యాహి కాహి యే | హి దేహిపాహి ||
గ మా , గ రి గ / మ గ రి సా ధ ఫా | ధా సా | సా సా , మ ||
మా యే త్వం | యా హి | . , ఉ ||

2 పా ఽ రి రి గ మ గ రి స స ఫ ఫ ధ | , స ధ స రి గ | , స రి గ ఽ మ గ రి ||
పా యేపే　యే స ర స కా | యే ర సకాయే | సకాయె అయేఎ ॥ మా
మా యే　...　...　...　...　ప ప ||
స ము ||

3 ప ధ ని ని ధ ధ సా ధ స రి గా రి సా | ప ధా ని ధా ధ ప | , ఽ ధ ప గ రి సరిగ ||
దా　యే గురుగుహోదయే | సుధాతరం గిణి | అ ం త ర ం గి ణి ||

స్వ ర ము ;

మా , మ గ రి స రి గ ఽ మ గ గ రి స రి | సా , ధా , ఫా | ధ ని ధా ఫ ధ సా ||

ధ సా రి గా ధ ప ధ ని ధ పా ధ స రి | గా మ గ రి సా ధ | పగరి సారిగ ||

మా యే త్వం యా హి ✱ ||

✱ ఈ కీర్తనను నేను వినిన ఇప్పటి గాయకవాదకులందఱును హరికేదారమేళజన్యముగా చతురశ్శ్రుతి ధైవతముతోనే పాడుచున్నారు. 'సరిగపధ' అను మధ్యమ వర్జిత సంచారము గూడ ఇప్పుడు వినరాదు. కాంభోజిరాగ సంచారమందలి రక్తిలోభమే ఇందుకు కారణమనుట స్పష్టమే. కాని యీ మార్పు సమర్థనీయము గాదు. దీనిపేరు గూడ వట్టి 'తరంగిణి' గాక 'సుధాతరంగిణి' అని మార్పబడినది. (రా. అ.)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా రి గ పా ధ ప గ రి | సా రీ గా మ గ రీ |

ధా ధ̣ ప̣ ధ̣ ధ̣ సా రీ | గ రి సా రి గ మ గ రీ |

గ గ పా ధా / ని ధ పా | ధ / ని ధ ప గ రి గ గ రీ |

స రి గ / మ గ గ \ రీ రీ | సా \ ధా ధ̣ ప̣ ధ̣ స రీ |

సా రీ గా స రి గ రి | సా రీ స రి స ధ̣ సా |

స రి గా గ రి గ మ గ రి | సా రీ స రి గ ప ధా |

ని ధ పా ధ ని ధ ప గ రి | స రి గ / మ గ గ రి స రీ |

స రి గ గ పా గ ప ధ ప | గ / ధ ప గ రి గ గ ప ప |

గ ప ధ / ని ధ ప గా రీ | స రి గ ప గ మ గ గ రీ |

స రి గ / మ గ రి స / గ రీ | రి స సా ధ̣ ధ̣ ప̣ / ని̣ ధ̣ ప̣ |

ధ̣ స సా రి గ మ గ రీ | గ గ ప ప ధ ధ ని ధ ధా |

ని ధ ప ప గ / ధ పా గ రి | స రి గా రి గ మ గ గ రి |

స రి గ రి స ధ̣ సా సా | స గ రి గ మ మ గా రీ |

స రి గ మ గ రి స రి సా | గ ప గ / ధ ప ధ ని ద పా |

గ ప ధ / ని ధ ప ధ ధ పా | పా ధ ప గ రి గ / మ గ రి |

గ ప ధ సా స గ గ ప ప | ధ ధ ని ధ ప ధ ని ధ ప ప |

స రి గ మ గ రి గ గ రీ | స రి గ రి స / గ రి స రీ |

ధ ధ ప ప ధ ని ధ ధ పా | ధ స గ రి స రి గా రీ |

స రి గ మ గ రి ధ ప సా | ధ ప ధ ని ధా ప గ రీ |

ప ధ స రి గ మ గ గ రీ | గ రి సా ధ ప ధ ని ధా |

ప సా స పా ధ ని ధ ప | ప గా రి స రి గ / మ గ రి |

స రి / గ రి స / గ రి రి సా | స స రీ గ ప ధ ని ధ ప |

ధ స సా ధ ప గ రి సా | స రి గ / మ గ రి సా రీ |

గా మా గ గ \ రీ రీ | \ సా ధా \ ధా ధ ధ సా |:

ధ ధ స రి గ / మ గ గ రి రి | స రి గ మ గ రి స రి గ రి |

స / గ రి రి స రి \ సా ; ||

ఇరువై యాఱవ మేళము సంపూర్ణము,

రాగాంగ రాగము 27 : సౌరసేన రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : సౌరసేనాభిధోరాగ స్త్వవరోహే రి వర్జితః
సంపూర్ణ స్సర్వకాలేషు గీయతే సగ్ర హోజ్జ్వల

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : స రి గ మ ప ♭ ధ ని స
అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప మ గ రి గ సా .

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

మ గ రి గ సా , రి గ ∖ సా , --- ఈ ప్రయోగములు ఈ రాగమునకు విశేష రంజనాస్పదములు, స రి గ మ , రి మ ప , మ ధ ప , ప ధ స , స ని ప ధ ప — ఈ ప్రయోగములును గలవు.

లక్ష్యగీతము - ఏకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము:

ర్ సా ర్ సా ని ధ స | ధ ని స ర్ స ర్ మ గ | ర్ గ స ర్ సా ; |
త్రి పు ర బ్భ యి ర వి | గు ఉ . ధ న అ న అ | మ అ .అ య రే |

ర్ మా పా మ ప | మ ధ ప ధ మ ప మ గ | మ గ రి గ సా ; ||
పా ధో ద జ్వ ల | ధ ం మి ఇ ల్లి అ జ న | ను త ప దు రే ||

అంతరి:

సా ; | నీ పా | ధ ధ ధ ప | మా ; పా మా | గా ; మా ; |
దే | పీ పా | హి ఇ . . | పా ఆ హీ | రే రే |

ప ధ ని స ర్ ర్ మ గ | ర్ గ స ర్ సా ; ||
ప ర ం ం జొ ఒ . తి | ము ఉ రి తి రే ||

జావడ;

సా ; ర్ ర్ | ఫ ఫా ఫ ఘ గ ర్ గ | స ర్ స మ మా , మ |
ఆ రే రే | ప్ర మ త్త బ ళ ర అ | క్క స ఖం డం న |

ప మ గ మ ర్ గ సా | స ని ధ ప ధ స సా | గ మ పా ధ ప మ ప |
రె ఎ రె ఎ య అ రే | ర అ అ అగాం గా | స ఉ ఉ ర సె ఎ న |

ధ స స స నీ ధ ప | మ గ రి గ స రి సా ||
ర అ గ జా . . ణ | గో . చ క్ర నా ధా ||

సా ; | నీ పా | ధ ధ ధ ప | మా ; పా మా |
దే | వీ పా | హి ఇ ఇ ఇ | పా ఆ హి |

గా ; మా ; | ప ధ ని స రి రి మ గ | రి గ స రి సా ; ||
శే రే | ప ర ం ం జో . ఒ తి | ము ఉ రి తి రె ||

తానము - వెంకటముఖి

1 స ని ధ స రి | ధ ఫ స ని స | ఫ ఫ ని ధ ఫ | రి స రి | మ గ రి గ స |

స ని ధ ఫ స | ధ ఫ ని ధ ఫ | మ స ఫ | ధ ఫ స స రి |

స రి మ గ రి | మ గ రి గ స | రి స రి | ఫ ధ స స రి |

మ గ రి గ స | స ని ధ ఫ స | మ మ ఫ | మ గ రి గ స |

గ రి గ స రి | స గ ధ ఫ స | ధ ఫ రి | ఫ ధ ని స రి |

మ గ రి గ స | ప ప మ గ రి | గ స రి | స మ మ మ మ |

ప మ గ మ ప | ధ ఫ స ని ధ | ప మ ప | ధ స స ని ధ |

ఫ మ ఫ ధ స | ధ ఫ రి స రి | స స రి | సు గ రి గ స ని స ఫ ధ |

మ గ రి స స | మ గ మ రి గ | స మ మ | ప మ గ మ రి |

స ధ ప మ స | ధ ఫ స ని ధ | ఫ ఫ ధ | మ మ ప మ ప |

మ గ రి గ స | స ని̣ ప̣ ప̣ మ̣ ప̣ | ప̣ ధ̣ స స రి | మ గ రి రి గ |

సా రి రి స | ని̣ీ , సా సా ||

2 ధ̣ా | ప̣ మ̣ ప̣ా | ధ̣ ప̣ స స రీ | ధ̣ ప̣ స | సా ని̣ ధ̣ ప̣ా |

ధ̣ ప̣ ధ̣ా | ప̣ ధ̣ ప̣ మ̣ ప̣ా | మ̣ మ̣ ప̣ | మా గ రి గా | గ స రీ |

స రి స గ రి | ధ̣ ప̣ స | సా ధ̣ ప̣ రీ | ప మ గా | మ గ రి గ సా |

రి స గ | రీ మ మ పా | మ గ రీ | మ మ ప ధ పా | ధ ష ధా |

ప̣ా స ని̣ ధ̣ా | ధ̇ ధ̣ ప̣ా | ధ̇ ప̣ స ని̣ ధ̣ా | స స రి | సా ధ ప గా |

రి స రీ | ధ̣ ప̣ గ | రి గా | ప̣ గ రి | సా ప మ పా | మ గ మా |

మ గ రి గ సా | స ప రి | సా ప̣ ప̣ ప̣ా | మ గ రీ | ప మ గ మ రీ |

మ మ ప | మా ప మ ధా | ప మ పా | మ మ ప మ ధా |

స స రి | సా ప మ ధా | మ మ పా | మ ధ ప మ ధా |

మ వ ధ | సా స̇ ని ధా | స̇ ని ధా | ప ధ ప మ పా | ధ ప మ |

పా మ ధ మా | ప మ గా | మ గ రి గ సా | స ని̣ ప̣ | ధ̣ా ప̣ మ̣ ప̣ా |

ధ̇ ప̣ సా | ప̣ ధ̣ ని̣ స రీ | రి మ గ | రి గ స రీ స | ని̣ీ , సా సా ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

సౌరసేనేశం వల్లీశం

పల్లవి:

సా , రి ప మ మ మ గ గ | రి రి గ | \ సా నీ ||
సౌ ర సె నే | శ ం వ | ల్లీ శ ం ||

ఫా ధా నీ సా | ని ధా ప | మా గా రి స నీ ||
సు బ్ర హ్మ ణ్యం | భ జే హ | మా గా ం స నీ✱ ||

సౌరసేనేశం

అనుపల్లవి:

గా రీ ప మ గా | మ పా ధ | ప మ గా ||
గౌ రీ శ ను తం | గ జా న | న యు తం ||

మ ప గ మ రి గా మ | రి గ స ని ధ | / సీ సా ||
గ . ర్వి త శూ . ర | హ రం సు కు | మా రం ||

✱ ఇక్కడ ఏదో పొరబాటు దొరలినట్లున్నది. ఈ ధాతువున రుక్తి అర్థము గాలేదు. తొలి ముద్రణమందలి 'తప్పొప్పులు' గూడ దీనిని సవరించలేదు. (రా. అ.)

సా గ రి గ సా రి గ మ పా ధా నీ | సా రి గ స రి స ని | ధ ప మ గ రి గ స ని ||
నీ ర జ ప దం ని రు ప మానందం | వా రి జ భవ వం | ది తం గు రుగుహం ||

స్వ ర ము :

సా , రి గ మ / ధ ప / ధ మ / ప మ గ / మ గ రి | గ సా నీ ధా ని | , సా పమగరిగ ||

స రి గ మ పధాని ధా నీ సా రి మ | గ రి గ స రి సా ని | ధ పా మ గా రి గ ||

సౌరసేనేశం.

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

స స రీ స రి మ గ రి గ | స రి స ని ధ ధ ధ ని సా |

స రి గ మ రి గ స రి సా | రీ మా పా మ ప మ ధ |

ప ధ మ ప మ గ రి గ సా | స ని ధ స ధ ధ రి స రి రి |

మ గ రి గ స రి స ని ధా | ధ ధ ధ స ని స రి రీ |

స మ గా / మా గ రి గా | సా రి స గ రి మ మ గా |

మ మ ప మ గ రి మ గ రి గ | స ని ధ ని ధ ధ ధ స ని ధ |

స ని ధ ఫ ధ స ని రి సా | స మ మా ప మ గ మ రి గ |

స / ప పా మ గ రి గ సా | స ధ పా ధ / ని ధా పా |

మ / ధ ప / ధ మ ప ప మ గా | రి గ స మ గ మ / ధ ప మా |

ని ధ ప మ గ రి గా సా | స రి స మ గ మ ప ధ పా |

గ మ ప ధ ప మ ప ధ స స | స ని పా ధ ధ ప మ గ మ |

ప ధ ని స రి రి మ గ రి గ | స రి గ మ రి గ స రి సా |

స ని ధ ప ధా ప మ గా | రీ మా గ రి గ స రి స |

రి గ మ పా ధ ప మ పా | స ని ధ ప మ గ రి గ మా |

గా రి గ సా రి స రీ | స రీ గ మ ప ధ ని సా |

రి గ మ గ రీ గ స రీ | స ని ధ ప మ గ రి గ సా |

నీ ధా ఫా ధా నీ | సా రి గ స రి సా ; ||

ఇరువై యేడవ మేళము సంపూర్ణము.

రి గు మ ప ధి ని] చక్రము 5 : మేళము : 28 [బాణ. భూ. చక్రము

రాగాంగ రాగము 28 : హరికేదారగౌళరాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : కేదారగౌళ స్సంపూర్ణస్త్వారోహే గ ధ వర్జితః
నిషాదగ్రహ సంయుక్తస్సాయంకాలే ప్రగీయతే.

మూర్ఛన {
ఆరోహణము : సా రి మ ప ♭ ని స
అవరోహణము : సా ♭ ని ధ వ మ గ రి స .

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; నిషాదగ్రహము ; రక్తిరాగము ; ఆరోహణమందు గాంధార నిషాదవర్జ్యము ; సాయంకాలమున గానము సేయఁదగును.

గమనిక ఈ కేదారగౌళరాగమునకు ఋషభ, మధ్యమ నిషాద గాంధారములు విశేష రంజనాస్పదములు. ఋషభము న్యాసస్వరమును, కొన్నిచోటుల నిషాదము యెడుపుస్వరమునుగా నున్నవి. ప్రసిద్ధరాగము గనుక పూర్వీకుల లక్ష్యములచే దెలుగదగును.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుట తాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

పా సా | స̇ ని స రి̇ మ మ గ | రి̇ మ గ రి̇ మ మ ప |

ఆ రె | శ్రీ ఇ . న అ అ ధ | గు రు ఉ . . . చె |

ధ ధ ప మ గ గ రి̇ | సా స పా ని స̇ | రీ̇ మ మ గ గ రి̇ |

మ నొ ఒ ఖి ఇ ఇ ష్ట | పా ల కూ రె ఎ | ధీ రు రె ఎ . . |

స̇ స̇ రం స̇ ని ధ ప | ప ధ ప మ గ రి స | రీ మ పా ని ధ |

ని జ ప ర అ క్ర మ | దె ఎ వు రె ఎ రె ఎ | జా ణు రె జ అ |

ధా ప నీ స̇ రి̇ | ని̇ స̇ స̇ ని ధ ధ ప | ప ధ ప మ గ రి స |

అ ణు జా అ ణు | తు ఝు స మ గ్ర . ణు | కొ ఒ ణు రె ఎ రె ఎ |

అంతరి:

సా స నీ ని ధ | పా మ ప ని ని స̇ | రీ̇ మ మ గ రి̇ ప |

నం ద గో . వ | నం ద ను . . రె | మం ద హా . . స |

మ గ రి̇ సా ; ||

వ ద ను రే ||

జావడ :

సా రి రీ రి స | సా రి స ని ధ ప | సా స పా ని స |
కా ళి యా ర్ద న | కం జ లో చ న | కం స హిం స క |

రీ మ మ గ రి స | మ గా గ రి సా | గ రి స స గ రి గ |
కా ర ణు ఉ రె ఎ | ర ఆ గ ం గా | హ రి ఇ కె ఎ ద అ |

స రి స ని ధ ద ప | స స స ని ధ ధ ప | ధ ధ ప మ గ గ రి |
అ అ ర గ ఉ ఉ ళ | ఉ ప అం . గ బ ల | హం స మా హు రి |

రీ మ పా ని ధ | ధా ప నీ స రి | రీ మ మ గ రి మ |
దే ఎ వ క్రి య | ఆ ం ధా అ ళి | ఛా అ య అ త రం |

పా ప నీ నీ సా | పా ప ధ ధ ఫా | మ గ రి స స రి రి |
ం గి ణి ఇ నా | రా య ణ గ ఊ | ళ న ట న అ ర అ |

మ గ రి గా రి స | ని ధ ప మ గ రి స | పా స నీ ని ధ |
య ణి ఇ బా అ ణ | ఖు ఉ చ క్ర అ ధి ప | నం ద గో . ప |

పా మ ప ని ని స | రీ మ మ గ రి ప | మ గ రి సా ; ||
నం ద ను ఉ . రె | మం ద హా . . స | వ ద ను రే ||

; , సా సా | స ని స రి మ మ గ | రి మ గ రి మ మ ప |
ఆ రె | భ అ అ ష ం ం గ | క ం ం భో ఒ జి |

ధ ధ ప మ గ గ రి | సా స స స ని స | రీ మ మ గ గ రి |
క ం ం ం ం న డ | ఈ శ మ నో ఒ ఒ | హా రి సు ఉ ర టి |

సఁ సఁ రిఁ సఁ ని ధ వ | ప ధ ప మ గ రి స | రీ మ పా ని ధ |
యెరు కు ల క ం ం | భో ఒ జి అ ర అ ణ | నా గ రూ రె ఎ |

ధా ప నీ స రిఁ | సఁ సఁ సఁ ని ధ ధ ప | ప ద ప మ గ రి స ||
ఆ ఇ యై య ఇ | ని ని ని ధ ప ప మ | మ ప మ గ రి స ని ||

సా స నీ ద ప | పా మ ప ని ని సఁ | రిఁ మఁ మఁ గఁ రిఁ పఁ |
నం ద గో . ప | నం ద ను . . రె | మం ద హా . . స |

మఁ గఁ రిఁ సా ; ||
వ ద ను రే ||

కీర్తనము 1 - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

నీలకంఠం భజేహం

పల్లవి :

ని స ని | ధ ప మ గ | రి గ | రి స ని స రి ||
నీ | ల క ం | ఠ ం | భ జే ||

సా | ని ధ పా ||
హా ం | స త తం ||

నీ | స రి మ గ | రి | మ ప నీ ||
నీ | ర జా స | నా | ది ను తం ||

2 సా రి స ని | ధ పా ధ ప మ గ | రి గ | రి స ని స రి ||
నీ ఈ | ల కం ం | ఠ ం | భ జే ||

ని సా | ; ; ||
హం ం | ||

అనుపల్లవి :

మా | మ గ స రి | మ ప | మ ప పా ||
బా | ల కు చాం ం | బా | స హి తం ||

మా | ప ని ధ ప | ని స | ని సా , ||
బా | ల చం ం ద్ర | సే | వి తం ||

ని ని | ని స రి గ రి | స స | , ని ధ ప ||
శ్రీ | ల గు రు గు | హ పూ | జి తం ||

సా | ని ధ ధ ప | మ గ | రి ప మ ప ప ని ||
శ్రీ | క దం బ | వ న | నా . థ ం ||

2 వ నీలకంఠం

చరణము :

, రి | గ రి మ పా | , మ | గ రి గ రి |
అ | ఉ య రూ | పా | . ఖం . డ |

స ╲ నీ | ని సా రి | ని సా | , ని ధ ప ||
కా | వే రి | తీ | రో త్త ||

╱ నీ | స రి రీ | రి మ | గ స రి |
రా | ఖి ము ఖ ం | ప ం | చ ము ఖ ం |

╱ ని ధ | ప మ గా | గా | రి ╱ మ గ స ||
ర | ఉ త భ | క్త | ప్ర ము ఖ ం ||

, మ | మా గ స | రి మ | ప మ పా ||
న | ఉ త్రే | శ శే | ఖ రం ||

, మ | ప స ╲ ని ధ ప | ని స | , ని స రి |
నా | మ రూ ప | వి చి | త్ర త ర |

╲ నీ | స రి రి రి | ╱ మ గ | రి సా ||
ద | ఉ త ర మీ | శ్వ | రం కే ||

సా | ని నీ ధ ప | , మ | గ రి ╱ గ రి స ||
దా | ర గౌ . ళ | ప్రి | య క రం ||

రి స మ | గా రి గ రి మ పా || మా ప ప | నీ ధ ప ని ని సా ||
ద క్షి ణ | కా శీ . . పు రం || ద ం డి త | కా మ త్రి పు రం ||

నీ సా | గ గ స సా ని ధ ప || స సా ని | ధ ప మ గ రి మ ప ని ||
ద శా | ధ్వ ర హ రం హా రం || ద యా క | ర ం క మ ల క ర ం ||

స్వ ర ము :

సా ని ధ | పా మ గ రి గ రి స | నీ ధ ప | మ ప ని స రి మగరి ||

ప మా ప ని | ధ ప మ ప ని స రి రి | మ గ గ రి | స ని ధ ప ని ని సా ||

నీ స రి | మా గ రి గా రి స | ని స రి గ రి స స రి స ని ధ ప |

రి సా ని | ద ప మ గా గ రి స | ని సా రి | మ ప ని సా రి గ రి ||

2 నీలకంఠం

కీర్తనము 2 - ఝంప తాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

అభయాంబికాయాః

పల్లవి ;

స స స ని ధ ధ ప ప ధ ప , | మ గ రి , గ రి ||
అ భ యా ం బి కా | యా ః ||

, స ని ధ ఫ ని స రి / ప మ | గ రి / గ గ రి రి మ ప ని ||
అ న్యం న జా | నే ఎ ఎ ||

స నీ / స do do do | గ రి / గ గ రి ||
అ భ యాం do do do | నే ఎ ||

సా ని ధ ఫా మ గ రీ / ని ధ \ పా | మ గ రి మ ప ని ||
అ జ్ఞా న ధ్వా నే అ ప రో | క్ష జ్ఞా నే ||

అభయాంబికా.

అను పల్లవి ;

, స రి / ప మా ప ధా , మ పా | మ గ రీ , / గ \ రి ||
ఇ భ రా జ గ | త్యా (ఽ) ||

, మ ప / స ని ధ ప / నీ | సా స ||
ఈ శ్వ ర జ గ | త్యా (ఽ) ||

/ గ రీ రి స సా ని ధ ప పా మ గ | రి రి మ ప ని స ||
న భో మ ణి గ త్యా . (ఽ) నా ద ల | య గ . త్యా (ఽ) ||

రి స / స ని ధ థ ప ||
ఆ భ యా ం బి ||

చరణము:

, రి రీ రి / ప మ గ | రి రి గ రి స ||
బా లా ది నా | మ ధే ||

స ని స రి రి స ని స రి స ని | సా స =
య ప్ర కా శి | న్యా (ఽ) ||

, స ని ధ ఫ మా | మ గ గ \ రి ||
కా లా ది త | త్వా ం ||

రీ / ని ధ / ని ప మ గ \ రి / ప మ | / పా ప ||
త ప్ర కా శి | న్యా (ఽ) ||

, మ ప ని ని స రీ | రి మ గ గ / మ రి ||
మూ లా ది ద్వా | ద శా అ ం ||

రి రి గ రి రి స ని స రి రి స స ని | సా స ||
త ప్ర కా శి | న్యా (ఽ) ||

రి సా ని ని / గ రి స ని , | ధ పా ||
స్థూ లా ది మౌ | నా ం ||

సా ని ధ ప మ గ | రి గ \ రి రి ||
త ప్ర కా శి | న్యా ఽ ||

రీ / మ గ రి రీ / గ రి స ని స రీ | ని సా సా ప ||

త్రై లో క్య మూ ల ప్ర కృ త్యా | స్స్వ శ క్త్యాః ||

సా ని ధ ప మా మ గ రి / స ధ / ని ప | మ గ రి మ పా స ||

సా లో క్య సా మీ ప్య సా రూ | ప్య ము క్త్యాః ||

/ మా ప / స నీ ధా ప \ మా పా / గ రీ స ని ధ స రీ స నీ రి సని |

మా లి నీ మం త్ర మా యా ది తం త్రో క్త్యాః శూలి నీ గురు గు |

ధ ప సా ని ధ ప మ గ రి మ ప ||*

హా స్వా ను భ వ గ ర్వాః || అభయాంబికాయాః

సంచారి - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ధీ స రి రీ | ని స రి / మ గ రి / గ | రి స ని ధ ప మ ప | ని స రి రి \ మ మ గ |

రి గ రి స ని రి స | ని ధ ప మ గ గ రి | సా ని సా సా | ని స రి మ గ గ రి |

---

* ఈ మధ్యమ కాలపు రెండవ ఆవర్తమునకు మూడవకాలపు గతులుగా శ్రీ గీతలు వేసియుండుట యుక్తముగా తోచదు ఆ యా వర్తమును మాత్రము మూడవ కాలమున పాడుట సాధ్యమే. కాని అప్పుడు మధ్యమకాల భాగము ఒకటి న్నర ఆవర్తములే యగును. అది సాంప్రదాయకము గాదు. (రా. అ.)

/ మ గ రి \ సా రి రి | \ సా రి రీ మ గ | రి / గా రి స ని స | రీ మ పా ధ ప |

మ గ గ \ రి రి | రి ప \ మా గ రి | రీ గ \ రి సా | స్రీ స రి గ రి స |

\ నీ రి స ని ధ ఫ | / సా స సా సా | రీ రి మ గ రి మ | గ రి మ పా పా |

నీ స ని ధ పా | మ ప ధ \ పా మ గ | రి గ రి \ సా సా | \ నీ స రి మ పా |

ని ధ ప \ మా ప ని | సా స రి / గ రి స | ని స రి స / గ రి గ | స రి స \ నీ ధ ప |

/ సా స \ నీ ధ ఫ | ని స రి \ మా గ రి | \ గా రి స నిరిస | నిసానిధపా |

మ పామ గ రి స | రి సా ని ధ ఫా | మ ఫా ని స రిస | \ గరిసరి / మమగ |

గ రి స \ నీ స రి | / పా మ గ రి / గ రి \ స ని రి \ సా ; ||

జన్యము (ఉపాంగరాగము) 1 : బలహంస

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : బలహంసాఖ్య రాగోయమారోహేచ ని వర్జితః
సగ్రహస్సర్వకాలేషు గీయతే గాయకోత్తమైః.

మూర్ఛన : {
ఆరోహణము : స రి గ మ ప ధ స
అవరోహణము : స ♭ ని ధ ప మ గ రి స .
}

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; ఆరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును.

గమనిక : ఈ బలహంస రాగమునకు ఋషభము జీవస్వరము, న్యాసస్వరముగానున్నది.

రి స ని ధ ఫ ధ ప రి రీ, స రి పా మ రి, రీ పా మ రి, గ మ ప మ రి, స రి గ మ ప మ రి, స ని ప ధ ప మ రి, ధ స రి మ గ రి, స రి మ గ రి గ \ సా — ఈ ప్రయోగములచే ఈ బలహంస మిక్కిలి ప్రకాశించు చున్నది.

లక్ష్యగీతము - మఠ్య తాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

రి సా ని పా ధ స స రి | మ మ పా సా పా మ రి | స రి గ రి స రి సా , స |
ప యో ధ ర ప్ర ట లి ఇ | బ ం ధు ప్ర ఖ్యా అ త | వి ని ఇ ల గ ళు రే రె |

పా ధ ప మ గ రి స రి రి | స ని ధ ని ద ప ధ సా రి | మ గ రీ మా పా ధ ప |
దే వ అ అ ది దె ఎ ఎ వ | వ అ అ ర్వతీఇదయాణు | ప దు ం మ్మెబ్బంధుర |

సా స పా ప మ రి రీ | స రి స ని ధ ప మ గ రి స |
సూ ర భూ రి క ం త్తీ | వి భ వ అ త్రి శూ ల ధ ర |

అంతరి :

పా ; ధా ప ని ధ ప | ధ స స రి గ ప రి రి సా
ఙ్ఞా . న ప్ర సు ఉ ఉ | న ం బ అ పా ల కు రే

జావడ :

ధ సా ప మ గ స రి గ రి	మ గ రి గ మా ప ధ సా	స సా స ని ప ధ సా రి
వి చి త్ర త ర వి శా ల	మి హా తు హా వా స సు రే	మ హాం ణ మ హా రం ణ
పా పా స ని ధ ప సా	సా రి గ రి స రి మ గ రి	ధ సా ధ మ గ రీ స రి
దా వ ప్పా వ కు రే	చ క్రి ఇ ఇ స ఖు ఉ జయ	పు ని ప్ప వ ర ము ర్ఘ య
పా మ రి మ గ రీ రి రి	మ గ రి రి రీ స ని ధ ప	ధ స రి గ రి స స రీ రి
పూ జి త ప య జ గ్గ ళ	అ అ అఅ రె త్తియ ఇగు	ఇయ ఇయ ఇయ ఇయ్యెయ
ధ స రి మ గ రి మ ప ధ ప	సా ని స ధ పా మ గ రి	సా మూ రి రి గ మ ప మ
అ . . . . అ	ఆ అ రె తి యం ప ఇయ	అ రే ప్పు ర భం జన
రి సా స ని ప మా గ రి	పా ; ధా ప ని ధ ప	ధ స స రి గ రి స రి సా ‖
జ గ త్రా . ణ శ ం క ర	జ్ఞా న ప్ర సూ ఉ	న ం బ అ పా ల కు రే ‖

కీర్తనము 1 - ఝంపతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

గురుగుహాదన్యం నజానేహం.

పల్లవి :

స రి మ పా , మ గ రీ , స ధా	ధా సా ; ‖
గు రు గు హా ద . న్యం న జా	నే హాం ‖
సా ధా ధ సా రి పా ప మ రి స రి	, రి \ సా ; ‖
గు ప్తా గ మా ర్థ త త్వ ప్ర బో	ధి నో ‖

అనుపల్లవి:

మ గ రీ ప మా ధా ప మ పా ధా | పా ధా సా ||
ఆ రు ణో ద యా నం త కో టి | బ్రం హ్మాం డా ||

రి గ రి సా ని ప ధా ప సా ని పా | మ గా రి మ గ గ రి ||
క ర శి వా ది ధ రా ం త త్వ | స్వ రూ పి ణో ||

చరణము:

స రీ రి స ని ధ ప ధ స రి మా గ రి | స రి గ గ రీ , ||
స హ స్ర ద ళ స ర సి జ మ ధ్య ని | వా సి నో (నస్) ||

స ని ధ ధా స రి మ గ రి పా ప మ | రి గ స రి సా ||
స క ల చం ద్ర భా స్కర తే జః | ప్ర కా శి నో (నస్) ||

స స పా మ రీ స రి గ రి ధా ప స | , ప ధ ని పా ||
స హ జా స ం ద స్థి త దా స వి | శ్వా సి నో (నస్) ||

ధా సా , స రీ గ రి సా ని ప | పా మ గ రీ , ||
స చ్చి త్సు ఖా త్మ క వి శ్వ వి | లా సి నో ||

రి గ రి సా స ని ధ ధా సా రి గా రీ గ రి స రి మ పా , ధా |
అ హా ర హః స్ర బ ల హ ం స ప్ర కా శా త్మ నో ద హ ర వి ద్యా |

ప సా ని ధ ని ధ పా ధ సా ||
ప్ర దా య క స ర మా త్మ నో ||

రి గ రి స రి సా ని ప ధా పా ధా సా ధ పా ప సా ని పా మ గ |
జ హ ద జ హ ల్ల క్ష ణ యా జీ వై క్యా త్మ నో ర మా s పూ జి త |

రి సా స ని ధ ధ స రి మ గ రి ||
చి దా నం ద నా థా త్మ నో ||

స్వరము :

స రి పా మ గ రి స రి మ గ రి స రి గ స రి ; సా ని పా , ధా |

ధా సా రి మ గా రి గ రి ||

స రి మ ప ధ ప సా రి మ గ రి స రి గ సా స ని ప ప ధ ని పా ప మ రి

స రి గ స సా ని పా మ గ రి ||

గురువిషయ కీర్తనములలో పంచమీవిభక్తి కలది.

రామ్‌నాడ్ రాజా భాస్కరస్వామి సేతుపతి అవర్‌గళ్ గౌరవార్థం ఈ వర్ణం రచింపబడినది.

2 తానవర్ణము - అటతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

పల్లవి :

మ గ రి గ రి సా |
(శ్రీ) ఇ రా జా |

స స / రి రి గ స / రి స ని ధ \ ఫా ధ ధ స ఫ ధ స రి / మ |
ధి ఇ రా . . అ . . జ అ స ం ం ం ం . ం న్ను త |

గ గ రి మ ప ధ ప ప | మ రి స రి / మ గ గ రి ||
త అ . మ . . హా . | అ అ రా అ . . . . ||

స రి / గ రి స స / రి రి : / ప ప మ రి స ని ధ ఫ ధ స రి మ |
అ . అ అ జ ఆ : సే . . . ఎ వి ఇ త అ (శ్రీ) |

గ రి మ ప ధ ప మ రి స రి మ వ ధ ప స ప / రి స ని ప |
ఇ . రా . అ . మ నా అ . ధ అ . ప అ . . దా |

/ ధ ప మ రి పా మ రి | గ మ ప మ రి రి స ని ||
అ ం భో ఒ ఒ | ఒ . . . ఒ . ఒ ||

ధ ఫ ధ స రి గ \ సా :
ఒ ఒ . . . జా :

అను పల్లవి :

ప ప / స స ప ప మ రి / ప ప మ గ |
శ్రీ . . . ఇ . . . రా . . . |

రి / గ స రి ధ / స స ని ధ ధ ధ / స స రి మ గ రీ మ ప ధ |
అ . జ రా . . జే ఎ ఎ ఎ ఎ శ్వ అ రీ ఇ కృ ఉ |

ప మా రి ప మా గ | రి / గ స రి ధ స రి ను ||
పా . . పా | అ అ త్ర అ సు ఉ ధీ ఇ ||

గ రి మ ప ధ ప సా : ని ప ధ స రీ |
ఇ ఇ ఇ . . ం ద్రా : శ్రీ ఇ ఇ ఇ భా |

స రి / మ గ గ రి స రి గ స రి స స ని ప ధ / ని ప / ధ ప |
స్క ర అ సే ఎ ఎ ఎ . . తు ఉ ప అ తి . సా |

ప మ గ రి గ స గ రి | స ని ప ధ ప మ గ రి ||
ర్వ అ భౌ , . మ భో . | ఒ గ దే . . , . వే ||

గ స ని ధ ధ ధ స రి :
ఎ . ఎ ం ద్ర అ :

ముక్తాయి స్వరము :

పా , ప మ రి \ సా , రి గ స / |
దీ న జ న పా ల న గు |

రీ , స ని ధ / పా ధ సా రి \ సా రి / మా గ గ రి |
ణా క ర కృ పా ల యా ర మా కు మా ర ని ఖాం |

, రి మ పా ధ పా | మ రి \ సా రి / మ గ రి ||
గ ధ రా మ రా | మ ర సా ల వి బుధ ||

మ ప ధ ప మ రి స రి ॥ / ప మ రి / ధ ప మ గ రి ధ స రి మ |
కు వ ల య హి మ క ర ॥ ప్ర బ ల ని ఖి ల ఖ ల రి పు కు ల |

గ రి మ ప ధ ప స స రి మ గ రీ గ స రి గ సా ని |
జ ల ని ధి క ల శ జ సు క వి రా జ ని క ర భో జ |

వ ధ ని పా మ గ రి | సా సా ని పా మ ||
అ మి త తే జ సు ము | ఖాం భో జ నై జ ||

గ రి / గ స ధ స రి / స :
వి త ర ణ సు ర మ ణి :

చరణము :

: స ని ధ ప ప మ రీ గ రి స |
: కా అ . . అ . . మి ని |

ధ ప రి ప మ గ గ రి ప మ గ రి మ ప ధ ప మ రి స రి |
ని ఇ ఇం న్నే ఎ ఎ ఎ కో ఒ . ఒ . , . రి ఇ . . |

స ని ధ ఫ ధ స రి మ | గ రి మ ప ధ ప సా ||
యు ఉ . , ఉ . . . | ఉ ం న్న . ది . రా ||

మ గ రి మ ప ధ ప రి :
అ అ అ అ అ అ అ ం : మ ప ధ ప సా ||
కామిని నిన్నే కోరియు న్న ది రా ||

చిట్టస్వరములు :

1 పా , ప మ రి స రి గ స |
భా మ త మి స ఖు చ దు |

రీ , ధా సా రీ ఫ |
రా రా రా దా నీ |

ధ స రి | ప మ రి మ ||
చె లి మి | ద ల చి పి ||

ప ధ ప రీ :
లి చె ను ర : కామిని

2 పా ధ ప ప మ మ గ గ రి స రి పా మ రి స రి గ స |
అ ప్పు లు గొ ను ఘ ను డ ల చె లి క ప్ప గు కు రు ల కు |

రీ రీ పా ధ ధ స ని ధా ఫ ధ సా రి / మ గ గ |
నీ డా త మ్ముల కు వి రో ధి యు నౌ క లు వ ల |

\ రీ మ ప ధ ప సా | ని ప ధ ని పా మ రి ||
రే డ బ ల మొ గం | బున కెనగా డని ||

స రి సా / ధ ధ ప రి :
వచి యిం ప త గు ర : కామిని

3 ప / ధ ప మ గ రి సా ప మ రి స రి గ సా ని ధ ఫ ని |
అ లుక వ ల దు సా మ జ గ మ న కు సా టి ల త గ |

ధ ధ సా స రి స / ప మ రి సా ధ ప మ గ రి గ సా |
ల దు సా ర స శ రు డు ను సా హ స ము న సు మ సా |

స ప ధ ని ప మ రి గ | సా రి సా ని ప ధ ||
య క ము ల బ ర ప గ | సా ర సా క్షి బె ద ||

ని ప మ రి సా ప / రి :
రి న ది ర సా మి గ : కామిని

4 పా ధ ప మ రి స రి పా మ రి స రి గ స పా ధ ఫ |
పా వ న చ రి త న్రు పా వ న శ్రి త జ న పా ల ప్ర |

ధ స ని ధ \ పా ధ స రి మ గ రి పా ధ ప ధ ప మ రి |
బ ల మ గు పా డీ త గ వు మ గ పా డి చ దు రు గ ల |

పా మ రి \ సా రి రి | పా ధ \ పా / స స ని ||
పా ర్థి వ కా ర్ము క | పా ర్థ పా టి లు కౄ ||

\ పా . పా ధ ప రి :
పా పా త్ర య గు : కామిని

5 మ ప ధ ప ప మ మ రి స రి గ రి స స రి రి ధ ధ / ధ ధ |
క ల క ల మ ను చి లు క ల ప లు కు ల కు ను క ల క మి |

స స / రి రి / మ మ గ గ రి రి మ ప ధ ప ధ ప ప మ మ గ |
గు ల న ల పొ ల తు క పి క క ల ర వ కు ల క ల ర వ |

గ రి రి స రి / ప మ రి | / ధ ప మ రి / ప మ గ రి ||
ము ల క ల సి ప లు వ | గ ల మ రు ని క ల న ||

స ని ధ ని ధ ధ న స రి మ గ రి / గ రి స రి మ ప ధ ప |
ప లు మ రు ద ల చి మ రు లు కొ ని మ రు డు రు ఊ డి కి న |

ప స స రి / మ గ గ రి / మ గ రి స రి / గ స స ని ధ ప ధ |
శి కి య ళు ల రొ ద ల కు లి కి ప లు వ గ ల చి ల క ల |

/ ని ప ప ధ ప మ గ రి | గ స గ రి స ప ధ ప ||
కొ లి కి గొ లి చి సొ ల | సె ర క రు ణ స లు వ ||

ప మ గ రి గ స గ రి :
స మ య మి ది ర య ల : కామిని

6 పా , ధా ప మ రి పా మ రి సా రి గ \ సా , రి |
పా టీ ర హ ర పా ర ద శా ర ద నీ హా |

, రి నీ ని ధా ధ ధా ధ స రి రి గ \ సా స రి |
ర హా ర హీ ర శా ర ద నా ర ద నా ర ద |

పా మ రి మ పా ధ | ప మ గ రి గ సా రి ||
స న్ని భ య శో ధ | వ ళి త ని ఖి లా ళ ||

ధ పా మ గ రి ధ ధ ఫ సా రి ఫ ధ స రి రి మ గ గ |
ధ రా వ ల యి ధ ర ము రా రి ప ద క మ ల మ ధు క |

రి మ ప ధ ప మ రీ రి గ స రి మ ప ధ పా ధ ↘ పా |
ర గు రు గు హ ని వా స హృ ద య మ ధు ర వా గ్వి లా |

స ↗ మా గ రీ మ గ | రీ గ ↘ సా స ఫ స ||
స మా ని నీ మ ద | నా వ తా ర ప రా |

, స ↘ పా ప మ గ రీ : ప ని ప ధ ప మ రీ గ స |
కు సే య త గ దు : కా అ . అ అ , ఆ మి ని |

| గ రి మ ప ధ ప సా ||
ని న్నె కో రి | యు | ఉ ం న్న ది . రా ||

మ గ రి మ ప ధ ప ప ప ప మ రి గ మ ప మ రి రి మ గ |
అ . . అ . . , . కా . . . ము ఉ . . ని కే ఎ |

గ రి స రి స స ని ధ ధ ఫ ధ ధ ↗ స స రి రి ↗ మ గ గ రి |
ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ళి ఇ దా అ అ అ అ ని నే ఎ, |

ప మ రి గ మ ప మ రి | గ రి ధ స రి మ గ రి ||
లు . . కో ఒ | ఒ ఒ ఒ , ఒ . . ||

స రి ↘ సా , ⁝ ప ప ↗ స స ప ప మ రి ||
ఒ ఒ రా ⁝ (శ్రీ) , . మ అ హా అ ||

✱ (రాజరాజేశ్వరి)

సంచారి — మఠ్యతాళము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

స రి పా మ గ రి స ని ధ | ప ధ సా ధ స రి మ గ రి |

↗ మా గ రి రీ రీ పా | మ రి స రి గ స ↗ రీ రీ |

గ మ ప మ గ రి స ని ధ ని | ధ ప ధ స రి రి స రి పా |

మ రి స ప మ రి స రి గ స | ని ధ ప ధ స రి మ గ రి మ |

పా ధ పా మ ప ధ పా | ప మ రి స రి గ రి సా ని |

ధ ప సా ధ స ని ధా స | ని ధ ప స ధ స రీ రీ |

స రి గ మ ప ధ ప మ రి రి | గ మ ప మ గ రి ధ పా మ |

✱ తక్కిన అనువల్లవిని స్వరసాహిత్యములను పాడి వల్లవి యెత్తవలెను.

ఈ తానవర్ణ చరణస్వరములలో మూడవ స్వరము షడ్జాంతము. నాలుగవస్వరము పంచమస్వరాది. ఐదవ స్వరము సర్వలఘువు.

రి ధ ప మ గ రి స ని పా | ధ ప మ గ రి రి స రి గ మ |

ప ధ ప సా స ని ప ధ ప | సా స ని ధ ప ధ స పా |

మ గ రి స రి గ సా ని ప | ధ ని పా మ రి స రి గ స |

, స ని ప మ రి స రి గ రి | సా ని ధ ప మ గ రి ధ స |

రి మ గ రి స రి / గ రి \ సా ||

జన్యము (ఉపాంగము) 2 : మాహురి

లక్షణశ్లోకము

మూర్ఛన :- { ఆరోహణము : స రి మగ రి మ | ప ధ సా ,
అవరోహణము : స ♭ ని ధ ప మ గ రి | సా రి | గ రి స .

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; అరోహణమందు గాంధార నిషాద వర్జ్యము. ఎల్లప్పుడును గానముసేయఁదగును.

గమనిక : ఈ మాహురీ రాగ మూర్ఛనారోహణములో రెండవ మధ్యమమున కవతలను, మూర్ఛనావరోహణములో రెండవ ఋషభమునకు పక్కనను గీటువేసి యుండుట వలన నీ రాగమునకు మధ్యమము జీవస్వరమును ఋషభము న్యాసస్వరమునుగా నున్నవి

ఈ రాగలక్ష్యగీతములో రెండవఖండమున, ఒకటి, రెండు, ఆఱు, ఏడు, ఎనిమిది, తొమ్మిది, పది, ఈ ఆవర్తాంతములందు ఋషభన్యాసములుగా రచించియున్నారు.

కీర్తనమున పల్లవి, అనుపల్లవాదులందు మధ్యమమును, (ఉద్గ్రాహము) ఎడుపుగా ఎత్తియున్నారు. గమనింపుడు సా రి గ రి స. మిగుల రంజనముగల ప్రయోగము గనుక అవరోహణమున వేరుగా గనుపించి యున్నారు. తక్కిన సంచరింపుల గీత, కీర్తన, సంచారుల నూహించి జూడుడు

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

మ గ | రి స రి సా ని ధ | స రి మ గ రి మ ప |
అ అ | రె ఎ రె వీ ణ అ | వ అ ద్య వి శే . ష |

ధ పా మ గ రీ | మ గ రి సా ని ధ |
ప రం వి ఇ ణు | జ్ఞ అ ణు శే ఎ రె |

అంతరి :

ధ సా మ గ రి గ | స రి గ రి రి సా
బు ధ జ్ఞ న చి ం | త అ మ ణి ఇ రే

జావడ :

పా మ గ గ రీ | స రి మ గ గ రీ | రి స రి సా నీ ధ |
తే ఎ ఎ ఎ జ | ద్ది న మ ణి ఇ రె | ద్ద అ న రా ధే యు |

ధ స రి మా మ గ | మ ప ధ పా ; | మ ప ధ ప మ గ రి |
సు జ న భా అ గ | ధే ఎ యు రే | మ ం ం న అ అ రు |

స రి మ గ గ రీ | ధ సా రి మ గ రి | మ గ రి ప మ గ రి |
ద్దు నె ఎ ద అ రు | త్రి యం వ ఇ య ఇ | య ఇ య అ ఇ య ఇ |
ని ధ ప మ గ గ రి | పా ప మ గ రి స | రీ స స ని ధా ||
శ్రి త అ న ం ం ద | కా ర ణె ఎ లి జ | ఈ భ పు రె ఏ ||
ధ సా మ గ రి గ | స రి గ రి రి సా ||
బు ధ జ్జ న చి ం | త అ మ ణి ఇ రే ||

కీర్తనము - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

మామవ రఘువీరా.

పల్లవి:

మా , మ ప మ గ | రి సా ని ప ధా | సా ; ; మ | మ గా రి రి స రి ప ||
మా మ వ | ర ఘు వీ | రా మ | ర్యా వ తా . ర ||
మా , మ వ మ గ | రి సా ని ఫ ధా | సా , ; పా | ధ ధా సా రి ||
మా మ వ | ర ఘు వీ | రా మా | ధ వ ధీ రా |
(మామవ)

అనుపల్లవి:

పా వ మా గ రి | రి స రి గా రి సా | రి / మ గ రి స \ ఫా |
త్వా మా హు రి | శా ద య స్త | త్వ మి తి క రు ణా |
ధ రి ద / ప ధ స రి / ప ||
ని ధే దీ . . న ం . || (మామవ)

చ ర ణ ము :

మా ; , మ ధ | ప మా గా రీ | మ గ రి గా , స సా రీ | , పా మ గ రీ ||
మా మ క | హృ ద య ని | వా స శ్రీ | ని వా స ||

, రీ మా పా | , ధా మా పా | ధా , సా నీ | ధా , పా ధా ||
మా రు తీ | ప్ర భృ తి | దా స వి | శ్వా . స ||

రీ మ గా స రి | సా ధ రి స ని ధ | పా ధ పా ప మ | మ గ రి స రీ స ||
భూమి జా స హ | వా స ఇ హ ప ర | భు క్తి ము క్తి వి | త ర ణ వి లా స ||

పా మ గ రి గ స రి సా ని ధ ఫ ధ | రి రి గ సా రి మ గ మ ప ధ ప స ||
కా మ జ న క క న కాం బ ర ధ ర | తా మర సా క్ష వ ద న ప ద క ర ||

రీ మ గ రీ గ రి సా ని ధ ప ధ | సా స పా ప ధ ప మ గ రి స రి ప ||
పా మ ర వం డి త పా వ న క ర | నా మ ధే య గు రు గుహానుత ధ ర ||

మామవ

సంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా ధ స | స స రి రి | మా మా | మ ప మ గ | రి స ని ఫ |

ధ ధ సా | స రి మా | గ రి మా ప ధ పా | ప మా గ రి |

గ స రి ప | మా మా | సా ధ ధ | స సా స | రి రీ రి |

పా ప మా | గ రి రీ | ప ప మా గ | రి సా రి | గా రి సా |

రి / మ గ రి | ద / నీ ఫ ధ | సా రీ | ప మ గ రి | రీ మ ప |

, ధ మ ప | ధా స ని | , ధ వ ధ | సా రి స | , ని ని ధ |

రీ రి మ | గ రి గ రి | సా ని ధ | ప ధ సా | స పా ప |

స ని ధ రి | స ని ధ గ | రి స ని ధ | స రి మ గ | సా ని ధ |

రి రి సా ని | ధ ప స ని | ధ ప మ గ | రి సా రి | గ రి సా ని ధ ఫ ధ |

సా రి / ప | \ సూ ప మ | గ రి సా | ని ఫ ధ ధ సా సా ||

జన్యము (ఉపాంగము) : 3 దేవక్రియ

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : దేవక్రియా చౌడవీస్యాద్గ నివర్జ్యార్థ సగ్రహా.

మూర్ఛన {
ఆరోహణము : స రి మ ప ధ సా
అవరోహణము : సా స ధ వ మ రి సా

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము ; ఔడవము ; షడ్జగ్రహము ; గాంధార నిషాదవర్జ్యము ; రెండవ జామున గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ దేవక్రియా రాగమునకు ధైవత ఋషభములు మిగుల రంజనముల గలిగించు జీవస్వరన్యాసస్వరములు. వీని ప్రయోగములు లక్ష్యములచే స్పష్టమగును.

కీర్తనము 1 - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శ్రీ గురుగుహ తారయాశుమాం

పల్లవి :

సా	ధ ప మ ధ	పా	మ రి స	రి	, స రి మ ప ధ / రి	
శ్రీ	గురు గుహ	తా	ర యాశు	మాం	శ ర వ ణ భ వ	

సా	ధ ప మ ధ	పా	మ రి స	రి	; స స ధ రి	
శ్రీ	గు రు గు హ	తా	ర యాశు	మాం	సు ర ప తి	

సా మ రి	/ ద ధ ప స ధా రి స	/ మ రి స రి	స ధ స ధ	పమపధ ॥
శ్రీ ప తి	ర తి ప తి వా క్ప తి	క్షి తి ప తి	ప శు ప తి	సేవిత ॥

శ్రీ గురుగుహ

చ ర ణ ము :

ధా	ధా ప ధ	\ మ ప	\ రి మ ప ధ
రా	గా ది ర	హి త	హృ ద య వి

\ మా	రి స స రి స	రి మ ప	/ ధా \ మ ప ॥
భా	వి త సు ర .	ము ని	పూ జి త ॥

ధా	రి స రి స	, ధ	స ధా ప
త్యా	గా ధి రా	జ	కు మా ర
సా	పా మ ధ	＼ మ ప	మ రీ స ‖
తా	ప త్ర య	హ ర	కు మా ర ‖

సా ధ రి	, స మ రి మ పా ధ	＼ మా పా	ధా స ధా రీ స ‖
భో గి రా	జ వి ను త పా ద	భూ దే	వ క్రి యా మోద ‖
రీ మ రి	, రి సా స ధా ధ	మా రి స	ధా స రి మ పా ధ ‖
యో గి రా	జ యో గ భే ద	యు క్తమ	నో ల య వి నో ద ‖

(శ్రీ) గురుగుహ

కీర్తనము 2 - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

(శ్రీ) వటుకనాథ శివ సంజాత

పల్లవి :

స ⁄ధా ; ; ప	ధ ధ ప మ పా ధ స	ధ ధా పా మా	మ పా , మ రీసా ‖
(శ్రీ) వ	టు క నా థ	శి వ సం	జా త ‖
సా , ధా సా	రి మా పా ధ స	ధ ధా పా మ ప ధ ప	ప మ రీ సా ‖
జీ వ ద	యా క ర	* డ మ రు భా	. . స్వ ర =

* సమర భాస్కర యని పాఠాంతరమున్నది.

అనుపల్లవి:

సధ॥ సరిమపధస | ధా , పాధస | ధధాపా మా | సధా రీ సా ||
దేవ॥ దే . వ . క్రి | యా శక్తి | సహిత | | శక్తి సహిత ||

రీ మరిససా | రిసధధాపమ | పధసధధపా | మ/ధసపమ రిస రిమప ||
భూవలయర | క్షణవిచక్షణ | సంతత | శా . . స . ర . క్షణ ||

శ్రీ వటుకనాథ

చరణము:

ధా , ధా ధా | . ధా/సి ధధస | మా , పాధా | సా పా , సూమా ||
కా ల కా | ల భై | రవ | బ్ర . హ్మక ||

పా , మా స /మా | , రి రి సా | సా , ధా సా | రి మా పా ధా ||
పా ల శూ | లధర | ఫా ల న | యన నే త్ర ||

పా , పా పా | మా , పా ధా | / సా , సా సా | స ధా , రీ సా ||
పా ల | సద్గుణ | శీ ల శ | యంకర ||

ప మా , పా ధ ధ | / సా , సా సస | రీ , రిరిస | /స ధా . ధారిస ||
జ్వా లాముఖ | హా లా హాల | మూలాశన | కో లా హా ల ||

రీ మరిరిస | సా సధధపమ | పధసధధపా | మ/ధపపమ రిస రిమప ||
నీ లకంఠసు | బాలగురుగుహ | లో లలీ లా | జా . . లపాలయ ||

శ్రీ వటుకనాథ

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స ∕ ధ ధ ప ప మ మ ప ∖ మ రీ | రీ స రి మ ప ∕ ధా ధా |

ప ధ ∕ స ∖ ధా ∖ పా ధా ధ | రి మ ప ధ మ పా ప మ రి |

మ పా మ మ ధ ధ ప వ ∖ మ | మ ∕ ప మ రి స ధ స రి మ ప |

ధ స రి ∕ ప మ ∕ ధ ప ∕ స ధ రి | స ∕ మ రి స ∖ ధా ధ ప ధ స |

ధ ∕ స ప ∕ ధ ప ∕ ధ మ ∕ వ మ ∕ ప | రి ∕ మ రి ∕ వ మ ∕ ధ ప ధ సా |

స ధ ధ ప ∖ మా మ ప మ రి | స ధ స రి మ వ ధా ధా |

మ ∕ పా మ రి మ ప ధ సా | ∕ మా రి స ధా ప మ రి స |

ధ ప మ రి ప మ రి రి ∖ సా | ధా సా రీ మా రి రి |

ధా ప మ రి రి ∖ సా ; ||

జన్యము (ఉపాంగము) 4 : ఆంధాళి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : ఆరోహే చావరోహేచ ధ వర్జ్యాం ధాళికామతా.

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : స రి గ మ ప ని సా
అవరోహణము : స ని ప మ గ రి స

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము ; షాడవము ; పంచమగ్రహము ; ధైవత వర్జ్యము ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ప ని స రి గ మ రి స , ని ప మ రి గ మ రి స , రి గ మ రి స , -

ఈ ప్రయోగములే ఈ ఆంధాళిరాగమునకు రంజవముల గలిగించు చున్నవి స రి మ ప ని స , స ని ప మ రి గ మ రి స - ఆరోహణావరోహణములు యిటులనే మిక్కిలి గనుబడుచున్నవి.

ఈ గీతములోమాత్రము నొకచోట సా రీ రీ మ గ రి స - అను ప్రయోగ మున్నది. వీనిని లక్ష్యములందు గమనింపుడు.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

రి స రీ గ మ రి స ని రి | రి స సా సా | స ని పా మా |
చం ద్రద్ది న మ ణి ము ర | అం వ ల్లై | న్న ఇ యం న |

పా నీ సా | రి పా సూ ప | ప ని స రి గ మ |
త్తుం మీ రే | గ్గ తీ రే రె | తె ఎ య అ అ అ |

రి స ని రి రి స | ని ప మ రి గ మ | రి స ||
అ అ . . . అ | అ ం వొ ఒ ఇ య | ఇ య ||

జావడ ;

రి ను మా రి మ ప మ ప నీ | ప మ ఫా ప మ | రి మ మా మా |
క ల శ జ్జ ల ని ధి మ ధ | నొ ఒ దిం న లె | దెం వీ య |

నీ నీ నీ | సా రీ రీ | మ గ రి స ని స |
ఘ్లో ఓ ర | ద్దా న వ్వ | క్క అ . . న న |

ని రీ రి రి స | సా స ని ప మ | పా నీ ప మ |
ప్ర శ క్క అ ల | ఝు ం ఝు అ న అ | ధూ మ ధ్వ జ |

రి మ మా రి మ | ప ని ప స సా | రి మ మా మా |
మ అ ను క్క అ | అ చె వ ఇ రి | ద్ధ రు రే రె |

ప ని స రి గ మ | రి స ని రి రి స | ని ప మ రి గ మ |
త్తె ఎ య అ అ అ | అ అ . . . అ | అం వొ ఒ ఇ య |

రి స ||
ఇ య ||

రిం సం రిం గం మం రిం సం ని రిం | రిం సం సాం సాం ||
చ ం ద్ర ద్ధి న మ ణి ము ర✹ | ఆ ం ప ల్లే ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

బృహన్నాయకీ వరదాయకి

పల్లవి :

రి పా ప మ రి గ మ రీ | స సం రి ని స | ని రి సా ||
బృ హ న్నా య కీ | వ ర దా | య కి ||

రీ . ⁄ మా ప ని ∖ ప | ని ని సం ని ప మా | రీ గ మా రీ స ||
బ్ర హ్మా ది జ వ | ని ప . హి ము దం | దే హి మాం పాహి ||

బృహన్నాయకీ

✹ మొదట 'ముర' అని మూలముద్రణము. రెంటిలో ఏది సాధువో తెలియదు.
(రా. అ.)

అనుపల్లవి:

రి ↘ స్థి సా రి గా | గ మ రి రి మ | పా ని ప ||
అ హం తా స్వ రూ | పి . ణీ చి | ద్రూ పి ణీ ||

మా పా ↘ రి గ ↗ మ రి | ప ప మా ని | ↘ పా ని స ని ||
ఆ ం ధా శి హ ర ణ | చ ణ ప్ర | ణా పి . ని ||

స రీ గ మ రి స ని రీ ని స పా మ ని | స సా ని ప మ రి గ | మ రి
సహా స్ర ద ళ స ర సీ రు హ వా సి ని | స దా నం ద గు రు | గు హ

స ని రీ స ని ||
వి . శ్వా సి ని ||

స్వరము :

రీ , మ పా , ↘రి గ మ రి రి స స్ని స రి | ↘సా , రీ ↗మా, | , పా మ రి↗పపమ ||

ప↗నిపపమమ రిపమమ రి↗మస↗రిన్నిస | ↗రిరిస↗మమ రి↗పప | మ↘రీగామరిస ||

రిమప↗నీ ని↘సానిప నిస↗నీ, ని | పమ రిగమరి↘పమ | ↘నిప↗స↘నీనిపమ ||

పనిసరి గమరిస ని↗రిసరి నిసపని | ససానిపమపప | , మ రిగమరిసన్ని ||

బృహన్నాయకీ

జన్యము (ఉపాంగము) 5 : ఛాయాతరంగిణి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : సంపూర్ణా సగ్రహోపేతా గేయాఛాయాతరంగిణీ.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స రి గ మ ప ధ ♭ ని స
- అవరోహణము : స ♭ ని ధ ప మ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ఉసాంగము ; షడ్జగ్రహము ; సంపూర్ణము ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును.

గమనిక : ఈ ఛాయాతరంగిణీ రాగమునకు వర్జ్యము వక్రములు లేక మూర్ఛనను గనుపించి యుండినప్పటికిని ఈ రాగమును స్ఫురింపజేయగల ప్రయోగములలో కొంత కనుపఱచెద -

రి గ మ గ రి, ప వ మా గ రి, రి రి మ మ ప, రీ మ గ రి, ని ధ ప మ గ రి,

స రి గ మ రి ప మ పా ప, మ ఫ ని ని స, నీ సా రీ గా మా, గ రీ మా సా ,

ఫ ధ ని స, రి గ మ ప, రి ∖ మ సా ప, మ సా, ధ నీ, స ధా, ప మ సా,

రి గ రి మ గ రి సా, సా ⁄ గ రీ సా నీ సా — తక్కినవి ప్రాచీన

వాగ్గేయకారకుల గీత, కటక, కీర్తనములచే విశదమగును.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

మ మ సా ప ధ ని స పా	ధ ని సా పా	రి మ మా మ గ
వ వ న త్తను భ వ సం	గ తె రే రే	వ్వ ద ర జ్జ ం
రి స సా స ని	ప ధ నీ మా	సా ; సా
మ హి మ త్తె జె	గ్ర అ వ ర్ఘు	ల్లా రే
సా స స స స	స ని ధ ప మ గ	రి స ||
శ్రీ ఇ . . .	ము ని స తి య అ	ఇ య ||

జావడ :

స ని సా ప ధ ని స రి గ	మ ప ధ ధ మా	పా మ ప మా
శ ర అ గ్ర అ అ చె ప రి	క రు జ ల అ	రెమ్ముకు తి
మ గ రి స స ని	స ని సా ధ ని	సా ప మ గ రి
వ్వ ళు రె ఎ రె ఎ	ల వ ణాం బు ధి	రే య రె ఎ ఎ

మ మ సా స స | మా ఫా ఫా | రీ మ గ రీ |
అ మ ర ప్ర భు | సం మ త్త | సం త తం |

ప మ మ గ రీ | స నీ ధ ప మ గ | రి స స స స ని |
న త రె ఎ రే | త్రియ అ అ అం | బ క రె ఎ రె ఎ |

ప ధ ని ప మ గ | రి స
జ య జ య ర అ | ఘ వ

ప మ సా ప ధ ని స సా | ధ ని సా సా ||
ప వ న త్త ను భ వ సం | గ తె రే రే ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

సరస్వతీ ఛాయాతరంగిణీ

పల్లవి:

స రీ స స్రీ సా | రీ గ మ | , రి గా , రి ||
స ర స్వ తీ ఛా | యా త రం | గి ణీ ||

స గ రి స స్రీ సా | రి గ మా | , రి పా ||
స ర స్వ తీ ఛా | యా త రం | గి ణీ ||

మ గ రి గ రి ప ప మ | గ గ మ గ రి | రి గ రి స స ||
స క ల క ళా స్వ రూ | పి ణీ | ర . . ఊతు ||

సా , స ∕ ని ధ పమగ రి ∖ గ రి స ని | ; ని ఫ ధా ని స | ; ∖ ని ధ ప మ గ రి ||
మాంస క ల దురిత భ ం జ నీ | వి ధి రం జ నీ | నిరం జ నీ . ||

సరస్వతీ.

అనుపల్లవి :

మ పా ధ ∕ నీ ప ధ | , మ సా , ∕ ధ | ప మ గ మా ||
పు రం ద రా ది పూ | జి తా | జ్జ ము ఖీ ||

రి గ రి రి మ మ ప ధ | ∕ ని ధ ∖ సా ప మ | గ రి ∖ గ గ రి ||
బు ధ జ నో . పా . శ్రి | త స చ్చి | త్సు ఖి . ||

స రి గ మ ప మ గ మ ప ధ ని స రి ∖ మ గ రి | స రి స స ని ధ ప ధ |
గ రు డ వృ ష తు ర గ హ రి హ ర క రి ము ఖ | గు రుగుహాముఖమతి |

ప ప మ గ రి స నీ ||
వి త ర ణ గు ణి నీ ||

స్వరము :

సా . గ రి సా నీ సా రి ∕ మా గ రి | సా , మా . గా | రి మ గ రి ∕ గ రి ||

స ∕ ధపమ ∕ పమగరి ∕ నిధప ∕ ధపమగరి | నిధ ∕ నిఫ ధనిసా | రిగరి ∕ మ మగారి ||

స ని స రి గ రిమ రి ⁄ పమగ గ రి | మ సా ధ ∖ పా ∖ మా | గరి ⁄ ని ధ పమగరి ||

సరిగమప మగమపధ ని సరి ⁄ మగరి | సరిస సా నిధప | పా మగ ⁄ రి సని ||

సరస్వతీ

సంచారి - రూపకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా ని స రి మ | గ రి రి ప ∖ మా | మ గ ∖ రి రి | స ⁄ గ రి స ని |

స రి ⁄ మ గ మా | మ గ గ రి రి | ⁄ గ రి సా స ని | ⁄ గ రి స ని |

ధ ధ ని స రి గ | మ ప ధ ని ∖ మా | పా పా రి మ | పా మ గ ∖ రి |

రి ⁄ పా మ గ మ | గ రి స ని రి రి | ప రి మ మ గ రి | స రి రి స స ని |

ని సా రి గ మ | రి సా స ని ధ | ధ ధ ధ ని స రి | గ మ ప ధ ని ధ |

ధ ప మ పా ప | మా గ రి రి మ | పా ∖ మా మ ప | , ధ పా మ గ |

∖ రి రి ∖ సా ని | ని స మ ధ ని ని | సా స ని స రి | గ మ ప ధ ని స |

రి గ మ రి గ | గ రి ని స ని ధ | ప ప మ గ ⁄ ప మ | గ రి రి మ గ |

రి రి గ రి మ | మ ప ప ధ రి ప | ప మా గ రి ని ధ | ప మ మ గ రి స |

రి స ని ధ ని | ప ధ ప మ గ రి | స ని ధ ప మ గ | రి రి సా ని |

రి స గ రి సా | ని సా సా ||

రి గు మ ప ధి ని] మేళము 28 : చక్రము 6 [బాణ. భూ. చక్రము

జన్యము (ఉపాంగము) 6 : నారాయణగౌళ

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : స్యాన్నారాయణ గౌళస్తు సంపూర్ణో నిగ్రహాన్వితః
ఆరోహే గధ వర్జ్యశ్చ విన్యాసాద్విద్యతే క్వచిత్.

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : రి మ ప ని ధ ని స
అవరోహణము : ని ధ ప మ గ రి గ రి స ,

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము ; సంపూర్ణము ; నిషాదగ్రహము ; ఆరోహణమందు గాంధార ధైవత వర్జ్యము. కొన్నిచోట్ల విన్యాసముతోనున్నది ✱ ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును.

✱ అరోహే గధవర్జ్యశ్చ ...... ఇత్యాది ఒక వాక్యముగా భావించి, కొన్నిచోట్ల విన్యాసము ననుసరించి ఆరోహణమున గాంధారధైవతములు వర్జించుటకలదు - అని తాత్పర్యముచేయుట మేలు ; రి మ రి మ ప ని ప ని సా - ఇట్లు. (రా. అ.)

గ మ ని క : ఈ రాగ మూర్ఛనానారోహణావరోహణములలో మొట్టమొదట ఋషభమును నిషాదమును యెత్తియుండుటచేత నీరాగమునకు మిగుల రంజనములుగల జీవ స్వరన్యాసస్వరములు నిషాద ఋషభములే. ఏ రాగమునకు యే స్వరము గ్రహమో ఆ స్వరమే ఆ రాగమునకు అంశస్వర✹ న్యాసస్వరములని భరతమతం గాది పూర్వాచార్యుల మతముగనుక యీ నారాయణగౌళకు నిషాదము న్యాస స్వరముగానుండినప్పటికిని కొన్ని తావుల ఋషభన్యాసప్రయోగములును గలవు. విన్యాసలక్షణము లక్షణ సంగ్రహములో జూడుడు.

మూర్ఛనావరోహణమున గనుపించియున్న మ గ రి గ రి స , ఇదిగాక మ ప ధా ↘ మా ప మ గ రి — ఇవియు మిక్కిలి రంజనములుగల ప్రయోగములు. ప ని స. ప్రయోగమును గలదు.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువతాళము - వెంకటముఖి

ధ్రువము :

మ ప పా పా ధా మా ప మ గ రి | మ గ రి గ రి స సా ని̣ ని̣ సా ; |
ప్ర ద శి త్త త్తే జం మ ం డ లి | ఝు ం కి న అ ల్లె త్రి భు్భ ఉ మీ |

రి మా పా ప ని ని ధ పా ధా | పా మా ధా ప మ పా ప మ గ రి |
ఉ ద్దం ం డ కొ్ౕ ట . . దం డ | ద్దం ం డి త్తం ద్ద శ కం ధ రు య య |

✹ అంశస్వరమే జీవస్వరము.

రి గ రి ప మ గ రి మ ప ని ధ ని స రి | సా ని స ని ధ ప ప మ గ రి గ రి ప |
అ అ . . . . . . అ . . . . . . అ | న ం ద స ం యఘి స ం ధరుమయ |

జా వ డ :

ప ని నీ నీ ధా నీ సా సా | రీ ని సా స ని ని సా ని ధ పా |
ప్ర ద శి త త్తే ఏ ఏ జం | దీ న బం ధు ద ం తి త్ర అ ణ |

ని ని ధ స ని ధ ప ని ని ధ ప ధ మ ప | నీ ని సా స ని గ రి స సా ; |
క్ర అలనెఎ మి క లి ప ం హ రు మ ద | మ త్త క ం ప హి ం ప ం నా |

గ రి స గ రి స ని స గ రి ప స ని ధ | స ని ధ ని ప ధ మ ధ ప మ ప మ గ రి |
అ ఇ య అ ఇ య అ ఇ య ఇయ అ ఇ య | అ ఇయ తిఇయ అఇయ ఇ యఅఇయ |

రి గ రి ప మ గ రి మ ప ని ధ ని స రి | సా ని స ని ధ ప ప మ గ రి గ రి ప ||
అ . . . . . అ . . . . . . , అ | నీ ధ ని ధ ప మ మ గ రి స రి స ని ||

మ మ పా పా ధా మా ప మ గ రి | మ గ రి గ రి స సా ని ని సా ; ||
ప్ర ద శి త్త త్తే జం మ ం డ లి | ఝు ం కి న అల్లె త్రిబుభ ఉ మీ ||

తై వారప్రబంధము - మఠ్యతాళము - వెంకటమఖి

పా ట వ ఖ ం డ ము :

ప స సా ని స ని ని ధ ప | మ ప నీ ధ ని సా సా |
తో ద్గి దాం ధి మ ధి మి కి ట | తొ ం గి ణ ం గి ణ్ణా |

రీ ని సా స ని గ రి స | స రి ని స ని ధ ప ధ మ ప |
త త్త ధిం కు ణ క కి ణ | ణ్ణ ణ్ణ ణ్ణ ణ్ణ ణ్ణ ణ్ణ ణ్ణ ణ్ణ ణ్ణ ణ్ణ |

ని ని స ని ధ ప ని ని సా | రి స రీ మ గ రి గ రి స |
ద్ది ద్ది దాం ం దాం ం ద్ది ద్ది దాం | ధి మి త ద్ధి మి ధి మి కి ట |

రి రి రి ప మ గ రి గ రి స | ని ధ ప మ మ గ రి గ రి ప |
ధ ధ ధ ద్గు ద్గు ద్గు ద్గు ద్గు ద్గు ద్గు | తో ం తో ం తో ం తో ం గి ణ |

జావడ।

స స స స రి రి మ మ పా | మ ప ధా మా ప మ గ రి |
తు త్గు త్గు త్గు త్గు త్గు త్గు త్గు ఝం | త అ ద్ధి న్నాం ధి మి కి ట |

ప మ మ ప మ గ రి గ రి స | సా ని ధ నీ సా సా |
కు త కి ట కి ట్ణ త హ కి ట | ఘు ర్ర అ ట్ట క్కి ణ్ణం |

ని ని సా ని స ని ని ధ ప | ధా మా పా నీ ధా |
క కుం ద త్త కుం ద ధి కుం ద | ఝు ం త్ర ఝ్ఝు ం ం త్రా |

ని ని ని సా స ని గ రి స | సా ని ని సా సా ; |
త రిం ం ఢి క్కు ఢి ం కు కు | ఝు ం త అ రి త్తా |

స రి ని ధ ప ధ మ పా ప | ని ధ ని స స రి ని సా స |
త ట కి ణ త రి ధ ణే కు | ఝు ఝు కి ణ త రి ఘు రే కు |

ని రీ రి ని సా స సా | రి మ ప ధ మా పా ; |
త రే కు ధి రే కు తా | ఝు ం త రి కుం తా |

సా రీ మ గ రి గ రి స | రి మ మ ప ని ధ ని స ని ధ |
తా హం ధి మి ధి మి కి ట | త కు ఢి కు తో ం గి ణ ం గి |

పధమపమగరిగరిస ||
జ జ జ జ జ జ జ జ జ జ ||

ఆలాపఖండము :

స ని స ని ప రీ / మ మా , గా , రి గా రి సా , |
కుం భ ఘో ఓ ఓ ఓ ణే ఎ ఎ ఏ |

ని స నీ , స రి సా , రి గ రీ , గ రి స నీ |
మ అ ఆ అ అ ఆ అ అ ఆ అ అ అ ఆ |

ప రీ స నీ రి స ని ధ ధ ధ నీ ధ ప పా , పా స స |
అ . . ఆ అ . అ . అ అ , అ ఝ రీ ని త్యా సి |

సా , \ నీ ధ ధా ధ ని \ పా . ప మ ప మ ప / స నీ |
వా ఆ సు రే ఎ ఏ అ బ . రి ఈ ఇ |

ధ ని ని / సా ; , స ని స రి మా ; , ప ధ \ |
ఇ య్యా ఆ అ అ . . ఆ |

మా గ రి రి గా రి సా ; స నీ , / రి సా . / గ రీ , |
ఆ అ అ అ . . ఆ ష్ట సా అ ఆ అ ఆ |

గ రి స నీ ప రీ స నీ రి స ని ధా ధా ధ నీ ధ |
అ . అ ఆ అ . అ ఆ అ . అ ఆ ఆ . ఆ . |

పా ; ప ప మ ప మ ప / ని ధ ని / సా ; ||
రం గ పా అ అ ణి ఇ ఇ ఇ రే ||

ముద్రాఖండము :

రీ మ ప నీ ధ ప ధా ధ | మా పా మ గ రి గ రి స |
శం క ర ము ని మ త ప్ర | తి ష్ఠా ప న కో ఒ వి దు |

సా ని ని సా ని గ రి స | సా సా ని ధ ప ధ మ ప |
గో వి ం దా ధ్వ రి న అ | గా అం బి క అ అ సు త |

ని ధ ని స రి ని సా సా | స ని ధ ని స రి రి మ మ ప |
వెం క ట మ ఖి చం ద్రు | ప రి ర చి ఇ ఇ ఇం న్న లె |

ధ మ ప మ గా రి గ రి స | ని ధ ప ధ మ గ రి గ రి స ||
కై ఇ వ అ ర ప్ర బం ధ | మ వ ధ అ అ అ అ అ రయ ||

స స సా ని స ని ని ధ ప | మ ప నీ ధ ని సా సా ||
తొ ద్గి దాం ధిమి ధి మి కి ట | తొం గీ ణం గి ణ్ణా ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీరామం రవికులాబ్ధిసోమం

పల్లవి :

1 రి , మ మా మ గ మ గ రి / గ రి | ప \ ని ధ ప | / నీ సా ||
శ్రీ రా మం ర వి | కు లా బ్ధి | సో మం ||

2 , రి ＼ మ మా ప మ గ మ గ రి | గ రి | ప ని ని ధ ఫ | ／నీ సా ||
శ్రీ రా మం . . . ర | వి | కు లా బ్ధి | సోమం ||

, ని ప రీ మ పా ／ ని ధ | ＼ మ పా , మ గ గ | మ గా రి ／ గ రి ／ గప ||
శ్రి త క ల్పభూ రు | హం , . భ | జే హం . ||

అనుపల్లవి :

1 ధా , ＼ మా ／ ధ ప ／ ధ మ గ | రి గ రి మ | పా పా ||
ధీ రా గ్ర గ ం | ణ్య ం వ | రే ణ్యం ||

2 ధ ప ధా ధ మ ／ ధ ప ／ ధ మ గ | రి గ గ రి మ | మ పా పా ||
ధీ రా గ్ర గ ం ం | ణ్యం ం వ | రే . ణ్యం ||

, మ ప ని ని ధ ధా , ／ నీ | ／ సా ని రి | ＼ నీ సా ||
దీ న జ నా ధా | ర ం ర ఘు | వీ రం ||

＼నీ／గరీగ స／రినిస రీ సా నిధ | పాపా మగ రిగ | గరి సా ని ధ ఫ ని ప ||
నా ర దాదిసంనుత రామాయణ | నారాయణముది | త నా రా య ణం ||

చ ర ణ ము :

, రి గ రి మ పా మ మ గ మ గ | రి గ రి స | , ని సా ||
ద శ ర థా త్మ జ ం . . | ల . క్ష్మ ణా | గ్ర జం ||

, స నీ ధ ఫ ఘ ఫ ని ధ | ని సా రి | మ గ రి గ రి ||
దా న వ కు ల క్షీ | క రం శ్రీ | క రం . ||

, రి మ ప ని ద / నీ ని ధ ధ | , మ ప / ని ని ధ ధ | ని స రి ||
కు శ ల వ తా తం . | సీ తో | పే . తం ||

రి / మ గ రి / గ రి స ని ధా , ని స | ని ధ పా మ | గ రి / గ రి స ||
కు వ ల య న య న ం . | సు ద ర్భ | శ య . న ం ||

మ రి మ పా ప / నీ నీ ని ధా ని సా | రి రి ని సా సా | స ని ధ మ పా పా ||
సు శ ర చా ప పాణిం సు ధీ మ ణిం | సూనృత భా షం | గురుగుహో తోషం ||

ప మ ని ధ ని ని ధ ని సా ని ధ మ ప పా | మనిధమపా ప \ మ | , గ రి గరిపనిప ||
ద శ వ ద న భ ం జ నం ని ర ం జ నం | దా ననిధిం ద యా | ర స జ ల నిధిం ||

శ్రీరామం

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రి మా పా మ మ పా | ప మ పా ధా \ మా / ప మ |

గ రి / మ గ రి / గ రి స ని ని | సా ని ధ నీ సా సా |

ని ధ ఫ ఘ ఫ ని ధ ని సా | రి మ గ రి గ రి ప ని స |

రి మ ప ని నీ ని నీ ధా \ | మా పా ధ మ గ రి గ రి |

రి ప రి మ గ రి గ రి సా | రీ మ ప ని ధ ప ధా ధ |

మ పా ప ధ మ ప మ గ రి | రి గ రి / ప మ గ రి మ ప వ |

ని ని ని ని ధా \ మా పా | మ స / ని ని ధా నీ సా |

పా / ని ధ ని ని సా రి̇ రి̇ | రి̇ / మ̇ గ̇ రి̇ / మ̇ గ̇ రి̇ / గ̇ రి̇ స̇ |

ని / రి̇ స̇ / రి̇ ని / స̇ ని ధ మ / ధ | ప / ధ మ / ప మ గ రి మ ప ని |

ధ ని స̇ రి̇ సా̇ ని స̇ ని ధ | ప ధ మ, ప మ గ రి గ రి స |

ని̣ ధ̣ ఫ̣ ని̣ ప రి ప రి మ గ | రి మ గ రి మ ప ని ధ ని స̇ |

ని స̇ రి̇ మ గ̇ రి̇ / గ రి̇ సా̇ | స̇ ని ధ ప మ గ రి / గ రి ప |

రి సా ని ని ధ మ పా ధ | \ మా గ రి గ రి సా ని̣ ధ̣ |

మ̣ ఫ̣ / నీ̣ ధా నీ̣ సా ||

జన్యము (ఉపాంగము) 7 : నటనారాయణి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : నటనారాయణీ రాగశ్చారోహే హి గ వక్రితః*
ని వర్జ్య షాడవస్తు స్యాద్గీయతే సతతంబుధైః.

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : స రి గ స రి మ ప ధ స
అవరోహణము : స ధ ప మ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము ; షడ్జగ్రహము ; షాడవము ; నిషాదవర్జ్యము ; ఆరోహణమందు గాంధారవక్రము. ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును.

---

* 'గ వర్జితః' అని చతుర్దండీ ప్రకాశిక యనుబంధమున ముద్రితపాఠము. ఒకవిధముగా అదే సరియని తోచును. లక్ష్యములుగా ఇక్కడ చూపిన గీతకీర్తన దరువులలో 'స రి గ సా' అను సంచారము కానరాలేదు సంచారిలోమాత్రము శాస్త్రమునకుగా కడపట రెండుమూడుచోట్ల గ్రంథకర్త దానిని జతపఱచినాడు. (రా. అ.)

రీ ధ ప రీ ↘ ఫా ధ ప రీ , ఇటుల ఋషభమునకు క్రిందగల ధైవతమునకు గాని పంచమమునకుగాని కలిగెడు సంబంధమును సా ↘ పా ధ ప మ గ రీ , స సా మా ప ధ ప మ గ రి — ఇటుల పైనిగల షడ్జముననుండి క్రింది పంచమమునకుగాని మధ్యమమునకుగాని దిగుటయును ఈ నటరాయణిని విశేషముగా స్ఫురింపజేయుచున్నవి.

లక్ష్యగీతము - ఏకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

పా పా ధ ప మ గ | గ గ రి స రీ రీ | పా పా ధ ప మ గ |
ఆ రె ద్ద శ వి ధ | పా వ న రూ ప | గ్గో పాం గ న అ ను |

గ గ రి స ||
రూ ఉ ప ||

అంతరి :

ధా సా సా రీ | రీ మ గ గా రీ | స ప రి గ |
నం దా నం దం | నా అ అ ఆ ఆ | వ్ర జ అ అ |

రి స రి స సా ; ||
నం దం నా ||

జావడ :

ధ ధ స స స స స స | రీ మ మ గ గ రి స | సా సా సా పా |
క్టిత్క త త కి ణ జ క | తొం గి ణ మ ణ వు ని | న చ్ఛం తా ఆ |

ప ధ ప మ గ గ రి స ||
డిం వ అ నం ద తి ||

ధా సా సా రీ | రీ మ గ గా రీ | స స రి గ |
నం దా నం దం | నా అ . ఆ ఆ | వ్ర జ అ అ |

రి స రి స సా ; ||
నం దం నా ||

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

మహాగణపతే పాలయాశు

పల్లవి :

మ గా గ రి స రీ | ఫా ధ స | ధ రీ ||
మ హా గ ణ ప తే | పా ల యా | శు మాం ||

సా రి ప మ గ గ రి | స రి గ రి రి స | రీ ధ స రి ప ||
మా యా మ య వ | ల్ల భా ప | తే (శ్రీ) ||

2 ,, ,, | ,, | రీ సా ||
,, ,, | ,, | తే . ||

అనుపల్లవి :

మ పా ధ ప పా ప మ | గ మ గ రీ | ధ స స రి ||
మ హా న ట నా రా | య ణీ | నం ద న ||

సా ధ ఫ సా స ప | , ప ధ ప | మ గ గ రి ||
మా ని త దే వ దే | వ కీ | న ం ద న ||

మ పా ధ ప మ గ గ రి సా స\ సా స స | \మాపధ పమగగ | గ గ రి స ధసరి\ప ||
మ హేశ్వర గురుగుహ భ క్త చం దన | మా తం గ వదనే | ం ద్రాది వ ం ద న ||

స్వ ర ము :

ప పా ప ధ ప ప ప మ మ గ గ రి స రి గ | \ రి , రీ , ధా | , సా \ పా ధ స రి ||

ప \ మా గ రి ప ప సా స మ పా ధ ప మ | గగరిసా సా\ప | , \మా\గారిసరి ||

An Ode on M. R. Ry Nagaya Swami Pandiyan Avurgal, Zamindar of Periyur పెరియూర్ జమీందారు మ రా. రా. శ్రీ నారాయణస్వామి పాండియన్ అవరగళ్ మీద రచించిన ' ఓడు ' ✹

2 దరు - తిస్రజాతి ఏకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సరసాగ్రేసర సరగున

ప ల్ల వి :

ప మ పా మ ప ప ధ ప | మ గ గ మ గ రి గ రి ||
స ర సా గ్రే | స ర స ర గు న ||

✹ Ode అనగా A Lyinc Poem of exatted style and tone అని ఆంగ్లనిఘంటు దానికి తెలుగుపదము ' దరు 'అని గ్రంథకర్త. (రా. అ)

ద ఫ ధ స రీ రి | ప రి ప మ మ గ రి స రి గ రి గ ||
స ర స కో రి | వ చ్చితిగ ద . . . ||

రీ సా ; ||
రా ||

అనుపల్లవి :

స స పా ప మ | ప ధ ప మ గ రి గ రి ||
స్థి ర భూ తి మ | తి బ ల ధృ తు ల ||

మ ప ధ ప మ గ | మ గ రి గ గ గ రి ||
శి వ గు రు గు హా | గి రు లె న యే ||

సా సా స స | సా స సా స ||
శ్రీ నా ధ ప | దా జ్జ భృం గ ||

మా మా గ రి | ప రి రి గ రి సా ప మ గ రి ||
శ్రీ నా గ య | సా మి ప త్సం . గ ||

సరసాగ్రేసర

చరణము :

గా రి స రీ | ప మ ప మ మ గ రి ||
గా న క ళా | ధు రం ధ ర జ ||

గా రి ఫ ధ స | మ గ రి రి గ రి స ||
గా న నీ స | మా న మె చ ట ||

గా రి మ గ రి | , మ ప మ మ గ రి ||
గా న మ ని నే | మ న మ ల ర ||

గా రి ప రి రి / మ | గ రి స రి స రి రి గ రి స ||
గా న రు దె ం | చి తి సా మీ ||

సా ప ప పా | ధ పా మ మ గ ||
దీ న జ నా | మ ర ద్రు మ న ||

మ ప మా , గ గా రి గ | రి రి ఫ ధా స ||
దీ న గాం భీ | . ర్య క శా ని ||

రీ రి మ గా | రి ధా ప పా ||
ధీ న య శః | ప్ర తా ప స్వా ||

/ సా స మ మ ప | ప ధ ప మ గ రి / గ రి స ||
ధీ న ము గ నా | ద రి ం ం పు మి ||

మా మ మ పా మ మా గ గ రి ॥ /మా గ గ రి మా గ రి / గ రి ప ||
మా న ని ప్రే మ మీ ర బ హు ॥ మా న ము గ మా ను లో న గుము ||

మా గ రి సా రి స స / సా స స ॥ \ మా ప ధ పా మా గ రి గ రి ||
మా స ని య్యా మ హి మా స్ప ద ॥ మా న వ తీ మా న స హర ||

స్వరము :

పా , పా , పఁ ధ ∕ ప మ గ గ̈ | ∖ రీ , రీ , రి̈ ∕ మ గ రి స రి |

∖ సా , సా , ధా స ∖ ఫా ధ | స రి ∖ సా రి పా మ గ రి స రి ||

ప ∖ మా మఁ ∖ గా గ̈ ∖ రీ రి̈ ∖ సా | రి ∕ మా మఁ ∖ గా గ̈ ∖ రీ రి̈ స రి |

∕ సా , సా స స సఁ ∖ పా , ప | , ప మ ప ∖ మా మ గా రి స రి ||

సరసాగ్రేసర

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

పా పఁ ధ ప మ గ గఁ రీ | స రి ∕ మా గ రి గ గ̈ రీ |

ధా సా ∖ ఫా ధ ధఁ సా | ఫ ధ స రి మ గ ∖ రీ రీ |

ధ పా మ గ గ̈ ∖ రీ రీ | ధా స సఁ రీ పా ధ స |

∕ ధ ప మ గ రి గ రి స రీ | రి̈ సా రి ధ సా రి రీఁ |

∖ మా గ రి స ∕ గ రి స రీ | మ పా ధ పా మ గ రీ |

రి స పా మ గ రి గ గ̈ రి | ∕ ధ ధఁ పా మ ∕ ధ ప మ గ రి |

స్గా ప మ గ గ̈ రి స రీ | ధ ధఁ స సఁ ఫ ఫఁ ధ ధఁ సా |

స రి స ప స రి స గ రీ | స ధ ఫ ధ స ⁄ ప మ గ రి స |

ధ స రి మ ఫ ధ స రి మ గ | రి ⁄ మ మ్ గ రి ⁄ ప మ గా రి |

స ధా రి ధ సా రి సా | మ గా గ ⁄ రీ రి ⁄ సా రి |

⁄ మా మ ⁄ గా గ గ రీ రి | మ గా రి సా ఫా ధ స |

ఫ ధ స రి గ ⁄ సా స ధ స | ఫ ధ స సా ధ స రి గ స |

మ ⁄ ధ ప ప మ గ రి ⁄ గ సా | రి ⁄ మ గ రి ⁄ గ స ప ధ సా |

సా ధ ప మ గ గ రి సా | ప ⁄ ధ మ ⁄ ప మ గ రి రి ⁄ గ స |

స సా ప ధ ప మ గ రి స | స ⁄ సా స ⁄ పా పా ధ ప |

⁄ మా మా స ⁄ మా గ రి స | సా సా మా ప మ గ రి |

ధ ప మ గ రీ ధా సా | రి గ ⁄ సా రి ⁄ సా ; ॥

జన్యము (భాషాంగము) 1 : కాంభోజి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : కాంభోజిరాగ స్సపూర్ణ శ్చారోహేగ ని వక్రితః
నిషాదః కాకలీయుక్తః క్వచిత్థ్సానే ప్రయుజ్యతే✱

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స రి మ గ ప ధ ♭ ని ధ సా
- అవరోహణము : స ♭ ని ధ ప మ గ రి స.

✱ ముద్రిత చతుర్దండీ ప్రకాశిక రాగప్రకరణమున 'మని వక్రితః' అని పాఠము. (శ్లో. 79) 'మనివర్జితః' అను ఇక్కడి పాఠముకంటె లక్ష్యమునకది సమీపముగా నున్నది. కాక, 'సాయంసంగీయతే నోఽయం సంగీతాగమపారగైః' అని అక్కడి కాలనియమము అది ఎప్పుడును ప్రాయశః చెల్లుబడిలోనున్నది. (రా. అ.)

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; ఆరోహణమందు గాంధార నిషాద వక్రము ; రక్తిరాగము ; కొన్నిచోట్ల కాకలినిషాదము ప్రయోగింపబడును. ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును,

ఈ కాంభోజిరాగము రక్తిరాగముల లోపల మిక్కిలి ప్రసిద్ధము. ఈ రాగమునకు అన్నిస్వరములును రంజనములు గలవిగా నుండినను మధ్యమధైవత నిషాదములు మిక్కుటముఁగ రంజనముల గల్పించును. ఈ రాగప్రయోగములు స్పష్టములు గనుక కొన్ని ప్రయోగముల జూపించెద.

ధా సా రి , మ గ / ప మా పా ధా , మ ప ధా , పా / ని ని ధా ,

ప మా మ గా రి సా , రి / మ గ మ ప ధ సా , గ స ధ స \ నీ ధా ప మ

గ రి / గ \ సా .

కాకలి నిషాద ప్రయోగములు ;

సా ⊟ నీ \ ఫా ధ సా , ⊟ నీ \ ప ధ సా , స ⊟ ని ప ధ సా ,

స స ⊟ ని ప ధ స రి గ / మ రి / గ స / గ రి \ సా — ఈ కాకలి నిషాదము ధైవతమునకు దిగక షడ్జమున కెక్కకపంచమమునకు మాత్రము వచ్చినపిమ్మట పంచమముమీది ధైవతమునకేగి క్రమముగా సంచరించును. క్రింద దిగదు. తక్కినప్రయోగ ములు గీతము మొదలైన లక్ష్యములచే నెఱుగదగును చతుర్దండి ప్రకాశికలో ఈ రాగమునకు ఆరోహణమున మధ్యమ నిషాదములు వర్జ్యములని వెంకటమఖి చెప్పియున్నారు.

లక్ష్యగీతము - అటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

ని ధ స రి | మ గ రి గా రి స గ రి స ని ధ ప ధ |
అ రె య మ | రి ఇ ప రీ వృ తె అ సు ర మ ర ద ని |

రి రి స ని ధ ప ధ సా స ని ధ ప ధ | ని ధ ప ధ ప మ గ పా ధ సా ని ప |
గు రు కు చె ఎ కు ం ం ద వు ఝు ళి త | మ ం ద హ సి తో ట ల్లా సి తా న న |

ధ సా ధ స స రి మ గ రి ప మ గ రి | గా గ సా రి రి స రి స ని ధ ప ధ |
ప ర ద్దె ఎ ఎ వ తె ఎ ఎ దె ఎ ఎ వి | ధీ రు మ ం జు ళ వా గ్వి లా సి ని |

స ని ధ ని ధ ప ధ మ ధ ప మ గ రి స |
నీ . ల కు ం త లె గ అ న లో . ఒ లె |

అంతరి :

మా మ గ మ ప ధ ని ధ ప గ మ ప ధ | సా స నీ ని ధ ప ని ధ సా ; ||
నూ త్న నూ పు ర శిం జి తా ప ద | పం క జే ధు రి ది రి ఇ జే ||

జావడ :

ధ సా ధ స స రి మ గ రి ప మ గ రి | ధ ధ ప మ గ రి గ సా స రీ గా |
అ రె ప్ర ళ య క అ అ ల కా అ ళి | ప ర ం జో . ఒ తి రే రెయా ఆ |

రీ స ని ధ ప ధ స ని ధ ని ధ ప ని | ధా మ గ ప ధ ని ధ ప మ గ రి సా |
రే రెయ అ ఇయ క ం బు క ం ం ధ | రే య అ ఇ ఇ అ ఇ య అ ఇ య ఈ |

మా మ గ మ ప ధ ని ధ ప మ గ ప ధ | సా స ని ధ స రి మ గ రి మ మ గ రి |
యో గి మా న స ప దుమ భృం ం గ | రే రె ర వ త కి రి ఇట ధా రి ణి |

ని ధ ప మ గ ప ధ స్సా ని ధ ప ధా | ధా ప మ గ రి స గా రి స ని ధ ప |
జా న అ అం బి కే భ అ . ఆ | షాం గ కా అ అం భో జి రా . అగ |

ధ ధ ప మ గ ప ధ ధ ధ ప మ గ రి స ||
న అ గ రు ఉ ఉ ఉ రె ఎ రె య అ ఇ య ||

మా మ గ మ ప ధ ని ధ ప మ గ ప ధ | సా స నీ ని ధ ప ని ధ సా ; ||
నూ త్న నూ పు ర శిం ం జి త అ ప ద | పం క జే ధు రి గి రి ఇ జే ||

కీర్తనము 1 - అటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పూజాక్రమమైన నవావరణ కీర్తనములలో నిది నాలుగవ కీర్తనము,

కమలాంబికాయై

పల్లవి :

, గ ప మ పా | , ధ నీ , ధా , | ప / ధ మ గ గ | పా , ధ సా ||
క మ లాం | బి కా | యై . . ఇ | ఈ ఈ ||

ధ / స ని ని ధ ధ , ప మ ప | , ధ స ప ప / ధ మ మ గ | / మ రి / గ రి |
క న కాం ం | శు యై | ఇ ఇ ఇ |

రి \ ప మ మ గ గ ||
ఇ ఇ ||

రి సా ని ని ధ ధ ని ప | ధ సా స రి గ | రి ప మ | గ రి ||
క ర్వా ఉ | ర వీ టి కా | యై | న ||

రి ప మ గ మ గ మ రి స రి | మ గ రి స ని ప ధ స |
మ స్తై | న మ అ అ స్తై |

; | ; | స
| | క

అనుపల్లవి:

, ప మ గా | రి మ గ స స రి ప మ గ | ప మా | పా ||
క మ లా | కాం తా ను | జా | యై |

, మ గ పా | ని ధా ధ స ని ని ద ప | ధ ని ని ధ ధ | సా ||
కా మే | శ్వ రై శ్య అ | జా | యై ||

, రి రి మ గ మ రి | రి స రి గా, రి గ రి సా | ద ని ని ధ |
హి మ గి | రి త నూ | జా |

ప మ ప ధ ||
యై . ||

సా , ద ని ని ధ ధ | ప మ పా ధ మ | మ గ మ రి | గ రి గ స ||
హ్రీం కా | ర పూ | జ్యా | యై . . ||

పమపా సరిమ గ/మా | పా ధా/నినిధపాధ | సాపధ | సా / గరి ||
కమలా నగర విహా | రి ణ్యై ఖిలసమూహా | సంహా | రి ణ్యై ||

గగ\మ రిస రిసగ/నిని | ధపధరి సనిధధపమ | గరిగస | సాసరి ||మ
కమ నీయరత్న హా | రి . ణ్యై కలిక . ల్మష | పరిహా | రి ణ్యై ||క

చరణము :

, స / గ / రి గా | గరి గమా , గా , | రీ | రిసరిగ ||
స క ల | సౌ భా | గ్య | దా ||

రిగరి సా ద / ని ని ధ | / ని ఫ ధససా | రిగరి | గమా , గ ||
య కాం భో . . | . . జచర | ణా | యై ||

, రి సా / స నీ | ధా పా పధ | పమగ | , / మ ||
స ం క్షో | భి ణ్యా | ది శ | క్తి ||

పధా, ప/ధమగ/మగ/మరి | సరి రిస స/ప మ మగగా | మపపమ | పా ||
యుత చ తు | ర్థా వర | ణా | యై ||

, పధ / నినిధ | , పపధనిదపపధ | ప \ మగగ | పా ||
ప్రక ట | చతు | ర్ద | శ ||

స \ నీ ధా | పమగగ పధసప ధ | / రీ | సా ||
భు వ న | భ ర | ణా | యై ||

, రిస రిగా | గరిగమా, గాగమరి | రిగా, స | స\నిధ ||
ప్రబల | గు రుగు | హ | సం ||

రి సా \ పా | పమపధసదప/ధమ | గ/మగ/మరి | /గరి/గస ||
ప్రదా యాం | త ః క ర | ణా | యై ||

రి స \ సీ ధ | \ పా ధ ధ / ని ప ధ | సా | సా ||
అక ళంక | రూ ప వ | ర్ణా | యై ||

స పా ధ మ గ గ | గ / ని ధ ప ధ ప మ గ గ | పా | పా ||
అ ప ర్ణా | యై సు వ | ర్ణా | యై ||

ప ధ స రి గ | గ రి గ మా, గ రి స | ద / ని ని ధ | ప మ ప ధ ||
సుకర ధృత | చా ప బా | ణా | యై . . ||

స రి మ గా మ పా మ | ధా పా ధ / నీ ధ పా | ని ధా / గ | రీ సా ||
స కుంకుమా ది లే ప | నా యై చ రా చ రా | ది క ల్ప | నా యై ||

రి గ మ రి / గ స \ నీ ధ / రి | స నీ ధా / రి సా ని ధ ప |
చి కు ర వి జి త నీ ల ఘ | నా యై చి దా న ం ద |

\ సా / ని ధ | పా మ ప || \ మ
పూ ర్ణ ఘ | నా యై . || క

కమలాంబికాయై

కీర్తనము 2 - అట తాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ వల్మీకలింగం

పల్లవి :

సా / రి ని ని ధ ప / ధ ప | ప మ ప ధ ధ స ప / ధ ప / ధ మ |
శ్రీ వ | ల్మీ . క |

మ గ / మ రి | ప ప / ధ ధ ||
లిం | గం . . ||

2 ,, | ,, ,, | ,, | రి / గ రి రి / ప \ మ ||
,, | ,, ,, | ,, | గం ం . . ||

మ గ గ రి సా ని ఫ / ని ధా | సా స పా | / ధ మ గ గ | / ప ప / ధ ధ ||
ం చిం ం త | యె శివా | ద్గా . ం | గం . . ||

2 ,, | ,, | ,, | గ రి రి / ప \ మ ||
,, | ,, | ,, | గం ం . . ||

మ గ గ రి సా ని ప / ని ధా | సా ||
ం చి ం త | యే ||

అనుపల్లవి :

ధా ధని పధప | ధనీ ధపమ , పధా , | పా | పా ||
దే వ | ర దా | య | కం ||

1 పా , ధ సా ధ / నినిధ | / నిపధ సస నీపధ | సా | సా ||
దే పు | ర నా | య | కం ||

2 పధ / రిస , నినిధ | / నిపధ సస నీపధ | సా | రి ||
దే పు | ర నా | య | కం ||

సా , రి గా రి రి గా , | రి సా \ పా ధ స \ నీ | నిధ ధా ప | ధ రి ||
దే వ | తా ఆ | ది వి | నుత ||

స రి / గ రి స సా , ని | ధప పా , మగరి రి గ | \ స మ గ ప | , ధ / నిపధ ||
ది వ్య వి | ధీ | వి టం | కం . ||

దే

చరణము :

మ గా రి | రిగ స రి , గ గ సా | ధ / ని ని ధ | ధ ని ప , ||
కు రు కే | త్ర వి రిం | చి . | య ||

ధా , పా | గరిగస నీ నిధ ధ | సా | సా ||
జ్ఞో ద్భ | వ కా | రుద్మ | క ||

స మా మ గ గ | ✓ పమ పధ ✓ నినిధ | ప ప ధ | ప మ గ ||
ధ ర ము | ర రి పు | హ | త ||

ప ✓ నిధధప ధా | పధ ని ధా , పమ | పా | పా ||
హ రి హ | యా ద్య | ఖి | ల ||

ధ పా ✓ ధా | సా , \ పా | ధ ✓ ని , | ధా ||
సు ర భ | యో ప | ద్ర | వ ||

రి సా ౖ | నిధ ధ ✓ సని ధా | ✓ ని ప ధ రి | స రి ||
హ ర ణ | చ ణ త | ర ం | శ ం ||

గ రి స రి | ✓ గ స రి ✓ గ రి సా | ✓ నినిధధ | ప ప మ ||
క రం సో | మ కు లాం | . . . ం | చి ||

పా , మ ✓ పమగరి | సరి గమగ ✓ మరిస నిధ | ✓ ని ధా | సా ||
కాం భో | జ మ ధు క | ర ం | ం ||

నిధసరి గ✓మరిగ సపమ | గమపా ధ✓నీధ ప✓ధ | మ గా ప | , ధసా ||
గురుగుహ జ న క ం న త | జ న కం కు బే ర స ఖ | ం చర్మాం | శు కం ||

స/గరిగ సరిస ని | ధపధరి రి సా నిధా | ప/ధమ గ | , పధ/నిపధ ||
సు రుచిర శిరోధృతశ | శాంకం స్వయం ప్రకా | శ కం తా | ర కం ం ||

కీర్తనము 1 - అటతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

కాశీవిశ్వేశ్వర ఏహి మాం

పల్లవి :

, పధ సా | స స ని / నిధనిధ / నిధధప | ధా | నిధ/నీ ||
కా శీ | వి శ్వే | శ్వ | ర ||

పధ ధప ధా | నిధ / నీ ధ ధా నిధ ప | ప మ గ / | ప మ ప ||
ఏ హి | మా ం పా | హి | ||

పస ప /ధప/ధమ మగ/మరి | రి/పమ గ\మగ/మరి/గస | ధ/నినిధ | నిప ధ ||
క రు ణా | ని ధే . . . | స ం | . . ని ||

సా , / గ రి గ | /మ గ రి స మ గా , మ ప | మా , ప ధ | పధ/రిస ||
ధే హి | ము దం ం | దే | హి ||

, ని : పధ సా | ,, ,, ,, ,, ||
కా శీ | ,, ,, ,, ,, |

2 పా , / గ రి గ | మ గ రి స ని \ ఫ ధ | సా | సా ||
దే హి | ఇ ఇ ఇ | ఈ | ||

అనుపల్లవి:

మా , మ ప ను మ | గ మ పా , , ప మా | పా | ధ ప ధ ||
కా శీ | క్షే త్ర | స | దృ ||

ధా ధ స స ని | \ పా ధ / నీ ని ధ ధ | సా | సా ||
శా | ధి క ఫ | ల | ద ||

2 ,, | ,, | సా | రీ ||
,, | ,, | ల | ద ||

గ రి గా మ రి గ రి , | రి స రి రి / గ రి సా | స / ని ని ధ | / నిప ధ ||
గ ర్త | తీ ర | వా | . . . ||

/ సా , \ పా | , ప / ని ధ / ని ప / ధ మ | మగ / మరి | / గరి / గస ||
సా | భ క్త వి | శ్వా | స ||

సామగ / నిధా ప మాగ | / మాపప ధాస స ని \ ప | , ధ సా | స స రి గ ||
దే శి క కటా క్షే ణ | ద ర్శిత దే వ తా సా | ర్వ భౌ | మ మ హా ||

గరిస \ నీధ ప మాగ మ | పమధప \ సారి / ప మా గ | సా ధ రి | సాస ని ||
దే వ దే వ దే వ దే | . వ నుత దే వ రా జ | పూ జి త | ద క్షి ణ ||

ని \ ప ధ సా ||
కా శీ ||

చరణము :

స పా మ గ | మ ప ధ ధా | / ని ధ / ని ధ | / ని ని ధ ||
భ వ రో | గ హ ర | చ తు | ర ||

ధా , ప మా , ప మ గ ప మ ప | ప ధ ని ధ \ మ ప / ధ మ | గ / మ గ / మ రి |
వై ద్య | లి ం గ | వి |

/ గ రి / గ స ||
భో

ఫా , ధ / ని ధ | ధ ఫ ధ స సా | గ రి గ | \ సా ||
భ ద్ర | దా య | కా ; ం ||

సా స / ని ని ధ ధ \ స | సా మ ప మా మ గ గ | / ప మా | పా ||
భో | జ క ర | వి | భో ||

రి సా \ ని ధ / ని | ధా పా , ధ ప మ మ | ప మ మ గ గ | / పా ||
కు వ ల | యా ది | పం | ం ||

/ ని ధా ప ప ధ | ధ ప మ మ గ గ ప ధ / స ని \ ప | ధా | సా ||
చ వ ద | న స్వ యం | భో | . ||

, ధా సా | రి గ మా , గ రి గ రి స | ధ / ని ని ధ | ధ ప ధ ||
కు ష్ఠ | రో గ | ప | హ ||

ధ స స ప మ / ప మ | ప ధ స ధ ప ప / ధ మ | మగ / మరి | / గరి / గస ||
గ . ర్తి తీ | ర్థ శం ం | భో | . . . ||

రి స మ మ మ గ | ను పా , మ మ ప ధ ప | స ని | ధ ప / ని ధ ||
ర వి శ శి వ | స్థి నె త్ర | సు చ | రి ఇ ||

ప మ గ మ గ / పా | ధా ధ / రి స ని ప | ధ ని ని ధ ధ | సా ||
త్ర వి శా | లా క్షీ క | శ . . | త్ర ||

ని ధ స గ రి | గ మా , గ రి / గ రి స రి | స ధ / ని ని | ధపధరి ||
క వి జ నా | ది సం ను | తి పా | త్ర ||

/ ధ రి స స ని ధ ధ / ని ధ ప | మ గ స ధ స ధ / ని ధ / ని ప / ధ మ |
క మ నీ య | గా త్ర చి . . |

మ గ / మ రి | / గ రి / గ స ||
న్నా . . | త్ర ||

స ని ధ / గ రి గ పా ప మ గ | మ ప ధా ని ధ ప మ గ ప ధ |
భు వ న భ ర ణ భూ త గ | ణ ప తే భ వ హ ర న త |

స నీ ని | ప ధ రి ||
వి ధి శ్రీ | ప తే ||

గ / మ రి / గ స రి ని ధ / ని ప | ధ / ని పా రి స / మ గ /
శి వ గు రు గు హ జ న క ప | శు ప తే న వ మ ణి

/ ప మ | ధ ప గా | రి సా స || స ని ని ||
వి ల | సి త చి | త్స భ వ || తే . . || కాశీవిశ్వేశ్వర

కీర్తనము 4 - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యాయ నమస్తే

పల్లవి:

ధా	సా రీ	మ ప మ	గ రి స ని
శ్రీ	సు బ్ర	హ్మ	ణ్యా య న

ని ఫ ధ	సా , స	సా	, ని ధ ధ ని ఫ ‖
మ	స్తే న	మ	స్తే ‖

2

,, రి	గ మా ,	మ గ గ మ గ ‖ రి స	పా మ ధ
,, న	మ	స్తే మ న ‖ సి జ	కో టి కో

, ప	ని ధ ధ ని ప	ప ధ మ	గ గా రి
టి	లా వ	ణ్యా	య దీ న

స రి స	, ని ధ ని ఫ ‖
శ ర	ణ్యా య ‖

ధా	,, ,,	గ మా	మ గ గా మ గ ‖
శ్రీ	,, ,,	మ	స్తే మ న ‖

రి స పా	మ ధా ప ని ధ ని ప	ధ మ గ గ	, రి రి సా ని ధ ఫ ‖
సి జ కో	టి కో టి లా వ	ణ్యా య దీ	న శ ర ణ్యా య ‖ శ్రీ

అనుపల్లవి :

మ గ | మ పా ధ | ప ధ ప మ | , మ ప మ గ మ |
భూ | సు రా ది | స మ | స్త జ న |

ప ధ నీ , | ధ పా , ధ పా , ధ స మ | మ గ మ | పా , ప ||
పూ | జి తా బ్జ | చ ర | ణా య ||

ధా | ని ధ పా | మ గ | , రి సా |
వా | సు కి త | ల్ప కా | ది స |

పా | గ మా ప | ధ ని | ని ధ ధా ధ ||
ర్వ | స్వ రూ ప | ధ ర | ణా య ||

సా | స నీ ధ | ధ ప | ధ స గ రి గ |
వా | స వా ది | స క | ల దే . వ |

స రి గ | రి స రి స ని | ని ని ప | ధ సా స ||
వం | ది తా య | వ రే | . ణ్యా య ||

ధా | స ని ధా | ని ధ | పా ప మ ప ||
దా | స జ నా | భి | ష్ట ప్ర ద ||

ధ ని ధ | ని ప ధ మ గా | రి స రి | స ని ధ స ని ధ |
ద | త్త త రా | గ్ర గ | ణ్యా య |

చ ర ణ ము :

సా | రి మ గా | మ ప | మ ధా ప |
తా | ర క సిం | హ ము | ఖ ఘూ ర |

పా | మ గ రి స | ని ॣ ప | ధా సా ||
ప | దా్మ సు ర | సం | హ ర్త్రి ||

ధా | పా ⁄ మ గ | మ ప | ద ⁄ ని ని ధ ధ ప మ |
తా | ప త్రయ | హ ర | ణ ని పు ణ |

ధా | ధా ప ⁄ మ | , మ | మ గ మ ప ⁄ మా ||
త | త్వో ప దే | శ | క ర్త్రి ||

మా | మ గ మ ప | ధ ని | ధా పా |
వీ | ర ను త గు | రు గు | హా యా |

పా | ధ రి సా | రి స | స నీ ధా . ||
జ్ఞా | న ధ్యాం | త స | వి త్రే ||

ప ధ | మ గ ⁄ రీ , | సా | స ని ధ ధ ⁄ ని ⁄ ప |
వి జ | య వ | ల్లి | భ ర్త్రి |

⁄ మ గ | ప ధ ⁄ స ని ధ | ధ ప మ గ | రి గ ⁄ సా , ||
శ | క్త్యా యు ధ | ధ | ర్త్రి ||

రీ సా | ని ని ధ ఫ ధా సా | సా మ గ | . మ ప ధ ∖ మా పా ||
ధీ రా | య న త వి ధా త్రే | దే వ రా | జ జా మా త్రే ||

ధా ∕ ని ని | ధ ప ధ ∕ రి సా ని | పా ధ ప | , మ గ రి స ని ధ ఫ ||
ఘూ రా | ది భు వ న భో క్త్రే | భో గ మో | క్ష ప్ర దా త్రే ||

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యాయ నమస్తే

5 తానవర్ణము - అటతాళము - పల్లవి గోపాలయ్య

పల్లవి :

; ; గ ∕ మ గ ∖ రి ∕ గ రి ∖ సా |
ఇ ఇం త . . ఆ |

స స ∕ రి రి ∕ గ స ∕ రి స ని ధ ∖ పా ధ ధ సా స ఫ ధ ధ |
ఆ . . అ చ అ ఆ . . . |

స ఫ ధా ధ సా రి | గ స రి ∕ ప మ గ స రి ||
అ అ ఆ అ | అ అ అ ము ఉ ఉ సే ఎ ||

∕ గ రి స ని ∖ ఫ ధ స రి : గ ∕ మ రి ∕ గ స మ గ మ ప స రి స |
ఎ య ; యి ఇ ఇ ది ఇ ఇ . . |

/ ని ని ధ ధ ప మ గ ప ధ స ప ధ స \ ప ధ ప | స ని ధ మ |
మే ఎ . . ర అ . . అ అ | గా . . . |

ప ధ \ పా , మ గ రి | / ప మ మ గ గ రి / గ రి ||
అ అ ఆ అ | అ అ దు ఉ రా అ అ అ ||

\ పా ;
ఆ

అనుపల్లవి:

స స / ని ని ధ మ ప / ధ ప మ గ మ |
కం . . తు . ఉ . . ఉ ఉ |

ప స స / మ గ మ ప ధ మ ప / ధ ధ మ ప / ధ ధ / ని ని ధ ప |
ఉ దై . ఇ ఇ ఇ న అ . . అ . . . (శ్రీ) ఇ . |

/ స ని ధ పా / ధ మ గ | పా ధ స ని ప ధా ||
శ్యా ఆ మ అ అ | రా అ అ ఆ ||

సా సా | / నీ ధా సా రి / మ గ స రి / గ |
✱ జేం ద్రా | ఘ ను దై . . ఇ ఇ . . |

✱ 'రాజేంద్రఘనుని' అని యుండదగును. (రా. అ).

/ మ మ గ గ రి / మ గ రి స రి / గ స / రి ధ / రి స ధ / ని ని ధ ధ |
ఇ ఇ ఇ ఇ వ అ ర త . . న అ . అ |

/ రి రీ స ని ధ సా | ని ధ / ని ధ ప మ ప / ధ ||
యా అ . . అ | ప్పు ఉ రా . య . . ||

మ గ రి స ఫ ధ స రి :
చం . . ద్రా అ :

ముక్తాయిస్వరము:

గా / మ రి రి / గ \ సా / రి స ని ధ |

\ ఫా ధ ధ సా మ గ ఫ ధ స \ ఫా ధ స రి గ \ సా స |

రి రి / ప మ గ స రి మ \ గ మ ప ధ \ పా మ ప ||

/ ని ని ధ ధ ప ప మ గ : రి స / స ని ధ ప మ గ ప ధ సా |

ని ధ స రి / మ గ స రి / గ రి రి / గ రి స / రి స స ని ని ధ |

/ రి సా ని ధ ప స ని | ధ ధా ప మ ప / ధ మ ||

గ రి స ని ఫ ధ స రి ||

చరణము :

ధా సా పా , ధ సా |
చి న్న అ ఆ |

ని ధ / ని ని ధా ప ప ధ ధ / ని ని ధ ధ ప మ గ మ |
నా అ ఆ టి ఇ ఇ ఇ . . |

ప ధ ని ని ధా మ ప / ని | ధ ప ధా పా , స ||
మొ ఒ . ఓ ద | అ ఆ లు అ ||

ని ధ ప మ / ప గ మ ప | ధా సా ప ధ సా ,, ,, |
అ . . అ అ . అ | చి న్నా అ ,, ,, |

,, ,, | ,, ధ ప ధా పా ||
,, ,, | ,, . . . లు ||

స్వరములు :

1 ధా , పా , మ గ మ ప |

\ మా ప ధ మ ప ధ ప మా ప |

ధ పా స | ని ధ ప మ ||

ప గ మ ప : (చిన్న)

2 పా ధ ని ధ ప మా ప ధ ప మ గా మ ప ధ మ ధా |

ధ సా ప ధ స మ గ / ప ప ధ ధ స ప ధ / రి సా ని ధ |

స \ నీ ధ ప / ని ని \ ధా \ ప మ ప స \ నీ ధా ||

/ ని ప / ధ మ ప గ మ ప : (చిన్న)

3 ప ప / ధ ధ / ని ని ధ ప ధా ప మ ప ధ ప మ పా |

స ని ధ ప మ గ రి గ \ సా రి / ప మ గ \ సా / రి ని ధ |

ధ ధా ధ స రి / మ గ | మ ప ధ మ పా ||

| మ పా స రి

గ మ ప ని ధ స రి గ మ ప మ గ ప ధ స ప ధ స రి గ |

/ మ రి / గ స / రి ని ధ / గ రి / గ \ సా రి ని ధ / ని \ పా ధ మ |

ప ధ \ పా , మ గ రి | సా , / గ రి స ని ధ |

ప మ గ స రి గ మ ప : (చిన్ననాటి)

సంచారి - సంకీర్ణజాతి ఏకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

గ ప ధ రిం సం ని ధ ప మ | గా మా ప ధ ప మ గ | మ ప ధ ప మ గ మ పా |

మ గా గ మ ప ధా ప | మ గ మ ప ధ / నీ ధ ప | / ని ధ ప మ గ మ పా ధ |

గమపధప/ని ని ధ ప | /ని ధా/ని ప/ధ ప మా గ | రి/మ గ మ ప/ధ ధ/ని ని |

ధ పా \ మా ప \ మా గ | రి / మా గా మ ప ధ ధ | / ని \ పా ధా/నిధపమ |

/ ధ ప\మా గ మపధ/ని | ప ప/ధధ/ని ప/ని ధ/ని | ప/ధమ/పగమప/నిధ |

పధ\మా\పమగరిస | సప\మా గ స / ని ధా | \పా\మా గ/ ప మా పా |

మ ధా ప మ గా రి స | /ని ధా ప మ/ప మ గ రి | స / ని ధ/ ని ప స/ ప మ గ |

రి/ప మ గ రి/ గ రి/ గ స | సం / రి ని̣ ధ̣ ప̣/స ని̣ ధ̣ ప̣ | మ̣గ̣ప̣ధ̣స\ప̣ధ̣సరి |

\ధ̣ స రి గ మ\ సా రి గ | స రి గ ధ̣ స రి గ \ సా | / ప మ గ రి స \ నీ̣ ధా̣ —

/గ రి సని̣ధ̣/స ⊟ ని̣\పా̣ | ధా̣ సా రి ధ̣ స రి గ | \రీ/ ప మా గరి/మగరి |

/ ని ని ధ ధ ప/నిధపమ | గ ప ధ స ⊟ నిప ధ సా | పా \ మా \ గా మ పా |

\ గా మా ప ధా ప మా | గ మ ప ధ ధ / ని ని ధ ప | ధా / నీ ధ పా ధా |

మ̣ గ ప ధా గ ప ధా | / ని ని ధ పా \ మా / ధ ప | \ గా మ పా ధ గ మ ప |

ధ / ని ప / ధమగ / మగప | మ / ధ ప \ మాగ / ప \ మా | / నిధప \ మాగమపా |

\ సారి / మగ మ ప / నిధ | ప / ని ధ సా ధ స రి గ | \ సా రి గ స రి / మ గ |

షరి / గ రి / గ ధ / రిధస | పస / నీధాపామ | స \ నీధాపామ | స \ నీధపమ / ధపమ |

గా / మా పా / ధ ప మ | గ గ / మ మ ప మ గ మ వ | గ మ ప ధ స మ ప ధ స |

ప ధ స \ ⊏ ని ప ధ స రి | / మ గా రి స / గ రి సా | / రి స నిధప / నిధపా |

ప మ గ రి స / గ రి సా | / రి స నీ ధ ప / ధ ప మా గ | రి / గ రి సా / గరిసా |

ధ / నిధపామగరి / గస | సరి / మగ మ ప / ని ధ స | ప ధ / రి ధ / గ రి సా ని |

ధ పా మ గ రి గ \ సా | ⊏ నీ / పా ధ స రి / మ గ | స రి / గ రి రి \ సా ; ||

ఈ సంకీర్ణజాతి యేకతాళమును వ్రేళ్ళచే నెంచక ఐదునాలుగుగా 'చాపు' వలె వేయవలెను.

జన్యము (భాషాంగము) 2 : కన్నడా

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి ॥ కన్నడారాగస్సంపూర్ణశ్చారోహే ఋషభః క్వచిత్.

మూర్ఛన :- { ఆరోహణము : స రి గ మ ప ధా ♭ ని స
అవరోహణము : స ♭ ని ధా ప మ గా రి స.

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము : ఆరోహణమందు కొన్నిచోట్ల ఋషభ ప్రయోగము గలదు రక్తిరాగము ; ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును.

ఈ కన్నడా రాగమునకు మిక్కిలి రంజనములు గల స్వరము ధైవతము. రెండవది గాంధారము గనుక పూర్వాచార్యులు ఈ రాగ మూర్ఛనారోహణావరోహణములందు ధైవతములకు దీర్ఘములును, అవరోహణమందు గాంధారమునకు దీర్ఘమును విధించియున్నారు.

సా గా మా ధా ధా ధ ని సా , స గ గా మ మ పా ధ ధ ని సా ,

సా ని ↘ ధా ని పా గా మా ధ ప గా మ రీ సా , ధా పా గా రి సా ,

ధ ప గ మ ↗ ప గ రి స , ని ↘ ధా ని సా రి గ మ గ ↗ మ రి సా ,

ధ ని స ని ↘ ధా ప ↘ గా మ ↗ ధ ప గ గ ↗ మ రి సా , ధ ధ ↗ స

ని రీ సా — ఇవి ప్రయోగములు. తక్కిన ప్రయోగములు పూర్వీకుల లక్ష్యములచే తెలియవలెను. గీతమందు స మ గ మ ప అను ప్రయోగమే కనుబడుచున్నది.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ని ధ నీ స మ గ మా ప	సా ధా ధ నీ ధ ప మ గ
మ ద మ త్త మా తం గ	కం ఖా ణ రిం ఖ అ అ
మా ప మ గ రీ రీ రి	స ని రి స ని ధా ధా ,
సం ఘా త సం జా త	రె ఎ ఱు తె ె యా రే
మ గ మ ప ధ ని స ని ని స	ప మ ప మ గ గా రి సా
య అ . . . . అ క్రం త	మా ర్తాం డ మం డ లా

అంతరి :

ధా ; ధ ధ ని ధ ప మ	ప మ ప ధ స సా ; ,
ధే వ మం ద ర అ	మే రు దీ రా

జావడ:

| మా | గా | మ | రీ | రీ | రి | \| | స | ని | రి | స | ని | థా | ; | , | \| |
| దీ | ఈ | న | మ | ం | దా | ర | \| | మే | రు | ధీ | రా | \| |

సా స ని ధ ధా ధా ధ | మ మ ప మ గ మ గ మ రి స |
అ ప్రతి మ ను త్తే జ | ఝు ం కి తె ఎ మ హి ఇ త ఇ |

మ గ మ పా ని ధ ని సా | మ గ మ ప ధ ని స నీ ధ ధ |
అ . . . అ . . ఆ | అ . . . . అ |

ప మ ప మ మ గా ; , | ప మ ప మ గ రి స స ని స |
అ ఇ య ఇ య రే | తు మ క ర ం ట ని హాం తి |

ధా ధ ని ధ ప మ గ రి స ||
భుం మి ర అ జ అ కృ తి ఇ ||

థా ; ధ ని ధ ప మ | ప మ ప ధ స సా ; , ||
దీ న మ ం దా ర | మే ఎ రు ధీ ఇ రా ||

కీర్తనము 1 - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి:

గా మా థా | ప / ధ మ ప గ మ రి స |
శ్రీ మా తృ | భూ త ం త్రి |

స రి ని స ధ / ని ధ / స ని | సా , గ రి గ గ ||
శి ర గి రి | నా ధ ం హృ ది ||

, గా / ప మా పా | , సా గా మా |
చిం త యె | సు గం ధి |

ధా ధ ని స ధ ప మ | / ధ ప మ / ప గ / మ రి స ||
కుంతలా ం బా | స మే తం ం ||

(శ్రీ) మాతృ.

అనుపల్లవి :

, ధా ధా ధా | ని స ధ / ని పా మా |
సో మ స | ఖం న త |

. ధ ని సా సా | ని స ధ ని పా మా ||
శు క స స | కం న ళ ||

, గా మా ధ ప | గ మా రీ సా |
కా మా ది | వి జ య |

, ని స గా రి గ | మ మా పా ప మా ||
క మ నీ | యాం గం ||

, ధా ధా ధా | ని ధ / ని పా మా |
సో మం శి | రో ధృ త |

ధా ని సా , నీ | / సా , సా ; ||
సూ ర్య | గం గం ||

నిధనిసరిగమ | రిసరి నీ సా |
కో . మలకర | ధృతకు రంగం |

ధ ని స రి ని స ధ ని ప | గ మ / ధ ప గ / మ రి స ||
గు రు గు హా ం త | ర ం గ లి ం గం ||

(శ్రీ) మాతృ

చరణము :

, గా మా పా | , మా గ మ రీ |
వా స వా | ది దే వ |

ని సా , నీ రీ | ని రి స సా ని / ధా ; ||
వం ది త | చ ర ణం ||

, నీ సా గా | , గా గా రి గ |
వై శ్య జా | తి (స్త్రీ) |

/ ప మా పా మా | ప పా పా ; ||
వే ష | ధ ర ణం ||

ధా ధా ని సఁ | ధ ధ / ని పా మా |
వా సు దే | వ మ హి |

పా , మా పా | మ గా మా ; ||
తం భ వ | త ర ణం ||

, ధా నీ సా | , ని సఁ ధా ప మ |
వా స నా | ది . ర హి |

పా , \ మా పా | గ గ మ రి స స స ||
తా . ం తః | క ర ణం ద ర ||

ధా , ధ ని ప మ | పా ప మ గ మా |
హా స . త్రి పు | రా ది హా ర ణం |

ధా ⊟ ని సా రిఁ గ మఁ | గ మఁ రిఁ సఁ రిఁ సా ||
వా సు కి ప్ర ము | భా భ ర ణం ||

సా సఁ ని సఁ ధ ప మ | పా , గ మ రి స |
భా స మా న న | వా వ ర ణం |

ని \ ధా ⊟ ని స రి సా | మ గ మ· ధ ప గ మా స ||
దా స జ న సం | తో ష క ర ణ ం సు ||

గా గ గ మ గ స గా మ పా ప మ | ధా ధా ధ ధ ధని/ స ధ ప మ పా |
వా సి త న వ జ వం తి పు ష్ప వి | కా స ప్రి య హృదయం స దయం |

మ ప మ ధా ధ నీ సా రి గ మ రి | సా స ధా ప మా మ ధ ప గ మ రి స ||
మా స వ ర్ష వ త్సోత్సవ వి భ | వం స దా శి వం ప ర మ శి వం ||

(శ్రీ మాతృ)

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము — బాలస్వామి దీక్షితులు

ఆర్తిదీర్చి నను బ్రోవవయ్యా

పల్లవి :

, స మ గా మ పా, ప మ గ మ | ధ ధ ని స ని ధ ప | గ మ ధ ప గ మ రి స ||
అ ర్తి దీ ర్చి నను | బ్రో వ | వ య్యా ||
, రి స ని స ధా, ని స స రి స | , స గ మ ధ | ప మ ప గ మ రి ॥ స
అఖి లా ం డే శ్వ రీ | ప్రియత | న యా ॥ఆర్తి

అనుపల్లవి :

, గ మ రి స ని ధా స ని స | , స గా | గ మ పా, ప మ మ ||
మూ ర్తి వి నీ వే | జ గ | త్కా ర ణ ||
, మ గ మ ప ధ మ ప మ ధా ని సా, | ని స ధ ప మ, ధ ని |
ము న కు గు హా వా | స ద ర |
స ని స స ||
హో , , స ||

స ని ధ ని స రి సా | స నీ స రి | ధ ని ధ ని ప మ ||
ర్తి వ హిం చే | ది నీ వె | గా ||

, ధ ని స ని స ధ ధ ని పా , మ | గ గ మ ధ ప | గ రి సా ||
కె వ రు వే రె యుం ం | న్నా రు | భు వి లో ||

నీ స గా గ గ మ పా ప మ ధా ధ ధ |
కా ర్తి కే య భ వ రో గ ము ల న్ని యు |

ధ ని స ని స ప ధ ధ ప | మ ప మ మ ధా ధ ధ ||
పో గొ . ట్టి వే సి | నా మ నో ర థ ||

స నీ రి గ మ రి స నీ స స ని ధ ప మ |
పూ ర్తి జే యు ము గృ ధ్ర గి రీ శ్వ ర |

ప మ ధా ధ సా రి ని | ధ పా మ గ మ ప గ || రి స
ప్రా ర్థిం చి సం న్ని | ధి వ చ్చి గా చి నా || . ను

ఆ రి దీర్చి

చరణము :

, గ మ పా ప మ ప మ | ధ ధ ధ ని స రి | నీ , స ధా , ని ప మ ||
కా శీ యా త్ర పో | వ లె న ని | యెం ం చి తి ||

, మ ప ధ ప మ ప గ మ రి స | , స ని ధా | స ని స రి రి స ||
కా వ లె సి . న ధి యి | చ్చి నా | పె ం డ్లి ||

, ని స గా మ మ ప | గ మా. మ ప | గ / మ రి స ||
జే సి జె ట్టిన శ్రీ | కు మా ర | యొ ట్టైంద్ర ||

, స ని \ ధ ధ / నీ స రి | ని స గ గ మ / ధ ప | మ / ప గ మ రి స ||
శ్రీ ప తి మో దము | తో . . | ను . . ||

, మ ధ ప గ మ రి సా | సా , గ మ | పా , / ధ మ ప మ ||
వా సి యౌ ను పో య్ | రం డ ని | రా . . జు ||

. గ మ పా / ని మ ప మ | , ధ ని సా , రి | స \ ధా ధ ధ ||
జా ర్కు జె ప్పి న ది | వి న లే | దా సామి ||

, ధ / స ని స రి రి స | , , ని ని స / రి | ని / స ధ ప మ ||
గా సి బ డ లే ను | గృ ధ్ర గి | రీ శ్వ ర ||

, మ ప మ ధా ధ / స ని | స గ మ ధ ప | గా , మ రి స ||
క న్న డ సే తు రా | వ ల్లి మ | నో హ ర ||

స్వ ర ము :

పా , స ని ని ని స / గ గా మ ప గ మ రి స | స ని రి సా ని స ధ | , ధ / ని ని స / గ గా ||

గ మ / ప గ / మ రి / ధ ప గ మ ప \ మా ధ ని స | రి సా ధ ని స ధ ప | ,

గ మ ప గ రి స || , స

అ ర్తిదీర్చి

సంచారి - త్రిపుటతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ని ని స గా గా | గ మ మ ధా ధా | ధ పా మా పా |

గ మా రి సా | రి స ని / స \ ధా ధ | ధ ని స ని స గ గ |

గా మ గ మ ప మ | గ మ ధ / ని ప ధ ధ | ప మ ప \ గా మ / ప |

గ రి స / రి స ⊐ ని స | ధ / ని ధ ధ ని స స | ధ ని స రి గ / మ రి |

స / ధ ధ ని / స ధ ప | మ / ధ ప మ / ప గ / మ | రి గ మ ప మ ధ ధ |

ధ ని స ని \ ధా ప మ | గ మ / ధ పా గ మ | రి సా ని స గ గ |

మ ధ ని సా ధ ని | స రి గ మ రి రి స | ని స ధా / ని ప \ గా |

మ ధ ప మ ప \ గా | మ / ప గ రి సా స | ని స ⊐ ని \ ధా ని స |

/ గా గా మా ధ | పా \ గా మ పా | ధ ని సా గ మ / ధ |

పా గ రి సా ⊐ ని | ధ సా ⊐ ని రి \ సా ||

రి గు మ ప ధి ని] మేళము 28 : హరికేదారగౌళ [బాణ. ఘూ. చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 3 : ఈశమనోహరి

లక్షణ శ్లోకము

వేంకటమఖి : షడ్జ గ్రహాచ సంపూర్ణా భవేదీశమనోహరీ.

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : స రి గ మ ప ధ ♭ ని స
అవరోహణము : స ♭ ని ధ ప మ గ రి సా స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము. కొన్నిచోట్ల కాకలి నిషాదమును బలుకును. ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ యీశమనోహరీరాగ మూర్ఛనారోహణావరోహణములు వక్ర వర్జ్యములు లేక మన్నవి. ఇట్లుండినప్పటికిని ఈ రాగమును స్ఫురింపజేయగల ప్రయోగములను గనుపఱచెద.

' పవసా , పనిధపా , సాధనిసా , స ధ రీ సా , పమరిగరిసా ,

సగరిమగరిస , పమరిగమరిసా , స ⊏ ని సా , రి ⊏ ని సా ,

గా రీ ⊏ ని రి ధా రీ సా —

ఇవి ధక్క తక్కినవి కైశికి నిషాదములే. మూర్ఛనావరోహణాంతమున, సా స - అని గనుపించియుండుటచేత నీరాగమునకు షడ్జన్యాసములు మిగుల గలవని పూర్వాచార్యుల యభిప్రాయము. తక్కినవి లక్ష్యములచే నెఱుగనగును.

లక్ష్యగీతము - మఠ్య తాళము - వెంకటమఖి

సా స ని స ని ప ని ధా | ప ధ ప ని ధా ప ధ ప మ |
పా య బు య ప య ప ణ | ప్ర ర య ణ సు జ్జ ఘ ట న |

ప ధ మ పా ప మ మ గా | గ మా మ గ రి గా గ రి |
క వ చ ణూ ఉ ఉ ఉ రె | ద రా రి గ ద అ అ సి |

పా ప మ రీ గ మ ప ధ | ని సా ని ని ధ ప ధ ప మ |
భూ స ఇ య క్క రు రె ఎ | బి నా య క వా అ అ ణు రె |

ప ధ ని స రీ ద ని స రి | గ రి గ మ పా ధ ప మ గ |
తి య ఇ య అ య్యి ఇ య ఇ | య అ . . రె త్రి య ఇ య |

రి మ గ రి గ రి గ రి' రి స |
అ అ ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య |

జావడ :

పఁ మా పఁ మఁ రిఁ గఁ మఁ రీఁ | సఁ ని ని సఁ ని సఁ సఁ రిఁ రిఁ గఁ |
ర ణ ఖ్క దిని ర అ ళ్ళ | ప్ప ర ధ ణు య ని కు రె ఎ ఎ |

మఁ పఁ ధఁ పఁ నిఁ ధఁ పఁ ధఁ పఁ మఁ | పఁ ధఁ పఁ మఁ గఁ రీఁ మఁ గఁ రిఁ |
సు మ అ అ అ ర శ రి ఇ ఇ | రు రె కు ఉ ది ఇ వ్య ర స |

గఁ గా రిఁ సఁ రీఁ సఁ ని సఁ | రిఁ సఁ ధ ని సఁ రిఁ గఁ మఁ పఁ ధఁ |
క అ ం బ రూ ఉ ఉ రె | వ రి పా లి త గో ఒ పి |

నిఁ స్తా నిఁ నిఁ ధఁ పఁ ధఁ పఁ మఁ | ధఁ మఁ పఁ పా మఁ మఁ గఁ గఁ రిఁ |
న ఆ ధు రె ఎ ఎ ఎ వ ర | మ కృ పా ళు రె ఎ జ య |

సఁ ని ని ధ వ మ మ గ గ రి ||
జ య గో ప ఆ అ లు రె ఎ ||

సా స ని స ని ప ని ధా ||
పా య ఋ య ప య ప ణా ||

కీర్తనము 1 - తిస్రజాతిఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

జగదీశమనోహరి

పల్లవి :

స గ రి స మ | గా గ రి , | మ ప ధ ＼ మ ／ సా |
జ గ దీ శ మ | నో హ రీ | జ య క రు ణా |

మ గ గ రి సా | ని ధ ప మ మ గ | రి సా ధ రీ ||
ర స ల హ రీ | జ య క రి త్రి పు | ర సుం ద రీ ||

ప గ రీ స మ | గా గ రీ , | సా ; : ||
జ గ దీ శ మ | నో హ రీ | ఈ ||

అనుపల్లవి:

రి గ మా రి స | రి స ధా రీ | సా ధ ని ప ధ | మా గ గ రి స ||
న గ రా జ ప్రి | య కు మా రీ | నా దాం త వి | హా రి గా . రి ||

రి గ మ రి స ని రి స ధ ని స రి | ఫా స ని ధ ని ఫా ని ధ ని స ||
భ గ వ తి హ రి హ ర గు రు గు హ | పా లి ని అ ఖి లాం డే . శ్వ రి ||

స్వరము:

సా , రి మ మ రి / మ గ రి సా | మ ప ధ ప / ని ధ ప మ గ రి సా |

ని ధ ని ధ రి సా ని ధ ని సా | సా ని స ప మ రి గ మ రి సా ||

రి మ మ గ రి ప మ రి గ రి సా | ప / ని ధ ప / స స రి గ మ రి సా |

గ రి సా ని ధ ప మ గ రి సా | ధా సా ధ ని సా రి ని స రి |

జగదీశమనోహరీ

కీర్తనము 2 - తిస్రజాతిఏకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శ్రీ గణనాథం భజరే

పల్లవి:

పా రి గ రీ | రీ గ మ పా | నీ ధ ప మా | గా రి స నీ || సా ; ;
శ్రీ గ ణ నా | థం భ జ రే | చి త్త ప రా | శ క్తి యు తం || అ . .

అనుపల్లవి:

గా గ మా మ | పా స ని సా | ద నీ ద ని పా | మా గ రి స ని ||
నా గ య జ్ఞ | సూ త్ర ధ రం | నా ద లయా | నం ద క ర ం || శ్రీ

చరణము:

రి గ మా రి | గా స రీ , | స ని ధ పా గ | రి ని సా ||
అ గ మా ది | స న్ను తం | అ ఖి ల దే వ | పూ జి తం ||

నీ గ రి మ | గా ప మా . | పా గ మా రి | గా మ పా ||
యో గ శా లి | భా వి తం | భో గి శా యి | సే వి తం ||

పా సా నీ ధా ని ధ ప మ | గ మ పా ధ ప ధ ని స ని సా ||
రా గ ద్వే షా ది ర హి త | ర మ ణీ య హృ ద య ము ది తం ||

శ్రీ గ మ రి గ సా ని ధ పా | ని నీ ధ ప మ గా రి స ని ||
శ్రీ గు రు గు హ స న్మో ది తం | చి న్మా ల క మ ల స్థి త ం ||

శ్రీ గణనాథం

సంచారి — మఠ్యతాళము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా పా సాం ని ధ పా | ప ధ మ గ రీ మా గ రి |

సా ని ని సా స ని ధ ప | గ రి ని సా రి గ మ రి గ |

స రి గ రి సా రి గ మ ప | ధ ని ధ ప మ గ రి గ రి స |

మ రి గ రి సా స రి గ మ | రి గ రి రి సా రి గ మ ప |

రి ప మ ప ని స రి గ స / గ | రి రి / ని ధ ప మ మ గ గ రి |

సా మ ప ధ మ పా మ గ | రి స ధ రి \ సా స రి స ప |

మ గ రి స రి మ గ రి స ని | ధ ని పా ధ ని ఫ ప ధ ని |

\ పా సా ని ని సా రి గ | మ ప ధ / ని పా ధ ని ధ ప |

సా ధ స పా ప ని ధా | ని స రి గ / మ రి స ని సా |

ప ప ధ ని పా ధ ని స ని | ధ ధ పా మ గ రి / మ మ గ |

ధ రి సా ధ ధ రీ రి | ధ ని స ని సా ని రి సా ||

జన్యము (భాషాంగము) 4 : సురటి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : సూరటోరాగ ఆరోహే గ ధౌత్యక్త్వా ప్రగీయతే.

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : ని స రి మ ప ♭ నీ స్నా
అవరోహణము : స ♭ నీ ధ ప మా గ రీ స్నా .

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము ; షడ్జగ్రహము : ఆరోహణమందు గాంధార ధైవతవర్జ్యము ; దేశీయ రాగము. ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును.

గమనిక : ఈ సురటిరాగమునకు నిషాదమధ్యమ ఋషభములు మిగుల రంజనముల గలిగించెడి జీవస్వరములు గనుక పూర్వాచార్యులు మూర్ఛనారోహణమున నిషాదమునకు దీర్ఘమును, మూర్ఛనావరోహణమున నిషాద మధ్యమ ఋషభములకు దీర్ఘములును గనుపించియున్నారు. కొన్ని ప్రయోగములను గనుపించెద,

సీ సీ సీ , ని ధ పా పా , మా మా మా , మ గ ↘ రీ రీ ,

రీ ↘ నీ సా , రి నీ సా సా , సా నీ ధా పా , స ↘ నీ ధ పా ,

స ని ↘ ధ పా , స ని ద ↘ పా , ↘ రీ ↗ మ ↗ పా , రి మ ↗ పా ,

మా గ ↘ రీ , ↗ ప మా ↘ గ ↘ రీ , ↗ ప మ గ రీ , ప మ గ ↘ రీ ,

ప మ గ ↗ ప మ గ ↘ రీ , ప మ గ మ గ ↘ రీ , రి ↗ మ రి ↗ మ రీ సా ,

సా నీ ధా ప నీ దా , రీ స ని ధ ↗ స ని ధ పా , ప ధ ని ధ పా ,

స ని ధ ని సా — ఇటులను ప్రయోగములున్నవి తారస్థాయిలో మాత్రము నొకానొకచోట స రి ♭ గ రి స , పా ♭ గ రి స - యని సాధారణ గాంధార ప్రయోగములు గలవు. పంచమమునకు క్రిందిగల ఋషభమునకును పంచమ మునకు పైని గల షడ్జమునకును గల సంబంధము మిక్కిలి రంజింపును గలుగజేసును.

ఈ రాగమందు మంద్రస్థాయి నిషాదమునకు క్రింది సంచరింపులు మిగుల లేవుగనుక మూర్ఛనారోహణాదిని నిషాదమే యెత్తబడినది. గ్రంథ విస్తరభీతిచే విస్తరించి దెలుపుటను మానుకొంటిని. తక్కినవి పూర్వీక సంప్రదాయజ్ఞుల లక్ష్యములచే స్పష్టమవును.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటముఖి

ధ్రువము :

నీ ధ ప మ ప ధ	మా గ రీ రి స	రి మా పా మ ప
ల క్ష్మీ నృ సి ం హా	దే వ దే ఎ వ	అ య స్తం ం ం

నీ ధ ప ధ మ ప | నీ స రీ ‌రి స | ని స రి ని ధ ప ధ |
ఘాం త రా అ ళ | మారుఘ అ ఆ రి | క ట క టి త రె ఎ |

మ ప ని నీ స స | రి రి రి మ గ రి స | నీ ధ ప మ ప ధ |
వి క ట దం ం త | క ష ణ క ర వు ని | భే ద న ం ం తి |

మా గ రీ రి స ||
యా ఇ ఐ య ఇ ||

జావడ ;

స సా రి మ పా |
అ రె క్క న క |

ప ని స రీ స రి | నీ ధ ప ధ మ ప | నీ స రీ రీ |
భ ం జ న క్క ర | వుం ని రె ఎ య అ | ఐ య ఐ యై |

మా గ రి గ స రి | మ మ ప మ ప ని నీ | స్సా ; |
యై య తి య అ ఇ | అ . . . . . అ | రే |

ధ ధ ధ పా మ ప | రీ ప మ గ రి స | రి రీ స ని స రి |
ఘెం కి లె ప్ర హ | లా ద పా లి త | అ హో బ ల న ర |

నీ ధ ప మ ప ధ | మా ; గ రి స ||
సిం హ మా ం ం | తా హి రె ఎ ||

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

(శ్రీ) వాంఛ నాథం భజేహం

పల్లవి :

ని/సా, స ని ని ధ స ని ని ధ | /రి స ని ధ ప మ ని ధ | ప మ ప మ గ మ గ\ రి ||
(శ్రీ) వా ం ఛ నా | థ ం ం భ | జె . . హ ం ||

ని స రి మ గ మ ప మ గ మ గ రీ, /గ రి గ | రి గ\సా, , ని స |
(శ్రీ) మ ం గ ళా ం | ళా స |

రీ, / మ రి మ పా / ని ప ని || నీ, ని సా
మే తం ం || (శ్రీ)

అనుపల్లవి :

రీ, మ మ రి మ పా, ప మ ప ధా ధ ప స ని ని | ధ ప మ మ గ రి | ప ప మ పా ||
(శ్రీ) వా ణీ శా | ది పూ జి | త ప దం ||

స ని స రీ, స/రి స\ని/స ని ధా/ని ధ | ప/ని ధ/ని ప/ని మ | ప/ప ని సా ||
(శ్రీ) క ర కా శ్యా | ధి క ధ ల | ప్ర దం ||

రీ , /మా గ రి సా నీ రి స ని ధ పా | ప స స ని ని స\పా స ని |
జీ వే శ జ గ ద్భే దా ప హం | జీ వ న్ము క్తి వి |

ధ / పా మ రి మ రి మ ప/ని ప ని / ||
దే హ ము క్తి ద ం || (శ్రీ)

చరణము :

రిమ రిమపపపమప ధ/ని | ధ/సా,నిపమ | మగ పమ మ గ\రీ ||
శీ తకిరణ రవి | పా వక | నే త్రం ||

రీ,మ మరి మపా, పమ మ గ రి,గ రిగ | \నిస రి పమ గమ | గ\రీ,రి ||
శ్రీ గం ధా రం | ణ్యజే | త్రం వి ||

\నీ సరిమ మరి మపా, పమ | /నిధపమగ | గరి/పమ పా ||
భూ తిరు ద్రా క్షా | భ ర ణ | గా త్రం ||

/నీ నిధ నిసా, సని ని ధ పా,/ని పని | \మమ పా,/ని పని | /సా, ని ||
భూ కై లా స | స్థి తి పా | త్రం వి ||

ధ ని\ పా, , పపాప మప | సని సరీ, రి రిస | స\ని ని సా ||
ర్ధ్వ త పాపా | సీ నభై | ర వం ||

రీ స/రిస సని/సనినిధ/నిప | పమ పధ పా,స ధప మ | గ పమగమ గ/రీ ||
ధూర్జటి మా ది | త్యా వా రో | త్స వం ||

సా రి\ నీ సరిమ | పమ ప ధనీధ ప | మగ గమ గ\రీ ||
వీ తి హో త్రమృగ | ధ రం ప | ర శి పం ||

సా ప రీ స/రిస నిధ | /రిస నిని నిధ | ధ పమ పా ||
వి ఘ్నే శ్వ ర గురు | గు హ స ము | ద్భ వం ||

మపమపనిస నిస రిమగరి సనిసా | నిధ నిస నీనీ | నీధప/ధమపా ||
భూతపతిం భవ సా గరనా వం | భూసుర టీకా | దీడితభా . వం ||

మపనిస రి/మగ రి/గరి సరి/ నిస సనిసరి |
పాతక హా రణనిపుణమునితీ ర్థ . . |

పరి సనీ\పా . సని | ద\పా మగరి/మరిమ ప/నిపని/ ||
ప్రభా వం ప్రకృ | తి స్వభా వం . . || (శ్రీ)

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

(శ్రీ) వెంకట గిరీశమాలోకయే

పల్లవి:

రిమ మరిరి మపా , మపధా , /ని | దపామగ\రి | ,మగ పమ గగమ ||
(శ్రీ) వేం కటగి | రీ శమా | లో క ||

గ/రీ , స సని ధనీ , ధ పా , ని | పమ ప/సనిధ | పమ/పమగమ గరిగరి మ ||
యే వినా యక | తురగా | రూ ఢం ||

గస రిమరిరి ,, ,, | ,, | మగ పమ గగ మ॥ గ\రిసా
ం (శ్రీ) వెం | ,, | లో క ॥ యే . .

అనుపల్లవి:

మ ⁄ పా , ⁄ నీ ని ని ╲ మ ప | ⁄ స ని ని స ధ ⁄ ని | ⁄ సా సా ||
దే వే ళ పూ | జి త భ గ | వం తం ||

ని స రి స రి స ╲ నీ సా , రి ♭ గ రి | స ⁄ రి స నీ ధ | స నీ , ధ పా ||
ది న క ర కో టి | ప్ర కా శ | వం తం ||

మ ⁄ ప మ ప ⁄ ని స రి ⁄ మ రి సా ని రి నీ ద ╲ పా |
గో విం దం న త భూ సు ర బృం దం |

స ని ధ ⁄ పా , స ని ధ ని | ధ ╲ మా , మ గ రి గ రి గ || ప
గు రు గు హో నం | దం ము కుం దం || (శ్రీ)

చరణము:

, రి మ పా , ⁄ ని ప మ ⁄ నీ | ని ధ ⁄ స ని ని , ధ | ప మ గ మ గ ╲ రి ||
అ ల మే లు మం | గా స | మే తం ||

రి ⁄ ప పమ గ మ గ రి గ ⁄ ని స | రి మ ╲ రి ⁄ ప మ ప | ని ధ ⁄ స నీ ధ పా ||
అ నం ం త ప ద్మ | నా భ మ | తీ తం ||

, స ని ధ ద పా , ని మ ప | ⁄ నీ స ╲ ధ ని | ⁄ సా సా ||
క లి యు గ ప్ర | త్య క్ష వి | భా తం ||

స ని నీ , ధ పమ మా , గ రీ , / గ రి గ | గ / ని స రి పమ గమ | గ / రీ ; ||
కం జజా దిదే | వో పే | తం ||

రి / ప మ ప \ మా / ని ధ ప / ధ ప మ గ మ గ \ రీ |
జ ల ధ ర స న్నిభ సు ం ద ర గా త్రం |

రి / మ రి స రి మ పా | మ ని ధ స ని ధ పా ||
జ ల రుహ మి . త్రా | బ్జ శ . త్రు నే . త్రం ||

మ ప మ ప ని స రి / మ రి సా ని స రి స ని ని ద \ పా ||
క లు షా ప హా గో క ర్ణ క్షే త్రం ||

స ని ధ పా మ / ని ధ ని | ప / ధ మ గ రి / మ గ స ||
క రు ణా ర స పా | త్రం చి న్మా త్రం || (శ్రీ)

కీర్తనము 3 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

బాలసుబ్రహ్మణ్యం భజేహం

పల్లవి:

ని స నీ ధ ప మ ప ధ ని ధ | ప మ మ గ మ | గ మ ప మ గ మ ||
బా ల సు బ్రం | హ్మ ణ్యం | భ జే . . ||

గ \ రీ , సా ని ధా | ధ ని పా మ | రి / మ రి మ ప ||
హం భ క్త క | ల్ప భూ రు | హం (శ్రీ) || బాల

అనుపల్లవి :

పా , సఀ సఀ ని ని ధ ప | మ ప / నీ | సఀ ని సా ||
నీ ల క ం ర హ్మ | దా నం | ద క రం ||

రీ సఀ స నీ ధ ని సఀ ని | ధ ప మా గ రి | , మ పా , సఀ ||
ని త్య శు ద్ధ బు | ద్ధ ము క్తాం | బ రం ం || బాల

చరణము :

మా , రి మ రీ మ ప | ధ ప మా మ | గ మ గ గ \ రి ||
వే లా యుధ | ధ ర ం సు | ం ద రం ||

/ మ రి మ రీ , రి \ ని | స రి / మ రి మ | ప మ పా ||
వే దాం తా | ర్థ బో ధ | చ తు రం ||

మ పా , సఀ ని ని ధ మ ప | ని సా ని | / సా సా ||
ఫా లా క్ష గురు | గు హా వ | తా రం ||

సఀ / రి స నీ ధా ప ప ప | ప మ ప ధ ని ధ | ప మ గ మ గ \ రి ||
ప రా శ క్తి సుకు | మా రం | ధీ రం ||

పా ప ప \ రి రి / మ రి స రి \ నీ సా | రీ మ పా మ ని ని | నీ నీ ధా పా ||
పాలిత గీర్వా ణాది సమూహం | పంచభూతమయ | మాయామోహం ||

/ నీ స రీ రీ రీ / మ గ \ రీ , రీ స ని సా | రీ స ని ధ పా
నీ ల కం ఠ వా హం సు దే హం | ని ర తి శ యా

మా | గ \ రీ , రి రి మ ప / ని || ని స నీ ధ
నం | ద ప్ర వా హం || బా ల

కీర్తనము 4 - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

అంగారకమాశ్రయామ్యహం

పల్లవి :

రి మ | పా ధ నీ , ధ ప | మ ప మ మ | గ రి / గ రి / గ స | రీ | ; ని స ||
అం | గా ర క | మా | శ్ర యా మ్య | హం | విన ||

రి / ప మ | ప / స ని స రి | \ నీ | సా . రి ♭ గ రి స నీ ||
తా | శ్రి త జ న | మం | దా రం ||

స ని / రి స | నీ దా ప మ / ని ధ | పా మా | మ గ ప మ మ రి / మ రి స ||
మం గ ళ | వా రం భూ మి కు | మా రం | వా రం వా రం ||

రి మ. | ప స ని ధ ప | ప ధ ప మ | గ రి / గ రి \ స | రీ | ; సా ||
అం | గా ర క | మా | శ్ర యా మ్య | హం | ం ||

అనుపల్లవి:

, స	సా / స ని ని	సా	ని సా ,
శృం	గా ర క	మే	ష వృ

ని స రి	సా , రి స ని నీ	ధ ప	/ ధ ప / ధ ప / ని మ పా ‖
శ్చి క	రా శ్యా	ధి ప	తి ం ‖

2 ,,	,,	,,	/ ని ప / ని మ ప ప ‖
,,	,,	,,	తి ం ర ‖

మ / ప మ / ప మ	ప ని స రి	రి / మ	గ రి / గ రి ‖
క్తాం	గం ర	క్తాం	బ రా ది ‖

సా , రి స ని	ధ పా ధ	మ పా మ	/ నీ , ధ ప మ మ గ \ రి ‖
ధ రం	శ క్తి	శూ	ల ధ రం ‖

పా స స	ని / సా స స సా	\ నీ స రి	♭ గ రి రి స ని ధ పా ‖
మంగళం	కం బు గ ళం	మం జుళ	త ర ప ద యు గ ళం ‖

పా ♭ గ గ	రి స ని ధ ప ధ ప ధ	ప స ని ధ	ప ధ ప మ గ రి / మ రి స ‖
మంగళ	దా య క మే ష తు	రం గం	మ క రో త్తుం గం ‖

అంగారకం.

చరణము :

ధా స నీ ని | ధ ప మ ప ధా , | పా , ధ | మ మ మ మ గ |
దా | న వ సు ర | సే | వి త మం |

ప మా గ | గ రి గ రి మ రి స | స ని స | రీ , మ రి మ పా ||
ద | స్మ త వి ల | సి త | వ క్త్రం ||

, రి మ | ప మ ని ధ ప ధ | మ గ | గ రి గ రి గ రి స |
ధ ర | ణీ ప్ర | దం | భ్రా తృ |

స ని స | రి సా రి | , ని ధ | ప మ ప మ గ మ గ రీ ||
కా | ర కం ర | క్త | నే త్రం ||

, ని | ని ని ధ స | ని ధ | పా , సి ప ని మ ప ||
దీ | న ర . క్ష | కం | పూ జి త ||

స ని స | ని రీ , | స ని | సా సా ||
వై | ద్యా నా | ధ | క్షే త్రం ||

స ని స రి | గ రి రి స ని ధ | ప మ ప స | ని ధ పా , ధ ప మ గ |
ది | వ్యౌ ఘా | ది గు | రు గు హా క |

రి గా రి | మ పా మ ప ధా ప | ని ధ | ప మ గ మ గ రీ ||
టా | క్షా ను | గ్ర హ | పా త్రం ||

సా ⁄ రి స | , రి ని ⁄ స నీ ధా | పా ⁄ ని ధ | ⁄ ని ప మ ప ⁄ ప నీ సా ||
భా ను చం | ద్ర గు రు మిత్రం | భా సమా | న సు క ళ త్రం ||

స నీ సా | రి సా స ని ధ పా | ప ∖ మా ని | ధ ప మ గ రి ⁄ మరిస ||
జా ను | స్థ హ స్త చి త్రం | చ తు ర్భు | జ మ తి వి చి త్రం ||

అంగారక మాశ్రయే.

ఈ కీర్తనము నవగ్రహకీర్తనములలో మూడవది.

రి గు మ ప ధి ని] మేళము 28 : హరికేదారగౌళ [బాణ భూ. చక్రము

(భాషాంగము) 4 : సురటిరాగము

కీర్తనము 5 - ఆదితాళము - కుమారయెట్టప్ప మహారాజుగారు

శివానందరాజయోగ ప్రకాశ.

పల్లవి :

ని సా స ని ని ధ ధ వ | ప మ ⁄ ని ధ ప | మ గ పమమగ రిమపని ||
శి వా న ం ద రా జ | యో గ ప్ర | కా శ ||

2 ,, ,, | ,, | మ గ ప మ మ గ ∖ రీ ||
,, ,, | ,, | కా శ ||

, రి/మ రిసరిస సనిస | ,/మరి\మగ మపామ | గ\రి రిమ పా , ధ ॥ నిధ
శి వ కామవల్లీ సుత | మా మ | వ దే వా ॥ . .
„ „ | „ „ | గ \ రీ సా ॥
„ „ | „ „ | వా ॥

అనుపల్లవి :

ధ/ని /సా నిధప పమ ప | ప / నీ వి | స ని స స ॥
న వా ధి కా ర శై వ | ర హ స్య | గు ప్త హం స ॥

1 , స నీ రీ స నీ ధ ప ప | \ రి రి మ ప ని ధ | ప మ గ\రి/ పమ ప ॥
నవగ్రహరూపజాల | క ం క శి | ఖ రి వా స ॥

2 , స సీ రీ స ని ధ ప స | స రీ స నిధ పమ | గమ గరి / పమ ప ॥
న వ గ్ర హ రూ వ జాల | క ం క శి | ఖ రి వా స ॥

శివానంద

చరణము :

, రి మ మ మ గ మా గరి/పమ | పా , ని ధ | పమ పమ మ గ \ రి రి ॥
ప్ర ణ వ హ్రీం కా ర పూ | జా వి | ధా య క ॥

, రి / మ రి స రి స స ని స | రి మ రి మ ప ప | ప మ / ని ధ ప ॥
ప్ర ణ వహ్రీంకార సం | మ్మో శ న వి | ధా య క ॥

, ప ని ధ ప పా , ⁄ ని ∖ మ ప | ⁄ స నీ స ని | స ని స స ||
ప్రణ వ హ్రీం కా ర | స్తో త్ర వి | ధా య క ||

. స ని ⁄ రి స ని ధ ప ప స | స రి స ని ధ ప మ | రి మ రి మ ప ||
ప్రణ వ హ్రీం కార ప ర మ | త త్వ వి | ధా య క ||

స్వరము :

⁄ సా , రి స స ని ని ధ ప మ ని ధ | పా , రి మ | ప స ని ధ ప మా గ ||

రీ , రి ⁄ మ రి సా రి ని స ని రి | ∖ సా . ని స | ⁄ రి రి ⁄ మ మ ⁄ ప ప ⁄ ని ని ||

⁄ సనిధపామ ⁄ నిధపమాగ రి ⁄ మ రి స | ని సా రి స ⁄ మ ∖ రీ | మపా సనిసరీ ||

సరీ ⁄ మ మా ∖ గరీ ⁄ గరిస నిసనిరి | స ⁄ రి స నీధ ప ⁄ ధప మ | , గరి నిసరిమప ||

శివానంద

6 తిల్లాన - దరు - ఏకతాళము - కృష్ణస్వామి అయ్య

రి ⁄ మ రి స సా ని స | రి మ గ ప మ గ ∖ రీ ; ||
నా దిరిదాని తొందిదాని | ద ర ద ర నా ||

రి మ రి మ ప ప ప ప | ప స నీ ద ప మ గ ↘ రి ||
త నం త ం దిరి దిరితం దిరి | తి ల్లి ల్లా ం తి ల్లి ల్లా ం ||

మ పా ని స ని స స | స ని రి స స ని ధ స ని ధ ప ||
త నం త ద ర దా ని | నా దిరి తోం దిరి నా ది రి తోం దిరి ||

ని స రి స ని ధ ↘ పా మ ప ధా | ప మ గ ↘ రి రి ↗ మ రి స ||
దిరి ది త్తి ల్లా నా ది రి ది | త్తి ల్లా నా దిరి తి ల్లా న ||

పల్లవి :

రి ↗ మ రి స సా ని స | రి మ గ ప మ గ ↘ రి ; ||
పా లయ మాం శి వ | శ ం క రి ||

రి మ రి మ పా , స | ని ధ ప మ గ మ ప మ గ ↘ రి ||
భ క్త జ నా | నం . ద క రి ||

అనుపల్లవి :

ప మ ప ని స ని సా | ధా , ని స ని సా స స ||
బా ల చ ం ద్ర శే | ఖ రే అం బ ||

ప ↗ రి స నీ ధ స ని ధ | ని స ని ని ధ పా ; ||
ప ర మే శ్వ రి రా | జే శ్వ రి ||

↘ మా ప ప ↗ స ని సా | రి ↗ మ రి స ↘ నీ స రి ||
శూ ల పా ణి | జ గ న్మోహి ని ||

స ని ధ ప ప స ని ధ | స ని ని ధ ధ ప మ గ రి / గ రి స ||
జ ల జ ద ళా య త | లో చ నె ||

పాలయ.

చరణము :

రి మ పా ; మ ప | ప స ని ని ధ ప మ మ గ రి ||
క న కో జ్వ ల | నా యి కె ||

రి / గ రి రి స ని స | రి మ గ ప మ గ \ రి ; ||
క ళ్యా ణ గు ణా త్మి కే ||

ని ని ని ని ధ స ని ధ | పా స ని ని ని ధ ధ మ ప ||
స న కా ది ము ని | సం ను త ||

ప / ని \ మ మ మ మ ప మ గ రి మ ప || ప మ ప ని ని ని స ని ||
శా ర దె త్ర్యంబి . కే || క న కా ద్రి ని వా ||

ధ ని స ని సా స స | సా , రి స ని ధ స ని ధ ||
. . సి ని చం డి కె | కా త్యా య ని వ ర ||

ని స ని ని ధ పా ; || ప \ మ ప ని స రి / గ రి ||
దా యి కే || జ ని ని శ్రీ కృ ||

రీ సా \ నీ స రి ॥ స ని ధ స స రి స ని ధ |
ష్ణా ర్చి తె ॥ జ య స ం గీ త |

ప ధ ప మ గ రి / మ రి స ||
పా ర ర సి కె ||

రి మ రి రి మ ప ప ప | ధ ప మా ప మ రీ , మ రీ రి స ||
ధీ ం ధి త్తా ం దిరి దిరి | తి ల్లాం తి ల్లాం నా ది రి ||

రి రి మ ప ని స రి రి గ రి | స ని ని ని ని ని ని ని ని ధ స ని ధ ప ||
తందిరి తిల్లి ల్లి ల్లాం దిరి దిరి | తి ల్లా ం ద్రుగ్గు త క ద్రుగ్గు త క ద ర నా ||

ప ప \ మ ప / ని ని స రి | రి / మ రి స ని ని స రి |
దిరి దిరి దాని దిరి దిరి తి ల్లాం | దక్ దక్ దా ం తక్క తక్క ద్గి ద్గి |

ని నీ ని ని ని ధ ని స | ని స రీ స నీ ధ ప మ మ గ రి / గ రి స ||
త వ ం త న వ ధీ ం | త క ధి ద్ధ ళంగు త క త ధిం గి ణతోం ||

పాలయమాం.

7 చౌకవర్ణము - రూపకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సామీ యెంతని దెల్పుదురా

వల్లవి :

సా , రి స ని నీ ధ ప / ధ పా , | ప మ ప ధ ని ధ ప మ మ గ మ గ మ ప మ మ |
సా మీ యెం | త ని దె ల్పు దు . . |

గ ＼ రి ; స ని స | రిమ రిస ／ రిసరిమ పా , ని పని ||
రా సు ద | తి సు గు ణ ము లు ||

／ సి స నిసరి సా నిధ నిసారి | సనిధ／స ధ ＼ ప పధనిధపమ మ గమ పమ మ |
వ ర సా యె ం | త ని దె ల్వా డు |

గ ＼ రి ; సా | సా ; ; ||
రా | ||

అనుపల్లవి :

పా , ధ పమ మ గ రి ／ మగస | ని ／ ప ని సరి రి／మ గ మపామ గ ＼రి ||
కా మిం చి న | కా ం త రా ||

, ／ నిధపమ మ మ రి , ／మ రిస | సని ని ధ పమ మ／గరి／పమపా ||
క రు ణిం ం చి | జూ డు ము రా ||

నిధ నిసా , స ని ని ధ ప／నిప／ని | ＼మ పమ ప ／ ని ప ／ ని ని స ||
(శ్రీ) మా ధ వు | డై వె లయు ||

రి ♭ గరి రి స రిస స నిధ／ని | స రిస నిధ ప మగ రి గరి మ ప／ని ||
(శ్రీ) ము ద్దు | సా మి యె ట్టెం ద్ర ||

స్వరము, సాహిత్యము :

/ పా , / రి స ని ధ / స ని | ధ ప / ని ధ ప మ / ధ మ గ రి / ప మ |
పా ర స ము ఖ ర సి | క ర శ ర ణ ని మ ది ని ద ల చె |

/ పా , రి / మ ప / నీ ధ | ప / ధ మా గ రీ / మ రి మ ప ని ||
రా ను క ర (శ్రీ) క | ర గు ణా క రా హృ ద య ము న ||

స / నీ స రి రి / మ రి స / రి ని | , ధ ప / ధ మా , స / ని స రి / గ |
క రా న క ని క రా న నె ఱా | మ మ త మీ ర గ ను చె లి |

రి \ సా , / రి ని ధ ని \ పా , / ధ ప మ | గ \ రి \ ని సా రి / మ రి / ప మ ప / ని ||
మి మే లి మి గ లా ల న | ము సే య రా స ల లి త గు ణ ||

సామి

చ ర ణ ము :

నీ ని సా , స ని ధ స ని ని ధ ప మ | ప ధ / నీ , ధ పా , / ధ ప మ మ గ మ ప మ గ \ రి |
నీ ర జా క్షి | వి క్క ము గ |

/ మ రి మ పా , / మ రి / ని ధ ప మ మ గ | రి / మ రి / ప మ పా / ని మ ప / ని ||
ని ం న్ను కో రి యు ం | న్న ది రా సా మి ||

ని ధ ని స స ని ధ / స నీ ధ ప మ | ,, ,, ||
నీ ర జా క్షి | ,, ,, ||

,, ,, | రి / మ రి \ ప మ పా ; ||
,, ,, | న్న ది రా ||

స్వరములు :

1 సా , ↘ నీ ధ | ↗ రి ప నీ ధ ప మ |
ఆ రా మ | వి లా స వ తి |

↗ పా , ↗ ధ ప మ మ | గ ↘ రి . ని స రి మ ప ||
రా సు మ తి | రా గు ణ వ తి ర |

2 సి ని ధ ప ↗ ధా ప మా గ రి | ↗ మ రి స ↘ సి స ↘ సి రి ↘ సా రి |
అత్తరుణి చి త్తా జ్ఞ మి | త్త రి ని త త్త రి ల్ల మ త్త |

మ ప ↗ ని ధా ప మ ప సా ని ధ | ప ప ↗ ధ ప మా గ రి మ ప మ ప స ||
త గ ల చి త్త జు డు క్రొ త్త ళ | ర ము ల నె త్తు కొ నగ గొ లి చి ||

3 పా , ↗ ధ ప మా గ మ గ ↘ రీ ప మ | పా , మ గ రి ప స ↘ నీ ధ ↗ ని |
పా ట లా ధ రి రా జ న | పా ల సా ర స గం ధి ర |

ధ ↘ పా , రి ↘ మపని స ↗ మ రి ↗ ప మా | పా , ↘ స నిధ ↗ రి ప ↘ నీ ధ స ని |
పా వ ను డని ర మ ణి యే | పా రి యెపుడు నీ జ ల జ |

ధ పా , ని ధ ని స ↘ నీ ధ రి ↗ మ ↗ | పా , ↘ ♭ గా రి సి ని ద పా మ ప ||
పా ద ముల నె వ మ్మి న ది | పా లిం పుము కృ పా ర్ణ వ ||

4 ప ⁄ నీ , ధ ప మా గ ╲ రీ మ ప | ⁄ నీ , ధ ప మా గ రి ⁄ మ రి స |
నీ ర జ వై రి వె న్నె ల | నీ త రి గ ల్గు శ్ర మ మున |

╲ స్ని , రి స రి ని స రి రి ⁄ మ ప | ⁄ నీ , ధా ప మ గ రీ మ ప స |
నీ టు ప గ లు ద ల చి య వ | నీ పా ల శి ఖా . మ ణి |

╲ స నీ , ధ ని స ని స రి స ని ⁄ రి | స ╲ నీ , ⁄ రి స నీ ధ ⁄ ని ధ ╲ పా మ ప ||
నీ వి త ర ణ గు ణము ల ను | నీ ల నీ ర ద కుం త ల ||

5 పా , ని స ⁄ రి స నీ ధ | ప మ ప ⁄ ధ ప మా గ మ గ ╲ రి ప ⁄ మ |
ప్వాం త ము న యిం తి | కి వి ర హ మెం త ర త్యా గ వ |

పా , మ ⁄ ని ధ ╲ పా . రి మ ప | స నీ ధ ప మా గ రి మా ప |
సం తు డ ని తాం త ము గ | ల తాం త ని శాం త ల సం తి |

ని ధా ని స స రి ╲ నీ స స స | రి ⁄ మా గ ⁄ రీ ⁄ మ రి స ని స రి |
ని రం త ర ము వ సం త ము న | ను కం తు రం తు ల ను మి గు ల |

స నీ ధ మ ప ధ ప మా గ ╲ రీ మ | రి సా ని ధ ని ధ పా మ రి మ ప |
చిం త గ లి గి తాం తి జెం దె | ను రా స ద య సం త త మును |

ని ధ ని స స ని ధ స ని ని ధ ప మ | ,, ,, |
నీ ర జా క్షి . | ,, ,, |

,, ,, | గ మ ప మ గ మ గ ╲ రి ╲ సా ||
,, ,, | స్న . ది . . . రా ||

రి / మ రి స స ని స ని స / రి / మ మ | మ గ మ ప ధ ప మ గ మ గ \ రి రి |
నె న రు ంచి | స ర స ము . గ ను |

, రి మ ప ధ స ని ని ధ పా , ధ ప మ గ | మ ప మ గ మ గ \ రి రి గ \ సా ||
నె ల త ను గూ | డు ము రా అ ఆ ||

● ధీ ర బృ ం ద మ ం దా ర | ది వ్య హా ర శు భ శ రీ ర |
శ్రీ రా జా ధి రా జ | శ్రీ ము ద్దు సా మి యె ట్టేం ద్ర |

● ఈ సాహిత్యమును అనుపల్లవి వర్ణమెట్టున పాడి ముక్తాయి స్వరసాహిత్యములను పాడుకొని పల్లవిని యెత్తి నిలుపవలెను.

సంచారి - తిస్రజాతి ఏకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

నీ నీ నీ నీ / స ని ధ పా | రి / మ / పా పా మా మా మా |

ని ధ ప మ గ \ రీ / ప మ గ \ రీ రీ | రి / మ రి రి సా ని స ని రి \ సా |

ని స రి / మ మా మ గ / ప మ గ \ రీ | / గ రి / ప మ పా మ ప ని ధ పా |

మ / ని ధ ప మా ప / ధ ప మా గ రి | / ప మా గ \ రీ / మ రి సా సా |

ని రి \ సా రి రి రి / ప మా \ గ రి | / ని ధ పా రి మ \ రి మ / సా పా |

ప మ ని ధ పా మ / ని ధా ప మ | ప / ని ధ ప మా గ \ రి / ప మ పా |

రి / మ రి రి స ని రి రి సా | ని స ని రి స ప మ / ని ధా పా |

మ ప ని ని సా ధ ని / సా సా | రి స నీ ధా స ని ధా పా |

ని ధ పా మా ధ ప మా గ \ రి | ని స / రి రి / మ మ రి రి / మ మ పా |

రి మ ప స ని ధ ని / స ని ధ పా | ధ ని ధ ప మ \ గ రి / ప మ మ \ గ రి |

/ ని ధ ప మ పా / స స ని ధ పా | స ని ధ ప మ గ \ రి రి మ ప స |

\ నీ ధ ని ప స ని / రి స / రి స ని | ధ / స నీ ధా / ని ధ పా \ రి |

రి మ / పా రి మ ప స నీ ధా | ని ని సా సా ధ ని / సా సా |

ని ధ ని / స ని ధ / రి స ని ధ / ♭ గ రి | సా ని ధ మ ప ధ ప మా గ \ రి |

రి మ ప ప స స ని స ని రి స రి | ని ని / స స ని ధ / ని ధ ప |

మ ప సా మ ప ని స రి / మా గ | \ రీ / మ రి ని / రి ని / స నీ ధా |

మ / ధ మ / ప రి ప రి / మ మా గా | రి / మ రి స \ నీ రి రి నీ \ సా |

ని స రి మ ప ని స / రి స నీ ధ ప | మ / ధ ష మా \ గ రి / ప మ గ రి సా |

సా నీ ధా పా \ రీ మా | / పా పా \ మా / నీ ధా పా |

మా గా \ ప మ గ రి రి / ప మ | గ మ గ \ రి రి \ నీ సా ; ||

రి గు మ ప ధి ని] మేళము 28 : హరికేదారగౌళ [బాణ. భూ. చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 5 : ఎరుకులకాంభోజి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : ఆరోహేగ ని వర్జశ్చ సగ్రహస్సార్వకాలికః
స్యా దేరుకులకాంభోజీరాగ ఇత్యుచ్యతేబుధైః.

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : స రి మ ప ధ ♭ ని ధ ప ధ సా
అవరోహణము : సా ♭ ని ధ ప మ గ రి సా .

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము : షడ్జగ్రహము ; అరోహణమందు గాంధార నిషాద వర్జ్యము ; రక్తిరాగము : ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును.

మధ్యమ, ధైవత గాంధార ఋషభములు ఈ యెరుకులకాంభోజిని మిగుల స్ఫురింపజేయు జీవస్వరములు. కొన్ని ప్రయోగముల నిరూపించెద.

స రి మా మ మ , స రి ↗ ప మా మా , గ మ ప ↘ మా మా , గ మ ప ధా ,

మ ప ధా , స రి మ ప ↗ ధా , ప ↘ మ గా , రి ↗ మ గా , స రి గా ,

స రి ↗ ప మా గా , మ ↗ ప మ గ ↘ రీ , రి ↗ మ గ ↘ రీ , ధ ధ స రీ ,

గ రి ↗ గ ↘ సా , ధ ధ సా , ↘ ధా ధ సా , ప ధ సా ధ పా మ గ రి↗గ రి↘సా ,

స ⊏ ని స , స ↘ ⊏ నీ స .

ఈ ప్రయోగములందు కాకలీ నిషాదము బలుకుచున్నది కొన్నిచోట్ల కైశికి నిషాదమును బలుకును. ఒకచోటమాత్రము స ⊏ ని ప ధ సా — అని కాకలి నిషాద ప్రయోగము గనబడుచున్నది, సా ↘ ధా ధ సా . ఈ ప్రయోగము ఈ రాగమునకు మిగుల రంజనమును గలిగించుచున్నది. పైన గనుపించిన ప్రయోగములును తక్కిన ప్రయోగ ములును ప్రాచీనుల గీత, కీర్తన, పదముల నూహించితే వివరముగ తెలియును.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

ధ ప	మ గ రి ప మ గ రి	మ గ రి గ రి స రి	
అ ఆ	రె ఎ రె గ జ ప న	వ అ స వ అ ఆ న	

పా ధ సా రి రి	సా రి మ మ మా	మ ప ని ధ ధ పా	
ఖా ది సం ను త	దా ప జ న చిం	త అ మ ణి ఇ రే	

నీ ధ ప మ గ గ రి | స రి గ సా ప ధ | సా స ప ధ ని ప |
మ ఱ ద హా స నొ ఒ | ల్ల అ సు రే ప ర | మే ళ గ గ న కె |

ధ ప మ గ గ రి |
ఎ ఎ ళ ఇ ఇ శా |

అంతరి :

సా స సా ని స | రి రి ప మ మ గ రి | స రి మ గ రి రి గ |
ఆ రె జ ం ం బు | న అ అ అ అ అ ధ | లో క నా . అ |

రి సా ; ; |
ధ ఆ |

జావడ :

పా ధ సా సా | స రి మ గ గ రీ | సా రి మా మ మ |
ఆ ప్పు లిం గ | క ర కు ర ం గా | అ ద్భు తా గ మ |

మ ప ధ పా ; | మ ప ధ మా గ రి | స రి ప మ గ రీ |
తు ర గ రే | గ ం ం గా ధ ర | జ ట అ భ ం గా |

మ గ మ గ గ రీ | రి సా సా స స | ప ధ స ప ధ సా |
అ అ ర్ధ నా రి | శ రీ ఈ ఇ ర | ఉ భ య కా వే |

ప ధ ప మ గ గ రి | స రి మ మా మా | మ ప ధ పా ; |
ఎ ఎ రి మ ఆ అ ధ్య | శా స రే రే | య్య అ ఇ యే |

ప ధ స రి మ గ రి | మ ప ధ ప ధ సా | ధ పా మ గ రీ |
అ . . . . . అ | అ అ . . . ఆ | అ . . . ఆ |

ప రి గ సా ప ధ | సా స ప ధ ని ప | ధ ప మ గ గ రీ ||
అ ఇ య రే అ ఖి | లాం డ దే . ఎ వి | ధ వు ఉ రె ఎ రే ||

పా స సా ని స | రి రి ప మ మ గ రి | స రి మ గ రి రి గ |
ఆ రె జ ం ం బు | నా . . . . . ధ | లో క నా . . ఆ |

రి సా ; ; ||
ధ ఆ . . ||

కీర్తనము 1 - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

త్యాగరాజం భజరె

పల్లవి :

ధా , ని ధ ప ప మ ప ధ | ప / ధ ప మా గా / మ గా రి |
త్యా గ రా | జం భ జ |

రీ ; , సా రి గ | రి గా రి స స రి మ ప ||
రే రె | చి . . త్త ||

2 ,, ,, | ,, సా సా ||
,, ,, | ,, చి త్త ||

\ ఫా , ధా స ని | స రి గ \ స రీ ప మ గ |
తా ప త్ర | య ం త్య జ |

/ మ గా , రి రీ ప / ని ధ | \ ప \ మ గ స రి మ ప ||
రె ఏ రె | వి . . త్త ||

ధా , ని ధ ప ప మ ప ధ | ప / ధ ప మా గా / మ గా రి |
త్యా గ రా | జ ం భ జ |

రీ . ; సా రి గ | రి / గ \ రీ సా ; ||
రె రె | . . . ఎ ||

అనుపల్లవి :

, పా సా సా | రి మా , \ గ మ పా మ మ గ |
యో గి రా | జ హృ . ద |

మ పా ధా ప మా | ప ధ ప / మ ప మ పా ||
యా బ్జ | ని ల య ం . ||

, పా ధా ధా | స నీ సా రీ |
భో గి రా | జ ను త |

స / రి స నీ ధా ప మ గ గ | ప / ధా సా ; ||
చ ర ణ కి | స ల య ం ||

రీ రి / మ గ రి స | రి / గ రి / రి సా ప ధ |
నా గ రా జ మ | ణి వ ల యం ర జ |

సా స ప మ / ప మ ప ధ / స | ధ ప మ గ రి స రి మ ప ||
త్యాగ రా జం | ము ఖ కు వ ల యం . . ||

త్యాగరాజం.

చరణము :

మ పా , మ గ రీ | గ రి గ రి గ ＼ సా |
పా . లో మీ | శా ది ది |

＼ ఫా , ధా స ని | స రీ గా రీ ||
క్పా ల పూ | జి త గా త్రం ||

మా , గా రీ | గ రి గ రి గ ＼ సా |
నీ లో త్ప | లాం జా . ను |

సా , రి మ గా / ప మా | ప ＼ మా ధా పా ||
కూ ల త | ర క ళ త్రం ||

, మా పా ధ ప | / ని ధా పా ధా |
త్రై లో క్య | గు రు గు హ |

పా , మ గ స రి | మ పా ధా ; ||
తా తం త్రి | ణే త్రం ||

సా , పా పధ స | ని ధా పా పమ ప |
సా లో కా | ది కై |
ధా , నిధ ప పమపధ | ప / ధ ప మా మ / గా , \ రి ॥
వ ల్యా ప్ర ద | చ రి త్రం . ం ॥

రి రి / మగా , రి రి | రి / గ రిరిస రి / గ రి సా ॥
నీ ల కం ఠ మ | నే క ఫ ల దం ॥

\ ఫా ధ సా రి మ | మ గా రి మ ప ధా ॥
శూ ల పా ణి మ | శో క శు భ దం ॥
పా ధ సా ప ధ | సా రి / మ గ రి ॥
మూ ల భూ త మ | మూ ల్యా వ ర దం ॥

సా స సా రి స | \ సీ ధ ధ ప పమపధ ॥
కా ల కా ల మ | ఖండ సు ఖ దం . . ॥

త్యాగరాజం భజరే

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

దివాకర తనూజం శనైశ్చరం

నవగ్రహ విషయములలో నేడవ కీర్తనము

పల్లవి :

పధాధ / సధ / నిప పమ పధా , | ప ని ధప ప పమ | / ప \ మ గ / మగ / మరి ॥
దివా క ర త నూ | జం శ నై | శ్చ రం . . ॥

/ గ రి / గ స స ని సా , రి రి గ స సా . రి మ గ | మపామ ప ని ధ ప |
ధీ ర త ర ం స ం | త తం |

ప మ ప మ గ / మ గ ॥
చిం ం త యే ॥

గ \ రి / మ గ \ రీ \ సా రి గ రీ రి / గ \ రీ , | \ సా ; | సా ; ॥
. . . . హాం . . , | ం | . ॥

అనుపల్లవి ॥

ధ పా మ / ధ ప ప మ గ మ గ | మ ప మ గ మ గ రి | రి సరి / ప మప \ మా , ॥
భ వాంబు ని ధా ని | మ గ్నజ | నా నా ం ॥

రి / గ / రి రీ మ గ గ రి సా న ఫ ధ | . సా రి | / ప మ ప ధా ॥
భ యం క ర ం అ తి | క్రూ ర | ఫ ల దం ॥

మ పా ధ స ని స రీ రి రి మ గ రి గ రి | సా రి స సా
భ వా నీ శ క టా క్ష పా త్ర భూ త | భ క్తి మ తా

ని ధ | ధ ప మ గ రి / మ గ స ॥
మతి | శయ శు భ ఫ ల ద ం ॥

దివాకర.

చరణము :

సా/రిస రి\ ప మ ప ధ/స నిధ/నిప | ప పమ/పమ గ | /మగారి/మగ\రి ||

కా లా ం జ న కా ం | తి యు క్త | దే హం ||

, రి రి రి / మ గా రి రి గ రి స | , \ పా ధ | స రి రి ప ప మా ||

కాలస హా ద రం | కా క | వా హం ||

, గ / ప మా ప ధ / ని ధ / ని ని | ధ పా మ గ | గ రి మ ప ధ ||

నీ లాం శు క పు | ష్పమా లా | వృ తం ||

, ప ధ సా స స ద / స \ ని | ధ పా , ని ధ ప పా , మ | గ రి/మ గ స ||

నీ ల ర త్న భూ | ష ణా లం | ం కృ తం ||

పా ప / ని ధ ప మ గ రి గ స | స రి మా , మ గ గ రి | మ ప ధా , పా ||

మా లి నీ వి ను త | గు రు గు హ | ము ది తం ||

, ప ధ ప సా స ని సా రి గా , | గ \ రి రి రి | స ని స స ||

మ క ర కుం భ రా | శి నా | ధ . ం తి ల ||

రి రి సా స నీ | ని ధా ప | మ ప / ధా ||

తై ల మి శ్రి తా | న్న దీ ప | . ప్రి యం ||

ప / ధా / రి సా మ ప ధ / స | ని ధ \ పా ప మ | గ రి / మ గ స ||

ద యా సు ధా సా | గ రం ని | ర్భ యం ||

సా రి ⁄ ప మా గ ప ధ పా ధ ప మ గ రీ | ప మా ప ధా ధ ╲ ప ధ | స
కా ల దం డ ప రి పీ డి త జానుం | కా మి తార్థ ఫ ల | ద

స ని స రి రీ ॥
కా మ ధే నుం ॥

రీ ⁄ మ గా రి రి గ రి స ని ప ధా సా | పా ధ ⁄ రి స ╲ నీ ధా |
కా ల చ క్ర భే ద చి . త్ర భా నుం | క ల్పి త ఛాయా |

╲ పా మ గ రి ⁄ మ గ స ॥
దే వీ సూ . నుం ॥

3 స్వరజతి - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - శ్యామశాస్త్రిలు

కామాక్షినీ

పల్లవి :

సా ; , ╲ ఫా | ఫా , ; ⁄ ధా | . ⁄ సా ; రి ⁄ ప |
కా మా | క్షీ | నీ ప ద |

మ గ స రి ⁄ మ గ గ | ╲ రీ ; , ╲ ఫా | ధ సా రీ మ ప |
యు గ మె స్థి ర మ ని | నే నం | మ్మి యు న్నానునా |

, ధా స ╲ నీ ధ | . ప ╲ మా గా రి ॥
చిం త లె ల్ల | ను దీ ర్చమ్మ ॥

సా ; , ╲ పా | ఫా , ; ╱ ధా | , ╱ సా ; ; ||
కా మా | . . . . ఖీ | నీ ||

1 సా రి స రి ╱ మా | గ స రి ╱ మ గ గ రి | స ╱ రీ ; , ఫ ఫ |
అం బ న ను బ్రో | వ స మ య ము వి ను | మా ప తి |

ధ ధా , స రి గ ╲ ||
త పా వ ని గ ||

2 స రి ╱ ప మ గ స రి | ╱ మ గ రి స స ╱ రీ | రి ఫ ఫ ╱ ధా ధ ╱ ధ |
అ ను ది న ము శ ర | ణ మ ని నిను వే | డు కొ ని యు న్న సు |

ప ╲ మా గ రి ╱ మ గ ╲ ||
తు డ మ్మ స ద య ||

3 రి స రి పా మ గ | స రీ స ని ధ ఫ | ధా ; , ధా |
స ర సి జా స న | హ రీ శ వి న త | పా దా |

పా ╲ మా గా రి ╲ ||
నా తో వా ద ||

4 రి స రి ╱ ప మ మ గ | గ రి రి స ని ధ ఫ | ధ ధా ; ధ ధ |
క మ ల ద ళ స మ | న య న క చ జి త | ఘ నా ళ ళ |

ప ప మ మ గ గ రి ||
ధ ర ని భ వ ద న ||

5 ప మా ప / ని ధ మ ప | ధ \ పా మ గ రి గ | \ సా రి స రి / మా |
మా న వ తి ని ను | స దా ద ల చి న | మా న వు ల కె |

గ రి / మ గ గ \ రీ | స స రి స స / రీ | . ధ ధ ధ ధ సా |
ల్ల ఫ ల మొ స గే | బి రు దు గ ల దే | వ త య ని నే |

. ప ప ధ ధ / సా | , ని ధ ప మ గ రి \ ||
వి న బ డి నీ | వె గ తి య ను చు ||

6 పా ॥ , మ ప | / ని ధ ప మ గ రి / గ | \ రీ ; , సా |
పా వ ని | పు ర హ రు ని ర మ | ణీ పా |

రి / ప మ గ స రి / గ | \ సా ; \ ధా | ధ స రి మ ప ధ ధ |
ర్వ తి స క ల జ న | నీ పా | త క ము ల ను వ డి |

/ సా ; , సా | రి స ని ధ ప మ గ \ ||
గా దీ | ర్చి వ ర మొ స గు ము ||

7 ప మ ప / ని ధ మ ప | / ని ధ ప మ గ రి గ | స స రి స రి / ప ప |
క న క గి రి స ద | న ని ను గొ లి చి న | జ న ము ల కు ది న |

మ గ స / ధ ప మ గ | \ రీ ; , ధ ధ | ధ ధ స స రి మ ప |
ది న ము శు భ మొ స | గే వ ని | శ్రు తు లు మొ ర లి డ |

/ ధా ; , ప ధ | / రి స ని ధ ప మ గ \ ||
గా మొ ఱ | లు వి ని వి ని వి ని ||

8 పా ధ ధ స ప ధ | ╱ స ని ని ధ ధ ప మ | పా ╱ ని ని ధ మ ప |
బా ల కి స ల య | చ ర ణ ని మి ష ము | తా ళ ని క వి ను |

╱ ని ధ ధ ప మ గ రి | ╲ సా రి స రి╱స మా | ప మ ప ╱ ధా ప ధ |
మ ద గ జ గ మ న | తా మ స ము సే | య క నె న న్నిపు |

╱ రి ╲ సా ; మ ప | ╱ ధ ╲ పా ; మ గ ╲ ||
డు బ్రో వు ము | ప రా త్ప రి ||

9 ╱ ధా ప మ గ రి ╱ మ | గా ; , స రి | ╱ మా గ రి స ని ధ |
కుం ద ము కు ళ ర | దా సు ర | బృం ద వి ను త స |

╲ ధా ; , ధ ధ | స ధ ధ సా ; | , రి మ ప ధ ╱ సా |
దా భు వి | లో వ ర దా | య కి గ ద నా |

╱ గ రి స ని ధ ప మ | గ రి స ని ధ ధ ధ ||
మొ ఱ లు చె వు ల కు | వి న ద గి రి సు త ||

10 స రి గ ╲ సా ╱ గ రి | స ని ధ ╲ పా ధ ధ | ╱ సా ; , ప ╱ రి |
క మ ల సం భ వ | సు ర ము నీం ద్రుల | చే త ను |

స ని ధ ప మ గ రి | స రి ╱ మా మ గ మ | ╱ పా ప మ ప ╱ ధా |
ని ను పొ గ డు ట కు | త ర మ మ్మ శు భ | మి మ్మ నిను నం |

ధ ప ధ ╲ సా , స | రి గ ╲ సా ╱ మ గ | రి స ని ధ ప మ గ |
మ్మితిని శ్యా మ | కృ ష్ణ సో ద రి | దు ర ము గ ను క రు |

రి స ని ధ ధ ╱ గ రి ╲ ||
ణ స లు పు మి క ను || కామాక్షి.

కీర్తనము 4 - ఆదితాళము - కుమారయెట్టప్పమహారాజుగారు

కరుణారసలహరీ

పల్లవి:

స స రి ↘ ప మ మ గ గ ↘ వ మ పా మ ప | ధా , సీ ధ ప ప ↘ మ | ↘ ప మ
కరుణా ర స లహ | రీ క టా |

గ రి గ ↘ రి రి ॥
క్షే ణ ॥

నీ స ↘ ఫ ధ ధ స నీ స రిగా ↘ రి | స రీ రి | ప ↘ మ గ ↗ మగారి ॥
కా ర్తి కే యే న | కృ తార్థో | స్మ్యహం ॥

రీ ; స రి గ రి రి ↗ గ ↘ రీ , | ↘ సా ; | సా ; ॥
ం | | ॥

అనుపల్లవి:

, ప ప ↗ ధ ధ ని ప ధ ↗ సా సా | , ధ ధ సా ని ధ | ని ధా వ ↗ ధ పా మ ॥
ప ర మా నం ద | ర హ | స్యే న ॥

/ పమ / పమ / పమ ప ధా , స ధ / పా | , పమ నుపామ గ |
ప ర మ త త్వ | వా |

/ మ గ / మ రి / గ గ రి , ॥
క్యే న ॥

స ఫ ధా స స స రి మా గ / ప మా పా మ | ప ధ స ని ధ ప
స ర సీ రుహ మృదు పా ద యు గ్మే న | స ర్వ లో క

మ ప | ధ / స ధ పా మ గ \ రి గ రి ॥
శ ర | క్యే న శి వే న ॥

స్వరము :

\ స సా \ ఫా ఫ ధ ధ | , స స రి | , / మ గ రి ॥

రీ , సా ; (1) ఫ ధ | సా రిమపా ధ స | \ నీధ పామగరి ॥ (ససా...)

రీ , సా ; (2) ఫ ఫ | ధధసా ససనిని | ధాప / ధపమగ రి ॥ (\ ససా...)

రీ , సా ; (3) స రి | మపధసా / రిసని | ధపా / ధపమగ \ రి ॥ (\ ససా...)

రీ , సా ; (4) స రి | , / ప \ మ మ | గ \ రి / మ గ \ రి ॥

\ సారి సరిరి / ప మా పమపప / ధ | , ధపధధ / స | , స | , సరిరి / మగరి ॥

ససా పపా ధధాస పధ / సా | , \ సా / సా | నిధ పామగారి \ ॥ కరుణా

చరణము :

పా / నిధ నిప / ధమ గ రి / మ గ | గ స సరి మ గ మ | పా , ప ॥
స్కంద నా మ భు వ | న రం జ | నే న ॥
పా , ప ＼ మ గ రి ＼ స | , ＼ ఫ ధ స | , స రి మ ॥ స్కందనామ

మ ప ధా ధ ధ ధ ధ | , ధ / ని ధ / ని ప | ప / ధ ప / ధ మ గ ॥
స న కా ది ము ని బృం | ద సం | న్ను తే న ॥
పామప / ధధ / నినిదా ప / నిధధపమ | పమపధసా సని | ధప పమగరి సరి ॥ సనకాది.

పా ధ / సా , స స | స ధ / స ＼ ని ధ / ని ప | ప / ధప / ధమ గ ॥
కుం ద కు ట్మ ల | మం జు ర | ద నే న ॥
పా ధ ధ సా స ని ని ధ పా ప మ | పా / ని ని ధా | ప / ధ ప మ గ రి సా ॥
స ఫ ధ ధ స స రి మ మ ప ప ధ ధ స ప | ధ / రి ＼ సానిధ ప ధ | సని నిధా ధపమ ॥

కుందకుట్మల.

పమ / పమ ప ధస నిధ | నిప ＼ మమ | పధదస ధ ప ప మ | పమ గరిగరి రి ॥
గు రు న వ ర స దర | మం ద హా | సే న ॥

సా స రి రి మా మ పా మ ప పా ప | ప మాపధాద ధా | ధ/నిధప/ద\పా , మ ॥
వందనాది పూ జి తే న గుహేన | వాగ్విలాసయో | గ షణ్ముఖే న ॥

పాథాధసాస ధసనిధప/ధ \పామ | పా/స ధ ధ ప మప | ధ/స ధపామ గరిగరి ॥
సౌందర్య చారు నాట్యజాలే న | సాం మ్రాజ్య వై | భ వే న శివే . న ॥

\సా , స రి రిమమపా , పమపధధ | /ని ని ధపామ ప/ని | ధధప\మమగగరి ॥

స\ఫాధసా ఫధసా , సరిసరిరి | / ప మ మా పమపధధ | , సనినిధధపమ ॥

పమప/ధాధ/ పధధ/సాస పధసా | రిస స\నీద సని | నిదాప పమ గ రి ॥

సస/రిరి/మమ/పప/ధధ/సస రి రి/మమ | గగరి\సా సనిధ | పా ,/ధపమగ\రి ॥

కరుణారస.

స రి గ మ ప ధి ని] మేళము 28 : హరికేదారగౌళ [బాణ. ఘూ. చక్రము

ఉపాంగము (భాషాంగము) 5 : ఎరుకల కాంభోజిరాగము

కీర్తనము 5 - ఆదితాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

పార్థసారథిని సేవింపని

పల్లవి:

, పధస సని ధ నిధ ప ప/ధప పమ | పమ/పమ పధ ప మ ప మ పధ/స | ధ\ప/ధపమగ గ రి గ రి మ గ ॥

పార్థసా ర ధి ని | సే ఎ | విం ప . . ని . . . (శ్రీ) ॥

స - పధస పధ స సని ధ నిధప/ధ ప\మ | /ప మ/ప మ పధ సరిమపధసా | ధ ప/ధపమగ రీ , గ\స ॥

సార్థసా ర ధి ని | సే ఎ | విం ప ని య ॥

\ ఫా ధ ధ స స ని స రి | స రిస రి/ ప మ గ మ గ రి | / గ గ రీ , సా , స ॥

పా ర్థ సా ర దీ | యే ఎ | లా . . అ ॥

/ ఫా ధ ధ స స ని స రి | సరిమపధ/నిధప మ మగ రి | / గ గ రీ, సా ,మ ॥

పా ర్థ సా ర ధీ | యే ఎ | లా ఆ కు ॥

అనుపల్లవి:

పా / ని ధ \ మ ప ప \ మ గ గా , మ | మ పా మ గ రి రి / మ గ స | స రి / ప మ మ గ గ మ ॥
పా ర్థి వా వ శి వి | దా ర ణ | ని పు ణు . . కృ ॥

పా ధ ప ధ / సా ప ధ | / రి స \ ధ / ని ప / ధ మ | గ రి మ గా స రి ॥ ప మ
పా ర్థి ప ర ప్ర సా | . ద క ర | ణ చ ర ణు ॥ (శ్రీ)

పార్థసారథి,

చరణము:

స / గ రి గా \ స / గ రి గ | గ \ రి / గ \ రి రి | \ [symbol] ని స రి / రి / మ గ గ / మ రి ॥
క రి గా వ ది | క్క రి మొ అ | లి డ గ మ ॥

స రి రి / గ రి రి రి గ గ రి స స | ; స రి రి ప మ గ \ రి | రి స / రి స రి / గ రి \ స ॥
క రి ద్రు ం చి బ్రో చి న | క రి వే | ల్పగ దా ॥

, స \ ఫ ఫ ధా , రి స స [symbol] ని స రి | , స రి మ గ మ ప | ధ స మ గ రి / గ రి రి ॥
న రు దా ర మొ అ ల | నరుదా | ర వి ని త ॥

స రి రి / ప మ గ \ రి రి రి / గ \ స | స రి సా , రి మ | మ గ గ గ / మ / పా ||
న రు తా ల్మి బ్రో చు మ | న్న రు సా | మి గ దా ||

, ప మ పా ధ ప ధ ని ధా | , ని ధ ధ / ని ప | ప / ధ ప / ధ ప ప / మ ||
శ ర ణం న్న కా కా | శ ర ధీ | రు గా చి ||

, ప \ మ మ మ గ / మ ప \ మ ప | ధా , ని ధ | స మా , / ని ధ / ని ప ||
శ ర ధి గ ర్వ హ ర | దా శ ర | ధి గ దా ||

. ప ప / ధ \ ప ధ స ప ధ స స | , ప ధ స రి | / మ గ రి గ రి ||
ప ర మ భ క్తు ల కి హ | ప ర మ హి | మ లో స గి ||

. ప ధ స రి \ మ ప ధ / రి స | , రి మ పా , ధ స | ధ ప ధ ప మ గ రి / మ గ స ||
ప ర మ ద మ ణ చి న | ప ర మా | త్మ డు . . . గ దా ||

1 / గ రి / గ స \ ఫా ధ స స రి ప మ గ మ ప మ | మ ప ధ ధ ధ / ని ధ ప | మ ప ధ \ మ పా ; ||
గురు కు చ భా ర యగు రు క్మ ణి మ న సు | గురుతెలుగు మ రుని | గురువు గ దా ||

2 ,, ,, ,, ,, | ,, | ,, మ పా / ధ ప ||
,, ,, ,, ,, | ,, | ,, గ దా శి వ ||

మ / పమ / ధప / సధ \ రిస / గరి / మగ రి స రి | పధ స రి గ మా ప | / స ధ ప మ గ స రి మ ॥
గురు గుహ బుధ కవి గురు నుత శుభ భా | గురు ఫలద మూల | గురు వుగ దా (శ్రీ) ॥

సొల్లుకట్టుస్వరము :

ఫా , ధా స పధ / రి స ని ధ ప / ధ \ పా | మా , గా రి / ప మ | మ గ రి / గ \ సా రి స ॥
తా ధెయ్యా తక   తక ఝుం | తక | ఝుణు   తక ॥

ఫా . ధా స ఫ ఫ / ధ ధ స రి మ గ మ ప | \ మా , పా ధ మ ప | ధ ధ / ని ధ ప మ ప ధ ॥
ఝుం తా రి   తధిమి త కి ట | తధ | ణత   ॥

ఫ ధా స స స రి / రి / మ గా మ మ పా మ | / ప మ / ధ ప / ధ ధ మ ప | / ధ ధ ప ధ / రి స రి రి ॥
త ధీ ను   త ఝుంత | తక తక దిగి | తద్ధిమి త కి ణ ॥

స రి / మ గ రి / గ రి సా / రి స ని ధ పా / ధ | పమగ రి గ రి సా ప / గ | రి స ని ధ ప మ గ స ॥ రి మ
. త కిట ఝుం త   కుం త | తధి న్నం | . . . తక తధింగి ॥ ణతోం

పార్థసారథిని

6 తానవర్ణము - అటతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

TANAVARNA Composed at the request of Raja Varaguna Rama Sangili Virappa Pandian Avergal, Zemindar of Sivaganga.

(శివగంగ జమీన్‌దారగు రాజా వరగుణ రామ శంగిలి వీరప్ప పాండియన్ గారి ప్రార్థనచే రచింపబడిన తానవర్ణము)

స రి / ప మా , / ప మ గ |

(శ్రీ) ఇ రా అ అ అ అ |

/ ప మా పా మ మ / ప ప / ధ ధ / ని ని ధ ధ ప మ | ప / ని ధ ధ ప మ ప / ని | ధ ప ధ మ ప ధ \ పా ||

అ జీ వ . అ అ అ ఆ . . | జా . . . . అ ది ఇ | ఇ వ అ అ రి ఇ పా ||

ధ / స ధ ప మ గ రి గ : \ స స \ పా ధ ధ సా ప ప |

అ . . . . . . ల : (శ్రీ) ఇ వ ల్లీ లో ఒ |

ధ ధ స స / రి రి / మ మ గ గ రి మ ప ధ / స ధ \ పా మ గ రి | \ స రి / ప \ మ | మ గ \ రి ||

ఒ ఒ లఅ దె ఎ ఎ వ అ నె ఎ ఎ ప నా | అ ను కు ఉ | ఉ ఉ లా ||

సరి / గరి \ సా ⁝
అ . . ఆ ⁝

అనుపల్లవి :

ధ / సద \ పా మపధ / స |
(శ్రీ) ఇ రా ఆ . . . |

ధధపపమగ మ/ధపపమగ మ/పమగ రి / మగా | గ రిగ \ సరిగ \ రీ | రి ధపధ ధా స మ ॥
జి ఇ . . ల్లుఉ శి ఇవఅ గి . . , రి ఇ వా | స చి ఇ . . ద్వి లా | స సం త తో ఒ ల్ల ॥

పధ / సా , ⁝
అ అ సా ⁝

2 పధ / సా \ పధసరి / మగ \ రీ |
అఅ సా (శ్రీ) ఇ కా అ అ ర్తి కే |

/ మగరిగ సరి/గరి ససరిరి పప/ధధ/సస మమ | పప/ధధ సస/రిరి | /మమ/పప ధ/రి\సా ॥
ఎ . . . ఎ ఎ . య శా . అ . వుఉ లె ఎ | ఎ ఎయఆ శా అఅ | అ . ల సు ఉ బ్రం ॥

ని ధ \ పా మ గ రి గ ⁝
వ్మా ణ్య అ ⁝

ముక్తాయి స్వరసాహిత్యములు :

\ సా , రి స రి / మా , గా మ |
సా ధు హృ ద యా గా ర |

పా , గ మ ప ధా , ధా / ని ధ ప \ మా పా / ని ధ | ధ ప \ మా ప / ని ధ ప | \ మా ప ప మా \ ప మ ॥
పా ట ల ప దా జ్ఞా త సు కు మా రాం-గ వి | ది త మా ర హా ర కు | మా ర కు మా ర న ॥

గ రి \ సా రి \ మా గ : \ పా , \ పా ధ స \ ని స రి / మ గ |
త స న తు్క మా ర : సా మా ధ్యా ఖి ల ని గ మ శి |

\ రీ , రి గ రి \ సా / ధ ప మ గ రి \ సా రి మ ప ధ స | , గ రి సా ని ధ ప | , మ గా రి \ సా / గ ॥
రో ని లయ సా గ ర శ మ న స ం న్నుతభవసా | గ ర సా ధ్వాస సం | హా ర ప్ర సా ద ॥

రి స ని ధ ప మ గ రి :
క ర శ ర వ ణ భ వ :

(42) చరణము :

దా / స ధ ప మ గ స రి |
దా అ . . . అ స్యం |

/ ప మా గగ / మమ / త ప / ధ ధ / ని ధని \ ప / ధ ప / ధమ | / పగ / మరి / గస రి / మ | గ / మ / పా / ని ధ ॥
బే ఎ మా అ . . . ని ఇ ని ఇ కొ | ఒ ఒ ఒ రె ఎ | ను ఉ రా ని ఇ ॥

ప మ గ రి స రి మ ప ⁝
ఇ . . . ఇ ⁝

,, ,, ,, | ,, ,, | గ / మ / పా , ॥
,, ,, ,, | ,, ,, | మ , రా ॥

స్వరసాహిత్యములు :

1 పా , ప \ మ మ గ రి / ప \ మ |
పా ప ప ణ తు లు న ర |

గ రి గ స / రి , \ ఫా ధ | స ⊓ \ నీ స | రి \ సా రి ॥
స తు లు సు రి పా ట | ల గం ధు | లు సా టి ॥

మ గ మ ప ॥
య గు దు ర ॥

2 పా ప మ మ గ గ రి / పా మ గ గ రి స రి గ స రి |
పా ప మ మ త గ ల పా ప య న గ న మ ర వ రి |

\ సా \ ఫా ధ ధ సా. ఫ ధ సా రి / మ గా గ రి సా | రి మ ప ధా స ప / ధ | / సా ; / పా ధ ప ॥
యా గ్రే స ర ఘెంచ కు సా మ రి గా మిని సా | ర స ద శాంతి స ర | సా లా ప సు ॥

మ గా రి స రి మ ప ⁝
క లా ప సు ద తి ర ⁝ దాస్యం.

3 ధా ప మ గ రి గ స రి మ ప ధా ప మ గ రి స ని |
దా న వ ని క ర వి దా ర క దా ప కు వ ల య సు |

ధా ఫ ఫ ధా స ఫ ధా స / ధ దా / ని ని ధా / ని ప | ధా మ మ / ప ప ధా | ధ సా \ పా ధా స ॥
ధా క ర ధా తృమ దా ప హ దా న ని దా నము | దా స్వద వి బుధా | శి పే నా ధా ర ॥

రి స \ నీ ని ధా ప ⁝
ధృ త నీ ప దా ను ⁝ దాస్యం.

4 ధ ప ప మ గ / ప మ గ / మ గ రి గ స రి / మ గ రి గ స రి |
దయస లు ప స మయ మి ది గ ద ము గు ద మొఱల మిగు |

/ గ సస/రి రి రి ఫ ఫ ఫ ధ ధ ధ ధ స స ఫ ధ స రి రి | /మ మ మ మ గ రి/ధ ప | మ గ రి/ప ప మగరి ॥
ల వి ని వి న క ను ని కి త గ వ తగు ల మ గ ల దిగు | లు గొ న వ లదు వ ల | ద ని ఖ లు కతగద ॥

స స రి సరి మ మ మ మ గ మ ప మ ప/ని ని ధ ధ ధ ప |
పొగరు గ ల చి గు రు వి లు తు ము లు కు ల గ ము ల క లు |

వ మ ప/ని ధ ప ధ ధ స స ప ధ స రి/మ గ రి గ స రి/ | గ స రి స ప ధ/స ధ | ప మ గ రి గ స/స ని ॥
వ ల చె లి వెలుగు సె గ ల చి రుత వ లె మె ల గు చి ఉు | క రు వలి వెత లబొ | గులుపొ ల తి ని పొలు ॥

ధ ప మ గ స రి మ ప ⁝
పు ద న ర ద ను పుము ⁝ దాస్యం.

5 ధా , \పా/ధ\పా , \మాగమ/ధపమ గమ/పమ |
ధా రా ళ మై మారుబ లుకుల త ని వి గ |

మ గ రి గ \ రి , రి రి \ సా , రి రి రి / మా గ | రి గ \ సా , \ ఫా ధ | సా ఫ ధ స రి మ ప ॥
లు గ తమి మీ రం గ సా రంగ వ రాం గ | స దృ శా పాం గ | గై కొ ని వెలయుము ॥

మ గా మ గ మ ప / మా మ ప / ని ధా ధ మ ప ధ సా |
మ రా ళ గ మ న మా న వ తి గా ద ప లు క రా |

స పధసరీగ\సరిరీ/మగారి సరిగసరి\స | , స పధసప/ధ\ప | , ప మగరిగ\సా ॥
ద పిలువరాదకనిక రమింత నెదకలుగరా | ద పణతిపయివా | ద విలసితవే ॥

స ని/గరిసనిధప ॥
ద ని గదితఫలద ॥ దాస్యం.

6 ధా , సా , \పాధ/రి సనిధ ధపపమ గ/ప మా |
రా రా పోర్వ దు చలముపలదుర ద యా |

\పా , పా , \మాప ధ/సధ పపమ మగరి/గా | \రీ , రీ , రి/మ | గ రి/గగరిసరీ ॥
పా రా వారదయిత నిటుల నలచు ఛే | మే రా మిగు | ల క లగినదిరా ॥

\సా , సా , \ఫాధస ఫఫ/ధధ/స సరిసరీ |
సా రా సారములనె ఱిగి న సరసుడీ |

\గా , గా , రి/మగ సరిమ\గాగ పమప/ధా | \పా , \మా , గా | రి/గ\సారిమపా ॥
వే రా ప లుకనలవి గాదు వెలది వే | రా రా రా | నిను రమ్మనెరా ॥

ధ/సధధపమ ప/ధపపమగ మ/పమమగగ రి/మ |
ప లుకులచెలివ లెమెయివిల సి లిసొాలసెర వె త |

గా గ రిగసరిరి ధస నిసారి సరిమ\గా | మ గమ/పపామ ప | నిధాప మపధా ||
దీ ర తలపుమీర వల పులూర మ దినిగో | ర తగి నసార ప | తి జేర తగదా ||

పప/ధధ/సస/రిరి ధధ/సస/రిరి/మమ/గగరిరి |
జగ ములు నొగు లగపగ గొని బెగ డడ రనెసగి |

మ గ గ రి సరి/గరి సా మపధ/సధపా మగరి/గ | సరి\సా /గారిస | , నిధ పా\మా గ ||
తి రి గి న యసురులసా హసములు పా డు వ డ చె | రిచి సా మ్రాజ్యసం | పద పా కా రి ||

రి స ఫ ధ స రి మ ప
కొన గి న గురుగుహ

దా / సధపమగ సరి |
దా స్యం |

ప మా గగ/మమ/పప/ధధ నిధ/నిప/ధప/ధమ | /పగ/మరి/గసరి/మ | రి/మగ/మ/పా నిధ ||
జే ఎఎమ అ నిఇనిఇకొఒ . | ఒ . ఒ రె ఎ | ఎ . నుఉ రా ని . ||

/పమగరి సరిమప ధ/సధధ పపమమగా ప/ధ |
ఇ . . . ఇ దా అ . . అఅనిఇగా దఅ |

ప ప మ మ గా మ / ప మ మ గా రి / మ గ గ గ | / రి ; | రి స రి / గ రి ||
అ అ అ అ ని యె ఎ ఎ ఎ లు కో ఒ ఒ ఒ ఒ | ఒ | , ఒ . ఒ . |

\ సా ;
రా

అనుపల్లవిని పాడుకొని ముక్తాయి స్వరసాహిత్యములను పాడి పల్లవిని యెత్తి నిలుపవలెను.

గమనిక : ఈ తానవర్ణ చరణస్వరములలో మూడవస్వరము ధైవతస్వరాద్యంతమును, నాల్గవస్వరము సర్వ లఘువునుగా రచింపబడినది.

7 దరు - ఆదితాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

శ్రీకరుడని నినుకోరి వచ్చితి

పల్లవి :

పా ధ సా , ద ప ధ రి స సా ప మ | ప మ ప ధ స ధ ప మ గ | రి / గ \ సరిమ ॥
శ్రీ క రు డ ని ని | ను కో | రి వచ్చితి ॥

, గ గ గా గా / మ గ | గ \ రి ి స / రి స రి మ | మగగరి / గగ రిరి \ సా ॥
చింత లె ల్ల దీ | ర్చు ము సా | మీ ॥

అనుపల్లవి :

, ప ధ పా \ మ మ / ప \ మ గ | , స రి మ ప | ధ నిధ ప ప / ధప ప \ మ ॥
శ్రీ క టా క్ష ము న | స్థి ర సంప | ద వె ల యు ॥

, ప ధ / సస \ నిధప / ని ధప | / మ మప ధ ప మ ప మ | ప / ధ / ని ద పమగరిపమ ॥
శ్రీ వ ర గుణ రా | మ భూ | పా . . ల ॥

శ్రీకరుడని.

చరణము :

, ధ ధ ధ ద నిధ ప ప / ధప ప \ మ | , మ ప ధ ప | / ధపపమ మగ \ రి ॥
అప్పునము ని గి న | య వ ని నె | త్తి గా చు ॥

ప ప మ మ గా మ / ప మ మ గా రి / మ గ గ గ | / రీ ; | రీ స రి / గ రి ॥
అ అ అ అ ని యె ఎ ఎ ఎ లు కో ఓ ఓ ఓ ఓ | ఓ | , ఓ . ఓ . ।

\ సా ;
రా

అనుపల్లవిని పాడుకొని ముక్తాయి స్వరసాహిత్యములను పాడి పల్లవిని యెత్తి నిలుపవలెను.

గమనిక : ఈ తానవర్ణ చరణస్వరములలో మూడవస్వరము ధైవతస్వరాద్యంతమును, నాల్గవస్వరము సర్వ లఘువునుగా రచింపబడినది.

7 దరు - ఆదితాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

(శ్రీ) కరుడని నిను కోరి వచ్చితి

పల్లవి :

పా ధ సా , ద ప ధ రి స సా ప మ | ప మ ప ధ స ధ ప మ గ | రి ⁄ గ ∖ సరిమ ॥
(శ్రీ) క రు డ ని ని | ను కో | రి వచ్చితి ॥

, గ గ గా గా ⁄ మ గ | గ ∖ రి రి స ⁄ రి స రి మ | మగగరి ⁄ గగ రిరి ∖ సా ॥
చింత లె ల్ల దీ | ర్చు ము సా | మీ ॥

అనుపల్లవి :

, ప ధ పా ∖ మ మ ⁄ ప ∖ మ గ | , స రి మ ప | ధ నిధ ప ప ⁄ ధప ప ∖ మ ॥
(శ్రీ) క టా క్ష ము న | స్థి ర సంప | ద వె ల యు ॥

, ప ధ ⁄ సస ∖ నిధప ⁄ ని ధప | ⁄ మ మప ధ ప మ ప మ | ప ⁄ ధ ⁄ ని ధ పమగరిపమ ॥
(శ్రీ) వ ర గుణరా | మ భూ | పా . . ల ॥

(శ్రీ) కరుడని.

చరణము :

, ధ ధ ధ ద నిధ ప ప ⁄ ధప ప ∖ మ | , మ ప ధ ప | ⁄ ధపపమ మగ ∖ రి ॥
అప్పునము ని గి న | య వ ని నె | త్తి గా చు ॥

, రి రి రీ / మ గ రి / గ రి సా | ధా స నీ స రి | రి మగ రి / గగ రి స ॥
నల గో త్రో | ద్ధా ర కు | డీ వే ॥

, ధ ప మా , / ప ప \ మ గా స రి | / మ ప ధా | ని ధ ప ప / ధప \ మ ॥
చె ప్ప త గ ని వి ఖు | ధు ల బా | ధ తె ల్ల ॥

, మ ప ధ ప మ గ రి / మ గ | స స రి మ ప | ధ ని ధ ప / ధ ధ పా , ॥
చె డ న ణ చి న న ల | స ర్వ జ్ఞు | డీ వే ॥

, ధ ప ప మ ప పా ప మ | ప ధ / ని ద \ పా మ గ | , రి మ ప ॥
త ప్పు లే క వి | ప్రు ల ం దు | వి ద్యల ॥

, ధ ధ ధ ధా ధ ధ ధా ని ధ | ప ప \ మా ప ధ | ప ధ / సా ॥
ద న ర జే యు చ తు | రా న ను | డీ వే ॥

, ని ధ స రి రి రి రి / గ | రి సా రి | / మా గ రి ॥
యె ప్పు డు నె డ తె గ | ని స త్ర | శా ల ॥

, స \ ప ధ స స రి మ | పా , ధ స \ ధ ప | ప \ మ గ రి మ ॥
నే ర్ప ర చి న పు రు | షా ర్థ ప | రు డీ వె ॥

పా ధ సా ప ధ సా / రి స ని ధ ప మ | పా ధా ధా మప | ధా / స ధ పమమగ ॥
తఝ్ఝుంఝుంతకఝుం | త ద్ది న్నం తధ | ణం ॥

రి గా రి సా రి స రి / మ గ రి గ | సా రి సా ప ధ | సా సరి / మాగమ ॥
త ఝ్ఝుంత్తా రి త్తా | తథై య్యాతరిగుడు | ఝుం ॥

ప\మా పధ ప\మా పధా మపధధా | ప ధా ధ సా పధ | స్గా సరి/మాగరి ॥
త ఝుం తకిట ఝుం | తఝుం తఝుం తధ | ణం ॥

గరి సరి/గరి సా మప/ధ ద పా మగరిగ | \స రి\సా ధ/గరిస ధస |
తకి ట ఝుం తక త ఝుం | త కఝుం త |

ధ ప \ మా గ రి మా ॥
కత ధిం గి ణతొం ॥

సంచారి – మఠ్యతాళము – సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా రి / ప మా పా ధా | మ ప ధ / స ధ ప మ గ రి గ |

\ రి రి \ ధా ధ ధ సా | ధ ధ స రి / ప మ గ గ \ రి |

మ గ గ రి రి / గ \ సా సా | రి / మ \ గా మ గ \ మా పా |

మ గ మ ప ధా / ని ధ పా | \ మా పా ధా మ ప / ధ / స |

ధ పా మ గ రి / మ గా గా | గా మ గ మ ప \ మా గా |

మ గ \ రి రి రి / గ \ రి | స ని స రి / మ గ గ రి రి |

స ని సా \ పా ధ స ని స | ధ ధ స రి / మ గ స రి పా |

మ గ రి స ని ధా / ధ ప మ | గా \ రీ / మ గ రి / గ \ సా |

రి మ ప ధా ప మా / గా | మ / ప మ గా రి / మ గ \ రీ |

\ సా రి మ మ స రీ మ మ | గ మ పా మ మ ప వ ధా |

మ ప / ధ ధ పా మ ప ధా | మ ప ధ / స ధ పా \ మా గా |

\ రీ గ స రీ / మ గ \ రీ | \ పా ధ స రి మ ప ప ధా |

రి మ ప / ని ధ ప ధా ధా | \ రీ మ ప ధ / స ధ ధ పా |

మ ప ధ స \ పా ధ ధ సా | ప ప / ధ ధ / స స / రీ రీ |

ప ధ స రి / మ మ \ రీ రీ | స రి / గ \ సా స / గ రి సా |

/ గ రి స ని ధ ప ధా సా | ధ / స ధ పా మ గ స / గ రి సా |

స రి మ మ మా గ మ ప ప | మ ప ధ ధ ధా ప మ ప ప |

మ ప ధ స రి మ ప ధ సా | స రి మ ప ధ ని ధా సా |

ధ స రి మ గ రి / గా \ సా | రి గ / సా రి రి / మ రి / గ స |

/ రి ధ / స ని ధ ప / ని ధ సా | పా \ మా గా \ రి గ స |

/ గ రి స ని ధ ప మ గ రి స | ధ ధ స రి / పా మా గా |

\ రీ ; ; స రి / గ రి | \ సా ; ; ; ; ||

రి గు మ ప ధి ని] మేళము 28 : హరికేదారగౌళ [బాణ. భూ. చక్రము

జన్యము 6 (భాషాంగము) : అఠాణా

లక్షణ శ్లోకము

వేంకటమఖి : అఠాణారాగస్సంపూర్ణస్సగ్రహస్సార్వకాలికః

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : స రి గ మ ప ధా ని స
అవరోహణము : స ని ధా ప మ గా రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము. దేశీయరాగము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

జన్యము : ఈ రాగములో వ్యవస్థ లేక కైశికి నిషాదమును కాకలీ నిషాదమును కలసివచ్చుటచేత నవీనసంప్రదాయకులు (29) ధీరశంకరాభరణ జన్యముగా జేర్చియున్నారు. ఈ రాగమునకు జీవస్వరమైన దైవతము యెప్పుడును కైశికినిషాదము నంటుకొనియే వచ్చుట చేత నీ రాగము స్ఫురించుచున్నది. గనుక, ప్రాచీన సంప్రదాయజ్ఞులకు మూలగురువైన వేంకటమఖి కైశికినే లక్షణ స్వరముగా (గుఋుతుస్వరముగా) గైకొని (28) హరికేదారగౌళ జన్యముగా నమర్చియున్నారు

మూర్ఛన : శ్లోకమున జెప్పినప్రకారమే పలుస్వరములు పలువిధములుగా గలసుకొని వచ్చుటచేత నీజన్యరాగమును సంపూర్ణముగానే యెంచవలెను. వేంకటమఖి విరచించిన గీతమందు మొట్టమొదట 'గ ప ధ స' యని మొదలుపెట్టియున్నారు. ఈ ప్రయోగము యీ కాలమందు వ్యత్యస్తమై మారుపాటుజెందియున్నది, వాడుకయందు 'రి మ ప ని' అనెడు వర్జ్యసంచారమే ఆరోహణమందు విశేషముగా కనుబడుచున్నది. అవరోహణములో పలువిధములైన వక్రసంచారములు కలసివచ్చుచున్నవి. అయితే 'ధ ప' అనునది ధ ని̽ ప అనియును, 'గ రి' అనునది 'గ మ̽ రి' అనియును పలుకుచున్నది.

జీవస్వరములు : ఈ రాగ మూర్ఛనారోహణమున ధైవతమునకు దీర్ఘమును, అవరోహణమున ధైవత గాంధారములకు దీర్ఘములును గనుపించియుండుటచేత ఈ రాగమునకు ధైవతమును, గాంధారమును జీవస్వరములుగా నుండుటయు దక్క యీ రెండు స్వరములయందును 'వళి' యను గమక విశేషము ప్రకాశిల్లుచున్నది.

గాంధారము : ఈ స్వరము కొన్ని సమయములలో సాధారణ గాంధారముగాను, కొన్నిసమయముల అంతరగాంధారముగాను, కొన్ని సమయములందు అంతరము వఱకు నంటంను కరపితముతోను పలుకును

$$\frac{\overset{\frown}{\text{గా}}}{\text{రి మ̽ రి మ̽ రి స}}$$

అట్లు పలుకునపుడు '♭' ఈగుఱుతు వేయబడును

వీణలో పంచశ్రుతి ఋషభస్థానమందే తంతిని కొంచెముతోసి యీడ్చిపట్టి ఋషభమునకు దిగవలెను. ♭ గా̄ – మ̽ ⊨ గా⌒ మ̽ రి స .

ధైవతము : ఈ స్వరము యీ రాగమునకు ముఖ్యమైన జీవాధారముగా నుండుటతో నయితము నిజముగా బలుకక కైశికిని అంటుకొనియే యెల్లప్పుడును నిలుచును

ధా / ని ధా ని ప (ని ↘ ధా), ధా ని పా, ని ↗ స ధా, ని ధా ↗ ని ↘ పా,

ప ↗ ని ధా ని పా - పాటయందు 'ధా ధా' యని ఉచ్చరించినప్పటికిని గమకములు కలిసి స్వరూపముగానే, పైని జెప్పినట్లు పలుకును. ఇవియన్నియు వీణలో పంచశ్రుతి ధైవత స్థానమందే వాయించవలెను. సందర్భానుసారముగా, గాంధార ధైవతములను వాయించు చున్నారు.

నిషాదము : పై జెప్పినట్లు ధైవతముతో నంటిన కైశికి నిషాదమే విశేష రంజన మును కలిగించును. మీది షడ్జమున కెక్కక 'మ ప ధ' యనెడు క్రింది స్వరములతో కలసి వచ్చునప్పుడున్ను, మంద్రస్థాయియందు వచ్చునపుడున్ను కైశికియే పలుకును. ప ని స, ధ ని స — యని పై కెక్కునపుడును స ని ప - యని దిగునపుడును కాకలియే స్ఫురించును. నిషాదమందు విశేషముగా నొక నొక్కు కలుగును. ని స రి, రి మ ప, మ ప ని — యని వచ్చునపుడు మొదటి స్వరమందు నొక్కు కలుగును.

'ప ధి ను స' — యని కాకలి నిషాదముతో నెక్కునపుడు ఒక స్వరమునుండి ఒక స్వరము (రాచుకొని) జారుగా పై నెక్కవలెను. పంచమమునసుండి ధైవతమును నదుముకొని పై స్వరమున కెక్కినట్లయితే శంకరాభరణమౌను. 'ప ధి ని స' - యని కైశికి నిషాదముతో నెక్కునపుడు షడ్జము నిషాదస్థానమందే పట్టబడి కొంచెము తక్కువగానే పలుకును. 'స ధ ప మ'- యని దిగునపుడు నిజముగా దిగితే దేవక్రియ అవును.

ధైవతమును 'ధి ని ప' యనుటవలెనే కొంచెము తోసి వాయించి తేనే రాగము స్ఫురించును. క్రింద జూపింపబడెడు లక్ష్యములచేత నన్నియు నెఱుగనగును.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుట తాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

గ ప ధ స | సా ని ధ ధ ధ ప | ప మ ప గా మ ధ |
అ తు లి త | రే రె స ఉ ర భ | శ్రీ ం ం గా . ర |

ధా ప గ గ మ ప | గ రి స సా స ధ | ధ పా మా ప మ |
రూ ప ర ఘు కు ల | ది ఇ ప శ్రీ ధ రు | రె ఏ తా ట క |

ప మ ప ని స రి స | మ గ రి సా స ని | నీ స ధ ధ ప మ |
హ ర ణ క వు శి క | యా గ ర క్ష కు | రే రె య అ ఇ య |

గ రి స
య ఇ య

జావడ :

సా సా | గా మ పా ప మ | గా మ ధ ధ ధ ప |
ఆ రే | ఉ గ్ర కో దం | డ ఆ ఖం డ న |

ప మ ప గా , మ | మా ధ ధా పా | ప ధ ని ప మ మ మ |
వ అ ం డి త్యా | జా ఞు రే రే | సి ఇ ఇ తా అ ప |

గ రి స స స గ గ | రి సా ని ధ ధ ప | గా మ ధ ధ పా |
తె ఎ ఎ సిం ం ం ధు | బం ం ం ధ న | దీ న సం ర |

గ రి స ధ ధ ధ ప | గా మ ప ప స స | రి స స మ గ రి స |
తు ణ అ ర అ వం | ం ణ కు ం ం భ | క ర న ఖ ం డ న |

గ మ ప ప స సా | సా ని ధ ధ ప మ | గ రి స స స గ గ |
శ్రీ . . రా . మా | రా మ భ అ అ ద్ర | ప అ అ ట్టా అ భి |

రి స ని ధ ధ ప మ ॥ గ రి స గ ప ధ స | సా ॥
రా మ మాం ం ం ॥ పా . హి అ తు లి త | రే ॥

కీర్తనము 1 - తిస్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

త్యాగరాజో విరాజితే

పల్లవి :

స ని స ప ధ ని పా | ప మ రి , మ రి మ ప ని ప ని ప |
త్యా గ రా | జో వి రా జి |

ని ధా ని ప మ ప గ రి , మ రి స | ని స రి మ ప ధా , ని స రి ||
తే మ హా | రా జ రా జ శ్రీ . ||

స రి స ని ప ప ధ ని పా | ప మ గ మ గ మ ప ని , ప |
త్యా గ రా | జో వి రా . . జి |

ప మ రీ , స ధ / సధ / నిప ధ ॥ నిస రిస / రిస నిప ధని |
తె శ్రీ మ ॥ త్యా గ రా జో |

/ సధప పమగ మా . ప ని ప | ప మ రి , సా ; ||
వి రా ప | తే ||

అనుపల్లవి :

మ ప మ గ మ ప / ని ప | \ మ \ రి మ ప \ ధ ధ నిధని స |
వా గ ర్థ మ | య భు వ న రా |

ని ప / ని ధా / ని పా , ॥ 2 నిప \ ని ధా ని పా ప ధ ||
జో ॥ జో హ రి ||

నిస / రి సనిప ధని \ పా | పమగమ \ గమ ప ధనీ , ప |
వాం ఛి తా | ర్థ ప్ర ద రా |

మ పమ రి స రి సా ॥ \ ప మా ప ప నినీ |
జో హ ర ॥ శ్రీ గు రు గు హ |

స \ ని స ని స రిస ని | సని / సా ; నిస ||
గ ణే శ రా | జో సం ||

/ మరి / మరి / మరి స రిస నిస | రి రి స ని / రి సనిధ సా , / రి నిస ||
సే వి త రా | జా ధి రా ||

పా , ⁄ ని మ ప ＼ రి ⁄ ♭ గ గ ⁄ మ రి స ||
జో అ జో ||

స ప మ ప ప స స నిస ని సా | ＼ నీ రి రి సా రి స రి స ని సా ||
నా గ ర ఖ ం డా ఖ్య పు రా | ణ ప్రతి పా ది త రా జో ||

నిసని ⁄ రిసా ⁄ రి స ధ ⁄ స ధా ⁄ స ధా | పమప సనిస గా , ⁄ మ రిసరి ||
యో గి నీ గ ణ రా జో | యోగి రా జ రా జ (శ్రీ) ||

త్యాగరాజో.

చ ర ణ ము :

ధ ⁄ ని ధ ⁄ ని ధ ధ ⁄ ని ＼ ప స ని ＼ పా | మ ⁄ ధప ＼ గ మప పా , ధనీ , ⁄ స |
క లి రా హి | త్య న గర వా |

ధ ని ＼ పా ; ; , ప ధ ని స ||
సో ||

2 ని ⁄ స నినిప ⁄ నిధాప ⁄ ధపామ | మ ⁄ ధప ＼ గ మ ప పా , ధ నీ , ⁄ స |
క లి రా హి . . | త్య న గ ర వా . . |

ధ ని ＼ పా ప ⁄ ని ప ప మ | ప ధ ⁄ స ధ ని ప మ ⁄ ధ ప మ |
సో సీ లో | త్ప ల నా యి కా |

గమాగ మ / నిపా / ని పమ రి / ♭ గ | గమ \ రిప / నిపపమ ||
స హా వా | సో నీ లో ||

,, ,, | గమ రి , రిస ||
,, ,, | సో ఆతి ||

నిసరిమపధ / నిధా / ని/ప | /స ⊏⊐ ని/స/ప/ నిధ / నిప / నిపపమ |
ల లి త హాం స | లా సో్య ల్లా |

/ పా ; రిస || . . ||
సో అతి || . , ||

2 పా ; పరి | సా , రి స ⊏⊐ ని స / ని ధ / స ధ |
సో . నిఖి | లా గ మ శి రో |

, ప రి స / రిస ⊏⊐ నిప | ధని \ పా , పమ ప ||
ను త వి లా | సో అ తి ||

/ స ⊏⊐ ని స రి స రి , గ | ని / రిస ⊏⊐ ని స ని \ ధా ; |
వి ల సి త హా | ట కా వ భా ||

⊏⊐ నిధ నిసా , , గా . మ రి || స ⊏⊐ ని / రి సా / రిస ⊏⊐ ని స వ |
సో అ నే || క శీ లా వి |

ధనిసరి స స ⊏⊐ నిప / నిప | మ / పా ప మ / ప మ పానిస ||
చి త్ర వి కా | సో ర క్తో ||

గ / మ రి స / రి స ⊏⊐ ని స ని | ని ధ ని స స రి స స ని పా / ని ||
త్వ లకు సు మా | ది వి శ్వా ||

ప మ గ మ పా . . ప రి ॥ పా ప ధ ని స / రి స ని ప |
సో ప రి ॥ పా లి త హా రి |

ని ప ప మ గ మ గ మ | ప నీ , ప ప మ రీ , స సా ||
హా రా ది దా | సో ని ||

ని స రి మ ప / నిప / ని మ / ధధా | ప / ధా ⊏⊐ ని స రి స ⊏⊐ ని సా మ ప ||
ర్మల హృదయ రా జ హం ం సో | మ హో ప రమ హం ం సో ని ||

ని స గా మ రీ రి స ⊏⊐ ని స రి | రి స ని \ పా ప ధ ⊏⊐ ని స రి స ని ||
శ్చ ల త త్వ ప్రశం . స | శ్య శి క లా వ తం ం స శ్రీ ||

\ ధా , ని ప సా , ⊏⊐ ని పా | ప మ రీ / మ రి మ ప / ని ప |
త్యా గ రా | జో వి రా జ |

వ మ రీ , సా ; ||
తే ||

నవగ్రహ కీర్తనములలో నిది బృహస్పతి విషయమైన గురువార కీర్తనము

కీర్తనము 2 - త్రిపుటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

బృహస్పతే తారాపతే.

పల్లవి :

రి సా స రి స ని స | ప ప ని ప ని ప | నిప నిప స ధా పమ ||
బృహా స్ప తే | తా రా | ప తే ||

పా స ధ పమ ప ధ ప మప | మ గ గ గ గమ | ప మ పధ ని స ||
బ్రంహ్మ జా | తే న మో | స్తు తే . . ||

2 ,, ,, ,, | ,, గ మ | ప ని ప పమ రి , ||
,, ,, ,, | ,, మో | స్తు తే . . ||

అనుపల్లవి :

మ పా ని స ని | సా స ని ధ | ని స ని సా ||
మ హా బ ల వి | భో గీ | ష్ప తే ||

ని స ని రి సా | రి స రిని సని సప | నిప నిప ని ధ వ ||
మ ం జు ధ ను | రీశ నా | ధి ప తే ||

మ పా మ గా మ రి | సా రి నిస | ని రి ని సా ||
మ హేం ద్రా ద్యు | పా సి తా | కృ తే |

సా రిస ని నిసధ ని ధ నిధధ | పధ నిసరిసనిప | సధా పమ
మా ధ వా ది | వి నుత ధీ | మ

పధనిస ||
తె || బృహస్పతె.

చరణము :

స ధా ధ ని ప | ధ నిసా, ని నిస | ప నిధా ని పమ ||
సు రా చా . ర్య | వ ర్య వ | జ్ర ధ ర ||

వ పధ ధ సధ వమ | ప గమ గమ | ప నిప స ధ ని ప ||
శు భ ల క్ష ణ | జ గ త్ర | య గు రో ||

మ పా ని సా | ని రీ రి స | స ని ధ ని స ||
జ రా ది వ | క్షి తా క్రో | ధ క చ ||

ని రి సా, రి ని స | ప ధ నిస రిస | నిప నిపసిధ ప ||
జ న కా శ్రి త | జ న క | ల్ప త రో ||

నిి సా రి మ ప | ని ధ ని ధ నీ | ధని ప నిస ||
పు రా రి గు రు | గు హం సం | మ్మో ది త ||

మ గా మ రి స రి స ని స | ని ధా , నీ , సా , రి | సని ప నిప సధ ప ||
పు త్ర కా ర | కా దీ న | బం ధో ||

ప మ రి మ రి సా | గ రి గ స ని సి | ని రి సా ||
ప రా ది చ | త్యా రి వా | కన్వ రూ ||

స రి స ని ని స ని ధా ధ | పధనిస రి స ని స | ప థ మప రి మరిస ||
వ ప్ర కా శ | క ద యా | సిం ధో ||

ని సా రి మా ప ని ధ ప మమ | ధా ప ధా ని స రి | స నీ స పా సా ||
ని రామయాయ నీ తి క | త్రై ని రం కుశా | య వి శ్వ క త్రై ||

ని సా గ మ రి స రిసరి నిస | సనిసరినిరి నిస ని ధాధ | ధధాధ పధనిస ||
ని రం జ నాయ భువన భో | త్రై ని రం శాయ | మఖ ప్ర దా త్రొ ||

బృహస్పతే.

కీర్తనము 3 - ఆదితాళము - కుమారయెట్టప్ప మహారాజుగారు

సారసదళ నేత్ర స్వామి నాథ

పల్లవి :

సా , రి స ని స ని సధ ధ ధనిసరి | సని నిప పా , స | నిధ నిధాని పమ పా, రి ||
సా ర స ద ళ నే | త్ర స్వా మి | నా థ ||

ని సా ని ↘ ధ ధ ధ నీ ధ ప మ | మ ప ↗ ధ ప పమ రి ↗ ♭ గ గ |
స ర్వ లో క ళ | ర ం ణ్య |

గ మా గ మ ↗ ధ ప ||
మా మ ||

ప మ రీ , ; సా , ని స | రి మా రి మ పా మ | ప నీ ప ని స ని ||
వా దే | వా ది | దే వ ||

2 స రి స ని స ని ↘ ధ ధ ,, | ,, ,, | ,, ||
స ర్వ | ,, ,, | ||

ప మ రీ , ; సా సా |
వా |

అనుపల్లవి:

, మ ప ని స ని రి స | , గ ↗ మ రి స ↗ రి | స ని ని ధ ని స ||
వీర బాహుముఖ్య | భ క్త జ | న వ ర దా ||

, సరిసని స స ధ ధ ని స రీ , | ని స ↘ పప ↗ ని ధ | ↗ ని ప ప మ ప ||
వీ ర మ హేం ద్రపు ర | శూ ర కు | ల సం హా ర ||

సాధన,

చ ర ణ ము :

పా , ∕ ని ∖ మ ప ∖ ♭ గ గ ⊏ గా , మ ప | ప ప ప ప | ప ని ధ ప మ ||
భ క్త జ న పో | ష ణా హు | రే య ||

, ప ధ ∕ స ధ ∖ ప మ ప మ ∖ ♭ గ గ గ మ | ప ని ప మ ∖ ♭ గా | గ గ మ రి స ||
పం క జ స దృ శ వ | క్త్రి కా | త్రి కే య ||

, మ ప ప ని స రి స | ∕ మ రి ∕ మ రి , స | స ని ని ధ ని స ||
శ క్తి శి వ స హి త | సిం హా స | నా రూ ఢ ||

, స రి స ని స ని ని ధ ని స | స ని ∖ ప ప ధ | ధ ని ప ప మ ప ||
పా రం గ వ ర ద | చ తు ర భా | గి నే య ||

స్వ ర ము :

సా , స రి స స సా ∕ రి స ని ∖ ధా ని ప మ | పా , స ని ప ధ ధ | , ని ప మ ప గ ∕ మ రి స ||

స ని స రి స ని స రి రి స ∕ ని ధా ధ ప మ | గ మ ప సా ని ∖ ధా | , ని ప మ గ మ ప స ని ||

స రి స ని స గ మ రి స ని ∕ రి స ని ధ ధ ప మ | ప రి స స ని ధ ని ధ ని ధ ని | ప

ప మ ♭ గ గ ∕ మ రి స ||

ప ని ∕ రి స ∕ ప మ ∕ ధ ప ∕ స ని ∕ రి స గ గా మ రి | స సా స సా ని స | రి మ ప ∕ ని ప మ ప ∕ రి ||

సారసదళ.

(45) రి గు మ ప ధి ని] మేళము 28 : హరికేదారగౌళ రాగము [బాణ. ఘూ. చక్రము

ఉపాంగము (భాషాంగము) 6 అఠాణారాగము

A Tana Varna in Honour of Venkatesvara Ettendra Pandiya, Paternal uncle of Rajah of Ettayapuram.

(ఎట్టయపురం రాజాగారి పితృవ్యులగు శ్రీ వెంకటేశ్వర యెట్టేంద్రులను ప్రశంసించుచు రచించిన తానవర్ణము)

4 తానవర్ణము - అటతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

పల్లవి:

స సా ని స రి / మ ప : ని ధ ని ధ పా మ ప \ గా మా |
శ్రీ . ఇ . . . . : శ్రీ ఇ ఈ మ అ హా |

పా పా మమ / పస / నిని / సస నిసరిస | నిని / సని / స ధ / నిధ / స | నిని / రిని / స ప / రిసని ||
రా జా శ్రి త క వి భో . | ఒ . . ఒ ఒ ఒ | ఒ . . ఒ ఒ . . ఒ ||

ప / ధనిస / రిసనిప : పధ / సధపమ / ధ పమ / పమ గ |
ఒ ఒ ఒ : చిఇ . . . . ఇం తి ఇ త అ |

గ గ / మరి రిస నిస / రిరిస / పమ / ధధప / స ⊔ ని / రిస | ♭ నిసరి / మప మపని | స రి / మప ⊔ నిసరి ని ||
(శ్రీ) ఇ ఇ ప తి ప అ దా అ అ అం | భో . . ఒ . ఓ | ఒ ఒ . . . . . ఓ ||

రి స ని స ని \ ధా : ప / ధ ♭ ని / సధప మప మ \ గా |
ఒ . . జా : అ . . . , . . . ఆ |

గమ / ని ధా పా మప మ ♭ గా గా / మ రి , | పా ; | సా ; ||
అ . అ అ అ . అ | అ | . అ ||

అనుపల్లవి:

రి స ని స ని \ ధా : మమ / పప / ధధ ♭ ని / సధధపమ |
అ . , . జా : (శ్రీ) . . . . ఇ . . . . |

/ ధధపమ \ ధపమపమ రి / మరి / ప మ / ♭ ని ప / స ⊔ ని / రిని | స ప / ♭ నిమ / ప రిమప | ⊔ ని ని
ముద్దు కు . మా . ర . యె . . ట్టే ఎ | . ఎ ం ద్ర . సో | ఒ

స రి స ని ధ ని ||
ద . రు డై ||

సా సా : మా పా / నీ సారీ మ మ |
ఈ నా : (శ్రీ) . . . వె |

పప/నిని/సస/రిరి మ గా మ రిస ని/రిని/ స ప/ధ/ని/స | ప/ధమ/ప మ గా మ రిస | సస/రిరి/మమ/పప ||
ఎ ఎం క శే . . శ్వ ర . యె | శై . , ఏం ద్ర | స . . . , . ద్గ ||

/ నిని/సస / రి రి సని :
ణ . స , ం ద్ర . :

ముక్తాయిస్వరము :

ధ / ని ధా , ధ ప మ ప/ధప మపమ |
ధీ ర సము ద యవి నుతచ |

రిమపని \ పా , పా \ మా ప నినిస \ నీ స రి రి | స నిసరిస ని స ని | \ ధా , నీ స / పా ||
రితసుకు మా రా కా ర నిగమ సార రసి | క సహృదయ వి బు ధ | మం దార ధా ||

ధా నిసరిసనిప : / ధా ధా ధ ప మ ప \ మా గ గ మ |
రా ధ ర వితరణ : ధ రా రమ ణ పు రా రి ప ద |

షడ్జస్వరాంతము :

3 రీ రి స నిసరిరి\సా ని/గరిరి\సా నిరి\సా |
మంజుళ వచనర సామృతసహాసా జిత సా |

రిసా నిసా పధా నిసా రిమప నిసా నిస | ,రిమప/ సానిస | , గరినిసా ప/ని ||
రస ర్వసా ర్వ భౌమసా ధు నివ హ సా ధ్వసా | పహర సాహాసాం | కమన సా రగ ||

మపా/ ససానిరి :
సుసా రె సారెకు : సామజ.

ధైవతస్వరాద్యంతము :

4 ధని ధా ని ధ నిస నిస/రిరిస ని/రిని/స పనిప/స ప |
ధా ర ణి ని శ రణమనుత రుణి ని కరుణను ద |

రిస నిస ని \ధా, పధనిససరిస నిస ని\దా, /గ | రిస నిసని\ధా, /మ | \రిసని సని/ధా రి ||
నుప వల దా పణతి వలెనిల గల దా మ | గువ పగ దా య | గాదుర ము దా క ||

మప\ని ధని ధా ధనిపరి :
రత మి దా చ దుర : సామజ.

సర్వలఘు స్వరము :

5 పప / నినీ / సస నిస / రిససని రిససని ధనిసని |
మరు నిశ రము ఉర గులవ లె నురమున నెఅయగ |

ప / నిప / రిస ప / నిపసని ప / రిస / రిస ప / సని / సని | పధనిస / రిసనిప | ప / ధధప పమగమ ||
త నుమఅచి ని సుదలచి మ రువవని మ రులుకొని | పలుమరు పలుకగ | బ డలిక నడరగ ||

పప / స నిస పప / రిసరి పధనిస / రిరి రిరి / మమ |
ప డ తి వి రి ప డ క బ డి యదరి బె ద రి యు సు రు సు |

/ పప / సస నిసరిరి గగ / మరి రిస ని / రిస / రిసని | ప / ధప / ధపమ పమ | ♭గ గ / మరిరిస నిస ||
రనె నర నిరతము దొర త న మగు నె అ త నమున | నె నరు దలచి పిలు | వ స మయమిది నిర ||

/ రిరిస / పమ / ధప / రి ...
తి శయ సుఖ ఫల ధ : సామజ,

6 ప / స థా, పామ \ గా, మాప \ గామప \ మా పని |
ఆ రామ యా రామ సీమను మా పని |

\ పా , పా ప \ మా , / ప ♭గా , ⊓ గ / మారి సా , స | , స / ని ధా , ధా ని ప | మప / ని ధామ పసని ||
మా పా ప మా న్ప గా లేని తా పా | న కో పా న | మరు దా డి వదల ||

స రీ స నిసరిస నిసాని ధనిసని ప / ధా ని ప |
సరో జ శ రహరు ని రా ణి ప దములను కో రి |

\ మాప / సానిసరి గ మ గా మ రి స ని ధ ని ధా ని పమ ప | మ \ గగా / మ \ రి , స | ; / సాని \ ధాప ||
మాన సాబ్జమునభ జిం చిని నుసు తిం చె ర క | రు ణిం చి రారా | చాల జా. ల ||

\ మాప \ గామపరి :
మే ల శీ లగుణ :

7 ధా , ధా ధ \ సా , పా మపనీస ప / స నీ స |
నా శీ క పా శీ కుముదాళి మ ధూ శీ

, రి \ నీసా / గరిసా / రిసని \ స ధా , ధా ధ | నిసా / రిసని స ని \ ధ | , ధ ప / స ధా ధ ధ ప ||
మ దాళీ మ రాళీ శుకపి కా శీ ని | నదా వ ళిని మ దా | ళి వి రాళి గొ ని ||

\ స ధా , పా / ధ ప ప మ \ ♭గా , గా / మా రి రి స రి |
ఆ శీ జ న వ చో లా లి త్యమున కే |

(46)

, సా సఁ/రిస/ప మ/నిపస ఫ/ని ఫ/స నిరిస/ధప | మ గామ గమపస | . ని\ధా,ధపమ ||
శ్రీ స దనము న కు జని త ల చ ని,త లపు నెద | ను బూ ని పలుకరా | ని మేనిదయి ||

గగమ గమప/సని సరిస నిస/రిరిస ని/రినిప |
ఇరులు గొ నుత నదు కురుల కనుగొ నగ క నుగొన |

ప/నిపస రి/మ రి/పమ/ని పసప / రిస రిమప నిస | రి/ మమరి/పపమ/ని | నిప సా నిరి\సా ||
కనుగొని యిది త గ ద ని వదరి శుభ మిదుగొ కలు | గు న నుచు పలికి పి | లువ వచ్చి తి రా ||

మపస నిసరి గగ/మరి నిస/రిరి ప/ధధ నిసరి |
నెలనెలనెల ఖ ర క రు ని క ల సి జ లి సి య నలు |

మపసనిసరి మ గా , మరిస నిరిస ని/సని\ధా | , ధపమ / ధపమప | మ \ b గా/మ\రిస/ గ\రి ||
దయిమెలగను పా టీర గిరిను ర గుల కూ | టమిని పవనుని | ధా టి మీఱె నటం ||

, స ని/సని\ధాప/రి :
చు ప ల విం చె ర : (సామజ)

చరణము యొక్క అనుబంధము:

స ని ధ ధ ప ప మ మ \ రి మ ప |
సా . . . . మ జ అ |

/ స ధా ధా పప/నిని/సస / రి రి స స ని ని | ప/నిమ/ప రిమ ప / రి | స ని ధని / సా ||
యా న ని . , ... ఇ | న్నె కో రి | న ది . రా ||

స ని ధ ధ ప ప మ మ పప/ధధ ♭ని/సధ ధ ప/ధపమ |
ఆ . . . . . . ఆ చా . . . . . . అ . . అ |

/ధధపపమమ / పపమమ గగ /మమ గ గ/పమ/ధ ధ | పమ గ/మగ/పమ/ధ | ప/ధపమ గమప/ధ ||
అ . . . . అ . . న . చ . . . క్క ని దా అ | అ . ఆ . . . . అ | అ . . . . ||

పమ ♭గమ\గా మప/ధ ధ పమ\ ♭ ♮ ♭గా /నిధపమ |
అ న . రా సా ఆ అ మీ |

\గా / ధధపమ\గా పమగా గ/మరిరిస నిస | సస/పప సస/ధధ | ప/ధ ♭ /నిస ప/ధపమ ||
ఇ స . . . , ద్గు . ణ . శీ . . | ఇ . ల . అ . అ | రా . . . . . . ||

ఽ గ గ / మ మ రి రి స ని స / రిస / ప మ / ధపమ \ గామప |

అ . . . . . . అ స . ర . సా . . . . అ |

స \ నీసరిస నిస ధా పా . ధ / ఽ నీ స ధా , ని పా | మప \ ఽ గా గా గమ | / స ధా పా మప \ గా ||

గ్రేఎ . . స రా అ . ఆ ఆ | అ . . . . అ | ఆ . . . . ||

గమ \ రీ సా సస / ధధపపమమ గ గ గ / మ |

అ . . ఆ కా అ . . . ము . . . |

రిరిసని నిస / రిరి సనిసస నిసరి \ సా రి / సా | రి / పమ / ధధవ \ మా | మ / పమమ ఽ గ గ గ / మ ||

ఉ . . , ని , . . కే , . . ళి లో ఒ ఒ | ఒ . , . , . ఓ | ఒ . . . . ||

\ రి ; ససరి ససప ససధ పధప |

సన్ గా , . . . , ర వి |

మపసని ధ ధ ధ ప పమ / ధప పమ గమ స / రిసని | గమప / సనిప గమ | ప / రినిస / రి రి స / రి ||

ఇ . . . ఇ . . . ఇ . ఇం చి . క ల . సి | బ్రో . . . . . ఒ | ఒ . . . వృ ||

సనిసని \ ధా స ప పసనిసా నిసరిరి |

ఉ ము రా (శ్రీ) . . . ము . . ద్దు |

గగగ/మరి సరిసని\ధా నిసరిరి సని\ధా | సమ గా మ రిసరి /నీ | స\ధా నిసరి గరి ||
సా . . . మి . . యె . . ఏ | కై ం ంద్ర కు | మా . . రు ||

సనిధని / సా \ మాపానీసారీ మమ |
దై . . నా శ్రీ . . . . వే |

పప / నినిసస / రిరి మ గా మ రి స ని / రి ని / స ప / ధ / ని / స | ప / ధమ / ప మ గా మ రిస |
ఏ . ం క్క టే . . శ్వ ర యె | ట్టే . . , ఏ ం ద్ర . |

సస / రిరి / మమ / పప || / నిని / సస / రి రి స ని :
స . . . . . ద్దు . || ణ . సా అ ం ద్రఅ :

తరువాత ముక్తాయి స్వరసాహిత్యములను పాడి పల్లవిని ముగించవలెను.

5 తానవర్ణము - అటతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

A Tana Varna In Honour Of His Highness Raja Jagavira Rama Venkatesvara Ettiappa Pandiya, Rajah of Ettayapuram.

(ఎట్టయపురం రాజాగారగు మహారాజ శ్రీ జగవీరరామ వేంకటేశ్వర యెట్టప్ప పాండియ గారి గౌరవార్థము రచింపబడిన తానవర్ణము,)

5 తానవర్ణము - అటతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

; ; ప మ ∖ రి ∕ ప మ ప |
శ్రీ . రా జ |

∕ స ధా ధా పప్ ∕ సస్ నిని ∕ సస్ ∕ రిరిసస | ∕ రిసనిధ ప ∕ ధ ∕ నిస | రిమపని ∖ మప ∕ సని ||
రా జా రా . . అ జ . మా | . . న మ . . . | హా రా . . ||

∕ రిసనిప ∕ సధపమ ⁝ ప ∕ నిప ∕ నిపమ రి ∕ మరి ∕ మరిస |
అ . . . . జ . ⁝ సే వి త , శ్రీ . . |

ని̥సరిని̥రిస ╱ పమగమ ╱ నిప ╱ సని ధధపసని మ గ | , మ రి సని సని ╲ ధా నిప | మగమ ╱ దపమ ╲ ♭ గా ||
వ శ్లీ ప . తి . ప . . . దా . ం భో | . . జ భో ఒ . | . గ వి . డౌ ఊ ||

╱ పమ ⊏ గమ ╲ రీసా ⁝
. . జా ⁝

అనుపల్లవి:

సా̥ ╱ ధ ధ ధ ప ╲ మా ╱ ధపమప |
(శ్రీ) . . . . రా |

╲ గామప ╱ నిప ╱ సాని ╱ స ధ ధ ╲ పా ప ధ ని స ╲ రీ | రిమపని ╱ మాపా | ని మపని ╲ మపనిస ||
జా న్వ వా . . య ప యో దీ | పూ . ఊ | . ర్ణ . చం ||

రీరీ ╲ నీసాసా ⁝ పా ╱ స ని సారీ గగగ ╱ మ |
ం . . ం ద్రా ⁝ (శ్రీ) ఈ వేం క . టే |

రి స ╱ రి స ని స . ప ధ ని స రిసనిప రిపనిప ╱ ధప | పమ ╱ పగ ╱ మరిరిస | ╱ పమ ╱ నిప ╲ సని ╱ రిస ||
. . . . శ్వ . ర యె . : . శ్టే . . . . ఎ | ఫ . . . . ం ద్ర . | వి . శ వ . సా ||

╱ గ రిసని ధ ధ ప మ ⁝
అ . . ం . . ం ద ⁝

ముక్తాయి స్వరము - సాహిత్యములు :

/ పా , / ధప మ\రీ ధా , ప \ ప |

పా వనగుణోదా రా |

, మప నిసా , రి ని / స ధా \పా/ సనిస ధా పమ/పా/స ధా | \ పా \మా ప ప \ రీ |

శ్రిత జనా ధా రా ముదా కర సౌంద | ర్యా కార వి రో |

గ / మ \ రీరిస నిస || రిమ రి/మరి/పమ/ని : మపా/ సా\నీస \నీస ని |

ధి స రోరుహా హి || కర హి తసు ఖ కర : స దా పామంత రా జమ |

రి స/ రి స ని \ధాధ ని \ పాపమ ప ని ధా ప రీ సా గ | , మ రి స\నీరిస \ పా | ధనీసా/గరి/గ ||

కుట మణి రా జి రా జిత ప దా బ్జ పీ రా గా | న మా నస రా | జ హంసా కపికు ||

స / రి ని స ప ని ధ ప మ :

ల జ ల రుహా త ర ణి : (శ్రీ)

చరణము :

స ని / స ప / ధ ధ పా మ రి మా |
సా ర సా . . |

ప / నిప / ని \ పామపనిస రి / మరిస ని / రిస / రినిస | ప / ♭ నిపస / రిని / సప | మమ / పప / సని \ పా ||
జా ని న్నె కో . . . ఒ | ఒ . . రి . న | అ ను రా ||

మ ప ని స రి / మ రి ని : 2 ,, ,, | ,, | మ మ / ప ప / సని \ పా ||
అ . . . . . : ,, ,, | ,, | అ ను రా ||

స్వర సాహిత్యములు :

1 సా , రి ని \ ధ \ పా \ మా / ప \ గా , / మ |
సా మీ శ్రీ మీ ర రా, వే |

, \ రి , స \ స్రీ , రి స రీ , మ పా . ని | మా , ప / సా , ని | సా , రి గ మ రి ||
మీ ర మించు మీ మా రు జా రి | కో ర్వ లే ర | కా గి లీ రా ||

, రి సా , ని ధ ని :
వి రా శిగొ ని : సారసాజా.

(47)

2 ⁄ ధ ధ పా మ ప మ ╲ రీ మ ప ⁄ ⊟ నీ ╲ పా ప మ ప ⁄ స ధా |
శ శి నే త్ర వ సు చం ద్ర శ కా బ్దం బు న వి కా |

ప ╲ మా గ మ ╲ రి రి ╲ స్రీ రి స రి మా పా ని ╲ మ | , ప ని ╲ పా స ని రి | స గా మ రి ని స రీ ||
రి మా ర్గ వ లా రి భం బు న రా జ్య శ్రీ ని గై | కొ ని యా తు లు తో | ల గం గ ని ల నే ||

స ని ధా ని ధా ధ ప రి :
లు పు ణ్యా దు మ్మ డ గు : సారసాక్ష.

షడ్స్వరాంతము :

3 పా . ⁄ ధ ప మ ♭ గ గ ⁄ మ మ రి రి ╲ సా , ని స రి ⁄ ధ ప |
పా ం చ పు ర గ హ న ద వా న సా ధు జ వ సము |

మ ⊟ గ ⁄ మ రి ╲ సా ఫ స న్రి రి ╲ సా ⊟ గ గ ⁄ మ రి ╲ సా ⁄ ప మ | గ ⁄ మ రి సా ⁄ ధ ప గ | ⁄ మ రి రి ╲ సా ని ╲ సా ||
ద య సు ర సా ల మ ధు ర సా ల స దృ శ సా ర వ | చ న ర సా స్ప ద హి | త స ర సా కృ పా ||

. స ని ⁄ గ రి సా రి :
క ర మ న సా ర : సార.

4 మా/ధపమప \ గామ గమప/ ని ధా ధా పధనిస |
మా రు బలుక రా ద క రుణ లే దా శ ర ణని |

ని \ ధా పమ \ రీమప / ని ధా మపసని \ ధా ని / గరిస | ని / రిని / సని \ ధా మ / ధ | పమ♭గా ⊏⊐ గమ రిరి ||
న ం మ్మి న కొమ్మగ దా త మితగ దా త(ద)నుపుట | కి ది త రి రా స ర | స కు రా మ ర వకు ||

సా రి మ ప స ని రి :
రా చె లు వ ల ర గ : సారసాక్ష.

సర్వ లఘువు :

5 స ని ప ప / ధ ధ ప ప మ ప మ గ గ మ ప ని ప / స ని ని |
ప లుమరు మరు వి రి శ ర ముల చి లుక ల వ లుకు ల |

పసస / రిరిసస / రిసనిసని ప / సని ప / ధపమగ | గ / మరి నిసరి / ని ప | స నిసస గ మ రిస ని ||
వగల కలువల దొరతళుకు పె గ ల వ గ మిగుల | న ద రి బెదరి య ల | ని సొ ల సి ద ల చి వ ||

/ రి స ని స ధ ధ ప రి :
ల చి తి ర యబ లర : సారసాక్ష.

6 సా , / ధ ధ ప ప ప \ మా ప / ధ ప ప \ మా గ మ ప / స |
ఆ నె ల త స త మా య ల మ టుమా య ల మ ది |

ని / సప / ధ మ / ధపప \ మా రి / మరి \ ప \ మా ప / నిమప | \ మాప / స ని స ధ ధ | ప ప \ మా / ధ ధ ప మ ||
ని లుపు ట నె అతన మా ము నుబ తి మా లి ననను | మాలి మి మిగుల ద | ల చు మా ని ర తము ||

పా / ధధపమ పామరి / మారిస ని స రి రి స |
జా యననుచు బల్కిన పల్కుల నె దనుంచర |

స / స ధా ధాప మపస \ సీస ని / [] గ రి రి స ని / రి | \ సాస మ / ధ \ పాప | సని ధ / స ధా / [] గా మ రి స ||
ల కో రి ల వ లె మెలంగు ను ను గాలికి న ళు | కొంది మ ది గుంది | తిగ దా గా ర విం ||

, ని ద / ని ధా / ని ధా ప రి :
చి లా లి ం చ ర : సారసాక్షు.

7 సా , / ని ధా ధపమ పా ప మ \ రి మ పా \ నీ స |
ఈ లా గునను నే చు ట జా గయీ రారా |

, రి / ని ధా ధ పా మ / ని ధా ప మ పా గ మ పా స ని | సానిస \ ధపా ధ | ని స ని స \ ధపామ ||
పు తా ళ జా ల జా ల ము చా లు ర గో ల ర | మేలుగ లదా ని | గ స లు ప వ దే ల ||

ప ∕ ని ధా ప మ గ మ రి ని సా రి స ∕ ధ ప మ ప మ ప స |
స రా గము గ లమ నియాడిన నుడువు ల మ ర చి |

ని స ∕ గ రి స నిరిస నిసరిమపని సా ∕ రి ∕ గ రి | స ∕ గా మ రి సా ∕ రి స | ∖ ధా ధ నీ సా ప ||
తో వె అ చితా వరించ తగిన చెలువు డీ వెనా | దు కో రి క ల్ కొన | సా గ నీ రా వ ||

రి స ∖ రి మ ప ని :
రాకు నే యక ర : సారసాతు

8 సా , సాస ని స రి రి స ని స రి స ∕ నీ , ∕ రి |
నీ రా క నె ద గో రెద నె న రున నీ వే |

; సా ప ప స ∖ నీ సా పా నీ సా పా ప | ∕ సా ని సా పా స | ∖ నీ సా రి రి స రి ||
ది క్క సు త లంపున్ గై కొంటిన్ వా లు | గం టి పై పం త | మా పం త వ ల దు ||

స స ∕ రి రి స స ని ని ∖ పా ని ∕ రి ని ∕ స ని ని ∖ పా ని ∕ గ |
నను న ల చుట త గ వా వ గ వ కుమ గు వా య ని |

రి స ని ని ∖ పా . స ని ∖ పా ధ ని స ని ∖ పా ప ధ ని స | ∖ పా పా ∕ రి స ని ప | ధా ని ప మ గ ∕ మ రి స ||
వ ల పు న వా కొన వా మ న సిడ వా చనువ రి | గా వా తమిగ ల | వా డ ని వ అ చితి ||

సన్ని / రిరి \ సా / పమ / ధధ \ పా మప / సని / రిరి \ సా |
చెలి యలవా దు ల కరు వా చల ముని దువ వా |

రి / మ / పా నిసరి / మ / పా మ్మధ / సన్ని / రిస గమప / స | ని / స \ ధా రిమప / సని \ ధ | . \ మాపసని \ స ధా ||
వి న వా యిదెబ రు వా మది మర వ క గయికొన | వా మదుపొస గవా | యేలుకొన వా ||

ప స ని రి స గ రి ని రి స ధ ధ ప మ రి గ / మ రి రి స |
గ ర గ రి క గ ల డియని క ల క తొలగ క లయిక |

రి / మరి / పమ ప / రిః రిమప / రినిస ప / రి సరి గగా మ | రిని సాధ ధాని ప | మపా / ♭ గా / మ \ రి ||
మజిమటి చె లగ క నిక రముఁన మను పుము హ తా | సను జాగుబె ట్ట | కురా మో వి నీ ||

\ సా పా స \ నీ రి :
రా చే ర రా ర : సారసాఞ.

చరణముయొక్క అనుబంధము :

స ని / సప ధధపా మరిమా |
సా . . . . ర సా . ఆ |

ప/నిప/ని/పా మపనిస / రి/మరిస ని/రిస/రినిస | ప/నిపస/ రిని/సప | మమ/పప / సని \ పా ||
అ . . ఝా ని . . . న్నె కొ . . . . . ఒ | ఒ . . రి . న .. | అ . . ను రా ||

మపనిస రి/మరిని / సని\ధ ధ పమ / ధధపపమ ♭ గ |
అ . . . చౌ . . . క . సే . య |

గ/మరిరి స\స్థిరిస పమ/ధప ని సరిమ ప/సనిప | / రిస పప/సనిప/స | \ ధా పమ/ధప ||
క ; న . న్నె . . . . . . లు కొ . . . ఒ ఒ | ఒ . . ఒ . . . ఒ | రా అ . అ ||

\ ♭ గా ⊏ గమ\రి సా/ధ ధ ధప \ మా/ధపమప |
ఆ . . . . శ్రీ . . . . రా అ |

\ గామప/నిప / సాని/సనిధ ధ \ పా పధనిస\రి | రిమపని / మాపా | , మపని\మప ని స ||
జా . . న్వ వా య పయో ధి | పు . . . . ఊ | . ర్ణ . చం ం ం ||

రి రి \ నీసా సా : పా / నీ సారి ⊏ గ గ గ / మ |
ం . . . - ద్రా : శ్రీ , వేం క . శే ఎ |

రి స / రిసనిస పధనిస / రిసనిప / రిసనిప / ధ ప | పమ / పగ / మరిరిస | / పమ / నిప / సని / రిస ||
ఎ . . . శ్వ . ర . యె . . . . శ్లే . . ఎ ఎ | . . . . . ఎ ం ద్ర | వి . భ వ . సా ||

/ గ రి స ని ధ ధ ప మ :
అ . , అ ం ద్ర :

తరువాత ముక్తాయి స్వరసాహిత్యములను పాడి పల్లవిని ముగించవలెను.

కీర్తనము 6 - ఏకతాళము - కృష్ణస్వామి అయ్య

పాలయపరమేశ్వరి

పల్లవి:

ని పా , మ రి మ ప నిమప రి మ | స ని ధా , ప మపనిస రిసనిపని ధాపమ ॥
పా లయప ర మేశ్వ | రీ భువ నే శ్వ రి ॥

రి మ రి మ రి స ని స రి మ రి మ ప ని ప ని | స రి ని స ధా ని ప మ ॥
భ . క్త జ . న వ శం . . | . . ం క రి ॥

రి మ రి మ ప ని ప మ రి మ | ప ధా , ధ ని పా ॥
పా లయ ప ర మేశ్వ | రీ . ఇ ఈ ॥

అనుపల్లవి:

రి మా రి రి పా మ ప ని స స | , రి మ రి స స ని ధ ని స ॥
బా లెం దు శేఖ రి | భా గ్యో ద య క రి ॥

, స స సా స ని రి స | , ధా ధా ॥
బా ల కృ ష్ణ సో ద | రీ ॥

స సా స సా స స స | స మా గ రి స ని స ధా ; ॥
బా ల కృ ష్ణ సో ద | రీ . . . . ॥

రి మ రి స స ని ధా ని స స | పధ నిస రిసనిప ధధపమ ॥ రి మ రి
బా ల కృష్ణ సో ద రి | బహు వ ర దే గౌ రి ॥ పాలయ

చవణము :

, ప ప మ / ని ప ప మ రి మ | ప ధా , ధ / ని ప స స స ని \ ధ / ని ధ ||
ర క్షతు రా . . జే శ్వ | రీ ర జి త గి రి ||

పమ మ ప మ ప స ని / సని / స ని \ ధ / నిధ | పమ / నిపమరి గమ \ రిసా ||
రా జ ర ం జి త | శ ం . . క రీ . ||

, ప / ని ప ప మ మ రి మ ప ప / ధ | , ధ ధ / సని / రిసనిస ని \ ధ ||
ర క్ష ణ ని పు ణె | ద్రి రా జ పు త్రీ ||

, ధ పా , ధ / ని స ధ ధ ని ప మ | మ రి మ ప / ధా ని \ ||
ర త్నా . ల ం కృ త | గా త్రీ ||

ప ప ప \ మ ప ని స స | , రి / గ రి స ని ని ధ ని స స ||
అ క్ష య సు ఖ క రి | ఆ న ం ద క రా మా రి ||

, స స స స ని రి స ని ధ | పధనిస / రిసనిప పధ నీ , స ధ నిపమ ||
అ క్ష రి ప కా . క్ష రి | అ మి త కా మే శ్వ రి ||

తిల్లాన :

రి మ రి మ ప ని ప మ రి మ | ప / నీ ప మ ప ని స ని స / ధ ని పమ ||
ఉ ద త్త నం తం ది ర | నా ధి రి ది రి ది రి తి ల్లా న ||

రి మ రి మ ప/ని పమ రి మ | ప ♭ నీ ప పా ✺ ||
ఉ ద త్త నం తం దిర | నా ఆ ||

రి మ రి మ ప ని \ మా ప ప నీ స స స స | ని స రీ రీ \ సా ని స \ నీ రీ సా ||
నా ది రి ది రి తం ది రి నా ది రి ది రి | ది రి తి ల్లి ల్లాం ది రి తి ల్లి ల్లాం ||

మపనిసరి/మరిస నిసరిసనిస ని \ ధా | మ ప స ని \ ధా ని ప మ మ రి గ మ రీ స ||
దిరి దిరి ది రి ది రి ధి ఇ త్తి ఇల్ల అ నా | ధి ఇ త్తి ఇ ల్లా న అ ది రి తి ఇ ల్లా న ||

ని పా , మ రి మ ప / ని ప మ రి మ | ప ధా / ని \ పా , ✺ ||
పా ల య ప . ర . మేశ్వ | రి ఈ ||

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ధ ధ ని ప మ పా \ గ మ పా | గ మ ప / స ని \ స ప / ని \ పా |

/ ధ ధ ప మ / ధ ప మ ప \ గా | గ మ ప / స స ని ధ ధ పా |

/ ధ ప మ / ప ♭ గ గ / మ రి సా | రి ని స రి స ప మ / ని పా |

✺ ఈ గుర్తులు గల ఆవర్తములలో మాత్రల సంఖ్య తక్కువగా మూల ముద్రణమందున్నది. ఐదుచోట్ల ఇట్లుండుట అచ్చు తప్పని భావింపరేము. గనుక సవరింపలేదు. (రా. అ.)

\ మా ప ప / స ని \ ధా \ పా | స ని / ధ ధ ప మ / ధ ప ప మ |

/ ప మ \ గ గ \ మ రి స ని సా | ని / రి స / ప మ / ని ప / స ని |

ప / రి స ని / స ప / ని ధా పా | / ధ ప / ధ మ / ప గ / మ రి / పమ |

/ ని ప ధ / ని పా ప / స ని | స రి \ నీ సా / రి రి సా |

రి ని స ప / ని ధా ప మ పా | / ధ ప మ ప \ గా / మా రి స |

ఫ స ని రి స ప మ / ని పా | మ ఫ ని స రి మ ప / స ని ప |

ని ధా ని ధా ధా ని ప మ పా | \ గా గా గా మ రి రి సా |

రి రి మ రి మ ప ని ని స ని | స రి స రి / ప మ ప ని \ పా |

/ ని ప / స ని / రి రి \ సా నీ | స గా మ రి స రి \ నీ సా |

ధ ని సా రి స \ ధా \ పా \ మా | గ మ ప స ని ప / ధ ని ప మ |

/ ని ప మ / ప గ మ రి రి సా | స ని ధ ధ ప మ గ మ రి స |

/ ధ ధ ప మ / ప మ గ మ రి స | ని రి \ సా స ప మ / ని \ పా |

ప/స ని/రి \ సా ని గ మ రి స | \ పా ని/రి ని స \ ని ధా/స ధా |

ప / ధ మ / ప \ గా గా గా | గ మ \ రీ రీ రి రి \ సా |

ని స రి గ మ పా / ధా | ని స రీ సా నీ \ ధా |

గా ష్మ ఖ స్తా ని స ని \ ధా | ప / రి స మ / ధ ష గ / మ రి స |

ని స / రి రి / మ మ / ప ప / స స | ని స / రి రి గ గ / మ రి సా |

/ రి సా ని \ ధా ధ పా మ | \ గా / ప మా గ / మ రి స |

ని స రి మ ప ని స ని \ స ధా | ని / రి స ని ధ ని ధా వ ధ ♭ ని స |

ధా ని పా \ మా / ధ ప మా | ♭ గా గా / మా \ రి ;

సా ; ని / రి \ షా ; ||

రి గు మ ప ధ ని]   మేళము 28 : హరికేదారగౌళ   [బాణ. భూ. చక్రము

జన్యము 7 : నాటకురంజి

లక్షణశ్లోకము

వేంకటమఖి : పరివర్జ్యావరోహేతు రాగో నాటకురంజికా
షడ్జగ్రహ సమాయుక్తా గీయతే లక్ష్యవేదిభిః.

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : సా రి గ మ ప ధ ని సా
అవరోహణము : స ని ధ మ గ సా .

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; రక్తిరాగము ఎల్లప్పుడును గానము చేయదగును.

ఈ నాటకురంజియొక్క మూర్ఛనారోహణావరోహణములు పైన గనుపించియుండుటయు గాక లక్షణ శ్లోకమున 'గీయతే లక్ష్యవేదిభిః' అని యుండుటవలన లక్ష్యములైన గీత కీర్తన ప్రయోగముల గన్నట్లు సంచరింపుల నెఱిగి గానము సేయవలెనని తాత్పర్య మగుచున్నది. అయినప్పటికిని రంజింపుగల కొన్ని ప్రయోగముల నిరూపించెద.

గ స ||
యు రె ||

ని ధ ని సే సా ని స గ గ | మ మా మ ప ప | మా గ స ని ధ |
స హా మహారా . . . జ | ర ఆ జ క వి | భో . . . జ |

ని స రి గ సా ||
ర వి తే ఎ జా ||

నవగ్రహ కీర్తనములలో నిది నాలుగవ కీర్తనము

కీర్తనము 1 - ఝంపతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

పల్లవి :

మ గ / ప మా ప మ గ / మ రి | స నీ ధ / ని ||
బు ధ మా శ్ర యా | మి స త ||

సా స ని స / రి \ సా స ని స ని | ధ / నీ స రి గ ||
తం సు ర వి ను తం చం ద్ర తా | రా సు తం ||

2 / మ గ మ మ ని ప మ గ / మ రి | స \ నీ ధ / ని || సా
బు ధ మా శ్ర యా | మి స త || తం

అనుపల్లవి :

స స / ని ధా ధ ని సా , | ని ధ / ని / స ధ ప ||
బుధ జ నై ర్వే | ది తం ం ||
ధా / స ని ధ ని సా | ని సా ||
ఘూ సు రై ర్మో | ది తం ||
ని స ని / గ రి సా ని ధ ధ / ని ధ \ మా | గ \ సా / రి గా ||
మధుర కవితా ప్రదం మహా నీ | య పం పదం || బు

చరణము :

సా , / రి / గ మ ప మ గ / మ రి | స \ స్త్రీ ||
కుం కుమ స మ | ద్యు తిం ||
ధ ని సా , స్త్రీ , / స ధా , / ని ఫ ధా | / స ని సా ||
గురు గు హ ముదా | కృ తిం ||
స స న ని రి సా | మ గ మ ||
కు జ వై . రి ణం | మ ణి మ ||
/ ని ధ మా మ / ప గ / మ రి | స ని ధ ని స ||
కు ట హా ర కే | యూ ర ||

సా స సా / ని ధ / ని ప | ధ ని సా ||
క ం క ణా ది ధ | ర ణ ం ||

ని / రి స స ని / స ని ధ / ని ధ / ని ప | ధ / స ని స ||
క మ నీ య త ర | మి దు న ||

సా రి గ మ గ స స ని / స ని | ధ / ని ప ధ ||
క న్యా ధి ప ం | పు త్ర ||

ని స ని ద మ / ని ధ మ గ స ని ధ ని | స గ సా ||
క క ర ం న పు ం | స క ం ||

సా / ని ధ / ని ప ధ ని ధా నీ స ని | ధ ని స గ సా ||
కి ం క ర జ న మ హి తం కి ల్బిషా | ది ర హి తం ||

సా రి / గ సా ని ధ నీ స ని ధ ని | ధ మ గ స రి గ ||
శం క ర భ క్త హితం స దా న | ం ద స హిత ం || బుధ

కీర్తనము 2 - రూపకతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

త్రిపురసుందరి

పల్లవి :

1 ని ధ | ని స ని రి | సా | ; / రి స ని స ||
త్రి పు | ర సు ం ద | రీ | అ ం బ ||

2 ని ధ | ని స ని రి | సా | సా , మ మ గ స ||
త్రిపు | ర సు ం ద | రీ | . . . . అ ం బ ||

3 ని ధ | ని స ని రి | సా | స గ గ మ గ స ||
త్రి పు | ర సు ం ద | రీ | . , . అ ం బ ||

4 ని ధ | ని ని సా ని గ | సా | గ మ ప గ మ రి గ స ||
త్రి పు | ర సు ం ద | రీ | . . . . అ ం బ ||

5 ని ధ | ని స ని గ | సా , ని | ని ద మ మ గ స ||
త్రి పు | ర సు ం ద | రీ | అ ం బ ||

6 ని ధ | ని రి సా ని ధ ని | సా ని ధ | మ ని ద మ మ గ స ||
త్రిపు | ర సు ం ద | రీ | అ ం బ ||

7 ని ధ | ని రి సా ని ధ ని | రి స ని ధ | మ ని ధ మ మ గ స ||
త్రి పు | ర సు ం ద | రీ | . . అ ం బ ||

8 ని ధ | ని రి సా ని ధ ని | రి రి సా | మ ధ దమా స గ గ సా ||
త్రి పు | ర సు ం ద | రీ | ఇ ఈ అ ం . బ ||

9 ని ధ | ని రి సా ని ధ ని | పధని స | ధ ని పమ ప గ రి స ||
త్రి పు | ర సు ం ద | రీ | ఇ . అ ం బ ||

10 ని ధ | ని / రి సా ని ధ ని | సా రి స నీ స ని | ధా ని ధ మా మ గ స ||
త్రిపు | ర సుం ద | రీ | అం బ ||

ని ధ | ని స స గ | \ సా | ; ; ||
త్రి పు | ర సు ం ద | రీ | . . ||

అనుపల్లవి :

స స | సా , / ని ని ధా | \ గ మ / ని | ని / స ధ ప ధ ని ||
త్రిపు | రా ద్యా | గ మ | వే ద్య అ ||

/ రి స స | \ ని ని స ని ధా ని ధ | ధ ధ ని | ప ధా , ని స స ||
త్రి పు | రు కు త్సా | . ద్యా | రా ద్య ||

ని స ని స | , రి గ రి సా , ని ధ ని \ ప ధ | ని స స నీ | ధ / ని ధ మ మ గా స ||
త్రిపుర వై | రి మో హి త గా | త్రి పు రా | కృతా ఘ విదా త్రి ||

త్రిపురసుందరీ.

చరణము :

రి గ | / మా మ మ / ప | గ గ / మ | రి రి / గ రి స స ||
వ ల | రా జు చె | లు వ | లరి క లు ||

స ని | రిసా ని ని ధ | ని స ధ ని | ధ ధ సి ధ ||
వ ల | చే వ ల | తి య్యై | భు వ న ||

మ ని | ధ ని సా | ని ని | స గ గ మా, ని ||
వ ల | య ము లో | వె ల | యు ట నీ ||

ధ మ | మ ప గ గ మ రి | రి గ స | స ని ధ ని సా ||
వ ల | న గా | దా | , . ||

స స | ప మ ని ని ధ ధ ని | ప ధ | ప ధ ని ని ప ధ స ||
క ల | న న సు రు | ల త | ను వు ల ళ ||

స గ గ | మ ప గ మ | , మ ని | ధా , ని ప ధ ని ||
క ల | ములు గ జే | సి | య మ రు ల ||

ని స | ని స రి స ని ధ | ని సా | ని ధ ప ధ ధా, ని స ని ||
క ల | క మా న్చి | న స | ద్గు ణా ||

, స ని | ధ మ మ ని ధ మ | మా , ప గా మ | రి రి గ స రి స ||
క ల | న వు నీ | వు గా | దా చి ||

ని ధా ని | స రి గ మ గ మ మ ని ॥ స నీ ప | , ధ ని స స నిరిస ||
త్కలాధ | రి గురు గుహ ను త స ॥ క లా మో | ద క రి శం క రి ||

స రి గి | మ ప గ రిస ని సనిధని | పధా ని | సనిధమ ప గ రి స ||
క లాపి | క . లా ప కచభర | క లా ని | ధి వ ద న సు ర ద న ||

సొల్లుకట్టు స్వ సాహిత్యములు :

స్వరము			
సీ , ధ	, ని సా రి గ మ గ	మా , ప	గా మ రి గ సా
త ఝుం	తఝుం త క ణ క	ఝుం	. . . . .
కా త్యా	య నీ క లి క లు	పా వ ‖	నో ది నీ ప్ర మో

రి గ మ ప	గ మ రి గ స రి సా	గ రిసా	రిసా మ ప గ రి స ‖
త రి కి ట	త క ధి మి త క ఝుం	. . .	. . . . ‖
ది ని స క	ల ఘు వ న జ న నీ	వ రదా	యి నీ మ దళమని ‖

ని సా స	ని ధా ని ప ధ ని స	ని స ని రి	, స నిధ ని పాధ
త ఝుంత		త రి త ఝు	కు . . . , .
క దంబ	వ నీ వి హా రి ణి	భు జ గ వే	ణి మ ధు ర వా ణి

ని స రి గ	మ ప రి స స నీ ధ	ప ధ ని స	ధ ప మ ప గ రి సా ‖
. . . .	త ద్దీను . . .	త క ది గి	త క త ధిం గిణతోం ‖
స్మరహరు	ని రా ణి పురాణి	న త జ న	న ళి న ది న మ ణీ ‖

త్రిపురసుందరీ.

కీర్తనము 3 - ఆదితాళము — పల్లవి గోపాలయ్య

నీ దు మూర్తి ని కను గొని

పల్లవి:

సా స స ని ధ ప ధ ని ధ మ మ ని ధ ని స | స ని ని ధ మ మగ | స
నీ దు మూ ర్తిని క ను గొ ని నె మ్మది | ని సే వి ం చి నే | ను

ని ధ ని స రి గ మ ప ||
ధ . న్యుడ నై తి ||

గా / మ రీ , / గ \ సా ; | సా ; | ; ; ||
నీ . . | | ||

అనుపల్లవి:

మ / ని ధ మ గ స / మ గ మ / ని ధ ని స రి గ మ | మ గ స ని ధ ని /
వే ద వే దాం త వి ది తు డై . . న | వేం క టే శ

రి స | ని / స ని ధ మ ని ధ ని ||
స క | ల జ గ న్ని వా స ||

నీదుమూర్తి

చరణములు :

1 మా / నిద మ / పమగ / మగ \ సా ని̣ ధ ని̣ స | రిగ మా మ
మందర గి రిధర సన కా దిముని మా | న సా బ్జ

మ / నిధ | / నిధపధని సా స ||
భృ ం గ | ధృ త శుభాం గ ||

సా / గగరిస ని / రిస ని / సనిధ \ పధని | / సనిధ /
యిం ది రా . ర మణ గు ణా శ రణ | యీా శ

నిధమ మగ | స / సనిధ మనిధని ||
వినుత నా | మ పరంధా . మ ||

నీదు.

2 మా / నిధ మ / పమగ / మగ \ సా ని̣ ధ ని̣ స | / మగ
పం కజ భ వా ది ముఖ సంనుత ప్రప | న్న

మా మమ / నిధ | / ని \ పా ధనిసస స ||
వ త్సల ప తి | త పా వనబిరుదా ||

, / గగరిస ని / రిస సనిధ / నిధ \ పధని | / సనిధ
ం క శే . . షాం క (శ్రీ) ని ధే వ | శ్యాం క

/ నిధమ మగ | స / సనిధ మనిధని ||
ని ష్క ళం | క గరుడ తురంగ ||

స్వరము ;

స/రిసనిధ ని/సనినిధమ మమగస | స/గసనిధని సని | స/మమ గమ/నిధని ॥

పరిగ/మరిస ని / రి స ని/సనిధ ప ధ ని | /సధపమ గమ/పగ | రి స

మ గ మ / ని ధ ని ✹ ॥ నీడుమూర్తి

✹ ఈ కీర్తనకు ఈ క్రిందిది రెండవ చరణము గలదు.

మా ; ని ధ మ ప మ గ మ గ సా ని ధ ని | సా , స మా , గ | మ ధ ని ప ధ ని స స ॥
మా ధ వ ము కు ం ద మ ధు సూ ద న త | మా ల ప ల్ల | వ స దృ శ భా స ॥

సా , గ రి స ని రి స స ని ధ ని ప ధ ని | సా , ని ధ మ మ గ | స సనిధమ నిధని ॥
(శ్రీ) ధ ర పు రా ణ పు రు ష న వ తుల | సీ దా మ భూ | ష అతులిత వేష ॥

పై రెండు చరణములందును సాహిత్యాక్షరముల విన్యాసము ఈ చరణము వలెనే యుండదగును. అనగా 'మందర-పంకజ' అనుచోట్ల మొదటి యక్షరములు మూడు మూడు మాత్రలుగా నుండి, 'మానసాబ్జ' యనుచో 'మా' అను నక్షరమును 'ప్రసన్నవత్సల' యను చోట 'ప' యనునదియు ఆవర్తము రెండవ యర్ధము మొదటిదిగా నిలిచి యతిని సమకూర్చవలెను. చతురశ్రపు తాళగతిలో సాహిత్యాక్షరములను త్రిశ్ర మిశ్రఖండములుగా కూర్చుట పల్లవి గోపాలయ్యగారి రచనలలోని విశేషము. యతిని తప్పక నిర్వహించుటయందాతని అభినివేశము గొప్పది. (రా. అ.)

4 పదము - త్రిపుటతాళము - ప్రాచీన పదము

నా తిరోనిను నెఱనమ్మితి

పల్లవి:

ని ధా / నీ \ సా | ; , ని స / రి గ | మ మా మ రి / గ స |
నా తి రో | ని . న్ను . | నె ఱ నం |

ని సా స ని ధ ని స స ||
మ్మి తి ల ఉ్మి . . ||

ధ ధ ధ ని / సా ; | / గ రి సా స ని ధ ని స ని | ధ ధ ధ / స నీ సా |
నా రా | య ణు తో డి | తే గ దే |

, స ని ధ ని స ని ధ ధ ||
ల ఉ్మి . . . . ||

, ధ ని / సా ; | / గ రి సా స ని ధ ని స ని | ధ ధ ధ / నీ సా | సా ; ; , ||
నా రా | య ణు తో డి | . . తే గ దే | . . . ||

అనుపల్లవి:

, సా సా సా | / నిధా / నిధ / నిధ ॥ / నిస ధని సా ధ ని | స నీ సా సా ||
వా ణి జూ | డు మ ద ॥ . . నా తి సా | హ స ము లే ||

సా ని స / రి గ మ/ప | గ / మ రి స \ నీ ధ ని ॥ సా స ని ని ధ మ |
రా తి రై న ను | గూ ర్చి తే గు జ ॥ రా తి కెంపున ల |
మ / ప మ గ / మ రి / గ స ||
క డెము లొ న గు దు || నాతిరో.

చరణము:

, ధ ని ధా / నీ | సా , సా సా | , స స రి గ మా | గ / మ రి / గస\నీ ॥
క న కాం గి | నే వా ని | గ న క అ ని | మి ష మో ర్వ ॥

, ధ ని సా స నీ | /రి సా స ని ని ధ ధ | , మ ని ధా / నీ | స స ని ధ / నీసా ॥
గ న క యీ | వే ళ జా | గ న క రం | మ్మన . వే ॥

, స స సా సా | రి గ \ సా ని స రి గ | మ మా మ రి / గ స ని స | రి గ
త న కా సిం | చి యిం | ద న క ప్రా | ణ

\ సా స / ని ని ధ ధ ॥
మో ర్వ వే ॥

, ధ ని సా ని / స | ధ / ని \ ధా ధా / నీ | సా ; ; . ॥
త న క తా | ళి త న | వే ॥

స స స సా స / ని | ధ ని ప ధా / నీ | సా ; స ని | / గ రి స ని స రి గ |
కనుగొన ని | దే . . ప ద | వే వో | యిం తి యిం |

మ మా మ గ ⁄ మ రి | రి గ స స స ని సా . గ | ⁄ మ రి ⁄ గ స స \ ని |
క ను నే నీ | సొ మ్ము గ ద | వే యి |

⁄ రి స స ని ధ ⁄ ని \ ప ధా |
దే టి ప ద వే |

ని ధ ని సా ని స | స ⁄ రి రి స ని స రి గ | మా ; , మ గ | మా మ ⁄ నీ ధా |
వ న రు హో తుని | కా గి లి గ ద | వే ప లు | మా రు నీ తో |

ధ ని స సా ని ధ | ని స ని ధ ధ మ గ మ ప | మ ప \ మా మా మ గ |
వ న రు శే యిక | నీ దు దయ గ ధ . | వే . . ఏ య ది |

మ ప మ గ గ ⁄ మ రి ⁄ గ స ||
వ చ్చె గ ద వే ||

స స స ⁄ ని ధ ⁄ ని ధ | ⁄ ని ధ ప ధ ని స స | ని స ని స రి గ
ద న రు శు క పి క | ని క ర మ రు ద న | ద న రు తుం మ్మె

మ ⁄ ప | గ ⁄ మ రి స స ని ధ ప |
ద | మ ల య ప వ న ము |

ధ ని స సా గ మ | ని ధా ⁄ ని ప ధా | ⁄ సనిధ ⁄ నీధ మ | ⁄ పమగ ⁄ మరి ⁄ గప ॥
ఘనముగా మ న | ముగా సి ల లా | వనము సేయుము | యను ది న మ్ములు ॥

నాతిరో.

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ని ధా / ని సా ధ ని | సా ని స / రి గ / మా మా |

గ మ / ప గ / మ రి / గ స / రి ని | / స ని ధ ఫ ధ ని సా సా |

ని ధ ని స రి గ \ సా సా | / గ రి సా నీ ధ ని \ ఫా |

\ మా ని ధ ని స ధ ని సా | ఘ ని ధ ని స స / స / గ గా |

మ ప \ గా / మ రి స ని సా | / రి స ని ధా ధ / ని \ ఫా ధ |

ఫ ధ ని స రి గ \ సా ని ధ | / రి స ని ధ ఘ ని ధ ని సా |

ఫ ఫ / ధ ధ / ని ని / స స / గ గ | \ ఫా ధ ని స రి గ మా మ |

\ సా రి గ మ / ప గ రి సా | ని / రి \ సా ధ ధ / నీ నీ |

\ స ని ధ ఫ ధ ని స / రి \ సా | మ గ మా / ని ధ \ మా గా |

మ / ని ద మ గా / మ రి సా | / గ 'రి స గ మ ప గ రి స |

ని ధా స స రి గ మా గ | మ / ని ధా \ ని ప / ధ మ / ప గ |

/ మ రి / గ సా స ని ధ ని స | స స / నీ ధా ద / ని \ పా |

ధ ని సా ప ప ధ ని సా | పా ధ ని స' / గ రి సా స |

\ గ రి సా ని స \ నీ ధా | / ని ధ / ని \ పా ద ప ధ ని స |

స / రి గ మ ప ధ ని స ని ధ | ప ధ ని ద \ మా గా \ సా |

/ గ రి స ని ధా / రి స ని ధ | / ని ప ధ ని స / గ రి స ని ధ |

మ గ / మ రి / గ స / రి స ని ధ | / ని ధ \ మా గ మ / ప గ రి స |

ని ధ \ పా ధ ని / స సా / గ | గా / మ మా / ని ధా ని స |

ని స రి గ / మ రి స / రి \ సా | ని స \ ని దా / ని ద \ మా |

గ మ \ ప \ గా / మ \ రీ \ సా | / నీ ని ద / ని ప ధ ని సా |

ని స రి గా / మ రి / గ \ సా | \ నీ ని ద \ మా \ గా / ని ధ |

\ మా గ మ / ప గ / మ రి సా | రి గా మ / ని ధా ని సా |

\ పా ధ ని స రి గ / మ రి స | / రి సా స ని ధా ప ధ ని |

ధ మా గ రి గ / మ రి సా | / సా \ నీ ధా \ మా గా |

రి గ మ / ప గ రి సా నీ | ధా / నీ \ పా ధ ని సా |

/ గ రి \ సా ; ; ; ||

రి గు మ ప ధి ని]　　మేళము 28 : హరికేదారగౌళ　　[బాణ. భూ. చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 6 : జుజావంతి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : జుజావంత్యాఖ్య రాగశ్చ సంపూర్ణ స్సగ్రహాన్వితః
లక్ష్యమార్గానుసారేణ గీయతే గానవేదిభిః,

మూర్ఛన ః
ఆరోహణము : రి గ మ ప ధ సా | ♭ ని ధ ♭ ని సా .
అవరోహణము : ♭ ని ధ ప మ మ గ రి స | రి మ గ రి స .

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

భాషాంగము ః సంపూర్ణము , షడ్జగ్రహము ; దేశీయరాగము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ జుజావంతి రాగము సంపూర్ణముగా నుండినప్పటికిని లక్ష్యమార్గముల ననుసరించియే గానము సెయవలెనని లక్షణ శ్లోకార్థముయొక్క తాత్పర్యము. ఈ రాగమునకు రంజనముగల జీవస్వరములు ఋషభ మధ్యములు

రి రి రి, రి ╱ మ ♭ గా రి ♭ గ రి సా, మా మా మా,

మ గ మ ప ధా, మ ప ధ ╱ స ద పా ╲ మా గా,

రి ╱ మ ╲ ♭ గా రి, స రి స నీ ధా ╱ నీ సా |

ఈ ప్రయోగములే యీ రాగమును మిక్కిలి స్ఫురింప జేయుచున్నవి.

రి ╱ మ ╲ ♭ గా రి ♭ గ రి సా —

ఈ ప్రయోగమున గల గాంధారములు సాధారణములే. ఈ ప్రయోగమును మాటిమాటికి సంచరింపుల గనుపించి లేదా రాగము విశేషముగా స్ఫురించును.

రి ♭ గ మ ♭ గ రి —

ఈ ప్రయోగమున గల గాంధారములు కొన్నిచోట్ల అంతరమునుగా నుండును, సాధారణగాంధారము పలుకునెడల '♭' ఈ గుఱుతు వేయబడును. తక్కినవి కీర్తన సంచారులచే విశదమౌను.

కీర్తనము - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

చేత శ్రీ బాలకృష్ణం

పల్లవి :

రి | రి రి గ | మ పా మ | గా మ గ రి |
చే | త శ్రీ | బా | ల కృ |

రి | రి / మ ♭ గ రి స \ ని ధ | / ని | సా స ని ధ ధ ॥
ష్ణం | భ జ | రే | ఏ రే ॥

2 ,, | ,, | ని | / సా సా ॥
,, | ,, | రె | రే ॥

మా | మ గ మ పా మ | పా | ప మ ప ధ స |
చిం | తి తా | ర్థ | ప్ర ద చ ర |

సా , ని ధా , / ని | ధ ప ప మ పా , / ని ధ ప | మ గ | / మ గా రి / |
ణా | ర వి ం దం | ము | కుం |

♭ గ రి / ♭ గ రి / మ ॥ గ స రి | రి ||
దం . . . ॥ ం ం చే | త ||

అనుపల్లవి :

, ప | స స ⁄ సా | స స | స ని స రి , స స రి |
నూ | త న నీ | ర ద | స దృ శ శ |

స ధా ధా , ⁄ స | ధా ⁄ ని ధ పా , ⁄ ని | ⁄ ధ ప మ గ | మప ప మ పా ॥
రీ | ర ం న ం , . | ద కి | శో రం ॥

, ప | ధ స స ⁄ ని ధ | ధ ధ నీ , | ప ప మ గ మ గ |
పీ | త వ స న | ధ ర ం | క ం బు |

పమ పధా , | ప పమ ⁄ ధపామ గ | మగ ⁄ రి | రి ⁄ గరి ⁄ గ ⁄ సా ॥
క ం . . | ధ ర ం | గి రి | ధ ర ం , ॥

సా స స | , స ⁄ సా సా సా ॥ ధ రి సా | ని ధ ని ధా ⁄ స ధ ధ ప మ ॥
పూతనా | ది సం హా రం ॥ పు రు షో | త్త మా వ తా ర ం ॥

పా ధ ని | ని ని ద ధ ప ప మ గ ॥ ను ప ⁄ ధ స ⁄ ప | , మగా రి ⁄ మ గ స ॥
శీ త ల | హృదయ విహా ర ం ॥ శ్రీ రు | క్మిణీ దా రం ॥

చేత శ్రీ.

చరణము :

మ / ధ ప | ప మ ప మ ప మ గ | మ గమగమ | రి♭ గ రి ♭ గ రి గ స ॥
న వ | నీ త | గం | ధ వా హ ॥

రి / ని | సా ; | ని / స ని ధ ఫ | రి రి రీ ॥
వ ద | నం | మృ దు . | గ ద నం ॥

, రి గ | మ పా మ | మ గ మ గ | \ రి / మ \ ♭ గా రి ॥
న ళి | న ప త్ర | న య | నం ॥

, గ రి | స \ ని ని స ధ ని ధ | ని స ని | / సా ; ॥
వ ట | ప త్ర | శ య | నం ॥

2 , రి గ | మ ప ధ ని ధ / ని ధ ప | ప\మ గ | \ రి రి / మ గా రి |
న ళి | న ప త్ర | న య | నం ం |

, గ రి | స \ ని ని స ధ ని ధ | ని స ని | సా ; ॥
వ ట | ప త్ర | శ య | నం ॥

, న స | రీ రి రి | రి , గ మ | గ రి రి గా , సా |
న వ | చం ప క | నా | సి కం ం |

, ♭ గ రి | స నీ సా , ⁄ ♭ గ రి | స ని స ని | ధ ధ ని సా ॥
అ త | సీ సు మ | భా | స కం ॥

రి స | , స ని ధ నీ , ధ | పా | ధ ⁄ స ధ పా మ గ |
న తే | o ద్రా ది | లో | క పా ల |

రి గ మ ప | ⁄ ని ధ ధ ప ప మ గ | గ రి స ని | సా ; ॥
కం . . | మృ గ మ ద | తి ల | క ం ॥

రి గ మ ప | ధా ⁄ ని ధ ప మ గా | రి ⁄ మ ♭ గ | , రి స ని సా సా ॥
న వ తు ల | సీ వ న మా లం | నా ర దా | ది ము ని జాలం ॥

ప స ని స | , ని ధ ప రి రి | రి స ని ధ | ⁄ ని ప ప మ మ ⁄ ధ ప మ గ స ॥
కువలయా | ది ప రి పాలం | గురుగుహ | ను త గో పా లం ॥

చేతశ్రీ బాలకృష్ణ.

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రి రి రి రి రి | రి గ మ పా ⁄ మా మా |
గా గా రి ♭ గ రి సా | ⁄ నీ ధా నీ సా ; |
స ని ధ ధ రి రి రి | రి గ మ పా మ గా మ గ |

రి / ♭ గా రి / మా \ ♭ గా రి | మ ♭ గ రి ♭ గ రి స \ ♭ గ రి |

స / రి స నీ̣ ధా̣ / నీ̣ సా | ప̣ ప̣ రి ప̣ా రి రి |

గ మా మ గా రి రి | గ మ పా మా ♭ గా రి |

రి / మ \ ♭ గా రి ♭ గ రి స / ♭ గ | రి సా రి స నీ̣ స ధా̣ |

/ స నీ̣ సా ధ̣ నీ̣ సా సా | రి రి రి / ధ̣ ధ̣ \ పా |

\ మా మ గ \ రి రి రి | రి / మ గ / మ గ రి రి / ♭ గ రి / ♭ గ |

స / ♭ గ రి / ♭ గ రి గ మ ♭ గ గ రి | స రి ♭ గ రి స ధ̣ / స నీ̣ సా |

ప̣ రి రి గ రి గ మ పా మ | గా మ గ మ గ \ రి రి |

రి / మ ♭ గ రి సా / ♭ గ రి సా | రి స \ నీ̣ స ని̣ ధ̣ నీ̣ సా |

ధ̣ ప̣ రి రి గ మ పా మ | ప మ \ ♭ గా రి / మ ♭ గ రి |

స / ♭ గ రి స నీ̣ ధ̣ నీ̣ సా | స స / సా సా సా సా |

ధ / రి సా ధ ధ \ పా \ మా | మ మ \ గా ప మా పా ధా |

మ ప ధ / స ద పా \ మా మ గా | \ రి రి రి / మ మ గా \ సా |

సా సా ని ధ ని / స ని ధ | పా పా \ మా మా మా |

మ గ మ ప ధ / స ధ ప మ గ | రి ♭ గ \ మ ♭ గ రి / మ మ గ గ స |

/ రీ రీ రీ రి గ మ గ | గ రి రి స స / రి ని ధా ని ధా |

/ స ధ ధ ప ప మ ప ప ధా | మ ప ధా సా ధా పా |

\ మా మ గా \ రి రి రి | / గ మ \ ♭ గా రి గ రి సా |

మ మ మా మ గ మ ప ధా | మ ప ధ / స ధ ధ ప ప మ మ |

/ ప ప మ మ గ గ రి రి / గ స | రి గ మ ప ధా ని ధ ప మ |

గా రి / మ ♭ గా రి ని స | / ప మా మా మా పా ధ స |

రి గ మ ప ధ స మ ప ధ స | ని ధ ని స ని ధ పా \ మా |

\ గా మ ప ధా ధా ధా | మ ప ధ / ని ధ పా \ మా గా |

రి / మ \ ♭ గా రి ♭ గ రి సా | \ నీ ధా / నీ సా ; ||

ఈ జుజావంతియైనది తన ఛాయయు గాక, ఎరుకలకాంభోజి, దరుబార్, సహాన, భైరవి, ఈ రాగచ్ఛాయల కలసుకొని ప్రకాశిల్లుచున్నది.

రి గు మ ప ధి ని] మేళము 28 : హరికేదారగౌళ [బాణ. భూ. చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) : కమాస్

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : సా రి గ మ ప ధ ♭ ని సా
అవరోహణము : స ♭ ని ధ ప మ గ రి సా . }

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; దేశీయరాగము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ రాగ మూర్ఛన యిటులుండినప్పటికిని,

సా గ మ ప ధ ని సా , స మ గ మ ప ధ ని సా , స మ గమ ని ధ ని సా ,

స ని ధ ప మ గ సా — ఇటుల నారోహణావరోహణ ప్రయోగములు గలవు. ఈ రాగమునకు మధ్యమ ధైవతములు మిగుల రంజనముల గలిగించు జీవస్వరములు.

ధా ధా , పా ధ ని ధ ప , మా మా , గా మ ని ధ ని ప ని ధ ప ప̂ మా మా ,

/ నీ ధా ని పా ధ ప మా మా గ \ సా . ధా ప మా , గా రి సా —

ఇవి రంజనములు గల ప్రయోగములు.

స రి / ♭ గా రి స , స రి ♭ గ రి స —

తారస్థాయిలో ఈ ప్రయోగములలో మాత్రము సాధారణ గాంధారము గనుబడు చున్నది. లక్ష్యములందు మంద్ర స్థాయి నిషాదమునకు క్రింద సంచరింపులు కనుపడలేవు. ఈ రాగము కొన్ని సంవత్సరములకు మునుపు ఉత్తరదేశమున నుండి వచ్చి ప్రసిద్ధిజెందినదిగా తెలియబడుచున్నది. దేశీయ రాగములలోపల నిది మిగుల రంజనము గల రాగము, తక్కినవి లక్ష్యముల జూడుడు.

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - మళయాళపు కులశేఖర మహారాజు

సారస సముముఖ పరమవ

పల్లవి:

సా , స నీ ని ధ ధ ప / ధ ప మ గ | మా ; | స ని ధ ని ప ధ ప రి ||
సా ర స స మ ముఖ ప ర మ వ | మా | స న క ముఖ వి ను త ||

2 సా , / రి ని ,, ,, | ,, | గా , రి సా
సా ర స ,, ,, | ,, | . . .

అనుపల్లవి :

మా గ మ ప ష గ మ నీ ద ని స సి ని స | రి రి స సా ని ధ ప |
పా ర రహిత ధ వ ఘోర కర కలుష | వా రి రా శి ప రి |

ధ ప మ గ మ ప ధ ని ||
ప తి త మ యి సదయ || సారస.

చరణములు :

1 ధధధ ధధధధధ ధధధధ ధపధని | ని ని నీ ; సా | స ని ని ధ ధ ప ప మ
కుటిల భు జ గ వ ర ధ ణకృత సురు చిర | న ట ని దే | వ . . . .

2 మదన జ న క న వ మణిమయ సులలిత | శో ర శా | రె . . . .

3 సకల భు వన భయ హరణ పటు చరిత | జా లా మే | య , ...

సా స ని ని ని ధ ని ప మా గ మ రి గ మ | ధ ప మ గా మరి | రిగ సా ; ||

1 గోకు ల క ల శ ప యో ని ధి పూ ర్ణశ | శాం . క . . | . . . ||

2 మం జులవచ న వి మో హి త వి బుధని | కా యా | . . . . ||

3 సం త తం వి హా ర మే మ న సీ హా ద | యా శో | . . . . ||

సమగ మపపగమ మ ని ధ ని ససనిస | ౹రిరిస సానిధ ప | ధపమ గమపధని ॥

1 నిటల తటల సిత మృగమద తిలకసు | నీ ల వారిద ళ | కీ ర యదుతిలక ॥

2 పద నిత నిఖిల మనో ర థ దాయక | సా వ జా ల గిరి | కులిశ సర న త ర ॥

3 ప్రకట బల దనుప భే ద న లోలుప | ప ద్మ నా భ భుజ | గా ధి పతి శయన ॥

సారస.

2 పద వర్ణము - తిశ్రజాతి ఏకతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ఎంతని నే దెలుపుదు రా

పల్లవి :

స స స ౹ నీ , ధ ౹ ప | మ గ గ రి ౹ ప మ మా , ; ||
ఎంతని నే దె లు | పు దు రా ||

, మ ధ ద ప ధ ధ | , ప ధ ని స స ని ౹ స ని ధ ప ||
ఘే లా , . గు | తా ళు దు రా ||

అనుపల్లవి :

ధ ధ ధ ప స ని ని ధ ధ ప మ | ని గ మ ధ ప ధ నీ , ధ ధ ||
మంతు కె క్కు | వీ . . . . ర వ ||

ధ స ని సా భ గా , రి స ని | ధ ప మ గ మా ప ధ ని ||
సం త్యా గ రా | జ నా సా మి ||

స్వర సాహిత్యము :

సా , రి స ని ధ ని స రి స స | నీ , స ని ధ ని స ని ని ధ ధ —
సా ర గుణ బ లి మి గ న ల | నీ ర జ సుమ శ ర ము ల న |

పా , ధ ప మ ప ధ ప ప మ గ | మా , గ రి స మ గ మ ప ధ ని ||
పా ర ము గ త మి మిగు ల గ | మా రుడు బ ర పె శ్రి త జ న ||

స రి సా ని ధ స ని ధ ప ని | ధా ప మ ధ పా మ గా , మ |
సు ర సా ల యి క తాళ ను ర | బా ల చ ల మే ల కా మాం |

, ప ధ ప మా ని ధ ప మా సా | ని ధ ప మా గా మా ప ధ ని ||
త క మా ని త ర మా కాం | త విను మా బ్రహ్మా దినుత ||

ఎంతనినే.

చరణము :

, ధా , ప మ ప ⁄ ధ ప మ | ప ∖ గ మ ధ ప ధ ధా ||
తా ప మ ధి క | మా య ను రా ||

, ధ పా ధ ని ని ని ధ ⁄ ని | , ⁄ స ని ధ ప ధ నీ స ని ని ద ధ ||
ద య యుంచు ట కు | స మ య మిది రా ||

స్వరసాహిత్యము :

ధా , పా మ | , నీ ధా ప | , సా ∖ నీ ధ | , ∖ పా ∖ మాగమా ప ॥ ధ ని
రా రా దా | నీ దా న | యీ రా రా | పే లా స దా వి ॥ ర హ

తాపము ... మిదిరా.

నీ స ని ధ ని ధ ప ప మా | ప ధ ని స ధ ⁄ ని ప మ గ గ రి మ |
రే ప గ లీ | వా దే రా |

, గా , మ ని ⁄ స నీ ద | , ధ ని స ని ధ ని ⁄ సా , ||
లే మ బో ధ న | వి న క రా ||

స్వరసాహిత్యము :

1 నీ ని ధ ధ ⁄ పా , ⁄ ధ ప మా | గ మా ⁄ ని ధ ని ∖ పా ధ మ ప ధ ||
నే వి ర వ రా ధి రా | స రా గ మున బ్రోచుట కును ||
రేపగ — వినకరా.

2 నీ , ని ధ ప మ ప ధ నీ ని ధా | , ＼ పా , ＼ మా , గా , మా |
నీ సు గుణ ములు వి ని దా | నే నీ సా మీ |

, గ మ ప ＼ మా ప ప ధ ని ＼ ధా | ని ／ రి సా ని ధ పా మా ధ ప ॥ . ధ
వ్యమున జే రి వ ల పు మీ | రి యీాదారి ని నే కో రితో ॥ రి

నీ స ని ధ ని ధ ప ప మా ... ... ధ ని స ని ధ ని ／ సా , ॥
రే ప గ లీ వి న క రా ॥

, ధ ప ప మ గ మ గ | స మ గ మ ని ని ధ ధ |
కోప మే ర | క వు గి లీ రా |

, ధ ／ ని స స ＼ ని | ని ధ ని స ప ని సా , ||
కో రి న వ ర | ము లీ రా ||

స్వర సాహిత్యము :

1 ధ పా ／ ధ ప మ గ మ ప మా ／ ని | ధ ని ప ధ మ పా సా ని ధ ప ||
దు రా గ తము త గ దు రా మ | ర వ వ ల దు రా వి ం త గ యు ం ||

, మ : కోప మేరా . . . . . వ ర ము లీ రా .
త :

2 సా నీ , ⟋ ṙ స నిధ ప ⟍ మ | , ప ధ ని ధా ని ప ధ ని సా |
సా మ్రా జ్య ఫ ల ద వి నో | ద కృత పా ద మ హిత వే |

స ని ⟋ ṙ స ⟍ నీ ధ ని ⟋ ♭ గ ṙ సా | ని ధ ని ⟋ స నీ ధ ప ⟍ మా గ మ ||
ద క రుణ రా ద పి లు న రా | ద ప లు క రా ద న తేంద్ర శ్రీ ||

, ప : కో ప మే ల . . . . వ ర ము లీ రా .
ద :

సా ṙ ⟋ రి ♭ గ రి స ṙ | స ⟍ ని ని ధ ని స స నీ |
శ్రీ పు ర ము న | వె ల యు మా |
సా ని ధ ⟍ ప ప | ప ధా ప మ మ గ మ ప ధ ని ||
శ్రీ త్యా గ | రా జ సా మి =

స్వర సాహిత్యము :

1 సా , ⟋ ṙ స ని ధ ని స ⟍ పా ధ | ని స ⟍ మా ప ధ ని ⟍ గా మ పా ॥ ధ ని
స్వాం త ము న గ లు గు పం త | మిసు మంత త గ దం తం ॥ త క

2 సా , నీ , ధా , నిస ⁄ రి | ససని నిధధప పమగమ ప |
సా రా సా రము లె | ' జిగిన దొరవని దలచితి సు |

∖ మా , మా ; స ⁄ మాగమ | పామధ పామ గమపధని ||
మా మా రు మావుల | పల్కులు ముల్కు లుగ వరల ||

సరి♭ గరిస నిస ⁄ రిసని ధని | ⁄ సనిధ పధ ⁄ నిధప ∖ మా , ⁄ ధ |
నలసి తిరకల యనిదితరి | గదరయిక నలుక మా న |

పధ ∖ మా , సమగమా , ⁄ ♭ గ | , రి సనిధ పామా పధని ||
ఘన మా నుమఉమా కాం | త గొలిచి వే మా రునిటు ||

స స ప
లెంతని .

కీర్తనము 3 - మిశ్రజాతి ఏకతాళము

ఎట్టయాపురం మహారాజు రచించినది.

Composed by His Highness The Rajah of Ettayapuram

మురుగా తరుకిలయా

పల్లవి :

స సా నిస ధనీ | ధ ∖ పా మ గ గ రి |
ము రు గా | త రు గి లై |

మా , ; మ గ | మ నీ ధా నీ |
యా ఉ న | తి రు పా ద |

సా ని ధా నీ ||
సే వై శ య్యా ||

2 స సా / రి రి నీ ; | ధ \ పా మ గ గా |
ము రు గా | త రు గి . లై |

మా , ; మ గ | ని ధా పా ధా |
యా ఉ న | తి రు పా ద |

ని సా , ని ధా నీ ||
సే వై శ య్యా ||

3 స సా ని స రి రి గ రి స ని | ధ \ పా మ గ గ రి |
ము రు గా | త రు గి లై |

మా , ; మ గ | ని ధా స ని ని ధ ధ ప మ |
యా ఉ న | తి రు పా ద |

మ ని ధ ని ప ధ గ మ ప ధ ని స ని ||
సే వై శ య్యా ||

4 స సా ని స రి గ రి స ని | ధ ∖ పా మ గ గ రి |
ము రు గా | త రు గి లై |

మా , ; మ గ | ∕ ని ధా స ని ధ ప మ గ రి స |
యా ఉ న | తి రు పా ద |

స మ గ మ ప ధ ∖ స ని ధ ప ధ ని ||
సే వై శ య్యా ||

5 స సా ♭ గ రి రి స స ని ని ధ | ధ ∖ పా మ గ గ రి —
ము రు గా | త రు గి లై |

మా , ; మ గ | ∕ ని ధా స ని ధ ప మ గ రి స |
యా ఉ న | తి రు పా ద |

స మ గ మ ప ధ ∖ స ని ధ ప ధ ∕ ని ||
సే వై శ య్యా ||

6 స సా మా గ రి స ని | ధ ∖ పా మ గ గ రి |
ము రు గా | త రు గి లై |

మా , ; మ గ | ∕ ని ధా సా ని ధ |
యా ఉ న | ది రు పా ద |

— స ని ధ ప మ మ ని ధ ని ప ధ ని ||
థే వై శ య్యా ||

7 స సా రిసనసనిసనినిధ | ధ ౹ పా మ గ గా |
ము రు గా | త రు ఉ గి తై |

మ పా ; ౹ మ ; స ని | స మా గ మ పా మ ప ధా |
యా ఉ న | తి రు పా ద |

ప ధ నీ ధ ని స ని ధ ప ధ ని ||
సే వై శ య్యా ||

8 స సా ని స నీ , | ధ ౹ పా మ గ గా |
ము రు గా | ద రు గి తై |

మ పా , ౹ మ మా ; | మ గ గ రి / గ / సా |
యా | అ . . . . |

సా , ; ; ||
ఆ ||

అనుపల్లవి :

మ ని ని ధా నీ | స ని ధ / ని / సా సా |
గు రు వా య్ | ము . . నో రు |

స స ౹ నీ ని సా , | ని ధా ప ధ ని స ని ధ ప |
క్షు ఖు ము ని | క్క రు క్ మా . . |

మ : మ గ గ మా , రీ | ⁄ ♭ గ రీ సా సా |
ల్ మ రు గా | ఎ న్నై క్కా క్క |

స సా స నీ ; | ధ ధ ప మ ప ధ ని ధ ⁄ నీ ||
వ రు వా య్ | వ ళ్ళి మ ణా ళ ||

మురుగా.

చ ర ణ ము :

1 , ధా పా మా | ధ పా ప ధ నీ ధా |
అం బు వి | యి లె న్న ళుం |

, ధ ని సా ＼ నీ | ధ ⁄ నీ సా సా |
అ డి య వర్ | త మై క్కా క్క |

, సా సా మా | గ మ గ రి సా స ని స రి |
ళం బొన్ ను | యిల్ మీ ది ని ల్ |

స సా ని స నీ , | ధ ప మ ప ధ ని ధ నీ ||
అ ళ గా య్ | ఇ రుం దు వ రుం ||

2 ధ పా మా పా ద | ప మ గా మా మా |
తి రు వా ఐ | ము ఖం గ ళం |

, ధ ధ ధా ＼ పా | ／ ని నీ ధా పా |
తి రం డ ప | న్ని రు గై యుం |

, మ మ మా గా | మా ప ధా పా |
మ రై మ లర్ | ఏ న్ ది య ప |

ని ధా పా మా | ప పా , ／ ధ ప మా ; |
న్ని రు వి ళి | పొ ళి . యుం |

మ మా గా మా | ప ధా ని ని సా |
క రు ణై యుం | తి గ ళ్ క ళు హు |

／ మా , గా రీ | సా , స ని స రీ , |
మా మ లై | క న్ దా |

స సా రి స నీ | ధ ని ／ స ని ధ పా |
క రు ణై యుం | తి గ ళ్ క ళు క్కొ |

మా , మా మా | గ మా పా , ధ ／ నీ ||
మా మ లై | క న్ దా ||

స్వరము :

సా , ; పా రి స ని | ／ స ని ధ ని ధ ప ధ ప మ గ |

మా , ; స స మ | గ మ ప మ ప ధ ప ధ ని ధ ని ||

స రి / గా రి స నీ ధ ని / రి స ని | ధా పధ / నీ ధ ప మా గా , మ |

పా , మ ధా , ప మా గ రి | సా ని ధ ప మా , గా మ ప ధ ని ||

4 స్వరజతి - రూపకతాళము

(ధాతు) సుబ్బరామ దీక్షితులు – (మాతు) కడిగై నమశ్శివాయప్పులవర్

మా మో హా ల హి రి మీ ఱు దె.

పల్లవి :

మా | , పా ధ | ని ధ | ప మ గ రి ప |
మా | మో హ | ల హి | రి మీ ఱు |

మా | ; . స ని | స స రి స | ని ధ ప మ గ గ రి ||
దే | ఎ | న్న శై | . . గు వే న్ ||

మా | , గ మ వ ధ ని స | స రి స ని ధ | ప మా గ రి ప |
మా | మో హ | ల హి | రి మి ఱు |

ప మా | ; , స ని | / రి స / రి ని | ద ప మ గ గ ||
దే | ఎ | న్న శై | గు . వే న్ ||

మ గ | మ ప / ధ ప మా | పా , ధ ని | ధా ని స ధ / ని ప మ |
వ ళి | య హ నా | ఱు ం | పో యె వ ర |

| మ గ గ రి | ప ప మా , ; | మ గ / మ రి / రి గ \ సా , ||
| వే | ణు ం | ం ||

అనుపల్లవి:

| గ | మా ప / ధ ప మ | , గ | మ / ధ ప ధ నీ , ధ |
| శ్రీ | మాన్ కు మా | రె | ట్టే ం ది రన్ |

| , ప ధ | , / స ని ని ని స స ని | ధ నీ ధ ప | ధా , ని స స ని స ||
| దినం | ప ణి క ళు క | . . చ ల | వే ల వ ర్ ||

| , స | మా గ మ రి | రి గా , రి | స స స ని స రి , |
| తా | మా త్రి రం | త ని | త్రి రు క్కుం |

| స రి స | స ని ని ని సా , \ ని | ధ ధ ని | ధ పా మ గ గ రి ||
| న మ | యం పా ర్త | వా | డి పో . . డి ||

స్వరసాహిత్యము:

| మా | , పా ధ | ప మా | , గ రి ప |
| మా | దే శు | మా | వి శ న |

| \ మా | , మా ప | ధ ని | ద / నీ ధ ప ||
| మా | మా ప | శ హి | నో రి డం ||

మా , ప | , ధ ప మా , గ రి ప | ⁄ మా , మ | , ప ధ ని ద ⁄ నీ ద ప |
మా దే | శు మా వి ళ న | మా మా | ప ళ హి నో రిడం |

మా , ప | ధ ని స ని ధ ప మ గ | మా , ప | ధ ని ప ⁄ ని ధ ధ ప ప |
మా లై | వ రుము న ది పి రి య | మా గ | త రు గి అ వ రి వి ధ |

\ మా , గ | రి స మ గ మ ప ధ ప | మా , ప | స ని ధ ధ ప ప మ గ |
మా న | దె న అ ద రి యమున | మా ర | పు రు వి లి వెగు శా |

మా , ⁄ రి | స ని ధ ని ⁄ స ని ధ ప | మా , ⁄ ♭ గ | రి స ని ధ ప మా గ ||
మా రి | యె నై వురు విలియ న | మా రి | వి డ అ ద ని మ్రా గ ||

మా | , గ మ ప ధ ని స ||
మా | మో హ ||

చ ర ణ ము యొ క్క యె డు పు :

ధా | ధా ధా | పా ధా | నీ ని ధా ప మ గ |
ఓ | హో హో | మా నే | ని రా శై సు ఖ |

మ పా ధ | , ని ధ ప మ గ మ ప | మా | గ మ ప ⁄ ని ధ ధ ప మ ||
మ డి యా | డ వ రు అ వు ళ త | మా | యె ఱ వ దు పి ళ హా డి ||

ధా | ధా ధా ||
ఓ | హో హో ||

స్వర సాహిత్యములు :

1 మ ప మ గ | , మ గ ప ప మా | ; పా | ధా ప / ని ధ ధ ప మ ॥ ధా
ఒ రు వ రా | కై పె రి దాయ్ | నా | మే అ లై వ ది లెన ॥ ఒహో

2 ప మ గ మ | , మ గ మ ప ద ని ధ | ధ ధ ప మ | స ని ధ ప ని ధ ప మ ॥
ప రు వమా | ము న వ రు వి ఇలా | ద వయిల్ | వణి యవ ర వ ర డి ॥ ఒహో

3 ధా స మ | , గ మ ప ధ ప మా , | పా ధ / ని | , ధ ధ ప \ మా |
తా పమా | గ ఇ ళ ని లా | మా లై వా | డై వ రు దే |

పా , స | ని ధ పా , ని ధ ప | మ గా మ | , ప వి ధా ధ ప మ ॥
పా ళ | వ లై పా ళ వ లై | మహోమా | యై పొ లా ద ద డి ॥ ఓహో

4 సా | సా సా | నీ ధా | ని స నీ ధా ప మ |
ఆ | రా లె | శూ దో | ఇ దు పో దా కి యుం |

పా , ధ | , ని సా ధ ని స ని | సా | సా సా ||
వా రా | ద తా మ ద మె న | వే | ఊ నో ||

మా మ గ | , మ పా ధ ధ నీ | ప ధా ని | స నీ ధా ప మా |
మా ర వే | కై యే సి న దా | లె దా వ | ది దా లా ప మా |

పధనిస | ,స నిధపమా మ | ↗♭గరిస | ,ని↗స నీధపమ ||
ఇ దెనదే | కై మ దియి నా ఌ | ము నేకూ | డి య కాల బలం ||

ధా | ధా ధా ||
ఓ | హూ హూ ||

సంచారి – మఠ్యతాళము – సుబ్బరామ దీక్షితులు

స ని ధ ప మ గ మా మా | గ మ ప ధ ని స ని నీ ధ ధ |
ప ప మ మ గ గ మ ప ధ ప | ↘ మా మా మా మ గ ↘ సా |
మ గ మా ని ధ నీ ↘పా | ధ ని సా ↘ ధా ని ని సా |
ధ ని స రి స ని ధా పా | సా నీ ధా ని ↗ స ని ధ |
పా ధా ప మా గ గ మా | గ మ ని ధ ని ప ధ ని సా |
↘ ధా నీ సా రి రి సా | ని ధ ని స రి స నీ ధా |
ప ధ ని ↗ స ని ధ పా మా | గ మ ని ధ నీ ↘ పా ధా |
ప ధ ని స రి రి స ని ధా | ప ధ ని స ని ధ ప మ గా |
మ ని ధా ↘ మ ధ పా ↘ గ ప | మా ↘ రి మ గా ↘ స రి సా |
స స ↘ ని ని ధా ధా ధా | స స ↗ ధ ధ పా పా పా |
స స ↗ ప ప ↘ మా మా మా | స స ↗ ని ని ధా స స ↗ ప/స

మా స ని ధ ని ధ ప ధా | స ధ ప ధ ప మ గ గ మా |

స / ని ధా ధ / ని పా స / ప | \ మా / ప మ గా / మ రి సా |

గ గ మ మ ప ని ధ ని సా | \ గా మ ప ధ ని సా సా |

\ ధా ని సం రిం రిం సా నీ | \ ధా ని / సం ని ధ పా పా |

ధా ని ప ధ ని / సం ని ధా | ధా ని ప ధ ప మా మా |

పా మా సా ధా పా | సా నీ సా సా నీ |

ధా b గం రిం సా ని ధ పా | ధా ని సం b గం రిం సం ని ధా |

ని సం రిం / b గా రిం సం ని ధా | ని సం \ నీ ధా ని ని సా |

ని / b గం రిం సం ని \ రిం సం ని ధా | ప ధ ని సం మం గం మం రిం సా |

మం గం రీం సా b గం రిం సా | సం ని ధ ప మా గ రి సా |

ని స మ గ మ ప ధ ని సా | గ మ ప ధ ని సం రిం b గం రిం సం |

/ మం గం రిం సా ని ధ ప మా | ప / ధ ప మా గ రి పా మా |

సా \ నీ ధా పా మా | సం ని ధ ప మా గా రీ |

/ గా \ సా ; ; ; ||

ఇరువై యెనిమిదవ మేళము సంపూర్ణము.

మూడవ సంపుటము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

నాలుగవ సంపుటము

శ్రీ గురుగుహ ముద్రాంకిత కృతికర్తలైన
ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారి పుత్రులును,
ఎట్టయపురం సంస్థానం
సంగీత సాహిత్య విద్వాంసులునైన
బ్రహ్మశ్రీ సుబ్బరామదీక్షితులవారిచే
రచింపబడినది.

ద్వితీయ ముద్రణ

సంపాదకులు : ఆచార్య నోరి నాగభూషణం

పర్యవేక్షకులు : గానకళాప్రపూర్ణ రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ ప్రచురణ

నెం	మేళం	జన్యరాగం	విషయము	రచయిత
29	ధీరశంకరాభరణము	పూర్ణచంద్రిక	రాగలక్షణం	వెంకటమఖి
			లక్ష్యగీతము	వెంకటమఖి
			శంకచక్రగదాపాణిం	ము. దీ
			చౌకవర్ణం	రామస్వామిదీక్షితులు
			తానవర్ణం	సుబ్బరామదీక్షితులు
		సరస్వతీమనోహారి	రాగలక్షణము	వెంకటమఖి
			లక్ష్యగీతము	వెంకటమఖి
			సరస్వతీమనోహారి	ము. దీ.
		కేదారం	రాగలక్షణం	వెంకటమఖి
			లక్ష్యగీతము	వెంకటమఖి
			ఆనందనటప్రకాశం	ము. దీ.
		నవరోజు	రాగలక్షణము	వెంకటమఖి
			లక్ష్యగీతము	వెంకటమఖి
			హస్తివదనాయ	ము దీ
		నీలాంబరి	రాగలక్షణము	వెంకటమఖి
			అంబనీలాయతాక్షీ	ము. దీ
			సిద్ధీశ్వరాయనమస్తే	ము దీ.
			త్యాగరాజం భజేహం	ము దీ.
			కరుణానంద	కుమారఎట్టప్ప
		దేవగాంధారి	రాగలక్షణం	సుబ్బరామదీక్షితులు
			క్షితిజారమణం	ము దీ.
			స్ఫురతు తేచరణ	గురుమూర్తి శాస్త్రిలు
			గోపికారమణంభజ	కృష్ణస్వామి అయ్య
30	నాగాభరణ		రాగలక్షణము	వెంకటమఖి
			లక్ష్యగీతము	వెంకటమఖి
			నాగాభరణం	ము దీ

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

నాల్గవ సంపుటము

చక్రము 5 :

రి గు మ పధి ను] **మేళము 29 : ధీరశంకరాభరణరాగము** [బాణ. మా. చక్రము

రాగాంగ రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి . శంకరాభరణం పూర్ణం సాయం గేయంచ సంగ్రహం.

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : స రి గ మ పధ ని స.
అవరోహణము : స ని ధ ప మ గ రి స.

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము : సంపూర్ణము , షడ్జగ్రహము ; రక్తిరాగము , సాయంకాలమున గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ శంకరాభరణము సకలరాగములకును శ్రేష్ఠతరమైన రాగమని పూర్వాచార్యులు నుడివియుండుటచేత నీ రాగమునకు షడ్జము గ్రహాంశన్యాసములుగా నున్నప్పటికిని, అన్ని స్వరములును రంజనములు గలవియే. వీనిలో ముఖ్యమైన జీవస్వరములు నిషాద, గాంధార మధ్యమ, పంచములు. ఇవిగాక,

స రి గ మ ప ధ ని స అనుటలో యెక్కు జారులు గల ఋషభ దైవతముల కవతల కొట్టు నొక్కులతోనున్న గాంధార నిషాధములును, స రి గ మ ప ధ ని స అనుటలో నొక్కులు

గల ఋషభధైవతములును, స నిధపమగరిస అనుటలో షడ్జ, పంచమ షడ్జములు దక్క నొదుగింపులు గల స్వరములును స ↘ ధప ↘ మగ ↘ రిస - అనుటలో షడ్జ, పంచమ షడ్జములు దక్క దిగుజారులు నొదిగింపులు గల స్వరములును,

సనిదపాసధపామ ↗ పాగరిస - అనుటలో పైన ఖండింపులైయున్న చిఱు దైవత గాంధారములుగల పంచమ ఋషభములును, గల ఈ అయిదు ప్రయోగములును ఈ రాగమునకు విశేష రంజనాస్పదములు; వీనిలో నాలుగవ ప్రయోగమున మధ్యమమందుండి దిగుజారు గాంధారమునకు లేదు.

స ↘ ని స ↘ ధ నీ, మ గ మ ప ↗ ధ నీ, స ↗ గ రి స నీ,

ని స రి గా, మ మ గా, మ ↘ రి గా, స రి గా,

↘ సా ↗ గ రి గా, ↗ మా మ గ ↘ మా మ, రి గ ↗ మా మ,

↘ రి గ ↗ ప మా, ప ↗ స ధ ↘ పా, మ ప ↗ ధ ↘ పా,

↗ ధ ధ పా, ↘ స ధా పా, మ ప ↗ ధ నీ, ప ↗ ధ నీ,

స ని ↘ ధ ప ధ ని ↗ సా, ↗ గ రి సా, స ని ధ ప ↘ మ గ రి స,

↗ సా ↘ ధ ప ↘ మ గ రి స, ↗ ధ ప మ ↗ ప గ రి స,

రి గ మ ప ధ ని స, స ↗ రి గ మ ప ↗ ధ ని స,

రి గ ↗ మ రి ↗ గ స, ↗ రి ని ↗ స ధ ↗ ని ప, మ గ మ ప ధ ని సా,

స ని ధ పా స ద పా, మ గ మ ↗ పా, గ రి సా,

స ని ↗ రి ని ↗ స ధ ↗ ని ↘ పా, ధ ని స ని ని ధ ↗ సా -

గ్రంథ విస్తర భీతిచే కొన్ని ప్రయోగములు జూపించితి. తక్కినవి లక్ష్యములచె నెఱుగదగును,

లక్ష్యగీతము - మఠ్యతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము :

రి గ మ ప ధ ప ప మ గా | గ గ గ రి ప మ గ రి స ని |
రి పు బ ల ఖ ం డ స రే | గు ణ గ ణ అ అ క రు రె ఎ |

మా గ మ రి గ స రి స నీ | ప ధ ని స రి గ మ ప మ గ |
మా య అ తి ఇ . . . త | ప . . ద పూ జి తు రె ఎ |

ధ ప మ ప మ గ ప గ రి స | ని స ధ ప మ ప మ గ రి స |
ధి ఇ బు ధ ర అ ఖి ఋ రె ఎ | ను త జ న మ ం ద అ రు రె |

అంతరి :

సా ; సా నీ ద ప | మ గ మ ప ధ ప స ని ని ధ |
కుం భే ఏ శ్వర | జం భా రి సం ను త |

సా ; ; ; ; |
రే |

జావడ :

మ మ మ గ రి గ మ రి స ని | స నీ గ రీ గ రి స ని |
రా గా ం గ ధీ . . ర | శ ం క రా భ ర ణ ం |

రి సా స ని స ధ ప మ గ | మ ప ధ ని ధ ప మ గ రి స |
ఉ పా ం ం గ కు ర ం ం జి | నా రా య ణి అ. ర ఖి |

స మ గ మ ప ధ ని స రి గ | ప మ గ మ ప ప ధ ని సా |
శు . . ద్ధ వ స ం ం ం త | నా రా య ణ దే . శా |

ప̇ ధ̇ ధ̇ ప̇ స̈ ని̇ ధ̇ ప̇ మ̇ గ̇ | ధ̇ ప̇ మ ప̇ మ̇ గ̇ ప̇ ˈ గ̇ స̇ |
ఊ సా మ పూ ర్వ గా. ళ | నా గ. ధ్వ ని బా . ణ |

ని స ధ ప మ ప మ గ రి స ||
మ అ చ అ క్రం న అ గ రు ||

సా ; సా నీ ధ ప | మ గ మ ప ధ ప స ని ని ధ |
కుం భే ఏ శ్వ ర | జ ం భా . రి స ం ను త |

సా ; ; ; ; ||
రే . . . . ||

సా ; సా నీ ధ ప | మ ప ధ ని ధ ప మ గ రి స |
భా షా అ ం గ | ఖి ల అ అ హా రి జే. గ డ |

సా సా రి స ని స ధ ప | మ ప ధ ని ధ ప మ గ రి స |
పూ ర్ణ చ ం . . ద్రి క | స ర అ అ స్వ తి మ నో హా రి |

మా గా మా ప ధ నీ | సా నీ స రి గా మ రి |
కే దా ఆ . . రా | రా గా న వ రో . జు |

రి స ని స ధ ప మ గ రి స ||
రా గ ం న అ గ రు రె ఎ ||

సా ; సా నీ ధ ప | మ గ మ ప ధ ప స ని ని ధ |
కుం భే ఏ శ్వ ర | జ ం భా రి . స ం ను త |

సా ; ; ; ; ||
రే ; ; ; ; ||

కీర్తనము 1. - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు.

సదాశివముపాస్మహే

పల్లవి:

స ని ద పా మ గ మ ప గ రి స | ప మ గా ప మ | , మ పా ||
స దా శి వ ము పా | స్మ హే శ ం | ము దా
రి స ధ పా, మ పమగ రి సనిసరిగమ | ప పా, పమ | గ రి స మ పా ధ ని ||
చి దా న ం . . ద రూ | ప ం స | దా ము దా . . ||

సదాశివ ||

అనుపల్లవి:

ప ప మగ రి సమగ మ పా | ధ ని స ని స ధ ని ప | ధ ని స సా ||
ని దా ఘ ద త్తా | త్రే . య క | పి ల వా ||
నిస గ రి స నీ స రి స ని | ధ ధ ని స ని ధ | ప మ గ మ ప ||
మ దే వ వ్యా స | శు కా . . ది | వ ం ది త ||
మ ప మ గ మ ప ప ధ ని | సా ప స ని ధ | ని స స ని ధ ప ||
ప దా ం భో జ యుగ | శ ం రా | . భ య . . . ||
ధ ని సా స రి స ని ద పా | మ గ గ రి స మ | గ మ ప ధ ని ||
ప్ర దా న కు శ లం | భ క్త వ | త్స ల ం . . ||

సదాశివ ||

చరణము:

ప పా మ గ రి స రి మ గ గ | రి గ రి స ధ | నీ సా ||
చ రా చ ర త్మ | ప్ర ప ం చ | గే హ ం ||

స సా మ మ గ మ ప గ / మ రి | గ మ ప \ గ మ | \ పా పా ||
సురా సు ర సే వి | త వృ ష భ | వా హం ||

స సా రీ రి / గ రి స | నీ, స రి సా, / రి ని ధ | \ నీ సా ||
ము రా రి ప్ర భృ తి | దే వ స | మూ హ ం ||

ప సా ని ధ / స ని ధ ప మ ప | సా \ ధ ప | మ / ధ ప గ / మ రి స ||
ప రా శ క్తి స ం | మ్మే శ న | మో హ ం . . ||

స సా స స స / సా స సా స సా స ని | స/గ రి స స నిస/రి | ని/స ధప ధనిసా ||
పురాణపురుషం పు రా ం త క ం శ ం | క రా భ ర ణ భా | స మా న దే హం ||

సరీమగరిసారి/గరిసానిధనిసా | ప/సాని దపాగ/ మ రి | సమగమగ మప\ధనీ ||
ని రా మ య ంనిఖిలశోకాపహం | ప రా త్ప ర ం ప ర | మ గు రు గు హ యహం ||

(సదాశివము పాస్మహే)

కీర్తనము - 2. మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

అక్షయ లింగవిభో

పల్లవి:

1. , పా మ గ / మా | పా, మ ప ధ ని |
అ క్ష య | లిం గ వి |

/ సా, స ని ధ ప స | ద పా \ మ మ గ మ / ప గ రి ||
భో స్వ | యం భో . . ||

2 స : ,, ,, | ధ పా. మ మ గ మ ప గ మ ||
,, ,, | య ం ం భో . . ||

రి ప మ గ రి గ మ గ / మ రి | / గ రి \ ని స రి గ మ ధ ప |
అ ఖి లా ం డ | కో టి బ్ర |

గ రీ, సా పా || మ గ రి స ని స రి గ మ ||
భో పా || హి ళ ం భో ||

పా మ గ మా ||
అ తు య ||

2 ప మ గ రి గ మ గ మ గ రి || స నీ, రి స \ ధ / స ని |
అ ఖి లా ం డ || కో టి బ్ర |

సా ; ; ; ||
భో ||

అ ను ప ల్ల వి:

, పా దా ధ ప మ | / ప మ గ ప మా పా |
అ తు ర | స్వ రూ ప |

, ధ ధ / స ని \ పా | ధ ని స నీ / స ధ ని స ని సా ||
అ మి త బ్ర | తా ప ||

, ని స రీ గ రి | స సా నీ / రి స స ని నీ ధ |
ఆ రూ ఢ | వృ ష వా . . . |

ని స స ని ధ ప ప | ధ ని స రి స ని ద పా గ రి స ||
హే జ | గ న్మో హ ||

సా రి స ని స రి | సా మ గ మ గ రి స ని |
ద క్షి ణ | ద క్ష త ర సు ర |

సా ప ╲ గ మ ╲ రి గ | సా ధ ╲ మ ప గ మ ||
ర క్ష ణ వి ధి వి | ల క్ష ణ ల . క్ష్య ||

పా ╱ ధ ╱ ని స ని స | స ని స ╱ గ రి స ని స |
ల క్ష ణ బ హు వి | చ క్ష ణ సు ధా |

పా రి ని ╱ స ╲ ధ ప | సా ╱ ధ పా గ మ రి ||
భ క్ష ణ గు రు క | టా క్ష వీ క్ష ణ ||

(అ క్ష య)

చ ర ణ ము :

, గ మ పా మా | పా, పా ప మా ||
బ ద రీ వ | న మూ ల ||

ధా , పా మా | ప ╱ ధ ప ╱ ధ ప మ గ మ ╱ ప గ రి ||
నా యి కా | అ . . స హి . . త ||

గా , ; మ పా, | గ మ గ రి సా ని |
భ ద్ర | కా ళీ శ |

ని సా ; ╱ గ రి | స ని స రి గా ||
భ . క్త | వి హి , త ||

, మ ప మ గ రి | గ గ ∕ మ ＼ రి సా స్రీ |
మ ద న . జ | న కా ది |

ని సా, ; ∕ ధ పా, | మ గ రి గ మ పా |
దే వ | మ . . హి . త |

, మా గా ∕ ప మా | పా, ∕ ని ధ నీ |
మా యా | కా ర్య |

స ＼ ధ ప ప మ ＼ ధ ప | , మ గ రి గా, సా ||
క ల నా | ర హి త ||

స ∕ ని ధ ధ ప ప మ | ∕ ధ పా మ గ రి గ |
స ద య గు | రు గు హా |

＼ సా, మా గ గ మ | పా, ధ ని సా |
తా త గు | ణా తీ త |

, సా నీ సా | రీ, సా నీ |
సా ధు జ | నో పే త |

, సా రి గ స సా | స ∕ రి స ని ధ నీ సా ||
శం క ర | న వ నీ త ||

, స రి ∕ గ ＼ రి రీ | ＼ సా రి రీ రీ |
హృ ద య వి | భా త |

మ గ రి సా స ని | ＼ ధ పా ధ ని సా ||
తు ం బు రు స ం | గీ త ||

(2)

, పా సా సా | ని స ని ధ పా మా |
హ్రీం కా ర | సం ం భూ త |

పా, ↘ స ధ ధ ప | మ గ మ పా, గ రి సా |
హే మ గి | రి నా థ |

స ↗ ని ధా ప మ గా | మ మ ప గ ↗ మ రి స |
స దా శ్రి త క | ల్ప క మ హీ రు హా |

ని ↘ ధా ని స ↗ మ గ | ↘ రి స ని స రి గ మ ||
ప దాం బు జ భ వ | ర థ గ జ తు ర గ

ప ↗ ని ధా ని సా రి | గ రి స ని ధ ని స |
ప దా ది సం యు | త చై . త్రో త్స వ |

స స ని ధ ప మ మ గ రి | స నీ స మ గ మ ||
స దా శి వ స | చ్చి దా నం ద మ య ||

అక్షయ లింగవిభో

కీర్తనము 3. ఝంపతాళము. ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శ్రీ దక్షిణామూర్తే

పల్లవి :

రి గ మ మ గ. గ రి స ని | స స స ||
ద . క్షి ణా మూ | ర్తే . వి ||

స స ని స రి గ ౼ స రి గ రి గ మ | మ గ గ , ని స ||
ద శ . త దా సా | త్రే శ్రీ ||

2 ,, ,, ,, | మ గ గ ; ||
,, ,, ,, | త్రే . . ||

స సా ╱ ని ధ ╲ పా మ గ మ ప | మ మ గ ╱ మ రి ||
చి దా నం ద పూ | ర్తే ||

స ని ╱ స ని ధ స ని ధ ని ని ప ధ ని స ని | ని ధ ╱ సా ||
స దా మౌ ని కీ | ర్తే ||

దక్షిణా

అనుపల్లవి:

పా ╱ స ధ ధ ప ప ╲ మ మా | ప ╱ ధ ప మ ||
అ క్ష య సు వ | ర్ణ వ ట ||

గా మ ప గ మ ╱ ప గ రి రి గ , | ╱ ప మ మ పా ||
పృ థు మూ ల | స్థి తే ||

, మ మ మ గ ╱ మ ప ప | ╱ ని ధ ╱ స ని స ||
ర క్ష మా ం స న | కా ది ||

, ని స ╱ గ రి ╱ గ ని ╱ స ని ╲ ధ ప | ధ ని సా ||
రాజ యో గి | స్తు తే ||

స ని స రి సా / గ రి స నీ స / రి ని / స | ధ ప ధ ని సా ||
ర . ఞ త స ద్భ . క్తే శ . ఞ త | దు ర్యే త్తే ||

సా ని ద పా మ గ \ రి స ని స పా \ మ | గ \ స ని స రి ||
అ ఞ రా ను ర క్తే అ వి ద్యా | వి ర క్తే ||

గా మ ప / మ గ / మ రి స ని | సా , ||
ద ఞ ణా మూ | ర్తే ||

చ ర ణ ము :

స ప ప మ గ \ రి స రి గ రి గ మ | మ గ రి స ని ||
ని ఖి ల స ం శ య | హ ర ణ ||

ని స / గ రి స ని ధ ని సా | / గ రి గా ||
ని పు ణ త ర యు | క్తే ||

/ మ గ \ రి స ని గ / మ ప స | మా మ గ \ రి స ని ||
ని ర్వి క ల్ప స | మా ధి ||

సా, రి గ రి రీ గ మా, గ మ ప మ గ | మ పా ||
ని ద్రా ప్ర స | క్తే ||

ప మ గ / ప మ పా ప / స ధ | ని ప ప మ గ మ ||
అ ఖ ం డై క ర | స పూ ||

పా మ ప ధ ని స స ని \ ధ ప | ధ ని / సా ||
ర్ణా రూ ఢ శ | క్తే ||

, ని స ⁄ రి గ రి గ స ని ని ⁄ రి ని ⁄ స | ధ ని ∖ ప మ ప ధ ⁄ ని ||
అ ప రో షని | త్యబో ||

ని స ని ధ ⁄ స ని ద ప మ ప ధ ప | గ మ ప గ రి స ||
ధా న ం ం ద ము | త్రే . . . ||

స మ గ ⁄ ప మా ప మ ప ధ ని స ని ∖ ధ ప | ధ ని సా నీ ||
సు ఖ త ర ప్ర వృ త్తే స్వా జ్ఞా | న ని వృ త్తే ||

స ⁄ గ రి స ని రి స ని ధ ప మ ప ధ ని స ధ ⁄ స ని స ప | , మ గ రి రి స ని స ||
స్వ గు రు గుహో త్ప త్తే స్వా ను భో | గ తృ ప్తే ||

⁄ గ రి గ మ మ గ గ రి స ని | సా, ||
ద క్షి ణా మూ | ర్తే ||

కీర్తనము 4. ఆదితాళము ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

నాగలింగం భజేహం

పల్లవి.

సా, ప మ గ ⁄ ప మా | పా ప మ గ | మా ప ప ||
నా గ లి ం గ ం | భ జే | హం అ ||

⁄ ధ పా మ గా రి గ | రి ⁄ ధ ప మ | గ ∖ రి స ని ||
నా ది లి ం గ ం | ం వ్ర జే | హ ం శ్రీ ||

(నాగలింగం)

అ ను ప ల్ల వి :

పా, ⁄ ధ పా ప మ గ | మ ప ప మ గ | మా పా |
నా గ వ ల్లీ | ప్ర స ం | గం . |

ప మ ప ⁄ ధ నీ సా | ⁄ గ రి స ని | ధ ని సా |
న గ జా ర్ధాం గం | న ం ది తు | రం గ ం |

నీ స రి రీ స ⁄ గ | రీ ని స | ధ ని సా |
ఆ గ మ శా స్త్ర పు | రా ణ ప్ర | స ం గం |

ప స సా మ ప ధ ని | స ∖ ధ ప ∖ మ | గ ∖ రి స ని |
అ వి ద్యా భ ం గ ం | అ తి ధ వ | ళా ం గ ం |

(నాగలింగం)

చ ర ణ ము :

రి ప మ గ మ రి | గ మ గా రి | సా ⁄ రి స స ని నీ |
స్థూ ల సూ క్ష్మ కా | ర ణా త్మ | లిం గం . |

స ని ∖ ధ ప స ⁄ మ గ మ | రి ⁄ ప మ మ గ రి | స ని సా |
సు ఖ ప్రదా య క | సు ం ద ర | లి ం గం |

గా మ పా మ ధా, ⁄ స | ద పా మ ప రి | గ మ పా |
మూ ల భూ త మ | ప్రా కృ త | లి ం గం |

ప స ని ∖ ధా ప ధ ని | సా ∖ ధ ప | గ ⁄ మ రి స |
ముని గ ణా ష్ట నా | గా ర్చిత | లి ం గ ం |

సాససాస ససస / సాససాసా | నీసరీరీ స/గ | రి స ని స ధ ని సా |
నీలకంఠ గురుగు హాంతరంగం | నిత్యశుద్ధ క ర | వి ధృత కు రం గం |

నీసరీరి స/గ రి సనిస పాధని | సససాపాధని | /స ధపమగ\రి స ని |
కాలహరంశిరోవిధృత గంగం | కరుణాపాంగం | వి జి తా న ం గ ం |

నాగలింగం భజేహం

కీర్తనము 5. రూపకతాళము ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ కమలాంబికయా

నవావరణ పూజాక్రమములలోనిది మూడవ కీర్తనము

పల్లవి:

రి | గ మ గ మ గా రి | సా, రి | స ని స ధ నీ |
శ్రీ | క మ లా | ం | బి . క . యా |

స / గ రి | గ మ / ధ పా, | గ రీ | సా, స |
క టా | క్షి తో | హం | . స |

స / ని ధ | , \ పా మ | గ మ పా, | మగ/మ రి రి గ స |
చ్చి దా | నం ద | ప రి | పూ ర్ణ |

స ని / స ధ | ధ ని ధ ధ ని స ని | ని ధ \ స | సా ; |
బ్ర | హ్మ | . . స్మి | ఈ . |

శ్రీ కమలా

అనుపల్లవి:

పా	మ గ మ గ	రి గ మ ప	మ గ గ రి స ని
పా	క శా స	నా	ది స క ల
సా	రి రి గ ↘ స ని	సా	రి గ మా
దే	వ తా	సే	వి త యా
పా	↗ ని ధ ↘ పా మ	గ మ	↗ ధ ప గ మ ↗ రి
పం	క జా స	నా	ది పం చ
గా	మ గ ↗ ప మా	పా	ధ ని సా
కృ	త్యకృ	ద్భా	వి త యా

సా↗గరి	↗గ సని↗స ప↗ధనీ	సాసస	ని ధ ప మ ప ధ పా
శో కహ	ర చతు ర పదయా	మూకము	ఖ్యవా క్రృ ద యా
సా రి గ	మ ప ధ ని స రి సా	స↘ధ పమ	గ↘రి స ని ధ ధ ని స
కో క న	ద వి జ య ప ద యా	గురుగుహ	త త్రై ప ద యా

(కమలా

చరణము:

స ప	, మ గ రి	మ ప మ	, మ గ గ రి
అనం	గ కు సు	మా	ద్యు ష్ట
స ని	సా ;	మ గ	మ ప గ మ రి గా ,
శ	క్తా	కా	ర యా

స ని | స దపామ | మ గా రి | స రీ, సా |
అ రు | ణ వ ర్ణ | సం | శో |

/ ని స | గ రి గ మా | , ప | మ ధ పా |
భ ణ | చక్రా | గా | ర యా |

స మ | \ గ మ పా | , / ని ధ | ని ప మ ప |
అ నం | త కో | ట్యం | డ నా |

ధ ని | సా స రి / గ | రీ | స ని ధ నీ ||
య క | శం క ర | నా | యి క యా ||

పా | రి సా , | ని \ ప | ధ ని సా |
అ | ష్ట వ | ర్గా | త్మ క గు |

, \ ధ | ప మ \ ద / పా | ; | గ మ ప గ మ రి గ |
ప్త | త ర యా | . | వ ర యా |

\సమాగ | ,మపా ధ ని సా || సా రి / గ | రీసా ని ధ నీ ||
అ నం గా | ద్యుపాసి త యా || అ ష్ట ద | ళా బ్జ స్థి త యా ||

రి సా స | ని ధ ప మ పధపా || /రిసా ప | పా పామగరిస ||
ధ ను ర్బా | ణ ధ ర కరయా || దయాసు | ధా సాగరయా ||

॥ (శ్రీ) కమలాంబికయా ॥

కీర్తనము ౮. - ఆదితాళము - శంకరాచార్యం - సుబ్బరామదీక్షితులు

; , ప మ గ / మ రి / గ స స ని ధ ని | / సా , రి \ ని | , ని స , రి గ ||

శం క రా చా | ర్యం (శ్రీ) | . . . . ||

2 మ గ మ ప మ మ గ / మ రి / గ స స ని ధ ని | / సా , రి \ ని | , / స ధ స ని ధ ప ||

మ చ్ఛం క రా చా | ర్యం భ | క్త మ నో వ ||

ఫ / ధ నీ , స రి స రి గా , మ ప | గ / ప గ రి స / స ని | ధప మ / ధధప గమ ||

శం క రా చా | ర్యం . . స్మ | రా మ్యా హం ||

రి గ మ ప మ మ గ / మ రి / గ స స ని ధ ని | / సా , స ని | ధప మ / ధధప గమ ||

(శ్రీ) శం క రా చా | ర్యం స్మ | రా మ్యా హం ||

పా మ / ప గ మ రి గ మ పా ధ ని స ని సా | పా స ని ద పా మ ప మ గ | రీ / మగ రి సానిసా ||

పం క జా త భ వ వే ద్యం హృ ద్యం | పం క జా త భ వ | రో గ వై ద్యమా ||

మ రి గ మ ప మ గ మ రి ⁄ గ స స ని ధ ని | సా , స ని | ధప మ ⁄ ధధప గ మ ||
ద్యం శం క రా చా | ర్యం స్మ | రా మ్యా హం ||
స ప గ ⁄ మ రి సా నీ రి గ మ పా ⁄ స ద ని | స ⁄ గ రి స నీ సా | ⟍ ధపా మప మగరిగ ||
స ద్గు ణ సాంద్రం (శ్రీ) మహా దే వ | స ర స్వ తీ సం | యమీంద్ర చంద్రం ||
ని స రి గ మ
(శ్రీ) (శంకరా)

అనుపల్లవి

; గ మా ప మ ప మ గ రి గ రి రి స | ని స రి గ మ , ప ⟍ గ మ | మ ప పా ||
శం క ర భ గ వ చ్చ | ర ణా ప ర | పీ ర్యం ||
, గ మా ప ప ప ⁄ స ధ ⟍ ప మ ప మ మ గ గ | రి గ మా ప ప | మ ప ధ ని ⁄ సా ||
శం క ర కృ ప యా | వ ర్ధి త | పీ ర్యం ||
స ని స ⁄ రి గ రి గ మ గా గ రి స ని స | రి ని స ధ స ని ధ ప | మ ప మ గ మ రి గ ⟍ స ||
శం క రా గ సి త య శో ధు ర్య మ ని | శం క రా జ్ఞ మ వా | ర్య త ప శ్చా ర్యం ||
ని స రి గ మ ప
(శ్రీ) (శంకరాచార్యం)

చరణము

; పప ప మా పధపమప మగ | గమపగమ ∖ రిగ | గమగమపమపా ||
పర మ జ్ఞా నల | తా ల | వా . , , లం ||

, మప మగ మరి మగరిగ గ | గా , రి రిని స | రిగ రిగమరిగా ||
భ వ్య త రసు మ నో | ఒ జ | జా లం ||

2 , మదప పమగ పమమ రి మగగగ | గా , రిరిని స | రిగ రిగమప మగరిగ ||
భ వ్య త ర సు మ నో | — — — | జా లం ||

, పధ ∖ మపప ∖ గ మా ప ప | , ⁄ స ∖ ధా ప మ | మ ప ధని సా ||
పర మతఖం , . డ న | చం డి మ | శీ లం ||

, పస మపధని సని స రి | నిస ∖ ధపమ | ⁄ ధపగమ ⁄ పగరిస ||
పర మా ద్వై త | స్థా పన | లీ లం ||

⁄ గరిసనిస ధనిస రిగమా ∖ రిగా గరి | గమప ⁄ నిధపా మప | మప మగ మపధనిసా ||
కరకలిత దండ కమండలం కా | షాయ ధరం విన | త మునిమండలం ||

రి గ మ గ గ రి స ని స ధ/స ని ధ పా స స | ప మ ప మ పధని సరి ని/స ధప | మ పగమ రిగ\సా ||
వ ర మ తి వి జి త హా ర కుం డ లం శుభ | వ ర దం న త ధరా | ఖం డ లం (శ్రీ) ||

స్వరము

సా ని ఫ ధ ని సా ; / ప మ గ రి సా | ; / ధ ప \ మ గ \ రి స | , సని \ ధపమగరి ||
సా ని ఫ ధ ని సా ; ప మ గ రి సా ధ ప మ గ రి సా సనిధపమగరి |
సా రి గ మ పా ధ ని స రీ గ మ గ గ | రి స సా ధ ప పా మ గ రి సా మగరి || సధప మగమ ||
శంకరా

కీర్తనము - రూపకతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

పరాశక్తి పరాకేల

పల్లవి.

ప స	, ని గ ప మ గ	ప / ద \ ప	, మ / ప గ / మరిసని	
ప రా	శ క్తి	ప రా	కే . . ల	
ఫ / ని ధ	ని స రి గ స రి	స స \ ధ	ప మ / ధ పా ; ప	
ప రా	త్సరి కృ	ప రా	దా అ	
మ పా మ ప	మ గ రి స మ ప ధ ని	స/రి ని/స	ధ/నిపమ/వ మ గ రి గ	
ప రా ధ	ము ల ను స హిం .	ప రా దా	నా తో వా దా	
2 రి స స	ని స ప మ గ	మ ప	, గ/మ ప గ రి స ని	
ప రా	స క్తి	ప రా	కే ల	
ప స ధ	ని స రి గ \ స	సా	సా ;	
ప రా	త్స రి	ఈ		

అనుపల్లవి.

ప గ / ప	మ రి / మ గ స	స ప \ మ	, గ మ ప మ	
చ రా	ది ప్ర పం	చ రా	శి హిత	

| / ని ధ \ ప | , గ / ప గ / మ రి గ | మ ప ధా , | ప ప మ గ మ మ ప ||
| చ రా | ఖే | చ రా | ది ను త ||

| ప మ గ | / ప మ ప ధ ని స | స రి గ రి | స ని స ధ ని స ||
| వ రా | లో స గు | వ రా | రో హా ||

| రి ని స ధ | , ప మ ప ధ ని | స స ధ | ప మ / ప \ ప గ రి స ||
| వ రా | ర్ధ మీ | య రా | దా ||

| మ పా ప | మ / పగరి గ మ ప ప || / ధ పా స | ని ధ ప మ ప / ధ ని స ||
| పు రా ణే | జగ న్మోహన || పురా నీ | . ల ఘు న వే . . ణి ||

| రి రి రి | / మగ \ రి సని \ ధనిస || రి సా ప | ధ ని రి ని ధ ప మ గ రి గ ||
| పురారి | హృదయ విహా రిణి || పురా కృ | తా ఘ వి దా రి . ణి . ||

రి స
పరాశక్తి

చరణము.

| మ ప | , / స \ ధ ప మ గ | గ / మ / ప | , మ ప మ మ గ గ ||
| ని రా | ధా రం | ని రం | జ ని ||

| గ రి గ | , మ ప మ | గ / పమగ | రి స / రి స ని ||
| ని రా | మ య ము | ని రా | జి హి త ||

| / స ధ / ని | , స రి రి | స రి రి గ | / సా రి గ మ గ ||
| క రా | క మ ల | క రా | సూ ||

మ పధా , | ప ప\గ మ ప ప | ప/సా , ని | ప మ / ప మ గ ||
క రా | అ న న | క రా | శ్రీ ప రి వృత ||

\ రి స | , మ గ / మ ప | \ స ధ\ ప | , గ మ / ప మ ||
వి రా | జ ధ్వ జ | వి రా | జి త ర ||

\ రి గ | , / ప మా , ప ప | / ని ధ \ ప | , మ ప / ధ ని స ||
వి రా | జా జ క | వి రా | జ రా జ భూ ||

రి రి | , / మ గ రి | స రి | రి స రి స ని / స ధ ని ||
ధ రా | ది న త | ధ రా | ధ ర సు త ||

ధ ని / స | , స ధ / స ని స ప | గ మ / ప | , గ రి సా ||
ధ రా | మ ర హి | త రా | హా ||

మపాపమ | , గ మ రి గ మ పా | మ పా / ని | ద ప మ ప ధ ని స రి ||
మ రా శీ | మం ద గ మ నా | మ రా శి | వి న త చ ర ణ అ ధ ||

/మ గా రి | స నీ స ధ ని సి స || మ పా ద | ని స \ ధ ప మ మ రి గ ||
మ రా ఉ | స వంశహారణ భ్ర || మ లాం శ | కభ వా బ్ధి త ర ణ ||

రి స స | ని ద ప మ గ ||
ప రా | శ ి ||

కీర్తనము 8 - ఆదితాళము - కుమార యెట్టప్ప మహారాజుగారు

అష్టాంగయోగ ప్రభావ

పల్లవి.

ప మ గ రి స ని స రి గా , / మ మ గ | /మరి/పమగ\రిస | ని/రి/సధ/ స నిస ||
అ . . . . అ ష్టాం గ | యో గ ప్ర | భా వ

, స / గ రి రి స ని / రి ప ధ/స ని స | సరిగమ/ధపామ | గ మ/ప గ రి సా ||
అ ష్ట మూ ర్తీ శ్వ ర | మా మ | వ . . . ||

అనుపల్లవి.

, ప మ గ / ప మ పా ధ ని స | , ని స/గ రి\స | ని/స/రిని/సధ/నిస ||
శి ష్టా చా ర | శై వ ప్ర | మే య ||

2 స ని\ధప | ప మ గ / మ పా ధ ని స | , ని స/గరి\స | ని/రి స ధ / ని స ||
శి | ష్టా చా ర | శై వ ప్ర | మే య ||

ప / ని ధ ని స నీ , / రి స ని ధ ప ధ ని | సా \ ధ ప | మ/ధ ప మ/పగరి ||
శి వా గ మ ర హస్య | యో గప్ర | మే య ||

/ ప మ గ \ రి స ని (అష్టాంగ).

చరణము.

, గ మ పా ; ౹ మ ప | , మప/సధ/నిప | గ మపప గ/పగరి ||
బ్ర హ్మ సా ర | మధుర ప్ర | వ ర్ష ||

, గమ ప ప ౹ మ గ మ ప మా, ప గ మ | రి గా / ప మ | ప ౹ గ మ / ప ప ||
పా ర్వ తీ హి త కా ర్తి | కే య | గు రు వ ర ||

, ప మ గ / ప మ ప / ధ ని స | , నిస/గరి స | నీ , / రి స ని ధ నిస ||
బ్ర హ్మ ది దే వవంద్య | నా రా | య ణ ప్రియ ||

, ప ధ ని స ని / రి స ని ధ ప ధ ని | సా ౹ ధ ప | మ/ధపాపమగరి ||
పాండ్య రా జ స్థి త | పా లన | శీ ల ||

స్వరము.

సా ని ఫ ధ ని సా ; ప మ గ౹రి సా | ; /ధపమగ౹రిస | ,/సని౹దప౹మగ౹రి ||

సా రి గ మ పా ధ ని స రీ గ మ గ గ | రి స సా ధ ప పా | మ గ రి సా/మగరి ||

స౹ధ ప గ రి ని
(అష్టాంగ)

కీర్తనము 9 - తిస్రజాతి ఏకతాళము* - కృష్ణస్వామి అయ్య.

శారదే సదాశ్రయె

పల్లవి.

సా | ని ధ పా స | ↘ ధ ప | ↘ మ గ ↘ రి స ||
శా | ర దే స | దా | శ్ర యె ||

స ↗ రి ని ధ | ↗ స ని సా ధ ప | మ గ | ↗ ప మ ప ధ ని ||
స ర | సి జా స | న | ప్రి యె ||

2 స ధ ↗ రి | స ని పా స | ని ధ ప మ | గ రి స ని సా ||
శా | ర దే | దా | శ్ర యే ||

అనుపల్లవి.

పా | మ ↗ ప మ గ ↘ రి స ని | స మ | ↘ గ మ పా ||
నా | ర దా ది | సే | వి తే ||

మా | గ మ ప ప | ↗ ధ ని | స రి ↘ సా ||
నా | మ రూ ప | శో | భి తే ||

---

* రూపక తాళము 2 యుండదగును మాత్రాకాల ప్రమాణమున రెంటికిని భేదము లేదుగా? మాత్రా విన్యాసమందు భేదమున్నది ఇక్కడ 2-4 మాత్రలుగా ప్రయోగించియుండుట స్పష్టమే. (రా అ)

సా	ని స / గ రి	స ని	స రి స స నీ	‖
సా	ర స హా	స్తే	న మ స్తే	‖
రి ని	/ స ధ ని ధ ప	/ రి రి స ని	\ధపమగ మపధని	‖
శ ర	ణా గ త	స	న్నుతే	‖

(శారదే

చరణము.

మా	/ ధ \ పా మ	గ మ పా ,	మ/పగ/మ\రి,గా ,	‖
వే	ద శా స్త్ర	ఘో	షి తే	‖
ప మ	గ రి / ప గ రి స ని	స ప	మ గ మ / పా	‖
వి ధి	వి హా ర	తో	షి తే	‖
రి	స / సా స	స ని	స రి రి గ రి స	‖
వే	ద సా ర	భృ	తు ధే	‖
రీ	\ని/ సధ నిప/ధమ	/ పా	మ/పగ/మరి/గ\స	‖
వే	ది త సు క	లా	స్ప దే ఎ ఎ	‖
సా స / స	, స ని స/రి\నీ/మ	గ\రి స ని	/రినిధప మపధని	‖
వా ద కే	శ వి ల సి తే	వ ర దే	శ్రీకృష్ణ వినుతే	‖

స్వర సాహిత్యము.

/ స స\ధ ప	మ / ధ ధ ప మ గ రి గ	‖ మ/ధప మ	/పగ/మరి/గస/రిని	‖
మ హి త శు	భ గు ణ వి భృ త మ ణి	‖ వ లయ వి	ల సి త క ర యుగ ని	‖

/ ప ధ ని ప | ధ ని స రి గ మ స రి || స/ధ ప స | \ధప\మగ మపధని ||
ర తి శ య | స క ల వి మ ల మతి || సు కృత ను | తి శ త ము దితముఖి ||

స రి స / గ | రి స ని/రి ని స ధ ని || స ప ధ ని | స మ గ మ ప ధ ని స ||
కు టి ల వి | పు ల ఘ న స మ చి కు || ర వి క సి | త సు ర భి ళ కుసుమ ||

రి గ మ గ | \రి స ని/రి స స ధ ప || మ/ధ ప ప | మ గ రి స/ధ ప ధ ని ||
క టి వి ఘ టి త రు చి ర ర శ న || బ హు మ త | ని ధి మ తి జయజయ ||
శారదే

కీర్తనము 10 - ఏకతాళము - కృష్ణస్వామి అయ్య

, , , గ | మ పా గ | మ పా ధ ని | స సనినిధ ప | /ధపమగరిస స ||
శం | క రా భ | ర ణ శం | ఖ చ క్ర | ధ ర శం ||

ని స రి గ మ ప | ధనిసరి నిసధని | ద పా,మగరి గ | మ/ధ\పా , |
క రా భ | ర ణ శ | య న శం | క రా |

గ రి సా ||
ఆ

అనుపల్లవి.

, , , రి | రిరి సరి/గరి | రిస సని నిగి | నిసధ/ సని | ధప పా మ ||
వెం | కట వ ర | ద నా సం | కటము ల | సు వే ||

గమప ధని | స రి స ధ ని ⁄ రి స | సని⁄ సదపమ మధ | ╲ పా , మ గ రి || గ
గముగ దీ | ర్పు ము వే | ణు గో పా | ల ||
(శంకరా)

చరణము.

, , , గమ | పప పమ గ | మపా ధని | స సని నిధ ప | పామగరిస పని |
సర | సిజ నా | భ నీ సర | స గు ణ ము | వి ని . . . హరి |

స రి గ మ ప మ | పా , ధ ని | స సనినిధ ప | ప మగరిస రిరి ||
శ్రీ . . కృష్ణ | ని ప ర | మ దా సు | దైతి ని పర ||

రి రి రి స రి | గరిరిస నిరి | ని సధ సని | ధపా మమ |
మ దయా క | టు డ నిభ | క్త వత్స లు | డ ని చిర |

గ మ ప ధని | సరి╲ధని⁄రిస | సని సధపమమ⁄ధ | ╲పా , మగరి
కా ల ము గా | నుని సే | వ గో రి | తి ని

స్వరసాహిత్యము.

గ మ | ప ధ ని స ⁄ రి స ని ధ | ప మ గ రి స ని స ⁄ రి |
యదు | కు ల నృ ప మధుముర | సు ర రి పు జ న హ ర |

⁄ గా మ ప ⁄ ధా ప మ | గ రి స ని స రి ¦ గ మ ||
ణా ద ధి జా త గు | రు వి భ వ క ర ¦ వ ర ||

పా ╲ సా రి గ మ ప | ధ ని స రి ⁄ గ రి ╲ సా |
దా కామ జ న క | కు ల గి రి ధ ర స్వా |

; ధ ప మ ⁄ ధ ╲ పా | ; మ గ రి స గ |
న త చ ర ణా | వ న చ ణ శం|కరా)

కీర్తనము 11 - ఆదితాళము - రామస్వామిదీక్షితులు

శంభో జగదీశ పాహిమాం

, స మ పా , మ గ | రి గ మ / ప గ రి | స ని స ధ ని ||
శంభో　జ గ | దీ　శ | పా　హి ||

సా ; స ని స రి | గ మ / ధ \ పా | , మ / ప గ రి ||
మాం (శ్రీ) క న | క న　భే | శ ||

స ని స మ పా , ||
శ ం భో ||

అనుపల్లవి.

, ప మ గ మ \ రి గ మ | పా ధ ని | స ని ధ ని స ||
జ ం భ వై　రి వి ను | తాం ం భో | రు హ　ప ద ||

, స స సని ధ ప ధని సా | \ధ ప\మ/ ప | , \ మ గ రి స ని ||
శాంభ వీ　శి వ కా | మ సు ం ద రి | శ శి వ || (శంభో)

చరణములు.

1 , ప పా మ గ \ రి గ | మా , / ధ పా , మ | గ \ రి స ని ||
ప ం చా న న　జ య | పం　చా | శ ర మ య ||

స ప మ గ ↘ రి స స ని | స మ గ మ | పా పా ||
పం చ శ ర ద శ న | పం చ స | భే శ ||

, మ గ మ ప ↗ ద ని స | ని స ↗ గ రి స | ని ↘ ధ ని స ||
పం చ పా ప హా ర | పం చ లి | ం గ శి వ ||

, స స స ని ధ ని | సా ↘ ధ ప | ↘ మ గ రి స స ||
కుం చి త పా ద ప్ర | పం చా | త్మ క శి వ || (శంభో)

2 గం గా ధ ర శి వ | గం గా | త ట చ ర ||
శృం గా ర వృ ష తు | రం గా | రూ ఢ ||
భృం గి స ను త భు | జం గ వి | భూ ష ణ ||
సం గీ త ప్రి య | సం గ ర | హి త శి వ || (శంభో)

3 అ రు ణా ద వ భ వ (?) | ద రు ణాం | బు జ ప ద ||
శ ర ణా గ త సం | భ ర ణా | మో ద ||
క రు ణా ద్భు త ర స | వ రు ణా | ల య జ య ||
అ రు ణాం శు జ టా | భ ర ణ స | దా శి వ || (శంభో)

4 కుం జ ర దా న వ | భం జ న | దే వ ప ||
తం జ లి వ్యా ఘ్ర ప | దాం జ లి | పా త్ర ||
కం జ నా భ స ఖ | కం జ | ము ఖ సు ర ||
పుం జ సు రం జి త | మం జు ళ | న ట శి వ || (శంభో)

5 దీ నా వ న వ ర | దా నాం | చి త శ్రు తి ||
గా నా మృ త ర స | పా నా | హ్లా ద ||

	శ్రీ నా థా మ ర |	సే నా |	న త గి రి ||	
	జా నా య క సు |	జ్ఞా నా |	ప్ర ద శి వ ||	(శంభో)
6	శూ లా యు ధ శా |	ర్దూ లా |	జి న వ ర ||	
	చే ల దు ర్మ ద |	కా లా |	ఖి ల ||	
	హా లా హా ల వి ష |	కో లా |	హా ల జి త ||	
	శీ ల స్మ ర హ ర |	ఫా లా |	క్ష శి వ ||	(శంభో)
7	హ స న జి త త్రి పు ర |	అ మి త ప |	రా క్ర మ |	
	ఖ స తో ద్ధా ళ న |	ప ర మ ప |	వి త్ర ||	
	ర సి కా గ్ర శి ఖా |	రా జి త |	సుం ద ర |	
	త్రి స హ స్ర |	దే వ ఘ |	టి త శి వ ||	(శంభో)

12 తానవర్ణము **అటతాళము** **రామస్వామి దీక్షితులు**

రారాపు సేయక

; ; సా గ రి గ / మ మ గ |
రా ర . . , .

రి గా మ గ / మ మ గ గ / మ గ రి రి / మ గ రి గ \ రి | సా రి / గ రి స స ని | స సా / రి స ని ధ ని ||
పు . . . . . . సే . . . ఎ ఎ | యా . . . | క . . . . ||

స నీ / స ధ / స ని ప : పా / ధ / ధ ప / ధ నీ |
అ . . . అ : రా ర . . ఆ |

ని సా స ని ధ ని స ని స / రి / గా / మ మ గ రి | స / మ గ రి గా | \ రీ ; ||
మా అ స ఆ అ . . . | మీ . . ఈ | ఈ

\ సా ;
ఈ

అనుపల్లవి

మగమపమగ రిమగరిసని |
మా . . . ర ...... |

స/మ గ రి స ని స/రి గా మ గ మ రి గ మ పా | మ గ మ మ పా మ మ/ధ | ధప ధనిసని ధని ||
క్షో . . . . టి లా . . అ | వం . . . . . . | . , . . ||

/ సా సా ⋮ సనిసా/గరిస/గరిససని |
   ణ్యా   ⋮ నూ   త్యా... |

స సా/రి ని/స ధ/ని ప పా/ధ ప మ గ మ ప మ | పా స/రి గ మ | ప/ధ ని స స ధ ప ప ||
గ . . . . ా . . . . | జా మ . . . | హ్మ . , ర . . ||

. మ గ రి స సా ని ⋮ .
 అ . . . అ ⋮

ముక్తాయి స్వర....

సనిస\ధానిి ప/ధనిసా ని |

స/గ రి స/మ గా రి స ని స రి గ మ పా మ గ మ ప | , మ / ప ని ధా ప ధ ని | స\ధా పా మ ప మ ||

, మ గా రి స ని ధ ని || రా రా పు

చరణము.

మా గరిగా గసరీ |
మా రు . . |

రిగ/మ మీగరి స/మగరిసని సా రీ | స/రిగరి రి/గరి/గ | రిససని సా ||
డు . . . . . వి . . రు ల తూ | పు ||

మగరిస నిసరిగ :
ఉ . . . . :

2 ,, | ,, ,, | రిససని సా ||
,, | ,, ,, | — — పు ||

స్వరములు.

1 సా , నీ స \ ధా |

/ నీ స ని సా రి గ / మ మీ | గా / మా \ రీ | గమామ రిగ\సరి ||

, రి / గస నిసరిగ : (మారుడు)

2 స/మగా రి/గరిస సరి\సా నిపధని స/ r. రీస |

/మగరిస సనీ/సగ్గఫమ్మగ మ్మఫామ్మఫధనిస | /గ\రిస నిసరిగ | మపామ గమరిగ ||

మ గా రి \ సా రి గ : (మారుడు)

3 రిగ\సా రిరి/గగ సరిరిగగమ రిగమామ |

రిరి/గ ససరిరి మగా/మ రిగ స/గరిసనిస | రిరి / గగా / మమప | పధప\మా/పమగ ||

మ పమ\గామ రిగ : (మారుడు)

4 గరి/మ గారిగ స/సరిసా/గరిస సనిధాప |

ప/ధనీస స/రిరిగమ రిగ మ/పగరిసనీ | స / మ గ రి గ సనిస | /గరిస/రిని/స\ధా ||

ని స/రి/గా\సా/రి గా/మ రిగా/మమగ/పమాప |

పమ/ధ\పా పమగమా ప/ధధ మ/పపమ/ధపధ | మ / ప మ గా మప/ధ | పమగా మపమగగరి ||

. స నిసా / గరిగ : (మారుడు)

చరణము యొక్క అనుబంధము.

మా గ రి గా గ స రి |
మా రు . . . |

రి గ/మ మ గ రి స/మ గరి స ని సా రి | స రి/గ రి రి/గ రి/గ | రి స స ని సా ||
డు . . . . వి . . రు ల | తూ . . ఉ . . | పు ||

/గ రి స/గ రి స స ని సరిగ రి గ మ గ మ మపాప |
ఉ . . మ ట్టు . . . . మీ |

మప\గమామగమ రిగ/మగ గ/మగరి/గసరిగ | , / మ గ రి గ మ గ మ | / ధపమగ మ ప ||
ఇ . రి . . . నా . . . . . వై . | గు రి . . సే | . . , నె ||

మ పా , ప మ పా / ధ \ పా / ధ ప మ గ మ |
ఎ రా యే . రీ ఈ - - - - |

పామ/ధపమగరి గమపా మగమపామ పధ | ధ ప ధ ని సా ని స | , ధ ధ ప/ధ ధ ప ప ||
తి . . . . స అ . . . హి | - - ం | త్తు . . ఉ . . ||

మ ప \ మా ప/ధ/నిస సధపా మగమ/ప |
- - యే . . . ర . . . . |

మ మ గ రి గ/మ గ రి/గ స స/రి/గ మ గా | \ రి , ప | గ రి , స ||
మా . . ట - . . . | ఆ డ | వు - ||

స ని ధ ని / సా : మగమ/పమగరి/మగరిసని |
... : మ ... ర అ ... |

తక్కిన అనుపల్లవిని పాడి ముక్తాయి స్వరమును పాడుకొని పల్లవిని యెత్తి ముగించవలెను

కీర్తనము 13 - ఆదితాళము - ఎట్టియాపురం రాజు

వావానీవశ్శీమణాళా

పల్లవి.

సం ╲ ధ సం ని స పా	గా , మ ప	గ రి స	‖
వా వా	వా	నీ ఇ	‖
╱ ప మ గ ╱ ప మ ప	ధ ని ╲ ప	మ ప ధ ని	‖
వ శ్శీ మ ణా	ళా	యెన్ మున్	‖
సం ╲ ధ సం ని రి పా	గా , మ ప	రి రి స	‖
వా వా	వా		‖

అనుపల్లవి :

, ని సం రిం ╱ గం రిం	సం ని ╱ రిం	సం ధ ని	‖
దే వా .	ది దే	. . వా	‖
, రిం నీ సం ధ	సం ని గ ప	మ ప ధ ని	‖
తి రు వరుళ్	పు రి య	యెన్ మున్	‖

చరణము.

, గ మా ప ╲ మ	గ మ	ప ధా , ప	‖
శ క్తి వ డి	వే ల	వా నిన్	‖

, స నీ ధ ప	మ గ మ ప	⁄ ధ ప గ రి ‖
శ ర ణం గళ్	న ం బి .	వ ం దే న్ ‖
స ని సా రి ⁄ గ రి	స ని ⁄ రి	ని ధ ని ‖
చి త్త మి రం	గి యే	. . ఎన్ ‖
, స స స ని ధ	ప మ గ	మ ప ధ ని ‖
చి ం తై యి ల క	లా మ ల్	యె న్ ము న్ ‖

స్వరము.

స సా ధ ప మ ⁄ ప ప	, మ గ ⁄ మ	రి ⁄ గ రి స ‖
స సా ని ధ ప మ గ	రి గా ప మ	, ప ధ ని ‖
స రి గ ⁄ మ రి ⁄ గ స	ని ⁄ రి ＼ సా	ని ప ధ ని ‖
⁄ సా , ధ ＼ పా , స ని	ధ ప మ గ	మ ప ధ ని ‖

(వావానీ) ...

సంచారి - ర గ ణ మత్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స ని ⁄ స ధ ⁄ స నీ స రి	⁄ గ రి సా	ని స⁄రి గ⁄మ మ గా ‖
⁄ మ రి ⁄ గ రి స స నీ	స ⁄ రి స ని	⁄ గ రి స ని⁄స ధ నీ |

\ ఫా ధ ని ఫ / ధ / సీ	ప ధ ని స	రి గ మ గ మ ఫ ధ ని ‖
స రి / గ \ రి స నీ	/ రి రి స ని	/ స ని ధ స పా సా ‖
రి రి గా స / రి గా	\ సా / గ రీ	గా / మ మ గ / మగా ‖
మ గ రి గ \ రి రి	/ మ గ రి స	/ గ రి స / రి \ సా నీ ‖
స రి / గ రి \ గ గ \ మ మ	స స / గ రి	స / గ రి రి స స / రి రి ‖
స / రి ని / స \ ధా నీ	/ స ధ / ని ఫ	గ రి స ని ధ ని సా ‖
/ మా గ రి సా మ గ	రి రి సా	/ గ రి సా ని / రి సా ‖
ధ ని సా ఫ ధ ని స	రి గ మ / ప	స రి గ మ / ప మ గా ‖
స రి గ / మ గ గ రి	స ని ధ ఫ	ధ ని స / రి / గ రి సా ‖
/ ధ \ పా మ / ప మ గా	/ మ గా రి	గా మ / ప మ మ గా ‖
\ మా గ రి గ గ మా	స రి గ మ	\ సా రి గ రి గ మా ‖
మ గ రి గా మ మా	పా మ గ	/ మా / ధ \ ప మా పా ‖
మ ప ధ / స ని స పా మా	గ మ ప / ధ	స నూ గా / ప మ గా ‖
స రి గ మ ప ధ \ పా	/ ధ ధ పా	/ ధ \ పా / స ని ధ పా ‖
/ ని ధా / పా / మా పా	/ స ధా నీ	ప / ధ నీ ప / ధ ని స ‖
ధ ని / స ని ధ ని సం	/ రి స నీ	/ గ రి స / రి \ సా నీ ‖

ప / రీ \ నీ ధ / ని \ పా | ధ ని స / రీ | ని / స ధ ని ప/ధ\పా ||

మ ప ధ ని స ని సా | / గ రి సా | /మగ/మరి/గరిసా ||

ని స రి / గ స / రి ని స | ని \ ధా ని స | / రి రి స ని ధ ప/సని ||

ధ ని / రి స / గ రి సా | మ గ మ ప | ధ ని స రి ని సా స ||

ధ ప \ మ పా ప స ని | ధ ప మ గ | రి స/ధ ప మ గ\రి స ||

/ సా ధ ప మ గ రి స | గ రి సా | ధ పా మ గ రి సా ||

మ గ రి సా \ ధ ప మ | / పా మ గ | /ప మ గ రి/మ గ రి స ||

రి గ మ ప ధ ని సా | ప పా సా | /గ రి స ని రి/రి ని ధ ప ||

/ సా గ పా స ని ధ ప | రి స ద పా | స ని ధ పా గ రి సా ||

ని స రి గ మ ప ధ ని | స రి గ / మ | గ రి స ని సా\ధ ప ||

మ / ధ పా గ రి సా | / రి సా ని | \ ధ పా \ గ రి సా ||

సా \ ధా పా \ మా | గా \ రి | /గ రి స ని/రి స స ని ||

ధ ని \ ధా / ని ధా ని | / గి స స ని | / స ధ / సా ; ; ||

రి గు మ ప ధి ను] చక్రము 5 . మేళము 29 : ధీరశంకరాభరణము [బాణ.మా.చ.

జన్యము (ఉపాంగము) 1 : కురంజి

ల క్ష ణ శ్లో క ము

వెంకటమఖి : కురంజిరాగస్సంపూర్ణ ఆరోహేతు ధ వర్జితః
అవరోహే ధ వక్రస్స్యాత్సర్వకాలేషుగీయతే.

మూర్ఛన :— { ఆరోహణము : సా రి గ మ గ మ ప ని నీ , సా
అవరోహణము : స ని ప ని ధ ధ ప మ గ రి సా .

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు ధైవత వర్జ్యము ; అవరోహణమందు ధైవత వక్రము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

గమనిక :- ఈ కురంజి రాగమునకు మిగుల రంజనముల గలిగించు జీవస్వర న్యాస స్వరములు నిషాదము గనుక పూర్వాచార్యులే, మూర్ఛనారోహణములో 'ప ని నీ' అను జంట స్వరముగా నిషాదమును గనుపించియున్నారు వీని ప్రయోగములు గీత కీర్తనాదుల పరిశీలించినచో స్పష్టమగును. గనుక విశేషముగా వ్రాయబడలేదు. వేంకటముఖి ఈ రాగ గీతములో రెండు స్థాయిలు సంచరించినదిగాక క్రింది నిషాదమును గనుపించియున్నారు. వీరికి వెనుక కలిగినవారు 'నీ స రి గ మ ప ధ' అని మంద్ర నిషాదము మొదలుబెట్టి, మధ్య ధైవతము వరకు సంచరించి యున్నారు. ఇదిగాక యేకదేశముగా కీర్తనాదులలో 'నీ \ పా స స' అని మంద్ర నిషాదము నిండి మంద్ర పంచమమునకు వచ్చి మధ్య షడ్జమమునకెక్కి సంచరించి యున్నారు శంకరాభరణ లక్షణ గీతమందు ఉపాంగ రాగములలో యీ కురంజిని మొదటి రాగముగా జెప్పియుండుటచేత నీ రాగమును మధ్యరాగమని భ్రమించతగదు.

లక్ష్య గీతము.   ఏక తాళము.   వెంకటమఖి

ధ్రువము.

మ మ గా గ రి సా | రి గ రి స ని ని నీ | స రి మ గ మ ప మ గ |
మ ధు ర స్వ ర వి | శ్రు త ము ర శి ఇ ఈ | స్వ న గ రి మ వి మొ ఒ |
రి మ గా గ రి స ని | స రి ప మ మ గ గ రి | స గ రి స స ని నీ |
హి త ఆ ఖి ల భ వ | స ఖ గ మ్మ గ న గ రి | గు ణ మ ణి ఖ ణి రే |

అంతరి.

పా సా సా ; | ని స రి స స ని నీ | స రి స రి గ రి స రి సా ;
శ్రీ మ ద్గో | పి నా . . ధు రే | శ్రు తి శి ఖ అ అ ను తు రే

జావడ.

రీ రీ మా మా | గ మ ప మ మ గ గ రి | సా రి గ రి స రి గ |
ధీ , మ న్మా | న్య మ హా అ ... బ ల | కా శి య శూ . లి |
స గ రి స స ని ని స | మా మా గ మ ప మ | ప నీ ధ ధ పా మ మ |
లి ఖ . . హె ఎ . శి | తే జ స్స తు అ అ | న భ అ వి రా జ తు |
గ రి స ని సా రీ | ప మ మ గ గ రి స ని | సా సా ; స ని |
రె ఎ ఖో . జా ధీ | శ్వ ర కు మా . రి క | అ ప్రా ణ న |

ప ని ధ ధ ప మ మ గ | రి గ రి స స ని ని స | ప మ గ మ ప ని ని స |

అ . య కు రె . సు మ | స అ . . య క గు రు | రె ఎ న త జ న వాం |

రి స స ని స మ గ మ | ప మ గ మ ప ని నీ | సా ;

ఛి త ఫ ల దు రె . . | బ ల ర వ ము ఉ ధి | వ్యా

స ని పా ప మ మ గ | రి గ రి స రి గ రి స | స ని నీ ||

శ్ర మ రె శ్ర మ వి ర | హి తు రె ఎ వి జ య న | చి వు రే ||

పా సా సా ; | ని స రి స స ని నీ | స రి స రి గ రి స రి సా ; ||

శ్రీ మ ద్గో | పీ నా . ధు రే | శ్రుతి శి ఖ అ అ ను తు రే ||

కీర్తనము 1. ఝంపతాళము. ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శ్రీ వేణుగోపాల

పల్లవి:

1 రి గా మ / మ గా రి | రి స రి స ని ||
శ్రీ వే ణు గో | పా ల ||

సా నీ , స రి స ని ని స ని స రి | రి రి ||
శ్రీ రు క్మి ణీ | లో ల ||

గా మ పా ప మ గ | గ రి రి స రి స ||
దే వ నా య క | శ్రీ యం - - ||

ని ↘ పా స గ ↗ మ గా రి రి స | మ గ మ రి గ స ||
దే హి దే హి | మ ధు ము ర హ ర ||

2 రీ గా మ ,, ,, ,, ,, ||
(శ్రీ) వే ణు ,, ,, ,, - ,, ||
పా స ↗ మ గా రి రి స | సా , ||
దే హి దే హి | ||

అనుపల్లవి.

సా రి సా మ గ | మ రి గ మ ||
దే వ కీ సు కు | మా ర ||
పా మ ప మ గ గ రి ↗ ప మ | మ గ గ రి స ని ||
దీ న జ న మం ం | దా ర ||
సా , మ మ గా ↘ రి రి రి స రి గా | ↘ రి స ని ||
గో వ ర్ధ నో | ద్ధా ర ||
సా ప మ గ రీ | ప ↗ ధ ప మ ↘ రి స ||
గో ప యు వ తీ | జా ర || (శ్రీ)

చరణము.

సా ప ↘ స్ని స స | ↘ స్ని స ||
గో కు లాం బు ధి | సో మ ||

, ని స రి రి గ మ గ	గ / గ రి స ని	||
గో విం ద న త	భా మ	||
సా మ గా మ ప	మ గ గ రి స ని	||
(శ్రీ) కు రం జి త	కా మ	||
స / మ మ గా \ రి రి స ని స రి,	రి \ సా	||
శ్రి త స త్యా భా	మా	||
సా మ గ మ ప ధ	పా మ	||
శో క న ద ప ద	సో మ	||
గ మ పా, మ గ రి / గ రి స ని స ని స రి	రి రి	||
గు రు గు హ హి త	శ్యా మ	||
సా ని స రి గ మ	పా మ	||
(శ్రీ) క ర త పో	హో మ	||
మ ప \ మ గ \ రి స ని	స రి \ స స	||
(శ్రీ) జ యం తీ	నా మ	||
సా సా ని స రి \ సా ని సా మ గ	, రి గ మా మ	||
ప్రా క ట్య ర ణ భీ మ పా లి తా	ర్జు న భీ మ	||
పా / ధ ప మ గ మ పా ప మా గ రి	గ మ గ గ రి స	||
పా క రి పు ను త నా మ భ క్త యో	. గ . క్షే మ	||

2 వ పదము - ఆదితాళము

పాండ్యమధుర నేలిన విజయరంగచొక్కప్పనాయనిగారి మంత్రియైన ఘనం సీనయ్య

శివదీక్షాపరు

పల్లవి.

, స స సా మ స సా రి స | ని ని స రి, / గ | రి స స స ని ని ||
శి వ దీ క్షా ప రు | రా ల ను | రా ... ||

, స మ గ గ గ రి గ గ / మ మ | గ రి స స రి / గ | రి స స స ని ని ||
శీ లమెంతైన విడువ | జాలను | రా ||

(శివదీక్షా)

అనుపల్లవి.

, స మ గ మ ప మ ప ప | , మ ప / ధ ప | మ/ప ఘ మ గ గ ||
శి వ శి వ గు రు నా జ్ఞ | మీ ర ను | రా ||

, గ గా మ రి గ / మ మ | గ రి స స రి/గ | రి స స స ని ని ||,
శ్రీవైష్ణవుడం చే | చేర ను | రా ||

(శివదీక్షా)

చరణములు.

1 స స స సా స స స సా రి స | ని ధ స స రి / గ | రి స స స ని ని ||
వ డి గ వ చ్చి మ ఠ ము | జొ ర వ కు | రా ... ||

, ని సమ మ గ రి గ రి గ గ / మ గ	గ రి ధ స స రి గ	రి స స స ని ని	
శి వా ర్చ న వే శ త లు పు	ద రు వ కు	రా ...	
, స మ గ మ ప మ ప ప ప	, మ ప / ధ ప	పమ/ప మ మగ గ	
మ డు గు కా వి చె ర గు	దీ య కు	రా ... న న్ను	
, స మ గ గ గ రి గ / మ మ	గ రి స స రి / గ	రి స స స ని ని	ని
మా టి మాటికి నో రు	మూయకు	రా ...

(శివ)

2 పం చా క్ష రీ జ ప	శీ ల ను	రా కూ కి ||
ప లు కు లు వి న	జా ల ను	రా ||
కొం చ పు వ గ లు నే	నెం చ ను	రా మ్రొ ||
క్కు దు రుద్రాక్షసరులు	తెం చ కు	రా || ,,

(శివ)

3 అ జ్జ జూ చి చ న్ను	ల దు మ కు	రా నా ||
స జ్జ గో లు ను బ ట్టి	గ ది య కు	రా ||
బు జ్జ గి చ ను ప సి	గో ల ను	రా కెం ||
మోవి నొక్కకు భక్తు	రా ల ను	రా || , శివ

4 మోము మోను బట్టి	జే గ్ర కు	రా నీ ||
నామము తోడ బూతి	గూర్చకు	రా ||
వే మ రు తొడ భిక్ష	నే డ గ	రా పో పో ||
రా మ న్నా రు రం గ మ.	ల్లిం డ కు	రా || , శివ

సంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా స ని నీ , | స ని స రి ↘ సా; | స ని స రి రీ గ రి |

సా ↗ రి స స ని నీ | స మ గా గ రి స ని | స ↗గ↘ రి రి స స ని |

ని స్థి సా స స రి | స రి గా రి గ ↗ మా | మ గ గా గ రి రీ |

గ రి సా రి స నీ | స రి స ప ↘ మ మా | స రి స↗మ మ గా : |

స రి స ↗ గ గ రీ ; | ↗ గ స రి ↘ స స ని నీ | ని నీ స స రి రి గ గ |

ని స రి గ↗మ గ↗మ రి | ↗గ రి ↗ గ స స↗రి స ని | స ↗ మ గా గా మ గ |

స ↗ గ రీ రీ గ రి | గ స ↗ రీ ↘ సా నీ | ఫా సా సా ని నీ |

ఫ స సా ని నీ సా | గ రి స ని ని స రి స | స ప మ మ స రి స మ |

గ మ స ↗ ప ప మ గ రి | స ని స ↗ మా మా మ గ | రీ మా గా రీ |

గ మ ప మ మ గ గ రి | సా రి గ ని స గ రి | సా నీ సా ప మ |

గ మ మ ప ని ని స స | రి రి స ↗ గ రి స స రి | గ మ గ రి స ని సా |

సా పా ధ ధ ప ప | మ మ పా ధ ప ప మ | ప మ గ రి మ గ రీ |

గ రి సా మా మా | గా గా రీ సా | ↗ మ మ గ గ రి రి సా |

నీ నీ సా ; | ధ ప మ గ రి రి స స | గ రి రి స ని ని సా |

స ప ప మా మ స మ | మ గా గ స గ గ రి | , రి స రి ని సా స |

ధ ధ ప పా మ ప ప | మ మా గ మ మ గా | గ గ \ రి రి / ప మ |

మా గ గ రి రి సా | మ గ గా రి రి సా | మ గ / మ రి స రి సా |

స రి గ మ ప ధ ధ ప | మ గ గ రి స స / రి స | స ని నీ \ ధా సా |

స మ గ మ ప మ గ మ | ప ని నీ ని ని సా | స ని ప / ని ధ ధ ప మ |

/ ప మ గ రి స ని సా | ధ ని ధ ధ ధ ని నీ | సా రి గ మ గ మ ప |

ని ని సా స ని ప ప | మ మ గ గ రి/గ రి స | స ని నీ సా ; ||

జన్యము (ఉపాంగము) 2 : నారాయణి

లక్షణ శ్లోకము.

వెంకటముఖి : పూర్ణో నారాయణీరాగో గగ్రహః ప్రాతరిష్యతే.

మూర్ఛన : ఆరోహణము : సా రి మ గ రి గ మ ప ధ సా
అవరోహణము : స ని ప ని ధ ప ధ మ ప మ గ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

ఉపాంగము : సంపూర్ణము : గాంధారగ్రహము ; ప్రాతఃకాలమున గానము సేయదగును.

గాంధారగ్రహముగల యీ నారాయణీరాగమునకు గాంధారమే మిగుల రంజనము నీయగల జీవస్వర, న్యాసస్వరములు. స ని పా మ గా , ప ధ స ని ప ని ధ ప మ గా , మ రి గా ↘ సా , స రి మ గా , ధ ప మ గా , ప ధ సా గా ప ధ సా , ని ప ని ధ ప మ గా రి గ ↘ సా , గా ప ధ మ ప మ గా రి సా , స రి మ గా ధ ప మ గా ప ధ సా , గా ప ధ సా సీ ప ని ధ

ప మ గ గ ↘ సా , స రి మ ప ని ధ స మ గా పా , ధ ప మ గా రి సా , రీ మా ప ధ స ని పా , మ గ రి గ స రి సా , స ని పా మ గ రి గ ↘ సా , ప ↗ ధ మ గ రి సా , ↗ గ రి స ని ధ ↗ సా , స ని ప ధ ధ ↗ సా — ఇవి యీ రాగమును స్ఫురింపజేయు ప్రయోగములు. తక్కినవి లక్ష్యములచే నెఱుఁగవలెను.

లక్ష్యగీతము - ఏకతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము

స ని పా ధ స స రి	మ మ ప ప సి ధ పా	ని ధ ప ధ మ ప మ గ
శే ఎ షా భో . . గ	అ . . . . . చె	భ . . ర హాం తి

రి స రి గ స రి స ని
త్యా . క ర ణె . . .

అంతరి.

పా దా రి స స ని	పా ధ స సా ;
ని ద్రా ము . ద్ర	చం డి ఇ జే

జావడ.

సా రి మ గ రి	మ మ పా పా సా	సాం ధ ధ ప మ ప ధ
అం భో జా తా	ఖ ం డ త్యా చే	శ్రీ ఇ . . . ఖి

మ గ రి గ స రి సా | స ని పా ధా ధ స | స ని పా ధ ధ ప మ |

ఇ . . మి ర ం ం | వ ల్ లె స్సం ధ్య అ | క అ ల ఝుల్ తి ఎ |

గా పా ధా సా | రీ మా పా మ ప | ధ స ని ప ప మ గ రి |

ఆ . ది త్య | త్తే జం మం డ లి | ప స రిం న లె యయ |

మ గ రి గ స రి స ని ||

ది ఖ ది ఖ రె ఎ రె ఎ ||

పా ధా రి స స ని | పా ధ స సా ; ||

ని ద్రా ము . ద్ర | చం డి ఇ జే ||

కీర్తనము - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు.

మహిషాసురమర్దినీ.

పల్లవి.

స నీ పా ; | మ గా రి మ గ | \ సా , సా రి | మా , గ ప ధ రి ||

మ హి షా | సు ర మ ర్ది | నీం . న | మా మి ||

స నీ పా ; | మ గా రి గా | రి సా ; , సా | ని \ ధా ధా రీ ||

మ హి షా | సు ర మ ర్ది | నీం | న మా మి ||

మ గా రి గ \ సా | ని ధా ని ధ ధ | సా , ; ; ||

మ హా నీ | య క ప ర్ది | నీం

అనుపల్లవి.

రి మ గ పా ప ప	ధధప⁄ సనినిప	ధా రి రీ ;	రీ గ రి సా ; ॥
మహి ష మ స్త క	నటన భే దవి	నో ది నీం	మో ది నీం ॥
నీ ప ధా ;	ధా ని పా ,	సనిపనిధపా	గరిమగపధరి ॥
మా లి నీం	మా ని నీం	ప్రణత జ న సౌ	భా గ్యజ న నీం ॥

మహిషా

చరణము.

గా , పా ధా	, నీ పా ;	మా , గా గా	పా , పా ; ॥
శం ఖ చ	క్ర శూ	లాం కు శ	పా ణీం ॥
రీ , మ గ పా	; , సా ;	నీ , నీ ధా	రీ , రీ ; ॥
శ క్తి సే	నాం	మ ధు ర	వా ణీం ॥
పా మ గ సా	మ గా రి సా ;	ప మా గ మ పా	ధ ⁄ సా నీ ; ॥
పం క జ	న య నాం	ప న్న గ	వే ణీం ॥
పా , ధా నీ	ధ పా స గ రి గ	స సా స ని ని ధ	సా ; ; , ॥
పా లి త	గు రు గు హ	ం పు రా	ణీం ॥
సా స స ని ని ప	ధా రి రీ ;	స మా గ పా ప	ధా ధా ని పా ॥
శం క రా ర్ధ శ	రీ రి ణీం	స మ స్త దే వ	తా రూ పి ణీం ॥
గా ప ధా సా	రి గా మ గ సా	సా నీ ప ధా	గా పా ధ రీ ॥
కం క ణా లం	కృ తా బ్జ క రాం	కా త్యా య నీం	నా రా య ణీం ॥

[మహిషాసురమర్దనీం]

✺ సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

స ని \ ఫా ధ ధ / సా సా | రి గ \ సా రి / మ గ రి సా |

రి / మ గా స రి గా పా | ధా ప మ గా సా రి స |

నీ ఫా ధ ధ రి రి సా | ధా గ రి గా సా రి గ |

స రి / మా గా పా పా | స రి మ గ రి గ స రి గా |

రి / గ స ని \ ఫా ధా సా | పా మ గా రి గ స రి స |

స ని ధ సా స రి స ని ధ | సా స రీ రి స రి గా |

రీ ప మ గ రి మ గ గ రి | స రి గ \ సా స ని ఫ ధా |

స స రి రీ మ గా పా | ధ మ పా మ గ గా రి స |

ధా ప మ గా రి గ సా | స రి మ గ రీ గా గా |

స రి సా ధ మ ప మ గా | రి మ గ గ \ సా రి గ పా |

రి / మ గ గా రి స రి స గ స | స ని ఫ ధ రీ ఫ ధ గా |

రీ మా గా పా దా   మా పా ధ మ గా సా

స రి మ గా రి గా గా   స రి మ గ రి గ మ మ గా

(8)

ధ స ని ఫ ధ ధ స రి గా	|	సా ధ ప మ గ పా ధా	|
సా ని ప ధ మ గా ప ధ	|	స ని పా ధ ధ ప మ గా	|
రి మ గా ప ధ సా సా	|	స ని ప ధ స ని ధ ధ సా	|
గా పా ధా సా రీ	|	/ మా గ గ రీ మ గ రీ	|
/ గా సా ని ప ధ ధ పా	|	రి స ని ప ని ధ ప మ గ రి	|
స రి గ రి సా రి సా	|	రి మ గ స ధ ప గ ప ధ సి	|
రి / మ గ \ సా స ని పా ప	|	ధ పా మ గా రి గ సా	|
ధ ప ధ స ని పా మ గా	|	స సా సి ఫా మ గా ఫ ధ	|
స ని ధ ధ స రి గ \ సా ,	||		

---

* ఈ నారాయణికి ఆరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము

జన్యము (ఉపాంగము) 3 : ఆరభి

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : ఆరభిస్స్యాద్దాగేయ ఆరోహేగనివర్జిత:
క్వచిదారోహ సంయుక్త నిషాదోనిగ్రహోభవేత్.

మూర్ఛన : ఆరోహణము : స రి మ ప ధ స
అవరోహణము : స ని ధ ప మ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; ఆరోహణమందు గాంధారనిషాద వర్జ్యము. కొన్నిచోట్ల ఆరోహణమందు నిషాదము వచ్చును. ఘనరాగము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయ దగును ఈ ఆరభిరాగమునకు ఋషభము మిగుల రంజనము నీయగల జీవస్వర న్యాసస్వరముగా నున్నదిగాక 'స ని ధ ప మ గ రి స —' ఈ అవరోహణ ప్రయోగమునగల నిషాద గాంధా రములు ఒదుగింపులు గలవిగా ప్రయోగించుటయే సంప్రదాయముగా నున్నది. 'స ↘ ని ధ ప మ ↘ గ రి స —' ఇటుల నిషాదగాంధారములను డిగుజారుడు నొదుగింపులు కొంచెపుకొట్టు నొక్కులు గలవిగా ప్రయోగించుటయును గలదు అవరోహణమున నిషాద గాంధా ములు ఒదుగింపులు లేక ప్రయోగింపరు. ఇవి ఈ రాగమును స్ఫురింపజేయు ప్రయోగములు :-
రీ రీ . ధ ధ ↗ స స ↗ రి రి , మ గ రి రి , ↗ ధ ధ పా మ ↘ గ రి రి . స రి ↗ మా ↘

గ రి రీ , స ని ధా పా మ \ గ రీ రీ . రి స ని ధ ప మ గ రీ , సా ని \ ధా / రీ సా—
ఏకదేశమున ధ ని సా , — ప్రయోగములును గలదు. తక్కిన ప్రయోగములు లక్ష్యముల నెరుగదగును. ఈ రాగమును షడ్జగ్రహముగల రాగములతో జేర్చి చతుర్దండి ప్రకాశికలో జెప్పియున్నది. ఈ రాగలక్షణశ్లోకమున నిషాదగ్రహముగా జెప్పినదిగాక లక్ష్యముగా గనుపించి యున్న గీతములోన నిషాదగ్రహమని నిరూపించియున్నది.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాళము

ధ్రువము :

ధ స స రి ధ స స ని ధ ధ	పా ధ స స రి	మ గ రి రి స స
ము ని జ న వి ఇ రం మ అ	అ . . న స	మ . . . న స

ధ స సా సా	మ గ రి స మ ప	మ గ రి రి స స	ధ స స రి మ గ
ప ర హం ం స	చ ర ణ క మ ల	క ట క అ య త	భో ఒ ఒ జ రా -
రి రి స స ధ స	సా సా సా	ధ ధ ప ప మ గ	రి స
జ చ ం . . .	ద్ర రే	ఖా వి భూ ష	ణ అ

జావడ.

ప ప మ గ రి రి స స ధా	పా పా రీ	మ గ రి రి స స	ధ స స ధ స స
శు భ అ ... ... లో	ఓ కం న	ప ర అ . జి త	చ ం ద ర ...
పా మ గ రి రి	స ని ధ స స రి	స ని ధ స సా	ధ ధ ప ప మ ప
భ క్త లో క	చిం తా మ ణి	స క ల సు గా	సు ర మ అ ణి ఇ
ధ స ధ స స రి	మ గ రీ మ మ	ప ప ధ ధ ప ప	మ గ రి స స
ఇ ... ... క్య	మ ణి ఈ కి ర	ణ వి ల సి త	ప ద అ . . అం
ధ స సా సా	ధ ప మ గ రి రి	స ని ‖	
భో ఒ జ	ప్ప మ గ రి స స	ని ధ ‖	

ధ స స రి ధ స ధా ; ‖
ము ని జ న వి ఇ రం ‖

కీర్తనము 1 – రూపకతాళము – సుబ్బరామ దీక్షితులు

శ్రీ సరస్వతి నమోస్తుతే

పల్లవి :

పా	మ ప మ ⟍ గ రి	రీ	స స ⟍ ని ధ రి స	
శ్రీ	స ర స్వ	తి	న మో స్తు	
రి	రీ ధ స స రి	‖		
తే	ఏ వ ర దే	‖		

2 పా	మ ప మ ⟍ గ రి	రీ	స స ⟍ ని ధ రి స	
శ్రీ	స ర స్వ	తీ	న మో స్తు	
రి	రి ప ప	మా	⟍ ద రి స రి	‖
తే	ఏ వ ర	దే	వ తే	‖

సా ⟍ ని ధ	మ గ రి ⟋ ప మ గ రి	మ ప ధ ⟋ స	సా ధ ప మ గ రి ⟋ ప	‖
శ్రీ ప తి	గా రి ప తి గు రు	గు హ వి ను	తే వి ధి యు వ తే	‖

పా	మ ప మ ⟍ గ రి	రీ	స స ⟍ ని ధ రి స	
శ్రీ	స ర స్వ	తి	న మో స్తు	
రి	సా	‖		
తే		‖		

అనుపల్లవి.

రీ | స ని ﹨ ధా స | స రి | సా ﹨ ని ధ |
వా | స నా త్ర | య వి | వ ర్జి త |

రి స | మ ﹨ గ రీ | ∕ ప మ మ | ప ధ ∕ స ధ ప ||
వ ర | ము ని ఖా | వి త | మూ ర్తే ఏ ||

ధా | స సా రి | రి మ గ | రీ రి స |
వా | స వా ద్య | ఖి ల | ని ర్జ ర |

ధ రి | స స ధ ప | మ ప | మ మ ﹨ గ రి ధ ధ ||
వ ర | వి త ర ణ | బ హు | కీ ర్తే ద ర ||

ధా స ﹨ ని | ధ రి సా మ గ రీ | పా మ ప | ∕ ధ ధ ﹨ పా ధ ∕ స సా ||
హే స యు | త సుఖాంబురుహే | అ ద్భు త | చ ర ణాం బు రు హే ||

రీ ∕ మా | ﹨ గ రీ స ﹨ ని ధ రీ | స ని ధ ప | , మా ﹨ గ రి స రి ∕ ప ||
పం సా | ﹨ ర ఖీ త్యా ప హే | స క ల మం | త్రా త్మ ర స హే ||

స్వరము :

పా , ∕ ధ | ప మ గ గ ప మ గ గ | మ ﹨ గ రి స | రి ధ గ ధ ధ గ ప ధ |
రి ధ రి స | రి , ∕ ధ ప సా ﹨ గ | రి ధా | ధా ప మ ﹨ గ రి స రి |
స ధా రి స | రి మ ﹨ గ రి మ ప ధ | స ని∕ధా﹨రి | సా గ ∕ మా ﹨ గ రీ |
స రీ ధ | ∕ రీ గ ﹨ రి , మ ప | ధ∕రి స సా | ; ﹨ ని ధ ప మ ﹨ గ రి ||

శ్రీ సరస్వతీ.

కీర్తనము 2 - ఝంపతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

మారకోటి కోటిలావణ్య.

పల్లవి.

మా , ╱ ప మ గ ╲ రి స రి స | ని స ని ╲ ధ ధ ధ |
మా ర కో టి కో | టి లా |

ధ ధ ╱ స స రి రి ╱ మ మ ప | ప మ ప ||
వం ణ్య మా ం పా | ల య ||

ధ ╱ సా , ధ ధ ప | మ ╲ గ రి |
ధీ రా గ్ర | గ ం ణ్య |

రి స ╲ ధా రి స | రి సా ||
వా సు కీ వ ల | యా ||

(మార)

అనుపల్లవి.

ధా ప ప మ ప ధ | స స ╲ ని |
దా రు కా వ న | త పో |

స రి రి మ ╲ గ రి స రి స | స ని ╲ ధా ||
ధ న త రు ణీ మో | హ |

ధ / స ; స ని \ ధా ధ | పా మ |
కా ... ... ర భి ణా | ట |

ప ధ పా మ మ గ రి ని ధ | ని ధ స రి / మ ||
న వే ష ధ రి ళం | క ర ||
(మార)

చరణము.

స పా మా , మ | మ మ గ |
వి ర క్తా నాం | వి దే |

రి రి సా స \ ని ధ ధ | రి స రి రి ||
హా కై వ ల్యా | దా న ||

ప మా \ గ రి స \ ని ధ | రీ స ||
వి చ క్ష ణ భ | క్తా నా |

; మ \ గ రీ ప | ప మ ప ప ||
మ భ య ప్ర | దా న ||

\ మ / ప మ / ప మ ప / ని ధ ప స | స స స |
వి రి ంచా ది స | క ల దే |

, ని సా / రిం ని స \ ధ ధ ని స | రీ స ||
వా పా స్య మా | న ||

స ని \ ధా ధ స స ని స ధ ధ | ధ ని \ పా |
వి భూ తి రు | ద్రా |

; మ పమ మా మ ╲ గ రి | సరి ╲ సా ||
తా ఖి మా | న ||

పమ ╲ గరి రిమ ╲ గ రిమ పా పమ ╲ గరి | సరి ╱ ధ ధా ధ ||
పర శుమృగా గ్నికపా లడ మరు | కం దధాన ||

పప ╲ మా ధా ధ ╱ సా, సా స ╲ ని | ధ ╱ సస రీ రి ||
పర మా ద్వైత తా త్పర్యా | ను సం ధాన ||

స ╲ ని ధ ధ ప పా మ ╲ గ రి స ╲ ని ధ ╱ రి | రీ ╱ మ మా ప ||
ప ర శామ దేవా దిస కల వి | రా జ మా న ||

ధ ╱ స సా రి రి మ ╲ గ రి స ధ ╱ రి స | సా ని ధ ధ ప ||
ప ర మేశ్వ రగు రుగుహ స మాన | భా స మా న ||

(మారు)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రి రి సా రి ╱ మా ╲ గ రి | స స రి ని ╲ ధా ╱ సా సా |

రి మ గ రి ╱ మ మ ╱ పా పా | రి ╱ ప మా ╲ గ రి స రి సా |

ధా సా ధ ధ ╱ స స రి | ధ ╱ ని సా రి రి మ గ రి |

రి ╱ ప పా మా మ ╲ గ రి | ధ ధ ప ప మ గ రి రి సా |

ధ పా మ గ రి ╱ ప మా గ | రి ╲ సా రి స ╲ ని ధా సా |

ధ స స రి ధా సా రీ | స \ ని ధా స స / రి రీ |

స రి మ ప / ధ ధ ప ప మ గ | రి స / రి రి ని \ ధా ధా సా |

రి రి మ గ రి రి / మ మ పా | / ధా \ పా మా \ గా రీ |

ధ ప మ గ రీ స రి సా | ధ ధ స రి మ గ రి మ / పా |

రి మ ప / ధ ప మ \ గ రి సా | రీ రీ ధ స రి మ గ రి |

మ ప / ధ ధ పా \ మా పా | ధ / స ని ధ పా మ గ రీ |

/ పా పా మ గ రీ రీ | స రి / గా \ గ రి ధ రి సా |

పా / ధ ధ ప ప మ గ రీ | స రి మ ప ధ రి మ ప ధా |

స ని \ ధా / రి రి స ని ధా | మ ప ధ స ని ధా ప మా |

గ రి / ధ \ పా మా గ రి రి | ధ / స సా ధ ప మ గ రి స |

ధ స ధ రి స రి మ గ రి మ | స రి మ ప ధ స \ ధా ధా |

పా ధ స ప ధ / రి రి సా | రి స \ ని ధా ప మ గ రి రి |

స రి మ ప రి మ ప మ ప ధ | ప ధ గ ధ స గ మ గ రి రి |

స రి సా \ ని ధ ప ధ పా | మ \ గ రి సా రి మ గ రీ |

ధ / రి రి \ ధా స ప / ధ ధ మ | , స రి / ప మ \ గా రి సా |

మ \ గ రి సా \ ని ధ ప మా | గ రి సా ధ రి స రి మ ప |

ధ స ని \ ధా / రి స ని ధా ప | మ గ రి గ / పా మ గ రీ |

మ \ గ రి ని ధా / రి రీ | / రీ స / ని ధ ప మ \ గ రీ |

ధా రీ సా ; ; ||

జన్యము (ఉపాంగము) 4 శుద్ధవసంతము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి :- శుద్ధోవసంతరాగోయం సంపూర్ణస్సార్వకాలికః.

మూర్ఛన :- { ఆరోహణము :- స రి గ మ ప ధ ని స
అవరోహణము :- స ని ధ ప మ గ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్గ్రహము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ శుద్ధ వసంతరాగ మూర్ఛనారోహణావరోహణవంలు వర్జ్యవక్రములు లేకనేయున్నవి.

స రి గ మ పా, స రి మ మ పా, స మ మ గ మ మ పా, స మ మా, సా గ మ ధ ప మా, పా ధ ని సా, పా సీ ధ ప ని ధ సా, స మ మా ధ ని సా, స రి గ మ ప ↘ మా ధ ని సా, స రి గ మ ధ ని సా, గ మ ప మ ధ మ ధ సా సా, రి మ గ మ ని ధ సా, మ ని ధ ప ధ స సా, గా మా ధా సా, ధా రీ స ని ధ ప మ గ రి స, ధ రి రి స ధ ధ ప మ గ రి స, ధ ప మ గ స మ గ రి సా, ధ ని స రి గా సా, గా రి స ని ధా సా సా, స ని ధ ని సా — ఇవి ఈ రాగములు స్ఫురింపజేయు విశేష ప్రయోగములు.

లక్ష్యగీతము - ఝంప తాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము:

స ని ధ స స సా రి స రి	మ గ రి రి స ని ధ రి స ని
వ ర ద రా జా వి బు ధ	వ ఇ రి వి దా ... అ
ధ ప ప మ గ మా స స రి	స ని ధ సా ని ప మ గ రి
అ అ ర ణా వ ఇ న	తే . య వా . హా . . అ
సా మ మ ధ ధ ప ప మ మ	మా ధా మ ధ స సా స
నా వ అ రి జ అ . . అ	య శో్ఖ భి నా భి వం
స గ రి సా మా మ ప మ	మ గ రి స ని ధా స సా
కే ఎ రు హో వా రి జ అ	అ . . ల య ఆ శ రా
స ని మ గ రి స ధ స స రి	స ని ధ ప ప మ గ రి సా
వ ద న రు చి జి త వ అ ?	జ య రి ఇ వ ఇ ఇ భ వా

జావడ .

మ గ రి మ మ పం ధ ధ ప	ప మ మ గ రి సా మ గ రి
వ ర ద రా జా వ ం ది	త అ శే . భ బృం దా ర
సా మ మ ప మ గ రి స ని	ధా స స స రి స ధ స స
కా ద్వా ర కా ధీ శ	వ ం దా రు మ ం దా రు
మ గ రి ప ప మ గ రి రి స	స ధ ప మ ధ ప మ గ మా
త అ . ర ణ అ అ రీ ఇ న	తా ... అ . ర ణా
ధ మ ధ స స రి రి స స రి	పా ని ధ ప ధ ధ ప ప మ
వ అ ప ర అ అ అ జ అ వ	ఉ శ్ర వె ఎ ఇ న ఉ శ వ

గ మా మ గ రి సా ధ ధ | ప ప మ మ మ ధ మ ధ స స |
శ రా వ ఉ ల భా వ అ | సు దే ... ఎ త అ రి ధి |

రి స రి గ మ పా ప మ గ | రి సా గ మ ప ధ స స స |
ఇ శ్శ న వ ఇ కుం త న అ | య కా అ ... అ ఇ |

మ మ ప మ గ రి స ని ధ రి | స స ని ధ ప ప మ గ రి స |
య ఇ య ఎ ఎ ఎ ఎ య ఇ య | ం వ ఇ య అ ఇ య ఇ ఇ య |

స ని ధ స స సా ||
వ ర ద రా జా ||

సంచారి - మత్స్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా స ని ధా స స సా | రి స రి రి మ గ రి రి |
స ని ధా రి స నీ నీ | స ధ ధ ప ప మ మ గ మా |
స స రి రి ధ ధ ప మ | గ రి సా మ గ రి రి పా |
మా మా ప మ స స మ గ | రి రి స స ధ ధ / రి రి మ గ |
రి / మ మ ప ధ ధ ప మ గ రి | స ని ధ ని స రి రి ధ స రి |
ధ స సా ధ ని సా సా | మ గ రి ప ప మ గ రి రి స |
సా ధా ధా పా పా | మ ధ పా మ గ మా పా |
మా ధా సా ధా రీ | గ మ ప ధ ని స రీ ధ ధ |
రీ గ మ గ రి సా ధ రి | సా నీ ధ ధ పా పా |
గ మ ప ధ సా మ ప మా | గ రి సా ధ రి స ని ధ ప |
ప మ గ రి సా పా నీ | ధ ధ ప మ గ గ మా ధ ప |
మ గ మ ప ధ ని సా రి గ | మ ప ధ ని సా మ గ రి మ |

గ రి సా స ని ధ ప ప మ	గ రి స ని ధా రీ సా
సా రీ గ మ ధా పా	మా గ స మ మ ప ప ధా
సా స ని ధ ప మ ని ధ ప	ప ధ మా మా గ రి రి స
సీ గ రి స ధ ని స రి	మా గా రి స ధ రి స రి
మా మా గ రి స రి స ని	సా పా ప మ గ రి సా
స రి గ మ ప మ గ మ ధా	ని ధ ప మ గ మ ధ ని సా
మ గ మా ధ ధ రీ రీ	స ని ధ ప మ ధ ని స రీ
గ రి స ని ధ ధ ప ప మ మ	ధ ని స రి రి స నీ సా
గ మ ప మ గ మ ధా సా	స ని ధ పా మ ప మ గ మ
మ మ గా మా ధా స స	ని ధ ప మ గ మ ధ ని సా
స రి గ మ రి రి స ధ నీ	ధ ప మ గ మా గ స రి రి
ధ ని స రి స మ గ మ ప ప	మ గ రి స ధా మ మ ప మ
గ రి స ధా మ మ పా ప	ధ ధ ప ప మా మ గ రి స
మా గ స మ మ ప ప ధా	సా స ని ధ ప మ ని ధ ప
స ని ధ రి సా ని ధ ప మ	సా గ మ ధ ధ పా ప మ
ప ధ ని స ధ ని స ని ధ ప	ధ రి స రి మ గ రి రి స ని
ధ / రి రి స స ధ ప మ ధ ధ	పా మ గ స మ గ రి రి స
స మ మ ధ ని స ధ రి సా	ని ధ రి రి స ధ ప మ గా
స రి గ మ ప ధ ని స రి గ	సా రీ మ గ మ ని ద స
స మ మా గ మ ధ స సా	స రి గ మ ప మ ధ ని సా
మ గ రి స ని ధ సా సా	ధ రి స ని ధ ప మ గ రి స
ని ధ ప మ గా మా ధా	రీ ధా సా గీ గా
మా గా సా రి ప సీ	ధ స ధ రి స ని సా ; ‖

జన్యము (ఉపాంగము) 5 : నారాయణదేశాక్షి.

లక్షణశ్లోకము

వెంకటముఖి : సంపూర్ణస్స్వగ్రహో నారాయణదేశాక్షిరాగకః.

మూర్ఛన : ఆరోహణము : స రి గ మ ప ధ ని స
అవరోహణము: స ని ధ ప మ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

ఉపాంగము, సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును. ఈ ఈ నారాయణదేశాక్షిరాగ మూర్ఛనారోహణావరోహణములు వర్జ్యవక్రములు లేక సంపూర్ణము గానే యున్నవి.

స ధ స రి మ గ రీ, స ని ధ ని స రి, స ధ ఫా ధ ని సా, రి మ గ రి గ మ పా, ని ధ ప ధా రి స, స ని ధా ధ పా, ధా ధ ధ రి రి సా, స ధ స ని ధ ప, మ గ ధ ధ ధా ప ధ ని స, రి గ మ ప మ గ రి మ గ రి, గ మ ప ధ సా, ని ధ ని స రి మ గ రి సా, ధ ధ పా మ గ మ ధ సా, స ని ధ ప మ గ రి స, స ని ధ ధ ధా ప ధ రి రి సా, స రి మ గా రి సా, స ధ ⁄ సా, స ధ నీ సా — ఇవి ఈ రాగమును స్ఫురింపజేయు విశేషప్రయోగములు.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటముఖి.

ధ్రువము.

	రి స స ని ధ ని స రి సా	స ని ధ ధ ధ ధ	ప ధ రి రి స ని
	జయ జయ రఘు న ం .	ద న వ ం ది త	గుణబృ ం . దు
సా సా ;	స రి మ గ రి స	స రి సా స ధ	రి రి స రి స ని
శే శే	ది న క ర కు ల	మ ణి దీ . ప	క ఉ శి కు మ ఖ
స ని ధ ధ ప మ	గ రి గ మ ప ధ	ని స రి గ మ ప	పా ధ ధ ప ప
ప రి పా ల క	ని జ బా . హు	ద ం . . . డ	ఖం డి త హా ర
మగరిససని	ధ ని స రి స ధ	స ని ధ ప మ గ	రి స
కో దం . డ	క అ . . అండ	తియ ఇయ ఇ య	ఇయ

జావడ.

	సా స ని ధ ని స రి గ మ	పా మ గ రీ	స స ధ ని స రి
	జా న కి పా . ణి గ హ	నం మ య ఆ	శ గ ర అ వ య
స ని ధ ప మ ప	ధ సా స ని ధ	రీ రి సా స	స ని ధా సా
అ . . అ	ఖ ర త్రి మ ఖ	ము ఖ్య ర క్ష	న ఖ దం ం
సా రీ గ మ	ధ పా ప మ గ	రి గ మ ప మ గ	రి స ని ధ ని స
ం ం బ క	సు చి క్ష ణ అ	వి శా . ర ద	జ ల ధి బ ం ం
ని ధ ప మ గ రి	గ మ ప మ గ రి	గ మ ప ద ని స	స రి మ గ రి స
ధ న జా . గ	రూ . . . క	క పి సే . . న	ప రి పా లి త
రిగమపమగ	ధ ధ ధ ధ ప ధ	సి సా సి ధ ధ	ప పా ప మ గ
దశముఖముఖ	ని ఖి ల ని శ అ	అ . చ ర ణ	ప్రత ర్ద న అ

రి సా స ని ధ	స ని ధ ప మ గ	రి స ‖
వి ని ర్దయఅ	తి య ఇయ ఇయ	ఇయ ‖

రి స స ని ధ ని స రి సా	స ని ధ ధ ధ ధ	ప ధ రి రి స ని
జ య జ య ర ఘు న ం .	ద న వ ం ది త	గు ణ బృ ం . దు

సా సా ‖
రే రే ‖

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

సా సా గ రి స ని ధా	ని స రి రి సా స ని ధా
ధ ధ రి రి స ని సా సా	గ మ పా ధ ధ పా మ గ
రి స ధా పా ధ ని సా	మ గ రి రి స ని ధ ని సా
ధ రి స రి ని ధ ప మ గ రి	స స పా మ ప ╲ మా మా
పా ధ ధ పా·మ గ రి స	ని ధ రి రి స స సా స ని
స ధ పా ప మ గ మ పా	మ గ రి ╱ మా గ రి రి రీ
సా రి స రీ గ మ పా	మ గ రి స మ గ రీ గ మ
ప ధ స ని ధ ని. స రి స ని	ధ ని సా మ గ రీ సా
స ని ధా నీ సా ధ ధ	స ని ధ ని స రి మా గ రి
గ మ గ రి స రి గ రి స గ	రి స స ని ధ ని ధ సా స
ని ధ రీ రి స స ని ధా	సా స ని ధ ప ధ స ని ధ
పా ని ధ ప మ గా రీ	గ మ ప ధ ని స రి మ ప ధ
మ ప ధ స ధ రి స ని ధ ని	స ని ధ ధ పా పా స ని

ధ ప రి గ మ ప ధ ధ ధ ధ	|	ప ధ ని సా̇ ధ రి̇ ధ̇ సా̇	|
ని ధ ని ప సా ని ధ పా	|	స̇ ని ధ ప మ గ రి గ రి మ	|
రి గ మ మ గ రి సా ని̣ ధ̣	|	సా సా పా̣ ధ̣ ధ̣ స ని̣	|
రి స స ని̣ ధ̣ ని̣ స రీ రి	|	ను గ రి గ మ ప ధ ధ పా	|
మ గ రి స ని̣ స రి మ గ రి	|	గ మ ప ధ ప మ గ రి రీ⃛	|
మా మ గ రీ మ గ రీ	|	స ని̣ స ధ ని̣ స రి గ మ ప	
ధ ధ పా మ గె రి స ధా̣	|	పా̣ ధ̣ ని̣ సా ధ̣ ని̣ స రి	|
మ గ రి రి స ని̣ ధ̣ ని̣ సా	|	ధ̣ రి స ని̣ ధ̣ ప̣ మ గ రి స	|
పా మ ప మ గ రీ స ని̣	|	స ధ̣ ని̣ స రీ మ గ రి గ	|
మ ప ధ స̇ ని ధ ని స̣ రి̇ మ̇	|	మ̇ గ̇ రీ̇ స̇ ని ధ ని సా̇	|
ప ధ రి̇ స̇ స̇ స̇ ధ రి̇ స̇ ని	|	ధ ప మ ప ధ స̇ ని ధ ధ⃛ ప	|
/ సా స⃛ ని ధ ధ⃛ పా పా	|	మా గ రి మ గ రీ సా	|
ధా̣ రి సా రి మ గ మా	|	గ రి స ధ ప ధ ప మ ప మ	|
ధ మ ధ స̇ స⃛ రి̇ రి⃛ స̇ నీ	|	స̇ ని ధ ప ప⃛ మ గ రి సా	|
మ గ రీ మ మ పా ధ ధ	|	స̇ స̇ రి̇ రి̇ మ గ̇ రి̇ రి̇ సా	
రి̇ గ̇ మ̇ గ̇ రి̇ స̇ ధ రీ̇ స̇	|	పా మా గా రీ సా	|
ప̣ ధ̣ సా ధ̣ ని̣ సా ;	||		

రి గు మ ప ధి ను]   29 ధీరశంకరాభరణము   [బాణ. మా. చ.

జన్యము (ఉపాంగము) 6 : సామ

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి :- షడ్జగ్రహోని వర్జస్స్యాదారోహేచ గవర్జితః
సామరాగ ఇతిఖ్యాతస్సర్వకాలేషు గీయతే.

మూర్ఛన :- ఆరోహణము :- సా రి గ స రి ప మ ధ ధా సా
అవరోహణము .- స ధ ప మ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము ; షాడవము ; షడ్జగ్రహము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ఈ సామరాగమునకు మధ్యమ, ధైవత, ఋషభములు మిగుల రంజనాస్పదములైన జీవ స్వరన్యాస స్వరములు. వీని ప్రయోగములు.

మ మ మా గ రి గ స, రి మ గా మా, స ధి స రి ప పఀ \ మా మా, ధా ధా, ప మ ధ ధ ధా, స రి ప మ ధా, స \ ధా ధా, స మ ధ సా, మ ధ సా, స ధ ప మ గ గ రీ రీ, రి / మ మ గ గ రి రీ రీ, ధా స రి / ప పా మ గ \ రీ రీ, ధ స రి / మ గ రి స రి / గ స, స రి / మ మ / ధ ధ / సా సా, ధ పా మ గ రి, స రి / ప \ మా గ రి, స రి మ గా రి, స రి రీ రీ, ధా సా.

లక్ష్యగీతము — ఝంపతాళము — వెంకటమఖి

ధ్రువము.

మ మా	మ గ రి గ రి స స రీ రి	ధ ప ధ ప ధ సా ధ స రి
అ ఖం	డ బ్రం హ్మాం . అం డ	మం డ ప వి చం డ తం

రి మ మా గ రీ గ రి రి	ధా స రీ స రి మ గ రి
భ అ ఆ ఇ ఇ త్త చ తు	రా య త బ్భు జ ద ం డ
ప పా మా మా గ రి గ	స రి మ మా మా
న ఆ రా య ణ్ణ గ రు	డ వ అ హం న

అంతరి.

ధ ప ధ	సా స రీ రీ స రీ	రీ మ గ రి గ రి రి ధా
స క ల	లో క మో హ న్న నా	శీ క ద ళ లో చ నా

సా ; ; స
రే రె

జావడ.

ప పా	ధ ప మ ప ప మ మ గ రి గ
స మి	ద్ధ ర ణి ఝు ర ణి ఇ ర మ ణ

స రి మ గా రీ గ రి స	గ రి స రీ రీ ధ సా
త ర ణి భూ త గ్గ జ అ	అ సు ర మ ర్ద ం నా
సా ధా రి స రి మ గ రి	పా ప మా మా గా రి
ఆ ... ... అ	ఆ అ రీ ణా తా ద

స రి మ మ ప మ రి మ గ రి	సా స రీ ; ధ ప ధ	
పా ద భ య అ న క గు ణ	పా వ నా కృ పా	
స స రి స రి మ గ రి స రి	ధ పా పా మా మ గ రి	
వ ణ ధి ర అ ప ణ అ అ ది	వి భే దా పా వ న అ	
స రి మ మ ధ ప ధ సా	ధ ప ధ ప మ గ రి గ రి స	
హ అ ఇ మ ం ప అ హీ	క న క చ ఇ రు ఉ చే . ల	
రి రి మ మా మా ‖		
గో ఒ పా ల		
ధ ప ధ	సా స రీ రీ స రీ	
స క ల	లో క మోహాన్న నా	
రీ మ గ రి గ రి రి ధా	సా ; ; స ‖	
శీ క ద శ లో . చ నూ	రే రె ‖	

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

గురుసహాయ

గురు విషయములో చతుర్థీవిభక్తిగల కీర్తనము.

పల్లవి.

ధ ప ప / మా మ మా	గా రి	స రి రి	‖
గు రు గు హా య భ	క్తా ను	గ్రహాయ	‖
ధ సా రి / మ గ గ రి	, ప స ధ రి స	రి సా	‖
కు మా రా య న మో	న మ	స్తే ఎ	‖

గురు

అనుపల్లవి.

స రి మ పా ప ధా | పా మా | గ రీ గ ||
గు రు గు హో య భ | క్తా ను | గ్రహాయ ||

రి స స ధా సా రీ రి | ధా ప మ | గ రి రీ స ||
గు ణా తీ తా య | రూ ప ర | హి తా య ||

స రి మ ప ధ పా ధ | ప మా ధా | ధ సా స ||
హ రి హ ర వి రిం చి | రూ పా | య స చ్చి ||

ధా సా స ధా ప ప మ | , మ గా రి | స రి మ మీ ||
దా నం ద స్వ రూ | పా య | శి వా య ||
గురు

చరణము.

స ధ సా రి మ గా | రి సా ధ | , రీ రి ||
స క లా గ మ మం | త్ర సా ర | జ్ఞా య ||

సా రి మ గ గా రి | స రి మా | పా , ప ||
స త్సం ప్ర దా య | స ర్వ | జ్ఞా య ||

ధ ప ధ ప మా ధ ధా | ప పా మ | ధ ప ధ , ధ ||
స క ల ని ష్క ళ | ప్ర కా శ | కా య ||

సా ధ పా మ మా | గ గా రి | రీ రీ ||
సా మ ర స్య సం | ప్ర దా య | కాయ ||

స ధ రీ రి రి మా మా మ ధా పా మ | మ గా రి సా రీ | మ పా ప మా ధా ధ ||
వి క ళే బ ర కై వ ల్య దా నా య | వి క ల్ప హీ నా | య వి జ్ఞా నా య ||

స ధ సా రి రి / మ గ రీ స రి గ రీ రి | స ధ పా మ మా గ | రీ గ \ సా రీ మ ||
శు క వా మ దే . వ వందిత ప దా య | శుకవామ దే వ | ము క్తి భే దా య ||

స్వరము.

/ ధపామగగరిస స \ ధాసరిరి / మగ | రిసా పమధధా | స ధ స రి సా స ధ ||
ప మ ధ ధా / ససారిరీ / మమగగరి | సధసాధప మగ | , రి స ధా స రి మ / ||
గురుసహాయ

ద్రావిడపదము త్రిపుటతాళము ధాతు : బాలస్వామిదీక్షితులు
మాతు: మూక్కపులవరు

సర - సదు రై

పల్లవి.

స స స ధ ప మ / ధ | ప మ ప మ గ రి గ రి రి ||
స ర స దు రై ఉ నై్న | అ శై . తు వ ర చ్చొన్నార్ ||

స ధ స రి రి రి ప మ | గ రి గ రి స స రి గ రి స ||
స మ యమిదున . ల్ల | స మ య మ డి మా ||

రి , సా ; ||
నే ఏ ||

అనువల్లవి.

ప ప ప ∖ మా మ మ | గ మ గ రి గ రి స ||
ధ ర ణి మాం ద ర్ కా | తా అ య్యె పో ఒ లే స ||

సా స ∖ ధా ధ ప | ∖ మా గ స రి మ మ్ ధ ధ ||
మా న మా న కు | మా రె . ట్టేం . ద్ర || (సరస

చరణములు.

1 మా మ మ్ ప మా | గ రి స స రీ రి ||
మా నె మ హా రా | జన్ స ము ఖం తే డి ||

ధా స రీ మ మ్ | ప ప మ్ ధా , ధ ||
వం ది రు ప్ప వ | ర నం తం కో . డి ||

ధా స రి ⁄ మ గ గ | రి స స ⁄ రీ , రి ||
యే నొ వు న క్కిం ద | రా జ మో డి ||

స స స స ∖ ధ ప మ | గ స రి మ మ్ ధ ధ ||
ఇ ది ల్లాం స రి య ల్ల | పో . డి పో . . డి ||

2 అ మ్మ మ్మా ఉ న్నై | పో్ప లె మా దు |
అ వ ర్కు కి డ యా దొ | ఇ దె న్న శూ దు ||
శొ ల్ల ప్పొ రు క్కా ద | కో ప మే దు ||
శొ న్న ప డి స శు మ్మా | కే ళి ప్పొ దు || సరస

3 యె ట్ట య్యా పు ర | రా జ న్న ర ప తి ||
ఎ ం ద ఉ ల కు ం పి ర | సి ద్ధ ధ న ప తి ||
తొ ట్ట యో గ త్తి ల్ | ఉ య ర్ ం ద మ ను ప తి ||
దు రై క్కు మా రె | ట్టేం ద్ర జ య ప తి || (సరస)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా రి గ స స రీ రీ | మా మా మ గ గ రి సా |

మ ధ ప మ గ గ రీ రీ | ధ రి స రి ధ స రి రి సా |

/మ మ/ధ ధ ప ప మ గ రి గ | ధ స రి గ \ సా ధ స రీ |

/ ప ప మ గ రి రి స ధ స స | రి రి ధ సా రి / మ గ గ రి |

మ ధా ప ప మ గ రి స రి | మ మ మ మ స రి ప మ ప ధ |

ఫ ఘ ధ ధ స స రి రి స రి | గ సా రి ధ పా ప మ మ |

గ రి స రి గ రి ప మ / ధ ధ | ప ప మ ధ ప \ మా ధ పా |

మ / ధ ప మా గ రి సా రి గ | /సా ఫ ఘ ధ ధ/స స/రి రి |

/మ మ/ధ ధ ప మ ధ స ధా | /స ధ ప మ ప మ మ గ గ రి |

స రి మ మ ధ ధ స స రి రి | / మ మ గ రి/మగరిరిసధ |

సా ధ ప మ ధ సా రి రి | మ గ రి రి స స ధ ప ప మ |

ప మ మ గ గ రి స ధ ప మ | గ రి స ధ సా గా రి |

స రి సా ధా ఫ ఘ ధా | ఫ ఘ ఘ ధ స స రి రి మా |

రి ప \ మా మ గ రి గా రి | స / ధ ధా ధ ప మా మా |

స రి ప మ మా మ మ గా | స రి / మా మా మ గ గా |

స రి / గా స స / రి రి | ధ పా మ గ రి ప / మ మా |

మా ధా మ మ ధా సా | మ ధ సా స రి ప మ ధ స |

రి ప \ మా మా ధా ధా | రి ప మ ధ స రి / మ మ ధ స |

స రి / ప ప \ మా / ధ ధ సా | ధ స రి గ సా రి / మ మా |

మ గ రి గ సా రి రి | ధ సా ధ ప మ గ రి గా |

స రి / మ మ / ధ ధ / సా ; | ధ పా మ గ రి స రి / ప మ |

స రి ప మ గా రి స రి | / మా గా రి స రి / గ రి |

స రి \ సా \ ధా సా ;

జన్యము (ఉపాంగము) 7 : పూర్వగౌళ

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : ఆరోహే పూర్వగౌళస్తు గవర్జ్యస్సార్వకాలికః.

మూర్ఛన :— { ఆరోహణము : స గ రి గ స స రి మ ప ధ ని స
అవరోహణము : స ని ధ ప మ గ రి స .

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము, సంపూర్ణము, నిషాదగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ పూర్వగౌళకు మూర్ఛనారోహావరోహావరోహణములు పై గనుపించి యుండినట్లుండుటయుగాక — స ధ సా , రి స రి ధ ప మ గ రీ , మూ గ మ రి గ స , స ధ ప మ ధ ని స, సా ధ ప మ ధ ధ ని స, స పా మ గ రి స, స మ గ మా మా, స రి స రి మ గ రి స గ రి స ధ సా, ని ధ ప మ ధ ని సా — ఇవి విశేష ప్రయోగములు.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము.

మ మా	మ గ రి సా గ రి స ని ధ	ప ధ ని సా సా రి రి స
తు ఝ	ప్ప అ టొ క ం మ . . ళ	ప స వు నీ రె స్సు రి త

రి మ మ ప మ మ గ రి సా | మా గ మా మా ; ,
ద . . . న థ అ రె యా | అ అ రే రే

అంతరి.

సా రి స రి స రి రి మ గ | రి గ రి రి స సా ని ధా |
ఘుం మ ఘుమ ఘుమ ఘు మి త | తా ర ం గ జృంభి త |
పా మా ధ ధా స స స | సా ; ; ; సా ||
ప్పా అ ణె న బ్భ రి త | రే రే ||

జావడ.

ధా స స స రి రి సా | రి స రి ధ ధ ప ప మ గ రి |
అ అ అ రె స్స ప్పు త | స్సము ద్రు గు ణ సం ముం ద్రు |
మా గ మా రి రి గ రి స | సా ని సా ధా ధ ప మ |
ఘూ రు జ ట్టి ఇ భ ట అ | అం మృ త జ్ఞా అ అ వు |
ధ ధ ని సా సా రి సా | పా మ గ రి స స గ రి స |
భా వు రే రె త్తి యై | యా . . . . అ |
రి రి స ని ధ ప మ ధ ని స | రి మ మ ప ప మ గ రి సా |
అ . . . . అ | మ ం న్య క ం ఠి ఇ ర వు |
మా గ మా మా ; , |
మ్మం డ లా చే
పా రి స రి స రి రి మ గ | రి గ రి రి స సా ని ధా |
ఘుంమఘు మ ఘు మ ఘు మి త | తా ర ం గ జృం భి త |
పా మా ధ ధా స స స | సా ; ; స
ప్పా అ ణ్ణె న బ్భ రి త | రే రె

సంచారి - త్రిపుటతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా రి స రి రి మ	గ రి / గ రి రి సా	సా ని ధ ఫా	మ ధ ధ సా సా
ధా స సా రీ	స రి స ధ ధ ప మ	గ రి మా గ మా	రీ గ రి స సా
ని సా ధ ధ ని స	పా మ గ రి స స	గ రీ సా రి మ	ప మ గ రీ సా
మా గ / మా మా	సా ని సా సా	ధా స రి స రీ	రి రి స రి మా మ
మ గ రి రి సా రి	స రి మ గ రి/మా	మా మ \ సా రీ	సరి/మగరి/మమ
స స రి స స ధ ఫ	మ ధ స స నీ స	రి మ మ ప మ గ రి	ససనిధఫమధధ
ని ని సా రి స స	ధ ఫ మ ధ ధ స స	ధ స రి స ని స ధ	ని స రి మ గ రి మ
గ రి మ గ రి స గ	రి గా స గ రీ	స స స ప ధ ప మ	మ ప మ గ రి మ గ
స స రి సా రీ	స రి మ గ రి గ స	ధ ప మ ప ప ధా	ని సా సా రి మ
మ ప ధ ధ ప సా	ధ ధ ప ప మ మ గ	గ రీ సా సా	స ని ధ ప మ గ రి
రి మ మ ప ప ధ ని	ధ ని ని స రి స స	ధ ప ప మ ధ స స	రి మ మ ప మ గ రి
రి స రి మా మా	మ గ రి సా రీ	స రి మ గ రి మ మ	స రి స మ ధ ధ
స రి స ని ధ పా	మ ధ ధ సా సా	రి స రి మ గ రీ	స రి స ని ధ సా
ని ని ని ని సా స	రి స రి స ని ధ ధ	ని ధ ప మ ధ సా	ని ధ స ని ధ ప మ
సా ని ధ స ని ధ	స రి స ధ ప పా	ధా ధ ప ప ప మ	గ రీ సా రి స
ని ధా సా మా	మ మా మా మ గ	రి స రి స ని ధ ఫ	మా ధ సా ధ ని
సా స రీ మా	సా స రి స స రి	స స రి రి ప మ మ	ప మ ప ధ స స రి
స స రి రి మ గ రి	మ రి రి సా ని ధ	పా మ ధ ని సా	ని ధ ప మ గ రి స
స ధ ఫ మ ధ సా	ధా ని సా ; ‖		

జన్యము (ఉపాంగము) 8 : నాగధ్వని

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : ఆరోహేవక్రరిషభో ధరివక్రోఽవరోహణే
నాగధ్వన్యాఖ్యరాగోయం సగ్రహస్సార్వకాలికః.

మూర్ఛన : ఆరోహణము : స రి గ స మ గ మ ప ధ ని స
అవరోహణము : స ని ధ ని ప మ గ రి గ స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; ఆరోహణమందు ఋషభము వక్రము ; అవరోహణమందు వక్రధైవత ఋషభములు ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ నాగధ్వని మిక్కిలి వక్రముగల రాగము. ఈ రాగ మూర్ఛనారోహణ మందు 'ప ధ ని స' యని యుండినప్పటికిని, స మ గ మ ప ని ధ ని స, స ని ధ ని ప మ గ మ రి గ స, స ని ని సా, యని యుండు ఆరోహణావరోహణములవలె ప్రయోగములు మిగుల గనుబడుచున్నవి. ఈ రాగ గీత సంచారుల పరిశీలించితే ప్రయోగములు స్పష్టమౌను.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటముఖి

ధ్రువము.

మ మ	గ మా రి గ సా	స ని ని స మ గ మ	పా ప మ ప ని ధ
అ రె	జ గ త్ర యి ఈ	ఖం డ నే . . ప్ర	వీ ణ ద శ కం

ని పా ధ మ ప మ	గా మ రి గ సా	ని సా మా మ గ
ం ఠ క్కం ం ఠ	భే . . ద నా	ప్ర వృ త్తా . .
మ ప మ గ మ రి గ	స రి గ సా ని ని	సా స ని ధ ని స
అ . . . . అ	అ తి వ హో . అ	దో ర్బ ల కి రి తి
ధ మా గ మ రి గ		
భ ఆ సు ర రె ఎ		

అంతరి.

స సా స నీ	స రి గ స ని స	మా మ గ మ రి గ
జ య శ్రీ మ	ద్ర ఘు ప్ర వి ఇ ణ	తు ర్ఘు స ం మ ణు
స ని ని సా ;		
కో ఒ ణు రే		

జావడ :

రి గ స ని ధ ని ప	ని ధ ని సా ని స	రి గా స మ గ మ
స మ ర బ లి ఇ ష్ట	వ శీ ఇ ం ముృ ఖ	దు ఉ ష్టు ట బ ళ
ప మా ప మ గ మ	ప స్రీ ధ నీ పా	ధ మ గ మ రి గా
సు ఉ బ్భ ట య య	వి శృం ఖ ల ఖ	ఖ్ల ళ అ అ ర వా

స ధ స ప ప మ గ | గ రి గ స ని ధ ని | స సా ని ని ధ ని |
పు ఉ రి త అ ఖి ల | వి శ ం క ఋ రె ఎ | అ ఈ య ఇ య ఇ |

ప ధ మ గ మ రి గ | స మ మ గ మ ప ప | మ గ మ ప ధ ని స |
యఇయ అ ఇ యె ఎ | అ . . . . . అ | అ . . . . . అ |

స ని స రి స స ని | స మ గ మ రి గ స | ని ధ ని స రి గ మ |
అ . . . . . అ | అ . . . . . అ | అ . . . . . అ |

ప పా ని ని ధ ని | స సా ని ని ధ ని | ప ధ మ గ మ రి గ |
అ ఇ య్యు ఇ య ఇ | అ ఈ య ఇ య ఇ | యఇ య అ ఇ యె ఎ |

సా స మ గ మ రి | గ సా ని ధ ని ప | సా స ని ధ ని ప |
సు ప్ప అ అ ది య | ని జ ప్పడి ఇ ఇ | ప ట్ర్కి ర థ వ ర |

ధ మా గ మ రి గ ||
న ం ధ ను రె ఎ ||

స సా సా ని | స రీ గ స ని స | మా మ గ మ రి గ | స ని ని సా |
జ య శ్రీ మ | ద్రఘు ప్ర వీ . ణ | తు ష్టు స ం మ ణు | కొ ఒ ణు రే |

సంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా సా స ని ని | ని ధ ని ధ ని ధ ని | స ని స రి గ స స ని |

ధ ని పా స ని సా | రి రి గ స మ గ మా | మా గ మ ప మ మ గ |

రి రి గ స స ని ని స | ప ప మ మ గ గ మ మ | రి గ స ని ధ ని సా |

ధా ని ధ ని స రి గ | సా మ మ గ గ మా | పా గ మ రి గ సా |

స ని̣ ని̣ స మ గ గ మ | ప ని ధా నీ పా | ధా ప మ ప మ గా |
మా రీ గా సా | స మ మ గ మా రి రి | గ గ సా రి రి సా |
ప ని̣ ధ ని̣ స ని̣ సా | ధా సా రి గ సా | మ మ గా మ మ రీ |
గ స ధ ని̣ ధ ని̣ సా | మ గ మ రి గ ప ని స | స ని̣ ధ ని̣ ని̣ ధ నీ̣ |
ధా ని̣ ధ నీ̣ సా | ధ ధ నీ̣ ని̣ ధ నీ̣ | సా మా మ గ మా |
మ ప ధ ని ప ధ మ గ | మా మా గ మ పా | ధ ప మ గ మ గ మ రి |
గా గా సా రి స | మా గా మ గ మా | గ రి గా స రి సా |
స స మ గ మా మా | స స ధ ధ ని̣ ధ ధ ని̣ | ధ ని̣ ధ ని̣ సా సా |
మ గ మ ప ని ధ ని ని | ṡ ṡ ని ṡ ṙ ṡ ṡ ని | ని ధ ని ṡ ṙ ġ ṡ ని |
ధ ని ప ని ధ ని సా | ని ṡ మ గ ని ṡ గ ṙ | ని ṡ ṙ ġ ṡ ṁ ṁ ġ |
ṡ ġ ġ ṙ ġ ṡ ṡ ని | సా పా సా ṙ ġ | ṡ ని ని ṡ ని ధ ని ṡ |
ṙ ġ ṁ ṙ ġ ṙ ġ ṡ | ṙ ṡ ని ని సా సా | ṡ ని ధ ని పా సా |
ṡ ని ధ ని ధ ని ప | మ మ గ మ రి గ సా | ప ని ధ మ పా ని ని |
ని ధ ని ప ని ధ సా | ని ధ మ ప ని ధ ని ṡ | నీ ధ ని ప మ పా |
మా ప ధ మా గ మ | రీ గా సా సా | ṡ ని ధ ని ṡ ṁ ġ ṁ |
ṙ ġ ṡ ని ధ ని సా | ṡ ṙ ġ ġ ṡ ṁ ġ ṁ | ప ని ధ ని ప ṡ సా |
ṡ ని ధ ని ప మ పా | ప మ గ మ రి గ సా | ṙ ġ ṡ ని ధ ని పా |

(12)

మ గ మా రి గ సా | స మ మా రి గ గా | స మా గ మ రి గ స |

రి గా స ని ధా ని | స రి గా స మ గా | సా రి గ స రి సా |

ని స రి గ స ని ని స | మ ప నీ ధ ని పా | ప మ గా మ రి గా |

మ గ రి గ స మ గ రి | గ సా స మ మా ప | మ ప నీ ధా ని స |

ప ధ ని స మ ప ని ధ | ని ప ధ ని స రి గ స | మ మ మ గ రి రి గ స |

స స స ని ధ ని ప ప | మ మ మ గ రి రి గ స | సా నీ ధ ని పా |

మా గా మ రి గా | సా రి స ని ధ ని | ధా నీ ధ ని సా |

రి గ సా స ని నీ | సా ; ; ; ||

జన్యము (ఉపాంగము) 9 : హంసధ్వని

మూర్ఛన :-
- ఆరోహణము : స రి గ ప ని స
- అవరోహణము : స ని ప గ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము ; ఔడవము ; మధ్యమ ధైవత వర్జ్యము ; షడ్జగ్రహము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ హంసధ్వని రాగమునకు మిగుల రంజనములు గల జీవ స్వరములు గాంధార నిషాధములు. ఇవిగాక ఈ రాగము దాటుస్వరములుగల ప్రయోగములచే మిక్కిలి రంజనముల గలిగించును. ఇవి క్రింద జూపింపబడెడు ప్రబంధాదుల గమనించితే స్పష్టమగును. ఈ రాగము రామస్వామ దీక్షితులవారిచే కల్పింపబడినది.

లక్ష్యము ప్రబంధము * మఠ్యతాళము - రామస్వామిదీక్షితులు

సా , స ని ప ప రి స రి | రీ గ రి ని రి ని గ రి స |
చం ద సె ఎ ఎ ఎ య ళ | రుం డ మ అ అ అ ల ధ ర |

పా గ రి స ని స రి స ని | పా గ రి స ని స రి సా |
పం న గ అ అ ల బ ళ న | భ క్త జ నా వ ళు రే |

* దీని పేరు 'శ్రీరంగ ప్రబంధ' మని యుందే కలదు (రా అ)

రీ ఫా గ రి స ని స రి | గ ప రి గ స రి స ని రి స |
బ మ్మా అ ది సే ఎ వి త | త్రి పు ర అ ం ం ం ం త క |

రి రి గా స స రి ని స స | సా నీ స ని పా ని స |
కిట త్క ఝుం డ్క త్క ఝు ం ఝు ం | ఝే ఝే కి ణ ఝుం కి ణ |

ప ప రి రి ప ప రి రి ని స | ప ప స స ప ని ప ని పా |
టక ణక ణక ణక ణక ణక ణక ణక ణక ణక | క్క త్క ద్గి ద్గి ఝే ం త రి ఝేం |

పా ని ప పా గ రి స రి | గా గ రి స రి ని రి సా |
ని రీ రి ని స ని సా స | రీ స ని ప ని ప రి సా |

స ని స రి గ రి స ని స ప | గ రి స ని స రి గ పా ప |
తె ఎ న ం తె న తె న త న | తె ఎ న ం తె న తె నం న |

నీ ప నీ పా గ రి స ని | పా ని స పా గ రి స ని |
వేం క ట కృ ష . . ష్ణ | పూ జి త పా దాం ం బు జ |

రీ ; ప స స ని ని స | గా రీ స రి స ని స రి |
రే ఉ ప అ అ అం గ | హం స ధ్వ ని ఇ ఇ కృ త |

సా పా నీ ప గ రి స | గా రీ ని గ రీ రీ |
శ్రీ రం గ ప్ర బం ం ధ | గా న ప్రి యు రే రే |

స పా గ రి ని సా సా | స రి గా ప పా ని సా |
చి దం బ ర ని వా సా | శి వ కా మ సుం ద రీ |

పా స ని ప గ రీ స ని | పా ని స ప ని ప గ రి స ||
ప్రా ణే . శ న శే . శ | పా హి పా . హి రే . ||

సా , స ని ప ప రి స రి ||
చం ద నె ఎ . . య శ ||

కీర్తనము ఆదితాళము. ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

వాతాపి గణపతిం భజేహం.

పల్లవి.

గా , రీ రి స ని	ప రీ ని	రీ స ని స రి	॥
వా తా పి గ ణ	ప తిం భ	జే హం . ం	॥
2 ,, ,,	,, ని	రీ సా	॥
,, ,,	,, భ	జే హం	॥
రీ గ పా , నీ	ప గా గ	రీ స ని స రి	॥
వార ణా స్యం	వ ర ప్ర	దం శ్రీ . . .	॥

అనుపల్లవి.

పా , గా రి సా	రీ ని స	రి గ పా	॥
భూ తా ది సం	సే వి త	చ ర ణం	॥
నీ స. రీ స స నీ	ప పా గ	రి గ రీ	॥
భూ ప భౌ తి క	ప్రపం చ	భ ర ణం	॥
నీ గ రీ ని పా గ రీ స నీ రీ సా	రీ స ని పా ని గా	పా గ రి నీ గ రీ	॥
వీ త రా గి ణం వి న త యో గి నం	వి శ్వ కా ర ణం	వి ఘ్న వా ర ణం	॥

వాతాపిగణ

చరణము.

గ పా గా రి సా	స ధ రి ని	గ రి గ ||
పు రా కుం భ సం	భ వ ము ని	వ ర ప్ర ||
పా గ రీ , స ని	, స రి	గ స రి ||
పూ జి తం త్రి కో	ణ మ	ధ్య గ తం ||
ధ ధా రీ , గ రి	సా ని ధ	, గ రీ ||
ము రా రి ప్ర ము	ఖా ద్యు పా	సి తం ||
గా పా గా రీ	సా ని స	ని రి సా ||
మూలా ధా ర	క్షే త్ర	స్థి తం ||
ధ స ని స రీ గా	రి పా గ	, ని పా ||
ప రా . ది చ త్వా	రి వా గా	త్మ కం ||
ని స నీ , ప నీ	ప రీ రి	స ని సా ||
ప్ర ణ వ స్వ రూ	ప వ క్ర	తుం డం ||
ని రీ గ రీ ని స	రి \ పా ని	/ సా నీ ||
ని రం త రం ని టి	ల చం ద్ర	ఖం డం ||
ప ని \ పా గ రి స ని	ప గా రి	స రి \ సా ||
ని జ వా మ క ర వి	ధృ తే క్షు	దం డం ||
రి రి గ రి స నీ ధ రి స ని సా రీ	గ గ ప గ నీ పా	నీ రీ స ని సా ||
క రాం బు జ పా శ బీ జా పూ రం	క లు ష వి దూ రం	భూ తా కా రం ||
రి గా రి స రి ని స పా ని స రీ రీ	సా సా రి ని పా	గ రి స ని ధ ని స రి ||
హా రా ది గు రు గు హ తో షి త బిం బం	హం స ధ్వ ని భూ	షి త హే రం బం ||

(వాతాపి

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

సా ని̣ ధ̣ గ రి గా గా | స రి గ రి స ని̣ రీ రీ |

ని̣ రి ని̣ గ రి గ ని̣ రి సా | ధా̣ నీ̣ ని̣ స రి గ రి సా |

పా̣ నీ̣ రీ గా గా | ధ̣ ని̣ స రి ధ̣ స ని̣ స రి గ |

ధా̣ నీ̣ సా రీ గా | ధ̣ ని̣ స రి గ ప రి రి గా |

గ ని ప గ రి ప గ రి ని రి | గ ని పా గ రి సా సా |

స రి గా ని̣ రి గా రీ | ని̣ రి నీ̣ ధా̣ గ రి సా |

ని̣ ధ̣ ని̣ స రి గ పా పా | గా నీ గా పా రీ |

గ ని ప ని ప గ రి గ రీ | స ని̣ గ రి స ని̣ రి స నీ̣ |

రి స ని̣ ధ̣ గ రి ప గ రీ | ని ప గ రి నీ̣ రీ సా |

ని̣ ధ̣ గా రీ పా నీ | ని̣ ధ̣ గ రి ప గ ని ప నీ |

రి గ ప ప గ గ ప ప నీ | గా ప ప రి గ గ సా |

రి గ పా గా పా పా | గ ని \ గా పా రి గ పా |

రి గ ప ని ప గ రి స రీ | గ గ పా \ రీ గా పా |

గా ప ని ప గా రి పా | నీ నీ నీ ప గా గా |

పా పా ప గ రీ రీ | గా గా గ రి సా సా |

గ ని పా ప ని \ పా గా | రి ప గా గ / ప \ రీ రీ |

ని̣ గ రీ ని̣ రి \ సా సా | ధ̣ ని̣ స రి గా గ ప నీ |

గ ని ప ని గా పా రీ | స గ రి గ నీ̣ రీ సా |
ని̣ గ రి ని గ ని ప ని పా | గ ప ని ╲ గా ప ╲ రీ గా |
╲ నీ̣ రి ╲ నీ̣ గ రీ పా | గా ని గ ప రి గ ని పా |
ని గ ప రి గ స ని̣ రి గా | స రి స ప స ని గా ని ప |
నీ రీ నీ పా గా | రి̇ ని స̇ ప ని గ ప రి గా |
పా నీ సా ప రి̇ ని స | ప ప̈ ╱ ని ని̈ గ గ ╱ ప ప̈ రి రి |
╱ గ స స ╱ రి స స ని̣ రి గ గ | ╱ ప గ రి ╱ ని ప గ ╱ రి̇ స̇ ని ప |
స̇ ని స̇ గ ప ని ╲ గా ప ని | గ ని ప ని ప స̇ ని స̇ రి̇ రి̇ |
ప ని స̇ రి̇ గా̇ రి̇ రి̇ సా̇ | గ̇ రి̇ స̇ ని రి̇ ని ప గ రీ |
గ ప ని స̇ రి̇ ని గ̇ రి̇ సా̇ | పా రీ పా గా రీ |
పా నీ గ̇ రి̇ ని రి̇ సా̇ | ప ని ప స̇ ప ని ప రి̇ స̇ రి̇ |
ప ని స̇ రి̇ గ̇ రి̇ నీ పా | రి̇ రి̈ సా̇ ని ని̈ పా గా |
స̇ ని ని̈ ప ప̈ గా గా̈ | ని ని̈ ప ప̈ గ గ̈ రి రి̈ సా |
ఫ̣ ని̣ స రి గా ప ని సా̇ | ప ని స̇ రి̇ గ ప ని స̇ రి̇ గ̇ |
స̇ రి̇ ని స̇ ప ని గ ప రి గ | స రి ని̣ స ఫ̣ ని̣ గ రి సా |
ఫ̣ స ని̣ రి ప గ రి గ పా | గ ╱ ని గ స̇ ని ప గా రీ |
గా ని పా ని పా సా̇ | నీ రి̇ గ̇ రీ̇ ని ప గా |
గా̇ రి̇ సా̇ ని పా గా | గ̇ రి̇ స̇ ని ప గ రీ గా |
పా నీ రీ̇ నీ పా | నీ గా̇ రీ̇ నీ పా |
గా̇ రి̇ స̇ ని ప గ రి సా | సా̇ నీ ╲ పా ╲ గా ╲ రీ |
స రి గ రి స ని̣ ╲ ఫా̣ రీ | ╱ గ రి స ని̣ రీ సా ; ||

చక్రము 5 : మేళము 29.

రి గు మ ప ధి ను] రాగాంగరాగము 29 : ధీరశంకరాభరణము [బాణ.మా.చక్ర•

జన్యము (భాషాంగము) 1 : బిలహరి

లక్షణ శ్లోకము.

వెంకటమఖి : ఆరోహేమధ్యమోవక్రః క్వచిద్వ్యాగోనిషాదకః
బిలాహరీరాగగత్యా సర్వకాలేషుగీయతే.

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : స రి మ గ ప ధ సా.
అవరోహణము : స ని ధ ప మ గ రి స

లక్షణవివరణము సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము : సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; రక్తిరాగము ; ఆరోహణమందు మధ్యమము వక్రము ; ఏకదేశముగా ఆరోహణమందు నిషాదప్రయోగమును గలదు ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

స రి గా, ని ధ స రి గా, మ గ రి గా, రి గ ⁄ ప మ గా, రి గ⁄ధ ధ ప\మ గా, స ని \ ధ ప \ మ గా, రి ⁄ మ గ పా, రి గ పా, మ గ పా, మ గ ⁄ ధ \ పా,

మ గ ధ ప ధా, మ గ ప ధ ని పా, మ గ ప ధ ని పా, మ గ ప ధ స ని ని ధా, రి స ని ధా, గ రి స ని ధా, మ గ ధా, ప ధ సా, గ ప ధ సా, స ని ధ ప మ గ రీ, ని ధా ప మ గ రీ, గ రి స ని ధా ప ధ సా — ఇవి ఈ రాగమునకు మిగుల రంజనముల గలిగించు జీవస్వర ప్రయోగములు.

గ ప ధ ని ధ ప మ గా, ప ని ధ ప మ గ రీ, గ ని ధ ప మ గ రీ, స ని ధ ప మ గ, రి ని ధ ప — ఈ ప్రయోగములగల నిషాదములు కైశికిగా బలుకుచున్నవి. ప ని ధ పా, ఈ ప్రయోగమందుగల నిషాదము ప్రయోగ సందర్భము తగినట్లు కైశికియును, కాకలియునుగా పలుకుచున్నవి. 'స ని ధ ని ధ పా' — ఈ ప్రయోగమందు కాకలియె బలుకును. మ గ ధ ధ ని ని సా, ప ధ ని సా, ఇవి ఆరోహణ నిషాద ప్రయోగములు. ఇవియన్నియు లక్ష్యముల జూడుడు.

లక్ష్యగీతము - రూపకతాళము - వెంకటముఖి

స రీ గ పా	ధ ప ధ ని ధ ప	మ గ గా రి స	రి స ని స ధ ప
అ రుం ధ తీ	కి ఇ రి తి యం	బు ధి తే ఎ ఎ	ని రుం ధ తి ఇ
మ గ పా పా	ధ ప దా సా	రి స రీ గా	ధ ప మ గ రి స
య అ రే రే	స రు వ త్తో	ము ఖ ము ఖ్యా	క్ర తు పా వ ని

ని ధ

ఇ ఇ

అంతరి.

సా రీ గా రీ స సా ;

నా గం బా అ అ రే

జావడ :

స ని స రి	గ రి స ని ధా	స ని ధ ప ధ ప	ధ ని ధ ప మ గ
న అ ర అ	య ణ మ ఖ ఇ	ప్రా లే . య అ	చ ల ప స వు ఉ
ధ ప ధ ప మ గ	రీ గా రీ	సా రీ గా	గ గ పా ;
సం జా త అ	చి న్నం వ	పా ్వ ర్వ త్రీ	ద్దై ఎ వీ
గ ప ధ స ని ధ	సా రి స రి గ	గ ప ధ స ని ధ	సా స ని ధ ప
శం క రా వ	తా అ . . రు	గో విం ద అ	అ ధ్వ రి ఇ ఇ
ధ ప మ గ రి స	ని ధ ||		
ర అ	అ ణి		

సా రీ గా రి స సా ; ||
నా గం పా అ అ రే ||

కీర్తనము 1 - తిస్రజాతి ఏకతాళము. - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

హాటకేశ్వర సంరక్షమాం.

పల్లవి :

♭ ని ధా , ⁄ ♭ ని ప ప మ గ మ గ	రి రి గ స స ని ని ధ
హా ట కే శ్వ	ర సం ర క్ష

⁄ సా , ⁄ గ రి రి గ ||	గి సా రి గ ⁄ ♭ ని ధ ⁄ ♭ ని ప
మాం త ప్త ||	హా ట క మ య

/ ధ మ గ గ ప ధ / రి స స ని ని | , ధ ధ ని ప మ గ ప ధ ||
లి ం గ మూ ర్తి | త్ర యా త్మ క ||

ధ రి సా , ని ని ధ ని సా , ని \ ధ | ధ పా , ధ ♭ ని ధ ధ ప \ మ గ రి ||
హా ట కే శ్వ | ర సం ం ర తు ||

గ రి గ మ గ \ రి సా ||
మా ... అం ||

అనుపల్లవి:

పా ధ స నీ , | పా / ♭ ని ధ \ ప \ మ గ |
పా ట లీ | పా ద ప మూ |

\ రి స ని ని ధ ని ధ || ధ ని \ పా ధ ♭ ని ధ ధ స |
ల . ప్ర కా శ || పా తా ళ |

, ని ధా స రి గ ప | , ప / ధ మ గ ప / ధ ||
బి ల హా రి హ యా | ద్య మ ర ను త ||

/ స ని \ ధ పా మ గ ప ధ / స ని ధ | ధ / గ రి రి స స ని ధ రి స ||
హా ట క క్షే త్ర ని వా స | హం ం స రూ ప చి . ద్విలా న ||

రి స సా ని \ ధ పా \ మ గ ప | ధ రి స ని ధ ని ద పా మ గ రి స రి గ ||
కో టి కో టి చి దా భా స | గురు గు . హ . మా న సో ల్లా . స ||

హాటకేశ్వర

చరణము.

ధా ని పా ప మ | గా రి రి రి గ ∖ స |
దా రు కా వ | న స్థి త పో |

∕ మ గ ∖ రి స ని ని ధ || రి సా గ రి |
ధ నా ద్యు గ్ర || త పః ప్ర భా |

∕ మ గ రి స ని ని ధ | రి సా ; ||
వ సం భ వ | మూ ర్తే

రి స రి గ | పా పా మ గ |
మేరు శృంగ | మ ధ్య స్థి త |

∖ రి గ ∕ మ రి గ || ∖ సా ∕ గ రి స స ని ని ధ |
శ్రీ న గ ర వి || హా ర వ రా |

సా రి గ ధ ప | ∕ ధ మ గ గ ∕ పా ; ||
శ క్తి స హి త | కి ర్తే ||

∕ మా గ రి రి గ ∖ స | ధా ధ ∕ ♭ ని ధ ∕ ♭ ని ప |
మా రు తి నం | ద్య ర్జు నా ది |

∕ ధ మ గ గ ∕ పా ధా , ∕ రి || స రి స ని ని ధ ని సా , ని |
భ ర తా చా || రై ్య ర వే ది |

ధ ధ ని ప ప ∖ ధ ∖ మ గ గ | ∕ పా , ధ ∕ సా ; ||
త న త్ర న | స్ఫూ ర్తే ||

గా ,/మ గ రి స రి గ	రి స రి స ని స ఏ ధ / స ని ద	
చా రు స్మిత	ముఖా ం భో జ	
రి స ని ని ధ స ని	ధ పా / ధ మ గ గ ధ ధ	
శ శి . ధ ర స ర	సీ రు హా వ ద	
ని స ని \ ధ ప ప \ మ గ	గ రి గ / ప గ \ రి ;	
వి ద శి త శ	క్త్రా త్రే	
గా రి / గ సా స ని ని ధా	గా గా ధ ప మ గా ప పా	
గౌ రి ప తే ప శు ప తే	గం గా ధ ర జ గ త్ప తే	
సా / రి స ని ధ పా ధ / ని ధా	/ సా ని ధ పా మ గ రి స రి గ	
శా రి వి ను త భూ త ప తే	శం క ర కై లా స ప తె	
♭ ని ధా , ♭ ని ప ప మ గ మ	రి	
హా ట కే శ్వ	ర	

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

కామాక్షీ వరలక్ష్మి

పల్లవి.

సా స ని ని ధ పా ప \ మ గ	రి గ / ప గ రి స	స ని ని ధ / సా
కా మా క్షీ	వ ర	ల క్ష్మి

ప ∖ మ గ రి స రి గ రి గ రి సా | ∕ స ని ∖ ద ప | ∖మ గ గ ప ధ∕రి ||
క మ లా క్షీ | జ య ల | క్ష్మి శ్రీ ||
(కామాక్షీ

అనుపల్లవి.

గా ∕ మ గ ∖ రి గ పా | ధ ప ధా , రి | స ని ∖ ధ ప ||
కా మ జ న క పూ | ర్ణ ఫ లే | స క లే ||

ధా స రి ∕ మ గ ∖ రి | స ని ∖ ధ ప | ∕ధ మ గ ప ధ ||
కా మి తా ర్థ దా | యిని | శ్రీ ఫ లె ||

సా ని ధ పా ప మ గా గరి సరి∖సా | సా∕ప మ గా ప ధ ప | ధ∕రిసని గపధ∕రి ||
కా మ క ళే వి మ లే క ర క మ లే | కా మ కో టి బి ల | హరినుత కమలె ||
కామాక్షీ

చరణము.

ప ధ ∕ స ని ∖ ధ∖పా ప ∖ మ గ | ప ∖ మా గ | రి గ మ గా, ప గ రి ||
ది న క ర కో టి | ప్ర కా శ | కా యే ||

సా స ని ని ధ ప మ గ రి | ప ∖ మ గా | ధ ధ ∕ ♭ ని ద పా ||
దే దీ ప్య మా న | ది వ్య | చ్ఛా యే ||

∖ మ గ ప ధ స ∕ రి గ | స రి ∕ గ రి స | ని ప ధ రి ||
వ న జా స నా ది | వం ది త | మా యె ||

సా ∕ రి స ని ధ ప ధ | స ని ద పా మ గ | రి గ మ గ ప గ రి ||
వా సు దే వ ప ర | బ్రం హ్మ | జా యే ||

మగగరి సని॒ని॒ధ ధసరిగ గ/ధ\పా	మ గ పా ధ సా / గ	రి స ని ప ధా / రీ	
మ న న ధ్యా న ధ్యాతృ ధ్యే యే	మ హ నీ య సాం మ్రా	జ్య . ప్ర దా యే	
సరి/గరిసాని\ధాపమగ పా/ధా	స ని\ధా ప మ గ గ	రిరిస సని\ధాధ/రి	
స న క స నం ద నా ది ఖి జ్ఞే యే	స ద యే స ర స గు	రు గు హ సహాయే	

స్వరము.

సాని\ధపామగ రిగధపమగగరి	సాని\ధపా ధ/రి	పరి గ/పమగపధ	
సానిధరీ స/గరిసనిధ పధ/రిరి	సా ని ధ ప \ మా గ	రిస రిగాపధరి	

(కామాక్షీ

కీర్తనము 3 - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

(శ్రీ) బాలసుబ్రహ్మణ్యాగచ్ఛ)

పల్లవి.

సా , రి గా	పా , ధా రీ	సా , స ని ధ ♭ ని ధ	ప మ గ రి గా	
(శ్రీ) బా ల	సు బ్ర హ్మ	ణ్యా గ చ్ఛా	గ్ర . గ ణ్య	
/ పా , : ప మ	గ\రిసరి/పమగ	రి గ రి స ని॒ ని॒ ధ	సా , స రి గ ధ	
(శ్రీ) చి	దా నం ద	నా ధ వ	రే ణ్య	
2 ,,	,,	,, ని॒ధ	సా , సా ;	
,,	,,	,, వ	రే ణ్య	

అనుపల్లవి.

గా , పా ధా	సా , స ని ని ధ	╱రిసానిధాధ╱స	నిధాపా♭నిధపధ ॥
ఆ బా ల	గో ప	వి దిత దీ	నళర ణ్య ॥
2 మ గా ,,	,,	,,	ని ధా పా ధా ॥
ఆ ,,	,,	,,	న ళ ర ణ్య ॥
గా ╱ మ గ రీ సా	స ని ధ ధ ప ధ╱గి	సా , ని ధ నీ	ధ పా,మగరిగ ॥
ఆ త్మ ప్ర	కా శ	లా వ ణ్య	కా రు ణ్య ॥

(శ్రీ)బాల

చరణము.

మ గా రీ మ గ	రి సా, స నీ ని ధా	సా , రీ గా	╱ పా , , పా ॥
స న కా ది	సం న్నుత	స్వా మి	నా థ ॥
గా పా ధా	╱ స నీ ధా ╱ సా	నీ , ╱ స ధ పా	మ╱పమగ╲రీగా ॥
స్వామి శై	ల స్థి త	సో మ	తా త ॥
♭ ని ధా పా ♭ ని ధ	ప మా , మ గ గా	ప ధా ప ని ని ధ	╱ సా , ; సా ॥
క న క వ	ల్లీ దే వ	సే నో	పే త ॥
, ప ధ ధ╱రి స ని	╲ధ పా పా ♭ ని ధ	ప╱ధ╲గాగ╲రిసా	ని ని ధా సా; ॥
కై వ ల్య	దా త	స కృ ద్వి	భా త ॥

స రి గ ╱ ప మ గ ప ధ పా మ గ రి స ॥ స ని ╲ ధా స స సా ప మ గా ధ ప ॥
వ న జ వ ద న ప ద పం కే . రు హ ॥ వ ర దా శ్రి త క ల్ప మ హీ రు హ ॥

మ గ ప ధ స ని ధా ╱ రి సా ని ధ ప ॥╲మా గ╲రి గ ధ╱స ని ధ ప మ గ రి గ╲॥
మ న సి జ స న కా ది సే వి త కు ॥ మా ర ధీ ర త ర హా ర గురుగుహా ॥

(శ్రీ)బాలసుబ్రహ్మణ్యాగచ్ఛ.

4 తానవర్ణము - అటతాళము - వాగ్గేయకారక సంప్రదాయజ్ఞులలో శ్రేష్ఠతములై వెలసిన సొంఠి వెంకటసుబ్బయ్య

పల్లవి.

; ; స రి / గా గ రి గా |
నె న రు ఉ ఊం |

పా పా ప ప / ధ ధా / ♭ ని ధ / ♭ ని పా ధ / ♭ ని | ప ధ / ♭ ని ప ధ ప మ గ | గ రి గ స రి రి గ గ ||
చి - యే... ... ... | ఎ లు | కో ఓ ||

, / ధ ప / ధ ప మ గ రి : / ప మ గ గ పా / ధా |
ర ... : ని ... న్నే ప |

ధ / రిసని ని / సనిధ పధ♭ని ప / ధపమగ రిగ / మరి | / గరిసని ధ / గరి ధ | సారిగ / పమగరి ||
నం మ్మి న దా | ఆ | ఆ అ న ||

1 గ / మ గ / మ రి : రి సరిగమ రిగా రి | సా రి స స ని ని ధ / సా ... ... ||
రా ఆ : అ |

2 గ / మ గ / మ గ\రి :
రా ఆ :

అనుపల్లవి.

ప మ మ గ గ రి రి స రి |
ఘ . ను డై |

స స / రి రి / గ గ / మ గ గ రి స స ని ధ సా రి | , గ / మ రి గ / ప మ | గ రి గ/మ గ/మ రి గ ||
ఇ ఇ న భో స | లా న్వ | ||

\ సా రి గ రి / గ స రి : /ప మ గ గ పా\మగ |
య : ము వె ల

ధధధ/ధ ని వా ప/ధపమగరి గపధ/సపధ | ధ/స ని/స ధ/ని ప/ధ | మ గ ప ధ/స ని ని ధ ||
యు ప్ర తా అ ప | సి ఇ | ఇ ||

/ సా సా : సని/నిధ ధపధా గమ |
ం హ్మాం : ద్రు ని త న |

గ రి సా రి రి రి గ \ సా రి రి / గ రి స ని | \ధా ని / స ని / స ధ ని | ప ధా/ధనిధ ని\పా ||
యు డా (శ్రీ) | తు | శ ||

, / ధ ప / ధ ప మ గ గ : పప/ధధ/సస/రిరి/గరిరిస |

జా ... : జ న పా అ |

స ని ని ధ ధ ప ధ రి/గ రి స స ని ధ స/నిధపమగ గ | రి స మ గ ప ధ స ని | ధ సా ప ధా మ గ ||

ల ... ... గు ... ణ ... | శీ ... | ... ... ||

/ ధ ప మ గ రి స ని ధ :

ఇ ల . . . . . . :

ముక్తాయిస్వరము:

గారిస/రిస ధ సారిస |

రి గ స రి గా రి గ పా మ గ/ధపా/ధ మ గ పా | మ గ రి / గా రి రి స | రి రి / గ గ పా , / ధ ||

ప మ గ రి గ/ధ ప మ గా ప ధ/ని ని ప ధా పా/ధ |

మగపధ ధ/రి రి/రి స ని ధ ని/స స ని ప ధ ని స | ని \ ధా , ప ధ ని ప / ధ | \పా, మ గ/ధ ప మ ||

గ గ రి రి స ని ధ :

చరణము.

ధా \ పా

చి న్న

పా ; ధ ధ ప ధ ధ ని ప / ధ ప మ గ రి | గ / మ గ గ రి స రి గ | స రి గ / ప మ గ / ధ ప ||
నా   టి . . . . . మొ . . . . . | ద . . . . | . . . . . . ||

ధా గ / ధ ప మ గ గ :
ఆ . లు ఉ . . ఉ :

2 ధా \ పా ; |
చి న్న |

పా ; పా పా / ధ ప మ గ | \ రి స రి గ | ధా ధ ని \ పా ||
నా టి మొ . . . . | ద . . . | లు . . ఊ ||

స్వరములు.

1 ధా \ పా ; \ మ గ \ రి గ |

పా \ మ గ \ రి / గా రి స / గ | \ రి స / గ రి | , స ని \ ధ ||

, స రి గ : చిన్ననాటి

2 పా / ధ ప మ గ \ రి గ / ప మ గ రి స రి గ స రి |

; స / రిస ని ధ / సా, ఫ ధ సా రి స రి గ స రి | గా రి గ ప మ గ / ధ | \ పా మ గ రి స ని \ ధ ||

, స రి గ స రి గ గ : చిన్ననాటి

3 ప ధ ♭ ని ప ధ మ గ / ధ ప మ గ రి గ / పమగరిసరిగ |

స / గ రి స / రి స ని ధ రి ధ స రి గ సరిగ / పమగధ | మ గ / ధ ధ / ని ని స \ ధ | , ప ధ ని \ పా మ గ ||

రి స ని \ ధా స రి గ : చిన్ననాటి

4 ప / ధమగరిగ / ధప / ద మగ / ధ \ పామగ రిగపమ |

గ రి స రి గా రి స రి గ స రి స / గ రి స ని ధ | స రి గ రి గ ప మ గ | / ధా ప ధా మ గ ప ||

ధ / సనిధ సరి / గసరి స / గ ః / గరిస \ సని / ధ |

, / గ సని \ ధా / రిసని \ ధా ని / సధ / ని ప / ధా \ ప | , మ గ / ధ ధ / ని ని స | , ధ ని ప / ధ \ పా మ ||

గ రి సా , రి రి గ : చిన్ననాటి

5 రి స రి గ పా మ గ పా మ గ ధ ప ధ |

రి స / గ రీ స ని ధ సా రి స రి గ స రి గ పా మ గ |

/ ధ పా / ధ మ గ రి గ పా ధా ని స ధ ని ప / ధా ప | మ గ ప ధ గ రి ని ధ | మ గ రి రి గా గా ||

రి స ని \ ధా స రి గ : చిన్ననాటి

రి స రి గ / ధ ప ధా మ గ పా మ గ రి రి |

గా రి స రి గ స / గ రి రీ , స / గ రీ స ని ధ | / రి \ సా ని ధ స రి గ | స రి గ గ పా , / ధ ||

మ గ రి గ / ధ ప ధా మ గ ప ద సా ని ధ రీ స / గ |

రీ స / గ రీ స ని ధ నీ స ధా ని ప / ధ మ గ ప ధ | ధ / రీ స ని ధ ధా | ప మ గ గా రి స ని ||

ధ సా రి గ స రి గ : చిన్ననాటి

చరణము యొక్క అనుబంధము

ధా స ని ; పా ; |

చి న్న |

పా ; / ధ ధ ప ధ ధ ని ప / ధ ప మ గ రి | గ మ గ గ రి స రి గ | స రి గ / ప మ గ / ధ ప ||

నా టి మొ | ద | అ ||

ధా గ / ధ ప మ గ రి గా గ ప \ మా గా రి |
లు చి త్ర |
\ సా రి గ సరి / గ గా / మ గ గ రి స / గరిస / రిసని | ని ధ స రి గ \ స రి గ | రి గ / ప మ గ రి గ / ధ ||
ము ర అ న దుఊర | అ అ వ గ | అ వె ||
ప ధ గ / ధ ప మ గ రి / ప మ గ గ పా / ధ మ గ గ |
ఎ ణ . . మ న్న అ |
పా / ధా ధ / స ని \ ధా ప ధ ని \ ధా ప / ధ | ప మ గ రి గ గ ప మ | గ రి గ / మ రి స రి / గ ||
గా ఆ న . . మ ర . . . అ తు | ఉ . . . ఉ ... | ఉ ఉ ||
; స / గ రి స ని ధ / గ గ రి రి స / గ రి గ సరిస / గ |
ల మె ప్పిం |
రి స ధ ధ స రి గ స రి గ రి గ / ప మ గ / ధాప / ధా | మ గ రి స రి గ / ధ ప | మ గ గా \ రి ||
చ గ ... ... : | ... : తే | దో (దో) ||

సా ;
ఓ

అను పల్లవిని పాడుకొని, ముక్తాయిస్వరమును పాడి పల్లవినియెత్తి ముగించవలెను.

* ఈ రెండవ ఆవ గనునంగలి సాహిత్యాక్షరములు — 'చితము ర న దు ర వ గ వె ణ' అనునవి అన్వయింపకున్నవి. (రా అ.

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా రీ గా పా పా | స రి గ ప ధ ⁄ రి స ని ధ ప |

మ గ రీ గా రీ రీ | ⁄ గ రి స ని ∖ ధా సా సా |

ధ ధ స రి గా పా పా | గా ధా ప మ గ రి సా |

రి గ పా మ గ ∖ రీ రీ | గ ♭ ని ధ ప మ గ రీ గా |

సా రీ గ ⁄ ధ ప మ గా | రి ⁄ మ గా రి స ని ధ సా |

రి⁄మ గ రి ⁄ గ ని ధ ధ స | ధ ధ స రి గ ప మ గ పా |

మ గ ధ ప మ గ రి రి గా | స రి స ⁄ గ రి స ని ధ సా |

ని ధ గ రి గ ⁄ధ∖ పా మ గ | రి గ ప ⁄ ధ మ గ రి గ పా |

మ గ ధా మ గ ⁄ ధ ధ పా | మ గ ప ధ ⁄ ♭ ని ప మ గ రీ |

మ గ ⁄ ధ మ గ ⁄ ప మ గ రీ | స రి ⁄ గ స ⁄ గ రి ⁄ ధ ప మ గ |

రీ గా ధా ని ధ పా | రీ గా పా మ గ రీ |

రి గ ప ధ ♭ ని ధ ప మ గ రి | గ ♭ ని ధ ప మ గ రీ రీ |

గ గ పా స రి గ గ పా | మ గ రి గా ప ⁄ ధా సా |

పా ధ ⁄ స ని ధ పా ధా | ప ⁄ ♭ ని ధ ప మ గ రి గా |

పా ధ ♭ ని ధ ప మ గా గ | పా ధ ♮ ని ∖ పా మ గ రి గ |

ప ప ⁄ ధ ధ ⁄ స ని ధ ధ సా | ధ ని ప ధ మ గ ధా ధా |

ప ⁄ ధ మ గ ⁄ ని ధ ⁄ స ని ధా | ⁄ రి స ని ∖ ధా ప మ గ ధా |

స ని ధ ప మ గ ప ధ సా | రి మ గ ప / ధ గ ప ధ సా |

గ ప ధ స ని ధ ప ధ సా | రి మ గ ప ధ స గ ప ధ స |

గ b ని ధ రి మ గ ధ ప మ గ | రి గ ప ధ ప మ గ రి సా |

b ని ధ / b ని ప/ధ మ గ రి సా | రి గ / ధ ద రి గ / ప ప మ గ |

రి గ / స ని ధ ప \ మ గ \ రి స | రి గ ధ మ గ ప ధ ని సా |

b ని ధ మ గ ధ ధ ని ని సా | మ గ ప ధ స ని ప ధ సా |

ని ధ / గ \ రి స ని ధ సా | / రి స ని \ ధా / గ గ రి స ని |

\ధా ని/స ధ / ని ప / ధ \ పా | మ గ ధ స ని ధ / రి స ని ధ |

/ గ రి స ని ధ / స ని ధ పా | / గ రి/గ స/రి స/రి ని/స ధ |

/ని ధ/ని ప / ధ ప / ధ మ గ రి | గ ప ధ సా మ గ ప ధ స |

/ గ రి సా ని ధ పా మ గ | రి గ పా ధా సా గ ప |

ధా సా / రి స ని ధ ప మ | గ రి స ని ధ ప మ గ \ రీ |

/ మ గ \ రీ గ రి రి స స స | ధ / రి \ సా ని ధ / సా ; ||

జన్యము (భాషాంగము) 2 : బేగడ

లక్షణ శ్లోకము.

వెంకటముఖి : రివర్జ్యా౽రోహసంపూర్ణా బేగడా సార్వకాలికః

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : స గ మ ప ని నీ , సా
అవరోహణము : స ని ధ ప మ గ రి స }

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; రక్తిరాగము ; ఆరోహణమందు ఋషభ వర్జ్యము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును

ఈ బేగడ రాగమునకు మధ్యమనిషాదములు మిగుల రంజనములగలిగించెడి జీవస్వరములు. గ / ప మా ప అను యీ ఆరోహణ ప్రయోగమునగల మధ్యమును గాంధారమందుండి యెక్కుజారుతో తన స్థానమున కేగినతోడనే అల్పముగ పంచమమును గనుపించుకొని తన

స్థానమందే కంపముతో నిలుచునప్పుడు శుద్ధమధ్యమమును ప్రతిమధ్యమమును గాక బలుకును. మా ప గా, అను యీ అవరోహణ ప్రయోగమునగల మధ్యమము కంపముతో నిలుచునప్పుడు పైఁ జెప్పినట్లు శుద్ధమధ్యమమును ప్రతిమధ్యమమును లేక నుండుటయుగాక తన కొనయందు అల్పముగా పంచమమును గనుపించుకొని క్రింది స్వరమునకు దిగును. నీ స ధ ప, అను ఈ అవరోహణ ప్రయోగమునగల కాకలీ నిషాదము నొక్కుతోడఁబట్టబడి తన తుదయందు అల్పముగ షడ్జమును గనుపించుకొని క్రింది స్వరమునకు దిగును 'గ రి గ మ ప ధ ♭ నీ స ధ ప', ప ♭ నీ స ధ ప, అను ఈ ప్రయోగములగల కైశికి నిషాదము నొక్కుతోఁబట్టఁబడి తనకు తుదయందు అల్పముగ షడ్జమును గనుపించుకొని క్రింది స్వరమునకు దిగును. ఈ ప్రయోగములగల 'నిషాదము' కొన్నిచోట్ల కైశికియును, కొన్నిసమయముల కాకలియును, కొన్నియెడల కైశికి కాకలి లేకను పలుకును. శుద్ధనిషాదమే పలుకదు. పైజెప్పిన మధ్యమ నిషాదములు ఈ రాగమును విశేషముగా స్ఫురింపజేయుచున్నవి. కొన్ని ప్రయోగముల జూపించెద.

గా ⁄ ప మా మ పా, గ మ ప ధ ♭ నీ స ధ పా, మ గ మ ప ధ ప ╲ మా, ప ♭ నీ స ధ ప ╲ మా, ♭ ని ధ ప ╲ మా, ప ధ ప ప మా, ప ధ ప మా, గ ⁄ ప మా ప గ రి సా, మ గ రి గ మ ప ధ నీ స ధ ప ╲ మా, ప ♭ నీ స ధ ప ╲ మా ⁄ ప గ రి సా, గ మ ప ధ ప ని సా, ⁄ రి నీ స ధ ప, సా రి నీ స ధ ప, మా ప గ రి స, ♭ ని ధ ప మ గ రి స, ని స ధ ప మ గ రి స, సా రి ని ధ ప మ గ రి సా, స ⁄ రి స ⁄ ప మ ⁄ ధ ప స ని ⁄ రి స ⁄ మ గ రి స, స ⁄ రి నీ స ధ ప, ప ధ మా గ రి స, స ని ధ ప మ గ రి స, ధ ఫ స ని రి సా,

తక్కిన ప్రయోగములను లక్ష్యముల జూడుడు.

1. సా గ మ ప ధ ⁄ నీ స ధ ప ని సా

2. స ని ధ ని ⁄ సా

3. ని స ని ధా రి సా —

ఇటుల ప్రాచీనుల ప్రయోగములు గనబడు-చున్నవి. ఈ రాగ మూర్ఛనాశ్లోక వాక్యమున ఆరోహణమందు ఋషభ వర్జ్యమని మాత్రము జెప్పియుండుటయే పై గనుపించిన మూడు ప్రయోగములకు ఆధారముగా నున్నది.

లక్ష్యగీతము - రూపకధ్రువతాళము - వెంకటమఖ

ధ్రువము

స ని నీ సా	మ గ మా ప ప	సా ని ధ ప మ	గామా ;
చ తు రం గ	బ్బ ళ సం కు ల	సం గ్రా . మ	ఘుంమ్మి

పా నీ స స	నీ సా , స	పా ధ ధ ప మ	గాగాగా	రి స
జు ఝ్ఝు త్తె ఔ	జు ఝ్ఝు రు	కా వ ణు ర పు	హాంతీరే	రె ఎ

అంతరి.

పా నీ సా మ మ గ రి సా	ని ని సా ; ;
దా న జా త్ర అ . . ధీ	స రు రే

జావడ.

స స సా సా	స ని నీ సా	మ గ మా పా	పాపా,
జ య దా టీ	ఘ్లో . ట టీ	క్కో. ట టీ	కో టీ

స రి సా స ని	నీ స సా రి	సా ని ధ ని స	నిపపపమగ
ఖు ర ఘు ట్ట న	ఘు ట్టి తా రి	అ ప్ర తి మ ఖు	జగజటి ఇ ఇ

మా ; ;	స ని నీ సా	మ గ మా పా	పనినిసనిని
రే ప	జ ల రా శి	గ ం భీ ర	త్తియఇయఇయ

పా ని ని సా	మ గ మ ప మ ధ	ధ ప మ గ రి స	స ని ని సా
ఆ ఇ య రే	స ం చ ర ద మ	ర అ ధి ప త రు	క రు ణా వ

ప ధ ధ ప మ గ	రి స	
త్త అ రు ఉ రె ఏ	రెఏ	

పా నీ సా మ మ గ రి సా	ని ని సా ; ; ;	
దా న జా త్ర అ . . ధీ	స రు రే	

కీర్తనము - 1 ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు.

శ్రీమాతశ్శివవామాంకే.

పల్లవి.

1. గా , / పమా , పా , ధ	/ ♭నిసధ ధప ధ♭నీ,	, స ధపమ/ప గ/మరిస	
శ్రీ మా త	శ్శి వ వా	మా ం కే	
2. ,, ,,	,, ,,	ధపమ/ప గ/మరిగ	
,, ,,	,, ,,	మాం ం కే	

గా , / మ రిధ పా , / ధ మప గమ రి సరి స	
శ్రీ చ క్ర రూ ప	

మ గ మ ప ధ ప ప ధ ♭ ని	, స ధ ప మ ప గ మ రి స	
తా టం కే	మా మ వ	

గా , / మా , పా	మ/ప మ రి సా	; . ;	
శ్రీ మా త			

అనుపల్లవి.

సా స ని సా సా సా , ⁄ మ | గరి సా,⁄ కె పీ,⁄ ప ధ | పధ పసనిధనిస ||
(శ్రీ) మ హా రా జ్ఞి | వ ద న శ | శాం కే ||

రి స⁄రినిస ∖ ధా ధప ద ⁄ ♭ ని | , స ♭ ని ధ ప ♭ ని ధ | ధపపమ మ⁄ప మరిస ||
చి (త్ప) తి బిం బే | గళ జి త | శం ఖే ||

మగమప ధపాప నిధధ⁄ని నిస ⁄ మగరి | ప⁄సాస సరి నీ ధ♭ని ధ | పాధ మ⁄ప మగ∖రిస ||
మామవ వరప్ర దా య కె కుసుమ | సాయ కే అ ఖి | లాండనా యి కె ||
(శ్రీమాత)

చరణము.

గ⁄పమా పధ ప గ⁄మ గరిస | ఫధఫస , స | ⁄మగరిగరి గా ||
ర మా భా ర తీ | ర తీ శ | చీ శా ||

⁄ ప మా గ పమ మ పా , ధ | ♭నిసధ ధప ధ♭నీస | ధ పమ పా✺ ||
రా ధి త పా ద | యుగ శే | బ గ శే ||

∖మగూ పమ పధా, ప ♭నీ,⁄స ధ | ♭నిధా♭ని ప⁄ సనిస | ధని ధ ని సా రి ||
మమా భీ ష్ట ఫ ల | దా న చ | తు ర కో ||

ని⁄స ధా ధప పధ ని ధ ధ♭ నిధ ప | మ పధా, ప⁄స♭ నిని స | ధ ప ధా ||
మ ల శ్యా మ శే | స క ళ ని | ష్క శే ||

✺ 'బిగశే' అనునది బేగడ రాగముద్రను సూచించును. (రా అ)

ప ప మా పా స సా | సా/ నిధ/ నిధ | , ధా ప ||
ప్ర మా తృ ప్ర మా | ణ ప్ర మే | య ప్ర ||

నిసాసా గ/మ గ\రి స/రి | ని/స ధ ధప ధ | ధ ప/స ని సా ||
పంచ ప్ర కా శ | క ర త ల | వి ర శే ||

ప ధ ప మా ప గ రి స రి స గ | /ప మ పా గ మ | ప/సని ధధరి ||
స మా నా ధి క ర | హి తే స్వ | పూ జిత ||

సా,రినిస ధ పదాప సా,ధ నిస | ధ♭ని ధప మ/ప | గ రి సా ||
సా ధు జ నా నా | మ తిస ర | శే ||

ప / ధ \ మా ప గ రి స రి స మ గ మ ప ధ ప సా , మ |
య మా ద్య ష్టాం గ యో గ ని ర త సం

గ రి సా , రి ని స ధ ధా | ధ ప ధా ధ ప / స సా ||
య మి ధ్యే య హృ | త్క మ లే వి మ లే ||

స / మ గ గ / మ గ రి రి స ని \ ని స ధ ప మ గ |
హి మా ద్రి జామాతృ జం బూ ప తి స

\ రి సా గ / ప మ ప ధ ప | / నీ స ధ ప / నీ స ధ ప మ / ప గ రి స ||
హి తే కు శ లే గు | రు గు హ వ త్స లే ||

స్వరము.

నిస/రినిధప మగరి/పమ / ధపమ గమ | పధ పసనిస పధ | పనిసధమ/పమగరి ||

స/రిస/పమ / ధపసని/రి స/మగరి సరి | సా,రినిపధ సధ | /♭నీసధమాపగరిస ||

శ్రీమాత.

కీర్తనము 2 - ఝంపతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

త్యాగరాజాయ నమస్తే

పల్లవి :

నీ , ⁄ స	ధ ప మ ప ధా ,	ప ధ ప మ ⁄ ప	గ ⁄ మ రి సా
త్యా	గ రా	జా	య　న మ

మ గ మ గ	రి గ⁄ధ ధ ప మా, ప,	గ రి	సా గ మ ప ధ ‖
స్తే	న　మ	స్తే	(శ్రీ) . . . ‖

2　,,	, గ⁄ధ ధ ప మ⁄ప	గ రి	సా సా ‖
,,	న　మ	స్తే	కా ‖

మా	మ గ మ పా , మ	పా	; ╲ సా ‖
త్యా	య నీ　ప	తే	కా ‖

మా	మ గ మ పా, ప మ	పా	; పా , ధ నీ స ‖
త్యా	య నీ　ప	తే	కా ‖

ధా , ప మ	మ గ మ పా , ప మ	⁄ ధ పా ,	⁄ స ని ధ ప స స
త్యా	య నీ　ప	తే	ప　శు ప

⁄ రి సా ,	⁄ మ గ రి స స రి స	ని స ధ	ప మ గ మ ప ధ ‖
తే	సింహా్మ	స	న ప తే . . . ‖

♭ నీ ,／స ధ |
త్యా గ | (రాజాయ నమస్తే)

అనుపల్లవి.

నీ , స ధ	ధ♭నిధ ప పమ పథా,	ప／ధ మ ／ ప	గ ／ మ గ రి స
వా	గీ శా	ద్య ఖి	ల దే వ
సా	మ గ గ రి	గ మ పా ,	మ పా ధ ‖
వం	ది త ప ద	ప ం	క జా య ‖

2

నీ స ధ	ధ ని ధ ప ,	,, గ మ పా .	మ పా ప ／ ధ ‖
వా	గీ ,,	,, ప ం	క జా య ‖
ప మ గ	ప మా ప మ	ధా	ధ ప ని సా , మ
యో	గీ శ్వ ర	మా	న స సం
గ రి స	ని స／రి／ని／స ధ	ప ధ	ప మ ధ ♭ నీ, స ధ ‖
యు	క్త వ ర న	హా	రి జా య ‖
పా ధ ＼ మ	, ప గా／గ మ రి స	మ గ మ ప	ధ ప ధ ప／స సా స ‖
భో గ మో	క్ష దా స ✱ నామ	భా గ	స్థి త శై ల జాయ ‖
స మ గ రి	స రి నీ : ధా రి	ని స ధా	ప／ధ ప మా గ మ పా ధ ‖
యో గ గు	రు గు హాత్మజాయ	త్యా గ	ధ్వ జాయఅజాయ ‖

(త్యాగరాజాయ

✱ 'మోక్షదాయ' అని పాఠము కాంభోజిలును (రా అ)

చరణము.

ధ ప	, మ ప మ ధ	మ ధ ప మ	గ రి సా	
ముకుం	దా ది	పూ	జి త సో	
సా	సా, / మ గ / మ రి గ రి	గా మ పా ,	ప మ పా మ	||
మా	స్కం ద	మూ	ర్త యే	||
గ మ	పధాప పా, ధ ♭నీస	ధ ప ధ ప	మ / ప గా, / మ రిస	
ము చు	కు ం దా	ది భ	క్త జన	
ని స ని ధ	మ గ రి గ రి	గ మ ప ధ	\ మా ధపమప గ రిస	
మ నో	ర థ	పూ	ర్త . . యే	||
1 ♭ ని స ధ	ప మ గ గ	/ ప మా	గ మ ప మ	
ము కు	ర బి ం ం	బ	ప్రతి బి ం	
ధ ప	స ప ధ ప	/ నీ :	ధ ని స రి స / రి	||
బి త	✺ ము ఖ	స్ఫూ	ర్త యే	||
2 ని / స ధ / ♭ని	ప ,, ,,	,,	ధ ని స రి స	||
ము కు	ర ,, ,,	,,	ర్త యే . .	||
స ని ప ని	స మ గ రి స / రి	స ని \ ధ	, ప మ ప / స స	
ము ని	ప డి మృ	గ కీ	టా ది	

✺ 'ముకురబింబ – ప్రతిబింబ – ముఖస్ఫూర్తయే' అని సాహిత్యాక్షరములు పంచి ధాతువును సవరింపవలెను. అప్పుడు ఈ కీర్తనలో సంప్రదాయయుండు యతిని సాధించినట్లగును. (రా. అ)

మ గ మ ప | ప ధా ప ప / రి స | ప మ ప ధ | \ మ ధ ప ప మ రి స |
ను | క్తి ప్ర ద | కీ | ర్త . యే |

స స మా | గ మ పా మ ధా ప | మా పా | మ గ మ \ రి గ మా |
స క లా | గ మ మం త్ర తం త్ర | సా ర | జ్ఞా ను ర క్త యే |

గ మ పా | ధాప / ధపమా, పమరిస | సా / మ గ | \ రి గ / మా ప ప మా |
అ క తా ✺ | ది త్రి రే ఖా త్మ | కా ధా | ర ప్ర వృ త్త యే |

ప ధ ప / ని | , స ధ పా / స సా స | గా రి | స రి స ధా రి సా |
స క ల ని | ష్క ళ స్వరూప | స చ్చి | త్సు ఖ వ్యా ప్త యే |

రి నీ స | ధా ♭ ని మా / పగా | మ పా మ | ధా ప సా ని రి |
వి క ల్ప | భే ద యు క్త యే | వి టం క | రూ ప శ క్త యే |

స్వరము.

నీ స ధ ప | పధ \ మా / ప గ రి స | సా / రి ని | ధ ఫ / స స / మ గ రి స
మ గ మ ప | ధప / ♭ నిని ధపప / ధ | ప మ గ రి | గ మ ప ధ ప / స సా |
రి స మ గ | రి స స రి స నీ ధ | ప ధ ప స | , స మ గ మ పా ధ
ప సా రి ని | ధప ధ ప మా ప గరిస | రి సా మ | గ మ ప ధ ప స ప రి

(త్యాగరాజాయ

✺ 'అకథాది' అని యుండగును శాక్తతాంత్రిక యోగసాధనలో శిరస్సునందలి సహస్రావ కముసు, దాని దుద్దునందు ద్వాదశార్ణకములమింకొకటిని భావించి, అందు త్రికోణాకారంవ మూడు రేఖలుగూర్చి. వాటిలో ఒక దానియందు అకారమునుండి విసర్గముదాక కల రెండవ రేఖయందు కకారము మొదలు తకారము వరకు గల ౧౬, మూడవ గీటునథకారం మొదలు సకారము వరకు గల ౧౬ అక్షరములకు న్యాసము చేయుదురు. (చూ. శివప్రి పాదుకా పంచకము ప. ౨) అది శక్త్యాలయమందురు. (రా. అ.)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

సా / రి స / రి ని ధ ప సా | రి సా మ గ రి గ / ప మా |

మా ప గా మరి గ మ ప ధ | ప / ని స ధ ప మ గ \ రి గా |

/ ప మా మ పా ధా ప మా ప గ రి | గ మ ప ధ ప మ గ రి సా |

గా మ గా మ రి గా / ప మా | ప ధ ప మా ప గ రి సా |

గా మ ప ధ \ మా / ప గా | రి గ మ ప ధ ♭ నీ స ధ ప\మ |

గా మ ప ధ \ మా ప \ మా | గా మ ప / ధ మ / ప గ రి స |

ని స గా / ప మా / ధా పా | ని స/మ గ/ప మ\గా మ ప |

గ మ ప ధా ధ \ మా ప \ గ | , మ \ రి గ మ ప ధ పా |

నీ స నీ స ధ ప \ మా పా | ధ ♭ నీ స ధ ప\మా/ప మ గ |

మ ప / ధ మ / ప మ గ రి సా | / ధ ప మ గ రి స ధ ప సా |

ని స ధ ప మ గ రి స ని ధ ప | సా గా \ రి గా / ప మా |

పా ధా పా మా పా | మ గ మ ప ధ ప \ మా మా |

పా నీ స ధ ప / మా మా | ప/ధ మ గ మ పా/ధ ప మా |

ప ధ ♭ నీ స ధ పా / ధ ప మా | గ మ ప ధ ప స \ నీ ధ ప |

\ మా గ \ రి గా మ పా ధ | గ మ ప ధ \ రి గా మ ప ధ |

ని స ╱ మ గ మ పా ధ ప ధ | ఫ ధ ఫ స╱మగ╱పమ╱ధ ప |

ధ ఫ రి స స మ గ మ ప ధ | ధ ఫ రి స ని స నీ స ధ ప |

ని సా స మ గా మ ప ధ | నీ ధ ╱ రి నీ ధ పా ధ |

ప ధ ♭ నీ ధ పా ధ పా | మా ప గా ╲ రీ గ మ పా |

సా రి స గా ╱ ప మా పా | ♭ నీ ధ ప ╱ స సా రి సా |

మ గ మ ప╱ధ ప ╱ స సా స | ╱ రి నీ ధ పా ధ ప ╲ మా |

ప నీ ధ పా ద పా ప గా | రి స మ గ ప మ ధ ప సా |

ని స మ గ రి ని స ధా | రి ని ╱ స ధా ప ╱ ధ ప╲మా |

╱ ప ╲ గా మ ప ధ ♭ నీ ధా | ╱ రి నీ ధ పా╱ధ ప మా ప |

╲ రి గ మ ప ధ నీ ధ పా | స ని ధ పా మ గ రి సా |

గ మ ప ధ ప స ని రి స మ | గ రి సా మా ప గ రీ సా |

నీ స ధ ప మా ప గ రి సా | ఫ ధ ఫ స ని రి స మ గ మ |

ప ధ ప స ని స ╱ మ గ రి స | గ నీ ధ ప మా ప గ రి స |

సా రి నీ స ధా పా ╲ మా | గా ╲ రీ గ మ ప ధ ╲ మా ప |

గా మ రీ స ╱ రి నీ ధా | ╲ ఫా స ని రీ సా ; ||

జన్యము (భాషాంగము) 3 : పూర్ణచంద్రిక

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : సంపూర్ణ స్సగ్రహోపేతో రాగోయం పూర్ణచంద్రికా
అవరోహే ధవర్జ్యస్స్యాద్గ వక్రస్సార్వకాలిక ॥

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స రి గ మ ప ధ ని స
- అవరోహణము : స ని ప మ గ మ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; అవరోహణమందు ధైవత వర్జ్యవ గాంధారము వక్రము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

సా ని ధ ధ ధ రి రీ, స రి గ మ ప మ రీ ధా రీ, సా ధ రి రీ, మంద్రస్థాయిధైవత నకును మధ్యస్థాయి ఋషభమునకు నే సంబంధములుగల ఇటువంటి ప్రయోగములు యీ రా మున గనుబడుచున్నవి. ప మ రి గ మ రీ ధ ని స రి ఈ 'ధ ని స రి' ప్రయోగమును చెప్పినటులనే పై గనుపించిన ప్రయోగములను కీర్తనము మొదలైన లక్ష్యములందు జూడు

స ని ధా రీ రీ, గ మ పా ధ ప మ గ మ రి సా, ప ధ ప మ రి గ మ రి
న స పా ప / స సా, స ని ప మ రి గ మ రి స ని ధా ధా రి రి సా, రి గ మ గ మ రి

ధా రి రి సా — పై గనుపించినవియన్నియు యీ పూర్ణచంద్రికను స్ఫురింప జేయు ప్రయోగములు.

రి గ మ ప ని ప మ రి సా, ని ప ధ ప మ రి సా — ఇవి విశేష ప్రయోగములు. ప ♭ ని పా, సా ధ ♭ ని పా — ఇవి కైశికి నిషాధ ప్రయోగములు. తక్కినచోట్ల కాకలీ నిషాదమే బలుకును.

లక్ష్యగీతము — ధ్రువరూపక తాళము — వెంకటమఖి

ధ్రువము.

పా సా ధ-ని స రి గ మ | రీ స ని ధ ప | రి రి సా సా |
కీ ర జ్జ ల ని ధి సు త | అ త్త ట న ట | ల స మా న |

రి స రి గ మ రి | పా ప మ రీ | గ గ మ రీ రి | స ని ప ధ ధా |
ప్ర క ట వ ర యు | తా య క వో | ఒ . . ర స్ర | శ ము ర అ రి |

రి సా స ని ప | ని ప మా ప మ | గ మ రీ , రి | స రి గ మ ప ధ |
ప్రి యా సొ ఒ ఒ | ద రి క ల్ప ల | త సి ం . హ | చ రి ళు భ శ రి |

రి స రి గ మ రి | స ని ప మ గ మ | రి స
చ మ రి ఇ కు ట | వి ల సి త క బ | రి ఇ

జావడ.

రి స రీ గ గ మ రి గ మ | పా ని ప మా | ప పా మ మ రి |
న య న ద్వ య జ త శ ఫ | రి ప్ర ణు త | ప్ర హో ధు రి ఇ |

గ మ రీ , రి | ధ ధ రి గి సా | ప మ రీ గ మ | రీ ధ ని స రి |
ణ సు రీ వ | జ న మ హి ఈ | తి స మ గ్గ శ | రీ రి ణి మ హి |

ని ఠి స ఠి ని స	ధ ని ప మ పా	స రి స రి స ప	ప ధ ప స ని ప
షా సు ర	మ రి ది ఇ నీ	అ ...	అ ...
దా ని స ఠి గ	మ ప ధ ప మ ఠి	పా ప పా ప	స సా స నీ ప
ఆ అ	ఆ	భా వ యా మి	తు వా చ ర ణ
పా మ ఠీ ఠి	గ మ ప ని ప మ	ఠి స ధ ధ ఠి స	ని ప ధ ప మ రి
నీ ర జా త	జ గ శ మ ఖి ల	సు ఖ ఫ ల వ ర	దా యి ని జ య

రి స
జ య

వైవలె

పా సా ధ ని స ఠి గ మ	ఠీ స ని ధ ప	ఠి ఠి సా సా ‖
కీ ర జ్జ ల ని ధి సు త	అ త్తి ట న టు	ల స మా న ‖

కీర్తనము 1 — రూపకతాళము — ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శంఖచక్రగదాపాణిం.

పల్లవి.

పా	పధ ధపమగ	రిగ	మప పమ గ
శం	ఖచ క్ర	గదా	.పా . . ణి
రి మ గ రి	ఠి స స ని ని ఫ	ధ రి స	రీ స రి గ మ ‖
మ	హం . .	వం . .	దే శ్రీ ‖

2. ,, | ,, ,, | ధ రి స | రీ సా ||
,, | ,, ,, | వం | దే శ్రీ ||

సా | స నీ స ని | ప మ | మ పా మ మ |
శా | ర్జ నం ం | ద క | కౌ స్తు భ |

రీ | గ మ రి స ని | ధ రి స | రీ సా ||
ధా | రి ణం | వం ం | దే ||

అనువల్లవి.

పా | పా మ రి | గ మ | రీ ; |
పం | కే రు హ | చ ర | ణం

సా | ని ధా ధ | రీ | గ మ రీ ||
ప | ద్మా వ | తీ | ర మణం ||

సా | స పా ప | ధ ప | సా ; |
సం | క టా ప | హా ర | ణం |

స ని | , పా మ | గ మ | రీ ; ||
స దా | భ క్త | భ ర | ణం ||

సా స స | సా రి రి రీ సా | రీ రి గ | మ రీ స ని రి సా |
కుంకుమ | పంకిలగా త్రం | పంకజ | వి శా ల నే త్రం |

రీ స ని | పనిపమ రిగమరి | సా ని ప | రి ని సా స రి గ మ ||
శంకర | సన్నుతి పాత్రం | వెంకట | వ ర ద క్షే . త్రం ||

శంఖ.

చరణము.

గ గ	మ రి సా	ని ఫ	ధ రీ ,	
గ జే	ంద్ర సం	ర	క్షణం	
గ మ	రి సా స	రి గ	, మ పా	‖
గ రు	డవాహ	వి చ	క్షణం	‖
స స	, పా ప	ధ ప	, ప సా	
అ జేం	ద్రా ది	వి ల	క్షణం	
ని స	ని పా మ	రి గ	మ రీ ,	‖
అమృ	త సా ర	భ	క్షణం	‖
స స	, ప పా	ధ ప	, స సా	
అజా	మి ళ	ప్రభృ	త్యనే	
స ని	, పా మ	రీ	గ మ రీ	‖
కదా	సా శి	సం	త ర ణం	‖
స స	. ని స ని	ప ని	ప మ గ మ	
భ జే	పూ ర్ణ	చం	ద్రికాంగ	
రి గ	మ / ు పా ,	మ రి	గ మ రీ	‖
గురు	గు హాం	తః	క ర ణం	‖
స ని ఫ ధ	, రి రి గ మ రీ గ	మ పా ధ	పా మ గా మ రీ	‖
కు జా ది	గ్రహావిహితం ని	ర జా న	దీ త ట స్థి తం	‖
స సా స	, సా ప స / స సా	ని పా మ	గ మ రి స రి గ మ	‖
స జా తీ	యాది ర హి త ం	ని జా నం	ం ద బోధ హి తం	‖

(శంఖచక్ర)

2 చౌకవర్ణము - రూపకతాళము - రామస్వామి దీక్షితులు

ఏలనంన్నే చేవు

పల్లవి.

సా	సా ప మ గ	మ గ మ రి	గా మ పా, గ మ రి స	‖
ఏ	ల	న ం . .	న్నే చే . . వు	‖
రి	గ గ మ రి స ని ప	ధా రి స	రి సా	‖
ఏ	రా మ్రొ	క్కే . .	రా	‖

అనుపల్లవి

పా	ధ ప మ గ గ మ రి రి	గ మ రి స	రి గ గ మ మ ప	‖
జా	ల మే ల	రా	నా తో	‖
సా	స ని ప ప మ గ మ	రి గ మ ప	స ని ప మ రి గ మ రి	‖
సా	మి శ్రీ	త్యా	గే . . . శ	‖

ముక్తాయి స్వరము.

సా ని ధ	ధ ధ రి రి సా స రి	గ మ \ రి	గా మ ప ప స సా	‖
సా ర స	వ ద న ల బో ధ న	వి ని నీ	మా న స ము న నే	‖
సా ని ప	, మ పా పా మ గ	, మ రి గ	మ పా మ గా మ రి	‖
మే మొ వే	రు గా మాలిమెం	చ క ను	యి దే ర సా మి గ	‖

ఏలనింన్నే చేవు.

చరణము.

పా	ధ ప మ గ రి స ని ఫ	రీ	గ మ ప గ మ రి స ‖
మా	రు జా రి	తా	ళ లె ను ‖

స్వర సాహిత్యములు.

1	రీ	రి గ మ పా మ గ మ	రి గ మ రి	సా , సా రి గ మ ‖	
	రే	వ గ లు నే ని టు ల	భ్రమగొన	రా రా పు గొ ని ‖	మారు
2	సా , స	ని ప ధ ధా రి రీ	గ గా మ	ప మ గ మ రీ గ మ ‖	
	రా చి	లు క లు దాయలై	స దా వి	క ట ము గ బ ల్కగ ‖	మారు
3	మా ప మ	గ మ \ రీ రి గ	మ పా మ	గ మ \ రీ గ మ ‖	
	మా న క	నె దు రై యిదె	మ దా ళి	గ ము లీ త రి ‖	
	రి గ మ ప	/ సా స ని ప ప	ని ప ని ప	మ ప మ గ మ రి గ మ ‖	
	త ఱు చు గ	మ్రోయ గ పి క	ములొకట	చ ల ము న ను బ లు క ‖	మారు
4	పా , ప	, మ గ మ పా మ గ	మ రి స	రీ , రీ స ని ఫ ‖	
	పా పా	తుమ్మెటగు పా ల వె	ల్లి సుతు	డే పా రి క ల ‖	
	ధా రి స	రీ రి స ని ఫ	ధ రి స రి	రి గ మ \ రీ గ మ ప ‖	
	కా ళ ల	బ ల్చురుకగు	కి ర ణ ము	లొ ర య గా బ ర ప ‖	
	ప ధ ప స	, సనిప సనిపప	, మ ప మ	గ \ రీ రి స రి గ మ ‖	
	వి ర హ వే	దనల కరగసే	య సొ ల	సి నా ను మ రి మ రి ‖	

(మారుజారితాళలేను)

3. తానవర్ణము - అటతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

; ; ; ; ప మ రి గ మ |
శ్రీ ఇ రా . జ |

రి సా ధ ధ / రి రి స స / రి రి / గ గ / మ రి | / ప ప మ గ / మ రి గ / మ | రి రి స ని ధ ధ ధ రి ||
రా జా రా . . . . జ మ | . . న మ | హే రా . . ||

ధ / రిసరి సరిగమ : / పప / ధపమరి గగ / మరిసని |
. . . . . జ . : సే . . . వి . త శ్రీ |

ప ధ ధ ప ధ రి ధ ధ ని స రి గ మ రి స స / ప ప / స స | , ని ప ప / ధ పా మ | రిగ / మ రిసని \ ధా ||
వ . . ల్లి ప . తి వ . . . దా . ంభో | - - జ . భో - | గ అ బిడా - ||

ధ రి స రి \ సా :
ఉ . . జా :

అనుపల్లవి.

సా / ధ ప మ రి గా / మ మ రి రి |
శ్రీ . . రా . . . |

సా / రి స ని ప ధా రి స రి రి ని \ పా ధ స సరి \ సా | స రి గ మ \ రి గా | మ రి గ మ స రి గ మ ||
జా న్వ . వా య వ యో . ధి | పు . . | . . ర్ణ - చం . . ||

ప ధ పా సా సా : ప స రి రి / గ గ / మ రి |
- . - ద్రా : శ్రీ . వెం క . టే . |

స ని ప ప ధ ప మ గ / మ మ రి రి స ని స స / రి రి / గ గ | / మమ / పప / ధప / సస | / రిసనిప / ధపమగ ||
- . . శ్వ ర యి . టై . . | - . - . - ంద్ర - | వి . భ వ . సా ||

/ మరిసని సరిగమ :
- . . . -ంద్రఅ :

ముక్తాయిస్వరసాహిత్యములు

పా, / ధ ప మ \ రి గా, / మ |
పా వ న గుణో దా రా |

, రి స ని \ ఫా , ధా రీ ధ రి స రి \ సా రీ | గా గా మ రి గా | మ స రి గ మ ప ధ ||
శ్రీ త జ నా ధారా ముదాకర సౌంద | ర్యాకా ర వి రో | ధి సరో రు హ హిమ ||

నిస ధరిసరిగమ : ప పా \ గా మా రి పా ధ ప |
కర హితసుఖకర : స దా సా మం త రా జ మ |

మ గ మ రి \ సా స / సా స రి రి గా మ రీ సా / స | , ని పా మ రి గా | మ రి సా స ని ప ||
కు ట మణీ రా జి రా జి త ప దా బ్జ వీ రా గా | న మా న స రా | జ హంసా క వి కు ||

మ గమరిస రిగమ :
ల జలరుహా తరణి : శ్రీ రాజరాజ.

చరణము.

1 స ని ప మ గ మ రీ స ని ఫా |
సా - - - - ర సా - |

ధ రి స రి \ సా స స / రి రి గ గా మ మ స రి గ మ ప ధ | ప స ని ప / ధ ప మ గ | / మ రి స రి గ మ పా ||
- . . జా ని . . - - న్నె . కో . . . | - - - రి నా | - . ను రా ||

మగమరి గమపరి : 2 ,, ,, ,, | ,, ,, | మ రి స రి గ మ పా ||
- - - - : ,, ,, ,, | ,, ,, | అ , . . ను రా ||

స్వరసాహిత్యములు.

1 సా , ని , పా మా గ / మా , రి |
సా మీ (శ్రీ) మీ ర రా వే |

, స స ని \ ధా , ధ రి సా , రి గా , మ | పా , స సా , రి | గా , మ రి స ||
మీ ర మిం చు మీ మా రు బా రి | కో ర్వ శే ర | కా గి రీరా ||

, ని పా , ధ ప రి :
వి రా శి గొని : (సారసాతు)

2 స ని పా మ గ మ రి రి / స ని పా ప మ / ప పా |
శ శి నే త్ర వసుచంద్ర శకాబ్దంబున వి కా |

గ / మ మా గ / మ రి రి సా ని ధ రి గా గా మ ప | , ప మ రి గ మ ప | మ గా గ / మ రి సా ||
రి మా ర్గ వ లా రి భంబున రాజ్య(శ్రీ)ని గై | కొ ని యీతులు తో | ల గం గ ని ల నే ||

స / సా సా స రి రి :
లు పుణ్యాత్ముడగు : (సారసాతు)

3 షడ్జస్వరాంతము.

పా , ధ ప మ గ గ / మ మ రి రి \ సా రి స ని ధ ధ |
పాం చ పు ర గ హ న దవాన సా ధు జన సము |

ధ ధ రిరి\సా ధ ని సరి\సా రిగ/మరి\సా పమ | గ మ రి\సా ధ ప గ . | మ రి రి సా , ని ప ||
దయ సురసా లమధురసా లప ద్భశ సా రవ | చ న ర సా స్వ ద హి | త సర సా కృ పా ||

,మ గ మరిసారి :
క ర మనసార : (సారసాతు)

4 మా ప మ గ మ \ రి గ మ ప మ\రి రి గ మ రి స |
మా రు బ లు క రా ద క రు ణ లేదా శ ర ణ ని |

సా ని ఫ ధా రి స రి గ మ ప ధ పా స స రి రి | గ గ మ రి సా స స | ని ని పా మ గ మ రి ||
నంమ్మిన కొమ్మగదా తమితగ దా తనువుట | కి ది త రి రా స ర | స కు రా మ ర వ కు ||

సా రి రి గ గ మ ప :
రా చెలు వ ల ర గ : (సారసాతు)

5 సర్వలఘుస్వరము.

స ని ప మ గ గ మ రి స ని ఫ ఫ ధ ధ రి రి స స రి రి |
పలుమారు మరు వి రి శ రము ల చి లుక ల వలుకుల |

గ గ మ స రి గ మ ప మ గ మ రి ప ప ధ ప స స రి రి | గ గ మ రి స ని ప ప | ధ ప మ గ మ రి స ని ||
[illegible] | న ద రి బె ద రి యల | ని సొ ల ని ద ల చి వ ||

సరిగమ పధపరి :
లచితిర యబలర : (సారసాతు)

6 పా , పా మగమ పా మగ మా రిరీ సా ని |
ఈ లాగునను నే చుట బాగయీ రారా |

, ఫ ధా ధ రిరి \ సా సరి గా గమ \ ఫా ధ ని | సా రిగమ \ రీ ధ | ప మగమ రిసా రి ||
పు తా ళ జాల జాలము చాలుర గో లర | మేలుగల దా ని | గ సలుప వదేల ||

ధపా మగగమరి రిసా ని ఫ నిపమరి సరిగ |
స రా గముగ లమ నిదూడిన నుడువుల మరచి |

మ ధపసస రిగా మ రిసని సనిపపా మ పా | మ గా మరీ ధ రి | సా రి గా మా ప ||
తో వెరచితో వరించ తగిన చెలువు డీ వె నా | దు కో రిక ల్గొన | సా గ నీ రా ప ||

/సాస రీగమరి :
రా కు సేయకుర : (సారసాతు)

చరణము యొక్క అనుబంధము.

సనిపమ గమరీ సని సా |
స అ . . . . ర స . . |

ధరిసరి\సా ససౕ/రిరిౕ/గగౕ/మమౕ సరిగమపధ | పసనిప ధపమగ | /మరిసరి గమపా ||
అ . . ఊా ని . . - న్నే కో . . . | - . . . రి . నా | - - - - ను రా ||

మగమరిససౕ / సనిపపౕమగ గౕ / మారిరిసస ని |
అ . . . . చౌ . క సే . , . . |

ధధధధ / రిరిసస ధరిసరి ధనిసరిగమరీ | ధపా సనిపామ | రిగమరి సని\పా ||
- - - యు. క . న - . . - . . . . న్నే | - లు కో | - . . . - . - ||
ధరి \ సా :
ఒ రా :

అనుపల్లవిని పాడి ముక్తాయి స్వరసాహిత్యములను పాడుకొని పల్లవినియెత్తి ముగించవలెను.

గమనిక : ఈ పూర్ణచంద్రికవర్ణమున కేర్పరచియున్న ధాతురీతి దప్పక ఈ మాతువును అఠాణా రాగమున నేర్పరచి పాడవలెనని మహారాజువారు సెలవిచ్చిన ప్రకారము రచించిన అఠాణా వర్ణమును ( ) పేరటలో జూడుడు

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

స / ప పా ధ ప స̇ ని పా	ధ ప మా గ మ ప మ రీ
రీ̇ గా మా ప మ రీ	స రి గ మ ప ధ ప మ రి గ
మ రి స ని̣ ఫా ధ రి సా	ఢా రీ స రి గ మ పా
ధ ని̣ స రి గా మా రీ	గ మ రీ స రి స ని̣ ఫా
ఫా ధ రి స రి సా సా̇	రి గ మ ప మ గ మ రి రీ̇
గా / మ̇ మ ప ని ప మ రీ	స రి గ మ ప ని ప మ గా
మ పా మ గా మ రి సా	ధ రి ధ ని̣ స రి గ మ పా
స రి గ మ రి రి స రి సా	ని̣ ఫ ఢా రీ ధ ధ̇ రి రి̇
స స̇ రి రి̇ సా ని̣ ఫ ఢా	రీ ధ రి స రి ఫా ధ రి
ఫ ధ ని̣ స ధ ని̣ స రి గ మ	స రి గ మ రి గ మా రీ
గా మ ప ధ ప మా రీ	గ మ రి ధ ప మ గ మ రీ
గ గ̇ మ స స̇ రి గ మ రీ	ప ప \ గా మ రి(w) గా మ ప
ప̇ మ(w) పా స స / ప ప̇ స / ప	పా̇ ధ ప మ రి ని పా మ
గా మ రి(w) గా మా పా	సా స పా ప స̇ ని పా
స̇ ని పా మ గ మ రి(w) గ మ	స ని ప ధ ప మ రి గ మ రి
స రి గ మ ధ ని̣ స రి గ మ	రీ సా ధ ధ పా ధ ప

మ రి గ గ మ రి స స ధ ధ | రి స రీ రీ పా ధ ని |

స రి ╲ సా రి గ ╱ మ రి సా సా పా పా ధ ప సా |

ప ధ ప స ని ప ధ ప మ గ | మ రి గ మ పా మా గ మ |

రి గ గ మ రీ ధ రి స రి | ప రి గ మ పా పా ప ధ |

పా ప స సా ని ప మ గ | మ రి రి స ని ప ధ ధ రి రీ |

సా రి స రి గ మ ప ప | ╱ సా నీ పా స స రీ |

స రి గా మా రీ రీ | స ని పా ధా రీ రీ |

స ని ప మ గ మ రీ రీ | సా సా రి రి గ గ మ మీ

ప ప రి స రి గ మ ప ధ ప | ╱ స స ని స రి గ మ రి గ మ |

రీ స ని పా ప ╱ స సా | ని స ని ప నీ ప మ రీ |

స రి గ మ రి గ మ ప ధ ప స ని ప ధ ప మ గ మ రీ |

స సా స ╱ పా ప ╱ స సా | ని స నీ ప ధ పా స ని |

ప మ గ మ రి స ని ప ధ ధ | రి రి స స స రి గ మ ప ధ |

ప మ రి సా స ప సా స | స ని ప పా మ రీ రీ |

గ మ ప ని ప మ రి స ధ ధ | రి స ప ధ ప మ రి సా |

సా సా ధ రి స రి గ మ | సా రి గ మ రి స ని పా |

రి స ని ప ధ పా మ గ మ | రీ సా ని ప ధా రి స |

ధ స స రి గ మ రీ రీ | ప మ రి గ మ రీ సా |

ని ప ధా రి రి ╲ సా ||

జన్యము (భాషాంగము) 4 : సరస్వతీమనోహరి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : త్యక్తపంచమరాఽఽరోహే సారస్వతమనోహరీ।
అవరోహే రివక్రాస్యాత్సగ్రహాసార్వకాలికీ.

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : స రి గ మ ధ ధ ని స
అవరోహణము : స ని ధ ప మ గ రి గ స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు పంచమవర్జ్యము; అవరోహణమందు ఋషభవక్రము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ సరస్వతీమనోహరి రాగమునకు ధైవతము మిగుల రంజనములఁ గలిగించు జీవస్వరము. మూర్ఛనారోహణమున గనుపించియున్నట్లు 'ధనిస' ప్రయోగములు గీత తాన కీర్తనములందు గనుబడుటలేదు. స రి గ మ ధ ప మ ధ స, స రి గ మ ధ ని ధ స, మ గ మ ధ స, ఇటులనే ఆరోహణ ప్రయోగములున్నవి. ని ధ ప మ గ మ రి సా, స ని ధ ని ప మ గ మ రి సా — ఇటుల అవరోహణ ప్రయోగములున్నవి. తక్కినవి లక్ష్యముల జూడుడు.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము.

ప పా | ప ని ధ ధ ని ధ పప మ ప | ప మ ధ ద స ని ధ సా , |
జ యా | జ్జయ రఘు ఉ కు ల సిం ధు | ర మ ణసు ర మ ణ తే |

రీ స రీ సా స ని ధ | సా ని ధా ధ ని ధ ప మ |
ని ర్జ రా జ య్యా క ర | సం గ రా ప్ర భ అ అ వ |

ప మ గ మ ధ స స రి స రి | గ గ మ రి స స ని ధ ద ని |
ద శ ర థ ర అ యసుతు రె | అ తి వి త ర ణ అగుణు రె |

ప మ గ మ రి గ గ మ రి స
గుణ ర ణ న చ ర ణు రెఎ

అంతరి.

ధా ద ప మ పా ప మ మ | ధా ద స ని ధ ధ సా , |
భ క్తశుభ క ల్ప కు రె | భ గ్గ ధ నుహా రు రే |

జావడ.

ధ స స రి స రి రి గ గ మ | రి గ గ మ రి స స ని ధ ధ |
శు మ అ కుమ అ . . . రి | నయ న చ కో ఒ ఒ రి ఇ వి |

స ని ధ ధ ని ప మ గ మా | ధ ధ స ని ధ సా స రీ |
భ ఉ వు రి ఇ . . శు రే | ప్ర తి భ అ వి హా అ ర |

స ని ధ స ని ధ ధ ని ప మ | గ మ ధ ప మ గ గ మ రి స |
ద్రుహిణ స మ రె . , ను రె | ప ర శు ర అ . . మ మ ద |

స రి గ మ ధ ప మ ధ ధ స	|	రి స రి గ గ మ రి గ మ ధ	|
వి ద ళ న స అ య కు రె ఏ	|	తియ ం వ ఇ య ఇ య ఇ య	|
ధ నీ ధ ప మ ప మ ధ ధా	|	సా ; , స నీ ధ ధ నీ	|
అ ఇ య ఇ య ఇ య ఇ యా	|	రే ప్ర క ట మ తి	|
ప ప గ మ రి గ గ మ రి స	|	స ని ధ ప మ గ గ మ రి స	||
ప టి మ వి ధ అ . య కు రె	|	జ య ర ఘుఉ నా య కు రె	||
ధా ధ ప మ పా ప మ మ	|	ధా ధ స ని ధ ధ సా ,	||
భ క్తు ళు భ క ల్ప కు రె	|	భ ర్గ ధ నుహా రు ర్రే	||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

సరస్వతీ మనోహారి శంకరి.

పల్లవి.

	స నీ ధ పా మ గ మ	|	ధ ధ రీ	|	స రి గ గా మ రి	||
	స ర స్వ తీ మ నో	|	. హా రి	|	శం క రి	||
	స ని ధా స ని ప మ గ గ మ	|	రి స ధ రి స రి	|	గ మ ధ ధా ధ రి	||
	స దా నం ద ల హ	|	రి గా . రి	|	శం . క రి	||
2	,, ,, ,,	|	రి స ధ రి స	|	రి సా	||
	,, ,, ,	|	రి గా	|	రి ఈ	||

(19)

అనుపల్లవి.

స రి సా ని ధా రి | స రీ గ | మ మ ధ ప ||
స ర సీ రు హా క్షి | స దా శి | వ సా . క్షి ||

మ గ మా ధ ధా స ని | ద పా మ గ | , / మా రి ||
క రు ణా క టా క్షి | పా హి కా | మా క్షి ||

గ గ మ రి సానిధ రి రి గా మా రి | గా గ మా మ ధా | ధ గ రి సా ని ధ రి ||
మురహార సోదరి ముఖ్యకౌమారి | మూకవాక్ప్రదా | న క రి✹మోద క రి |
(సరస్వతీమునో)

చరణము.

స ధా ధ ని పా మా | ప ప మా ప | మ గ మ మ |
అ కా రా ద్య | క్ష ర స్వ | రూ పి ణి |

రీ గా గ మ రి రి | , స ని ధ | గా గ మ రి |
అంతః క ర ణ రూ | పే ను | చా పి ని |

స ప మ ప మ గ మా | ధా ధ స | ని ధ పా
ప్రకా శ ప ర మా | ద్వైత రూ | పి ణీ

ప మ గ గ / మ రి స ని | ధ రీ స | ని ధ పా
ప రే త్రి పు ర సుం | ద రీ తా | పి ని

✹ మోదకరి, పాఠాంతరము సోదరి.

స నీ ధ సా ధ పా మా ప గా మ రి	గ గా మ ధ ధ స ని	ధ స ని పా మ ధా ‖
ప్రకల్పిత ప్రపంచ ప్రకాశిని	ప్రసిద్ధ గురుగుహ	జ న ని పా శి నీ ‖
రి రీ రి గ మ రి సా ని ధా పా మ గ	రి గ మ రీ , సా	రి గ మ ని ధా ధ రి ‖
వి కల్ప జ టి ల వి శ్వ వి శ్వాసి ని	వి జ య కాం చీ	న గ ర ని వా సి ని ‖

(సరస్వతి)

సంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

స రి స ని ధ ధ రి రి	గ గ మ రి సా సా	స ని ద పా మా గా
మా ధ ధ స ని ప మ	గ మ రి రి స రి సా	ధ ధ రి గ గ మా
స రి గ మ ధ ధ ప మ	ప మ గ గ మ గ మా	ధా ధా ధ రి స రి
స ని ధా పా మా	గా మా రి రి	రి స రి స ని ధా
రి రి సా రి రి గా	మ ప మ గ మా ధ ధ	ప మ గ మ మ ధ ధ రి
రి స స ని ధ ధ ని ప	మ గ మ రి గ మ రి స	ధ ఫ ఘ ధ రి రి సా
రి గ గ మ రి రి సా	ధా రి సా రి	గా మా ధా ధ స
ధ స స రి రి గ గ మ	రి గ మ రి స ని ధ	ధ ప మ పా మ ధా
స ని ధా ని ప మ గ	మ ధ ని ధ ప గ మా	ధ ధ స ని ధ ధ పా

సా మా ధా ధా	ని స నీ ధా పా	ధ ధ రి రి స ని ధా
స ని స పా ధ ప మా	స ని ధ ప మ గ మ రి	సా ధా ప మ పా
మా ధా స ని ధా	రీ సా ని ధ పా	గ మ ధ స రి గ మ రి
సా రీ సా నీ	స ని ధ ప మ గ మా	రి గ మా రి రి గ మ
ధ ధ స ని ధ రి స ని	ధ ధ రి రి ధ స నీ	ధ ప ధ ధ ప మ గా
మా మ రి గ గ మ రి	సా గ మ ధ ధ ప మ	రి గ గ మ రి సా
స ని ధ ధ ని ధ ధ ప	మ ధ ధా రి స ని ధ	సా సా మా ధ ధ
మ ప గా మా మా	ధా ధా ధ ధ రి రి	ధా స ని ధా పా
స ని ధ ధ ని ధ సా	ధ ని ధ ప మ ప మ గ	మ రి గ గ మ రి సా
ధ ప మ ప మ గ మా	రి గ మ రి స ని ధ స	ప మ గ మా మ ధ ప
మ గా గ మా రి రి	స రి సా స ని ధ ధ	రి రి స ని ధ రి రి స
రి రి గ గ మ మ స రి	గ గ మ ధ ని ధ సా	మ గ మ రి రి స ని ధ
ని ధ ప మ ధ ధ సా	రి స ని ధ ధ ని ధ ప	మ ధ ని ధ స ని ధ స
గ మ ధ ధ స ని ధా	ధ ధ రీ రీ స రి	గ గ మ రి స ని ధా
రి రి సా నీ ధ ప	మ గ మ ధ ధా స ని	ధ స ని ధ ధ ని ధ ప

గ మ ధా ప మ గా | గ మ రి స స పా | మ ప మ గ మ ధ ని ధ |
ప మ ధ స ని ధ ని ప | మ ధ ధ ని ధ సా స | గ మ ధా రీ రీ |
గా గా మా రీ | గ మ రి రి స ని ధ ధ | స ని ధా ప మ ని ధ |
రీ సా రి గ మా | రీ గ మ రి స ని ధ | ప మ గ మ రి స ని ధ |
పా మా ధా రీ | రీ గ మ రీ స రి | రి స ని ధ ని ధ ప మ |
ప మ గ గ మ రి సా | స రి గ మ ధ ని ధ స | ని ధ పా మా గా |
మా రి గ మ రి స | గ మ రి స ని ధ పా | మ గ మ రి స ని ధా |
రి రి సా ; ||

జన్యము (భాషాంగము) 5 : కేదారం

లక్షణ శ్లోకము.

వెంకటముఖి : కేదారష్షాడవో రాగో ధైవతస్వవర్జితః
ఆరోహేవక్రగాంధారష్షడ్జగ్రహాసమన్వితః.

మూర్ఛన : ఆరోహణము : స మ గ మ ప ని నీ , సా
అవరోహణము : స ని ప మ మా గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

భాషాంగము; షాడవము; ధైవతవర్జ్యము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు వక్ర గాంధారము ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ఈ కేదారరాగమునకు నిషాదమధ్యమములు మిగుల రంజనముల గలిగించు జీవ స్వరములు.

స్థీ ↘ ఫా సా , ↗ మా గ ↗ మా పా , మ పా ↗ నీ ↘ మా , ప ↘ మా గ రి ↘ సా , మ గ మ ప ↗ స సా , ప ↗ ని ↘ మా గ ↘ రి సా , సా ని ప ↘ మా గ రి సా , ని ↘ ఫా స ↗ మ గా రిస రి ↘ సా — ఇవి ఈ రాగమును స్ఫురింపఁజేయు ప్రయోగములు. తక్కినవి లక్ష్యములఁ జూడుడు 'స గ మ ప మ గ రి గ రి ↗ మా గ రి స' ఈ ప్రయోగము ఈ రాగలక్ష్యగీతమందు గనుబడుచున్నవి.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

పా స నీ స స రి స ని   సా మ గ మ ప ప పా నీ |
సం త త భ్భ వ ఘో ఒ ర | గం భీ . ర త ర సిం ధు |

మ గ మ పా నీ నీ మా | గ మ ప ప మ గా ; , |
త అ ర ణో పా . యా | రా మ సే . తూ |

ప ని స మ గ మ ప మ గ రి | స స రి సా స స సా ని |
త్యఅ . . . . చె | అ రు ళ న క్క ర వుం ని |

పా ప ని ప మ గ రి సా
మ చ్చ స ం ర అ గి జా |

అంతరి.

మా గా మ పా పా ని | ప ప స నీ స స రి స ని |
యో . గ సా రం గ | వి ద ళి తా అ - న ం గ |

సా స ని స మ గ రి స ని | సా ; ; ,
బ్ర, హ్మా ది దే వ తు ం | గా

జావడ.

స ని స | గ మ ప ప మ గా మ గ రి |
సు వ రి | య న వ ర త మా ఝు రి రె |

రి గ రి మా గ రి రి స ని | ప ప స నీ స స రి స ని |
గ ం గా భి షే . . క | క ర వు ని బ్భ జి న ం తె |

మ గ మ పా పా స స ని	|	ప స ని ప ని ప ని ప స ని	|
ర అ మ లిం గా తి య ఇ	|	అ ఇ యఅ ఇయ ఇయ ఇయ	|
ప స స మ గ మ పా ని ని	|	సా ; , సా మ గ మ	|
అ . . . . . . అ	|	రే రే ప్ర ణ త	|
పా స ని ప మ గ రి స ని	|	ప ప స ని ప మ గ రి స స	||
ర క్ష ణ అ ల ం కా ర	|	జి త వ ఇ రి యం కా ర	||
మా గా మ పా పా ని	|	ప ప స నీ స స రి స ని	|
యో - గ సా రం గ	|	వి ద శి తా - - న ం గ	|
సా స ని స మ గ రి స ని	|	సా ; ; ,	||
బ్రం హ్మా ది దే - వ తు ం	|	గా	||

కీర్తనము - మిశ్రజాతిఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు.

ఆనందనట ప్రకాశం.

పల్లవి.

ని ↘ పా , సా సా	|	మ గా రి గ రి	|	↘ నీ , సా నీ	|	స రి స రి సా నీ	||
ఆ నం ద	|	న ట న ప్ర	|	కా శం చి	|	త్స భే శం	||
సా , సా మ ప మ	|	గరీ సారిససనినీ	|	పా , సా సా	|	↗మగా,రి సరీ,↘సా	||
ఆ శ్ర యా	|	మి శి వ	|	కా మ వ	|	ల్లీ శం	||

అనుపల్లవి.

మ గా ↗ ప మా పా	|	, పా పా , స	|	సా , సా స ని ని	|	ని స↗రిస↗రి సానినిని	||
భా ను కో	|	టి కో	|	టి షం	|	కా శం	||

| , పా సా నీ | స నీ ప ∖ మ మా | గమాపా ∕ నిని మ | గా రి స రి రి స స ||
| భ క్తి ము | క్తి ప్ర ద | ద హా రా | కా శం . . ||

| మ గ మ ప స సా , మ | గ గ రి స స ని ప |
| దీ న జ న సం | ర క్ష ణ చ ణ ం |

| సా స ప ∕ సా స స ∖ గా మ పా ప | ∖మాప∕ని పామగారి స∕రిస∖ని∖ ||
| ది వ్య ప దం జ లి వ్యాఘ్రపా ద | ద ర్శి త కుంచితాబ్జ చ ర ణం ||

(ఆనందనటన)

చరణము.

| పా , ప మ మ గ | ∖ రి ∕ మా గా | రి సా , ; పా | స సా గా రి ||
| శీ తాం . శు | గం గా ధ | ర ం నీ | ల కం ధ రం ||

| , గ మ పా∕ని ని మ | ∖ గా రి సా నీ | నీ ప సా , మ | మ గా రి రీ సా ||
| శ్రీ కే | దా రా ది | క్షే త్రా | ధా రం ||

| మ గా మా పా | పా సా స సా | ∖నీ రి∖సా , స | నీ రి సా స ని ని ||
| భూ తే శం | శా ర్దూ ల చ | ర్మాంబరం చి | ద ం బ ర ం ||

| సా మ గా గ రి | సా ని ప∕నీ∖మ | ∕ పా , ; ప మ | గా రి సా స స ||
| భూ సు ర త్రి స | హ స్ర ము నీ శ్వ | రం వి | శ్వేశ్వరం న వ ||

| సా మ గ రి సా | స మ గ మ ప∕ని ప | ∕ సా ని∖మాపా | ∖మా గ ∖ రి స ని ||
| నీ త హృ ద యం | స ద య గు రు గు హ | తా త మాద్యం | వే ద వే ద్యం ||

(20)

సా స ⁄ మా మ̈ గ | మా ప ∖ మా గా | మా , పా స ని | పా , సా ని పా
పీ త రా గి ణ | మ ప్ర మే యా | ద్వై త ప్ర తి | పా ద్యం సం

సా స సా స మ | గ రి స సా ని ప | పా మ గ మ ప ని | ∖ మా గ గ రి స ని
గీ త వా ద్య వి | నోద తాం డ వ | జా త బ హు త ర | భే ద చో ద్యం

స్వరము.

∖ ఫా ని ని స ⁄ మ మ | గ గ రి స ని సి | సా మ గ రి స మ | గ మ పా ⁄ ని మ గ
త క | ఝుణుత | ఝుం త రి త |

రి స రి స స మ గ | మ మ ప స ని సి | స సా ని ప పా మ గ రి స ⁄ రి స ని ∖
త ధ ణ త క | | తఝుంతరి | తధింగిణతోం
ఆనందనటనప్రకాశం

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స ని ∖ ఫా ని ని ⁄ సా సా | ని ఫ ⁄ స స ⁄ మ మ గ రి సా |
మ గ మ ప ⁄ ని ∖ మా గ రి స | ఫ స స మ గ రి స రి ∖ సా |
మ గ మా ప ⁄ ని ∖ మా గా | గ మ ప ⁄ ని మ ⁄ ప మ గ రి స |
మ గ గ రి స రి ∖ సా సి | మ గ ∖ రి స ని ⁄ రి స సి |
∖ ఫా స ∖ సి స ⁄ మ మ గా | ఫ ని స మ గ రి స మ గా |

మ ప నీ ప మ గ రి స ని | ప స ని ప ప మ గ రి స ని |

పా / స స / రి స / మ మ గా | ఫ ఫ స \ నీ స రి స నీ |

\ ఫా నీ స / మ గ రి సా | మ గ మ ప / ని మ గ రి స ని |

ఫ స ని స మ గ మ మ పా | మ గా రి స ని ఫ స స / మ గ |

మ / ప మ మ గ రి స ని సా | స ని \ ఫా మ గ \ రీ స ని |

ఫ ని స స మ గ మ ప ని ప | \ మా ప ని \ మా / ప మ గా |

మ ప నీ పా మ మ గ రి | స / మ గ రి స స రి రి సా |

మ / ప మ మ గ గ రి రి సా | / ని ప ప మ మ గ గ రి సా |

ప స ని పా మ గ రి సా | గ రి స ని ఫ రి స రి సా |

ప / ని \ మా గా గ రి సా | స మ గ మ ప / ని మ / ప మ గ |

మ ప / ని మ / ప మ గ రి సా | గ మ ప / ని మ / ప మ గ రీ |

/ ప మా గ రి స ని ఫ / స సా | ఫ / స స మ గ మ ప / ని నీ |

స స / మ గ మ ప / స ని నీ | ప స ని / రి రి స స ని నీ |

ప / ని నీ మ / ప పా మ గ | మ ప ని \ మా గా రి సా |

ఫ సా మ మ గా మ ప ని | గ మ ప ని ప ⁄ సా ⁄ రి స ని |

ప ⁄ స సా ⁄ మ గ రి స నీ | స ⁄ మ గా రి స ⁄ రి ∖ సా ని

ప ⁄స∖ నీ ప మ ⁄ప∖ మా గ | రి ⁄ మ గా రి స రి ∖ సా ని |

∖ ఫా ⁄ స సా మ ∖ గా మ ప | , ప పా ⁄ స సా మ గ రి |

గ రి ∖ సా , ని ప ⁄ ని ∖ మా | , గ ∖ రి సా మ గ రి స ని |

ప ⁄ ని మ ⁄ ప మ గ రి సా మ | గ రి సా ; ప ⁄ ని మ ప |

∖ మా ; గ రి సా ; | ⁄ సా ని పా మ గ రి సా |

ఫ స స మ గ మ ప ని ప స | మ గ మ ప ని సా మ గ రి |

⁄ గ రి సా ; మ ప ∖ మా | ; గ రి స రి ∖ సా ; |

స నీ స మ గా రి సా | మ గ రి స ని ప మ గ రి స |

ని ప స ని స ప ∖ మా గా | ∖ రీ ; స రి ∖ సా , ||

జన్యములు (ఉపాంగములు) 6 : నవరోజు

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : నవరోజుః పూర్ణరాగష్షడ్జగ్రహ సమన్వితః
ధపయోరంతరేఖద్ధ్వాగాతవ్యో లక్ష్యకోవిదైః

మూర్ఛన :- ఆరోహణము :- ప ధ ని స రి గ మ ప
అవరోహణము :- ప మ గ రి స ని ధ ప

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము : సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; రక్తిరాగము ; లక్ష్యము తెలిసిన పండితులచే క్రింది పంచమము మొదలు మధ్యస్థాయి పంచమము వరకు గానము సేయబడును (మధ్య భాగము). ఈ నవరోజు రాగమునకు ధైవత గాంధార ఋషభములు మిగుల రంజనములు గల జీవస్వరన్యాస స్వరములు. కొన్ని ప్రయోగముల నిరూపించెద.

ప్లా / స స్నీ సా, ధ ని సా రీ, పా ధా ని స రీ, ప ధ నీ స రి గా, ధా గా, ధా గ రి గా, ధా రీ, ధా గా రీ, ధా రీ స ని ధా, సా రి ని ధ పా, ధ / స ని / స ధ / ని \ పా, గా / మ గ \ రీ, సా / గ రి స ని \ ధా, గ మ గ \ రీ, గ / మ గ \ రీ,

/ గరిసనిధఫ ధా రీ సా — తక్కినవి లక్ష్యముల జూడుడు. క్రిందిస్థాయి పంచమము మొదలుకొని మీదిస్థాయి పంచమమువరకు సంచరింపవచ్చునని లక్షణశ్లోకమందు జెప్పబడి యుండుటవలె లక్ష్యములైన గీతకీర్తనములందు గనుబడలేదు. క్రిందిస్థాయి పంచమము మొదలుకొని మీది మధ్యమము దాక దా సంచరింపులు గనుబడుచున్నవి. మీది పంచమమును అల్పముగా గనుపింపవచ్చునని పూర్వాచార్యుల అభిప్రాయము,

లక్ష్యగీతము - ధ్రువతాళము - వెంకటమఖి.

గ రి స ని ధా నీ ధ ఫా సా స	ధా ని స రి గా మ గ గా. రి స
క ఉ వ ణ ర క్షిం ం ణా తా ఇ	తుం మ న మ ను క్కొ ఒ ణూ ఉ ఉ
నీ సా రీ గా మ మ గ గ రీ	సా గ రీ గ సా గ రి సా స ని
కెం ణా ఆ శం ణ అ శ ం తీ	ఘుంమఘుంమి త త్తు ఝు వి జ్జ య
ధా ని నీ స రీ స గ రీ స రి	స రి రి గ గ మ గ గ రి రి స ని ని ధ
కా హా ళా మ ని స్స ళు ని ప్ప శ	అ అ హి త తు ఝు భ క త దు రి త యయ
ధ ఫ సా సా ని ధ గా మ గ రీ	గా మ మ మ మ గ గా రి గ గ మ రి
లో ఒ కా భి న్న అ గ బ్భ అ వు	ప్ప క్క అ . . అ శ క్క ర తి ఇ ఇ
సా గ రీ గ సా గ రి సా స ని	ధా ని నీ స నీ ధ ని ధ ధ ధ ఫా
సు వ్వ ణంరి ఝు స్స మ దు క్షి ణ	వి బ్బ తి ప్ప ర క అ . . శు రే
ఫ ఫ ధ ధ ని ని ధ ధ ని ని స స రి రి	ని ని స స రి రి స స స రి గ గ రి రి
అ	అ ... ...
గా మ మ గ రి గా రి స రి స ని ధ	గా రి స ని ధ సా ని ధ ని ని ధ ఫ ‖
ధీ శ ఉ మా ఆ మహెూ . . శ	మా హే శ్వ ర ని ం వా అ . అ స ‖
గ రి స ని ధా నీ ధ ఫా సా స ‖	
క ఉ వ ణ ర క్షిం ం ణా తా ఇ ‖	

కీర్తనము - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

హస్తివదనాయ నమస్తుభ్యం.

పల్లవి.

గా ; , గ మ | గ రి స ని స రి , | సా ; , ధా | స నీ ప ధ స ని స రి ||
హ స్తి | వ ద నా | య న | మ స్తు భ్యం ||

గా , ; గ రి గ మ | గ మగ రి సని సరీ , | సా ; , ని ధా | ధనిసరిసనిధప ధని సరి ||
హ స్తి ... | వ ద నా | య న | మ ... స్తు భ్యం ||

నీ , సా రి | గమగరిసాగరి | గగ రీ ధానిసరి | ని ధా ని సా రి ||
హా ట క | మ య మం ట | పే సింహా . | స న స్థి తా య ||

2 ,, ,, ,, ,, రిపగమరి | స ని ధా ని సా రి ||
,, | ,, ,, | సిం హా | స న స్థి తా య ||

గా , ; రి గ మ | గపగ రిసని సరి, | సా , ; ; | ... ... ||
హ స్తి | వ ద నా | య ||

అనుపల్లవి

ని సా గ రి సా | ని సాధా స ని | పా , ధా సనీ | , సా రి రి గ ||
హ స్తి కృ | త్తి వ స | న ధ రా | ర్చి త మ ||

రి స నీ సా రి | రిగా గా రి మ గ | గ రి స ని స రి , | రి స రి ; రి ||
హా గ ణ | పా యత | త్స్వరూ | పా య ||

2 ,, | ,, ,, | ,, | రి స రి రీ సా ||
,, | ,, . | ,, | హా య స ||

నీ స ని \ ధా / స నీ | \ ఫా / గ \ రీ , రి | మగ / మరి / గసని | \ ధా గ \ రీ , రి ||
మ స్త క | ను గ్ర హా య | మా యా లింగిత | వి గ్ర హా య ||

(హ స్తివదనాయ.

చరణము.

ధ నీ / సా ; రి | ని ధా / సని \ ఫా | ధా , / స నీ సా | రీ , / మ గ / మ రి ||
క మ లో | త్పల పా | శా శం ఖ | చ క్రే తు ||

సా , నీ సా | ధా , / మ గ రీ | గ గ మ గ \ రీ , రి | స నీ సా ; ||
శా ర్ఙ్గ క | ప్రీ హ్యా | గ్రగ దా ని | జ వి షా ||

గా , గ రి గ మా , | గ మ గ రి సా నీ | ధా , నీ ఫా | ప నీ రి సా ||
ణ మా | తు లుం గ | ర త్న క | ల శ ధ ర ||

, ధ రి \ నీ , స | \ ధా , / సనీ నీ | ఫ ధా / స నీ సా | రి స రి రీ రీ ||
ణ క శాంబు | జా య | వ ద వం క | జా య ||

గ / మా గ మ రీ | , గా రి సా : | రి \ నీ సా రీ | గ సా గా రీ ||
వి మ లా | య వి | శ్వో త్ప | త్తి స్థి తి ||

ధ రీ సా ; | ని ధా / సని \ పా | ధ నీ ని ధ నీ | స రీ , స సా ; ||
వి ల యా | య క రు | ణా ల | యా య ||

ధ నీ స రి గ \ రీ గ మ గా గ రి |
హీ మా ద్రి త న యా న న పం క జ |

ని సా ని రి సా ని ధ ధ / ని \ పా ||
హి ర ణ్య గ ర్భాయ సు మ న సే ||

ధ స ని స స స / మ గా మ రి గ మ / ప |
ఉ మా ర మ ణ కు మా ర గు రు గు హ |

మ గా గ రి సా ని ధా ధ ని స ని ||
స మా న వ రౌ జ సె మ హా సే ఎ || హ స్తివదనాయ.

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

ధా / స నీ సా ధ ని సా | రి రి గ / మ గ రి సా |
నీ ధా స నీ \ పా పా | గ రి / మ గా మ గా \ రి రి |
ధ / గ \ రి స ని \ ధా ధ / స | నీ \ పా ధ ని సా సా |
ధ ధ / గ రి సా ధ ధ / రి స | నీ ధ ధ ధ ని \ పా ధ ని |
స రి / గ రి స ని \ ధా ని స | / రి రి స ని \ ధా / గ రి గా |
గా ని స రి గ / మ గ / మ రి | / గ రి / గ స / రి స / రి ని / స ధ |
/ ని ధ ధా గ రి / మ గా \ రి | ధా రి స / గ రి \ సా ; |
ధ ని స రి గ గ / మ మ గ గ | ధ ని స రి / గ రి స ని ధ ధ |
ధ ని సా గ రి గా ధ ని | సా రి స రి ధ / ని ధ / స |

ని/స ని/రి ని/గ రి/గ ని/రి | స/రి ధ/ని ధ/స ని ధ/రి రి |
ప స ని ధ ధ / ని ప ధ ని స | ప ధ ని స రి రి గా గా |
ప ధ ని స రి స రి రి | ప ధ ని స రి రి \ సా సా |
ప / ధ ప / స ని స ప / ధ ప రి | స రి ప ధ ప / గ రి / గ స రి |
ప ధ ని స రి గ / మ మ గ రి | స ని ధా / స నీ \ పా ధా |
/ నీ సా ధ రి స రి \ సా | ధ / స ని / స నీ \ ధా నీ |
ధా గా ధా రి ధా | స ని ధా \ రి రి స ని ధా |
/ గ రి స ని \ ధా గ / మ గ రి | స / గ \ రి స / రి \ సా ని ధా |
/ స నీ రి స ధా / గ రి సా | రి గా / మ గ రి స ని ధా |
స రి / గ రి స ని ధ పా | ధా ని ధా స \ నీ రి \ స |
, గ \ రి గ / మా గ రి స | / మ గ రి స ని ధ / స నీ పా |
ప ప / ధ ధ / ని ని / స స రి | ధ ధ / ని ని / స స / రి రి గా |
ధ ని స రి / గ \ రి స ని ధ | / గ రి స ని ధా / నీ నీ |
ధా పా సా ధా ని స | రి గా / మ గ రి స ని ధా |
సా / గ రి సా స ని ధా | గా మ రి స ని ధ / సా రి ని ధ |
/గ\రి స ని ధ / రి \ సా ని | ధ ధ ని ని స రి స ని సా |
మ గా మ రి గా రి స ని | గ రి గ ని సా / రి ని ధ |

∕ మ గ రి ∕ గ రి స ∕ రి స స̣ ధ | ∕ మ గ ∖ రీ ∖ సా నీ̣ ∖ ధా |

∕ మ గ రి స ని̣ ధ ని̣ ప̣ ధ ని̣ | మ గా రి స ని̣ ధ నీ̣ ప |

∕ గా రి స ని̣ ధ స̣ ప̣ ధా | పా ధ ని̣ స రి ∕ గ రి సా |

గ ∕ మ ∖ రీ స ని̣ ∖ గా నీ | ∕ గా రి స ని̣ ధ ని̣ పా ధ |

గా మ రి స ని̣ ధ ∕ స నీ̣ సా | ధా ని̣ స ∕ రి స ని̣ ధ పా |

ధ ని̣ స రి ని̣ ని̣ స రి సా | స ని̣ ధా గా మ గ రీ |

గ ∕ మ రి స ∕ గ రి స ∕ గ రి స | స ని̣ ధ ∕ ని̣ ధ ధ ∕ ని̣ ధ ప̣ ప̣ |

ధ ∕ స ని స స స రి గా మ | స రి గ ∕ మ గ రి స ని̣ ధ ప̣ |

సా రి నీ̣ స ధా ని పా ధ ని̣ | సా పా ధ ని̣ స రి గా |

∕ మా గా ∖ రీ స ని̣ ∖ ధా | ∕ గా ∖ రీ గ ∕ మ ∖ రీ ; |

ధా నీ̣ రీ సా ;

జన్యము (భాషాంగము) 7 : నీలాంబరి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : నీలాంబర్యాఖ్యరాగస్తు సంపూర్ణోవక్రధైవతః
అవరోహేరి వక్రశ్చగీయతే లక్ష్యవేదిభిః.

మూర్ఛన :
ఆరోహణము : సా రి గ మ మా ప ధ ప ని ని సా ని ధ ని సా
అవరోహణము : సా ని ప మా గ రి గ సా.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; రక్తిరాగము; వక్రధైవతము; అవరోహణమందు ఋషభవక్రము; సాయంకాలమున గానము సేయదగును.

ఈ నీలాంబరీ రాగమునకు మధ్యమము మిగుల రంజనముల గలిగించు జీవస్వరము.
సా / రి స ని స / రి గ / మా మా, రి గ మ ప \ మా మా మా, గ మ ప / ధ ప \ మా మా, గ మ / ప \ మా గ, రి గ రి / మా గ \ సా, \ నీ నీ నీ, ని స రి గ మా మ, గ మ ప సా స, ని పా \ మా మ, గ మ ప / ని నీ / సా, ని ని ధ ని / సా, ని \ పా \ మా గ రి గ \ సా, స స / ప ప / స ప / రి సా ని ధ ని సా.

కైశికీ నిషాదప్రయోగములు గ మ ప ⁄ ♭ ని ధ ⁄ ని, పా ♭ ని ధా ♭ ని,

ప ⁄ ధ ప ⁄ మా గ రి గ ∖ సా, స ని ధ ని సా నీ ∖ పా ∖ మా గ ∖ సా,
రి గ మ ⁄ ప మ గ రి గ మ గ రి ⁄ మ గ రి ⁄ గ ∖ సా, ⁄ రి స ∖ నీ నీ ⁄ సా —
ఇవి ఈ రాగమును స్ఫురింపజేయగల ప్రయోగములు తక్కినవి లక్ష్యముల జూడుడు. లక్షణ శ్లోకమున జెప్పినట్లు ఈ రాగమును లక్ష్యములచే నెఱిఁగి గానముసేయవలెను. మంద్రస్థాయి నిషాదమునకు క్రింది సంచరింపులు లక్ష్యములఁ గనుబడుటలేదు. రి గ మ ప ధ ♭ ని ప మ గ, ఈ ప్రయోగమును కొన్నిచోట్ల గనుబడుచున్నది.

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

అంబా నీలాయతాక్షీ.

పల్లవి.

సా , రి గ మ గ ⁄ మా మ గ గ గ మ | ⁄ పా ప మ గ | మ ప ⁄ ధ ప మ ⁄ ప మ గ
అం బా నీ | లా య | తా ... ...
గ రి గ రి ⁄ ప ||
... ||

∖ మా ; మ గ గ ; మ గ | మ ⁄ ని ప ∖ మ గ | రిగరిగమ మగగ ∖ స ||
క్షీ క రు | ణా క | టా క్షీ ||

స స ∖ ని ని స ⁄ రి గ మ గ రి గ రి గ మ | గ ∖ సా స | పా మ ⁄ ప మ గ రి గ ||
అ ఖి ల లో క సా | క్షీ క | టా క్షీ ... ||

\ నీ స రి గ మ ప \ మా మ గ గ గ | మ ప \ మ గ | మ/ధపమ/పమగరి/ప ||
అం బా నీ | లా ళ్య | తా . . . . ||

\ మా ; మ గ గా , , సా , మ | గా,మ గమరిగ రిగమ | మ గ గా , \ సా ||
శ్రీ క | టా | శ్రీ . . . ||

అనుపల్లవి.

, మ గ మ పా , , ప ప రి సా | స స ని సా , ని | ధనిధనిస నిపప\మ ||
బింబా ధ రి చి . | త్ప్రతి బిం | బా ధ రి ||

మ | గ మ ప పా / ♭ ని ప ప మ మ గ | మప/ధపమ/పమగగరి | గా,మ ప\మ మమ ||
బి ం దు నా ద వ | శం క రి | శం క రి ||

పాప ప/ని ప మగమ మ/పమగ రిగ మగస | ని/సని స/గ గ మా/పమ ప సని | పప/
అంబుజా రమణ సో ద రి అ దరి | అం బ రి కా దం | బరి

నిపమగరి రిగ\ ||
నీ లాంబ రి . || అంబా

చరణము.

, స\స్రి సా , / గ గ మ ప మ ప నీ , | \పా,మ గ మపా, | మ గ/మ గ/మ రి ప ||
శి వ రా జ ధా | నీ క్షే | త్ర వా సి ||

\ మా ; మ గ గా , , గ మ | ప/నిపపమగా/మగమ | రిగ రిగ మ మగ గ\స ||
నీ శ్రి త | జ న వి | శ్వా సి ని ||

స స స రి సా ని స్రీ సా , గ | గ గ మ పా మ గ | / మ గ రి గ రి ప ||
శి వ కా యా రో | హణే శో | ల్లా సి ||

పమా ; మగ గా , గమ | పా, నిపమా, ని | పమపమగ ||
నీ చి | ద్రూ పవి | లా సి సి ||

, పపప / ని \ పా మపనీ | నిసా, నీ / సనిస | నిపపమగమపని ||
నవ యో గి నీ | చ | క్ర వి కా ||

\ పసిసనీ ; స రిపని | ని సనిప ప ధపమ | గమ గమ పాపప ||
సి నీ నవ | రస దర | హా సిని ||

సపాప సి స నీ , / స ని స | నిపమ/నిపమ/ని | పమ/పగ/మగ/మ ||
స్వ వర్ణ మయవి | గ్రహ ప్ర | కా శి ||

పా ; ; గమపధ ♭ ని | ధ / నిపమగ | రిగరిగమ మగగస ||
నీ సు వ | ర్ణ మయ | హా సి ని ||

స స రి గ స స ని నీ స మ గ మ రి పా మ గ |
భువనో ద య స్థితి లయ వినోదిని |

గ మ పా ♭ ని ధ \ పా స | సా స సా స ని ||
భువ నే శ్వ రీ శ్రీ | ప్ర ప్ర సా ది ని ||

స మ గ మ రి గ రి రి / మ గ సా సా ని ప |
న వ మా ణి క్య వ ల్ల కీ వా ది ని |

గ మ, ప ♭ ని ధ ♭ ని ప స | ని ప మ గ రి గ మ / ప మ గ రి గ \ ||
భ వ గు రు గు హ వే | ది ని సం మో ది ని ||

(అంబానీలాయతాక్షీ)

కీర్తనము 2 - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

సిద్ధీశ్వరాయ నమస్తే.

పల్లవి.

సా , పా సా | ని నినిసా, నిపపమ | మగమ\రిగ రిగ మ | మగగస సరి/గససని ||
సి ద్ధీ శ్వ | రా యన | మ స్తే . . | . . జ గత్త్ర. ||

ని సా/గ గా మా | గ మపా,/నిపపమ | మగమ\రిగ రిగ మ | మ గ గా \ సా ; |
సి ద్దే శ్వ | రా యన | మ స్తై | ఎ ఎ ||
(సిద్దీ)

అనుపల్లవి.

, సా సా సా | స/గ స\సనీ,ని | సా / గ గా మా | పమమగరిగ/మా; ||
బు ద్ధే శ్వ | రా య ప | రా య వ | రా య ||

, గ మ పపా మ ప | స సా స నీ ప ప మ | పనిధాప/ధపామమగ | మ ప మ గ గ రి గ
భు క్తిము | క్తి ప్ర ద | చ తు ర త | ర క రా
మ పా / మ మ ||
య ||

పా ని ధ \ పా మ ప | సా\ని ని ని స ని ప |
శు ద్ధ స త్వగు | ణా క రా యవి |

సా స నీ ప స ని పా మ గా స | సససస / గ గా మ రి గ రి / మా గ గ ||
శు ద్ధి చక్ర ని లయాయ నిత్య | సుఖ తర క రాయ శం క రాయ ||
(సిద్ధీశ్వరాయ)

చరణము.

, మ గ / ప మా మా	ప ప మా పా పా	మపానిప/నిప\మగ	రి/మా మగ గ\సా	
ని ర్మ ల	హృ ద య వి	హా రా	య హ రా య	
, నీ స / గ గా	గా,మ ప/♭నిపామ	మ ప \ మా గా గా	మ పా , ప మ పా పా	
నీ లా ం బ	రా కా	రా య(శ్రీ)	క రా య	
, పా / ని ప మ ప	స స ని నీ సా	, సా స ని ధ ని	ధ ని స నిప\మా మా	
చ ర్మా ం బ	ర ధ రా య	చం ద్ర . శే	ఖ రా య	
, పా సా , స	ద నీ , స నీ ప\మా	పా ధ ప ని ప\మ గ	\రి గమా,మగగ\సా	
శ బ్దా ది	పం చ త	న్మా త్రా	ధా రా య	
సా సా రి స ని	స/గ గా/ ప మా ప	పమప/ధపమగపమగ	మ రి గ మ పా స	
ధ ర్మాద్య ఖి ల	పు రుషా ర్థ ప్ర	దా యకగురుగు	హా కు మారాయ	
/ మా గ మ రి గ రి / మా గ సా పా		/ సా పా మ గ / ప మ గ	రి/మ గా గ\	
క ర్మ జ్ఞా న యోగ సా ఖా		త్యాగరాయ వి ద ళి త	మా రా య	

(సిద్ధీశ్వరాయ)

కీర్తనము 3 — రూపకతాళము — ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

త్యాగరాజం భజేహం.

పల్లవి.

పా	మ గ మ గ	రి గ మ ప	మ గ రి గ మ
త్యా	గ రా	జ ం	భ జే

	మ గ గ̤	స స స ని ని̤	సా	మ గ / ప మా ‖
	హా ం	స త త ం	హాం	స త తం ‖
2	ప స	ని ప మ గ	రి గ మ ప	మ గ రి గ మ
	త్యా	గ రా	జ ం	భ జే . . .
	మ గ గ̤	; \ సా ‖		
	హా ం	ం ‖		

అనుపల్లవి.

సా̤	స సా̤ ,	సా	స సా ని
యో	గి నా	రా	యణాద్యు
స రి స	ని ని స ని ప	ప / ♭ ని ప	మ గ మ పా , ‖
పా	సి తం ప్ర	భా	సి తం . . ‖
పా	/ ♭ ని ధా ♭ ని	ప ని స	ని ప మ గ
యో	గ భో గ	వి త	ర ణ ని పు
మ ప ని	ప మ ప మ గ	రి / గ రి	గ మ గ \ సా ‖
ణ త	ర క ర ం	ద యా	క రం ‖
సా స స	/ సా సా స స సా̤	నీ రి స	నీ̤ స ని పా మా ‖
నా గ ర	ఖం డా ఖ్యపురా	ణ ప్ర తి	పాద్యమనా ద్యం ‖
పా / ♭ ని ధ	, ♭ ని ప స స నీ పా	/ ని స ని ప	మగసని స/గగమ ‖
నా మరూ	ప మయచోద్యం	నా ర ద	గురుగుహ వే . ద్యం ‖

(త్యాగరాజు)

కీర్తనము 4 - ఆదితాళము - కుమార యెట్టప్ప మహారాజుగారు

పల్లవి

1 , స ని సా , ⁄ గ గా మ ప | ⁄ ని ప ప మ మ ప మ | గ గ ⁄ మ గ స ||
క రు ణా నం ద చ తు ర స హ | ప్ర ద ళ ||

, స⟍ని ని సా రిగ మగ ⁄ మ | రి గ ⟍ రి ప | మప⟍మా, మగ రిగ మప ||
క మ ల వా సి తే | క శా ధ రే . . అం బా . ||

2 మగగ⟍స ని సా రిగ మగ⁄మ | రి గ ⟍ రి ప | మప⟍మా, మగ గ⟍సా ||
కమ ల వా సి తే | క శా ధ | రే . ఏ ||

మగమ·పాప మసస సాసనిపపమ | మ పా ⁄ స ని ప మ ప | మ ప⁄♭ని ప మప మగరిగ⟍ ||
కార్తికేయ జనని చిద్విలాసిని | కృపా క టా క్షి | శి వే మామవ ||

(కరుణానంద)

అనుపల్లవి.

, స స స⁄ సా స స ⁄ రి స | స ని స ⁄ రి స ⟍ ని ధ ని ధ ని స స ని ని⟍ప ||
అరు ణ కాంతి స దృ | శ తి ల క | యో గే ||

మ ; గ మ ప ప⁄ధపపమ గమ | ప ⁄ ని ప ప మ మ గ | రి⁄గ రిగ మ మగ గ⟍స ||
అ ఖి లఘు వ . న రూ | ప మో హ | నా ం గి ||

స స స · ⁄ స స స స ⁄ రి సా ని స ని ప ప మ |
వ రు ణ వి ను త మ ధు రా మృ త వ ర్షి ణి |

గ మ ప ని ప / స సా | ని ప మ గ రి / మ గ గ \ ||
వ ర్షి ణి అ మృతం | వ ర్షి ణి వ . ర్షి ణి || కరుణా

చరణము.

, స స ని స రి గ మ గ మ | ప ప / ధ వ ప మ | / ప మ గ \ రి ప ||
స క ల దే వ వ ం | ది త న ళి | న ప దయు ||

ప మా ; మ గ గా , గ మ | ప / స ని ప మ మ గ | రి గ రి గ మ మ గ గ స ||
గే ని గ | మా గ మ | సా రే . . ||

సా , ని ని సా , / గ గ మ గ మ | ప ప / ని పా మ | మ మ గ గ రి ప ||
సా రం గ వ ర ద | స హ జే . . | కృ పా ని ||

\ మా ; మ గ గా , గ గ మ | ప / స ని ప \ మ మ గ | గ రి / మ గ \ సా ||
ధే ప కు ం | ద ము కు శ | ర ద నే ||

స / రి స స స స స ని స / మ గ గ / మా మా |
వి క సి త భ వహృ ద యా ం బు జ వా సే |

మ గ మ ప ప పా ప | మ ప ధ ప ప మ గ గా ||
వి ధు శ క ల తు ల్య | వి భూ తి ని టి లె ||

స స సా స స / సా స స ని స ని ప ప మ |
శు క నా ర ద సం ను త సు చ రి . త్రే . |

గ మ ప / ♭ని ధ ♭ని ప స | ని ప మ గ రి గ మ గ గ ||
శు క శ్యా . మ శ మ ం | జు శ త మ గా త్రే ||

స్వరము.

\సా , స ని ని స/గ గా మ గ మ రి గ రి | /పమా, గమ | ప/ని పపమమగగ |

సస\ని నీస ని స/గ గా గ స/గ గా | మగమపాపమగ | స/గగ/మ/పా ||

మ గ గ\సా స / ని ప మ గా మ ప సా ని | స/రిసని ని/సనిప | ప/♭నిధ/♭ని పపమగ |

సస/గగ/మమ/పప / సిస/రిరిసనిని | /సనా పపా సస | ,/సనిపా పమగ\ ||

(కరుణానందచతుర)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

సా / రి స స ని నీ సా	స ని స స / గ గ \ రి గ / మా
మా గ మ / ప మ గ గ / మా	మా / ప మ గ గ / మ గ \ సా
సా ని స / రి స \ నీ నీ	స / గ గా మ గ మా మా
స / రి గా స / మ గా మ ప	\ మా గా రి గ రి / ప \ మా
గా రి గ మ / ప మ గ రి గ	\ సా సా సా నీ నీ
స ని సా రి గ / మా గ గ	మ ప \ మా గ గ మ పా ప
గ మ / పా / ని \ పా మ గా	గ మ ప / ధ ప \ మా గ రి గ
మ మ గా స ని ని / స స / గ గ	ని స / గ గ / మ మ / ప ప \ మా

ప ∕ నీ ∕ పా ∖ మా గా మ | గ మా ప ∕ ని ప ∖ మా మా |
గ మ ∕ ప మ గ గ మ గ ∕ మా | రి గ రి ∕ మా గ రి గ ∖ సా |
ని స రి గ మ ప ∕ ని పా మ | గ మా ∕ ప మ గ రి గ ∕ మా |
పా ∕ ♭ ని ధ ∕ ♭ ని పా మ గా | గ మ ప ∕ ♭ ని ధ ∕ ♭ ని ప మ గా |
∕ మా గ రి గ రి ∕ మ గ ∖ సా | స ∕ గా స స స స స సా |
∕ గా గా స ∕ గ గ ∕ మా మ | ∖ సా ∕ గ గా మ రి గ మా |
స ∕ మ మా గ రి ∕ మా గ స | ని స ∕ ప ప ని స రి గ మా |
స ప ∖ మా గా మా పా | ని స రి గ మ ప ∖ మా మా |
గ మ ప ∕ ♭ ని ధ ∕ ♭ ని పా ∖ మా | గ మ ∕ ని ప ∖ మా మా మా |
గ మ ∕ ప మ గా రి గ రి ∕ మ | , గ ∖ సా ∕ రీ సా నీ |
స స ∕ గ గ ∕ మ మ ∕ ప పా ప | ∕ స సా స స నీ ప మ గ |
రి గ మ ప ధ ∕ ♭ ని ప మ గా | మ ప ∕ ని ప మ ∕ ని ప మ గా |
మ ప ∖ మా గా రి ∕ ప ∖ సా | మా ప ∕ ని స స ని ధ ని |
∕ సా ∕ రి స స ని ధ ని స ని | ∕ పా పా ప ∕ ♭ ని ధ ∕ ♭ ని పా |

మ ప ⁄ సా ని ప ⟍ మా గా	రి గ మ ప ⁄ సా ని ప ⟍ మా
గ మ ప మా గ రి గ ⟍ సా	సా సా ⁄ రి రి స స ని ధ ని
స ని పా ప ♭ ని ధ ♭ ని ప ⁄ స	స ని ప స ని ప మ గ మ
రి గ మ గ రి ⁄ మ మ గ సా	స స ⁄ ప పా ప ⁄ స సా స
మ గ మ రి గ రి ⁄ మా గ స	⁄ రి స ని ప ♭ ని ధ ♭ ని పా మ
గ మ ప ⟍ మా గ రి గ సా	⁄ సా ని ప ⟍ మా మ గ ⟍ సా
స ⟍ నీ ప ⟍ మా మ గా స	⁄ రి సా ని పా ⟍ మా మ గ
రి గ మ ⁄ ప మ గ రి ⁄ మ మ గా	రి ⁄ గ ⟍ సా ⁄ రి స స ని నీ
ని నీ ⁄ సా ; ;	

జన్యము (భాషాంగము) 8 : దేవగాంధారి

మూర్ఛన :-
- ఆరోహణము :- సా రి మ ప ధ ధా స్సా
- అవరోహణము - స ని ధ ప మ గ రీ స రి గ రీ సా

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; దేశీయరాగము ; కొన్నిచోట్ల కైశికి నిషాదమును పలుకును. కొన్నిచోట్ల ఆరోహణమందు గాంధారమును నిషాదమును పలుకును. ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ దేశీయ దేవ గాంధారికి ధైవత ఋషభములు మిగుల రంజనములు గల జీవస్వరములు.

ధ / రీస ని \ దా, / రి స ని ధా, ని స ని \ ధా, స రి గ రీ స ని \ ధా, ప ధ b ని ప ధ ప మ గ రీ, రి మ గ \ రీ, మ ప / ధ ప / ధా, / రి స ని \ ధా / సా, పా ధ / b ని ధ పా మ గ రీ, స రి గ మ గ \ రీ, స ని ధ ప మ గ రీ, స రి మ గ \ రీ, స రి గ రీ, రి స ని \ ధా, సా రి గ రీ సా — ఇవి ఈ రాగమును స్ఫురింపజేయు ప్రయోగములు. తక్కినవి లక్ష్యములందు జూడుడు ఈ రాగమును దేశీయ దేవగాంధారి యందురు

గాంధారము మధ్యమముననుండి దిగుజారు లేక ఒదుగింపుతో పలుకును.

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు.

పల్లవి :

, ధ/రి సా ని ధా ♭ ని ప మ గ\రి రి స రి గా, | రి సా రి ని ధ | ప మ గ రి మ ప ధ ||
శ్రీ తి జా ర మ ణం చిం త | యే శ్రీ రా | మ ం భ వ త ర ణం ||

రి స/రి సా ♭ నిధానిప మ గమపమ గ రిసరిగా, | రి సా ||
ం శ్రీ తి జా ర మ ణం చింత | యే ష ||

అనుపల్లవి.

, మ రి మ పా / ధ ప / ధ ప / ధ ప / ధ | , ధ సా స స | స సని సరి స ని\ధ ||
శ్రీ తి ప తి న త చర ణం | సే . వి త | వి భీ ష ణ ం ||

, ధ సా రి గ మ గ \ రి స రి / గ రి స స | , ♭నిధధ♭నిప | మ/పమగరిమప ధ||రి
శ్రీ తి భ ర ణం శ్రి త | చింతా | మ ణిమఘహారణ ం
(శ్రీతిజారమణం

చరణము.

ధ ధ / ♭ ని ప ప ప మ ప / ధ ధ ప మ గ రి స రి గ / మ |
స క ల సు ర మ హి త స ర సి జ ప ద యు గ |

గ \ రి , రి | సా ని ధ మ గ రి ||
శం శాం | తం అ తి కు శ లం ||

స రి మ ప ధ స ని ధ ప మ మ గ రి స రి / గ |
వి క సి త వ ద న క మ ల మ తు లి త మ మ

రి ♭ ని ధ | ప మ గ రి మ మ పా ||
లం వీ | ర ను త భు జ బ లం ||

ధ ధ ధ / ♭ ని ప మ గ రి / గ రి స రి మ ప ధ / స ||
శు క స న క ము ని ము ది త గు రు గు హ వి ది ||

ని \ ధా ధ / స స ని | ధ ప ధ / రి రి స రి ||
తం శో భ న | గుణ స హి తం ||

రి / మ గ మ గ \ రి రి స రి / గ రి స స ♭ ని ధ ♭ ని ప |
ప్ర క టి త స రో జ న య నం పా లి త |

ధా , / రి సా స / స ధ / ♭ ని ధ | ప మ గ రి మ ప ధ రి ||
భ క్తం భ వ పా | శ హ ర ణ ని పు ణం ||

స్వరము.

స \ ని ధా ప ప మ గ రి స ని \ ధా స రి / గ రి రి |

స ని \ ధా ప ధ / రి స రి | స ని \ ధా స రి మ ప ధ ||

స ని \ ధా స రి మ గ రి స ని \ ధా ధ స రి ధ రి |

స ని \ ధా ప మ గ రి స | స \ ధా / స ధ ప ధ / రి || స రి

శ్రీతిజ్ఞారమణం

కీర్తనము 2 : - ఆదితాళము - గురుమూర్తిశాస్త్రిలు

పల్లవి :

ధ / రి స ని ధా ప ధ ♭ ని ప ధ ప మ గ రి | స రి స ని ∖ ధా, స రి | రి ప మ గ మ
స్ఫురతు తే చరణ నళిన యుగళం | శిరసమే (శ్రీ) | కృ
గ ∖ రి స రి గ ||
ష్ణా ||

2 స రి స ని ∖ ధా , గ / రి సా | ||
శిరసి మే కృష్ణా | ||

అనుపల్లవి

ప ప మ ప మ మ ధ ధ ధ స ని ధ / రి సా రి | రి గ మ గ / రి స రి స ని ∖ ధా |
దరవి స వా సనా దిసురబృంద | వర వందిత నం |
ధ / ♭ ని ప మ గ రి మ ప ధ ||
ది త ముచుకుంద ||

(స్ఫురతు

చరణములు.

1 స / ధ ధ ప ప మ రి గ రి మ ప ధ ప మ ధా ధ |
నవజలద నీలదే హ ఖగవాహ |

2 కలుషహార మాం పాలయ కృపాలయ |

3 గురుమూర్తి కవికృతిం సువినుతిం |

	మపమధా, ధస	నిధప ధ / గరిసస	॥
1	నతజనా ను	గ్రహా త ను గ్రహా	॥
2	కలిభయం భం	జయసురంజయ	॥
3	గుణతతిం సం	ప్రతి రసం ప్రతి	॥

	ధసరిగరి స / గా, రిస ని \ ధాధప	|
1	సదనిగ్రహా దు రా గ్రహా విగ్రహా	|
2	విలుళితహా రి వర్గమతిసురంజయ	|
3	గురుపర ప్రీ తి. మపి సుతతిం	|

	ధ / రిస ధధ / ♭ నిధప	ధపమగరి మపధ	॥
1	స కల దను జసం	గ్రహావిని గ్రహా	॥
2	వి మల వే ణుమపి	మంజురం జయ	॥
3	గు రుత రం కల	యసదలం కృతిం	॥

(స్ఫురతుతే)

కీర్తనము 3 - ఆదితాళము - కృష్ణస్వామి అయ్యా

గోపికారమణంభజ

పల్లవి.

ధ / రిసని \ ధా, / రిసని \ ధా / ♭ నిధప / ధపమ మగరి	|
గో పి కా రమ ణం భ జ మా న స	|

రీ స సా ని ధ ధ | ని స రి రి మ ప ధ ప / ధా ||
కోమలాంగ ధృత | కౌ స్తుభ భ ర ణం ||

2 ధ / రి స ని \ ధా , / రి స ని \ ధా / ♭ ని ద ప / ధ ప మ గ రి రి |
గో పి కా భ జ మా న స |

గ మ గ \ రీ ; | సా ; ||
హి | ఆ ||

అనుపల్లవి.

ధ / స ధ ధ ప / స స / రి రీ / మా మ మ మ గ రీ |
గో కుల జ ల ధి సు ధా మ య కి ర ణం |

స / రి / గ రి స స / రి రీ | స రి గ రి స రి సా ||
కుం . జ ర రి పు భ య | భం జ న ని పు ణం ||

ని \ ధా ధ స స స రి రి స రి గ రి స / రి స ని ధా |
కుంద మృదుహాసన వి ల సి త ర ద నం |

ధ / రి స స ధ ధ ♭ ని ధ ప | ధ ప మ గ రి స రి సా ||
కు వ ల య ద ళ స దృ | శా య తన యన ం ||

సా స స / స స రి రీ రి / మ గ రి సా రి / గ రి స సా |
కుం డ లి వ ర సుఫ ణా కృత శ య న ం |

ధ ↘ రి స స ధ ♭ ని ధ పా | పా ధ ప మ గ రీ మ ప ధ ప ↗ ధా ||
కు వ ల యు జ న వి | శ్వా సి త భ జ నం ||
గో పి కా

చరణము.

పా ప ప ప ప పా మ ప ధ ప మ గ రీ |
ఆ న న శ శి మ ధ్య స్థి త తి ల కం |

స రి ↗ మ గ రీ సా | సా ని ధ ↗ రి స రీ ||
అ ఖి ల జ నా నం | దా మృ త జ న కం ||

ధా ధ ↗ స సా సా ధ ధ ని ధ ప ధ ప మ గ రి |
గా న ర సా స్వా ద ర సి కా త్మకం |

స రి ↗ మ గ రీ స గ | పా ని ధ ని స రి స రి రి ||
జ్ఞా న సు ధా బ్ధిం | త స్థి త మౌ క్తికం ||

↗ ధా ధ ధ స స రి రి స గ మ మ మ గ రి |
దా న వ కు ల జ ల ధి పూ రి ణ చ ణం |

స రి ↗ గ రి స స రి రి | స రి ↗ గ రి స రి ↗ గ రి సా ||
ద ళ మృదు చ ర ణ వి | న త దే వ గ ణం ||

♭ ని ధ ధ ధ ↗ సా స స రి ↗ గ రి స రి స ని ↘ ధా |
మా ను ష వే ష ధ రం భ వ త ర ణం |

ధ / రి స స ధ ♭ ని ధ ప ప | ధ ప మ గ　రి సా　||
మ న సి జ కో　టి ల | స　త్రను కి ర ణం　||

సా స స / స స రీ స రి / మ గ రి స రి రి స స　|
కా న న　కృ త వి స్తృ త　స ం　చ ర ణ ం　|

ద / రి స ధ ధ ♭ ని ధ పా | ధ ప మ గ రి మ ప ధ ప / ధా　||
క లు ష హా ర ం కృ | ష్ణా　స త చ ర　ణం　||

స్వరము.

ధ / రి స స ధ ప　మ / ధ ప　ప మ గ రి స　రి / గ　|
మ హి త భ ర త కు　ల జ　హి త వ చ న　ల హ　|

రి ; ధ ధ　| / రి స రి　స స రి మ ప　||
రి　వి శ　|　ద మ తి కృ త భ జ న　||

మ మ / ప ప ధ　ప ధ / రి　స రి మ గ గ　స రి గ　|
శు భ　ఫ ల ద　ని గ　మ కృ త వి మ ల　క మ ల　|

\ రి రి \ ధా ధ / రి స | ని ధ ప మ గ రి మ ప　||
నా భ　తా ర　క పు | రు ష మ జ మ ధి గ త　||

(గోపికారమణం)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ధా / రి స ని \ ధా / సా సా | పా ధ / ♭ ని ద పా మ గ రి |

సా రి గ రీ స రి సా | ని / ధా / రి స రీ మ ప / ధా |

ధ స రి మ ప ధ స ని \ ధా ధ | / రీ సా మ ప ధ / ♭ ని ద పా |

మ గ రీ స రి / గ రీ రి | స రి పా ని \ ధా సా సా |

రి గ రి మ మ ప / ధా ధా | మ ప ధ స ని ధ ప మ గ రి |

ప రి గ రీ రి / ♭ ని ధా ధ ప | \ మా పా ధ స ని ధ ప మ |

గ / మ గ \ రీ స రి గ రీ . రి | ని ధ / రి స రీ / ప మ పా |

గ రీ మ ప ధా రి మ ప ధ | \ మా / ధ పా మ గ మ గ \ రీ |

సా రి గ రీ ని ధా రి స | ధ స రి మ ప స రి మ ప ధ |

రి మ గ రి / ధ ప / ధా ధా | మ ప ధ \ సా రి మ ప మ ధ |

మ ప ధ / సా ని ధ ప మ గ | రి మ గ \ రీ / గ \ రీ ధ రి |

ప రి గ స రీ ధ రి సా | ని ధ / రి \ సా స రి / గ రి / ప \ మ |

, మ / ధ ప / స ని \ ధా ధ / రి స | / గ \ రీ రి స రి గ \ రీ రి |

ధ ధ స ని ధా రి స ని \ ధా | మ గ \ రీ ధ / రి స ని \ ధా |

స ని స ని \ ధా ప ధ ♭ ని పా	/ ధ ప మ గ రి గ రి రి
స రి మ ప ధ స రి మ ప ధ	మ ప ధ స రి రి మ ప ధా
మ ప ధ స రి మ గ రీ రి	స రి గ రీ రి ని \ దా ధా
మ గ \ రీ రి మ గ \ రీ రి	/ గ రీ రి స రి గ రీ స
ని ధా ధ / రి సా ని ధ ప మ	మ గ \ రి రి స స ని / ధా ని స
ధ / రి స రి / ధ ధ ప \ మ / ధ ధ	ప ధ / స స రి ధ / రి స రీ
ధ సా రి గ రీ స ని ధా	ప ధా ♭ ని ధ పా మ గ రి
స రి గ రి సా రి స ని ధా	ఫ ధ స / గ రి మ ప / ని ధా ద
/ సా రీ స రీ గ రీ	ధ ధ స రీ గ / మ గ \ రీ రి
గ మ గ \ రీ / గ రీ రి సా	\ రి స ని ధ ప మ గ రి రి
సా సా రి ని ధ ప మ గ రి	స రి గ రీ ధ ధా రి
స రి / ప మ గ గ మ గ / రి ,	స రి / గ రి రీ సా ; ‖

ఇరువైతొమ్మిదవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగరాగము : 30 - నాగాభరణ రాగము.

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : నాగాభరణరాగోయమారోహేవక్రధైవతః
అవరోహేధవర్జస్స్యాత్సగ్రహస్సార్వకాలికః.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స రి గ మ ప ని ## ధ ని స
- అవరోహణము : స ని ప మ గ మ రి స మ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము. షడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ నాగాభరణ రాగమునకు ఋషభము మిగుల రంజనముగల జీవస్వరము. జీవస్వర ప్రయోగములు లక్ష్యములందు గమనించితే స్పష్టమౌను.

లక్ష్యగీతము - రగణమఠ్యతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము.

సా సా నీ స ని ధ ని పా ప మ గ మ రీ · |
శ్రీ రం గ ద్ద అ మ అ ం చ్చి త గొ ఒ లా ం |

సా ; పా ; మా ; స ని ధ ని సా ; |
గూ లా ధీ శ్వ ర ప్రే ఎ మా |

మ ప మ మ రీ గ మ రి రి స రి సా ; స ని ధ ని |
మ ణి మ య కుం డ ల భూ - ష ణా మా - ం |

అంతరి.

పా ; ని ధ నీ సా మ మ గ రి సా ; ;
పా అ హి పా హి ప్పా వ ను రే

జావడ.

మ మ పా మ మ రీ స ని ధ ని సా స ని ధ ని ప మ |
ధూ మ ధ్వ జ లో చ న స ం శ్లా ఘ న లో లు రె |

పా మా రీ గ మ రీ సా స ని ధ ని ధ ని ప మ |
నూ తో ఓ న్మ అ తేం ద్రా ర అ అ తి ప్ర భు కు ల |

రి మ మ ప ని ధ ని స ప మ రీ గ మ రి స స ని ధ ని ||
అ అ అ . . . . . . అ ం వో ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య ||

పా ; ని ధ నీ సా మ మ గ రి సా ; ; ||
పా - హి పా హి ప్పా - వ ను రే
సా సా నీ స ని ధ ని పా ప మ గ మ రి , , |
రా గాం గ న్న అ గ అ భ ర ణ ఉ పాం |
సా ; పా ; మా మా స ని ధ ని సా ; |
గా సా మం త రా - - గా
మ ప మ మ రి గ మ రి రి స రి సా ; స ని ధ ని ||
శా . ణ షా . . చ . . . క్రాం నా . గ రు ||
పా ; ని ధ నీ సా మ మ గ రి సా ; ; ||
పా - హి పా హి ప్పా వ ను రే ||

తానము - వెంకటుమఖి.

1 స ని ధ ని స | స ని ధ ని | ఫ స ని ని స | ని ధ ని |
ఫ ని ధ ని స | ని ఫ ఫ ఘ | స ని ధ ని ఫ | ఘ ఘ ఫ |
ఘ ఫ ఘ ఘ రి | గ ఘ రి స | స ని ధ ని ఫ | ని ని స |
ని ని ప ని | స ని ని స | ని ఫ స ని ఫ | ని ధ ని |
ఫ స ని ని స | మ గ రి స | స ని ధ ని ఫ | రి స స |
ప మ మ మ రి | గ మ రి స | ఫ ఘ ఘ ఘ ఫ | గ ఘ రి |
స ఫ ఘ ఘ ఫ | స ని ధ ని | ఫ ఫ స ని ఫ | ఫ ఘ ఫ |

స ని ధ ని ధ | స ని స్ని స | మ మ ప మ ని | ప ప మ |
మ ప మ మ ప | మ రి గ మ | రి స ప మ రి | గ మ రి |
రి స స ని స | స ని ధ ని | ధ స ని ధ స | ని ధ మ |
ధ మ ధ మ మ | రి రి గ మ | రి గ మ రి స | మ రి స |
రి రి గ మ ధ | ని ధ ని స | ప మ రి గ మ | రి రి స |
రీ స | నీ , సా , ||

2 సా స స నీ | స ని ధ ని | ధ స ని సా | ని ధ నీ | సా స ని ధా |
ధ మ గ మ | స ధ మ రీ | గ మరీ | సా సనీధని | ధా ని ధ నీ |
స మ గ రి | ప మ గ రి | గ మ రీ | సా ప మ మ స ని ధ ని |
ధ ధ ని నీ | స నిధా | ధా స ని ధ ని | ధా స ని ధా |
ని ధ స ని | ధ స ని ధా | స ని పా | రీ గ మ రీ | రి రి స రి |
స ధ మ రీ | గ మ రీ | సా ధ మ గ మ | రీ గ మ రీ | ధమగమ |
రి స ధ మా | ని ధ ని | పా స ని సా | స ని ధ ని | ధ ధ స నీ |
ధ ని ధ మ | ధ ధ మ రీ | గ మ రీ | సా ధ మ గ మ |
సా ధ మ రి | గ మ రి స | స ని ధ నీ | ధ మ ధా |
మ గ మ ధా | ని ధ ని స | ధ స ని నీ స | ని ని నీ , |
సా ; ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు.

నాగాభరణం నగజాభరణం.

పల్లవి.

రీ గా మ రి సా | / గ రి సా | \ ధ ని సా |
నాగా భ ర ణం | న గ జా | భ ర ణం ||

ప రీ రి రి గ మ ప | రీ ఫ ని | ధ ని సా ||
నమామిభయ హ ర | ణం భ వ | త ర ణం ||

(నాగాభరణం)

అనుపల్లవి.

సా స పా ప మ గ | మ రి ప మ | గ రి సా ||
భో గి రా జ శ యు | నా ర్చి త | చ ర ణం ||

సా రి / ప మా , గ మ | పా సా | ని ధ నీ ||
భు క్తి ము క్తి ద | వం చా | భ ర ణం |

సా నిపా ప నిపపమా మగగరీ | సా రి గా మ పా | పా మ గ గ రి సా ||
యోగిరాజ గురుగుహ ప్రకాశం | త్యా గ రా జ రూ | పం బృ హ దీ శం ||

స్వరము.

రీ, \ సాస / పపామగా మరి / పమ | గరిసా రిసాని | ధని \ పా రీగమ ||
సరిస మ పాప సరిగమ పనిధనిసా | రిగమరిస నిప | మగామ రిసమగ ||

(నాగాభరణం)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

పా పా ప మ గ మ రీ | సా రీ స ని̣ ధ̣ ని̣ సా |
స రి గ మ పా మ గ మ రి | స రి గా రీ స ని̣ ధ̣ ని̣ |
స ని̣ పా̣ ని̣ ధ̣ నీ̣ సా | రీ రీ స రి గ మ రీ |
పా̣ స ని̣ ధ̣ ని̣ పా స ని̣ | ప̣ ని̣ ధ̣ ని̣ సా రి రి సా |
ప ప మ మ గ మ రీ పా | మ గ రి స రీ స ని̣ సా |
పా మా మ ప మ మ రీ | గ మ రి రి సా ని̣ ధ̣ ని̣ స |
స మ గ రి ప మ గ మ రీ | స ని̣ ధ̣ ని̣ ప̣ స ని̣ ని̣ సా |
స ప మ పా స మ గ మా | రి గ మ రీ రి స ని̣ సా |
రి రి మ మ రి గ మ ప మ రి | ప మ గ మ రి స ని̣ స రి స |
మ గ రి స మ రి గ మ రి స | ప మ గ మ రి గ మ ప ని ని |
ప ని ధ ని ప స̇ స ని ధ ని | ప మ గ గ మ రి స రి స ని̣ |
ప̣ స ప̣ రి స రి గ మ ప ని | గ మ ప ని ధ ని స̇ రి̇ సా |
రి̇ స̇ స ని స̇ ని పా స̇ ని | ధ ని స̇ రి̇ గ̇ గ మ̇ రి̇ సా |
మ గ̇ రి̇ స̇ స ని ధ ని సా | మ̇ గ̇ మ̇ రి̇ గ̇ రి̇ స̇ రి̇ సా |
రి̇ స̇ స ని ధ ని ధ ని ప మ | రి మ మ ప ని ధ నీ సా |
ప మ రీ గ మ రీ సా | స రి గ మ ప ని ధ ని సా |
స̇ ని ప మ గ మ రీ సా | స ని̣ పా̣ ని̣ ధ̣ నీ సా |
మ మ గ రి స రి సా ; ||

జన్యము (ఉపాంగము) 9 : సామంత

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : సామంతరాగస్స పూర్ణ ఆరోహేవక్రధైవతః
షడ్జగ్రహస్సమాయుక్తస్సర్వకాలేషుగీయతే

మూర్ఛన : ఆరోహణము : స రి గ మ ప # ధ ని స
అవరోహణము: స ని # ధ ప మ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

ఉపాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ సామంతరాగ మూర్ఛనావరోహణము వర్జ్య, వక్రములు లేక సంపూర్ణముగా నున్నది. 'స ని ధ ప' యని యీ రాగమువలె అవరోహణమందు క్రమముగా దిగుట షట్ఛ్రుతి ధైవతములు కలిసిన తక్కిన యేరాగములయొక్క అవరోహణములందును కనుబడలేదు. షట్ఛ్రుతిధైవతముతో 'స ని ధ ప' అని గాత్రమందు బట్టుట దుర్లభము. వీణయందు బట్టుట సులభము.

ప ని ని స, ని ప ని ని సా, మ గ మ ప ని సా, ని స గ ప మ గ రి సా, స మ గ రి గ ధ ప మ గ రి సా, గ మ ని ధ ప స ప ని ని సా, స ధ ని సా, మ ప మ గ రి గా స ధ ని సా—ఇవి విశేష ప్రయోగములు. ఈ రాగమందు పూర్వీకుల తానములు మిగులనున్నవి.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువ తాళము - వెంకటమఖి

స ని ధ ని సా స ని ధ ప మ మ గ గ | ప ని ని స ని ని ని ప ని ని సా సా |
అ తు లి త ప్ర తా ప ం మ ం డ లి | వి ద ళి త అ రి సా . . . మం త |

స ని స రి గా మ మ గ రి స ని ధ ని | సా రి స ని ని స ని ధ ప మ ప మ గ |
భూ పా ల ధ్రు వ కీ . రి తి య చు | వ త్తు ళ అ లె మి ర అ ం ప లె య్య య |

మ ప ని ని సా స ని స రి గా గా | మ ప ని స గ గ ప మ గ రి స ని ధ ని |
అ . . . జి ద్ధ ర ణి ం మా ఘ | బ్బుభు . . . . ది ఇ వ ం వ రి న తె |

స ని ధ ప మ గ రి గ మా గ రి పా |
ఉ ది ం ం న లె వ ర ఆ క్ర ము రే |

జావడ .

స నీ ధ నీ స మ మ గ రి గా గ | ధ ధ ప ప మ గ గ మ గ రి స ని ధ ని |
అ తు ల్లి త ప్ర తా . . . . ప | మ ం డ ల ం వి న త జ న పా . ల న |

రి స సా నీ పా నీ స రి గా | మ మ ప మ గ రి మ మ గ రి స ని ధ ని |
ది ఇ ఈ న ప్పా . . . ణీ | త్రా . ణు రే . రె ఫ ం ద . . . . ణు |

ని పా ప మ మ మ మ గ రి గా , గ | మ మ మ ని ధ ప .స ప ని ని సా ; |
ప రి ప్ప ర ం వి ఇ ఇ య మం న | ప్ర ఉ ధి భ అ వ యుత అ అ రే |

స మ మ మ మ మ ప మ గ రి స ధ ని | స రి స స ని ని ని ప ధ ని స ని ధ ప |
తి య ఇ య ఇ య ఇయ ఇయ ఇయు ఇ య | ఇయ ఇయ ఇయ అ ఇయు ఇయ ఇయ ఎ |
మా మా మ గ మ ప మ మ గా ; | ప ని ని స ని ధ ప మ మ గ రి స ధ ని |
ఐ యు త్తి య ఇ య్యు అ అ రే | అ . . . , . , . , , , , , . |

స నిధ ప మ గ రి గ మ గ గ రి సా ||
ది న మ ణి కి ఇ ర ం బు ధి రె ఎ రే ||

స నిధ నీ స స నిధ ప మ మ గ గ | ప ని ని స ని ని ని ప ని ని సా సా ||
అ తు లి త ప్ర తా ప ం మ ం డ లి | వి ద శి త సా . . . . . మం తా ||

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా రి స స ని ధ ని సా | మ ప మా మ గ రి గా |
స ని సా ధ ని సా రి | గ మ మ గ రి స రి సా |
స ని ధ ని సా నీ స రి | గ మా మ గ రి గా రి |
స మ మ ప స రి స స ధ ని | స నీ ధ ప మ గా రి |
గ మ మ గా గ రి రి | గ రి సా నీ ప ధ ని స |
రి గ మ ప మ మ గ రి గా | సా ని ౽ ధా ని సా రి |
గ మా గ రి మా ప మా | రి గ మ ప మ మ గ రి సా |
౽ ధా నీ సా స నీ ధ స | ని ధ ని స స స ని నీ ధ ప |
ని నీ స స రి గ మ గ రి స | మ ప మ గ రి గా స ద ని |
స రి గ మ మ ప మా గా | మ ప ధ ని ప స ని ధ పా |
మ గ మ ప ని నీ స ని పా | స ని ధ ని సా ౽ ధా నీ |
స ని ధ ప మ గ మ ప ని స | ౽ ని ధా నీ ప ని నీ సా |

ప ధ ని స రి సా ని ధ ని	రి గ మ ప మ మ గ రి గ మ
మ గా గ రి రి స సా	గ మ ని ధ ప స ప ని ని స
రి గ మ ప ధ ని స రి సా	ని ధ ని స రి రి సా
స ని ధ ని స మ మ గ రి గ	ధ ని పా ప మ మ గ రి
గ మ ప మ గ మ ప ని ని స	రి గా గ ని స గ గ రి స
రి ని స ధ ని ప సా స	మ గ ప ని ని స ని ప ని స
ని స ని ధ ప మ గ రి గ మ	మ గ రి గా రి స ని సా
ప ని స స ప స ధ ని సా	ధ ని స రి గ మ గ రి సా
రి సా ని ధ ని స ని ╲ ధా	ని పా మ ని ధ పా మ గ
రి గా మ గా గ రి సా	సా రి గ మ గ రి సా
ని స గ గ ╱ ప మ గ రి సా	స ని సా ధ ని ╱ సా , ‖

ముప్పదవ మేళము సంపూర్ణము.

సంత సంగీ[ప్రదాయ [ప్రదర్శిని

రాగాంగ రాగము 31 :　కలావతి రాగము

లక్షణ శ్లోకము.

వెంకటమఖి :　పూర్ణ కలావతీరాగ ఆరోహేతు నివర్జితః
అవరోహేగ వక్రస్స్యాద్గేయోగాయక సత్తమైః

మూర్ఛన :
ఆరోహణము　:　సా ♯♯ రి గ మ ప ♭ ధ ♭♭ ని ♭ ధ ప ♭ ధ సా
అవరోహణము :　సా ♭♭ నీ ధ ప మ ♯♯ రి గ మ ♯♯ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జ[గహము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ కలావతీ రాగ మూర్ఛనారోహణమందు ‘ప ధ ని ధ ప’ అవరోహణమందు ‘సా నీ ధ ప’ అని గనుపించియున్న [ప్రయోగములే ఈ రాగమును మిగుల స్ఫురింపజేయు చున్నవి. తక్కినవి లక్ష్యములఁ జూడుడు.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము.

మ మా | మ రి స మ గ మ ప ని ధ ప | ప మ ప గ మ పా స సా |
అ రె | క్రూ ర ద అ అ న వ అ చి | గు ణ చ అ అ ప ప్ర రీ |

మ మ మా మ రి గ మ రి స | ని ధ ధ ప మ పా పా , |
మ ర దం న పా రి . ణ | ప ర తా పు రే రే |

సా మ గ మ ని ధ సా స | ప స స మ గ మ ప మ మ రి |
ధ ర్మ మ అ ర గ తా ఇ | న ం ద న ం ద న దే . వ |

అంతరి.

సా ; మ గ మ పా ప | మ మ ప మ గ రి గ మ రి |
రే రె సు ర రా జ | స ం ను త అ . . ఇ యా |

సా ; ; , స స |
రె రె |

జావడ.

సా రి గ మా మ రి స | సా మ గ మ పా ని ధ ప |
కా రు ణ్య సా గ ర అ | వి ఖ్యా త ప్ర భా వ |

ప మ ప గ మ ప మ పా , | సా స రి గ మ రి సా స |
ద శ వి ధ అ కృ తి రే | దీ న జ న మం ం దా ర |

నీ ధ ధ సా మ పా పా , | స స మ గ మ ప ధ ని ధ ప |
మ ం ద రో ద్ధా రా | గ జ రా జ ప రి పా ల |

ప స స మ గ మ ప ధ నీ ధ | ప ధ ని ధ ప ధ స సా , |
బా ల గో . . పా ల | ర అ అ గ ం ం ం గా |

ప ధ నీ ధ ప ప మ రి గ మ | స స రి గ మ మ రి సా స |
క ల అ అ వ తి ఇ రా గ | ఋతు పా . అ అ చ క్ర |

ధ ని ధ ప మ రి గ మ రి స ||
నా గ రు . రె . యా రె ||

సా ; మ గ మ పా ప | మ మ ప మ గ రి గ మ రి |
రే రె సు ర రా జ | స ం ను త అ . . ఇ యా |

సా ; ; ; సా |
రె రె |

తానము.

1 స స స | ధ స ని ధ | ప స ని ధ | ప ని ధ ధ |
ప ధ ప ధ | ప మ పా | ధ ప ని ధ | ప ధ ని ధ |
ప ప గ మ | ప స స స | మ మ పా | స మ మ గ |
రి గ మ రి | స రి స మ | స ప మ ప | మ మ మా |
రి గ మ రి | స రి గ మ | రి గ మ రి | స రి స రి |
స స సా | మ గ మ ప | మ రి స ప | మ రి స రి |
స ప మ ప | మ మ పా | ప మ ప ధ | ప ధ ప ని |
ధ ప ని ధ | ప ధ ప ధ | ప ని ధా | ప స నీ ధ |
ప ధ ప స | ని ధ ప ధ | ప స స స | మ గ మా |

రి గ మ రి | ప రి గ మ | స రి స స | స ప మ ప |

గ మ పా | మ మ రి గ | మ రి స రి | గ మ స రి |

స ప మ ప | ని ధ పా | ధ ప ని ధ | ప ధ ప ని |

ధ ప ని ధ | ప ని ధ ప | స ని ధా | ప ధ ప ని |

ధ ప ని ధ | ప ని ధ ప | ప మ ప గ | మ ప మ ప |

సా రి గ మ రి | స రి | స మ రి రి స | రి స | సా , సా ||

2 స స ప మ రి స | రి గ మ | పా స స స | ధ̣ ప̣ ని̣ ధ̣ ప̣ | స̣ పా̣ స̣ ని̣ ధ̣ |

ప̣ ని̣ ధ̣ | పా̣ స ని̣ ధ̣ | ప̣ ని̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ | ప̣ ని̣ ధా̣ ప̣ ధ̣ ప̣ | ని̣ ధ̣ ప̣ |

సా ని ద ప | ప̣ ధ̣ ప̣ ని̣ ధ̣ | ప̣ మ̣ పా̣ మ̣ మ̣ ప̣ | మ̣ మ̣ రి̣ |

పా రి̣ గ̣ మ̣ | స̣ మ̣ రి̣ రి̣ స̣ | రి̣ స̣ రీ̣ స స రి̣ | స̣ మ̣ రి̣ | సా రి̣ గ̣ మ̣ |

స̣ రి̣ గ̣ మ̣ ప̣ | మ̣ మ̣ రీ | స మ̣ గ మ̣ ప మ̣ | మా̣ రి̣ గ̣ మ̣ |

ప̣ ధ̣ ని̣ ధ̣ ప̣ | ప̣ మ̣ పా̣ గ̣ మ̣ ప̣ | స స స | మా రి గ మ |

స స మ రి స | మ రి సా రి స మ | రి గ మ | సా ప మ ప |

స స ం గ మ | ప మ రీ స స స | మ గ మ | పా ని ధ ప |

మ మ ప మ ప | ని ధ పా స ని ధ | ప ని ధ | పా స ని ధ |

ప ని ధ ప ధ | ప మ పా మ మ ప | మ మ రి | సా ప మ రి |

స మ రి రి స | మ మ మా మ రి గ | మ రి స | స స మ రి స |

రి స | సా , సా ; ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

కలావతి కమలాసన యువతీ

పల్లవి.

	ప ధా / ని ధా ప ధ ప	మ ప మ మ గ	మ ప మ ప ప మ ||
	క లా వ తీ క మ	లా స న	యు వ తీ ||
2	,,	,,	మ మ పా ||
	,,	,,	యు వ తీ ||
	మా రీ సా \ ని ధ	ఫ ధ స స	, మ రి స / మ మ ||
	క ల్యా ణం క ల	య తు స ర	స్వ తీ . . ||
	ప ధా/ని ని ధ ధా , ప ధ ప	మ ప మ మ గ	మ ప మ ప ప మ ||
	క లా వ తీ క క మ	లా స న	యు వ తీ ||
2	మా రీ సా \ ని ధ	ఫ ధ స స	, మ రి | \ సా ; ||
	క ల్యా ణం క ల	య తు స ర	స్వ తీ |

అనుపల్లవి,

స మా \ రి గా మా	పా మ \ రి	గ మ రి ||
బ లా బ లా మం	త్రా ర్ణ రూ	పి ణీ ||
సా వ పా ధా / ని	ని ధా ప ధ	, ధ సా ||
భా ర త మా తృ	కా ళ కి	రి ణీ ||

పధా/ని ధపామరిగ మమరీసా	మ గ మ ప ధా ధా	/నీధా పధనిధధపమ	
మ రా ళి వి ధా రి ణీ వాగ్వాణీ	మ ధు క ర వే ణీ	వీణా పా ణి...ణీ	

కలావతీ

చరణము.

మ మా రి , పా	మా గా	/ మా పా	
శ ర జ్యో త్స్నా	శు భ్రా	కా రా	
ధ ని ధ ధ పా సా	మా \ రి గ	మా రీ	
శ శి వ ద నా కా	శ్మీ ర వి	హా రా	
స సా పా పా ధా	/ ని ధా ప	ధ ధ సా	
వ రా శా ర దా	ప రాం కు	శ ధ రా	
స \ ని ధా ధ ప పా	మ \ రి గ మ	రి రి \ సా	
వ ర దా భ య పా	శ పు . స్త	క క రా	
సమాగమ పధా/నిధా పాధసా	సా స రి గ మ రీ	స సా ధ ని ధ పా	
సురార్చిత పదాంబుజా శోభనా	శ్వే త ప ం క జా	స నా సు ర ద నా
మగామ రిగమమ మరిస ధధనిధా	ధ ధా సా మ మా	గా మ పా గ మా	
పు రా రి గురుగుహహృదయరంజనీ	మురా రి స్నుషా	కా ని రం జ నీ	

(కలావతీ)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా మ రి గా మా రీ	సా గ మ పా ధ ని ధా
పా ని ధ పా ధ ప మా	పా మ గ మ ప మా పా
ధ ప మా ప మ రి గ మ రి	↘ సా సా ↘ నీ ధా పా
↗ నీ ధ పా ని ధ సా సా	ప స స మ రి గ మా రీ
స ప మ ప మ రి గ మ పా	సా మ గ మ ప ధ ని ధా
ప ↗ ని ధ ప ధ మ పా పా	ప ని ధ ప ధ ప మ ప గ మ
పా స స రి గ మ రి సా	ప ధ ని ధ ప మ పా పా
సా మా మ మ మ రి గా	మ రి సా ని ధ ప మ పా
సా మ గ మా ని ధ సా	పా స స మ గ మ ప గ మ
ప స స మ గ మ ప ప ని ధ	ప ధ ప ని ధ ప ధ ప మ మ
ప మ గ మ రి స ని ధ ప మ	ప ధ ప మ ప గ మ ప మ మ
స మ గ మ ప ధ ని ధ ప మ	ప ని ధ ప ధ ప మ ప గ మ
పా సా స రి గ మ రి స	పా మ గ ↘ రీ గ మ పా
సా సా పా ధ ని ధ ప	ని ధ పా ↘ మా పా సా
ప ధా ని ధ ప మ మ గా	ధ ప మ గ రి గ మ రి సా
పా మ గ మ రి గ మ పా	మ గ మ ప ధా ధ ని ధా

పా ⁄ నీ ధా ప ధ స స | మ గ మ ప ధ ని ధ ప ⁄ స స |

స మ మ రి గ మ ప ధ ని ధ | ప స స మ గ మ ప ధ ని ధ |

ప మ గా మా రీ సా | స పా ప ధా ని ధ పా |

ని ధా ప ధా సా సా | స మ గ మ పా ని ధ ప ధ |

ప ధ ని ధ ప ధ ప స సా | ప ధ ని ధ ప మ ధ ప మ ప |

గ మ ప మ రి గ మ రి సా | ధ స స మ గ మ ప ధ ని ధ |

ప ధ స స మ గ మ ప ధ ని | ప ధ స స రి గ మ రి సా |

మ రి సా ప ధ ని ధ పా | ని ధ ప మ రి గ మ రి సా |

ని ధ సా ని ధ పా స స | ప స స రి గ మ రీ సా |

ని ధ పా మా రీ సా | సా రి గ మ ప ధ ని ధ ప |

ధ సా సా ⁐ నీ ధ ప మ | ధ ప మ రి గ మ రీ సా |

ప మ గ మ రీ ⁐ సా ; ||

ముప్పదొకటవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగరాగము 32 · రాగచూడామణి

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి :　ఆరోహేత్యక్త గాంధారోధ వర్జ్యశ్చావరోహణే
గవర్జ్యస్సగ్రహో రాగచూడామణి రిహేష్యతే.

మూర్ఛన :
ఆరోహణము : సా మ ♯ రి గ మ ప ప ♭ ని నీ , సా
అవరోహణము: సా ♭ ని ♭ ధ ప మ మ ♯ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ఈ రాగచూడామణి రాగమునకు క్రమముగా నిషాద మధ్యమములు మిగుల రంజనవ గలిగించు జీవస్వరములని దెలుపుటకై పూర్వాచార్యులు మూర్ఛనారోహణములో✹ నిష మధ్యమములను జంటస్వరములుగా గనుపించి యున్నారు. లక్ష్యములగల ప్రయోగము దూహించి యెఱుగుకొనవలెను.

✹ 'మూర్ఛనారోహణావరోహణములలో' అని యుండదగును క్రమముగా ఆరోహణమున నిషాదః అవరోహణమందు మధ్యమమును జంటలుగా మీది మూర్ఛనలో నున్నది. (రా. అ)

లక్ష్యగీతము - రగణమఠ్యతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము.

పా ; మా ధ ధ ప మ పా మ గ మా ; గా |
రూ ప క్క లు షి త గో . . పీ |

సా ; మ మ మ మ రి గ మ ప ధ ప మ ప మ మ రి స |
గూ ఢ గ ం భీ . . ర మా . . న సు రే |

అంతరి

సా ; ధా పా మ మ పా మ మ రి స స ని నీ |
మా ణి క్య శ్రీ . ఈ మ ం జు శ క లా |

సా ; , ; ;
పా

జావడ.

ప మ మ రి సా స ని ని స |
అ . రే . రే శ్రీ . . .

స మ మ మ మ గ మ ప ధ ధ ధ ప మ మ పా ధ ధ ధ ప |
ధ . ర . . . . శ్రి త పా ల ను రే - రే య అ ఇ య |

ధా మా గ మ పా మ మ రి స స ని నీ సా , స |
ని ర్ధూ . . తా ని శ ర అ సు ర రే యా రె |

సా ని ని స ని నీ సా మ గ మ పా ప ధ ధ ధ ప |
అ ఇ యర అ గాం గా రా - - - గ చూ - డ - |

స సా స ప ధ ధ ప మ మ పా మ మ రి స స ని నీ ||
మ ణి - ర అ అ గ ఋ తు శ్రీ చ క్ర నా గ రు శే ||

సా ; ధా పా మ మ పా మ మ రి స స ని నీ || సా
మా ణి క్య శ్రీ . ఈ మ ం జు ళ క లా - || పా

తానము - వెంకటమఖి.

1\. స ని ని స | ని ని స ని స | ఫా ని ని స | మ మ ప మ ప |
ప మ మ రి | స మ మ రి స | పా మ మ ప | మ మ రి గ మ |
రి స మ రి | స మ రి రి స | ఫా ని ని స | మ రి స మ రి |
స మ గ మ | స ప మ మ ప | సా మ గ మ | గ మ రి గ మ |
స ప మ ప | ప ధ ప మ ప | సా ధ ధ ఫ | స ని ని ని స |
ని ని స ని | ఫ స ని ని స | సా మ గ మ | రి గ మ రి స |
స స రి రి | స మ గ మ ప | సా ప మ ప | ప మ మ మ రి |
స స రి స | ప మ మ మ ప | సా ధ ప మ | ప మ మ రి స |
ధ ధ ఫ ని | ని స ని స పా ధ ధ ఫ | స ని ని ని స | మ మ ప మ |
మ మ ప మ ధ | మా ప మ ప | స ని ఫ ధ ఫ | ని రి స ని | మ మ ప మ ప |
సా ధ ప మ | ప మ మ రి స | ప మ మ రి | స మ మ రి స | ని ని స | ని ని నీ, |
సా ; ||

2. స ని̣ ని̣ స స | మ గ మ | సా ప మ ప | స స రి గ మ |

స ప రి స రి | స మ రి | ఫా̣ ని̣ ని̣ స | రి గ మ రి స |

ప మ మ మ ప | స స రి | సా మ గ మ | స ప మ మ ప |

ధ ధ ధ ప ధ | ప మ ప | సా ధ ధ ప | ప మ మ రి స |

స మ మ గ మ | గ మ ప | ధా ఫ̣ ని̣ ని̣ | ఫ̣ స ని̣ ని̣ స |

ధ̣ ఫ̣ ని̣ ని̣ స | ని̣ ని̣ స | సా మ మ రి | ని̣ ని̣ స ని̣ స |

రి గ మ రి స | మ గ మ | సా రి గ మ | స స రి స ప |

మ మ మ గ మ | రి గ మ | సా రి రి స | మ రి స ప మ |

ధ ప మ ప | మ రి స | సా ధ ప మ | ప మ మ మ ప |

మ మ రి స స | ని̣ ని̣ స | మా గ మ ప | మ ప మ ప |

మ మ ధ ప ధ | ప మ ప | సా ధ ధ ప | స ని ని ని స |

మ̣ గ̣ మ̣ ప ప | ధ ధ ప | మా ప మ ప | స̇ స̇ మ రి స |

రి గ మ . | ఫా̣ ని̣_ని̣ స | ని̣ ని̣ నీ̣ , | సా ; ||

కీర్తనము — త్రిపుటతాళము — ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శ్వేతగణపతిం

పల్లవి.

సా మ గ మ రి | పా స ప | , మ రి |

శ్వే త గ ణ ప | తిం వా | మ దే |

సని̣ని̣ ధ ధ ఫా	స మ గా	∕ మ రి సా ‖
వ ప్రతి పా	ద్యమ నా	ద్యం ‖

అనుపల్లవి.

పా మ గ మా	రి సా ప	, ప ధా	
భూ త గ ణా	ది సం సే	వి తం	
పా ధ ప ∕ ని ని	స సా ప	, ద పా ‖	
బు ద్ధ గు రు గు	హ సం భా	వి తం ‖	
పాధపనినిసా మామరి	, స ∖ నీ ధ ధ పా	మ పా మా మ రీ ‖	
మాతంగముఖం వల్లభా	స మే త వి రా	గ చూ డా మణిం ‖	

స్వరము.

∖సా మ రి గ మ పా ప ని నీ	ని ధ పా ధ ప మా	ప మ గా∕మ మ రి రి	
సా ని̣ ని̣ ధ ధ పా ని̣ ని̣ సా	ని̣ ధ ఫ ని̣ స స ని̣ స	రి స ∕ మ మ ∖ రీ రీ ‖	
∖సామమ రిగామ పా∕ధమ	ప ∕ ని నీ ధ పా మ	ప మా ∖ రీ గ మ ప	
∖సాస∕సా స రిగమరిసా	సా ని నీ ధ ధ ప	పా మ ప∖మా మ రి ‖	

(శ్వేతగణపతిం)

సంచారి - ధ్రువతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

పా మ ధ ధ ప ప మ మా మ మ రీ | స ప మా రీ స / మ మా రి గ మ ప |

సా మ గ మ రి గ మ ప ప/ధ ధ పా | ధ ప మ మ పా ప మ మ రి స ని నీ |

స స పా ని ని నీ స స మ మ రి స | ని ని స స మ రి స మ గ మ స ప మ మ |

పా మ గ మ మ గ మ రి గ మ మ రీ | సా ధ ధ పా మ మ పా మ ప ధ ప |

ధ ప మ ప మ రి స ప మ మ రి రి సా | పా మ మ రి స రీ స ని నీ సా |

ఫ స ని నీ సా మ రి గా మా పా | ప ని నీ ధ ప ధ ప మ రి గా మా |

ప మ పా ధ ప ప ధ ప మ రీ సా | ని నీ సా ఫ ని నీ సా ని నీ సా |

ఫ ధ ఫా ని ని సా మ రి సా సా | ప మ పా ధ ధ పా స ప ＼ మా మ మ |

స రి ＼ సా స స ప మ మ ప ధ ధ పా | ధ మ ప మ మ రి స/మ మ రి స＼ని నీ |

ప మ మ మ గ మ ప ధ ధ ధ ప మ పా | ధ ధ పా పూ గ మ పా మ మ రి స |

రి స ని నీ సా ధ ప మా మా రీ | స స రి రి స ప మ మ మ ప పా ధ ప |

ధ ధ ప ని నీ ని స ని స ప ధ ధ ప | మ మ ప మ మ మ మ ప మ ధ మా పా |

ధ ప / స సా స ప ధ ధ ప మ మ రి రి | సా రి రి స మ రి స ప ప మ మ ప ప |

మ మ ప మ గ మ ప ప మ గ మ ప ధ ప | మ ధ ప ప మ గా గ మ ప మ రి సా |

సా ధా పా ధ ధ పా ప మ పా | నీ నీ నీ ధ ధ పా మ రి సా |

మ గ మ ప ధ ప ని నీ ధ ప మ పా | పా ని ని ధ ప స ని ని స రి రి సా |

స మ రి గ మ రి సా ని ధ ప మ రీ | స మ గా సా మ మ రి గ మా పా |

పా ని ని ని నీ స స ని నీ సా | మ గ మ పా ప ధ ధ ధ ప / సా సా |

ని ని సా మా గ మ రి గ మ రి సా | స స సా పా ధ ధ ప మ మ మ రీ |

సా మ రి గ మ పా ప ని నీ సా | మా రీ సా నీ ధా పా మా |

మ మ రి స ని నీ ; సా . ||

ముప్పది రెండవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగము 33 : గంగాతరంగిణి రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వేంకటమఖి : గంగాతరంగిణీరాగోధరి వక్రోవరోహణే.

మూర్ఛన .-
- ఆరోహణము :- స ♯ రీ గ మా ప ♭ ధ ని సా.
- అవరోహణము - స ని ప ♭ ధ మ మ గ మ ♯ రి సా.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

రాగాంగము, సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; అవరోహణమందు ధైవత ఋషభములు వక్రములు ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ గంగా తరంగిణీ రాగమునకు మిక్కిలి రంజనముల గలిగించు జీవస్వరములు మధ్యమ ఋషభములు. ప్రయోగములు లక్ష్యములచే నెఱుగదగును.

లక్ష్యగీతము - ఝంప తాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము.

స సా | స స మ మ రి సా స ని ప | ధ ధ మా ప ప ధ ని సా |
అ రే | రు కు మ చే - అ ద్దే - వ | గూ- - ధా - ఘ వ్ర శా |

మా మ మ మ గ మ ప పా | ధ ధ ప పా , ప |
మా న రే - రే - య రే | ప్ర దు మ నా థ |

అంతరి.

ధ ధ ప | సా ; ధ ధ ధ సా ప | ధ ప మా మ మ ధ ధా ధ |
స ఇ ఇ | ధా వ వం చం న | నుగుం ణ చ అ రి త్ర |

ప ధ ని సా మ గ మ పా | ధ ధ ప మ గ మ ప మ గ మ |
సం త త శ్రి త జ న | మ్మందా - రు గో విం ద |

రి , సా ;
రే రే

జావడ .

స సా | స మ మా మ గ మ పా ప | ధ ధ ధ ధా మ ప మా మ |
హా ర | కో - దం డ ఖం డం న | చం డ వి క్రము రే రే |

మా ధ ధ మ ప మ మ రి స | సా మ రి స రి స స ని |
న క్ర ఖం డ న దీ . న | ర క్ష ణ బి రు ద అ రె |

పా స నిపధమ పా స | సా రీ గ మా ప ప మ |
రా గ ం గ రే ఎ యా రె | గం గా త రం గి ణి ఇ |

పా ; ప స స స ధ ప | ధ మ గ మ ప మ గ మ రి స |
రా అ అ . . అ గ | ఋతు ఉ గో ఒ . . చ . క్ర |

స ని ప ధ మ ప ధ ని సా | మా మ రి గ మ ప | ధ ధ ప |
నా గ రు . రె ఎ ఇ యై | యై య రె ఎ రె ఎ | స ఇ ఇ |

సా ; ధ ధ ధ పా ప | ధ ప మా మ మ ధ ధా ధ |
ధా వ వ ం చం న | సు గు ం ణ చా రి త్ర |

ప ధ నీ సా మ గ మ పా | ధ ధ ప మ గ మ ప మ గ మ |
స ం త త శ్రి త జ న | మ్మందా - రు గో వి ం ద |

రీ , సా ; ; ; ||
రే రే ||

తానము - వెంకటమఖి.

1. సని ఫా ధ ధ | ఫ మ ప | మ మ ఫ మ ఫ | స ని ఫ ధ ఫ

ఫ మ ఫ | ఫ ధ ఫా ఫ మ | ఫ ధ మ | మ గ మ రి ఫ | మ రి గ మ ఫ

మ గ మ | రి స రీ స స | స ని ఫ | ఫ మ మ రి స | స స రీ గ మ

గ మ ఫ | మ గ మా ఫ మ | మ మ ఫ | ధ ధ ఫ మ గ

మ ఫ మ గ మ | మ రి స | రి రి సా ఫ మ | ఫ ధ ఫ | స ని ఫ మ ఫ

ని̣ ని̣ స ని̣ ప | ని̣ ని̣ స | ని̣ఫ̣సని̣ఫ̣ | స ని̣ ఫ̣ | మ̣ ఫ̣ స ని̣ ఫ̣ |

రి స మ రి స | స మ రి | రి రి స మ రి | స మ రి | స మ రి రి స |

రి స రీ గ మ | గ మ ప | స రి గ మ ప | మ మ పా | ధ ధ ప ని ధ |

మ మ ప మ ధ | ప ప మ | ధధధాధధ | ప మ ప | మ మ ప స ని̣ |

ని̣ ని̣ స ని̣ స | స ని̣ ఫ̣ | మమపామప | ని̣ ని̣ స | మ మ ప మ ప |

ని̣ స ని̣ స | ఫ̣ ఫ̣ ని̣ | పధమాపమ | మ రి స | రి గ మ రి స |

స స రి స రి | స మ రి రి స | రీ స | నీ , సా ; ||

2. స స సా స ని̣ ఫ̣ | స ని̣ ఫ̣ ధ̣ ధ̣ | ఫ̣ ధ̣ మ̣ా ఫ̣ | ధ̣ ని̣ స |

ధ̣ ధ̣ ఫ̣ా స ఫ̣ ధ̣ | ఫ̣మ̣మ̣ామ̣ | గ̣ మ̣ ప | ధ ధ పా మ ప |

మ మ ప మ ప | ధ ప మా ప | మ గ మ | ప మ పా ప మ మ |

రి గ మ రి ప | స ని̣ సా రి | స మ రి | స రి సా మ స రి |

స ప మ మ ప | ధ̣ ని̣ సా స | ధ̣ ధ̣ ఫ̣ | ధ̣ ని̣ సా మ గ మ |

రి గ మ రి స | మ మ రీ స | రి స రి | స స సా స మ మ |

మ గ మ ప మ | ధ ధ పా మ | ధ ప ధ | స స రీ స ప మ |

స స రి గ మ | గ మ పా మ | ధ ధ ప | సం ని పా ధ ప ధ |

మ మ ప మ ప | మమమాప | ధ̣ ని̣ స | ని̣ ని̣ సా ఫ̣ ఫ̣ ని̣ |

ఫ̣ ని̣ స ని̣ స | స ని̣ ఫ̣ా ని̣ | ఫ̣ ఫ̣ ని̣ | ఫ̣ ని̣ సా స ని̣ స |

ఫ ఫ స ని ఫ	మ మ ఫా ఫ	ధ ధ ఫ	ప ప మ ప మ మ
రి గ మ రి స	స ని ఫా ని	స స రి	స మ రి రి స
రీ స	నీ , సా ; ‖		

కీర్తనము - తిస్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు.

వరదరాజా వావా

పల్లవి.

మ రి స రీ ,	సా , ని నీ ఫా	ధా మ ఫా ధ	ని స రీ స ప
వ ర ద రా	జా వా వా	వాం ఛి తా ధి	క ఫ ల ప్రధ
మ రి స రీ ,	సా ; ; ‖		
వ ర ద రా	జా ‖		

అనుపల్లవి,

ధ మ గ మ రి స	ని స మ పా మ రి	స పా ధ మ ప	ప రీ సా ని ధ ప ‖
ద్వి ర ద రా జ	ప రి పా ల న	ద్విజాద్య మ ర	ప రి పో ష . ణ ‖

మ రి స ని ధా ఫ సా స సా	పా స నీ ని ధ పా పా మ ‖
గ రు డ తు రం గ సంగ గం	గా త రం గ ద యాపాం గ ‖
గ మ ప ధా ని సా స రీ సా	ని మ రి సా ని సా, ని ధ ప ‖
గు రు గు హాం త రం గ భు జం	గ భ రి తాం గ శ్రీ ర ం గ ‖

స్వరము.

మ రీ రి సా ∕ మ మ రి రి స స | ∕ధ పా∕ధ మా గ గ∕మ మ రి రి |

స∕రీ స నీ ఫ స ని ధ ఫా | ధ నీ సా రి స రి గ మ రి గ ||

∕మ రీ స ప మా ప∕ధా∖మా | గ మ పా ధ ని సా రి గా మ |

రీ సా స ని పా ∕ ధ మ గా | మ రి సా ని ధ పా ∕ ధ మా గ ||

(వరదరాజా)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా మ మ మ గ మ ప పా | ధ ధ ధా మ ప ∖ మా మా |

∕ ధ ధ ∖ మా ∕ ప మ మ రీ సా | మ గ మ సా స స ని సా |

ప ధ ∖ మా మా గ మ రి స | మ రి గ మ మ గ మ రి సా |

రి స ని ధ ఫా ధ నీ సా | స స రి గ మా గ మ పా |

మ గ మ పా మ ప ధ పా | ధ ధ ప మ గా మ ప మ గ |

మ మ రీ స రి రి స ప మ | ప ధ ప ధ ని ధ ప ధ మ గ |

మ రి సా ద ధ ప పా ప | ధ ప మా మ మ ధా ధ ధ |

ప ధ ని స ఘ గ ఘ ప ధ ధ | ప మ గ మ ప ధ మ ప మా |

ప ధ మా ప మ మ రి సా | స రి స ని ప ధ పా ధ ని |

సా మా మ మ గ మ పా | / ధ ధ పా ప మ పా మ మ |

ప స నీ ప ధ మ మ గ మ | ధ ధ మ ప మ మ రీ సా |

సా మ రి సా రి స స ని | ప ధ మ ప ధ ని సా రి స |

రీ స స / ధా ధ ధ ప మ | మ / ధ ధా పా ధ ప మ గ |

మ ప/ధ మ గ మ/ప మ గ మ | ప మ ప ప మ రి గ మ రి స |

స ప మ మ పా ధ ని సా | ధ ధ పా ధ ని స రీ సా |

పా స ని ప ధ మ ప సా | ప ధ ని స పా స స ధ ప |

ధ మ గా మ పా మ గ మ | ప ధ మ గ మ ప మ రి సా |

/ రీ గ మ పా మ మ పా | స స ధా పా / ధ మ గా |

మ రి స ని ప ధ నీ సా | పా స ని ని ధ ని స రీ స |

రీ గ మ రీ సా రీ స స ని | స ని ప ధ మ ప ధ ని సా |

/ మా మ రీ స స రీ స స ని | ప ధ మ పా ధ ని స రీ స |

మ రీ స ని ప ధ మ మ గ మ | పా ప ని ప ధ మా గ మ |

రి రి సా ప మ పా ధ ని | సా రీ రీ సా మ రీ సా |

రి గ మ రీ సా నీ సా | ధ మ మా గ మ రీ సా |

సా / రీ గ మా ప ధ ని | సా రీ రీ సా ని ప ధ మ |

గ మ ప మ గ మ రీ , | ప/ధ మ గ/మ రి\సా ; ||

జన్యము 1 : మనోహరి

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : సా గ మ ప ని సా.
అవరోహణము: ప ని ♭ ధ ప మ గ సా. }

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

ఉపాంగము; షాడవము; షడ్జగ్రహము; ఋషభ వర్జ్యము; ఆరోహణమందు ధైవత వర్జ్యము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయగగును. ఈ మనోహరి రాగమునకు గాంధారము మిగుల రంజనముగల స్వరము. లక్ష్యములచే తెలియగవలెను.

లక్ష్యగీతము - వెంకటమఖి.

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు.

కంజదళాయతాక్షి.

పల్లవి.

1. ని సా స ని ధ పా మ గ | ప మ గ మ గ స స ని | స గ మ ప ని ⁄ ||
కం జ ద ళా య తా | . . . క్షి కా | మా క్షి ||

ని ధ ప ⁄ ధ ప ⁄ ధ మ గ మ ప మ గ మ | గ స ధ ప ధ మ ప | ⁄ గ మ ప నీ ప గా ||
క మ లా మ నో హ | రి త్రి పు ర | సు ం . . ద రీ ||

2. సా సని ,, | ,, | ,, |
కం జ ,, | ,, | ,, |

నిధ ప/ధప/దమ గమ పమగమ | గా \ సా ||
క మ లా మనో హ | రి ||

అనుపల్లవి.

1. \ నీసగ స / గ గా మా గ మ పా ధ ప | పా ధ ప నినిసా | , నిధపమగస ||
కుంజర గ మ నే మణిమండిత | మంజుళ చరణే | ఏ . . . ||

2. ,, ,, | ,, ,, | ;\ నీ స గ స గ ||
,, ,, | ,, ,, | మామవ శివ ||

గా మ గ స ని సా నిధపమ గ మ ప ని | ని సానిధ ప/నిధప | ధపమ మగమపని/ ||
పం జ ర శు కి పంకజముఖి గురుగుహ | రంజని దురితభం | .జని నిరంజని ||
(కంజదళాయతాక్షి)

చరణము.

పా / ధ ప ధ మ మ గ మ గ మ ప మ | గా \ స ని | స గ గ గ మ ||
రా కా శ శి వ ద | నే సు | ర ద నె . . ||

గ మా గ స ని ధ ఫ స్రీ | , సా గ | స గ గ మ గ మ ప ||
ర క్షి తమ ద నే | ర త్న | స ద నే . . . ||

గ మా ప ని ని ధ ధ | పా , గ | మ ప నీ ||
శ్రీ కాంచన వ స | నే సు | ర స నే ||

సా , గా సా ని ధ | ప/ధప/ధమ మ | గ ప మ మ గ స ||
శృం గా రా శ్ర | య మం . ద | హా స నే ||

నీ సా ని ధ ధా ని ని స స గా మ ప | పధపమ మప\మా | గమ గస గమపప ||
ఏ కా నే కా ను రి భు వ నే శ్వ రి | ఏ కా నం దా | మృతఝురి భాస్వరి ||

ప ధ పా ని ని సా గ గ స గ సా స ని | సా ని ధ ప ధ ప మ | గమగస గమపని ||
ఏ కా గ్ర మనో ల య క రి శ్రీ క రి | ఏ కాం బ్రే శగృ | హేశ్వరి శంకరి ||

స్వరము.

/ సా , స ని ధ ప మ గ మ ప ని ధ ప మ గ | \సా , స ని ధ ధ ని | స స గ స గ మ ప ని ||

/ సా , స ని స గ స మ గ స ని ధ ప ని ని | /సా , స ని ధ ప మ | గ స ని స గ మ ప ని/ ||

(కంజదళాయతాక్షీ)

కీర్తనము 2 - తిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి.

సా , స ని ధ ప | పా ప మ గ స | గా , మ గ మ ప ని ||
శం క ర మ భి | రా మీ మ | నో హ ర ం . ం ||

స స ని ని ధ ధ | ప మ ప మ గ ప మ మ గ | స/ధ ప ధ ప మ గ స ||
శ శి ధ ర మ మృ | త ఘు . టే శ్వ ర | ం భ జే . హం ||

నీ ని సా ని ధా ప నీ సా | సా ని ధా పా మ గ మ ప ని ||
శ ం బా భి షే క గా త్రం | స చ్చి దా నం ద మా త్రం ||

(శంకరమభి)

అనుపల్లవి.

పా పే మా మే | గా స గ సా ని | ధ ఫ ని నీ సా ||
పం క జా స | నా ది పూ జి | తా . బ్జ ప దం ||

మా గ మా , | పా ధ ప నీ | సా గ స సా , స ||
భ క్త మా | ర్కండే . యా | యు ప్ర దం భ ||

నీ స ని ధా ప నీ స గ స | గ మి గా స నీ ధా ప మా ||
యంక ర ఘో ర రూ ప త ర | య మ ని గ్ర హః సు గ్ర హం ||

ప ధ ప స నీ సీ గ స ని స ప ని | \ ధా పా / ధ పా మ గ మ ప ని ||
ప ం క జ ము ఖ గు రు గుహ ప రి | పా లం కృపా ల వా ల ం ||

(శంకరమఖిరామీ)

సంచారి - మత్స్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

సా సా ని ధ ప మ గ ప | గ మ ప ని ధ ప మ గ సా |

గ మ పా ని ధ ప మ గా | మ ప నీ ధ ప మా గా |

మ ప / ధ ప ప మ గ మ గా | మా / ధ ప గ మ పా మా |

ప ని ధా ప మ గ మ ప మ | పా ని ధ ప మ గ గ మా |

పా మ గ గ గ మ గ సా | గా స ని ధ ఫ నీ నీ |

సా ని స గ స మ మ గ స	ని స గ మ ప ని ధ ధ పా
సా ని ధ ప ధ మ ప మా	పా మ గ స స గ మ పా
ప ని ధ ప ధ ప మ ప ధ ప	ని ని ధ ధ ప ప మ మ ప మ
ని ధ ప మ గ స ని స గ మ	ధ ని స గ స గ మ మ గ గ
ని ని స గ \ సా గ గ మ గ	\ నీ స గ మ ప మ గ స గ
ని స గ మ ప ని ధ వ మ గ	స మ గ స ని ధ వ మ గ స
స ని ధ ప మ గ స గ \ సా	ని ధ ధ ని స గ స స గ గ
స గ మ గ మ ప / ధ ప మ గ	స ని ధ ధ ని స ధ ని స గ
ధ ని స గ మ ప మ గ మ ప	గ మ ప ని ధ ధ ప మ గ మ
పా మ గ మ మ గ మ పా	/ ధ ప మ గ మ ప ని ధ పా
/ ధా ప మ గా ప మ గా	/ మా గ స గా ని స గా
స గ మ ప ని \ ధా ప మ గ	ని ధ ప మ గ మ ప ని స ని
ధ ప మ గ ని ధ ప మ స ని	ధ ప గ స ని ధ ప మ గ స
\ నీ స గ ని స గ గ / మా	పా ని ధ ప మ ప ని సా
నీ స గ స గ గా మ గ	సా ని ధ ప మ గ మ గ స
నీ ధ ధ ని స గ గ మ ప	/ ధా ప మ ని ధ ధ ప ప
\ మా ప ప ని ని స స గ గ	\ నీ స గ స గ మా గ స
మ గ సా ని ధ పా ని ని	సా ని ధ ప మ పా మ గ
\ సా ని స గ మ ప ని సా	గ సా ని ధ పా మ గ స
సా ని ధ ప మ గా ప మ	గ మ గా \ సా ; ; ‖

ముప్పది మూడవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

రు గు మ ప ధి ని] చక్రము 6 : మేళము 34 [ఋతు. భూ. చక్రము

రాగాంగరాగము : 34 - భోగచ్ఛాయానాట రాగము.

ల క్ష ణ శ్లో క ము

వెంకటమఖి : త్యక్తధైవత ఆరోహే ధవక్రశ్చావరోహణే
గవర్జ్యస్సగ్రహఃపూర్ణ శ్ఛాయానాటోహిగీయతే.

మూర్ఛన : ఆరోహణము : సా # రి గ రి గ మ ప ♭ ని ని సా.
అవరోహణము : స ♭ ని ధ ని ప స ని ప మ మ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

నాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు ధైవత వర్జ్యము; అవరోహణ మందు ధైవత వక్రము ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును

ఈ ఛాయానాట రాగమునకు విశేషరంజనముల గలిగించు స్వరములు నిషాద మధ్యమములు గావున నిషాద మధ్యమములను మూర్ఛనారోహణావరోహణములందు క్రమమున జంట స్వర ములుగా గనుపించి యున్నారు.

లక్ష్యగీతము - ఏకతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము.

మ మ రి స స ని ధ ని	ప ని ని స మ మ రి స	గ మ పా మ మ రి స
రు చి ర ం బ ర ధ ర	గు ణ సా . . గ ర	మ ధు కై ట భ హా ర
స మ రి స స ని ధ ని	ప ధ ని ధ ప మ పా	ప స సా మ మ రి స
ప శు ప తి స ం ను త	ధీ . . ర న ఉ వా	నీ . లాం బు ద ని భ
స ని ధ ని ప స ని ప	మ మ రి స	
సు ర వ ర ను త సు చ	రి తు రె ఎ	

అంతరి.

సా ;	ని ప ధ ని	పా ప మ ప ని ని స
ఆ	రె ఎ య అ	నం - ద క ం ద ళ

ని ని స స మ మ రి స సా ;
కి ఇ రి తి స ం ప్ర ణు రే

జావడ.

మ మ ప మ మ మ రి స	రి గ సా స ని ధ ని	ప ని ని స మ మ రి స
అ . . . రె . య .	నా - ది బ్ర ం - హ్మా	చా - రి - రే - య -
స ని ధ ని ప ద ని ప	ప మ పా	ప ని ని స ని ని సా
ఇ య ఇ య అ చ రి జు	చ రి తా	రి పు బ ల ద ళి తా

రి గ మ ప ప స సా | ప ప స ని ధ ని పా | ప మ రి స స ని ధ ని |
అం గ గ భో - గా | ఛా యా నా టా | ఋ తు ఘా చ . . క్ర |

ప స ని ప మ మ రి స ||
నా - - గ రు - రే - ||

సా ; | ని ప ధ ని | పా ప మ ప ని ని స | ని ని స స మ మ రి స సా; |
ఆ | రె ఎ అ య | నం - ద క ం ద ళ | కీ - రి తి స ం ప్ర ణు రే |

తానము - వెంకటమఖి

1. స ని ధ ని ప | స ని స | ని ప ధ ని | పా ప మ ప ని | ని స ని ధ ని |

ప స ని | ధ ని ప స | పాపసనిని | ప స ని ప మ | ప మ ప |

మ మ రి స | పా మ మ రి స | సనిధనిస | ని ని స | మ మ రి స |

పా మ మ రి | స రి గ స ప | మ మ ప | స ని ధ ని | పా ప ధ ని ధ |

ప స ని ధ ప | ని ధ ని | ప స ని ధ | పా ప ని-ని స | ని ని స ని స |

మ మ రి | స రి స | సామమరిస | మ మ ప మ మ | రి గ స |

సా స మ రి | స ప మ మ ప | స స రి | స ని ధ ని | సా ప మ మ ప |

ని ధ ని స ని | ని ని స | ధ ధ ని | పా స ని ప మ | మ మ ప మ ప |

స ని ప | స ని ప ప | ని ని స ని ని | ప ప స ని ప | మ మ ప |

మ మ రి స | పా మ మ ప మ | రి రి స స | ని ని స | మ మ రి రి స |

ని ని స | ని ని ని , | సా ; ||

2\. స స ని̣ ని̣ స | ని̣ ధ̣ ని̣ | ధ̣ స ని̣ ని̣ స | మ రి స | స ని̣ ధ̣ ని̣ ధ̣ |

ని̣ ధ̣ ని̣ | ధ̣ ధ ని̣ ధ ధ̣ | మ̣ మ̣ ధ̣ | మ̣ మ̣ మ̣ రి̣ స | ధ̣ మ̣ మ̣ |

రి̣ గ̣ స̣ ధ̣ మ | మ మ̣ ధ̣ | స స ని̣ ని̣ స | మ రి స | ప మ మ మ ప |

స ని̣ ప | స ని̣ ధ̣ ని̣ ధ̣ | ని̣ ధ̣ ని̣ | ధ̣ ని̣ ని̣ ని̣ స | మ రి స |

మ మ ప మ మ | రి గ స | స ని̣ ధ̣ ని̣ ధ̣ | ని̣ ని̣ స | మ మ రి |

స ప మ మ ప ప | ని ధ ప ని ధ | ని ని స̇ | ప ధ ని ధ ప | స̇ ని ధ |

ప ప స̇ ని ప | ని ధ ని | ప ప ని ధ ప | స̇ ని ధ | మ మ ప మ ప |

స స రి | స స రి గ | స రి గ | మ రి స | స మ రి స మ |

రి రి స | స స రి స రి | ని̣ ని̣ స | ని̣ ధ̣ స ని̣ ధ̣ | మ మ̣ ధ̣ |

మ̣ ధ̣ ని̣ ని̣ స | ని̣ ధ̣ ని̣ ధ̣ స ని̣ ని̣ స | మ మ రి | ని̣ ధ̣ ని̣ స | ని̣ ని̣ ని̣ | సా ; ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

భోగచ్ఛాయానాటకప్రియే

పల్లవి :

సా గా సా మా | పా ప ను | , మ రీ ||
భో గ చ్ఛా యా | నా ట క | ప్రి యే ||

ని ప ధ ని సా మ ప | ప మా మ | గ మ ప మ మ రి స ||
భో ధం దే హి బ్ర | హ్మా దీ శ | జా . . యే ||

(భోగ)

అనుపల్లవి.

సా ని ప ధ ని ప స | స స ని ప | ని ని సా ||
శ్రీ గురు గుహా జ స | నీ ని ర ం | . జ నీ ||

స రి స రి స ధ ని | ప స స ని | ప మ రి స ||
శ్రిత జ న ర . క్ష ణి | శి వ స ం | తో షి ణి ||

మాగమాస రిగమప మపసనిసా | సా స నీ ని స ని ధ | నిప పమరి పమరి ||
భోగమోక్ష వితరణ నిపుణతరే | భూసురాది సం | నుత కమల క . రే ||

స్వరము.

సా,రిగ సా మమరి సా నిదసప | సససం పనినిస | , పసా రిగమరి ||

సా సపా ప నిని సం సిధనిపపా | రి సా మ రి సా ని | ప స ని ప మ రి స ని ||
(భోగఛాయా)

సంచారి - మధ్యకాలము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ప స సా ని ని సా సా | ని సి సా స ని ధ ని పా |

స ని ధ ని ప ని ని స ని ప | స ని ప మ మ మ రి రి సా |

రి గ సా స ని ధ ని ధ ని | ని స రి గ స రి గ మ రి స |

ని ధ ని ధ ని ని స స మ మ | రి స గ మ పా మ మ రి స |

ని ధ ని ప ని ధ ప మ పా | ని ప ధ ని పా ప మ రి స |

మ మా రి స రి స మ రి స | స ని ధ ని ధ ని ని స రీ |

స స రీ స ని ని స రి స | రి గ మా పా మ మా రి |

రి గ మ ప మ మ రి స స ని | ధ ని ని ధ స ని ని ని సా |

రి స రి గ మ ప మ మ రి స | గ మ పా మ మ ప ↘ మా రి |

గ మ ప మ రి గ మ ప మ మ | ప ని ధ ని ప మ ప ప మ మ |

ప పా ని ధ ని ప మ పా | ప ని ధ ని ప మ ప మ రీ |

స రి స ప మ మ స రి గ మ | ↘ సా రి గ రి గ మ ప ↗ ని ని |

ధ ధా ↗ ని ప మ ప స ని ప | మ ప ని ని సా ని ధ ని ప |

ని ప మ మ పా మ మ రి స | ని ధ ని ధ స స మ గ మా |

రి స రి గ మ ప ని ని సా | ని స ని ధ ని ప స ని పా |

స ని ధ ని ప ధ ని ప ప మ | పా ప ని ని స ని ని సా |

స ని ప ధ ని ప ని ని పా | రి స ↗ మ మ రి స స స ని ధ |

ని ప మ ప ని ని స మ రి స | రి గ మ రి స ని ధ ని పా |

ప మ ప ద ని ప మ ప ని ని | స స రి స ని ధ ని ప ని ధ |

ప మ పా మ మ రీ సా | స రి గ మ ప ధ ని ప స ని |

ధ ని ప పా మ రి గ మ ప | మ ప మ మ ప మ రి రి సా |

ఫ స సా రి గ రి గ మ ప | మ ప ని ని సా రి గ సా |

ని ధ నీ పా స ని పా | మ రి స ⁄ సా స ని ప ధ ని ప ⁄ |

సా స ని పా ని ధ నీ | ప స ని ప మ ప ని ని సా |

ని ధ ని ప స స ని ని సా | రీ సా రి గ మ రి సా |

స ని ధ ని పా ధ ని ధ ప | మ పా స సా మ మ రి స |

స ని ధ ని ఫ స ని ప మ మ | రి రి స ని ఫ ధ ని ఫ మ ఫ |

స మ మ రి రి ∖ సా ; ||

ముప్పది నాలుగవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగ రాగము 35 : శైలదేశాక్షి రాగము

లక్షణశ్లోకము.

వెంకటమఖి : శైలదేశాక్షిరాగస్యా దారోహేరిని వర్జితః
అవరోహేగ వర్జ్యశ్చ ప్రాతఃకాలే ప్రగీయతే.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స మ గ ప ధ స
- అవరోహణము : స ని ధ స ని ప మ ‡ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; గాంధారగ్రహము; ఆరోహణమందు ఋషభ నిషాద వర్జ్యము; అవరోహణమందు గాంధార వర్జ్యము. ప్రాతఃకాలమున గానము సేయదగును.

ఈ శైలదేశాక్షి రాగమునకు అవరోహణమందు 'స ని ధ స ని ప' ఈ ప్రయోగము గీతమున మాత్రము గనుబడుచున్నది. తక్కినవి లక్ష్యములచే నెఱుగదగును.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువ తాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము.

గ ప ధ స సా స స రి స స నీ ప	స ని పా ధ ధ రి స ని ధ సా ;
రు మ . . కాం త . ప తి శ రంణ్యా	గుప్త త ప్ప్ర ద శ య - ను రే
మ మ మా గా ప మ మ రి స ని ధా	సా నీ ధా సా ని ప ధ ప మ గ
మా - రీ చ- మ్మ ర ద న చణు రే	పా రా వా ర బ్బ ం ధ న అ ధ
ప మ రి స న్ని స ప ప ధ ధ ధ స ని ప	ధా సా ని ప రి స స ని ప మ రి స
ధి ఇ రి త ర అ క స కు శ భ వ ధ ం	ను బ్బం జ న అ . . . . . రె ఎ

జావడ.

మ మ ప మ మ రి స స మ రి స సా ని	స ని ధా సా ని ప ప మ మ మ రీ
అ అ రే - రే - సీ - తా - ర మ ణ	శ్రిత చిం తా మ ణి - - రే - రే
పా ప మ గ మ ధ ధ స ని ప ధా ధ	సా మా మ గ ప ప ధ ధ సా ;
ఆ జ లె తు మ స మ అ నుకొ ఓ ణు	రా గాం - గ శ ఇ ఇ ల దే
ప మ గ పా ధ నీ పా , మ ను గా	రి స ని ధ సా ని పా మ మ మ రి స ‖
శ అ ఖి రా గ స రీ . పు ణు రే	ఋతుమ అ చ క్ర - - నా - గరు ‖
గ ప ధ స సా స స రి స స స ని ప	స ని పా ధ ధ రి స ని ధ సా ; ‖
ధుమా-కా ం త . ప తి భ ర ం ణ్యా	గు పు త ప్ప్ర ద శ య - ను రే ‖

తానము - వెంకటమఖి

1. స ని̣ పా̣ ధ̣ ధ̣ | ప̣ స ని̣ ధ̣ | స ని̣ ధ̣ ధ̣ ప̣ | మ̣ గ̣ పా̣ ధ̣ ధ̣ |

ప̣ స ని̣ ధ̣ | ప̣ స స ని̣ ధ̣ | ప̣ మ̣ పా̣ మ̣ మ̣ | ప̣ ధ̣ ప̣ మ̣ |

ప̣ మ̣ మ̣ మ̣ ప̇ | మ̣ మ రీ̣ స̣ రి̣ | స̣ ప̣ మ̣ మ̣ | స ని̣ ప̣ | రి స నీ̣ స స |

ని̣ ప̣ ధ̣ ధ̣ | స ని̣ ధ̣ ధ̣ స | మ̣ మ̣ గా̣ ప̣ మ̣ | మ̣ మ̣ రి̣ స̣ |

స̣ స̣ మ̣ రి̣ స̣ | రి̣ గ̣ సా ప̣ మ̣ | ప̣ స ని̣ ప̣ | ధ̣ ధ̣ ప̣ స ని̣ |

స ప̣ ధా̣ ప̣ స | ధ̣ ప̣ స స | రి స స ని̣ ధ̣ | మ̣ మ̣ మా̣ మ̣ గ̣ |

ప̇ మ̣ మ̣ మ̣ | రి̣ స̣ మ̣ మ̣ రి̣ | స̣ ని̣ సా̣ ప̣ మ̣ | ధ̣ మ̣ మ̣ ప̣ |

మ̣ మ̣ ప̣ మ̣ మ̣ | గ̣ ప̣ ధా̣ స ని̣ | ప̣ ధ̣ ప̣ స | ని̣ ధ̣ స ని̣ స |

ని ప పా మ మ | ప మ మ రి | స మ రి రి స | ప మ రీ స స |

మ రి స రి | స ప మ మ ప | స స రీ స మ | స ప మ మ |

గ ప ధ స̇ ని | ధ స̇ నీ ప ప | మ మ రి స | స ని̣ ప̣ రి స |

మ మ రి రి స | రీ స ' సా , సా ; ||

2 స ని̣ ధ̣ ధ̣ ప̣ | మ̣ మ̣ ప̣ | ధ̣ ప̣ స ని̣ | ప̣ ధ̣ ప̣ ని̣ ని̣ ధ̣ |

ధ̣ ధ̣ ప̣ మ̣ ప̣ | మ̣ మ̣ ధ̣ | ప̣ స ని̣ ధ̣ | స ని̣ ధ̣ ధ̣ ప̣ |

స ని̣ ప̣ ధ̣ ప̣ | మ మ ప | మ మ రి స | స ని̣ ధ̣ ప̣ రి స |

మ మ గ ప మ | మ రి స | మ మ ప మ | ప̣ స ని̣ ప̣ స ని̣ |

ధ̣ మ̣ ధ̣ ధ ధ̣ | స ని̣ ధ̣ | మ మ రి స | ప మ మ రి స ని̣ |
స ని̣ ధ̣ స ని̣ | ధ̣ రి స | ని̣ ధ̣ స ని̣ | ధ̣ స ని̣ ని̣ ధ̣ మ̣ |
ధ ధ̣ స స రి | స మ రి | స ప మ మ | గ ప మ మ రి స |
ప ప మ మ ప | మ మ ధ | మ మ ప మ | మ రి స ని̣ ధ̣ |
స ని̣ ధ స ని̣ | ధ ధ̣ స | మ మ రి స | ప మ మ మ ప మ |
గ ప ధ స̇ స̇ | ప ప ధ | మ మ ప మ | ధ ప మ మ ప ధ |
స̇ ని ప మ మ | ప మ ప | మ మ ప మ | స̇ ని ప | ధ ధ ప |
మ మ ప మ ధ | మ మ ప | మ మ రి స | స స ని̣ ధ̣ | మ̣ మ̣ ధ̣ ధ̣ స |
స ని̣ ధ | పా ప మ | మ రి స | ప ని̣ ధ̣ | రి స | సా , సా ; ||

కీర్తనము - అదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ శూలినీం శ్రితపాలినీం

పల్లవి.

సా , మ గ ప ధా | స̇ ని పా | ధ స̇ నీ ||
శ్రీ శూ లి నీం | శ్రి త పా | లినీం ||

పా , ప మ గ ప మ ప మ | రి సా ని̣ | ధ సా , ||
జీ వే . శ్వ రై | క్య శా లి | నీం ||

2. ,, ,, | ,, | ధ స గ స ||
,, ,, | ,, | నీ ంస్మ ర ||

మగపధ సనిధ ని\పా,స\నీ ధస | మ రి \ సా , రి \ నీ | ధ స ని ప ప మ మ రి\ ||
చి త్త బ్రహ్మా క పా లి నీం శివ | చి న్మా లి నీం | భ వ ఖే లి నీ ం ||

(శ్రీ శూలినీం)

అనుపల్లవి.

పా స మా , గ ప | ధ ప స ని | ప ధ/రి సా ని ||
పా శి నీం శ ర | భే శ్వ ర | హృ ద యా |

పా మ రి , స ని | ని ధా స ని | ని ఫా ధ స |
వే శి నీం అ | జ్ఞా న | ధ్వాం త వి |

రి స నీ , రి స | మ గ ప ధ | , స ని ప |
నా శి నీం ర వి | చ ం ద్ర తే | జః ప్ర |

ధ స మ రీ , స ని | ధ ని పా | మ రి స |
కా శి నీం వి ం | ధ్య ని పా | సి నీ ం |

పా , మ రి రి స స్థి సా గా , మ రి | మా గ పా మ రి స | మ గ ప / ధా స నీ |
ఈ శ గురుగుహ వి శ్వా సినీం ఈ శ్వ రీం భ క్త | మ నో ల్లా సి నీం |

రి స మ రి మ రి స నీ ధా స రి | స ని మ పా మ రి స | స ని ధ సని ప మ రి\ |
శ్రీశ నుతాం భ వ భయ ధ్వంసినీం సిం హ వా హి నీ ం | జ గ న్మో హినీం

(శ్రీ శూలినీం)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

మ గ పా / ధా సా సా | ని ధ సా ని ధ స ని పా |

మ గ ప ధ స ధ స ని పా | మ గ పా మ మ రి రి |

స మ గా పా మ రి సా | మ రి స ని ధా స ధ రి |

సా ని ధ ధ ధ సా సా | మ మ గా ప మ మ రి సా |

మ గ ప మ గ ప మ మ మ రి | స ని ధ ధ స ని \ ధా రి స |

పా ప గ ప మ రి సా | మ మ గా ప మ రి స మ రి |

సా ని ధ సా ని ధ ధ రి | స మ గా ప మ గా ప ప |

మా రి రి స మ గ మ రి | స మ గ మ రి స ని ధ ధ స |

స మ గ ప మ గ ప ప ధ ధ | \ పా ధ ధ స ని ప ప ధ ధ |

స ని ప మ గ గ పా ధ ధ | స ని పా ధ ధ రి రి స ని |

ధ సా మ గ ప ధ ధ సా | ని ప ధా ధా సా సా |

రి స ని ప ధ స ని ప మ గ | మ మ ధ ధ సా ని ప ధ స |

మ గ ప మ మ మ రి రి సా | రి గ సా మ గ పా మ గ |

పా ధ ని పా మ మ గా | ప మ రి సా ని ధా సా |

ని పా మ మ మ రి రి | సా మ మా గ పా మ రి |

స స మ రి స ని ధా సా	ధా సా ని ప మ గ ప మ
రి స ని స ప ప ధ ధ స ని	పా ధ సా రి స ని ధ రి
సా స ని ప ధ ని ప ప మ	గ పా ప ధా ధ సా స
రి గ సా స ని పా ధా	ధ సా స ధ రి స స ని ప
ధ సా ని ప ధ ని పా ప	మ రి స మ గ ప ధ ధ ప ప
ధ రి సా ని ప ధ ధ సా	ధ స నీ పా మ మ రి స
మ గ ప ధ సా ప ధ సా	ధ ని \ పా మ గ పా పా
ప ధ రి స ని \ పా మ రి స	ధ స రి స మ మ గ గ ప ప
ధ ధ / రి రి స స / రి రి సా	రి స స ని ప స ని ప ధ ధ
ప ధ ధ రి స ని ప ధ సా	మ మ రీ స ని ధా సా
నీ ధా సా ని ప ధ ప	మ గ ప మ రీ స ని సా
సా మా మ గ ప ధ సా	ప మ గా పా ధ ధ సా
ధ ధ / రీ సా మ మ రీ	స రి సా ని ధ స ని పా
మా గా ప మ రీ సా	మ రి సా ని ధ స ని పా
మ గ పా ధ స నీ \ పా	రి స స ని ప ప మ రి సా
రి స స ని ఫ ధ ధ / సా , ‖	

ముప్పది ఐదవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగరాగము 36 : చలనాటరాగము

ల క్ష ణ శ్లో క ము

వెంకటముఖి : నాటాష్షడ్జగ్రహోపేతోఽవరోహేగధవర్జితః.

మూర్ఛన :
ఆరోహణము : సా ♯ రి గ మ ప ♯ ధ ని స
అవరోహణము : స ని ప మ మ ♯ రి స్సా.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము;షడ్జగ్రహము; అవరోహణమందు ధైవత గాంధార వర్జ్యము; ఘనరాగము. సాయంకాలమున గానము సేయబడును.

ఈ నాటరాగమునకు మూర్ఛనావరోహణమున గనుపించియున్నట్లు మధ్యమ ఋషభములు మిగుల రంజనముల గలిగించు జీవస్వరములు. ఇవిగాక ఋషభ ధైవతములు నొక్కుతోనే పలుకును.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము.

మ పా | సా స స స ని ని స ని ప | ప ప స ని ప రి స స రీ |
అ రే | రు ప్ప గి రి వా . . స | గుహాజ న క ర అ వు రే |

సా ; మ మ మ మ మ రి | స స రి స స రి స స స ని |
మా రు క ం డే . య | ప రి పా ల గ గ - ం న |

ప ప స ని ప మ గ మ పా | మ మ మ మ మ రి స ప మ మ |
ధు ని ఘ టి త జ టా - - | ను త చ రి తు రె ఎయ - - |

రీ ; , సా ; , | స మ మ మా మ గ మ పా |
రే యా | పా - వ క న్న య - న్నా |

ప ప స ని ప రి స స రీ | ప స స మ రి స రి స నీ |
ప - న్న గా - భ ర - ణ్ణ | పా ర్వ తీ ర మ - ణ్ణ |

ప ప స ని ప మ మ రి సా |
పా్ప - వ - న్న నా ము రే |

జావడ.

సా స మ మ రి స మ మ రి | స స రి స స రి స స స ని |
అ రె ప ర మో దా ర | ప్రప ం చా - - - ధా ర |

ప స స మ గ మ ప నీ పా | మ మ ప మ మ రి స స ని ప |
ప ర శు ల స - - త్క ర | ప్ర ళ య కా - ల - రు . ద్ర |

ధా నీ స ని స స ని ప | ని ప మ మ ప మ మ మ రి స |
రా ఆ మ లిం ౦ గే . ళ | వ్యో . . . మ కే . . . ళ |

మ మ రి సా ప మ మ రీ | గ మ ప మ ప మ ప స స రి |
అ అ ఇ య య్యఅ ఇయా | రా . గా . - - - ౦ గ |

ప స స మ గ మ ప స సా | ప ప స ని ప మ మ మ రి స |
చ ల నా - - - - - టా | రా గ ఋతు షా చ క్ర |

స ని ప మ మ రి స ||
నా - గ రు - రే - ||

మ పా | సా స స స ని ని స ని ప | ప ప స ని ప రి స స రీ ||
అ రే | రు ప్ప గి రి వా . . స | గుహాజ న క ర అ వు రే ||

సా ;
ఆ

ప్రబంధము - రూపకతాళము - వెంకటమఖి.

ప ప | సా సా ని ప | సా సా ని స | స స రి స రి రి |
ద్రిగ్దు ధీం | ధీం త త్త | ధీం ధీం త త్త | త త్త రి త్త డి డ్డి |

ప స స స స స | ని ప స ని పా | మ మ మ మ మ మ | మ ప మ మ మ రి |
త ధిం ౦ ధిం ౦ కు | ధ ణ కు ఝుం | జగ జగ జగ జగ జగ జగ | ఝు త రి త్త రి క్కి |

స స స మ రి స | రి స స స రి స | స స స స స ని | పా స స రీ |
తొ ద్గి ద్గి డ త్త క్కి | ణ ౦౦౦ ౦ జగ జగ | ఝుం త్ర ఝుం త్ర | తొం త్త రి తోం |

మా పా పా | మ రి స స ని ప | ప ప ప ప ప ప | స స స స స స |
తా ఆ ఆం | ఝుం త్ర ధి మి కి ట | తో ద్గి ద్గి తో ద్గి ద్గి | ధా ద్గు ద్గు ధా ద్గు ద్గు |

ప ప ప ప ప ప | స స స స స స | మా పా పా | మ రి స రి గ మ |
తోఖో ద్గి ఖో ఖో ద్గి | ధాధాద్గు ధాధాద్గు | తా ఆ ఆం | తు త్తు రు త్తు త్తు రు |

మ రి స స ని ప | స స స స స స | స ని ప స నీ | ప ప ధ ధ ని ని |
ఝుంత రి త్త రి క్కి | తో ద్గి త త్తా ద్గి ద్గి | ధ ణ క కుఝుం | ట్ఝ ఙ్ఝ ఙ్ఝ ఙ్ఝ ఙ్ఝ ఙ్ఝ |

స స సా స ని | స స సా స ని | స మ మా మ రి | స ప మ ప మ మ |
ఙ్ఝ ఙ్ఝ ణాం ణ్ణం గి | ట్ఝ ఙ్ఝ ణాం ణం గి | ఙ్ఝ ఙ్ఝ ణాం ణ్ణం గి | కిణ్ణం త రి త త్త |

మ రి స రి స స | ని పా ప మ మ | రి స ని ప ||
రి త్త ధ రి కి ట | ధ ళాం గు ట | ఝుం త్ర కి ట ||

ప ప సా ||
ద్రిగ్గ ధీం ||

తానము - వెంకటమఖి.

1. మ మ ఫ ని ఫా స స ని | ఫా స నీ స ని స స | ని ఫ మ రి స స ని స |
మ రి స సా రి స | రి రి స ప సా మ గ మ | సా రి గా మ గ మ ప |
రి స ని ఫ మ ని ఫ మ | స ని ఫ ఫా ని ఫ | ధ ని ఫా రి ఫా స ని స |
ఫా ధ నీ స రి స రి | స ని ఫ మ ఫ స ని స | రి రి స సా ని ఫ |
మ రి సా రి సా ప మ ప | సా మ రీ స రి గ మ | ప మ రి స ప స ని ప |
ఘ మ రి ఫా ధ ని | స రి సా ప సా రి గ మ | సా ఘ గా ఘ గ ఘ ప |

స మ రి స ని ఫ స ని | రి స మ సా ప మ | స స సా రి సా మ గ మ |

సా ప మా ప మ మ ప | స స ఫ మ ని ఫ ఫ మ | స ని ఫ పా ని ఫ |

ఫ మ నీ ఫ సా స ని స | ని ప ని ప స ని స | ని స స ని స స ని స |

స ని ఫ నీ స ని | స ని సా స పా స ని ఫ | నీ ఫ నీ ఫ ని స |

ని ని స ని స ని స ని | ఫ మ ఫ నీ స ని | ఫ స నీ స ఫా ని ని స |

ఫా స నీ స స ని ఫ | స ని ఫ ఫ ని ఫ మ ఫ | మ రి సా ఫ మ |

స స రీ స నీ ఫ మ ఫ | రీ ఫ స స ని ఫ మ | గ మ ఫ ధ ని స రి స |

మ రి స నీ స నీ | సా సా ||

2. స స సా రి | ఫ ని ఫ రీ | ఫా ని | ఫా రి స ని ఫ | మ మ ఫా నీ |

ఫా స ని ఫా | సా ని | ఫా స ని ఫ మ | ఫ రి ఫా స |

ఫా ని ధ నీ | ఫా స | సా స ప మ రి | స రి సా ప |

సా మ గ మా | సా రీ | సా ప మ గ మ | ఫ ని ఫా రి |

ఫా స ని సా | సా రి | సా మ రి స ని | స రి ని స |

ఫా స ని ఫా | నీ స | ఫా ధ ని స రి | స మ రీ స |

పా మ గ మా | సా రి | సా ప మ రి స | మ రి సా రి |

సా ప మ పా | మా ని | పా స ని ధ ని | స ని పా ని |

పా స ని సా | పా ని | పా స ని ధ ని | స ని పా ని |

మా ప మ పా | మా ని | పా ని స ని ని | ప ని పా స |

మా ప మ పా | సా రి | సా రి గ మా | స రి సా ప |

పా స ని పా | పా ని | పా స ని స రి | స మ రీ స |

స ని పా రి | పా ని ని స | ని స నీ , | సా సా ||

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి.

సా రి గా మ ప ని | పా మ మ | , రి స ని ||
స్వామి నా ధ ప రి | పా ల యా | శుమాం ||

సా ప రీ స మ మ | పా , ప ధ ని స ని | పా ప మా మ రి స ||
స్వ ప్ర కా శ వ | ల్లీ శ గురుగుహా | దే వ సే నే శ ||

2. సా రి గా మ ప ని | పా మ మ | , రి ＼ సా ||
స్వామి నా ధ ప రి | పా ల యా | శు మాం ||

అనుపల్లవి

పా మ ప మ రి ＼ సా | ని ＼ పా మ | ＼ రీ రి స ||
కా మ జ న క భా | ర తీ శ | సే వి త ||

సా రి సా మ రీ | స పా మ | ／ నీ ＼ మ ప ||
కా ర్తి కే య నా | ర దా ది | భా వి త ||

గా మ మా ప పా	ప సా స	రి సా ని	
వా మ దే వ పా	ర్వ తీ సు	కు మా ర ||

సా రి సా ని సా	నీ ↘ మ ప	, మ రి స ||
వా రి జా స్త్ర సం	మ్మో హి తా	కా . ర ||

నీ ఫ ఫూ ఫ ధ సి స రి ని స రి గ మ ప	సా స పా ప సా	నీ రీ స స ని ప ||
కామి తా ర్థ వి త ర ణ ని పుణచ ర ణ	కావ్య నాటకా	లం కార భరణ ||

పా ని ప↗రీ రి సా ని ప↗స స↗ మ మ రి	రీ ని సా ప నీ	పామమరి ససని ||
భూమిజలాగ్నివాయు గ గ న కి ర ణ	బోధ రూ ప ని	త్యానంద కరణ ||

(స్వామినాధ)

కీర్తనము 2 – ఝంపతాళము – ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పవనాత్మజాగచ్ఛ.

పల్లవి.

ప మ మా ప స మ	రీ స	ఫ రి ↘ నీ , స ని	స రి గ మ ||
ప వ నా త్మ జా	గచ్ఛ	ప రి పూ ర్ణ	స్వా. . చ్ఛ ||

ప ప↗ని ని↘మా ప మ	రీ స	ని↘ఫా↗ధ నిస నిసరిగ	మ రీ	
ప ర మా ' త్మ	పు చ్ఛ	పా హిమాం జ . య	జ యా ||

↘సా ; , ↗ప మ గ స	నిఫ నిసగమ ||
ఆ న వ న వ	న వజయజయ ||

(పవనాత్మజా)

అనుపల్లవి.

స స సా రి స ప | మ ని ప | ప స ని / సా నీ | ప ప ని ||
న వ వ్యా క ర ణ | ని పు ణ | న వ వి ధాం తః | క ర ణ ||

స ని స రి రి స రి | సా ని | ప ని ప మ రి \ నీ | స / రి గ మ ||
శి వ రా మ హ రి | కృ ష్ణ | శ్రీ గు రు గు హా | స్మ ర ణ ||

(పవనాత్మజా)

చరణము.

స ప మ పా మ మ | రీ స | సా ని ఫా రి స | / రీ రి ||
క ప ట వా న ర | వే ష | కా వ్య నా ట క | తో ష ||

స స / మా మ ప ని | పా మ | ప మ / నీ ని \ పా | \ మ పా ||
క పి యూ థ ప రి | పో ష | క మ నీ య భా | షా ||

/ ని ప ప మా ప స | నీ స | ప ని పా రి సా | రి స రి రి ||
అ ప గ తా ఖి ల | దో ష | హా త రా క్ష సా | శే . ష |

స మ రి సా రి స | రి స రి రి | స ని ప మా గ గ | మ రి స |
ఉ ప ని ష త్ప ద | ఘో ష | ఉ ది త మి త్ర | ద్వే . ష |

స స పా ప ధ ని స ని స స మ గ మ | రి స రి సా ని |
అ పు రూ ప మ ణి భూ ష రి పు జ య | బ ల వి శే ష |

స ని ప మా / ప మ రి స స ప మ ని | ప స ని పా ని |
జ ప స మా ధ్య భి లా ష అ ప రి మి | త సం తో ష |

(పవనాత్మజాగచ్ఛ)

కీర్తనము 3 - ఆదితాళము - కుమార యెట్టప్ప మహారాజుగారు

ఇహాపరసాధన.

పల్లవి.

ని స ని ప మ గ మ రి స ని | సా రి రి స | మ గ మ ప ని ||
ఇ హా ప ర సా ధ న | కా ర్తి కే | యా ||

ని స ని ప మ గ ప మ మ రి స స | ని ధ సా | ప మ రి స ||
ని త ర దై వం న | -జా నా | మం హం ||

(ఇహాపర)

అనుపల్లవి.

ప ని ప మ ప మా రి స | మ గా మ | గ మ ప ని ||
గు హా ర హా స్యాత్ | గు ణా ర్ణ | వా . . త్ ||

స రి స నీ పా మ | స స ని ప మ | గ ప మ గ మ రి స ||
గు రు క టా క్షా త్ | కు మా | రా . . త్ ||

స నీ స రి రి సా మా మ గ మ పా | స సా స ని ప స ని | ప మ రి స గ మ ప ని ||
సహస్రనామ యోగ ప్ర భా వాత్ | సహస్రార కమ | ల ని వా సా ||

(దిహాపర)

చరణము.

పా మ రి స ని ధ | సా రి స | , రి స గ మ ||
నా ట కా ది వి | ద్యా ప్ర సం | . గా త్ ||

పమ పనీ, ప మగ మపా, మరీ	సమగమ	పా , ప	‖
నా ట్యగా నమో	హరంజ	నా త్	‖
పా ని ప స ని పా	ని ప నీ	స రి స రి రి	‖
హాటకమయర	త్న విభూ	ష ణా త్	‖
స రీ సా , స ని	ప స ని ప	మగ పమ మరిస	‖
హరి బ్రం హ్మే	ది సంన్ను	తా త్	‖
సా రిసమరి సరిసమ గమపా , ప	సానిప పామ మ	రిస గమపా , ప	‖
ఘోటగమన జయిశిఖి వా హా త్	కుంకుమ వర్ణ కో	మ ళాం గా త్	‖
పానిపసని సమా రిస స / రీ , రి	సరిసా సనిపస	నిప మగగమప/ని	‖
పాటలాది సుమార్చిత ప దా త్	పరమా నందసా	. ర సౌ ఖ్యా త్	‖

స్వరము.

/సానిప పామరి సానిప ధనిసరి	సానిస / పమమరి	సానిస రిగమప	‖
సానిస పామప సానిస / మమరిస	సానిస / రిసనిప	సానిప మపధని	‖

(ఇహాపర)

కీర్తనము 4 - రూపకతాళము - కృష్ణస్వామిఅయ్య.

పర్వతరాజకుమారి.

పల్లవి.

పా	మగ మ ప ని	ప ని	సరిససని పమగమ	‖
ప	ర్వ త రా	జ కు	మా రి	‖

ప మ	ప ని ప మ రి స గ మ	∕ పా	, స ని ప మ గ మ ‖
భ	క్త జ న వ	శం	క రి ‖
పా∕ని∖మ	మా ప మ గ మ రి	సా ∕ ప ప	; స ని ప మ గ మ ‖
పాహిమాం	. శ్రీ గా రి	ప ద్మనా	భ స హో ద రి ‖
పా	మ గ మ ప ని	ప మ	రి ∖ సా ‖
ప	ర్వ త రా	జ కు	మా రి ‖

అనుపల్లవి.

పా	∕ని ని మ మ ప మ	గ మ రి	స ని ధ రి ‖
పా	ల య శం	క రి	సు ం ద రి ‖
స ∕ రి గ	మ ప ప ∕ ధ ని	సా,రిసనీ ప	మ ప ని ని స రి ‖
ప్ర ణ తా	ర్తి హ రా	నం	ద క రి ‖
పా ప మ	గ మ ప స స ని రీ	పా∕మరిరి	, స ని ప ప మా గ మ ‖
పా వ న	భు వ న సు ధా . త్రీ	ప ద్మరా	గ స మ గా త్రి . ‖

(పర్వతరాజ)

చరణము.

గ మ	పా ప మ ప	∕సనిపమ	∕ని ప మ గ ∕ ప మ రి స ‖
హి మ	ప ర్వ త	త ట	వా సి ని ‖
∕ రి ∖ ని స	మ మ రి స ప	ప మ గ	∕ ప మ గ సా మ రి ‖
ఫా	మ హా త్త	పో	వి లా సి నీ ‖

స రి ప / ప | ప స ని స రి స ని | ప / ని ప | ని స / మ రి స ని ||
హిమధ వ | ళ శుభ భూ | తి ధా | . రి ణి ||

ప స | మ మ రి స | గ మ / ప | , స ని ప మా రి స ||
హే | మ హా క్షి | మ నో | వి హా రి ణి ||

రి గ మ మ | రిస / రిసనిఫా / స | సా రి గ | మ రి స ని స స మ స ||
హే మ మ | ం టప స్థి | తే శి వ | కా మి ని హే మ భూ ||

స ప \ మా | /నిప/నిమ / పమమరి || గ మ ప ని | ప ప స ని ప రి స / రి |
ష ణా | లం కృత భా సిని || హి త ప ర | మే శ్వ ర ప రి ణ యో |

\ ని స ని | రి సా / రి స ని ప మ | /సనిపమ | /ని ప మ గ/ప మ రి స ||
ల్లా | సి నీ హి ర . ణ్మయ | భో గపు | ర స్థి ర వా సి ని ||

స స / ప ప | /స స రి గ మ రి స ని | /రి స నీ | రి\ని స స\ప ని ని ని |
హిం స క | హర శ ర వ ణ భ వ | జ న నీ | హీ న దీ న దయా |

\మ ప/ని ప | /సని/రిస / మరిసని || రి స ని ప | \మ మ/ని ప సా గ మ |
. . . . | . . రస శా . లి ని || హృదయ క | మ ల ని ల యే న య |

ప స స ని | /రి ప ని ప మ మ రి స | గ మా ప | రి\ని స ని ప మ గ మ ||
బో ధి ని | హృదిభజా మి | శ్రీ కృ | . ష్ణ సం మో ది ని ||

(పర్వతరాజకుమారీ)

తానవర్ణము - అటతాళము - బాలస్వామిదీక్షితులు

శ్రీరాజాధిరాజ.

; ; ; ; ⁞ సా / మ మ రి స మ గ / ప మా |
⁞ శ్రీ రా . . . . . |

పా పా మ ప స ని ప మ గ మ ప ప మ రి | రి గ మ మ రి స మ గ | మ పా మ ప / స సా ||
జా - ధి . . . రా . . - - - | జ . . మ - | హా - . . . రా ||

నిప పమ మరిసని ⁞ స స / మ మ రి స ని స రి గ మ ప |
- . జ - - - - ⁞ శ్రి త . . జ . . |

మ గ / మ ప / ని ప స ని స / రి స స ని ప మ ప మ మ రి స | ని \ పా / స స / మమప | / నిపమరి స / పమరి ||
న - . . క ల్ప . . | భూ . . . . | - - - - - - - - ||

\ సా ; ⁞
జా ⁞

అనుపల్లవి.

సీ \ పా . పా |
వీ రా |

మప/సనిపపమమ / పపా/నిపమ మమా / పమరి | రిగా/మరిస మగ | మపసని ప/ససరి ||
ధి . . . . . వీ . . ర . . . | శ్రీ . . . ము - | . . . . . ద్దు ||

సా సా : పా / రీ రీ |
జ గ : ద్వీ . రా |

సా ; మా మరిస సనిప మాప | మమరిస నిసరిగ | మపధని స/రిసని ||
రా ; మా కు . , . . మా - | - . . . ర యె . . | . . ఙ్టే . . . ంద్ర ||

స/సానిప మమరిస :
ధీ . . . . ర :

ముక్తాయి స్వరము.

ససపా మరి స/పమమరిస |
ధధరిసని స/రిససనిధ ధనిస రిగమపని | పసని పమరిసని | సరిగమ పామమ ||
\ రీ \ సా :

2 స స పా మ రి ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ||

స / రిరిస / మమరిస / పపమ / నినిప / ససని / రిరిస / మ |

మా రి రీ స స ని ప / రి స ని ప / స ని ప మ మ రి స | ని స రి గ మ ప ధ ని | స రి సా ని ప ప \ మ ||

, రి \ సా నిపధని ⁝ (శ్రీ) రాజాధిరాజ.

చరణము

స స ని స రి స స ని పా |
స క ల . . . . . . |

మ ప స ని పా మ ప / ని ప మా మ / ప మ రి \ సా | , ని ధ / స స / మ మ | రిస మమ / పా ||
వి . , . ద్వ . . . జ్ఞ . నా | ధా - - | - . - . రా |

, మ గ మ ప ధ ని ⁝
. అ . . . ⁝

2 స స ని స రి స స ని పా | ,, ,, ,, మమ / పా ||
స క ల . . . . . | ,, ,, ,, - . రా |

జ్వరములు.

పా , \ మా రి \ సా , ని |
\ ధా , / స సా / మ మా / ప | పా స స | ని ప మ గ ||
మ ప ధ ని ⁝ స క ల .

2. మ ప నీ ప ప మ రి ＼ సా , ని ఫ ధ ని సా |

, రి ＼ సా , మ రి ＼ సా ／ ప మ రి ＼ సా ／ ని ప మ రి సా | స ని ప మ రి స మ రి | సా ని ప పా మ రి |

＼సా రిగమపఘని ⁝ (సకల)

3. సర్వలఘు స్వరము

ప రి స ని స ధ ని స స ని ప మ మ రి స ని స రి గ మ |

ఫ ధ ని స ／ రి స మ మ రి స／ప ప ప మ／ని ని ప／స స ని | ／రి స ని ప／స ని／రి స | ప మ／ని ప మ రి స స ||

／ప ప స స ప ఫ／రి రి స／రి స／మ స／రి స ప ప／స స రి |

స మ రి గ మ మ గ స ／ రి ని／స ప／ని మ／ప స ఫ／రి స ని | స రి గ మ ప ధ ని స | ／రిసని ／ రిసని పమ ||

రి స గ గ మ ప ధ ని ⁝ (సకల)

4. మా , మా మ గ ／ మా , రి గ మా స |

రి గ మా ని స రి గ మా ధ ని స రి గ మా ఫ ధ ని | స రి గ మా ప ／ మా | , ／ని ప＼మా స ని ప ||

＼మా , మా／ని＼మా , మా／ప మ రి సా ని ఫ／రి రి |

స సా మ మా రి గా మ మా , ప పా , స సా | ／ మ మ రి＼సా , స స | ని＼పా , మ మ రి＼స ||

సా రి గ మ ప ధ ని ⁝ (సకల)

5\. ప సా ని ప మ రీ స ని ప స సా , వ సా , ధ |

రీ , స మా , మ పా , ప సా , వ/రీ , రి | స మా మ రి స స ని | , ప మ రి స రి గ మ ॥

పా ప పా ; పా స సా ; పా ధ పా , |

, రి రి రి , సా / మ మా ; మా ప పా | ; మ గ మ ప / ని ప | /రి స నిపమరిగమ ॥

ప/స స ని ప మ/ని ప మ రి స/రి స ని ధ ధ ని స రి స |

ని స రి గ మ స రి గ మ ప మ గ మ ప ని ప / రి రి స ని | ప మ గ మ ప / మా మ | , మ రి స రి గ మా ॥

స రి స / ప మ ప / స ని స / రి రి స/ మ మ రి స స ని ప ప |

మ మ రి స స స ప ప స స స రి రి స మ రి స ని ప మ | రి స సా ని పా మ | రీ స ని స రి గ మ ॥

, మరిస నిపధని ⁝ స స ని స రి స స ని పా |
⁝ స క ల . . . . . . |

మ ప స ని పా మ ప/ని ప మా మ/ప మ రి\సా | , ని ప స స/మ మ | రి స మ మ / పా ॥
ప . . . . ద్వ . . . . జ . నా | , ధా. . . అ . | - - . . రా ॥

, మ గ మ ప ధ ని ⁝ సా స ని ప ప/ స ని ప ప మ మ |
అ . . . . ⁝ స దా . . ని - . . . . - |

మ ప/ని ప మ గ మ ప మ మ రి స స రి స స ని ధ ధ స | స మ మ ప ప/ని ప ప | మ మ రి రి స/ప మ రి ||
న్న- . . . న - . . . . . మ్మి. . న | . . . . దా . . - | - . . . - న ||

\ సా ; ని ని \ పా ; . |
రా ప్రక ట |

మ ప/స ని ప ప మ మ ప పా/ని ప మ గ మా/ప మ రి | రి గా మ రి స మ గ | మ ప స ని ప స స రి ||
మై. . . - - - - న . కి . . . | ర్తి. . . . వి | ఇ . . . ||

\ సా సా సా / రీ రీ |
స్తా రా పా లించు |

\ సా ; మా మ రి స స ని ప మ ప | మ మ రి స ని స రి గ | మ ప ధ ని స రి స ని ||
(శ్రీ) యె ట్టే - . . . - - | - - ంద్ర న - . , | - . . . న్నె . . ||

సా ని ప మ మ రి స : స స పా మ రి స/ప మ మ రి స |
ఏ లు కో . . ర : |

ఈ ముక్తాయి స్వరమును పాడుకొని పల్లవిని యెత్తి ముగించవలెను.

సంచారి - త్రిపుటతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

మ పా ప ప స స | స స స రి రి స స | రి స స రి స స రి |

స స రి స స రి స | స రి స స రి స స | ని ని స ని ని స స |

ని ని స ని స ని ని | స ని ని స ని ప ని | ప ని ని ప ప ని ని |

ప ప ని ప ని ప ప | మ ప ని ప ని ప ప | మ మ ప మ మ గ మ |

ప ప మ ప మ గ మ | ప ప ని ప ని ప మ | ని ప మ ప మ గ మ |

ప మ మ మ మ రి రి | ప మ గ మ మ రి రి | స రి స మ మ రి రి |

╲ సా ; ప మ ప స | ప మ ప రి స ని ప | ధ ని స స స ని ప |

స ని ప ని ప మ ప | రి గ మ ప ప మ ప | సా ని ప స ని ని |

పా మ రి గ మ ప | గ మ ప ని ప ప ని | ప ప ని ╲ పా ╲ మా |

మ మ రి ╲ సా సా | ╱ పా ప ప మ పా | ╱ సా స స ని సా |

ప ╲ మా ని ప స ని | స ╱ రీ స ని ప మ | ప ╲ మా రీ ╲ సా |

ధ ని స రి గ మ ప | ని సా రి గ మ ప | ╲ సా స మ గ మ ప |

ఫ ధ ని స రి గ మ | స ╱ మా ╲ గా మ ప | ╲ గా మ ప ని ప మ |

╲ గా మ ప స ని ప | ╲ మా ని ╲ పా పా | స ని స ╱ రీ స ని |

ప ని స / రీ రీ | ప ధ ని స స రి రి | స రి గ మ మ రి రి |

/ మా రి స రి సా | స ని స రి స రి రి | స స రి స స రి రి |

స రి స ని స రి రి | స మ రి స స రి రి | స రి స స ని ప మ |

ప ని ప ప మ గ మ | ప మ మ రి గ మ మ | స రి స ప మ గ మ |

స రి స ని ప మ మ | రి గ మ పా \ మా | రి గ మ ప మ రి |

\ సా రి స ప మ ని | పా మ గ మ ప ని | పా స స రి స రి |

మా మ మ రీ స ని | పా మ మ రీ సా | స స / ప ప / స స రి |

స మ రి గ మ రి స | మ \ రీ గ మ రి స | మ మ రి \ సా స స |

ని \ పా మ మ రి స | ధ రి స రి గ మ ప | ధ ని స రి గ మ రి |

సా స నీ \ పా | ప \ మా \ రి \ సా | ని \ పా మా \ రి |

\ సా ని \ ధా ధ ని | స రి గ మ మ రి రి | స స / రి రీ ; |

\ సా ; సా , ||

ముప్పది ఆఱవ మేళము సంపూర్ణము.

ఆఱవ చక్రము ముగిసెను.

పూర్వమేళములు సమాప్తము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

ఉ త్తర మే ళ ము లు

ర గ మి ప ధ న]　　చక్రము : 7 మేళము 37　　[ఋషి: పా. చక్రము

రాగాంగ రాగము 37. సౌగంధిని రాగము

ల క్ష ణ శ్లో క ము

వెంకటమఖి: సౌగంధినీతు సంపూర్ణా చారోహేగనివర్జితా.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స ♭ రి మ ప ♭ ధ స
- అవరోహణము: స ♭♭ ని ♭ ధ ప ♯ మ ♭♭ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు గాంధార నిషాద వర్జ్యము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము.

నీ ధా పా ధ ధ ప మ పా , ప | ధా ధా సా ఠి ఠి ఠి ఠి ఠి సా స |
రామా శ్రీ రా- . . .అ మ | గం భీ ర ప్ప రం . . ధా మ |

గ ఠి స ని ధ ప ప ని ధ ప ధ ప మ ప | సా నీ ధా ప మ పా మ గ రి స |
మి హి ర స ం -మా . . న ధా . మ | పా లి త మ్మర సం గ్రా . మ |

జావడ.

ధ ప ధా సా ధ ధ ఠి స సా , ఠి | సా ఠి సా ఠి ప మ పా గ ఠి సా |
ధ రు మ గ్గ ప్పా. ల న తుం గ | నం గ తా త కృ ప ఆ పాం గా |

గ ఠి సా ఠి స ని ధ ప ధ మ ప ధ స | నీ ధ ప మ ని ధా ప మ ప గ రి స |
అ త సీ సు మ ని భ శు భా - - - ంగ | ఆ రూ .ఢ వి హం గ తు రం గ |

గ రి స గ రి స స స పా ప మ ప ధ | ప ధ సా సా స స పా పా మ ప |
అ ఇ యతి ఇయ అ ఇయా ఇ య ఇ య | రా గాంగ సౌ - గం - ధి ని |

ధ ప నీ ధ ప ధ మ ప ధ ప గ ఠి సా | గా ఠి స,ఠి స ని ధ ప మ ప గ రి స ||
రా గఋషి . పా . . చ . క్ర, | నా గ రు రే -యఅ . . . . . రె ||

నీ ధా పా ధ ధ ప మ పా , ప | ధా ధా సా ఠి ఠి ఠి ఠి ఠి సా స ||
రామా శ్రీ రా . . . . . మ | గం భీ ర ప్ప ర ం . . ధా మ ||

తానము - వెంకటమఖి

1 స స రి స రి | స స స | ని̣ ని̣ ధ̣ | ప̣ ని̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ | ప̣ మ̣ ప̣ |

గ రి గ | రి రి స రి స | స స రి | ధ̣ ప̣ స | ధ̣ ప̣ గ రి గ |

రి రి స స రి | స గ రి రి గ | రి రి స | ప మ గ రి | మ గ రి |

గ రి రి గ రి | స స గ | రి స రి | స స ని̣ ధ̣ | స స ని̣ ధ̣ |

ప̣ ని̣ ధ̣ ధ̣ ప̣ | ధ̣ ప̣ | ప̣ మ̣ ప̣ ధ̣ | మ̣ ప̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ |

ప̣ ప̣ ధ̣ ప̣ మ̣ | ధ̣ ప̣ మ̣ ప̣ మ̣ | గ రి | ప మ గ రి | మ గ రి |

స గ రి రి గ | రి రి గ రి గ | రి గ రి రి స | గ రి స | రీ సా |

సరిసషమప | గ రి స | ని ధ ప | మ ప | ధ ప సా̇ |

ధ̣ ప̣ రి స రి | స గ రి స | ప మ గ గ రి | స ధ ప ప ధ |

ప మ ప | ప మ ప ధ | మ ప ధ ధ ప | ప ధ ప 'మ | గ రి స |

ని ధ ప ప ధ | ప మ గ రి స | గ రి స గ రి | స రి స స |

ధ̣ ప̣ గ రి స | ధ̣ ప̣ స | ధ̣ ప̣ ని̣ ధ̣ ప | ప̣ మ̣ ప̣ ధ̣ ప̣ |

ని̣ ధ̣ ప̣ | గ̣ రి̣ సా̣ | ధ̣ | ప̣ మ̣ ప̣ | ధ̣ ప̣ | గ | రి స రి |

ప స̣ ధ | షమప | గగరి | స గ రి రి స | రీ స | సా సా ||

2 రి రి సా స స ని̣ ధ̣ | ప̣ ని̣ ధా̣ ప ధ̣ ప̣ మ̣ పా̣ | ని̣ ధ̣ పా̣ స ని̣ ధ̣ ప̣ |

ప̣ ప̣ ధా̣ ప̣ మ̣ గ̣ రి̣ సా̣ | రి̣ ప̣ సా రి̣ స̣ గ̣ రి̣ | స̣ ప̣ పా̣ ప̣ ప̣ ప̣ మ̣ పా̣ |

మ ప ధా ప ని ధ ప | ని ధ పా ధ ప మ ప ధా | ప ధ సా ధ స రి స |

స రి సా ప మ గ రి సా | గ రి సా రి స ని ధ | ప మ పా ప మ గ రి సా |

రి స రి స ప మ ప | ప మ పా ధ ప ని ని పా | గ రి సా ప మ గ రి |

ని ధ పా స ని ధ ప | ప ప ధా ప మ గ రి సా | రి స సా రి స గ రి |

స ప పా ప ప ప మ పా | మ ప ధా ప ని ధ ప | ని ధ పా ధ ప మ ప ధా |

ప ధ సా ధ ధ రి స | స రి సా ప మ గ రి సా | గ రి సా రి స ని ధ |

ప మ పా ప మ గ రి సా | రి స రి స ప మ ప | ప మ పా ధ ప ని ధ పా |

గ రి సా ప మ గ రి | ని ధ పా ధ ప మ ప ధా | ప మ పా ప మ గ రి |

స రి సా ప మ ప ధ సా | ని ధ పా స ని ధ ప | మ ప ధా ప మ గ రి సా |

గ రి స గ రి రి గ | రి రి స | రి స గ | సా , సా ; ||

కీర్తనము – ఆదితాళము – ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

కామకోటిపీఠవాసిని.

పల్లవి.

పా మ ↘ గ రి స సా | ↘ ని ధ ప ధ | ↗ సా ↗ గ రి ||
కా మ కో టి పీ | ఠ వా . సి | ని సౌ ||

గమ ప మగరి మ↗ధ పమ↘గగ | రి స ని ధ ↗ గ | రి గ↗మ↗ప↗ధ↘మ ||
గం ధి ని మా మవ గురు | గుహ జ న | ని రం జ ని ||

↗ పా మ ↘ గ రి స సా | ↘ ని ధ ప ధ | ↗ సా ; ||
కా మ కో టి పీ | ఠ వా సి | నీ ||

అనువల్లవి.

సా/మ\గరి/మ పధధపమ	/పా/నిధ	/సాసా	
సా మ గా న లో	తే (శ్రీ)	బా తే	
రీ/గరిసా\నీ	ధపామ	\గా, రిసా	
ప ద్గుణ శీ - లే	కృపా ల	వా . లే	
పాధపామ పాధ/నీధ ధపసా	స\నిధ/నిధప/ధప	మ/పగరి సగరిమ/	
శ్యామశేతి కోమ శేతి లలి తే	స కల భువన జన	ని దురిత భంజని	

స్వరము

పామగరి/గరిస సా\నిధ ధధసా	ధ/గరిగా/మ/పా	/ధ\మాగరి గమ	
పధా/నిధా పధా స సా\నీ ధప	/గరిసా ధ/నిధప	, మగరిసా రిమ	

(కామకోటి)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా సా స స పా పా	మపధప/నిధప/ధమప	
ధప\మా/పాగరిసా	పగరిస/గరిసరిసా	
మ/పామగరిస/ధాపమ	పధ/నిధప/ధమ/పగరి	
ధపధ/నిధపమగరిస	/నీధాపాధధపమ	

/ ధ ధ మ / ప గ గ రి గ స / గ | రి / గ రి రి మ ప గ రి / గ స |

ధ ధ / ని ధ / ని ధా / ని ధ | \ మా ప ధ ప ధ సా రి స |

ప / గ రి / గ స రి స / గ రి స | / గ రి / మా సా రి స రి మ |

స ప \ మా పా ధ / ని ధ ప | స / ధ పా మా గ గ రి స |

ప మ ప ధ ప మ స గ రి గ | రి / మ / పా మా గ గ రి గ |

ప ధ స రి ప గ రి మ గ రి | మ ధ మ ప రి ప మ ప గ రి |

ధ / ని ధ ధ / ని ధ ప ధ ప మ | ప ప ధ ప ధ మ ప ధ ప మ |

గ గ రి ప మ ప గ రి స రి | ప మ గ రి ధ స / ని ధ ప స |

ధ ప గ రి సా రి ప మ ప | ధ ప ని ధ ప మ ప ధ ప మ |

రి గ రి మ స రి స ప ప మ | ప ధ / ని ధ మ ప ధ / ని ధ మ |

ప స ని ధ ప ధ మ / ప గ రి | / ప గ రి స / ని ధ మ / ప గ రి |

/ ని ధ ప ప ధ ప మ గ రి స | మా గ రి మ ప గ రి స |

మ గ రి స / గ రి స / రి స స | స ధా మ పా గా రి స /

/ ని ధా \ మ పా గ గ రి రి | ప \ మా ప ని \ ని ధ ప ధ |

ప గ గ రి గ గ రి / గ రి స | రి మ గ రి రి గ రి గ గ రి |

ప రి స స ధ ని ధ ధ ప స | ప రి స రి ప గ రి గ గ రి |

స స ధ ప మ ప గ గ రి స | ఫ ధ ని ధ ఫ ధ స ప రి స |

ధ / ని ధ ధ ప ధ ప గ రి స | ఫ ధ స రి మ ప ధ / ని ధ ప |

స రి మ ప ధ ని ధ ప ధ స | ప ధ స రి / గ గ రి సా రి |

స \ నీ ధ ప మ / ప గ రి స | గ రి సా రి సా ని ధ ప |

ధ ని ధ ప ధ ధ \ మా పా | గ గ రి ప మ గ రి సా |

ఫ ధ / ని ధ ఫా ధా సా | రి గ గ రి / గ రి సా |

రి ప మా \ గా రి సా | / గ రి స రి సా ; ; ||

ముప్పది యేడవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగ రాగము 38 : జగన్మోహన రాగము

లక్షణ శ్లోకము.

వెంకటమఖి : జగన్మోహనరాగోయం సగ్రహస్సార్వకాలికః.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : సా రి గ మ ప ధ ధ ని స
- అవరోహణము : స ని ధ ప మ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము;షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు ఋషభ వర్జము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయగగును

ఈ జగన్మోహన రాగ మూర్ఛనారోహణము 'సా గ మ ప ధ ధ ని స' అని యుండుటయు గాక, స రి గ రి స, ప ని నీ సా, మ ప ధ సా, సా గ గ ప ప ధ ధ సా, ప ధా నీ ధ ప మా, ప గా రి సా — అను ప్రయోగములు లక్ష్యములందు గనుబడుచున్నవి.

లక్ష్యగీతము - ఏక తాళము - వెంకటమఖి

సా ధ ధ ధ ని ధ ప	ధా ప ధ మ ప ధ స	సా ధ ధ సా స స
ర క్క స మ ర ద న	గాండి ఇ వి త వం	మీ అ తి లో లు ప
ని ని ధ ప ధ ప మ ప	ధ ధ పా ; ;	గ రి గ మ పా ;
పా - - రి జా . త	ధ ర ణీ	ని ర తి మ ణీ
ధ ధ గా ; రి స	ని ని ధ ప మ ప గా	రి స సా ; ;
వ న ధిం వ రి	డొం గ రు త రం	గి తె రే

అంతరి

స ధ ధా ; , ధ	ని ధ పా ధ ప మా	పా ;
అ అ రే రె	నం దా నం దం	నా
ధ ధ సా ; స స	రి రి రి స స గ రి స సా ;	
యశో ఓ ఒ ద	హృద యా నం దం నా	

జావడ

ధా ధ ధ స ని ధ ప	మా పా	గ గ రి గ గ మ పా ‖
మం ద ర గి రి స మ	ధీ రా	జ ల ధి గ భీ - రా ‖
సా రి రి ని ధ ప మ గా రి స	స గ గ గ రి రి సా	
ఆ - జి హాం . . వీ . ర	శ్రి త మం దా రా	
ప మ గ రి ప మ గ రి	ధ ధ ని ధ ప ధ మ ప	ధా ధా సా సా
అ . . . . . . అ	అ . . . . . . అ	ఆ ఆ అం వో

గా గా ప ప పా | ధ ధ ధా సా ; | ని ని ని ని ధ ప మ ప |
రా - గా ం గా | జ గ ం న్మో | హ న రా - . . . . గ |

గ గ రి స | ని ని ని ని ధ ప మ ప | గా రి ని ||
ఋషి - - | శ్రీ . . చ . . క్ర | నా గ రు ||

స ధ ధా ; , ధ | ని ధ పా ధ ప మా | పా ; |
అ అ రే రె | న ం దా న ం దం | నా |

ధ ధ సా ; స స | రి రి రి స స గ రి స సా ; ||
యశో - - ధ | హృ ద యా న ం ద ం నా ||

తానము - వెంకటమఖి.

1\. స స సా | ధ̣ ధ̣ ప̣ | ని̣ ధ̣ ప̣ ధా̣ ప̣ | ప̣ మ̣ పా̣ |

ధ̣ ధ̣ సా | ని̣ ధ̣ ప̣ | ధ̣ ధ̣ ని̣ పా̣ ధ̣ | ప̣ ని̣ ధా̣ | ప̣ మ̣ పా̣ |

ధ̣ ప̣ ధ̣ | ప̣ ని̣ ధ̣ ధా̣ ప̣ | ధ̣ ప̣ మా̣ | ప̣ మ̣ గా̣ | రి రి̣ స̣ |

ధ̣ ప̣ మ̣ పా̣ ధ̣ | ప̣ ని̣ ధా̣ | ప̣ ధ̣ మా̣ | ప̣ ధ̣ ప̣ | స ని̣ ధ̣ పా̣ ధ̣ |

ప̣ రి సా | స స రీ | ధ̣ ప̣ స | ధ̣ ప̣ గ రి స | గ గ రీ |

ధ̣ ధ̣ గా | రి రి స | ని̣ ని̣ ని̣ ధా̣ ప̣ | రి స సా | గ రి రీ |

స స రి | స స గ రి గ | రి స రీ | స ప పా | ధ ధ ప |

మ ప ధ ని సా | ని ని నీ | ని ధ ప | ప మ గా గ రి స |

స ని̣ నీ̣ స | ని̣ ని̣ నీ̣ , | సా ; ||

2 ధ ధ ప ధ ప	ప మ ప	ధ ప ని ధ ప ధ	ప సి ని సి	
ధ ప ని ధ ప	ప మ ప	గ రి రి గ రి స	గ రి స రి	సససనిస
ధ ధ ప	ప మ ప ధ ప మ	ప మ మ ప	ప మ గ రి స	
రి స రి	స గ రి రి గ రి	స ప మ ప	ప మ గ రి స	
గ రి స	గ రి గ మ ప ధ	మ ధ ప ధ	ప స స ని స	
రి స రి	ధ ధ ప స ని స	గ రి స రి	స స స ని స	
ప మ ప	ప మ గ రి రి రి	రి స ని స	రి స గ రి స	
ప మ ప	గ మ ప ధ ప మ	ధ ప మ ప	ధ ప ని ధ ప	
స ధ ధ ప రి స	స ని ని ధ	ధ ధ ని ధ ని	ధ ధ ప	
ప మ ధ స సా	ని ని ధ ని	ధ ధ ప మ ప	ప మ ప	
ప మ గ రి స రి	స గ రి స	రీ స	నీ , సా ;	‖

కీర్తనము - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీవిద్యారాజగోపాలం.

పల్లవి.

రీ / గ రీ , గ రి రి	సా సా స ని ని ధ ధ ప ప మ
శ్రీ　వి	ద్యా రా జ　గో . .
/ పా మ / ధ మ గ గ / ధ ప	, మ గ రీ స స ని సా ‖
పా లం　భ　జే	హం ‖

ధా పా ని నీ సా ధ పా | మా ప ధ ప ధా స రి స ని స ||
శ్రీ రుక్మిణీ స త్యభా | మా సహిత దివ్య దే హం ||
శ్రీ

అనుపల్లవి.

ధా పా మ ↘ గ | రి రి స ని | ; ధా పా | ధ ప ధ ని సా ||
జీ వే శ జ | గన్మోహన | రూ పం | న త గో పం ||

ధ గ రి గ మ ప ధ | పా ధ ప స ని | సా స ని ధా ప | , మ ↗ ప గ రి స ||
శ్రితమం దా | రం ధా త్రం | శ స్వ రూపా | వ తా రం ||

ధా పా ని నీ స రి ↗ గ రి | స గ మ ప ↗ ధ ధ ని స ప ని నీ ||
గో విం ద మిందు వ ద నం | గురుగుహ నుత మృదుగదనం ||

సా ↗ గ గా రి ↗ గ రి రి స ని స | సా ని ధ ప మ ↗ ధ ధ ప ↗ స ని స ||
దే వ కి న ం ద న ం వ సు | దే వహృదయ చ ం ద న ం . ||

స్వరము

రి , ↗ గ ↘ రి ↗ గ రి స ↗ గ రి రి | సా , ↗ రి ↘ సా ని ని ని ధ ధ |

పా , మా ప ధ ప మ ↗ ప గ గ | ↘ రి , సా ని నీ ధ ప సా ||

గ మా మ పా ↗ ధ ధ ప ప మా | ధ పా ని సా పా ధ ధ స ↗ స |

↗ గా రి సా ని నీ ధ ప మా | గా రి సా స ని ధ ప స ని స ||

శ్రీవిద్యా

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ప మ పా ధ ధ సా సా | ధ స సా నీ ధా మా |

పా ధ ధ పా ధ ధ ప మ | గా రి రి గ రి సా సా |

ని ని ధా ధ ప మ ప గా | రి స గా / మా గ రి సా |

ధా ధా ధ ధ ప మ పా | నీ నీ ని ధ మ ప ధా |

పా పా గ గ మ ప గ గ | రి స గ రి ప మ / ప గ రి స |

గా మా గా రి రి సా | ధ మ ప గ మ ప గ/మ/పా |

నీ ధా మ ప గ / మ పా | గ రి రి గ ధ గ రి రి సా |

నీ ధా నీ సా రి | ధ స ని ధ ధా ధ / స సా |

ధ స రి స గ మ పా ధ మ | పా గా మా గా రి |

సా గా మ ప గ రి సా | సా రి రి / ని ధ ప మ గా |

మా స గ గ రి స రి సా | మా / పా \ సా గా మా |

స గ మా ప ధ ప మ పా | ధా నీ ధ ధ నీ ప ధ |

మ ధ ప ధ సా ని ధ మ ప | మా ధ ప స ని ధ పా ధ |

ప గ రి స గ రి ధ మ | స గ మ ప గ గ మ ప ధ ధ |

స ని ధ మ స ధ ప మ గ రి | స ప ∖ మా ధ గ రి రి సా |

ధా గా రి స గ మ పా | ధ ధ మ ప ధ ధ ని ని ధ ధ |

ని ధ పా ధ ప మా పా | ధ ధ సా ని స రి రి స స |

గ గ రి రి స స రి రి సా | ధ ధ స ని ధ ధా మ పా |

గ రి స గ మ ప గ రి సా | గా గా ప పా ధ సా |

ప మ మ ధ సా ధ ని సా | ధ గ రి స ని ని ని ధ ధ |

ని ధ ధ ప మ ⁄ ప గ రి స | ప ని ని ధ స ని ధ ప మ |

స ప పా ధ ప మ ప ధ స | ని ని ని గ రి స ని ధా |

సా ని ధ ⁄ గా రి స ని ధ | రి సా ని ధ పా మ ∖ గా |

మ పా మ ∖ గా రి రి ని సా | గా మ పా ధా ని సా |

నీ ధ ప మ గా రి సా | ధా స రి స స రి రి గ రి |

ప మా గా రి సా గ రి | స రి గ రి స రి సా ;· ||

ముప్పదెనిమిదవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగ రాగము 39 : ఝాలివరాళి రాగము

లక్షణ శ్లోకము.

వెంకటమఖి :　పూర్ణావరాళీ సతతం గీయతే స|గ్రహాన్వితా.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స ♭♭ గ ♭ రి గ # మ ప ♭ ధ ని స
- అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప # మ ♭♭ గ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జ|గ్రహము; ఘనరాగము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

స గ రి గ మ ప, ప మ గ గ రి స — ఇవి ఈ వరాళీ రాగమునకు మిగుల రంజనముల గలిగించు |ప్రయోగములు. గనుక మూర్ఛనారోహణావరోహణములందే గనుపించియున్నారు. ఇదియుగాక గాంధారము ఈ రాగమునకు విశేష రంజనముగల జీవస్వరము గనుక మూర్ఛనావరోహణమున గాంధారమును జంటగా గనుపించియున్నారు. గీత తానములందు 'స గ రి గ మ' అను |ప్రయోగమే గనుబడుచున్నది. కీర్తనములందు 'స రి గ మ' |ప్రయోగమును గనుబడుచున్నది. పైజెప్పినవన్నియు లక్ష్యములందు జూడుడు.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము.

స సా	ధ ధ ధ ధ ధ గ రి గ రి స
స ం	గ్ర అ మ ఖు ఉ మ అ ఝు అ రి
గా రీ గ రి స రి స స	ధ స సా స గ రి రి స ని
గా అ ధ ర ణ భ ట ం	మి ళ వు ం ని స అ జం త
ధ ధ ని ధ ధ ప మ గ రి స	
ప ర బ లో - న్న తి హా ం త	

అంతరి

గ రి గ గ మ పా ధ ధ ని	ధా గ రి గ రి స రి స ని
ధ వ ళ ళ ం ఖ త్తే ఎ జ	ను గ్గ త అ త్రి పు ర హా ర

సా ; ; స

రే రె

జావడ

ప పా	ధా నీ ధ ధ పా ధ ప మ
కి ఈ	రి త్తి రె ఎ రె మ్మ కు ట
గ రి ధ ప మ గ రి గ రి స	ని స గ రి గ రి స ని సా
త ట ఘ టి త చ ం ద్ర క ఇ	త వ తె ణె రె య అ ఇ యా
ధా సి గ రీ రి స ని	ధ ని ధ ప మ గ రి గ రి స
ళ ం ఝా ఫు రీ వా స	బృహా దీ . శ్ర స్థా ఖి జ యు

```
స ప ప ధ ప ధ ని ధ ని స̇       |  గ̇ రి̇ గ̇ మ̇ ప̇ ధ̇ ని̇ ధ̇ ప̇ మ̇  |
అ          .   .   అ          |  రా - . గా - - - - ం̣ గ      |

పా ధ ప మ గ రి̇ గ రి స          |  గా రీ̇ గ̇ రి̇ స̇ రి̇ స స̇        |
ధా       ళి వ రా     ళి        |  రా    గ ఋషి గో              |

ధ ధ ని ధ ధ ప మ గ రి స        ||
చ  క్ర రా - గ ణు రె ఎ రె       ||

గ రి గ గ మ̇ పా ధ ధ ని          |  ధా గ రి̇ గ̇ రి స̇ రి̇ స̇ ని      |
ధ వ ళ శ ం ఖ త్తే    జ          |  ను గ్గ త అ త్రి పు ర హా ర      |

సా ; స                       ||
రే   ర                       ||
```

తానము - వెంకటుమఖి

```
1 స ని స రి | ని స రి స రి | గ రి రి గ ¦ రి స రి గ | ని̣ స గ రి |
రి గ రి స రి | స ని̣ స రి | స ని̣ స | ధ̣ ప̣ ని̣ ధ̣ | ప̣ స ని̣ ధ̣ ప̣ |
ని̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ | ప̣ మ̣ ప̣ | ప̣ మ̣ గ̣ రి̣ ¦ స̣ గ̣ రి̣ రి̣ | రి̣ స̣ గ̣ రి̣ |
స̣ గ̣ రి̣ | స̣ ధ̣ ప̣ మ̣ | ప̣ ధ̣ మ̣ ప ధ̣ | ప̣ మ గ̣ రి̣ | మ̣ గ̣ రి̣ |
స̣ గ̣ రి̣ రి̣ స̣ | రీ̣ సా̣ | స̣ ధ̣ ప మ̣ | ప̣ ధ̣ మ̣ ప̣ ధ̣ |
ప̣ మ̣ ప̣ ధ̣ | ప̣ ని ధ̣ | ప̣ రి స ని̣ | స రి ని̣ స రి స |
మ మ ప | ధ ప మ | ప మ గ రి | రి రి గ రి గ | రి రి స గ |
```

రి ప రి | స ని̣ స రి | ని̣ స గ రి స | ప మ ప ధ | ప మ ప |

ధ ప ప మ | ప ధ ప మ ప | ప మ గ రి | మ గ రి | గ రి రి గ |

రి స రి స ని̣ | స రి ని̣ స | రి స రి | స గ రి రి స | రీ స | నీ, సా ; ||

2. ధ̣ ధ̣ పా̣ | ప̣ మ̣ ప̣ | ధ̣ ప̣ స | ప̣ ధ̣ | ప̣ స ని̣ స |

ధ̣ ప̣ రీ | స ని̣ ¦ రి స రి | స ని | స రి స రి | ధ̣ ని̣ పా̣ |

ధ̣ ప̣ స | ప̣ ధ̣ ప̣ | ప̣ మ̣ | ప̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ | ప̣ మ పా̣ |

ధ̣ ప̣ ధ̣ | ప̣ మ̣ ప̣ | ధ̣ ప̣ | నీ̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ | ప మ పా |

గ̣ రి ప̣ | ప̣ మ̣ ప̣ | గ̣ రి̣ | మ̣ గ̣ రి గ̣ ¦ రి̣ ప̣ రీ̣ | ప̣ గ̣ రి̣ ¦

గ̣ రి̣ ప̣ | గి̣ ప̣ | ధ̣ ప̣ మ̣ ప̣ | ధ̣ ప̣ సా | ధ̣ ప̣ గ |

రి స రి | స ని̣ | స ప మ ప | రి రి గా | రి స ధ̣ |

ప మ ప | స రి | స ప మ మ | ప మ ప | గ రి స ¦ ధ ప మ |

ప ధ ప ని ధ ని | ధ ప రీ | స̇ ని స̇ | ధ ప స̇ | ప ధ మ ప ప మ |

ప మ గ రి | రి గ రి స రి | స̣ ని̣ | స గ రి రి గ | రి రి గ రి స |

రీ స | నీ̣ , సా సా̣ ||

కీర్తనము 1 – మిశ్రజాతి ఏకతాళము – ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

మామవమీనాక్షీ

మా ; మ / ని ధ ప మ | మ ప ౧ గ రి రి స స ని
మా మ వ | మీ నా . . .

/ సా , స ధా | / గ రి గ మ ప ధ ||
క్షీ రా | జ మా త ం గి ||

మా మ పా మ గ రి | గ / ప మా / పా ధా |
మా ణి క్య వ | ల్ల కీ పా ణీ |

ని ధ మ గా రి / గ | రి ని ధ గ రి గ ||
మ ధు ర వా ణి వ | రా ళి వే . ణి ||

2 మా ; మ / ని ధ ప మ | గా , రి రి స ని |
మా మ వ | మీ నా

/ సా , , సి ధ | గ రి గ మ ప ధ ||
క్షీ రా | జ మా త ం గి ||

మా / పా మ గ రి | గ మా పా ధా |
మా ణి క్య వ | ల్ల కీ పా ణి |

ని ధ మ గా రి / గ రి ని ధ గ రి గ / ||
మధు ర వా ణి వ రా ళి వే . ణి , || మామవమీనాక్షీ

అనుపల్లవి

మ / పా , ని ధ ప మ గ గ | రి స రి గ రి సా |
నా మ సుం | ద రే శ్వ ర |

ని సా ని ధా / గా | గ రి స ని సా ||
సు ఖ స్ఫూ ర్తి | రూ పి ణి ||

/ రి , ప మా పా | ధ / స నీ సా రీ |
శ్యా మే శం | క రి ది గ్వి |

రీ , / గ రి సా | / రి నీ స రీ సా ||
జ య ప్ర | తా పి ని ||

ధా గ రి స ని | ధ ప మ ప ధ ని స |
హే మ ర త్నా | భ ర ణ - ధా . రి ణి

/ రి ని ధ ప మ గ రి | స \ ధ గ ^ రి -రి- స ||
ఈ శ గు రు గు హ | హ్వా దా గా రి ణి ||

నీ \ ధా గ రి గ మ ప / ధ మ / పా ధ ని | ని ధ ప మ గా మ ప ధ స నా / గ ం ||
కామితార్థ వి త ర ణ ధో ర ణి | కా రు ణ్యామృత పరిపూ ర ణి ||

స రి / మా గా రి స స \ నీ రి స | ని ధా మ గా రి స ధ / గా రి గా / ||
కా మ క్రోధాది ని వా ర ణి | క దం బ కా న న వి హా రి ణి ||

(మామవ మీనాక్షి)

కీర్తనము 2 - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శేషాచలనాయకంభజామి

పల్లవి.

మ ప	ప ధ ప మ గ రి	స రి గ	రి స గ రి స రి స
శే	షా చ ల	నా	య కం భ
ని ధా ,	ని సా ధ ‖	గ రి	గ మ ప ధ నీ ,
జా	మి వి ‖	శే	ష ప ల
ధా , / ని ధ ప మ	మ / ప గ రి గ మ ‖		
ప్ర దా	య కం ‖		

(శేషాచల)

అనుపల్లవి

స రి \ ని	స రి / గ రి / గ రి	/ గా	గ / మ / పా ధ ‖
భా	షా ర మ	ణ	ప్ర భృత్య ‖
మ ప	మ పధా, మా / ని ధపమ	గ గ రి	స రి గా , రి స
శే	షా మ ర	ను త	కా స్తుభ
మ / ప మ	ప / ధ ప ధ / స \ ని	ధ ప	స రి గా , రి స ‖
భూ	షా లం	కృ త	బ హు త ర ‖
స	స రి స ని ధ ప మ	/ ధమగరి	గ రి గ / మ ప ధ ‖
దో	షా . . . త్మక	వి	గ్ర హం . . . ‖

(శేషాచలనాయకం)

చరణము

గా	రి / గ గ రి స / గ	రి \ ని	/ సా , ధ	॥
మం	ద హా స	వ ద	నం స్వ	॥
గ రి	గ మ ప ధ	మ ప / ధ	ప మ / పా ,	॥
చ్ఛం	ద హృ ద య	స ద	నం	॥
, స ని	, ధ ప మ గ గ రి	స రి గ	గ రి , స ప	॥
సుం	ద ర జి త	మ ద	నం ము	॥
మ ప \ రి గ	గ / సమ పధ / నిధప మ	గా	గ గ రి స ప ధ	॥
కుం	దం మ ధు	సూ	ద నం అ ర	॥
ధ ప మా ,	ధ పా ధ	/ ని ని	/ సా , స రి	॥
విం	ద ప త్ర	నయ	నం గో	॥
/ గ గ రి	గ స రి స	ని స	ని స రి స \ ని ప ధ	॥
విం	ద ము ర గ	శ య	నం సు ర	॥
ని స గ స .	స స రి \ ని \ ధ	ప / ధా	పమ పధా , పమ ప	॥
బృం	ద స త్కృ	తా	ధ్య య నం .	॥
మ ప \ గ రి	గ మ పధ / నిధ ప మ	\ గా	గ గ రి రి స స	॥
నం	ద నా	రా	య ణం . . పు	॥
సా స స	, స సా సా స స	రి / గ రి	, స స రి స ని ధా ప	॥
రం ధ రా	ద ది క్పా ల స	నం ద నా	ద ము ని వ రా శి	॥

ప ధ ని స | ∕ గ రి సి ని ధ ∕ నిధమ | గ రి గ మ | ∕ ధ పా మ గ రి గ మ ||
వ ం ది త | మ భి న వ గురుగుహా | న ం ది త | మ నం త కీ . ర్తిం ||

(శేషాచలనాయకం)

సంచారి - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా , ∕ పా మ ∕ పా | మ పా ధ ∕ ని ధ ప | ∕ ని ధా పా మా |
∕ ధ ＼ మా ＼ గా రి | ప మా ＼ గా రి | ∕ గ రి సా రి రి |
సా ∕ గ రి సా | ని ＼ ధా గ రి గ మ | పా ∕ ధ మ గ రి గ |
మ పా ∕ ధ మ గ రి | స ∕ నీ ధ మ గ రి గ | ప ∕ మా గ రి గ మ ప |
∕ ధా మ గ రి మ ∕ ప | మ గ రి స ∕ గ రి స | ని ధా ∕ గా రి |
గ ప మా పా ధా | మ పా ధ ∕ ని ధ ప | మ ∕ ని ధ మ ∕ ప రి గ |
∕ మ ∕ ప గ ∕ మ ∕ ప రి గ | ∕ మ ∕ ప ధ స రి స గ | రి గ స ∕ గ రి గ మ —
ప ధ ని స ∕ గ రి గ | ధ గ రి స ∕ మ గ రి | స రి స ప మ ∕ ధ మ |
∕ ప రి గ మ ప గ మ | ప ధ గ రి గ మ ప | ∕ ధ ＼ మా గ ∕ మ మ పా |
ధ స ∕ నీ ధ మా ＼ గ | గ రి ప మా ＼ గ | , రి ప ∕ మా గ రి |
∕ మ గా రి ప మ | గ రి మ గ రి ∕ ధ మ | గ రి ని ధ మ గ రి |

స / సా ని ధ మ గ రి | స ధా గ రీ గా | మా ప / ధా \ మా |

పా ధ స / నీ ధ మ | పా ధ / నీ సా | ధా మ / పా ధా |

నీ స / గా రీ స | / రీ ని ధ మ గ రి గ | మ ప ధ ని స ని / గ |

రీ సా ధ / గా రీ | ని ధ మ గ రి సా | ధ గ రి గ మ ప ధ |

ని స రి ధ గా రీ | / ప మ గ రీ సా / రి ని | ధ / మా \ గా రీ |

స / మా \ గా రీ | / గ రీ సా రి స | / సా స ధ ప మ గ |

రీ గ మ ప ధ ని | / సా గ రి స ని ధ | స \ నీ ధ ప మ గ |

రి గా మ గ రి స | స / సా సా / గ రి | స / రి ని ధ మ స ని |

ధ మ / ధ మ గ రి స | ధా ని సా రీ | / ప మా గ రీ సా |

/ గ గ రి సా / రి ని | / సా ; సా , ||

ముప్పది తొమ్మిదవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగ రాగము 40 : నభోమణి రాగము

ల క్ష ణ శ్లో క ము.

వెంకటమఖి : నభోమణిస్తు సంపూర్ణాచారోహేరిధవర్జితా.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : సా ♭♭ గ ♭ రి ## మ ప ధ ♭ ని స
- అవరోహణము : స ♭ ని ధ ప ## మ ♭♭ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ నభోమణిరాగ మూర్ఛనారోహణములో 'ప ధ ప ని స' — అని గనియుండుటయుఁ గాక 'ప ని ధ ని స' అను ప్రయోగమును గనుబడుచున్నది. లక్ష్యములందు జూడుడు.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

ని ని సా	ని ధ ప నీ సా	గ రి గ రి రి స్థా
హే ఎ	రం బదానా	గంధసం ం
స నిధధపమప	గా రి సా ప ప	పా ప స ని ధ ప
మి ఇ ర సం తత	పా వ నన్నుత	ధీ జ నా వ న
నీ స గా రి స	సా స ప మ గ రి	స ని రి స ని ధ ప
నీ ర దం ని భ	శూ ర్ప కం ం న	ద్విర ద వ దం న
ప మ ప గా రి స		
ర అ వు రే రె ఎ		

అంతరి

సా ప పా ని ధ	నీ స స ని ధ ప	నీ స గా రి స
అ అ రె త్తు ఝు	నం మ అ . . ణు	కోణు జా అ ణు
ని ని స ప ప ని ని	సా ; స	
శ్రీ. . గ ణ ప తి	రే రే	

జావడ

స స	ప ప ధ మ ప గ రి	గ రి స ని ని సా
అ రె	వ ఇ రి సం గ ర	వి ఇ ర రే ఎ రే
స ని ధ ప ని నీ	ని ధ మ పా , ప	సా స పా ని ధ
వి ఘ న శ ఇ లా	వి ద ళి తా రె	ఆ అ రె త్రియ

నీ స గా రి స | గ రి స నీ స రి | ప మ ప గ రి మ ప |
ఐ య ఐ య ఇ | అ ఇ య ఐ య ఇ | వి నా య క రె ఎ |

ధ ధ ప స స ని | సా , , , | ధ ధ ప ని ని సా |
రా . గాం . | గా | న భో మ ణి రా |

స నీ ధా పా | మ ప ధ మ ప గ రి | స ని ధ ప మ గ రి ||
. . . గా | ఋషి ఇ భూ చ క్ర | నా గ రూ రె ఎ ||

సా స పా ని ధ | నీ స స ని ధ ప | నీ స గా రి స |
ఆ అ రె త్తురు | స ం మ అ . ణు | కో ణు జా . ణు |

ని ని స ప ప ని ని | సా , ||
శ్రీ . . గ ణ ప తి | రే ||

తానము - వెంకటమఖి

1. స ని ని స సా | స ని ధ ప | ని ని స స | ప ని ని స |
ని ధ | పనిధధ | ప ధ ప మ పా | ప మ పా | ప మ గ రి సా |
గ రి స ప ప మ | ప మ గ రి | ప మ గ రి సా | మ గ రి స |
ధ ప ప మ పా | ప మ గా రి స | స రి గ ప మ ప | గ రి ప ధ ధా |
ప మ గ రి స ప | సా ప సా ప | ని ధ ప ని ధా | ప మ ప స |
నినినీ | స గ రీ | మ ప ధా | ప మ గ రి | ప మ గ రి నా |
నిసరిస | మగరిగరీ | స నీ ని స | ని ని సా | ప మ గ రి |

మపధా | పమపా | ని ధ ని సా స̇ | ని ని ధ ప̣ | స ని ని ధ |

పనిధధ | పధపమపా | ప మ గా రి స సా | ప మ గ రి | సా గా రి |

స గ రి స | స ని̣ ని̣ సా స | పా̣ ని̣ ధ̣ ని̣ స | ని̣ ని̣ స |

ని̣ ని̣ నీ | సా సా ||

2. ససని̣స | ని̣ ని̣ ధ̣ | పా̣ ని̣ ని̣ స | ని̣ ధ̣ ప̣ | స ని̣ ని̣ సా స |

గగరిస | గ రి స | సా ని̣ ని̣ ధ̣ | ప̣ ని̣ ధ̣ | ప̣ స ని̣ ధా̣ ప̣ |

సని̣ధ̣ప̣ | ప̣ మ̣ ప̣ | గా̣ రి̣ రి̣ స̣ | గ̣ రి̣ స̣ | స̣ స̣ ప̣ మ̣ ప̣ |

సని̣ధ̣ప̣ | ని̣ ధ̣ ని̣ | పా̣ ని̣ ని̣ స | ని̣ ని̣ స | గ రి గ సా స |

ని̣ధ̣ధ̣ధ̣ | ప̣ ధ̣ ప̣ | పా̣ ని̣ ధ̣ ని̣ | స ని̣ స | స̣ స̣ ప̣ మా̣ ప̣ |

గ̣రి̣మ̣ప̣ | ధ̣ ధ̣ ప̣ | పా̣ ని̣ ధ̣ ప̣ | ప̣ మ̣ ప̣ | ని̣ ధ̣ ప̣ సా స |

ని̣ధ̣ధ̣ప̣ | ప మ ప | సా̣ ప̣ మ̣ ప̣ | గ రి స | గ రి స రీ రి |

సపమప | స స రి | సా గ రి స | స స రి | స గ రి సా రి |

ని̣ని̣స | ని̣ ధ̣ ప̣ | ప̣ మ̣ ప̣ | గ రి స | స̇ ని ధ ప మ |

గ రి స | గరిమప | ధ ప ని స | గ̇ రి̇ స̇ గ̇ | రి̇ రి̇ స̇ | ని ని స̇ |

నినినీ, | సా ; ||

కీర్తనము - త్రిపుట తాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

నభోమణిచంద్రాగ్నినయనం.

పల్లవి.

గ రి మ గ రి | సా ని ధ ని సా || ధ గ రి స ప మ | ధ \ మ / పా మ గ రి ||
న భో మ ణిచం | ద్రాగ్ని న యనం || న గ జా స హి త | బృ హ దీ శ్వ ర ం ||

స మా గ రి స | /ధ ధా/స ధ ప మ ||
న మామ్యహంస | త తం స త తం || నభోమణి

అనుపల్లవి

ప సా ని ధ ని స | ని ని ధ ప మ ప ధ ప || నీ సా/గ గ రి | సా నీ ధా ప ||
శుభో దయక ర | ణ ని పుణాంఘ్రిం || శు ద్ధ స్ఫ టి క | సం కా శం శ ||

రి సా ని ధా ప | ని ని స ని ధ పా || పా మ\గా రి స | , ని ధ/ని ని సా ||
ర జేంద్రసం సె | . వి త చ ర ణం || రా జ శే ఖరం | భ య హా ర ణం ||

గ రి ప మ ప ని ని ధా ని ని సా | స ని ధ ని ధ ప ధ ప ధ మ గ గ రి రి ||
ఋభుప్రభృ తి ముని హృత్సద నం | త్రిభు వ న క ర ణ మ ద న మ థ నం ||

స్వరము

గ రి మ గా రి సా ని ధ ని సా | పా సీ ధ ని ప ని ధ ప ని ని సా |

ధ ని సా ధ గ రి మా గ రి రి సా | ని ధా ప మా / ప మ గ గ రి రి సా ||

స సి/ప పా ధ నిధమ/పగ రిసా | ని ని సా పప - నిధ/నీ సా |

/గ రి సా నిధా ధ నిధా పమా | పమా గా రి సా సా నిధపమ ||

(నభోమణి)

సంచారి - మత్స్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా ప ప ధ ప మ మ పా | ధా ప ప మ ప ధ ధ పా |

ని ధ ప ని సా ని ని సా | ప / స సా ని ని ధ ధ ప మ |

ప ధ ప ని ధ ధ ప ధ ప మ | ప స ని ధ ప మ ప గ రి స |

ప మ పా గా రి రి సా | సా పా పా ని ధ ని |

ధా పా ధా \ మా పా | మ మ గ రి మా గ గ రి రి |

స గా రి మా పా ధ మ | పా నీ ధా సా మా |

పా ని ధ ప ధ మ ప ధ మ | పా ని ని ధా పా పా |

మా పా గా రి గ రి | సా / గ రి సా / రి స ని ని |

/ రి స ని ధా ధ / ని ధా | ని స / గ రి సా మ \ గ రి స |

ని ధ ధ ని ని ధ ధ ధ స | ని స గ రి మ ప ధ ప మా |

ప ధ ప ని స̄ ఫ ధ̈ ప మ | ప స నీ̈ ధా ని ధ ప మ |

ప ని ధా ప స̇ ని ధ ని ధ | ప ని నీ̈ ధ ప ప̈ ధ ప మ ప |

ధ మ ప గ రి గ̆ రి స ని̣ స | నీ̣ స / గా రి ని̣ స రి స |

గ రి మ ప నీ నీ̈ ధా | ప నీ̈ సా గ̇ రి̇ స̇ రి̇ సా |

స̇ ని ధ ప మ స గా రి స | స స పా పా స̇ ని ధ ప |

నీ స̇ గా̄ రి̇ సా సా̈ | పా ని ధ ని స̇ / గ̇ రి̇ సా |

స̇ ని స̇ ప ని స̇ స̇ స̈ ప ప̈ | స̇ ని ధ మ ప మ ప గ̆ రి స |

ని̣ స ని̣ ధ̣ ఫ̣ ని̣ స గ రి స | స గ రి మ పా ధ ప ని స̇ |

రి̇ స̇ ప మ పా స ప పా̈ | స ధా ప నీ స̇ గ̇ రి̇ స̇ |

సా స̇ ప మా గ రి సా | నీ స̇ ని ధ ప మ గ రి ప |

స̇ నీ ధా పా మ ప ధ | ప ని స̇ రి̇ సా̈ ధ ప ని స̇ |

ప గ̇ రి̇ స̇ సా̈ నీ̈ ధా | ప మా ప గా రీ సా |

ని̣ ధ̣ ఫ̣ ని̣ నీ̣̈ స ఫ̣ ఫ̣̈ సా | ని̣ నీ̣̈ సా సా̈ ; ; ||

నలువదవ మేళము సంపూర్ణము.

ర గ మి ప ధి ను]　　చక్రము : 7 మేళము 41　　[ఋషి మా. చక్రము

రాగాంగ రాగము 41 : కుంభినీ రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వేంకటమఖి : ఆరోహేరిధవక్రస్స్యాదవరోహేధవర్జితః
సంపూర్ణః కుంభినీరాగ సర్వకాలేషు గీయతే.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స ♭♭ గ ♭ రి గ ♯ మ ప ని ధ ని స
- అవరోహణము: సా ని ప ♯ మ ♭♭ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు ఋషభ ధైవత వక్రము, అవరోహణమందు ధైవత వర్జ్యము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ కుంభినీరాగ మూర్ఛనారోహణమందు 'స గ రి గ మ' అని యుండుటయుఁగాక లక్ష్యములందు 'స రి గ రి స' అను ప్రయోగము గనుపడుచున్నది.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటముఖి.

ధ్రువము

పా ని ధ ని రి స ని సా | రీ ప మ ప రీ గ రి స |
ర త్న సిం హా స నా | గా న . ప్ర వీ ణె - - |

సా గ రి గ రి స ని సా | పా ని నీ ప ప మ పా |
మీ న లో చ ను రె ఏ | పా ర్వ తీ సు గు ణ బం |

రి రి గ గ గ రీ గ గ గ | రి గ రీ ; రి సా , |
ధి ని దే . వి శో భ న అ | ను గు ణూ . రే |

స ప పా ప ని ధ నీ స | సా ; రి ప మ గ రి స ||
ఉ ర్ఝు ళి త్త తి ది ఇ ళ | సం ఘు పో ష ణి ఇ ||

అంతరి

సా ; రి స రి గ రి స | ని స గ రి రి సా ||
రే రె ళ రు వా ణి | అం బు జ పా ణీ ||

జావడ

ప పా | రి రి రి రి రీ గ రి సా |
అ రె | ప్పుం బ్యా జ నా న ం ద |

ని స గ రి గ రి స రి స స | పా , ని ధ ని రి స ని స |
మ్మం డ ద ం డి త దో . ఒ | ర్ధం డ వి ఇ క్ర ము రె ఎ |

పా రి రి రి స రి రి స స | ప ప స స స ప ప స స స |
ఆ ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య | అ . . . . అ |

ప మ ప మ ప రీ గ రి స | పా ప ని ధ ని స రి స స |
అ ఇ య అ ఇ యై య ఇ య | ఆ రే పా వ క నే . త్రి |

పా ప ప మ పా నీ ధ నీ | సా ; , , ప మ ప |
దు ర్గ బా లా - ం బి | కే అ ం గ |

ప ప స నీ ప ప మ పా ప | గ రి స గ రి ప మ గ రి స ||
కు ం భి నీ . రా . గ | ఋషి ఇ మా చ . క్ర ప్ర భు ||

సా ; రి స రి గ రి స | ని స గ రి రి సా ; , ||
శే రె ళ రు వా ణి | అంబు జ పా ణీ ||

తానము - వెంకటమఖి.

1. స స సా రి స రి | గ రి రి గ | రి స రి | స గ రి రి | స రి స రి |
స గ రి స రి | స ని స | ధ ని ధ ని రి | స ని సా | ధ ధ ధ |
మ ధ ధ మ | గ రి స | రి రి గ గ | రి రి గ రి | రి స గ గ
రి రి | స ధ ధ మ | ధ ని ధ ని సా | స స రి స రి | ప మ గ రి స |
సా , రి | స రి గ గ రి | స గ రి రి స | ధ మ ధ | ని ధ ని స |
ప ప ప మ ప | స ని ప | ధ ధ మ ధ | గ రి స | గ రి రి రి గ |
రి రి స గ రి | స ప మ ప | స ని ధ ని స | ధ ధ స ని ధ |

పమగరిస	ససరిసస	ఫఫఫమ్ఫ	గ్రిస్	స్రిస్
ఫమ్ఫ	సనిధనిసరి	సగరిరిగరి	రిగరిరిస	గరిసరీస
నీ సా సా ||				

2. ఫా ని నిస	నిధని	ఫనిధనిరి	సనిస	సా పమప
రీగరిస	ససగరి	సరిరిస	ఫా నిధని	రిసని
ససస నిస	ససస	ఫా ఫమ్ఫ	రీగరిరి	సగరిరిస
గరిస	పా రిపమ	గరిస	నిసగరిస	ఫమ్ఫ
ఫా నిధని	సా పమప	గరిసరి	సగరి	రీగరిస
గరిస	గరిసగరి	సపమ	పా నిధని	సా పపప
స నిపమప	గరిస	ఫా నిసీ	పపమపా	రిగరిరిగ
రిసరి	సా గరిస	రీసరి	రిసరి	సరిరీ | సాపమ
గరి | ససరి	సా గరిసరి	ససస	పా పమగరీ	సగరి
సాఫమ్ఫనిధని	సా గరి	గరిరిస	రీస	నీ సా సా ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

సచ్చిదానందమయ

పల్లవి.

సా ని ధ ని మా ధ	మ గ రి స రి	గ రి సా ||
స చ్చి దా నం ద	మ యు వి జ్యం	భి ణీం ||

స నీ రి సా స ప | మ ధ ↘ మ ప మ | గ రి ↗ గ రి స ||
స్మరామ్యహం_స్త న | క న క కు | ం భి నీం ||
(సచ్చిదా)

అనుపల్లవి.

మా ధా పా మా | గ రి స ని | రి సా ||
మ చ్చి త్తాం భో | రు హ వి హా | రి ణీం ||

మ గ రీ గ మ ↗ , | ని ధ ని స ని ప | ప మ గ గ రి ||
మ ణి హా రి ణీ ం | బృ హ న్నా | య కీ ం ||

సా ని ధ ని స గ రి ప మా ధా ప నీ | రీ గ రి రి స నీ | పా మ పా ↗ స నీ ||
✱వి చ్చి త్రా. త్మక జ గద్వ్యాపినీం | శ్రీగు రుగు హ చి | త్త స్వ రూ పిణీం ||

స్వరము

సా , గ రి గ రి రి స ని సా పా ని ని | , ప ప మ ↗ పా , రి | రి గ రి గ గ రి సా ||

ని సా ↗ ప పా ని ధ ని ప ↗ రి రి ని రి సా | ↗ గ రి సా ని పా మ | పా ని ధా ని స రి ||

సంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ప మ పా ని ని ధా | ని ని పా స ని ప మ | గ గ రి రి సా సా |

ధా నీ ధ ని స రి | ప మ ప రీ ↗ గ రి స | స గ రి గ రి స ధ ని |

✱ 'విచ్చిత్రా' అను పాఠము అచ్చుతప్పు కాదగును. తరువాతి ఆవర్తపు యతి స్థానము గమనించితే "విచ్చిత్రా" అని సవరింపవచ్చును (రా అ)

ధ ని సా స ని సా | పా నీ ప మ పా | రి రి గ గ రీ గ గ |

రి గ రీ సా రి స | / పా ప ప మా ప ప | ని ధ నీ పా ప మ |

ప ని ధ ని స మ పా | ప గ రి స గ రి ప మ | గ గ రి రి స గ రి రి |

స ని ఫా సా గా | రి గ మ ప స గ రి ప | మ గ రి గ గ గ రి గ |

రి స రి స ఫా ని ధ | ని రి స ని ఫా రి రి | స ని ఫ స గ రి గ మ |

పా ని ని ధ ని పా | సా ని ని ప ప మ మ | ప ని ధ ని పా మ మ |

పా గ గ రి ని సా | ప పా ప స పా స | గ గా రి గా మ ప |

నీ ని ధ నీ స స | ని స పా స స ని ని | పా స ని పా మ ప |

ని నీ ధ ధ ని ని సా | రి రి సా గ రి గ రీ | సా సా మ గ రి స |

గ రి సా సా రి స | సా ని ప పా మ గ | రి గ రి స గ రి ప |

ని స గ రి గ గ మ ప | ని ని ధ ని ప ప ని ధ | ని ని ప ప ని ని ధ ధ |

ని ని స స ని స గ రి | సా గ రి స గ రీ | గ రి రి స ని స రి స |

ని రి ని స ప స స స | స ని ప ప ప మ గ గ | గ రి రి స ఫ ని ధ ని |

స గ రి గ మ ప ని ధ | ని స గ రి సా ని ప | , మ గా రి గ మ ప |

రి పా మ గా రి స | గ రి స ని స గ రి రి | సా రి రి ఫ రి సా ||

నలువదియొక మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

రగమిపధను]　　చక్రము 7 : మేళము 42　　[ఋషి. షా చక్రము

రాగాంగరాగము 42 : రవిక్రియా రాగము

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి . ఆరోహేరిధవక్రశ్చ ధవర్జ్యశ్చావరోహణే
రవిక్రియారాగ పూర్ణోస్సగ్రహస్సార్వకాలికః

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స ♭♭ గ ♭ రి గ ♯♯ మ ప ని ♯♯ ధ ని స
- అవరోహణము : స ని ప ప ♯♯ మ ♭♭ గా ♭ రి రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాంగాగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు ఋషభ ధైవత వక్రము ; అవరోహణమందు ధైవత వర్జ్యము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ రవిక్రియా రాగమునకున్ను, మూర్ఛనారోహణమందు 'స గ రి గ మ' అని యుండు టయుగాక, గీతమందు 'స రి గ రి స' అను ప్రయోగము గనుబడుచున్నది

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము

మ పా | స ని స రీ స రి గ రి స |
అ రే | రం గ నా య క ద ఇ త్య |

స ని స ప ని నీ నీ ని | సా ని ప ప మ ప స సా |
గ రు వ మ ద భం జం న | మీ నాం క జ న క రే |

ప మ గా రి రి రి స ని స |
ప ర వా సు దే . . . వ |

అంతరి

సా ప పా ప స ని ని స | గా రీ రి సా |
దూ రు భో గి శ్శ య అ | నూ మా ధ వా |

జావడ

స ని స | ప ప ని నీ స ని సా స |
ఉ భ య | శు భ క రా న్వి త ది వ్య |

గ రి గ రి స ధ ని సా స | పా స నీ ప మ పా ప |
కా వే రి మ అ ఝా రి | యో గ ని ద్రా ము ద్ర |

సా ప పా పా మ పా | సా గ రి స ప మ పా ప |
శా త్ర కుం భాం భ . రా | ఢం భ ధా రే . తుం గ |

మ ప ప ప మ పా ; , | సా ; స మ ప నీ నీ |
రా గా ం గా | రే రె ర వి క్రియా |

ప మ గా రి రి రి స ని స | పా స ని ప మ ప గ రి స ||
రా . గ ఋ షి షా . | చ క్ర నా గ రు రె ఎ రె ||

పా ప పా పా స ని స | గా రీ రి సా ||
ధూ రు భో గి శ్మ య అ | నూ మా ధ వా ||

తానము - వెంకటమఖి

1. స స స రి | ని̣ స రి స రి | గ రి రి గ | రి స రి స ని̣ | ధ̣ ని̣ ప̣ ని̣ |
ప̣ స ని̣ ని̣ ప̣ | ప ప ప మ | గా రి రి స | స గ రి గ | మ̣ ప̣ ని̣ ధ̣ ని̣ |
ప̣ స ని̣ స | ధ̣ ని̣ ప̣ స ని̣ | ప̣ స ని̣ ప̣ మ̣ | ప̣ స ని̣ ని̣ స |
సా ప పా | ని̣ ధ̣ ని̣ సా | గ రి స ప మ | పా ప మ ప |
ప మ గ రి స | గ రి రి రి | స గ రి రి స | స ప̣ ధ̣ ని̣ |
ప̣ సా ని̣ ని̣ ప̣ | పా̣ ప̣ మ̣ ప̣ | ని̣ ధ̣ ని̣ | ప̣ సా స ని̣ ప̣ |
ని̣ ధ̣ ని̣ | పా̣ స ని̣ ప̣ | ప̣ మ̣ గ̣ రి̣ స̣ | గ̣ రి̣ గ̣ మ̣ ప̣ |
స స రి స రి | స గ రి రి స | స స స | స ప̣ స ధ̣ ని̣ ప̣ |
గ రి స | సా̣ ప̣ మ̣ ప̣ | ని̣ ధ̣ ని̣ | పా̣ స ని̣ ప̣ | ప మ గ రి స |
సా̣ గ రి గ | రి రి | స గ̣ రి రి స | రి స ని̣ స | ని̣ ని̣ నీ̣ సా సా |

2. స స సా రి	స గ రి స రి	స రి గ	రి స రి	స స గ రి	
రి గ రి స ని	స స స ని ఫ	స ని ఫ	ఫా ని ని ఫ	ధ ని	
ఫ స ని ని ఫ	ని ని నీ స	ఫా స నీ ఫ	ప ప ప		
పా ప మ గ రి స	ని స గ రి స	ప మ ప	స స గ రి		
స ఫ మ ఫ	మ ఫ ఫ	స స సా రి	స గ రి స రి	స ని గ	
రి స రి స స గ రి	రి గ రి స రి	స స స ని ఫ	స ఫ ఫా ని ని ఫ		
ధ ని	ఫ స ని ని ఫ	ని ని నీ ని	ఫా స ని ఫ	ఫ ఫ ఫ	
పా ప మ ప	గ రి స	ని స గ రి స	ప మ ప	స స గ రి	
స ప మ ప	మ ఫ ఫ	ని ధ నీ	ఫా స స స	స స గ రి	
సా ప మ ప	గ రి స గ రి	స ప ప మ ప	ని ధ ని	ప ప స ని ప	
ప మ ప	ప మ గ రి	స గ రి స రి	స స స రి	గ గ రి	
స గ రి రి స	స ని ధ ని	ఫామఫసనినిస	ని ని నీ	సా సా	‖

కీర్తనము — ఆదితాళము — ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

హిమగిరి కుమారి

పల్లవి

ప మ గ రి రి / గ రి ప	స ని \ ధ ని	సా ;	‖
హి మ గి రి కు మా రి	ఈ శ్వ	రీ	‖

సా మా గ రి / గ రి	రి స ని స	గ రి గ మ	
హేమాం బ రి హా రి	సో ద రి	సుం ద రి ||

(హిమగిరి)

అనుపల్లవి

స ని \ ధ ని సా / రి స	ని ప ప మ	పా ని స	
క మ ల భ వా ది వి	ను త బృ హ	దీ శ్వ రి ||
గ మ \ రీ రి / గ రి స	ని ప మ గ	గ రి స స ని స ||
క మ నీ య త ర గు	రు గు హ వి	భా స్వ రి ||
స ని ధ ని ని స పమప స\నీస/గరీ	స రి సా ని ప మా	\గ రి స/గరిగమ ||
విమలహృదయ కమల వి కాస కరీ	విధు వహ్ని ర వి	క్రియా శ . క్తి కరి ||

స్వరము

ప మా గ రీ రి/గ రి రీ స స ని ధా	స స ధ ని ధ నీ స	ని ధ రి స గ రి గ మ	
ప పా స సా ప/ని నీ నినిసా/గరి	, రి సా స ని ప మ	పా స గ రి గా మ ||

(హిమగిరి కుమారి)

సంచారి - రూపకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ని ధ నీ సా	స ని పా మా	ప స ని ని నీ స	ధ ని స ని ప మ
స ని ప మ ప మ	గా రి రి సా	గ రి సా ని నీ	నీ స రి రి సా

ఫ ని ని ని స రి | స ప మ గ గ రి | స ని ధ ని సా | ని ప ప మ పా |

ని ని ని ని సా | మ ఫ ని ఫ ని స | రి స ప మ గ రి | స / గ రి / గ గ |

మ మ పా మ ప | మ ప స ని ని ప | మా పా గ రి | స మ గ రి గ రి |

సా స పా ప | స మా గ రి గ | స గా రి గ రి | రి స ప మ పా |

మ ప ని ని నీ | ప ప మ మ ప | సా స మ ప ని | ప మ గా రి రి |

స ని స రి స | గ గ రి స ని స | ప / ని నీ నీ | సా ని ప మ ప |

స సా ప మా | గా రి రి సా | ని స పా ప స | ని స గా రి స |

స ని సా ని ని | నీ స ని స ని | సా స గ రి గ | సా స ప మ ప |

ని స ప మ ని ప | సా ప మా ప | సా గ రి స | మ పా ప మ ప |

గా రి గ మ ప | పా ప సా స | మ ప ని ని ప మ | ప స ని స గ రి |

గ రి గ రి స గ | రి గ స రి ని స | ని ప స ని ప స | గ రి గ మ గ రి |

స ని ప ని ధ ని | ప సా ని ప మ | గా రి రి ని స | ని ఫ ని ని స ని |

స గ రి రి స స | ప మ ప నీ స | ప సా గ రి స | ప సా ని ప మ |

స పా మ గ రి | ఫ సా ని ని స | పా ఫ స ని స | గా రి రి పా |

/ గ రి సా ; ||

నలువది రెండవ మేళము సంపూర్ణము.

ఏడవ చక్రము ముగిసెను.

రాగాంగరాగము 43. గీర్వాణీ రాగము

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : నివర్జ్యారోహణేపూర్ణాగీర్వాణీసార్వకాలికీ.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స ♭ రి ♭ గ ♯ మ ప ♭ ధ ♭♭ ని ధ ప ధా సా
- అవరోహణము : స ♭♭ ని ♭ ధ ప ♯ మ ♭ గ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము, ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

ని ధ ప ధ సా గ గ గ రి మ గ రి స	రి గ రి రి సా రి స సా రీ ;
ప్రతిభట రెబ్భం జన అరుఉణ	గిరిరెఎరెసంపూర్ణా
ధా రి రి స ధ ప మ ప ధ ని ధ పా	గ గ గ పా ప ధ రి రి స ధ ధ ప ప
మిత్ర రూ పమృగ డ మరుగ రే	పరశు శూ ల ధా రణ అం - -
గ గ రి రి గ గ రి రి స రి సా ;	
ధ కా- - సు ర మ ర ద ను రే	

జావడ

పా ధ స సా రి గ గ గ రి రి సా	రీ సా రీ గ మ ప మ గ రి సా
నా గా ధి ప్ప తి భూ ష ణు రే	భూ తే శా శ్రి త రా - తు కు రే
స రి స ధ ప ధ ని ధ ప ధ పా ;	సా ప పా ప ని ధ ప ధ స స రి రి
అ . . . . . అం వో	ఐ యరే రె వి ధి కో . . . టి
ప ప ప ధ ధ ధ ప ధ ప ధ సా ;	ధ ధ స ధా ప మ ప ని ధ ప మ ప ధ
రుం డ పూ ల ధా - రు రే	అం గ గీ ఇర్వా అ ణి రా . . గ
ప మ గ గ రి స ని ధ ప మ గ గ రి స	
వ సు పా . . చ . . క్ర నా గ రు	
ని ధ ప ధ సా గ గ గ రి మ గ రి స	రి గ రి రి సా రి స సా సా ; ‖
ప్రతిభట రెబ్భం జన అ రు ఉ ణ	గి రి రె ఎ రే సం పూ ర్ణా ‖

తానము - వెంకటముఖి

1. స స సా రి | స స రి | స స రి స రి | స స రి రి గ గ రి రి | స రి స రి |

స స సా స | ని̣ ధ̣ స | ప̣ స ని̣ ధ̣ ప̣ | ని̣ ధ̣ | ప̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ | ప̣ మ̣ పా̣ ధ̣ |

ప̣ మ̣ ప̣ | గ గ రి రి గ | రి రి స గ రి | ధా̣ గ రి స రి | ప̣ ధ̣ సా రి |

స గ రి | స రి గ మ ప | గ గ రి రి స | ధ̣ ప̣ | మ̣ ప̣ మ̣ ప̣ | ప̣ మ̣ పా̣ ధ̣ |

ప̣ ని̣ ధ̣ | ప̣ ధ̣ ప̣ రి స | ధ̣ ప̣ గ రి స | ధ̣ ప̣ | గ రి స రి | స ప పా ధ |

ప మ ప | ప మ గ రి స | ధ̣ ప̣ గ గ రి రి గ | రి రి | స ప మ ప |

స స రి స | గ గ రి | గ మ ప మ ప | ప మ గ రి స | ప̣ మ̣ |

ప̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ | ప̣ ని̣ ధా̣ స̣ | స ని̣ ధ̣ | ప̣ స ని̣ ధ̣ ప̣ | ని̣ ధ̣ ప̣ ధ̣ ప̣ |

ప ప | మ ప మ మ | గ మ గ గ రి | స స రి గ రి | రీ స |

సా సా సా ||

2. ధ̣ ధ̣ ప̣ స̇ | ప̣ ధ̣ ప̣ ని̣ ధ̣ ధ̣ | ప̣ ధ̣ ప̣ మ̣ ప̣ | గ గ రి రి |

స ప మ ప ప మ | గ మ ప మ ప | ప గ రి రి | స రి స ని̣ ధ̣ |

ప̣ స ని̣ ధ̣ ప̣ | గ రి స రి | స ధ ప మ ప ధ | మ ప ప మ ప |

మ గ రి స | ధ̣ ప̣ రి స ధ̣ ప̣ | ప̣ మ̣ ప̣ ధ̣ స | ధ̣ ప̣ గ రి |

స ధ ప మ ప ధ | ప మ గ గ రి | ప మ ప | ధ ని ధ ప |

ధ̣ రి స స | ని ధ ప ధ మ ప | ధ̣ రి స స̇ రి | ప మ ప ధ̣ |

గ గ రి స రి | స స రి స రి | స స ప̣ ధ̣ | ప̣ రి ప̣ స రి స |

గ రి స గ రి | స గ రి | రీ స | సా సా సా ||

కీర్తనము - త్రిపుటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

నమోనమస్తే గీర్వాణి

పల్లవి

గ రీ గ ⁄ మా ⁄ ప | , ధా , ⁄ ని ధా పా | మా గ గా రి స | ⁄ సీ ధ ⁄ గా రి గ రి స ||
నమోన మ స్తే | గీ ర్వాణీ | నా దబిందుక | ళా త్మే ణీ. ||
(నమో)

అనుపల్లవి

ప మ మ ప ధ పా ధ | ⁄ ని ధా పా మా | గ రీ ప మ ధ ప | , ⁄ ని ధ ప ధ సా ||
సుమ నో - పాసి | త క ళ్యా ణీ | సు రాసురనుతే | బ్ర- హ్మా ణీ ||

రి గా గ రి స ⁄ రీ రి స ని ధ పా | ప మా ప గ గ రి స పా ధ ప మా ||
ఉ మా ప తి ర మాప తి వి ది తే | కు మా ర గురుగుహ స మ్మోది తే ||

స్వరము

గా . గా రి గా మా గ రి ప ⁄ మ | , గా రి గా ధ గా రి ⁄ గా రి ప |

⁄ సీ , ధా ధ ధ ని ధా ధ ధ సా | గ గ రి రి గా గ రి మ మ గ రి స రి ||

ధా రి రి స ⁄ ధ ప మ పా ధ ⁄ ని ధ ప | గ గ ⁄ పా పా ధ ⁄ రి స ⁄ రి స ధ పా |

ధ గా గా రి రీ సా ధ ⁄ ని ధ ప | ధ ⁄ సా స ధ ప మ గా రి సా ప మ ||
(నమోనమస్తే)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

గ గ రి రి స స రి రి సా | రి గా మ ప ధ / ని ధ పా |
మా గ గా , రి రి సా | రి సా రి గా మా |
గ మ ప మ గా గ రి సా | రి రి ధా రి రి సా |
ప మ ప ధ / ని ధ ప ప గా | గ గ / పా పా ధ రి సా |
ప ధ / ని ధ ప ప ధ రి స రి | గ గ రి రి గా రి స ని ధ |
ప / ని ధ ప మ ప ధ / ని ధ ప | ధ / స సా ధ / రి సా సా |
రి గా మ పా ధ / ని ధ | పా ధ / ని ధ ప గ గ సా |
ధ రి రి స / ధ ధ పా గ రి | స రి గా మ ప ధ గ రి రి |
సా రి స రి గ మ పా | మా గా రి గ ప మ గ గ |
రి రి సా రి స ధ ధ ప ప | ధ / ని ధ ధ / ని ధ ప ధ సా |
స / ప పా ప / ని ధ ప / ధ ప | ధ / స సా రి రి ప ప / ధ ధ |
ప ధ ప ధ స స పా ధ ప | ధ పా మ ప / ని ధ ప మ ప |
ధ / రి స ధ స ధ ప ప గ గ | రి రి గ రి సా పా ధ స |
ప ధ స స రి రి ప ధ స స | గ గ ప ప ధ ధ రి రి సా |

మ ప ధ / ని ధ ధ ప ధ స స | ధ ధ స ధా ప మ ప ని ధ |

ప మ ప / ధా ప మ గ గ రి | స ప ధ ప / ని ధ ప ధ రి స |

రి స గా రి గ స రి సా | ప పా ప / ని ధ మ ప ధ స |

ప ధ / ని ధ పా మ ప గ గ | రి గ మ ప ధ ప ధ / ని ధ ప |

ధ సా రి గా రి రి స ధ | ప ధా గ గా రి రి స స |

మ గ రి స ప ధ ని ధ ప మ | ధ / ని ధ ప ప మ గ గ రి స |

రి గ మ ప ప ధ / ని ధ ప ప | స ధ ప ప గ గ రి గ రి స |

/ ధా ప మ గా రి గ గ రి | స రి గ గ రి రి సా ; ||

నలువది మూడవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగ రాగము 44 : భవానీ రాగము

ల క్ష ణ శ్లో క ము

వెంకటమఖి : ధవక్రాఽఽరోహణేపూర్ణా భవానీ సార్వకాలికీ.

మూర్ఛన :
ఆరోహణము : స ♭ రి ♭ గ ♯ మ ప ♭ ధ ప ♭ నీ స
అవరోహణము : సా ♭ ని ♭ ధ ప ♯ మ ♭ గా ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు ధైవతవక్రము. ఎల్లప్పుడు గానము సేయదగును

ఈ భవానీ రాగమునకు గాంధార నిషాధములు మిగుల రంజనములుగల జీవస్వరములు.

స రి గ ప ధ ప మ ప, గా ధ ప మ గా గా. రి స ని ని ని నీ ధ ఫ నీ సా - ।
విశేష ప్రయోగములు,

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

గ గ గ రి స స రి గ ప ప	ధ ధ ప మ ప గ గ గ రి స
ప్ర ణ త జ న మం దా ర	గి రి వ రో - ద్ధా - ర - -
గ గ గ రి స ని ని ని ధ ప	ని ని సా రి గ గ గ రి స
మి హి ర క త సం కా శ	ప దు మా ఞ ప ర మే . శ
స రి గ ప ప ధ ప మ పా	గా ధ ప మ గా గ రి స
ధ ర ణిం మ ఝు - రి రే	ని చ్చ క - ళ్యా - - ణ

అంతరి

ని ని ని ధ ప నీ సా రి	గ గ గ రి స ప ప మ గా
జా . . ర చో . ర	శి ఖా . . . . మ ణీ
రి సా ; , స	
రే ఏ రె	

జావడ

ప పా	ధ ధ ప మ ప గ గ గ రి స
అ రే	ప్పా - వ ం న ను - దు తి -
మ గ గ రి స ని ని ని ధ ప	మా ప ధ ప ని సా ;
భా ర తీ . దే . . . వి	నా థ సం ను తా

గ గ గ రి స రి స నీ ని	సా రి స రి స రి గ గ గ	
అ ఇ య తి య అ ఇ ఐ య	ఐ య తి య ఇ ఇ య ఇ య	
గ ప ప ధ ప ధ ప మ పా	సా ; స ని ని ని ధ ప	
అ . . . . రే	రా అ గా ం . గ	
ప మ పా ప మ గ గ రి స	మ గ గ రి స రి రి రి రి స	‖
భ వా - ని రా . . . గ	వ సు . శ్రీ . చ . క్ర ప్ర భు	‖
ని ని ని ధ ప నీ సా రి	గ గ గ రి స ప ప మ గా	‖
జా . ర చో . ర	శి ఖా - - . . మ ణీ	‖
రి సా ; , స ‖		
రే రె ‖		

తానము - వెంకటమఖి

1. సససా రిరిస	సస రి స రి	ప̣ స ని̣ ని̣ స	ధ ప̣	స ప̣ పా̣
ధ ప̣ స	ధ ప̣ ని̣ ధ ప̣	ధ ప̣	ప̣ప̣ప̣మ̣ప̣	ప̣ మ̣ పా̣
గ రి స	గ గ రి స రి	స ని̣	సరిసగరి	స ధ పా̣
ప̣ మ̣ ప̣	మ̣ గ̣ రి̣ స̣ స̣	గ̣ రి̣	స̣రి̣గ̣మ̣ప̣	గ̣ మ̣ ప̣
ప̣ మ̣ ప̣	ధ ప̣ ప̣ మ̣ ప̣	ప̣ మ̣	ప̣ని̣ధప̣ధ	ప̣ మ̣ పా̣
ధ ప̣ స	ధ ప̣ గ రి స	రి రి స రి గ మ ప	ధపమా	గ రి స
రిగమపధ | పమ	ప ధ ప మ ప	ప మ గా	రి స రి	స గ రి రి గ
రిరి | ససపమప	ధ ప మా	ధ ప ధ	పనిధపధ	ప మ

ధ ప ని ని స | ధ ధ పా | స ని స | ధ ధ ప ని ధ | ప ధ | ప ప ప మ ప |

ప మ గా | రిరిస | ససరిసరి | స స | ధ̣ఫ̣గరిస | స స రీ |

ధ̣ ఫ̣ గ̣ | ధ̣ ఫ̣ స̣ ని̣ స | ని̣ ని నీ̣ , | సా సా ||

2 రి రి స స రి | స స ని̣ ని̣ స ని̣ స | ని̣ ని̣ ధ̣ ఫ̣ | ని̣ ధ̣ ఫ̣ |

ధ̣ ధ̣ ఫ̣ మ̣ ఫ̣ | ధ̣ ఫ̣ స ని̣ ని̣ ని̣ స | ధ̣ ఫ̣ మ̣ ఫ̣ | ఫ̣ మ̣ ఫ̣ |

గ గ గ రి స | స̣ స̣ రి̣ స̣ ఫ̣ మ̣ ఫ̣ | స̣ రి̣ గ̣ మ̣ | ధ̣ ధ̣ ఫ̣ |

ని̣ ని̣ స ని̣ స | ధ̣ ఫ̣ రి స గ గ రి | స గ రి స | స స రి |

ధ̣ ఫ̣ ని ని స | ధ̣ ఫ̣ గ రి స గ రి | స ప మ ప ప మ ప |

స స రి స | గ రి స | ధ ప మ ప ధ | ప ప ప మ గ రి స |

ప మ గ రి | స రి గ | మ̣ ఫ̣ ధ̣ ఫ̣ ని̣ | ధ̣ ధ̣ ఫ̣ స ని̣ ని̣ స |

ధ̣ ధ̣ ఫ̣ ని̣ | ధ̣ ధ̣ ఫ̣ | ఫ̣ ఫ̣ ఫ̣ మ̣ ఫ̣ | గ గ రి రి స గ రి |

స గ రి స | స స రి | ని̣ ని̣ స ని̣ స | ని̣ ని̣ నీ̣ , | సా సా ||

కీర్తనము - తిస్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

జయతి శివాభవానీ

పల్లవి

గ గ మ ప మా | గ రి సా ని̣ | గా రి స నీ̣ | ని̣ స రి గ రి సా ||

జ య తి శి వా | భవా నీ జ | గ జ్జ న నీ | ని ర ం జ నీ ||

(జయతి)

అనుపల్లవి

ధ పా రి సా | ని ధా ప మా | గా మ పా గ | గ రి స నీ ||
దయా ర స | ప్రవాహి నీ | దం డి తా సు | ర వాహినీ ||

ప ప మా గా గ రి స నీ || రి స మా గ / ధ పా ని నీ |
భ య కృ ద్భం డ మ ర్ది నీ || భా స మా న క ప ర్ది నీ |

స రి గ గ రి స సా ని నీ ధ || ప పా మ గా గ రి స ని ||
జ య గు రు గు హ రం జ నీ జ || న నా ది ఖే ద భం జ నీ ||

స్వరము

గ గా గ రి రి సా స రి | గ పా ప ధా ధ ప మ / ప గ గ |
రి స నీ ని ని ధా ధ ధ ధ ని | స రి గా / ధ పా గా / ధ ప మ ||
గా గా ని ని నీ ధ ప నీ | ధ ప సా రి రి గా గ రి నీ |
గ రి ని ధ \ మా గా మ ప / ధ ప | ని సా ధ పా మా గా రి ని ||

(జయతి శివా)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

గా రి స ని ని నీ ధా | ధ ని సా రి గ గ రి సా |
మ ప గ ప మా గా రి | గా ధ ప మ గా రి సా |

ని ని ధా ధా ని ని సా | రి గ గా రి స ప మ గా |
రి గ ప ప ధ ప ప మ గ గ | మ గా రి సా ని ని ధ ధ |
మ ధ నీ స రి గా రి రి | స గ గ రి రి స స ని నీ |
సా రి స రి గ గ గా | స రి గా మ ప గ గ గా |
గ ప ప ధ ప ధ ప మ గా | రి స నీ స స రి రి గా |
ధ ధ నీ ⁄ రి స ⁄ గ రి గా | మ ప గా మా గా రి గ |
మ పా ధ ప నీ ధ పా | మ ప ధ ప ని ధా మ పా |
మ గ గా ప మ గా మ ప | ధ ప నీ నీ ధ ప మా |
ప ⁄ ని ధా ప ప మా పా | మ ప ధ ప ని స ని ని ధ ప |
నీ నీ ధ ప మా మా | ని ధ ప మ గా గా రి స |
ధ ప గ ప మ ప ధ ప ని ని | ధ మ గ ప మ ధ ప స ని ని |
ధ ప ని ని మ ప ధ ప స ని | ధ మ గ గ రి గ మ ప ధ ప |
ని నీ స రి గా రి సా | గా గా రి స ని ని నీ |
గ రి స ని ధ ప నీ నీ | స ని ధ ప మ ప గా గా |
ధ ప మ ప గా గా రి స | నీ సా రి గ మ ప ధ ప |
నీ సా రి రి గ గ రి స | ని నీ ధ ధ ప మ గ గ |
⁄ ని ని ధ ధ ప మ గ గ రి స | మ గా రి స నీ ధ పా |
నీ సా ని స ని ధ ప మ | గా రి స ని ధా ప మా |
సా నీ ధ ప మా గా | ప మ గ గ రి రి సా గ రి |
సా రి స ని ధ ధ ని స రి | గ గ ప మ గ రి సా ; ||

నలువది నాలుగవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగ రాగము 45 : శివపంతువరాళి రాగము

లక్షణ శ్లోకము.

వెంకటమఖి :　పూర్ణాపంతువరాళ్యాఖ్యాషడ్జగ్రహసమన్వితా.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స ♭ రి ♭ గ ♯ మ ప ♭ ధ ని స
- అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప ♯ మ ♭ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ పంతువరాళి రాగమును అంతర గాంధారముగానే పాడుచున్నారు. సంప్రదాయజ్ఞులు సాధారణ గాంధారముగానే పాడుదురు.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

ధ ప ధ ని | ṡ ġ ṡ ని ధ ప ధ | ని ధ ప ధ ని సా |
గో . వ | ర ధ - - - - న్న | గి రి ధ రు . రే |

గ ṁ ప ధ ప మ గ | ṙ స ṙ గా ; | ధ నీ గ ṙ ṡ ని |
మి, హి ర క - న్యా - | ప తి . రే | ధ ం మ జ అ ఌ |

ṡ ṙ ṡ ని ధ ప మ | ప ధ ప మ గ రి స |
ను త జ గ . త్రయ | ధ ణి ఫ ణి - రే - |

అంతరి

పా ధ ప ని ధ ప | ధ మా , గ మ ప | ధా గ ṙ ṙ ṡ ని |
బా ల రా . జ | గో ఓ పా ల | చి త్త భ వ గు రు |

సా ,
రే

జావడ

గ రి గ మ | ప మ గ గ గ ṙ ṡ | సా ṙ ని ధ ని ṡ |
అ . . . | రె - రె కం చ న | కా . న న సం |

ధా ప మా పా | ధా ప మ గ మ ప | గా రి రి సా , |
చా - - రా | వా సు దే . . వ | దే - - శా |

సా రి గ మ గ మ | పా ధ ని స రి గ | మా ప ధ ప ధ ని |
రా గా - ం గ | శై వ పం తు వ | రా ళి ఉ పాం ం ం |

సా ; ; , | ధ ధ ని ధ ధ ప మ | గ రి గ మ గ రి స |
గా | సిం ధు రా . మ | క్రి యా రా . . గ |

స రి స ని ధ ప మ | ప ధ ప మ గ రి స |
వ సు - గో . . | చ . క్ర నా గ రు |

పా ప ధ ని ధ ప | ధ మా , గ మ ప | ధా గ రి రి స ని | సా , ||
బా ల రా జ | గో ఓ పా ల | చి త్త భ వ గురు | రే ||

సంచారి - త్రిపుటతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా ధ ధ ప మ ప | / ధ ధ ప ప మ గా | గా / ని ధ ధ పా |

మ గా మా పా | / ధా ప ప మ గా | గ మ ప మ గ రి స |

/ గ గ రి సా రి స | నీ ని \ ధా నీ | స స రి స రి గా |

గ మ గ \ రీ గ రి | స స రి స ని సా | రి రి గ / మా గా |

రీ గ \ సా రీ | గా మ గా రి | గా రి ని రి సా |

నీ ధ ని స రి గ | మా గా రి రి గ | గా / ని ధ ప మ గ |

/ ధా మ గా / ప మ | గా మ గా రి స | గా రి సా నీ |

/ గ రి స నీ ధా | ధ ని ధ నీ నీ | ధా ధ ధా నీ |

ధ ధ ని సా రి | స రి గ గ రి సా | స ధా ధా పా |

ప మ ప ధ ధ పా | మ / ధ ప మ ప ధ ప | \ మా గ మ / ప మ గ |

గ గ / ధ పా మ గ | మ గ మ ప ధ ని ధ | ని ధ / ని ధ ని ధ ధ |

/ ని ధ ధ ని ధ ప మ | ప ధ / ని ద ధ ప మ | ప ద / ని ప ధ / ని ధ |

మ ప ధ ని స ని ధ | / ని ధ ప గ మ ప ధ | గ / ని ధ గ / ధ ప మ |

గ / ధ మ గ / మ గ గ | రి గ మ గ గ రి స | ధ ని స రి గ మ ప |

స రి గ మ ప ధ ని | రి గ మ ప ధ ని స | గ మ ప ధ ని స రి |

/ గ రి స నీ ధా | ని సి ని ధా పా | / ధా ప మా గా |

/ మా గ మ ప మా | గా / మ గ రి సా | ని ధ ని స రి గ మ |

\ సా రి గా మా | \ గా మ ప ధ ని స | సా రి గ మ ప ధ |

ని స రి / గ రి సా | నీ ధ మ / పా మా | \ గా రి సా నీ |

ధా ని స రి గ రి | స / గ రి సా ; ||

జన్యము : సింధురామక్రియ

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : సింధురామక్రియా రాగో హ్యావరోహే ఽవక్రతః

మూర్ఛన :	ఆరోహణము : స ♭ రి ♭ గ ♯ మ ప ♭ ధ ధ ♭ నీ సా
	అవరోహణము : స ♭ ని ♭ ధ ప ♯ మ ♭ గ ♭ రి గ స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; అవరోహణమందు ఋషభవక్రము ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ సింధురామక్రియా రాగ మూర్ఛనారోహణము సంపూర్ణముగా నుండుటయేగాక 'స రి గ మ ధ మ ధ ధ ని స' - ఇటువంటి ప్రయోగవసులు మిగులనున్నవి. ఈ రాగమునకు ధైవత నిషాదములు మిగుల రంజనములుగల జీవస్వరములు.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

సా̇ సా̇	స̇ ని ధ ధ ప ధ మా ధ ధ నీ సా̇	
శా ర	క్షి తి ధ ర శి ఖ ర ద్ధా - - మా	

ధ ప ధ ని సా ఠి గ స ఠి సా , స | గ గ స రీ గ మా రీ గ స ఠి ని |

వ్యా - సు రే క్కా . . త్యా అ | . . యస్నీ ప్రా - ణ న్నా సురె |

సా ఠి ని స ధ ప ధ మా పా ; | గ స రి గ మ మ ప ప వ ధ ధ ని స స |

మ చ్చ ర మయ ప హ మాణా ం | గయ దహ ం . చ ణ దు ం ని ద అ ల |

ఠి స ఠి గ గ మ ఠి గ స ఠి స స ధ ప | ని ని ధ ప మ ధ ప గ మ రి రి గ సా |

అ . . . . స అ . య | క వ ణ క శ అ ప ర వి తి ఇ ఋ రే |

జావడ

స స రీ స ఠి గ గ మ మ పా ; | మా ధ పా ధ మా పా మ గ ఠి రి |

జ య ద ఖ అ అ య ణి అ వా | మ త్త నూ వి భూ - ష ణ రే |

గ సా ఠి ని స ధ ప మ ధ ని ని సా | ఠి ఠి గా మా ప ధ మ ప స మ ఠి గ |

అ పా ర కృ ప అ అ మి శ అ స పా | వి ని త స్స గ్గ మ ను య వ అ ఆ త |

మ మ పా పా ఠి గ స ఠి ని స ధ ప | మా ధ మా ప రి గ స రి మ మ ధ ధ |

అ . లా ది ప్ర ప ం అ చ రె ప ం | చ ప్ర కా శ మ అ ణ వ వ ద ణు రె |

మ ధ ధ ని ని స ఠి గ స ఠి గ గ మ స | ధ ధ మ మ ధ ధ ని ధ ని ని సా |

తి య ం వ ఇయఅ ఇయ అ ఇ య ఇయ | అ . . . . ఆ |

ప ని ధ ప మ ధ ప మ మ ప గ స ఠి ని | స ని ధ మా ప గ స రి రి | సా సా ||

తు పా . క ర రే . ఖ అ అ సె ఎ ఖ | రే ఎ పు రా సు ర హ యు రె | తా ర ||

స ని ధ ధ ప ధ మా ధ ధ నీ సా ||

ఖి తి ధ ర శి ఖ ర ద్ధ అ ఆమా ||

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

ధ ధ ప ధ మా ధ ధ నీ | స రి ని స ధ ప ధ మ గా |

మ మ ప మ గా / పా పా | రి గ గ మ పా రి గ స రి |

గ సా స రి ని స ధ ధా | ధ ధ ని స రి గ స రి సా |

స గ గా స రి గ మ రి గ | సా / రి ని స / ధ ప ధ \ మా |

/ పా మ ధ మ ధ ధ / ని నీ | స రి గ గ / మ మ రి గ సా |

ధ ధ ధ ని సా రి రి గ మ | స రి గ మ రి గ స రి ని స |

రి రి / గ గ / మ మ / పా పా | మా ధ పా ధ మా పా |

మ గ రి రి గ స / రి ని / స ధ | ని స రి గ \ సా రి రి / గ గ |

/ మ మ / పా ప రి గ స రి ని | స ధ ప మ ధ మ / ప రి / గ స |

రి రి గ గ మ ధ మ మ ధ ధ | మా ధా ధా ని ని ధా |

ధ ప ధ ని / సా రి గ మ మ | ధ ప మ ప / ధ మ / ధ ధ / ని ని |

స రి / గ స / రి ని / స ధ / ని ప | మ / ధ దా ధ ప గ రి గ మ |

మ ప మ ధ ని ధ రి రి గ స | ని ధ స ని గ రి ప మ ధ ప |

గ రి గ స రి గ మ ప ధ ధ | మ ధ ధ ప ధ ని స రి గ మ |

స రి గ మ ప ధ మ ధ ని స | రి గ సా / రి ని ధా / ని ని |

ధ ఫా / ధ మ గ రి / గ సా | సి ధ ని స రి గ గ గ మ ప |

గ మ ప ధ మ ధ మ ప ధ ని | మ మ ధ ధ ని ని స స రి రి |

స రి / గ సా రి ని స ని ధ | ప మ ధ ని స రి గ ∖ సా స |

రి గ స ని ధ ని ధ పా ప | స ని ధ ప మ గ రి గ సా |

రి గ మ ప ధ ని స రి గ స | రి ని ధ ప మా ధ ని స రి |

/ గ సా ధ పా రి గ సా | ని ధ ప మ గ రి / గ స ని ధ |

ని స రి గ స రి ∖ సా ; ||

నలువదైదవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగరాగము 46 : స్తవరాజ రాగము

లక్షణశ్లోకము

వేంకటమఖి . ఆరోహేగనివర్జ్యశ్చ పరిహీనోఽవరోహణే
సంపూర్ణ స్తవరాజోఽయం సర్వకాలే ప్రగీయతే.

మూర్ఛన
- ఆరోహణము : స ♭రి ♯మ ప ధ సా
- అవరోహణము . సా ♭ని ధ ♯మ ♭గ స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము, సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు గాంధార నిషాద వర్జ్యము ;✱ ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

✱ ఈ మూర్ఛనానియమములు ఇచ్చిన లక్ష్యము లంతగా పాటింపబడ లేదు గమనింపవచ్చును. (రా అ)

లక్ష్యగీతము - రూపకతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము

ధ మ గ స	స ని ని స ని ప	ధ ధ సా ;	స రి ప మ గ స
ర వి స ం	ని భ వా . .	గీ శా	మి త స ం ను త
స ని ని స ని ప	ప ని ని ధ ప ప	ప మ పా ;	గ గ రి స ని స
ప అ వి త ఋ ఖ	ధి ఇ మ ం న తి	ని ర తా	ఇ య ఇ య ఇ య
ప స ని స ని ప	నీ ని ధ ప మ	గ స	
అ . . . . అ	అం వొ ఒ ఇ య	ఇయ	

జావడ

పా పా ప నీ నీ ధ ప మ	ప మ పా ;	ధ మ గ స ని ప
ఆ రె క్కా . ర ం బు ధి	శ య నా	అ . . . . .

స ని నీ , స	స రి మ ప ధ మ	గ స ని స ని ప	ప ని ని ధ ప మ
అ . ఆ రె	అ . . . . అ	అ . . . రె	రా గా ం గ
ప ప సా , స	మ ప ధ మ గ స	నీ ప మ ప స స	ప ప ‖
స్త వ రా జ	రా . గ అ వ సు	భు . . . చక్ర	ప్ర భు ‖

ధ మ గ స	స ని ని స ని ప	ధ ధ సా ; ‖
ర వి స ం	ని భ వా . .	గీ శా ‖

కీర్తనము - త్రిపుట తాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

స్తవరాజాదినుత

పల్లవి.

ధ\మ గా సా ని | స ని ని ధ ధా స | పా ని ధా ప మ | , ధ ప మా గ\సా ||
స్త వ రా జా ది | ను తబృ హ దీ శ | తా రయాశు మా | ం ద యాని ధే ||

(స్తవరాజ)

అనుపల్లవి

ప మ/పా ప మా | గ స ని ధ మ గ స | పా ని ధా/రి స | , సా ని ధ స స ||
భ వ పా శ మో | చ న ని పు ణ త ర | పా ర్వ తీ శ భ | క్త ప్రియ క ర ||
రి మ గ స రి స ని ధ ప ప స ని ధ\మ | పా స నీ ధ/రి స ని ధ/ స ని ధ ప ||
భ వ గు రు గుహ జ న క త్రిపు రహ ర | భ క్తిము క్తి వి త ర ణ చ తు ర ||

స్వరము

ధ మ గా సా / రి స ని/స ని ని స ని | ధా ధ ధ సా రి/ప మా గా సా |
ప మ పా ని ని ధా ప ప\మా పా | ధ ధ ని ధ పా మ గ గ రి మ పా ||
గ గా స సా ప సా ని సా ని ప | నీ ని ధ ప మ ప / ని ని ధ ప మ పా |
/ ధ మ గ స స ని నీ సా రి / గా స | సా ప పా ని ధ మా గ స స ని ||

(స్తవరాజాది)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

స రి మ మ పా ధ ధ ╲ మా | గ గ సా రి స మ గ సా |

స ని స ప ని ధ ఫ ఫ సా | ప మ పా గ గ స రి ని స |

నీ ని ధ ధ ఫ ధ ధ సా | స స రి మ పా ప మ గ గ |

స ని స మ గ గ ╱ ధ మ గ స | ప మ పా ప ధ ╲ మ గ స ని |

స ని నీ స రి మ ప ధ మ | ప ని ని ధ మ ప మ ప పా |

ప సీ సా మ ప ధ మ గ స | ని ప మా పా గ గ సా |

ని ప ధ మ ప మ ధ ╲ మ గ స | నీ ధా ప ప ╱ ధ ధ మ ప |

ధ ధ మ ప ధ ధ ని ధ మ గ | మ ప ధ ధ రి మ ప ధ ని ధ |

ప ని ధ ధ మ మ ప ప ధ ధ | ప మ ని ని ధ ధ ని ని ధ మ |

గ స రి మ ప ధ మ ప ╱ ధ ధ | ╱ స ని ని ధ ప ధ ప స ని ధ |

స రి గ గ సా రి గ సా | గా గ స రి ╱ గ స రి సా |

గ రి స ని స ప స ని ప ప | ╱ నీ ని ధ ప ధ మ పా మ |

గా గ స స, ని ధ ధ సా | ఫ ధ సా స రి ╱ గ స సా |

రి మ పా మ మ ధ మ సా | స ని నీ సా ప ధ మ ప |

ధ ధ మ ప ని ధ స / రి ని ధ	మ ప ధ ధ సా ని ప సా	
స ని స రి మ ప ధ మ గ స	స ప స ని ధ ప మ ప సా	
స స ప ప ధ మ ప స ని స	రి రి గ గ స స రి గ స రి	
మా గ గ సా నీ ని ధ	ధా మా గ గ గ స సా	
స రి ప మ గ స ప ని ని ధ	మ ప/స స సా మ ప స స	
సా ని ధ మా గ గ సా	స రి మ ప మ ప ధ ధ సా	
స ని ధ మ గ స మ గ సా	గా సా ని ధ సా సా	‖

నలువదాఱవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

ర గి మి ప ధి ను]   చక్రము : 8 మేళము 47   [వసు మా. చక్రము

రాగాంగ రాగము 47 : సౌవీర రాగము

ల క్ష ణ శ్లో క ము

వెంకటమఖి . సౌవీర స్త్వవరోహేహిప వర్జ్యస్సార్వకాలికః.

మూర్ఛన :

ఆరోహణము : స ♭ రి ♭ గ ♯ మ ప ధ ని స

అవరోహణము : స ని ధ ♯ మ ♭ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; అవరోహణమందు పంచమవర్జ్యము, ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము

సా	స ని ధ ని ధ మా	పా ధ ని స రి స
ధా	ర అ ధ రి ఇ వా	గీ త స ం గ తి
గ రి గ రి రి స ని	సా ; , గ గ	సా రి గ ధ మా
మి ర ం వ లెయ అ	పా ప్ర తి	ధీ ర వి ళ వా
గ రి స రి స ని ధ	సా స ని ధ ని ధ	మ ప ధ మ గ రి స
ను భ వ స అ వి ఇ	ఐ య అ ఇ యఇ	ఇ య ఇ య రె ఎ రె

అంతరి

పా ప ధ మ ప ధ	సా ని ధ ని ధ మ	ప ధ ని సా రి రి
ఆ రె శ ం క ర	లో క శ ం క ర	వ్య ం ఖి త శ్నీ శ
గ గ గ రి గ గ రి	సా ; ,	
అ ం క బి రు ద ం	కా	

జావడ

గ గ	రి స రి ధ ప ప ధ	గ రి స గ రి సా
వి ధి	కో . టి కో . . టి	రు ం డ మా లా
స ధా గ రీ ,	సా రి నీ ధ ప	ధ మా పా ;
ద్ధ రూ ఉ రే	ఉ ద్ధ త త్తం	డ వా రే
ధ్ర మా ప ధ ని స	గ్ధ రి స ధ మ్మ గ రి	స్త ని ధ ని ధ మ్మ గ
అ . . . . అ	రె ఎ రె తి య ఇ య	అ ఇ య అ ఇ య ఇ

గరిసమపధని	మపా ధ ని సగ	సరిగ ధ మ ప ధ
య ఇ యత ఇ యఅ	ఇ య త్రియ ఇయ	రా . గా ం ం గ
సా , ధ ధ ని ధ	ని ధ మ గ గ రి స	ని ధ ని ధ మ గ స ‖
రే స ఉ వి ఇ	ఇ ఇ ర రా అ గ	వ సు ఉ మా చక్ర ‖
పా ప ధ మ ప ధ	సా ని ధ ని ధ మ	ప ధ ని సా రి రి
ఆ రె శ ం క ర	లో క శ ం క ర	ప్రం ఖ త శ్మ శ
గ గ గ రి గ గ రి	సా ; ,	
అ ం క ళి రు ద ం	కా	

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

సరససౌవీర

పల్లవి

స ని ధ సా గా గ	మ ప ధా	ధ / స ని ధ ‖
స ర స సౌ వీ ర	ర స వా	ద క ర ణ ‖
స నీ ధ మ ధ \ మా	ప ధ మ గా	మ \ గ రి స ‖
స మ స్త త ర పు	ష్ప వ నా	ధి ప తే ‖

(సరస)

అనుపల్లవి

మ గ రీ గా , రి సా	మ పా పా	ధా ని స
షా శ్రి త్రి శ్మాం	త్రాదార్యా	రా ధ త

గా రీ స నీ ధ | ∖ మా ధ మ | ∖ గా గా |
హే లా స్యసుంద | రే శ్వ ర | మూ ర్తే |

స స ∕ రి రి ∕ గ గ ∕ మ మ ప ధ ని ని ∖ ధా సా |
గురు గుహ భవ తర బహుతర మూ ర్తే |

ధ నీ స ని ధ ∕ గ రి | సా ని ధ మ ∖ గా రి ||
గుణత్రయగ హిత | శ క్తి స్ఫూ . ర్తే ||

స్వరము

సా స ని ధా నిస∕గరి స∕గరి రి సా | రి గ ధ∖మా గ రి స | ∕రి స ని ధా∕సా స ||

∕గ గ రి సా రి సా∕ధా∕గ రీ సా రి | ∖నీ ధా∖మా ధ ప | సా ని ధ మ∖గా రి ||

(సరససౌవీర)

సంచారి – ఏకతాళము – సుబ్బరామదీక్షితులు

గ గ రి స రి రి సా | ధ ఫ ఫ ధ గ రి స గ | రి రి సా రి రి గ గ |

గా మ మ ∕ పా ∖ గా | సా రి గ ధ మ గ రి | సా సా ధా గా |

రీ సా ∕ రీ నీ | ధా ఫా ధ ని సా | ఫ ధ ని స గ రి సా |

రి రి గ గ గ గ రి గ | స రి గ మ పా ధ మ | ని ధ మ గా ప మా |

∕ ధ మ గ గ రి గా | గ రి స ని సా గ గ | సా రి గ ధ మ గ రి |

ప / గ రి ని సా సా | ని ధ ని స రి గ మ ప | గ మ ప ధ మ గా రి |

సా స ని స రి గ గ | మ మ ప ప గ గ / ధ ప | ధ ధ మ గ ధ ప ప ధ |

గ స రి గ ధ గ ధ రి | స రి సా ని స గ రి | స ధ ధ మ మ గ గ రి |

స రి గ మ ప ధ మ గ | మ ప ధ ని ప ధ ని స | రి గ రి స ని రి ని స |

ధ మ గ రి స ని ధ ని | ధ / గ రి స స ని ధ మ | రి స ని ధ ని ధ మ గ |

గ గ రి స మ ప ధ ని | ప ధ ని స రి / గా రి | / గ రి స ని ధా ని ని |

ధా గ రి ని గ రి | స రి స ని ధా స ని | ధా ధ మ \ గా గ రి |

గా రి ని ధా స ని | గా మ గ రి గ మ | ప ధ ని స మ ప ధా |

ని ని సా స రి గా | మ మ పా గ మ ప ప | ధ మ పా ధ ధ మ ప |

ధ ధ ని ని స స రి రి | గా రి స గ రి సా | ని ధ \ మా గ రి సా |

సా ని ధ మ గ గా | రి గ ప మ గ ని ధ మ | గ గ రి గ స గ రి స |

పా పా ధ మ ప ధ | పా సా ని ధ మ గ | రి స ని ధ ప ధ ని స |

రి రి రి గ గ గ గ | రి గ గ రి సా ; ||

నలువది యేడవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగ రాగము 48 : జీవంతికా రాగము

లక్షణ శ్లోకము.

వెంకటమఖి : జీవంతికావరోహేతు ధవర్జ్యా సార్వకాలికీ.

మూర్ఛన :
- **ఆరోహణము :** స ♭ రి ♭ గ ♯ మ ప ♭ ధ ని స
- **అవరోహణము :** స ని ప ♯ మ ♭ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; అవరోహణమందు ధైవతవర్జ్యము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును,

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

స స	ప మ ప ని ధ నీ	స ని స రీ స రి
ఝం ఇ	ర అ బ్ధి క ం న్యే	గి ఇ ర్వు తే ల అ
గ రీ మ గ రి స	గ రి గ రి రి సా	రి స రి నీ సా
క్ష్మ ఈ దే . . వి	ప అ వ ని ఇ సా	ధు ఉ ద్ధ రం నా
రీ రి ని ధ ని స	పా ని ధ ని ప స	సా స ని ప మ ప
ను గ్గ త మ న అ	పా లి కె ఎ సు వ	అ ం ర్ణ వ - ర్ణ
పా ని మా పా	ప మ ప మ గ రి స	
మూరు తీ రే	భా ర్గ వి - రె ఎ	

అంతరి

ని పా ప మ పా	పా ప నీ స రి	గ రి గ రి రి స ని
అ ఆ రె ఎ రే	చ క్ర పా ణి -	రా ణి శు భ వా -

సా ; ,
ణీ

జావడ

స ప	పా ప మ గ రి రి	ధా , నీ సా
అ అ	రే రె య అ ఇ య	చం ద్ర స
రీ ; ; ,	గ రి గ రి రి సా	ని స రి స ని సా
హా	ద రి - రె - రే	లో . క జ న ర

ప మ ప ప మ పా	గ రి స స గ రి గ	మ పా ని ధ ని స
తు కి ఇ సు గు ణ	వృ జ వి జయ జయ	రా గాం . గ

గ రి మ గ రి స	ప మ ప మ గ రి స	గ రి గ రి రి స ని
జీ వం - తి	రా . గ వ సు . .	షా - చ . క్ర

ప మ ప మ గ రి స ||
నా గ రు - రే - ||

ని పా ప మ పా	పా ప నీ స రి	గ రి గ రి రి స ని
అ ఆ రే - రే	చ క్ర పా ణి -	రా ణి శు భ వా

సా ; , ||
ణీ ||

కీర్తనము - తిస్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

బృహదీశకటాక్షేణ

పల్లవి

స ధ సా స గ	సా పా మా	పా ని \ పా ,	సా / రి స ని ధ ని / సా	
బృ హ దీ శ క	టా క్షే ణ	ప్రా ణి నో	జీ వం . . తి	

ప ప మ మ \ గా గా రి సా ని ||
అ హా మ హ మిధ్యాత్మరూప || (బృహదీశ)

అనుపల్లవి

మ ప సా నీ	ప నీ పా మ	మా \ గ రి స	ని సా \ ధ ని స	
మ హ దా ది	ప్ర వ ర్తే న	మా యి కాది	ని వృ త్తే . న	

స రి గా మ ప మా ప నీ స | సా ని ధ ని ప సా మ గా రి ||
స హ జా న ం ద స్థి తే న | స ద్గురు గుహ స న్ను తే న ||

స్వరము

స స ఫా సా ఫా గ రి సా | రి రి సా ని స ని ఫ ని ధ ని స |
ధా నీ సా గ గ రి రి సా | ఫా ని ధ ని ఫ సా ప మ గ రి ||
స రి గ మా మ ప ని ధ నీ స | ప సా స ప రీ రి ధ ని స రి |
గ రీ మ గ రి స ని స రి సా | ప మ పా గ రి సా రి రి స ని ||

(బృహదేశి)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స స ప మ ప ని ధ ని సా | స ని ప మ ప మ గా రి స |
ప ని ఫ స రి రి గ గ రి స | ని ఫ ని నీ ఫా ధ ని సా |
ని స ప ప మా గ రి సా | మా గా రి మ గ రి స |
స స రి రి ఫ స ని రి సా | ని రి ని గ రి ప మా గా |
స రి గ మ గా రి స నీ | ఫ స ని స రి గ మా మా |
స రి స ప మ ని ప మ గ రి | స మ గా రీ గ రి ని స |

ప ప నీ ప ధ నీ ప మ | మా ని పా ని ప మ గ రి |

స రి గ / మ / పా గ / మ పా | మా నీ మ ని ప మ గ గ |

రి రి గా / మా రి / గ సా | స ని రి స గ రి ప మ ని ప |

మ ప ధ ని ప ధ ని స ని ప | ని స నీ ప మ గా గా |

ప మ గ గ రీ మ గ రీ | ప మ మ ప మ గ రి రి సా |

స రి గ మ ప గ మా ప ని | ప స ని ధ నీ స ని పా |

/ స స మ ప స ని ధ ని పా | రి రి-సా రి స ని ధ నీ |

స ని ప మ ప ని ప మ గ గ | రి గ మ ప స రి గ మ ప ని |

గ మ ప ని ప స ని ధ ని స | రి గ గ గ రి స స ని ప మ |

ప ని \ మా గ గ / మా గ గ | రి గ / మ మ రి / గ రి రి స స |

ధ స ని ధ ని స రి గ మ ప | స రి గ గ మ ప ధ ని సా |

స ని ప మ ప ప స స ని స | రి రి గ గ మ, మ గా రి స |

రి ని స ప ని మ గ రి సా | సా ని ప మా గ గ రీ |

సా ని ధ ధ ని స రి గ గ | రి రి స ని సా ; ; ||

నలువదెనిమిదవ మేళము సంపూర్ణము

ఎనిమిదవ చక్రము ముగిసెను.

రాగాంగ రాగము 49 : ధవళాంగ రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : ఆరోహేధవళాంగస్తునివర్జ్యస్సార్వకాలికః.

మూర్ఛన :
ఆరోహణము : స ♭ రి ♭ గ ♯ మ ప ♭ ధ స
అవరోహణము : స ♭♭ ని ♭ ధ ప ♯ మ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు నిషాధవర్జ్యము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

లక్ష్యగీతము - ఏకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

స ప పా ; ధ ప | మ ప ధ ప మ గ గ రి | సా రీ గా మ మ |
రా - ధా శు భ | గు ణ గ ణ వి దు రె ఎ | మీ . త్ర స్సు త |

గ గ రి స ధ రి రీ | గ రి రి గ రి రి సా | రి స నీ ; ధ ప |
పా లి త లో కా | ధా - రు రే రే | న వ నీ - త |

మ ప ధ ప పా ; | సా ;
చో . రు రే | రే

అంతరి

నీ ధా పా ధా | మ ప ధ ధ సా ; | ధా గా ; గ రి |
మా - ణి క్యం | మ య పీ రే | మ ధ్యా - - |

రి గ గ రి సా , |
సీ . . ను రే |

జావడ

రి రి రి స సా ; | ధ ధ ధ ప ప ప మ గ | మ ప ధ ప ధ నీ ధ ప |
అ . . . రే | అ . . . . . అ | అ . . . . . . అ |

సా రీ గా మా | గా ; ; రి స | ధ రి రి రి గ రి రి గ |
ఆ ఆ అం వో | ఐ య అ | అ ఇ యఅ ఇయ ఇయ |

రి రి సా ; ; | నీ ధా ప మ పా | ధ ప ధ స సా ; |
ఇ య రే . . | గో ఓ షా , | . . . . ఆ శా |

నీ ధా ప మ పా | ధ మ గ రి సా ; | నీ ధా ప మ పా |
గో . వ ర ధా | నో ఒ ధ రు రే | గో - పా - |

ధ ప ధ స సా ; | ధ గ గా ; రి స | మ ప ధ ప ధ నీ ధ ప |
- - ం గ నా | ప రి వే ష్టి త | అ . . . . . . అ |

మ ప ధ స సా ; | నీ ధా ప మ పా | ధ మ గ రి సా ; |
అ . . . రే | రా - గా ం గా | ధ వ ళా ం గా |

రి రి రి స సా ; | నీ ధ ప మ ప ధ ప | మ గ రి స ||
రా . గ బ్రం | హ్మా పా చ - క్ర ం | నా - గ రు ||

నీ దా పా ధా | మ ప ధ ధ సా ; | ధా గా ; గ రి |
మా - ణి క్యం | మ య పీ - రే | మ ధ్యా - - |

రి గ రి రి సా ; ||
సీ . . ను రే ||

కీర్తనము - ఖండజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శృంగారాది.

పల్లవి

రీ గా / మా ప ధ / ని ధ | సా \ నీ ధ / ని ధా పా ||
శృం గా రా ది న వ ర | సాం గీ బృ హ దం బా ||

మా గ రి / గా రి స ధ స | \ నీ ధ ప ధా / రి సా ||
లిం గి త పుం గ వ ధ వ | ళాం గ శ్రియం దే హి ||

(శృంగా)

అనుపల్లవి

మా గా \ రి సా స ప మ | / పా ధ ప / ని ధ ధా సా ||
అం గా ర కా ది సి ను | తాం గ జ త్రి పు రా రే ||

గా గా రి గ మ గ రి స రి గ \ సా / రి స ప ధ ||
గం గా ధ ర వృ ష భ తు రం గ స త్సం గ భయ

/ నీ ధ ప ధ ప పా మ గా గ \ రి స / పా మా గ \ ||
భం గ గు రు గు హాం త రం గ శ్రీమ హా లిం గ

స్వరము

రి , గా మా ప రి గ మ ప స / ప పా ధ ప మ ప |

/ ని ధ ప / ధా , మా ధ ప గా , రి ధ గా రి స |

\ నీ , ధా ఫ / ని ధ సా ఫ ధ / ని ధ / రి గ రి సా ||

ధ సా రి గ మా ప ధ / నీ ధ పా ధ ప / ధ మ గ రి |

సా ధ రి రి గ రి గ మ ప ధ / ని ధ పా ధ / స స ధ / గ |

గా రి సా \ నీ ధా / రి సా ధ పా మ గా రి స || (శృంగా)

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ద / రి రి స స ప ప ధ / ని ధ ప | / ధ ప మ మ గా గ రి సా |
స / ధ ధ ప ప గ మ మ పా | మ గ రి రి సా రి గా |

మ ప మ గ రి రి గ రి సా	రి స ＼ నీ ధ ధ ప ప ధ ధ |
／ ని ధ ప ధ ప ప సా సా |	గ గ రి రి స స ధ ／ రి రీ |
గ రి రి గ రి రి స ／ నీ ధ |	ధ రి స రి ధ గ రి రి సా |
ధా గా గ రి రి గ సా |	ధ పా మ గ ／ మ గ రి సా |
ధ ధ ／ రి రి స స రి రి గా |	మా గా రి స ధ ／ రి రీ |
రి రి గ రి రి గ స రి గ రి |	／ ధ ధ ప ప మ ప మ మ గ గ |
మ ప ధ ప ／ నీ ధ ధ ప మ |	గా రీ స రి గ మ పా |
ధ స ＼ నీ ధ ప మ గా రి |	ధ ／ స సా ధ ／ ని ధా పా |
／ ధ మ గ రి స ／ ని ధ ప ప మ |	పా ధ ప ధ స ధ ／ గ రి స |
／ గా రి స మ ప ధ ని ధ ప |	గ రి సా మ ప ధ ／ రి సా |
మ ప ధ ／ స సా ＼ నీ ధా |	పా ／ ధ మ ప ／ ధ మ ప ／ ధ మ |
ప ／ ని ధ ／ ని ధ ／ ని ధ ధ ప మ |	ప ／ ధ ప ／ ధ ప మ గ గ రి స |
ధ రి రి గ రి గ మ మ గ గ |	మ మ ప ప గ మ ప ధ సా |
గ మ ప ధ స రి ／ గ రి సా |	＼ నీ ధ ／ గ ＼ రీ ／ గ రి సా |
ధ గ ＼ రీ సా ＼ నీ ధ ప |	ధ ／ ని ధ ప మ ／ ప మ గ రి స |
／ నీ ధ ప మ ప మ గ రి స |	／ గ రి సా ధా గా రి రి |
మ గ రి స రి రి సా ; ||	

నలువది తొమ్మిదవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

ర గు మి ప ధ ని]　　　　చక్రము 9 : మేళము 50　　　　[బ్రహ్మ. శ్రీ చక్రము

రాగాంగరాగము 50 : నామదేశి రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : సంపూర్ణోనామదేశ్యాఖ్యః షడ్జగ్రహసమన్వితః

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స ♭ రి గ ♯ మ ప ♭ ధ ♭ ని స
- అవరోహణము : స ♭ ని ♭ ధ ప ♯ మ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ నామదేశిరాగమును నర్మద యందురు. సా రి గ ప ధ సా , ప ని స్థీ సా , స ధ ప మ గ ధ ప మ గ రి సా - ఇవి విశేష ప్రయోగములు.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

ధ ధ | ప మ గ మ గ ర స | ర స ర గా గా |
అ అ | ర అ త ర అ తు క | గు ణ స ముం ద్రు |

మ గా ర ర సా | ధ ధ ర ర ర ర ర | గ ర గ ర ర నీ |
స్మి తా న ం దా | పా ర్వ తీ . . . | ధ వు - రే రే |

సా ర స ర గ గ | ధ ప మా గా ర స |
నీ ల క ం - ఠ | తి య ం వై ఇ య |

అంతరి

గ ర గ ర ర స ని | సా ర స ర గ ర | గ ర గ ర గ ర ర |
ఇ న శ శా - ం క | పా వ క ం బ క | భో గి భూ ష ం |

సా ; ; , |
ణా |

జావడ

పా ని సా సా | ర ర గ ర గ ధ ధ | ధా ప మ గ మ గ |
కృ త్తి వా సా | ర జ త గి రి ని వ | ఆ స వా . . స |

గా గ ర ర స ని | రీ ర ర ర ర ర | గ ర గ ర ర సా |
వా ది స ం ను త | ఆ ఇ య ఇ య అ | య ఇ య ఇ య ఐ |

రీ స నీ స ర | సా స ధ ప ధ ని | ధా ప ప మ గ రి |
ఆ ఇ య త్తి య | ఐ య అ ఇ య ఇ | ఐ య అ ఇ య ఇ |

సా రి గ ప ధ స | రి రి గ ధ ప మ గ | రి రి గ రి రి స ని |
ఆ ఇ య ఇ య ఇ | అ ం గ నా . మ | దే . శి రా . గ |

సా రి స రి గా | ధ ప మ గా రి స ||
బ్రహ్మ శ్రీ . ఈ | చ - క్ర నా గ రు ||

గ రి గ రి రి స ని | సా రి స రి గ రి | గ రి గ రి గ గ రి |
ఇ న శ శా ం క | పా వ క ం బ క | భో గి భూ ష ం |

సా ; , ||
ణా ||

కీర్తనము – త్రిపుటతాళము – ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

నర్మదాకావేరి

పల్లవి

పా మ/ధా\గా | /మా రి రి స ని | ని సా , ; మ గ | మ గ రి/గ\రి స ని స రి గ మ ||
న ర్మ దా కా | వే రి తీ ర ని | ల యే మ ణి | వ ల యే . క ల యే . . ||

(నర్మదా)

అనుపల్లవి

గా మ సా/పా | ధ నీ ధ ని నీ | స రి గ సా ని ధ | ప మా గ రి సా ||
ధ ర్మ సం వ | ర్ధ నీ ధ ని నీ | దను జ సం మ | ర్ది నీ జ న నీ ||

సా మ గ మ రి గ స రి సా ని ని | ధా ధ ప ధ గ రి మ గ ప\మా/ప ధ ||
ని ర్మ ద గు రు గు హ వి శ్వా సి ని | ని ర్మ ల హృ ద యా బ్జ ని వా సి ని ||

ధా ధాం నీ నిం సాం గ రిం రిం స ని | ధా ↘ మా గ మ రి గా రి స రి గ మ ||
క ర్మ జ్ఞా న యో గ రూ పి ణి | ధ ర్మా ది పు రు షా ర్థ దా యి ని ||

స్వరము

పా , మ ధా గ మా రి గా స రి | గ గాం ని నీ ధ ధా గ ↘ రిం రిం గ |
మా , ↗ పా మ గ మ ప ధ నీ ధ మ | ప పాం ↗ ధ ధాం స రి గ ↗ మా ప ధా ||
నీ స రిం ↗ గాం రిం రిం సాం ↗ రిం సం నీ | ధా ప మ గా రి సా రి గా గం మ ||
(నర్మదా)

సంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స రి గా ↗ ధ ప మా | గా రి స ↗ గ రి గ రి | సా సాం స రి గ రి |
గ ↗ ధ ధాం ప మ గా | మ ప ధ ధం నీ నీం | పా ధ ప ↗ ధా ప మ |
గ మ గా మా గ రి | ని ని సా ఫా నీ | సా సాం రి రిం గ రి |
గా ధ ధం ప మ గ ↗ మ | గా రి రిం స ని నీం | నీం రి స రి నీ స రి |
ని స సా ధ ని నీ | ధ ని సా రి స నీ | స రి సా స ↗ ధ ప ధ |
ధం ని నీ ప మ ప పం | ↗ ధా ని నిం గ మ ప ధ | మ ప ధ ని ప ధ నీ |
ధ ప మ గ రి స ని | నీం స రి సా స ↗ ధ | పా మ గ రిం స రి |

గ ప ధ స మ గ మ ప | గ / ధ \ పా మ గ రి గ | రి సా / ధా ప ప |

మ మ గ గ మా గ గ | రి రి గ గ రి రి స రి | గ గ పా గ మ పా |

ని ని ధా ప ప మా | ని ధ ప మ గ రి మ గ | ప మ గ రి స రి స ప |

ధ ప ధా సా ని ని | ధా మా ని ధ మా | ప / ని ధ మ గ రి రి రి |

గ గ / ధ ధ గ గ / ప ప | స స రి గ ధ స రి గ | మ / ధ ప మ ప ధ / ని ప |

మ గ ప ధ స / రి స ధ | ప మ మ ప గ మ ప గ | / ధ ప మ గ రి స ధ ప |

స ప ధ ని ని ధ పా | ప ధ ని ధ ని సా | ప ధ ని స మ ప ధ ని |

స రి గ ధ ప మ గ ధ | ప మ గ ప రి గ ప మ | రి గ ప ధ ప ధ సా |

రి ని ని ని / స స / రి రి | ని స రి గా రి స | గ రి స ని ని ధ ప |

స ని ధ ప గ మ ప ధ | ని సా ధా గా | రి స ని ధ సా ని |

ధ ప మ ప స రి గ గ | / ధ ప మా గా గ గ | గ రి స రి స ని ని |

సా రి రి సా ; ||

ఏబదవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

ర గు మి ప ధ ను]　　　చక్రము : 9 మేళము 51　　　[బ్రహ్మ గో. చక్రము

రాగాంగ రాగము 51 : కాశిరామక్రియా రాగము

ల క్ష ణ శ్లో క ము

వెంకటమఖి : కాశిరామక్రియారాగాస్సంపూర్ణస్సగ్రహాన్వితః
మధ్యాహ్నకాలేగాతవ్యఆరోహేతురివక్రితః.

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : స గ ♭ రి గ ♯ మ ప ♭ ధ ని స.
అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప ♯ మ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు ఋషభవక్రము; మధ్యాహ్న కాలమున గానము సేయదగును,

గమనిక : ఈ రామక్రియా రాగమునకు మిగుల రంజనములుగల జీవస్వరములు గాంధార ధైవత మధ్యమ పంచమములు.

సా గ రి గా, గా ∕ ధా ప ∖ మ గా, గా ప ∕ ధా, గా ∕ ని ∖ ధా, ధా ప మ గా, ∕ మా గా, మ మ గా, ∕ ధ ధ ∖ మా, గ ∕ మ ∕ పా, గ ∕ ప పా, గ ∕ ధ పా మా గా ∖ రీ సా, ఇవి ప్రయోగములు.

స గ రి గా పా ధ పా, గ ప ధ సా, ధ ప గ ని ధ పా గా, రి సా ధ పా గ ∕ ప గ రి సా, గ ని ధ ప మ గ రి సా, గా ప గా పా, గ ప ధ ∕ గ రి స ని ధ ప మ గ రి సా - ఇవి విశేష ప్రయోగములు. తక్కినవి గీతను మొదలైన లక్ష్యములందు గమనింపుడు.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము

గ రి గ	గా ప ప ప ధ ప మ పా
అ ర రె	రా వ ం ణ ద శ న వా
గా ని ధా ప ప మ మ గ	గా గ రి గ మ గ రి రి స
గుం భ సం భ ర ణ ర త	మి త్ర కు ల స ం జా త
సా ; స ని ధ ని ధ ప	ని ధ ధ ప మ పా ; ,
పా వ న ం నా మ	ధ రు మ సీ మా
గా గ రి గ మ గ మ పా	స ని ధ ప మ గ మ పా ,
ను గ్గ త అ ల్ల అ త్మ ణా	భా ర్గ వ శి - క్ష ణా

అంతరి

ధా ధ ప ధ ని స గ రి స | సా స ని ధ ప ధ ని స రి |
భ క్త స ం ర - ‌క్ష ణు - | రే రె అ ఇ య అ ఇ య ఇ |

సా ; ; ,
యే

జావడ

గ రి గ | గా ప ఫా ప ప ధ ప ధ |
వి మ త | ని త్య మ త్త త ర ఖ ర |

ధా ; ప ప మ గ రి స | రి స రి గ గ గా ; , |
దూ ష ణ - ప్ర ము ఖ | స ం హా ర ం ణా |

ధ ధ గ ర స స రి స ని ధ | ధ ధ ని ధ ప మ గ రి సా |
అ ఇ య అ ఇ య ఇ య ఇ య | అ . . . . రే |

పా ప ద ప ధ ని ధ ని స | గ రి గ మ ప ధ ని ధ ని స |
రా - గా - - - ం గ | కా శి రా మ . క్రి యా |

ధ ధ ని ధ ప మ గ రి సా | గ గ రి స రి గ గ రి సా |
ఉ పా ం గ దీ . ప క | కు్కుము ద క్రి య అ బ్ర హ్మ |

స రి స ని ధ ప మ గ రి స ||
గ్గో . చ . క్ర నా గ రు . ||

ధా ధ ప ధ ని స గ రి స | సా స ని ధ ప ధ ని స రి |
భ క్త స ం ర - క్ష ణు - | రే రె ఇ అ ఇ య అ ఇ య |

సా ; ; ; ; ||
యే ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

ఉచ్ఛిష్టగణపతౌ.

పల్లవి

సా గరి గ రిసగ / పమప | ధ / సనిధపధ | పమ / పమగా ||
ఉ చ్ఛి ష్ట గ ణ ప | తౌ . . భ | క్తి ం కృ ||

గరి గ/ధప పమ/మప\గా | గరిగ/మగ గరి/మగ | గ\రి రి సా,/గరిస ని ||
తో్వ న్నత ప ద వీం | వ్రజ రే | రే హృ ద . . ||

2. ,, ,, ,, | ,, ,, | గ \ రిరిసా ||
యోచ్ఛి ,, ,, | ,, ,, | రే . . సా ||

అనుపల్లవి

సా , / ధప \ ధధపమా | / పా , / ధ | పా పమగ ||
స చ్ఛ ద్ధ వా | చా స్వ | రూ పి ణి ||

గరి గ/మమ మప మ\గా గరి | గ మ మ మ ప | మ గా గరి రి గగ ||
శ బ శీ కృ త బ్ర | - హ్మ స్వ | రూ . . పి ణి ||

గా/పమాపా ధా, నీ ధ/సాసని || ధ/సనిధపప మ గా | , రి గరిస ధ స ||
చి చ్ఛక్తి స్ఫూ ర్తిస్వరూ పి ణి || చి దా నం ద నా | ధా స్వ రూ పి ణి ||

(ఉచ్ఛిష్ట)

చరణము

గా రి సా ధ స | సా , గ | , రి గా ||
నా రీ యో ని ము | ఖా స్వా | ద నే ||

/మా/పమ\గా గ/పమ గ | రి సా స | /ధ ప పమ గ ||
న గ్న రామా | క్రియా మో | ద నే ||

/ మా \ రీ గా రీ | గా రి గ | /మ గ మ / పా ||
భే రీ వీ ణా | వే ణు రా | . . ద నే ||

/ ధా ధా , గ రి స రి సా | దప/ధధ ప పమ || గ \ రి సా ||
భే దా జ్ఞా న | ధ్యాం ం త సూ | ద నే ||

సా ధ స స రి గ రి గ / ధ ప \ మ గ \ రి సా |
శా రి ను తే . న త గు రు గు హా మ ద నే

రీ గ స రి స ని ధా | గ రి గ / ధ ప మ పా
సూరి జ న యు త | శ్రీ పు ర స ద నే

గా / ప మా ప ధ \ మ పా ధ ని ధ / గ రి సా |
దూ రీ కృ త మ హా దు రి త క ద నే |

నీ \ ధా ప ప మ గ | గ రి గ / ధ ప మ గ రి ||
గౌ రీ శ న ం ద | నే గ జ వ ద నే |

(ఉచ్ఛిష్ట)

సూళాది - 1 ఝంపతాళము - పురందరవిఠ్ఠలదాసులు

● సా గ రి గ ప ప	ప ప ధ	⁄ ని ధ ప గ ⁄ ధ ప మ	గ రి స
1. అ చ్యు తా న ం	త గో	వి ం దము - కు ం	ద వా
2. స చ్చి దా న ం	ద స్వ	రూ ప గో పా	ల పు రు

● ఈ క్రిందిది లభించిన యీ సూళాది శుద్ధ పాఠము :—

౧) జంపెతాళము

అచ్యుతానంతగో - విందముకుంద వా-మన వాసుదేవ నారాయణా
సచ్చిదానందస్వ- రూప గోపాలపురు-షోత్తమ పరంధామ నారాయణా.
మత్స్య కూర్మ వరాహ నరసింహ వా-మన భార్గవ రాఘవ కృష్ణ
బుద్ధ కల్కియవతార హరే-అనంతావతార నారాయణ హరే...
అపారమహిమ నారాయణ - సర్పశయన నారాయణ
శ్రీపురందర విఠల విబుధేశ తిరువేంగళప్పయెన్నప్పనే - నారాయణ హరే.

౨) మఠ్యతాళము

మంగళాంగవటదల్లి సంగసుఖదల్లిరె । అంగనెలకుమవ్వె తుంబుదొళిప్పవ్వె
భంగారవాదళవ్వె శృంగారవాదళవ్వె । రంగపురందర విఠల తిరువేంగళప్ప యెన్నప్పనె"

౩) ధ్రువతాళము

ఉట్ట దట్టి పట్టదకరారి - తొట్టంబు తొడరు తోమర
మేట్టిద కడగద హొన్నగెజ్జె - సృష్టిసి రక్షిప్ప
పురందర విఠల తిరువేంగళప్పనె యెన్నప్పనాద

౪) అటతాళము

ఇదె దనుజమర్దన చక్రహస్త - ఇదె వేదమయ శంఖహస్త
ఇదె వైకుంఠవెందు తోరువహస్త - ఇదె గగనదొళిప్ప అమృతహస్త
ఇదె పురందరవిఠలన యిరవు- ఇదె తిరువెంగళప్పన మూరుతి

సా గ రి గ / ధ ప	మ మ గ	/ ప \ మ గ గ రి \ సా	సా ,	‖
1. మ న్న వా సు ఉ	దే వ	నా . రా య ణా	ఆ ,	‖
2. షో త్తు మ్మ న ర	సి ం హ	నా . రా య ణా	ఆ ,	‖
ధా ప ప ధ సా	స రి / గ	రి స స ని ధ ధ ప	మ పా	|
మ త్స్య కూ రు	మ్మవ ర	హ ం న న ర సి ం	హ వా	|
\ గా ప ప ధ / ని ధ	ధ ప ప	గా ప గా పా	పా ,	‖
మ న్న భా ర్గ -	వ్వ రా	ఘ వ్వ కృ ష్ణ	ఆ	‖
ధా స ని ధ ప గ	మ ప ధ	ధ ప గ గ రి సా	స స్రీ	|
బు ద్ధ . . క అ	ల్కి - -	య - వ్వ తా రా	హ రే	|
స సా రి గ ప ధ	స సా	/ రి స ధ ప గ / ప గ	గ రి స	‖
అ నం తా వ త	అ రా	నా రా . య ణ -	హ రీ	‖

ఇ) ఏకతాళము

కిరీటకుండల ధరన్న కండెను - వరమణి విభూషకొన్న కండెను
సిరియప్ప వక్షస్థలన్న కండెను - పరమపదన కండె
పరదేవన కండె - తిరుమల గిరియలి
పురందర విఠల చెలువరేయన
తిరువెంగళప్పన - ఇరవ కండెను.

ఉ) జంపెతాళము (జతె)

(౧) పురందర విఠల - విబుధేళ తిరువెంగ
ళప్ప యేన్నప్పనే - నారాయణ హరే

ఇందుగూడ సందిగ్ధ పాఠములు రెండు మూడు లేకపోలేదు. క్రింద గీత గిచిన పాఠను "జగవ ధరిష్ప" అనియుండదగున్నేమో ! (రా అ,)

ధా స ని ధ ప గ	ప ప ధ	ధ ప గ గ రి సా	సా ,
అ ప్ప ర మ మ హి	మ - -	నా రా యణా	ఆ
స ర్వ ళ య - -	న్న - -	నా రా యణా	ఆ ‖

ధ ప గ పా ప ప	ప ప ధ	ధ స సా స ని ధ	ధా ప
శ్రీ . పు రం ద ర	వి ఠ ల	వి బు ధే ళ తి రు	వెం గ

ధా గ రి స ని ధ	/ స సా	ధ ప గ / ని ధ ప ప	మ గ రి ‖
ళ ప్ప యె న్న -	ప్ప నే	నా రా య ణా	హ రీ ‖

2 మఠ్యతాళము

ధ ప మ గ	రి గ	ప ప ప ధ	/ ని ధ ప గ	రి గ	/ ప గ రి స
మం గ ళం	గ వ	ట ద - ల్లి	సం గ సు క	లి దె	ఎ న లె ఎ

స / గ రి స	రి గ	ధ ప మ గ	/ ధ ప మ గ	రి గ	మ గ రి స ‖
అం గ నెయ	ల కు	మ ఉ వె ఎ	తుం గ ర వ	శి వే	ఎ న ఉ వె ‖

ధ ప ప ధ	ప గ	రి గ ప ప	/ ని ధ ప / ధ	ప గ	/ ప గ రి స ‖
భం గ ళ ఉ	వ ద	ళ వు వె ఎ	శిం గ ళ ఉ	వ ద	ళ ఉ వె ఎ ‖

స గ రి స	,,	,,	,,	,,	/ ప గ రి స ‖
అం గ నె య	,,	,,	,,	,,	ళ ఉ వె ఎ ‖

ధ ప మ గ	రి గ	ప ప ప ధ	/ ని ధ ప గ	/ ప గ	గ రి రి స ‖
రం గ పు రం	ద ర	వి - ఠ ల	తి రు వెం గ	ళ ప్ప	నెన్న ప్పనె ‖

3 ధ్రువతాళము

ధా ప ప మ గ | గ రి గ ప | ప పా , | ధా నీ సా | రి స ని స | ధ ప మ ప ||
ఉ ట్ట . . | ద - - | - ట్ట | క ట్టి ద | క్కటా . | - . . రీ ||

ధా ⁄ గా రీ | సా ని ∖ ధా | ⁄నీ సా | ధామ⁄నిధ | ప ప మ గ | మ గా రి ||
తొ ట్టం బు | త్తో రాం | గా ర | తో-- మ- | ర - - - | - - - ||

సా గ రి గా | ⁄ధ ప మా | ⁄పమగా | రిగ⁄ధపమ గ | రి రి స ని | ⁄ సా సా ||
మె ట్టి - దా | క ట ఈ | గర ఆ | ఇన అ-ుయెఎ | జయఅ అ | 'దిం దా ||

ధా ప ప మ గ | రి గా | ప ప పా | ధా నీ సా | ⁄రి సనిధ | ధ ప మ ప ||
సృ ష్టి - . . | రే - | రే - పు | రం ద ర | వి ర ల- | తి - రు - ||

ధా ⁄ గా రీ | సా ∖ ధా | ⁄ నీ సా | పా ధ ధపమ | ⁄నిధపమ | మ గా రి ||
వేం గ ళ | ప్ప నే | యె - | న్నప్ప-న- | ల్లో . . | - - - ||

4 అటతాళము

ధధాపా | మ∖గామమా | ⁄పా | పా || ధ⁄సనీ,స | సాసధప | మా | ⁄పా ||
ఇ దే - | - ద ను | జ | మ || ర్ద నా | చక్రహ- | స్తా | ఆ ||

ధ⁄గా; | రి సా ని | ధ ని | , స || ధా , పా | మా⁄ధపమ | గా | ∖రి ||
ఇ దే | - - వే | - ద | మ్మ || యం శం | ఖా హ-- | స్తా | ఆ ||

సగామా | ⁄పా ప ధ ప | ప సా | గా || ప ధ ప పమ | ∖గారిసని | సా | సా ||
ఇ దే ఫ | ప వై ఇ ఇ | కుం | ఠా || వెపాందు- | తోరువ- | హ | స్తా ||

గమా/పా | /ధా పమ గా | రీ | గా || /ని ధా పా | మా/ధపమ | మగ | గరి ||
ఇదే జ | ఘన ధా | రీ | ఈ || పమీ రీ | దా హా-- | స్త - | - - ||

సగా/మా | పా ప ధ ప | మమ | గా || గధపపమ | గా రి స ని | సా | సా ||
ఇదే ఏ | ఏ వై ఇఇ | కుం | తా | వెఎందుడ | తోరువఅ | హ | స్తా ||

ధ ధా పా | మ గా మ మా | /పా | పా || ధ/సనీ/సా | ని\ధాధధప | మా | పా ||
ఇ దే - | - పు రం | ద | ర || వి ర లా | నాఇరఅ | అ | వూ ||

ధ/గా\రీ | \ నీ ధ ధా | నీ | సా || ధా , పా | మా/ధపమ | గా | రీ ||
ఇ దే - | - తి రు | వేం | గ || ళ ప్పా | న మూ | రు | తీ ||

సగా/మా | పా ప ధ ప | మమ | గా || గధపపమ | గా రి స ని | సా | సా ||
ఇదే - | - వై . . | కుం | తా || వెఎందు. | తోరువ - | హ | స్తా ||

5 ఏకతాళము

స స స స | సా రి / గ | రి స ని ధ | ధ ప మ ప ||
కి రీ ట | కుం డ ల | ధ ర ం న | క ం డె ను ||

ధ ని స రి | స ని ధ ప | గ ప గ ధ | ప గ రి స ||
వ రం ం ము | వి ఇ భు ఉ | ష ణ - న్న | క ం డె ను ||

స రి స గ | / ధ ప మ గ | రి గ / ప గ | గ రి రి స ||
శి రి ఇ ష | వ - తు - | ధ్ధ ళ - న్న | క ం డె ను ||

గ ప ప ధ | ప గ రి గ | గ ప ప ధ | ప గ రి గ |
వ రం ం వ | ద నె కం డె | వ ర దె - | వ న కం డె |

స / గ రి స | ని ధ ని స ||
అ . . . | అ . . ||

ధ ధ ప గ | / ప గ రి స | స స స స | సా రి గ |
తి రు మ ల | గి రి య లి | పు రం ద ర | వి ఠ ల |

రి స ని ధ | ధ ప మ ప | ధ ని స రి | స ని ధ ప |
చె లు - వ | రే య న | తి రు వెం గ | ళ అ ప్ప న |

గ ప ప ధ | ప గ రి స || స రి స గ | / ధ ప మ గ |
ఇ ర అ వ | క ం డె ను || శి రి ఇ ష | వ - ష్ణు - |

రి గ / ప గ | గ రి రి స ||
ద్ధ ళ ం ం న | క ం డె ను ||

తానవర్ణము - అటతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

(శ్రీ) కంచికామకోటి

; ; ; ; సా , రి ని ధ గ రి గ గ ప మ |
(శ్రీ) ఇ . . కా . . - - ం |

గా , రీ , గ రి గ ధ మ గ రీ , ని ధ మ గ రి | గ రి స రి ని ధ ధ గ | రి గ ధ మ గ గ ప మ ||
చీ - కా - - . . . - - మ కో | - . . . . టి పీ | తా - . . - . . . ||

ప ప ధ మ ధ మ గ రి : స స గ రి గ ధ ధ రి స రి సా | ,
- . ఖి షి . . క్త : (శ్రీ) . . . - . . . . శం |

, గ గ మ మ గ ధ ధ మ గా మ ప ధ గ గ ప మ ప ధ | ధ రి స రి గ గ రి ధ | ధ మ ధ గ రి ని ధ మ గ ||
- - . . . . క . రా . . . చా . . ర్య వ | . . . ర్య న - . . . | -న్న బ్రో . . . . వు ||

రీ సా :
ము - :

అనుపల్లవి

పప/ధధ మపధ ధపమ/నిధ |
(శ్రీ)... -.. ... కం |

ధ/నిధపమ ధ\మాగ రి/గస/రిస షష/ధధ/గగ | సరిస / మమగరి గ | రిగ/పమ గగ/సని ||
- .... ర రూ - .. .వ లో .. కా | ... ను .గ్రహ కా | -... -... ||

ధ గమప ధధ/సా : / రినిధ / గరిస / మగారిగా |
ర క-. -.. : (శ్రీ) . --- మ హా . అ |

గరిసని స/రీ ధ/గా రి నిధ ప/ధా మ గ రి రి | సా ధ స గ రి గ మ | ప ద/గ రి సా ని ధ ||
దే. వ వ స ర స్వ తీ ... య తీ ంద్ర అ | నం త క .... | - ల్యా. .. ణ గు ||

ధప\మాగరిసని :
ణగ ణా.... :

ముక్తాయి స్వరము

సా,గరిగ మప/ధా, న |
సాధుజన విను తా ధ |

పమ\గా , \ రీ/గా / మా/ధమగ\రీ, సా/రి | నిధ / గారి / గామ | పా ధ \ మా , గా ||
తమ హో పాలా మా నితగుణా శాంత | రస రూప యోగ | శాస్త్ర మా . గ్గా ||

రిగ/మ/ప/ధమగరి : సస/రిరిగ ధధ/ససరి స\ఫా |
సుభ వ భ వజలధి : తర ణశుభ ములొసగుము దే |

ధ సాపధసరిగ / మాగ / మారి / గాస / రీధ | స/గరిగ మపధ/గ | రీ సాని \ ధాప \ మ ||
వ సారససయన శంక రావ తార నీదు | సు మహిత పదము ల | ను సంత తంబు చిం ||

, గ \ రీ./గరిని :
త జే సెదను : (శ్రీ కంచి)

చరణము

సనిధ/సనిధపమ \ గరి |
శ్రీ . . . . . కా |

గ/మ/పా మగ/పమ / ధప/సిధ / సని/రిస | ధ/గ రి స నిధ / స ని | ధ ప గ రి గ/మ/పా ||
మా శ్రీ క . టా . . . . . తు | పా . . . . . - . | - . . . - - త్రా ||

గ/పసధ / నిధ/సని :
అ . . అ. . . :

2. . . . సనిధ/సనిధపమ ,, ,, | ,, ,, ,, ,, | ,, ,, గ/మ/పా ||
శ్రీ. . . . . . . ,, ,, | ,, ,, ,, ,, | ,, ,, అ . త్రా ||

స్వరములు

1. / ధా , పా / ధ ప మ గా / ప |

ప \ రి గ / మ \ రీ / గా \ సా | రి ధ / గా | రి గా మ ||

మ పా ధ : శ్రీ (కామాక్షి)

2. పా , / ధ ప మ \ గా , / ధ ప మ గా , రీ / గా / మ |

, రి గా మా స గ రి గా మా గ / ధ మ గ / మా ప | , ధ ప ధ / సా ని ధ | పా మ \ గా రి గా ||

ధ గ రి గా మ ప ధ : (శ్రీ కామాక్షి)

3 / స పా / ధ ప మ గ గా / ప మ గ / మ గా రి గ రి ధ / గ |

, రి గా స గ రి గా మా ప గ / మ / పా ప గ / ప ప | , ధ ప ధ / సా స ధ | / గ రి సా ని ధ / స ని ||

ధా ప మ గా ప ధ / రి : (శ్రీ కామాక్షి)

4. పధపమగ / ధపమగ / పమగ మగరి / గగస / రిరి |
ధ గరి సగరి / గగ ధ ధ స / ధ ప మ గ రి ధ ధ ధ స | గ రి గ / ధ ధ ప / గ గ | రి స ని ధ ధ ప మ గ ||
/ పగరిస / ధప / గరి : (శ్రీ కామాక్షి)

5. గా , రి , సా ధ సా గ రి రి గా మా , గ |
, మ / ధ ప ప మ మ గా / మ గా రి గా స రి ధ స | ధ ధ స గ రి గా | ని ధా / గ \ రి ప మ ||
\ గా గ / పాప గ / మ / పా దధసా నిధ / సా / గరి |
స / సానిధపా / సనిధప గ / మ / పా మగరిసా ధ | / గా రి సా ధ / నీ | ధ పా గ / ధా ప మ ||
\ గా రి సా ధ / గ రి : (శ్రీ కామాక్షి కటాక్షపాత్రా... చరణము అంతయు పాడి)

గ / ప ప ధ / ని ధ / స ని : ధనిస / రిసనిధప / గరిసని |
అ . . అ . . . : శ్రీ ఇ . . . చ . . . |
ధప గగ / మమ / పప / ధధ / నిని పధనిస ధ / గరిస | నిధ / రినిధమ గమ | పమ \ గా , ||
-- క్రో -- -- : .. -- - . . . ద్ధా . . | - ర . . . -- | -- శా ||
\ రీ సా :
ఆ ఆ :

అనుపల్లవిని పాడి ముక్తాయి స్వర సాహిత్యములను పాడుకొని పల్లవిని యెత్తి ముగించవలెను.

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా గ రి గ గ మ ప ధ ప | గా ధ ధ ప మ గ / మ గ రి |

సా గ గ రి గ మ మ గ రి | సా గ రి స / గ రి రి సా |

ధా సా ని ధ ప మ గ రి | సా గా రి గ మ మ గ గ |

రీ గా రీ సా సా | ధా / నీ ధ ప ప మ గా |

/ ధా పా / ధ మ గ గ రీ | ధ ప గ రి గ మ మ గ రి రి |

ధ గ రి రి సా ధ ని సా | ధా ధా పా గా మా |

పా గ / మ / పా ధ / ని ధ ప | గ / ధ పా మా గా రీ |

గా / నీ ధ ప మ గ రి రి | గా / మా గ గ రీ సా |

సా ధ పా ధ పా మ గ | ధా ధ పా మ గ / ప మ గ |

రీ గ మా గ రి / గ రి రి | సా గ రీ స స / గ రి రి |

సా గ రి స ధ / గ రి సా | ప ధ నీ \ ధా ని నీ సా |

ధా గ రి స గ రి గ మ ప | ధా / ని ధ / స ని ధ ప మ గ |

/ ధా ప మ గ / ని ధ ప మ గ | / ని ధ ప మ ప మ గ. / మ గ గ |

పా ప గ పా ప ధ ప | మా పా ప ధ ప గ పా |

ధా సా రి స ని ధ స ని | ధ ని సా ధ ని గ / ధ పా |

ధ గ రి స నీ ధా సా | ధ / గ రి స ని ధ / స ని ధ ప |

ధ / సా ని ధ ప గ / ధ ప \ మ | గా / ధ పా \ మ గా గ రి |

స గ రి గ మ ప ధ గ రి గ | గ / ధ ప గ మ ప ధ ధ ని ని |

ప ధ ని ధ / గా \ రి సా ని | ధ / ని / సా ధ ప గ / ధ ధా |

ప \ మ గ / ప పా మ గ రి స | గ రి గ మ ప ధ ని స రి స |

ధ / స / సా ధ ధ / గా రి స | ధ / స సా ధ ధ పా గ గ |

/ నీ ధ \ మ గ గ రి రి సా | స ని ధ ప మ గ రి / గ రి రి |

స / గ రి రి / గ రి సా ; ||

1 జన్యరాగము - దీపకము.

ఈ దీపకరాగ మూర్ఛనాగీతములు మాతృక పుస్తకమందు లేవు.

2 జన్యరాగము - కుముదక్రియా.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స ♭ రి గ ♯ మ ధ ♭ ధ సా
- అవరోహణము: స ని ♭ ధ ♯ మ గ మ గ ♭ రి సా.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

ఉపాంగము; షాడవము; షడ్జగ్రహము; పంచమ వర్జ్యము. ఆరోహణమందు నిషాద వర్జ్యము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

స రి గ రి గ మ ధ ని ధ ధ | స ని ధ / ని ధ మ గా రి ని |

ధ ధ సా ధ స రి గ మ మ | / ధ ధ మ గ మ ధ ని \ ధా |

\ మ గా రి గ మ గ రి రి ని | రి స రి గా రి రి |

ని ధ / రి రి స రి రి గ రి గ | మ గ రి గ మా / ధా \ మా |

గ మ ధ ని ధ ధ \ మా గా | గ మ గ గ రి గ మ మ గా |

మా ధ మ గ రి రి గ మ గ | / ధా ధ \ మ గా రి గ గ రి |

ని ధ ధ సా స రి రి గ రి | / గ గ మా గ మ ధ ని ధ మ |

/ ని ధా ధ / ని ధ మ గ మ | గ మ / ధ ధ మ గ రి / గ రి స |

/ ని ధా ధ \ మా గ గ గ మ | ని ధ మ / ని ని ధ ధ / ని ధ మ |

మ గ మా ధా ని ధ మ గ | గ మ ధ ని ధ ధ / స ని ధ ధ |

ని ధ మ గ గా / ని ని ధ మ | గా రి స / రి ని ధ ని రి గ |

\ స రి గ మ గ మ మ ధ ధా | మ ని ధా \ మా గ మ గా |

మ / నీ ధ \ మా మా గ మ | గా గా రి రి గ మ గా |

స రి గ మ ధా / నీ ధా | మ ధ ని ధ / సం సా ని ధ |

ధ గ \ రి ధ / రి స ని ధ మ | / గా రి ని ధ ధ / సా సా |

ని ధ సా రి గ రి రి గా | మా గ రి స ని ధ ధ సా |

ధ / గా రి ని ధ / నీ ధ స | / గ రి ని ధ \ మా ధ మ గ మ |

ధ మ గ రి గ / మ గ రి సా | / రి ని ధ ధ / స స / రి రి / గ గ |

రి రి / గ గ / మ మ గ మ / ధ ధ | ని ధ ధ మ స ని ధ ధ సా |

ధ స రి గ రి ని స ని సా | రి ని ధ ధ స ని ధ ధ \ మా |

ధ ని ధ ధ \ మా గా రి ని | ధ / స ని / రి స / గ రి / మ గ / ధ |

మ / ని ధ / స ని / రి స / గ రి స | / గ రి సా / రి ని ధ / సా ని |

\ ధా / ని ధా మ గా రి ని | ధ ధ ని ని ధ ధ / సా ; ||

ఏఁబదొకటవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

రాగాంగ రాగము 52. రమామనోహరి రాగము

ల క్ష ణ శ్లో క ము

వెంకటమఖి : రమామనోహరీపూర్ణా సర్వకాలేషు గీయతే.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స ♭ రి గ # మ ప ధ ♭ ని స
- అవరోహణము : స ♭ ని ధ ప # మ గ ♭ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము ; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ప మ ప ధ సా , పా ని ని స , ధ గ రి స , ధ రి స ని స | స ని ప మ గ రి సా , ని ధ ని సా , స గ రి సా - ఇవి ఈ రమామనోహరీ రాగమునకు విశేష ప్రయోగములు.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

ప పా	|	స స స స స ని ని స ని ప	|
అ రే	|	ర ణ వీ . ర గ ం భీ . ర	|
ప ప రి రి స ని ని సా ,	|	సా గ గ గ రి స రి స ని	|
గు పు త మ ఉ న సు రే	|	మి త్ర వి ం దా ర మ ణ	|
స స ని ని ప ప ప స స ని	|	పా మ గ రి ప మ గ రి స	|
ప దు . . మ నా . . భ	|	ధీ రు రె య . రె ఎ య	|
రి రి స ని ని సా ; ,	|	రి రి రీ రి గ రి గా గ	|
నీ . ల ని భు రే	|	భూ దా ర భూ దా ర	|
సా ప మ ప ధ ధ సా స	|	గ గ గ రి స రి స నీ ని	|
భో గి శ య - ను రే రె	|	అ ఇ య తి య అ ఇ యైయ	|
సా రి స రి గ రి గా గ	|	ప మ గ రి స ని ని స ని స	|
ఐ య అ ఇ య ఇ యై య	|	శ్రీ . . . ల కు మీ శ	|
ప మ గ రి స ప మ గ రి స	||		
శి తి క ం ఠ స ం ను తు రె	||		

అంతరి

సా ; స ని ని స ని ప	|	ప ప రి రి స ని ని సా	||
వై . కు ం . . ఠ	|	వా . . . సు రె . రే	||

జావడ

ప మ గ రి రి సా ని ని స | రీ రీ రి గ రి గా గ |
ఆ . ది దే - వ ప్ర ర ం | మే - ళ రు - రే రె |

పా మా గ రీ రి స ని | పా ని నీ సా రి రి స |
అ ం బు జ వ . ల్లి | నా . . థ శ్వే - త |

గ రి గ రి రి నీ సా రి | ధ గ రి రి స ని ని స ని ప |
వ ర హా . . వ తా ర | క ర పు ం ని వ సు క శి పు |

మ ప ధ మ ప మ గ రి రి స | గ రి గ మ ప ధ ని ధ ని స |
వి ద ళి త అ . . రా తి | రా . గా - . . అ ం గ |

ధ ధ గ గ గ రి గ గ రి స | స మ స మ గ గా రి రీ స |
ర మా . . . . . మ నో - | హ రి రా గ బ్ర . . హ్మ |

రీ రీ స ని ని స ని ప | పా మ గ రి ప మ గ రి స ||
ఘూ . - చ . . . క్ర | నా గ రు - రే - య అ రె ||

సా ; , ని ని స ని ప | ప ప రి రి స ని ని సా , ||
వై కు ం . . ఠ | వా . . సు రె . రే ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - పొన్నయ్య

శ్రీ రాజరాజేశ్వరీ

పల్లవి

స్రీ స రి గా మ / పా | ప ధ \ మా గ మ | గ \ రి సా ||
శ్రీ రా జ రా | జే . . | శ్వ రీ ||

స్ని,/స స్ని,ఫ ఫ/రి స ,ని స్ని | స/ధ ప ప మ మ గ | రిగ \ రి రిస ని ||
(శ్రీ) ర మా | మ . నో . . . . | హ రీ . . . ||
(శ్రీ)

2. ,, ,, | ,, | రిగ \ రిసా ||
,, ,, | ,, | హ రీ ||
(శ్రీ)

అనుపల్లవి

పా ధ ని పా గ ప | మ గ రి స | మ సరిగ/మ/పా ||
వా రా హీ వై | ష్ణవీ మా | తం ం గీ ||

పా మ ప ధ స నీ | ధ ని సా ని ప మ | ని ధ ప మ గ రి స ||
వా మ దే . వు ని | మో హ | నా - - - ం గీ ||

నీ స స ని ఫ ధ గ రి స పమగగరీ | స రి గ మా మ ప ధ | పమగారి గమపధ ||
ధీ రు డై . న గురుగుహదాసుడని | గా ర విం చి కా | మితార్థ మిచ్చె. ||

సా\ధ/నీ, సా రి ని ధ/నీ సా | సా మ గా రి సా | పామ గ రిసనిఫ ||
సా ర సా క్షీ శ్రీబృహదంబా | స న్ను తిం చె దన్ | సారే సారెకును ||

స్వరము

నీసరి సనిపా / రిరిస/గ\రీగా | / మ మ గ\రి గ స ధ | ని సానిధనిసా ||

ధగారి గపాప గమాప ధనిసా | ధ గా రి స నీ ప | పమాగ రిసనిఫ ||
(శ్రీ రాజరాజేశ్వరి)

సంచారి - త్రిపుటతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స స స ని ని సా | ప ని ని పా మ గ | రి ప మ గ రి సా |

\ ఫా ని ని సా | ఫ ఘ ఫ ని ధ ని స | ఫా రి సా ని స |

పా మ గ రి స ని | రి రి స / రీ స ని | ని ప ని ఫా ఫా |

మ గ రి ప మ గ రి | ఫ రి స ని ధ ని ని | ధ గ రి గ గ రి స |

ని ని స ని స రి గ | ప మ గ మ గ రి స | ప మ ప రి గ గా |

మ గ గ మ రి సా | రి సా ని స రి రి | ని ని ఫ ధ ని సా |

ధ / గా రీ గా | రి సా పా మా | పా ధ ని పా మ |

గ రి స స రి రి గ | సా ప మ ప ధ ధ | ప / ని ని \ పా పా |

ప ధ ని పా మ గ | మ ప ధ ని ధ పా | మ ప ని నీ ప మ |

ప ధ ని ప ప మ మ | ప ధ ని పా ప మ | గ మా ప ధ పా |

ప / రీ రి స ని స | ప సా స ని నీ | ధా ని ధ ధ ప మ |

ధ ని ధ ప మ పా | ధ ని ధ ప మ గా | / ని ధా పా మ గ |

మా ప స స ని ని | ప రి ప ప ప / స స | ఫ స ని ధ ఫ షా |

పా ని ధ ని ప మ | ప రీ స ని ధ ని | ప మ ప ధ గ రి స |

ధా రి స ని ధా | ధా ని ధ ప మా | పా మ గ రి సా |

స పా మ ప ని ని | ప రీ స స ని ని | ధా ని సా ని ధ |

సా ని ని ప మ గ | పా మ గ రి సా | రి గ మ ప ప ధ ని |

పా ని నీ స స | ప / రి రి స సా ని | ప పా మ గ రి స |

ఫ రి స ని ని ని | ఫ రి స ని ని / సా ||

ఏబది రెండవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

రాగాంగరాగము 53. గమకక్రియ రాగము

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : గమకక్రియరాగోయం సర్వకాలేప్రగీయతే.

మూర్ఛన
- ఆరోహణము : స ♭రి గ ♯మ ప ధ స
- అవరోహణము : స ని ధ ప ♯మ గ ♭రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; రక్తిరాగము; దేశీయరాగము; ఆరోహణమందు నిషాధవర్జ్యము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ గమకక్రియ రాగమును పూర్వ్యాకళ్యాణి యందురు. ఈ రాగమునకు మిగుల రంజనముల గలిగించు జీవస్వరము గాంధారము. గా గా, రి రి గా గా, రి గా ప మా గా, రి గ ధ ↘ మా గా, రి గా ని ధ ↘ మ గా, రి ↗ గ స ↗ రి ధ ↗ స ప ధ స రి గా, రి గ మ మ గా, రి గ ↘ రి, గ ↗ మ ↘ రి సా — తక్కిన ప్రయోగములను లక్ష్యములచే నెఱుగవలెను.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

ధా పా	ధ మ గ రి గా మ మ గ మ గ రి సా
బృం దా	ర క స ం ఘ ప్పా ల ను రె - రే
రి రి గా గా రి స రి స ధ ని ధా	సా ; స రి గా రి గ మ గ రి స
గురు చా ప ద్ధ - - రు రె - రే	మీ న ం క మ్మర ద ను రె -
స రి గ రి గ ధ మా గ రి గ మ ప ధ	స ని ధ ప ప మ గ గ రి గ గ మ రి స
ప ర ం జో - - . తి సు ధ అ అ	ధీ - శ మ ణీ ఘ టి త జ టా స ం

అంతరి

సా ; సా రి స రి స ధ స ప ధ	స రి గ గ రి గ మ మ గ గ మ రి సా
నూ ధ ప్పురా - - క్ర ము రె -	కా మి త ఫ ల దా య కు రే రే

జావడ

స ధ మా గ రి గ మ మ గ గ గ రి స	రి రి గా మ గ రి స ని ధ ధా
త్రిపు రా ం త క త్రి లో - చ ను రె	త్రిశూ్శ ల ద్ధి ఇ ఇ రు రె ఎ రే

సా ; సా రి స రి ని ధ ప ధా	స స స గ రి స రి గ స ధ మా గ రి
యా రె త్రియఇయ అ ఇ యై	అ . . . . అం వో ఇ య
సా రీ గా మ మ గ మ ప ధ సా	స ని ధ ని ధ మ గ రి రి గ మ గ రి స
రా గాం గ త్రి య ఇ య ఇ య రే	గమ క . క్రి య రా . . . . . గ
సా మ గ రి స స ని ధ ని ధ మ గ రి ||	
బ్రం . . . హ్మా. అచ క్ర అప్రభు ||	
సా ; సా రి స రి స ధ ని ప ధ ||	స రి గ గ రి గ మ మ గ గ మ రి సా
నూ ధ ప్ర ర - - క్రముఠె ఎ ||	కా మి త ఫ ల దా య కు రే . రే

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

మీనాక్షీ మేముదం దేహి

పల్లవి

సా , రిససధ సారి గ గరిగ	పమ మా ,/ప గగ	ధమ గ/మ గ రిస ||
మీ నా క్షి	మే ముదం	దే హి ||
సా, రిస ని ధని ధా,స స\ప ధ	సా , రి గగ	మరి గ/పమ/పమ ||
మే చ కాం గి	రా జ	మా తం ||
మ ప \ గా , ; \ రీ ;	సా ;	సా ; ||
గి	.	. . ||

అనుపల్లవి

మపమ / ధమగరి గ గ / పమ	మప గ\రి రిస స ధ	సరిగ/మ / పా ||
మా న మా . . తృమే	యే	మా యే ||

మ ధపమ గమపధ ; ధ సని | ధ ప , ధ ప | సా సా ||
మ ర క త చ్ఛా | యే శి వ | జా యే ||

సాస సా/రిసని ధాధ / సనిధపా | మపమగా రిగా | ధ పమ గమగరిసధ ||
మీన లోచని పాశ మోచని | మానిని కదం | ం బ వనవాసిని ||
(మీనాక్షి)

చరణము

స ధ సా స రి స ధ స రి | గ రి గ గ / ప మ | గ రి గా ||
మ ధు రాపు రి ని ల | యే మ ణి. | వ ల యే ||

గ ధ \ మా గ / ప మ / పా | మ గ / ధ \ మ గ | మ గ / మ గ రి స ||
మ ల య ధ్వ జ పాం | డ్యరా జ | త న యే ||

గ మ ప ధా స ని ధ ప | స సి ని ధా | స రి గా ||
వి ధు వి డం బ న | వ ద నే | వి జ యే ||

సా సా రి స ని ధా ప మ గ | మ ధ \ మ గ | \ రి సా ||
వీ ణా గా న ద | శ గ మ క | క్రి యే ||

స/రిసధ సారిగ/పమగా గరిసా | స రి గ ప మ గ ధ | \మ గ/మపాధపా ||
మధుమధ మోదితహృదయే సదయే | మహా దే . వ సుం | ద రె . శ్రపియే ||

స రి/గ రిసధ సా ధ/రి సా నీ ధ ధ | /రినిధధ/నిధమ గ | .ధ\మా గ/మగ\రి ||
మధు మురరిపు సో ద రి శాతో ద రి | విధిగురు గుహావశం | క రీ శం . క రి ||
(మీనాక్షి)

2 తానవర్ణము - అటతాళము - సొంఠి వెంకటసుబ్బయ్య

నిన్నుకోరి.

; ; ; ; స స / రి స / రి స ధ / స \ ఫ ధ |
నిను కో- - - - - - |

ధ ఫ సా స రి గ రి గా గ / ప మ మా గా | రి / గ రి / గ గ / ధ ప మ | \ గా రి గ / మ మ గ మ ||
- . - రి . . . - . . | యు . . . - . - | నా౽ . . - . . ను ||

\ గా ; : గ మ ప ధ / స ని ధ / ని ప / ధ ప / స |
ఊ . : చ - . . - - . . - - - - |

సా స స / రి ని ధ ప మ ప / ధ పా మ గ / మ రి గా రి | స / రి స / రి స సా ని | స రి గ / ధ ప మ గ మ ||
- క్క . . . . ని . . - - - . . . | సా . . . - . . | - . . . . . - - ||

గ \ రీ సా :
మీ - :

అనుపల్లవి

స రి గ / మ / పా మా |
త . న రు - |

/ ధ పా / ధ ప మ \ గా మా గ / మ గా రి / గ గ రి | స / రి స ని స రి గ మ | ప ధ స ని ప / ధ ధ ప ||
గో - - - - బృం ద . . పు . . - | రి . కే - . . | ళ . . . వ . . . ||

/ సా సా : సరి / గరిసని స / రిస / రిసని |
నం ద : త. న . . . య . . . . |

ధ / ని ప / ధ ప పా మ గ / మ రి గా రి స / రి స సా ని | స రి గ మ ప ధ ప స | ,/ రినిధపమ గ / ధ ||
దే . . . . . . వ . . . - . . . . | శి . . . . . - - | . ఖా. . . . మ - ||

, ధ ప మ \ గా రి స :
- - . . ణీ :

ముక్తాయి స్వరసాహిత్యములు

; ; ; ; స స రి స / రి స ధ ఫ పా సా |
స ర స వ ర గు ణ వి లా సా |

, సరిసరి రిగరిగా గా , / పమా గా రి గ | గ మా ధ\మా గ/మ | గా రి / గ రి రి స ||
సతతము ప్రియముగా గా సదామోదను | గ మాటి మాటి కి | నీ ద యమీర గ ||

స రి రి గా గ రి గ / ప మా మ గ గ రి రి స స రి |
నెనరుగా బిలిచి నయా న చెలిమి సేయగను |

గ గ / ప మా గ రి గ / ధ పా మ గ రి స రి గ రి గ | ప మా ధ ప / ధ ప మ | గ / మ గ గా రి రి స ||
వలచి నే నిపుడు సెజాము మత మరి గ్గలుగ | మ టి న్నిలు ప వ శ | మ గుని యూరెుడ ||

స రి గ పా మ గ మ ప ధ ధ ని \ ప పా ప ని సా ని |
కరుణతో డ మనుపుముంచక ప రా కి టు లే ల |

రి రి / గ రి గ గ స ని స / గ స ని ధ ని ప ధ ప పా మ | గ మ రి గ మ ప ధ ని | స ధ ధ ప / సా సా ||
బిగి కపు గటసను గ దియగ పెనగొని వొయ్యార | మగ సగయుడవని | చ నపున నే నీ ||

రి గ గ \ సా / రి ని ధ ధా / ని ప ధ \ మా / ధ మ గ రి స |
పదము తె లిచి నె మ్మదిస దా ముదమునను |

రి గ ప మ గ రి గ / ధ మ గ రి ని ధ\మ గ రి / స ని ధ మ | గ / రి ని ధ / గ రి ని ధ | / రి ని ధ మ గ / స ని ధ ||
తమ కముగదు ర సుమ శరు డమి త మగు వి రి శ ర | ము లెదను బోదువగ | బెదరిక డు నదరి ||

పమ / ధమా గరిస ⁞
తిర నిధా నముగ ⁞ (నినుకోరి)

చరణము

; ; ; ; పధ ప/ధమప \ గా\రిగ |
పద రి . . . ఈ - - |

గమపమ \ గారిగ / పమగ/మ\గా రి/గగరి స/రి | సపా ని స / రిసిరి | గ రి గా ||
వె . . . - - - న్నె.. . . ల . . . . . | . . . గా . . . . | - య గా ||

/ ధమగరి సరిగమ ⁞
- . . . . - - - - ⁞

2. ,, ,, ,, | ,, ,, | గ రి గా ||
,, ,, ,, | ,, ,, | అ య గా ||

స్వరసాహిత్యములు

1. మ / పా , పా మ గా రి గ |
పాం ధా శి గా సి ల |

/ ప మ గ మ గ గా రి రి స | రి రి గ | గ / ధా \ మ ||
బ లు వి డి సు ధా క ర డు | మ ణి మ | ణి కా ర ||

గ రి గ మ ⋮
మె ర యుచు ⋮ (పదరి)

2. రి రి గ రి గా ధ \ మ గ మ |
వి ర స ము గా చి ఉ క లు |

\ గా రి స రి గ ప మ గ రి | గ మ \ గా | \ రి స స ||
గూ య గ మ ల య ప వ న | శి ఖ పై | డా య గ ||

ధ ధ ప సా స రి రి గ గ ప మ గ రి గ మ ప ధ ప మ |
న ళు లు మ్రోత క ర క రి సలు ప గ ఘ న మ గు వి ర |

ప ధ ప పా మ గ రి స రి గ / పా మ గ మ ప ధ ధ ని | ప ధ ప సా ని ధ ని | ప ధ ప పా మ గ రి ||
హా మున తా రి ప ర వ శ ము గా గ ప లు మ రు నిటు | మ ది వి రా శి గో ని | క ల గి వే స రి తి ||

స రి స రి గ ప మా | (ప ధా పా)
స రో స ఖు ల న గ | (ప ద రి)

3. సరిగ /,పా మ గ రి గ / మ గ గా రి రి / గ రి రి సా |
కరుణ జూడుమిటు చ లము సేయ గ వలదికఁ |

స స / రి ని ధ ఫ / స సా స రి రి / గ గ / ప మ గ రి / గ గ | / ధ పా మ \ గా రి స | రి గ ప మ గ మ ప ధ ||
సర స్సుస ం సుధాధ రము నను పలుమొన లిడి | మనో జు కే శిని | పెన గొని క లగును ||

ప మ గ గ ద స రి గ / ధ ప మ గ / ధ ప ధ / ని ప ద ప ను |
క ని ౯ రమౌన తగు ని.. ప గ ౨రము గున నిదల |

గ మ ప ధ / ం పా ని ధ / స ప ధ ప పా ను గ గ రి స | స / సా సా సి ధ ని | ప / ధ మ గ ధ మ గ రి ||
తు రె సర స శీ ల చ న పు వినోద గతు లను | స దా మూదు... | స గగుస ... ||

స సా సి రి గ ప మా (ప ధా పా)
స రో జ రి పు డి దే (ప ద రి)

4. గ మ ప ధ / సా , ని ధ ని ప ధ పా , మ \ గా రి స |
గ మ కము మీ ర గను విరి పా న్పు పైనను |

రి రీ గ గా / ధ ప ప మ గ / మ గా రి / గ రి రి స స | ధ ధ ప స స రి రి గ | గ / ధ ప మ \ గా ||
సదా దయా ర స మ ల ర గ గా ర వపుననును | మొలక వయసునను | ల లి త ము గా ||

రిరిస సగరిగగ / ధపపమ గగరిస రిరి / గగ |
గరిమ మెరయగను కనకర మొదవగ బలి కిన |

/ పపమ గమధధని పధధప / ససనస / రిరిసని | సరిరి / గ / రిరిసని | స / రి స ని ధ / ని ప ధ ||
బరవ సములుదుది దలచగ సరసము గానిను | సరస కు బిలిచిన | చ నువొస గ కిటుల ||

పమగమ గ / ధపమ పధపమ గగరిస రిగపమ |
చలమిక వ లదుర ఘనముగ వలిచిన గరితల |

గమపధ సని / రిపా పమ / ధపా పమగమగరి | ససా / పపారిగ | ధపపమ గగరిస ||
నలుచుట తగ వుగా దుర పరా కిటుసలుపకు | మురా రయేలర | తగుపుల కలుసెగ ||

స / రిరి సరిగ పమా : (పధా పా)
డ గతంగపగ తుడే : (ప ద ర)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా రి స / రి స ధ స ఫ ధ | స రి గ రి / గా గా గా |

గ ధ \ మా గ / మ గా \ రీ | గ మ / ధ మ గ రి సా సా |

ప ప / ధ మ గ రి / ప మ గ రి | మ గ రి గ / ని ధ \ మా గ రి |

గ ప \ మా గ మ గా రీ | ధ / ని ప / ధ ప మ గ / మ గ రి |

స రి గ మ ప ధ ప మ గ రి | మా గ రి / గా రి రి సా |

గ మ ప ధ / ని ధ / ని ప / ధ మ | గ ని ధ గ ధ మ గ ప మ గ |

రి గ ని ధ గ మ ధ మ గ రి | స ని ధ / ని ప మ ని ధ మ గ |

/ స నీ ధ మ గ రి గ ప మ గ | రి గ ని ధ ప మ / ధ మ గ రి |

గ ని గ ధ రి గ ని ధ మ గ | మ రి గ రి సా రి రి సా |

ధ ని ఫ ధ స స రి రి గ గ | \ సా రి గ రి గ మ మ గ గ |

మ మ రి గ గ సా రి గ | స రి గ మ ప ధ ని ధ మ గ |

రి / ప మ గ రి / గ స రి సా | గ / మ గ రీ సా / గ రి స ధ |

/ రి స ధా స స రి రి గా | ధ స రి గ / ధ ధ మ / ప గ రి |

మ మ గ రి మ గ రీ గ రి | సా రి గ మ ప ధ మ గ రి |

స రి గ మ ప ధ ని ప ధ ప	/ సా సా̇ ప సా స̇ రి̇ గ̇
\ రి̇ రి̈ స̇ రి̇ / గ̇ రి̇ స̇ ని	రి̇ ని / స̇ ధ / ని ప / ధ మ ప గ
/ మ రి / గ రి స రి గ మ ప ధ	సా ని ధ / గ̇ రి̇ ని ధ / రి ని
ధ ని ధ మ గ మ ధ మ గ రి	సా గ̇ రి̇ ని ధ మ గ రి స
/ సా ని \ ధా ప \ మా గ రి	సా / రి స / రి ధ / స ధ ధ స
రి రి̇ గ రి గా ప మా మా	గా \ రి గ / మ గ రి సా ‖

ఏఁబది మూడవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగరాగము 54 : వంశవతి రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వేంకటమఖి : పూర్ణో వంశవతీరాగ స్త్వవరోహే ధవర్జితః.

మూర్ఛన
- ఆరోహణము : స ♭ రి గ ♯ మ ప ♯ ధ ని స
- అవరోహణము : స ని ప ♯ మ గ ♭ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము; అవరోహణమందు ధైవతవర్జ్యము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

W
ఈ వంశవతికి ని ధ ని స , ప ని స , ప రి̇ స — ఇవి విశేష ప్రయోగములు.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

ప ప | ధ ని స̇ నీ పా | ని పా ని స̇ రి̇ స̇ |
స అ | ర ం గ పా ణీ | గు డా కే . శ . |

ని సా రీ̇ రీ̇ | గ̇ గా̇ రి̇ రి̇ సా̇ | స̇ ని ప ధ ని స̇ ని |
మి త ప్రే మ | ప్ప రా ప ర వి | ధు శి ఖా - మ ణి |

నీ ప మా పా | మ గ రి సా రి రి | సా ; స |
నూపు రే తా | శే . ష ప న్నగ | రే |

అంతరి

ని ప | ప మ ప ధా ని స̇ | గ̇ రి̇ రి̇ సా̇ ;
అ రె | న త వ శం క ర | శ ం క రా

జావడ

ప పా నీ స̇ రి̇ | మ̇ పా̇ మ̇ గ̇ రి̇ స̇ | రీ̇ స̇ నీ సా̇ |
జ గత్రా . ణ | పీ - ర - - - | లా ప దా జా |

పా ప ధా ని స̇ | పా̇ ప̇ మ̇ గ̇ రి̇ స̇ | రీ̇ స̇ నీ సా̇ |
ద త్త యా - గ | శి త్త ణు . రే . | ద క్షి ణామూ |

మా ప దా ని ని | సా̇ ; , స̇ స̇ | మ̇ పా̇ మ̇ గ̇ రి̇ స̇ |
రు త్తి రా గ ం | గా అ రె | వ ం శ వ తీ - |

మ̇ గా̇ రి̇ రి̇ సా̇ | స̇ ని ప ప మ ప ప | మ గ రి సా ‖ ని ప |
రా . . . గా | బ్రహ్మంపా. చక్ర | నా - గ రూ ‖ అ రె |

ప మ ప ధా ని స̇ | గ̇ రి̇ రి̇ సా̇ ; ‖
న త వ శం క ర | శ ం క రా ‖

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

వంశవతీ శివయువతీ

1. పా స ని ↘ పా స ని	↘ ధ ని సా	పా ని ప	‖
వం శ వ తి శి వ	యు వ తి	పా లయ	‖
మా గా ↘ రి స స రి	స ని ↘ ధ ని	↗ సా స రి గ మ	‖
మాంశాం భ వి బహు	త ర మ హి	మా (శ్రీ). . .	‖
2. ,, ,, స రి	స ని ↘ ధ ని	సా ఫా	‖
,, ,, బహు	త ర మ హి	మా ద్యా	‖

అనుపల్లవి

↗ రీ సా రి గా ప	మా ప ని	, ↘ ధ ని స	‖
విం శ (చ్ఛ) తి స్వ	ర స్వ రూ	పి ణి	‖
స నీ ప ↗ రి స ↘ ధ ని	స నీ స	మా ప ప	‖
వి నో ద క ర గు రు	గు హా న్గ	రూ పి ణి	‖
పా సా రీ గ మ పా ప సీ ధ ని	సా రి గ స గ గా	రి సా రి స ని ధ ని	‖
అంశాంశ స్వరూప ప్రకాశిని	హింసిని దు రి త	ధ్వంసిని జనని	‖

స్వరము

పా, సా, ప స ని ప మ గ రి స నీ	↘ సా, ↗ రీ రి స రి	గ మా ప ని ని ధ ని	‖

ప/సాస రి/గరి ప/రిరి సనిధని | ప/ ... స పమగరి | ,సా రిసనిపమ ||

(వంశవతి

కీర్తనము 2 — ఆదితాళము — ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

భక్తవత్సలమభిషేకవల్లీ

పల్లవి

పా ని \ మ ప మ గ మ	ప మా గ మ	గ \ రి రి స నీ , ‖
భ క్త వ త్స ల మ	భి షే క	వ ల్లీ ‖
ధరి సా , రి గ మప మాగమ	గ \ రి రి స ని	ని ధ / రి సా ‖
యు క్తం - భ జే	హం	ని త్యం ‖

అనుపల్లవి

పమగ / పమ / పా , మ గ రి	రి స ని ధ రి	సా రి గ రీ , గ మ ‖
భ క్తి మ తాం చి	త్త ప్ర	శ్న తు ‖
పా ని ప ని స / రి రి	స / రి స	\ ధ ని సా ‖
పా క శా స నా	ది ...	ష్ట . తు ‖
పా రిరిరి రి రి / గ రి స నీనీ	... పా ప ...	మ గ రిసస రి గ మ ‖
భు క్తిము క్తిప్రదా య క ద క్షు	భూ సు రా ద్యాఖి ల	జ న సం ర . క్షు ‖

(భక్తవత్స

చరణము

స పా ని పా మా	ప మా గ	౼ రీ సా	‖
ద శా కృ తిం కృ	ష్ణ మం గ	ళ షే	‖
రి రి గా రీ సా	ని నీ ౼ ఫ	, ౼ రి సా	‖
త్రప తిం ల క్ష్మి	వి వా హో	త్సవం	‖
రి గా ౼ మ ౼ గా రి స	, గ రి గ	, ౼ మ ౼ పా	‖
వి శా ల వే ద సా	గ ర మం	ట పం	‖
మ గా ౼ రీ స మ ప	, ని ప మ	, గ ౼ రి	‖
వి రా జ స్య మ హో	వి భ వ	ప్ర దం	‖
స రి గా , గా	గా మ రి	గా మ ప	‖
వి శి ష్టా ద్వై	త ప్ర తి	పా ద్యం .	‖
స నీ పా మ గ ౼ మ	ప ని ౼ సా	ని ధ ని సా	‖
వి రూ పా ఉ గు రు	గు హ సం	వే ద్యం	‖
ప ౼ రి రి రి గా రి	సా స రి	౼ గ రి స ని	‖
వి శే ష ఫ ల ప్ర	దం వి ధి	దు రి త ని	‖
నీ స ని పా స ని	స మా గ	౼ రి స ని సా	‖
వృ త్తి క రం ము ని	జ న ప్రి	యక రం	‖
ఫ౼రిరి గరిగమప నిపమగరి సా	రి గా మ ప నీ ని	ని పా ౼ రి రి సా స	‖
శశాంక గురుత ల్ప దోషహార ద	ర్శపుష్కర ణీ త	ట ప శ్చిమభాగ	‖

ప / రీ రి̇ రి̇ రిగా రి̇ స నిధనిసా | / రి̇ రి̇ స̇ స̇ ని ప \ మా | గ \ రి \ సా రి గ మ ||
సుశోభితో త్పలావత క స్థితం | సురమయమధు మ | ఊ కా రాధితం ||

(భక్తవత్సలం)

సంచారి - రూపకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స స / పా పా | మ ప / ని ప మా | గ మ ప స̇ ని స | స̇ ని ధ ని ప మ |

ప ప స̇ ని ధ ని | సా̇ ని ప మా | స̇ ని ప ప మ మ | ప మ గ రి సా |

పా స̇ ని ధ ని | ప రి̇ స̇ ని ప మ | ప ప మ మ గ గ | / మా గ రి సా |

ప మ గ రి స ని̣ | స ని̣ ధ̣ ధ̣ / రి రి | ధ̣ ని̣ స రి గ మ | స రి గ / మ / పా |

గ మ ప ని \ పా | \ మా ప స̇ ని ప | / నీ ప ప మ మ | / పా మ మ గ గ |

/ మా గ గ రి రి | స ని̣ ని̣ స రి రి | గ గ రి స రి రి | ధ̣ రి స రి గ మ |

ధ̣ స ని̣ స రి గ | ని̣ స రి గ మ ప | స స̇ నీ పా | ధ ని స̇ ని పా |

/ రి̇ రి̇ స̇ ని | రి̇ స̇ ని ప ని ప | మా ప స̇ ని ప | పా మా గ రి |

ప మ గ రి సా | ధ̣ ని̣ స స̇ / రి̇ రి̇ | స రి గ మ ప ప | ని ప ధ ని స̇ ప |

రి̇ రి̇ / గ రి̇ స̇ ని | ధ ని సా సా̇ | పా రీ గా | స̇ రి̇ / గ రి̇ సా |

స̇ ని ప / రి̇ రి̇ స̇ | రి̇ / గ రి̇ రి̇ సా̇ | / గ రి̇ సా నీ | స̇ ని పా మా |

ప ప మ మ గా | స ని ప మ గ రి | ╱ గ గ రి రి సా | ని ఫ ╱ రి రి గ గ |

మ మ╱ప ప╱స స | ╱రి రి రి╱గ రి స | ధ ని సా రి రి | ╱గ రి సా ని ప |

స ని పా మ గ | ╱ మ గ ╲ రి సా | గ రి స ని ప మ | గ రి ప స ╲ ఫా |

ధ ని స ╱ రి స ని | నీ సా ; ||

ఏఁబది నాలుగవ మేళము సంపూర్ణము

తొమ్మిదవ చక్రము ముగిసెను.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

రి గి మి ప ధ న] చక్రము : 10 మేళము 55 [దిశి పా. చక్రము

రాగాంగ రాగము 55 : శ్యామల రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : నివర్జ్యారోహణే పూర్ణా శామళా✺ సార్వకాలికీ

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : సా రి ♭ గ ♯ మ ప ♭ ధ స.
- అవరోహణము : స ♭♭ నీ ♭ ధ ప ♯ మ ♭ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయందగును.

✺ 'శ్యామలా' సరియైన రూపము కాని దానికి కటపయాది సంకేత ప్రకారము సంఖ్య ౫౧ అగును కాని కావలసిన ౫౫ కాదు 'కనకాంగి' పట్టికలో ఇది 'శ్యామలాంగి'. అక్కట 'చక్రవాక' మున్నగు పేళ్ళలో సంయుక్తాక్షరములలో లెక్కకు మొదటిదానినే గ్రహించినారు గనుక సరిపుచ్చుకొనవచ్చును ఇక్కడ ఆ పద్ధతి లేదు. కనుకనే యీవత్తును లక్షణ శ్లోకములో తొలగించినారు పేళ్ళ విషయమున 'ననామ్ని విప్రతిపత్తిః' అను సంప్రదాయమున్నది కాని మూర్ఛనలోను 'శామళ' అనియే నిలుపుట వింత ! (రా అ)

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము

ప పా | మ ప ధ ప మ గ రి గ రి స |
అ రె | శ్రీ . దే . వి భూ . దే . వి |

సా గ రి గ రీ రి స స | సా ; స ప ధ ధ ప మ |
గి య్యామ . న గ్గు ణ తు | మీ రె స oగ్రా . మ |

పా ; మ గ రి గ రి స |
పం డి తు . రె - రె |

అంతరి

నీ ధా ప మ ప ధ ధా | సా ; , ,
ధం న్యా మ ధు మ ధ . | న్మా

జావడ

ప పా | మ ప ధ మ ప గా , గ రి |
అ రె | ఝ్హా - ఝ ర ం - . . ణ |

స స గ రి గ స రి స గ రి | సా ; స పా ని ధ ప |
గ రు డ వా హా ం న . . | ఆ రె ఆ ఇ య ఇ |

మ ప ని ధ ప మ ప గా రి | స స గ రి గ రి రి రి సా |
అ ఇ య ఇ య అ ఇ ఐ య | అ ఇ య ఇ య అ ఇయె ఎ |

స స ప ప ప ప ప ని ధ ప | మ ప ధ స స రి రి గ రి స |
ళ . , , . . , , , ళ | అ . . , , , , . , అ |

ప మ ప గ రి గ మ పా , | మ ప ని ధ ప మ ప గా రి |
రా . గా . - ం గా | శ్యా మ లా రా - గ |

స స గ రి గ రి రి స స | పా ని ధ ప మ ప గ రి స ||
ది శి పా . చా . . క్ర | నా గ రూ రె ఎ హా రె ఎ ||

నీ ధా ప మ ప ధ ధా | సా ; ; ,
ధ న్యా మ ధు మ ధ - | న్నా

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్యామళాంగిమాతంగి

పల్లవి

సా మ గా రి మా మ ప | ధా పా | ప / ని ధా ||
శ్యా మ ళాం గి మా | తం గీ | న మ స్తే ||

సా \ ని ధ ప \ మా ప | మ \ గా . ; | గ రి సా ||
శం క రి స ర స్వ | తీ | వి ను తే ||

(శ్యామళాంగి)

అనుపల్లవి

పా మ ధా పా స | పా స \ ని | ధా ప మ ||
నా మ రూ ప ప్ర | పం చ వి | హా రి ణి ||

/ పా గ రి రి స \ ని | ధా సా | రి గ రి ||
నా ర దా ది ము ని | హృత్సం | చా రి ణి ||

సామగా గరిస ప\మాపాధ/ని | ధాదరి/గాగరి | స\నిధపమగగరి ||
సోమసుందరేశమ నోరంజని | సుందరి మీనా | ఉ గురుగుహ జనని ||

స్వరము

సాగరిగమప గ\మ/పా ధధ/నీ | ధా పా ధపమా | పమగా రి సరిగరి ||

ధసాగరి పమాధపా/నీధప | ,ధ సరి/గాగరి | , సనిధపమగరి ||

(శామళాంగి)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రి స సా మ ప గా రి | స రి / గ రి స / గ రి రి సా |

ప మ ప / ని ధ ధ ప మ పా | మ ప / ధ మ / ప గా గ రి రి |

సా స పా / ని ధ ప మా | ప / ని ధ ప ప మ / ప గ గా |

రి సా / గ రి / గ రి రి స | / గ రి సా \ నీ ధ ప ధ స |

\ ని ధా ప ధ ధ / సా సా | ప ప మా పా గ రి గ గ |

మా గ రి గా రి రి గ గ | రి స గ రి పా ప మ పా |

ప / ని ధ ధ ప మ ప ధ పా | ధ ప మ గ రి గ రి స సా |

స ప / ధ ధ ఫ మ ఫ మ గ రి | సా ఫ ఫ ఝ ప ధ / ని ధ ఫ |

/ ని ధా ప మ ప ధ ధ పా | సా పా / ని ధ పా మా |

గా రి గ స / గ రి / గ రి స | ప మ ప / ని ధ ప మ / ప గ రి |

స ప మ ప / ని ధ ప / ని ధ ప | ధ / ని ధ ధ / నీ ధ ధ మ ప |

ధ ధ స \ నీ ధ ప ప / ధ ధ | మ ప / ధ మ ప మ / ధ ప / ని ధ |

ప ప ధ ధ సా రి రి గ రి ¦ / గ గ రి రి / గ స రి స గ రి |

/ గా రి స \ నీ ధ ప మా | ప మ గా రి గ రి సా |

స స ప ప / ని ధ ప ధ స స | రి రి గా మ ప / ని ధ ప మ |

గ రి గ మ ప ప మ ప ధ స | రి గా రి సా \ నీ ధ ప |

స \ నీ ధ పా మ / ప గ రి | స / గ రి రి గ గ రి రి స రి |

స \ నీ ధ / సా సా , ||

ఏఁబది యైదవ మేళము సంపూర్ణము:

రాగాంగ రాగము 56. చామర రాగము

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి: చామరా పూర్ణరాగస్స్యాత్సగ్రహా సార్వకాలికీ

మూర్ఛన:
- ఆరోహణము : స రి ♭ గ ♯ మ ప ♭ ధ ♭ ని స
- అవరోహణము : స ♭ ని ♭ ధ ప ♯ మ ♭ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ చామర రాగమునకు స గ రి గ మ ప, మ ప ధ ని ధ సే, ధ ప ధ స, సా మ ప నీ సా, మ ప గ రి సా — ఇవి విశేష ప్రయోగములు.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువ రూపకతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము

	ధ ప ధ ప పా పా ధ స	ధ సా స గ రి	స రి స ని ని స
	శ్రీ రఘురామ ప్రభు	గి రీ శ శు భ	మి . త్ర . కు ల
సా ; ;	రీ ప మ గ రి	రీ స రి స ని	రీ స రి స ని
పా	ధా రా . ధ ర	నీ . ల త ను	హా ట క మయ
రీ స ని ధ ప	ధా ని ని ధ ధ	ప మ పా ;	సా , మా ప
హా ట క మయ	ని ర్మి త ప టు	చే ఎ లా	ఆ ది త్య
నీ సా , స	ని ధ ప మ ప గ	రి స ‖	
కో ఓ టి	ప్ర తా పు రే ఎ	రె ఎ ‖	

జావడ

సా పా ప మ గ రి గ గ	రి గ మ ప ధా	పా ప మ గ రి	ప మ గ గ రి స
ఆ రె ప్ఫ ణి ప తి శ య	అ న ఘ వ నా	ఆ ధా - ర	అ వే-దజయ
సా గ రి స స	స గ రి గ స రి	ని ని ని ధ ప ప	మ ప గా రి స
అ ం బు రా శి	స ఉ వ ం - ణ	నయం - - ణ	స ం హా ర క
గ గ రి గ మ ప	ధా పా మ ప	ధ స ధ స సా	ని స గ గ రి గ
రె ఎ య అ ఇ య	ఐ యా ఇ య	ఇయఇయ రే	ఎ . . . . అ
మా పా ధా	మ ప ధ ని ధ స	ధ స సా ;	మ ప ధ ని ధ ప
ఆ ఆ రే	రా గా - - -	అ ం గ॰	చామర రా

మ ప గ రి రి స | ని ధ ప మ ప గ | రి స ||
అ . . గ ది శి | శ్రీ చ క్ర ధ వు | రె ఎ ||

ధ ధ ధ ప పా పా ధ స ||
శ్రీ రఘురా మ ప్ర భు ||

కీర్తనము - తిశ్రజాతి ఏకతాళము - పొన్నయ్య

పల్లవి

సా గ రి మా | పా / ధ ప మా ¦ గ రి మ గ రి గ రి ||
సా రె కు నీ | పా ద ము లే | గ తి య ని న మ్మి ||

స రి గా గ రి రి స ని | ధ ధ ధ నీ స / ప మ గ రి స ని ||
మే న మ్మి | శ ర ణు జొచ్చి నా న మ్మ ||

2. సా గ రి మా | ,, ,, గ రి రి స ని | సా ; , ||
సా రె కు నీ | ,, ,, న మ్మి | అ ||

అనుపల్లవి

పా ని ధా స | \నీ ధ ప\మా | ప ధ నీ ప ధ ని ధ ధ ప మ | ప ధ ని ని సా ||
కో రి యున్న | కో రి క లు | కొ. న సా . . గిం | చుముయిపు డు ||

సా / గ రి గ | రి సా రి స నీ , | ధా ని ప ప మ | గా,రి గరిసని సా ||
శ్రీ రమా స | ర స్వతుల్ | చా మ ర ము లు | వీ వ దనరుత ల్లి ||

ని ని స / గ రి స ప మ గ గ రి | ప ధ ప ధ ని ధ ప ని ధ ధ సా ||
స ర గు న వ ర ములో న గ వే | అ ర మ ర లి క త గ ద న వే ||

స గ రి స రి స ని ధ ని ధ ధ ప | మ ప ధ \ మా , గా రి స ని ||
గు రు గుహ స . ద్భ క్తు డ న వె | గి రి కు మా రీ శం క రి ||

స్వరము

సా / ధ ధా పా మ గ గ రి | / ప \ మా గా రి ధ సా ని గ రి |
స గ రి గా స రి ని ని ధా | గా రి / పా మ స / గ రి / గ స రి ||
ధ పా మ ప మ గా రి గ మ పా | ధ ని నీ ధ ధ \ మా ప పా ధ |
/ ని ని దా గ గా స / రీ సా | సా ని ధ ప మా గ రి స ని ||

(సారెకు నీ)

సంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ధా సా ని ని ధా | పా మా పా గా | రి రి స / ధా పా |
మా గా రి రి | స రి సా నీ ధా | సా నీ సా సా |
రి రి గా రి గ గ | మ మ పా గ మ పా | / ధా ధా పా ధా |
నీ నీ ప ధ నీ | ధ ని ఫా ఘ / ఫ మా | గ గ గ రి స ధ సా |

ప పా మ ప ధ మ ప | గా గ రి గ / మ / పా | / ధా పా ప మ గ రి |

స రి స ని ని స సా | రి ప ప మ మ గ రి | రి స రి ని స రి |

స రి సా ని రి స | రి రి / గ గ ని రి సా | స స / ధ ధ ప ప / ధా |

ని ని ధ ధ పా మ ప | సా మా పా ధా | ప ప ధ ధ ప ధ మ ప |

స స సా ని ని ధా | ప మా ప గా గా | ప మ / ప గ రి స ప మ |

గ గ రి గ / మా / ధ ప | , ప మా గ రి ప మ | , గ గ రి సా గ రి |

, స స రి ని సా గ | రి గ మ ప మ ప ధా | మ ప ధ ని ధ సా రి |

గ గ గ రి స / గ గ రి | ధ / స సా మ ప ధ ని | మ ప ధ ప ధ ని ధ ప |

/ గ గ రి స స ప ప మ | ప స స ని ధ ప ధ స | ధ ని ని స స రి గ రి |

స / గ రి స మ ప ధ స | ప ధ ధా సా సా | ని స గా రీ గా |

సా రీ స నీ ధా | పా సా ప రి గ రి | సా రి స ప స రి స |

ధా ని ధ మ ప ధ ప | గా గ రి స రి గ రి | సా రి స మ ప ధ ని |

స ధ సా నీ ధ ప | మ ప మ గా రీ గ రి | స రి సా ; ; ||

ఏఁబది ఆఱవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

రాగాంగ రాగము 57 సుమద్యుతి రాగము

లక్షణ శ్లోకము.

వెంకటమఖి : సగ్రహో సర్వకాలేషుగాతవ్యాచ సుమద్యుతిః.

మూర్ఛన :
ఆరోహణము : స రి ♭ గ ♯ మ ప ♭ ధ ని స
అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప ♯ మ ♭ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ఈ సుమద్యుతికి 'సీమంతిని' యని ప్రతినామము గలదు సుమద్యుతి రాగమందు మ ప ధ స్థ అను ప్రయోగములే యున్నవి

లక్ష్యగీతము - రూపకతాళము - వెంకటముఖి.

ధ్రువము

స ప పా పా | ప మ పా , ధ | ప ధ ప మ గ రి | మ గ రి గ రీ |
శ్రీ . కృ ష్ణ | గి . తా . | మిత్రపే . . మ | పా వను రే |

స గ గ రి గ మ | పా ప మ గ రి | ని ధ ప ధ ప మ |
ధ ర ణీ . ధ ర | నూ తం ం అ న | చ ం ద న ప్రియ |

అంతరి

గ మ ప ధ ప మ | ప ధ ప మ గ రి | మ గ రి గ రీ | సా ; ; |
ముని మా న స | మా . . న స | హ ం - స రే | రే

జావడ

ప ప గా రీ | గ గ రీ సా | గ గ రీ గ గ | రి స రీ రీ |
న ం - దా | న ం దా కం | ద - గో వి ం | దు ఉ రే రే |

గా రి గ రి స | రి స ధ స సా | ధ స స ధ స స | ధ ని ధ ధ ప మ |
మం ద ర ధ ర | ము కు ం . దా | అ . . . . అ | అ . . . . అ |

ప ధ మా గ రి | మ గ రి గ రీ | గ మ గ మ ప ధ | స ని ధ ప ధ స |
అ ం వో ఇ య | జ య జ య రే | రా గా ం గ | సుమ . . ద్యుతి |

గ రి గ మ పా | ధ ప ధ స సా | ధ నీ ధ ధ ప మ ||
రా గా ది | ది శి గో . ఓ | చ అ క్ర మ్ము ని ||

గ మ ప ధ ప మ | ప ధ ప మ గ రి | మ గ రి గ రీ | సా ; ; ||
మా . . న స | మా . . న స | హ ం - స రే | రే

కీర్తనము - త్రిస్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పామరజనపాలినీ

పల్లవి

పా మ/ధ ప ని | ధా స నీ , | పా మ గ రి | స ని రి సా , ||
పా మ ర జ న | పా లి నీ | పా హి బృ హ | న్నా య కీ ||
(పామర)

అనుపల్లవి

గా మ పా ధ | ప మ ధా స ని | సా రీ స రి / గా | రి రి సా రి స ని ||
కా మి తా ర్థ | ఫ ల ధా యి ని | కారు ణ్యా | మృతవా హి ని ||

సా ని ద ప ధ ప మ పా ధ ని | ప / ధ మ ప మ గా గ రీ రి స |
కో మ ల హృ ద య ని వా సి ని | గు రు గు హ మ తి ప్ర కా శి ని |

నీ సా గ రి గ ప \ మా / ధ ప | / సా ని ధా పా మ గ రి గ మ ||
సీ మం తి ని న త మం త్రి ణి | శ్రీ మ హా దే వ ర ం జ ని ||

స్వరము

పా మ ధా ధ ప / ని ధా ప మ | \ గా , రి గ గ రి స ని ధ ని |
ధ / స సా / రి రి స / గ గా రి గ | మా , గా మ ప మ గ గ రి స |
/ ప పా గ రి గ గ రి రి సా | మ గ రి ని ధ ప ధ ప ప మ గ రి |
\ సా స / సా స రి రి / గ గ రీ | స నీ ధా ప మ గా రి గ మ ||
(పామరజనపాలినీ)

సంచారి - త్రిపుటతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స ప ప ప మ పా | ధ ధ ప ప మ పా | గ రి మ గ రి రీ |

స / గ గ రి గ గా | మ పా ప మ గ రి | నీ ధ ప ధ ప మ |

పా ప మ గ రీ | మ గ రి గ రి సా | రి గ గ రీ సా |

ప ప గ రి రి గ గ | రి స రి రీ రి | / గా రి / గ రి సా |

ప ప మ / పా గ రి | రీ స ధా సా | ధ / నీ ధ ధ ప మ |

ప / ధా మ గ రీ | మ గ రి / గా గా | రి గ మ గ రి / గ గ |

రీ ని సా సా | రి మ మ గ గ రి గ | రి గ గ రి రి సా |

ఫ ధ ఫ స రి గ రి | మ గ రి మ గ రి స | / గ గ రీ స గ రి |

స ధ స ధ స సా | స ని ధ ఫ ధ స స | రి గ రి రీ మా |

గ రి గ మ మ ప మ | గా రి / గ గ సా | స గ రి గ గ రీ |

గా మ ప / ధ ప మ | ప / ధ ప ప గ రీ | మ గ మ గ రి మ మ |

స రి / గా మ / పా | మ రి / గా మ పా | ధా ని ధా ప మ

పా ధ పా ప మ | ప ధ ని నీ ధ స | సా రి గ రి రీ

మ గ రి గ రి సా | గ గ రి సా ని ధ | సా ని ధ ప మా |

గ గ రి గ రి సా | గ రి గ మ పా ధ | ధ ప ధ సా ధ ని |

ధ ధ ప మ మ గ గ | రి మ గ రి రి సా | ప ధ ని సా రీ |

/ గా రి గ రి సా | మా ప ద ధ నీ | ధా స స ని సా |

రి / గ సా ని ధా | ని స స ధ ని ధ ధ | ప ప ప ప మ గ గ |

రి గ గ రి రి సా | ప ధ ప మ గ రి మ | గ రి గ రీ సా |

ధా స సా ; ||

ఏఁబది యేడవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగరాగము 58 దేశిసింహారవ రాగము

ల క్ష ణ శ్లో క ము

వెంకటమఖి : దేశిసింహారవః పూర్ణస్సర్వకాలే ప్రగీయతే✹.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స రి ♭ గ ♯ మ ప ధ ♭ ని స
- అవరోహణము : స ♭ ని ధ ప ♯ మ ♭ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ఈసింహారవ రాగమునకు 'హేమవతి' యని ప్రతినామము గలదు. ఈ సింహారవ రాగమునకు, ధ ప మ ప ని ని సా , ప ని ధ ని సా — ఇవి విశేషప్రయోగములు.

✹ ఈ రాగము వేంకటమఖి కల్పించినదట చూ చతుర్దండీ ప్రకాశిక, మేళప్ర; శ్లో ౧౬౮. (రా. ల.)

లక్ష్యగీతము - ఏకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

స̇ ని ధ ప మా ప ప | ని ని సా ; స̇ స̇ | గ̇ గ̇ రి̇ రి̇ సా రి̇ స̇ |
శ్రీ . . . వెం క ట | గి రి వా స | మి నాం క ప్రి య |

ని ధ నీ సా ; | పా ధ ధ ప మ మా | గ రి గ రి సా ;
పా వ న్నా | ధీ జ న భా గా | ని ధి రె . రే

అంతరి

స గ గ రి గ మ గ మ | ప ధ మ ప ని ధ ని స̇ | గ̇ గ̇ రి̇ రి̇ సా
అ . . . . . . అ | అ . . . . . . అ | జ గ దీ . శా

జావడ

మ̇ మ̇ మ̇ మ̇ పా̇ పా̇ | స̇ గ̇ రి̇ స̇ సా̇ గా̇ | రీ̇ స̇ రి̇ సా̇ ; |
అ . . . ర త్త | జ్జ - - న్నసం క్రా | ణ చ్చ ణ రే |

గ̇ రి̇ గ̇ మ̇ మ̇ మ̇ గా̇ | మ̇ మ̇ మ̇ మ̇ సా̈ ; | సా̈ ; ని̇ ని̇ ధా̇ |
రా గా ం గ దే | ఎ . . . శీ | సిం - - హా |

పా̇ ధా̇ మా̇ పా̇ | ప̇ మ̇ గ̇ రి̇ స̇ ని ధ ప | ప మ గ రి ||
ర వ్యా రా గా | ది శి భూ చ . . క్ర | నా గ రు ||

స గ గ రి గ మ గ మ | ప ధ మ ప ని ధ ని స̇ | గ̇ గ̇ రి̇ రి̇ సా ; ||
అ . . . . . . అ | అ . . . . . . అ | జ గ దీ . శా

కీర్తనము - తిస్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

హరియువతీం హైమవతీం

పల్లవి.

గ రి మ గ రీ | నీ ధ ని సా | సా పా ధ ప | , మ గ రి గ రి స ||
హ రి యు వ తీం | హై మ వ తీ | మా రా ధయా | మి స త తం . ||

గ రి స ని ధా ని | స రి సా ని స ||
అ ఖి ల లో క | జ న నీం (శ్రీ). ||

అనుపల్లవి

స రి/గ రి/గ స | రి ని సా స ని | మ పా మ దా ప | , స నీ ధ ని ||
న ర హరి హృద | యని వా సి ని | నా మ రూ ప | ప్ర కా శి ని ||

స రి గ రి మా గ రి / గా రి స | ని నీ ధ ధ ప పా మ గ రి స ని ||
గురు గుహ మా న స రం జ ని | గు ణ జ న ను తే ని రం జ ని ||

స్వరము

సా , పా \ మా ధ ప ని ధా | ప ప ని ధా పా \ మా పా ప |
ని ధా / ని ప మ ప \ మా గా రి | సా / గ రీ రి స రి \ సా గ రి ||
స/పా పా ప రి గ మ ప ప ని | ధా ని స రీ రి స గ రి \ స |
, స స / పా \ మా ప/ని నీ ధ ని | / గ రి సా ప మ పా గ రి స ని ||
(హరియువతీం)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

స ప మ ప స నిధ ప మా | ప ని సీ సా ని ధ ని స |

మ ప ధా ప మా పా ప | ని ని సీ ధ ప మా పా |

నీ సా గ రి రి సా | నీ సా పా ధ ధ ప మ |

ప మ మా ప మ గ గ రి స | ధ ని ధ ని సా గ రి సా |

మ మ పా పా సా గ రి | గ రి / గ గ / మ మ గా గా |

రి గ మా ప మ గ గ రీ | రీ గ / ప పా సా గా |

రీ సా గ రి గ గ మా | సా పా ధా మా పా |

ని ధ పా మ ప ని ధ ప మ | ప ప ని ని ధ ప మ గ రీ |

రి గ రి రి రీ సా ని స | గ రి గ గ మ మ సా సా |

ని ని ధా ప ధ ప ధ \ మా | / పా ని ని ధా ప ని ధా |

ప ధ ధ మ స స ప ప ధ ధ | మ ప ని ని స స ని ని సా |

ని ధ ని సా స ని ధ ప మ | , ప గ రి గ ప మా గ రి |

గ రి సా ధ ని సా సా | గ రి గ మ ప ధ మ స సూ |

సా / సా సా ని ధా ని	|	ధ పా ని ధా ని స గ రి	|
ప ని ని స గ రి సా సా	|	సా ని ధా ని ధ ప మా	|
పా మ గా రి గ రి సా	|	స గ గ రి గ మ ప ధ మ ప	|
ని ధ ని స గ రి సా రి స	|	గ రి సా ధ ని ధ ప మా	|
ప మా గా రి గ రి సా	|	ధ ని ని స గ రి గ మ ప ని	|
ధ ని సా ని ధ ప ప మా	|	గ గ రి మ ధ ని ధ ని స	|
/ గ గ రి రి గ రి సా ;	||		

ఏబది ఎనిమిదవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగ రాగము 59 : ధామవతి రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వేంకటమఖి : ధామవత్సథసంపూర్ణాసగ్రహోసార్వకాలికీ.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స రి ♭ గ ♯ మ ప ధ ని స
- అవరోహణము : స ని ధ ప ♯ మ ♭ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ ధామవతి రాగమునకు స గ్గ రి గ మ ప , ధ ప మ ప ధ స ధా గ రి స , స ధ ప మ ప గ రి స — ఇవి విశేష ప్రయోగములు.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

స ని స	సా గ రి గ రి స గ రి స
హి మ గి	రీం ద్రా . త్మ జే స - ద్ర మ
సా , ప ప గ రి గ రి స	ని స గ రి గ రి స గ రీ
గీ ర్వ అ . . . . ణి	స్మి త వ ద న శో . భే ప
ధా గ గ రి సా	
పా వ ని . రే	

జావడ

ప పా	పా ధ ప ధ స ని ధ ప మ
జ ల	ద్దీ షు ధి ఇ సా . ధ్వ కే -
మ ప ధ ప మ గ రి గ రి స	సా గ రి గ రి స గ రీ
ను త సు రే ం ద్రా - ది కె ఎ	సం గీ . త ర సి కే -
ధా ధ ధ గ రి స సా ,	గ రి స ని ధ ప మ గ రి ప
మూకా - అ ం బి కే	స రు వ మా యా త్మి కే -
సా గ రి గ మ గ మ పా	మ ప ధా ధ ప ధ సా స
ఇ ష్ట దా య కె ఘ నా	దై - - త్య సం హా ర
మ ప ధా ప మ ప గ రి స	సా రి రీ రీ ధ ధా
కు చో - న్న తే . గౌ - రి	రా - గాం గ త్తి యై
గా గ రి స రీ రి స స	ధ ధ ప మ ప గ రి ‖
ధా మ వ తి రా . . గ	ది శి మా - చ - క్ర

స ని స	సా గ రి గ రి స గ రి స
హి మ గి	రీం ద్రా - - - త్మ జే - భ్ర

సా , ప ప గ రి గ రి స ‖
గి ర్వా - . . . . ణి ‖

కీర్తనము — తిస్రజాతి ఏకతాళము — ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పరంధామవతీజయతి

పల్లవి

ప / నీ \ ధా \ మ	/ ప గా రి / గ స	ఫా ధ సా ప మ	గా స గ రి ని
ప రం ధా మ	వ తీ జ యతి	పా ర్వ తీ ప ర	మే ళయువతి

/ సా ; ; ‖
ఈ ‖

అనుపల్లవి

ప ధా రీ స	ని సా ధ నీ	ప ధ \ మా పా	గ రీ స నీ ‖
ప రం జ్యోతి	వి కా సి నీ	ప ర మా త్మ	ప్ర కా శి నీ ‖

రి సా ధ పా ధ రి స రి ని స	నీ స గ రీ స పా ధ \ మా ‖
ని రం త రం గు రు గు హా జ న	నీ బృ హ దీ శ రం జ నీ ‖

స్వరము

పా , ధా ధ ప ధ స ని ధ ధ	\ మా , మా ప గ గ రి గ రి
ధా , సా స ధ గా రి గ గ	/ మా , గా రి ప మ గ రి గమ ‖

ప ధా ని ని ధ స నీ రి రి స | ధ గా రి ధ / గ రీ స గ గ రి |
సా ని ధా పా మ ప గా రి | స గా రీ సా పా ధ ప మ ||

(పరంధామ)

సంచారి - రూపకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ని స సా గ రి | గ రి స ని సా | గ రి స గ రీ | స ప ప గా రి |
ని స గ రి సా | ధా / గ గ రీ | సా ప ప ధ ప | ధ ప మ గ రి స |
రి స / గ రి సా | ని స స ధ గ రి | స గ రి స సా | ధ ధ ధ సా స |
ని స ధ ధ ధా | / స గ రి గ మ గ | ధ ప మ ప గ రి | ధ స రి రి ధ ధ |
/ గా గ రి స స | సా గ రి గ | మ గ గ మా మ | పా మ ప ధ ప |
ధ ప ధ స ని ధ | స ని స గ రి గ | గ రీ స గ రి | ధా / గా రి గ |
\ సా ప ప పా | ప ధ ని ధ పా | స ప పా ధ ప | మ ప ధా ప మ |
గ రి స స గ రి | ని స ని రి సా | గ రి సా రి స | రి స ని స గ రి |
గ రి గ మ ప మ | ప ప మ మ ప ధ | ప ప మ గ రి రి | స స ప ప ధ ప |
మ ప ధ ప స స | మ ప ధ ప ప మ | గ రి గ గ రి గ | స / ప ప ధ ప ధ |
స స గ గ రి గ | స ని స గ రి గ | గ రి సా ప ప | స స స ని స / గ |
రి స గ రీ స | రీ రీ ధా | గా రి స గ రి | ప ధ సా ని ధ |
ప మ మ ప ధ ప | ప మ గా రి గ | రి సా గ రి స | స ని ధ ప మ ప |
ధ ప మ గ రి గ | ని స / గ గ రీ | ధ / గ గ గ రీ | సా ధ గ రి గ |
గ రి సా స ని | ధ ని సా గ రి | ధ గ రి రి సా ||

ఏబది తొమ్మిదవ మేళము సంపూర్ణము

రాగాంగ రాగము 60. నిషధ రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వేంకటమఖి : అవరోహేధవర్జ్యస్సనిషధో రాగఇష్యతే.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స రి ♭ గ ♯ మ ప ♯ ధ ని స
- అవరోహణము : స ని ప ♯ మ ♭ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ఈ నిషధ రాగమునకు స గ రి గ ప ప ని ని సా , స ని స ప మ ప గ రి గ స , ఫ ని ని స ని ధ ని సా —ఇవి విశేష ప్రయోగములు.

లక్ష్యగీతము - ఏకతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

స ని ధ ని సా , స | గ గ రీ సా రీ | ప మ పా గ రి గ స |
త్రి న య న దే వ | గి రి ఈ - శా | మి త ర త్త అ ర అ |

గా రీ గ రి స | స ని సా ప మ ప ప | గ రి గ స
పా ల చ్చ . క్ర | ధు ఉ మ ధ్వ జ న య | ను . రె ఎ

అంతరి

పా , ప | సా స స సా ని ప | ప ని నీ స ని ధ ని |
లో క | క ర్క శ దా న వ | త్రి పు ర మ్మ ర ద ను |

సా ;
రే

జావడ

స ప పా ; ; | గ రి గ స | సగగాసా; | స ని ధ ని | సా ; |
న త దే | వేం ద్రుడు | గం గా . | చ ం - - | ద్రూ |

ప ని సా స ని నీ | సా ; | రి స నీ స స స స |
గు ణ స మ్ముం . | ద్రూ | జ ట ం మ్మ కు ఉ ట |

ప ని ధ ని ప స ని ప | ప మ పా గ రి గ స | స గ రి గ ప ప పా |
త్య . . చి ఖా సు ర | జ అ వు రె ఎ రె ఎ | అ అ ఇ య్య అ ఇ య |

ప ని ని ని పా ; | గా గా రీ . గ స | ప . మ . సా |
త్రి నయ న య దే | [illegible] | [illegible] |

ని ధ నీ సా ; | ప ని ధ ని ; స పా | ప మ పా గ రి గ స |
రా గాం గా . | ని ష ధ ం - - - గా | ది శి పా చ . క్ర . |

గా రీ గ స రి స | స ని సం ప మ పా | గ రి గ స ||
నా ఆ గ రు రె ఎ | చ ణ రే ప్రి య ధా | ధి పు రె ఎ ||

పా , ప | సం స స ం . . | ప ని నీ స ని ధ ని |
లో క | క గ్కు శ దా . వ | త్రి పు స మ్మ ర ద ను |

సా ; ||
రే ||

కీర్తనము - త్రిపుటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

నిషధాది

పల్లవి

ని ధ ని సా రి / గ రి / గ స | రి న ప మ గ రి ||
ని ష ధా ది దే | శా ధి ప తి ను త ||

నీ ధ ని / సా స ని ప | మ / పా , , మ గ గ రి ధి సా ||
నీ ల కం రే | శ పా ల య మాం ||

(నిషధాది)

అనుపల్లవి

గ గ మ గా గ రి | పా ని / సా ని ప మ ||
వృ ష భ వా హ న | వి శ్వ మో హ . న ||

ప పఀ మ పా స గా గ రి రీ రి స | సా గ రి స ని స ని ప మ గ రి / గ స ||
వి ష య వా స నా ది వి దా ర ణ | వీ ర గు రు గు హో౦దయ కా . ర ణ ||

స్వరము

ని ధ ని సా రి స గ రీ రి / గ సా | స ని స పా మ / ప గ రీ / గ గ సా |

ఫ ని ని సా స ధ ని సా / గ రి సా | స / పా మ పా \ గా స / గ రీ సా ||

ని ధ ని \ ఫా ఫ / సా స / గా గ రి గ | ప మా / ప గ రి / గా గ గ స / రి స ని |

స సా / ప సా మ పా స నీ ధ ని | సా గ రి సా ని పా గ రి / గా స |

(నిషధాది)

సంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

గా గా గ రి సా | ప మ పా గ రి గా | స రి సా స ని సా

ని ధ ని స ఫ ఫ ని ని | సా సా / గా గా | రి స నీ ధ ని సా

స రి నీ ఫ ఫ స రి | గ రి సా ప మ ప ప | స ని ని స / గ రి / గ స

స / గ రి గ స స ప మ | / ప ప మ ప స / ప ప మ | ప ప గ రి / గ గ స రి

ప ని ధ ని స / గ గా | \ సా రి స నీ స స | ఫ ని సా నీ రి స

ఫ ని ధ ని ఫ ఫ స స | పా పా గ రి గా | \ సా సా రి స రీ

న్ని స సా ప మ పా | ధ ని పా స ని పా | మా పా స ని నీ |

ప మ పా రి గ గా | ధ న్ని సా ఫా సా | రి గ రీ పా మా |

ప ని పా మా పా | సా ని ధ నీ పా | గ గ గా స రి సా |

గ రి గ స రి స రి ని | ప మ ప ని ప మ పా | సా న్ని స గ రి గా |

ప మ పా స ధ నీ | సా రి స రి రి సా | స ని పా ధ ని సా |

స ని పా సా స ని | ╲ మా పా స స స ని | ధ ని స ని ప మ ప గ |

రీ గ స గ రి గ ╱ ప | పా ప ప ని ని ని ప | ని ని ధ ని స ప ని ధ |

ని స ని ప సా సా | మ పా గ రి గ సా | స స ప ప స స స ని |

ధ ని సా ని ప స స | స గ రి గ స గా రి | స రి సా ప స ని స |

ప నీ ని ప మ పా | గ గ రి గ స గ రి రి | స రి సా ప సా ని |

పా ప మ ప గా రి | ╱ గా గ రి స గ రీ | స న్ని ధ స్ని సా , ||

అఱువదవ మేళము సంపూర్ణము.

పదియవ చక్రము ముగిసెను.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

రి గు మి ప ధ న] చక్రము 11 : మేళము 61 [రుద్ర. పా. చక్రము

రాగాంగ రాగము 61 : కుంతల రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : నిషాదవర్జ్య ఆరోహే కుంతలస్సగ్రహాన్వితః.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స రి గ ♯ మ ప ♭ ధ స
- అవరోహణము : స ♭ ని ♭ ధ ప ♯ మ గ రి స.

లక్షణప్రపంచము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగ [illegible] సగ్రహము; ఆరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ కుంతల రాగమునకు మ ప గ రి గ స , మ ప గ రి గ సా , ప ధ మ ప రీ రి సా , ధ ప సా — ఇవి విశేష ప్రయోగములు

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము

గ రి గ | మ ప ధ ని ధ ప మ పా ప |
అ మ ర | రి పు స ం ఘ మ ర దం న |

ప ధ ప ధ ప గ మ గ మ గ | గ రి గ గ మ పా ; , |
గు ం - - జ దా మ - - | మి త సు ప్రే మా |

గ రి గ సా రి గ సా స | రి స రి ని ధ ప ని ధా , |
ప ర మ పా వ న నా మ | ధ ర ణి ధ ర నె - మా |

మ ప ధ మ ప మ గ మ మ గ | సా ; ; ,
న ర కా - సు ర భీ . మ | రే

అంతరి

ప పా | ధా ని ధ ప పా ధ ప ధ |
అ రె | ధౌ ర ం ధ రా న ం త |

రీ రీ రీ స స గ రి | సా ; ; ,
రూ . ప శ్య ం ం త | రే

జావడ

గ గ గ | ప ను గ గ గ రి స రీ రి |
క వి త | శ క టం సు ు అ హ ం త |

మ ప ని ధ ప మ ప గ రి స | రీ గ సా సా ప ధా |
శ్రీ . కా ం త కా - ం త | రే ఎ ఆ రె త్తి హై |

ప ధ ప ధ ప పా ధ ధ ధ	మ ప ధ మ ప రీ రీ రి
అ ఇయ ఇయ ఐ య ఇయ	అ ఇ య అ ఇ యైయైయెయ
సా గ రి గ మ ప ధ ధ స	గ రి గ మ ప ధ ధ పా
అ . . . . . . అ	అ . . . . . రే
సా ; స ప మ పా ప	మ ప ని ధ ప మ ప గ రి స
రా గా - - ఆం గ	కు ం త ల . రా . గ
రి గ సా స ని ధ ప ధ ధ	మ ప ధ మ ప గ రి ‖
రు . - ద్ర పా చ . క్ర	నా - గ రు - రే - ‖
ప పా	ధా ని ధ ప సా ధ ప ధ
అ రె	ద్ధా ర ం ధ రా న ం త
రీ రీ రీ స ప గ రి	సా , , , ‖
రూ . ప క్ష - - త	రె ‖

కీర్తనము - తిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీసుగంధి కుంతలాంబికే

పల్లవి

రి గ/మ గ/ప మ | ధా/ని ధా ప | ధా ప మ/పా | మ గ రి, స\ సి ధ ధ ‖
శ్రీసు గం ధి | కుం త లాంబి | కే జ గ దం | బి కే హృది ‖

సా / ప \ మా ధ మ గ రి గ రి స ‖
చిం త యే హమ ని శం త్వాం ‖

2\. రీ గ/మ గ/పమ | ,, ,, ,, | మ గ రి సా , ||
(శ్రీ) సు గ ంధి | ,, ,, ,, | ణి కే ||

అనుపల్లవి

పా ధ / నీ ధ | స\నిధధసా | పా ధ ప పా | మ గ / ప గ రి స ||
భూ సు రా ద్య | ఖి ల జ న సం | పూ జి త పం | క జ చ ర ణే. ||

సా గ రీ గ పా ధ / ని ధ ప | ధ / ని ధ సా రి గా రీ స రి ||
వా సు దే వ (శ్రీ) గు రు గు హ | వ ర ద రా జ రా జే శ్వ రి ||

సా ప ధ / నీ ధా ప పా మ | స రి గ / మా గ రీ గా స రి ||
వా సు కి క ర్కో ట కా ది | వ ల య మా తృ భూ తే శ్వ రి ||

స్వరము

సా రీ గా మా గ ప మా | ప ధా / ని ధ ప మ పా మ గా |
పా \ రీ \ సా గ రి గ / మ / పా | ధ స గ రి గ మ ప / ధ ప మ గ రి ||
స \ నీ ధ సా గ రి గ మా ప | స / గ రీ గ గ మా ప ధా ప |
/ ని ధా ధ పా గ రీ రి సా | స \ నీ ధ పా పా మ గ రి స ||
(శ్రీ సుగంధి)

సంచారి - మర్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

మ / ప పా ప ధ / ని ధ పా | ప / ధ ప / ధ ప గ / మ గ మా |

గ మ \ గా రి గ మా పా | గ / మ గ గ రి గ \ సా రి గ |

స రి గ మ గ రి \ సా సా | రి స రి గ రి స రి గా |

స రి గ రి గ గ రి గ సా | సా రి ని ధ ప / ని ధా |

ప ప ధ రి సా రి రి గ గ | ప మ గ గ రి స రి రి |

పా ధ / ని ధ ప ధ ధ సా | రి రి గ రి రి స రి గా |

సా గ రి గ మ ప ధ పా | గ / మ గ / మ గా రి గా |

సా రి గ / మ గ రి సా | గ రి గా ప మ గ గ రి |

మ ప / ని ధ మ / ప పా గ రి | స రి గ స సా ప ప ధా |

ప ప ధ ప ధా ధ ప మ ప | ధ ధ ని ధ ప ధ ప మ పా |

గ రి స రి గా \ సా సా | మ ప మ ప గ రి స రి గా |

స గ రి గ స రి గ రి స రి | స ప ధ ప ధ ని ధ ప మ ప |

స ప ధ ప ధ స ప ధా ప | ధ మ ప ధ మ ప రి రి |

రి స గ రి గ మ ప ధ ధ స | గా మ ప గ గ మ ప ధ స |

గ రి గ మ ప ధ / ని ధ ప స | ప ధ ధా పా ధా సా |

ప మ పా మ ప / ని ధ పా | ధ ని ధా స \ నీ ధ పా |

మ ప ని ధ మ ప గా రి గ | స గ రి గ మ ప మ మ గ గ |

స గ రి గ ＼ సా రి రి స స | ప ధ స గ రి గ స రి గ మ |

స గ రి గ మ ప ／ నీ ధా | ప ధ సా రి గ స రి గా |

స రి గ గ రీ సా రీ | రి గ సా స రి స ＼ ని ధా |

ప ／ ని ధా మ ప ／ ధ మ గ రి | స రి సా మ ప ／ ధ మ గా |

ప మ గా గ మ మ గ సా | గ రి గ మ ప ప ధ ధ సా |

గ రి గ ＼ సా స ప ధ ／ ని ధ | ప ప మ గా గ రి గ సా |

సా రి గ స గ రి గా మ | పా ధ ／ ని ప ధ మ పా ధ |

సా రి గ స గ రి సా రి | స ＼ నీ ధ పా మ గ రీ |

సా రి గ ప మ గా రీ | స ／ గ గ రి ＼ సా ; ; ||

అయువదొకటవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగరాగము 62 · రతిప్రియ రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : రతిప్రియాచ సంపూర్ణా సగ్రహాసార్వకాలికీ.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స రి ♭ గ ♯ మ ప ధ ♭ ని స
- అవరోహణము : స ♭ ని ధ ప ♯ మ ♭ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము, సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ఈ రతిప్రియా రాగమునకు స ధ ప మ ప ధ స , స రి గ స , ధ ప రి గ స , పా ; రి గ స — ఇవి విశేష ప్రయోగములు.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము

ధ ధ ధ ప	మ ప ధ మ ప ధ ని	ధ ప మ ప ప ధ ధ
కృ ప క రి	ప్రి . ణి తా న ం	గు . . లి త త స
పా ధ సీ నీ ధ ధ	పా ధ ప మ రి గ	సా రి రి రి రి రి
మీ పి త అ మ ర	పా ర దు . . ర	ధా ర అ అ ఇ త
స స స ప ధ మ ప	ధ ధ ప మ ప ధ ప	పా మ రీ గ స
ని ఇ ర ద క చొ ఒ	ద అ ర న వ సు మ	హా ర ధా అ రు

రి స రి సా ;

రె ఎ రె ఏ

అంతరి

ధ ధ ప మ ప ధ స	సా స రి రి గ స	రి సా ;
పా ని మా న న	రా జ హా ం - స	రె ఏ

జావడ

స స	రీ రి గ రి రి స	సా స రి గ రి స
ల ఓ	- మ్మ దే . . వి	భా గ్య దా యి ని
రి స స రి స స రి	స స రి స స రి రి	స స స ని స ప ధ
లో క బ స ని	అ ఇ య అ ఇ య ఇ	య ఇ య అ ఇ య ఇ
మ పా ధ ధ ధ ప	పా మ రి రి గ స	సా , ధ ధ ధ ప
అ రె త్తి య ఇ య	ఐ య అ అ అ అ	రే తి య ఇ య

మ ప ధ మ ప ధ స	రి రి గ స రి ధ ప	మ ప ధ మ ప ధ స
అ ఇయ అ ఇయ ఇ	అ . . . . . రె	రా . గా . అ ం
సా ; ; ,	ధ పా మ ప ధ ప	రి రి గ సా రి సా
గా	ర తి ప్రి య రా	అ . . . . గా
స స స ప ధ మ ప	రి రి గ సా ; ‖	
రు . ద్ర శ్రీ చ .	క్రా . ధి పా ‖	
ధ ధ స మ ప ధ స	సా స రి రి గ స	రి సా ; ‖
మా ని మా న స	రా జ హం ం - స	రె ఎ ‖

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి

మా ప ధ పా స ని స	, సా ప	, ధ పా ‖
మా ర ర తి ప్రి యం	భ క్త	ప్రియం ‖
మా ధ ╲ మ ╱ పా గ రి	, ╱ గ స ని	, ని సా ‖
మం గ ళ దే వ తే	శ ం భా	వ యే ‖

(మారరతి)

అనుపల్లవి

పా మ ని ప ధ స	సా ధ రి	గ రి సా ‖
భా ర తీ శ జ న	కం న త	జ న కం ‖

పా ధ \ మా \ ప మ గా | రీ స ని | , రి సా ||
భా వ రా గ తం | శ స్వ రూ | ప కం ||

సా రి గా మ ప ధ ధ నీ నీ ధ సా | పా ప ధా నీ మ | / ధ ప ; గ స రి రి గ ||
జా ర చో ర చతు ర గోవింద రా | జం ప దాబ్జం గు | రుగుహ సితమజం ||

స్వరము

మా , ప ధ ధ మ ప ధ ధ ప ప ధ ధ నీ | ప ధా మ / ధ ధ ప మ | / పా మ రి గ స రి స ||

రీ గ మా ప ధా నీ ధ ధ సా రీ | గ సా రి స నీ ధ | ప మా గ రి స రి గ ||

(మారరతిప్రియం)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స స స ని సా ప ధ మ ప | ధ ధ ధ ప పా మ రి గ స |

రి రి గా మా \ రీ గ స | స ని ధా / సా సా రి రి |

గ మ గా రి స రి రి గా | సా రి రి గ స రి స సా |

రి స రి గా స ని స రీ | స ని సా ప ధ మ ప మం |

రి రి గ స సా / ధ ధ పా | మ ప / ధ మ ప ధ స రి గ స |

రి రి గ స రి రి / ధ ప ప మ | ప ధ పా మ రి గ స రి స |

/ ని ని ధా ని ధ ప మ / ప ప	మ ప మా ప మ రి గ గ రి
ప మ గ రి రి గ స రి సా	ని ని స స ప ధ ప ప స స
ని స రి రి సా రి గ రి స	గ స రి స రి గ రి మ రి గ
ప ధ సా రి రి గ స రీ	ధ ప మ ప ధ మ / పా పా
రి రి గా గా స రి సా	ధ / నీ ధ స ని సా సా
ధ స రి గ సా స రి రి రి	ధ ని సా ప ధ రి రి గ స
సా స రి గ రి స స రి	ధా ధ ని ధ ని స స సా
రీ రి గ స రి / ధ ధ ప ప	గ ప / ధ మ ప ధ మ ప ధ ప
ధ స ప ధ ప ధ ని ని స	ధ ని ప ధ మ ప / ధ ధ మా
స స ని ని ధ ధ మ ప ద ప	ధ రీ స స ధ ప మ ప
ధ గ రీ సా ని ని ధా	ప ధ ని సా ని ధ ప మ ప
మ గ రి గా స రి గ \ సా	సా / నీ స ధ ప మా
గా రి గ స సా రి	గ స రి స రి సా ;

రాగాంగ రాగము 63. గీతప్రియ రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : గీతప్రియా సుసంపూర్ణా సగ్రహాసార్వకాలికీ.

మూర్ఛన :
ఆరోహణము : స రి గ ♯ మ ప ♭ ధ ని స
అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప ♯ మ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ఈ గీతప్రియ రాగమునకు ప మ రి గ రి స , ప మ ప రీ గ రి స , స ప ధ ప ధ ని స̇
స ప ధ ప మ ప ధ స , ధ ప మ రి గ రి సా — ఇవి విశేష ప్రయోగములు

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

ధ ధ	ప మ రి గా రి స	స ని ధ సా సా
గ ఉ	రీ . మ నో హ ర	గు హా గు రో సా
రి రి గ సా సా	స ని ధ ప ధ ని స	ధ ప ధ మా పా
మి - - రే రే	ప ర ం మే . . శ	ధ న ద మి త్రా
రి రి గా రి స	పా ప ధ ప ప ధ	స ని ధ ప ధ ని స
ను ంనపా . ప	ఐ య ఇ య ఇ య	అ . . . . . అ
రీ గ సా ప ప	సా స ని ధ ప మ	రి గ గా రి స
ఆ అ రె త్తి య	ఐ య ఇ య ఇ య	ఆ ఇ యా రె ఎ

అంతరి

పా ప ధ ప మ ప	ధ సా ధ ని సా	రి రి గ సా స ని
ఆ రె శ ర ణ .	గ త త్రా ణా	బి రు ద రే హా ర
ధ ప ధ మ ప ధ స	సా	
మ ద న మ ద హా ర	రే	

జావడ

ప ప	పా ప ధ ధ ధ ధ	ప మ ప రీ గ గ
అ అ	రే రె త్రి శూ ల	డ మ రు చా . ప
రీ రి గ రి స రి	సా ని ధా స స	రి స రి స ని ధ ప
ఖా ణ క పా -	- ళ ము ద్గ ర	తో మ్మ రా . సి

సా స ని ధ ప మ	రీ గ గా రి స	సా స ప ప ధ ధ
చ ర్మ ఘ న మ్మ గ	ధా రు రే రే -	ఆ రె అ ఇ య ఇ
పా ప ధ సి ధ ని	ధ సి స ధ ని సా	సా ; ; ,
ఐ య అ ౹ చ న	య ఇ య అ ఇ మై	యా
ధ ప మ ప ధ ని స	సా స మ ప ధ ప	మ ప ధ మ ప ధ స
అ . . . . అ	ఆ ఎ . . రె	రా . గా . అం
సా , నీ ధ పా	మ ప ధ ప మ గ రి	గ గ రి రి రి స స
గా గీ . త	ప్రియ రా . . గ	రు . ద్ర గో . .
ధ స స ధ ధ ప మ	రీ గ గా రి స ‖	
చ . క్ర నా గ రు	ఆ ఇ యా రె ఎ ‖	
పా ప ధ ప మ ప	ధ సం ధ ని సా	రి రి గ సా స ని
ఆ రె శ ర ణా	గ త త్రా ణా	బి రు ద రే హా ర
ధ ప ధ మ ప ధ స	సా ; , ‖	
మ ద న మ ద హా ర	రే ‖	

కీర్తనము - త్రిపుటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి

సా ధ ని స రి గ | మా ధ ధ ధ పా ‖ సా ౼ ధా ధ ప మ గ | ౼ రి ని స రి గ రి ప ‖

సా ధు జ న వి ను | తం గురుగుహం ‖ సం గీ త ప్రి | యం భ జే హాం ‖

(సాధు)

అనుపల్లవి

మా గా రి గ స | ,ని\ధా ని/సా || మా ని \ ధా / సా | రి గా రి సా , ||
మా ధు ర్యరసా | ది భ క్ష ణం || మ త్త ఘూ రా | ది శి క్ష ణం ||

నీ ధ ధా ప పా మ గా గ \ రీ | సా రి / గా గ \ స రి గ \ రీ రి స ని ||
మాధవా ది దే వ ర క్ష ణం | మా ర కో టి వి జయ ల క్ష ణ ం ||

స్వరము

సా ని \ ధా ని స రి గా గ రి గా | ప మా గ మ \ రి గ \ సా రి గ సా |
స నీ ధ ధా ధ ధ సా ని ధ రీ | ధ నీ స రి గ మ \ రి గ \ రి స రి ||
స సా ప పా / ధ ధ పా / ధ ప మా | ప \ రి గ మా రి గ మ ప ధ ధ సా |
ధ ధ ని సా రి గ మా గ రి గ రీ | స రి సా ని ధా ప మా రి గ మ రి ||

(సాధు)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

గ రి సా రి రి రీ | / ధ ధ పా మా పా పా |
రి రీ గా రి స గ రి సా | సా పా ప ధ ప మ పా |
రి రి గా గ పా పా | మ ప ధా స ని ధ ప ధా |
ప మ రి గ గ గా రి స | సా పా ప ప ధ ధ ప మ |

స ప మ ప ద ప స ధ మ ప | రీ గ గా రి గ స పా |
ప ధా మ పా ధ స నీ | పా ధ స నీ ధ ప మా |
ధ ధ ధా ప మ ప గ రీ | రి గ స స నీ స ధ నీ |
ధ / స సా ధ ని సా రీ | సా ని ధ స స రి స రీ |
స ని ధ ధ ధ ధ ధ రి సా | పా సా స ని ధ ప మా |
రీ గా మ రి గ స రి స | ప ప / ధ ధ పా ప ధ ని ని |
ధ సా స రి స రీ స ని | ధ ప సా ని ధ ప మ రీ |
గ గ రి సా స స ప ప ధ | పా ప ప ధా ని ని ధ ధ |
ప మ ప ధ సి ని సా సా | రి స రి గ సా రీ స స |
ధ ప మ ప ధ ని సా స స | మ, ప ద ధ ప మ ప ధ ధ మ |
పా / ధ ధ మ ప ధ / స సా | గ గ రి రి రి స సా ధ స |
ధ ప మ ప ధ ని సా ని ధ | గ రి సా ని ధ పా మా |
ప ధ ప మ గ గ రి రి స స | గ రి స ని ధ ప మ ప ధా |
/ సా నీ ధ ప మ గా రి | ధ / స స ధ ధ ప మ రి గ గ |
/ ధ ధ ప ప / ధ ధ స ని ధ ని | గా రీ గ రి సా నీ |
ధా పా ధ ప మా గా | రీ గా రీ సా నీ |
ధ స ధా ని సా రి రీ | గ స స ని ధ ధ / సా ; ||

అఱువది మూడవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

రి గు మి ప ధి ని] చక్రము : 11 మేళము 64 [రుద్ర భూ. చక్రః

రాగాంగ రాగము 64 భూషావతి రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : భూషావతీ సదా గేయా సగ్రహా గాయకోత్తమైః

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స రి గ # మ ప ధ ♭ ని స
- అవరోహణము : స ♭ ని ధ ప # మ గ రి స

✹2.
- ఆరోహణము : స రి గ స | స రి ప మ ప ధ సా
- అవరోహణము : సా ధ ప | ధ ని ప గ రీ సా.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

✹ రెండవ మూర్ఛనారోహణావరోహణములచేత ఈ భూషావతీ రాగములో గల విశేష ప్రయోగములు జూపింపఁబడినవి.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువతాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము

మ ప ధ ధ ధా ప మ ప మ గ గ గ రి | గ రి గ రి స స స ధ ప ధ రీ సా
శ్రీ . ర మ ణీ కు చ త ట చ ం ద న | గు రు త ర ప రి మ ళ ల హ రీ ఈ

గ గ గ గ గ రి ప మ ప మ గా గ రి | స రి గ సా స ప ధ ని ప గ గ రి స
మి శ్రి త వి శా ల ని చో . ళ స్థ ళ | ప వ న భో జి ళ యా ను రే - రే -

అంతరి

సా ; సా ధ ప ధ స స రీ రి | స రి గ గ రి గ ప మ గ రి గ రి సా
ధీ   ర ద్ధ ళ ర ధ రా . మ | ని రు ప మ గు ణ అ . . భి ర అ మా

జావడ

ప మ ప మ గా ధ ప ప మ గ గ రీ | ధ ధ ని ప మ గ ప మ ప గ రి మ గ రి
అ . . . రె త్తి య ఇ య ఇ య రే | అ ఇ య ఆ ఇ య అ ఇ య ఇ య అ ఇ య

సా రీ గా స ధ ప ధ ని ప గ రి | స రి స ప మ ప ధ ని ప ధ స స రి రి
ఆ ఆ రె త్తి య ఇ య ఇ య ఇ య | అ . . . . ఆ

స రి స ప మ ప ధ ని ప ధ స స సా | ధ ధ సా ; ప ధ ని ప గ గ రీ
అ . . . . రె రా గా - ం గా | భూ - షా వ తి రా . . గా

స రి గ సా స ప ధ ని ప గ గ రి స ||
రు . ద్ర భూ . చ . . క్ర నా గ రు ||

సా ; సా ధ ప ధ స స రీ రి | స రి గ గ రి గ ప మ గ రి గ రి సా
ధీ   ర ద్ధ ళ ర ధ రా . మ | ని రు ప మ గు ణా . . . భి రా . మా

కీర్తనము — తిస్రజాతి ఏకతాళము — ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

భూషావతీం మంజుభాషావతీం.

పల్లవి

పా , రీ గ | ధా , ధ ప మ | పా ధా ని ప | , ధ ప ప గ రి సా ||
భూ షా వ | తీం మ ం జు | భా షా వ తీం | భ . జే . . హం ||
(భూషావతీం)

అనుపల్లవి

స / ని ధా ని ధ ప | ప ధ నీ ధ సా | సా నీ ని \ ధ ప | గా గ \ రి సా ||
దో షా క ర | శే ఖ రీం | దు ర్గాం బ్ర హ | న్నాయ కీ ం ||

రి గా పా ధ / నీ ధ రీ | స ని ధ స ధ పా మ / ప గ రీ ||
శే షా ద్రి శ సో ద రీం | శి వ గు రు గు హ ప్రి య క రీం ||

స్వరము

సా , రి గ \ సా స ప ధ / ని ప | గ రి సా రి గ ప మ గ గ రీ |
/ గ రి స ధా స ధ / ని ప ప గ రి | ధ ధ ని ప మ గ / ప పా మ గ రి ||
ప రి స పా మ ప ధ ని పా ధ | ని పా మ / ప గా రి ధ / ని ప ధ |
/ స సా రీ స రీ గ సా స ప ధ | ని పా ప గ రి సా ప మ గ రి \ ||
(భూషావతీం)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

మ మ పా ధా ధ ప మ ప | మ ప గ గ రి స రి గ రీ |

గ గ రి ప మ ప మ గ రీ | గ రి సా స ధ ధా ధ రి |

సా గ గ గ గ రి గ రీ | స స ప ధ ని ప గ గ రి స |

రీ రి స రి స గ రి గా | సా ధ ప ధ ని పా గా |

ధ ప ప మ గ గ రి రి ప మ | ధ ని ప గ రి / ప మ / ప గ రి |

స రి గ \ స సా ధ ధ ని ధ | గ గ రి స ధ ని ధ ధ సా |

ప మ పా మ గ ధా పా | ధా ని ప గ రి ప మ పా |

స ధ ప ధ ని ప గ రి స రి | స స / ప ప మ ప ధ ని పా |

గ గ రీ స స రి గ సా | ధ ప ధా ని ప గ రి గా |

రి రి స స / ప ప ధ ధ ని ప | రి ప మ ప మ గ రి గ గ స |

రి స రి గ స రి / గ గ స స | ధ ధ ధ స స స రి రి గ రి |

స రి గా రి గ ప మ గ రి | స గ రీ స రి గ రి సా |

ధ ధ ధ ప ధ ని ప ధ పా | ధ ని ప ప గ రి స రి సా |

ప మ పా ధ ని పా ధా | సా ధ స ప ధ నీ సా

గా రి గ పా మ ప గా | గ గ రి గ స ప గ రి సా |

మ గ రి గ రి స గ రి సా | ప ప మ ప ధ ధ ని ని ప ప |

ధ ని ప గ రి రి గ రి సా | స రి స ప మ ప ధ ని ప ధ |

స స సా రి రి సా గ రి | స ప మ ప ధ ని ప ధ సా |

గ రి సా ప ధ ధ ని పా | గ రి గ ప మ గ రి గ సా |

సా పా మ ప ధ ని పా | ధా సా ప ధ గ రి సా |

పా ధా ధ ని ప ధ సా | గా రి స సా పా ధ ని |

పా గ గ ప మ గ రి సా | సా సా ధ ప ధ / స సా |

రీ రీ స రి గ రి సా | ధ ని ప గ రి గ ప గ రి |

గ ప మ గ రి గ ప మ గ రి | గ రి స రి సా ; ; ||

అఱువది నాలుగవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

రి గు మి ప ధి ను]　　చక్రము 11.　మేళము 65　[రుద్ర. మా. చక్రము

రాగాంగ రాగము 65 : శాంతకల్యాణి రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వేంకటమఖి　శాంతకల్యాణి రాగశ్చ సర్వకాలే ప్రగీయతే

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : స రి గ # మ ప ధ ని స
అవరోహణము : స ని ధ ప # మ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ఈ కల్యాణి రాగమునకు గాంధార ఋషభములు మిగుల రంజనముల గళిగించెడి జీవ స్వరన్యాస స్వరములుగా నున్నవి.

గా నీ , గా ధా , రీ గా , ధా రీ , ధా గా , నీ గా , నీ రీ సా , ఇటువంటి దాటు స్వర ప్రయోగములును, గ మ / ధ మ గ రీ , నీ ధ మ గ రీ , ధ / గ రి ని ధ మ గ రీ ధ రీ సా — ఇటువంటి ఒరికగల స్వరప్రయోగములును ఈ కల్యాణి రాగమునకు మిగుల రంజ ముల నిచ్చుచున్నవి. తక్కినవి లక్ష్యముల జూడుడు.

లక్ష్యగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

గ గ ధ ప	ప మ గ గా రి మ	గ రి స రి గ రి స
రే - రే -	త్రి శూ . లి ని	గు ణ వ తి . రే -
స ని ధ ప మ గ మ	ప ధ ప మ గ రి స	గ మ ప గ మ ప ధ
మీ . . నా . . క్షి	పాం డ్య దే . శా .	ధీ . శ సు తే . .
స స స గ గ గ రి	గ మ ప మ గ రి స	ని ధ ప మ గ రి స
నూ పు ర . ద్వ యు	శో భి తే . . .	అ . . . . . రె

అంతరి

పా ప ధ ప మ ప	సా స గ గ రీ	గా ప మ గ గా
ద క్ష యా . గ	శి క్షి ణీ . .	భ క్త జ న సం

రి స రి సా
ర క్షి ణీ

జావడ

ధ ప	ప మ గ గా రి మ	గ రి స రీ రీ
అ -	రే - రె చొ క్క నా	- . ధ రా ణీ

గ రి స రి గ రి స	ని ధ ప మా గ మ	పా , సా ;	
శు క వా . . . ణి	ప - ల్ల వ పా్ -	ణీ రే	
సా స గా రి గ	మా ప ని ధ ప మ	గ మ ప ధ ధ ని ధ	
అం గ శాం త	క ల్యా . . ణి	భా . షా - ం గ	
సా స గ రి గ మ	పా ప ని ధ ప మ	గ మ ప ధ ధ ని ని	
ఇ మ్న క . ల్యా .	ఆ ణి మో హ న	రా . . . . . . గ	
సా ; ; ,	సా , ని ధ ప మ	ని ధ ప మ గ రి స	
రే	రు . . . ద్ర	మా	
స స గ రి స ని ధ	ప ధ ప మ గ రి స ‖		
చ - . . . - క్ర	నా గ రు . రె ఎ ‖		
పా ప ధ ప మ ప	సా స గ గ రీ	గా ప మ గ గా	
ద ఢు యా . గ	శి ఓ ణి . ఈ	భ క్త జ న సం	
రి స రి సా ‖			
ర ఓ ణీ ‖			

ఈ కల్యాణి రక్తిరాగములలో శ్రేష్ఠమైన రాగము.

కీర్తనము 1 - తిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

భజరేరేచిత్తబాలాంబికాం.

పల్లవి

గ మా / పా ;	మ ప గా రి సా	/ రి రి స్ని స ని సా	, రి గా / మ గ గ రి రి
భ జ రే	రే చిత్త	బా లా	ంబి కా . . . ం

2. గ/ప మ/పా ;	,,	,,	, రీ గా గ రి రి ‖
భ జ రే	,,	,,	ం బి కా ం ‖
స సా ని రి స ని స	ధ ని\ధ/నీ సా	రీ , రీ గా	, రి గ / ధ మ మ గ
భ జ రే	రే . చి త్త	భ క్త క	ల్ప ల తి
గా రి స ని స రి			
కా ంకా ం			

2. గా రి రి సా ‖
కాం ‖ (భజరే)

అనుపల్లవి

ని స నీ ధా\ప ధ	ధని\పాపమమగ	మ పా ధా / స ని	ధ / స నీ / సా ; ‖
ని జరూ ప	దా న	ద ను	చ ర ణాం ‖
, ని ధ నిస రి సా	, రీ సా ;	స ని ధా పా మా	పా , ధ నీ ; ప మ
అరు ణా ం ం	ని త్యాం	క ల్యా	ణీ ంశ

/ధపమగ/పమరి ‖
ర్వా ణీ ం ‖ (భజరే)

చరణము

గా , గా గ గ	గా గ గా గ రి	గపమప ధ/నిధప ప	గ ధ పా మ గా రీ ‖
(శ్రీ) . వా గ్భ వ	కూ ట జా త చ	తు ర్వే ద	స్వ రూ. పి ణీం ‖
రీ గ/మ గరిసని	రిసా ధని ధని స	రి గ గ గా \ రి గ	గ మ ప మ గ రి సా ‖
శృంగా ర కా	మరా జో ర్భవ	స క ల వి శ్వ	వ్యా పి నీం ‖

గా , / ప మా గా | మ పా ధా ని \ ప | ధా / ని / సా స ని | \ ధా / రి స రీ , సా |
దే పీం ఠ | క్తి బీ జోద్భ వ | మా తృ కార్ణ ఠ | రి రి ణీ ం |

సా ని స రి ని సరి | నిస ధపమప ధనిసరి | ని ధ ప గ గ గ రి | గమప / ధపమ గ రి సా |
దే వమ త భ వ | రో గహారవై . | ద్యప తిహృ దయ ః | హా . .రి ణీ ం |

నీ స రీ రి గా గ మా ప ధా | సా నీ సా నీ ధ ని స ని సా |
భా వ రా గ తా ళ మో ది నీం | భ క్తా భీ ష్ట ప్ర దా యి నీం |

సా ని స రి స స / రి ని స ధ / ని ప ధ | ని స ని ధ ప మ ధ \ మా గ / ప మ గ రి |
సే వ క జ న పా ల నగు రుగుహ | రూ ప ముద్దు కు మా ర జ న నీం |

(భజరే)

నవావరణ పూజాక్రమములో నిది ద్వితీయావరణ కీర్తనము.

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

కమలాంబాంభజరే.

పల్లవి

గ మ / పా ధా ధ రి | సా ని స స ని ధ | ప మ \ గ రి స |
క మ లాం బాం భ జ | రే రే . . | మా న స |

మపా మగమప / ధమమగ గగ రి | స ని ధ రి రి గ గ ప | \ మ గ రి స రీ |
క ల్పి త. మా యా | కా ర్య | ం త్య జ రే |

(కమలాంబాంభజరే)

అనుపల్లవి

ప మ పా మ గా / ప మా | రి గ రి గ ధ | \ పా పా ||
క మ లా వా ణీ | సే . వి త | పార్శ్వాం ||

ప ధ/ని ధ ప పమమగ మప | ధా ధ రి | సా సా ||
కం బుజ య శ్రీ | వాం న త | దే వాం ||

స స / గ రి స ని ధ ధ / ని ధ ప మ గ / ధ పా |
క మ లా పు ర స ద నాం మృదు గ ద నాం |

గ గ / స నీ ధ / రి స ని \ ధ | , ప మ ప గ / ప మ రి ||
క మ నీ య ర ద నా ం | క మ ల వ ద నా ం ||

గ / ప మ / పా | ,, ,, ,, గ రి స రి || సా
క మ లాం | ,, ,, ,, త్యజ రే || .

చరణము

సా పా \ సా ఫ రి | రి స స స ని స రి | గ గ \ రి ||
స ర్వా శా ప రి | పూ ర క | చ క్ర ||

సా / గ రి \ నీ , \ ఫ ధ | / ని స రి గ | , మ / పా ||
స్వా మి నీ ం క ర | మ శి వ కా | మి నీం ||

ధా నీ / సా ని / స ధ | ప మ ప ధా , ప మ \ గ | , గ \ రి ||
దుర్వా సా ర్చి త | గు ప్త యో | గి నీం ||

సా స న్ని స రి గ గ	రి గ మ ప ధ ప	మ గ రి సా
దుః ఖ ధ్వం సి నీ	ం హ ం . . సి	సి - - ం
నీ ని ధ / ని ధ ప మ గ మ ప	ధా ప / స ని	\ ధ ని సా
ని ర్వా ణ ని జ సు	ఖ ప్ర దా	. యి నీం
ధా గ రీ రి స రి గ రి స	, సా / రి స	స ని ధ నీ
ని త్య క ల్యా ణీం	కా త్యా	య నీం
సా పా మా ప ధ	ప రి స ని స	రి రి
శ ర్వా ణీం మ ధు	ప వి జ య	వే ణీం
సా స ని ని ధ ప మప మగ గ	గ గ రి స న్ని స	రి గా , స రి స
స ద్గు రు గు హ జ న	నీ ం ని రం	- జ నీ ం
గా గ రి రి స / రి స ని ధ / నీ స రి,	గా / ప మా పా ధా	నీ స ధ రి స నీ
గ ర్విత భం డా సుర భంజనీం	కా మా క ర్ష	ణ్యాది రం జ నీం
ధా / గ రి గ సరిరిసని నిధ / రిరీ	సా స ని ధ ప ప మ	/ ధపమ \ గా / పమరి
ని ర్వి శేష చై త న్య రూ పిణీ	ము ర్విత . త్వా	ది.స్వ రూ పి ణీం

స్వరము

సరిగమధని రిగపధ మధనిగసరి	ని రి గ ని స ని రి స	నీ ని ధా ధ పా
పాధధానినీ సరిరిని నిగరి ని	రి స గ ని ధ మ ధ ప	గ రి ని ధ మ గ రి స

(కమలాంబాం)

ఈ స్వరము 'వికటకవి' శబ్దమువలెనే అనులోమ విలోమముగా నున్నది. ✱

✱ ఇటువంటి స్వరమే ఇంకొకటి మోహనరాగము దలి 'సరసింహాగచ్ఛ' అను కీర్తనయందున్నది ముం చూడుడు (రా. అ)

కీర్తనము 3 - అటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీమంగళాంబికే

పల్లవి.

సా , సని నిధ | నిధ ప ధ మ గరీ, | గ పమపధ | నీ ||
శ్రీ మం | గ ళా ం | బి | కే ||

ధా మ ప మ | , ప ప రి గ | గమ గమ ప | మ గ రీ ||
శ్రీ వాం ఛి | శ నా యి | - - . . . | కే ||

; స రి స స ని | ని ధ ని స సా | రీ | గా ||
చిం తి . . . | తా ర్థ దా | యి | కే ||

మగ మగ మప మ రీ | స ని సా , రి గా స | రీ | సా ||
శ్రీ శి వే | సం ర క్ష | మా | అం ||

అనుపల్లవి

మ పా , మా | మ గ మ గ మ ప ధ మ గ | రీ | గరిగ ను ||
సో మ | వి డం | బ | న .. - ||

2 ,, | ,, | రీ | సాం ||
,, | ,, | బ | న ||

నీ , సా | రి గ ప మ | గ రి | గ రి ||
సుం ద | ర వ ద | నే | . . ||

స నీ ధా రీ | రీ గ ప మ గ | పమ పధా, | పా ||
స్ఫు ర న | ర ము ని | గ - | - ణ ||

నిధ పా మప పమ గ | రి గ / ప మ గ | ప మ పధా, | \ పా ||
సు ఖ క | వ న య | నే | ||

ధా , \ ప ధ నీ , | నిధ ప / ధ ప / మ గ | గమ గమ ప | పా ||
కో మ | ళ ౦ ర | గు. . . | రు ||

ధ ధా / స నీ | ప ధ ప ని స \ ధా | స ని స రీ , | సా ||
గు హా సు | త చ ర | ణే . . | ప ||

గ రి గా రి స రి గా , | రి / గ రి స / రి స ని | ధ / ని ధ | / ని స ||
కో టి | సూ ర్య ప్ర | కా | శ ||

రి సా ని ధ / స ని | ధపమప మ \ గా మప మ ధప ప | గ / మ / పా | మ గ.రి ||
కో . టి . . . | రా ద్యా భ . | ర | ణే ||

/ పా మ గ రి | స ని స రి గ | స రి | స ని ||
శ్యా మ లా | కో ల వ ద | నా | ది ||

\ ధా ని స రి | గ రి గ గ రి | గ / మ | / పా ||
శ క్తి స ం | యు త చ . క్ర | భ ర | ణే ||

ధా / నీ స రి / గ రి ని ధ | ని స రీ స ని ధ ప మ గ | మ ప ధ ని | స ధ నీ ||
కా మేశ్వరి క చ వి జి | త ఘ నే క ల్యా ణి చి | దా స ం | ద ఘనే ||

స/ధా మ గ రి స ని స రి | గ స రి స రి గ మ ప ధ | /సనిధ స/ని | , స రీ ||
కా మ క శే క ం బుజ | యుగ శే క ర క మ లె ఎ | సకల ని | ష్క శే ||

(ని / సా స ని స ధ)
(శ్రీ మ ం - -)

కీర్తనము 4 - రూపకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

కాంతిమతీ కరుణమీర

పల్లవి

గా | మ ప మ పా | ధ ని స | ని ధ / ని ధ ప మ ||
కాం | తి మ తీ | క రు | ణ మీ ర ||

గ మ గా , | మ ప మ ధ ప | స / రి ని | ధ ప పా , ధ మ గ రి స ||
కా ం | తి మ తి నొ | స గు | మ - - మ్మ . . . ||
(కాంతి)

అనుపల్లవి

గా | మ ప ధ ప | ధ సా ని ధ | ధ ని / స ని ||
శాం | త రూ ప | మే | హృద యని ||

సారిస నిస | ని ధ / స ని ని | \ మ ప | / ని ధ / స ని స స ||
శా ం | త ము న భా | . . | వి ం చె ద ||

నిధా, సని | , స రి స రి రి రి | సా రి స | , రి గ రి స ని రి ||
కాం తా | ర కా ంతా ర | కాంత శా | లి హా టి పు రీ ||

నీ , స ధ | మా , ప గా , గా | సనీ ధా | ,మ ధపమ గ ప మరి ||
కాం త | కా ం తా వా | ణీ కాం | త వినుత చ రణ ||

(కాంతిమతీ)

చరణము

ప ప | , ప ప ప | ధ మ గ రి | గ గ రి స రి రి స స ||
ప రా | కి క నా | - - - - | పై స లు . ||

ప రి స | రి గా , మ ప రి | గ గ రి | ; స రి స ||
ప రా | ద ు . ం | మ్మా | నే . . ||

రి గ | ప మ ధ ధ మ | ప ని స | ని ధ పా ధ ప మ ప ||
బి రా | న మా | న స | ము న ను

ప మ | ప ప మ గా | గ మ రి | గా , మ ప రి గ గ రి , ||
బ్బిరా | క గో | రి తి | నం ం మ్మా ||

స రి | స స ని స ధ ధ | ని సా ని | ధ ని సా , ని ||
న రా | . ధ ము ల | వే | డి తి వే య ||

ధ ని | , స రి గ రి స స ని | ధ ప | ధ ని స ని ధా ||
న రా | దు స హిం పు | మ ం | మ్మా - ||

ధ / స ని	, స రి స రి	రి / గ రి	స స ధ ని స ‖
క రాం	బు జ ము ల	గూ	ర్చి గో ల్చె ద ‖
రి \ ని	, ధ గ / మ ప / ధ	మ గ రి	మ గ రి సా ‖
క రా	న వ ర ము	లి ం	మ్మా . . ‖
స రి గ	మా ప ధా ప పా	ధ నీ స	రీ రి రి నీ స ధా
మురాసు	రా రి సో ద రీ	మొ రా ల	గి ం చ రా దా
ధ నీ స	ధ రి ని గ మ గ రి స	ధ / రీ \ ధ	; / స ని ధ మ గ రి ‖
ధ రా	ధ ర సు త మధు రా	ధ రా ధా	రా ధ ర క చ ‖

(కాంతిమతీ)

5 స్వరస్థానపదము - ఆదితాళము - సారంగపాణి

దానిప్రాయము పదాఱేండ్లు

పల్లవి

ధా ని \ పా , ప మ	ప / ధా ,	పా , ధ మ గ రి ని ‖
దా ని ప్రా య ము	ప దా	ఱే ం డ్లు ని ‖
ధా ని గా / గ గ రి గ	/ మ మ గ ధ స మ గ	రీ సా ‖
దా ని గా యే లు	కో రా	ఆ ఆ ‖

(దాని)

అనుపల్లవి

సా ని ధా , ప ని | ధ ప ధ మ ప గ |
సా ని దా ప ని | కి పలా ం త |
| మ ప ధ ధ ని స రి ||
| కా రి ||

స సా స ని ధ ని స రి స ని ధ ని స ని ధ ప మ | పా ధ ని స రి స ని ధ ప |
సా .మి వే ణు గో | పా ల |
| మ గ ప మ ప ధ ||
| రా య ||

స్వరము

ప ధ మ ప గ మ రి గ స రి ని స ధ ని ప ధ | ధ స ని రి స రి ని స |
| ధ ని స రి గ మా గ ||

మ ప ధా ప ధ ని స గ రి స ని ధ ప మ గ | మ ప ధ స ధ ప ప మ |
| ని ధ ప మ గ మ గ ని ||

(దాని)

చరణము

సా రి రి సా గా | మా ప ధ | ప ధ మ గ రి స |
సా రి రా గా | మా ప టి | వే ళ |

ధా రి నీ , సా | రి సా రి | గ గ రి |
దా రి నీ స్వా | రి సా రి | గం ం చి |

స్రీ , గ మ ప మ ని	ధ పా , ధ మ గ	ధమ పగగ రి రి	
నీ రూ ప మ ని	శ ము మ ది	ద ల చు చు	
, ని సరిగగ రిగ గ పమ	గ రి ;	పమ గమపధ మగ రి	
ని దురగా న దు	రా	కం . . ం టి కి	
సని సరిగగ రిగ గ పమ	గ రి ;	సా ;	
ని దురగా న దు	రా	ఆ	
నీ , ధ పధ ని ధ ధ ప	సా స ని రి	స ని ని ధ	
నీ రా క	కో రి	స న్ని ధి	
నీ , రి స గా	రి గ గ రి	స నిరి నిస ధా	
నీ రి తి గా	ను గాం చి	న ది రా	
ధా రి గా , మ మ	గ గ రి స	ని ని ధ ప	
దా రి గా మా	టా డ పు	నీ . ద య	
ధా ని ధప మ పమ మగ	నినిధధపమ గమ	గ సు ప మ పధ	
దా ని యే చుట	నీ తి గా	దు అ ల	

స్వరము

ప/ధమపగ/మరిగ స/రినిసధ/నిపధ పసనిరిస/రనిస ధనిసరిగ/మాగ |

మపధాపధనిస / గరిసనిధపమగ \ మపధ/నిధపపమ/ నిధపమగమగ/ని ||/

(దాని)

6 తానవర్ణము - అటతాళము - పల్లవి గోపాలయ్య

వనజాతీ

; ; ; ; ⁞ గ / ధ మ / ప గ గా , రి రీ |
⁞ వ అ న జా - |

గ / మ ప గ రి స ని ధ రి ని సా రి ధ గ రి గ / ప మ రి | గమపధప ప/నిధ | /ని పాధమగ/నిధమ ||
తీ . . - . . . ని . . - - - - ం | న్నే . . . కో | . . . . . రి . . ||

గ రి స ధ ని స రి గ ⁞ ధపమ రిగమ పధప ప/నిధ |
- - - - . . . . ⁞ వ . . ల . . . . |

/ని ప\మగ మపధని / సనినిధప/ నిధపమగ / ధమ | గ రి స ని ధ గ రి / ప | మ గ రి\సా ధ రి స ||
- చి - - - - వ . . . చ్చి . . . యు. | - . . . . - | . . . -ం న్నది- ||

1. రీ , ధ ని స రి గ ⁞
రా - . . . ⁞

2 రీ సా ⁞
రా - ⁞

అనుపల్లవి

మప/నిధపపమ \ ధపమమగ |
మ న సి - - - - - |

/ధధ గమ/ప గరిస / ధధమగరి / పమగరిసనిధ | రి ధ ని స రి స రి గ | గపమ గమప ధని ||
జు. - - . ని గం . . . న్న . . . | చ . . . . క్క | - . . ని . . . . ||

పధనిస ధ/ని\పా : /నిధ/సనిస ధనిసరిస గరి |
శ్రీ . - . . . : మా . . . క . . - - - |

మగరిస నిధనిస/ రిరిస సని నిధప మగ/నిధ | /సనిధ / సా , రినిధ | ధ\మాగ / స నీధమ ||
స్తూ. . . - . . రి - . . రం . . | - - గ సా - - | - . మీ . ||

గరిస ధనిసరిగ/ :
- . . - - . :

స్వరము

: పమా, గపమ / పాధ గ/మ/ప |

/నిధ ప/సి\ధాపమ / ధమగరి / పమగరిస నిధ | రి ని ధ గ రి / పమగ | ప రిగ/ని\ధా / సని ||

నిధప　మగమపధని ＼ పాధ　ప／నిధ ／ సనిరి　ధగి　|

రి　మగరిసనిధ／　రిసానిధ ／ సనిధ　ప／నిధ　ప／ధ　|　మ／ప＼　గా , రిరిస　|　సా ; ／　రి ని ధ మ ||

గరిస　ధనిసరిగ／　:　వనజాక్షి

చరణము

సనిధప　మగరి　గమపధ　|

చి　రు　న . .　వ్వు . .　|

＼పా,　గమపధప　మప／ధధ／నిని ／ సససనినిధప　|　మపధని＼పా　ధని　|　సధ／సని ／ రిరిసని ||

-　- - . . . .　మో　. .　. .　. . . .　|　- . . .　--　|　-　ము.　న .　||

ధపమ　గమపధ／రి　: 2　,,　,,　,,　|　,,　,,　|　,,　,,　||

- . .　- . . .　:　,,　,,　,,　|　,,　,,　|　,,　,,　||

నిధస　గమసధని　: 3　,,　,,　,,　|　,,　,, ధని　|　స　ధ స ని　సా　||

అ . .　అ . . . .　:　,,　,,　,,　|　,,　,, ఒ　|　-　- ము .　నా　||

స్వరములు

1. రీ , సా , రి స ని ధ |

/ స ని \ పా మ / ధ \ మ గ \ రి ని | స రి గ స | రి గ మ గ ||

మ ప ధ ని : (చిరున)

2. మ/నిధ మప గపమ / పాద మగ/ధమగరిస ధ |

రీ, ధనిసరిస/ ధపమగరి నిధపమ గమప | ధధనినిస ధగరి | సనిధ ధనిధపమ ||

గనిధ గమపధని : (చిరున)

3 దాపమప గ/మాప గ/ధమగరి /ప\మాగరి ని |

సరి గమగరి నిరిరి ధగరి పమమగ నిధ | ధగరినిధ ధనిధ | మగ/ ధమగరిస /స ||

;నిధని పధని : (చిరున)

4. నిధధా ; మగరి రీ,మగరినిధ పమగధ |

, గమ/ధమగరి ని\ధాధ / రినిధ / గరీని ధ/స | నిధపమ గధా మ | గరిస / గరిరిస ని ||

నిధమ గమపధని : (చిరున)

5. ధా,నిధమగ ధమగరి మగరినిధా గరిమ |

గ నిధ గమపధని ప/ధమగధ గ/పమ నిధ/సని | స ధనిరినిధ మధ | \మగరి నిరినిస ధ ||

నిసరి గమపధని : (చిరున)

6. పమ\గాగరి రిసరీ, నిసరి / నిధపమ గరి |

\సా, ధగరిని ధరీరి ధరీరి ధగరి పమ | మాప గరినిధ గ | మపధనిసా రిగ ||

/మ\రీ గమపధ\గా మపధని\ధాధ మపధని |

స ధగరినిధ గరి మగరిస/ గరిప/ రినిధ / రిని | /స ధ/ని ప/ధమ గరి | \సా, రి\నీధ ధ ||

\మాగ/పమాప ధని : (చిరున)

7 కీర్తనము - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - కృష్ణస్వామిఅయ్య

వేణుగోపాలంభజె

పల్లవి

ధా , ని స నీ	ప ధని ధపమగమ	పా , ; ని ధ	నిసా,రి నిధ\మప	
వే ణు గో	పా లంభ	జె భ	జే. భ. జే	
ధా ధ/రి సా నీ	ప ధ ని ధ ప మ గ మ	పా ; , స ని	ధ పా గా రీ	
వే ణుగో	పా . . లంభ	జె వి	న త జ న	
, రి గ రి స ని స	రీ , గా / ధ ప	మ \ గా , రీ ;	సా , ; ;	
వై భ వ	మూ లం భ	జె		

అనుపల్లవి

, గా గా/గ/ప	మ రీ గ మ పా	ధ ధా ధా స ని	ధ పా ధ ని సా	
వే ణు గా	న లో లం	వి వి ధ సు	గు ణ జా . లం	
, ధా ధా గా	రి స ని ధ ని సా	ధ/రి సా^నిధా,ధ	/సని ధ/రి నిధమప	
వే ద వి	ది త శ్రీ , లం	వి వి ధా వ	తా ర లీ . లం	

(వేణుగోపాలం)

చరణము

, గా గా\గా	/ప మా,రి గమపా	మపా/నిధపా	గ మపా, మగరీ	
శ్రీ క మ	లా నా థం	శ్రిత జ. నా	ర్చిత పాదం	

రి గ మ గ రి | ని రి / గ రి ని సా | గా, / పమాపా | ధప / ని \ ధా \ మప ||
శ్రీ రు క్మి | ణీ స . త్య | భా మా స | మే తం ||

పా , ధా పా | ని ధా నీ సా | ని సా రీ సా | ని సని ధనీసా ||
క్షీ రా బ్ధి | శా యి నం | స్థి ర సు ఖ | దా యినం ||

, ధా గా రీ | సా / రి ని ధ పా | పమగ / సనిధా | / గగరినిధ \ మప ||
శృం గా రా | లీ . లా ది | రా . జి.తం | శ్రీ . . కృ ష్ణం ||

స్వరము

ధ ని స రి స ని స | ని / గ రి ని / రి ని స | ధనిసమధనిరి | సా / గ రి ని ధ మ ||
స క ల ము ని జ న | వి ను త ప దయుగ | మమరపతికలి | తా హి తహ ర ణ ||

ప ధ ని గ మ ప ధ | రి గ మ ప ధ ని స | / గా రి సా ని ధ | / స నీ ధ మ గ మ ప ||
నిపుణమ తులి త | శు భ ఫ ల ని క ర | మా శ్రి తా ఖి ల | పా ల క మ మ ల ||

(వేణుగోపాలం భజే)

8 స్వరస్థానపదము - మిశ్రజాతి ఏకతాళము (ధాతు) - సుబ్బరామదీక్షితులు

(మాతు) యెట్టయపురీ సంస్థానపు ద్రావిడ విద్వాన్ నారాయణసామిఅయ్యరు

పల్లవి

పా \ రి / గా ని | స / ని ధా , మా , / పా | స గ గ రి ప \ రి ||
*పా రి క్క న్ని | స దా మా పా | శ . ంకరి ప రి ||

* తమిళమున పరుషములను శషసలను అల్పమహాప్రాణములను తెలిసి ఉచ్చరించుట చిక్కు. ఈ స్వరస్థాన పదము అక్షరోచ్చారణను, అర్థమును తమిళ విద్వాంసులతో సంప్రదించి వ్రాసికొనదగును. (రా అ.)

మ / పా మ గ గా రి | / ని \ ధా ని \ మా | ధ ని గా రి స ||
భా గ క్కారి | ని దా ని మా | ద ని గా అ అ ||

అనుపల్లవి

పా \ రి / గా ని | గ రి పా రి ని | నీ స ధా ధా ||
పా రి గా ని | క రి ష్పా రి ని | నీ తా తా ||

పా ని ధ \ మా | ధ రి గ ధా , | గ స నీ స ధా , ||
పా ని ధ మా | ధ రి క్క త్తా | క్క నీ దా ||

గా రీ స / రి | , రి మ / దా \ మ | , స ధ మ గా ||
గా రీ స రి | రి మ ధా మా | స ద మ గా ||

గా మ ని రి స | ని \ ధా గ \ నీ స | నిధమగగ రి నిరిగమ ||
గా మ ని ళ శై | వెం క టే శ్వ | రె ట్టై ఎ ఎంంద్ర ||

(పారి)

చరణము

గా / ని \ ధా | మ ధ \ మా గా | ధ మ మా మా ||
గా నీ దా | మ ద మా గా | ద మ మా మా ||

గా / స మ మా స | మ రి ని ధ స రి | ప ధ రి గ ధ రి ||
గా మ మా స | మ రి ని ద స రి | ప ద రి క్క ద రి ||

ధా నీ దా | ప మా ధ / స నీ | ధ \ మా మా , ||
దా ని ధ్దా | ప మా ద నీ | ద మా మా ||

మా / ని ని స గ | రి ని గ రి ధ ప | , ధ గ / ప మ / ని ని ||
మా　ని ని స గ | రి ని గ రి ద ప | ద గ　మ ని ని ||

ధా ని \ పా \ గా / మ \ గా గా | / ని ప గ రి / ని \ మా ని సి ధ గ
దా ని　పా　గా　మ　గా గా | ని ప గ రి　ని　మా ని ని ద్ద గ

ని \ మా ని \ గా మ పా ని స \ ప మ | , ని \ పా రి \ ధా ని \ మా ధా
ని　మా ని　గా మ పా ని స మా | ని　పా రి　దా న్ని　మా దా

గా / ధా ధా \ మా ధా / రి ని | ధా గ / ప మా ని గ రి ధ స రి ధ ||
గ　ద్దా దా　మా ద్దా　రి ని | దా గ　మా ని గ రి ద స రి ద |

(పారిక్కన్ని)

సంచారి - రగణ మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

గ / మ / పా ధ మ గ రి | / ప మ గ రి | / ధ మ మ గ గ రి రి
మా గ రి మ గ రి | గ మ గ రి | స / గ రి స రి రి
ధ ని సా ని ధ గ రి | ధ గ రి గ | ని గ రి ని రి రి
ప మ గ రి మ మ గ రి | స / రి ఀ ధ | మ గ రి ని రి సా
ధ ధ ని ని స స రి | ధ ధ ని స | ధ ధ గ రి ని గ రి
ని రి గ రి ని గ రి ని | ధ స ధ గ | ధ ని ధ రి ని రి రి

స నీ \ ఫా ధ ని | ఫ ఫ ధ ని | ఫ ధ ని స / గ రి సా ||

గ రి ని గ స రి ని రి | స ని / రి రి | స స / రి రి ని రి గా ||

ధా ని ధ / సా ని స | / రీ స రి | / గా గ రి గ మ \ రీ ||

స రి గా స రి \ నీ | ని స రీ | గ రి \ నీ నీ స ని ధా ||

ని గ రి ని / రి ని ధా | ఫ ధ ని ఫ | స ని \ ధా ని స గ రి ||

గ మ \ రీ గా \ రి | గ ప \ మా | గ రి గా స రి గా ||

స స / రి రి / గ గ ని నీ | / స స / గ రి | స గ రి స రీ నీ ||

\ ఫా ధ ని స రి గ రి | ధ ని గ రి | ఫ ధ ని స గ రి సా ||

గ / మ / పా రి సా రి | ధ ఫా రీ | నీ రీ గా రీ ||

గా మా ప / ధ మ ప | గ గ మ ప | ధ ధ ప మ గ / మ మ గ ||

రి ప మ గ రి మ గ రి | స గ రి ని | స / రి ని ధ / నీ నీ ||

ధ ని \ ఫా ధ ని సా | రి గ మా | స రి గ మ ప ధ \ పా ||

ధ / ని ని ప / ధా ధా | గ ని ధ మ | గా గా మ ప ధా ||

నీ నీ ధా స నీ | \ పా మా | ధ ధ / ని ధ పా మా ||

ధ / ని ధ / స ని ధ పా | గ మ / ధ ధ | ప మ గా గ / ని \ ధా ||

గ ధ పా మ గ రి | / గా స ధ | గ రి \ నీ \ ధా పా ||

/ గ రి ని రి ని గ రి రి | ని రి స స | మ ధ ప ప గ ని ధ ధ ||

/ గ రి ని ధ మ గ రి ని | స ని ధ మ | గ ధా మ / ధ మ గ రి ||

స రి గ మ ప ధ ని గ | మ ప ధ ని | ప ధ ని స / గ రి సా ||

/ గ రి ని ధ మ గ రి ని | ధ మ గ రి | స ని ధ మ గ రి సా ||

ని రి గ మ ధ ని రి గ | మ ధ ని రి | గ మ ధ ని స రి గ మ ||

ధ ని స రి ప ధ ని స | మ ప ధ ని | గ మ ప ధ ని రి సా ||

/ రి ని ధ ప / స ని ధ ప | గ రి సా రి | ని ధ పా ధ మ గ రి స ||

మ గ రి ని రి ని ధ మ | సా ని ధ | గా రి ని ధ మ గ రి ||

/ ప మా గ రి స రి గ మ | గ రి స రి | / గ రి స రి \ నీ సా ||

ప ధ / స నీ గ రి సా | రి రి \ సా | నీ రి సా ; ||

రి గు మి ప ధి ను] చక్రము 11 : మేళము 65 [రుద్ర. మా చక్రము

జన్యము (ఉపాంగము) 1 : యమునాకల్యాణి* - వెంకటమఖి

మూర్ఛన : ఆరోహణము : స రి గ ♯ మ ప ధ ని సా
అవరోహణము : సా ని ధా ప ♯ మ గా రీ సా.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; దేశీయరాగము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

గమనిక ఈ యమునాకల్యాణి రాగమూర్ఛన ఇటులుండినప్పటికిని, స రి గ ప ధ సా , స రి గ ప మ ప ధ స , స ని / ధ ప గ రి సా స \ ధ ప గా మ రీ సా – ఇటుల ఆరోహణావరోహణ ప్రయోగములు గలవు. ఈ రాగమునకు గాంధార ధైవత ఋషభములు మిగుల రంజనముల గలిగించు జీవస్వరములు. మ గా / మ గా గా , ని ధా / ని ధా ధా , గ ప \ రీ రీ రీ , గ / మ / ప \ గా గా , గ మ ప \ రీ రీ , గ / మ ప / ధా ధా గ మ ప మ గ రీ , గ ప \ రీ , స రి / గ రి స ని \ ధా , స రి / గ రి / గా గా గ ప ధ / సా రి ని ధ ప గ మ గ రీ సా , రి గ ప ♯ మ గ రీ సా–ఇవి ప్రయోగములు గా మ రీ , గ మ గ రీ సా – ఇవి శుద్ధ మధ్యమ ప్రయోగములు. తక్కినవి లక్ష్యము లందు గమనింపవలెను. ఈ యమునాకల్యాణిని యమునా అని జెప్పుటయు వాడుకగా నున్నది

* "యమునాకల్యాణిరాగః సంపూర్ణస్సగ్రహాన్వితః" అని చతుర్దండి ప్రకాశిక. అనుబంధము (శ్లో 66) దీని లక్షణమున్నది (రా. అ)

కఫాయ్ అను దేశీయ ప్రబంధము - ఆదితాళము - పూర్వీకులు

గా గా గా \ రీ	; గ ప	\ గా రీ ‖
తా తై తై య్యా	థై ఇ	థై య్యా ‖
; గ / ప గ రి స రి	/ గా రి / గ	రి స స స ‖
థై ఇ థై ఇయ్యా	ద త్త -	త - ద్రి గ్డు ‖
ఫా ధ ఫ సా సా	స స రి స	గ రి రీ ‖
త కృతో ధి న్నం	త ధి కతో	ధి -న్నం ‖
గ మ / పా మ \ గా గ మ పా	, గా గ	రి గ స రి ‖
త థో ం థోం గ థోం	ంథోం గ	ద - ద్రి గ్డు ‖
గా గ పా ప పా	ధ ధ ప ధ	స సా స ‖
త కుృ ధి కుృ త	త్త త కి ట	ధ ళం గు ‖
స రి / గ రి స స ధ స	ధ సా స	ధ ధ ప ధ ‖
ధ్రీ - ం ధ్రీ - ం ధా -	ం ధా ఋ	త క త క ‖
ప ధ ప / స ధ ప ప గ	గా , రి	/ గ రి స రి ‖
త ధి - న్నా - నుఝు కి	ణా ం ఝు	కి ణ ద్రి గ్డు ‖
గా గా గా \ రీ	; గ / ప	\ గా \ రీ ‖
తా థై థై య్యా	థై ఇ	థై య్యా ‖
గ పా ధ స స స రి	స స రి గ రి	స స సా ‖
త థై థై - య్యథా -	- థై - - థై	- య్య థా ‖

ప ధ ప ధ స స ధ ప	ధ ప ప గ ధ	ప గ రి స	‖
త ద్ధ రిక్టి త్థ ధై య్యత్త ధరి	క్టి ధై య్యత క	ధై య్యద్రిద్ధు	‖
ప ధా సా స పా	ధ పా ప	, మ గ రి	‖
ప ర క్రా మ వి	క్ర మా తి	త ర ణ	‖
గా గ పా ప ప ప	ధ ప / స ధా	, ;	‖
రం గ అ ర్జు న స	మా నా		‖
పా ధ సా స ధ ప	ప ధ పా	మ గ గ రి	‖
కా మ మూ ర త ప	మ ల కి	ర త సు మ	‖
గ గ గ పా ప ప ప	ధ ప / స ధా	; ,	‖
స క ల జా న న సు	జ అ నా	. .	‖
గా గ పా ధ ప ధ	సా స స	, స స స	‖
రం గ కృ ష్ణ ము ద్దు	వీ ర నం	. ద న సు	‖
స రి గ రి స స స స	/ రి రి ధ	/ సా ప ధ	‖
వి జ య ర ం గ చొ క్క	నా ధ మ	హి ప తి	‖
ప ధా / సా స పా	ధ పా ప	మ గ గ రి	‖
చి రం జీ వు రా	జ ల ప్ర	మా . . ణ	‖
గ పా ధ స స స రి	స స రి గ రి	స స సా	‖
త ధై ధై ఇ య్య థ -	- ధై - - ధై	- య్యా ధా	‖

ప ధ ప ధ స స ద స | ధ ప ప గ ధ | ప గ రి స
త-ద్ధరి క్టి త్ర థై య్యత్త ధరి | క్టి థై య్యత క | థై య్యాద్గ్ధు

గా గా గా ↘ రీ | రి ; | ↘ సా ;
తా థై థై య్యా | . | .

కీర్తనము 1 - తిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

జంబూపతెమాంపాహి.

పల్లవి

గా ప మ ప ధా , ప | గ రి మ గ రీ స | ని స గ రి గ ప రి గ రి స రి
జంబూ . వ | తె . మా ం | పా హి . . . ని .

సా ↗ మ మ గ ↗ మ పా | ధ రి సా , రి ని స ధ | ధ ని ప మ ↗ ధ ప ప మ గ రి
జా న ం - - దా | మృత బో ధ ం - | దే . హి . . . . .

↗ గా మ ప మ ప ధ ప | గ రి ↗ గ గ రి సా ||
జం బూ ప | తె . మా - ం ||

అనుపల్లవి

గా మ ప ధ ని , ధ | సా రి స రి స | ని ↗ స ని ధ ↗ ని ధ ప
అం బు జా స | నా ది స క ల | దే వ న మ న

స ని ధ ↗ ని ధ ప మ | ప ధ ప ప మ గ రి , | మ ప ↘ రి గ ⊏ మ రి స రి స
తుంబు రు నుత | హృ ద య తా | పో ప శ మ. న

సా / స సఁ గా	రీ కీ సా	రిసస ధాధ ప/స సఁ	
అం బు ధి గం	గా కా వే	రీ యమున నా	
రీ స నిసధ ;	ప/ధపమ గ రి ని స	గ / ప గ రి ని స రి	
కంబు కం -	ర్వ ఖ లాం డే .	శ్వ రీ ర మ ణ	
		(జంబూపతే)	

చరణము

పా ప పఁ ప పఁ	పధప మప మగ/గ మరి	గా మప \రి / గగరీ	
ప ర్వ త జా	ప్రా ర్థి తా ప్సు	లిం గ వి భో . .	
\నీస / మమ గగ	గ/మ/పా ధ/ని ధపామ	గప గ గ గ మ రీ	
పంచ భూ త	మ య ప్ర పం -	చ ప్ర భో .	
గా గ / ప గ రీ ,	సరి రిసస ధ ధ/స స\ధధ	గ రి / గగ రి ;	
స ర్వ జీ	వ ద యా క ర	శం భో .	
ధా ధ ధని పమ	/ధపామ\గగగ రిగ	మ గ \ రీ గ రీ	
సా మ జా ట	వీ ని లయ	స్వ యం భో	
గప గా ప ధ ని	ధా , ధ రీ సా	నిస ధ ధని\పా ,	
శ ర్వ క రు	ణా సు ధా	సిం ధో . .	
స సఁ పా గ / ని ధ	ధపమప మగ మగ/	నిధ ప మ / పా ;	
శ ర ణా గ త	వ . . . త్సలా ర్త	బం - ధో .	

ధా స రి గా | , రి గ రి గ స | గ రి గ \ రీ ; ||
ని ర్వ చ నీ | య నా . ద | బిం ం దో ||

రీ స ని స ని | ధ ప మ రి ; | గ / ధ ప మ గ రీ సా ||
ని త్యమా . ళి | వి ధృ త గం | గే ం దో ||

నీ రి సా ప స / స ని ధా , ధ | రీ స స ని ధా ని ధ ప పా ||
ని ర్వి క ల్ప క స మా ధి | ని ష్ఠ శి వ క ల్ప క త రో ||

సా స సా స సా \ పా , మ | ప / ని ధా ప మ / ధ ప ప మ గ \ రి ||
ని ర్వి శే ష చై త న్య | ని ర ం జ న గురుగుహ గు రో ||

(జంబూపతే)

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - కృష్ణస్వామి అయ్య

చింతయజానకీరమణం.

పల్లవి

, గ గ గ మ ప \ రి గ గ | రీ స రి / గ | రిస స ధ / స \ పధ ||
చిం త య జా న కీ | ర మ | ణం సు ర ||

, గ గ గ ధ స ధ ప ప | గ మ / పగ / మరి, | ; సా ||
వం ది త ప ం క జ | చ ర ణం . . | . . ||

అనుపల్లవి

, ప ప మ ప / ధ మ గ మ ప | ధ / ని ధ ధ ప | ధ ప / స నిస ధా, ||
అంత రం - - గ భ | క్త్యా . ఖి ల | సు గు ణం . ||

, గ గ / మ గ / మ రి గ / మ పధ | సా , రి ని ధ ప | గ మా , / ప గ రి ని రి || ,
సంత తం భ . వ | సా గ . ర | త ర ణం . ||
(చింతయ)

చరణములు

1\. , ధ ని ధా ధ ని పా ప ప గ / మ గా / మ | రి గ గ ప \ రి | / గ గ రి స రి స ||
ద శ ర థ కుల ర | త్న దీ . . | పం జి . త ||

, ధ / సా \ ధ ధా స రి / ప గ / / మ రి | గ మ పా , \ రి | / గ గ రి స ||
ద శ ముఖ శ త్రు ప్ర | తా ఆ | పం ం ||

, ధ పా మ పా మ ప మ గ మ ప | / ని ధ ధా ధ | ధ ధ ప / స ని ధా ||
ద శ శ త కి ర ణ స | దృ శ స్వ | రూ . . పం ||

, / గ రి స ని \ ధా , / రి స గ మ ప ధ | ని స / రి ని ధ / ని ప మ ప | మ / ప గ గ \ రి || ని రి
దశ వి ధా వ తా | ర ం ధృ త శు | భ చా వం || ం-
(చింతయ)

2\. , స రి గ \ స రి గా / మ గ గ | రి గ మ ప , \ రి | / గ గ రి , స రి సా ||
శ్రీ కృ ష్ణ - సం ను త | నా . . . | మం . చి . ర ||

, ధ / స ధ ధ స రి / మ గ గ | రి గ / మ / ప \ రి | / గ గ రి రి స సా , ||
జీ వ సు ఖ ద మ భి | రా . . | మం

, ని ధ \ ప ప మ / ప మ గా | మ ప ధ ధ | ధ ధ ప / స ని ధా ||
శ్రీ విష్ణు మ తి శాం | త దాం త ము | దా రం ||

, రి గ / మ రి స రి సా , రి | \ ధా ధ / ని ప / రి ని | ధ \ మ గ రి ధ మ గ రి ||
శ్లం గా ర వ ధ నాం | భో జం జిత | కా మం . . ||

స్వరము

గా , గా గ ⁄ ప ╲ రి గ రి గ ⁄ ధ ప ధ ప మ | గ రి , ╲ సా స ⁄ రి స
| ధ ⁄ స ప ధ స రి గ రి ||

గ ⁄ ప మా ప ధ ని ╲ ప ధా ⁄ సా రి ⁄ గ రి స రి | ╲ సా , ⁄ ని ╲ ధా , ⁄ రి స
| ని ధ గ ⁄ ధ ప మ గ రి || ని

(చింతయ)

✺ జతిస్వరము - ఆదితాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా స , ╲ ధా పా మ | ╲ గా , ప | ╲ రి గ మ ప ||

గ రి , సా రి సా , ╲ ధ | , సా ⁄ రి | , ⁄ గా , ప ధ ⁄ రి ||

1. సా, ╲నిధప ధ⁄స╲ధా, ధపమ గప | ╲ రి , గ రి స ధ స | ╲ ధా , ధ స ధ ధ స ||

⁄రి, రిసరి⁄గా, గపమపా ధస | , రి⁄గా రిసాని | ధప╲మా, గపధ |

(సా)

2. ధా,ధపమ ╲గారి గపమ గ రి,స | నిధా ⁄ రిసధ╲గరి | స⁄ పగరి గ⁄ధపమ |

ధా,ధపమ పాధ పాస ╲గామప | ధా,⁄స╲ధా⁄ రిస | ╲ధా⁄ గరిస╲ధా⁄రి |

(సా)

✺ ఈ జతిస్వరములో మూడవ స్వరమందు ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ కాలములు జూపింపబడిన గమనించి ఊహ్యడుడు.

3. పా ╲ రీ ╱ గా రీ | సా ╲ ధా | సా ధ ఫా ||

ధ స రి గ రీ గ మ | ╱ ధ ప మ గా | ప ╲ రి గ రి ||

సరి╱గరిసధా ఫధసరిగా గమప | ╱ధ పామగరి ప╲రి | ,╱గరిస రిగపధ ||

ప గ రి సా రి ధ స | రి గా ప | ╲ గా ╱ ధ ప ||

ధా సా రీ గా మ | రీ సా | ╲ ధా పా ||

మ గ ప ╲ రి ╲ సా రి గ ప ధ సా | రి గ రి ని సా ని ద ప | మగా, సనిధాధ╱రి ||

(సా)

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ధ ప ప మ గ రి గ ప ప మ | గ రి గ మ రి స రి సా |

ధ ╱ స ఫ ధ స రి గ రి ╱ గా | గా గ ప మ ╱ ప ╲ రీ రీ |

గ ╱ ని ╲ ధా ప మ గ రీ రీ | గ ╱ ప పా ╲ రీ ╱ గా గా |

స రి ╱ గ రి స ╱ ధ ╲ పా పా | ధ ని ╲ పా మ గ ╱ ధ ధ పా |

మ గ రీ గ ╱ ప గ రి రీ | స రి ╲ సా ╲ ధా ╱ సా సా |

╲ పా ధ స రి గ ╲ రీ గా | గ ╱ ధ ╲ పా ╲ మా ╲ గా గా |

గ ╱ ఫ గ ╱ ఫ రి గ ╲ రీ రీ | గ ╱ ధ ప ╱ ధ ప మ ╲ గా రీ |

స రి / గ రి స / రి స / రి ధ స | ఫ ధ ఫ ధ స రి గా గా

సా గ రి గా / ధ ప మ గ | రి గ / ధ ప గ / ప మ \ గా

\ రి గ ప \ రి గ రి గా | / ధ ధ పా గ ప \ రి గా

సా రి గ ప / ధ ప మ గా | / పా మ రి గ ప మా గ రి

గా రి స రి గ / ని ధ పా | ధ పా మ గ రి స రి సా

ధా ధా ధా ధ ని \ పా | / ధ ధ పా ధ ని \ పా \ గా

/ పా \ రి గ ప / ధా ధా | గ ప ధ సా ప ధ / స సా

స రి గ రి స ప \ ధా ధా | మ గ గ / పా మ మ గ పా

గ గ గా రి రి రి రి | స స సా / ధ ధ ధా పా

పా ధ ప ధ ప సా సా | గా గా రి స రి రి

ధ స సా ధ స \ పా ధా | ప మ ప మ గ రి గ ప మా

గ రి స రి గా రి స సా | ధా స \ ఫా ధ స రి గా

\ సా రి గా ప మ ప ధా | స రి గ పా ధ సా సా

\ గా ప ధా ని \ పా ధా | గ ప ధ సా రి గ రి సా

స ని \ ధా ధా ధ ని పా | స ని ధ ప మ గ రి రి

గ ప ధ / స ధ స మ గ \ రి | రి సా / ధా \ పా \ మా

\ గా \ రి గ ప \ రి గ రి | స రి / గ రి స రి \ సా ;

జన్యము (భాషాంగము) 2 : మోహనరాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : ఔడువో మోహనో రాగస్స గ్రహస్సార్వకాలికః.

మూర్ఛన : ఆరోహణము : స రి గ ప ధ స
అవరోహణము : స ధ ప గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము; ఔడవము; మధ్యమ నిషాదవర్జ్యము; షడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

గమనిక : ఈ మోహనరాగమునకు గాంధార ధైవత ఋషభములు మిగుల రంజనములు గల జీవస్వరన్యాసస్వరములు. లక్ష్యములచే స్పష్టమగును.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువ రూపక తాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము

సా ధ ప గ ప ధా స ధ | రి రి సా సా | స రి గ స రి |
శ్రీ క లి యు గ వెం క టే | - శ రే రే | శే - ష గి రీ |

స రి స ధ ప ధ | గ ప ధ స రి గ | ప గ ధ ప గ రి | గా గ రి స రి |
హా - . . . స | మం జు హా స | శ్రీ. ని వా స | చి ద్వి లా స |

స ధ ప ధ ప గ | రి స
సం త తో ల్ల | అ స

జావడ

గా రి గ పా గ ధ పా | గ ప గ గ రీ | గ గ రి సా రి |
దా మ సు ధా మ ము దా | ద - న స దా | గా న ధు ర్య |

స రి సా స ధ | స రి గ స రి గ | ప గ రి గా గ | రి రీ స ధా |
గో వ ర్ధ న | ధ ర యా ద వ | రా జ వం శ | స ము ద్ర ము |

రి స ధ సా స | ప గ ప ధ స రి | స రి గ ప గ ధ | పా ధ ధ సా |
ద్రి త పు రీం ద్ర | పాం చా . లి | మా . న సం | ర క్ష కు రే |

ధ సా ధ ప ధ | స ధ ప ధ ప గ | ధ ధ ప గ రి గ | రిరిసధపగ | రి స ||
కి రీ టి ర థ | సా ర థి య అ | అ అ ఇయఇయ | సమా.దరు | రెవ ||

సా ధ ప గ ప ధా స ధ | రి రి సా సా ||
శ్రీ క లి యు గ వెం క టే | - శు రే రే ||

కీర్తనము 1 - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

నరసింహాగచ్ఛ

పల్లవి

గ పా ధా సా | ధ పా గా రి | స ధా సా రి | గ ధ ప ప గా రి ||
న ర సిం హా | గ చ్ఛ | ప ర బ్రహ్మ | పు . . చ్ఛ ||

; , ; గ / ధ | పగా గగప ధ / ఠి || సా సా \ గా పధ స | ధ పా గా రి ||
స్వే | చ్ఛ స్వచ్ఛ . . || నర సిం హ | . . గ చ్ఛ ||

స ధా సా రి | గ / ధపగప గా ,రి | రీ , సా ; ||
ప ర బ్ర హ్మ | పు చ్ఛ | ఆ ||

అనుపల్లవి

గ గా పా ధా | స ధా సా ; | సా రి గా , రీ సా | ధ సా \ పా ధా ||
హ రి హ ర | బ్ర హ్మేం | ద్రా దిపూ | జి తా త్య చ్ఛ ||

ప ధా / రీ సా | , ధా పా ధా | సా , ధా పా | గ ధప ప గా రి ||
వ ర మ భా | గ వ త | ప్ర హ్లా ద | భ క్తేచ్ఛ ||
(నరసింహ)

చరణము

గా గగగగప | \రిగపగ రిగ రిస | గ / పగరిసస రి | గగగ రిగ పపప ||
ధీ రత రఘటి | కాచ లే శ్వ | సా ర తరహే | మ కో టి . శ్వర ||

గా పధధ సా | ధపపగ / పగరి | గ / ధపగరిసరి | గ గ గ / పా పమ ||
వీ రవర మో | హనవి భా స్వర | మా రవరమా | న వ హ రీ శ్వ ర ||

గ గ గ గ ప ప ప ప ప ప ప ప ప ప | ధ ధ ధ ధ ప ధ స స స స స ధ ప ధ ||
మురహార నగ ధర సరసి జ క ర | వర పురుష వ వ న జ ముఖ క ర ||

ధ / గ గ రి ధ / గ రి స స / రి స ధ ప ధ | స స స ధ ప ధ / స ధ ప ధ ప గ రి స ||
సు రు చిర క రి గి రి వ ర ద పిచర | స ర స గురుగు హం హృదయ సహచర ||

స్వరము✺

స రి గ / ప గ / ధ ప ధ / స ప / ధ ప గ ప | ధ రి స / గ రి స ధ ప గ ప ప ధ ప స ||

స ప ధ ప ప గ ప ధ స రి గ స రి ధ | ప గ ప ధ ప స ధ ప ధ గ ప గ రి స ||

(నరసింహా)

పై స్వరములో విశేషము. 'పికటకవి'వలె మొదటి పంక్తిని వెనుకకు త్రిప్పి పాడి మొదటికి జేరిన; రెండవ పంక్తి యగును.

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - లక్ష్మీకాంత మహారాజు

రమావరాయ

పల్లవి

గ పా ప / ధ ధ ప ధ ప \ గ | గ రి రి | సా ; ||
ర మా వ రా య | - . - | - ||

అనుపల్లవి

గ గా గ పా పా పా ధ ధ ధా ప ధ | సా స \ ధా ప గ ప | ధ / రి స ధ ప గ రి స ||
ర మా వ రా య ర త్న వి భూ ష ణ | [illegible] | [illegible] ||

(రమావరాయ)

✺ ఈ [illegible] గూడ [illegible]

చరణములు

గా గ గా గ రి గ పా ప / ధ ప గ గ రి | / గ గ రి / గ రి స స స | గా గ / ప \ గా రి స ||

1. కాయజాత జ న కాయ విధృత లో | కాయ కౌస్తుభాం | కాయ ము రాసు ర ||

2. జాయమాన వ న జాయ త నా పూ | జాయ నిహతదను | జాయ వి దృ తకం ||

3. దాయకజన శు భదాయ విబుధనము | దాయ సే. వి త ప | దాయ శ్రితముకుం ||

గా గ పా ప గ ప / ధా , / స ధ ప ధా | ధ స ధ ధ ప గ ప ధ | సా , ధ సా సా ||

1. కాయ భే ద కా య జి త బ కా | యా న తశు కా | యా హి పర్యం ||

2. జాయ నంద జా య అ తిథు జా | యా దృతగ జా | య బ లావర ||

3. దాయ దై త్యదా య గ తమ దా | యా ద్భుతప దా | య సదా మో ||

గా , గ గ రి రి స రీ , రి స రి ధ స | సా , స స ధ ధ ప | ధా , ధ ప గ ప ధ ||

1 కా య నృప తి లకా యహత న ర | కా య ని .శ్శ ం | కా య గ త పం ||

2 జా య న త ది విజా యయదురా | జా య భ రి తా | జా య గదాగ్ర ||

3 దా య గో విం దా య నిభృతగ | దా య మురవర | దా య కుంద ర ||

/ గ గ రి / గ రి స స రి / గ రి స స \ ధా ప ధ | సా స స \ ధా ప ధ | / ప ధ ప / ధ ప గ రి స ||

1. కాయ మ హారథి కాయ న మత్సన | కాయ ల సద్రుచి | రాయతవా య ||

2. జాయ క పటమను జాయ పు రందర | జాయ వి తీర్ణ ని | జాయజాయాయ ||

3 దాయ వి ని. గ్ర త దాయ సు రద్విర | దాయసుగుణబృం | దాయహి తాయ ||

(రమావరాయ)

3 పదము - ఆదితాళము - కవి మాతృభూతయ్య.

పల్లవి

గా/ప గరిసధ ధాసా రిగగ | గా/ద రి సరి | /గా,రి రిస ||

ఇం తి చక్కదన మింత యనుచు | యెన్నతర ౹గాదు | రా . -- ||

(ఇంతి)

అనుపల్లవి

గా గ పా ప పధస ధసస సధపగ | పధస\ధా, పధ | స పధప పధప గరి ||

మంతు కెక్కు త్రిశిర గిరిని వెలసిన | మాతృ భూ తే | శ గుణ ని వే . శ ||

(ఇంతి)

చరణములు

సరిగగా గగగ గరిగ/ధపగరీ | గ/పగరిసస రిస | రిగరిగ పా పా ||

1 అతివ పల్వరుస వ . జ్ర పు బం తి | అ లతొలకరిమెఱు | పు మే ని కాంతి ||

గగగ పాధపధ పధ/సధపగరీ | గ/పగరి ససగరి | గా , రిరీ , స ||

ర తి ర హాస్యములు తెలి సినపొలంతి | ర మణుల మే ల్బం | తి . . . ||

గగగా పపపప గపధధ/సధధప | పధసస\ధా పగ | పధసధ సా సా ||

శ్రుతికూడినయెడ కి న్నెర తంతి . | సుదతి శ రీ రము | వ ల్లరి వం తి ||

గగగాగరి సరి గ/ప గరిస సధధప | పధ/రిస\ధ పధ | సా ధపప ధప గరి ||

ప్రతిలే దిక న డ లమాత్రద ంతి | విత మర వమ్మునే | విద్యలదొ ం తి ||

(ఇంతి)

2. కులుకులాడిమెఱుగుపాలిండ్లు	గొప్పలయిన	గారుగిండ్లు	‖
చెలియ కనుబొమలు మారునివిండ్లు	చేరెడేసికం	డ్లు	‖
కలికి ఘన జఘనములు తేర్భండ్లు	గగనమధ్యచే	తులు తమ్మితూండ్లు	‖
నిలవరముగ వయసు వనిరెండేండ్లు	నెలత యీడు మీ	రి నెల్లాండ్లు	‖

(ఇంతి)

3. నారీమణి చక్కని నూగారు	నల్లని చీమల	బారు తీరు	‖
కీరవాణియల నారి పేరు	కూరిమి మది గో	రు	‖
తారకముల ధిక్కరించు గోరు	లూరులరటి స్తం	భములను గేరు	‖
సారెకు రతి నేలుటకిది సౌరు	చానకు సరిసా	టెవ్వరు లేరు	‖

(ఇంతిచక్కదనము)

4 తానవర్ణము - ఆదితాళము - గోవిందసామి

పల్లవి

; స రి గా గ రి గ	పా పా	గ గ / ధ ప గ గ రి	‖
స రి గా - . .	దా	నీ . . . ఈ	‖
సస/రిరి/గరిరిస స/గగరి స/రిరిస	స/రిరిస స/రిగ/ప	గ గ రి / గ \ రి	‖
పై. . . . . . . నె . న. రు . . .	- . ం చి . .	- . . -	‖
/ధప గగ/ధప గగరిగ\రి	సరి/గరి సధపధ	, గగపగా , గ	‖ రి
సరస కు . . -	రం . . . . -	మ్మనె. రా -	‖ రా
		గా రి	‖ రిసా
		ధా .	‖ ఆ

అనుపల్లవి

; గ గ ా పా | గపధస ధధపా | గగ/ధప గగరిగ ||
స ర సా ఆ | గ్రే... .. | స. ..ర... ||

\రి స/రిరిస రి/గగరి గ/పపగ | గగ/ధధ పగపధ | స ధ సా ||
ఆ స........ ధ్గ .. | ణ. . సా.. | -ం ద్రా ||

సా స రి గ రి/గ గ రి స/రి రి స | స ధ స\ప ధ | ప గ ప ధ ||
ఆ సా.అ ౠ మి (శ్రీ)... | వే - ం క ట | పె రు మా - ||

ధ/గరిర స ధ/సధధ ప గగ/ధప | ధధ/ం\సాం, గప | ధ/సధప గగరిస ||
ళ . -- ... . రా .. | జె- - -ం ద్ర. | ....-...- ||

స్వరసాహిత్యములు

గగ\రి/గ స/రి/గ సరిస/గరిరిస | ధ స పా ధ ధా స | ధ ధ ధ / గ రి రి స ||
విరి బో ణి నె న రుంయుకచెలిమిసేర | వి ట రాయ తే ర | చ నువొ స గ వేర ||

రిగ\రిగ ధ గ రి రి స స ధ ధ సా | రి/గరిరిగ సరిరి | /గస రిరిగగా ప ||
కగు ణిఁచి క వురి లీ ర చిలు క లే | జ పంయుకొని నెఱవ | డిగ చెలుకువింటి ||

గరి గప\గగాంగ రిగ\సరిరి గ/ప | గగ/ధ గ/పగగరి | /ధ ప/ధ ప గ పా ప ||
దొర సెుఁ యమూని కనసుబూని క అ | కటి ని ను రవడిగ | మటి మటి లకో రు ||

గప\రిగ \ సారిగ గ/ధాధాప గ | సాపా గ రిగా | స రి గ / ధ ప ధ / స ||
లురమూన నేయగ వ రారోహ నె | ఊా మోహ వరం | బుచే వె అచిని ను ||

పగపధస పధా పా రి సరిగ\రీ | రిసధపగరిగప | ధ/గ\రీస/రీస ||
శరణనిన విచారింప వమ్మరయో | తొలిలి చినను పలు | క వ దేమి సామి ||

స/రిసస\ధా ధ/సధధపా ధధ/ ద | ధ/రి ధ/గరి/గరిస | /రీ , రిసధపధ ||
నె అతనమాదొ రతనమా అలు క న; ల దు చ లము తగదు | నీ యెడ ల న ది ||

/గరిససాధసా స\పా ధ\గాగప | , పగరిసధా/ గ | రిస ధా / రిస ధా ||
నిరపరాధరా ధ రా పు రందరా | సర సక రా ర | స క రా స క రా ||

స\ధా పధాసారి గపధస సా/గ | సధప పధ/రిసరి | ధ స ప ధ గ ప గ ధ ||
క రా పరాకేమి దెలుపర వల పు | నిలు ప యిది సమయ | మి క చెలు వు డమును ||

పసధపగరి || స/రి/గా
పటి వ తె నె ఏ స రి గా

చరణము

; ; ; గా | గ/పగ/ధప గగ | రీ రిగగ/ప గగ ||
గా | ర వి- -o చి . | - దా . . ని - ||

రీ సరిగ/పగగరి స/గరి గా,రి | రీ ; | సా ; ||
- యే. . -లు . . కో రా | అ - | అ ||

స్వరసాహిత్యములు

1. గా\రీ, \ సారిగ\రీ స/గ\రీ | సరీ/గ సరీస | గగ/పగా రి సరి ||
రా రా అ రడి గా వ డి గా | వరా ళి మనాళి | మరు శ రా ళి చెలి ||

గ పా ప గ / ధా ప గ రి స రి / ||
కి జా ళి వి రా ళి జె . సెను || (గారవించి)

2. గా గ రి రి స రి రి స ధ ధ ధ సా స | రి స రి గ \ సా స స | \ ధా ధ / గ \ రి స రి ||
వే మరు మదిలో మరుల ణ ప జా ల | ద ళకు ల వే ణ ల | వె న్నె ల వే ద న ||

గా గ ప \ గా రి స / గ రి స రి / ||
వే డి మి వే గమె స యిచదు || (గారవించి)

3. గ రి గ స రి గ \ సా రి స రి గ ప స రి గ | ప స రి గ ప ధ స రి | గ ప ధ స \ సా రి గ ||
మిగుల తొగల సొగలవగల నగగ | ల మిగులత గి సొగ | సుగుణుకు నీ దు క ||

స ధ స రి రి స ధ ప గ రి స రి / ||
నుగ వ ను మ గు వ ను కనుగొని || (గారవించి)

4 సా రి రి గ ధ / గ \ రి స \ ధా స \ పా | ధా స సా , రి | గ గా ప గ రి రి గ ||
ఇంచుబోణి నలయించ మేర గా | దం చు సే వి | న్నవించి నను ప లు ||

\ సా గ \ రి ప \ గా / ధా ప గ రి గ \ సా | రి గ పా , పా | \ గా ప ధా , ధ ధ ||
కించుకైన లా లించి వినవు మ | న్నించరా లా | లిం చ రా నే న ||

\ పా ధ సా , గా \ రి స రి స ధ పా | ధా స సా రి ధ / గ | \ రి స \ ధా ప సా ||
రుంచరా నీ వంచన నికచా | లించు మం చిదొర | వంచు నిన్ను కా

\ ధా ప ధ ప గ ప ధ సా రి స స ధ ప ధ | గా రి రి స సా | సా రి స స ధ ప గ ||
మించిన చెలినిరసించుట తగదల | చం చలాక్షి బో | ధించు నుడులు ని జ ||

/ ధా ప ధ స \ ధా ప గ రి స రి / ||
మంచు మది నెంచ వలదుర || (కారవించి)

5 సరి / గరిస రిస / గ \ రిస \ ధా | స / గ \ రి స రి గా | గా , ప గా రి స ||
దినదినమును మానమునూనవు మా | న వ నూనిత మా | జా లి కామణి ||

రి గ \ సా రి స రి గ రి గా ప గ | పా , గ / ధ | ధా , గ గ ||
తేనె వా తెర సౌర ది చక్కన | రా క న | రా వి న ||

పా గ రి గా ధ ప ధ / గ గా , రి | స రి రి , స సా | , స \ ధా ధ / గ \ రి ||
రా అలమాటికి చ ల మే టి | క లకో టి మా | ట వింత గు రా ||

స / గ \ రి సరి ధ పా ధద / గ గ రి స | రి రి స స / రి స ధ ప | / సా , స ధ ప / ధా ||
త గు రా ధరావరా నిను విడనని | మునుచెలి కొసగిన | న మ్మికలు నీ

ధా , ప ధ ప \ గా గ రి స రి / ||
కీ తగును రా చెలువురు || (గారవించి)

6. గా , గా ప గ రి | గా రి గ రి స స | రి స రి సా ధ ధ ||
| తా రి ధ ణం త ధ | ణం త క ఝు . . ||
ఆ సా టి వ ల | పూ స వ తి మ ణి | పై క రు ణి పు ము ||

గా , గా ప గ ప | గా ధ ప గా రి స | సా రి గ పా గ / ధ ||
| తా ధ ణ తా హా త | తా రి ధ ణం త క ||
వే , నో ళ్ల గొ ని | యా డెద రం బ దె | రా గ ద రా చె లి ||

ధా , ధా ధ ధ ˎ ప | ˎగా ప ధ ప ధ సా | సా , రి స స ˎ ధా ||
ధై ధై య్యత క |
మే నె ల్ల స గ | మాయను గ ద రా | దా ని కి టు నీ ||

ధా , స ˎ పా ధ ధ ˎ గా ప ప ధ ధ స స |
తా హ ఝుం త రి |
పై ని గల త మి యెం త ని దె లు ప గ |

ధా ధ గ ˎ రీ స ˎ గ రీ స రి ˎ సా ధ స |
తా రి ధ ణం త కఝుం
నా త ర మా భ ర మా య ర మా వ ర |

ˎ ధా ధ ప ˏ ధ ధా ధ గ ప గ ధా ధ ప గ ||
. త కి ట ధై య్యా త క ||
మా ని ని క శే ష క న క భూ ష ణ ము ||

ప ధ ధ ˏ గ రి స స ధ ప ధ గ ప ధ ˏ గ రి స ధ ప ధ ˏ స ధ ప గ రి స రి ˏ ||
ఝుణుత ధి మి త కి ట త క . . . . త క త ధి గి ణతొం
లు రము న పె న గొని బహు స రము లు ౯ డ ములకు ప యోగిం చె ను

(గారవించి)

గమనిక · ఈ ఆఅవ స్వరములో కడపట నాలుగవ కాలముగా నమర్చియుండుట నెంచు నప్పుడు, ఈ వర్ణము మధ్యమకాలమునందే పాడవలెను; ఈ మోహనరాగ తానవర్ణమును రచించిన మహానుభావులైన గోవిందసామిఅయ్యా తానవర్ణ మార్గదర్శియైన ఆదియప్పయ్యకు మునుపటి వారని తెలియవచ్చుచున్నది

5 తానవర్ణము - అటతాళము - వీణ కుప్పయ్యగారు

పల్లవి

సా , ధ స రి గ గా / ధ ప ప గా , రి రీ |
ఆ . . . . స ర - సీ - |

సరిగగ / పగగరి / పగరి రిసధ / గరిససధధ | ధ స స ధ రి ధ గ | , రి గ ప గ / ధ ప ధ ||
జ . . . - - - డి . . . ని . . . . . | న్నె. . . . - - | - - . . కో . . ||

రిసరి ధ సరిగగ : / ధప / ధ గ / ప రి / గరి గగ / పప |
- - - రి . . . . : చా. . - లా . మ. . . |

ధ గగ / పప / ధధ సా ప / ధ ప / సధప గ / ధపగరి | స \ ధా సరిగ / ధప | గా రిరీ ధప ||
- రు - - - . లు - . . కో . - న్న . . . . | - ది - . . . . | రా అఅ ||

గరిస ధసరిగగా : ధ ప ప గా , రి రీ . ,, ,, ,, | గా , రి రి రీ ||
అఅ . అ . . . . : స ర అ సీ . ఈ ,, ,, ,, | శా - . - ||

సా సా : 2
ఆ :

అనుపల్లవి

/ధధపప/ధ ధపగప రిగ/ధ |
మ. . . . రు. . . ఉ . |

ప గగ రిరిసస/రిరి రి/గగ గ/పప గ/ధధప | స/పాగగరి / గగప | ధస ధసపధ గగ ||
- . . ని . . . . . . జ . - న . . . | - . కు . ద్లై . | - . - - - - - . ||

/ధ ధ ప ధ సా : ధధ/రిరిస / గరిగ / పగరిరి |
- . . న : మా. . . వే - . . . |

సస రి/గ రి స ధ ప ధ/స ధ ప గ రి గ గ/పప/ధధ | సధ/రి\సా, సధ | ప/ధా పగరిరిస ||
- - ఘ . . . . గో . . పా- . | ల . . సా - - | - - షు- . . ||

సధ/సస/రిరి/గా :
మా . . . . :

ముక్తాయిస్వరము

: /ధపగగరి గ/పగగరిరిప |

/రిధ సస/రిరి/గగ సపస రిరిరి గగగ పగధ | పపగగ రిరిసస | /రిరి/గగ/పా,/ధ ||

ధపగగరి గగ/పపధ పగపధస పధ/ససరి |

రి/గరిరిసధప ధ/రిరి ధ/సస ప/ధధ గ/పప రి | గపధ / గ రి సా ధ | పగ / ధ\పా గరిస ||

/రిధా సరిరిగగా || సరసీ

చరణము

: ప గ పా పా |
: ప ం - త |

గపధ/స ధప/ధగ / ధ/పాపగరి / ప\గాగరిస | రి రి గ రి గ/ధ ప గ | గ రి గ గ పా |
మే.. . - . . ల - . . . జే - . . . | సే . . - - - - - | - - - వు రా |

/ధపగరిగ సరిగ : ,, ,, ,, | ,, ,, | గ రి గ గ పా |
- . . . . - . : | | ఏ . . వు రా |

స్వరములు

1. ధా . పా / ధ ప \ గా / ధ |

ప గ గ ↘ రీ ↗ ప గ రి రి స | , ↗ గ రి స | ధ సా ప ||

ధ స రి గ : (పంతమేల)

2 పా ↗ ధ ధ ప గ పా　గ ↗ ప గ రి గా　ప గ రి స రీ |

సరిస　ధ ౯ స ↗ గ రి ↗ ప గ రి ↘ సా ↗ ధ ధ ప　గ రీ గ | ప ధ స　ధ ↗ రి　సా ధ | ప　గ ↗ ధ పా గ రి స ||

రిసా　ధ సా రి గ : (పంతమేల)

3. రి గ ↗ ధ ప ↗ ధ గ ప　రి ↗ ప గ గ రి రి స ↗ రి ధ ↗ స స రి　ధ |

రి ధ　స స ↗ రి రి ↗ గ గ　ప గ ↗ ధ ప　గ రి గ ప ధ　స రి గ | ప ధ ↗ స ధ రి　ధ ↗ రి స | ధ ప ధ　గ ↗ ధ ప గ రి ||

గసరి　ధసరిగగ : (పంతమేల)

4 ↗ ధ ధ ప గ రి స ↗ ధ ప ధ　గ ↗ ధ ప గ రి ↗ ప గ రి స రి　ధ |

గరిస　ధ ప ధ స　ధ ↗ రిరి　స ↗ గ గ రి ↗　ప ప　గ ↗ ధ ధ ప | గ ↗ ప గ గా　రి రి స | రి రి గ గ పా , రి ||

గ ↗ ధ ప　గ గ రి　స రి గ ప ధ　రి గ ప ధ స　ప ధ స రి |

గ ↗ ప గ గ రి రి స　ధ ↗ గ రి ↗ గ స రి　ధ ↗ రి స ధ ప　ధ గ | ↗ ధ ↘ పా　గ గ రి రి ↘ స | , గ రి స　ధ ప గ రి ||

స ↘ ధా రి　ధసరిగ : (పంతమేల)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

గా గా గ రి స రి గ రి | ⁄ గా గ ప ధ ⁄ గ స ధ ప గ |

⁄ ధ ప గ రి స రి ⁄ సా సా | గ గ పా రి గ పా పా |

గ గ ⁄ ధా గ గ ప గ రి | ⁄ గ ప గ రి స ⁄ గ రి రి స ధ |

⁄ గ రి స ధ రి రి ⁄ సా సా | ధా సా ధ ధా ధ ధ స స |

రి రి ⁄ గా స రి ⁄ గా గా | స రి గ ⁄ ధ - గ రి గ ⁄ ప గ |

రి ⁄ గ గ రి స ⁄ గ గ రి స రి | స స ధ స రి గ స రి ⁄ గ గ |

స రి గ గ పా గ గ పా | గ గ ⁄ ధా ధా గ గ పా |

రి గ పా గ రి స రి ⁄ గా | స ధా స రి ధ స రి ⁄ గ రి |

ధ స రి గ ⁄ ప గ రి ⁄ గ ⁄ రి | స రి గ ⁄ ప ⁄ రి గ ప ధ స రి |

ధ ధ స ధ ధ ⁄ ధ ధ ⁄ స స రి | స స ⁄ రి స రి గ రి గ ప ప |

గ గ ప గ ⁄ ధ ధ గ గ ⁄ ప ప | గ ప ధ ప ధ స గ ప ధ స |

రి గ ప ధ స రి గ ⁄ ప గ రి | స రి గ ⁄ ధ ⁄ పా గ రి సా |

⁄ ధ ధ ప గ ⁄ ధ గ ⁄ ప రి ⁄ గ స | ⁄ ధా ప గ రి గ ⁄ ప గ రి స |

ధ స ధ ⁄ రి ధ ⁄ గ ధ ⁄ రి స రి | స రి గ ⁄ ధా ప గ ⁄ ధ ⁄ పా |

గ గ ⁄ ప ప ⁄ ధ ధ ప ధ ⁄ స స | గ ⁄ ధ ప ద ⁄ స స ＼ గా ప ధ |

స రి ⁄ గ రి స ⁄ రి స ధ ⁄ రి స | ధ ⁄ రి ధ ⁄ గ రి ధ ⁄ స ధ ⁄ రి స |

ధ ⁄ గ రి స ధ ప గ రి స ధ | ఫ ధ స రి గ ప ధ ⁄ రి సా |

ధ వ గ ⁄ ధ ＼ పా గ రి సా | గ రి ⁄ గ స ⁄ రి ధ ⁄ స ప ధ గ |

ప ధ సా ధ ప గ రి సా | గా రి సా ధ పా గ రి |

, స ధా స రి గ రి గా | ⁄ ధ ప ＼ గా ＼ రీ స రి గ ⁄ ప |

గ రి స రి ⁄ గ రి గా ; | రీ ; ＼ సా ; ; ||

జన్యము (భాషాంగము) 3 : హంవీరు

వెంకటమఖి

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స రి గ ⌗ మ ప ధ ని స
- అవరోహణము : స ని ధ ప ⌗ మ గ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము; సంపూర్ణము, షడ్జగ్రహము; దేశీయరాగము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

గమనిక : ఈ హంవీరు రాగమునకు గాంధార ధైవత ఋషభములు జీవస్వరములు. ఇదిగాక శుద్ధ మధ్యమములతో గలసిన గ ⌴ మ గ ⌴ మ ప గ ↘ రీ, ఇటువంటి ప్రయోగములచేతను, స రి స ⌴ మ గ / ధ ప స, స ప మ ప ధ ప ని / సా, స / గ గా / ని ధ ధా / రి సా, ని ధ ప మ గ ⌴ మ గ ⌴ మ / ప గ రి సా — ఈ ప్రయోగముల చేతను, ఈ రాగము మిగుల స్ఫురింపబడుచున్నది ఈ హంవీరును హామీరందురు. తక్కినవి కీర్తన సంచారుల గమనింపవలెను.

కీర్తనము - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి.

గ ప	మ ప గ / ⌴ మ	గ గ / ప	పా ధ / స ధ	‖
ప రి	మళ ర ం	- గ	నా థ ం	

ప మ ప ⁄ ధ | ధ ప మ ప మ⁄గా | గ ధ ప ప | గ రి సా ||
భ | జే హం ం | వీ | ర ను తం ||

స స | స⁄గ గ గ⁄ప ప | ధ ప | ని సా గా |
ప రి | పా లి త | భ | క్తం పుం |

రి రి స | స ని రి స స ని | ని ధ ప మ | ⁄ ధ ధ ప మ గ ⁄ ప మ రి ||
డ రి | క వ | ల్లీ . . . | నా . . . ధ ం . . ||

(పరిమళరంగనాథం)

అనుపల్లవి

ప ధ ప | మ ⁄ గా మ పా | ధ ప | , స సా ||
హ రి | మ ప్రా | కృతా | కృ తిం ||

గా | రి స రి స | ని ⁄ ధా | రి స రి ; స ||
మ | త్యా ది ద | శా | కృ తి ం . . ||

సా | స సా స | ప ప | ప మ ప మ |
అం | త రం గ | ళ య | న మ . జ్జ |

⁄ ని ని | ని ధ⁄ని ధ ప మ | ధ ప ప | మ గ రి స ||
న య | న ం . . నా | రా | య ణ ం ం ||

స స స స | స⁄గగా గ⁄పపా | ధ ధ ధ ప | ప ధ పా స స సా ||
గు రు గు హ | వి దితం స తతం | గు ణి జ న | ము ది తం స త తం ||

గ గ / రీ	స నీ/రిసానిధ	; / స ని	ధ ప మ / ధ ప మ గ రి ‖
ప ర మే	శ్వరం రమేశ్వరం	మే	శ్వ ర ం ఈ శ్వ రం . ‖

(పరిమళరంగనాథం)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ప / ని ధా ధా ధ ని \ పా పా | / ని \ ధా ధా ధ ప మ పా |

ధపమపగ□మగ□మగ□మ\గా | పమగ□మగ□మగ□మగ\రీ |

రీ సా రి రి \ సా సా | స స / ని ధా ధా / ని ప ధ ప |

మ ప / ధ మ / ప గ / మ రి గ □ మ | గ రి రి స స / గా గా |

గ / ని ధ ప మ గ / పా పా | గ / ప పా / ని ధా ధా ధ ని |

ప / ని ధ ప మ ప గ / ప పా | గ గ / ధ ప / ని ధ ప మ పా |

ప ధ మ / పా గ □ మ గ \ రి రి | \ సా రి స సా / గ గ గా |

గ పా ప / ని ధా ధ ధ \ పా | / ని ధ పా గ□ మ \ గా ప □ మ |

గ గ / మా గ □ మ గ □ మ రి స | స రి స / గ గా గ / మ పా |

స స / ప ప స స ని \ ధా ప ప | గ మ / ప మ గ గ / ప మ గ □ మ |

\ రీ రీ / ని ధా ధ ని \ పా | స స / ప ప ధ ప / స స స స |

గా రి స రి స స స స | గా రి స ని \ ధా / ని ప / ధ ప |

/ సా సా గ మ ప ధ ప స | స స / గ గ మ ప ధ ప స స |

/ గ రి స ని ధా / రి స \ ధా | / స ధా ప గ ⊟ మ \ గా ప ⊟ మ |

గ ⊟ మ మ మ రి రి రి రి స స | స స మ పా ధ ప / సా సా |

గా రి రి స ని స ధ ని | ప ధ \ పా / స స సా సా |

ద \ పా పా ప ప ని ని \ ధా | / ని ధ పా / స స ప ప గ ⊟ మ |

\ గా / ని ధ ప గ ⊟ మ మ \ రి | స స ప ప ధ ని ప ప స స |

గ గ రి రి సా గ రి సా | గ రి స ధా ని ప ధ పా |

గ మ ప ధ / సా రి ని ధ ప మ | గా / ప మా గ రి రి రి |

\ గ ⊟ మ గ ⊟ మ \ రి రి రి | స రి \ సా సా ; ; ||

జన్యము (భాషాంగము) 4 : సారంగ

లక్షణశ్లోకము

వెంకటమఖి : ✺శుద్ధమధ్యమగాంధారం కృత్వాగే యోదినాత్యయే.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స రి గ # మ ప ధ ని స
- అవరోహణము : స ని ధ ప # మ గా రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; రక్తిరాగము, సాయంకాలమున గానము సేయఁదగును.

గమనిక : ఈ సారంగ రాగమునకు ఋషభ, గాంధార, దైవతములు విశేష రంజనము గలిగించెడి జీవస్వరములు రి గా ↗ ని ధా పా మా ↘ రి గ రి సా, సా పా మ ↗ ని ↘ ధా పా రి రి గ మ పా పా, ని ధా ని ధా పా మా, ↘ రి ↗ గా గా, గా ↗ ని ద ప మ రి రి ↗ గ రి సా సా, స ని రి స ప మ ధ ప స ని రి స, ↗ గ రి స ని ధ ప మా, ప ధ ని స రి స ధ ప మ, రి గ మ ప ధ ని సా రి, ↘ ధా పా మా, ↘ రి గ # మ ↘ రి రి స రి ↘ సా సా, ప మ రి స రి ↗ ప ప ధ ప మా, స ధ ప మ రి స, సా ని ధ ప మ రి గ # మ రి ↘ సా—ఇ

✺ "సాయంగేయస్తు సారంగః శుద్ధమధ్యమగాన్వితః" అని చతుర్దండి ప్రకాశికానుబంధమున లక్షణము; దానియందు రాగము పేరున్నది ఇక్కడిదానిలో అదే లేదు (రా అ)

ఈ రాగమును స్ఫురింపజేయగల ప్రయోగములు, ప # మ రి గ ♮ మ రి స, రి గ ♮ మ రి, ఇవిదక్క, తక్కినచోట శుద్ధ మధ్యమము పలుకదు. ఈ రాగ కీర్తనములు మొదలైన లక్ష్యము లందు మంద్రస్థాయి నిషాదమునకు క్రిందను, తారస్థాయి గాంధారమునకు పైనను సంచరింపులు లేవు. ప మ గ రి స — ఈ ప్రయోగము గీతమందు గనుబడుచున్నది. తక్కిన ప్రయోగములు లక్ష్యములచేత నెఱుగఁబడును.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువ తాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము

ప మ గ గ రీ గ గ రి స రి స ని స | సా రి గా మ పా మ ధ ధ ప మా |
రి పు ఖ ం డె క్కి ఇ రా - - ం బు ధి | గే హా రే రె యా ఇ య స ం - |

పా మా గ రి గ మ ప మ గ రీ స | స స రి గా మ పా ప ధ ధ ప మా |
మీ - రా అ . శ న శ యంన | ప దు మ నా భ గో ఖు ర తె జె రే |

పా , మా గ రి గ గ రి రీ , స | రి స ని ని ధ ప ధ ప మ ప గ రి సా |
ధూ ళి ద్ధూ . స ర శు భాం గ | ను త సు చ రి తు రె ఎ రె ఎ యఅ రే

అంతరి

సా పా పా ధ ధ ప మ ప ధ ని స | సా రి గా మ ప మ రి గ రీ సా
ఆ రే రే ద్ద ఉ ర ం - - ధ ర | ధ న్యమూ . ర్ధ న్య రే ఏ

జావడ

రీ స నీ స రీ గ మ పా ప మ | ధా ప మా ప ధా ప నీ ధ ప మా |
మి త్రదై త్యమండ ల ఖం డ న | భ క్త జం న ర క్ష ణ చ ణు రే |

పా మ రీ స రీ ప పీ ధ ప మా | ప మ రి గ రి సా , ని స ధ ప మ ప |
రు క్మిమణ్ని స త్య భా . మా | ధ వు రే ఎ రె యా ఇ య ఇ య ఇ య |

పా ధ ధ ప మ ధ ప మ ప గ రి సా | స రి స రి గ గ రి గ మ ప ధ ధ ప మ |
ఐ యతి ఇ య అ ఇ య ఇ య అ రే | అ . . . . . అ . . . . అ |

ప ధ ని స రి స గ మ ప ధ ధ ప మా | సా సీ ధ ప పా ధ ధ ప మ గ మ |
అ . . . . అ . రే | భా షాం గ సా ర ం - - - గ |

ప మ రి గ రి స స స రి స ని ధ ప మ || పా ధ ధ ప మ ధ ప మ ప గ రి సా ||
రా . . . గ నా . . గ రు- - || అ ఇ య ఇ య అ ఇ య ఇ య అ రే |

సా పా పా ధ ధ ప మ ప ధ ని స | సా రి గా మ ప మ రి గ రి సా ||
ఆ రె రే ద్ధ ఉ ర ం - - ధ ర | ధ న్యమూ ఉ ర్ధ న్య రే ప ||

కీర్తనము 1 - త్రిస్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

అరుణాచలనాథం.

పల్లవి

రి రి గ మ ప మ ప ప | ని ధ ని సా రి ని స ధ ధ ని ప
అ రు ణా చ ల | నా థ ం

| మ రి గ మ రి సా ||
| స్మ రా . . మి ||

రి స రి స మ పా | ప మ ప ధ స ధ ప మ
అ ని శ మ శ్రీ | త కు చా అ ం బా

| ప ని స ని ప మ రి గ మ రి స ||
| . స మే . . త ం . . ||

(అరుణాచల)

అనుపల్లవి

; స స సా / సా | సా స ని ని , స / గ రి
స్మ ర ణా త్రై | వ ల్య ప్ర ద
| స / రి ని / స ధ / ని ప ప మ మ రి
| చ ర ణా - - ర

గ మ ప మ / పా ; || , మ ప ధ ని సా రి ని స ధ
వి ం ద ం || త రు ణా ది
| ప మ ప ధ / ని ధ ప మ |
| త్య కో . టి . స ం |

మ ప/స ధ ప మ మ ప ధ ప మ రి | గ మ ప మ గ రి సా ||
కా శ చి దా | న మ . . ద ం ం ||

ఈ అనుపల్లవి రెండేసి ఆవర్తములు ఒక పంక్తివేస్తే 4 పంక్తులలో సరిపోవును.

స స సా స ప మ ప ధ ని సా | మ ప / స ద ప మ / ధ ప ప మ రి స ||
క రు ణా ర సా ది క ం దం | శ ర ణా గ త సు ర బృ ం ద ం ||

(అరుణాచల)

చరణము

, స ప మ ప మ ప | ధ ని సా రి ని స ధ / ని ప ప మ |
అ ప్రా కృ త | తే జో మ య . |
| ప మ \ రి గ మ ప మ / పా ||
| లి ం గ ం . . ం ||

, మ ప ధ / ని ధ ప మ | ప ధ ప మ మ రి సా
అ త్య ద్భు . త . | క ర ధృ త సా
| ప మ రి గ మ గ మా , రి సా ||
| ర ం గ ం . . ||

, రి స ప మ ప మ | మ ప ధ ని ప ప మ మ ప
అ ప్ర మే య | మ ప ర్ణా జ
| ధ ని ధ స ని స రి , సా ||
| శృ ం - గ ం - . - - ||

\ ధా / స ని స రి , ని సా , రి | ని స ధ ప మ ప / స ద ప ప మ
ఆ రూ ఢో | తుం గ . వృ ష తు .
| \ మ రి గ మ రి సా ||
| ర ం . . గ ం ||

సా సా స స స / పా \ మా ప | ధ ని సా సా , గ గి స స ని స రి
వి ప్రో త్తమ వి శే షాం త | ర ం గం వీ ర గురు గుహ
| ని స ధ ప మ ప గ మ పా ; ||
| తా . ర ప్ర స ం గ ం ||

పా / ధ నీ స / రి రి స / గ రి స | ని ధ ప మ పా / ధ నీ స రి స
స్వ ప్రదీ ప మౌ . ళి వి ధృ త | గ ం గ ం స్వ ప్ర కా శ జి త
| సా రి ని స ధా ప మ ధ ప మ రి స ||
| సో . మా గ్ని ప త ం గ ం ||

(అరుణాచలనాథంస్మరామి)

కీర్తనము 2 - ఝంపతాళము - ముద్దుసాస్వామిదీక్షితులు

త్యాగరాజే

పల్లవి

రి గ మ / పా పం | / ధ ప ప మ మ ||
త్యాగ రా జే | కృ . . . ||

పా , స ని స ధ ప ప మ \ రి | గ గ / ధ ప మ ||
త్యా కృ త్య మ | ర్వ యా . . ||

గ రి స స ప మ ప సా , రి ని స ధ ప మ | ప మ రి గ మ రి స ||
మి వి దే . హ కై వ ల్యం | యా మి . . . . ||

2. రి గ మ / పా పా || ,, ప మ \ రి | గ గ / ధ ప మ || గ రి సా
త్యాగ రా జె || ,, అ | ర్వ యా . . || మీ .

అనుపల్లవి

మ పా మ \ రి గ మ ప మ రి | స రి ప ని స ||
భో గ యో గా | త్మ కే . . ||

రీ రి / గ మ ప ధ / ని ధ | ప మా ||
భు క్తి ము క్త్యా . . | త్మ కే ||

పా ధ ని స రి స | / రి స నీ ||
త్యాగ రా గా | త్మ కే ||

సా ని ధ ప మ / ని ధ ప మ | / ధ ప ప మ రి స ||
త త్వం ప రా . . . | త్మ జే . . . ||

(త్యాగరాజే)

చరణము

ప / ధ మ / ప గ / ⊏ మ రి స రీ | ని సా ||
ప్ర కృ తి పురుషా | త్మ కే ||

రీ స ప మ ప / ధ ప మ రి | గ ⊏ మ రీ ||
పంచ భూ తా | త్మ కే ||

ని స రి రి / గ మ పా | / ధ ప ప మ మ ||
ప్రకృతి వి కృ తా | త్మ . కే ||

మ ప ధ ని స ని ధ ప / ప మ రి | గ ⊏ మ రి స ||
ప ం చీ కృ తా | త్మ . కే ||

స రి స ప మ ధ ప | స నీ ||
సు కృతి హృ ద యా | త్మ కే ||

స ని స / గ రి స ని స ని \ ధా | / స ని ధ ప ప ||
సూ ర్య చ ం ద్రా | త్మ కే ఎ ||

/ ధ ధ ప మ ప గ మా ప ధ ని స | రి సా ||
ఖి . కృ . తి భే దా | త్మ కే ||

పా స ని ధ ప మ రి గ మ ప ధ | ప మ గ రి స ||
వి శ్వే శ్వ రా | త్మ కే ||

రి గ మ పా / స ధ ప మా ప ధ ని స | రి సా ని సా ||
సు కృ తి పూ ర్ణా త్మ కే సు ర గు రు | గు హా త్మ కే ||

స రి స ని స ని \ ధా ని ద పా స ని ద పా | మ / ధ ప మ గ ⊐ మ రి స ||
స కృ ద స కృ దా త్మ కే స చ్చి | త్సు ఖా. త్మ కే శ్రీ ||

(త్యాగరాజే)

కీర్తనము 3 - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - బాలస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యసామీ

పల్లవి

రి , సా సా | / పా , మ ప ధ ని | /సా/రి ని స ధ ని స ని
శ్రీ సు | బ్ర హ్మ ణ్య | సా మీ ని ను
| ధ ప మ రి గ ⊐ మ రి స ||
| న .మ్మి తి ని ||

, ని స రి గ మ ప | ధ ని సా రి ని స ధ ధ ని \ ప | ప మా ; రి / గా / ధ పా మ
చిం త దీ | ర్చి న న్ను | బ్రో వ వ
| \ మ రి గ ⊐ మ రి \ సా ||
| య్యా - - - - ||

(శ్రీ సుబ్రహ్మణ్య)

అనుపల్లవి

| , మా ప ధ / ని ధ ప ప | మా రి గ మ పా | మ పా ధ ని స ని ధ ప |
| ఓ సు కు | మా ర | ఓ దీ న |

| మ పా ధ ని సా ||
| మ ం దా రా ||

| రీ , గ మ ప ధ ని స | రీ , గ రి సా ని ధ | ని స రి సా , / రి స |
| శ్రీ సు ం ద | రీ ళ . త న | యా శ్రీ |

| నిధ పమ రి గ మ రిస ||
| కా ర్తి కే య ||

(శ్రీ సుబ్రహ్మణ్య)

చరణము

| , గ మ ప మ గ మ | ప పా మ ప ధ ప ప మ మ | పా / ధ నీ / సా |
| కా మి త | ఫ ల ము . . లు | యి చ్చే దా |

| స \ ధా పా మా ||
| త వు నీ వు ||

| , ప మ ప ధ / ని ధ ప | / ధ ప , మ \ రి గా | , రి గ / స ధా ప మ |
| క రు ణి ం చి | ర ఢిం చ | ని ది మ ం చి |

| రి గ మ గ రి సా ||
| స మ య ము ||

| , సా సా సా | / స సా సా నీ | ని సా / గ రి రి స |
| భూ మి నే | లు శ్రీ కు | మా ర . యె . |

| ని ధ ప పా మా ||
| ట్టై ఏం ద్ర ||

, పా / ధ ని సా | ని సఁ ని ధ ని ప ధ ని | సా , ని ధ ప మ
భూ ప తి | కి మ . నో | ఖీ ష్ట . ము
| / ధ ప మ రి గ మ రి స ||
| లి . . చ్చి న . ||

స్వరము

రి స ని స రి స | ప మ / ధ ప మ రి గ | మ పా మ ప ధ / ని | ధ ప మ రి గ మ రి |
స ని స రి రి ప / ప | మ ప ధ ధ ప స ని | రి స / గ రి స ని ధ | ప మ రి గ మ ప ధ |
ని స రి రి / గ రి | స సా ని ధ ప మ | ప ధ ని స ని ధ / రి | స ని ధ ప మ రి గ |
మ రి స రి స ప మ | / ధ ప స ని రి స / గ | రి రి \ సా ని ధ ధ | \ పా మ రి గ మ రి ||

(శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యస్వామి)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రి రి గ మ ప మ పా | రి గ మ ప ధ / ని ధ ధ ప మ |
ప / ని \ ధా ప మ ప ధ ప మ | రి గ మ ప ధ ప ప మా రి |
గ మ రి రి స రి \ సా సా | రి స / పా పా మ ప / ధ ధ |
ప / ని ధ ధ ప / ధ ప మ రి గ | మ ప ధ ప \ మా \ రీ / గా |
/ ప మా \ రి గ / మ రి సా | ని స / ధ ధ ప మ / ధ ప మా |

ప / ని ధ ప ధ ప మ ప ధ ప | ప మ గ గా / ని / స ధా ప మ |

గ / ని \ ధా ప మ / ధ పా మ | రి గ / ని ధ ప మ / ప మ రి స |

స రి స / ప ప / ధ ధ ప ప మ | / ని ధ / ని ప / ధ ప / ధ మ / ప మ |

ప ధ ని స ధ ప ప మ రి గ | మ ప ధ ప \ మా రి గ ⊏ మ రి |

స ని రీ స స / పా ప మ | రి స / స ధా ధ ప \ మా పా |

ధ ని / స ధ ప మ / స ధా ప మ | / పా మా \ రీ / గా / ప మా |

పా ధ ని స \ ధా / ని ధ ప | / ని ధా ని ధా పా మ మ పా |

/ ని ధా ని స ధ ని / స ధ పా | ధ ని స ని / స ధ / ని ప / ధ మ |

ప మ రి గ మ ప ధ ని సా | ప ధ ని స రి రి \ నీ సా |

ప ప ధ ని / సా రి ని \ ధా పా | ధ ని / స ధ ప మ రి గా గ |

మ ప ప మా రీ గ ⊏ మ రి స | సా స పా ప మ ప ధ ని |

ప ధ ని స రి రి \ సా సా | గ రి సా ని స \ ధా పా |

స ని ధ ప మా రీ గా | / ని ధా ప మ రి గ ⊏ మ రి సా |

స ని రి స సా ప మ ధ ప | పా స ని రి స సా గ రి |

స సా ని ధ ని \ ధా ప మ | ప ధ ని సా / రి ని ధ పా |

స ధ ప మ రీ గ ⊏ మ \ రి | గ మ ప మ రీ సా ; ||

అఱువదైదవ మేళము సంపూర్ణము

రాగాంగరాగము 66 : చతురంగిణి రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వేంకటమఖి : చతురంగిణి రాగస్స్యాదవరోహేధవర్జితః.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స రి గ ♯ మ ప ♯ ధ ని స
- అవరోహణము : స ని ప ♯ మ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; అవరోహణమందు ధైవత వర్జ్యము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ చతురంగిణి రాగమునకు సరిరిపమపనినిస, సనిపమపరిగస, నిపసనిపమపరిస, సరిపమరిగస, నిపమపరిగరిసా — ఇవి విశేష ప్రయోగములు.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువ రూపక తాళము - వెంకటమఖి.

ధ్రువము

స ని ధ ని ప ని నీ సా | ని స రి రి రీ | స ని ధ ని సా |
శ్రీ . క ర ర మ ణీ య | గు ణ ధా మా | స్మి త సు ష మా |

స గ రి గ స రి | ప మ రీ గ స | సా స రీ రి | స ని ప స ని ప |
స్ప ద భ - వ్య మ | ధు రా - ధ ర | ను న్న శో క | సు ర పా ల క |

ప స ని ప మ ప | రి స
ముకు ట - ద ళ | - ము

జావడ

సా ప ప మ ప రీ రి గ | రి స రీ రీ | రి రి రి స ని స |
భూ ష ణ ప రి భీ ష ణ | రె ఎ యా రే | ప్ప ర ం జో . తి |

స ని ప స ని ప | ప స సా ; | ప రి రీ రి స | ని స ప స ని ప |
స్వ రూ . . ప | అ అ రే | అ అ రె త్తి య | అ ఇ య ఇ య అ |

మ ప రి గ స | స ప మ ప స ని | ప స సా రి రి | ప మ ప నీ నీ |
అ ఇ యై య ఇ | అ . . . . . | అ ఇ యా ఇ య | రా . . గా ం |

సా ; ; | స ని ప స ని ప | ప మ పా రీ | గ గ రి స రీ |
గా | చ తు ర ం గి ణి | రా - గా రు | - - - - ద్రా |

సా ప స ని ప | మ ప రి గ స | సా ||
పా చ . . క్ర | నా - - గ రు | రే

స ని ధ ని ప ని నీ సా ||
శ్రీ . క ర ర మ ణీ యా ||

కీర్తనము - త్రిపుటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

గురుగుహాభవాంతరంగిణీ

పల్లవి.

స రి గ ప మ గా | స రి గ స ని \ ధ | ని సా ప మా గ | \ సా రి \ నీ / సా ||
గురుగుహా భ వాం | తరంగిణీ ం చ | తు రం గి ణీం వి | చిం త యేహం ||

ని \ ధ ని స రి స స | ప మ ప మ గ / మా | ప ని \ ధ నీ స రి | గ రి రి స ని సా ||
అ రు ణ కి ర ణసు | చ ర ణయుగ ళాం | హ రి హాయాదిను | త క ం బు గ ళాం ||

గ స ని స ని ప నీ స గ ప మ పా | స ని పా మ గా స ని ధా స నీ ||
గ రు డ గ మ నపూ జి త బ గ ళాం | క రు ణా క రీం శు భ మం గళాం ||

స్వరము

సా , ని స రి రీ , గ \ సా నీ | ధ ని \ ధా , గ రి గ \ సా , రి స రి |

/ పా , మా ధ / రి రి ప మా గ రి | స / పా మ పా మ ప \ రీ గ గ రీ ||

స రి స నీ ధ ని సా స ని ప / స | సా స ప మా ప \ రి గ మ ప ధ ని |

ప స ని సా స రి గ రీ సా గ రి | గ సా ని పా మా రి గ సా ని ||

(గురుగుహా)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రి గ గ రి స రి సా | ని స రి రి స ని ధ ని సా |
ప ప మ ప రి గ గ రి | గ రి రి స రి రి స ని స |
స ని ధ / స సా ధ / రి రి | సా స రి రి స ని ధ స |
ప మ ప రి గా రి రి సా | పా మ రి గా స రి సా |
స గ రి గ స రి సా స రి | ధా స ని ధ ని ధ స ని స |
ప సా ప పా మ ప రి | గా గ స రి రి ధ రి రి |
పా మ రి గ గ సా రి స | ప మ పా ని ప మ ప రి |
ని ని ప మ ప ప రి రి గ గ | స రి స ప స ని ప మ పా |
ని ని ప ప స ని ప మ ప ప | ధ ని స ని ప స ని ప మ ప |
మ మ ప ప స స ని స ని ని | ధ ని స ని ప ని సా ని స |
రి రి రి ప స ని ని సా | రి రి స ని ప స ని ప ప |
/ స సా స ప / రి రి రి స | ని స సా ప మ ప స సా |
ప మ ప / ని ని ధ ని సా | ప మ రి రి గ గ స స రి |
స ని ప స ని ప మ ప రి స | ప రి రి స ని స ప స ని ప |

జన్యము (ఉపాంగము) 1 : *అమృతవర్షిణి

లక్షణము ✺ వేంకటమఖి.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స గ ♯♯ మ ప ని స
- అవరోహణము : స ని ప ♯♯ మ గ స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; ఔడవము; ఋషభ ధైవతవర్జ్యము షడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

ఆనందామృతకర్షిణి

పల్లవి

సా	,	గా	,	మా	|	ప	మా	గ	|	,	స	నీ	॥
ఆ		నం		దా	|	మృ	తా	క	|		ర్షి	ణీ	॥

* ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారు ఎట్టయపురమునకు వచ్చినప్పుడు గ్రీష్మఋతువు వానలేక మిగుల వాడుకొనియున్న పైరుల జూచి కనికరముకలిగి అమృతేశ్వరీ విషయమై అమృతవర్షిణి రాగములో ఈ కీర్తనమును రచించి తోడవచ్చెడి శిష్యుడైన సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు చెప్పిపెట్టినప్పుడే వర్షము గురిసెను.

✺ చతు ప్రకా అనుబంధమున దీని లక్షణ శ్లోక మిట్లున్నది. "రిధవర్జ్యాత్తుగాతవ్యా సౌడవ్యమృతవర్షిణీ" (పు. 17) (రా. అ)

ఫ ని స ↘ సీ స గా | మ పా నీ పా ప మ | , మ గా గ సా ని ||
అ మృ త వ ర్షి ణీ | హ రా ది పూ జి తే | శి వే భ వా ని ||

2. ,, ,, | ,, ,, | ,, ,, ||

ఫ ని స ↘ సీ స గా | ↘ సా ; | ; ; ||
అ మృ త వ ర్షి ణీ | - || ||

అనుపల్లవి

మ ↗ పా , నీ ప మా | ప సా ని | , ని సా ||
(శ్రీ) నం ద నా | ది సం ర | క్షి ణీ ||

గా ని స ని స ప స | నీ ప మ | గా స ని ||
(శ్రీ) గు రు గు హ జ న | నీ చి . | ద్రూ పి ణి ||

సానిఫని సనిస గసగా గమపా | పా నీ స గా స | నీ , ప మా పా ||
సానందహృదయనిలయేసదయే | స ద్య స్సు వృ ష్టి | హే త వే త్వాం ||

సానిపా నీపమా పమగాసగ | స స సా ప మ గ స | స నిపప మమగగ ||
సంతతం చింతయే అమృతేశ్వరి | స లి లం వ . ర్ష య | వ ర్ష య వ . ర్ష య ||

స్వరము

↘సా,గా, మపనిస నిపమమగగ | ↘ సా , సీ ఫ ని నీ | సనిసగ మపమగ ||

సగామపా గమాపనీ పనిసగ | ↘ సా , ని ప మ మ గ | , సా స ని ప మ గ ↘ ||

(ఆనందామృతా)

సంచారి - రూపకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా గా మా	గ మ ／ పా పా	గ మ ప ని ＼ పా
మ ప మ మ ＼ గా	／ ప మ గ ／ మ గ గ	／ మ గ ＼ సా సా
స ని ＼ ధా నీ	స స ／ గా గా	ధ ని స గ మా
సా గ మ ప మ	గ మ ప ని ప మ	గ మ ／ ని పా మ
గ ／ మ గ గ సా	／ ని ప మ గ ／ ప మ	గ మ ／ ని ప మ గ
గ ／ మ మ గ ప మ	ప ని ప మా గ	／ ని ప మా గా
ప మ ని ప మ గ	／ పా మ గ ／ మ మ	స స ／ గ గ ／ మ మ
＼ సా ／ గ గ ／ మ మ	／ ప మ మ గ ＼ మ గ	స ／ పా మ గ మ
＼ గా గా స స	／ గ గ మ ప మా	గా ／ ని ప మా
గా స ని ప మ	గా ／ మ గ సా	గా మా పా
గ గ మ మ పా	గ మ పా ని ప	ని స నీ ప మ
／ ని ప ప మ ＼ గా	／ ని ని ప ప మ	గ మ గ ／ ని ప మ
గా మ ప నీ	పా స ని ప మ	ని ప మా గ స
స ని ధ ధ ని ని	ధ ని స గ మ గ	ధ స ని స గ మ

ఫ ని స గ మ ప | గ మ ప ప ని ప | మా ని పా ని |

\ మా ప / స స ని | \ పా ని స / గ గ | ప స ప ని ప మ |

గా మ పా మ | గా మ ప ని ప | / సా ని స గ గ |

పా స ని స గ | / మా గ గ సా | గ సా ని ప మ |

ని పా మ గ స | ఫ ని స గ మ ప | గ మ ప ని స గ |

\ సా ని ప మా | గా / సా స ని | పా మ గ సా |

నీ ఫ ఘ ఫ ని | స గ మా గ గ | / మ గ గా మ గ |

, \ సా ని / సా ||

అఱువదాఱవ మేళము సంపూర్ణము.

పదియొకటవ చక్రము ముగిసెను.

రాగాంగ రాగము 67 . సంతానమంజరీ రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి : నివర్జ్యాఽరోహణే గేయాహ్యావరోహే గవర్జితా
సంతానమంజరీనామ సర్వకాలే ప్రగీయతే.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స ♯♯ రి గ ♯♯ మ ప ♭ ధ స
- అవరోహణము : స ♭♭ ని ♭ ధ ప ♯♯ మ ♯♯ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము; అవరోహణమందు గాంధార వర్జ్యము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

స సా	రీ రీ రి సా రీ రి	
అ రే	రుద్రా వ తా . ర	
మ ప ధ పా ని ధ ధ ప మ	స స రీ స రి స స రీ	
గు ణ గ ణా లం కా ర	మి హి రా బ్జ శి - జా -	
ప ప ని ధ ప పా ; ,	సా ప పా ప ప పా ప	
పా వ కా జా	ధ ర్మ మా ర గ తా ఇ	
ని ధ ధా ప సా రి రి రి	సా ; ; స	
న గ జా ధి నా థ రె ఎ	యా రె	

జావడ

ప పా	ని ధ ధ ప మ ప ప సా స	
తి యై	య ఇ య ఇ య అ ఇ యై య	
స స రి గా సా స స స	ప ప స స స రి స ప పా	
రా . . గా - ం గ	స ం - - తా . . న	
సి ధ ధ ప ధ ప ధ సా	మ ప ని ధ ప మ ప సా స	
మ ం జ రీ . రా గా	ఆ . ది . త్యా పా చ క్ర	
పా ప స స ప ప	స సా	
నా గ రు . రె ఎ	అ రే	

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

సంతానమంజరీశంకరీ

పల్లవి

సా , రీ స మా	ప ⁄ ధా స	, ∖ ని ధా	‖
సం తా న మం	జ రీ శం	క రీ	‖
పా ధ ∖ మా ⁄ పా గ	⁄ మా రి స	∖ ఫా ధ ⁄ రి	‖
సం త తం పా తు	మాం బృహ	దీ శ్వ రీ	‖
2. ,, ,,	,	‖ ∖ సా .	
,, ,,	,,	‖ ఈ	
మా ⁄ పా మ రి స రి	సా ప ప	మ మ గా	‖
చిం తా మ ణి స ద	నా శ శి	వ ద నా	‖
ప⁄ధా ప⁄ని ధ ప⁄ధ పమ	⁄ పా మ ప	ధ ధ సా	‖
చి దా న ం ద ఘ	నా మృ దు	గ ద నా	‖
⁄రీరిసా ప⁄నీనిధా∖మాపధా	ప స ప ⁄ ని ధ ధ ప ధ	∖మారిస మసరీ∖	‖
చింతితా ర్థ దాయకీ (శ్రీ)క రీ	(శ్రీ) . గు రు గుహ గ ణ	నాయక జననీ	‖

స్వరము

సా,⁄రీరి ససమా పధపా⁄నిధ	ప మా ⁄ ధ ధ ప మా	మరిరి సస ఫఫ	‖
⁄ససాస⁄రిరీరి సరిగమ పధ⁄నిధ	⁄ సా స ⁄ రీ రి ∖ సా	∖నీధ పా మా రి	‖

(సంతానమంజరి)

సంచారి - త్రిపుటతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స స స రి రి సా | ╱ రి రి స ╱ రీ రీ | మ ప ధ ప ప ╱ ని ధ |

ప మ మ స స ╱ రి రి | స స ప ప ╱ ని ధ ప | ప ధ ప ╱ ని ధ పా |

ప ╲ సా స స ╱ ప ప | ధ ప మ స స ╱ రి రి | స ╲ ఫా ╱ ని ధ ధా |

ఫ సా రి రి రి స | ప ╱ ని ధ ప మ పా | మ మ ప మ ప స స |

╱ రి గా ╲ సా సా | స స రి రి ╱ ప పా | ని ధ ధ పా ధ ప |

ప ని ధ ╱ ని ధ ప ప | మ ప ╱ ని ధ ప మ ప | స స ╱ ప పా స స |

ప ప మ ప రి రి రి | స రి రి స ప ధ ప | మ ప ప రి రి రీ |

మా మ స రి రీ | స స రి గ స ╱ రి రి | సా రి స ఫ ╱ ని ధ |

ఫ ఫ ╱ స స ╱ రి స ప | ప ╱ ని ధ ధ ప మ ప | మ మ ప ప మ పా |

ప ధ ప స ప ని ధ   పా ప స స ప ప | ని ధ ప మ మ ప ప |

ధ స మ ప ని ధ ప | స స ప మ ప ని ధ | ప మ ప ╱ సా సా |

రి రి స ధ ప ని ధ | మ ప రి రి రి సా | సా రి గ స ప మ |

రి రి స ╱ ప ప ╱ ని ధ | మ ప ╱ ని ధ ధ ప ధ | సా స రి గ సా |

ప ధ ╱ ని మ ప ╱ ధ ధ | ╱ స సా ╱ రి రి సా | మ ప ╱ ని ధ ప మ ప |

╱ సా స ╲ పా పా | ╱ స సా ప ప మా | రి రీ సా సా |

స స ప మ ప ╱ ని ధ | సా ప ధ ప మ ప | రీ రి రి రి ╲ సా |

╲ ఫా స ╱ మ మ రి రి | సా ; ; , ||

అఋువదేడవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

రాగాంగ రాగము 68: జోతి రాగము✹

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి: జోతిరాగశ్చావరోహే రివర్జస్సార్వకాలికః.

మూర్ఛన:
- ఆరోహణము : స ♯ రి గ ♯ మ ప ♭ ధ ♭ ని స
- అవరోహణము : స ♭ ని ♭ ధ ప ♯ మ గ స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; అవరోహణమందు ఋషభవర్జ్యము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

స ప మ ప స ని స, స ని ప ని స, ప ధ ని ప మ ప స, ప ధ ని ప మ రి సా — ఇవి యీ జోతి రాగమునకు విశేష ప్రయోగములు

✹ వెనుక 'శ్యామల' 'శామల'యైనట్లు ఇక్కడను 'జ్యోతి' 'జోతి'గా మార్పుచెంది కటపయాది సంఖ్యా సంకేతమును నిర్వహించినది. కాని కీర్తనలోను 'జోతి' అనియే యుడదగదు (రా అ)

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

రి̇ సా̇ | ని ని ని ని ప ని ని సా̇ స̇ |
అ అ | క్రూ ర ర - ఖ ణు రే రె |

స̇ స̇ రి̇ సా̇ ని ని స̇ ని ని | ప ప స̇ స̇ స̇ ని ప ని ని |
గు డా . - కే . ళ రె ఎ | మి ళ వు ం ని వ సు మ తీ |

ప ధ ని పా ప మ పా ప | పా స స̇ స̇ రి̇ స̇ స̇ రీ̇ |
వ రి పా ల కు రే రె | ధ ర్మ స ం స్థా ప నా |

స̇ స̇ ని పా మ ప సా̇ స̇ |
ని గ మ గో చ రు రే రె

అంతరి

సా̇ ప మా పా స̇ ని ని | సా̇ స̇ స̇ స̇ రి̇ రి̇ సా̇ , |
అ త్తి ర త్తి ద్ధీ . ర | పా ర్థ సా ర థి ఈ |

సా̇ ; ; స̇
రే రె

జావడ

ప పా̇ | ప ధ స̇ పా̇ ప మ పా ప |
అ రే | య మ ర వం ది త పా ద |

సా̇ రి̇ రీ̇ గా̇ స̇ ని ని | సా̇ స ని ని సా̇ ని ప ప |
అం శు మా లి త్తే - జ | ప్ర ఖ్యా . త ప్ర ఖ్యా వ |

పా ని సీ సా ṙ సా | సా ప మ ప స ṙ సా , |
దీ న బం ధు త్తి యం | ఐ య అ ఇ య ఇ యే |

ṡ ṡ ṡ ṡ ప ని ప ని ని ని | ప ధ ని సా మ ప సా ṡ |
అ . . . . అ | అ . . . అ . . అ |

ప మ పా ప ṡ ని ని సా | ప ధ ని పా ప మ పా ఫ |
రా గాం గ జో . . తీ | రా గ ఆ ది - - త్య |

సా ṙ ṙ ṡ ని ని సా | పా ని ని ప మ ప పా స ||
శ్రీ చ గ్ర నా గ రూ | ఆ . . . . . . రె ||

సా ప మా పా ṡ ని ని | పా ṡ స ṡ ṙ ṙ సా , ||
అ త్తి ర త్తి ద్ధి ఇ ర | పా ర్థ సా ర థి ఈ ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పరంజ్యోతిష్మతీ పార్వతీ

పల్లవి

స / రీ గా మా ప | / ధా , ప | , మ గా ||
ప రం జో తి ష్మ | తీ పా | ర్వ తీ ||

/ ప మ మా గ స స ఫ | రి స / పా | / ధ మ గ స ||
ప ర మే శ్వ రియు వ | తి మ హా | భ గ వ తి ||

(పరంజ్యోతి)

అనుపల్లవి

ప సా ని నీ ని ధ	ప మా ప	ప స నీ ‖
ని రం జ నీ ని ఖి	ల లో క	జ న నీ ‖
స / రీ రి సి స పా	మా గ స	, ధ నీ ‖
ని రం కు శ కృ పా	దూ్భ తి(?)రం	జ నీ ‖
స రీ స రీ స ప మ ప సా నీ ధ ని	స / రీ ని సా ప / ధ	, ప మ స / రీ స ని ‖
నిరంతరం గురుగుహ సం ర క్ష ణి	ని రంశత త్వ ల	క్ష ణి వి చ క్ష ణి ‖

స్వరము

సా,పా సస/రిరీ సనినినిసా	ధ/నిని\ధాస/రిరీ	స/పమప సరిసా ‖
పపా / ననీధా నిరిసా ప/ససా	/ రి రీ ని ని ధ ప	మ పా మ గా స ని ‖

(పరంజ్యోతి)

సంచారి - రూపకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

సా సా ని ని	సా ని ధ సా	ధ స ని ని స రి	స ని సా సా
సా ప మ పా	స ని ని స రి రి	స రి గా సా	స ప ధ ప మ ప
ప ధ నీ పా	మ మ పా పా	స స రి రి	ధ స స రి స స
ప మ ప స రి స	ప ప మ ప ధ ని	ని ప మ మ ప ప	మా పా స స

రి రి స రి గ స | ని ని సా ని ఫ | / ని ని ప ధ ని ని | మ మ / ప ప గ స |

/ ని ప మ పా | \ సా సా రి రి | స రి గా సా | సా ప మ ప స |

రి \ సా స సా | ప మ ప \ సా స | ని ని స స మ ప | ని స ని రి సా |

స ప ధ ని పా | మా ప ప పా | సా రి రి సా | రి గ మ గ స స |

గా మ ప మ ప | సా రి స రి స | ప పా ధ ని ప | మ మా ప గ మ |

ప ధ నీ పా | సా రి రి రీ | సా రి గా స | ప మ పా ప స |

ని ని సా స స | మ ప ధా ని ని | ప / స స / రి రి స ; సా / రి రి స ని |

నీ స రి స ని | పా స ప ప స ; ని ని ప మ ప స | రి గ స ప నీ |

సా ని ప మ ప | స స ప ధ సా | ని పా మ పా | సా / రి రి \ సా |

\ పా ని ని \ పా | \ మా ప ప సా | ప స స రి గ స | స ప ప ధ ని ప |

మ మ ప / స స స | ప స స రి స స | మ మ ప ధ ని ప | సా ప మ పా |

మ ప సా స స | స ప మ ప స స | స రి రీ ; | \ సా ; ; ||

అఱువదెనిమిదవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగ రాగము 69 · ధౌతపంచమ రాగము

లక్షణ శ్లోకము.

వెంకటమఖి: ధౌతపంచమరాగస్స్యాదవరోహేఽరివక్రితః.

మూర్ఛన { ఆరోహణము : స # రి గ # మ ప ♭ ధ ని స
అవరోహణము : స ని ♭ ధ ప # మ # రి గా స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; అవరోహణమందు ఋషభవక్రము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

గమనిక : ఈ ధౌతపంచమ రాగమందు మ ప ధ సా, ని ప ని సా, స ని ప ము ప ధ ఫ ము ప, రి గ స్తా — ఈ ప్రయోగములే గనుబడుచున్నవి

లక్ష్యగీతము - ధ్రువ రూపకతాళము - వెంకటముఖి.

ధ్రువము

ధ ధ ధ ప మా పా ధ స	ధ స రీ , ఠి	స ని పా మ ప
రు ద్రకు మా ర చ్ఛణ	గు హా రే . రె	మి . త్ర ప్ర భు

ధ ప ధ స రి గ	స రి స స ని ప	ని స ప మ పా	రి గ సా ;
ప ర వి భా - ళు	ధ ణ ం ధ ణి త	ను త భే . రీ	సు వ నా

సా .
ఆ

జావడ

సా రి గా గ మ ప ధ స	సా రీ సీ స	, ని ధ సా స
ఐ ఖు నీ రె తు మ అ చె	రే వై రి దై	త్యవ శా లె

రి గ సా స ని	సా రి గా గ	మ ప ధ ప సా	స ని ప ధ ప ధ
మహి నో ధు ని	ఆ అ రే రె	అ . . . రే	రా గా ం గ

మ ప సా స స	రి గా , గ గ	సా రి స స ని	స స నీ ప ప
ధా - తు . త	ప ం చ మ	రా . . . గ	ఆ . ది . త్య

మ ప ధ ప మ ప	రి గ సా ;	ని స ‖
గో . చ . క్ర	నా . .	గ రు ‖

ధ ధ ధ ప మా పా ధ స	ధ స రీ , రి ‖
రు . ద్రకు మా ర చ్ఛణ	గు హా రే రె ‖

కీర్తనము - తిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

మాతంగి మరకతాంగి

పల్లవి

మా / పా మా | మ ప మ / ధా ప | మా / పా ధ ని | \మ / పా రిగ \సా ||
మా తం గీ | మ ర క తాం గి | మాం పా ల య | కృ పా ల యే ||
(మాతంగి)

అనుపల్లవి

/ ధా మ / పా ప | మా \రి గ / మా | \ గా మ ప మా | ప ధ ని ధ సా ||
ధా త పం చ | మ ప్రి యే | త్ర్యం బ క మో | ది త హృ ద యే ||

రీ సా ని ధ పా గ మ పా | రి స ని ధ ప మ ప రి గ సా ||
శీ తా ద్రి సు తే ల లి తే | శ్రీ శి వ గు రు గు హ వి ను తే ||

సా ప మ \ రి గా ని ధ ప సా | / రి స సా ధా ప మా / ప గా ||
పూ త చ రి తే బు ధ హి తే | పు రుషార్థా ది సే వి తే ||

స్వరము

మా , పా ప మ ప / ధ ధ / ని ధ | పా , మా మ / పా \ రి గా గ |
\ సా / రీ రి స / రి స ని ధ / స ని | స \ పా / రి రీ ధ ని స రి స స ||
ధ స / రి రీ ని స ప ప మ పా | రి గ సా ప మ పా ధ ధ సా |
/ రి రీ స / మ మా \ రి గ \ సా స | / రి సా ని ధ పా మ రి గ స ప ||
(మాతంగి)

సంచారి - రూపకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ధ ధ ప మ పా | ధ స సా సా | రీ రి స సా |

ని ప మ ప ధ ప | / ధా ధా ధ ప | స రి స స ని ప |

స ని పా మ ప | గ / మ / పా ని ని | ధ ధ పా మ ప |

స రి సా ని ప | మ ప స ని ప మ | పా \ రి గ \ సా |

సా రి గ మ ప | ధ / స సా రీ | సా సా ని ధ |

స ని ధా ప మ | ప ధ ప ప మ ప | / ధ ధ ప / ధ మ ప |

/ సా స స ని స | మ ప / స స రీ | రి సా రి స స |

స ని ప మ ప ధ | పా ప ధ ప మ | ప ప స ధ ప మ |

పా ధ ప మ ప | / సా స స రి స | రి గా స రి స |

స నీ ధ పా | ధ పా మ పా | ధ ప మ ప రి గ |

\ సా రి స స ని | ధ ని స ప మ ప | సా ని ధ సా |

ని స / రి గా గ | మ మ పా ధ ప | మ ధ ధ పా ప |

నీ ధా ప ధ | మ ప సా ప రి | సా రి స ని ప |

ధా మ ప ధ ప | మా ప ప \ రి గ | \ సా ని స ప స |

సా రి స రి గ | గా మ గ మ ప | ╲ గా గ మ ప ప |

╱ ధా ధ మ ప ప | సా రి స స రి | స రి గా ╲ సా |

రి సా ని ప ధ | మ పా ప రి గ | గ మా మ రి గ |

, స రీ సా | ప స స ని స స | ప మ ప ధ స స |

రి రి సా ని స | మ ప ధ పా మ | పా రీ రీ |

రి గ ╲ సా సా | ప సా ప సా | రీ రి స సా |

రి సా ని ప ధ | ధ పా మ ప ప | రి గ సా ని స |

ప సా ౚ సా | ని స రి గ సా | మ ప రి గ సా |

స ని ╱ సా ; ||

అఱువది తొమ్మిదవ మేళము సంపూర్ణము.

రాగాంగ రాగము 70. నాసామణి రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వేంకటమఖి : అవరోహే రివక్రాస్యాద్గేయా నాసామణీసదా.

మూర్ఛన :
- ఆరోహణము : స ♯ రి గ ♯ మ ప ధ ♭ ని స
- అవరోహణము : స ♭ ని ధ ప ♯ మ ♯ రి గ స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము, అవరోహణమందు ఋషభవక్రము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ప ని ధ సా, ప ని ధ ని సా, ప మ ప స రి గ సా — ఇవి ఈ నాసామణి రాగమునకు విశేష ప్రయోగములు

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

రి స స		ని ధ ని స ని ధ ప ప మ ప
మా - -		రు తి సీ . తా - - చిం త
ని ధ ని సా సా రి సా		పా ప ప మ పా ; ,
గుం ఠ నా చి త్త కా		మి త్త ఫ ల దా
సా రి గా స ని నీ స		ని ధ ని ప ని ధా ; ,
పా ప ర క్ష సహం త		ధీ . . మం తా
స స రీ స ప మ పా ప		స ని ని సా సా రి స స
ని తహం త ర ణ హం త		హ నూ మం త ద్దీ . రు
రీ రీ , సా ; ,		
రే రే		

జావడ

స స స రి గ పా ప మ ప		స స రీ రి స స ని సా
అం - జం న ద్దే . వి		సు త రే రె రా వ ణ
పా ని ధ ని స ని ని సా		స స స రి గ సా ; ,
ధ్వం - స కా - ర ణ		సిం ధు త ర ణా
ప ధ ప ధా ని ధ ప ని ధ		సా స ని ధ ని స రి గ స
అ ఇ య ఐ య ఇ య ఇ య		ఆ అ . . అ . . . రె

సా స నీ నీ నీ ధ నీ సా	ప ధ ప ధా నీ ధ ప మ ప
రా - గా - - . ం గా	నా . సా మ ణి రా గ
సా రీ రీ సీ ని సా స	పా ప మ ప సా ‖
అ ది త్యా ఛూ చ క్ర	నా గ రు - రే ‖
రీ స స	ని ధ ని స ని ధ ప ప మ ప
మా - -	రు తి సీ . తా - - చిం త
ని ధ ని సా సా ; , ‖	
గుం త నా - ‖	

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీరమాసరస్వతీ సేవితాం

పల్లవి

రి స మా స పా	స నీ ధ	, ని సా ‖
శ్రీ ర మా స ర	స్వ తీ సే	వి తాం ‖
రీ స ని ధా ని ధ ధ	ప మ రి గ స	సా ; ‖
శ్రీ ల లి తాం త్వా ం	భా . వ యే	- ‖

(శ్రీరమా)

అనుపల్లవి

సా రి స ని ధ నీ	సా మ రి గ	స పా ని ‖
తా ర స దృ శ నా	సా మ ణి	వి రా జి ‖

ధా ని ధ ధ సా పా | స రి స | , \ ని ధా

తా ం సం ప | తృ రి సే | వి తాం

ప/నిధా \ మాపా/నిధ పరినిసా | సా ని నిధధప మ | రి గా స / రి రి సా

తా రా మంత్రిణ్యాదిపరివృతాం | ధీ ర గురుగుహ వి | నతాం శి వయుతాం

స్వరము

నీనిధా నిసా/రిరిసా రిగమా | ప/ని ధధ/నీధా | పమగ/మ రిగసా |

స/నీధా నిసస ప/రిరి నిసాస | రిగసా పనిధా | నిధపమ రిగనిస |

(శ్రీరమా)

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

పా ని ధ ని నీ సా సా | ధ ని సా ని ధ ప మ పా

ధ ని సా / రి రి స ని సా | ని ధ ని ప / నీ ధా పా |

మ మ పా స ని ని స రి స | రి రి స ప మా పా

స ని నీ సా స రి రి సా | స స రి గ సా ప మ పా |

పా ని ధా ప ని ధ పా | మ మ ప సా స ని ధ ని స |

రి గ సా ని ని ధ ని సా | ఘ ప ని ధ మ ప ధ ప ధా

ని ధ ప మ ప ని ధా పా | స ని సా పా మ ప సా |

ధ ని స ని ని స స స రి గ | \ సా రి గ స స ప మ పా |

నిని ధా పా ధ ప మ ప | ని ధ ని ప ధా ప మ పా |

ధా ని ధ ప ని ధ / స సా | ని ధ ని స రి గ \ సా సా |

ని ని నీ ని ధ నీ సా | ప ధ ప మ ప ధ సా ని స |

రీ స రి గా \ సా ని ధ | స రి గ స ప మ / ప ప / స స |

స ని ని స ప ని ధ ని స స | సా స రి గా \ సా రీ |

స ని ధా ని ధ పా మ ప | ని ధ ప మ ప ప రి గ సా

స ని ధ ని స స ని స రి స | రీ రి స / రీ \ సా సా

రి గ సా స ప మ మ పా | స స ని ధ ని స ని ని ధ ధ

ప ని ధ ని స స రి రి సా | రి గ స స ని ని ధా ధా

ధ ని సా ధ ధ ప ధ ధా | స ని ధా ప మ పా సా

/ రీ రీ స రి గా సా | మా మా ప ధ నీ పా

సా సా స రి గా సా | సా ని ధ ప మ పా మా

స స రి గ సా రి స సా | ధ ని సా ని ని స స సా

రి గ \ సా రి రి \ సా ; ||

డెబ్బదవ మేళము సంపూర్ణము.

రు గు మి ప ధి ను] చక్రము 12 : మేళము 71 [ఆదిత్య. మా చ

రాగాంగ రాగము 71 · కుసుమాకర రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమఖి అవరోహే రివక్రస్స్యాత్సగ్రహః కుసుమాకరః.

మూర్ఛన : { ఆరోహణము : స # రి గ # మ ప ధ ని స
అవరోహణము : స ని ధ ప # మ # రి గ స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; అవరోహణమందు ఋషభవక్రము; డును గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ కుసుమాకర రాగ మూర్ఛనారోహణములో 'ప ధ ని స' అని కని ప్పటికిని గీతమందు 'ప ధ స' అను ప్రయోగమే కనుబడుచున్నది.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువ రూపక తాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

స స రీ స ని ధా స స | స సప ధ ధ ప | ప మ పా పా |
ధ్రు వ ర క్ష కు రె వ్వ ర | గు ణా . క ర | మి థి లా ధి |

ధ ధ సా సా | రి స స స నీ | రీ గ సా రీ | సా స ని ధా |
ప తి సూ ను | ద్ధి సు ర అ - | న్నత సీ తా | ఆ ప తి రే |

సా ప ధ ధ ప | మ ప సా ; | సా
పా ల యమాం | రె ఏ యా | .

జావడ

సా పా మ ప స స ప ప | పా స రీ సా | నీ సా నీ |
అ త్య ద్భు త ద శ వి ధ | ఆ కృ తి రే | రె మ్మె - |

ధా సా ప ధ | ధ ప మ ప ధ ధ | ధా రీ స ని ధ | సా స ని ధ ప |
ఘ శ్యా మ ల | అ అ ని భ రే - | రే ఫ ణి రా - | జా శ యం న |

మ ప సా ; | స స పా పా | స ని ధా స స | ప మ పా , ప |
రే - యా | రాగా ం గా | కు సు మా క ర | రా . . గ |

స నీ నీ సా | పా ప ధ ధ ప | మ ప సా స స | ప ధ ధ ప మ ప |
అ . ది త్యా | ఆ మా - - - | చ - క్రం నా - | - - గ రు రె ఏ |

స స ||
య . ||

స స రీ స ని ధా సా ||
ధ్రు వ ర క్ష కు రే ఏ ||

కీర్తనము - తిస్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

కుసుమాకర శోభిత శ్రీ.

పల్లవి

స ప మా ధ ప	సాం , ＼ ని ధ ప ప మ	／ ధ ప గ మ ／ పా
కు సు మా క ర	శో భి త శ్రీ	పు ర గే . హాం
／ ధా ప మ ＼ రి గ	స స ని ధా ＼ ధ	, ధ ／ రీ సా
కుం భ జ గు రు	గు హా న తం భా	వ యేహాం
స స ధ ప మా	రి గ స మ ప ధ	ధ ధ ప ／ ని ధా
హా స న జి త	త్రి పు ర మ వ న	త ము ర హా రం
పా స ／ రీ రి	సా ని ధ పా	ప మా రి గ ＼ సా
అ బ్జ శే ఖ	రం క రు ణా	క రం హా రం

ధ ／ స సా రి గ మ గ ／ ప మ పా	పా మ గ మ ప ధా ／ స స నీ
భ సి తో ద్ధూ ళ న భ ర ణం	ప న్న గ వ లయా భ ర ణం
రి స మా రి గా స ని ధ సా	రి గ ＼ సా ని ధ ＼ మా ／ ప మ రి గ
అ స మా స్త్ర గ ర్వ హా ర ణం	అ గ రా జ సు తా ర మ ణ ం

స్వరము

సా , ／ రి రి ＼ సా ／ రి గ మా	／ పా మ గ ／ మ పా ప ＼ గా మ ప
గా , మా ను ＼ రీ , రీ రి	గా ., ＼ సా స నీ ధా ／ రి

\ సా , ఫ ధ స సా \ రి రీ \ స | , / రి గా మ గ మా ప ధ ధ ని |

ధ సా ని రీ స మా రి గ స | ప సా ని ధ పా మ ని స / రి గ ||

(కుసుమాకర)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా రీ సా ని ధ సా | సా పా ధ ధ ప మ పా |

ని ధ సా రి రి స ని సా | రీ స రి సా రి గ సా |

ప మ మ మ ప ప స స ప ప | స రి సా నీ సా ని ధ |

స స రి స స రి స ప మ ప | సా ప ధ ధ ప మ ప ధ ధ |

ధ ప మ ప \ సా స పా ప | స స పా మ ప ధ ధ పా |

సా ప మా ప ధ ని ధా | ప మ ప ధ ధ ధ ప మ పా |

ధా సా ధా రీ రీ | ధ స ని ధ ప మ గ మ పా |

సా పా ధ / రీ స ని ధ | / సా స ని ధ ప మ ప సా |

రీ రీ రీ సా సా | రి రి సా రి గ \ సా సా |

స / ప ప ధ మ ష స ధ ధా | / రీ స ని ధా స స / రి రి |

ప ధ ప మ ప స ని ని సా | ప ధ ధ ప మ ప స స ని స |

మ ప ∕ సా స స ప ధ ధ ప | మ ప ∖ సా స స ని ని సా |

ధ ప మ ప స స రి స స | రి గ సా రి స ని ధా |

స ని స ఫ ధ ధ ∕ రి రి స స | ని స ప మ ప ప ధ ధ ప మ |

ప మ పా ప స ని ని స | ప ∕ ధ ధ మ మ ∕ ప ప ∕ సా స |

రి స సా ధ ప మ ప ∖ సా | స పా ధ పా మ పా ధ |

ప సా నీ స ∕ రీ రీ | సా స స ∖ పా ప ధా ప |

మా మ ప స రీ రి ∖ సా | స ప ధ ప మ ప స రి ∖ సా |

రి గ ∖ సా ని ధ ∕ సా సా | ∕ రి రి స స ని ధ ∕ సా ; ||

డెబ్బది యొకటవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని

రు గు మి ప ధు ను]　　　చక్రము : 12 మేళము 72　　　[ఆదిత్య షా. చక్రము

రాగాంగ రాగము 72. రసమంజరి రాగము

లక్షణ శ్లోకము.

వేంకటమఖి : ✱అవరోహే రిధౌవర్జ్యౌరాగాంగోరసమంజరీ

మూర్ఛన

ఆరోహణము : స # రి గ స ప # మ ప ని # ధ ని సా

అవరోహణము : స ని # ధ ని ప ప # మ ప # రి గ స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; అవరోహణమందు ఋషభధైవతములు వర్జ్యము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయందగును

✱ "రిదవర్జ్యావరోహే తు రాగాంగో రసమంజరీ" అని చతుర్దండి ప్రకాశికానుబంధమున సంగ్రహ పాఠము (పు 17) అందలి 'తు' అను పదము సాభిప్రాయమై గాంధారమునకు ఒద్దికగామాత్రము రిషభమును నిషాదమునకు ఒద్దికగామాత్రము ధైవతమును ప్రయోగించవచ్చునని సూచించినట్లు లక్ష్యములలో ఆ రెండు స్వరముల వక్రగతి కిదే ఆధారము రెండును [illegible] రిషభము ధైవతముకంటె కొంచెము ప్రబలముగా కనబడుచున్నది (రా అ)

లక్ష్యగీతము - ఝంపతాళము - వెంకటమఖి

ధ్రువము

స స స ని స రి రి స నీ | స స ప మ ప రి గ సా స |
శ్రుతి ద్వా - విం శ తీ | గుణ వి ది త ప్ర థు రే ర |

రీ రి స స రి స సా రి | స ని ధ ని రి స ని ధ నీ |
మిత్ర శ శి నే - - త్ర | ప అ అ అ ప క అ శి నీ |

స ని ధ ని ప మ ప రి గ స |
ధు . ర్జ ట . జ గ బం ధ |

అంతరి

స రి గ స ప మ ప ని ధ ని | సా ; ; స
ను . రె ప్ర మ థా - ధీ - శు | రే రె

జావడ

స సా | రి గ సా స ప మ పా ప |
తు ఝ | జ్జ ట ఘా త సం జా త |

సా ; రి రి స స నీ | ధా నీ స సా సా స |
వీ ర భ -ద్రా - | భ ద్రా వ తా . ర |

పా ని ధ ని స ని ధ నీ | పా ని ప మ పా రి గ స |
కృ త్తి వా . . . సా | వి త్ర న అ థ బ్బం ధు |

సా ప మ ప ని ధ ని సా | సా స ప మ పా స సి సి |
మ త్త దా న వ హా రా | అం గ ర స మం జ రీ - |

సా ; , సా ప పా | ధ ని పా ప మ ప రి గ స |
రా గా - ఆ | ది . త్యా షా చ . క్ర |

ధ ని రి స ని ధ ని ప మ ప ||
నా గ రూ జ గ బం ధ ||

స రి గ స ప మ ప ని ధ ని | సా ; ; స ||
ను . రె ప్రమ థా ధీ . శు | రే రె ||

కీర్తనము — తిస్రజాతి ఏకతాళము — ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

సా పా మ ప | స మా ప రి | రిగసా/ప\మ | / పా \ రి రి ||
శృంగా ర ర స మం జ రీం | శ్రీకా మా | క్షీం గౌరీం ||

రి గ స ని \ ధ ని | ధ సా స రి | స ప మ / ప మ ప | రి గ \ సా ; ||
శ్రి త జ న క | ల్ప వ ల్ల రీం | చిం తయే . | హం ||

(శృంగార)

అనుపల్లవి

స / రి గా స / ప | ; మా గ మ | పా స ని ని \ ధ | ని స రి రి మ |
అం గా ర కా | ది గ్రహ | దో ష ని వా | ర ణ క రీ మ ||

\ రి గ స స ప మ | , ప సా నీ | ధ ని స రి రి గ | \ సా ప రి సా |
న ం గకుసుమా | ది శ క్తి | ప్రియక రీం ద్వి . | స ప్త తి రా |

గా గ మా ప నీ ధ నీ మ | / పా గ ప మ ప సా రి గ సా ||
గాంగ రా గ మోదినీం మ | తం గ భ ర త వే ది నీం ||

మ / ప రి గ స ధ ని స ని స రి ని | సా స ని ధ ని ప ప రి గ స ని |
మం గ ళ దాయినీం రసిక | పుంగవ గురుగుహా జననీం ||

స్వరము

సా , పా ప రి గ \ సా స ప | \ మా ప ని ధ ని ప ప మా ప \ స |
, స / రి రి స స ని ధ ని | / స సా స ధ ధా రి ని ని ధ ని ||
ధ సా ధ రి స రి గ \ సా స | / ప పా మ పా ని నీ ధ నీ |
సా రి గ సా ప మ పా సా | ని ధ ని పా మ పా రి గ స ని ||

(శృంగారరసమంజరీం)

సంచారి - మఠ్యతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

ని స / రి రి స రి గ స | ని స / రి రి రి స స ని నీ |
స స / ప ప మ ప రి గ సా | రి రి సా ని స / రి రి స ని |
ధ ని / రి స ని ధ ని సా | స స ని ని ధ ని స స / రి
\ సా రి స / ప మ ప రి రి | స ని ధ ని ధ ధ ని ధ ని స |
/ రి రి స ని / రి స స ని ని ని | స స / ప ప మ మ / ప ప మ ప |
పా రి గ గ \ సా స ని స | ప మ ప ప రి గ స రి సా |
సా స ప మ ధా ధ సా | రి రి సా రి స స ని సీ |

ధ నీ స సా స / ప పా | ని ధ నీ పా ని ప మ ప |

ప మ పా రి గ స రి సా | సా ప మ పా ని ధ ని స |

స ని ధ ని ప మ ప ని ధ ని | స ప మ ప ప మ ప ప మ ప |

మ ప రి గ స రి ప స రి స | ని ధ ని రి స స ప మ పా |

రి గా గా గ ని స సా | నీ స సా రి గా సా |

స స / రి రి ని స ని / రి ప స | రి గ స స ని స / రి రి స స |

ని రి ని స ధ ని ధ ని స రి | స ప మ ప ని ధ నీ ప మ |

ని ధ ని ప మ ప రి గ ని స | రి రి రీ ని రి సా సా |

స ప మ పా స ని ని సా | పా స ని ధ ని ప మ పా |

ని ధ ని స స ని ధ ని పా | మ ప ని ధ ని స రి గ సా |

/ రీ రి ని స రి గ సా | / రీ రి ప మ ప స ని స |

/ రి రి స స ని స రి గ ని స | స ని ధ ని ప మ ప రి గ స |

స స ప ప మ ప ని ధ ని స | సా రి గ సా ని ధ నీ |

సా ని ధ ని ప పా మ ప | ధ ని ప ప మ ప రి గ సా |

స రి గ స ప మ ప ని ధ ని | స రి గ స ని ధ ని ప మ ప |

రి గ స ని ధ ని సా ; ||

డెబ్బది రెండవ మేళము సంపూర్ణము.

పదిరెండవ చక్రము ముగిసెను.